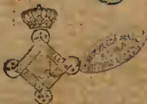

8
8-a
22

7
1 E
20

M

In hoc volumine continentur C. Plinii Caecilii Secūdi epiſtolaꝝ libri nouē. Eiuſdē Plinii libellus ep̄laꝝ ad Traianū cū reſcriptis eiuſdē pricipis Eiuſdem panagyricus Caeſari dictus cū enarrationibus Joannis Mariae Catanaei.

CLARISSIMO PRAESIDI GRATIANOPOLIS: AC MEDIOLANI IAFREDO CAROLO IVRIS CIVILIS: ET PONTIFICII PRVDENTISSIMO IOANNES MARIA CATANAEVS FELICITATEM.

INterpretádi munus apud ueteres utile: ꝓbatumq;:núc difficillimú:& necessariú eruditoꝝ nemo dubitat:cú multa ex historiis:& priscoꝝ moribꝰ itercíderint:diećdarúq; causaꝝ ritus: & habendi senatus: deniq; fere oĩa núc imutata:q̃ difficulter ab authoribus colligi possunt. Ad hæc tot íter deprauatiões:quas bonæ litteræ passæ sunt:scriptoꝝ nullú magisq̃ solutæ oforis hmói calamitas inuasit:quæ difficilius animaduertiẽ:& tolliẽ.ná carminis menda metri ratione facilius depræhendiẽ:& restituiẽ.a prorsa uero:& dictiões:& totæ clausulæ sæpius deciderút: quas í integrú reficere:nisi alicuius fidi exéplaris testimoniú subueniat:nec ipsi q peperere:si ad nos redirent: cõsequerenẽ.Nos aút peculiares quædá í hoc opere difficultates circústetere.ná primú elaborandú fuit:ut multa cú ipressis uetusta exéplaria cõferremus: qbus Pliniú Cæciliú supra cæteros scriptores deprauatú ex Hippolyto:si fieri posset: Virbiú faceremus.tot errores:& í latinis & græcis curádi fuerút. plura ísuper de legibus discutiéda ueniebát iá abrogata:& desueta: quæ uix a prudétibus discerni poterát.nec ille mediocris scrupulus nos offendebat Neruæ: Traianiq; Cæsaꝝ res:quæ sæpius explicádæ occurrebant:iá fere cõclamatæ:ná cõpédia:q̃ supersunt:nõ singula:sed summá illustriú reꝝ uix denotát.ꝑterea stilus pressior:& emunctior:q lectori multa p se excogitáda relinqt:ita frequéter acuti sensus enodandẽ sunt.Quare factú crediderim:ut superioꝝ nemo hoc opus q̃uis maxie desideratú attigerit:ꝑsertim cú nõdú ab alio præoccupatis authoꝝ marginibus unicuiq; liberú eét deligere queneúq; iterpretari placuisset:sed posteris difficillimos expoliéd os reliqrit:Scyllas.s.& Gorgonas nobis domádas.nauigarút illi p aperta pelagi:nos scopulis:& fretis commiserút. Itaq; nõnulli paruo labore illustrati sunt.fit.n.plærunq;:ut multoꝝ noía ipsa temporú felicitas: & occasio a tenebris educat. at quosdá maximam meritos laudé fortunæ malignitas opprimat:ingentesq; uigilias minima comiteẽ gloria.Neq; tñ iccirco magnú aliqd fecisse credimus:sed cú Plinianas epistolas adolescétes admodum legeremus:miráq; í modú eaꝝ uenustate:ac lepore caperemur.postmodú utilitate publica ducti existimauimus operam nostram nõ perdituros:si ab oíbus ꝓuinciam desperatam:uberrimos tñ fructꝰ subactá:redditurá: primi aggrederemur:& emendando:& interpretando:nõ ut plæriq;:q a præceptoribus suis:quæ exceperunt:uel doctõribus elaborata surripuerunt: ea sibi uendicantes ꝓ suis publicant: sed hæc qualiacúq; sunt studio nostro lucubrauimus sublatis innumeris erroribus præter unum: aut alterú: quos sine fide ueteris exéplaris uelle reponere:fuisset temerarie:nõ emendare:& restitutos si ubiq; enumerauissemus:legentibus fastidiú:nobisq; iactantiæ notá cõtraxissemus.in qbusdá uero uisus sum mihi nõ sine suspitione mendæ q̃si per sentes:& inculta aratrú trahere:quæ ita excoluimus:ut suspensa manu stilú duceremus. neq; annotationes quasdá hinc inde tantú decerpsimus reliqua dissimulantes :sed uberrime singula uidemur attigisse:aut saltẽ tentauimus.multis .n.non paucis consulebamus:ut credaẽ:si alius tantúdem laboris: uel inertiæ in Pliniú contulerit:nihil postea lectoré desideraturú.q̃q̃ impossibile sit oíbus satisfacere.ná q sibi doctiores uidebuntur:nos interdú tanq̃ nimios arguent:alii fortasse í qbusdá parcos fuisse dicent:& si nõ desperamꝰ alia alios detentura.sunt.n.quædá in nostris nõ uulgaria:multa mediocria:plura notissima:quæ singula stilo humili:ac sermoni ꝓximo referre cõsulto studuimus:ná qui eloqui in cõmentariis quærunt:hi mihi uidenẽ in alieno foro litigare. cú sæpius utendú uerbis de medio petitis: & ea data lex interpreti sit:ne indigeat interprete.Quod si in hac prius in accessa prouincia aliquod minus domitú:q̃ ut eruditi iudicauerint:occurret:ipsi opem ferant.quicqd.n.ad utilitaté oíum insuper publicabitur:modo non fiat detrahendi studio: id nos plurimum iuuabit: neq; .n.ii sumus qui oía sciamus: neq; aliis bonú:quo nos caremus: íuideamus:ét si alius insurgat: quia uiderit a nobis primú aspeta cõplanata:manca restituta:uberiores í Pliniú cõmentarios tráscripturus.agat quomodo lubet & qualibet appédice legentiú utilitati consulat.admoneanẽ tñ studiosi í quo huius operis lectiõe ꝓfecerint:id nobis imprimis debendú.Præterea addidius reꝝ:ac uerboꝝ electoꝝ ídicem:ut(qd plærunq; fit) eadé annotatio pluribus locis satisfaceret:& quasi digito mõstrareẽ.ad hæc fortasse quidá i laboribꝰ nrís requirét sibi:& libroꝝ numeꝝ:& caput authoꝝ: quos ꝓ commõ nro citamus:repsentari.alii talé modú íprobabút: tanq̃ neq; ad ornatú facienté: neq; nobis usquequaq; cõcessum.Quare nescio qd téperamétú studuimꝰ obseruare:ut interdú ꝓpriú locú monstraremus: sæpius uero cõtenti authoré tm nominasse. qd si curiosius aliquis ulteriora requiret:inquirendo experiaẽ:an cú fide testes ꝑduxerim.Et tñ in hac nra diligentia nõ deerút inuidi:q longas:& intensas uigilias uł anteq̃ uiderint rabido morsu feriát: carpant;siue insito obiurgandi ingenio:siue dú sic putant se alicuius nominis apud ineruditos esse:ut consueuere: qui uix primas litteras egressi statim sapiunt arrogátes:& tumidi nihil præter caniná rabié secú ferétes qd præstare nequeút maledicendo repræhendút:hos tñ facile contemnimus. non.n. ab ingratis grana requirenda est:& maledicú legimus a bonoꝝ coetu primo statim limine repellendú. Est aliud hominú genus: qui cú possint studia sua proferre:nec faciant sinisteritate conciti summa í alienis scriptis inge

niosi: si unū aliqd minus bñ dictū depræhendunt: oia dānant aucupio tali famā sibi aucupantes. hi ut
aliqñ reprimanť pp eoꝝ iam apud multos autoritatē:cōfugiēdū duxim⁹ad præsidiū amplitudinis tuæ:
qui non minus eloquentiæ:q̄ iustitiæ Præses oēs bene litteratos:quoꝝ maximus in hac urbe numerus:
sano iudicio in sententiā tuā ducturus es.ostende modo te uelle.non deerunt:qui quod uelis cupiant.di
ligeris:coleris: frequentaris:nec imerito.nā aliquid in studiis præstantes tueris:foues:ornas: ut sub te spi
ritū & sanguinē:patriāq; recipiant bonæ litteræ.adhæc cū pari fere itinere tu: & Plinius ad summa uir
tutes:& dignitates perueneritis iure dicandæ tibi fuerunt elucubrationes nīæ:nā uterq; senator optius.
tu iurisconsultus subtilis:& orator eloquens:ille summus dicendi artifex:nec iuris ciuilis inscius. huma
nus:liberalis:iucūdus uterq;:nemini nisi malis iuisus uterq;:grauissimaꝝ reꝝ iudex:& moderator uter
q;.ille amicis gratuitū patrociniū:tu plerūq; uel inimicis operā tuā pstitisti: & quos fortunæ turbo pcul
ferat:releuasti.publica.n.priuatis anteponis.ille rebus honestæ partis honestissime usus ē:tu uirtute tua
cōparatas pari prudētia dispensas:& quæ meruisti benemeritis erogas. uterq; sub felicissimis regibus p
bonas artes ad summa pueětus.illū Traiani feliciras clariorē reddidit: te Galloꝝ Regū benignitas ad
amplissimos magistratus extulit:& sub felicissimo Rege Carolo sublatā dignitatē tuā sub Ludouico fe
liciore ī maius auxit.ille a pessimo Domitiano ichoatos honores sub Traiano optio pfecit post cōsula
tū Bithyniæ:& Ponti Præses:tu puinciæ Narbonensis:& Insubriæ summa cū itegritate summā cuiusq;
ordis hoiu; rōnē seruas:hoc illo maior. q diuersissimas terras uelocissimi syderis mot tu regis.ille pxias
& cōiunctas administrauit.Proinde aliis affectata uirtus:tibi igenita.ita cæteris ignoscis tanq̄ ipse quoti
die pecces:ita peccatis abstines:tanquā nemini ignoscas.nō castigas errātes:s3 emēdas.abest supbia:aspe
ritas:in quoq; loco humanitas:comitas emiet.male.n.ueneratio terrore acquiriť.si adsunt amici:dulcis
simi:& honestissimi sermones explicanť.nā seueritatē iucūditate miscere:summæq; grauitati tm̄ comi
tatis adiungere nō minus difficile:q̄ laudabile est: ut qui ex admiratione igenii tui diligere te cepit: qď
euenire cōtra solet:magis te admireť:postquā penitus ispexit.Plinius doctos uenerabať.tu undiq; conq
ris:& iuentos stipendiis publicis:sacerdociis honestissimis:de tuo muneraris:eruditorūq; cōspectu liben
tissime frueris.scis.n.esse uerā felicitatē ppetuo cū sapientibus uersari:qd tu ptinacissime seruas. nā per
actis rebus maximis cū amplissimis senatoribus:qd reliquū dať ocii inter tot occupationes:aut disputā
tes de disciplinis auscultas: aut ipse cū audiētiū admiratione diseris.nā oēs:q i aliqua litteraꝝ faculrate
excellunt:admittis humanissime.Sed & scriptoꝝ ueteres nō minori studio reparas:& a mortalitate tue
ris:cū tibi maximā libroꝝ suppellectilē cōparas.erraui scio.nō.n.tibi tm̄:sed studiosis:qbus exēplarium
tuoꝝ spectatæ in multis fidei copiā facis.Imprimis tñ ueluti geniū plinianas epl'as ueneraris:ita morū si
militudine ferente:quæ generis eius sunt:ut nisi ab acutissimo igenio ut a tuo pbari: & itelligi possinr:
qa hui⁹ authoris dictio sit elaborata:ppensa:recisa:nō effluens.nō redundans:uerūtñ plena:eloquens:in
suo genere copiosa:& si multū ei tēpoꝝ iniuria nocuerit:magis atticoꝝ salē:& romanā grauitatē:q̄ asia
ticā latitudinē effingens: neq; ad laconicā breuitatē cōcidēs. nā sicut.M.Tullio i epl'is copia:pataq; dicē
di facultas elucet:ita Plinio exculta:pensirata:ampurata:utq; illius reliqua diuini eius ingenii opa maxi
mā familiaribus epl'is cōmendationē adferunt:sic Plinio tū reꝝ: tū uerboꝝ: & splendor: & dignitas fa
ciunt:ut quæ nō extant eius scripta summo cū desiderio requiramus:quē cū deponere constitueris:iteꝝ
resumes.tot illecebris lectorē tenet:& afficit:ut cupidū ulteriora legēdi rerū nouitate faciat : nolētemq;
aculeis trahat:& ducat.neq; breuitate officiat:sed magis lectorē capiat.M.Tulliū subinde facietas comi
tať:ut iā legere paratū plerunq; nimia copia deterrear.ille quē sensum itendit:explicat optie: & nouitra
te sniaꝝ:ac rerū acumine nō opprimit lassum:sed reparat.pungit.n.tāquā chia ficus:neq; aliqd absq; sa
le cōdit:qdq; i eo nō spernēdū:in hoc opere talia cōplex⁹: quæ nostris tēporibus ad imitationē apprime
faciant.maior in illo grāditas:i hoc cura:& diligētia:par nitor.summū utrisq; acumē.& facetiæ nō iur
banæ.cōmendādi ordo dispar.nā Cic. mulra:& fere eadē repetit. Pli. p diuersa : nihil tñ dicēdū pterit.
acrius.n.cōtēdit:colligit astricti⁹.i hoc plus lacertorū:& curæ.i illo plus carnis:& naturæ. huic nihil de
mi:illi nihil adiici potest.quāquā ppositū nostrū sit alterū laudandi:nō accusandi alterū.Cæcilianus sti
lus floridus:iucūdus:uenustus:grauis:castigatus:tēporibus suis pprius:uerbis pcior: rebus plenior. Oēs
sane numeros i familiaribus epl'is absoluit:quas septicii hortatu recognitas i nouē libros distixisse Sido
nius Apollinaris tradidit disciplinā:maturitatēq; i ipsis cōmendans:opus sane cōpositū:& abstersum:in
quo mirifice affectus exprimunť.amat(ipius.n.uerbis utar)ut q uerissime:dolet ut q ipatientissime: lau
dat:ur q benignissime:ludit ut q facetissime:oīa deniq; tanquam singula absoluit.Habes hic Clarissime
Præses de publicis:& priuatis rebus:multa de principatu:nec minora de republica:frequentiora de mu
nificentia:& ad beneuiuēdū cōducētia.Quæris quomō studeas?imortalitatē uirtutibus cōsequaris? hic
unus satis tibi faciet.exornat uirtutes:insectať uitia nō uerbis turpibus:sed turpia honeste repræhēdēs:
quā mira i describendis locis felicitas?in cōmendando humanitas?in explicando facilitas? deniq; nihil i
illis est non ad exemplum pertinens.Sed dices quid mihi cū tā longa præfatiōe?uerū ita difficultas ope
ris:& inuidorum malignitas:tuæq; uirtutes:ac Plinii stilus castigatissim⁹ postulabat:ut quāuis multa di
xerimus:longe tamen plura dicenda supersint.Mediolani cal.Decembris.M.D.V.

C. PLINII CAECILII SECVNDI VITA PER IOANNEM MARIAM CATANAEVM COMPOSITA.

SCriptoꝝ illustrium duo in urbe sæcula īprimis felicissima fuere: Augusti.s. & Vespasianorū
fratrum: cū inter alios duo Plinii floruere: e qbus iunior: quo die: & anno nat⁹ sit adhuc quæ
ritur: sub Nerone non ambigit̄. patria Nouocomēsis. L. Cæcilio patre: & historici Plinii ex so
rore genitus: a quo per adoptionē familiæ eius insertus: auunculi bonorum: & studioꝝ alio
scribendi genere successor. præceptores habuit Fabium Quintilianum: & Niceam sacerdotem. in Syria
tribunus militū Euphratē philosophum audiuit. ubertate Liuiana plærūq; capiebat̄. græca in larium
nostra in græciā transferens studium suū adolescens intendebat. puer admodum comœdiam græcam
cōposuit: elegos: & heroicos aliquando pangens. suos etiam hendecasyllabos: quoꝝ libellū emitit: a græ
cis probari gloriat̄. nonnunquā. n. uersiculos parum seueros: ipse tñ itegerrimus uita lusit non sine suum
moꝝ uiroꝝ exēplo. undeuicesimo ætatis anno dicere in foro cepit: & in senatu plures grauissimas cau
sas egit. Prætor ludos dedit uix Domitiani callidam īmanitatē declinans: cū omnē uirtutē excindere co
naret̄. Cæsaris Quæsturā: Tribunatū pl. Præfecturā ærarii. Aemiliæ uiæ: & aluei Tyberis curā: Augura
tū: Consulatū summa fama & pari integritate administrans. In Tribunatu militū: & Quæstura Calestri
um Tyronem collegam: in consulatu: & præfectura Cornutū Tertullū sortitus. augurali dignitate Iulio
Frontino successit. Ponti: & Bithyniæ ad statū ordinandū missus ꝓconsulari potestate non minorē pru
dentiæ gloriā: q̄ moderationis: & diligētiæ secū rettulit. Traiano gratissim⁹: & summa cū authoritate: a
quo amicis suis honores sæpius impetrauit: sibi uero quot optauerat unquā. In sigillo quadriga utebat̄.
diuitias: quas patrimoniis: & honestis hæreditatibus largas cōparauerat: liberaliter dispensauit. nā & nu
trix eius: & Quintilianus præceptor: ac interdū q̄ plurimi munificentiā Plinii sunt experti. in municipio
suo bibliothecā dedicauit: & annuos sumptus in alimenta ingenuoꝝ policitus erogauit: tertiāq; salarii
ptem: publico ꝑceptori obtulit. Romanū: & Firmū censu equestri iuuit. Caniniū ad bonas artes reuoca
uit. in agendis causis abstinuit nō modo pactione: dono: munere: ueꝝ etiā xeniis. Laurētinū rus: & alte
rum in Thuscis: quibus mire afficiebat̄ epistolis celebrauit. de multis aūt: quas iuxta Lariū possedit uil
las: dilexit imprimis: quā fere in plano conditā Comœdiā: & quā Tragœdiā uocat: quia in edito sita. Ro
mæ habitauit ī Exqliis. uxores duas habuit: posteriorē noīe Calphurniā Calphurnii: & Pōpeiæ Celeber
rie filiā: cū qua iucūdissime quāuis sine prole uixit: & eius studioꝝ ministrā quidā testant̄. Ex doctissimis
amicorū referā Virginiū Rufum: Vestriciū Spurinnā: Siliū italicū: Pōpeiū Saturninū: Valeriū Martialē:
Cor. Tacitū: Suetoniū: Tranquillū: Voconium Romanum Antoninū: Martialē etiā uiatico secedentē
prosecutus: Tacitū ut rectorem: & magistrum suspiciens: Tranquillum cōtubernalem suum fouens: &
ornans. fuit illi cum Aristone: Corœlio: Frontino: Neratio: Arriano iurisc̄ōsultis amicicia summa. Inter
libertorum prædilectos habuit Zosimum: & Encolpum. gloriæ appetens: & imortalitatis summus au
cupator quod reliquum temporis dabatur a rebus ciuilibus: & domesticis: id totū studiis īpartiens: quo
rū uariis generibus nulli satis confisus experiebatur. nam præter iudiciales: quibus Demosthenem imi
tabatur: demonstratiuas scripsit orationes: historias incertum. hunc potissimum crediderim Fabium ꝑ
ista demonstrasse. sunt hodie summa: quibus illustratur forum ingenia. nanq; & consumati iam patroni
ueteres æmulantur: & eos iuuenum ad optima tendentium imitatur: ac sequitur industria. Nullum emē
dandi genus omittebat: ac primum quæ scripserat secum ipse pertractabat: deinde duobus: aut tribus
legebat: mox aliis tradebat annotanda: notasq; eorum: si dubitabat: cum uno rursus: aut altero pensita
bat: nouissime pluribus recitabat.

JOANNIS MARIAE CATANAEI COMMENTARII IN EPISTOLAS LIBRI PRIMI C. PLINII CAECILII SECVNDI NOVOCOMENSIS.

C.PLINII CAECILII SECVNDI EPIST.

LIBER PRIMVS.

C. Plinius. Septicio. S.

Requenter hortatus es: ut epistolas: si quas pauloaccuratius scripsissem: colligerē: publicaremq;: collegi: non seruato temporis ordine: neq; enim historiam componebam: sed ut queq; in manus uenerat. Superest ut nec te cōsilii: nec me pœniteat obsequii. ita enim fiet: ut eas: quę adhuc neglectę iacent: requirā: & si quas addidero: nō supprimā.

C. Plinius. Arriano. S.

Via tardiorem aduentum tuum prospicio, librum: quē prioribus epistolis p̄miseram: exhibeo: hūc rogo ex cōsuetudine tua: & legas: & emēdes: eo magis: q̄ nihil unquā per ęq; eodē

Requēter. primū p̄fari libet īscribendū ex ueteribus marmoꝝ titulis. C. Plini⁹ Cæcilius Scds: ad hoc Trāq. & Dione i Augusto tradēte lege cautū fuisse: ut adoptat⁹ adoprātis appella tionē sumeret .i. nomē familiāq;: sua etiā retenta: unde Octauiāus a Iulio adopratus. C. Julius Cæsar Octauius est appellatus: & P. Cornelius Africanus Scipio Aemilian⁹. L. Pauli filius & Africani per adoptionem nepos: neq; refert utra familia præcedat. Sepricius Clarus: cui hoc opus epistolare dedicat: & hortatu ei⁹ susceptum emittit: uir fuit iudicio Secundi ab omni fraude remot⁹: Eurtii Clari auūculus: præfecto prætorii Turboni Adriāo uolente successit: deinde tamen illi successorem dedit imperator: q̄ apud Sabinam uxorem iniussu eius familiarius ageret: quā reuerētia domus Cæsariæ postulabat moxq; loco hostis habuit. Accuratius. diligentius. a cura sua facit lectorē attentū. Septici⁹ Clarus

Colligerem. i unum redigerem. seruauit ordinem: nam prius necesse ē colligere: deinde publicare. Nō seruato temporis ordine. nō considerau i tēpus: quo una quæque epistola composita fuerat: q̄ non tam seruandum iis: qui epistolas emittūt: q̄ historicis: quibus proprium: quo tēpore singula gesta sunt explicare: unde subiecit.

Neq; enim historiam componebā. credo fecisse Secundū ad exemplum Tyronis liberti: qui nullo certo compositionis ordīe M. Tullii cōgessit epistolas. at i historia rerum ordo requiritur. plærunq; tamē transmutatur: quod Tranquillus ē sequutus p species: non per tempora dimensa Cæsaꝝ uitas monumētis tradendo nō sine ratione. & excusatiōe. Sed collegi. In manus uenerat. casu & forte. notandū in manus uenire nō solum significare inuentionē: ueꝝ etiā recognitione: sicut dicitur in mentem uenire: non recordationis causa tantū: sed recognitionis considerationisq;. Cōsilii tui. quo me ad epistolas publicandas incitasti. Obsequii: ut tibi morē gererē. sensus ē: restat igit̄ ut utrūq; hoc op⁹ cōprobet: & placeat lectoribus. Ita. si placuerit icitabor regrere: q̄ sunt i obscuro: & deide quas scripsero i uolumē redigā. Addidero. cōposuero. Nō supprimā. nō cōtineā apd me sed publicē. In man⁹

Via tardiorē. hic me fere confundit diuersitas exēplariū: nā Adriāo alia: alia rursus Arrio: plura Arriāo scriptā fidē faciūt: s3: Arriāo oino cōtenderī Arriāo iquā Maturio Altinati eqri: cui⁹ familiaritate & iudicio in litteris Scds utebat̄ eodē libro tertio mentionē ad Maximū faciēte: fuit & Arrianus philosophus ex Nicomedia Romæ clarus Adriāo & M. & Antonio iperātib⁹ nouus Xenophon cognomēto: & Arriani iurisconsulti mētio fit ab Vlpiano: ut alios aliis tēpibus Arrianos uigētes omittā. nā & Iabolen⁹ de iure fisci scribit Arrianū Seueꝝ. p̄fectū ærarii: cū ei⁹ q tacite rogat⁹ fuerat nō capiēti fideicōmissū reddere: bona publicata erāt: p̄nūciasse nihilominus ius deferēdi ex cōstitutione diui Traiani hr̄e eū: cui fideicōmissū erat relictū. pōt ēt uideri scripta Arrio Antonio: ad quē alibi Antonini iquā Pii auo materno: q Neruā miseratus: q̄ ipare cœpisset hō scūs & bis cōsul semel cū Mario Celso autho. hēo Spti a. & Taciū. mittit libros suos p Accia Viriola emēdādos: rogat ut ītēdat limā & iudiciū cōsilio ei⁹ i editiōe usur⁹. Aduērū i urbē. librū. actionē p Accia Viriola: quā restat̄ scripsisse ad imitationē Demo. p Ctesiphōte. Priorib⁹ eplis. q̄ n̄ sunt i hoc uolumie: nā ali⁹ liber ē de quo nono scribit. Arrian⁹ Maturi⁹ Arrian⁹ Seuerus Arrius Antoninus

Ex cōsuetudie tua. diligēter. Peræq; pariter. Cæsar Libro septio paræq; e regiōe castroꝝ castra ponebat. uidet̄ tn̄ superfluū aut peræq; aut eodē stilo: idē. n. significant. q. p stilo legūt Zelo: nō recte iudicāt & si græci dicant ζηλον ac interdū nr̄i: e qbus Ausonius & Sene. i p̄uerbiis: ubi ēt uerbū zelari usurpauit: nisi fortasse uolumus īterp̄tari zelū p nimia decoris affectatione ut obseruat̄ apd Cyprianū & a grāmaticis dr̄ cacozelia nimia decoris affectatio corrupta s̄nia. Stilo. dicēdi gn̄e. stilus ferrū acutū: quo pugillaribus Peræq; Zelus Stilus

scribitur:sæpe tñ ꝑ compositiõe sumit̃:uerba sunt ex primo de oratore.stilus optimus & pstantissimus dicẽdi effector & magister.& tardũ & diligentẽ Quintilian⁹ stilũ pbat. at Euanthi⁹ uoluit stilũ uerbis: orationẽ sensu cõstare. Semper tuũ.quo maxime delectaris:& tibi proposuisti ĩprimis imitandũ. Nu per meũ.quẽ ĩ hoc libro imitatus sum primũ. Figuris orõnis dicẽdi genere.est.n. figura conformatio quædã orõnis remota a cõmuni.& qua diuersa sermonis forma coniungit̃.figuris igitur sententiaꝝ:q bus Fabio referente plurimũ oratio insignit̃:a quo libro duodecimo hæc ꝑ Demosthene tradunt̃: non ne inqt cunctos illos teretes oratores sub limitate.vi.ĩpetu:cultu: cõpositiõe supera uit:nõ ĩsurgit locis:nõ figuris gaudet:nõ trãslationib⁹ nitet:nã pene lex orãdi fuit. tanta uis ĩ eo:tã densa oĩa:ita qbusdã ner uis intẽta sũt. Vim uerborũ:quæ solet Aeschines mõstra ĩuidiose appellare. fuit .n. egregius uerborũ fabricator. Qui. quõ.aseq possum:iterrogatio hoc agit ut neges:pinde ac si diceret.ĩpossibile ẽ. Ma teria ipsa.nrã cã:argumentũ rei. Impro. be.ĩsolẽter.a modestia cõmẽdat opus suũ. Nec repugnauit nec fuit aliena.cõuenit. Huic æmulatiõi. demosthenicæ.aduer. te æmulatorẽ poni ꝑ eo q de pari loco cõ tẽdit: secus imitatorẽ. hic idẽ alibi. nõ ut æmularer sed tñ imitarer:& sequerer tñ: aliqñ cũ ĩuidia ponit̃: ut apud Apuleiũ ĩ terio floridorũ. Marcellus sic distinguit:

stilo scripsisse uideor.tentaui.n. imitari Demosthe nẽ sp tuũ:nup meũ:dumtaxat figuris orõnis.Nã ui tantã uerboꝝ q possum: nec materia ipa huic (Vereor ne ĩprobe dicã) æmulatiõi repugnauit: erat.n.: prope tota in cõtentione dicendi: qđ me longe desidiæ indormientẽ excitauit:si mõ is sum ego ut excitari possim: nõ tñ omnino Marci no stri. τασ ληκυθους Fugius:quoties paulũ itiere de cedere nõ intẽpestiuis amœnitatibus submõeba mur:acres.n.eẽ:nõ tristes uolebamus: nec ẽ: qđ putes me sub hac exceptiõe ueniã postulare.imo quo magis intendã limã tuã:cõfitebor: & ipsum me:& cõtubernales:ab editione nõ abhorrere: si

Aemulator. æmulus inqt similitudinẽ uitæ:uel ĩstituti repsentat: itẽ æmulatio ab imitatione hoc distat: q imitatio
Imitator simplex ẽ: & liuorẽ: atq ĩuidiã nõ admittit:æmulatio hẽt quoddã imitãdi studiũ:sed cũ malitiæ opera tiõe.M. Tullius ꝑ sectatore ĩdifferẽter usurpat.æmulo dicẽs atq imitatore studiorũ meoꝝ: ac laborũ.
Cõtẽtio. In cõtentiõe dicẽdi. cõcertatiõe aĩ intẽsione: q maxie cõsistit ĩ cõfirmatiõe:& cõfutatiõe. cũ sit orõ ad cõfirmãdũ & cõfutãdũ accõmodata:eã Ci.ĩ cõtinuationẽ & distributionẽ diuisit:neq hic locũ hẽt exor natio eiusdẽ appellationis:q sit ex cõtrariis uerbis. Lõge desidiæ.desuetudini a forensibus causis. Ex citauit.Plurimũ ualet:si Fabio credimus:acumẽ in altercatiõe.q sine dubio a natura ueniẽs arte adiuua tur: & exercitatiõe.. Si mõ.correctio. Marci nrĩ.Ciceronẽ signat:quẽ nostrũ idest latinũ appellat:respe ctu græci Demosthenis.ληκυθους.lepores:suauitatẽ.lucubrariões:sic lucernã usurpat Martialis. est .n.
Lecyth⁹. lecyth⁹ uas oleariũ: & plærũq ex alabastro unguẽtũ cõtinens dictũ qñ λατινιον.i.receptaculũ:q capa cissimũ sit παρατενυτος a uase λαηοτος: aut q planũ hẽt fondũ: ul labellũ.misericordia lecythos qdã metaphorice accipiũt ꝑ gymnasio authore poluce:ut sit sensus Plinium nõ declinasse a Cice.schola. ideoq in numero pluriũ dixisse lecythos.quoniã.M.Tulli⁹ Cyclicã noscebat pædiã: aut q oleum celat. authores hõc Suidã:Hãmoniũ.Athænẽũ:& Sophocles euphõiæ cã lecythismũ dixit.possem⁹ẽt iterptari lecythũ ꝑ cõmiseratiõe: nã Aristophães usurpat oleũ nõ ẽ ĩ lecytho: u; nõ mouemur misericordia. Nõ
Digressio fugim⁹.imitati sumus. Itinere.a ꝑposita cã. Decedere.uti digressionib⁹:sæpe utile ẽ digredi ab eo qđ ꝑposueris pmouẽdorũ aĩorũ cã:itaq ul narratiõe exposita sæpe daẽ ad cõmouẽdos aĩos digredẽdi lo cus:uel argumẽtis cõfirmatis:uel cõtariis refutatis:uel utroq: uel oĩbus: si hẽt cũ cã dignitatẽ: atq co piã: sed maxie cũ cõcitamus aĩos:nã ibi plurimũ põt:eaq laus una oratoris ẽ: & ꝑpria secũdũ Crassum apd Ciceronẽ de oratore:mõ nõ sit lõgior:ĩ q:eũ fuerit delectatio.dẽt ẽt reditus ad rẽ aptus: & cõcinus cẽ. Nõ ĩ tẽpestiuis amœnitatibus.opportũe ad demulcẽdas iudiciũ aures:Quint.orator erit egressioni bus amœn⁹:ĩ qbus.M. Tulli⁹ excelluit laudes suas:ul aduersarii uitia notãs. Acres.acuti igenio:& mẽte seueri disputãdo:q nisi libꝝ digressiõib⁹ exhilarasset tristis ex seuera fuisset orõ. Nec ẽ.ꝑ nõ opus ẽ: pe culiare Secũdo dicẽdi gen⁹:qđ iterdũ dephẽdes apd Martialẽ:qle illud.Nõ ẽ qđ timeas Cãdide. Exce
Lima. ptiõe.qđ acres eẽ uolebamus. Veniã.errorũ:si quos ĩ digrediẽdo cognoueris. Intẽdã limã tuã. acuã:& ex eitẽ tuũ iudiciũ:ac emẽdationẽ ĩ hũc librũ. Lima trãslatio ꝑ cẽsura:& emẽdatiõe:sicut & solẽt fabri su pflua abradere:ut Mar.iudiciũ & correctiõnẽ eiusdẽ Plinii:ac Seueri cõmẽdãs libro qnto scripsit. Quẽ censoria cũ meo Seuero docti lima momorderit Scdi: & limatũ uario togæ usu idẽ rettulit Auctũ (ut ĩ hoc quoq Martiali opẽ feramus)q optie calleret oĩa:q togato uiro cõueniret.sane uerbũ frequẽs apud utroſq. Cõtubernales.meos amicos:familiares.ꝑprie tñ de his dñr q militiæ sub uno tẽtorio uitã de gũt:& cõtuberniũ ꝑ decẽ militib⁹ una militãtib⁹:& cõuiuẽtibus.nã tabernæ appellatio declarat oẽ uti le ad hitãdũ ædificiũ:ñ ex eo q tabul' claudat̃:ĩde tabernacula & cõtubernales.hæc iurisconsult⁹ de uer borũ signatiõe.Festus tñ Põpeius cõtubernales a tabernis:q fiebant ex tabulis dictos opinat̃ hic simpli

citer p conuictoribus:& domesticis:e qbus erat Tráquillus:& liberti nõ illiterati: ítelligit: sic libro prio
Columella uillico mulieré cõtubernalé ex Celsi snía assignauit. Errori nro.sniæ cõtubernalium. ubiq;
modestiá suá prætédit:inuens posse iudicio decipi se & suos. Albũ calculum adieceris.approbaueris:as Calcul⁹
senseris.dignũ editione iudicaueris.Sidonius in eplis.ego tñ huiusmodi cõsilio albũ calculũ minie appo albus
ná.i.ñ cõprobabo.mos erat p albũ calculũ suffragari.Agathias libro.iii.epigrámatõ.λευκὸν ψῆφον ἐδέξαμεθα. albũ calculũ suscepimus:dũ oñdit Theodoti & uxoris inocentiá cõprobatá:& absolutos a cri-
mine:per nigrũ aũt condemnare.Ouidius
Calculus immité demittif ater in urná: &
Apuleius decio manũ urnali opponit ori-
ficio:ne calculus ater intrudaf. Edendũ. Edere
publicandũ. Vlpiãus edere est uel dictare:
uel tradere libellis: uel codicem proferre.
Hoc potissimũ.hoc q̄ sum emissurus op⁹:
sit optimũ.ut editioné mereaf.ne si editio
ne indignũ fuerit aliud deintegro mihi sit
elaborandũ. hoc.n. desidiosi hóis uotum.
Desidiæ uotũ. homis ignaui desideriũ
optantis sua scripta eé pstantissima.Libel
li quos emisimus.intelligeré libellos de ul
tione.Heluidii: quos téporib⁹ Neruæ scri
psisse:ac mox emisisse testaf alibi. In ma-
nibus esse.laudari.pbari.placere. Gratiá
nouitatis exuerint. iá pridé sint publicati:
neq; leganf tanquá noui:placét.n.qualiacũq; sint noua scripta. Bládiunf aurib⁹.adulanf. falsá referũt.
Studia nostra comendent.& per hoc incitent me ad potiora publicanda.

modo tu fortasse errori nro albũ calculũ adiece-
ris:est.n. aliqd plane edendũ:atq; utiná hoc po-
tissimũ qd paratũ é.Audis desidiæ uotũ: edendũ
aũt ex pluribus causis: maxie q̄ libelli quos emi
simus:dicunf in manibus esse:quáuis iá gratiam
nouitatis exuerint: nisi tñ auribus nostris biblio
polæ blandiunf: sed sane blandianf: dũ per hoc
mendacium nobis studia nostra cõmendent.

C.Plinius.Caninio Rufo.S.

Vid agit Comũ tuæ meæq; delitiæ? qd
suburbanũ amœnissimũ? qd illa portic⁹
uerna sp? qd Platanon opacissimus? qd

Vid agit Comũ.Caniniũ Rufũ municipé suũ hortaf:ut se monumétis lraꝝ a mortalitate ui Canini⁹
dicet omissa reꝝ uulgatiũ cura.Fuit.n.studiosus:carminũ psertí: qbus bellũ Daciců Traiani municip
scribere orsus é. Comũ.pria nra. olí mediocre oppidũ cæteꝝ Põpeius Strabo Põpeii magni
pf colonos ab icũbentibus Rhetis uastaro restituit:cui.Cn.Scipio tria milia hoiũ isup adie-
cit.postmodũ Iulius Cæsar quiq; iglinoꝝ milia ad habitádũ.deduxit:e qbus quigenti illustrissimi fuere
græci:hos ét ciuitate donatos i habitatoꝝ numero descripsit:haud tñ ibidé domiciliũ habuere: s3 oppi
do nomé relinquétes:& Nouũ Comũ appellátes Nouocomésses oppidanos uocauere. nobilitaf Comũ Comum
Pli. referente aq̄ ad tépaturá ferri.iterpres Appiani decept⁹ é ubi tradit Cæsaré Nouũ Comũ cõdidisse
cũ græce scribaf κατῴκισε.i.coloniá deduxisse. Tuæ meæq; delitiæ.utriq; uĩũ magna oblectamé-
ta pstans. Quid.repete agit. Suburbanũ.rus iuxta urbé Comũ. Verna.aprica æstate:& hyeme:ubi sit
ppetuũ uer. Platanus opacissima.legif etiá platanõ opacissimus. ná platano locus est platanis cõsitus: Platanus
cuius accusatiuũ platanona Mar.ptulit libro tertio:& Sidonius octauo: est aũt forma græca : sicut da-
phnõ lauretũ a latis dictũ.platanus arbor é umbræ gratia tm̃ expetita: & adeo postea honoris icreuit:
ut mero ifuso enutriref:ná pter Plinii testimoniũ accedit Mar.authoritas de platano Cordubensi talia
scribentis.Creuit & effuso lætior umbra mero.cõmendatio arboris nõ alia maior:q̄ solé æstate arcere:
hyeme admittere:un tradit Cicero i suo oratore disputasse cõmode Sæuolá cũ Crasso:& reliquis in pla
tanone:qué sane Tacitus libro undecio suarũ historiarũ signauit:dũ inquit ne opacitas arborũ uapore
ignis minueref. Euripus. ut diei æstum redderent leniorem aquam deriuabant per uarias semitas flué Euripus.
tem: riui aũt huiusmodi obliqui:& reciproci:qui fluunt:& refluunt euripi appellantur:de quorũ istabili
tate extant apud Suidá græca prouerbia quale illud ἄνθρωπος εὔριπος.homo euripus. aduersus ho
mies facile se mutátes:& istabiles:& illa ad idé τύχη εὐριπώδης. διάνοια εὔριπος.i. fortũa eurip⁹:
& snía euripus.esse aquaꝝ ductus euripos satis constat Senecæ testimonio libro quarto decimo eplarũ
referentis qui euripos subito aquarũ impetu implet aut siccat.Lampridius in Heliogaballo ferf i euri-
pis uino plenis nauales circenses exibuisse.Plinius Cæsar dictator in elephantorũ munere euripis arená
circumdedit:ne:ut prius:eũ populi uexatiõe eruptioné temptarent:abhorret.n.aquam id genus belluæ.
ex quibus apparet non satis uerá illorum sententiá: q̄ riuulos p prata defluentes si paulo murmuratio-
res essent:euripos:alios maiusculos nilos appellarunt:ná.M.Tullius libro primo de legibus idifferenter
posuit ductus inquit:aquarũ quos isti niloseuriposq; uocãt quis cũ uiderit non irriserit. sed magis ridi
cula illorũ opinio qui euripum uité malleolus circumquaq; ductis i formá latus esse crediderunt neque
assentior dissentientibus euripos manu factos p fossas & cuniculos dictos a similitudine Chalcidici fre-
ti septies in die reciprocantis authoribus Iustino & Suida a quo euripus fretũ locus aquosus Iter duas
terras boetiæ & atticæ interpretaf Liuius tamé non septies die sicut fama fert temporibus statutis reci-
procat euripus sed temere in modũ uenti nunc huc nũc illuc uerso mari uelut monte pcipiti deuolut⁹

torrens rapit̃:& Pausanias libro scdo testatur Euripum circumfluere ĩ circuitu regionis Platanistæ:quæ quia multis platanis cõsita: inde traxit appellationẽ: & libro sexto Mitilenã ĩquit dupliciter euripi diui dũt.appellati euripi παρατόριπι ω a latitudie p cõtrariũ:q̃ ñ sint lati:s3 angusti sic scriptũ repies apd magnũ etymologicũ. Viridis.refert̃ ad herbas:quas alluit. Gẽmeus.ad splendorẽ aquæ:& calculorũ.

Gestatio

Subiectus.demissius:nã uilla iuxta lacũ surgebat. Seruiẽs usibus tuis.lacus.larius. Gestatio.locus :quo gestabant̃ sanitatis:uel uoluptatis gr̃a.idẽ ad Gallũ:gestatio buxo:aut rore mario:ubi deficit buxus:ambitus: de qua locutus satyra septia luue.

Euripus uiridis:& gẽmeus?qd subiectus & seruiens lacus?qd illa mollis:& tñ solida gestatio?qd balineũ illud: quod sol plurimus implet & circuit?quid triclinia illa popularia?qd illa paucorũ? quid cubicula diurna nocturnaq̃? possident te? & p uices ptiunt̃? An ut solebas itentione rei familiaris obeũdæ crebris excursiõibus auocaris? Si possidẽt fœlix:beatusq̃ es:si minus:un⁹ ex multis:Q ui tu(tp̃s ẽ.n.)humiles & sordidas curas aliis mãdas:& ip̃e te ĩ alto isto:pĩguiq̃ secessu studiis asseris:hoc sit negociũ tuũ:hoc ociũ:h labor hæc reqes:ĩ his uigiliæ:ĩ his etiã sõnus reponat̃: effinge aliqd:& excude:quod sit ppetuo tuũ. nã

Balnea sexcentis:& pluris porticus:in qua Gestetur domin⁹ quoties pluit:& quarta. Quid refert igitur quãtis iumenta fatiget Porticib⁹? quãta nemorũ uect̃et ĩ umbra? & Paulus gestationẽ confici ex arboribus asserit. sed p ipsa succollatione interdum usurpat̃. nam Celsus inquit lenis ĩ naui: ĩ lacu gestatio est:uehemẽtior in alto:uł lectica:aut scamno:acrior uehiculo. Mollis & tñ solida.ut lectica sensim lata. Bal

Balneũ

neũ. legit̃ ĩ multis codicib⁹ balineũ:sicut apd alios:q̃ ñ abhorret a rõne:cũ græ.βαλανεῖον uocẽt:de cuius uerbi deriuatiõe Suidã:& magnũ etymologicũ lege:eniuero ĩ monumẽtis antiquorũ balineũ poti⁹ q̃ balneũ annotauius frequẽter.poetæ tñ balnea & ñ balinea usurparũt.balneas uero.P. Victor sæpi⁹:iterdũ Plini.historic⁹: & iuriscõsulti Varro tradit balneas publcas significare:at neutro priuata. Plurius sol iplet:ac circuit.ĩ qd Seneca sic in ep̃lis inuehit̃.at nũc blactaria uocant balnea:si qua nõ ita apta sunt: ut tocius diei solẽ

Tricliuz

fenestris amplissimis recipiant:nisi & lauent̃ siml:& colorent̃:nisi ex solio agros:ac maria pspiciãt. Triclinia.tricliniũ neminẽ adeo ieruditũ puto q nesciat locũ eẽ cõuiuii.dictũ authore Seruio a tribus lectis stratis:quod ẽt uocabuli interp̃tatio oñdit:& Varro in re rustica triclinũ sterni cœnandi cã dixit: sicut Apuleius comessatorib⁹ inqerũ.id Porphyrius latine cœnaculũ sentit.lectos eius pares:& altitudine: & materia:& figura Varro fieri solitos asseuerat:q triclinaria æstiua ad frigus oriẽtis:hiberna ad solẽ occidentẽ cõstrui p̃cipit:a quo nõ dissentit Vitruuius:nisi ĩ quãrũ ad septẽtrionẽ:p̃terea uerna; & autũnalia ad orientẽ uergi mandat:rõnesq̃ insup explicat talis positus:& tricliniorũ:quæ cõclauia siue cœnatoria dici possunt:quanta latitudo fuerit: bis tanta longitudo sicut altitudo dimidio latitudinis: & longitudinis fieri debebit.

Pplãris

Popularia multorũ:& coĩa multis.uñ qdã græcorũ popularia appellarũt populi cõgregationẽ:iterdũ populare populo gratũ sicut apud eundẽ:ac plærosq̃ sæpius.popularis ẽt eiusdẽ populi uir:& cõditionis:aliqñ amicus:& popularitas in oĩs rei cõsortiũ sumit̃: quæ secundũ plutarchũ in

Pplãritas

opere politicorũ rõne orõneq̃ populo persuadet. Diurna.in quibus quiescere solemus interdiu:nã nocturna proprie dicuntur dormitoria. Partiũtur.sortiuntur. in secunda tamen lectione patiuntur fuit.

Auocaris.distraheris.remoueris ab hmõi cõmodis. Obeundæ.curandæ.componendæ. Si possidẽt.

Felix
Beatus

si occuparis tot uoluptatibus:& isto pinguissimo ocio. Felix beatus es.felix qui recipit a fortuna felicitatẽ:aliquando tamen ut apud Virgiliũ ponitur pro eo:qui dat:beatum uero esse scribit Seneca:quem nulla res minorem facit:& sũmã tenet:ne ulli quidem nisi sibi innixus est:nam ille beatus uidet̃ : cui & bona suppetunt:& quemadmodũ carere uitiis debeat callet:felicem minus esse: q̃ beatũ Apuleius indicat felix inquit:& certius beatus:unde seruauit ordinẽ Secũdus.quẽ libro tertio mutauit postponẽs mi

Beare
Bona

nus.beatũ & felicẽ Siliũ dicens.Plato felicitatẽ quinq̃ partitẽ diffinit:& beare Vlpianus interpretat̃ pro desse:inde bona quod prosint.Si minus.si non te possident. Vnus ex multis.plebeius es:& uulgaris.hic dicendi mos apud græcos usitatissimus cum uolunt ostendere aliquem nulla uirtute eminere inquiunt ουτοσ εστιν εκ πολλοισ hic est ex multis. Tẽpus est.n.iã peruenisti ad ætatẽ studiis aptã. Humiles curas.admistrationẽ rei familiaris cõuenientẽ uulgaribus:nẽinẽ.n. excelsi ĩgenii uirũ hũilia delectãt: & sordida.magnarũ rerũ spiritus ad se uocat:& extollit:& p̃ter dicta Senecæ Mamertius p cõsulatu. nõ põt quicquã abiectũ:& humile cogitare:q scit de se semp esse loquendum. Sordidas.deformes:auaras. Aliis.dispensatoribus tuis.siue hominibus auaris:& p̃sentia tñ cogitantibus. Asseris. liberas. uẽdicas: qd etiã in aliquibus exemplaribus offendi. Negociũ.in hoc insuda. Hoc ocium hoc oblectares: nam intentione studii sũma corpus:& aium fatigamus:remissa fouemus. est aũt cõtrariũ exornatio. Somnus reponat̃.studendo somnũ expectes. Effinge:& excude.illud ad inuentionẽ: & cõpositionẽ: hoc ad emẽdationẽ refert̃. Perpetuo tuũ.sp circumferat̃ sub tuo noie:fere similib⁹eundẽ hortat̃ libro tertio.

nos certe studiis pferamus:& q̃tenus nobis denegat diu uiuere:reliquamus aliqd: quo nos uixisse testemur. Reliq̃ reꝝ tuaꝝ.bona fortũæ. Hoc opus litteraꝝ. Semel cœpit.merito laudatũ fuerit: uñ apđ

Athenæum legimus hæc hẽo qcunq; didici: & studui adhæc q pba sensi: reliq̃ q̃uis cũ uoluptate oia pterere.Scio quẽ aiuz.noui te stimulis ñ egere. Vt tibi ipe sis tãti.ut aliqđ op⁹ edas qđ a te pbet:nã si id laudabile credideris cæteri tuã sñiam sequent. tãti facit iudiciũ Caninii. Vantũ copiaꝝ. Laudata prius rerũ copia ĩ uillis Põpeiæ Celerrimæ socr⁹ suæ:& seruoꝝ diligẽtia.inuitat illã ad sua pdia. — Põpeia: Celerria

reliqua reꝝ tuaꝝ post te aliũ atq; aliũ dñm sortietur:hoc nũq̃ desinet eẽ:si semel cœpit tuũ. Scio quẽ aium:qđ horter ingeniũ:tu mõ enitere:ut tibi ipse sis tãti:quãti uideberis aliis:si tibi fueris.

C.Plinius Põpeiæ celerrimæ socrui.S.

Q Vantũ copiaꝝ ĩ Ocriculano:ĩ Narniẽsi:ĩ Carseolano:ĩ Perusino tuo:in Narniensi uero ẽt balineũ:ex eplis meis(Nã iam tuis opus nõ ẽ)una illa breuis & uetus sufficit:ñ me hercule tã mea sũt:q̃ mea sũt:q̃ quæ tua : hoc tñ differũt:q solicitius & intentius tui me:q̃ mei excipiũt. Idẽ fortasse eueniet tibi:si qñ in nr̃a diuerteris. qđ uelim facias:primũ:ut pinde nr̃is rebus:ac nos tuis pfruaris:deinde:ut mei expergiscant aliqñ:qui me secure ac ppe negligẽter expectãt. Nã mitiũ dñoꝝ apud seruos ipsa cõsuetudine metus exolescit:nouitatibus excitãt:pbarique dominis per alios magis:q̃ p se ipsos laborant.

C.Plinius·Voconio Romano.S.

V Idisti ne quẽq̃.M.Regulo timidiorẽ:humilioreq; post Dõitiãi mortẽ:sub quo ñ miora flagitia commiserat:q̃ sub Nerone:Sed tectiora.cœpit uereri ne sibi irasceerer.nec fallebat

In Ocriculo.pdio.Ocriculãi populi:si Plinio credimus: in Gallia togata: Strabo refert ad uiã Flaminiã Ariminũ uersus.at Diõysius inqt ocricula ciuitas Tyrrhenoꝝ:cui⁹ gẽtile Ocriculanus tradẽte Stephano. — Ocricula
Narniẽsi.pdio tuo.ẽ ãt Narnia Ocriculo uicina ciuitas Sãnitũ:p quã Nar amnis labit: uñ ẽt Narnia dicta cũ antea Nequinũ uocaret: colonia a Tito Flaminio aduersus Vmbros eo missa authores sunt Liuius: Strabo:Plini⁹:& Stephãus:ut omittã Martialẽ libro septio:& Claudianũ ĩ laudibus Honorii asserẽtes Narniã ĩ edito cõditã:& ĩ Narniẽsi agro sicitate lutũ fieri: hibre ãt puluerẽ libro .xxxi. pdidit Plinius qđ admirãdis suis iseruit.M.Ci. — Narnia. Neqniũ
Carsulão.Carsulani:quos Strabo Carsulos nominat:populi sunt:& ipsi parũ a Narnia distãtes. at Colũella libro .iiii. Carseolanũ scribit: & ita ĩ qbusdã Scđi codicib⁹ legisse memini. Nã & ouidi⁹ fastoꝝ.iiii. Carseolos opidũ fuisse testat qua uia ab urbe impelignos itur.agrosq; inibi frumẽto fertiles oliueto steriles. Carseolanæ quoq; uulpis fabellã recitat. — Carsulãi
Perusino tuo.fũdo. Perusia iuxta Clusiũ ciuitas: illustrata augusti obsidiõe aduers⁹.L.Antoniũ.M.Antõii fratrẽ. — Perusia.
Sufficit.subaudi pbare. Tuis. eplis ad pbãdũ hoc. Nõ me hercule:hæc uerba usq; hoc tñ differũt:fuerũt ĩ principio illius breuis: & ueteris eplæ Secundi: quoꝝ sensus.amo magis tua q̃ mea.ẽ aũt traductio:q facit ut cũ idẽ uerbũ sæpius ponat:nõ mõ nõ offendat animũ auditoris:sed ẽt orõnẽ cõciniorẽ reddat. Tui.serui domestici. Excipiũt:diuertẽtẽ hospitant. Idẽ.q serui mei diligẽtius te suscipiẽt:q̃ tui. Nr̃a.pdia. Ac nos tuis rebus pfruimur.idest domestici. Mei.serui. Exolescit.paulatĩ recedit. Mitiũ:nã si eẽnt crudeles magis gliscere ĩ seda lectõe uicio fuit. Nouitatib⁹ cũ nouus hospes accedit. Per alios aicos dñi qb⁹ studẽt gratificari:ut p eos studiũ suũ apđ dños cõmẽdet. Quã p ipsos.q̃ p dños solertes ĩpis se mõstrãdo.uel legas q̃ p se ipos.s.seruos.ut sit sensus cupiũt magis apud dños ab aliis laudari q̃ ipos facere laudãda a dominis.

V Idisti ne.mores subdolos & malos.M.Reguli causidici Vocõio p epistolã oñdit.is.n. post malos pricipes:quoꝝ tẽporib⁹ usus fuerat:cœpit timere ne Secundũ quẽ ĩ causis agẽdis læserat: iratũ hẽret :qre ambibat illius amicos:ut se recõciliarẽt:erat.n.cũ timebat oiu3 timidissim⁹: cũ audebat audacissimus: Voconius aũt Roman⁹ equestri familia ex citeriore Hispania: flamẽ Dialis:& Secũdo cõtubernalis:ac orõnũ castigator fuit:mira ĩ sermõe:ipsoq; uultu suauitate:adhæc fidelis:& iucũdus: causidicus eruditus:cuius epistolas musæ dictare uidebant: sub Adriano iterũt:& tumulo ei⁹:dũ uelut aicũ:& poetã iperator uenerare: ita scripsit scđm Apuleiũ. Lasciuus uersu mẽte pudicus erat. fuit & Voc.Saxæ:ad quẽ diuos fr̃es rescripsisse testat Vlpi.cõtinet hæc epla duas exornatiões notatõe3:& sermocinationẽ. — Vocon⁹ Romãus
M.Reguli:q captator testamẽtoꝝ:ex paupe:& tenui ad maxias opes p flagitia pcesserat:hui⁹ loquẽtiã: & temeritatẽ sæpe mordet Secũdus:nã iterdũ ĩ hac eplaꝝ scena occurret: quem Martialis more suo blandiendo tãq̃ summũ causidicũ carmibus inseruit. — Regul⁹.
Domitiani mortẽ. de q̃ alibi cõmodi⁹ dicet.fuit ãt Regul⁹ Domitião acceptus. qa malus. Nõ minora flagitia. maxia scelera.flagitiũ more militari dr̃ res flagitatiõe:hoc ẽ increpatiõe digna.nã flagitatio ad strepitũ refertur:uñ flagellũ & flagitare psonare intelligimus: author Donatus. Tectiora.secũdũ imperatoꝝ ingeniũ:sub — Flagitiũ

Rusticus Aruléus

Nerone in propatulo peccabat:ſub domitiano malitiā diſſimulabat. Ruſtici Aruleni periculum fouerat. adiuuit Ruſtici accuſationē Regulus ſub Domitiāo:qđ philoſopharet:& Thraſeā laudaſſet: uirūq; ſanctū dixiſſet:neq; in ipm mō authorē:ſed in libros quoq; ei⁹ ſæuitū eſt.delegato triūuiris miniſterio: ut monumēta clariſſimoꝝ ingenioꝝ in foro urerent.hæc ſumpta ex Dione græco & Tacito:apud quē inſuper ſcribit Arulenū ſub Nerone tribunū pl.cupidine laudis flagrātē obtuliſſe ſe itercesſuꝝ ſenatuſcōſulto:qđ fieret cōtra Thraſeā:niſi ei⁹ igētes ſpūs Thraſca cohibuiſſet:ne uana:& reo nō pfutura:intercesſori exitioſa icipet: hūc iā iterfectū ad ſe cū enſe accedentē uidit p quietē Domitianus paulo anq̄ trucidaret referēte Dione. Stoicoꝝ ſimiā.falſum imitatorē ſtoicæ ſectæ. Vitelliana cicatrice ſtigmoſū. notatū cicatrice ex uulnere q̄ tumultu Vitelliāo acceperat.uictor nāq; Vitellius(ut ſcribit Tacitus)legatos p cōcordia:& pace ſuadenda ad duces Veſpaſiani miſit: ſed uaria legatoꝝ ſors fuit:nā q Petilio Cereali occurrerūt extremū diſcrimē adiere uulnerato ptore Aruléo Ruſtico:auxit iuidiā ſup legati:prætoriſq; nomē:ppria dignatio uiri. Eloquētiā.ironice.nā erat uir malus dicendi imperitus. Herēniū Senectionē.hic i Bethyca nat⁹.& ibi Quæſtor accuſante Metio Caro interficitur a Domitiano:q̄ nullū magiſtratū poſt Quæſturā longo tēpore medio petiiſſet: q̄ Heluidii Priſci uitā cōpoſuiſſet acceptis a Fannia uxore cōmētariis.nos ingr Tacitus inocēti ſanguie Senectio pfudit. Meti⁹ Car⁹. cui uidebat Regulus exprobat necē Senectiōis:quē reū ipietatis feciſſe teſtat libro ſeptimo Secūdus:& ſūmū delatorem ſub Domitiano fuiſſe cōſtat Iuuena.& Martialis teſtimonio. Quid tibi cū meis mortuis.fuit mos antiqs ſecūdū Ariſtophanem grāmaticū nō accuſare defunctos. hoc ēt nos monet Home. libro ſeptimo Iliados dicēs nullū eē odiū cū hoibus uita fūctis: unde puerbiū ουχοσιον φθιμενοισι ἐπ᾽ ἀνδράσιν impiū defunctis cōuiciari:ſuper quo libro octauo a Secūdo allegato plura explicabimus meis āt dixit:ut q delatiōe ſua oppſſerat.Senectōe. Craſſo.Piſonis fre Regulo accuſante interfecto a Nerone.Camerino.Scribonio Camerino.utriuſq; fit mētio apud Tacitū: Ille.Regulus.Hæc ſcripta in Ruſticū. Nō adhibuerat.non iuitauerat me. Capitaliter.cū periculo uitæ. Centumuiros.apud quos Secundus plurimū excelluit:ſolet.n.arenā ſuā appellare.in cauſis cētumuiralib⁹ uſu capionū:gētilitatū:agnationū:alluuionū:nexoꝝ:mancipioꝝ:parietū:luminū:fluminū:ſtillicidioꝝ:teſtamentoꝝ ruptoꝝ:aut ratoꝝ:cæterarūq; reꝝ inumerabiliū cauſæ uerſabāt:an Secūdū:& Tacitū centūuirales cauſæ:adeo ſplendore alioꝝ iudiciorū obruebant:ut neq; Cice.neq; Cæſaris:nō deniq; ullius magni oratoris liber apud cētūuiros dictus legat exceptis orōnibus Aſinii p hæredib⁹ Liburniæ:omittimus qn̄ primū inſtitutæ:& iudicū numerū alio loco opportunius. Arrionillæ Timonis. neq; uxoris Arrionillæ mentio:neq; Timonis mariti apud ullū ſcriptorū:q fuerint illa rēpeſtate mihi occurrit:prius.n.fuerat Timon cognomēto μισάνθρωπος & alius Timon phliaſi⁹ philoſophiā pfeſſus. Rogatu.pcibus. Ruſtici Aruleni.anteq̄ damnaret.Regulus cōtra.nitebatur aduerſum me:& cōtrarias partes tuebat. Nitebamur.argumēta iaciebamus. In pte cā.in ea pte cōtrouerſiæ ſup q̄ iā lata fuerat ſnia Modeſto. Vectii Modeſti.Modeſtū pfectū Aegypti tradit Suidas:& Martialis Modeſti acumē circa difficilia poetarū cōmendat: Vectii declamatoris meminit Iuuenalis.& Iuliū Modeſtū recēſet Gellius. Ibi.in hoc loco defenſiōis:cū inſiſterē ſentētiæ Modeſti. Quod piculū. imminebat mihi:unde libro quarto cōquerit piclitatū fuiſſe ſua eloquētia. Si rñdiſſē bñ.ſi dixiſſem me bene ſentire de Modeſto exule:uerū ſi male rñdiſſem:magnā infamiā mihi imiſiſſem:ut qui dānarē:cuius ſniam cōprobarē. Tū.dum rñdeo. Quid ſentiā.de Modeſto. Ille.Regulus. Solebāt.apud iuſtos iudices:ut tacite oñderet tpibus Domitiani ſolere teſtes ēt in damnatos iniuſte produci. In reos. aduerſus eos:q in iudicium

Herēni⁹ Senectio.

Metius Carus

Cētūuiri

Arrionilla Timon

iraſcebar.Ruſtici Aruléi periculū fouerat: exultauerat morte:adeo ut librum recitaret:publicaretq;:in quo ruſticū inſectat:atq; ēt Stoicoꝝ Simiā appellat:adiicit Vitelliana cicatrice ſtigmoſum.Agnoſcis eloquētiā Reguli:lacerat Herenniū Senectionē tā itēperāter quidē: ut dixerit ei Metius Carus:Quid tibi cū meis mortuis? Nūqđ ego Craſſo aut Camerino moleſtus ſū? quos ille ſub Nerōe accuſauerat.Hęc me Regulus dolēter tuliſſe credebat:iōq; ēt cū recitaret librum: nō adhibuerat.Præterea reminiſcebat q̄ capitalr meipm apđ cētūuiros laceſſiſſet. Aderā Arriōillæ Timōis uxori rogatu Aruleni ruſtici: Regulus contra:nitebamur nos in parte cauſæ ſententia Metii Modeſti optimi uiri: Is tum in exilio erat a Domitiano relegatus.Eccē ibi regulus:q̄ro inqt Secūde:quid de modeſto ſentias? Vides quod periculum ſi reſpondiſſem bene:quod flagitium ſi male:non poſſum dicere aliud tūc mihi quā deos adfuiſſe.Reſpondebo inquam quid ſentiam:ſi de hoc Centumuiri iudicaturi ſunt. Rurſus ille:q̄ro quid de Modeſto ſētias:Iterum ego: ſolebant teſtes in reos:non in damnatos interro-

gari. Tertio ille: non iā qđ de Modesto: sed qd de pietate Modesti sentias quero. q̄ris inquā qd sentiā. at ego ne interrogare quidē fas puto de quo pronunciatū est. cōticuit. me laus: & gratulatio secuta ē. ꝙ nec famā meā aliquo rn̄so utili fortasse inhonesto tn̄ læserā nec me laq̄is tā insidiosę interrogationis iuōluerā. Nūc ergo cōscientia exterritus appræhendit Cæciliū Celerē: mox Fabium iustū: rogat: ut me sibi reconciliēt. nec cōtentus ꝑuenit ad Spurinā: huic suppliciter (ut ē: cū timet abiectissimus) rogo iquit māe Videas Plī. dōi: sed plane mane. neq̧. n. diutius sollicitudinē ferre possum: & quoquo mō efficias: ne mihi irascať. Euigilauerā: nuncius ait Spurina uenio ad te: imo ego ad te: Coimus in porticū Liuiæ: cum alter ad alteꝝ tenderemus: exponit Reguli mandata: addit p̄ces suas: ut decebat optimū uirū ꝓ dissimillimo: parce iquiens. cui ego: dispicies ipe quid Renunciandū regulo putes: te decipi a me non oportet: expecto Mauricum. nondum enim ab exilio uenerat. Ideo nihil alterutram in partē respōdere tibi possum: facturus quicquid ille decreuerit: Illum eni esse huius consilii ducem: me comitē decet. Paucos post dies ipse me reglus cōuenit in prætoris officio: illuc ꝑsequutus secretū petit: ait tiere se ne aio meo pœnitus hæreret: qđ

citanť. ueꝝ Modest⁹ nō reus amplius ē: sed dānatus: ergo frustra sup hoc me iterrogas. M. Tul. de orato Reus
re reos inqt appello nō eos mō: q arguunť: sed oēs: quoꝝ de re disceptať: Iustinian⁹ reus ē: q facere aliqd
cōať: actor q desiderat ne qd fiat: q̄ diffinitio sane apđ oratores nō seruať. Pronūciatū. iudicatū: nā ꝓ- Pronunciare.
nunciare ii dn̄t: q hn̄t ius cognoscēdi. Vlpianus de reꝝ sign̄ationibus ꝓnunciatū: & statutū idē dici pōt.
ꝓmiscue. n. & ꝓnunciasse: & statuisse solemus dicere eos: q ius hn̄t dicēdi: uel cognoscēdi. alias. M. Tulli⁹
ꝓnūciatū uocat axioma. interdū ꝓnūciate absolute ꝓ dicere: ide ꝓnunciatio oratori cōueniens. Cōti
cuit. Regulus obmutuit. Laus. iudicū & auditoꝝ. Famā. bonā. Vtili si rn̄dissem me male sētire de Modesto. Inhonesto. turpi si de uiro bono male locut⁹ fuissē.
Cōsciētia exterrit⁹. Reglus: nā mali quodā latēti cruciatu sp flagellanť: uñ satyri cū illď. Cur tn̄ hos tu euasisse putas: quos diri cōscia facti Mēs hēt attonitos: & surdo uerbere cædit Occultū quatiente aīo tortore flagellū? Cæciliū. Celerē. gentilē Scđo. ambiguū an is sit: quē Mar. libro septio fuisse restať in Hispania cū iperio: & itegre ꝓuiciā administrasse. Iustū Fabiū: cui tacitus opus de causis corruptæ eloq̄ntiæ inscripsit: & Scđs interdū litteras mittit. Iusti scriptoris meminit Eusebius i rebus Neruæ. Appræhendit. detinet ꝓter eunté. Nec cōtentus. rogasse illos. Spurinā. Vestricius Spuria uir rebus gestis ꝓclarus: ut opportuniori loco dicēus: & ei⁹ uitā p eplāꝫ paucis absoluit Scđs libro. iii. uixit ad multū ætatis cū uxore Coccia: sꝫ filiū Cocciū admodū iuuenē amisit: i cui⁹ laudē Scđs quædā composuit: nā Spurina amicissime utebať. Abiectissimus. uilissimus. Videas. uisites. Plane. oio. Māe. notat metū Reguli Spurinæ instantis: ne ulteri⁹ ꝓcrastinaret congressum suū. Euigilauerā. surrexerā ad lucubrandū. Nūcius Spurina ait ad te uenio. Nuncius. internuncius: & pacis iterpres: ac medius. Immo ego ad te. iquit Scđs uēio: nā dignior erat Vestricius. In porticū Liuiæ. porticum Liuiæ in tertia regione urbis iuxta castra Misenatium non procul a Sa-

Cæcilius Celer. — Iustus Fabius. — Vestrici⁹ Spurina. — Liuiæ porticus.

burra: & uia sacra: ubi domus. C. Cæsaris erat: cōstruxit Augustus tradēte Dione demolita Oui. Pollio-
nis liberti crudelissimi simul: & ditissimi domo sibi testamēto relicta: in qua nomen Liuiæ uxoris inscri-
psit: hinc Ouidius in Fastis. Disce tamen ueniens ætas. ubi Liuia nunc est Porticus: immensæ tecta fuere
dōus. authores sunt Pli. senior: Trāql. Victor. & Oui. in amoribus. Alter ad alterum tenderemus. conue- Ouidii
nissemus una obuiā. Exponit. Narrat Spurina. Suas. suo noie honestas. Viruꝫ. spurinā. Dissimil- locus.
limo. pessimo Regulo. ego rn̄di. Dispicies. cognosces. sic libro. iii. idē: & Iustiniāus utunť. Serui. & Do Dispiceť
natus dispicere dicūt ē disquirere cōsiliū. Renunciandū. remittendū: uľ recusandū: nā renunciatio: ut Renūciať
refert Asconius: dr̄ eius rei: q in placito uenerat recusatio: & aliter declaratio: qualis cōsulū renūciatio:
tn̄ inqt Scđs ex renunciatione cōsulū uoluptatis: quantū prius ex destinatiōe capiebat. Te decipi a me
non oportet. tibi consiliū meū detegā simpliciter tecū agā. Mauricū. Iuniū Mauricū Rustici Aruleni Iunius
fratrē: uirū grauē: & constantē: qui Neruæ Catullū Messalinū sæuissimū senatorem ꝙ foueret: exproba Mauric⁹
uit. apud Tacitū: & Secundū scriptū indiffegenter offendi Maricū: & Mauricum: Martialis Mauricorū
æquitatem laudat. Ab exilio. in quod fuerat actus a Domitiano. Alterutram i partē. an remittam: an
magis irascať. Ille. Mauricus. Huius consilii. super uenia concedenda. uel secus. Comitem. sequi illi⁹
sētentiam. In prætoris officio. in prætorio: ubi prætor officium suum exercet: uel apud prætorem quo Secretū
conueneram officii causa. Secretum petit. quærit mecum secreto colloqui: quo dicendi genere Sue- petere.

Satrius Rufus. tonius interdum utitur. Penitus hereret.ualde in eũ irasceret. Satrio Ruso.aduocato.quẽ libro octauo commemorat pro publicio Certo quædam dixisse in senatu ambigua:& aquis publicis præfectum testatur Iulius Frontinus. æmulatio contentio ex equo in eloquentia. Non contentus eloquentia nostri sæculi.summæ facultatis orator.ironice dictum scribunt pariter Catonem non fuisse contentũ eloquentia suæ ætatis.i.superasse omnes oratores sui temporis: erant autem sæculo Plinii oratores in eloquentia minores.q̃ ante:ꝙ Tacitus lucubratissime disserit de causis corruptæ eloquentiæ: Maligne dictum iniquo animo prolatum i Satrium.

Honorificum. Honorificum. honore dignum ꝙ esset Ciceronis æmulus. Martialis in eundem sensum. Si quid honorificum pagina nostra sonat. Enim. Enim at: sic Terentius enim non sinam:pro at non sinam.& diomedes inquit enim esse interiectionem cum intẽtius aliquid demonstramus:ex quibus apparet non semper reddere causam. Non optima p ponenda optima quæq; proponere. secutus est iudicium præceptoris sui Quintiliani præcipientis in institutionibus optimos authores imprimis imitandos: prius tamen hoc scripserat Seneca:& ante eum.M. Tullius de oratore libro secundo: quæ inquit maxime excellunt imitanda sunt. Palleat semper.sic libro sexto de eodem timebat: pallebat: nam pallor ẽ malorum morum index.rubor bonorum. Hæsitabundus. cunctabundus.ambiguus quid responderet. Egregiam.similis ironia apud Virgilium Egregiam uero laudẽ: & spolia ampla refertis. Causam excusationem. Bipedum nequissimus.uirorum pessimus:satis modeste locutus est Modestus: at .M. Tullius pro domo sua asperius:hoc mini stro inquit omnium non bipedum solũ: sed etiam quadrupedũ nequissimo remp. perdidisti. Libera integra. ἀκατάπαλαιστον ineluctabilem. Factio. Factiosus factionũ: & discordiarum fautor: factio enim pro diuisione ciuium in malum legitur apud Liuium: & Tacitum. Curatur a multis. idem ad Clæmentem conuenitur ad Regulum mira celebritatexcursant:frequentant. Martialis Cinctum togatis post:& ide Saufellum Quanta reduci Regulus solet turba. Fortius sensus est interdum timore maiora obsequia præstant:q̃ amore. Fieri. euenire. Vt hæc concussa labantur. ut Reguli fortuna: si oppugnabitur:ruat. Nam gratia. Sententia exornatio. Infida.incerta: instabilis. Quam ipsi. mali sunt infidi. Eruditio Eruditus. edoctus: est autem eruditio multarum rerum exculta cognitio:& quãquam de litteris sæpius dicatur:ut Tranquillus in Caligula: ex disciplinis liberalibus minimum eruditioni: eloquentiæ plurimum attendit: tamen aliquando etiam de rebus aliis. Tentandi aduersus Regulum. Ratio constat. Ratio constabit.erit legitima causa:constat enim ratio:quando æqua & legitima reddi potest: quod dicendi genus frequenter inuenies apud Secundum.

in Centumuirali iudicio aliquando dixisset: cũ responderet mihi & Satrio Ruso: Satrius Rufus: cui est cum Cicerone æmulatio:& qui contentus non est eloquentia sæculi nostri:respondi nũc me intelligere maligne dictum: quia ipse cõfiteretur. Cæterum potuisse honorificum existimari. Est.n. inquam mihi cum Cicerone æmulatio : nec sum contentus eloquentia sæculi nr̃i. Nam stultissimum credo ad imitandum non optima quæq; proponere. Sed tu qui huius iudicii meministi:cur illius oblitus es: in quo me iterrogasti: quid de Metii Modesti pietate sentirem:ex palluit notabiliter: quãuis palleat semper:& hæsitabundus iquit:interrogaui: nõ ut tibi nocerẽ: sed ut Modesto . Vide hominis crudelitatem: q se non dissimulet exuli nocere uoluisse. Subiunxit egregiã causam.scripsit inquit i epistola quadam:quæ apud Domitianum recitata est. Regulus omnium bipedum nequissimus: quod quidẽ Modestus uerissime scripserat. hic fere sermonis nostri terminus. neq; enim uolui progredi longius:ut mihi omnia libera seruarem: dũ Mauricus uenit. Nec me præterit eẽ Regulũ ἀκατάπαλαιστον. Est enim locuples:factiosus:curatur a multis:timetur a pluribus:quod plærunque fortius amore est. potest tamen fieri: ut hæc concussa labantur. nam gratia malorum tam infida est:quã ipsi. Verum ut idem dicam sæpius expecto Mauricum:uir est grauis:prudens:multis experimentis eruditus: & qui futura possit ex præteritis ꝓuidere. Mihi & tentandi aliquid:& quiescẽdi illo authore ratio constabit: hæc tibi scripsi:quia æquum erat te pro amore mutuo:non solum omnia mea facta dictaque:uerumetiam consilia cognoscere.

C. Plinius. Tacito. S.

RIdebis. Tacitũ ſcriptoré grauiſſimũ:ſibiq̃ arctiſſima familiaritate cõiũctũ monet i ſyluis exẽplo ſuo poſſe:& ſtudere:& uenari cõmode:ueꝝ ab hac opione multũ receſſit Quintilian⁹:q li.decio penitus tale ſtudẽdi gen⁹ iprobat:& rõnibus cõfutat:cui ſniæ Tacitus accedẽs epl'am reſcripſit:q̃ in hoc uolumine extat:nõ poſſe ſimul Dianæ & Mineruæ operá dare. Licet cõcedo. Qué noſti.totũ ſtudiis deditũ:& uenationi ineptũ. Ipſe inquis.cũ admiratiõe ꝓnunciádum é. Ipe: inquá Pli.uenatus ſum. Inertia mea.ocio litterario. In ꝓximo.iuxta me.in eundẽ ſenſum libro octa-

RIdebis:& licet rideas: ego ille qué noſti apros tris:& qdé pulcherrios cæpi : ipſe:inqs?ipe:ñ tñ ut oino ab inertia mea & quiete diſcederé ad retia ſedebã:erat i ꝓximo: nõ uẽabulũ aut lãc ea:ſed ſtilus & pugillares:me ditabar aliqua:enotabãq̃:ut ſi mãus uacuas: ple nas tñ cæras reportaré. Nõ é quod contẽnas hoc ſtudẽdi genus.miꝝ eſt:ut aius agitatiõe: motuq̃ corpis excitet:iá undiq̃ ſyluæ & ſolitudo:ípmq̃ illud ſilentiũ:qđ uenationi dat magna cogitatio nis icitaméta ſunt:ꝓinde cũ uenabere licebit au thore me:ut panariũ & lagunculam:ſic ét pugillares feras:experieris non Dianam magis monti bus:quam Mineruam inerrare. Vale.

C. Plinius Octauio Rufo. S.

VIde in quo me faſtigio collocaris : cum idem mihi poteſtatis:idemq̃ regni dede ris:quod Homerus Ioui optimo maxío τῷ δ' ἕτερον μὲν ἔδωκε πατὴρ ἕτερον δ' ἀνένευσε. Ná ego quoque ſimili nutu ac renutu reſpondere uoto tuo poſſum. Etenim ſicut fas eſt mihi:præ ſertim te exigente:excuſare Bethycis contra unũ

uo ſcribit.uenor aliquádo:ſed nõ ſine pugillaribus:ut q̃uis nihil cœperim: nõnihil referá. Venabulũ.telum aduenádum in quod illud Mart.diſticon. Excipiét apros: expectabũtq̃ leões:Intrabũt urſos: ſit mõ firma manus. Lancea.hiſpanicũ uerbũ é referéte Gellio:longius telũ:græci uocant λόγχην. Stilus.ferre⁹: quo ſcribebat antiquitas in pugillaribus:& apud Tranquillũ legimus Domitianũ muſcas ſtilo præacuto cõfigere ſolitum. Pugillares.tabulæ de ligno:ſiue alia materia ceratæ : dicti a pugno uident:q eo cõtineri poſſent:de q bus Mart. ſecta niſi i tenues eſſemus ligna tabellas:Eſſemus libyci nobile dẽtis on⁹: ſed Gellii uerba quomõ fierent clarius exprimunt. Aſdrubal inquit epiſtolá ſcriptá ſuper rebus arcanis hoc modo abſcondidit.pugillaria noua nondum ćt cæra illita accepit:litteras in lignũ incidit: poſtea tabulas uti ſolitũ eſt cæra colliuit. Plini⁹ ex authoritate Homeri aſſerit pugillarium uſum fuiſſe ante troiana tpa ex ꝓcedentibus ergo colligit dici pugillares & pugillaria numero pluriũ. Meditabar enotabãq̃.ſecutus eſt ordiné.ná cogitata ſcribimus. Vacuas.præda. Cæras.tabulas cæratas. Iam.prætereа:Tacit⁹ iam opes tot uictoris quæſitæ:& ſtatim.iá aqua priuatoꝝ licentia itercepta. ipſe in oratiõe panagyrica.iam quis adeo diſſolutus. Datur: ſeruatur inueſtigando: Proinde. quare. Liuius libro primo belli punici:proinde omitte Sagunti mentionem facere. Panarium.panis receptaculum ſicut granarium grani. Lagunculam.uas uinarium.diminutiuum a lagena : quæ tumorem in medio extendit ſecundum Iuuenalem : græci λάγυνον uocant per tria genera indiſcrete : ſicut Athenæus in ſuis cœnis notat plurimorum teſtimonio. Dianam . uenationis deam. Mineruam . diſciplinarum præſidem.

Venabulum

Lancea

Pugillares

Iam

Proinde

Laguncula

VIde in quo. Roganti Octauio ut uellet adeſſe Gallo cõtra Bethycos:pollicet ſalté ab aduocatione Bethycoꝝ deſtituꝝ:quos ét cum ſuo periculo ſæpe iuuiſſet:& in fine petit ſibi fieri copiam carminum:quæ Octauius componebat:extat enim epiſtola libro.ii.qua conat Octauii uerſus publicari. Faſtigio. altitudine maieſtate. τῷ δ' ἕτερον μὲν ἔδωκε πατὴρ ἕτερον δ' ἀνένευσε. huic autem alterum quidem pater dedit . alterum uero renuit . carmen ex ſextodecimo Iliados : ubi Achilles precatur Iouem ut Patroclus pugnaturus a nauibus pugnam remoueret: & ad ſe incolumis rediret : cui prius Iuppiter conceſſit : ut rediret incolumis non dedit. ſic inquit Secundus : ego tanquam Homericus Iuppiter alterum q petis : ut deſiſtam ab aduocatione pro bethycis tibi concedam : q uero exigis:ut Gallo adſim: renuam.hoc carmen imitatus eſt Virgilius libro undecimo. Audiit:& uoti Phœbus ſuccedere partem. Mente dedit : partem uolucres diſperſit in auras:& Stratonicus citharedus in rem ſuam aliter uſus eſt : nam inuitatus olim audire canentem citharedum: poſtquá finiuit inquit τῷ δ' ἕτερον μὲν ἔδωκε πατὴρ ἕτερον δ' ἀνένευσε hoc eſt male quidem pulſare dedit : bene autem cantare renuit. Athenæus author. Nutu . aſſenſu:dum promitto non agere aduerſus Gallum. Renutu.dum nolo adeſſe Gallo contra Bethycos. Excuſare.honeſtis rationib⁹ non ſuſcipere. Bethycis.hiſpanis a flumine Bethy defluente a monte Caſtaone: qui naturam oceani erga fluxum:refluxumque imitatur:lege plura apud Philoſtratum . eſt autem Bethyca pars hiſpaniæ.

Octaui⁹ Rufus

Bethyca

nec. Fidei nostræ.nõ cõuenit mihi:q̃ soleo fidẽ cõstãter tueri. Prouinciá.Bethycã.Tot officiis.non semel.n.ꝑ Bethycis egit:ut aduersum Cæciliũ Classicũ:in qua cã magnos labores passus est:ut aduersum Bebiũ Massam:ubi fere periclitat⁹ est. Tẽperamẽtũ.modestiá. Studio.amori. Iudicio.rectæ rõni.

In pñtia — In ꝓsentia:& ipræsentiarũ authores indiscrete utunẽ: Vlpianus fere sp impꝛ̃sentiarũ:alii iterdũ in pñs:& ad ꝓsens:cõtẽderim ipræsentiarũ legi debere cõiũctim. Probaturus: cũ ille ardor tuus subsederit:nã prio quæ ꝓbabamus:postq̃ refrixit ipetus aliqñ iprobamus remota aĩ passione. Idus octobres. quintumdecimũ octobris diẽ.

Aquilius Gallus — Aquilio Gallo. Aqliuȝ Gallũ fuisse iuriscõsultũ testantur Scæuola:& Florẽtin⁹. ἠ καὶ κυανέῃσιν ἐπ᾽ ὀφρύσι νεῦσε κρονίων. dixit & ceruleis supercilíis annuit Saturnius.uersus ex prio Iliados:& libro decimoseptio eiusdẽ repetit⁹: dũ ostendit Iouẽ annuisse.

Vsque quaq; — Vsquequaq;.semp.idẽ libro septimo usquequaq; narrabiẽ qua cõcordia uixerimus:& columella: sed neq; eodẽ modo:neq; iisdẽ tpibus usquequaq; fieri placet. Tuis ageẽ nõ pateris:nõ facis mihi copiam tuorũ uersuũ:nã alibi tanquam nimiũ patiẽtẽ:uel poti⁹ durum Octauiũ increpat:qui tam insignes libros:tã diu retineret:nec ederet. Hac sola mercede.tuorũ carminũ. Corrũpi. flecti in malũ.iocaẽ cũ amico. Adsim. agã pro Gallo.

Cariotæ — Cariotas.palmæ fructus.scribit Pli.sua tẽpestate celebratas fuisse in cibo: cũ succo uberrimæ sint:ex qb⁹ ꝑcipua uina oriẽti iniqua capiti:uñ ẽt pomo nomẽ est a capite:uerũ nobilitas in Hierecũte Iudeæ:sunt & succo pingui lactentes:quodã q; uini sapore in melle ꝑdulci.Diodorus i interiore Syria fieri Cariotas aliis excellentiores:tum dulcedine:tum magnitudine: ac humore testaẽ:his maiores multo Arabia fert ac Babylonia:quaꝝ magnitudo ẽ sex digitoꝝ:colore sunt quædã subæreo: nonnullæ pũiceo:aliæ porphyreo aspectu amoenæ:& suaues gustu deaurari solitas: & Calendis Ianuariis mitti tradit Martialis:apud quẽ legiẽ fuisse pauperis munus: cui sentẽtiæ cõuenit illoꝝ lectio certamẽ nõdũ habẽt:uerum si sublato nõdũ: ut in multis codicibus scriptũ offendi:uideẽ Secũdus auunculi opinioni ꝓpius accedere.

Ficis.iter quas Martialis chiam extollit:quæ merum & salem sapit. Boletis.quanti fecerit boletos antiquitas idem notat indisticis asserẽs facilius donare romanos aurum:& argentum:q̃ boletos:& satyricus Iuuenalis boletos lautissimum ciborum regi:& domino apponi pulsat.Pli.boletos suillosq; gulæ nouissima irritamenta uocat.

hoiem aduocationẽ:ita nec fidei nr̃æ:nec cõstantiæ:quã diligis cõuenit adesse cõtra ꝓuinciã:quã tot officiis:tot laboribus:tot ẽt piculis meis aliqñ deuinxeri.Tenebo ergo hoc tẽpamẽtũ:ut ex duobus:quoꝝ alterutꝝ petis:eligã id potius: in quo ñ solũ studio tuo:uerũetiã iudicio satisfaciã. Neq;.n.tãtope mihi cõsiderãdũ ẽ: qd uir optius in pñtia uelis:q̃ qd sp sis ꝓbaturus:me circa idus Octobris spo Roæ futuꝝ:eadẽq; hæc præsente Aquilio gallo cõfirmatuꝝ:cui tñ iã nũc licet spõdeas de anio meo. ἠ καὶ κυανέῃσιν ἐπ᾽ ὀφρύσι νεῦσε κρονίων Cur enim non usquequaq; hõericis uersibus agã tecũ? q̃tenus tu me tuis ageẽ nõ pateris: quorũ tanta cupiditate ardeo:ut uidear hac sola mercede posse corrũpi:ut uel cõtra Bethycos adsim.pene præterii quod minime prætereũdũ fuit:accepisse me cariotas optimas:quę nunc cum ficis:& boletis certamen habent.

C.Plinius Pompeio Saturnino. S.

Peroportune mihi redditę tuæ sunt lr̃æ q̃bus flagitabas:ut tibi aliquid ex scriptis meis mitterem: cum ego idipsum destinassem.Addidisti ergo calcaria sponte currenti: pariterq; & tibi ueniam recusandi laboris:& mihi exigẽdi uerecundiã sustulisti.nam nec me timide uti decet eo qđ oblatũ est:nec te grauari:qđ depoposcisti.Nõ ẽ tñ qđ ab hoie desidioso aliqd noui opis expectes.petitur⁹sũ.n.ut rursus uaces

Põpeius Saturninus — Eroportune.Mittit Pompeio Saturnino singulari doctrina uiro orationem: quam habuerat apud municipes suos dedicaturus ibidem bibliothecam:& annuos sumptus in alimenta ingenuorum filioꝝ policitus:excusat q; in ea maiores suos:& se quoq; laudet: tãtũ deniq; Pompeio defert:ut de editione pro illius arbitrio sit facturus.fuit autem Põpeius Saturninus acer causidicus siue ex tpe:siue meditata proferret:tũ ꝓsa:tum uersu clarus:in orationibus & historia mirabilis:alterius Saturnini historici meminit Trãqui.Saturninũ nominat Lucianus: ubi de morte Seueriani agit.& Qu.Saturninum iurisconsultum Pomponius citat.ille igitur Pompeius Saturninus moriens Secundum reliquit hæredem. Addidisti calcaria.translatio ab equo.i.iam paratum ad id magis incitasti. Laboris.emendandi. Exigendi.petendi a te:ut limam adhiberes. Eo opera tua in corrigendis meis libellis:quam tu ultro mihi obtulisti. Ab homine desidioso . semper de se parce loquitur extenuando facultatem suam & desidem appellando. Rursus.iam enim Saturninus eam orationem legerat.

Sermoni.oratõi: an ideo ſermonē appellauit: qa ſecundū Porphyrionē ad p̄ſentes dicit̃: an qđ oratio illa eſſet remiſſa:& finitima quotidianæ locutioni:nã p̃ter.M.Tullii teſtimoniũ Seneca tradit ſermonē eē orõnē uoce demiſſa: & tenui figura ,p̃latá: accedit authoritas Fabii ſcribētis parũ admodũ ſermonē ab oratõe differre:& interdũ eē idē oñdit:Seruius inq̃t ſermo ē cõſertio oratõis:& confabulatio duorũ: uel plurĩũ a ſerēdo dictus. Antiſthenes apđ Diogenē primus ita diffiniuit. ſermo ē q̃ quid ſit: aut fuerit: exprimit. Municipes.nouocomēſes.ſunt aũt municipes ciues romani ĩ opp dis municipalibꝰ ſuo iure: & ſuis legibus utentes:muneris tm̃ hono-rarii cũ populo ro.pticipes: a quo munere capeſſendo appellati uident̃ nullis aliis ne-ceſſitatibus:neq̃ ulla populi ro.lege aſtri-cti. ſatis cõſtat municipiũ fuiſſe ĩ meliori cõditiõe:q̃ coloniá: hæc Gellius. Vlpianꝰ iuriſcõſultus. p̃prie qdē municipes appel-lant̃ muneris p̃ticipes:recepti ĩ ciuitate:ut munera uobiſcũ facerēt: ſed nũc abuſiue dicimus municipes ſuæ cuiuſq̃ ciuitatis ciues: utputa Cápanos:Puteolanos.ſic iu-riſcõſulti:niſi i quantũ Paulus apertiꝰ ui-det̃ uocabulũ interpretari de ſignificatio ne uerboꝝ.municipes inq̃t dic q̄ munera ciuilia capiát.Feſtꝰ tres municipiorũ ſpēs facit:ſed authorē ſatis ē indicaſſe. Dedi-caturus:aſſignaturus titulo: & nomini ali cuius cõſecraturus.oblaturus:& Põponio tradente quaſi dicēdo deferturus.oſtendit libro tricetimo q̃nto Pli.cõſueuiſſe roma-nos bibliothecas .i. librorum repoſitaria: quas latinorũ aliqui librarias uocát:cõſe-crare. Generaliter.ſummarim.p genera.

Mune-ceps

Dedicat̃.

Bibliothe cas dica ri.

ſermoni:quē apđ municipes meos habui biblio-thecã dedicaturus.Memini qdē te iá q̃dã adno-taſſe:ſed gñaliter:ideo nũc rogo:ut ñ tm̃ uniuer ſitati eius attendas:Verũetiá p̃ticulas:q̃ ſoles li-ma p̃ſequaris. erit.n.& poſt emendationē liberũ nobis.uel publicare:uel cõtinere.Q uinimo for taſſe hác ipſam cũctationē i alterutrá ſñiam emē datõis rõ deducet:q̃ aut ĩdignũ editiõe:dũ ſępius retractat:iueniet:aut dignũ:dũ idipſum experit̃: efficiet.q̃q̃ huius cũctatõis meæ cauſæ ñ tá i ſcri ptis:q̃ ĩ ipſo materiæ genere cõſiſtũt.Eſt.n.pau-lo glorioſius & elatius.onerabit hoc modeſtiam noſtrã ēt ſi ſtilus ip̄e preſſius demiſſiuſq̃ fuerit:p̄-pterea q̄ cogimur: cũ de munificētia parētũ no-ſtroꝝ:tu de nr̃a diſputare .anceps hic & lubricus locus ē: ēt cũ illi neceſſitas lenocinet̃.&.n. ſi alie næ quoq̃ laudes parũ eq̃s auribus accipi ſolēt:q̃ difficile e obtinere: ne moleſta uideat̃ orõ de ſe: aut de ſuis diſſerētis.Ná cũ ipſi honeſtati:tũ ali-quãto magis glorię eius p̄dicationiq̃ ĩuidemus: atq̃ ea demũ recte facta minus detorq̃mus & car pimus:q̃ ĩ obſcuritate & ſilētio reponunt̃.Q ua ex cã ſæpe ipſe mecũ:nobis ne tm̃ quicq̃d ē illud cõpoſuiſſe:an & aliis debeamus ut nobis:admo-net illud quoq̃:qđ plęraq̃:q̃ ſunt agēdę rei neceſ ſaria:eadē pacta:nec utilitate parē:nec gr̃am reti nēt:ac ne lõgius exēpla repetamꝰ:qd utiliꝰ fuit: q̃ mũificētię rõnē ēt ſtilo p̃ſeq̃:Per h.n.aſſeque-báur:primũ: ut hõeſtis cogitatiõibꝰ ĩmorarēur.

Vniuerſitati.argumẽto. Particulas.mi nima quæque. Qua ſoles lima acri tua emēdatiõe. Erit liberũ nobis.i facultate noſtra erit. Publicare. in publicũ mittere.

Cũctationē.edendi morá. In alterutrá. in unũ duoꝝ dũ ſæpius recognoſcit̃ aut uidebit̃ indignũ opus editiõe uel emēdan do frequenter elaborabit̃:ut merito emit ti poterit. Efficiet. crebra emēdatiõe. In ſcriptis. in uerbis. Materiæ. ſenſus reꝝ.

Elatius:iactantius.legimus ēt latius:& ĩ aliq̃bus exēplaribus lautiꝰ.i.uberiꝰ: ut qđ digrediat̃. Modeſtiá cũ alias ſoliti ſimus de nobis loq modeſte:q̄ nõ feciſſe i his re p̄hendar. Preſſius ĩ tenui figura: q̃re poti us ſermonē q̃ orationem appellauit. Pa-rentum.maiorũ:qui uſi fuerant liberalitate erga patriá Comum:ex quibus apparet non ſolũ Cæcilium fuiſſe Comenſem: ſed etiam maiores ſuos inde oriundos: Anceps locus. periculoſus tractatus & argu-mentatio:anceps.n.pro mortifero & periculo proximo Plinius ſenior uſurpat:uoluptas inquit táta an-cipitis cibi:& Liuius:qa reuocare:aut ui retinere eos anceps erat:& Virg ferrum anceps: quod gramma tici interpretãtur utrinq̃ acutum. Lubricus.qui facile ad malum flecti poteſt. Etiá.quauis:alibi inter dũ cõſentientis aduerbiũ:q̃nq̃ ,p adhuc:& p̃terea. Lenocinetur.blandiat̃.tranſlatũ uerbũ a lenonibꝰ: quo p̃ceptor eiꝰ Quintilianus uſus plærũq̃. Alienæ.quæ de aliis dicunt̃. Aeq̃s auribus.benigne. Ac cipi.audiri.admitti. De ſe.de ſua laude. Ná cũ ipſi honeſtati.iuidemus honeſtis uiris:ſed p̃cipue eoꝝ gloriæ:& laudi:quæ uero bene geſta latēt:& a nullo p̄dicant̃:minus rep̄hendimus. Tũ.maxime. Me cũ tractaui.cõſideraui. Tátum cõpoſuiſſe nobis.cõtinere apđ me:& mei gr̃a ſcripſiſſe. Quicq̃d ē iſtud. ſiue bona: ſiue mala ſit oratio. Aliis: alioꝝ cá cõpoſuiſſe : & ideo emittere . Agendæ rei neceſſaria. dum rē agimus neceſſaria ſunt:ſicut commēdare liberalitatem ſuam: & maiorum. Parem.neceſſitati. Gratiá commendationem. Stilo.ſcriptis. Honeſtis cogitationibus.munificentiæ laudibus:quæ eſt

Anceps.

Etiam.

Lenocia-ri

Liberalitas. tribuere merentibus amore:& studio honestatis:ut patriæ ppinqs:affinibus:amicis:pauperib⁹. Tractu.
Tractus. placet magis:ut legaſ tractu:q̄ tractatu:nã ṗter fidẽ exẽplariũ ipſe ad Capitonẽ de orõne ſcribẽs iquit illa tractu placet:& M.Tullius de oratore tractũ uerborũ i Antonio laudat. Tacitus tractũ belli ṗ mora & ṗductiõe:& libro quinto decimo piter uſurpat duráte ſcribit tractu:& lõgitudine mortis. Comi
Largitio tẽ ſubſecutricẽ. Largitõis.liberalitatis.iproprie uſus:nã largitio ẽ nimia:& imoderata pecuniarũ ṗfuſio:& alii ſic uſurpant. Ex his ſcriptis. Cõtẽnendæ pecuniæ.ſpernẽdæ auaritiæ. Ad cuſtodiã eius. ad cõſeruandã pecuniã. Reſtrinxerit natu-

deinde:ut pulchritudinẽ illaꝝ lõgiore tractu ṗuideremus:poſtremo ut ſubitæ largitionis comitẽ pœnitẽtiã caueremus. Naſcebaſ ex his exercitatio quædã cõtẽnendæ pecuniæ. Nã cũ oẽs homines ad cuſtodiam eius natura reſtrinxerit:nos cõtra multũ ac diu penſitatus amor liberalitatis cõmunibus auaritiæ uinculis eximebat: tantoq; laudatior munificẽtia nr̃a fore:uideba ſ:qd ad illã nõ ĩpetu quodã:ſed cõſilio trahebamur: Accedebat his cauſis:q̄ nõ ludos:aut gladiatores:ſed annuos ſũptus i alimẽta igenuoꝝ pollicebamur. Oculoꝝ porro & auriũ uoluptates adeo ñ egẽt cõmẽdatiõe:ut nõ tã icitari debeãt orõne.quã te primi. Vt uero aliquis libenter educationis tædium laboremq; ſuſcipiat: non præmiis modo: uerumetiam exquiſitis adhortationibus ĩpetrãdum eſt. Nam ſi medici ſalubres : ſed uoluptate carentes cibos blãdioribus alloquiis proſequũtur:quanto magis decuit publice conſulentẽ utiliſſimum munus:ſed nõ perinde populare comitate orationis ĩducere.pſertim cũ enitendum habetemus ut qd parentibus dabaſ:& nobis ṗpararetur: honorẽq; paucoꝝ cæteri patiẽtet & ſpectarẽt & mirarenſ.ſed ut tunc cõibus magis cõmodis q̄ priuatæ iactantiæ ſtudebamus: cũ itẽtionẽ effectũq; mũetis nr̃i uellem⁹ itelligi:ita nũc i rõne edẽdi uetemur:ne forte ñ alioꝝ utilitatib⁹: ſꝫ ṗptię laudi fuiſſe uideamur.ṗterea memim⁹quãto maior aĩo honeſtatis fructus i cõſcia: q̄ i fama

Auaritia naturalis. ra pecuniaꝝ auidi ſumus a natura de aua ritia ſic locutus ẽ Seneca i epiſtolis admirationẽ parẽtes auri: atq; argenti fecerũt & teneris infuſa cupiditas altius ſedit:crеuitq; nobiſcũ:deinde totus populus i aliis diſcors:i hoc cõuenit:hoc ſuſcipiũt: hoc ſuis optant. Cõibus uinculis. naturali uitio. Nõ impetu. nõ icõſiderate: nec ſine rõne. Ludos.ſpectacula: erant.n. ludoꝝ
Gladiatores uaria genera. Gladiatores: quos in funeribus illuſtrium dati populo notũ: & poſt cœnã iterdũ referẽte Athenæo:qui ex auctoritate Hermippi aſſerit Mãtinẽſes inueniſſe gladiatores Demea oſtẽdente i urbe primũ Brutũ i honorẽ patris defuncti: ſed Valerius i foro boario primũ munus dediſſe teſtaſ.cur exhiberenſ opportuni⁹ diceſ in panagyrica orõne: Annuos ſumptus ut ex reditu agri: quem actori publico emãcipauerat:& ipoſito uectigali conduxerat pueri pauperes ingenui alerenſ: & educarenſ.meminit huius rei latius libro ſeptĩo ad Caniniũ. audio adhuc Comi extare ueſtigiũ liberalitatis plinianæ.
Porro. Porro.ṗterea:ut apud Terentiũ in Ecyra.als affirmãtis aduerbiũ:ſignat ẽt min⁹ interdũ poſtea:qñq; tẽporis aduerbiũ:aliąs expletiua:nõnunq̄ ṗcul: alias hortãtis. commode exempla ſumes a Terentio: & Virgi.Oculoꝝ uoluptates :quæ per oculos percipiuntur. Cõmendatione. laudari oratione. Incitari.intendi. augeri. Reprimi.ſedari. Educationis. alẽdi alienos filios. Exqſitis.elaboratis.egregiis. Pro ſequũſ.cõmendant. Vtiliſſimũ munus.
Perinde educationẽ igenuorũ. Non pinde populare.nõ multũ uel æque populo gratũ:nã pinde multũ ſignat.Trã.qre aduẽtus ei⁹ nõ pinde gratus fuit. Cõitate orõnis. benigno ſermõe.
Inducere Inducere.iſtituere pſuadere p iductionẽ: q̄ ſecũdũ rhetores eſt orõ rebus non dubiis captans aſſenſionẽ eius rei:quæ inſtituta eſt. Enitendum haberemus opus eſſet. eniti. Parentibus dabatur.q̄ i laudem maiorum meorum diſertabam:& nobis præpararetur. qui eramus apud poſteros:gloriam ex hoc munere conſecutori. Paucorum.meorũ. Cæteri. municipes ſpectarent. intuerentur. Imiterentur. incitarentur ad imitandum exemplo noſtro. legitur etiam mirarentur. Tunc.cum diximus orationem. Priuatæ iactantiæ.noſtræ laudi. Aliorum.municipum idẽſt uereor ſi emiſero hunc ſermonem : ideo uideat feciſſe ut me laudarem: non ut Nouocomenſes hortarer ad ſimile. Quanto maiore animo . eſſe indicium excellentioris animi contentos eſſe ſua conſcientia pro benefactis: q̄ laude:unde Mar.Tullius in Thuſculanis.quin etiam inquit mihi laudabiliora uidentur omnia: quæ ſine uendicatione & ſine populo teſte fuerit: non quod fugiendum ſit:omnia enim benefacta in luce ſe collocari uolunt:ſed tamen nullum uirtutis theatrum:uirtutis conſcientia maius eſt.unde Secundus Ariſtonem comendans.ornat hæc inquit magnitudo animi:quæ nihil ad oſtentationẽ:oĩa ad cõſciam refert. recteq; facti nõ ex populi ſermõe mercedẽ ſed ex facto petit.

Sequi.p se comitari benefacta.nã & si(idẽ refert Cicero)nihil in se hẽat gloria cur expetaẽ:tamẽ uirtutẽ:tãq̃ umbrã sequiẽ. Appeti.affectari. Nec iccirco est minus pulchruȝ.nec iõ est minus gloriosum:ꝙ gl'iam meruit:& dignus est laude: ꝗuis eã nõ sit cõsecutus.Prædicare.uulgare. Fecisse.bñfecisse famæ cã secus laudat Traianũ in panagyrica oroñe:nõ iõ dixit uicisse uidearis:ut triũphares.sed triũphare:qa uiceris. Referẽte.narrãte. Vanescit.nõ crediẽ.mẽdax existiaẽ. Rẽ.factũ p se laude dignũ:ut ꝑbere alimẽta igẽuis.destruere.demoliri:cũ ueritate notaẽ.Iactationẽ.ꝙ nimiũ applauserit sibi author. Incessũt. infamãt.iuchunẽ. Silẽda.turpia. Factũ ipsũ culpaẽ.Nõ sileas.sed iactes & gl'ieris.

reponaẽ.seq.n.gloria nõ appeti debet:nec si casu aliquo nõ sequaẽ:iccirco ꝙ gl'iam meruit minus pulchrũ ẽ.ii uero q̃ bñfacta sua uerbis adornãt: nõ ideo ꝑdicare: qa fecerint:sed ut ꝑdicarẽt fecisse credũt.Sic qđ magnificũ referẽte alio fuisset: ipso q̃ gesserit recẽsẽte uanescit.hoĩes.n. cũ rẽ destruere nõ possũt:iactationẽ eius ĩcessũt:ita si silẽda feceris factũ ipm:Si laudãda nõ sileas:ipe culparis.Me uero peculiaris quædã ipedit rõ:&.n. hũc ipsũ sermonẽ nõ apud populũ:sed apud Decuriones hũi:nec ĩ ꝓpatulo:sed in curia.Vereor ego ne sit satis cõgruẽs:cũ in dicẽdo assentationẽ uulgi:acclamationẽq; defugerim:Nunc eadẽ sectari:cũ q̃ plebẽ ipsam:cui cõsulebaẽ:limine curiæ parietibusq; discreuerim:ne quã in spẽm ambitiõis ĩciderẽ:nũc eos ẽt ad quos ex munere nr̃o nihil ptinet ꝑter exẽplũ:uelut obuia assentatiõe cõqrere:hẽs cũctatiõis meæ causas : obsequar tñ consilio tuo:cuius mihi authoritas pro ratione sufficiet.

C.Plinius Minutio Fundano.S.

Irum est q̃ singulis diebus ĩ urbe rõ : aut constet aut constare uideatur. Pluribus cunctisq; non constet:nam si quem inter roges:hodie quid ægisti.respondeat officio togę uirilis interfui : sponsalia:aut nuptias frequẽtaui:ille me ad signãdũ testamẽtũ:ille ĩ aduocatio

Decuriões.senatores ĩ mũicipiis:ĩ qb⁹ idẽ erat dcurio:q̃ Romæ senator: ꝙ ĩ senatu: & cõciliis municipalib⁹ itéresse poterat:si hũisset cẽsũ cẽtũ miliũ nũmũ:&decuriões qdã dictos aiũt ex eo:ꝙ in initio coloniæ cũ dducerẽẽ:decia ps eoꝝ:q̃ deducerẽẽ cõsilii publici gr̃a ↄscribi solita sit. porto decurio ordo ĩ militia:& q̃ suã qsq; curiã tuebaẽ decurionẽ appellatũ Diony.asserit.decuriones qnquẽnales Apuleius usurpat ꝓ sacerdotib⁹ Isidis in qnquẽniũ cæteris ꝑfectis.fuisse ãt Comũ municipiũ ꝑter Cæcilii testimoniũ cõfirmãt ãtiquoꝝ mẽoriæ. Populo.corã pplõ ut in foro. Curia.senatu. Acclamationẽ. laudẽ cũ assensu.ꝙ iuniores historici frequẽter usurparũt:& ipe in oroñe panagyrica:iterdũ tñ ꝓ cõuicio accipiẽ:ut apud Lãpridiũ:& Tranqllũ.reclamationes aũt cõtrariæ sũt acclamationibus:nã reclamare est ingẽti uoce reprobare:at acclamaẽ:assentiri:cũ clamoẽ ꝓbare. Eadẽ illa.assentationẽ:& plausũ. Cui cõsulebaẽ ĩ cui⁹ utilitatẽ h̃ fecim⁹.Discreueri.excluseri. Ambitiõis.imoderatæ laudis cupiditate.est ãt ambitio cũ ad publicos honores:& magr̃atus turpib⁹:atq; inhonestis artibus:& blãdiciis:ꝑcibus:largitiõe:cõtẽdimus:at secũdũ Diony.sniam ẽ inanis gloria sequẽs imaginem decoris:& desideriũ exitialiũ uoluptatũ:Claudianus cecinit ãbitiõem eẽ auaritiæ nutricẽ fœdissimã:quæ uestibulis: foribusq; potẽtũ excubat:& ꝑcius cõmercia pascit honoꝝ pulsa simul: Eos.extraneos. Exemplum.imitationem. Obuia.manifesta. Cunctationis. moræ cur tantum contineam. Authoritas. fama: & fides ex uirtute quæsita.

Decuriones

Acclamatio

Reclamare

Ambitio

Authoritas

Irum est.Minutiũ Fundanũ hortaẽ ad secessum & studiũ:cum in urbe occupati sint hoĩes rebus inanibus.ruri nihil audiant:ꝙ audisse pœniteat.Minutius Fundanus:cui alibi in ꝓximũ annũ cõsulatũ auguraẽ eruditus:& sapiẽs fuit:ut qui se ab ineũte ætate altioribus studiis dederat:ex duab⁹ natis alterã uix pubertatẽ ingressam amisit:ꝓcõsul Asiæ ex Adriani rescripto monit⁹:ne sine obiectu criminũ Christiãos cõdẽnaret:authores sunt Eusebius:& Orosius.Cõstet rõ:aliqua rõ adduci possit trãsacti diei nõ ignaue.Aut cõstare.correctio. Nõ cõstet.nulla ẽt falso adduci ratio possit:cur sint occupati in urbe. Quẽ aliquẽ. Officio togæ uirilis.præstiti officiũ meũ duȝ amicus togã uirilẽ sumeret:quæ authore iurisconsulto ad septimũ decimũ annũ sumebaẽ:quã ætatẽ militarẽ appellauit antiqtas:legimus tñ apud Trãquillũ sexto decimo ætatis anno sumpsisse Augustũ togã uirilẽ. argumẽtũ.s.trãseundi a pueris in uiꝛ:cuĩ snĩæ Dion astipulaẽ fere in eundẽ sensum Martialis ad Potitũ cõquerẽtẽ ut uix uno anno librum emitteret:scribit.Sponsalia.pacta ante nuptias:& spõsio nuptiaꝝ futuraꝝ:a spõdẽdo dicta. Signãdũ testamẽtũ.tria testamentorũ gñ̃a Gellius nixus Lelii felicis authoritate tradit.sed postq̃ in unũ ius ciuile:& ꝑtorũ iũgi cõstitutũ est: septẽ testib⁹ adhibitis:& subscriptiõe testiũ signacula testamẽtis sunt iposita ex edicto ꝑtoris:sicut subscriptiões ex sacris cõstõnibus nõ.n.olim

Minuti⁹ Fũdanus

Toga uirilis

Testamentum.

ut nunc publici notarii stipulabanť:sed domini:uel alii eoꝝ noíe tabulas scribebát:quas a septé testib⁹ subscriptas lineo uinculo claudebát notatas testiú sigillo.testamétú cōpositú ex testatōe métis sulpitius arbitrať:q̄ rephédit Gellius argués eé simplex uerbú. In cōsiliú rogauit.ut cognoscerě:& iudicaré : uel ut sibi cō[s]ulerě. Inania.nulli⁹ mométi. Multo magis.uidét supuacua talia officia. Secesseris.uacu⁹ eris a curis urbáis. Frigidis.iutilib⁹.Laurétino:rure:q̄ laurés ét appellari posse libro sequéti idicat:ubi totū graphice describiť. Corpi uaco.curo corp⁹. Fulturis.adminiculis.túc.n.aius maxíe itédiť:& uires suas operať:cú nullo dolore corpus uexať. Sinistris maledicis:iniquis.Ingetor.raꝝ [illegible]é tu uerbum apud antiquos.quo tamen Cyprianus frequenter utitur. O rectá. alii legunt o regiam idest felicem.quia reges putanť felices. Ocium.studium litterarium. Negocio.ope.μουσειὸν est aút museum musaꝝ loc⁹:q̄lis bibliotheca.ná Athenæus testať Ptolemæi Philadelphi bibliothecá uocatá museū:& Strabo in descriptiōe Alexādriæ ps inqt regiaꝝ é museū:q̄ ambulacrú hꝫ & exedrá:& maximá domú:in q̄ cœnaculū é eoꝝ:q museo participát hominū circa disciplías uersáriū : hic cōuét⁹ cōes pecūias hét:& sacerdoté:q museo p̄est olí a regib⁹ deíde a Cæ.cōstitutū:& alteꝝ ueteri museo astructū sub Clau.noie ei⁹ historiaꝝ cá tradit Sueto.istitutúq̄:ut quot ánis in altero Cyre.libri:altero Carchedoniacō dieb⁹ statutis uelut in auditorio recitaréťtoti a singulis p uices.ad hæc scribit Athenæ.museū græciæ:urbé Athenaꝝ fuisse magis ad disciplina doctrináq̄. q̄ ad ædificia respiciés:q̄q̄ Pausanias li.i. referat Demetriú Antigōi filiú muro cinxisse Athe.urbé museū appellatá:q̄ erat itra átiquū ambitú:e regiōe arcis:ubi dnt Museū cecinisse:& i senectute mortuú ibi exstructo mōumto sepultú. Pli.scior musea iquir in ædificiis uocant dependentia ad imaginem specus arte reddendam.

nem:ille in consilium rogauit:hæc quo díe feceris necessaria:eadé si quotidíe fecisse te reputes: inania uidétur:multo magis cū feceris túc.n.subít recordatio:quot dies q̄ frigidis rebus absūpseris:qđ euenit mihi postq̄ i Laurétino meo:aut lego aliqd:aut scribo:aut ét corpi uaco:cui⁹ fulturis aius sustineť:nihil audio:qđ audisse: nihil dico:qđ dixisse pœniteat.Nemo apđ me quéq̄ sinistris sermonibus carpit:neminé ípe rephédo:nisi unū me:cū paꝝ cōmode scribo:nulla spe:nullo timore sollicitor:nullius rūoribus ingetor : mecū tm̄:& cū libellis loquor: O rectá sinceráq̄ uitá: o dulce ociū honestúq̄:atq̄ pene oí negocio pulchrius.o mař.o lit⁹ ueꝝ:secretúq̄ μουσεῖον q̄ mľta iuenitis:q̄ mľta dictatis.p̄inde tu quoq̄ strepítū istū:ianéq̄ discursū:& mľtū ieptos labores:ut primū fuerit occasio ꝛelinq̄:teq̄ studiis uel ocio trade.Satius é.n.ut Attilius nř eruditissime simť & facetissime dixit:ociosum eé:quā nihil agere.

C.Plinius Attio Clementi.S. 1

Si qn̄:urbs nřa libalib⁹ studiis floruit:nūc maxíe floret.mľta claraq̄ exempla sunt:

Inuenitis.datis facultatem iueniendi. Dictatis. suggeritis. sensus est multa per uos excogito & repono.
Proinde Proinde quare.alibi præterea. Istum.urbanum. Ocio.quieti.
Attilius Attilius noster.plures extitisse Attilios eo tempore lego.Plinius duos nominat:Spartianus totidé:Ta-
Crescés citus tris:dubitari forsitan posset quem Secundus monstrasset:nisi ad priscuꝫ scribens diceret.nosti At-
Facetú tilii Crescentis facetias:inibiq̄ multis necessitudinem cum illo arctam testatur. Facetissime. facetú nō tantum circa ridicula opinor consistere:neq̄ enim diceret Horatius facetum Virgilio genus natura cōcessum:hanc magis excultæ cuiusdam elegantiæ appellationem puto:ideoq̄ in epistolis.M.Tullius hæc Bruti uerba refert:ne ulli sint pedes faceti:ac deliciis igredienti mollius: & quidá facetú dictū arbitranť eū q facit uerbis q̄ uult.M.Cicero de p̄fecto oratore dicacē acrioris igenii eé uult: facetú maioris artis: hn̄t aút facetiæ in narrando ui maximá. Ociosū esse.qescere.uacare ab officiis.Quá nihil agere.q̄ mul
Dicax tis rebus inanibus implicari:in eundem sensum Mart.i Attalum. Et nō est q̄ agas Attale semper agis.

Si quando. Duo intendit in hac epistola Secundus Euphraté philosophum laudare a doctrina & humanitate:& Attio Clæmenti persuadere:ut quamprimum ad urbem ueniat:seq̄ Euphratis præceptis expoliendum tradat . est insuper nescio quod tertium:ubi conqueritur non licere sibi occupatissimo circa quæsturam ærarii eadem facere . Clæmentes pene in-
Atrius numeros ex diuersis authoribus colligo floruisse Secundi temporibus:sed hunc Atrium Clæmentem:
Clæmés ad quem alibi scripsit ex testimonio Mart.opinor fuisse patauinum:a quo uxor eius Atestina Sabina pro docta epigrammate celebratur. Quādo ullo tempore. ᶜLiberalibus studiis . sciétiis & disciplinis:
Libales quas uocant liberales:q̄ hoíe libero dignæ sunt.cæteꝝ Seneca solá philosophiá sentit esse liberalē disci-
disciplíæ pliná:q̄ libeꝝ facit hoiem:hoc é sapiété.sublimé forté magnanimū:cætera pusilla:ac puerilia eé. Vlpi.titulo de uariis & extraordinariis cognitiōib⁹ liberales artes appellat rhetoricá:grámaticá: geometriá:medicíná.iurisperitiá. Núc.sub Traiano.cū studia prope extincta resouerentur. Clara.uirorum clarorū.

Vnũ.exẽplũ unius uiri doctiſſimi:qlis Euphrates ẽq ſtoicã ſectã ꝓfeſſus Veſpaſianũ ab ĩperio deter/rere cõatus ẽ:ſub quo uſq ad Adrianũ uixit cõparatis maximis diuitiis cõtra ꝓfeſſionẽ ſuã:nã ut omittamus Apolloniũ tyaneũ multis illũ imodicũ mercatorẽ:& arrogãtẽ icrepãtẽ:Philoſtratus tradit cõpa/raſſe ſibi diuitia ꝗ fontes.iã.n.iter fœneratos ꝗ mẽſas nũcupabaƭ caupo:qſtuarius:fœnerator:publicanꝰ: numularius ad oĩa uenalia ſe cõuertẽs:foribus potẽtioꝝ magis affixus:ꝗ ianitores:uolũtaria morte ex/ceſſit e uita. uenĩa dederat ei Adrianꝰ citra ignominiã:& iſamiã:ut cicutã ſenectute:& morbo ĩgraueſcẽte bibere poſſet.hoc refert Dion.

Euphrates

Philo.

ſuffecerit nobis unũ: Euphrates Philoſophus: hũc ego ĩ Syria:cũ adoleſcẽtulus militarẽ penitus & domi iſpexi:amariq ab eo laboraui: & ſi ñ erat laborãdũ:Eſt enim obuius:& expoſitus:plenuſq humanitate:quã pcipit:atq utinã ſic ſpem ipſe:quã tũc ille de me cõcæpit:ipleuerim: Vt il le mltũ uirtutibus ſuis addidit. At ego nũc illas magis miror quo magis intelligo: quanq̃ ne nũc qdẽ ſatis: Vt.n. de pictore:ſculptore:fictore: niſi artifex iudicare:ita niſi ſit ſapiẽs nõ põt pſpicere ſapiẽtẽ:quãtũ tñ daƭ mihi ĩ Euphrate cerneƭ: multa ſic eminẽt:& elucẽt:ut mediocriter quoq doctos aduertãt:& adficiãt. Diſputat ſubtiliter: grauiter:ornate: ac frequenter: ẽt platonicã illã ſublimitatẽ:& latitudinẽ effigit:Sermo ẽ copioſꝰ:& uariꝰ:dulcis iprimis:& q repugnãtes quoq ducat:& ĩpellat.Ad h̄ ꝓceritas corpis:decora fa

Milita rẽ.tribunus militũ eſſem. In Syria.ubi ẽt Arthemidoꝝ pſum arcta familiaritate cõplexus ẽ.Syria late littora tenet:terraſq ẽt latius introrſus alis: aliiſq nuncupata noĩbus:nã & Coele dicebaƭ: & Meſopota mia:& Damaſcena.& Adiabena: & babylonia:& iudea:& ſophate.eadẽ fere Plinꝰ ex Aſia Põponi mutuatus. Strabo ita determiat.Syria ſeptẽtrionẽ uerſus cilitia & Amão terminaƭ.a mari ad Euphratis põ/tẽ:ſtadia iterſunt ab Iſſico ſinu uſq ad põ tẽ:q eſt iuxta Comagenã dictũ latus terminantia nõ pauciora quadrigẽtis. orien tẽ uerſus terminaƭ Euphrate: & Arabibꝰ Schænitis:q cis Euphratẽ ſunt:auſtrũ uer ſus felici Arabia:& Aegypto:occidẽtẽ uer ſus Aegyptio pelago Iſſicũ uſq. Homeꝝ Syriũ inſulã Syriã appellaſſe idẽ libro deci mo ꝓtulit. Penitus.circa oĩa eius ſtudia. Domi familiarius. Obuiꝰ.paratus. Humanitate.quæ uetat ſuperbũ eẽ aduerſus ſocios: uetat auarũ uerbis: rebus: affectibus cõem ſe: facileq oibus pſtat. nullum

Syria.

Humanitas.

alienũ putat.bonũ aũt ſuũ ideo maxime:ꝗ alicui bonũ eſt:amat.& præter hæc:quæ recitanƭ a Seneca. Plato humanitatẽ triplicẽ inducit: aliam quippe per ſalutationem fieri: ut cũ forte obuiũ quẽlibet humane quis ſalutat:& dextrã porrigens comiter excipit:aliã:cũ in caſus uarios:ærumnaſq iactato qs opẽ clæmenter ipendit.tertiã:qua cœnas:& conuiuia iter ſe hoĩes celebrãt.aut igiƭ ſalutationis officio.aut ope:aut auxilio:aut cõuiuio:frequẽtiq cõgreſſu cõſtare humanitatẽ.at Gellius humanitatẽ nõ eẽ putat amorẽ erga hoĩes: quẽ φιλανθρωπίαν græci uocant:& ſi ſignificet dexteritatẽ quandã beniuolentiãq erga oẽs hoĩes ꝓmiſcuam:ſed humanitatẽ:quã iidem græci παιδείαν uocãt: nos eruditionẽ: iſtitutio nemq ĩ bonas artes dicimus:quas q ſinceriter cupiũt.appetũtq:ii ſunt uel maxime humaniſſimi. Præ cipit.docet:philoſophorũ.n.dogmata dicunƭ. Atq utinã:ſenſus eſt.Euphrates tũc de me bene ſpera/bat:ſed utinã tantũ poſtea ꝓfeciſſem:ut ille ſuas uirtutes ſubilmiores reddidit. Nũc.tam uir & prudẽtior effectus q̃q̃.hoc addidit:ut uitaret arrogantiã:ubiq.n.minuit facultatẽ ſuã. Pictore. nõ iniucũdũ fuerit referre hoc loco Appellen pictorẽ pfecta opera ꝓponere ſolitũ tranſeuntibus:atq poſt ipſam ta/bulã latentẽ iudiciũ uulgi experiri:ferũtq a ſutore notatũ ꝗ ĩcrepidis pauciores anſas una itus feciſſet: eodẽ poſtero die ſupbe emendationẽ priſtinæ annotationis cauillante circa crus:indignatũ Appellẽ de/nũciaſſe:ne ſupra crepidã ſutor iudicaret.qd & ipſu3 ĩ ꝓuerbiũ uenit:quo admonemur ne ſupra noſtrã artẽ iudicemus:& conuenit cũ Cæcilio ne.ſ.iudicemus rem:quã nõ nouimus. Sculptore marmorario ſtatuario:& q pocula facit.ἀναγλυφα Fictore.q & ſigulꝰ diciƭ ex creta:& argilla uaſa cõponẽs Multa. laudãda. Aduertãt.admoneãt alliciant:ſe cognoſcẽda pſtent et mediocri doctrina uiris. Afficiãt.dele ctẽt. Platonicã ſublimitatẽ & altitudinẽ.de ꝗ ſic loquiƭ Fabius.qs dubitet Platonẽ eẽ pcipuũ:ſiue acumine diſſerẽdi: ſiue eloquẽdi facultate diuina quadã:& Homerica:multũ.n.ſupra ꝓſam oronẽ: quã pe/deſtrẽ græci uocant: ſurgit: ut mihi nõ hominis ingenio:ſed delphico uideaƭ oraculo iſtinctus: diuinũ appellat Columella:& Diogenes platonicæ oronis geminũ ſtilũ:ſed utrunq ſummũ tradit. Subtiliter. referƭ ad argumenta. Grauiter.ad ſententias. Ornate.ad eloquiũ. Latitudinẽ.ubertatẽ amplã facũ diã.reſpexit ad noĩ:nã qdã aiũt fuiſſe exercitatũ apd Ariſtonẽ palæſtritã:a quo Platonẽ ꝓ egregio cor/poris hitu cognominatũ cũ prius Ariſtocles ex aui noie uocatus eẽt.ſunt qui ob oratõis ubertatẽ:& mi/rã latitudinẽ ſic appellatũ putẽt:ſiue ꝗ ampla fuerit frõte:ut Neãthes authore Laertio ſcribit. Effingit. exprimit.repſentat. Varius.de rebus diuerſis.ſic.n.declinaƭ faſtidiũ. Dulcis.lenis.mitis. Repugnantes.uitio laborãtes.diſſentiẽtes. Ducat.perſuadeat:attrahat.Ad hæc.præterea accedit.illi.poſt ai bona

Fictor.

Platõica oratio.

Plato quare

ciés:demíssus capillus:íngens & cana barba:quę
licet fortuíta:& inanía putentur:illí tamèn pluri
mũ uenerationis acquirunt: nullus horror í uul
tu:nulla trísticía: multũ seueritatis. reuerearis:
ut occursum non reformides:uitæ sanctítas sum-
ma:comítas par:insectat̃ uitía:non homines:nec
castigat errantes:sed emendãt:sequaris monẽtem
attentus: & pẽdens: & persuáderi tibi etiam cum
persuaserít cupías. Iam uero liberi tres : duo ma
res:quos diligentissime ínstítuít:socer Pompeius
Iulianus: cum cætera uita:tum uel hoc uno ma-
gnus & clarus:quod ípse prouincię príncepsc hũc
inter altissimas conditiones generum non hono-
ribus principem : sed sapientia elegit.quanquam
quíd ego plura de uíro:quo mihi frui nõ licet? an
ut magis angar:quod non lícet? nam distrígor of
ficio:ut maximo: sic molestissimo. Sedeo pro trí
bunali: subnoto libellos:conficio tabulas:scribo

enumerat etiã corporis & fortunæ. Demissus planus: q̃ est indicium facilis ingenii secundum philoso
phos. Ingens & cana barba Apollonius Tyaneus i epistolis:quas scripsit aduersus Euphratẽ inquit ba-
culus erat tibi tunc & barba cana & ingens.præter hæc nihil. Fortuita fortunæ bona:quæ stoici negli-
gunt:putantq; ueram fœlicitatem in sola uirtute consistere. Acquirunt astruunt. Tristitia & seueritas
Seuerit. uicinæ sunt res:sed hæc datur laudi: illa uitio. seuerum appellant grãmatici a sequenda ueritate. Re-
Sancti- uerearis ita Euphraten ueneraberis:ut non timeas illi occurrere. Vitæ sanctitas.integer uitæ:scelerisq;
ras purus sanctitas & sanctimonia pariter la-
Sancti- tine dicuntur: nam & illo Fabius & hoc
monia M. Cice. usus ẽ uerbo.sed sanctitudo uo-
Sancti- cabulum Apuleianũ nescio quid maioris
tudo dignitatis est.sanctum iterdum q̃ sacrum
Sanctũ & religiosum: interdum incorruptum.cui
sentẽtiæ uidetur accedere Martianus pri-
mo.ff. sanctum iquit est q̃ ab iniuria ho-
minum defensum est atq; munitum: dictũ
autem a sagmine quadam herba: quam le-
gati romanorũ ferre solebant: ne quis eos
uiolaret & Vlpianus. sancta proprie dici-
mus: quæ nec sacra nec ꝓphana sunt: san
ctione enim quadam confirmata: ut leges
sanctæ sunt sanctiõe quadam subnixæ q̃
enim sanctione quadam subnixum est:id
sanctum est: & si deo nõ sit consecratum.
& Donatus sanctum dixit esse quod ẽ om
ni obseruatione inuiolatum. Par comi-
tas.summa facilitas. Insectatur uitia nõ
homines.taxat uitia nõ uitiosos: parcit.n.
nomini malorum:i quam sententiam scri
psit de suis libellis ad numatiũ Martialis
Hunc seruare modũ nostri nouere libelli
Parcere personis:dicere de uitiis. Nec ca-
stigat.minis & uerberibus. Emẽdat.corrigit uerbis blandis. Sequaris.necesse sequaris.modus dicendi
gratior & compendiosior. Pendens.suspensus.expectans etiam postquam dixerit.persuaderi ulterius di
Liberi cendo progredi & amplius satisfacere:tanta erat orationis suauitas i eo. Iã. præterea. Liberi tres.sunt
illi tres filii.liberi pro filiis secundum Caium semper proferunt̃ numero plurium: liberorum appellatio
ne etiam fœminæ intelliguntur autores sunt iurisconsulti: & sequentia indicant: cum post liberos tres
subdiderit duos mares & fœminam:quinimo referente Calistrato nepotes & pronepotes cæterique qui
ex his descendunt:continentur:hos enim omnes liberorum appellatione lex.xii. tabularũ cõpræhendit.
Instituer Duo mares.subaudi & tertiam fœminam. Instituit.docet. format hinc institutiones priæ iductiones
Instões ad bonos mores & disciplinas:ut Fabii & Iustiniani. Socer. Euphratis. Pompeius Iulianus.extant i.ff.
Põpeius frequentissime responsa Iuliani iurisconsulti celeberrimi. Cætera uita. qui in cætera uita sua uir cla-
Iulianus rus extitit:sed in hac re præcipue: q̃ cum esset inter syros autoritate & opibus princeps elegit sibi gene-
rum Euphraten non dignitate:sed sapientia illustrem Prouinciæ Syriæ. Altissimas conditiones. diui
tias.nobilitatem.honores quibus Iulianus excellebat:an q̃ magis placet:cum essent multi & natalibus &
opibus ac cæteris fortunæ bonis præstantes:qui nuptias filiæ peterent. Plura.scribam. Viro.Euphra
te. Frui.propter occupationes publicas. An plura.dicam. Magis angar. magis crucier cum sæpius
illius: quo non frui licet: mentionem faciam. Distringor.occupor. Officio.præfectura ærarii: in qua
collegam habuit Cornutum Tertullum. Vt maxio sic molestissimo.eadem repetit in fine orationis pa
Præfecti nagyricæ.nondum inquit biẽnium compleueramus i officio laboriosissimo & maximo.p̃fecti ærario: &
ærario ante hos.Quæstores:Prætores:Tribuni(sic.n.inuenio mutata nomia p̃fectoꝝ ærario)pecunias quoquo-
Tribũal modo expensas & acceptas in tabulas publicas reponebant nã inter cætera legatis sumptũ dabant: & q̃
ad remp.spectare uidebant̃:distrahebant. Pro tribunali i suggestu. tribunal est ubi iudex sedet populo
ius dicturus.ꝑ tabulatis excrescentibus Plinius senior utit̃.Fabius notat eos q tribunale q̃ tribunal mal
lunt dicere. Libellos:quos uulgo supplicationes appellamus: quare supplices & querulos iterdũ Mart.
uocat.Scds ꝑ accusationibus alibi posuit:& Vlpianus pro denunciatione fere i idẽ cõcurrente Apuleio:
Libella qui tñ i asino suo ꝑ forma p̃conii usus ẽ.Fabius etiã fieri libellos breui annotatione mẽoriæ cã testat̃: at
Tabulæ libella fabroꝝ & agri diuisoꝝ ẽ instrumentũ. Subnoto:subscribo:cõfirmo. Tabulas i qbus rõnes æra-
publicæ rii reponebant:q̃q̃ legeri apud Capitolinũ p̃fectos ærario tabulas publicas habuisse:qbus noia ingenuo

tum pueroꝝ referebant: ut si forte aliquis causam liberalē diceret: testationes inde ꝓduceret: ꝙ Antoninus philosophus etiā per prouincias instituit. Illitteratissimas litteras. inornatas: forenses: uulgares: stilo infimo: quibus utunť rationarii in noibus: quē locū minus feliciter Sidonius conatus est mutuari. illitteratissimis inquit litteris uacāt. uideamus si placet nō īportune: an oēs tūc latine loquerenť: & ꝗd sit latine loqui: ꝙ sane nihil aliud est: quā uti lingua latia: & romana: nā Cicero inquit nō iā præclaꝝ est scire latine: quā turpe nescire: neqꝫ tā id mihi oratoris boni: quā ciuis romani propriū uideť: & Pollionē legi- Latie loq

plurías: sed íllítteratíssímas lítteras. soleo nōnunquā (Nā id ípsum qñqꝫ cōtígít) de hís occupatíonibus apđ Euphratē querí. ílle me cōsolať. affírmať ét eē hāc phílosophíę: & qđē pulcherrímam ptē: agere negocíū publícū: cognoscere: íudícař:

mus iussisse filios loqui latie: adeo: ut græce: uel [illegible] difficile: uel raro loquerentur: Liuius librō prīo ab urbe cōdita. magna pars Fidenatiū: ut qui coloni additi romani essent: latine sciebant. & a uarrone Fabioqꝫ: ubi de analogia disputať: quæriť: an alīđ sit latine loqui: aliud grāmatice: nullaꝫ. n. loquendi legem: sed obseruationē quidaꝫ uoluere: ut ipsam analogiam nulla res alia fecerit: quā consuetudo. quare Vitruuius se excusat: si quid contra grammaticā locutus sit: quasi latine scripserit: & non grammatice: utitur enim interdū uerbis: ꝗ grammaticus non admitteret. quāuis interdum latine loqui sumať ꝓ eleganti sermone uti: hinc Iuuenalis dixerat cū sit turpe magis nostris nescire latine: & Seneca epistolaꝝ. v. nunc uulgo breuiariū dicitur: olim: cū latine loqueremur: summariū uocabať. ex uerbis. M. Tullii colligiť grammaticā paulo ante suum sæculum in urbem inuectam. cū sit inquit quædam certa uox romani generis: urbisqꝫ propria: in qua nihil offendi nihil animaduerti possit. nihil sonare: aut olere peregrinū: hanc sequimur: neqꝫ solum rusticam asperitatem: sed etiam peregrinā insolentiam fugere discamus. equidem cum audio socrū meam Læliam (facilius enim mulieres incorruptam antiquitatē conseruant: ꝙ multoꝝ sermonum expertes ea tenent semper: quæ didicerunt prima) sed etiā sic audio: ut Plautum mihi: aut Neuiū uidear audire. sono ipso uocis ita recto: & simplici est: ut nihil ostentationis: aut imitationis afferre uideatur: ex quo sic locutū eius patrē iudico: sic maiores: & sunt præcepta latine loquēdi: quæ puerilis doctrina tradit: & subtilior cognitio: ac ratio litterarū alit: aut consuetudo sermonis quotidiani: ac domestici libri confirmant: & lectio ueterū oratorum. Cæsar quidem solum: & quasi fundamentū oratoris: uides elocutionē emendatā: & latinā: cuius penes quos laus adhuc fuit: nō fuit rōnis aut scientiæ: sed quasi bonæ cōsuetudinis mitto. C. Lælliū. P. Scipionem ætatis illius ista fuit laus tanquam innocentiæ latine loquendi: nec omniū tñ: nam illoꝝ æquales Celium: & Pacuuium male locutos uidemus: sed oēs tā fere: qui nec extra urbē hanc uixerant: nec eos aliqua barbaries indomestica infuscauerat recte loquebāť: sed hāc certe rē deteriorē uetustas fecit: & Romæ: & in græcia: confluxerunt. n. Athenas: & in hanc urbē multi inquinate loquentes ex diuersis locis: quo magis expurgandus est sermo: & adhibenda ꝗ absterfa ratio: quæ mutari non possit: nec utendū prauissima consuetudinis regula. T. Flaminium. qui cū. Qu. Metello consul fuit pueri uidimus: existimabať bene latine: sed litteras nesciebat. Cæsar autem rationē adhibens cōsuetudinē uiciosam: & corruptā pura: & incorrupta consuetudine emendat. declarať ergo latīe loqui nihil aliud fuisse: ꝗ uti uerbis romanis propriis: & incorruptis: etiam non adhibita grammaticæ ratione: & fuisse tempus: quo omnes ro. sine ulla regula latine loqui poterant: & asueuerant: postea in urbem confluentibus aduenis: & priscoꝝ lingua perturbata paulatim deflexisse ad uernaculam nostrā. ꝙ qui tunc erant ingenio acutissimo cernentes: de grāmatica: & latinitate certas regulas tradidere: nam & Tranqui. in libello de grāmaticis edisserit sero grammaticā in urbē Romā inuectā. s. inter secundū & tertiū bellū punicum: & uulgares sermones fuisse meminit: ac Phi. latine græcos edoctos: cōqueriturqꝫ Iuue. linguaꝫ peregrinā in urbem introductā: & Apuleius in limine suæ metamorphoseos asserit se linguā latinā didicisse nullo præunte magistro: ueꝝ labore erūnali: ꝙ si oēs tūc latine locuti fuissent: quid opus erat summo cum labore per se litteras discere: cum in urbe uersareť. uerum: quia tunc nō consuetudine: ut priꝰ: sed grammaticoꝝ præceptis litteras discebant ro. dixit erumnali labore. neqꝫ tamen id admodum mirabile: si Apuleius per se litteras latinas didicit: cum nostra tempestate Benedictus Iouius Comi natus ꝑ se græca didicerit. ꝙ aūt Marcus Tullius secūdo Thusculanarum refert suas orationes iudicio multitudinis approbatas: popularē. n. facultatē esse: & effectū eloquentiæ: non ideo crediderim oēs dicendi uim: sensumqꝫ percepisse: sed alios aliqua: quosdā pauca admodū: ut nunc assolet in concionibus ꝓ fide: plerosqꝫ insuper nihil intelligentes laudasse supra cæteros. Quandoqꝫ. raro. His. meis. Hanc partē. negocia publica tractare: quæ moralis philosophia diciť: pertinet ea ad ciuiles actiones: qua utunť qui remp. administrant. nā illā sapientes in tris partes diuiserunt: moralē: naturalē: rationalē. Epicurus in canonicā: physicā: ethicā: alii in physicā: ethicā: dialecticā. Plato primus tripartitā: philosophiā copulauit: sibiqꝫ inuicē necessarias ptes: neqꝫ pugnare inter se tm̄mō: sed ēt mutuis adiuuare auxiliis ońdit. hæc sumpta ab Apuleio: Agere negociū publicū. tractare res ad utilitatē publicā spectātes. Cognoscere. audire disceptātes examiare. Promere. discerne: explicare. declarare. Ipsi philosophi. In usu hře. agere: qđ maiꝰē ꝗ do- Philosophiæ ptes

cete. Non persuadet hoc unũ.ut credam melius esse ius dicere: q̃ illum audire: tanto desiderio teneor
fruendi illo uiro. Cui uacat.est ociũ:qui uacuus est a negociis publicis. Proxime q̃primũ.Ob hoc. ut
audias Euphratẽ. Maturius.celerius q̃ decreueras.Limandum.emendandũ a uitiis per philosophiæ præ
cepta. Vt multi.solent inuidere alioꝝ bonis. Multi aũt mali more græcoꝝ. Inuideo bonũ. elegãtiꝰ:q̃
ĩuideo bono. Sẽsuꝫ.titilationẽ cognitionẽ cũ delectatiõe.Supeẽ.licere:uł potiꝰ abũdare tradẽte gellio.

Lim nullas.Conqueriẽ familiariter de Fabio Iusto:q̃ tã diu nihil scriberet. Olim. iã prideꝫ.
At hoc ipsum scribe. æmularꝰ
ẽ.M.Ci.q ad Atticũ inq[illegible]u mi
hi & si nihil erit: qđ scribas: tñ
idipsum scribas ueli: te nihil hũisse:q̃ scri
beres. Priores. ueteres: quos ex testimo
nio.M.Tu.licet cognoscere solitos ĩ eplĩs
p̃ponere.Si uales bñ est: ego quidẽ ualeo:
gnimo Seneca:libro eplãꝝ scđo ĩq̃t. mos
antiq̃s fuit usq; ad meã ætatẽ seruatꝰ pri
mis eplæ uerbis adiicere.Si uales bene est:
ego ualeo. Hoc.ut significes te bñ uale
re. Maximũ. plurimi facio sciř tuã bonã
Serium ualitudinẽ. Serio.grauiter.uere. seriũ.n.
triste & sine risu dixit antiq̃tas.extat Afra
nii authoritas apud Noniũ. nõ ego te no
ui.tristẽ seruũ seriũ. sed iuniores etiã hoc
usi sunt:q̃lis Capitolinus referens Antoni
nũ philosophũ uirũ seriũ:& grauẽ. seriuꝫ
etiã substãtiuũ ĩ frequẽti usu. Fabius:aut
aliq̃d iocis seriũ quoq; esset admixtum.&
Curtius itaq; res in seriũ uersa est.at seriꝰ
comparatiuũ a sero diuersæ significatio
nis est.Nescire.non admoneri.

Acturã.Corœlii Rufi uolunta
riũ obitũ pp longã: & intolerã
dã pedũ ægritudinẽ infinu ami
ci Calestrii deflet: seq; iõ maxie
affligi testaẽ: q̃ amiserit uitæ suæ testem:
rectorẽ:& magistrũ.fuerunt iisdẽ tẽpibus
Tyro Tyrones tres:Calestrius Tyro: ad quẽ ali
bi Cæcilius: q ẽt meminiẽ Iunii Tyronis:
tertius Aponius Tyro. Feci iacturã. pas
sus sum damnũ q̃ amisi Corœlium meæ
uitæ moderatorem.Si iactura. dubitat an
hoc uerbũ iactura cõuẽiat tãtæ calãitati:p̃ide ac si aliđ uerbũ p̃q̃rat:quo sigñantiꝰ atrocitatẽ mali oñde
Corœliꝰ ret. Corœ.Rufus.Corœliũ eq̃tẽ ro. Ateste genitũ suomet surculo castaneã ĩseruisse ĩ neapol.agro scri.
Rufus Pli.auũcłs:q̃ ab ĩpo nomẽ iter laudatas accepit. fuit Corœ. Ru.iuriscõ.spectãtissimꝰa Cæ.cũ admiratõe
dilectꝰ:a quo ĩ petẽdis honoribꝰsuffragator:& testis assũptꝰ: ĩ ĩchoãdis deductor:ĩ gerẽdis cõsiliariꝰ:uñ
Pli.ut pia Corœ.faceret:post eiꝰobitũ Corœ.sororẽ:& filiã sp tuitꝰẽ.dũ Corœ. uiueret fuit sũmæ auth.
apđ Ner.ĩpatorẽ:moriẽ ãt sub Tra. Spõte.uolũtaria mot.decessit. Exulcerat.exaspat.auget rẽouat. sic
dũ mortẽ Auiti deflet apđ Marcel.qđ ĩq̃t uł maxie dolorẽ meũ exłcepat.sæpiꝰutiur testionio Cæ.ut oñ
dãus q̃ sibi iłłis ubiq; sit.Vlp.ex authoritate Neratii rñdit: q mãus sibi ĩtulerit tædio uitæ lugeri solent:
nequaq̃ q mala cõscia. Quæ ñ ex natura:nec fatalis uř.uolũt tribꝰ hũanã cõtieri uitã:natura:fato:for
tũa.naturæ.c.&.xx.ãnos cõcessũ eẽ:fato.lxxxx.for.oẽs alios casus:ut sũt ruia:ĩcẽdia:naufragia:uenẽa:uo
lũtariæ mor.uñ Vir.de Didõe dixit.Nã q̃a:nec fato:merita nec mot.p̃ibat:Sꝫ misera añ diẽ:subitoq; ac
Vtcunq; cẽsa furore.M.Tu.ĩ phili.młta mihi iminere uidebãẽ p̃ter naturã:p̃terq; fatũ. Vt cũq;.q̃ocũq; aliq̃ rõ
fatum ne.Apule.li.vi.certe calculo cũctoꝝ:utcũq; mors ei fuerat destiata.Finiũẽ.itereũt. Necessitate.fato:quo
mortales ægritudie:& morbo itereũt citra.lxxxx.ãnũ mõ leriꝰmõ ulociꝰscđꝫ fata:q refert Se.ius suũ p
ageẽ:nec ulla cõmoueri p̃ce:ñ miseri.flecti.ñ grã:seruãt cursũ irreuocabilẽ:igesta, & destiata fluũt:quẽ
ad[illegible]dũ rapidoꝝ aq̃ torrẽtiũ ĩ se ñ recurrit:nec moraẽ q̃dẽ:q̃a priorẽ supueniẽs p̃cipitat:sic ordinẽ fati
æterna series regit:cuiꝰ h̃ p̃ria lex ẽ stat decreto.q̃d.n.ĩtelligis fatũ:existio necessitatẽ reꝝ oiuꝫ:actionũ
q;:q̃ nulla uis rũpat.Quos accersita mors aufert.q mãus sibi ĩferũt:& spõte moriũẽ.Potuisse.si uoluisset
ĩpi.Sũma rõ h.eplãꝝ.x.q̃rit Se.mors occupãda sit:an expectãda;& demũ p̃libꝰ ꝯcludit potiꝰeẽ occupãdã

p̃mere & exercere iusticiã. Quæq; ipsi doceãt ĩ
usu hr̃e:mihi tñ hoc unũ ñ p̃suadet:satiꝰ eẽ ista fa
cere: q̃ cũ illo dies totos audiendo discendoq; cõ
sumere. Quo magis te:cui uacat:hortor: cũ ĩ ur
bẽ p̃xĩe ueneris (uẽias ob hoc aũt maturius) illi
te colẽdũ limãdũq; p̃mittas. Neq;.n.:ego:ut młti
ĩuideo aliis bonũ: quo ipse careo:sed cõtra sensũ
quẽdã:uoluptatẽq; p̃cipio:si eã q̃ mihi denegãẽ:
amicis uideo supesse. C.Plinius Iusto.S.

Lim mihi nullas eplãs mittis. nihil ẽ ĩq̃s
qđ scribã. at hoc ipsũ scribe: nihil eẽ qđ
scribas: uł solũ illud uñ priores incipere
solebãt:Si uales bñ ẽ:ego ualeo. h̃ mihi sufficit.
Est.n.maximũ. Ludere me putas. serio peto. fac
sciã q̃d agas:qđ sine sollicitudĩe sũma nescire non
possũ. Vale. C.Plinius Calestrio Tyroni.S.

Acturã grauissimã feci:si iactura dicẽda
est tanti uiri amissio. Decessit Corœlius
rufus:& quidẽ spõte:qđ dolorẽ meũ ex
ulcerat.Est.n.luctuosissimũ genus mortis:quę ñ
ex natura:nec fatalis uideẽ. Nam utcũq; in illis:
qui morbo finiũẽ:magnũ ex ipsa necessitate so
latiũ est. In his uero quos accersita mors aufert:
hic ĩsanabilis dolor ẽ:quod credunẽ potuisse diu
uiuere. Corœliũ q̃dẽ summa ratio q̃ sapientibus

ꝑ necessitate. loco fati. Hoc cõsiliũ. sponte moriẽdi. Optimã cõscientiã. laudat Corœliũ a bonis aĩ: & q̃ ab his descẽdunt: ut a fama: & authoritate. deĩde a bonis fortunæ. Filiã. Corœliã hispullã. Vxorẽ. Hispullã. Nepotẽ. filiũ Corœliæ Hispullæ bonæ idolis. Sorores. quaꝝ altera Corœlia Fusco erat ma trimonio cõiuncta. Pignora. cognationes: ĩ quẽ sensum bis ĩ orõne panagyrica usurpat. hoc uocabulo latius usus q̃ apd alios ꝑter unũ Tacitũ ĩueneri: hic. n. lib. xvi. historiaꝝ inqt: ne ĩ cætera pignora sæuiret: nõ solũ filiã: sꝫ & geneꝝ: & alios cognatos ĩtelligẽs: iõ pignora appellata: qa sunt amoris hypothecæ: — Pignus.

ꝑ necessitate est: ad hoc consiliũ cõpulit: q̃q̃ plurias uiuendi causas habentẽ: optimã famã: optimã cõsciaꝫ: maximã authoritatẽ: ꝑterea filiã: uxorẽ: nepotẽ: sorores: interq̧ tot pignora ueros amicos. sed tã longa: tã iniqua ualitudine conflictabat̃: ut hæc tanta ꝑcia uiuẽdi: mortis rationibus uincerent̃. Tertio & .xxx. anno (ut ipsum audiebam) pedũ dolore correptus est: patrius hic illi. Nã plærũq̧ morbi quoq̧ ꝑ successiones quasdã: ut alia tradunt̃. hũc abstinẽtia: sanctitate: quoad uiridis ætas uicit: & fregit. nouissime cũ senectute ĩgrauescentẽ uiribus aĩ sustinebat. Cũ quidẽ ĩcredibiles cruciatus: & ĩdignissima tormenta pateret̃. iã. n. dolor nõ pedibus solũ: ut prius ĩsidebat: sed oĩa mẽbra ꝑuagabat̃: ueni ad eũ Domitiani tẽporibus in suburbano iacentẽ: serui e cubiculo recesserunt: habebat. n. hoc moris quoties intrasset fidelior amicus. quĩetiã uxor quã nquã oĩs secreti capacissima digrediebat̃. circumtulit oculos: & cur ĩnqt me putas hos tantos dolores tãdiu sustinere? ut scilicet isti latroni: uel uno die superstem. dedisses huic animo par corpus: fecisset quod optabat. affuit tamen deus uoto: cuius ille compos: ut iam securus: liberq̧ moriturus: multa illa uitæ: sed minora retinacula abrupit. increuerat ualitudo: quã tẽperantia mitigare tẽtauit: ꝑseuerãtẽ constantia fugit. iã dies alter: tertius, quartus: abstinebat cibo. Misit ad me uxor eius Hispulla cõem amicũ. C. Gẽiniũ cũ tristissimo nuncio destinasse Corœliũ mori: nec aut suis

sꝫ ꝓprie liberos pignora dicius tanquã uĩculũ cõtissimũ inter maritũ: & uxorẽ. alĩs pignus scd̃m Vlp. est q̧ ad creditorẽ transit: at Caius dicit pignus ꝓprie rei mobilis cõstitui. Longa. ꝑ quartũ & trigesimum annũ. Iniq̃. dura. crudeli. Cõflictabat̃. cruciabat̃. Pretia. ꝑdicta pignora. Pedũ dolore. podagra. Vt ipsum audiebã. narrantẽ sume extrinsecus. Patrius hic illi. hic morbus erat in patre Corœlii: unde ñ sua intẽperantia: sed ex genitura parentis podagra correptus est: nã Galenus assent quosdã morbos ueluti podagrã: & artericã ex hæreditate tradi: quia sperma ĩ parẽte uiciatum necessario filioꝝ pedes debilitat. Auicena etiã supioribꝰ addidit phthisin: & leprã. Nã plærunq̧ morbi. q̧ etiaꝫ Columella libro octauo notauit. paternæ ĩquit notæ plærunq̧ natis inhærent. Vt alia. effigies: gestus: mores: patrionia trãsmittunt̃ filiis. Hunc. morbũ. Abstinentia. ꝑce uiuẽdo ad cibos refert̃. Sanctitate. modestia a rebꝰ uenereis. Viridis ætas. iuuenis: & fortis. Ingrauescentẽ. inualescẽtẽ: crudescentẽ. Cũ senectute. qua multæ ægritudines magis augent̃. Viribus aĩ. cõstantia. Incredibiles. imensos. Insidebat. occupabat. Oĩa mẽbra. totã corpis cõpaginẽ. Iacentẽ. laborãtem podagra.

Domitiani tꝑibus. ĩperãte Domitiano: nã cũ hæc scriberet Traianus regnabat. Hẽbat. n. hoc moris. ut iuberet seruos facessere e thalamo. Intrasset. cubiculũ. Fidelior. cõparatiuũ ꝓ positiuo. Vxor. eius Hispulla secreti capacissima. cui oĩa arcana tuto cõmitteres. Circuntulit oculos. an alii adeẽnt ꝑter q̃ Cæcilius. uisurꝰ. Isti latroni. male intelligũt: q de podagra locutũ sentiũt: q̧. s. hic morbus ẽt latera inuaserat. nullũ. n. id secretũ: sed potius Domitianũ indicasse dicimus se auate: & crudeliter in principatu gerentẽ. optabat igit̃ Corœlius tãdiu uiuere donec interitũ Domitiani uideret sic postea libenter moriturus. Dedisses. more suo subtraxit si: q̧ etiã Martialis ĩ tertio fecit. Audieris: dices esse Maronis opus: ꝓ si audieris: & alii iuniores sensus ẽ: si ita corpore sicut aĩo ualuisset superuixisset Domitiano: q̧ optabat: & deus ꝑstitit: nã libro octauo ad Quadratũ: ubi de ultione Heluidii tractat: uero uerius ostendit̃ Corœliũ superfuisse Domitiano: ut omittã per quæ alibi sigñat nõ solũ uixisse sub ĩperatore Nerua: se ẽt honores gessisse. Cuius ille cõpos. q̧ uotũ cõsecutus: nã uoti cõpotẽ dicimus eũ: q qd̃ intendit obtinuit. Securus. relicta rep. melioribus auspiciis. Liber. sub Traiãno optio pricipe: q libertatẽ ꝑ Neruã reductã: ĩ melius: & maius augebat. Illa mlta retinacula. cognatiões: aĩcos: bonã cõsciaꝫ: & reliq̃. Retinacula. q̃ retinere potuissẽt Corœliũ ĩ uita: sꝫ minora q̃ rõnes q̃ cõtra occurrebãt. Abrupit. ĩtercidit. neglexit. Valitudo. podagra. Cõstãtia fugit: ñ potuit ulteriꝰ pati q̃uis cõtra niteret̃. Quartꝰ: erat quo. Hispulla. Hispullæ mẽnit Iuue. & Cæcilii amitã fuisse lego. Geminiũ. ad quẽ plures extãt Cæcilii eplæ. Papini. ĩsup ad legẽ Iuliã de adulteriis rettulit Adrianũ. — Hispulla.

Gēinius rescripsisse.C.Rosiano Geminio: Cōem.meū & Coroelii. In pximū.in ppiquū ædiū. Ab Hispulla no
Iulius At mine Hispullæ. Iulius Atticus.cuius eloquētiā:& græcā facundiā cū familia laudat Martialis libro.vii.
ticus Attice facundiæ renouas:qui noīa gentis:Nec finis ingentē cōticuisse domū.Te pia cecropiæ comitatur
turba mineruæ.Te secreta quies:te sophos oīs amat.Atticū eximiæ cœnasse tetigit Iuuenalis.Iuli⁹ Atti
cus tēpestate Columellæ laudē meruit:q de una specie culturæ ptinētis ad uites singularē librū edidit.
Induruisse.oīno mori decreuisse. Admouēti.porrigēti.κεκμηκα uixi cū labore. sustinui. pteritū irre
gulare a uerbo κάμνω.i.laboro. alia exē
plaria hñt κέκρικα.i.decreui.s. mori αυτο
τουκρινω. Desideri. expectatiōis Coroe
lii absentis & amissi. Robustissimis sano
corpore uigētibus. nullo morbo cōcussis.
Euasit.morte: quæ maloꝝ finis est. oīa
abscidit: & deuorat: mors: adeo extra oē
malū est:ut sit extra oēm maloꝝ metum.
author Seneca. Florēte rep. sub Traiāo.
Hoc scio.repetitio. Imbecillū.incōstan
tē.mius fortē aduersus calamitates. Meo
In sūma noīe.mea cā. In summa.q Mar. ad sum
mā oīum dixit.hoc dicēdi genere utimur:
cū aliqd cōcludimus. Recēti. nup mor
tuo Coroelio.C.Caluisio:cuius in mēoriis
marmoreis fit mētio:fuit is Secūdo arctis
sima familiaritate cōiunctus:uñ hic: & ali
bi suū cōturbernalē appellat. ualidissime
Caluisi⁹ ēt amauit Caluisiū Nepotē.C. Caluisiū ar
cta ppinquitate coplectentē: erat.n. filius
sororis. Caluisianæ actionis Iurisconsulti
meminere.Negligentius.ociosius: minori
cura.Proīde.q̄re.Noua.iusitata. icognita.
M Agnū.Laudat sua tpa:qbus in
genia lōge pferebant: sed audi
toꝝ ignauiā notabiliter taxat.
se uero asserit oīum recitatiōi
bus adfuisse:inde tardius: q̄ decreuerat in
urbe restitisse.Sossius Senectio ali⁹ ab He
rēnio Senectiōe: ad eū scripsit Plutarchus
Dionis uitā: q̄q̄ p Sossio mēdose legatur
Socio. Prouētū. copiā. Nullus fere dies
fuit. accedit Cæcilianæ sniæ Martialis eo
carmine.Audit toto sæpe poeta die:& Iu
uenalis longa recitatione colūnas ruptas
exaggeraris. Proferunt.extēdunt. Ostē
tant frequenter recitando. Coitur. con
Statio uenit. Pleriq.auditoꝝ.Stationibus.i lo
cis publicis:in quæ post negocia solent ci
ues cōuenire cōfabulandi: uel potius desi
dēdi grā.dicta statio: q ibi ad tps stat: de
qua locutus Iuue.oēs cōuictus:thermæ:stationes.itē locus.i quo naues stant ad tps: & ubi milites ad tu
telā stant:siue castroꝝ: uel oppidoꝝ:iterdū p custodia:ut apud Tranquillū abducta statione militū. ali
qñ p statu:& cōditione Scds i panagyrica orone:nō te læta:& pspera stationis huius:sed aspera:& dura:
ad capessendā eā cōpulerūt. Vlp.titulo de Fluminibus cū Seruio grāmatico cōuenit:statione inqt dictus
Subinde a standoris locus demōstrat:ubicūq naues tutæ stare possunt. Subīde. frequēter.in qua significātia p
ter ipsum alibi Columella interdū utit:stabula boū subinde emundanda: & equas subinde respicientes
scribendo.Martialis pariter:ut libro prio Interponis aquā subide Rufe.& quarto.Quid me Thai senez
subinde dicis. Tranqui.in Iulio Cæsare.subinde se obseruandū admonens:quin etiā Liuius prædictis an
Præfatio tiquior:ni subinde auro principū animi concilient. Intrauerit.auditoriū. Præfationē. est præfatio:q
ante opus præponitur consiliū scriptoris:& summam totius operis breuibus explicans:nec est pars ope
ris:ut quidam existimant:cum dicatur omnino opus esse perfectum sine præfatione:ideo inuentæ scdm

aut filiæ pcibus inflecti:solū superesse me: a quo
reuocari posset ad uitā.Cucurri: perueneram in
pximū:cū mihi ab eadē Hispulla Iulius Atticus
nunciat nihil iā ne me qdē ipetraturū:tā obstina
te magis ac magis iduruisse. dixerat sane medico
admouēti cibū κέκρικα Quæ uox quantum ad
mirationis i animo meo:tantū desiderii reliquit.
Cogito quo amico:quo uiro careā.Impleuit q
dem annū.vii.&.lx.quæ ætas etiā robustissimis
satis longa est. Scio euasit perpetuā ualitudinē.
Scio decessit superstitibus suis:florente republi
ca:quæ illi oībus carior erat.Et hoc scio: ego tñ
tanquā iuuenis: & firmissimi mortē doleo. doleo
autē:licet me ibecillū putes:meo noīe. amisi enī
uitæ meæ testem.rectorē.magistrū.In summa di
cā:qd recenti dolore contubernali meo caluisio
dixi.Vereor ne negligētius uiuā: pinde adhibe
solatia mihi:ñ hæc:Senex erat:ifirmus erat.hęc
.n.noui: sed noua aliqua: sed magna:q audierim
nunq:legeri nunq:nā quæ audiui: quę legi spōte
succurrunt:sed tanto dolore superant. Vale.

C.Plinius Sosio Senectioni.S.

M Agnū prouentū Poetarū annus hic attu
lit. Toto mense Aprili nullus fere dies:
quo nō recitaret aliquis.Iuuat me qd ui
gēt studia. pferūt se ingenia hoīum: & ostētant.
tā & si ad audiendū pigre coit: plærıq i stationi
bus sedēt: tpsq audiēdis fabulis cōterūt: ac sub
inde sibi nunciari iubent: an iā recitator intraue
rit:an dixerit præ fationem : an ex magna parte

Caium iurisconsultū ꝓfationes:ꝙ libentius nos ad lectionē ꝓpositæ materiæ ꝑducant:& cū illuc ueneri mus:eius euidentiorē ꝓstant intellectū.Euoluerit.recitauerit. Tunc.post dimidiā opis recitationē. Ve niunt.ad audiendū. Permanēt. usq; ad finē recitationis. Dissimulanter.cū aliqua stropha: & falsa ex cusatione:Furti.lectore nō uidente. Alii simpliciter. quidā palā discedunt:sine ullo ꝓtextu ꝓfectionis.
Memoria ꝑentū.tꝑibus nostroꝝ parentū:paulo supra ætatē nostrā. Claudiū Cæsarē:quē Trāquillus asserit fuisse ꝑtinaciter liberalibus studiis deditū:ac multa scripsisse:& græce:& latine. In palatio.uoca tur Palatiū authore Dione domus regia romanoꝝ imperatoꝝ: ubi Cæsares prætorium habebant: olim Romuli domus: nō procul a Tyberi:fere in media urbe.P. Victor i decima regione locat.antea Pallantium siue Palláteum dictum a Pallanteo urbe Arcadiæ: uel a Pallatio urbe in agro Rheatino:alii qđ palantes illuc cum Euandro uenerunt: quidā a Palantia uxore Latini: siue quod ibi pecus pascens balare:uel palare.i.errare cōsueuit.alii a Pallanto Hyperborei filia: q̇ ex Hercule Latinū peperit:alii ꝙ Pallas ibi sepultus sit:quā opinionē Dionysius arguit tradens Palantinū collem palatiū dictum confundente tēpore certitudinē: & multis inconuenientium etymologiarum materiam ꝓbente. Palatiū
Nonianum.fuit Seruilius Nonianus:quē Plinius senior consulem uidit: & Quintilianus audiuit: ingenio clarus: & sentētiis creber:minus pressus: q̄ historiæ authoritas postulabat. Inopinatum.præter expectationem. Laudat Augustus a Suetonio: ꝙ recitantes:& benigne: & patienter audiuerit. Recitanti.suas historias. Idētidē. sæpius. Liuius ab urbe condita identidē: nequis uiolaret Thalassio ferri: clamitatū est.Apuleius identidē boaui non:nō.Curtius illa malis fatigata identidem mulieris adhibere blanditias. Cato i re rustica. quassato. suppletoq; identidem.& Columella locus identidē runcandus.M.Tullius pro Roscio illum identidem monet. Tranquillus. Caligula inuocare identidē atq; expectare luce consueuerat. quærit. Seruilius Noniāus Idētidē
Se diem:quia non perdiderit perdidisse. sensus est unusquisq; ignauus lamentat: si adfuit recitationibus: perdidisse diē i re inutili: cū uere nō ꝑdiderit recitantes audiendo: sed potius ꝑdidisset: si desedisset: & totū diē fabulis contriuisset. nā desides interpretabant se perdere diē:dum illum audiendo transmittunt: uerum Secundus:dum ociosi nugantur.clarior scriptura.quē non perdiderit. Defui nemini.audiui oēs. Qui amet studia. qui sit erudit⁹.
Simul.cū studiis.idest oēs fere docti me amant.est alia lectio ad idem fere.qui non nos amet:ut studia non simulet:scilicet modo sit uere studiosus:neq; simulet doctrinā: & per hæc monstrari posset Regulus. Repetere secessum.secedere in uillam. Creditor.ne audiendi mutuum ab illis repetere uidear. In audiendi officio.ꝙ facerem si mea recitarem.

euoluerit libꝝ:tunc demū:ac tūc quoq; lente cū ctanterq; ueniunt:nec tñ permanent: sed ante finē recedunt. Alii dissimulanter:& furti. Alii simpliciter:& libere:Ac mehercule memoria parentū Claudiū Cæsarē ferunt cū in palatio spaciaretur:audissetq; clamorē:causam requisisse:Cūque dictū esset recitare Nonianū: subitum recitanti: inopinatumq; uenisse.nunc ociosissimus quisque multo ante rogatus & idētidē admonitus:aut nō uenit:aut si uenit querit se diē: quia non perdiderit:ꝑdidisse. Sed tanto magis laudandi: ꝓbādiq; sunt:quos a scribendi:recitādiq; studio hæc auditoꝝ uel desidia:uel suꝑbia nō retardat.equidē ꝓpe nemini defui,erāt sane plærīq; amici. Neq;.n. est fere quisquā q studia: ut nō siml' & nos amet. His ex causis lōgius q̄ destinauerā tꝑs i urbe cōsumpsi:possū iā repetere secessū: & scribere aliqd qđ nō recitē:ne uidear: quoꝝ recitationibus adfui ñ auditor fuisse:sed creditor:nā ut i cęteris rebus:ita i audiēdi offō ꝑit grā:si reposcat. Vale.

C.Plinius Iunio Maurico.S.

PEtis ut fratris tui filię ꝓspiciā maritum: qđ merito mihi potissimū iniūgis. Scis .n. quantopere summū illū uirū suspexerim dilexerimq;:quibus ille adolēscentiā meā exhortatōibus fouerit. Quibus & laudibus:ut laudādus uiderer effecerit. Nihil ē qdē: qđ a te mādari mihi:aut maius:aut gratius: nihil qđ hōestius a me suscipi possit:q̄ ut eligam iuuenē:ex quo nasci nepotes Aruléo Rustico deceat: Qui qdē diu q̄rendus fuisset:nisi ꝑatus:& quasi ꝓuisus eēt

PEtis. Maurico suadet: ut filiam fratris despondeat Acciliano iuueni formoso: & honestissimo:quem a parentum splendore:commendat: & honores gessisse:opibusque abundare: præter uirtutes: adfirmat. Prospiciam.deligam. Fratris tui.Aruleni Rustici. Summū.Arulenū ob uirtutes:& doctrinā præclaꝝ.Quibus laudibus. dū me laudat: nam magnū laudari a laudato uiro. Viderer.crederer.Laudandus.laude dignus.nepotes filios filiæ. Decet.decēs sit & decoꝝ

Munitiꝰ. Acilianꝰ. Brixia. Munitius Acilianus.hūc Cor.Munitiū Acilianū appellatū:& ornamētū regionis suæ:seu dignitate: seu moribꝰ:natū splēdide:& facultatibus abūdantē libro septio scripsit Secūdꝰ. A uobis.Mautico: & Aruleno. Brixia.ciuitas ī agro Cenomanorꝫ sita:ut Pli.& Ptolemæus scribūt:a Gallis Iustino authore cōdita:quā gētis Cenomanorꝫ caput fuisse Liuius asserit. Nostra.trāspadana.sicut Veronēses alibi suos appellat. Verecūdiæ.cōtinentiæ a uitiis. Frugalitatis.abstinētiæ a cibis supfluis:nā q remotis ab urbē municipiis seuerā adhuc:atq; antiq moris sedūz Tacitū retinebāt Italiā.fuerūt.n.(ut omittā latinos)authore Athenæo frugales romāi: & ī oībus optimi:qbus tolerantia: & tenuis uictus patrius erat:& idigena:q Iuuenalis satyra qrta decima pluribus laudat. Rusticitatis. Munitiꝰ Macrinꝰ simplicitatis.iustitiæ Munitius Macrinꝰ: fuit ad quē Persius scripsit. Macrinū uirū ptoriū refert Pli. libro undecio capite de sanguine statuto tēpore passūz sanguinis Priceps. profluuiū per os. Princeps. authoritate. scientia.diuitiis.nō solū:qui terū dominꝰ est princeps appellaſ:sed qui in ciuitate pstat authoritate:prudētia:dignitate.opibꝰ alibi enim dixit acuent.principes uiros ad liberos suscipiendos:& de Quadratilla loquens fouebat effusius:q̄ principi fœmiæ cōueniebat.Siliū præterea inter principes ciuitatis: sine potentia: sine inuidia fuisse testaſ.Liuius pdita multitudine a principibus. & Frontinus aquarū præfecturā p principes uiros solitā ministrari scripsit.& Trāquil.principes ciuitatis uiginti sibi delegit Tiberius:& p primo sæpe usurpatur Plinius senior:princeps classe depugnauit Minos.Macrobius.q gradus princeps habebaſ.& Virg.Cū priceps:medioq; Gyas in gurgite uictor. nam princeps secundū Egtū dignitas. Pōpeiū ē:q primū cœpit:& prio loco ē:ut principes ī acie. Equestris ordinis.q̄ dignitas inter patres: & plebē fuit:Seuerus īperator cōsueuit equestrē ordinē appellare senatorū seminariū:iudicandi ius aliqn habuit:unī equites iudices appellati:deide authoritas nois uario seditionū euentu substitit circa publicanos.lege Roscia ius sedendi ī quartodecimo gradu theatri hēbant:& qa gerendorū annulorꝫ authoritatē tenuerūt:illustres ab historicis appellati.olim sexcēti numero fuere. Nihil altius.nullā maiorē dignitatē. Allectus a diuo Vespasiāo.q amplissimos ordines cæde uaria exhaustos:& ueteri neglıgētia cōtamiatos:repurgauit:suppleuitq; recēso senatu:sūmotis idignissimis:& honestissimo quoq; Italicorꝫ:ac Prætoriꝰ puincialiū allecto. Allectus.i locū idignioris electus. Prætorios.q ius gestādi ptoria ornamēta hñt.ptorius ēt dicebaſ:q ptutā gesserat sicut qstorius:q Quæsturā. Quietē. uacationē a rebꝰ publicis. Nostræ ambitioni.dignitatibus:quas nos ambite solemus. Prætulit.elegit.amplexus est. E municipio patauio.nata Patauii:q olim iter eius regiōis urbes excellebat.nā ī eo cēsi sunt qngēti equestris ordinis uiri:ātiqs ānis cētū & uigiti militū milia emisisse cōstat:quā uero ciuitas ipa:& uirorꝫ pbitate:& artiū bōitate floruerit:magnitudo:cū aliarꝫ rerꝫ:q i urbē mittebāſ:tū uero pānorꝫ:& uestimētorꝫ oīfaria mercatura declarat. Mores.seueros:cuiꝰ pudiciciā p trāsitū Mar.cōmēdat: eo uersiculo sis patauia lz: & Petū Thraseā Patauii gēitū uirū seuerū:& grauē fuisse scripsit Tacitꝰ. Seueritatis exēplū. scissima: quā aliæ Exēplū seqnē i seueritate.exēplū ē:q seqmur:aut uitemꝰ.ē.n.ipa res:quā imitamur: aut si sors ita tulerit: euita Acilius mꝰ.Pōpeiꝰ author.s3 de hoc alibi cōmodiꝰ.P.Aciliꝰ.ābiguū an pr Acilii Glabriōis:quē collegā i cōsula Glabrio. tu Traiāo Domitiāus iterfecit authore Dione: q cū feris pugnaret:re uera pp iuisuz robur:nā ī albano Iuuᶜ. leonē cōfecit:an ipse Aciliꝰ Glabrio:utrūq; notauit Iuue.satyra qrta.Proximꝰ eiusdē pperabat Acilius locus. æui Cū iuuene idigno:quē mors tā sæua maneret.Et dñi gladiis iā festinata. q̄q̄ iterptes aliter sentiāt, iisdē ēt tpibus Aciliū Rufū cōsulē designatū Scds recitat:& Acilii Glabriōis sub Antonino:& Seuero iparoribꝰ mēinit Vlpiāus. Singulari:cui similis nō reperiaſ. Domo.cognatiōe Aciliani. In tua.oīa tibi placēt. Aciliano.cōmendat a bonis aī:corpis:& fortunæ Acilianū. Vigoris.robusti spiritus.Curti Vigor. us libro nono uigor quoq;:q cōstat ex spiritu:nō destituerat uultū. Industriæ.diligētis curæ. Verecundia.modestia. Honestissime pcurrit.cū sūmo honore pægit. Percurrit.añ ætatē admistrauit. Remisit necessitatē ambiēdi.absoluit te a cura ambiēdi tribꝰ:i & aicos p se cū multis honoribꝰ funcꝰ sit.

Municius Aciliāus: q me ut iuuēis iuuenē(ē.n. minor pauculis annis)familiarissime diligit: reuereſ ut senē.nā ita iforari a me & istitui cupit: ut ego a uobis solebā.Patria ē ei Brixia ex illa nostra italia:quæ multū adhuc uerecūdiæ:frugalitatis:atq; ēt rusticitatis antiquæ retinet:ac suat. Pater Municius Macrinus equestris ordinis princeps:qa nihil altiꝰ uoluit:allectus.n.a diuo Vespasiano iter ptorios honestā quietē huic nostræ ambitioni dicāſ:an dignitati:cōstātissime ptulit. Habet auiā mr̄nā Serranā pculā e Mūicipio patauio. Nosti loci mores: Serrana tñ Patauinis quoq; seueritatis exēplū ē.Cōtigit & auunculus ei.P.Acilius grauitate:prudētia:fide ppe singulari. In sūma nihil erit ī domo tota: qd ñ tibi tāq̄ ī tua placeat. Aciliāo uero ipsi plurimū uigoris: industriæ:quiq; in maxima uerecūdia qsturā: tribunatū: præturā honestissime pcucurrit:ac iā p se tibi necessitatē ambiendi remisit. Est illi facies

Liberalis.libero hoie digna:qualẽ decet ĩgenuũ. Senatorius decor.aspectus uenustus: q̃lis cõuenit senatori. Quæ.bona corpis. Hoc.pulchritudo. Nescio.dubitat an laudet Acilianũ a copia reꝝ. Amplas.facultates.satis cõstat habuisse saltẽ quadrigenta sextertia:q̃m erat eques: sed si diligentius cõsideramus Plinii scripta lõge plura dicẽus Macrinũ possedisse. Vos.q nõ censũ ĩ marito: sed uirtutes respicitis. Geneꝝ. ĩproprie dixit:nõ.n.Maurico:sed Aruleno gener futurus erat Acilianus: ueꝝ qa Mauricus natã fratris loco filiæ habuit:iõ eũ Aruleno soceꝝ Mauricũ appellat. Publicos mores.consueuisse oẽs ĩgenero quærere amplas facultates. ꝙ sic indignať Iuue. Quis gener hic placuit cẽsu minor:atq; puellæ Sarcinulis ipar:quis paup scribiť hæres: Quãdo in cõsilio est ædilibus:unde Oui.prio Fastoꝝ. In pcio pciũ nũc est:dat cẽsus honores: Cẽsus amicicias:paup ubiq; iacet. Leges ciuitatis quæ uetabant quẽq; sedere ĩ quartodecio gradu : nisi habuisset cẽsum quadrigentoꝝ miliũ:neq; iudices esse: nisi eadẽ summa censerent:uel saltẽ ex constitutione diui Augusti ducẽta sextertia possiderent:qui ducenarii iudices uocabanť:ꝙ ducentũ miliũ censũ haberent:uñ hi de leuioribus summus iudicabãt. senatoꝝ uero cẽsus erat octingẽtoꝝ dimidio plus q̃ equitũ. quare legimus apud Tacitũ multos ob angustias familiares ordine senatorio spõte cessisse:& motos:q remanẽdo ipudẽtiã paupertati adiicerẽt:quas leges Plinius senior sic inuectus. postq̃ senator censu legi cœptus:iudex fieri cẽsu:magistratũ: duceq; nihil magis exornare q̃ cẽsus: oẽsq; a maxio bono liberales dictæ artes in cõtrariũ cecidere.Census. opes: quæ oĩ quoq; lustro a cẽsorib9 recẽsebãť:& examiabãť. Hic calculus deligẽdi.illa tõ:& suffragatio plurimũ põt ĩ electiõe.uel legať ĩ deligẽdis cõditõibus. — Ducenarii iudices

liberalis: multo sanguine: multo rubore suffusa: ẽ ĩgenua totius corpis pulchritudo:& qdã Senatorius decor.q̃ ego nequaq̃ arbitror negligẽda. Debet.n.hoc castitati puellaꝝ q̃si pmiũ dari.nescio an adiiciã eẽ patri eius amplas facultates. nã cũ imaginor uos:qbus quęrius generꝝ: silendũ de facultatibus puto:cũ publicos mores:atq; ẽt leges ciuitatis ĩtueor:quę uel ĩprimis cẽsus hoĩum spectãdos arbitranť: ne id qdẽ ptereundũ uideť: & sane de posteris:& his plibus cogitãti: hic quoq; ĩ cõditionibus deligẽdis ponẽdus ẽ calcls: tu fortasse putas me indulsisse amori meo: supraq; ista q̃ res patiť extulisse: at ego fide mea spõdeo futuꝝ ut oia lõge ãpliora q̃ a me pdicanť iuenias. Diligo qdẽ adolescentẽ ardẽtissime sicut mereť. Sed hoc ipsũ amãtis ẽ nõ onerare eũ laudibus. Vale.

C.Plinius Septicio Claro.S.

Heus tu:pmittis ad cœnã: nec uenis. Dr ius:ad assẽ ĩpẽdiũ reddes:nec id modicũ. Paratę erãt lactucę singulę:cochleę ter-

De posteris.nepotibus. Et his plibus:& ab nepotibus:ac pnepotibus.i.respectu descẽdentiũ:uñ pcipit Vlpianus maxie necessariũ eẽ dotatas fœminas ad sobolẽ pcreãdã:replendãq; liberis ciuitatẽ. Indulsisse amori meo.scripsisse de iuuene: quẽ amo: plura q̃ essent. Supra extulisse.auxisse p amplificationẽ. Ista.bona. Res.ueritas. epistola: quæ nudas res tm̃ narrare consueuit. Fide mea.integra:& incorrupta ut consueui. Amantis est. officiũ amici est amicum mediocriter commendare.

Heus.Septicius Clarus pmiserat se uenturũ ad cœnã:fidemq; fefellerat:Secundus itaq; enumerat paratos cibos:eũq; in ius dãni dati uocat. Heus. significationẽ hẽt ad intentionẽ : considerationẽq; reuocãtis. Dicit ius.uel subtractũ ẽ si more suo:uel iterrogatiue pnũciandũ.sensus est si ius reddiť dãni dati:cautũ.n.lege:ut dãni dati sit actio. Ad assẽ ipendiũ reddes. i solidũ restitues ipensam cœnæ.assem.n.p uniuersa hæreditatis summa usurpãt iuriscõsulti:sicut hic p tota cõuiuii expẽsa uel ad asseꝝ minimã quãq; pticulã. nã assem p minio pcio poni auctor ẽ Catul.scribẽs Rumoresq; senũ seuerioꝝ oẽs unius æstimemus assis & Virg.in Priape:s.Non assis faciunt. impendiuꝫ secundum Varronẽ significat pecuniã:quæ in fœnore sorti accedit: hoc est usurã ipsam ꝙ inter se iungat utrunq;:fiatq; quasi compendiũ:diciť nõ minus latine ipensum a pendendo. Apuleius ipendio p ensxe usus est. Lactucæ singulæ.unicuiq; cõuiuæ una fuit lactuca apposita: q̃ principio cibi parať: nõ tm̃ ex cõsuetudine nostra:sed testimonio Martialis ad excitandũ stomachũ: sicut apud antiquos eodẽ referẽte ĩ fine cœnæ ad sedandã ebrietatẽ:ẽ.n.frigida.ꝙ ẽt Athenæus testať asserẽs lactucã ĩ pricipio cœnæ nequaq̃ apponi solitã:quã a lacte dictã nemo ambigit. Cochleæ.hæc tanq̃ uilia spreuit Mar. hoc disti co.Dũ pinguis mihi turť erit:lactuca ualebit:Et cochleas tibi habe:pdere nolo famẽ.ab Hesiodo φερέοικος diciť:ꝙ secũ domũ portet.Hamonius ωαρατονοχλω ideſt circundo:uel a conuertendo chocleam dictã deducit est aũt id animalis:ꝙ uulgo limacha appellať.quod si quis mihi parum fidei adhibet: legat Pliniũ hæc scribentẽ.cochleæ inquit aquatiles & terrestes se domiciliis exerunt: biaq; ceu cornua protendentes: contrahentesq; oculis carent: ideoq; corniculis prætentant iter. eas saginari docet Cato: & eum secutus Plinius: generaque multa uterq; recenset. Oua bina.sorbilia: hæc dabantur in cœnæ

Heus — Impendiũ — Impensũ — Lactuca — Cochleæ — Oua

proœmio Horatio in sermonibus dicente si collibuisset ab ouo Vsq; ad mala citaret. similiter oua Iuue
nalis Persico policetur. Nauctatitas scribente Athenæo tradit in conuiuiis apponi solita bina oua: quæ
Alica in secunda mensa dari: sicut leporem: & turdum cum mellitis apud eundem legimus. Alica cũ mulso.
præstantissima fiebat Alica in Italia præcipue in parte Campaniæ: si Theophrasto credimus ex quodam
genere ordei syluestris: sicut ex eodem panis optimus fit: unde quidam apud homerum ζειάωρον inter-
pretatur zeam: ex qua alica conficiebatur: ferẽtem. tondebatur authore Plinio granũ eius in pila lignea:
& excussis inde tunicis. iisdem armamen
tis nudata medulla concidebatur. tr● ali-
cæ genera numerat. minimũ: secundariũ:
grandissimum: quod apheresma appellãt.
dicta alica ab alendo ut Pompeius refert.
mulso uino eluebaẽ: q Martialis tetigit
dicens. Nos alicã: mulsum poterit tibi mit
tere diues: Si tibi noluerit mittere diues:
eme. illud adam genus placentæ ex melle:
Subital- oleo & alica confieri subitallum nomine.
lum authores sunt Fe. & Athenæus. Et niue: qua in potu: & ferculis refrigerandis ẽ usa antiquitas. erãt.n.
Nix Romæ officinæ niuis reponendæ: cuius saporẽ paleis: qbus custodiebaẽ inquinabãt. in quã luxuriã disti
co Mar. inuehiẽ. Nõ potare niuẽ: sed aquã potare rigentẽ. De niue cõmenta est ĩgeniosa gula. sed pluri-
bus Sene. li. quarto naturaliũ quæstionũ: & Pli. senior libro decĩonono. eã Macro. ex authoritate Arist.
scribit esse corporibus noxiã: non omittã Athenæũ tradere uinũ ex niue reddi frigidissimũ: & antiquã
græciã eam bibisse: atq; magno æstu ab Alexandro seruatã. Computabis. numerabis inter impensam
Oliuæ cœnæ. Perit. liquescit resoluitur in aquã posita in cibis. Oliuæ. quæ inchoant & claudunt cœnã. au-
bethicæ thor Mart. Bethicæ. hispanæ a flumine Bethi hispaniæ. pars Bethicæ maria prospicit ad occidentem
Atlanticũ: ad meridiem nostrum. cõmendatas fuisse olim bethicas oliuas præter Plinii testimoniũ. Mar
tialis libro duodecimo tradit amatũ scilicet Bethin a pallade ultimo epigrammate: cui initium. Bethis
oliuifera crinẽ redimite corona. hodie etiã maiores ab Hispãia mittuntur oliuæ: aptiores esui: sed oleo
scundũ Columellam inutiliores. quare non admitto legentes oliuæ: Betacei. ut duo ciborum genera in-
Cucur- telligaẽ. legimus etiam beta loco bethicæ: quod est olus satis obuiũ. Cucurbitæ sunt: & hæ non mi-
bitæ nus gratæ: & salubres in cibo: præcipue ptius causis: & quo lõgiores tenuioresq;: eo gratiores: & ob id sa
Bulbus lubriores referente Plinio: quæ pendendo creuere. Bulbi. eoꝝ radix optima: etiã cruda esui. triaq; bul-
borũ genera quidã faciunt: Pli. plura: libenter enĩ utor eius testimonio in confirmandis: & declarandis
filii scriptis. incitant multum Venerem teste Martiale. Alia. fercula. Mille. innumera. Non minus. q̃
priora. Comœdum. comœdiæ actorem: nam comicus author est operis. sic octauo ad Fuscũ: post cœ-
nam inquit comœdus: aut lyristes: & ad Genitorem eũ lector: aut lyristes: aut comœdus inductus est: nã
solebant in conuiuio romani audire poema: qđ Persius notabiliter taxat: ne tam sæpe Martialis nostrã
Lyristes paginã impleat. Lyristes autem qui lyra scit: instrumẽtum ab antiquis receptum: sicut tibiæ reiectũ. q
etiã Athenæus cõprobat ex testimonio Nicostrati: & multis ostẽdit Gellius libro. xviii. ubi explicat post
edulia: & pocula adolescentes uoce canẽtes: & psallentes: q postq̃ introducti sunt. Anacreontis uersus: &
sapphica: & elegos: & amatoria quædam dulcia cecinerũt: & Suidas asserit musicã iteriisse: postq̃ sympo-
sia introiit. Quæ liberalitas est. Omnes. lectores: cantores. citharedos. Nescio quem. ignobilem ui-
Ostrea rum: & contemnendũ. Ostrea: horũ uiuaria primus in Lucrino istituit Sergius orata auariciæ: non lu-
xuriæ causa. crescunt luna crescente: deficiente uero minuunẽ. unde Lucr. ait. Luna alit ostrea: multa eo
rum genera tradit Athenæus: nasci in paludibus: fluminibus: mari: optĩa marina: ubi fluuius exoneraẽ i
ac græcoꝝ antiquos ostrea trĩ dixisse: satis constat in numero unius fœminini generis: at ĩ plurali neu-
Vulua tri esse. celeberria sunt in lacu baiano ex distico Martialis: & circeis testimonio Horatii. Vuluulas. uul
ua ex papillis porcaꝝ: quam lege censoria interdictam fuisse meminit Pli. erat aũt eiecticia quæ fieb at
enecto ptu: & ante tẽpus eiecto: melior sane q̃ edito: hæc porcaria dicebaẽ: unde Hipparchus apđ Athe-
næũ uuluæ pulcher aspectus eiecticiæ: sed pulchrior eodẽ referente uulua primipara eiecticia: qđ etiam
Martialis sensisse uideẽ. Te fortasse magis capiet de uirgĩe porca: Me materna graui de sue uulua capit.
inde Horatio ampla uulua placuit. græci μητραν uocant suauissimã quippe carnẽ: quã cõdiri aceto: &
iure secundũ Lynceum Athenæo scribẽte dicimus: ubi etiam legimus nõ omnes antiquos apposuisse i
Echinus principio cœnæ uuluã: neq; aliud qđ eoꝝ q̃ tpe illius apponebanẽ. Echinos. optimi: q iuxta Misenũ ca
piebanẽ. Horatio authore: fuisse eorũ usum in cibis Martialis asserit. Iste licet digitos testudine pungat
acuta: Cortice deposito mollis echinus erit. sunt his spinæ ꝓ pedibus: includunẽ.n. echinato calice. est
& aliud genus. q echinometra appellaẽ: cui spiæ longissimæ: calices minimi: sed plura de eorum generi
bus Arist. libro quarto de animalibus: & Athenæus ĩ suis libris. echinũ quidã dictũ putãt παρὰ τοῦ συν
έχειν. a contrahendo seipsum in rotunditatẽ: nã in ulciscendo ingruentẽ aduersariũ restrictus spinaꝝ

neq; oua bĩa: alica cũ mulso & niue. Nã hãc quoq;
cõputabis: imo hanc ĩprimis: quæ perit in fercu
lo. oliuæ. bethicæ. cucurbitę: bulbĩ. alia mille
non minus lauta. Audisses comœdum: uel lecto-
rem: uel lyristen. uel quæ mea liberalitas: oẽs.
At tu apđ nescio quẽ ostrea: uuluulas: echinos:

circumferentiam obiicit ueluti munimentū.aut ꝙ habeat carnes spinis cōtectas:uel per contrariū:ꝙ nō possit tāgi pp spinas.enimuero echinus apud Athenæum pro genere placētæ sumitur authoritate Lyncei samii: & pro uentre bouis apud Suidā. Hammonius uentrē tantū significare scripsit: apud quem lege plura de Echini significātia. Gaditana.cantica.gesticulatiōes: qbus puellæ gaditanæ plurimū præstabant:unā Martialis libro.v.ubi Toranio conuiuiū parat:pollicet nō se introducturū illas.Nec de gadibus impro bis puellæ Vibrabunt sine fine prurientes Lasciuos docili tremore lumbos:& in disticis commēdans puellæ gaditanæ titillationes: & motus. Tā tremulum crissat:tam blādum prurit:ut ipsum Masturbatorem redderet Hyppolitū. ac alibi iterdū pariter & luue. Scilicet expectas. ut gaditana canoro incipiat prurire choro.est.n.pulchra exaggeratio ad finē clausulæ seruata neq; me pterit passim legi echinos gaditāos: utpote q apd Gades Hispāiæ pcipui nascerēt. Nō dico q̄s.puto latēter inuere uelle sibi pari cœnā a Septitio:cū iā dixerit ad assem impendiū reddes. Dure.iurbane. Inuidisti. sensus est male fecisti:q utrunq; tanta lætitia priuaueris:q̄ fūcti essem⁹: si uenisses. Apparatius.Lautius.sumptuosi⁹. Nusq̄ hilarius.iucūdius cœnar potes:q̄ apd me. Te aliis excusaueris.cū expert⁹ fueris: q̄ suaue sit cœnar apud me:nisi ab aliis inuitatus causam aliquā inueneris:ut cœnare possis apus nos:cōcedo:ut sp cām afferas mihi quare non ueneris:perinde ac si diceret:cum captus fueris urbanitate meæ cœnæ: facile omnibus aliis repulsam dabis:ut sis mecū:ꝙ nisi feceris:uolo semper admittere tuam excusationem. Mihi.apud me.sic Ouidius de Tristibus Excusem ne te semper amice mihi.

Gaditana puella

gaditana maluisti:dabis pœnas:nō dico q̄s.dure fecisti.Inuidisti nescio an tibi:certe mihi:s; tn̄ & tibi.Quātū nos lusissem⁹:risissem⁹:studuissem⁹: potes appatius cœnare apd mltos: nusq̄ hilari⁹: simplicius:icautius:insūma expire:nisi postea te aliis potius excusaueris:mihi semper excusa.

C.Plinius.Euritio.S.

Amabā Pōpeium Saturninū (hunc dico nostrū) laudabamq; eius ingenium:etiā anteq̄ scirē:q̄ uariū:q̄ flexibile:q̄ multiplex eēt: nunc uero totū me tenet: hēt: possidetq;: audiui quasdam causas agentem acriter & ardenter:nec mīus polite & ōrate:siue meditata:siue subita pferret.Adsūt acutę:crebręq; snię:grauis & ḋcora

Amabā.Erutiū Clarū hortat legere Pompeii Saturnini scripta:cuius acumē in causis agendis: & splēdorē in historiis more suo.i.amicissime cōmēdat.uersuū leporē admirat: & eplas uxoris eius uetustatē redolētes exosculatur.Erutius:siue Eurutius(sic.n.apd uarios authores scriptum inuenio)uir sanctus:antiquus:disertus patronus:& constans:morū:litterarumq; ueterū studiosissimus præfecturā urbis gessit:bis consul fuit:sub altero eius consulatu nascitur Seuerus:qui postea īpetauit:ambiguū:an is fuerit:quē multo post tēpore interfecit idem Seuerus ob crudelitatē: cum tn̄ uideri uellet clæmētissimus:an eius filius:sicut haud dubie cōstat ipsum fuisse:ad quē Iulianus libro .i.ff.refert diuū Antoninū scripsisse q̄q̄ ibi pro Euritio Claro corrupte legatur Euriptio Claro: ut ī illis libris multa priscorū nomina sunt inuersa.hæc collecta ex Spartiano:Gellio:& ipo Secūdo.Nr̄um.sic in septimo ad priscū nr̄m appellat:ex qbus adducor alios fuisse Pōpeios Saturninos iisdē tpibus. Volusiū Saturninū urbis pfectū:q nonagesimū excesserat annū oīum:quos ī cōsulatu sniam rogauerat supstitē: noīat Pli.senior. Variū cognitōe:& facultate diuersarū disciplinarū. Flexibile.facile ad alia trāsit.Multiplex.fertile.multarū rerū capax.possidet.ꝙ maius est:q̄ tenet:& hēt. Causas agentē.fuit.n.causidic⁹ summus.Acriter.cū acrimonia:& uehemētia:q̄ potissimū cōuenit iudicialibus causis.ardēter.cū calore:& icitatiōe corpis.ut solet fieri in cōtētōe. Polite.eloquēter. Meditata pferret.ex tpe ageret.Aptæ.Cōuenientes materiæ:legit ēt acutæ. Crebræq; sniæ.snia uarie apud oratores accipit:cū.s.ex scripto:& snia nascit cōtrouersia:ubi uidet scriptoris uolūtas cōscripto dissentire:de qua sane nō loqt Cæcili⁹: sicut nec de qua Fabius.snia est decretū quoddā:atq; pceptū:qd de reo.i.de iudicio quæri potest.sunt:& sniæ trāslatiuæ: quas proprie snias dicimus:q nihil habent cū ipsa cōtrouersia implicitum:sed satis apte alio trāsferunt:si Senecæ credimus:tāq̄ de fortuna:de crudelitate:de sæculo.de deliciis dicuntur.hoc gen⁹ sentētiarū Porcius Latro suppellectilē uocabat.&.M.T.sentētia inquit est oratio sumpta de uita:quæ aut qd sit.aut qd esse oporteat in uita breuiter ostendit hoc modo.liber is est existimandus:qui nulli turpitudini seruit:unā idē de pfecto oratore.nihil est aliḋ pulchre & oratorie dicere:nisi optimis sentētiis. uerbisq; lectissimis dicere:& nec snia ulla est:quæ fructū oratori ferat.nisi apte exposita:atq; absolute:has igitur Secūdus itellexit.sed cū dicit crebræ a pceptis Ciceronis discessit:qui in rhetoricis iubet snias interponi rato:ut rei actores:nō uiuendi præceptores uideāur esse. Grauis.plena nō fluxa.nō uulgaris: cōparatur hoc maxie p accusatiuos. Decora.splēdida.apta rebus grauibus:est.n.componēdū quomō pronunciādū:nā cōpositione uelut amentis quibusdam:neruis ue intendi:& concitari sententiæ uidentur:ideo eruditissimo cuiq; persuasum est ualere eā quā plurimū nō ad delectationē modo:sed ēt ad motū aīorum

Euritius Clarus

Sniæ

Cõſtructio.cõpoſitio:ordo uerboꝝ:nã ſunt uerba uerbis q̃ſi coagmẽtãda. Sonãtia uerba:& ãtiq̃.i oratore debẽt eẽ uerba ꝓpria:ſonãtia:antiqua:nõ iſolẽtia:nõ ſordida:nõ audaciꝰ trãſlata:nõ poetica licẽtia ſumpta:nõ inaudita. Antiqua.latina:nõ pegrina neq̃ tñ obſoleta uetuſtate.i uerbis iuẽda ẽ elocutio: in rebus inuẽtio:in utraq̃ collocatio. Flumine.magis placet fulmine ex antiquo codice.ad hæc paulo poſt Periclẽ laudat oratorẽ:ꝙ fulguraret:tonaret:totãq̃ græciã cõuolueret q̃q̃ nõ icõueniẽter legeť flumie.i.copia pp ſequẽtia. Si retractẽť.ſi ſupuacua ampuẽť:ſi meditata ꝓferãť. Sẽties qđ ego.eris eius ſententiæ:cuius ſum ego de orõnibus Saturnini. Aemulus.par i dicendo. antiquarius ſine uitio. In hiſtoria.ſcribẽda. Magis.q̃ i orõnibus. Breuitate. hiſtoria Victorino ꝑcipiẽte breuis eſſe debet: qđ qdẽ Taciꝰ obſeruauit:niſi electa:& ad exẽplũ ꝑtinẽtia tradẽs. Luce.ut ſit apta:ſit.ãt lucida:ſi cauſas ob q̃s mirabilia : ꝑterq̃ opinionẽ publicã opa pfecta ſunt:explicuerimus. Suauitate.q̃ ſit ſi uerbis liberioribꝰ: & remotioribus figuris narrãdi tædiũ uitabimꝰ.ſuauitatẽ magis q̃ dulcedinẽ cõmendat Macrobiꝰ.nã oẽ qđ dulce ẽ cito ſaciat nec diuturnã deſiderii ſui fidẽ tenere: ſed in locũ ſacietatis ſuccedere horrorẽ. uinũ cũ iſantia eẽ dulce cũ pubertate ſuaue:ut Homerꝰ mel dulce: & uinũ ſuaue uocat. hãc igitur ſuauitatẽ ꝑtinere ad hiſtoricũ cõfirmat.M.Tullius Xenophõtis ore muſas eẽ locutas exiſtimãs. Splẽdore elegãtia:& Fabius i Liuio iucunditatẽ:& cãdorẽ ꝓbat: Narrãdi ſublimitate ꝓſtantia.elatũ.n.abunde ſpiritũ:ac audaces ſentẽtias miramur i Tacito:ſicut bellicũ canorẽ in Thucydide auctore Cicerone:Cõcionibus:qbus utunť hiſtorici.cõcio aũt idẽ ſignificat:ꝙ apud græcos ατορα locus ẽ:in quẽ populus cõuenit ad audiendũ.ipſa multitudinis cõgregatio: & orõ.ſtilus inqr eſt in cõcionibus par orõnibus. Preſſior.demiſſior:ſtrictior:ut poſcit locus. Circũſcriptior.breuior. Adductior.cõpendioſior:non enim latius euagatur:neq̃ digreſſionibus gaudet. Catullus meus. ſcio in aliquibus exemplaribꝰ nõ legi meus.ſed ſane legať:& dicamus meũ uocaſſe: ꝙ eius hendecaſyllabo caperetur:an ſicut paulo ante Brixiã ſuã appellauit tanq̃ i regiõe trãſpadana i q̃ Comũ:ſic Catullũ ſuũ: ꝙ patriã Veronã hẽat.in eo laudať maxiẽ ſuauis litterarũ appellatio:fuit.n.poetarũ mundiſſimus:& elegantiſſimus:plurimũ leporis: & grãæ ſcribẽdo adeptus. Caluus.C. Licinius Caluus: q i adoleſcẽtia exceſſit eruditior Curiõe:tũ ẽt accuratiꝰ quoddã dicẽdi:& exqſitius attulit genus:ꝙ q̃q̃ ſciẽter elegãterq̃ tractabat:nimiũ tñ inquirẽs i ſe:atq̃ ipſe ſeſe obſeruãs:metuẽſq̃ ne uitioſum colligeret:ẽt uerũ ſanguinẽ deꝑdit:atq̃ eius orõ nimia religione attenuata doctis:& attẽte audiẽtibus erat illuſtris:a multitudine aũt: & a foro:cui nata eloquẽtia ẽ:deuorabať:& ꝑter Ciceronis uerba Tacitus de Caluo loquẽs qđ opus inquit eſſet oratori intellexit:ſed ingeniũ:& uires ei defuerũt:i dicendo nimiũ aſtrictus: &.M.Tullio i epiſtolis uiſus ẽ tenuis:& exanguis:cũ quo tradit eũ Seneca habuiſſe iniquiſſimã litẽ de pricipatu eloquẽtiæ:quare Fabius memorat inueniſſe:q Caluũ ꝓferẽt oĩbus oratoribꝰ:& q cõtra crederẽt : ſed ſanctã: & breuẽ orõnẽ:& caſtigatã in eo fuiſſe:& frequẽter uehementẽ:imitatorẽq̃ atticorũ.compoſitionẽ eius in actionibus ad exẽplũ Demoſthenis rigere:nihil in illa placidũ:nihil lene:oĩa excitata: & fluctuãtia: uſq̃ eo uiolentus accuſator:& cõcitatus fuit:ut i media actiõe eius ſurgeret Vatinius reus:& exclamaret:rogo uos iudices:nunqd ſi iſte diſertus ẽ : iõ me damnari oportet?uiſa i quiete uenerea ſpõte naturæ erũpentia uſq̃ i morbi gẽus laminis plumbeis cohibuiſſe tradiť: uiteſq̃ corpis ſtudiorũ labore cuſtodiſſe. author Pli.luſiſſe epigrãmata multi teſtanť:ꝑter unũ:& uiginti orõnũ libros.Trãquillus i Cæſarẽ notiſſimos uerſus emiſiſſe.Bithinia qcqd:& pædicator Cæſaris unq̃ habuit:& pedianus ſcripſiſſe hẽdecaſyllabũ elegãtiſſime i Curiũ notiſſimũ aleatorẽ:& Ouidiꝰ illis uerſibꝰ.Par fuit exigui:ſimiliſq̃ licẽtia Calui:Detexit uariis q ſua furta modis:ipſe ꝑterea Secũdus libro quito:& Catullus Calui facetias: & iocos carmine perſequiť.Quintiliã amicã ex teſtimonio Propertii adamauit. memini ẽt legiſſe Bibaculũ pro Caluo i quibuſdã codicibus:quẽ ſcimus Iamborũ acerbũ poetã fuiſſe. Leporis:grãæ:uenuſtatis. Amaritudinis.notãdo uitia:& infelices cãus ſcribẽdo. Inſerit illis.uariat ſuos uerſiculos diſtinctione multarũ rerũ. Data opa.ſpõte:ex iduſtria:nõ caſu:& natura cogẽte. Molliuſculos.amabiliores. Leuiuſculos.ludit de re ludicra:& inani:ut ſit ſẽſus quoſdã uerſus facit laſciuiores:nõnullos minoris ſucci: alios aſꝑiores:ſicut Catullus:& Caluꝰ ſuos libellos uariarũt:q̃ ſniam uł Martialis hoc diſtico cõprobaſſe.Sũt bõa:ſũt qdã mediocria:ſunt mala plura Quæ legis:hic aliter nõ ſit Auite liber. Duriuſculos quoſdã.

Historia.

Suaue.

Concio.

Caluus.

cõſtructio:ſonãtia uerba & antiq̃. Oĩa hæc mire placẽt:cũ ĩpetu quodã & fulmĩe ꝑuehũť: placẽt ſi retractenť : ſenties qđ ego cũ orõnes eius i manus ſumpſeris:quas facile cuilibet ueterũ: quoꝝ ẽ Aemulus:cõparabis. Idem tñ i hiſtoria tibi magis ſatiſfaciet uel breuitate:uel luce:uel ſuauitate:uel ſplẽdore:ẽt & ſublimitate narrãdi .nã i cõcionibus eadẽ quæ in orationibus uis eſt: præſſior tamen:& circunſcriptior:& adductior. Præterea facit uerſus q̃les Catullus meus aut Caluus: quantum illis leporis dulcedinis: amaritudinis: amoris iſerit: quoſdã Sane ſed data opa molliuſculos leuiuſculoſq̃ duriuſculos quoſdã : & hoc

uersus facit. Quasi Catullus. ad imitationē Catulli: quē Pli. ī pfatiōe naturalis historiæ asserit cōposuisse uersus duriusculos: q̄ natura carmis pateref in prio hēdecasyllabi pede iambo usus. ille. n. iqt pmutatis prioribus syllabis duriusculū se fecit: q̄ uolebat existimari a Verāniis suis. & Fabulliis uerū Terēnan⁹ testaſ iābū & trochæū in prio hēdecasyllabi pede recte poni uel qa ī Catullo nō sp carmē bñ fluit: nñi tñ hic Secūdū rephēdūt: qd duriusculos uersus notet illū scripsisse: cōtēdūtq3 molles eē: q nos nō negamus subide: psertim in reb⁹. iterdū tñ & ī uerbis. Vxoris. suæ. Metro solutū. si redigāſ in ,psam: & legib⁹

Catullus durior

quasi Catullus aut: Caluus. Legit mihi nup epistolas: q̄s uxoris eē dicebat. Plautū: uel Terē. metro solutū legi credidi: q̄ siue uxoris sunt: ut affirmat: siue ipsius: ut negat: pari glia dignus: q aut illa cōponat: aut uxorē: quā uirginē accepit tā doctā: politāq3 reddiderit. Est ergo mecū p diē totū eūdē añq̄ scribā: eūdē cū scripsi: eūdē ēt cū remittor ñ tāq̄ eūdē lego: qd te quoq3 ut facias: & hortor: & moneo. neq3. n. debet opibus eius obesse: qd uiuit: at si iter eos: quos nūq̄ uidimus: floruisset: nō solū libros eius: uerūetiā imagines reqrerem⁹: eiusdē nūc honor pñtis: & gra quasi sacietate lāguescit. At hoc prauū malignūq3 nō admirari hominē admiratione dignissimum: qa uidere: alloqui: audire: complecti: nec laudare tantum: uerumetiam amare contingit. Vale.

C. Plinius Ticiano. S.

ESt adhuc curæ hoib⁹ fides: & offm̄. Sūt q defūctoꝝ quoq3 amicos agāt. Titini⁹

metri liberēſ: an q hi duo comici Priscia. & Ru⁹no authorib⁹ i effusū licētiæ spaciū dilatauere metꝝ: & Terē. usq3 ad imaginē ,psæ orōnis resoluerit: & cōmiuerit. uideſ āt imitatio Tulliana: apd quē scriptū de oratoſ pfecto ē. eqdē cū audio socꝝ meā Lelliā: sic audio: ut Plau. mihi: aut Neuideat audire. Illa. tā admirāda. Polirā. limatā. pfectā: oēs. n. pfectiōes antiq politiones dicebāt. Est mecum. sp Saturnini scripta. ī manib⁹ teneo. Remittor. recreor. Nō tāq̄ eundē. sp. n. aliqd noui in illo inuenio. Quod uiuit. nā uiuētes scriptores comitaſ inuidia. Martia. Esse qd hoc dicā: uiuis qd fama negaſ? Et sua q rarus tpa lector amat? Hi sunt inuidiæ nimiru3 Regule mores: Præferat ātiquos: sp ut illa nouis. Quos nūq̄ uidius. q añ ætatē nostrā fuerūt. Imagines: picturas similes uiuēti Saturnino: scriptoꝝ. n. imagines inuētore Asinio Polliōe solebāt ī bibliothecis locaſ: & q̄ ñ erāt fingebāſ: pīebātq3 desideria traditi uult⁹: quo maius nullū erat felicitatis specimen: ō: sp oēs sciſ cupere: q̄lis fuerit aliqs: hæc Pli. at. M. T. de pfecto oratore testaſ Brutū imagine3 Demosthenis ex ære inter suas: & suorum coluisse. Præsentis. uiuentis. Languescit. decrescit. uilet.

Politus

Imagies scriptoꝝ

ESt adhuc. Varia exemplaria diuersimode ad quem scripta sit epistola ostendunt: quædā Iecia. no: alia Riciano: nonnulla Cithiano: aliqua Titiano. magis approbo Titiano missam: cuius nominis crebra fit mentio ab historicis: qui res illorum tempoꝝ monumētis mandarunt: ut omittā Tacitū: & Tranquillū Lucianus: & spartianus Titiani meminere. nā Atiliū Titianum: ut cōsciū tyrannidis Adrianus: & argui passus est: & ,pscribi: quem olim pfectum: & turorē suū: cum potētiam eius ferre non posset: nisus est obtruncare: sed reuocatus inuidia quattuor cōsulariū occisorum a se: coactū successorē petere magistratu priuauit: is postea sub Antonio Pio senatu puniēte tyrānidis affectatæ reus cōcidit. ad eundē libro octauo scribit Cæcilius: hic uero cōmēdat. Titinniū Capitonē: q cōsensu ipatoris. L. Syllano statuā posuerit: & claroꝝ uiroꝝ imagines domi habeat. Titinnii Capitōis bis factā memoriā apud Pli. inuenies: & Lactantius rerum diuinaꝝ tradit Titinniū Capitonē scripsisse spectaculorum libros: Luciū Capitonē historicū Suidas refert. Fides & officium. ex fide procedit officiū: dictum authore donato quasi efficiū ab efficiendo. eo q quæritur: quid efficere in eo unum quēq3 cōueniat pro conditione personarum: dicimus. n. seruum officium suum facere: quādo bene seruit domino: & officium oratoris est dicere apposite ad persuasionē. de officiorum ordine libro quinto cap. xiii. Gelli⁹ multa diserit: & Seneca de beneficiis non satis probare uidetur illorum sententiā: qui ita distingunt: q̄dam beneficia esse: quædam officia quædam ministeria: beneficium esse: q alienus det. alienus autem ē: qui potuit sine reprehensione cedere: officium esse filii. uxoris: & earum personarum: quas necessitudo suscitat: & ferre opem iubet: ministerium esse serui: quem conditio sua eo loco posuit: ut nihil eoꝝ: quæ præstet imputet superiori. Asconius officium ad uirtutem pertinere memorat: q sane conuenit huic loco. Seneca aliquando utitur officio pro magistratu. sexagesimus inquit annus ab officio me dimittet: hinc Apuleius officialem deduxit pro eo: qui magistratum gereret uel potius ,p lictore: & Treuelli⁹ Pollio palatina officia: ac Lāpridius in aīo habuit oībus officiis genus uestium proprium dare: dixerūt: in ea significatiōe: qua nūc uulgo utimur: uñ Apuleius modo officia feralia: modo inferalia dicit: quæ īferis: ac mortuis fiunt. Agant amicos defunctorum. se agant amicos in defunctos idest seruent amiciciam etiam in mortuos. in re non dispari laudatur Melior: q Blesum amicum etiam post uitam coleret.

Titianus

Titinni⁹ Capito.

Officiū

Bñficiū

Imperatore. Traiano: ſcripſit.n.ſuas epl'as ſub eo Cæcilius.q̄q̄ īterdū de rebus Domitiāi loquaꝰ: ſed tā̄q
Syllanus de p̄teritis. L. Syllani. duos. L. Syllanos uiros claros tradūt hiſtorici: alterū inſignē triūphalibus ornamen
tis: & gladiatorii muneris magnificētia uulgo acceptū: & Octauiæ ſponſum Claudius ſtimulāte Agrip
pina abdicare p̄tura añ quartū calendas Ianuarias: moriq; initio anni die nuptiarū Agrippinæ coegit:
alterū eximia nobilitate: diſciplinaq;. C. Caſſii: apud quē educatꝰ erat: ad oēm claritudinē ſublatū Nero
ſenatu mouit: ac municipio Apuliæ: cui nomen eſt Bariū: clauſū Cēturio iuſſu īpatoris tā̄q in pugna: q̄q̄
inermē obnitētē cōfecit. hūc igiꝰ potiꝰ i
telligo: cui potuit cū Titinio Capitone fuiſ
ſe amicicia. In hoc. in amicis defūctis ex
ornādis. Alioꝝ honoribꝰ. cōferendo ho
nores in alios. neq;. n. minus decorū eſt da
re magiſtratus: q̄ gerere. Eſt in uſu Capi
toni. cōſueuit. Capito. Vbi pōt q̄uis loco
publico tyrānicidaꝝ ſtatuas ponere nō li
cet. eas tñ in priuato. hoc ē domi. ubi pōt.
hēt qa difficulter iueniebanꝰ. nā. C. illa ro
māoꝝ fax ſtatuas uiroꝝ illuſtriū ab Aug.
in Martiū cāpū collatas ita ſubuertit: atq;
diiecit: ut reſt. tui ſaluis titulis non ualue
rint: & legimus Caſſiū dānatū: ꝙ Caſſii ef
Bruti. figiē domi haberet. Brutoꝝ. ſcio mltos
Brutos fuiſſe: ſ; hic p̄cipue itelligi. L. Bru
tū: q Tarquiniis expulſis libertatē romāis
aſſeruit: itē. L. Brutū plebeiū: cuius cōſilio
populus tribunos pl. a pr̄ibus impetrauit.
itē. D. & M. Brutos inter principes cōiura
Caſſii toꝝ ī necē Cæſaris dictatoris. Caſſioꝝ.
nobis occurrit agmen Caſſioꝝ: tu; rebus
bellicis: tū doctrina: & iuriſſcientia p̄ſtan
tiū: ſed hoc loco tyrānoꝝ iterfectores au
diendos imprimis opinor. qualis. C. Caſſiꝰ
Iulii Cæſaris: & Caſſius Cherea Caligulæ
interfectores: de quibus locutꝰ eſt Iuuena.
ſatyra qnta Brutoꝝ: & Caſſii natalibus: le
gimus apud Tranqui. quendā hiſtoricū ultimos romanoꝝ appellaſſe Brutū: & Caſſiū: & Athenienſes de
creuiſſe ſtatuas æreas Bruto: & Caſſio tā̄q libertatis ꝓpugnatoribus iuxta Harmodium: & Ariſtogiro
na. latenter aūt indicat Secundus Capitonē fuiſſe libertatis amatorē: qui hos coleret: ſicut Iuue. Thraſeā:
& Heluidiū. Catonū. Cenſorini: & Vticenſis. fuerunt & alii plures: ſed obſcuriores Catones: quos Gelli
us lib. duodecimo ſigillatim enumerat. Egregiis carminibus. Capitonē poetā citat Athenæus: ſed Ale
xandrinū fuiſſe meminit. Redditus. uel cōpoſitū ꝓ ſimplici uſurpauit. uel reſtitutus: cu; olim ſtatua ei
fuiſſet data: ſed poſtea diiecta. Proſpexit cauit. cōſuluit. Suæ. ut per hoc & ipſe Capito eſſet immor
Statuas talis. Statuā in foro populi ro. hr̄e. prius effiges hoīum non ſolebāt exprimi: niſi aliqua illuſtri cā: ex mē
poni. bris ipſoꝝ ſimilitudine expreſſa: excepta deinde res a toto orbe terraꝝ humaniſſima ambitione & iā fo
ri ornamētū ſtatuæ eſſe cœperunt: prorogariq; memoria hoīum & honores legi: & baſibus iſcribi: mox
foꝝ: & in domibus priuatis factū: atq; in atriis. honos clientū inſtituit ſic colere parentes.

Capito ab īperatore noſtro impetrauit: ut ſibi li
ceret ſtatuam. L. Sillani in foro ponere: pulchꝝ:
& magna laude dignum amicicia p̄ricipis in hoc
uti: quantumq; gratia ualeas aliorum honoribuſ
experiri. Eſt omnino Capitoni ī uſu claros uiros
colere. miꝝ eſt q̄ religione: quo ſtudio imagines
Brutoꝝ: Caſſiorū: Catonū domi: ubi poteſt: ha
beat: idē clariſſimi cuiuſq; uitam egregiis carmi
nibus exornat. Scias ipſum plurimis uirtutibus
abundare: qui alienas ſic amat. Redditus eſt. L.
Sillano debitus honor: cuius immortalitati Ca
pito proſpexit pariter: & ſuæ: neque enim magis
decoꝝ & inſigne eſt ſtatuam in foro populi Ro
mani habere: q̄ ponere. Vale.

C. Plinius Suetonio Tranquillo. S.

Cribis te perterritum ſomnio: uereri
ne quid aduerſi in actione patiaris: ro
gas ut dilationem petā: & paucos dies:
Certe proximū excuſem. difficile eſt:
ſed experiar καὶ γὰρ τ᾽ ὄναρ ἐκ Διός ἐστι refert tamē

Suetoniꝰ Tráqui. Cribis. Deterritū Tranquillū: ne quā acturus erat in ſenatu cām: diceret: exemplo ſui monet
agendā: ꝙ ſi uereꝰ: ſaltē polliceꝰ operā ſuā: ut in aliud tp̄s trāſferaꝰ. Suetonius Trāquillus ſcri
ptor hiſtoriæ emendatiſſimus: & candidiſſimus ſub Adriāo epiſtolaꝝ magiſter fuit: uir Secū
di iudicio ꝓbiſſimus: honeſtiſſimus: eruditiſſimus: que; ob moꝝ elegantiam: & ſtudia incōtu
bernium ſuum aſſumpſit: & ardenter dilexit. cui: cum paꝝ felix in prole eſſet ius trium natorum ab im
peratore Traiano impetrauit. in ſumma ſicut Tacitum Secundus: ita Tranquillus Secundum ſuſpexit: &
magiſtro uſus eſt. In actione. in cauſa quā acturus es. Dilationem. aliud tempus agendi. Certe. haud
dubie. ſaltem. Proximum. craſtinum. Excuſem. honeſta cauſa impetrem. Difficile eſt. obtinere dila
tionem. καὶ γὰρ τ᾽ ὄναρ ἐκ Διός ἐστι. i. quamuis enim hoc ſomnium ex Ioue ſit. ita enim ſcripſerat Trā
quillus Secundo. eſt autem ex principio Iliados: ubi Achilles inſtinctu Palladis concionem habet apud
græcos. nam quæ uera ſunt ſomnia: ea fieri ab Ioue creduntur: quod teſtatur Seruius libro ſexto Aenei
dos idem carmen homericum allegans: & Macrobius. ὄνειρον. ſomnium interpretatur: ꝙ tegit figu
ris: & uelat ambagibus non niſi interpretatione intelligendam ſignificationem rei: quæ demonſtratur:

eiusq species quinq. Euētura.uera somnia. Meū.q olim mihi occurrit ne.s.agerē:& tamen ægi pro-
spere:sequentia melius declarabunt. Quod times.quo somnio dettereris. Egregiā.cū uictoria:& lau-
de. Iulii Pastoris.i cōspectu Iulii Pastoris testat Seneca.C.Cæsarē filiū eius occidisse:apud quem ēt fit Pastor
mentio Pastoris declamatoris.crediderim Cæciliū sensisse Pastorē:ad quem libro nono scripsit Martia.
Socrus mea.Pompeia Celerrima. Quiescēti.dormiēti. Adolescētulus adhuc.nā undeuicesimo.æta-
tis anno dicere in foro cœpit. In q̄druplici iudicio.in centūuirali iudicio.alibi hic locus declarat:qua- Centumuiri
druplici ingt iudicio:bona paterna repete
bat&sedebant iudices centū:& octoginta
(tot.n.quattuor consiliis conscribuntur):
nā de una re in basilica Iulia fiebant quat
tuor iudicia apud totidem tribunalia:&
lib.iiii.cū apud centūuiros in quadruplici
iudicio dixissem.uñ Fabius Trachalli ora
toris uocē commēdās duodecimo lib.cer
te scribit cum in basilica Iulia diceret Tra
challus primo tribunali:quattuor aūt iu-
dicia:ut moris est:cogerentur: auditū eū:
& intellectum:& laudatum quoq ex q̄t-
tuor tribunalibus memini.dicta sunt cen
tumuiralia iudicia a centumuiris secūdū
Festum:nam cum essent Romæ triginta:
& quinq tribus:terni ex singulis tribubus
sunt electi:& licet quinq amplius fuerint:
tamen quo facilius nominarentur centū-
uiri sunt appellati:dein procedēte tempo-
re auctiusq ad centū octogintar seruata
semp priori appellatiōe. Martialis. Dum
centum studet auribus uirorum de Secun
do scribens:Ouidius de tristibus. Nec ma
la commissa est nobis fortuna reoꝝ. Vsq
decem decies inspiciēda uiris.postea a Ve
spasiano electi:qui iudicia centumuiralia:
quibus peragendis uix suffectura legato-
rum ætas uidebatur:extra ordinem diiu-
dicarent:redigerentq ad breuissimum nu
merum.fuerunt institutæ centumuirales
causæ.a Cor.Sylla Carbone oratore agen
te admodum iuuene:authores sunt.Mar-
cus Tollius:& Pomponius. Cæsaris.Do-
mitiani. Excutere mentem.remo-
uere animum ab actione. λογισάμενος. considerans: reputans. Illud. carmen. εἷς οἰωνὸς ἄρι-
στος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρας.unum augurium optimum pugnare pro patria.sentētia simplex:quā
Aphthonius in suis præexercitamentis recitat:&.M.Tullius ad Atticum citat Lucianus Home.ascribit
Athenæus Metagenis comici recognoscit: tantum mutata ultima dictione ab Vlpiano interlocutore
pro commodo suo.εἷς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ λείτωνου.non dissimile homericū illud
ex libro.xv.Iliados.οὔ οἱ ἀεικὲς ἀμυνομένῳ περὶ πάτρας τεθνάμεν.i.nō illi indecēs pugnāti pro
patria mori.q in suis carminibus ita transtulit Horatius.Dulce:& decorum est pro patria mori. Nā
mihi patria.ordo: & sensus est:nam fides: quam dederam Iulio Pastori: uidebatur mihi esse patria
ut eam caram haberem tanquam pratriam: siquid tamen mihi carius est patria: perinde ac si diceret.
nihil amo supra patriam. Prospere cessit.ægi feliciter. habuit bonum euentum actio mea. Ideo.
q tantum sim ausus: & bene. Aures: fauorem.gratiam. Ianuam. initium. Proinde. quare.
Dispice. disquire. cognosce. Somnium istud. tuum. Hoc. meo. Vertas.interpreteris. expe-
riaris secus quam appareat. Illud præceptum cuiusque cautissimi. quod sequitur: uidelicet. ne
feceris quod dubites. Idipsum. in quo dubitas. Stropham. excusationem dolosam ἀπὸ τοῦ Stropha
στρέφω.a uerbo uerto.hac dictione usus interdum Martialis.iam stropha talis abest: & libro tertio.
nihil stropharum est: & Prudentius. impune tantas furcifer strophas. Agam. disponam: ita ac
commodabo.ut tu possis agere ipsam: cum uoles. Alia.diuersa. Differri. in aliud tempus protra
hi. Istud.tuum. Aegre.cum labore differri potest.

euentura soleas:an cōtraria somniare.mihi repu
tanti somnium meum:istud:quod times tu: egre
giam actionem portendere uidetur.Susceperam
causam Iulii Pastoris: cum mihi quiescenti uisa
est socrus mea aduoluta genibus:ne agerem: ob
secrare:& erā acturus adolescentulus adhuc: eti
am in quadruplici iudicio:eram contra poten-
tissimos ciuitatis: atque etiam Cæsaris amicos:
quæ singula mihi excutere mentem post tam tri
ste somnium poterant:ægi tamen λογισάμενος
Illd.εἷς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρας.Nā
mihi patria: siqd carius patria:fides uidebatur.
prospere cessit:atque ideo illa actio mihi aures
hominum: illa ianuam famæ patefecit. proin-
de dispice: an tu quoque sub hoc exemplo som-
nium istud in bonum uertas: aut si tutius putas
illd cautissimi cuiusq præceptum:quod dubites
ne feceris: idipsum rescribe: aliquam ego Stro-
pham inueniam: agamque causam tuam:ut ip-
sam agere tu: cum uoles: possis.Est enim sane
alia ratio tua:alia mea fuit. Nam iudicium cen
tumuirale differri nullo modo: istud ęgre qui-
dem: sed tamen potest.

C.Plinius Romano Firmo municipi.S.

Firmos.

Vniceps. Firmo municipi pro liberalitate sua dono promittit trecentum sextertia ad explẽdum censum equestrẽ. Municeps meus. ex eodem municipio Como. Firmũ sub Antonino imperatore memorat fuisse Modestinus. alios insuper Firmos recitant Tacitus: & Secundus. Cõdiscipulus. una in schola. ab eodẽ præceptore institutus. durant. n. a teneris annis amicitiæ ad senectutẽ usq; firmissimæ: religiosa quadã necessitate imbutæ: neq;. n. ẽ sanctius sacris iisdẽ: q̃ studiis initiari. Ineunte. tenella. Cõtubernalis. cõuictor sub eodẽ tecto. Auunculo. C. Plinio Secũdo historico: cui per adoptionẽ factus ẽ Cæcilius fili⁹. Diuersitas. disparilitas: quia ego adolescens erã: ille grãdæus. magis. n. par parẽ delectat: secundũ græcũ prouerbiũ. ηλιξηλικα τερπει. Magnæ: & graues causæ prædictæ magni momenti ratiões. Suscipere. defendere. Censum. æstimationem. opes. Centum miliũ. nummũ: nã tanti erant mille nũmi quanti unum sextertium: ergo centum millia nummũ: erãt centum sextertia. Decurio. senator in municipio. Nos. nouocomenses: facultates decurionũ fuerant olim centum miliũ nummũ. Equestres facultates. cẽsum equitum romanorum: qui quadringentis sextertiis: uel quadringentis milibus nummũ (nam idem idest) constabat. unde subtiliter illum locum Horatius in epistolis executus. Si quadringentis sex. septem milia desunt: Est aĩus tibi: sunt mores: & lingua fidesq;: Plebs eris. cuius sensus si quadrigẽtis sex sextertiis: septem milia nummũ. i. septem sextertia deerunt: uidelicet unum sextertium: uel mille nummũ q; tantundẽ est si deerit tibi de quadringentis: eris plebeius: q̃uis habeas cætera. equitis. ad idem Iusit martialis libro quinto Ingenium studiumq; tibi: moresq;: genusq; Sunt equitis (fateor): cætera plebis habes. fuisse autẽ equestris census hanc causam scriptũ reliquit Plinius cũ. C. Sulpitius Galba uenalẽ famã apud principẽ Tiberium popinaꝝ poenis aucuparetur: occupatus q; in his esset: questus in senatu institores eius culpæ defendi annulis: hac de causa cõstitutũ: ne cui ius esset: nisi cui ingenuo ipsi: patri: auoq; paterno sextertia quadrigenta census fuissent: & lege iulia theatrali ĩ quattuordecim ordinibus sedendi. postea gregatim id appeti cœptũ: passimq; ad ornamẽta ea etiã seruitute liberati transilierunt: ita dũ separaret̃ ordo ab ingenuis: cõmunicatus est cũ seruitiis. Diuturnitas amiciciæ nostræ. uetus in nos: & ꝑpetua amicicia promittit te fore memorẽ meæ liberalitatis. A me data. quã per me cõsecutus es. Solicitius. diligentius. Beneficiũ amici. etiã respectu amici cuius bñficiũ tueberis: si te modeste gesseris in eo: nã secus periret: si uidelicet in arrogantẽ: & indignum contulisset.

Eqstres facultates q̃tæ & origo Horatii locus.

Vniceps tu meus: & cõdiscipulus: & ab ineunte ætate cõtubernalis: pater tuus & matri: & auunculo meo: mihi etiã q̃tũ ætatis diuersitas passa est: familiaris. Magnæ: & graues causæ cur suscipere: augere dignitatem tuã debeam. Esse autẽ tibi centum miliũ censum satis indicat: quod apud nos decurio es: igit̃ ut te nõ decurione solũ: uerumetiã equite romano perfruamur: offero tibi ad ĩplendas equitis facultates. ccc. milia nũmũ: te memorẽ huius mũeris amiciciæ nostræ diuturnitas spõdet. Ego ne illđ quidẽ admoneo: quod admonere deberẽ: nisi scirem sponte facturum te: ut dignitate a me data q̃ modestissime utare. nam sollicitius custodiẽdus est honor: in quo etiã beneficiũ amici tuendum est. Vale. C. Plinius. Tacito. S.

Requẽs mihi disputatio ẽ cũ quodã docto hoĩe & ꝑito: cui nihil æque ĩ causis agẽdis: ut breuitas placꝫ: quã ego custodiẽdã eẽ ↄfiteor: si cã ꝑmittat: alioqn ꝑuaricatõẽ

Tacitus

Requens. Cor. Tacitus eloquentissimus: & grauissimus reꝝ scriptor tãtæ fuit apđ posteros authoritatis: ut Tacitus: qui postea ĩperauit: eundẽ parentẽ suum diceret: & ĩ oĩbus bibliothecis collocari: ac ne exemploꝝ raritate interiret: librũ per singulos annos decies transcribi a uicorum principibus iusserit: sed ne solerti quidẽ ista diligentia potuit oĩno periculo occurrere: nã q; extat (proh dolor) mancum: inuersum: neq; caput: neq; pedes habens: ut uix Cornelii maiestatẽ depræhendas. hũc puto Quintilianũ per hæc intellexisse. superest inquit adhuc: & exornat ætatis nostræ gloriam uir sæculoꝝ memoria dignus: qui olim nominabit̃: nunc intelligitur: hẽt amatores: nec imitatores: ut libertas: q̃q̃ cicumcisis: quæ dixisset: ei nocuerit: sed elatũ abunde spiritũ: & audaces sententias depræhendas: etiã in his: quæ monent: nisi tñ mallinus de Plinio historico dicta. consulit ergo Tacitũ per epistolam: an magis probet dicendi genus amplum: copiosum: in quo profecto uis magna est: an breuius: & circumscriptius: q; placere cuidã ex disputatione narrat: sibi uero nequaq̃. est autẽ epistola longissima: & magnæ frugis: hoc. n. in se hñt Secundi litteræ: ut lõgiores sint fructuosiores: breuiores: gratiosiores. Aeque. tã. Permittat. exigat. Præuaricatio: ẽ ab officii sui ꝑscriptione deflexio: atq; aberratio: siue malitia: siue imprudentia: uñ Marcellus ĩquit præuaricari est uera crimina abscondere: nã ꝑuaricatorẽ cũ sentimus: q colludit cum reo: & trãslatiue munere accusandi defungitur: q; proprias probationes

Fabii locus.

Preuaricatio

Præuaricari

dissimularet:falsas excusationes admitteret. Vlpianus p̄uaricator est q̄si uaricator:qui diuersa adiuuat partem ,pdita causa sua causam aduersariis donat:& ex parte actoris in ptem rei concedit.Labeo a uaria concertatione tractū ait:nā q præuaricatur ex utraq; parte consistit:quinimmo ex aduersa.alii a prætergrediendo præuaricatores dictos.Fabius asserit in uniuersum nunq̄ oratoris esse præuaricari. qui p̄uaricationes fecisse:qui ue ob accusandum:negocium ue cui faciendum pecuniā accepisse iudicatus erit: ius accusandi non habet. Transire.omittere. Cursim.leuiter. Inculcanda.ingerenda:cui sentētiæ Fabius accedit Repetere dicens:& diu inculcare utilius esse quod cōsequemur: si interpretatione utemur: nā per hác necesse est aium auditoris cōmoueri:cū grauitas prioris dicti renouat̄ interpretatione uerborū. Insigenda.memoriæ:& aio iudicū cōmittēda:quod fit per cōmoratione maxie in loco firmissimo:quo tota cā cōtinetur. Immorandū diutius præcipit.M.T. & eodē sæpius redeundum:idq; boni oratoris ualde proprium:neq; eam exornationē eē tanq̄ mēbrum:sed ueluti sanguinē ,pfusū per totū corpus oronis. Repetēda.quod fiet cōmodissime per cōduplicationē:quæ uehemēter auditorē cōmouet:& uulnus maius efficit uerbo℞:ut re℞ reintegratio quasi aliquod telū sæpius perueniat in eandē ptem corpis. Pondus.authoritas.pressura. Tractu.spacio.mora. Ferrū.telū ex ferro. Imprimit̄.infigit̄.intromittit̄. Hic.hoc loco cū rōnibus conuincit̄. Ille.uir doctus. Authoritatibus.testimonio ueter℞ orator℞. Græcis.scriptoribus. Orones Lysiæ.Lysias orator Syracusan⁹Cephali filius:Tisiæ:& Niciæ auditor socrati reo oronem obtulit:qua se defenderet.Subtilis sane oro:atq; elegās:& quo nihil:si oratori satis sit dicere:quæras perfectius:nihil.n.in illo est inane:nihil accersitū.puro tñ fonti:q̄ magno flumini ,ppior.hēt aūt textū tenue:atq; rar℞.maxia in eo est gra simplicis:atq; inaffectati coloris:fides sūma:scribebat aliis:nō ipse dicebat si ex eius orone uerbū aliqd' demas:mutes ue: atq; id cōmodissime facias:dr sentētia tñ detraxeris:& p̄ter Suidæ Diogenis:Fabii:& Gellii testimoniū: M.T.de optimo gñe orato℞ tenuem notat Lysiam:quia & priuatas:& parua℞ re℞ causas scripsit:inde ieiunior esse uidet̄:& de pfecto oratore tenuitatem in eo rephēdit:q; nihil in solēs: aut ineptum dixerit: ,pbat:q̄q̄ idem alibi fuit Lysias qdem in causis forensibus nō uersatus:sed egregie subtilis scriptor:atq; elegās:quem iā ,ppe audeas oratorē pfectū dicere. Nostris.latinis oratoribus. Graccho℞.C.& Tiberii frat℞ tri.pl.apte q̄tum dicendo uterq; ualeret Plutarchus in uitis eorundem oñdit:p̄cipuus sui tpis orator fuit.C.Gracchus Catone sene plenior:& uberior secundū Tacitū:& Fabiū. Catonis censorini:quē q̄uis nō contentū eloquentia sui tpis:& romanū Demosthenē dictū Cicero tamen non putat imitandū: nā omnis generis orationes:& pro se multas:& pro aliis:& in alios reliquit:non solum accusando.sed ēt dicendo fatigans inimicos.Illa℞ sæpe meminit Gellius q̄tum autem præstiterit ingenio circa res gerendas:si quis scire intendit:legat præter eundē Gellium.M.Tullium de oratore libro tertio:Liuium in bello macedonico:& Plutarchum cum Nepote. Oppono monstro maiorem: & copiosiorem. Demosthenem.lysia in dicendo:de quo.M.Cicero de claris oratoribus.plāe quidem perfectum: & in quo nihil admodum desit Demosthenē facile dixerim:nihil acute inueniri potuit in eis causis quas scripsit:nihil subdole:nihil uersute:qđ ille nō uiderit:nihil subtiliter dici:nihil presse:nihil enucleate : quo fieri possit aliqd limatius:nihil cōtra grāde:nihil incitatū.nihil ornatū:uel uerbo℞ grauitate:uel sñiarum:quo quicq̄ esset elarius.& Fabius decem simul Athenis oratores magnos ætas una tulit quo℞ longe princeps Demosthenes:ac pene lex orandi fuit:tanta uis in eo:tam densa omnia:ita qbusdā neruis itēta sunt.tñ nihil ociosum.is dicendi modus:ut ne quid desit in eo:nec quid redundet inuenias:magna ex parte Ciceronē fecit:si Fabio credimus:in inuentione facilis:eloquendo densus:concludit astricte:pugnat acumine:cura in eo summa:ut nihil detrahi possit:q̄q̄ libro duodecimo dicat:quod si mihi des concilium iudicum sapientū per q̄ multa recidam ex orationibus non Ciceronis modo:sed etiam eius:qui est strictior multo:Demosthenis. Aeschinē.de quo idem Fabius Demosthene plenior Aeschines:& magis fusus:& grādiori similis:quo minus strictus:carnis tamen plus habens:lacertorū minus.in summa inter atticos oratores palmā Demostheni:,pximum uero locum Aeschini tribuerim:uterq; ex orationibus suis notus. Periclem.scio quosdā legere Hyperiden:nam ūtriq; summi fuerunt oratores:fortasse:qui ,p Pericle Hyperiden reposuerūt ducti sunt testionio Quintiliani lib.duodecimo scribētis:Periclis eloquentiæ nulla ad nos monumenta uenisse:& nō multo post tradit:nihil posteritati mãsuri𝈉 mox lris reliquisse Periclem.hic quo me uertā cū.M.T.libro secundo de oratore prodiderit antiquissimos fere esse:quo℞ scripta cōstent Periclem:& Alcibiaden:& de claris oratoribus ante Periclē:quando periclem neminem man-

Lysias

Gracchi oratores

Catonis eloqntia

Demosthenis uis

Aeschines

Periclis scripta

transire dicenda: præuaricatio est cursim etiam breuiter attingere:quæ sunt inculcanda: insigenda:repetēda.nam pleriſq; lōgiore tractu uis quædam & pondus accedit. Vtq; corpi ferrū: sic oro aio non ictu magis:q̄ mora iprimit̄. Hic ille mecū authoritatibus agit:ac mihi ex græcis orones Lysię ostētat:ex nostris Graccho℞ Catōisq;:quorū sane plurimæ sunt circuncisæ:& breues. Ego Lysię demosthenem:Aeschinem: Periclem mul-

dasse monumētis orōnem:& eius quædā scripta circūferri:sed non nostrum inter duo latinæ linguæ lu-
Asinii mina iudicium interponere.Periclis fulmen mox ostēdemus. Pollionē.C.Asinius Pollio Trallianus phi-
Pollio- losophus:& orator summa diligentia usus:adeo:ut quibusdā ēt nimia uideat̄:& consilii:& animi nitorē:
nis elo- & iucunditate Ciceroni proximus:cui & æmulus:& infensus fuit:orōnibus suis multum urbanitatis:&
quētia. antiquoꝝ poetaꝝ īseruit.at Sene.eius cōpositionē tāq̄ salebrosā: & exiliētē notat: & ubi mime expectes
relicturā: apud quē oia cadāt exceptis paucissimis:n̄.n.inquit fortis est oro eius:q̄uis elata sit:non est uio
lēta:nec tonēs:q̄uis effusa:n̄ ē pspicua:sed
pura.ueꝝ longe plura in ꝓlogo declama
tionum libri quarti.nunquā admissa mul
titudine declamauit:primus omnium ro-
manoꝝ aduocatis hoibus scripta sua reci
tauit primus bibliothecam dicando:insti-
tuit:in ea scriptoꝝ præstantissimoꝝ ima-
gines collocari.eum Asinius Gallus filius
ausus est Ciceroni conferre: & præpo-
Cæsaris nere aduersus Catonē causas ægit. Cæ-
eloquen- sarē.C.Iulius Cæsar summis oratoribus
tia. æmulos testimonio.M.Tullii orōnem ele
gantem:splendidam:magnificam: genero
samq; præ se tulit:sentētiis accutus:& cre
ber:q nisi magnitudine reꝝ gerendarum
occupatum diuinum eius ingenium fuis-
set:non alius ex nostris contra Cice.nomi
Cælii naretur. Cælium.in Cælio maxime lau-
eloquē datur indoles:nitor:& altitudo: & præci-
tia pue ī accusādo multa urbanitas:sed aspe
ritatē:& sordez uerboꝝ in eo damnāt:nā
hians compositio:& incōditi sensus redo-
lebant antiquitatem. M.Tullium.quo
nemo tam multa orator:ne in græco qui-
dem ocio scripsit:uim cuius in dicendo:&
copiā a Fabio libro decimo:& seneca sua-
soriarum primo commendatam pluribus:quam ut deceat in commentarios conferre:satis habemus le-
ctorem admonuisse. Quæ maxima.qualis est pro Cluentio:& pro domo sua apud pontifices. Aliæ
Signum bonæ res.sunt meliores:quo sunt maiores. Signa.opera sculptilia:& ad alicuius animalis effigiem for-
Eludere mata : a signo diminutiuum fit sigillum . in commune signum est : per quod aliqua res significatur.
Ille . aduersarius. Eludit hæc.frustratur:ludendo euitat.Tacitus Parthos una ciuitas tam diu eluse-
Lubricū rat: & alibi eludi parthus tractu belli poterat. Lobricus . subterfugiens stratis prioribus argumen-
tis ad alia.ausam : & stropham ex aduersarii uerbis colligens . lubricum secundum grammaticos dici-
tur: q labitur dum teneri creditur:ut piscis serpens. Contendat.certet.asserat. Hos ipsos.Demosthe
nem:& reliquos. Dixisse.dum agerent causas:nam illud proprie est dicere. Ediderint:publicaue-
rint:emiserint:ut scilicet multa postea addiderint:& in maius aucta uulgauerint scripta sua.Quintilia-
nus libro.xii.multis tractat non semper oratorem scribere:quæ dixit:cum plærunq; tempora breuita-
te impediant:& multum ex eo:q oportuit dici reciderit: huiusmodi enim casus efficiunt:ot aliquando
dicatur aliter:q̄ scribitur:cum dicere quomodo scribendum est:non licet:quæ si non interuenerint:sem-
per aget orator:ut scribit:si melius.s.scribat. Multorum.oratorum. Murena.L.Morenam accusauit
Cato crimine ambitus:Cicero defendit absolutus consul creatus est.extat pro Murena oratio:sicut pro
Vareno:cuius sæpe fit mentio apud Fabium:intercidit. Subscriptio. denunciatio : notatio.super quo
Titulus uerbo plura libro quinto. Nuda.nullis argumentis:nullis signis fulta. Titulis.inscriptionibus breui
bus.officium scriptoris inquit secundus existimo:ut titulum suum legat.Martialis Addita p titulos sua
noia rebus habebis.est.n.titulus index cuiusq; operis:unde in statuis:& in picturis titulum dicimus lr̄as:
quæ uel artificis uel eius:cuius statua:siue imago est:nomē demonstrat:sicut apud Plini.legimus Appio
Claudio:qui cōsul cum Seruilio fuit placuisse in excelso titulos honorum legi:& Liuius insignes imagi-
num titulos scribat.sed tituli milites appellati:quasi tituli.q patriam tuent̄:un̄ & Titi prænomē ortum
tituli ēt debitoꝝ nomina dicuntur:præsertim in his debitis:quibus debitorum noia scripta sunt. Per-
multa.plora. Dixisse.dum ageret causas. Ederet.emendaret:limaret:ut emitteret. Omisisse.permul-
ta. Cluentio.Aulus Cluentius Habitus Larinas per multos annos inuidia flagrauit:q per eius pecuniā
Opianicus innocens condemnatus esset:cumq; ideo:& aliis criminibus impiæ matris impulsu accusare

tosq; p̄terea gracchis:& Ca.Pollionē:Cæ.Cæ.&
īprimis.M.T. oppono:cuius oro opria ferē eē:
q̄ maxia & mehercule ut alię bonę res:ita bonus
liber qsq; melior ē:quo maior.Vides ut statuas:
signa:picturas: hoīum deniq;: multorumq; aia-
liū formas:arborum etiam si modo sint decoræ:
nihil magis:q̄ amplitudo commendat:Idem ora
tionibus euenit: quietiam uoluminibus ipsis au
thoritatem quandam:& pulchritudinem adiicit
magnitudo.Hæc ille:multaq; alia : quæ a me in
eandem sententiam solent dici:ut est in disputan
do incomprehensibilis:& lubricus:ita eludit:ut
contēdat hos ipsos:quorum orōnibus nitar:pau
ciora dixisse:q̄ ediderint:ego cōtra puto. Testes
sunt multæ multorum orationes:& Ciceronis ꝓ
Murena:& pro Vareno:in quibus breuis: & nu
da quasi subscriptio quorundam criminum so-
lis titulis indicatur. Ex his apparet : illum per
multa dixisse:cum ederet omisisse.Idē ꝓ Cluētio

ait se totã causam uetere istituto solũ porasse. Et p.C.Cornelio q̃triduo egisse: ne dubitare possimus:q̃ p plures dies: ut necesse erat: latius dixerit:postea recisa ac repurgata i unũ librũ grandẽ qdẽ:unũ tñ coartasse. At aliud ẽ actio bona:alid orõ. scio nõnullis ita uideri. Sed(ego forsitã fallor)psuasum habeo posse fieri: ut sit actio bona: q̃ ñ sit bona orõ:nõ posse aũt: ñ bonã actionẽ eẽ: q̃ sit bona oratio. Est.n. orõ actionis exemplar: & q̃si αρχετύπον. Ideo i optia quaq; mille figuras extẽpales iuenius:i his ẽt: quas tm̃ editas simus: uti Verrẽ:artificẽ quẽ?nã recte admones:polycletũ eẽ dicebãt. Sequit ergo: ut actio sit absolutissia:q̃ maxĩe orõnis similitudinẽ expssit:si mõ iustum: & debitum tempus accipiat:quod si negetur:nulla oratoris: maxima iudicis culpa ẽ. Adsunt huic opinioni meæ leges:quæ longissima tẽ

tur a Cicerone lõgissima orõne ptectus est. Ait.uerba sunt ex fine eiusdẽ orõnis: meũ laborẽ: q totam hanc causam uetere istituto solus perorauit:mr oppugnar. nã ueteri istituto poterat orator dicere quot horis libuisset. author Tacitus ante.Gn.Pompeiũ consulẽ neminẽ intra paucissimas horas porare coactũ:& liberas comperendinationes fuisse:& modũ dicendi sibi quenq; sumpsisse:& numerum neq; dieꝝ neq; patronorum cautum:unde testatur Secundus Tullium totam actionẽ pro Cluẽtio ægisse sine auxilio alterius patroni. Perorasse.totam causam dixisse.Cornelio.L.Cornelio Balbo.huc ciuitate romana a Gn. Pompeio donatũ rebus i Hispania præclaꝛ gestis iudices accusarunt: ꝙ contra leges:& fœdera uteret.Quatriduo. ꝙ extat facile uno die: uel paucis horis dici potuit: hic igitur apparet ex actione quatriduana multa recisa: añq̃ã publicaret. Latius.copiosius. Recisa.limata.amputata.Repurgata. emendata sublatis superuacuis: quæ lectorem offendissent: iudicẽ tamen mouere poterant Fabius quod libris dedicatur: & in exemplum redigitur tersum:ac limatum: & ad legem: ac regulam compositum esse oportet: quia ueniat in manus doctorum:& iudices:artis habeat artifices.unde Secundus ad Celerem scribens de recitatione orationis:superuacuũ tamen est recitare:quæ dixeris.ẽ:si eadem omnia:si iisdem omnibus:si statim recites:si uero multa inseras:multa commutes:non. ex quibus apparet non satis constare sibi:cum illic scribat:multa inseri solita pro editione. Vnum librum. unam orationem.Grandem. amplum non enim tantum ad ætatem pertinet: sed etiam ad alias res:unde apud Senecã Senectio cognominatus est Grandio:ꝙ rebus grandioribus uteretur: & Cato grandire dixit fruges:pro in maius crescere. At aliud est.proponit:quæ possent obiici: ut ea confutet.sensus igitur:quibusdam uideri actionem bonam aliud esse q̃ orationem:Fabius libro.xii. testatur: bene dicere:& bene scribere idem esse:neq; aliud esse orationem scriptam:q̃ monumentum.actionis habitæ.est autem actio quasi sermo corporis ex motu eius: & gestu consistens:quo magis menti congruẽs esse debet.hæc.M.Tullius:uerum iurisconsultus Celsus:nihil aliud inquit est actio: q̃ ius quod sibi debeatur in iudicio persequendi:& Vlpianus de actionibus duo earum genera facit. Ita uideri.aliud esse actionẽ:alid orationẽ bonã:Fabius uult actionẽ bonã;eandẽ debere eẽ bonã orationẽ: ꝙ si cõtingat male agere:omnino bene scribendũ esse:unde caute dixit Secundus:bonã actionem: facilius enim ex bona actione:fiet bona oratio:q̃ ex mala. Bona actio.respectu auditorum: & tẽporis:nã illa bona est actio: quæ persuadet:etiã si non sit tersa:& culta:quæ sane debent esse in oratiõe:põt ergo fieri:ut sit bona actio:& non bona oratio. Non posse non esse bonã actionẽ.omnino necesse esse illam fuisse bonam actionem:quæ sit bona oratio. Et quasi archetypon.primitiuũ: & primam formã retinens: sic interpretaꝛ Suidas: & Martialis nugas archetypas dixit mãu authoris scriptas: sic Iuuenalis archetypos Cleãtes:primas Cleantis statuas:& imagines. Optima:oratione. Mille.innumeras. Figuras.dicendi modos lusitatos non uulgares. Extemporales.non præmeditatas. His.orationibus. Tantum editas.non actas: sed solũ publicatas. Vt in Verrẽ. Verrinaꝝ genus est admirabile:quas Cic.ægisse contra Scdi opinionẽ testaꝛ Asconius:sunt aũt libri i Verrẽ emissi:ꝙ ptor i Siciliã totã insulã expoliasset. Artificẽ quẽ nã.uerba sunt ex sexto Verrinaꝝ.ꝑterea inqt erãt ænea duo signa:nõ maxia:ueꝝ eximia uetustate:uirgiali habitu atq; uestitu:q̃ manibus sublatis sacra q̃dã more Atheniensiũ uirginũ reposita i capitib⁹ sustinebãt.canophoræ ipsæ uocabanꝛ:sꝫ eaꝝ artificẽ:quẽ nã?recte admones:Polycletũ eẽ dicebãt.cui⁹ sensus:sꝫ quis eas uirgĩes fabricauerat:tanq̃ si p hæc.M.Tulliũ aduersari⁹ iterrogaret:recte igr̃ iqt hoc loco me admones:dicebaꝛ Poly.ille optius statuari⁹ effigiaꝛ:ul'ea referãꝛ ad Cic.iterrogãtẽ pragmaticũ.ul'a quo didicerat cãm q̃snã eẽt artifex.& cũ audiuisset eẽ polycletũ.subiũxerit.recte admões.i illis ẽt plærũq; sunt nuda crĩa:q̃lia illa nolite expectare:dũ ego hoc crĩm ostiati agã:a Terschilo Tidaritão paterã abstulisti: a Thrasõe itẽ Tidaritão patellã:a Nymphodoro Agrigẽtio turibulũ.Seqꝛ.cõcludiꝛ. Actio.illa. Expssit. repñtauit.Siĺitudinẽ orõnis.typũ:& formã dicẽdi absolutã. Iustũ:& debitũ:ex lege:& re.i.cõueniẽs cãæ. nã authore Quĩti.cãæ frequẽter breuitate tpis ipediunꝛ:tũc nulla actoris:sꝫ iudicis culpa. Adsunt.fa

Liber Grande

Grandiř

Actio

Archetypon

Orare intra tps

pora largiunt̄:nec breuitatē dicētibus:ſed copiam:hoc eſt diligentiā ſuadent:quā præſtare niſi ī anguſtiſſimis cauſis non poteſt breuitas. Adiiciā quod me docuit uſus magiſter egregius:frequenter ægi:frequenter iudicaui:frequēter ī conſilio fui. Aliud alios mouet:ac plærūq; paruæ res maxias trahūt. Varia ſunt hoim iudicia:uariæ uolūtates. Inde q eandē cauſā ſimul audierūt: ſæpe díuerſum:iterdū idē: ſed ex diuerſis aī motibus ſentiūt. Præterea ſuæ quiſq; iuentioni fauet:& quaſi fortiſſimū amplectitur: cum ab alio dictum eſt: quod ipſe ꝑuidit. Oibus ergo dandū eſt aliquid: qd teneāt: qd agnoſcāt. Dixit aliquādo mihi regulus cū ſiml̄ adeſſemus: tu oia q ſunt i cauſa putas exequenda. ego iugulum ſtatim uideo: hunc premo:premit ſane qd elegit:ſed in eligendo frequenter errat: rñdi poſſe fieri: ut genu eſſet: aut tibia:aut talus:ubi iugulū putaret. At ego īquā qui iugulum pſpicere non poſſum omnia pertento:oia experior. παντα deniq; λιθον κινω utq;

uēt. Leges. cōſuetudine ueterū iudiciorū nemo ītra pauciſſimas horas porare cogebat̄:& liberæ cōperēdinationes erāt:& modū dicendi ſibi quiſq; ſumebat:& numer⁹:neq; dierū:neq; patronorū cauebat̄: primus huius libertatē cōſul Gn. Pōpeius aſtrinxit:īpoſuitq; ueluti frenos eloquētiæ & ternas horas ad dicendum dedit:Cæcilius accuſatori ſex horas: reo uero nouem ex lege datas: ita tamen: ut omnia in foro: omnia ī legibus:oīa apd prætores gererent̄:unde Mar. Cæcilianum irridet: qui contra legem maius temporis ſpacium impetrauerat:cū eſſet ad dicēdum ineptus. Aſconius teſtat̄ uiginti dies legitimos accuſationi: & totidem defenſori ad reſpondendū conceſſos. hinc alibi ſua tēpora Secundus uellicās: an nos īquit ſapientiores maioribus noſtris. nos legibus ipſis iuſtiores?quæ tot horas:tot dies:tot cōperendinationes largiuntur? quibus poſtea mot⁹ Antoninus īpator oratoribus pmiſit quātū aquæ actioni petiuiſſent:& iudicia longius protraxit. Copiā. dicendi ubertatē: quā rē per exornationē:quæ interpretatō dicitur:declarauit:diligentiam. ſ. oſtendēs oratori per longum temporis ſpacium cōceſſam. Anguſtiſſimis. minoris probationis:& unius tantū:uel paucorum criminū cito tranſigendorum. Breuitas. dicendi.

Vſus magiſter Vſus magiſter. ſic lib. ſexto:q tamē multi ante eum dixerant:imprimis. M. Tulli⁹: uſum eſſe dicendi magiſtrum frequenter præcepit: & oium magiſtorum præcepta ſuperare:hinc pro Cor. Balbo. aſſiduus inquit uſus uni rei deditus:& ingeniū:& artem ſepe uincit: eſt enim ratio loquēdi: & regula ſermonis: at omnium etiam rerū magiſtrum uſum eſſe ſcribit Cæſar in cōmentariis: quod latius explicuit Columella:qd. ſ. īter uſum & artē īterſit:ſcriptorū dicens monumēta magis īſtruere: q̄ facer̄ artificem: uſum: & experientiā dominari in artibus:neq; eſſe ullam diſciplinam:in qua non peccando diſcat̄:nam ubi quid perperam adminiſtratum ceſſit improſpere:uitatur quod fefellerat:illuminatq; rectam uiam docentis magiſteriū. Frequenter ægi. plures cauſas dixi. Iudicaui. iudex fui. In conſilio fui. aſſumptus fui iudex extra ordinem pro

In Conſilio eſſe cōſultatione rei dubiæ: nam in conſilio eſſe dicitur aliquis:cum ſuper re ambigua conſulit̄. M. Tullius: ut haberet in conſilio:& fratrem: & ī panagyrico Conſtantini:quiſquis illius author:qui tibi in conſilio erant:hærebant. Apuleius in conſilio iudices eſſe dixit:q poteſtatem iudicii haberent:& principem dicimus bonos in cōſilio habere:q ē decernere ex cōſilio bonorū:neq; me præterit Quintilianū ſcribere iudiciū a conſilio parū differre. q illud oſtendentibus rebus adhibeat̄:hoc latentibus:& aut omnino nondum repertis:aut dubiis:& iudiciū frequentiſſime certū eſſe:conſiliū uero rationē quandā alte repetitā: & plærunq; plura perpendentē:& comparentē:habentemq; in ſe:& inuentionē: & iudicationē. Aliud alios mouet. una res mouet alium:alia alium. Varia ſunt hominis iudicia. nā ſicut ingeniorum plurimæ ſunt formæ:ſic iudiciorum ſecundum Quintilianum. Variæ uoluntates. imitatio Perſiana: Velle ſuum cuiq; eſt:nec uoto uiuitur uno:& Terentius in Phormione. uerum ita eſt:quot homines:tot ſententiæ. ſuus cuiq; mos. Diuerſum ſentiunt. diuerſam habent ſententiam ab aliis authoribus. Idem. ſimile aliis:ſed diuerſis affectibus. Suæ inuentioni. q præuidit:& excogitauit:antequā orator diceret:id tāquā uerīſſimum ſeruat. Fortiſſimum. certiſſimū. irrepræhenſibile. Alio:ab actore. Teneāt. credant.

Iudiciū Conſiliū

Agnoſcant. tanquā ſuum inuentum. Adeſſemus. cauſam ageremus. Quæ ſunt in cauſa. quæ pertinent ad cauſam dicendam. Iugulum. firmiſſimum argumentū: cauſæ conſtitutionem: nam iugulus ī homine maxime lætalis:inde per tranſlationē iugulatū litteris dixit ī Verrē. M. Cicero & Terētiáus Dauus Iugulaſti hoiem uerbis. Húc pmo. urgeo:& ī ſumma totius cauſæ pſto nō euagādo. Premit. iſtat: ubi credat eē cardinē rei:ſed ſæpe fallit̄ ī eligēdo. Rñdi. Regulo. Fieri. euēire. Genu. ps leuior cāæ:pſtat ī trāſlatione cū iā pmiſerit iugulū. Iugulū. firmiſſimū argumentū minuēdo ſuā facultatē Reguli ſubſannat arrogātiā. Oia. oēs ptes cāæ. παντα λιθον κινω. ſ. oēm lapidē moueo:huius puerbii miīt méinet. nicarchus in epigrammate παντα λιθον κινει Baſilius ad monachos παντα λιθον κατα την παροι

μέταν νευοντες:&: q græce uitā Augusti scripsit. πάντα λίθον κίνητόν τῆς πάροιμίας simile illđ πάντα κινήσω πέτρον:φ a Suida pitet scribif:eius originē ide tractā inuenio. Polycrati Thebāo emē ti locū:ubi Mardonius castrametatus fuerat:rñdit oraculū:ut inibi foderet: & oēm lapidē moueret: futurū:ut magnā auri copiā offenderet:quidā tractū putant a uenatoribus: q feras indagātes magna diligētia oia plustrāt. In cultura agri.i. colendis agris. Arbusta.loca arboribus cōsita:uel arbores qbus ui tes maritanē:nā Pli.nobilia uina nō nisi in arbustis gigni cōfirmat:& ulmū:populū nigrā:fraxinū: ficū: oleā:cornū:tiliā:acerē:ornū:carpinū: quercū:salicē iter arbusta cōnumerat: secutus Verronē:qui pcipit arbusta serenda i spaciū quincūcis:& uineas:ac arbusta putanda:sic docet Columella arbustū faciundū: & arbustiuā unē arbusto coniunctā rettulit. Palladius similiter. Plinius etiā arbusta re agros pro arbustis cōferere usus est. At bustū Cato & eū imitatus Seruius pro loco arbusculis referto usurpauere.at arbutū iter sp uirētes arbores enumerat. Theophrastus. Exerceo.colo. aro. Siliginem Theophrasto & Pli. authorib⁹ siligo gēus grani nunq̄ pitet maturescit:nec ulla sege tū minus dilatiōnē: patif ,pter teneritatē:matura grana ,ptinus decidunt: sed minus: q̄ cætera frumēta periclitaf i stipula: qm̄ sp rectā hēt spicā:nec rorē continet:q rubiginē faciat. tria eius genera bromos: Arbustū Arbutus Siligo

I cultura agri nō uineas tm̄:uerūetiā arbusta:nec arbusta tm̄:uerūetiā cāpos curo & exerceo: utq̧ in ipsis cāpis nō far:aut siliginē solā: sed hordeū: fabāq̧:& cætera legumia sero:sic i actōe plurima quasi latius sæmia spargo: ut quæ ,puenerint col ligā:neq̧.n.minus imperspicua:incerta: fallacia sunt iudicū ingenta : quā tempestatū: terrarūq̧. Nec me pterit sūmū oratorē Peri. sic a Comico Eupolide laudari πρὸς τούτῳ πειθώ τις ὑπεκάθητο τοῖς χείλεσιν οὕτως ἐκήλει καὶ μόνος τῶν ῥητόρων τὸ κέντρον ἐγκατέλειπε τοῖς ἀκροωμένοις. Verū huic ipi piclis:nec illa πειθώ:nec illđ ἐκήλει bre uitate:ul uelocitate: ul utraq̧(differūt.n.) sine facultate sūma cōtigisset. Nā delectare:psuadere

siligo exceptitia:& tragos. Sæmina.argumenta. Prouenerint.prouenerit:& messem bonā reddiderint. iuuerint. Imperspicua.incognita:dubia. Incerta fallacia.incerta ad cognoscendum an fallant:an magis disiunctim legatur: incerta:fallacia. Ingenia tempestatum.naturæ: temporum qualitates bonæ: siue malæ:nam tempestas uocabulum mediū est.Summū oratorem Periclem.de cuius dicēdi copia sic accepimus:ut cum contra uoluntatem Atheniensium loqueretur pro salute patriæ : seuerius tamen id ipsum:q ille contra populares homies diceret: populare omnibus:& iucundum uideretur: cuius in labris ueteres comici:etiam cum illi maledicerent:φ tum Athenis fieri licebat:leporem habitasse dixerunt: tā tamq̧ in eo uim fuisse:ut in eorum mentibus:qui audissent quasi aculeos quosdam relinqueret. præstitit igitur Pericles doctrina: cōsilio:eloquentia:per quadraginta annos:quibus in patria:& urbanis eodē tē pore:& bellicis rebus præfuit:φ Anaxagoræ phisici auditor fuit hæc sumpta ex.M.Tul.& Valerio Maximo.de illo tamen longe plura Thucydides:& Plut.quem asserunt ob eloquentiam cognomiatū olympium meminit sequentiū uerborum suidas:sed breuius τοιαῦτά τις ἐπεκάθητο πειθώ τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ.i.talis āt quædā subsidebat suadela labris uiri. πρὸς τούτῳ πειθώ τις ὑπεκάθητο τοῖς χείλεσιν οὕτως ἐκήλει καὶ μόνος τῶν ῥητόρων τὸ κέντρον ἐγκατέλειπε τοῖς ἀκροωμένοις idest adhoc suadela quædā subsidebat labris:adeo demulcebat:& solus rhetorū aculeū relinquebat auditoribus:quæ uerba Eupolidis ueteris comœdiæ scriptoris sæpe Cicero trāstulit ad nos:ut de claris oratoribus.de Pericle scripsit Eupolis cum delectatione etiam aculeos relinquebat in animis eorum: a quibus esset auditus:& Fabius libro decimo:quod de Pericle ueteris testimonium est:in Platonem trāsferri potest iustissime in labris eius sedisse quandam persuadendi deam:sic enim interpretatur. πειθώ: quæ sane ab antiquis colebatur:nam tradit Pausanias Thebis in templo Veneris fuisse eius deæ imaginem opus Praxitelis:& templum Pithus sine statua. Herodotus libro.viii. testatur apud Andros dixisse Themistoclem duas deas suadelam:& necessitatem:Suidas asserit nihil aliud esse Pithus templū: q̄ orationē.M.Tullius cum libro tertio de oratore leporem πειθώ appellasset:de claris oratoribus idē suade lam uocauit:cuius effectorem dicit esse oratorem:quam suadam dixit Ennius: eius aūt Cethegum medullam fuisse uult ut quam deam in Periclis labris sedisse:huius hic medullā romanū oratorē fuisse dixerit:alii Flexianimam:& dicendi præsidem.Horatius etiam poeticā mellam uocauit: & Cebetes in folio inquit sedet suauibus moribus:& formosa indole mulier:quæ poculum manu tenet:suada uocatur mortales oēs seducens. syracusiū quendam Apollonius Pithonē appellabat oratione sua psuadere conātem: de quo Philostratus libro septimo. ἐκήλει. demulcebat. Differunt enim breuitas: & orationis uelocitas.nam breuitas est dicere citra causam:uelocitas etiā copiose:sed nimiū festinater: & sine mora: ac tractu. Hermogenes diffinit uelocitatē eē cōpositionis accelerationē: qua uiua:& mobilis oratio uidetur. Facultate.facili potestate dicendi. Delectare.quod includit in se floridum dicendi genus: est autem procemii proprium:q̄uis etiam in aliis orationis partibus opportune fiat. Persuadere.psuademus Pericles Pitho

copiā:dicendiq; spaciū desiderat: relīquere uero aculeū in audientiū aīs is demū potest:qui nō pūgit:sed īfigit: adde quae de eodē pericle comicus alter ηστραπτεν εβροντα ξυνεκυκατε παντα. Nō .n.amputata oratio:& abscissa:sed lata:& magnifica:& excelsa tonat:fulgurat:oia deniq; perturbat:ac miscet. Optimus tamē modus est: quis negat:sed nō minus non seruat modū: qui infra rē: q̄ qui supra:qui astrictius:q̄ q effusius dicit:itaq; audis frequēter:ut illud imodice:& redundāter: ita hoc ieiune:& īfirme: alius excessisse materiā: alius dicit non impleuisse:aeque uterq;:sed ille imbecillitate: hic uiribus peccat. Quod certe:& si non limatioris: maioris tñ ingenii indiciū ē. nec uero cum haec dico: illum homericum pbo αμετροεπη:sed hunc και επεα νιφαδεσσιν εοικοτα χειμεριοισιν: ñ qa nō & ille mihi ualdissime placeat

grandi:& robusto genere dicēdi authore Quintiliano pſertim argumētis tā ex arte:q̄ sine.psuasionis lo ci sunt cōfirmatio:& refutatio:ac peroratio:q̄uis etiā scdm rhetores in narratione debeamus psuadere. Copiā.ubertatē orōnis. Spaciū.tēporis morā. Aculeū.persuasionē:& fidē facere. Pungit.leuiter tangit:& breuibus agit. Infigit.multis imorat:& psuadet. Comicus alter scribit: is est Aristophanes pariter comoediae ueteris scriptor.ηστραπτεν εβροντα ξυνεκυκατε παντα.i. fulgurabat: tonabat:& cōuoluebat oīa.M. Tullius de perfecto oratore nunq̄ inqt ab Aristophane poeta fulgurare:tonare:pmiscere graeciā dictus esset Pericles: si tenui genere usus fuisset.& Fabius lib.xii. quid Periclea?similē ne credimus lysiacae graci litati?quē fulminibus:& coelesti fragori cōparant cōici: dū illi cōuiciens: ad q̄ uidet Martianus allusisse:ubi de rhetorica agit. at uero qd cū cōmotū publici nois attestatione clamauerat?fulgurare:pmiscere. ardere oia uidebant. q̄ adeo illi placuit: ut repetat haec cū i pgressu arma cōcusserat ueluti fulgoreae nubis fragore colliso:bōbis dissultantibus fracta diceres crepitare tonitrua:deniq; creditū:q̄ instar Iouis posset ēt fulmina iaculari: hāc totā fere graeciā miscuisse ferebāt: unde quidā codices apud Scdm pro παντα:ελλαδα hñt .i. graeciā.uisdē fere uerbis Suidas de Sulmoneo utit ηστραπτεν εβροντα ξυνεκυκατες των υπηκοων ψυχας.i. fulgurabat.tonabat:pturbabat subditorū aīos. Amputata. breuis: circūcisa. Abscissa. manca. Lata.copiosa. Magnifica.sublimis:Excelsa. illud dicendi genus admirabile cōtinens. Optimus tamen modus est. respondet quae possent obiici:tenendū esse modum ī oratione:ne sit nimiū redundans. Non minus.pariter. Infra rem.dicit nimium breuiter & ieiunius:q̄ cā exigit. Supra rem.redundanter:& extra causam. Qui astrictius. non minus non seruat modum:qui dicit minus:q̄ ille qui dicit immodestius. Redundanter. excessiue dixisse. Hoc.alicuius actionem. Ieiune.aride. Infirme.infra causam unde.M. Tullius de perfecto oratore utrunq; genus improbat: meae inquit aures:& perfecto:completoq; uerborum ambitu gaudent:nec curta sentiunt:nec amāt redundātia:nam sicut cauenda est oratori presso inopia:& ieiunitas:ita amplo inflatum: & corruptum dicēdi genus:nam copia authore Fabio modum habet:sine quo nihil:nec laudabile:nec salutare est: hinc de claris oratoribus tradit Cicero Apollonium Molonē summum oratorem dedisse operam:ut nimis redundantem:& superfluentem iuuenili quadam dicendi impunitate & licentia reprimeret: & quasi extra ripas diffluentem coerceret. Materiam. propositācausam. Non impleuisse.ieiune dixisse. Aeque peccat. excedendo regulam: & praescriptum: an quia peccata paria: ut alibi latius docebimus. Ille.qui infra dixit. Hic.qui supra aduerte hic: & ille positum a Secundo contra multorum usum: apud quos ille respicit longiora:hic propinquiora:sunt tamen authores probati:qui similiter utuntur:q̄ nos in sequentibus larius annotauimus. Viribus.nimiis. Limatioris. absolutioris. Vitium.lego indicium: nullū.n. uitium quia limatum est. Maioris.copiosioris.in quam sententiam pedibus iuit Fabius de Stesichoro loquens.sed redundat:atq; effunditur:q̄ ut est reprehendendum:ita copia uitium est:& iam libro secūdo dixerat: peius uitiū esse:quod ex inopia:q̄ quod ex copia ueniret: facile remedium ubertatis: sterilia nullo labore uinci:quam rem.M. Tullius libro secundo de oratore sic tractauit:uolo se efferat in adolescente foecunditas:nam facilius reuocantur ea:quae sese facilius profuderunt: q̄ si nihil ualet materies. noua sarmenta cultura exputant: ita uolo esse i adolescente: unde aliquid amputē.non enim potest in eo esse succus diuturnus:q̄ nimis celeriter est maturitatem assecutū.sic fortasse nos:ardiores quidā notabunt:tanq̄ copiosius Secundū interpretantes:sed haec multis non delicatis scripsimus. Illum homericū.illum Homeri uersum.ex secundo Iliados. θερσιτησ δ'ετι μουνοσ αμετροεπησ εκολωα οσ ρε επεα φρεσιν ησιν ακοσμα τε πολλα τε ηδη. idest Thersites autem adhuc solus sine uerborū mensura tumultuabat:qui certe uerba mentibus suis incōposita:multaq; nouerat frustra. Húc.uersuq ex tertio Iliadis in laudē Vlyssis. και επεα νιφαδεσσιν εοικοτα χειμεριῃσιν. idest & uerba niuibus similia hyemalib⁹:nā eius orō copiose fluebat istar nimiū.M.Tul.de claris oratorib⁹: uī dicēdi tradit assignatā Vlyssi ab Home. Ille uersus sup orōne Menelai ex eodē Iliadis libro: παυρα μεν αλλα

Periclis fulmen

Hic Ille

μάλα λιγέως· ἐπεὶ οὐ πολύμυθος.i. pauca quidem:sed ualde acriter:quia nō multiloquus erat.de quo Cicero Menelaū dulcē illum quidem refert Homerus:sed pauca dicentem. breuitas autem laus est interdū in aliqua parte dicendi:in uniuersa eloquentia laudē non habet.omisit Secundus tertium dicēdi genus ab eodē poeta sub oratione Nestoris designatū. ἡδυεπὴς ἀνόρουσε λιγὺς Πυλίων ἀγορητὴς τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή.i.suauiloquus surrexit acer Pyliorū cōcionator. Cuius etiam a lingua melle dulcior fluebat uox.q̄ et asserit Cicero: & Plutarchus plæraq̄ Homeri exponens Nestorem refert suauiloquum introduci: & gratum auditoribus:Menelaum breuem:& elegantem:necessaria perorātē: Vlyssem uehementem: & copiosum. q̄ apud nos Quintilianus ita scripsit.Homerus breuem quidem animi iucunditatem:& propriam:id enim est non errare uerbis:& carentem superuacuis eloquentiam Menelao dedit:ex ore Nestoris dixit dulciorem melle profluere sermonē: qua certe delectatione nihil fingi maius potest. Vlyssi facundiam: & magnitudinem iniunxit:cui orationem niuibus hybernis:& copia uerborum: atq̄ impetu parem tribuit. Crebram.uelocem.instantem. Largam.copiosam. Diuinam.qualis fuit Pericli. Multis. uulgaribus. idiotis.more græco. Est quidem. confirmat obiecta. Inertibus:delicatis: & malis auditoribus:qui grauātur audire necessaria. Iudicium respicere.uelle dicere illos habere iudicium in eloquentia. In consilio. iudicis. Sed omnino.melius ē. Hæc sententia. orationem debere esse copiosam. Cur. rationes: & causas: quibus potius breuiter dicēdum sit. Cedere.patere.credere. Tanta re.tanti ponderis:& difficultatis. Proinde.quare. Non errare. uera sentire de modo dicendi. Idipsum. meā sententiam scribe. Sed tamen. sed omnino rescribe. Iudicium meum. scribendo tibi placere copiā. Si errare. uideor: alia

ἔπεα νιφάδεσσιν ἐοικότα χειμερίῃσιν. si tamē detur electio illam plenam orationem similem niuibus hibernis:idest crebam:& assiduam: & largam: postremo diuinam: & cælestem uolo. at est gratior multis actio breuis:est quidē: sed inertibus:quorū delitias desidiāq̄ quasi iudiciū respicere ridiculum ē. Nam si hos i consilio habeas: nō solum satius ē breuiter dicere: sed oino nō dicere. Hæc ē adhuc snia mea: quā mutabo: si dissenseris tu: sed plane: cur dissentias: explices rogo. q̄uis eni cedere authoritati debeā tuæ:rectius tamē arbitror:in tanta re:rōne q̄ authoritate superari. Proīde si nō errare uideor:idipsum q̄ uoles breui epistola:sed tamē scribe:cōfirmabis.n.iudiciū meū: si errare:longissimā para. Non corrupi te: qui tibi:si mihi accederes breuis epistolæ necessitatē: si dissentires:longissime imposui.

C.Plinius Paterno.S.

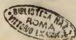
AT animi tui iudicio: sic oculorum pluri mum tribuo : non quia multum tibi pla ceas: sed quia tantum: quantum ego sa pis. Q uamquam hoc quoque multum est. omis sis iocis credo decentes esse seruos: qui sunt em pti mihi ex consilio tuo . Superest ut frugi sint:

lectio si errauero.placet superior. Longissimam para.multa argumenta:& rationes quibus nostra con futes. Non corrupi te.imponēdo necessitatem longioris epistolæ:si disentires:& breues litteras appro bando:si mecum sentires.solent.n.plæruncq̄ uel nimium occupati amico sententiam facile concedere: ne:si secus sensernt:cogantur animum intendere refellendo.

VT.Cōmendat seruos iudicio Paterni emptos eē decoros:supereē ut sint frugi. & Paterno: uel Materno scriptā epistolā in uariis exemplaribus notaui.Paternū p̄fectū prætorii a Cōmodo trucidatū legimus:Dion Maternū militē scribit. utriusq̄ meminit Martialis:nā lib.x.municipē suū testaſ dicēs:Iuris & æquaq̄ cultor sanctissime legū Veridico latiū: q̄ tegis ore forū: Municipi Mēne tuo:uetericq̄ sodali Calliacū mādas si q̄d ad occeanū.&.xii. ditissimū ōdit fuisse Paternū.Nūmi cū tibi sint:opesq̄ tantæ:Quantas ciuis hēt Paterne rarus. Dion refert Domitianū occidisse Paternū declamatorē:q̄ contra tyrannos declamasset:& de re militari scripsisse Paternū tradit Martianus Iurisc̄ōsultus:ac Iulium Maternū nominat Vlpianus. Animi iudicio: uel litterarū: uel prudentiæ. libro quarto sup suis hendecasyllabis iudiciū eius requirit. Non. ideo hæc scribo. Tibi placeas. efferaris surgere tibi soleāt ī uertice cristæ ex laudatiōe. Martialis. Ne tibi regali placeas Cleopatra sepulchro:& Fabius pariter.Multū ē. sapere quarnū ego.iocaſ cū amico Secūdus: uñ postea omissis iocis serio loquiſ. Decentes.formosos.decoros. Mihi ad usum meum.mea causa. Frugi.fructuosi.utiles.necessarii.in quibus sit aliquid:quo fruamur.unde etiam deductum frugalitatis uocabulum putat Quintilianus:quod fruges humano generi sint necessariæ.author est Marcus Tullius frugi hominem significare nō solum utilem:sed moderatum:& temperantem:& parcum. quod Cognomē in .L. Pisone maxime laudatum fuit: quanq̄ idem pro de iotaro frugalitatis uerbo laudari regē non solere dicat: & frugi

Patern⁹. Matern⁹

Frugi.

hominem non multum habere laudis in rege.frugi secundum grammaticos aptoton est a prima sui po sitione non cadens. Venalibus.seruis uenũ expositis. Auribus.dum loquunť.potest allusisse ad Aeso pum deformem:qui ob scommata emptus:magisquam cæteri formosissimi conserui. Oculis. quibus tantum intuemur pulchritudinem.

qđ de uenalib⁹ melius auribus:q̃ oculis iudicaťː

C.Plinius Catilio Seuero.S.

Iu iam in urbe hæreo : & quidẽ attoni tus:pturbat me longa:& ptinax ualitu do.T.Aristonis:quẽ singulariter: & mi ror:& diligo.nihil ẽ.n.illo grauius: sanctius: do ctius:ut mihi non unus hõ:sed litteræ ipsæ:oẽsq; bonæ artes in uno homĩe summũ periculũ adire uideantur.q̃ peritus ille:& priuati iuris:& publi ci:quantũ reꝝ:quantũ exẽploꝝ:quantũ antiqta tis tenet: nihil ẽ qđ discere uelis:ꝙ ille docere nõ possit.Mihi certe quoties aliqd abditũ quero il le thesaurus est:nã quãta sermonibus eius fides: quãta authoritas:quã pssa: & decora cunctatioː Quid est qđ non stati sciatː& tñ plærunq; hæsi tat:dubitat diuersitate rõnũ:quas acri:magnoq; iudicio ab origie: causisq; primis repetit: discer nit:expẽdit:Ad hq̃ pcus i uictu:q̃ modic⁹ i cltu. Soleo ip3 cubiclũ eius:ipmq; lectũ:ut imaginẽ q̃

Iu R eddit causas Catilio suo tam diutinæ in urbe moræ:ꝙ Titus Ariston:cuius peritiã iuris ita laudat:ut admiretur:uitã probat:ut supra philosophicã extollat: graui ualitudine preme batur:ꝙ si deus (sic medici spõ debãt)meliora annuisset:se sta tim laurentinũ suum ad ocium litteraru3
Catilius. Seuerus. peciturũ:scribit.Catilius Seuerus a Traia no consul:iterum ab Adriano creatus:de in Syriæ præpositus:mox præfectus urbis sub eodẽ cũ Antonini pii adoptionẽ factã doluisset re prodita: ꝙ sibi imperium præ pararet: accepto successore dignitate pri uatus est:prius tñ grauiter ab imparatore obiurgatus:fuit aũt Catilius maternus p auus Antonini philosophi:qui postea ipe rauit:& si sciam apud Spartianũ Cataliu3 scribi:& paulo post Attiliũ:ac Iurisconsul tus florentinus: & cum secutus Iustinian⁹ in institutionibus prodiderint Statilio Se uero diuum Adrianum rescripsisse. Hæ
Attõitus reo.maneo inuitus. Attonitus. stupidus: & mentis inops: nam attonitus proprie is dicitur:cui casus uicini fulminis:& sonit⁹ tonitruum dant stuporem. Pertinax. ni
Titus Aristo. mium perseuerans.continua. Titi Aristo nis:cuius officia grata:& iucunda erãt Se cundo: Aristonẽ iurisconsultũ fuisse Tra iani temporibus:& eius consilio imperato rem usum testatur Papinianus: & Vlpia. plærunq; illius mentionem facit:fuit & Saluius Aristo:quem Iuliano rescripsisse Iulianus titulo de lega tis refert. Nihil est illo grauius.modus dicendi elegantissimus:pro nemo est illo uiro prudentior:& cir cumspectior:ac uenerabilior:unde leues contemnendos:& uanos dicimus. Sanctius.morum integrita te. Doctius. multiplici scientia. Litteræ ipsæ. omnis res litteraria. Vno homine.perinde ac si dice ret omnes bonæ artes periclitantur ægrotante Aristone:qui si interierit: uidentur mihi cum illo mori
Ius publi cũ & pri uatum. turæ. Iuris publici:& priuati:quod Iustinianus ita diffiniuit:publicum ius est:quod ad statum rei roma næ spectat:priuatum:ꝙ ad singulorum utilitatem.Caius iurisconsultus aliter describit: publicum esse: ꝙ ratio naturalis inter omnes gentes constituit:id apud omnes peræque custodiri:uocariq; ius gentiu3: quasi quo iure omnes gentes utuntur.ꝙ quisq; populus sibi constituit : id ipsius proprium ciuitatis esse: uocariq; ius ciuile:quasi ius proprium ipsius ciuitatis. Iurisprudentiam Vlpianus iquit esse diuinarum: atque humanarum rerum noticiam.de cuius partitione latius habes primo.ff. & apud philosophos. Rerum.quarum obseruationem.quadruplicem esse tradunt.an magis historiarum:cum passim pro hi storiis res ponantur. Exemplorum.quorum usus: si cum materia iungatur plurimum potest. Anti quitatis.seueritatis antiquæ:an rerum: & uerborum ueterum gnarus. Nihil est.nulla disciplina est.hic mihi uidetur Cæcilius dum laudat Aristonem demonstrare illum summum oratorem : quem Crassus apud Mar.Tullium quærit omni laude cumulatum:qui naturas:& hominum mores sciat: & historias: antiquitates:reipu.administrationem:denique ipsum ius ciuile cognoscat. Thesaurus. area: custos re
Pressum rum reconditarum. Abditum.incognitum non uulgare. Authoritas. fides ex fama quæsita. Pres sa contatio. diligens mora:& emuncta. Apuleius pressiorem cautelam pro uigilantiore: & diligentiore dixit:sic pressiores cogitationes idest intentiores:& pressum pro apprime: nec Quintilianus pressum:ac limatum dicendi genus improbat. uideo etiam pressum pro attenuato usurpari . Secundus libro septi mo pressus sermo:& purus ex epistolis petitur. Decora.non nimia: nec sine gratia. Hæsitat.mora tur antequam respondeat: non quod ei rationes desint:sed multitudine earum & diuersitate. dum illas diligenter expendit. Ab origine:a principio a causis: & primis motibus: ꝙ philosophorum proprium ẽ: unde fit ut nõ decipiať. Discernit.ptiť:nã ex diuisiõe res illustranť.Expendit. ad amussi3 dilgẽter ex aiat. Ad hæc.pterea:post doctrinã mores Aristonis cõmẽdat. Parcus.abstinẽs:tẽpatus. Cultu. uestitu

dam priſcæ frugalitatis aſpicere. Ornat hæc ma-
gnitudo aĩ: q̃ nihil ad oſtẽtationẽ: oĩa ad cõſciẽ-
tiã refert: recteq́ facti: nõ ex populi ſermõe mer-
cedẽ: ſed ex facto petit. In ſũma nõ facile queq̃ ex
iſtis: q ſapiẽtiæ ſtudiũ hitu corporis p̄ferũt: huic
uiro cõparabis. Non quidẽ gymnaſia: aut porti-
cus ſectat̃: nec diſputationibus longis aliorũ oci
um: ſuũq́ delectat: ſed ĩ toga negociiſq́ uerſatur:
multos aduocatiõe: plures cõſilio iuuat: nemini
tñ iſtorum caſtitate: pietate: iuſtitia: fortitudine ẽt
prio loco ceſſerit. mirareris ſi ĩtereſſes q̃ patiẽtia
hãc ipam ualitudinẽ toleret: ut dolori reſiſtat: ut
ſiti differat: ut ĩcredibilẽ febriũ ardorẽ ĩmotus:
opertus quę trãſmittat: nup me: paucoſq́ mecũ:
quos maxie diligit: aduocauit: rogauitq́: ut me-
dicos conſuleremus de ſumma ualitudinis: ut ſi
eſſet inexuperabilis ſponte exiret e uita: ſi tantũ
difficilis: & longa reſiſteret: maneretq́: dandum
.n. p̄cibus uxoris: dandũ filiæ lachrymis: dandũ
etiã nobis amicis: ne ſpes noſtras: ſi mõ nõ eſſent
inanes uoluntaria morte deſereret. Id ego arduũ
imprimis: & præcipua laude dignũ puto: nam ĩ-
petu quodã: & inſtinctu procurrere ad mortem
commune cum multis: deliberare uero: & cauſas
eius expendere: utq́ ſuaſerit ratio uitæ: mortiſ-
que conſilium: uel ſuſcipere: uel ponere ingen-
tis eſt animi: & medici quidem ſecunda pollicẽ-
tur. Supereſt ut promiſſis deus adnuat: tandem
que me hac ſollicitudine exoluar: qua liberatus

Priſcæ frugalitatis. magnæ parſimoniæ. fuerunt. n. antiqui parciſſimi. Magnitudo. fortitudo: nã Sene
ca autumat magnanimitatem: & fortitudinem idem eſſe: nihilq́ aliud in rebus humanis magnum: ni- Magnanimitas:
ſi animum magna deſpicientem. diogenes magnanimitatem circumſcribit eſſe ſcientiam: quæ habitum
facit excelſiorum omnibus: quæ cõtingere poſſint æqualiter bonorum: ac malorum. Ad conſcientiam
in qua uoluerunt ueram tranquillitatem conſiſtere. non in oſtentatione. Ariſto igitur cum quid benefa
ctum a ſe fuiſſet: ex conſcientia ſola: nõ ex populari aura præmium petebat. quib9 uirtutibus ſui tem-
poris philoſophos longe anteibat. Ex-
facto. n. bene geſta. Præferunt. ſimulant.
prætexunt. Studium ſapientiæ. philo-
ſophiam. Habitu corporis. barba: & pa-
lio: Atheneus pariter libro nono: & pluri-
bus decimo inſectatur ſimulantes philo- Philoſophus qs.
ſophum baculis: & intonſis barbis. Non
facile comparabis. quia multo ſuperior il-
lis eſt. is. n. qui ſtudet ſecundum Cicero-
nem: omnium rerum diuinarum: atq́ hu-
manarum uim: naturã: cauſaſq́ noſſe: &
oẽm bñuiuẽdi rõnem tenere: & perſequi
nomie philoſophi appellatur: q̃to magis:
qui illa optime norit: & perſequit̃? Gym- Gymnaſia
naſia. ſcholas: exercitationes. Suidas acade
miam: lyceũ: cynoſarges tria atticæ gym-
naſia fuiſſe tradit: in quibus non ſolũ cor-
poris uires: ſed etiã animi exercebant: un-
de: & quandam dialecticæ partem: quæ in
exercitaciõe cõſtabat gymnaſiam dixere:
& gymnoſophiſtas indorum philoſophos
ad reſpondendum acute: & prompte ex-
ercitos. hic faciunt illa Ciceronis uerba ex
ſecũdo oratoris. ſæculis multis ante gym
naſia inuenta ſunt: q̃ i his philoſophi gar
rire cœperunt: & hoc ipſo tempore tene-
ant: tamen eorum auditores diſcum au-
dire: q̃ philoſophum mallunt. qui ſimul-
ac increpuit: in media oratione de maxi-
mis rebus: & grauiſſimis diſputantẽ phi-
loſophum omnes unctionis cauſa relin-
quunt: ex quibus apparet gymnaſia in
uſu fuiſſe: & corpori: & ingenio exercen-
do. Porticus. ſtoicos deſignat: quorum Stoici.
princeps Zeno orationem formabat ad
porticũ pœcilẽ: quæ & peſianacta diceba-
tur: eo igitur diſcipuli confluebant: atque
ideo ſtoici uocati: quod græce ςτοά lati
ne porticus appelletur. Aliorum. audi-
torum. Toga. officio. Aduocatione. patrocinio aduocatos accipere debemus omnino omnes: qui cau Aduocatus.
ſis agendis quoquomõ ſtudio operantur. Conſilio. reſpondendo: conſilia etiam nunc uulgo reſpon-
ſa prudentũ dicuntur. duo tetigit: quæ iuriſperitus facit: agere: & conſulere. Iſtorum. philoſopho-
rum. Etiam primo loco. qui principatum inter philoſophos obtinent. Opertus. pannis intectus: ut
facilius ſudorem exprimat. Tranſmittat. prætereat. inſuperabilis. inſanabilis. Sponte. præueni-
endo mortem. Difficilis. dura: & pertinax. Maneret. uiueret. duraret. Dandum precibus uxo-
ris. ratio qua uitam protraheret niſi medici deſperaſſent: reſpectu uxoris: & filiæ: & amicorum. Dan
dum. concedendum hoc ſic ad Hiſpanum ſcribit: demus hoc tuis: demus optimi adoleſcentis honeſtiſ
ſimis precibus. Inanes. fruſtra ſperando eum poſſe conualeſcere. Arduum. difficile inuentu in uno
alio. laudabile cum uirtus circa difficilia conſiſtat. Impetu. furore. Multis. uulgaribus. gladiatores:
& ſeruos ſæpe uidimus mortem conſtanter appetere inquit Seneca: & belluas in ferrum irruere. Ex-
pendere. rationes examinare. Conſilium uitæ. uiuendi deliberationem. Ponere. omittere. Secun-
da. bonam ualitudinem: Deus ſine cuius nutu: & conſilio noſtræ ſpes irritæ. Laurentinum. rus cuius

loci:& ſitus amœnitate captus plurimum oblectabatur ocio litterarum. Pugillares.tabellas:in quibꝰ ſcribitur.Studioſum ocium.quia poteſt eſſe alterìꝰrei ocium:ut ignauiæ. Aſſidẽti.corã Ariſtone ægro ſtanti. Vacat.cum ſim occupatus circa remedia ualitudinis. Anxio.abſenti:ſed cum dolore:& cura. Quid timeam:mortem Ariſtonis. Optem.ſanitatem. Deſtinem.ſtudium in ſeceſſu.iſta obtinent uicẽ epilogi. Lætioribus.non triſtia:ſicut meæ:ſed læta continentibus. Confuſioni.perturbationi.dolori. Nihil quereris.nihil querulum:& triſte in illis ſcripſeris.

laurentinum meum:hoc eſt libellos: & pugillares:ſtudioſumq; ocium repetam:nũc enim nihil legere:nihil ſcribere:aut aſſidẽti uacat:aut anxio libet.Habes quid timeam:quid optem: quid etiam in poſterũ deſtinem.tu quid ęgeris:qd agas: quid uelis agere inuicẽ nobis:ſed lætioribus epiſtolis ſcribe:erit confuſioni meæ non mediocre ſolatium:ſi tu nihil quereris. Vale.

C.Plinius Pompeio Falconi.S.

Onſulis an exiſtimem te ĩ tribunatu cauſas agere decere:plurimum refert : quid eſſe tribunatum puteſ:inanem umbram: & ſine honore nomẽ:an poteſtatem ſacroſanctã: & quam in ordinem cogi:ut a nullo: ita ne a ſe quidem deceat.Ipſe cum tribunus eſſem: errauerim fortaſſe:qui me aliqd putaui:ſed tanq̃ eſſem: abſtinuí cãis agẽdis:primũ qd deforme arbitrabar: cui aſſurgere:cui loco cedere oẽs oporteret: hũc oĩbus ſedẽtibus ſtare:& qui iubere poſſet tacere quẽcũq;:huic ſilentium clepſydra indici:& quem

Põpeius Falco

Onſulis.Põpeius Falco: ad quẽ diuum Adrianũ epiſtoł de caſibus infecti teſtamẽti Vlpianꝰ ſcripſiſſe tradit ſub Pertinace cõſul libere ĩperatorẽ pupugit:ſed nec minus acriter:q̃ prudẽter ab ĩpatore remorſꝰ eſt:cui poſtea Falco ĩperare uolẽs parauit inſidias:de quo cõqueſtꝰẽ ĩ ſenatu ĩpator. Falcõi tñ pepcit:& a ſenatu ĩpunitatẽ eiꝰ petiit.deniq; Falco in rebꝰ ſuis ſecurus uixit:& hærede filio periit:q̃uis multi Falconẽ neſciſſe dixerint ĩperiũ ſibi parari:huic igiť cõſulẽti an ĩ tribunatu pl.cãs ageret: rñdet Secũdus ſe dũ tribunatũ ageret ab aduocatione abſtinuiſſe:cauſaſq;:qbꝰ motus fuerit:enumerat. Te decere.legiťetiã debere. In tribunatu cãs agere.duʒ geris tribunatũ defendere reos orõne.Paulꝰ tertio.ff.q magiſtratũ initurus eſt idoneꝰ defenſor nõ intelligiť. Quid eẽ tribunatũ.

Tribunatus pl.

tribunatꝰ dignitas plebeia a.L.Iunio Bruto inſtituta:cuius dignitatis officium erat læſis plebeiis cõtra potẽtiores auxilio eſſe: ꝑ q; hi plebẽ rogaſſent:id ratũ eẽt.ĩ ſũma ius tribunitiæ ptãtis magis ad ĩpediẽdũ:q̃ ad agẽdũ introductũ. Vmbrã.magiſtratũ. Inanẽ.ſine poteſtate: tanq̃ circulũ ad tabernã. Sine honore.nã etiam quidam tradunt tribunatum pl.non eſſe magiſtratum: unde creato dictatore cæteri magiſtratu abibant:præter tribunos.ſatis tamen conſtat fuiſſe ſummam poteſtatem poſt dictatorem:qui ſi abfuiſſet:in urbe primam:ac fere ſolam. Sacroſanctam. uenerabilem tanq̃ rem diuinam:& deo conſecratam::cuius contrarium prophanum.M.Tullius pro Cor.Balbo ſacroſãctum eſſe nihil poteſt:niſi ꝙ populus plebs ue ſanxiſſet:& ſanctiones ſacrandæ ſunt:aut genere ipſo:aut obteſtatiõe:

Sacroſanctum

& cõſecratione legis:aut pœnæ:cum caput eius:qui cõtra fecit conſecratur.nã creati tribuni primi hãc legem tulerunt:Tribunum inuitum tanquam unum e multis nemo cogito agere:neq; uerberare:neq; alteri:ut uerberet imperato:neq; occidito:neq; occidi iubeto.ſi quis autem prohibitorum hoꝝ aliquid fecerit impius : execrabiliſq; eſto:bonaq; eius publicapto ad ſacra Cereris:& qui aliquem hæc agentium occiderit cædis expiatus eſto:ac ne fiat poteſtas deinceps populo abrogandi hanc legem:ſed in omne tẽpus reliquum immobilis permaneat.Sit ſtatutum omnes iurare nobis per ſacra:hac ſe lege ipſos:& eoꝝ poſteros uſuros eſſe perpetuo:prexq; adiecta ſit iuramento ſtabilientibus legem ipſam deos eſſe ꝓpitios cæleſtes:genioſq;: & manes:trãſgredientibus uero numina aduerſa fieri:tãquam maxime polutioni obnoxiis:ex hiſq; conſtitutus romanis mos:ſacroſancta eſſe tribunorum corpora. In ordinem cogi.impediri.interturbari:negligi inter uiles & abiectos:auctore priſciano nũerari quod ex prædictis apparet non licuiſſe.nullus enim alius magiſtratus compeſcere:aut prohibere tribunum poterat:unde apud Liuium Fuluius conſul tribunis inquit:uidetis ne uos in ordinem coactos eſſe:& rem ad ſeditionem ſpectare:& Tranqui.ſcribit Veſpaſianum altercationibus inſolentiſſimis ab Heluidio pene in ordinem redactum.erat enim imperator poteſtate tribunitia. A nullo.alio quam a tribuno:nam cæteros collegas unum aliquod uolentes unus tantum tribunorum impedire poteſt:hinc Secundus deceat.ideſt decoruʒ ſit dixit:nõ liceat. A ſe.ſua ſponte ſubmittere ſe imperio alterius. Errauerim fortaſſe.corrigit dictũ: ne uideatur iactantiæ crimen incurrere. Aliquid.alicuius poteſtatis: & honoris. Tanquam eſſem. exempli gratia : ac ſi fuiſſem tribunus:cum uere fuerit:ſed hoc prætextu uerborum declinat arrogantiam. Aſſurgere.honorem præſtare:aperire caput. Stare:pedibus ſtantẽ agere:ſic enim dicebant : quã

In ordinẽ cogi

Clepſy.

conſuetudinem etiam apud græcos fuiſſe oſtendit Homerus in Iliade. Clepſydra.uaſe:quo defluen-

te guttatim aqua: ficut nunc puluere:horarum fpacia defignabátur:uel etiam quæque temporis momēta. Apuleius libro tertio fui afini:rurfum præconis amplo boatu citatus accufator: qdá fenior exurgit: & ad dicendi fpaciú uafculo quodam inuicem coli graciliter fiftulato: hac per hoc guttatim defluo infufa aqua populú fic adhorar: & tertio epiftolarú Seneca: Clepfydra nō extremú ftilicidiú exhaurit:fed qcqd añ defluxit Suidas fcribit Clepfydrá eē uas anguftiffimo ore circa fondú:ad qđ ī iudicíis aqua plenú ppofitú dicebát oratores: ficut inuit Aefchines ī Crefiphōté:quá cōfuetudiné imitati poftea romani: ná:&.M.Tulli⁹ Aulú ad Clepfydrá uocat. accipif īterdú p īftrumento aftronomico horas metiéte:& p iudicio græcis authoribus hæc afferétibus. Paufanias infup in uertice lthoniæ arcis Meffenēfiú fontem clepfydrá oriri tradit. inditú: & meretrici cognomētú noie prius Metiche:poftq̄ ad clepfydrá cōcubuit tota aqua defluente: inde Euboli poema Clepfydra appellatú. Athenæus author:& apud Suidá fup uerbo clepfydra q̄dá puerbia explicant.fuiffe illá p horologio ēt ad alios ufus fequētes fcriptores idicát. Vegeti⁹ libro tertio. quia ipoffibile uidebaf p totá noctē uigilantes fingulos ī fpeculis manere ideo in quattuor partes ad clepfydrá funt diuifæ uigiliæ. Cenforinus.P.Cornelı⁹ Nafica cēfor ex aqua fecit horarium:q & ipfum ex cōfuetudine nofcēdi a fole horas folariú cœptum uocari: Vitruuius teftaf horologio & ex aqua cōpatione Ctæfibiú primú explicuiffe:& libro feptimo. Athenæ⁹ iqt hydraulicú inftrumentú uidef effe clepfydra:unde ferunt Platonem paruam quandam inftrumenti excogitationé excogitaffe: dú nocturnú horologiú fingit fimile hydraulico: referens clepfydrá admodú capacem. fatis conftat clepfydrá deduci ἀπὸ τοῦ κλέπτειν τὸ ὕδωρ .i.a fubducendo aquá. Interfari. loquentem interrúpere:impedire. Conuitia. ab aduerfariis iurgia:qualia noftri temporis ī foro ftrepunt. Inulta. impunira. Inertem. nimium patientem:qui non exerceret fuá poteftatem: Vlcifceref. detrudendo conuiciantē in carcerē:uel ab aduocatione repellendo. Infolentem. arrogantem. Aeftus. follicitudo. Ante oculos. coram. Appellaffet. prouocaffet. auxilium me oraffet. appelládi ius q̄ fit frequens:quáq; neceffariú:qui nefciat nemo eft:quippe q iniquitatem iudicantium:uel imperitiam corrigat. lege iurifconfultum. ff. xlix. titulo de appelationibus:eft aút authore Afconio appellatio minoris ad potiores prouocatio:fignificat etiam appellare blanda oratione alterius pudiciciam attentare fecundú Vlpianum. Cui adeffem. pro quo agerem:cuius caufam tuerer. Ille. Aduerfarius me appellaffet. Intercederem. occurrerem. obftarem. ītercedere eft prohibere:cuius extremum ius erat apud tribunos pl. Auxilium ferrem. perinde ac fi diceret utri eorum opem tuliffem: aduocati partes exceffiffem: fi filuiffem uidebar me tribunatu priuare. Eiurato. depofito. abrogato. eiurare Pompeio referente fignificat id:quod defideratur non poffe præftare:quare Secundus dixit eiuratum tribunatum: ut qui in eo deductus effet:non poffe præftare honefte:quod iure debuiffet. Priuatum. fine poteftate. Omnibus po. ro. exercendo ius tribunitium:& opem dando preffis. Paucis. ad ufum paucorum aduocare. Perfonam tibi imponas. qualitatem:& mores dignitati tuæ cōpetentes. fic. M. Tullius pro Sylla: deniq; inquir iftá perfoná uehementé: & acré: quá mihi tunc tépus:& refp. impofuit: iam uoluntas: & natura detraxit:& Ouidius. Cú tibi contigat formá lunōis adire: Fac fcis pfonæ quá tueare memor. inq̄ fignificationem ipfe alibi: & Fabius ufurpant. neq; ignoro accipi interdú perfoná pro fcenico habitu:uł hiftrione a perfonando dictam: & pro corpore: ut fæpius apud iurifcōfultos: & quale illud Traiani in epiftolis: quid in perfona ftatuendum fit. Præferatur. magis probetur.

Appellaf

Eiurare.

Perfona.

interfari nefas eēt:hūc ēt cōuitia audire: & fi īulta patereť:inerté:fi ulcifceretur ifolēté uideri. erat hic quoq; æft⁹ fi añ oculos forte me appellaffet: uel ille cui adeffem:uł ille cōtra qué ītercederé: an auxiliú ferré: an quiefceré: fileremq;: & quafi eiurato magiftratu priuatú ipfe me facerē? His rōnibus motus mălui me tribunū oibus exhibere:q̄ paucis aduocatū. Sʒ tu:iterᵹ dicā:plurimū ītereft:qd effe tribunū putes:quá pfonā tibi īponas:q̄ fapiēti uiro ita aptāda ē:ut pferaf. Vale.

C. Plinius Bebio Hifpano. S.

TRanqllus cōtubernalis meus uľt emere agellú:qué uéditare aicus tuus dr:rogo cures quāti æquum eft emat:ita .n. delectabit emiffe: ná mala ēptio fp ígrata:eo maxíe: q exprobare ftultitiā dño uideť:in hoc agello:fi

TRanqllus. Hifpanú rogat:ut p Tranqllio fuo agellú iufto pcio cōparet:ne fit pœnitētiæ loc⁹. Bebius Macer Hifpan⁹ poftmodū cōful defignatus:fub Adriāo pfectus urbis fuit. ī qbufdā excplaribus fcriptú ē Vipfano. ná Vipfanú Meffallam legimus tribunú legionis:cui præerat Aponius Saturninus:uiᵹ egregiú: & qui folus ad id bellú artes bonas attuliffet: alioqui fub Vefpafiano pietatis:eloquentiæq; famam adeptus:nondú ætate fenatoria p fratre Aquillio īperatorem aufus deprecari: cuius lauretum Martialis carminibus memorat. Venditare:cupere uendere: & quærere præftinatoré. Mala. pluris. Domino. emptori. Stultitiam. ignorantiam:quipluris emiffet: quod

Bebius
Nacer
Hifpan⁹
Vipfan⁹

minoris eſſet. Arriſerit.placuerit:honeſtum fuerit. Stomachum.appetentiam. Sollicitant. inſtigant. augent. Vicinitas urbis.cenſet Columella in propinquo agrum mercati:quo frequenter dominus ueniat: & frequentius: q̄ ſit uenturus denunciet: ſub hoc enim metu cum familia uillicus erit in officio.

Opportunitas uiæ.multum confert agris iter commodum:primum:quod eſt maximum:ipſa præſentia domini:qui libentius commeaturus ſit:ſi uexationem uiæ non reformidet:deinde ad uehenda: & exportanda utenſilia:quæ res frugibus conditis auget precium:& minuit impenſas rerum inuectarum:qa minoris apportentur:eo q facili niſu perueniatur:nec non nihil eſſe etiá paruo uehi:ſi conductis iumẽtis iter facias : ſeruos quoq;:qui ſecuturi patrẽ familiæ ſint: nõ ægre iter pedibus ingredi. Mediocritas uillæ.ædificii i agro:ne.ſ.uilla ſit adeo ampla:uti inde ſecundum Catonis præceptũ exire nequeas. Modus ruris.mediocritas agri.huc pertinet illa præclari poetæ ſententia:laudato ingentia rura. Exiguũ colito:q uir eruditiſſimus traditũ uetus præceptum numeris ſignauit:ne maiorem q̄ rõ calculorũ patiatur emere agrũ uelim⁹: quippe acutiſſimá gentem pœnos dixiſſe cõuenit:ibecilioré agrum q̄ agricolam eé debere. modus aũt erit unicuiq; uolũtas: facultaſq;:neq;.n. ſatis ẽ poſſidere uelle: ſi colere non poſſis: Aduocet.delectet:alliciat:conſolet: inde aduocamentum conſolatio. Diſtringat.occupet. Scholaſticis.qui adhuc inſtituunt:& in ſchola uerſantur:an q i ocio ſtuderet. Tranquil.Ná iá cauſas agebat dimiſſus a pceptore. Porro.ſane.pcipue. Releuare.recreare. Caput.ſtudiis feſſum. Reficere. reſtaurare i ſecunda lectione refigere fuit:hoc eſt alio diuertere. Reptare.lente & quaſi teſtudinis paſſu ire:ut conſueuere : qui ſpacianẽ. ſic Horatius.an tacitũ ſyluas interreptare ſalubres. Per limitem.limites i agris duo maximi ſunt cardo: & decumanus. limes decumanus eſt:qui agrum ab exortu æquinoctiali ad occaſum æquinoctialẽ ſecat: cardo aũt a meridie ad ſeptentrionẽ.reliqui limites anguſtiores ſunt:diſtantq; inter ſe paribus interuallis.ſemita eſt arcta:& quaſi dimidia uia. Arbuſculas. Columella de oliuis paruis loquens arbuſculas dixit. Salubriter.iuſto precio. Vt non relinquat locum pœnitentiæ.ut ſemper emptio placeat:ná is non relinquit locum pœnitentiæ:qué nullius rei pœnitet.

Aduocaẽ

Limites duo Cardo. Semita

mõ arriſerit pciũ. Tráquil li mei ſtomachũ multa ſollicitãt:uicinitas urbis:opportũitas uię: mediocritas uillæ: modus ruris: q aduocet magis: q̄ diſtringat. Scholaſticis porro ſtudioſis: ut hic ẽ:ſufficit abunde tm̃ ſoli:ut releuare caput: reficere oculos: reptare p limitẽ: unamq; ſemitá terere:omneſq; uiticulas ſuas nõſſe:& numerare arbuſculas poſſint. Hæc tibi expoſui quo magis ſcires q̄tum etiá ille mihi:ego tibi debiturus ſim: ſi prædiolum iſtud: quod commendatur iis dotibus:tam ſalubriter emerit:ut pœnitentię locum non relinquat. Vale.

C. PLI. CAECILII SECVNDI EPISTO. LIBER SECVNDVS.

C.P.Vocõio Ro.S.

Oſt aliquot ãnos inſigne: atq; mẽorabile.P.R.oculis ſpectaculũ exhibuit publicũ funus Virginii Rufi maximi & clariſſimi ciuis: & pide felicis.xxx.ãnis glę ſuæ ſupuixit. legit ſcripta

IOANNIS MARIAE CATANAEI ENARRATIONES IN EPISTOLAS SECVNDI LIBRI C.PLINII CAECILII.

Funus publicũ.

Oſt.Voconiũ Romanũ admonet Virginio ruſo publice factũ funus honeſtiſſimũ: uirumq; ſummũ:& amiciſſimũ pari laude celebrat:& q̄uis ſenem:tñ ut iuuenẽ deflet.Spectaculũ.rem ſpectandá.Publicũ funus.q uiri iſignes:& memorabiles ſtrenue p patria pugnádo occubuiſſent:aut reip.operá ſuam prompte nauaſſent:publice funerabanẽ:tracta conſuetudine a Bruto:qui a collega Valerio publice tumulatus ẽ.erat autem publicũ funus ſicut Plutarchus in uita Publicolæ oſtendit:cum quis propter ſua in rempu.beneficia publicis ſumptibus ſepeliebatur. comitabãtur prætere a conſules:tribuni:ac ſenatores: deniq; omnis magiſtratus uſq; in forum:ubi uir aliquis laudatiſſimus orationem pro laudibus defuncti habebat:deinde ad locum ſepulturæ profectis omnibus quidam incenſam facem accipiens quam maxime alte poterat efferebat: re teſtans licere quidem : ſed honori parcendum : funus authore .M. Tullio fiebat imaginibus : exequiis: pompa i laudatione : cantu: ludis: lamentationibus : rogo: ſic Tranquillus .L. Vitellium Auli Vitellii imperatoris patrem publico funere: a ſenatu honoratum aſſerit. Maximi: ac clariſſimi. rebus geſtis. Perinde. pariter. Felicis: dum Cæſares:quibus ſuſpectus erat euaſit. Superuixit gloriæ ſuæ.poſt uictoriá adeptá contra Vindi-

de se carmina: legit historias: & posteritati suę interfuit: perfunctus est tertio consulatu: ut summum fastigium priuati hominis ipleret: cũ pricipis noluisset. Cæsares q̃bus suspectus: atq; ẽt iuisus uirtutibus fuerat: euasit: reliq̃t incolumẽ optimum: atq; amicissimũ tãq̃ ad huncipsum honorem publici funeris reseruatus: annum tertium: & octogesimum excessit in altissima tranquillitate: pari ueneratiõe. usus est firma ualitudine: nisi q; solebãt ei manus tremere citra dolorem tamẽ:

cem: uixit insup triginta annis Virginius. Rufus equestri familia ignoto pr̃e: cũ oẽs a Nerone ad Galbã deficerent: Ipse in Gallia germanicum ducẽs exercitum p sese agebat: præerat. n. potẽtissimis legionib⁹: cum uenisset Besontiona: id oppidum est depredatus: q; se nõ recepisset: Vindice ad auxiliũ urbis occurrente: & non ꝓcul castra metante missis ultro citroq; quibusdam: tãdem soli inter se duces collocuti cõtra Neronẽ coniurarunt: deinde Vindice urbem cum exercitu occupare quærente: Rufi milites hostiũ aduentũ edocti: ac opinantes aduersus se exercitum duci sine ꝑcepto præfecti Vindicianos inopinatos: & inordinatos adorti omnes interficiunt: quibus Vindex consternatus sibi mortem consciuit: multi postea militũ cadaueri illius insultantes conati sunt in se gloriam facti transferre. Rufus occisum uehementer defleuit: & imperium q̃uis sæpius istãtibus militibus suscipere noluit: cum facile illud consequi potuisset: strenuus. n. uir erat: & robur magnũ: & prõptũ habebat: militesq; Neronis imagines demoliebãt: ipsum Cæsarẽ: & augustũ appellantes: uerũ postq̃ renuebat militũ unus in uexillo: ut imperaret: scripsit: quod ille ptinaciter repudiauit uix tumultuantes sedans: psuadensq; fore in senatus: & populi ro. potestate dare imperium cuicunq; uoluissent. omnino magnificus: utpote non appetens principatum: ꝓ quo alii omnia subeunt pericula: mox tradito exercitu in potestatem Galbæ ab eo non debito susceptus honore inuidia Titi Iunii nescientis uiꝶ illũ miti ingenio a bellis: & malis quoscunq; duces alios occupantibus: in securam uitam: & senectam pacis: ac quietis plenã se subducere. hæc sumpta ex Tacito. Dione: & Plutarcho. Legit historias. quas scripserunt. Cluuius Rufus: Plinius senior: Cor. Tacitus. Posteritati suæ interfuit. uidit istaꝶ monumenta p quæ uicturus erat apud posteros: & ꝑter aliorum scripta ipse insuper Virginius reliq̃t rhetoricæ libros: meminerunt Tacitus: & Quintilianus. qui libro tertio institutionum p hæc aperte ostẽdit opus suum emisisse sub Traiano: accuratius inquit Galliõe scripsit Celsus: & Lenas: & ætatis nostræ Virginius: & Plinius: Tutilius. sunt: & hodie clari eiusdem operis authores: ex quibus apparet: cum hæc scriberet: siue potius ederet: iam Virginium e uita migrasse: eum autem traiano imperante concessisse: præter huius epistolæ testimonium: etiam illa ex panagyrico uerba significãt: erat in senatu ter consul: sicut ibidem enarrabimus: Virginium manifeste designant. hic dicet aliquis: si Fabii institutiones contendis Traiano imperante emissas: cur in quibusdam ꝑfationibus Domitianum commendat: ea sane fuit scriptoris constantia: & magna sub Traiano libertas: ut quæ uiuo scripserat: mortuo non detraheret: & licebat sub optimo principe impune scribere: Quare crediderim Domitião impante m̃lta: ac fere omnia: quæ ĩ institutionibus continent̃ cõposita: & quædã ẽt publicata: uel eo iussu: ut ipse testat̃: postea diu limata sub Traiano emissa. Perfũctus est tertio consulatu. primũ cõsulatũ gessit cum Memmio Regulo. alteꝶ cum Pompeio Vopisco referente Tacito: tertium cũ Nerua impatore: author Iulius Frontinus de aquæductibus: & Dion inquit: Nerua Virginium sæpius impatorem nominatum non timuit in consulatu suo collegam asserere. in cuius mortui tumulo hoc epitaphium incisum est. Hic situs est Rufus pulso: qui Vindice quondam impium asseruit non sibi: sed patriæ. non ideo intellige Virginiũ mortuum sub Nerua: sed ut in transitu tam memorabile facinus tangeret: hoc addidisse Dionem: quod tñ apud eum metro non cõstat. Perfunctus. explens: quia quartum: cui a Traiano fuerat destinatus: non potuit geref obitu intercedente. Summum fastigium. tot consulatus: & in senatu eẽt ter consul: cũ Traian⁹ ĩpator tertium consulatum: ut nimiũ recusabat. Priuati. non pricipis: sic in panagyrica oͣone priuatũ dixit respectu principis: & Tacitus in eundem sensum usurpauit: ex quib⁹ appet: nõ tantũ priuatũ dici: qui sine magistratu est. Cũ principis. fastigium implere noluisset delatum ei a milite impium conueniebat: sed dubium fuisse an ꝓ Galba impare uoluisset: impem ratus: si accepisset: tutum: si recusasset. hæc Tacitus ꝓ commodo suo. Cæsares euasit. Neroni: Galbæ: Othoni: Vitellio: Domitiano supuixit: & eoꝶ immanitatem uitauit: nam ꝑcipue opes erant bonis artibus inoffensa tot principum malicia: & in coniuratione Pisoniana scribit Tacitus Virginium Rufum claritudine nominis in exilium expulsum: quod studia iuuenũm eloquẽtia foueret. Optimum. Traianum cognomento optimũ: quo maxime gloriabatur tradente Dione: & Secũdus in oratione panagyrica hoc cognomẽtum pluribus extollit. Reseruatus. conuenit cum Plutarcho: quem diximus scripsisse. Virginium inuidia Iunii ad meliorem uitam reseruatum: nam sub pessimo principe nunquam talem honorẽ fuisset consecutus. Altissima tranquillitate. summo ocio: & quiete. Pari. maxima. Firma. ꝑpetua. Manus tremere. Celsus tremorẽ manuũ inter gñ̃a paralysis: eiusq; curationẽ ponit. Citra dolorẽ. sine poena: &

Virginii gesta.

Quintilians institutiones

Virginii cõsulat⁹

Priuatus

tortura. Aditus.præludium.principium. Longior.longioris temporis. Laudabilis.ex cauſa laudabi-
li contractus fuit. Vocem præpararet.orationem componere uellet panagyricam. Cõſulatu. quarto:
cui fuerat deſignatus a Traiano. Et ſeni:& ſtáti ipſo põdere.tria ponit ſeniũ Rufi.& ꝙ pedib⁹ ſtaret:ac
magnitudiné libri:quibus oñdat in maius luxatá illius coxam. Conſequiẜ.diſpactum colligit. Læue.
lithoſtratum:& ideo lubricum:uel læue:poliũ. Pauimentum.ſolum ſtratum. Fallente. nutante:la-
bente:inſtabili. Coxamq; fregit.ad quod uideẜ Iuuenalis ſatyra decima reſpexiſſe:mala ſenectutis enu
merans:ubi inquit:hic coxa debilis.Collo
cata.coniuncta: in locum ſuum [illegible]poſita.
Reluctante ætate.quia difficilius ſenes
in fracturis curanẜ. Coiit.coiuit:conglu
tinata eſt. Exequiæ.indifferenter ꝑ fune
re:q̄q̄ funus maiora complectaẜ:ſicut alio
loco dicemus. Pricipi.Traiano: ſub quo
tátus uir honoratus eſt. Foro: & roſtris.
in quib⁹ laudatus eſt.nam romani omnes
claros uiros(authot Dionyſius) ſiue ꝙ illi
bellorum ducatum acceperint:ſiue ciuili-
um negociorum magiſtratus:& ſua pru-
dentia conſilia:actioneſq; pulchras edide-
rint:neq; tantum bello morientes: ſed &
cæteros qualicunq; functos uitæ fine lau-
dari in foro inſtituerunt: ſumpto initio a
Publicola:qui bruti corpus ibi proponés
ornatum decenter in lectulo aduocata po
puli concione pro roſtris funebrem ora-
tionem habuit.nec me præterit roſtra pro
magiſtratibus ſumi:ꝙ in his concionaren
tur:& Cornelium Seueruȝ dum laudat Ci
Roſtra ceronem:pro eloquentia poſuiſſe. Roſtra
inquit Liuius ex nauibus Antiatum:ex q-
bus ſuggeſtum in foro extructum adorna
ri placuit:roſtraq; id templum appellatũ:
ad Comitium prope iũcta curiæ: ſed po-
ſtea loco mota:&.M.Tullius in Vatinium
produxeris iudicem in roſtris.illo inquam íaugurato templo.roſtra in regione octaua iuxta forum lo-
cat Victor:quem locum ad ſtatuas clariſſimum fuiſſe docet Cicero pro Deiotaro: hinc Iuuenalis: cum
forum nominauit:ſtatim ſubdit triumphales ſtatuas.Tranquillus bina roſtra fuiſſe indicat: Auguſtum
laudatum pro roſtris ueteribus referendo: & Mar. Tullius in legibus inquit honoratorum uirorum
laudes in concione memoranto: eaſque ad cantus: ad tibicinem proſequuntor. Supremus calculus.
maximum ſuffragium: legitur etiam cumulus ideſt copia. Laudator. eloquentiſſimus. fuit enim
in Tacito grauis:& eloquens oratio: cuius ſcripta:quo magis leguntur: eo plus ponderis & admiratio
nis cum multiplici copia habere creduntur.dicam quod ſentio:nemo hiſtoricorum magis diligentem
lectorem tenet: & alit: modo robur:& uim dicendi:non leuia tantum conſectetur. Plenus annis.ſe-
nex admodum ſepultus eſt in Alſienſi uilla. Quos recuſauit.immo maiorem meruit gloriam:ꝙ prin
cipatum: quem uirtutibus meruerat: recuſauerat:laudabilius enim honores mereri:& non gerere:q̄ im
meritos ſuſcipere. Quærendus.optandum ut uiueret. Exemplar uitæ prioris.tanquam unus ex an
tiquis romanis:qui nobis eſſet imitandus. Mihi.deſiderandus eſt. Publice.boni publici cauſa. Priua
te.reſpectu meo. Eadem utriq; regio.inſubria.ſumus ex municipiis.quæ ſunt in eadem regione:& cũ
Ptolemæus in Inſubria quattuor tantũ municipia ponat.Nouariam: Titinum:Mediolanum:Nouũ Co
Virginiũ mum:addendo municipia finitima:& contermina neceſſe eſt Virginium Mediolanenſem:ſatis .n. con-
Medi. ſtat Secundum fuiſſe Nouocomenſem.neq; ullum prædictoꝝ oppidoꝝ:q̄ Mediolanum Como conter
minum:& addiderit agros poſſeſſioneſq; coniunctas.gaude igitur Italicarum præſtantiſſima ciuitas tá-
to ciue repto:non indigna tá clariſſimi uiri alumna:nec ıll tá florentiſſimá p̄riam ſibi reſtitutam dedi-
gneẜ.utraq; auté fuiſſe municipia:teſtimonio Secundi:ac Taciti:& antiquaꝝ memoriarum uero uerius
confirmaẜ. Relictus.teſtamento a patre. Affectum. amorem. Sic.tanta beniuolentia. Can-
Candi- didatum.petentem honores:mos erat magiſtratum petituris:ut abſq; interiore tunica in comitiũ cádi-
datus da opti ueſte deſcenderent:ſiue:ut eo habitu ad oplicádũ humiliores accederent:ſiue innocentiam ſu
am ꝑ album indicantes colorem:ſiue:ut qui cicatrices haberét manifeſte ſigna fortitudinis apirent.nec

aditus tantum mortis dutior: longiorq; : ſed hic
ipſe laudabilis.Nam cum uocé præparatet actu
rus in conſulatu principi gratiaſ:liber:quem for
te acceperat grandiorem:& ſeni:& ſtanti ipſo põ
dere elapſus eſt: hũc dum conſequitur:colligit-
q; per læue:& lubricum pauimentum fallẽte ue-
ſtigio cecidit:coxamque fregit:quæ parum apte
collocata reluctante ætate male coiit. Huius ui
ri exequiæ magnũ ornamẽtũ principi:magnũ ſæ
culo:magnũ etiã foro:& roſtris attulerunt. Lau
datus é acos.Cornelio Tacito:nã hic ſupremus
felicitati eius calculus acceſſit laudatot eloquen
tiſſimus:& ille quidé plenus annis obiit: plenus
honoribus:illis ẽt:quos recuſauit:nobis tñ quæ
rẽdus:ac deſiderãdus eſt:ut exẽplar uitæ prioris
mihi uero præcipue:qui illũ nõ ſolũ publice q̄tũ
admirabar:tm̄ priuate diligebã: primũ ꝙ utriq;
eadem regio:municipia finitima:agri etiã:poſſeſ
ſioneſq; cõiunctæ.Præterea ꝙ ille mihi tutor re-
lictus affectũ parentis exhibuit:ſic cãdidatũ me

ſolum magiſtratus petitores dicebantur candidati:ſed ẽt aliaꝝ reꝝ:nam Tranqui.in Veſpaſiano diſpenſationis candidatum dixit petentem diſpenſationem:candidati item Cæſaris appellati:qui principis epiſtolas in ſenatu legebant:& milites principales cãdidatos teſtatur Vegetius priuilegiis muniri. Suffragio.auxilio.uoce. Sic.tanto ſtudio. Ex ſeceſſibus occurrit.tã:& ſi abeſſet:nec amplius ſe huiuſmodi officiis implicaret:tñ cũ præſenſerat me petere magiſtrat⁹ ſtatim properabat in urbem:ut mihi adeſſet.
Officiis renunciaſſet.modus dicendi elegantiſſimus renuncio ſtudio:pro non amplius ſtudeo:& a ſ̃fis ceſſo:a quo renunciatio.i.ceſſatio.

ſuffragio ornauit:ſic ad omnis honores meos ex ſeceſſibus occurrit:cum iampridem eiuſmodi officiis renunciaſſet:ſic illo die:quo ſacerdotes ſolẽt nomiaꝛ:quos digniſſimos ſacerdotio iudicãt: me ſemp noiabat:quin ẽt in hac nouiſſima ualitudine ueritus:ne forte inter qnqueuiros crearetur:qui minuẽdis publicis ſumptibus iudicio Senatus cõſtituebanꝰ:cum illi tot amici ſenes:cõſularesq; ſupereſſent: me huius ætatis: per quem excuſaretur: elegit:his quidem uerbis:etiam ſi filium haberem tibi mãdarem. Quibus ex cauſis neceſſe eſt tãq̃ immaturam mortẽ eius ĩ ſinu tuo defleam: ſi tamẽ fas eſt:aut flere:aut oĩno mortẽ uocare:qua tanti uiri mortalitas magis finita: q̃ uita eſt. Viuit enim:uiuetq; ſemper: atq; etiã latius ĩ memoria hominũ:& ſ̃moẽ uerſabiꝰ: poſtq̃ ab oculis receſſit. uoluí tibi multa alia ſcribere: ſed totus aĩus in hac una cõtẽplatione defixus ẽ: Virginium cogito:Virginium uideo: Virginiũ iam uanis imaginibus:recentibus tñ audio:alloquor: teneo:cui fortaſſe ciues aliquos uirtutibus pares:& habemus:& habebimus: gloria neminem.

C.Plinius Valerio Paulino.S.

Raſcor:nec liquet mihi an debeã: ſʒ iraſcor.Sciſq̃ ſit amor iniqu⁹ iterdũ:ĩpotẽſ

Illo die:calẽdis ianuariis lege Ouidium ĩ Faſtis:& Cor.Tacitus quindecimuirale ſacerdotium ſcribit pricipio anni ſolemne iuſiurandum ſolitum iurare:& nuncupationibus uotorum adeſſe: & Secundus libro quarto Frontinũ:cui in auguratu ſucceſſit:teſtatur ſe per multos annos ante obitum ſui inter ſacerdotes nominaſſe: tanq̃ in locũ ſuũ cooptaret. Me.dignũ ſuo ſacerdotio. Nouiſſima.qua interiit. Quinquemuiros.erant quinquemuiri.magiſtratus extraordinarii:primo creati ſunt de legibus imperio cõſulari ſcribendis. deinde agris diuidendis:quibus aliquando trium uiros præponebant:tertio de muris:turribusq; conficiendis: nonnunquam minuẽdis ſumptibus imperatorum liberalitate cum ciuitas grauari uideretur. Minuendis publicis ſumptibus.ut ſupfluos: & nimios reip.ſumptus detraherent. Iudicio ſenatus.ſenatuſconſulto:& electione: cui Traianus multum tribuit. Conſulares.q̃ conſulatum geſſerant. conſulares etiã fœminas dicimus conſularium uxores: adiicit Saturninus matres:quod nuſquam relatũ ẽ:neq; reptũ autho.Vlp.at ſenatores aliđ erãt:nã oẽs cõſulares ſenatores erant: ñ oẽs ſenatores cõſulares:hoc apte colligitur ex lib. ſcđo belli punici ſcđi apud Liuium. Huius ætatis.iuuenem admodũ.
Excuſaretur.apud ſenatum ꝙ ſe ualitudine excuſarem ne inter quinquemuiros eligeretur. Tibi mandarem.te tutorem relinquerem:uel hoc munus excuſandi iniungerem. Immaturam.ante tempus reſpectu deſiderii Secundi:nam ſi reſpexeris ad tertium:& octogeſimum annum erat matura. In ſinu tuo:apud te.Mortalitas.corpus:ꝙ ſolum morti obnoxium erat. conditio moriendi: nam uita duplex eſt: una cum anima coniuncta corpori eſt:altera cum apud poſteros memoria nominis uiuit rebus præclare geſtis. Viuit.Martialis in obitu Salonini. Viuit qua uoluit uiuere parte magis. Viuet.fama illius erit immortalis. Ab oculis receſſit.remota inuidia. raro enim ante cineres gloria uenit. Multa alia.præter Virginii interitum. Video. uidere uideor.imaginor.
Vanis.falſis. Recentibus.actibus pauloante cum illo habitis. Gloria.laude: qui cum poſſit imperare id recuſet.

Quĩquẽuiri

Conſulares

Raſcor.Paulinũ monet:ut aliqđ ſcribat:cũ tãdiu nihil ab urbe litteraꝝ miſerit Valerius Paulinus circũiectas Galliæ Narbonẽſi ciuitates Vitelliana tẽpeſtate ĩ uerba Veſpaſiani: cui⁹ añ fortunã aĩcus erat:adegit:cõcitiſq; oĩbus:qui exauthorati a Vittellio bellũ ſpõte ſumebãt.Foroiuliẽſem coloniã:clauſtraq; maris ꝑſidio tuebaꝰ:eo grauior author:ꝙ Paulino pr̃ia Forũiulii:& bonus apđ p̃torianos:quoꝝ quõdã tribun⁹ fuerat:ipſiq; pagãi fauore mũicipali:& futuræ potẽtiæ ſpe:iuuare ptes annitebãꝰ.plures ſunt ad eũ ep̃læ:moriẽs ius libertoꝝ ſuoꝝ Secũdo reliqr: Paulinũ tribunũ ĩ bello iudaico Ioſephus:& alteꝝ p̃fectũ Alexãdriæ refert.Martialis pedũ pnicitatẽ ĩ Paulino admiratur:& Paulinũ a Seuero imp.interfectũ legimus. Nec liquet mihi.nullam adhuc certã rationẽ habeo an debeam iraſci. Iniquus.qui iniuſte cogat iraſci. Impotens.ad comprimendos affectus iniquos

Valerius Paulinus

μικραιτιοσ.pro minima quaq; re irascibilis.quiq; parua causatur. Causa.qua irascor:q nihil scriberet. Non minus.æque. Litteræ nullæ.ueniũt:mittuntur. Exorare:placare. Plurimas: litteras. Non sum auditurus.non admittam tales excusationes:quales si diceres:non eram Romæ:uel negociis occupabar. Enim,certe. Nec dii sinant.nec uelint. Illud.ut afferas hanc causam moræ a scribendo. Vt si diceres eram infirmior. Vtrunq; studere:& desidere. Ocio.quiete:difficile enim lucubramus in tumultu:& animi perturbatione.

sępe: μικραιτιοσ semper. hæc tamen causa magna est:nescio an iusta:sed ego tãquã ñ minus iusta: q̃ magna sit:grauiter irascor: quod a te tamdiu litteræ nullæ. exorarĩ me potes uno:mõ:si nũc saltẽ plurias:& lõgissimas miseris:hæc mihi sola excusatio uera: cæteræ falsæ uidebuntur: non sum auditurus:nõ eram Romæ:uel occupatior erã: illud enim nec dii sinant:ut infirmior. ipse ad uillam:partim studiis:partim desidia fruor: quorũ utrũq; ex ocio nascitur.

C. Plinius Nepoti .S.

MAgna Isæum fama præcesserat:maior inuentus est: summa est facultas: copia: ubertas:dicit semper extempore: sed tã quam diu scripserit. Sermo græcus:immo Atticus: præfationes tersæ:graciles:dulces:graues interdum:& erectæ. ꝓponit controuersias plures: electionem auditoribus ꝑmittit:sępe ẽt ĩparatus

Isæus MAgna.duos inuenio fuisse Isæos ꝑstantissimos rhetores atheniensem unũ Demosthenis ꝑceptorẽ:ut Philostratus tradit: alterũ Assyriũ declamatorẽ:quẽ Suidas uiguisse sub Adrião:& plurima scripsisse refert Lolliani ephesii dclamatoris magistrũ: & Iuuena.illius dicendi torrẽtem ueneraẽ per transitũ.unde prouerbium illud Tantali ortos uindemiari traxisse originẽ Philostratus:& Suidas enarrant:cũ prius intẽperanter uiueret:mox ad modestiam conuersus interrogareẽ:quis nã pisciũ:& auium optimus esset? explicata Isæi summa facultate:& eloquẽtia hortatur Nepotem ut eum auditum ueniat:cũ uiua uox magis afficiat.

Nepos Licinius Nepos diu orbus suscepta filia captatores frustratus domum habuit apud sacellũ Floræ ad ueteres Ficelias authore Martiale:in prætura sũma usus cõstantia:& seueritate.fuit:& Caluisius Nepos Cæcilii cõtubernalis: Nepotẽ Adrian⁹ loco hostis habuit:& Nepotis pistoris meminit Iuuenalis. Præcesserat.ãte aduentum eius in urbem. Maior. maioris facundiæ q̃ crederetur.

Facultas Facultas.facilis potestas dicendi.alibi pro diuitiis. Vbertas. fertilitas cum delectu.sic pinguæ dicendi genus Cæcilio assignat Macrobius:sicut copiosum Ciceroni: & Philostratus Isæo non aridũ:sed immensum:ac naturale:& rebus sufficiens.

Extpe Extempore.imparatus. ex improuiso. nam maximus studiorũ fructus est:& uelut præmium quoddã amplius longi laboris extẽpore dicẽdi facultas:quã qui non erit consecutus Fabii s͞nia ciuilibus officiis renunciabit. Diu scripserit.stilo elaborauerit.Quintilianus præcipit multo:ac fideli stilo elaborandam orõnem:ut scriptorum colorem etiã ea:quæ subito effusa sunt reddant.extemporalis.n.garrulitas:nec expectata excogitatio:& uix surgendi mora circulatoriæ iactationis similis est.

Aticus sermo Atticus.optimus:nam attice dicere est optime dicere: quia attici inter alios græcos pressi:& integri sunt:& Xenophon pro dulcedine eloquii:& incredibili facilitate attica musa appellatus.M.T.de optimo genere oratorũ:attice dicere tradit esse:ornate:apposite:elegãter in uno quoq; dicendi g͞ne probato differere.sale:& facetiis uti uel maxime atticũ est:sciatq; si q̃s Demosthenẽ imiteẽ:eum:& attice dictuꝝ:& optime:quo oratore ne Athenas quidẽ ipsas magis credo fuisse atticas:& de claris oratoribus:attice dicere est ad similitudinẽ Demosthenis dicere:ut non omnes qui attice iidem bñ:sed ut omnes:qui bñ iidem etiã attice dicant. Præfationes.quæ ante opus ponuntur breuibus cõsiliũ scriptoris explicantes. Tersæ.limatæ:accuratæ:politæ. Graciles:pressæ:acutæ. Dulces:suaues:delectabiles:non asperæ:non tetricæ. Graues.sententiis refertæ. Erectæ.stilo grãdiori.ãtitheton.graciles:& erectæ:graues:& dulces. Poscit.sibi dari ab auditoribus lego tamen melius ꝓponit.

Controuersia Plures controuersias:quas tractet extẽpore.añ controuersiam ꝑfationem dicebant:non solum hoc ex Cæcilii uerbis.sed ẽt Gelii dicentis introit adolescens:& præfatur arrogantius.& elatius q̃ ætati eius decebat:ac deinde iubet exponi cõtrouersias:quid aũt sit controuersia Seneca inquit. declamabat Cicero

Thesis non quales nunc cõtrouersias dicimus:nec quales quidẽ:quales ante Ciceronẽ dicebant: q̃s thesis uocabant.hoc aũt genus materiæ:quo nos exercemur:adeo nouũ est:ut nomẽ quoq; ei⁹ nouũ sit.cõtrouersias nos dicim⁹:Cice.cãs uocat:hoc uero alterũ nomẽ:hoc ẽ thesis:græcũ ẽ:sed i latino ita trãslatũ:ut ꝓ latino sit:scholastica cõtrouersia multo recẽti⁹ ẽ:sicut ipsa declamatio artẽ tractãdæ cõtrouersiæ Aphthõius ꝑbet:& plures Seneca exponit:q̃s Sylo Põpeius apud eundẽ quoties cõmodum erat existimabat sumi posse de omnibus legis uerbis. Electionem.ut eligerent de qua primum diceret. Imparatus.ignarus quã sint auditores cõtrouersiam ꝓposituri:q facit ut magis in supioribus legendum credam proponit

nisi mallemus legere paratus:q̄ in uulgatis codicibus scriptū offendes. Isæus quasdā cōtrouersias ꝓpone
bat auditorib⁹:ut quā uellēt tractari eligerēt:pleruq̄ꝫ nullas ꝓpōebat:sed quācūq̄ꝫ dixissent auditores ex
īprouiso disserebat. Exurgit.stātes.n.dicebāt. Amicit̄.palio qa græc⁹:nā si roman⁹ toga:cui⁹ formā ī
oratore Quintilian⁹ optime describit.alii codices hn̄t. iā ergo.loco amicit̄:& sic iā:expone stati. Oīa.
succurrūt necessaria dicēti. Pariter.eodē momēto. Ad manū.in prōptu. Recōditi. rari.admirabiles.
Occursant.fluūt.sugerunt̄.uberāt. Verba.utrūq̄ꝫ tetigit ex qbus oro cōficit̄ ex uerbis:& reb⁹:ī reb⁹
intuēda inuētio:in uerbis elocutio:ī utris
q̄ꝫ collocatio:uerba:aut singula: aut con-
iuncta sunt:in singulis intuēdū est ut sint
latina:pspicua:ornata:& ad id qđ efficere
uolumus accōmodata:in cōiūctis:ut emē
data.ut collocata.ut figurata. Quæsita.
electa. Exculta.emēdata:ut alterū ad sin
gula:alterū ad cōiuncta referat̄. Multa
lectio ī subitis.cū dicit Isæus ex īprouiso
apparet multa legisse:cōparat̄ .n. facultas
extēporalis ex multa lectione:& lōgo sti-
lo ac fideli.unde libro.ii.de oratore.M.T.
q a scribēdi cōsuetudie ad dicendū uenit:

exurgit: amicitur: iam ergo icipit: statim omnia
ac pene pariter ad manū: sensus recōditi: occur-
sant uerba: sed qualia: quæsita & exculta: multa
lectio ī subitis: multa scriptio elucet: procemiat̄
apte: narrat aperte: pugnat acriter: colligit for-
titer: ornat excelse: postremo docet: delectat: ad
ficit. qđ maxie dubites: crebra ενθυμηματα και νοη
ματα. crebri syllogismi circunscripti: & effecti:
quod stilo quoq̄ꝫ assequi magnū est: incredibilis

hāc affert facultatē:ut ēt subito si dicat:tn̄ illa q̄ dnt similia scriptoꝝ eē uideat̄. Multa scriptio. multū
scripsisse:nulla.n.res tm̄ ad dicēdū ꝓficit quātū scriptio.author Cice.de claris oratorib⁹.multa lectio re
fert̄ ad res.hoc ad uerba:nā pspicuitas in uerbis ṗcipuā hēt proprietatē.cōpauit itaq̄ꝫ delectū reꝝ ex mł
ta lectiōe.at stilo diutio pspicuitatē uerboꝝ. Procemiat̄ apte.sumit ꝓœmiū subiectæ rei cōgruū:uult — Procemium
.n.principiū eē accōmodatū causæ:& materiæ insitū:uñ Hermogenes inqt difficillimū eē inuenire ꝓœ
miū cāæ cōuenicēs:quo reperto cōmode facilius cætera tractāt̄:cū aliæ orōnis ptes ab illo depēdeāt.Nar — Narratio
rat apte.narratio debet eē lucida:breuis:uerisimilis:erit apta:si fuerit exposita ꝓpriis uerbis:& signāti-
b⁹:distincta reb⁹:psonis:tpibus:locis:causis:ipsa ēt ꝓnunciatōe in hoc accōmodata. Pugnat acriter.dū
sua argumētis cōprobat:& aduersarii ptes cōfutat.ibi.n.uis:& acrimōia dicētis tota effundit̄. Colligit.
cōcludit.ut in poratiōe:ubi ualidissima quæq̄ꝫ p orōnē sparsa colligim⁹.an magis nō tā porationē intel
ligit:q̄ uniuscuiusq̄ꝫ syllogismi uel enthymematis cōclusionē cum colligere fit ex duobus pluribusue ꝓ
nūciatis concludere. Inde per suis.Mendose colligis inquit Stoicus. Ornat excelse.oro ei⁹ magnifica.
& excelsa est.hoc ptinet ad uniuersam orōnē:nā de elocutione intelligit:qua oēs ptes sunt exornādæ.
Docet.qđ ꝓprium est narrationis:& argumētationis. Delectat.qđ est procemii ꝓprium.sicut afficere p-
orationis.q̄q̄ p oēs orōnis ptes ṗcipiat Fabius mouēdos affectus:maxie tn̄ in igressu:& fine. Afficit. mo
uet.fidē facit. Maxie dubites.uix credas fieri posse extēporali orōne. ενθυμηματα crebra. frequētes
syllogismi.enthymema latine cōmētum interpretamur:rhetoricus est syllogismus:ab aliis pars dr̄ syllo — Enthymema.
gismi:ut a diuo Thoma syllogismus detruncatus ꝓcedens ex ṗcognito:sicut.n.syllogismus est oro:in q̄
qbusdā positis:& cōcessis p ea necesse est aliud euenire:si uero fuerit imperfectus:hoc est ex duobus assū — Syllogismus
ptis alteꝝ desit.enthymema dicit̄:ut ois homo est animal:ergo hō ē substātia. Arist. inquit enthymema
esse syllogismum ex probabilibus:& signis:Fabius concurrit fere cum Thoma.syllogismus: scribit:hēt
conclusionem.rationem:& propositionem:& per omnes partes efficit:quod proposuit:ethymema soluꝫ
intenta contentum intelligi:habet.n.rationem:& propositionem:non habet conclusionem:ita est imper
fectus syllogismus:ut bonum est uirtus.qua nemo male uti potest.syllogismus talis.solum bonum uir-
tus:nā id demum bonum est:quo nemo male uti potest: bonum est ergo uirtus.Hermogenes in rhetori
cis:enthymemata rotunde:& per cōparationē prolata acrimoniæ maiorē existimationē afferunt:ad qđ
uidet̄ Iuuenalis respexisse:cum satyra sexta inquit curtū sermone rotato torqueat enthymema: & for- — Iuuena. locus
tasse de epēthymemate ītellexit:id qđ Hermogenes testat̄ esse ꝓuenienti enthymemati aliud excogita-
tum enthymema:in quo maxime uerborum breuitas laudet̄.accedit Quintiliani authoritas dicentis:&
illud esse decorum cōpressis tribus digitis:quo nunc græci plurimū utunt̄:etiā utraq̄ꝫ manu quoties en
thymemata sua gestu uelut corrotunda:cessim manus leuior ꝓmittit:& assentat̄:citatior hortat̄:interī
laudat. νοηματα intellectus.excogitationes. Syllogismi.prædictis addā syllogismum esse instrumen- — Syllogismus
tum ad manifestandum aliquam rem obscurā manifestis:& cognitis:de quo:& enthymemate lege lati⁹
apud Fabium:& Hermogenem libro tertio rhetoricorum. Circunscripti.breues:& quadam æquabili
circūactione deuincti.nā secundum Philostratum breuibus īterpretabatur Isæus:& uniuersum argumē
tum paucis colligebat. Effecti.elaborati:& arte perfecti. Stilo.meditatione.tpe.scriptiōe.cura.diligē-
tia. Incredibilis.admiranda:exempla raræ memoriæ Pli.libro septimo:& Iulius Solinus:& Seneca tra- — Memoria
dit se in hac floruisse:ut nō tātum ad usum sufficeret:sed in mirādum usq̄ꝫ ꝓcederet:quæ sane thesaurus
est rerum oium:& nisi custos inuentis:cogitatisq̄ꝫ uerbis:& rebus adhibeatur: ītelligimus etiā si fuerint

memoria.repetit altius : quæ dixit extépore: ne uerbo quidem labitur:ad tătă ἕξιν ſtudio:& exercitatione peruenit:Nă diebus:& noctibus nihil aliud agit:nihil audit:nihil loqtur:ănũ .lx.exceſſit:& adhuc ſcholaſticus tm̃ eſt:quo genere hominũ:nil aut ſincerius:aut ſimplici⁹:aut melius. Nos.n.qui in foro:ueriſq; litibuſ terimur:multũ maliciæ(q̃uis nolimus)addiſcimus . Schola: & auditoriũ ut ficta că:ita res inermis:inoxia : nec minus felix:ſenibus p̄ſerti:Nă qd ĩ ſenectute felicius:q̃ quod dulciſſimũ ẽ in iuuĕta?Quare ego Iſæũ nõ diſertiſſimũ tm̃:uerũetiă:beatiſſimũ iudico:quẽ tu niſi cognoſcere cõcupiſcis ſaxeus:ferreuſq; es:ꝓinde ſi non ob alia:noſq; ipſos:at certe ut hũc audias:uẽi.Nũq̃ ne legiſti Gaditanũ quẽdă Titi Liuii nole gl'iaq; cõmotũ ad uiſẽdũ eũ ab ultimo terraꝝ orbe ueniſſe?ſtatimq;:ut uiderat: abiiſſe?ἀφιλόκαλον illitteratũ:iners:ac pene etiă turpe eſt:nõ putare tăti cognitionẽ : qua nulla ẽ iucũdior:nulla pulchrior:nulla deniq; hũanior. Dices habeo hic?quos legam nõ mius diſertos: etiam:ſed legendi ſemper occaſio eſt : audiendi non ſemper : p̄terea multo magis : ut uulgo dicitur:uiua uox afficit.nam licet acriora ſint q̃ legas:altius tñ ĩ aĩo ſedẽt:quæ ꝓnunciatio:uultus

præclariſſima:ĩ oratore peritura:eã Suidas.ſic diffinit.memoria eſt obſeruatio eoꝝ:quæ didiciſti:M.Tullius uero memoria eſt firma animi reꝝ:& uerboꝝ diſpoſitionis perceptio. Repetit altius.multa recitat extẽpore:quæ iă dixerat.Seneca duo millia nominum recitata:quo ordine erant dicta : referebat: & ab iis:qui ad audiendũ præceptorem conuenerăt:ſingulos uerſus ad ſingulos datos:cum plures q̃ ducenti efficerent:ab ultimo incipiens uſq; ad primum recitabat. ἕξιν habitum. Exercitatione. cõſuetudo & exercitatio facilitatẽ maxĩe parăt:cum.n.memoria ſit naturæ munus:maximam tamẽ efficit exercitatio:& labor:multa ediſcere:multa cogitare:&:ſi fieri poteſt:quotidie potentiſſimũ eſt:nihil æque augetur cura:uel negligentia itercidit.Nihil aliud.q̃ ſtudere:& ſe exercere. Sexageſimũ.alia ſcriptura ſeptuageſimũ. Scholaſticus.declamator:ſolum in fictis cauſis:& ocioſis uerſatus.nõ in ueris litibus. Nos.cauſidici. Foro. forenſi eloquẽtia tuendis ciuibus:& in ipſa arẽa. Terimur.diſtrahimur.ætatem conſumimus. Multũ malitiæ addiſcimus . ſimus ſubdoli:& uerſuti. Quăuis nolumus.neceſſario.& inuito. Auditoriũ:& pro ipſis auditoribus:& loco:in quem audituri cõueniunt frequẽter uſurpaẽ. Ficta că. ubi declamationes:& fictæ controuerſiæ tractanẽ. Inermis. ſincera. Felix. recipiens felicitatem:& proſperũ ſucceſſum. Dulciſſimũ.ſ.declamare eſt iucũdiſſimum iuuenibus:& præſertim ducere claſſem. Saxeus:ferreuſq;.durus.inexorabilis.ruſtic⁹. qui negligas tanti uiri cognitionẽ. Proinde.quare. Si nõ.uis ĩ urbẽ uenire. Ob alia.aliis cauſis inſtantibus. Noſq; ipſos. reſpectu nr̃o. Hunc.Iſæum. Gaditanũ. bethicũ uiꝝ:gades.n.iuxta Bethicaʒ. hoc latius tractat.Diuus Hieronymus in præfatiõe bibliæ:legimus iquit ĩ ueterum hiſtoriis quoſdam luſtraſſe ꝓuincias:nouos adiiſſe populos:maria tranſiſſe:ut quos ex libris nouerant:coram quoq; uiderent.ad

Liuii laus.

Titũ Liuium lacteo eloquentiæ fonte manătẽ:de ultimis Hiſpaniæ:Galliarũq; finibus:quoſdă ueniſſe nobiles inuenimus: & quos ad cõtẽplationẽ ſui Roma non traxerat:unius hominis fama perduxit.habuit illa ætas inauditum omnibus ſæculis:celebrandumq; miraculum.ut urbem tătam ingreſſi aliud extra urbem quærerent. Ab ultimo terrarum orbe.a Gadibus ultra quas eſt mare oceanum.ἀφιλόκαλον. inelegăs.rude. Illiteratum.uiri idiotæ eſt:& rudis. Turpe.indecorum. Tanti.ut uenias. Cognitionem.eruditionem. Nulla eſt iucundior:cum cæteræ uoluptates ſint momentaneæ:hæc pene diuina:unde interrogatus Zeno Citieus quomodo quis felicem uitam duceret:r̃ndit ſi cum mortuis immoraretur: aperte ſignificăs: ſi libris:& eruditioni ſtuduiſſet. Hic.ruri. Quos.authores. Non minus diſertos.ita eloquentes:qualis eſt Iſæi ſermo. Vt uulgo dicit.ut iam in prouerbium receptum eſt.

Viua uox

Multo magis uiua uox afficit. magis mouemur audiendo:q̃ legendo.quod celebratũ a Seneca Fabius his uerbis rettulit licet ſat s exẽploꝝ ad imitandum ex lectiõne ſuppeditet:tamen illa(ut dicitur)uox alit plenius:præcipueq; præceptoris. Acriora.abſolutiora.uehementiora. Altius ſedent.memoriæ diutius mădantur.

Pronũciatio

Pronunciatio. Valerius Max.eloquentiæ ornamenta in pronunciatione apta:& conuenienti motu corporis conſiſtũt: & reliqua.in quem ſenſum.M.Tullius de perfecto oratore carent inquit libri ſpiritu illo propter quem maiora eadem illa cum agunẽ:q̃ cum legunẽ:uideri ſolent.pronunciatio a uoce nomen accepit:cui i toto genere dicendi Demoſthenes palmă dedit:eidẽ ſecundum:ac tertium locum:donec ab eo quæri deſineret:ut eă uideri poſſet non præcipuam: ſed ſolă iudicaſſe.

Vultus

Vultus.qui maxime dominaẽ in actiõe: hoc ſupplices:hoc minaces:hoc blădi: hoc triſtes:hoc hilares:hoc erecti:hoc ſubmiſſi ſumus:hoc pẽdẽt hoies:hoc intuentur:hoc ſpectant:etiam anteq̃ dicamus:hoc quoſdam amamus:hoc odim⁹: hoc pluri

ma intelligimus:hic est sæpe pro omnibus uerbis. Habitus.corporis qualitas.a.M.Tullio ita describitur.corporis habitus est commoditas aliqua non natura data:sed studio:& industria parata. & Fabius libro undecimo:plæraqꝫ multa de eo differit. Gestus. motus corporis: qui debet esse magis ad sensus q̃ ad uerba ac commodatus:nam flexus ille: &(ut sic dixerim) motus dat actum quendam ad id: quod factum est. Illud Aeschinis.dictum:cuius Fabius:& Pli.senior meminere. Aescines atheniensis orator:cū accusationē: qua fuerat usus Rhodi legisset: legit & defensionē Demosthenis:ob quā in illud depulsus

Habitus

Gestus.

Aeschies de Demosthene.

habitus: gestus etiam dicentis adfigit: nisi uero falsum putamus illud Aeschinis: qui cum legisset Rhodiis orationem Demosthenis: admirantibus cunctis adiecisse fertur τιλε ειαυ τουθηριου ακηκοειτε. Et erat Aeschines: si Demostheni credimus: λαμπροφωνοτατος. fatebatur tamen longe melius eadem illa pronunciasse ipsum: qui pepererat: quæ oīa huc tendunt: ut audias Isæum: uel ideo tantum: ut audieris. Vale.

C.Plinius Caluinæ .S.

SI pluribus pater tuus: uel uni cuilibet aliis q̃ mihi debuisset: fuisset fortasse dubitandū an adires hæreditatē etiā uiro grauē. cū uero ego duct⁹ affinitatis officio dimissis oib⁹: q̃ ñ dico molestiores: ſꝫ diligētiores erāt

fuerat exilium: mirantibusqꝫ Rhodiis tū magis miraturos fuisse dixit: si ipsum orātem audiuissent: i calamitate testis ingens factus inimici. hanc rem.M. Tullius libro tertio de oratore clarius est executus. mihi melius etiam ab Aeschine illud dictū uideri solet: qui cum per ignominiam iudicii cessisset Athenis:& se Rhodum contulisset: rogatus a Rhodiis legisse fertur orationem illam egregiam: quam in Ctesiphonem contra Demosthenem dixerat: qua perlecta petitum est ab eo postridie: ut legeret illam etiam: quæ erat contra a Demosthene pro Ctesiphonte edita: quā cum suauissima: & maxima uoce legisset: admirantibus omnibus quāto inquit magis admiraremini si ipsuꝫ audiuissetis. Valerius Maximus. cum eadm de Aeschine narrasset cap.de ꝓnunciatione: tantus ait orator: & modo tam infestus aduersarius sic inimici uim ardoremqꝫ suspexit: ut se scriptorum eius parum idoneum lectorē eē ꝑdicaret: exptus accerrimū uigorē oculoꝝ: terribile uultus pōdus: accōmodatū singulis uerbis sonum uocis: efficacissimos corporis motus. ergo & si operi illius nihil adiici potest: tñ in Demosthene magna pars Demosthenis abest: quæ intelligitur: potiusquam auditur. hæc omnia breui⁹ uidetur Cæcilius expressisse. τιλε ειαυτουθηριουακηκοειτε. quid autem si ipsam belluam audiuissetis. scilicet quid dixissetis. idem Aeschines in Ctesiphontem appellat Demosthenem belluam operæpꝛeciū dicens existimo mentionem huius bellua facere. λαμπροφωνοτατος. splēdissimæ & clarissimæ uocis siue. μεγαλοφωνοτατοσ idest maximæ uocis male quidā codices habēt μικροφωνοτατοσ idest minimæ uocis. nam præter ꝙ prædictis:& sequentibus non conueniat: Aeschines in eadem oratione testatur solitum Demosthenem comparare uocis suæ suauitatē sirenū cantilenæ:& Demosthenes in oratione pro Corona scribit Aeschinē fuisse splendissime uocalem etiā dum puer in sacris caneret: qui postquā in uiros euasit splendore uocis tragœdus factus multas tragœdias recitauit: & ibidē λαμπροφωνοτατον appellat: sicut alibi ευφωνον & μεγαλοφωνον. præsertim de transgressa legatione magnitudinē uocis eius pluribus cōmemorans. Ipsum: qui pepererat. Demosthenē authorem. Vel ideo tantum: ut audieris. iccirco hæc scripsi:& omnia in illo expressi: ut per ea cognoscas Isæi ingeniū: & eloquentiā tanquam si eum audiuisses.

Aeschinis. uox.

SI pluribus. persoluto ære alieno: quo premebatur Caluinæ pater eo mortuo Cæcilius hortatur filiam ut adeat hæreditatem: quam propter grāde debitum recipere timebat. Caluinas tres fuisse lego Iuniam Caluinam originem ab Augusto trahentem: quæ Vespasiano superuixit: aliam meretricem: tertiam Caluini: ad quem scribit Iuuenalis parentem: quanquam & Caluillæ epistolam missam legimus: quæ maritum habuit Annium Verum prætura functum: ex quo filium suscepit. M. Antonium nomine: uirum in omni uita philosophantem: qui imperator creatus uitæ sanctitate omnes principes superauit. Si pluribus. sensus est: si pater tuus debitor fuisset multorum: uel saltem alterius unius potuisses fortasse dubitare hæreditatem suscipere difficilem aditu uiro propter æris alieni magnitudinem: ne dum fœminæ: ut tu es. Adires hæreditatem. necessariis hæredibus permittit prætor uolentibus se abstinere ab hæreditate: ut potius parentum quam ipsorum bona similiter a creditoribus possideantur. Caluina igitur patris necessaria hæres uerebatur hæreditatem parentis recipere præssam multo ære alieno. Affinitatis officio. uī innuere. C. Caluisium parentem Domitiæ Caluillæ Cæcilio arcta ꝓpinquitate cōiunctū. Affinitatis officio. quo tenemur ꝓssos subleuare: magis quam externos. Dimissis omnibus. persolutis omnib⁹ creditoribus: quibus pater tuus debuerat

Caluina. Caluilla.

creditor solus extiterim: Cūq; ego uiuente eo nubenti tibi in doté centū milia cōtuleri: præter eā summam: quā pater tuus quasi de meo dixit: erat enim soluēda de meo: magnum habes facilitatis meæ pignus: cuius fiducia debes famam defuncti: pudorēq; suscipere: Ad quod te ne uerbis magis: q̄ rebus horter: quicquid mihi pater tuus debuit: acceptū tibi fieri iubeo. Nec est q̄d uerearis: ne sit mihi honerosa ista donatio. Sunt quidē nobis oīno modicæ facultates: dignitas sumptuosa: redditus ꝓpter conditionē agelloꝵ: nescio minor: an īcertior. Sed q̄d cessat ex reddítu: frugalitate suppletᷣ: ex q̄ uelut ex fonte liberalitas nr̄a decurrit: quæ tn̄ ita tēperanda est: ne nimia profusione inarescat: sed temperanda in aliis: in te uero facile rō cōstabit: etiā si modū excesserit.

C. Plinius Luperco. S.

Ctionem frequēter: & a te efflagitatam: & a me semper promissam exibui tibi: nō dum tamē totam: adhuc enim pars eius perpolitur: interim q̄ absolutiora mihi uidebantur nō fuit alienum iudicio tuo traditum iri: his tu Rogo intentionem scribentis accommodes. nihil enim adhuc inter manus habui: cui maiorē sollicitudinem præstare deberē. nā ī cæteris actōnibus existimationi hominū diligentia tantum: & fides nostra: ī hac etiā pietas subiicietᷣ. Inde & liber creuit: dum ornare patriam: & amplificare gaudemus: pariterq;: & defensioni eius deseruimus: & gloriæ. Tu tn̄ hæc ipa: quātū rō exegerit

Creditor solus extiterim. summam totius crediti in me transtulerim. Eo. patre tuo. Centum milia nummum. idest centum sextertia fuit enim munificentissimus in suos Cæcilius. Præter eam summā. contuli tibi centum milia nummum præter eam summam nummorum: quos pater tuus promisit tibi ī dotem quasi de meo: nam omnia illius bona erant mihi obligata: nec quicquā iuito me poterat distrahere. De meo. de rebus iure mihi spectantibus. Facilitatis. liberalitatis. Pignus. argumentum. testimonium. Famam defuncti. debes quamprimū adite hæreditatē paternā: hoc pacto tutaberis famā: & pudorem patris tui mortui: sin minus declarares omnia sua dillapidasse: q̄ summo dedecore: & infamia illum circūueniret. Verbis. ianibus: & speciosis. Acceptū fieri iubeo. remitto: & condono tibi omne debitum: q̄ pater tuus mecum contraxerat. Honerosa. immensa: nimia. Modicæ. mediocres. Dignitas. senatoria. Sumptuosa. quæ magnos sumptus expetat. Conditionem agellorum: sterilium admodum: quales possedit iuxta Larium: nam ī Thuscis soli ubertatem commendat. Incertior. qualitate temporum: alibi conqueritur Thuscos suos grandine excussos: in transpadana regione summam abundantiam: sed parem uilitatem. Sed quod cessat. sensus est quando redditus: & annona fuerit minor: q̄ ut nostra dignitas postulet tunc uiuemus parce: & temperate. Ex qua. ex uictu frugali. Ex fonte. ex perenni copia. Decurrit. diffunditur ī amicos.

Inarescat. extinguatur nimium largiēdo: & pauperes fiamus. Inarescat. perstat in translatione: cum præmisisset fontem.

In te. liberalitatis meæ effusæ in te. Ratio constabit. in promptu erit causa: q̄ tibi affinis q̄ famam parentis tui protexerim. Modum excesserit. donauerim plura q̄ deberem.

Ctionem. In dedicatione bibliothecæ in patria sua orationem habuit de laudibus suorum: & soli natalis apud municipes: eiꝰ partem corrigendam Luperco destinat: quem rogat: ut superflua amputet: concedat tamen aliquas digressiones præsertiꝫ

Lupcus in descriptione locorum. Mutius Lupercus legatꝰ legionis aduersus Ciuilem inclytus fama: & potior. Lupercum refert Martialis librum suum sæpe exegisse: sed dispari euentu a Cæcilio: naꝫ ille semper negauerat: hic policitus mittit. Actionem. orationem: q̄ ægi apud municipes meos. Perpolitur. elimatur: emendatur. Absolutiora. cor

Intentio rectiora. Non fuit alienū. placuit imprimis: ut tu ea iudicares. Traditum iri. demandari. Intentionem. mentem animum. phantasiam. intentio est animaduersio & diligentia: qua animus ad quod intenditur ı dirigitur. alias est ex qua status principium habet: quæ depulsione conficitur. de hac non intelligit cum laudatiuum genus nullum habear statum. Scribētis. mei. Accommodes. induas. sumas.

Inter manus. non solum per hoc significatur inuētio: sed etiam recognitio. Fides nostra. ueritas subiicitur. Pietas. amor in patriam: & maiores. Subiicietur. pro argumento: & subiecto erit. Liber. oratio: sic in prioribus librum dixit orationem Ciceronis pro Corne. Balbo. Amplificare. uti ampli

Amplificatio ficatione: quæ potissimum quattuor constat. incremento: comparatione: ratiocinatione: congerie. Defensioni. in q̄bus crimiabatᷣ: & uitupabatᷣ. Gloriæ. ut a cōditoribus: ab opportunitate situs: a rebus gestis

Reseca.amputa:dele supflua. Delitias.ignauiã. Respicio.considero.sæpius.n.oportet scribere secũdum lectoꝝ opinionẽ. Commendationẽ.laudẽ.Petendã.quærendã. Austeritatem.seueritatẽ.asperitatem:græcũ uocabulũ:cuius contrariũ est suaue. Diuersum.non tam suauitatẽ q̃ licentiã:hilaritatemq; intellige. Frontem remittas.in læticiam resoluaris.rugas dissoluas: nam seueriores sunt fronte contractiore:& caperatiore.hinc Martialis in seueros Triste supercilium:duriq; seuera Catonis Frons. Adolescentiũ auribus.lætioribus uiris:quales sunt adolescentes.tenentur.n.suauioribus. Refragetur. repugnet.obstet.

Austeritas

Frontẽ remittere

reseca: quoties.n. ad fastidiũ legentiũ: delitiasq; respicio: intelligo nobis commendationẽ ex ipsa mediocritate libri petendã: idem tñ qui a te hãc austeritatẽ exigo:cogor id:qđ diuersum est: postulare: ut i plerisq; frontẽ remittas. Sũt.n. quędã adolescẽtiũ auribus dãda: pserti si materia nõ refraget᷑. Nã descriptiones locoꝝ: q̃ i hoc libro frequẽtiores erunt:nõ historice tñ: sed ꝑpe poetice prosequi fas est. Quod tñ siquis extiterit: qui putet nos latius fecisse: q̃ orationis facultas exigat:huius (ut ita dixerim) tristitiã reliquę ptes actionis exorare debebunt. Adnixi certe sumus:ut quanlibet diuersa genera lectoꝝ per plures dicẽdi species teneremus. Ac sicut ueremur: ne quibusdã pars aliqua secundũ suã cuiusq; naturã nõ ꝓbet᷑:ita uidemur posse cõficere:ut uniuersitatẽ oibus uarietas ipsa cõmendet. Nã & in ratione cõuiuioꝝ:ꝗuis a plærisq; cibis singuli tẽperemus:totã tñ cœnã laudare oẽs solemus: nec ea:quæ stomachus noster recusat: adimunt gratiã illis:quibus capit᷑. Atq; hæc ego sic accipi uolo:nõ tanquã assecutũ me esse credã: sed tãquam adsequi laborauerĩ: fortasse non frustra: si mõ tu curã tuã admoueris:interĩ istis:mox iis: quæ sequent᷑. dices te nõ posse satis diligenter id facer᷑: nisi prius totã actionẽ cognoueris:fateor:in pñtia tñ: & ista tibi familiariora fient: & quædã ex his talia erũt:ut p ptes emendari possint. Etenim si auulsum statuæ caput:aut membrũ aliqđ inspiceres: non tu quidẽ ex illo posses congruentiam æqualitatemq; deprehendere: posses tamen iudicare:an id ipsum satis elegans esset: nec alia ex causa principia libroꝝ circũferunt᷑:quã quia existimatur pars aliqua:& sine cęteris esse perfecta. Longius me ꝓuexit dulcedo quædã tecũ loquẽdi:sed iam finẽ faciã:ne modum:quẽ etiã orationi adhibendum puto:in epistola excedam.

C.Plinius Auito.S.

Descriptiones locorũ. agro Comen[illegible]erectorum.tangit chorographiam. Historice.uere.ꝙ adeo probat:ut libro septimo dicat sæpe in oratione quoque non historicæ modo:sed prope poeticæ descriptionis necessitas incidit. Poetice. fabulose more poetarum. Prosequi. tractare. Facultas.norma. sunt exemplaria:in quibus seueritas est: ꝙ fortasse non inconueniens. Latius fecisse.pluribus cõplexos. Tristitiã.nimiã seueritatẽ. Reliq partes.seueræ:& circumscriptæ. Exorare. mitigare. Quælibet diuersa: legitur etiam quanlibet diuersa idest multum distantia. Lectorum:quorum alii seueri:quidã tristes:nonnulli iucundi:interdũ acres: alias delicati.sensus est: cuꝫ uariæ sint hominum species: sic & dicendi: studuimus aspergere totam orationem dicendi uarietate: ut unusquisque pro ingenio suo haberet aliquam partem :qua oblectaretur. genera:& species indiferenter acipit. Pars aliqua.si seuera improbabitur iucundis:si iucunda seueris. Naturam.immitem: uel mitem. Vt uarietas.ut ex una parte:quæ placuerit alicui secundum proprium ingenium:omnes possint uniuersam orationẽ approbare. In ratione conuiuioꝝ.instruendis:& apparandis cõuiuiis ex lege. Quibus capitur.quibus cibis stomachus delectatur. Hæc.mea dicta. Accipi.itelligi.

Assecutum.uarietatem orationis cõmode distinxisse. Assequi.perficere. Fortasse non frustra. subaudi elaboraui idest absolui:quod intenderam. Curam.emendationem.Interim istis. admouebis tuam limam parti:quaꝫ misi. Mox iis.quæ sequẽtur idest ei parti quam postea destinabo: iam enim prædixerat:actionis partem exhibere:quædam apud se continere i aliud tẽpus. Id.emendare. Ista. quæ misimus.

Talia erunt. talem habebunt conditionem.Per partes.seorsum:sine sequentibꝰ.

Auulsum.exemptum:detruncatum.statuis tamen solebant ꝓ arbitrio capita demere:& reponere:quibus aliam:atque aliam effigiem addebant interdum. auctor. Tranquillus. Congruentiam. proportionem: an cum reliquis membris conueniret. Elegans. formosum. Circũferunt᷑. ante opus editũ:& absolutũ publicant᷑.& legenda permittũtur. Orationi.ne sit nimiũ diffusa. In epistola.quæ minus:q̃ oro: debet euagari.

Auitus

Ongum. Admonet Auitum:ut ſimul fugiat:& nimiam lauticiam: & ſordem commemorãdo cœnam cuiuſdam:qui alia aliis poſuerat:quam inæqualitatem Martialis more ſuo: & Iuuenalis ſatyrice notant.ſcio Auitum Antoninum procuratorem Cæſaris in Cilicia iiſdem: quibus Secundum temporibus floruiſſe:& diuum Antoninum Martio Auito prætori reſcripſiſſe:ac Auitum Stertinium monumentis a Martiale celebratum:ut omittam Lollianum Auitum uirum conſularem:cuius Capitolinus:& Apuleius meminere:ſed aut Iulio Auito:aut Iunio ſcriptam fuiſſe hãc epiſtolam crediderim: nã Iunii Auiti ædilitatis candidati obitum libro nono amariſſime deflet:ut Iulii libro quinto ubi ſui amantiſſimum: & ſumma fuiſſe conſecuturum aſſerit:ſi maturuiſſent ei⁹ uirtutes. fuit & ſub Nerõe Iulius Auitus germanicis copiis præfectus:q̃q̃ apud Tacitum parum diligentes legant Dubium Auitum.

Taciti locus

Ongũ eſt altius repetere: nec refert quẽadmodũ acciderit: ut homo minĩe familiaris cœnarẽ apđ quẽdã: ut ſibi uidebatur lautũ:& diligentẽ: ut mihi ſordidum ſimľ: & ſumptuoſum. Nã ſibi:& paucis optĩa quædã: cæteris uilia: & minuta ponebat. Vinũ etiã puulis lagunculis ĩ tria gña deſcripſerat: nõ ut poteſtas eligẽdi: ſed ne ius eẽt recuſandi:& aliđ ſibi: & nobis: aliđ mĩoribus amicis (nã gradati amicos habet) aliud ſuis: nrĩſq; libertis. Aĩaduertit: q mihi ꝓximus recũbebat: & an probarẽ interrogauit: negaui. tu ergo ĩquit quã cõſuetudinẽ ſequeris? Reſpõdi eadem omnibus pono: ad cœnam enim nõ ad notã inuito: cunctiſq; rebus exæquo: quos toro:& menſa æquaui. etiã ne libertos? etiã: conuictores enim tũc: non libertos puto: & ille magno tibi conſtat? minime. qui fieri poteſt? qa ſcilicet liberti mei non idem: quod ego bibunt: ſed idem ego: quod liberti:& mehercule: ſi gulæ tẽperes: non eſt honeroſum: quo utaris communicare cum pluribus. illa ergo reprimẽda: illa quaſi ĩ ordinẽ redigẽda ẽ: ſi ſumptibus pcas: qbus aliquãto rectius tua cõtinentia: q̃ aliena cõtumelia cõſulas. Quorſus hæc? ne tibi optĩe ĩdolis iuuẽi

Altius.a principio:a cauſis. Nec refert. narrare. Homo.ego Plinius. Minime familiaris.non ſolitus foris cœnare:uel illi amico domeſticus. Lautũ. ſplendiduȝ. copioſe uiuentem. Diligentem.parcum nam diligẽtia iudicio Mar.Tullii ex libro ſecundo de oratore uirtutes reliquæ continentur. Vt mihi.uidebatur. Sordidũ auarum. Sumptuoſum.magna impendẽtem:& plura q̃ credebat. Paucis.carioribus conuiuis. Optima.legitur etiam opima fere ad idem.egregios ſcilicet cibos.

Minuta. minimi. an forſan reſpexit ad piſciculos:quod Iuuenalis damnat non ſecius in Varrone. Cæteris.minorib⁹ amicis. Laguncul is. diminutiuum a lagena: ſuper quo uerbo in præcedentibus. Deſcripſerat. diuiſerat denotauerat Marcus Tullius pro Millone. cum me latronem ac ſiccarium abiecti homines: & perditi deſcribebant.at Iulius Cæſar uir tãtus piſtorem alium panem quem ſibi conuiuis ſubiicientem compedibus uinxit: facinus haud diſſimile rebus uitæ ſuæ geſtis. erãt enim quidam diuites ſibi: pauperes amicis:atrociter hoc Iuuenale inſectante:& Plinius ſenior frugalitatem Catonis redeuntis ab Hiſpania cuȝ triumpho laudans:non aliud inquit uinum bibit:q̃ remiges:in tantum diſſimilis iſtis:qui etiam conuiuis alia quam ſibi metipſis miniſtrant:aut procedente cœna ſubiiciunt. Recuſandi.niſi uoluiſſent eſſe abſtemii. Aliud.uinum apponebat. Nobis.maioribus amicis. Aliud.mediocre. Aliud.peius. explicat illi tria uini genera primum optimum ſibi:& dignioribus miſcebat:ſecundum minoribus: ut clientibus:ꝙ Martialis non ſine ſumma indignatione ſæpius mordet: tertium ideſt uiliſſimum libertis. Gradatim.differenter.non æque omnes diligit. Qui.conuiua. Animaduertit.has uini notas. Eadẽ. eiuſdem generis cibos. Notam infamiam.ut per uini ſpecies amici cognoſcãtur quoto ſint loco apud me.ſcio etiam notam uini eſſe. Etiam pariter. Ne libertos.exæquas:ſic conuictor Secundum interrogauit:eſt enim epiſtola inſtar dialogi. Conuinctores. conuictorem appellamus familiarem conuiuam: qui quottidie nobiſcum uiuat.Horatius nunc quia ſum tibi Mecœnas conuictor. Tranquillus fuit Tiberius nihilo lenior in conuictores græculos. Etiam.ſic affirmantis aduerbium. Ille. conuiua ſubiunxit. Magno.precio alere tuos libertos eiiſdem:quibus dominum cibis. Minime.non conſtat magno.

Describere

Conuictor

Qui.quomodo. Idem.optimum. Quod ego.bibo.quod tu teris me bibere. Quod liberti.bibunt mediocre ſcilicet uinum. Si gulæ temperes:ſi parce uiues. Honeroſum.ſumptuoſum. Quo quibus cibis. Pluribus.domeſticis.amicis. Illa.gula. Ordinem temperantiam. frugalitatem. Quaſi.quia traſlatiue dictum.iam enarrauimus quid ſit in ordinem redigere. Aliena contumelia.notando gradus amicorum per cibos. Quorſus hæc.ad quem finem hæc ſcripſimus.niſi ut te monerem exemplo. Indolis.ſpei.eſt autem indoles uirtutis indicium in puero: uel adoleſcente Valerius de indole: attinguam

Indoles

inquit nunc quaſi cunabula quædam:& clementa uirtutis:animiq; procedente tempore ad ſummũ glo tiæ cumulum peruenturi:& tam uiti q̃ uirtutis ſignum eſſe oſtendit Liuius cõnumeratis Annibalis uir tutibus: & uitiis inquit cum hac indole uirtutũ: ac uitioꝝ triennio ſub Aſdrubale imperatore meruit. Immenſa luxuria.dum ſibi guloſiſſimi ſunt. Specie.ſub prætextu. Frugalitatis. dũ aliis ſunt auari. Tibi imponat.te decipiat.Iuuenalis:facile eſt barbato imponere regi: a quo impoſtor: ideſt deceptor Impone emendanda dictio apud iuriſconſultos : cũ paſſim legatur impoſteres: pro impoſtores:& ita peruerſe a re. quibuſdã iterpretet̃.

quorundam immenſa luxuria ſpecie frugalitatis imponat.Conuenit autem amori in te meo quoties tale aliquid inciderit ſub exemplo præmonere:quid debeas fugere.Igit̃ memẽto nihil magis eẽ uitandũ:quã iſtam luxuriæ:& ſordiũ nouã ſocietatem quæ quum ſint turpiſſima diſcreta ac ſeparata: turpius iũnguntur.

Sub exẽplo. per aliorum factũ. Luxuriæ: & ſordiũ. ꝓdigalitatis:& auariciæ:ſic Iuuenalis in ſimiles inuect⁹:ſed quis feret iſtas Luxuriæ ſordes.
Nouã ſocietatẽ.inauditã:& inuſitatã cõiunctionẽ diuerſarum rerum : cum dicat̃ duo cõtraria ñ poſſe ſimul ſtare i eodẽ ſubiecto. Diſcreta.ſingula. Turpiſſima. magnæ infamiæ. Turpius iungunt̃. longe maius dedec⁹ſi ſint in uno aliquo connexa. aduerte comparatiuũ habere maiorẽ ſignificantiam ſuo ſuperlatiuo. ſic in panagyrica oratione meliorem optimo genuit. Cõparatiuũ maius ſuplatiuo.

C.Plinius Macrino.S.

Eri a ſenatu Veſtritio Spurinæ pricipe authore triũphalis ſtatua decreta: ñ ita ut m!tis:q nunq̃ i acie ſteterũt:nunq̃ caſtra uiderũt:nũq̃ deniq; tubaꝝ ſonũ:niſi i ſpectaculis audierũt. Veꝝ:ut illis q decus iſtud ſudor̃: & ſanguine:& factis aſſequebant̃. Nã Spurinna Bructeꝝ regẽ ui:& armis iduxit i regnũ: oſtẽtatoq; bello ferociſſimã gentẽ:qđ ẽ pulcherrimum uictoriæ gẽus:terrore ꝑdomuit. Et h̃ qdẽ uirtutis ꝑmiũ:illđ ſolaciũ doloris accepit: qđ filio ei⁹ Coccio:quẽ am:ſit abſens:hitus ẽ honor ſtatuæ. Raꝝ id i iuuene:ſed pr̃ hoc quoq; merebat̃: cui⁹

Eri.impatorẽ Spurinæ rebus ꝓclare geſtis ſtatuã triũphalẽ decreuiſſe:& filio ei⁹ Coccio defũcto i ſolatiũ prĩs Macrinũ monet. Heri.ſcribit̃ ẽt here antiquo more: quo Iuuenalis utitur.imo fuit eius ſæculi mos.nã Martialis dixit. Cur here qđ dederas. hodie puer hile negaſti? & Fabi⁹ heri apud Terẽtiũ tãq̃ antiquũ recognoſcit. & ſuis tẽporibus here ſcribi oñdit. A ſenatu.ſenatuſcõſulto. Authore principe.ita uolente Traiano. Triumphalis ſtatua.in habitu triũphantis. lege Ph.libro .xxxiiii. capite quarto de honore ſtatuaꝝ. Veſtritio Spurinæ. q Othoniani exercit⁹dux ad Veſtriti⁹ Spurina. occupandas Padi ripas ꝑmiſſus.Placẽtiã coloniã aduerſus Cecinnã ſtrenue:& prudenter tutatus ẽ: nã in domitũ militẽ: & belli ignaꝝ:neq; iperio parare uolentẽ itra mœnia cõtinuit:ſũmo tñ ſuupſius diſcrimine ne a ſuis perderetur ſed ipſe uolentes mœnibus eduxit:deinde noctis interuentu:cũ Cecinna ueni re nunciaretur timentes introduxit: ſtrenueq; coloniam tunc maxime florentem tutatus eſt: ibi relicto modico præſidio:Macro cũ cohortibus ſubuenit:uir ſanctiſſimus q ex longa ſenectute nihil præter ſolam prudentiam habebat:utraq; lingua doctiſſimus: & in ordine uitæ diſpoſitus. Decreta. conſtituta. nam decreta principũ:& ſenatus conſtitutiones dicuntur. Vt multis.quibus paſſim in foro pro libidine principũ ſtatua dabatur: in qđ Iuuenalis ſatyricum fulmen torquet ſatyra prima non ſine ſumma indignatione. In acie.in pugna. Vt illis.uiris ſtatuæ decernuntur. Decus iſtud.honorem triumphalis ſtatuæ. Factis.præclare geſtis.ſumpto initio ab Athenienſibus:qui primi Harmodio: & Ariſtogitoni tyrãnicidis ſtatuas poſuere. Bructerum.pro Bructerorũ:ſunt autẽ Bructeri Germaniæ Populi ſecũ Bructeri. dum Claudianum ſyluæ Ercyniæ accolæ:qui quondam uicinarum conſenſu nationũ ſuper ſexaginta milia ceciderunt:deinde cum nouos motus in Germania aduerſus Romanum nomen excitaſſent:& aliquando ſuperiores facti mortua regina Velleda nomine imperium ſub Domitiano recuſarunt . poſtea eorum regem:qui ad romanos confugerat Veſtricius Spurinna Traiani iuſſu i regnum introduxit ſine ſanguine : & cæde: ſed terrore ſolo domitis Bructeris : quos pariter ſub Nerone a bello metu deterritos per Iulium Auitum tradit Tacitus: & procedente tempore a Conſtantino Conſtantii ad internitionem uſque deletos in laudibus eiuſdem legitur. Vi: & armis. dum metuunt copias romanorum armatas. Oſtentato bello.tanquam omnino eſſet acie cum Bructeris decertaturus. Terrore.ſine cæde. Pulcherrimum uictoriæ genus.ſine ſanguine: & pugna hoſtem ſuperare:ii autem merebantur ouationem minorem triumpho. Hoc.ſtatuam triumphalem accepit in præmium rei benegeſtæ. Doloris.quem interitu filii conceperat. Abſens.in expeditione contra Bructeros. Habitus eſt honor ſtatuæ.donatus ẽ Coccius ſtatua honoris gratia. Rarũ id in iuuene.raro accidit:ut ſtatua ponat̃

iuueni in foro. Vulneri.dolori. Fomento.medela:solatio. Coccius.cuius mater Coccia: & auus maternus Cocceianus. Specimen indolis.indicium futuræ uirtutis. Breuis.quia raptus est i flore ætatis. Hac immortalitate.hoc honote diu mansuro. Proferri.ulterius celebrari. Vt senex. si diuti⁹ uixisset: Prouocare.æquare. Illos.uiros illustres:qui ob uirtutes statuam i foro meruerunt. Exemplo.imitationi cæterorum iuuenum. Prospectum.cautum. Bonas artes.bonos mores. Acuent: inde August⁹ in publicis decorus opera cuiusq; ducis manentibus titulis restituit: & statuas omnium triumphali effigie in utraq; fori sui porticu dedicauit.

Acuent. incitabunt. Digni sint his præmiis modo tales honores mereantur: & latenter Traianum laudat: sub quo meritis honores decernerentur. Principes. proceres.summates. Liberos suscipiendos. ad uxorem ducendam:multi enim sub malo principe cælibem uitam mallebant: cum uiderent in perniciem sui plærunque filios tolli: quosdam auaritia detinebat orbitatis munera aucupantes: nam lex illa de maritandis ordinib⁹ iam exoleuerat: qua locupletes ad tollendos liberos ingentia præmia: & pares pœnæ cohortabantur. Publice.respectu utilitatis publicæ. Priuatim.causa ipsius Coccii. Effigiem Iconą formatam ad exemplar Coccii. Subinde. frequenter in quem sensum Liuiu; Columellam:Martialem:plærunque usos annotauimus:sed imprimis Tranquillu;.

Subinde

Præter:iuxta. Commeare. spaciari cu; aliquo. Domi positæ. in atrio super tabulino qui locus erat atrio proximus:authore Festo. Celeberrimo loco.urbis:id est in foro. Species:& uultus.nam autho re Plinio solebant effigiem exprimere: & imaginem uiuentis quantum per artem poterant reddere. Refertur. repræsentatur.

grauissimo uulneri magno aliquo fométo medédum fuit. Præterea Coccius ipse tam clar̨ specimen indolis dederat:ut uita eius breuis:& angusta debuerit:ac uelut imortalitate ꝑferri. Ná tanta ei sanctitas:grauitas:authoritas etiá:ut posset senes illos ꝓuocare uirtute:quibus nunc honore adæquatus é. Quo qdé honore (quantú ego interptor) non mó defuncti memoriæ:dolori príš: uerúetiá exéplo ꝓspectú est. Acuent ad bonas artes iuuentuté:adolescétibus quoq; (ut digni sint modo) tanta ꝑmia cóstituta: acuent principes uiros ad liberos suscipiendos:& gaudia ex supstitibus:& amissis tam gloriosa solatia. His ex causis statua Coccii publice lætor: nec priuatim mínus. amaui cósumatissimú iuuené tá ardenter:q̃ nunc ipatiéter requiro. Erit ergo pgratú mihi hác effigiem eius subinde intueri:subinde respicere: sub hac cósistere:pter hác cómeare: eteni si defunctorum imagines domi positæ doloré nostrú leuát: quanto magis hæ: quibus in celeberrimo loco ñ modo species:& uultus illorú: sed honor & gloria refertur.

Tudes. Si quando poterit occupationibus urbanis dissolui ꝑmittit Caninio uenturú ad Larium:ubi: & studere: & piscari: uenariq; commode liceat. Simul. eodem die. Larium nostrum. Larium lacum ad Comum patriam nostra;: ex quo Abdua fluuius exit.Polybius tamen historicus referente Strabone contra omnium opinionem scriptum reliquit Larium longitudine fere stadiorum trecentum:latitudine triginta amné eiicere Ticinum: Verbanum uero abduam quod quidam paꝝ diligentes tanquam menda esset interpretis:siue Strabonis corrigunt:non anteriora respicientes: ubi Strabo Polybiu; dicit

Larius

Strabõis locus

C.Plinius Caninio Rufo.S.

STudes: an piscaris: an uenaris: an simul omnia: possunt.n.oía simul fieri ad larium nostrum.nam lacus piscem:feras siluæ: quibus lacus cíngitur: studia altissimus iste secessus affatim suggerunt: sed siue omnia simul: siue aliqd facias:nó possum dicere iuideo. angor tñ:nó & mihi licere:quę sic cócupisco: ut ęgri uinú:balnea:fontes.nunq̃ ne hos arctissimos laqueos:si soluer̃ negat̃:abrúpá:nunq̃ puto. ná ueteri

hoc asserere:quæq; usque ad finem libri quarti referuntur:ex eius sententia dici:& alibi sæpius Strabonem sentire Larium emittere Abduam:non Ticinum. Appianus tamen:nisi menda est:scribit libro primo bellorum ciuilium flumen Larium ad Liternum defluere. Altissimus.maxime idoneus. Secessus. locus remotus a rebus urbanis:& secedere est ab urbe rus proficisci ocii causa. Affatim.largiter. Suggerunt.subministrant. Aliquid.unum horum. Inuideo:quia uiꝛ bonú non decet inuidia: ꝑferti; aduersus amicú. Angor. afficior molestia. Licere.eadé:q̃ tibi licét. Aegri.desiderát uinú:balnea:aquá. Fontes.qbus haustis æstú febris mitigét. Hos arctissimos laqueos.urbanas curas istátissimas. Soluere.

perficere.absoluere conueniēter. Abrumpā.saltem relinquam imperfectos. Noua accrescunt.alia coacetuanẽ. Peraguntẽ.absoluuntẽ. Nexibus.annulis. Cathenis. sicut cathenas annuli cōnexi efficiunt i maiꝰ:& Mar.cathéatos labores appellat multiplices:& cōiunctos li.i.Expectāt curæq;.cathéatiq; labores. Agmē.cumulus. Extēdiẽ.augeẽ.i scđa lectione ē oñdiẽ.i.exurgit:apparet.
ANxium. Apollinari.Euritiū commendat: ut ī petitione tribunatus adiuuet:exponens quot in illum beneficia contulerit:quibus uirtutibus:& parentū laudibus orneẽ. Claudiū Apollinaré Apollinaris

bus negociis noua accrescunt: nec tamen priora peraguntur:tot nexibus:tot quasi cathenis maius in dies occupationum agmen extenditur.

C.Plinius Apollinari.S:

ANxium me: & iquietū habet petitō Sexti Euritii mei:afficior cura: & quam ꝓ me sollicitudinem nō adii: quasi pro me altero patior. & alioquin meus pudor: mea existimatio: mea dignitas in discrimé adduciẽ. Ego Sexto latumclauum a Cæsare nostro: Ego quæsturam impetraui:meo suffragio peruenit ad ius tribunatum petendi: quem nisi obtinet in senatu: uereor ne decepisse Cæsarem uidear. Proinde adnitendum mihi:ut talem eum iudicent om-

præfectum classis Tacitus: Apollinaré tragœdum Gellius: Cesennium Apollinarez iurisconsultus Paulus memorant. fuerūt & alii plurimi Apollinares:antiquiores:& Secundo posterioes: sed suspicor scriptaz epistolam Domitio .s. Apollinari consuli designato:cuius Secūdus libro octauo meminit:uel Sulpitio Apollinari doctissimo: quem sane ex uerbis Gellii cōiector fuisse Cæcilii temporibus:ad quez Martialis suū scazonta mittit libro sexto: & græca scripsisse epigrammata scimus. Anxium ad animū refert.inquietū ad corpus. Petitio.tribunatus.Erutii. legitur etiā Euritii. Mei.amicissimi. Pro me.dum tribunatū peteré. Pro me altero.pro Euritio: qué alterum me existimo. Alioquin.præterea.sic ī panagyrico. in aliā tamen significationé usurpat Apuleius: nisi tandem iquit sapienter alioquin ipse mihi tulissez auxiliū:pro imprimis.Existimatio. autho- Alioqui
ritas est in periculo. Latumclauum. dignitatem senatoriā.erat enim latusclauꝰuestis senatoria:ut doeet Spartianus:& Tranquillus in Augusto referens liberis senatorum:quo celerius reip.assuescerēt protinus uirilem togam latumclauum induere: & curiæ interesse permisisse: & Claudium latumclauū:quāuis initio affirmasset non lecturum se senatorem nisi ciuem romanum:ob nepotem etiam libertini filio tribuisse.& idem author in Augusto laticlauios senatores appellat: ac sumenti Augusto uirilem togam tunicam laticlaui resutam ex utraq; parte ad pedes eius decidisse:quo signo ostendebatur senatum futurum ei dicto parentem:ut omittam Cæsarem dictatorem usuz fuisse latoclauo ad manus fimbriato: & præcinctum moliore cinctura.Lampridius in Seuero non latumclauum:sed laticlauiam uocat: dicés illum præfectis prætorii suis senatoriam addidisse dignitatem: ut uiri clarissimi & essent: & dicerenẽ: quod antea:uel raro fuerat:uel omnino non fuerat:eo usq;: ut si quis imperatorum successorem præfecti prætorii dare uellet:laticlauiam eidem per libertum submitteret. Vopiscus clauatam uesté: & Lāpridius auro inspersam appellant:erat autem clauus aureus purpuræ infixus quam tunicam laticlaui i modum gausape texi suis temporibus inceptam tradit Pli. senior: & Fabius inquit lumen clauus purpuræ loco insertus affert. Vlpianus de auro:& argento legato.claui aurei:& purpuræ pars sunt uestimētorum.Pomponius clauos uestimentis consutos tamen ueste legata contineri. accessionis uice cedunt: quæ sunt insitæ uestimentis picturæ:clauiq; qui uestibus insuuntur.Cæsare nostro. Traiano:quo usus ē familiarissime. Impetraui. cum non esset Euritius ciuis romanus senatoriam dignitatem:ac quæsturā ab imperatore impetraui:an quia ante tempus gerendorum honorum: quamuis ciuis esset: nam inquit Vlpianus de minoribus annis.xxv.ad munera:siue honores creandis iusta ætas seruanda est:nec ante tēpus legitimum nisi ab imperatore ad magistratus creari poterant. Quæsturam. quæ dignitas erat honorum initium:de qua alibi latius. Suffragio.auxilio:fauore. Ius. non enim omnibus licebat petere magistratus:unde tradit Tacitus Veientonem accusatum:ꝙ ab eo uendita fuissent munera principis:& adipiscendorum honorum ius:nam & si fuisset iure municipali: quo tantum muneris honorarii cū populo romano particeps erat:tamen authore Gellio id ius iam oblitteratum:& per innoticiam inusitatū manebat. Tribunatus.plebis intellige pro quo consequendo Clodius plebeium se fecit:cum non liceret nobilioribus eam dignitatem petere.quem;modum potuit seruasse Euritius.sequētia faciunt ut credam fuisse tribunatum plebis:magis quam legionum:quanquam Tranquillus tradat Augustum statiz post uirilem togam liberis senatorum latumclauum indulsisse:& curiæ interesse pemisisse: militiamque auspicantibus non tribunatum modo legionum:sed etiam præfecturas alarum dedisse. In senatu: cui creandorum magistratuum potestatem concesserat Cæsar. Decepisse. si reiiciatur tanquam indignus: & Traiano dignum omni dignitate persuaserim. Talem.dignum.Omnes.quibus datum est ius crean-

dorum tribunorum. Incitaret.accéderet. Studium.diligentiam. Adiutum.adiuuari. Iuuenem.Euritium. Et quidem.dignissimum. tota domo.affinibus eius omnibus. Euritius Clarus:quem scribit Gellius fuisse præfectum urbis:morum:litterarumq; ueterum studiosissimum. Sanctus.ad mores perfectissimos & uitæ integritatem. Antiquus.tá ad uitæ seueritatem: q̃ ad cognitionem reꝝ antiquarum.

Euritius

Disertus.ad eloquentiam referf. Pari.summa. Verecundia.modestia.magis.n.in studiis timor:q̃ fiducia hoíes decet. C.Septitiũ: Septitium Claꝝ:cuius consilio ep'las publicauit. Certati. sedulo. Aequal'r. maxíe. In uno.Euritio:si meo auxilio tribunatũ adipiscef. Stationes.ubi confident ciues in ocio: & fabulandi causa. Precibus. ad preces usque descendo.

Muneris.officii. Tanti. quanti ego puto idest maximi. Vicem.beneficium par.

Si non reposces. non rogatus. Diligeris.a possibili nititur persuadere. Ostende.a facili. nam ut solum cognoscaf hoc tibi placere statim multi suffragatores occurrent. Quod uelis. creari Euritium Tribunum.

Nominem. Octauium admiraf posse tandiu continere uersus suos: hortaturq; ad editionem sic Martialis Faustinuз libro.i. Nominem: uera lectio non hominem: ut Laurentium Vallam:& alios uideo leger.

Durum

Durum.asperum:nimium seuerum.iurbanum:pariter Vlpianus titulo de furtis: & idem in panagyrico: Papinianus etiã ꝓ inhumano:sicut.Mar.Tullius de perfecto oratore pro agresti. Libros. metro constantes. Teneas.coh·beas apud te. Quousq;. perinde ac si diceret semper ne. Inuidebis.per inuidiam auferes. Laudem. quam publicatione illorum consequeris.

Voluptatem.ex lectione:& tua laude. Per ora. in publicum. in celebrationem. Virg.uolitare per ora.in eundem sensum dixit. Iisdem spaciis.per imperiuз romanum: nam latinitatem conati sunt romanorum prisci una cum imperio diffundere.testatur Valerius maximus libro secundo: capite de institutis. Magna expectatio.multum desiderantur. Frustrari.deludere. Enotuere.in noticiam: & publicuз uenerunt. Claustra.scrinium. Refregerunt.exierunt. In corpus.i opus integrũ.

Erro

Errones.uagabundi serui.& fugitiui:sic enim interpretaf Vlpianus Titulo de seruis fugitiuis quanquã Arrianus de re militari uelit erronis crimen in seruo leuius eẽ q̃ fugitiui.inde Labeo pusillũ fugitiuũ erronem appellat;ur ex diuerso fugitiuuз magnum erronem:in summa erro est:qui non equidem fugit: sed frequenter sine cá uagatur: & temporibus in res nugatorias cõsumptis serius domũ redit. hinc Columella erronẽ. Apum ducé.censet detractis alis uelut quadam compede domi retinendum.P. Nigidius stellas erraticas authore Gellio errones appellabat:quas Apule.erronias:& uagas uocat. Cuius dicanf.q sibi illos uendicet. Assere. liberaf réouere.Monuméto.lraꝝ. Cætera.bona.caduca.cito iteritura. Viderit

Assera

nes:qualé eẽ princeps mihi credidit.Quæ causa si studium meum non incitaret: adiutũ tamen cuperem iuuenem probissimũ.grauissimum: eruditissimũ:omni deniq; laude dignissimum:& quidé cũ tota domo. Nam pater eius Euritius Clarus uir sanctus:antiquus:disertus:atq; í agendis causis exercitatus:quas summa fide: pari cõstantia: nec uerecundia minore defendit. Habet auunculũ C.Septitium:quo nihil uerius:nihil simplicius:nihil cãdidius:nihil fidelius noui. omnes me certatim: & tñ æqualiter amant: omnibus nunc ego í uno referre gratiam possum. Itaq; prænenso amicos:supplico:ambio domos: stationesque circũeo:quantũq;:uel auctoritate: uel gratia ualeam:precibus experior:tequoq; obsecro:ut aliquam muneris mei partem suscipere tanti putes: reddam uícem si reposces : reddam : & si non reposces : diligeris : coleris: frequentaris: ostende modo uelle te : nec deerunt: qui quod uelis:cupiant.

C.Plinius Octauio.S.

Nominem te patientem:uel potius duꝝ: ac pene crudelem : qui tam insignes libros: tandiu teneas: quousq;: & tibi: & nobis inuidebis: tibi maximã laudem:nobis uoluptatem. Sine per ora hominũ ferantur: iisdéq; quibus lingua romana spaciis peruagent:magna etiam longaq; expectatio est: quam frustrari adhuc:& differre non debes. Enotuere quidam tui uersus: & inuito te claustra refregerunt: hos nisi retrahis ín corpus: quandoq; ut errones aliqué: cuius dicantur:íuenient. Habe ante oculos mortalitatem :a qua asserere te hoc uno monumento potes:Nam cætera fragilia:& caduca nõ minus: q̃ ipsi homines occidunt:desinuntq;:dices:ut soles:amici mei uiderit:opto equidem amicos tibi

Tantu Curæ suscipere velint

prouidebunt:edent post me. Intentionis.diligentiæ. Dispice.considera. Parũ prouidũ. imprudens. Dispice
Quod.publicationẽ tuoꝝ libroꝝ. Interim.postea discernit rem:quæ ad narrationem superiorem per- tinet. Vt uoles.facito ut lubet. Recita.recitare ẽ libꝝ:uel suũ:uel alienũ repetere.Cicero pro Cluẽtio. tris:& ipse excitauit recitatores cũ singulis libellis. Præsumo.quibusdam signis intelligo ante tempus. Imaginor.in aium:& phantasiá induco.ae per imaginẽ intueor.concursus.auditoꝝ. Clamor.laudan- tiũ. Silẽtium.intẽtio.stupor. Dico.cãs ago.Acre.uigilans. Fructu.gaudio. Fraudare.priuare. Stu- dia.tuas lucubrationes. Quæ.mora. Inertiæ.nimia cunctatio solet non modo pigritiæ:sed timiditati ascribi:& ipsa emendatio finẽ habet authore Quintilião:apd quem plura lege libro decimo : capite de emendatione.

Interim

Recitare

tam fideles:tam eruditos:tam laboriosos: ut tm̃ curę:itenrioniſq; suscipere:& possint:& uelit:sed dispice ne sit parũ ꝓuidum spare ex aliis: qđ tibi ipse nõ præstes:& de editiõe quidẽ iterim: ut uo les:recita saltẽ:quo magis libeat emittere:utq; tã dem ꝑcipias gaudiũ:quod ego olim ꝓ te nõ teme re præsumo.Imaginor.n.q cõcursus:quæ admi- ratio te:q clamor:quod etiá silẽtiũ maneat: quo ego cũ dico:uel recito:nõ minus q̃ clamore dele ctor.Sit modo silẽtiũ acre:& intentũ : & cupidũ ulteriora audiẽdi:hoc fructu tãto:tã pato desine studia tua ĩfinita ista cũctatiõe fraudare:quæ cũ modum excedit:uerendum est ne inertiæ:& desi diæ:uel etiam timiditatis nomen accipiat.

C.Plinius Arriano.S.

SOlet esse gaudio tibi:siquid actum est in senatu dignum ordine illo:quãuis enim qui eris amore secesseris:insidet tamẽ animo tuo maiestatis publicæ cura. Accipe ergo quod per hos dies actũ est ꝑsonę claritate famosum:seueri tate exẽpli salubre: rei magnitudĩe æternũ. Ma- rius Priscus accusantibus Afris: qbus ꝓconsule præfuit:omissa defensione iudices petiit Ego:& Cor. Tacitus adesse ꝓuĩcialibꝰ iussi existiauimꝰ fidei nostræ cõueñire:notũ senatui facere:excessis se priscũ ĩmanitate:sęuitia criã:qbus dari iudices

SOlet.Marius Priscꝰ Africæ ꝓ- consul a prouĩcialibus cum su- is ministris accusatus repetun- darum agẽte Secundo damna- tus est.hoc senatusconsultum laudat : at Iuuenalis carpit. Illo senatorio. Quietis. ocii. Secesseris.ab administratione reruꝫ publicarum:& urbe abieris. Insidet.re- manet. Maiestatis publicæ.senatus di- gnitatis:& amplitudinis:q̃ maioribus in- sunt:unde Ioui maiestatem ascribunt poe tæ:& Imperatoribus rerum scriptores:de qua Valerius.est:& illa quasi priuata cen- sura maiestas clarorum uiroruꝫ sine tribu naliũ fastigio.sine apparitorũ ministerio: potens in amplitudine sua obtinenda.gra to enim & iucundo introitu animis homi num illabitur admirationis prætexta uela ta:quam recte quis diceret lõgũ:& beatuꝫ honorẽ esse sine honore:dicta authore Fe sto a magnitudine:hinc Curtius homini- bus barbaris in corporum maiestate uene rationẽ eẽ dixit. Famosum.clarũ:cogni- tũ:uocabulũ mediũ:quo Apuleius cũ lau de utitur:secus alii. Personæ.Marii Pri sci. Claritate.quia consularis:& septẽuir epulonũ fuit. Exẽpli . quo cæteri:qui ꝓ- futuri sunt prouinciis deterrebunt a rapi nis:ne & ipsi pariter damnẽtur. Rei.cau- sæ.habent ista locum procemii:sicut seqn tia narrationis. Accusantibus afris.Ma- rium Priscum ex Bethica proconsulem Africæ una ciuitas publice:multiq; priuatim reum peræ̃gerunt. hæc Secundus libro tertio. Proconsule.præfuit.proconsulatu suo rexit Africam. Omissa defensio- ne.non enim.poterat dicere hanc causam non constare:neq; factum negare:neque non esse quod obiice batur:neque ut recte factum defendi poterat:quare contentus erat Priscus:ut relictis cæteris criminibꝰ: de repetundis tantum iudicarent:ne dum se defendere conatur in senatu atrociora detegerentur: & iu- dices facilius q̃ senatores putabat posse corrumpere. Iudices petiit.postulauit ut sibi darentur iudices. primum iudicia in manu equitum fuerunt:deinde per Syllam ad senatum traducta:postea lege Aurelia ad equites:senatores:tribunos ærarios.Iulius Cæsar ad duo genera iudicũ redegit:eqstris ordinis:& se- natorii.tribũos ærarios:quod erat tertiũ substulit. Iussi a senatu.solitos dari patronos publice præter Secundũ oñdit.M.T.pro Murena. Adesse.opem ferre. Prouincialibus.Afris.fuit enim Africa post de- letam Carthaginem redacta in formam prouinciæ:scilicet sublatis regibus:& aliorum prĩcipatu paruit romanis legibus:& iudicibus:triburis insuper impositis. quod ne Paulum Orosium:& Tacitum citemꝰ: Cæsar libro septimo belli gallici docet:nam cõmutatis legibus illaꝝ gentium securibus fiebat subiecta prouĩcia:& a proconsulibus regebatur iure romano. Excessisse crimina.maiora patrasse scelera q̃ ut iu dicibus ordinariis excutiẽda. Immanitate.crudelitate. Dari iudices.demãdari eis:quos iudicii causa

Insidet

Maiestas

Famosũ

Iudices

Prouinciæ forma

delegiſſet ſenatus libro.vi.idē teſtatur accuſaſſe Marium Priſcũ:qui lege repetundaꝶ damnatus.uteba tur clæmentiã legis:cuius ſeueritatē īmanitate criminum exceſſerat. Condemnãdos.in exilium detru dendo.ut equitem romanũ unum. Interficiendos:ut ſeptem eius amicos:& alterum equitem ro. Re ſpondit.mihi:& Tacito pro Mario. Fronto Catius.Frontones multos fuiſſe lego:nam Frontonis cum Tiro amicicia coniuncti bis meminit Ioſephus:& Tacitus Iulii Frontonis in rebus Othonis:& Liciniuʒ Frontonē monſtrat Vlpianus fuiſſe ſub Imp.Antonino.Frõtonē cõſulem ſub Nerua Dion:quem Mar. & bello:& pace clarũ prædicat.fuit igitur Cornelius Fronto Catius orator nobiliſſimus romanæ eloquentiæ nõ ſecundum: ſed alterum decus:q̄q̄ illi Macrobius ſiccũ dicēdi genus aſcribat:Antonini philoſophi præceptor:Dion teſtatur in Adriano plurimum floruiſſe:& primas in agendis cauſis partes habuiſſe: cuius Cæcilius alibi:& Iuue.in prima ſatyrarum mentionē faciunt.neq; ignoro Vlpianum de pœnis tradeſ Iulio Frõtoni reſcripſiſſe Adrianum Catiorum cognomina uetuſtiſſima teſtantur ſcriptores:& ſepulchrorum antiqua epitaphia:quæ nos Veronæ interdũ: ſed inter Inſubres frequentius annotauimus:hodieq; Nouariæ ampliſſima familia parili cognomēto durat. Deprecatuſq; eſt.uſus ē deprecatione:ſicut locus poſcebat.Fabio.n.referēte lib.vii.in ſenatu:& apud principē.& ubicunq; iuris clæmētia ē: hēt locũ deprecatio:in qua plurimũ ualēt ꝑ ipſo qui reus eſt hæc tria:ĩ anteacta uita:ſi ĩnocēs fuit:ſi bñ meritus:ſi ſpes in futuꝶ ĩnocenter uicturi:& ĩ aliquo uſu futuri. ꝑterea ſi uel aliis ĩcõmodis:uel pñti periculo:uel pœnitentia uideaſ ſatis pœnaꝶ dediſſe.extra.nobilitas:dignitas:ꝑpinquitas:amici.M.T.tñ libro.ii.de oratore deprecationem opinatur infimum obtinere locum:ſed nonnunquã utilem eſſe. Re petundaꝶ legem.lata repetundaꝶ lex primum a.L.Piſone tribuno pl.alii a Manlio Acilio Glabrione. demum a Iulio Cæſare lex Iulia repetũdaꝶ appellata:quæ pertinet ad eas pecunias:quas quis in magiſtratu:poteſtate:curatione:legatiõe:uel quo alio officio:munere.miniſterio ue publico accepit:uel eũ ex cohorte cuius eoꝶ eſt:uel quo magis:aut minus quid ex ſuo officio fecerit.hæc ſecũdum Marcellum:& Venuleium.alii breuius circũſcripſere dicentes legem repetundarum latam eſſe contra eos:qui in magiſtratur pecunias uel ui:uel fraude abſtuliſſent.Gratianus:& Val.Imp.repetũdaꝶ damnatum quadruplũ eius quod accepit perſoluere iubēt.ergo. Vltra legē.ultra quadruplum ex lege cõſtitutum q̄q̄ Marcellus.ff.xlviii.dicat nõ fuiſſe certam pœnã damnatis repetundarum conſtitutam.ſed puniri:uel exilio:uel ēt durius pro ut admiſiſſent.quid enim ſi ob hominem necãdum pecuniam acceperint:uel licet nõ acceperint:calore.tñ inducti interfecerint:uel innocētem:uel quem punire non debuerant:capite plecti debent:uel in inſulã deportari.idē exorta illa Iuuenalis ĩdignatio:q: homicidaʒ nõ necaſſent:uel deportaſſent:non ob pecuniam priuati uiri in ærariũ relatã:ut quidam opinãtur. Mouendarum lachrymarum peritiſſimus.ſciens auditores:& iudices ad miſericordiam commouere. Vento.turbine: impetu:copia uehemēte.Impleuit uela.amplificauit orationem.perſtat in tranſlatione ſumpta a uento.tonat autē iſta oratio opportune. Cõtentio.lis.altercatio.orta eſt inter patronos:an magis ſenatores diuerſa ſentientes. Cognitionem ſenatus.ius inquirendorum criminum per ſenatum cognoſcere enim eſt diſquirere & examinare crimina:unde Virg.de Minoe tanq̄ de iudice dixit.uitaſq;: & crimina diſcit:& Iuuena.iam cognitione peracta. Lege.repetundaꝶ:quia ſenatus ſecundum eam cenſuerat:ut mulctaretur.an magis lege:qua cautum erat ne bis de eadem re agere liceret.quare qui fauebant Mario dicebant ſenatum iam decreuiſſe:ut repetũdaꝶ tãtum damnaretur: neq; poſſe iam peracta cognitiõe amplius retractare: ſecus alii ſentiebãt liberꝶ pt̃ribus eſſe cognoſcere quicquid uoluiſſent:nã ſicut princeps nõ ſubiacet legibus:ita nec ſenatus illius uices ſuſtinēs. Solutam.legibus nõ obnoxiam. Admiſiſſet. peccaſſet.Tantũ uindicandum:parem pœnã decernendam. Nouiſſime.poſtremo. Iulius Ferox.Feroci ſcripſiſſe Proculum meminit iuriſconſultus Paulus.Iulium Ferocem clariſſimum uirum:& plurimæ authoritatis teſtãtur Traiani litteræ.hũc Secũdus alibi doctiſſimũ memorat:& Tiberis curatorem antiqu⁹ in lapide titulus adhuc extãs.Ex authoritate Impe.Cæſ.Diui Neruæ Traiãi Aug.Germanici.pont.Max. Trib.pot.v. Cos.iiii.pp.Ti.Iuli⁹ Ferox curator aluei:& rippaꝶ Tiberis:& cloacaꝶ urbis terminauit rippam.R.R.ad prox.cip.p.xxii.ff.ii.s. Conſul deſignatus.qui proximis cal.martiis creati fuerant conſules ſequentibus cal.ianuariis cõſulatum inibãt:q̄uis etiam prius initum legamus:ut apud Liuium cal.martiis: qui uero poſtea creabãtur in ſequentem annũ:ii deſignati dicebãtur authore Flauio Vopiſco:poſtremo adeo creuit ambitio ſub imꝑatoribus:ut uno anno tradaſ Lampridius ſub Commodo fuiſſe uiginti quinq; cõſu-

Marginal notes: Fronto — Catius — Repetundaꝶ lex. — Iuuena. locus — Cõtētio. — Cognoſcere — Iulius ferox — Cõſules Deſignati

poſſent:cum ob innocentes condemnãdos: interficiendos etiam pecunias accepiſſet. Reſpondit Fronto Catius:deprecatuſq; eſt:ne quid ultra repetundarum legem quæreretur:omniaq; actionis ſuæ uela uir mouendaꝶ lachrymaꝶ peritiſſimus quodam uelut uēto miſerationis impleuit. Magna cõtētio:magni utrinq; clamores: aliis cognitionē Senatus lege cõcluſam:aliis liberã:ſolutãq; dicentibus: quãtũq; admiſiſſet reus: tantum uindicãdũ.Nouiſſime cos.des. Iulius Ferox uir

les designatos.cum igitur res aliqua relata fuerat ad senatum:consules qui præsidebant primũ designatos consules super ea sententiam rogabant:ac deinceps cæteros senatores. Rectus.ad iustitiam refertur. Sanctus.ad uitæ integritatem. Iudices dandos.qui de repetundis iudicarent. Interim. dum euocantur conscii:an interim idest statim dandos iudices:ut Terentius in Ecyra.interim miris modis odisse cœpit Sostratam. Euocandos.introducendos in senatum. Innocentium. reorum immeritorum. Pœnas.supplicia. Vendidisse.Marium subaudi. Preualuit.superior fuit:& potior. Sola frequens.ab omnibꝰ comprobata. Misericordia.M.

Interim

rectus:& sanctus Mario quidem iudices interim censuit dandos:euocandos autem: quibus diceretur innocẽtium pœnas uendidisse:Quæ sentẽtia non præualuit modo:sed omnino post tantas dissensiones fuit sola frequens:adnotatumq; experimentis:quod fauor:& misericordia acres:& uehementes primos impetus habent : paulatim consilio:& ratione quasi restincta considunt. Vnde euenit:ut quod multi clamore permixto tuentur:nemo tacentibus cæteris dicere uelit : patescit enim cum separaris a turba contemplatio rerum : quæ turba teguntur. Venerunt qui adesse erant iussi : Vitellius Honoratus : & Flauius Martianus:ex quibus Honoratus.ccc. milibus exilium equitis Romani:septemq; amicorũ eius ultimã pœnã:Martianus unius eqtis.Ro.D.cc. milibus plura supplicia arguebatur emisse:erat enim fustibus cæsus:damnatus in metallum:strãgulatus in carcere : Sed Honoratum cognitioni Sẽatus mors opportuna subtraxit.Martianus

Tullius ex authoritate rhetoris apollonii lachryma inquit nihil citius arescit:& Fabius libro sexto:nec sine causa dictũ est: nihil facilius:q̃ lachrymas inarescere: nã cum etiam ueros dolores mitiget tempꝰ: citius euanescat necesse est illa : quam dicendo effinximus imago. Impetus:motus.affectus. Relicta. præsidio destituta.est alia lectio satis commoda restincta.

Lachryma exarescit

Considunt.minuuntur.cessant. Permisto.confuso. Patescit.detegitur. Contẽplatio rerum.cõsideratio:& cognitio causarum. Cum separaris a turba. cum solus sentẽtiam dicis attentis cæteris. Turba.strepitu:& clamore multorum. Adesse iussi.postulari apud patres. Vitellius. Honoratus.Fabium Honoratum in antiquis memoriis reperio.Spartianus in Seuero Honorati cuiusdam mentionem fecit: & Plutarchꝰ in uita Galbæ Antonini Honorati:ubi etiam Vitellium Martianum nominat diuus Hieronymus Honoratũ præfectum prætorio Galliarum primũ. Flauius Martianus.Martiano libro sexto scribit Martialis:& Martianum iurisconsultum fuisse lego:& Aelium Martianum Vticæ proconsulem imperante Antonio Pio refert Vlpianus:ut omittam Icelium libertum cognomento Martianum: ac uirum eruditissimum Martianum Capellam.satis constat ex testimonio Calistrati.ff.quarto Martianum sub Traiano fuisse accusatum. Trecentis milibus nummum : uidelicet trecentis sestertiis. Arguebatur. conuincebatur.probabatur. Vltimam pœnam.necem. Plura.quæ statim sequuntur. Fustibus . nodosis stipitibus:& uirgis. In metallum.qui ad effodienda metalla damnati erãt cum die:noctuque in labore perseuerarent continua defatigatione moriebantur:cum nulla eis ab opere daretur requies: aut laboris intermissio:sed uerberibus coacti raro diu uiuerent.robustiori quidam corpore & animi uigore plurimum temporis in illa uersabantur calamitate:quibus tamen ob miseriæ magnitudinem mors erat uita optabilior.hæc sumpta ex Diodoro.inter eos autem qui in metallum:& qui in opus metalli damnantur differentia est tantum in uinculis secundum iurisconsultum : q qui in metallum dãnantur grauioribus uinculis premuntur : qui in opus metalli leuioribus . præfecto plane urbis specialiter competere ius in metallum damnandi : & exempla diui Seueri : & Antonini ad Fabium Cillonem exprimunt tradente Vlpiano : quo authore.ff.primo : qui uniuersas prouincias regunt ius gladii habent : & in metallum dandi eis potestas permissa est . metalli quidem supplicium tam ad personas liberas:q̃ ad seruiles pertinet conditiones.sed ueterani : & eorum liberi nec in metallum damnabuntur : nec in opus publicum:uel ad bestias:nec fustibus cedẽtur.eadem fere Vlpianus titulo de decurionibus:& eorum filiis. prima Semiramis captiuos isti supplicio destinauit:q notauit Suidas in dictione Semiramis:id quod etiam uidetur intellexisse:in Superbus. Strangulatus.suffocatus laqueo.quæ omnia patrauerat contra legem Iuliam de repetundis:qua præcipitur:ne quis ob hominem in uincula publica coniiciendum : uinciendũ:uinciri ue iubendum:ex ue uinculis dimittendum:ne ue quis ob hominem condemnandum:absoluendum ue:ne ue ob litem æstimandam : iudicium ue capitis faciendum pecuniæ aliquid accipiat.

Vitellius Honoratus

Martia.

In Metallum damnati

Opportuna.in tempore:nam morte declinauit dedecus:& supplicia: quæ subiuisset: si uixisset:& damnatus nemo uideri possit.anteq̃ de eo forte iudicium redditum:& pronũciatum esset neq; cuiusq; mortui bona:anteq̃ de eo Romæ pronunciatũ sit:publicata sunt:eaq; bona hæredes possidere debent.unde

Mar tianus titulo de bonis eorum:qui ante sententiam mortem sibi coſciuerint:inquit: qui rei criminis non postulati manus sibi intulerunt bona eorum fisco nō uendicentur: non enim facti scelus obnoxiū: sed conscientiæ metum in reo ueluti confesso teneri placuit.ergo:aut postulati eē debent:aut in scelere depræhensi: ut si se interfecerint bona eorum confiscētur.opportune igitur mortuus ē Honoratus:antequá postularetur.nam bona eius ad hæredes pertinebant. Cognitioni senatus.ut patres discuterent: & examinarent eius crimina. Inductus.intromissus in senatum. Tutius Cerealis.Cereales multos circa illa tempora fuisse notauit:Minum Cerealem:& Iunium filium sub Adriano. ad Vellium Cerealem alibi Secundus: sicut Martialis ad Iulium Cerealem libro.xi. q bellum giganteū heroico scripsit. Turullii Cerealis:& Petilii Tacit⁹ cum Iosepho: & Dione meminere. Suidas insuper Primum Cerealem citat. Consularis.qui cōsulatum gesserat. Iure senatorio. ius senatori erat: si Gel. libro quarto credim⁹: ut sentētiam rogatus:ante quicquid uellet:& quoad uellet de alia re diceret. Inuidiosiorem. maiori inuidiæ obnoxium Priscum. Commune crimen.Marii uendentis plura supplicia equitis romani: & Martiani ementis. Dilui.tolli.falsum argui. Vtroq;.Mario:& Martiano. In proximum senatum.usq; in eum diē:quo primum senatores in curiam conuenirent. non enim omni quoq; die senatus habebatur: ut est uidere apud Mar. Tullium Augustissimus. maiestatis plenus.uenerandus.Pausanias Augustus idem ē:q; ue-

Agustus nerandus.Dion Octauius Augusti cognomen recepit tanquam maius aliquod supra mortales:omnia enim ueneranda:& sacra augusta romani appellant. q; luculētius Tranquillus exequitur Octauium dicens ex Munacii Planci sententia accepisse cognomen Augusti: q; loca religiosa in quibus augurato quid consecraretur augusta dicātur ab auctu:uel ab auium gestu:gestu ue:sicut etiam Ennius docet scribens: Augusto augurio postquam inclyta condita Roma est. ab illo igitur secundum Dionem omnes deinceps imperatores Augusti cognomentum sibi uendicarunt:quo significatur omnium rerum potestas.quare Secundus nō iniuria præsente imperatore augustissimum conspectum dixit.

Princeps presidebat. Traianus cæteros senatores præibat:& princeps senatus erat.quia consul:nam cō-

Præses sulum alter uniuerso senatui præerat: habebatq; potestatem rogandarum sententiarum. eum principē senatus a romanis.πρoεδρov a græcis appellatum quidam prodidere.sciendum præsidis nomē Martiano .ff.primo attestante generale esse eo quod:& proconsules: & legati Cæsaris: & omnes prouincias regentes licet senatores sunt:præsides appellantur. Ad hæc.præterea: Ianuarius.quo solebant consulatum inire authore Ouidio in Fastis. Cum cætera. aliorum uirorum frequentia. Senatorum frequentia.qui in principio anni plures quá aliis temporibus solent interesse senatui: tum celebritate consulum ineuntium magistratum:tum rebus rusticis exoluti. Causæ amplitudo.respectu accusatorum: & reorum:ac criminum. Expectatio.desiderium. Fama. diuulgatio causæ. Insitum. natiuum ac proprium. Inusitata.tunc temporis insolita raro inquit alibi Secundus incidebat causa: uel personarum claritate:uel negocii magnitudine insignis. Exciuerat. suscitauerat.conuocauerat. Omnes:senatores.respiciunt enim hæc frequentiam patrum. Imaginare.reputa. Sollicitudo Mar. Tullius de oratore testatur eum optime dicere:qui maxime dicendi difficultatē uariosque euentus orationis: expectationemque hominum pertimescat. Nobis.aduocatis. nam causa una a pluribus defendebatur:q; introductum temporibus Ciceronis uidetur: qui libro de claris oratoribus hanc consuetudinem multis re-

Patroni quot. præhendit. raro tamen supra quattuor utebantur patronis: post bella ciuilia ante legem Iuliam usque ad duodenos est prouentum: deinde quot senatui placuissent. Super .de. Cœtu:senatorum con-

Sēatores quot. uentu.priscis temporibus tercentum senatores fuisse legimus Mar. Tulli⁹ quadringentos:& decem cōnumerat in ea oratione:quá in senatu pro reditu suo dixit.Tranquillus imperante Augusto supra mile per gratiam:& præmium allectos scribit:quos tamen idem princeps ad modum pristinum: & splendorem redegit duabus lectionibus. Cæsare.Traiano. Non semel. multocies. Nusquam. apud

inductus ē absente Prisco.Itaq; Tutius Cerealis consularis iure Senatorio postulauit:ut Priscus certior fieret: siue quia inuidiosiorem fore arbitrabatur: si præsens fuisset: siue: quod maxime credo:quia æquissimum erat commune crimen ab utroque defendi: & si dilui non potuisset: in utroque puniri. Dilata res est in proximum Senatum:cuius ipse conspectus augustissimus fuit:princeps præsidebat: erat enim cos.ad hoc Ianuarius mensis:cum cætera: tum præcipue senatorum frequentia celeberrimus. Præterea causæ amplitudo: auctaque dilatione expectatio: & fama: insitumque mortalibus studium magna: & inusitata noscendi omnes undique exciuerat.Imagiare quæ sollicitudo nobis: qui metus: quibus super tanta re in illo cœtu præsente Cæsare dicendum erat. Equidem in Senatu non semel ægi: quinimmo nusquam

nullos iudices. Præmouebant.antequam inciperem perturbabant. Obſeruabatur. conſiderabatur legitur etiam obuerſebatur ſcilicet occurſabat mihi. Cauſæ difficultas.non circa chrimina quæ ſatis arguebantur:ſed propter Priſci dignitatem. Illa.frequentiam ſenatorum:& præſentiam Cæſaris:& reliqua. Stabat.occurrebat Priſcus in animo quod fuiſſet conſul:& ſeptemuir epulonum·& rurſum mihi uidebatur omni honore priuatus.hoc ſolet euenire in metu:ſic ad Fundanium de ſe ipſo. me conſularem inquit eſſe non ſentio: rurſus mihi uideor.

audiri benignius ſoleo:tunc me tamen: ut noua omnia nouo metu prǽmouebant.Obſeruabatur præter illa:quæ ſupra dixi:cauſę difficultas.Stabat modo conſularis:modo.vii. uir epulonum: iam neutrũ. Erat ergo per quam honeroſum accuſare damnatum : quem ut premebat atrocitas criminis:ita quaſi peractæ damnatiõis miſeratio tuebatur : utcunque tamen animum: cogitationemque collegi:cœpi dicere non minore audientium aſſenſu:quam ſollicitudine mea.Dixi horis pene quinq̃. nam.xx.clepſydris:quas ſpacioſiſſimas acceperam:ſunt additæ quattuor: adeo illa ipſa:quę dura:& aduerſa dicturo uidebantur: ſecunda dicenti fuerunt:Cæſar quidem tantum mihi ſtudiũ:tãtã curã etiã(nimiũ.n.ẽ dicere ſollicitudinem)pſtitit:ut libertũ meũ poſt me ſtãrẽ ſæpius admoneret:uoci lateriq̃ cõſulerẽ: cũ me

Epulones

Epulones quos antiqui epulonos authore Feſto dixerunt.Iouis optimi max.paraſiti erãt datum his nomen:quod epulas indicendi Ioui:cæteriſque diis poteſtatẽ haberent.unde Martialis capitolinas:& pontificum dapes epulonum uocat:quas puto Tranquillum notaſſe in Auguſto ubi refert ſex deos:& totidem deas in capitolio diſcubuiſſe:& Varronem de agritultura collegiorum cœnas:quæ tunc innumerabiles excandefaciebant annonam macelli. in hos diuus Auguſtinus libro ſexto de ciuitate dei tanquam in paraſitos Iouis:& mimos Varrone dictante inuehitur:& tertio eiuſdem uoluminis helluones:atq̃ ſacrificiorum adipibus inhiantes:& fallacium diuinationum calliginem appellando.M.Tullius de reſponſis haruſpicum teſtatur ſiqd in ludis eſſet prætermiſſum: aut commiſſum.epulones ſolitos ad pontifices referre:quorum de ſententia illi iidem renouati:& inſtaurati celebrabantur:& tertio de oratore pontifices inquit ueteres propter ſacrificiorum mltitudinem tres uiros epulones eẽ uoluiſſe:cum eſſent ipſi a Numa: ut etiam illud ludorum epulare ſacrificium facerent:inſtituti.poſtea auctus eſt numerus:& ſeptem creari cœpti:hinc Lucanus.ſemptemuirq̃ epulis feſtus:& Iuue.quis fercula ſeptẽ Secreto cœnauit auus:erãt aũt epulones ſummæ authoritatis:flaminibus:auguribus:quindecimuiris pares:& cuius pater ſecunduꝫ Gellium ſeptemuir epulonum fuiſſet:eam excuſationem merebatur:ne ĩ cõſortium Veſtæ legeref.plura lege apud Macro.& recentiores. Iam neutrum.iam priuatus utroq̃ magiſtratu. Damnatum.repetundarum:an quod omiſſa defenſione ſuo ſe iudicio obnoxium criminibus reddiderat. Atrocitas.Imanitas.nõ enim ſolum lege repetundaꝝ:ſed etiam Cornelia de ſiccariis tenebatur:qua cauetur cõtra eos: qui cũ in magiſtratu eſſent eoꝝ quid fecerint aduerſum hoĩs necem:q̃ legibus permiſſum non ſit.legis Corneliæ de ſiccariis: & ueneficis pœna eſt in iſulã deportatio: & omnium bonorum ademptio:niſi honeſtiore loco poſiti fuerint ut pœnam ſuſtineant:ſicut mox interdictũ Mario urbe:Italiaq̃. Peractæ damnationis.ſignate locutus addendo quaſi:nã:& ſi iudices petierat:nõdum tamen pronunciauerãt de eo. Vtcũq̃.aliquantulũ:difficulter inter tot perturbationes. Collegi aium.uires cœpi ad agendũ. Aſſenſu.fauore. Sollicitudine:quæ neſcio quomõ magis oratorem decet. Viginti clepſydris ſunt additæ quattuor clepſydra poterat diſtingui:per quodcunq̃ tẽporis ſpacium libuiſſet:unde legimꝰ apd̃ Philoſtratum in Adriano declamatore fuiſſe clepſydram diſpoſitam ad menſurã centum uerſuum.hic ſane qn̄q̃ clepſydræ ſpaciũ unius horæ cõplectebanť:unde inquit dixi horis pene quinq̃ cũ præmiſiſſet uigĩtiquattuor clepſydras impetraſſe.ſi enim qn̄q̃:& uiginti accepiſſet:quinq̃ ſolidas horas egiſſet. Acceperam.impetraueram:cum ex lege accuſatori ſex horæ:reo uero nouem eſſent cõceſſæ.ſenatus auteꝫ pmitteret dicenti quot ſibi placeret. Illa ipſa.iam prædicti obices. Secunda.ut accuſationem meaꝫ iuuerint. Sollicitudinem.quod maius eſt:q̃ ſtudiũ:& cura:fuit enim.Traiano cariſſimus Secundus. Voci.curanda in oratore uox eſt:neq̃ ultra uires urgenda:nã:& ſuffocata ſæpe:& maiore niſu minus clara eſt:& fatigatio:ut corpa nõ ad pn̄s modo:ſed etiam futuꝝ uocem deſtruit:quare non immerito reprehẽditur apud Senecam Portius Latro:q̃ nihil uocis cauſa faceret:non illa paulatim ab imo uſq̃ ad ſummum perduceret:non rurſus a ſumma cõtẽtione paribus interuallis deſcẽderet:ſed libro ſecũdo epl'aꝝ hunc locum latius tractauit. Lateri.uiribus.nam libro tertio ne latera deficerent dicit:& Iuuenalis:nec querit quod:Et lateri parcas:nec quantũ iuſſit anheles.Apuleius:& meis iam defectis lateribus conſulas.Martialis Rumpis Baſſe latus:ſed in comatis.conſulere ergo lateri eſt puidere ne uiribus deficiamꝰ dum nimiũ intẽdimus uocem.nam qui uolunt:exclamare in maius ſecundũ Ciceronem latera:fauces.

Clepſydra

uehementius putaret incendi: q̃ gracilitas mea perpeti posset. respondit mihi ꝓ Martiano Claudius Marcellinus: missus deinde Senatus: & reuocatus in posterum: neque enim iam inchoari poterat actio: nisi ut noctis interuentu scinderetur. Postero die dixit pro Mario Saluius liberalis uir subtilis: dispositus: acer: disertus. In illa uero causa omnes artes suas protulit. Respondit Cornelius Tacitus eloquentissime: & : quod eximium orationi suæ inest: σεμνως. Dixit pro Mario rursus Fronto Catius insigniter utq̃ iã locus ille poscebat: plus in precibus temporis: q̃ in defensione consumpsit: huius actionem uespera inclusit: non tamen sic ut abrumperet. Itaque in tertium diem probatiões exierunt. iam hoc ipsũ pulchrum: & antiquum: Senatum nocte dimitti

linguam intendũt; equibus elici uocẽ: & fundi uidemus toto corpe: atq̃ oĩbus ungulis cõtẽtionis uocis asseruiunt. Seneca præcipit latus balineo reparandũ. Intendi. uocem augere. siue incẽdi. i. efferuescere.
Marcellinus Gracilitas. tenuitas. fuit. n. Secundus corpore non admodũ robusto. Claudius Marcellinus, cuius alibi fit mẽtio: & Martia. duobus epigrãmatis Marcellinũ a mortalitate uendicauit. Missus. dimissus dissolutus senatus dissoluebat his uerbis: nihil uos moramur patres conscripti. hæc sumpta ex Capitolino. Actio. Saluii. Scinderet. impediret. nõ perficeretur. Interuentu noctis. supueniente nocte: cũ neq̃ post occasũ solis: neq̃ añ ortũ liceret sẽatũ habere Gellio tradẽte. uerũtñ nõ usqueq̃q̃ lex ista seruabatur.
Saluius Liberalis Saluius Liberalis. qui sub Domitiano accusatus ẽ: eũq̃ Secũdus asserit fuisse uehemẽtem: & disertũ oratorẽ: nam si Tranquillũ audimus i defensione diuitis ausus est dicere: quid ad Cæsarẽ si Hipparchus sextertiũ millies habet. qđ dictũ q̃uis audacius Vespasiãus laudauit. Saluio legato Aquitãiæ rescripsisse Adrianum refert Calistratus titulo de accusationibus. Seneca Liberali patriã Lugdunũ assignat. itẽ Liberalis sub Tito Centurionis Iosephus meminit. Subtilis. in inuentione. Dispositus in coaptando singula
Dispositio locis suis. est. n. dispositõ rerũ inuentarũ ꝑ locos distributio: siue Fabio scribente: est utilis rerũ: ac partiũ in locos distributio: quæ quãq̃ sit cõis toti orõni: præcipue tñ narrationi attribuitur: sicut subtilitas pricipio. Acer. uehemẽs: q̃ propriũ est confutationi: & cõfirmationi: disert⁹ uero oĩbus actionis partibus. Artes suas. uehemẽtiam imprimis: quãuis: & reliquæ in eo uirtutes essent laudabiles: qui autem repetundarum infimulabitur crimine: ante actam uitam: & quibus de causis per prouinciam uniuersam: uel accusatorẽ: uel testẽ offenderit: non inutiliter præripiente Fabio exponet. Respondit. Saluio. Eloquentissime. optime. σεμνως. grauiter: & uenuste: nam proprium oratoris est dicere grauiter: & ornate: & hoĩum sensibus: ac mentibus accommodate. Cicero primo de oratore testatur. Eximium. ꝑcipuũ: & ꝑfecto historiæ grauissimus author: utpote: q̃ nisi ad exemplũ pertinẽtia: & magna nõ referat uerbis: & sententiis paribus. Insigniter. egregie. Locus ille poscebat. ultimũ causæ gen⁹ est deprecatio: cũ nulla alia rõne tueri reum possumus. ea in senatu: & apud populũ: principẽq̃: & ubicunq̃: si iuris clæmentia est: locum habet: in qua plurimũ ualent ex ipso qui reus est hæc tria in uita præcedere: si innocens: si bñmerit⁹: si spes in futuꝝ inocẽtis uicturi: & i aliquo usu futuri. ꝑterea si: uel aliis icõmodis: uel pñti periculo: uel poenitentia uideat satis poenaꝝ dedisse. extra. nobilitas: dignitas: ꝑpinquitas: amici. In ꝑcibus. indeprecatione. Vt abrumperet. perinde ac si diceret cum die finem actioni imposuit. Vespera. serũ diei. Probationes exierunt. sunt exibitæ tabulæ. & testes: quas inartificiales probationes rhetores appellant: de quibus lege plura apud Fabiũ Quintilianũ. ꝑterea. ff. xxii. titulus est de ꝓbationibus: & ꝓsumptionibus. Antiquũ. simile antiquis pr̃ibus. Nocte dimitti. interuentu noctis dissolui hoc iudiciũ Marii factũ Traiano iperante testat Secundus in oratione panagyrica non solum rem eandem referens: sed ẽt uerboꝝ multa: ubi Traiani patientiã in agendis causis commẽdat. scribit. n. Iam q̃ antiquum q̃ cõsulare: quod triduũ totũ senatus sub exemplo tui sedit: cũ interea nihil præter consulẽ ageres. interrogauit quisq̃ qđ placuit: dissentire: discedere: & copiã iudicii sui reip. facere licuit: cõsulti oẽs: atq̃
Iuuena. quando scripsit ẽt dinumerati sumus: uicitq̃ sñia nõ prima: sed melior. dicemus igitur Iuuenalem qui prima satyra carpit hoc senatuscõsultũ: q̃ satis cõstat factum sub Traiano: suũ opus cõposuisse: & emisisse sub eodem: ꝓinde tanq̃ poenitentia ductus: q̃ statim in pricipio uiuos notasset: ꝓmittit se dictuꝝ de mortuis: hinc in Domitianũ iã occisum aperte inuehitur. imo iã mortuum testatur: non. n. eo uiuente ausus fuisset talia dictare: gnarus quidem multis expimentis solitũ minima quæq̃ in se dicta atrociter punire: Traiani uero iperiũ rarã tempoꝝ felicitatem: ubi sentire quæ quis uoluisset: & quæ sensisset: dicere licebat: ac oĩa studioꝝ genera iã liberius: quæ prope sub Domitiano fuerãnt extincta: refouerentur: inde Iuuenalis Traianum sup hoc laudans (fuit. n. poetaꝝ fautor) inqt. Et spes: & rõ studioꝝ i Cæsare tm̃. Solus. n. tristes hac tẽpestate camoenas Respexit: & multis argumẽtis cõprobatur Secundum scripsisse suas epistolas post necem Domitiani: adde q̃ Martialis: dum post obitum illius secessit in Hispaniam: scripsit carmen ad Iuuenalem in urbem occupatum circa salutationes potentiorum. pari scribẽdi libertate Tacitus: & Trã-

quiſſus in hiſtoriis ſuis ſub eodem uſi ſunt. quod autem Suidas (nam quæ de Iuuenale ex Probi authoritate referuntur: tanquam non legitima illius probatiſſimi grammatici Probi reiicimus) ſcribit Iuuenalẽ poetam romanum fuiſſe temporibus Domitiani: & paridem hiſtrionem praſinæ factionis ab imperatore dilectum conuiciis a ſenatu: & Iuuenale notatum: hinc principem relegaſſe poetam Pentapolin libyæ ciuitatem: hiſtrionem uero ditatum miſiſſe in Antiochiam: qui domum: & balineum extra oppiduȝ ædificans ibidẽ interiit: non ideo refert ſub eo ſcripſiſſe ſatyram: nã potuit ſola uoce: uel epigrammate Paridem inceſſere: neq; quis prohibet poſt obitum Domitiani clæmentia Neruæ in urbem rediiſſe: hinc iniuriarum memor ſatyram exorſus immaniſſimum principẽ cũ ſuo hiſtrione carminibus merito proſcidit. nolo dicere praſinam factionem in hiſtrionibus inſolitam: ſed in aurigis circenſibus frequentem: nec Paridis ſepulchrum in Antiochia: ſed uia Flaminia authore Martiale fuiſſe: hoc tantum addidero: Suidam græcum non Secundo romano conferendum: qui rem ſui temporis: & agente ſe tractat: immo repetit.

triduo uocari: triduo cõtineri. Cornut⁹ Tertull⁹ cos. des. uir egregi⁹: & ꝓ ueritate firmiſſimus cẽ ſuit. D. cc. milia: q̃ accepat Mari⁹ ærario iferẽda: Mario urbe: Italiaq; interdicẽdũ: Martiano hoc amplius Africa: in fine ſententiæ adiecit: quod ego & Tacitus iniũcta aduocatione diligẽter: &

Triduo. per tres dies Cornutus Tertullus. in præfectura ærarii: & conſulatu Secundo collega uir ſanctus: & in omni laude ſimilis antiquis: Aemyliæ uiæ curator fuit: ſummo neceſſitudinis uinculo pariter coniuncti. Tertulli: & Maximi conſulatus meminit Vlpianus ad legem Iuliam de adulteriis: ſequens tamen epiſtola demonſtrat Tertullum fuiſſe deſignatum conſulem cum Nerua: & Tertullianum ſenat⁹ conſultum: quod factum eſt temporibus diui Adriani: Iuſtinianus aſſerit traxiſſe appellationem a Tertullo. diuus Auguſtinus irridendo author eſt Tertullum uirum grauem: & Philoſophũ ædilem futuruȝ clamaſſe in auribus ciuitatis inter cætera ſui magiſtratus officia ſibi Floram matrem ludorum celebritate placandam. nam quæ Iulius Capitolinus de Tertullo ſcribit: non de Cornuto: ſed eius filio: uel alio dicta autumo. inquit enim crimini datum eſt Antonino philoſopho: quod adulteros uxoris ſuæ Tertullum: Vtilium: Orfitium: Moderatum promoueret ad uarios honores: Tertullum etiam cum uxore prãdentem depræhenderit: de quo minus in ſcena præſente Antonino dixit: cum ſtupidus nomen uxoris a ſeruo quæreret: & ille diceret Tertullus: & adhuc ſtupidus quæreret. reſpondit: iam tibi dixi: Tertullus dicitur. Conſul deſignatus. cum Iulio Feroce. Vir egregius. de quo alibi Secundus: Cornuto quid melius? quid ſanctius? quid in omni genere laudis ad exẽplar antiquitatis expreſſius? Septingenta millia. nũmũ. Accepetat. a Martião: nã trecenta non potuerant ſatis probari Honorato morte intercepto. Aerario. inferenda. in pecuniam publicam reponenda: non enim erant reſtituenda Martiano obnoxio maioribus ſuppliciis: quod ea ſũma necẽ equitis ro. emiſſet. ærarium erat quo publica pecunia per præfectos referebatur: ſicut fiſcus quo principis tantum. ſecundus in panagyrico. at forraſſe fiſcum non eadem ſeueritate: qua ærarium cohibes? immo tanto maiore: quanto plus tibi licere de tuo: q̃ de publico credis: & Spartianus. uetuit Adrianus damnatorum bona in fiſcum priuatum redigi: omni ſumma in ærario publico recepta. dictum: ærarium ab ære. nam ante argentum: ac pene etiam aurum in precio fuit æs. erat autem Saturni ædes: quod tempoꝛ: quo Italiã incoluit fertur in eius finibus nullum eſſe furtum commiſſum: & ꝙ ſub illo nihil erat cuiuſque priuatum: ideo apud eum locaretur populi pecunia communis: ſub quo fuiſſent cunctis uniuerſa communia: an ꝙ fructum inuentor: & agricolationis author fuiſſe credatur? fructuum uero copia: ac uenditio pecuniam gignat? hæc ſumpta a Plinio ſeniore: Macrobio: Plutarcho. Interdicendũ Mario. inhibendum: & ſubmouendum Mariũ. uſitatius dicitur interdico Mario urbe Italiaq;: q̃ urbem: Italiãq;: ſicut iterdico tibi aqua: & igni. q̃ te aqua & igni. interdũ tamen accuſatiuo iungimus diuerſis modis. nam idem libro quinto interdicendum ei aduocationẽ dixit: & Tranquillus Neronẽ interdixiſſe uſum amethyſtini: tyriiq; coloris: & Ouidius Iunonẽ interdixiſſe orbem: apud Senecam ter idem dicendi genus annotauimus. poſſeſſionem interdico tibi: & illi domũ meam interdicam: & non interdicit ſibi: ac ſuis admirationem. at Iulius Cæſar Arioniſtum inquit omni gallia romanos interdixiſſe. edico: & interdico differunt: ꝙ edicimus quæ iubemus: interdicimus: quæ uetamus fieri: itaque prætoris edicta: & interdicta dicuntur. Hoc ãplius. præter urbẽ: & Italiã. Africa. patria. nã conſtitutũ eſt: eum cui patria interdictum eſt etiam ab urbe abſtinere debere: contra autẽ ſi cui urbe fuerit interdictũ: patria ſua interdictum nõ uidetur: & ita multis conſtitutionibus cauetur authore Vlpiano de interdictis. Fortiter. conſtanter. pari induſtria: fide. conſtantia laudatus eſt Secundus pleniſſimo teſtionio dũ pro Bethicis ægit aduerſus Claſſicũ. Iniuncta aduocatione. accuſatiõe demandata a ſenatu. nã aduocatus cõmune uerbũ eſt tã accuſatoris q̃ defenſoris: qui ſi inutilis foro extitiſſet uulgo cauſidic⁹ dicebaꝛ. hoc Fabius: at Pedianus qui defendit alteꝝ in iudicio: aut patronus diciꝛ: ſi orator eſt: aut aduocatus: ſi aut ius ſuggerit amico: aut ꝑſentiã ſuã: aut procurator: ſi abſentis negociũ ſuſcipit: aut cognitor: ſi præſentis cauſaȝ nouit: & ſic tuetur ut ſuam. apud quẽ deſideratur dictio abſentis: teſti-

Cornut⁹ Tertull⁹

Aerariũ

Fiſcus

Interdico

Edico

Aduoca.

Cauſidicus

Patron⁹

Procurator

Cognitor

uehementius putaret incendi: q̃ gracilitas mea perpeti posset. respondit mihi ꝓ Martiano Claudius Marcellinus: missus deinde Senatus: & reuocatus in posterum: neque enim iam inchoari poterat actio: nisi ut noctis interuentu scinderetur. Postero die dixit pro Mario Saluius liberalis uir subtilis: dispositus: acer: disertus. In illa uero causa omnes artes suas protulit. Respondit Cornelius Tacitus eloquentissime: & quod eximium orationi suæ inest: σεμνως. Dixit pro Mario rursus Fronto Catius insigniter utq; iã locus ille poscebat: plus in precibus temporis: q̃ in defensione consumpsit: huius actionem uespera inclusit: non tamen sic ut abrumperet. Itaque in tertium diem probatiões exierunt. iam hoc ipsũ pulchrum: & antiquum: Senatum nocte dimitti

linguam intendũt: equibus elici uocẽ: & fundi uidemus toto corpe: atq; oĩbus ungulis cõtẽtionis uocis asseruiunt. Seneca præcipit latus balineo reparandũ. Intendi. uocem augere. siue incẽdi. i. efferuescere. Gracilitas. tenuitas. fuit. n. Secundus corpore non admodũ robusto. Claudius Marcellinus. cuius alibi fit mẽtio: & Martia. duobus epigrãmatis Marcellinũ a mortalitate uendicauit. Missus. dimissus dissolutus senatus dissoluebat̃ his uerbis: nihil uos moramur patres conscripti. hæc sumpta ex Capitolino. Actio. Saluii. Scinderet̃. impediret̃. nõ perficeretur. Interuentu noctis. superueniente nocte: cũ neq; post occasũ solis: neq; añ ortũ liceret sẽatũ habere Gellio tradẽte. uerũtñ nõ usqueq; lex ista seruabatur. Saluius Liberalis. qui sub Domitiano accusatus ẽ: eũq; Secũdus asserit fuisse uehemẽtem: & disertũ oratorẽ: nam si Tranquillũ audimus ĩ defensione diuitis ausus est dicere: quid ad Cæsarẽ si Hipparchus sextertiũ millies haber. qd̃ dictũ q̃uis audacius Vespasiãus laudauit. Saluio legato Aquitãiæ rescripsisse Adrianum refert Calistratus titulo de accusationibus. Seneca Liberali patriã Lugdunũ assignat. itẽ Liberalis sub Tito Centurionis Iosephus meminit. Subtilis. in inuentione. Dispositus in coaptando singula locis suis. est. n. dispositõ rerũ inuentarũ ꝑ locos distributio: siue Fabio scribente: est utilis rerũ: ac partiũ in locos distributio: quæ quãq̃ sit cõis toti orõni: præcipue tñ narrationi attribuitur: sicut subtilitas pricipio. Acer. uehemẽs: q̃ propriũ est confutationi: & cõfirmationi: disert⁹ uero oĩbus actionis partibus. Artes suas. uehemẽtiam imprimis: quãuis: & reliquæ in eo uirtutes essent laudabiles: qui autem repetundarum insimulabitur crimine: ante actam uitam: & quibus de causis per prouinciam uniuersam: uel accusatorẽ: uel testẽ offenderit: non inutiliter præcipiente Fabio exponet. Respondit. Saluio. Eloquentissime. optime. σεμνως. grauiter: & uenuste: nam proprium oratoris est dicere grauiter: & ornate: & hoĩum sensibus: ac mentibus accommodate. Cicero primo de oratore testatur. Eximium. ꝑcipuũ: & ꝑfecto historiæ grauissimus author: utpote: q nisi ad exemplũ pertinẽtia: & magna nõ referat uerbis: & sententiis paribus. Insigniter. egregie. Locus ille poscebat. ultimũ causæ gen⁹ est deprecatio: cũ nulla alia rõne tueri reum possumus. ea in senatu: & apud populũ: principeq;: & ubicunq;: si iuris clæmentia est: locum habet: in qua plurimũ ualent ex ipso qui reus est hæc tria in uita præcedere: si innocens: si bñmerit⁹: si spes in futuꝝ ĩnocẽtis uicturi: & ĩ aliquo usu futuri. ꝑrerea si: uel aliis icõmodis: uel pñti periculo: uel pœnitentia uideat̃ satis pœnaꝝ dedisse. extra. nobilitas: dignitas: ꝓpinquitas: amici. In ꝑcibus. in deprecatione. Vt abrumperet. perinde ac si diceret cum die finem actioni imposuit. Vespera. serũ diei. Probationes exierunt. sunt exibitæ tabulæ. & testes: quas inartificiales probationes rhetores appellant: de quibus lege plura apud Fabiũ Quintilianũ. ꝑterea. ff. xxii. titulus est de ꝓbationibus: & ꝑsumptionibus. Antiquũ. simile antiquis ꝑ̃tibus. Nocte dimitti. interuentu noctis dissolui hoc iudiciũ Marii factũ Traiano iperante testat̃ Secundus in oratione panagyrica non solum rem eandem referens: sed ẽt uerboꝝ multa: ubi Traiani patientiã in agendis causis commẽdat. scribit. n. Iam q̃ antiquum q̃ cõsulare: quod triduũ totũ senatus sub exemplo tui sedit: cũ interea nihil præter consulẽ ageres. interrogauit quisq; qd placuit: dissentire: discedere: & copiã iudicii sui reip. facere licuit: cõsulti oẽs: atq; ẽt dinumerati sumus: uicitq; snia nõ prima: sed melior. dicemus igitur Iuuenalem qui prima satyra carpit hoc senatuscõsultũ: q̃ satis cõstat factum sub Traiano: suũ opus cõposuisse: & emisisse sub eodem: ꝓinde tanq̃ pœnitentia ductus: q̃ statim in pricipio uiuos notasset: ꝑmittit se dictuꝝ de mortuis: hinc in Domitianũ iã occisum aperte inuehitur. imo iã mortuum testatur: non. n. eo uiuente ausus fuisset talia dictare: gnarus quidem multis expimentis solitũ mima quæq; in se dicta atrociter punire: Traiani uero iperiũ rarã tempoꝝ felicitatem: ubi sentire quæ quis uoluisset: & quæ sensisset: dicere licebat: ac oĩa studioꝝ genera iã liberius: quæ prope sub Domitiano fuerant extincta: refouerentur: inde Iuuenalis Traianum sup hoc laudans (fuit. n. poetaꝝ fautor) inqr. Et spes: & rõ studioꝝ i Cæsare tm̃. Solus. n. tristes hac tẽpestate camœnas Respexit: & multis argumẽtis cõprobatur Secundum scripsisse suas epistolas post necem Domitiani: adde q̃ Martialis: dum post obitum illius secessit in Hispaniam: scripsit carmen ad Iuuenalem in urbem occupatum circa salutationes potentiorum. pari scribẽdi libertate Tacitus: & Trã-

quissus in historiis suis sub eodem usi sunt.quod autem Suidas(nam quæ de Iuuenale ex Probi authoritate referuntur:tanquam non legitima illius probatissimi grammatici Probi reiicimus)scribit Iuuenalẽ poetam romanum fuisse temporibus Domitiani:& paridem histrionem prasinæ factionis ab imperatore dilectum conuiciis a senatu:& Iuuenale notatum:hinc principem relegasse poetam Pentapolin libyæ ciuitatem:histrionem uero ditatum misisse in Antiochiam:qui domum:& balineum extra oppidũ ædificans ibidẽ interiit:non ideo refert sub eo scripsisse satyram:nã potuit sola uoce:uel epigrammate Paridem incessere:neq; quis prohibet post obitum Domitiani clæmentia Neruæ in urbem redusse:hinc iniuriarum memor satyram exorsus immanissimum principẽ cũ suo histrione carminibus merito proscidit.nolo dicere prasinam factionem in histrionibus insolitam:sed in aurigis circensibus frequentem:nec Paridis sepulchrum in Antiochia : sed uia Flaminia authore Martiale fuisse:hoc tantum addidero: Suidam græcum non Secundo romano conferendum:qui rem sui temporis:& agente se tractat:immo repetit.

triduo uocari:triduo cõtineri.Cornut⁹ Tertull⁹ cos.des. uir egregi :& pueritate firmissimus cẽ suit.D.cc.milia:q̃ accepat Mari⁹ ærario iferẽda: Mario urbe:Italiaq; interdicẽdũ:Martiano hoc amplius Africa:in fine sententiæ adiecit : quod ego & Tacitus iniũcta aduocatione diligẽter: &

Triduo.per tres dies Cornntus Tertullus.in præfectura ærarii:& consulatu Secundo collega uir sanctus:& in omni laude similis antiquis:Aemyliæ uiæ curator fuit:summo necessitudinis uinculo pari ter coniuncti.Tertulli:& Maximi consulatus meminit Vlpianus ad legem Iuliam de adulteriis: sequens tamen epistola demonstrat Tertullum fuisse designatum consulem cum Nerua:& Tertullianum senat⁹ consultum:quod factum est temporibus diui Adriani:Iustinianus asserit traxisse appellatiqnem a Tertullo.diuus Augustinus irridendo author est Tertullum uirum grauem:& Philosophũ ædilem futuruз clamasse in auribus ciuitatis inter cætera sui magistratus officia sibi Floram matrem ludorum celebritate placandam.nam quæ Iulius Capitolinus de Tertullo scribit:non de Cornuto:sed eius filio:uel alio dicta autumo.inquit enim crimini datum est Antonino philosopho:quod adulteros uxoris suæ Tertullum: Vtilium:Orfitium:Moderatum promoueret ad uarios honores: Tertullum etiam cum uxore prãdentem depræhenderit:de quo minus in scena præsente Antonino dixit:cum stupidus nomen uxoris a seruo quæreret:& ille diceret Tertullus:& adhuc stupidus quæreret:respondit:iam tibi dixi : Tertullus dicitur. Consul designatus.cum Iulio Feroce. Vir egregius.de quo alibi Secundus:Cornuto quid melius?quid sanctius?quid in omni genere laudis ad exẽplar antiquitatis expressius? Septingenta milia.nũmũ. Acceperat.a Martiãno:nã trecenta non potuerant satis probari Honorato morte intercepto.

Aerario.inferenda.in pecuniam publicam reponenda:non enim erant restituenda Martiano obnoxio maioribus suppliciis : quod ea sũma necẽ eqnitis ro.emisset.ærarium erat quo publica pecunia per præfectos referebatur: sicut fiscus quo principis tantum. secundus in panagyrico.at fortasse fiscum non eadem seueritate: qua ærarium cohibes ? immo tanto maiore : quanto plus tibi licere de tuo:q̃ de publico credis:& Spartianus. uetuit Adrianus damnatorum bona in fiscum priuatum redigi:omni summa in ærario publico recepta.dictum:ærarium ab ære.nam ante argentum:ac pene etiam aurum in precio fuit æs. erat autem Saturni ædes:quod tempor̃:quo Italiã incoluit fertur in eius finibus nullum esse furtum commissum:& q̃ sub illo nihil erat cuiusque priuatum: ideo apud eum locaretur populi pecunia communis:sub quo fuissent cunctis uniuersa communia:an q̃ fructum inuentor : & agricolationis author fuisse credatur? fructuum uero copia:ac uenditio pecuniam gignat?hæc sumpta a Plinio seniore:Macrobio:Plutarcho. Interdicendũ Mario.inhibendum: & submouendum Mariũ.usitatius dicitur interdico Mario urbe Italiaq;:q̃ urbem:Italiãq;:sicut iterdico tibi aqua:& igni.q̃ te aqua & igni.interdũ tamen accusatiuo iungimus diuersis modis.nam idem libro quinto interdicendum ei aduocationẽ dixit:& Tranquillus Neronẽ interdixisse usum amethystini:tyriiq; coloris:& Ouidius Iunonẽ interdixisse orbem:apud Senecam ter idem dicendi genus annotauimus.possessionem interdico tibi: & illi domũ meam interdicam:& non interdicit sibi:ac suis admirationem.at Iulius Cæsar Arionistum inquit omni gallia romanos interdixisse.edico:& interdico differunt:q̃ edicimus quæ iubemus:interdicimus:quæ uetamus fieri:itaque prætoris edicta:& interdicta dicuntur. Hoc ãplius.præter urbẽ:& Italiã. Africa.patria.nã constitutũ est:eum cui patria interdictum est etiam ab urbe abstinere debere:contra autẽ si cui urbe fuerit interdictũ: patria sua interdictum nõ uidetur:& ita multis constitutionibus cauetur authore Vlpiano de interdictis. Fortiter.constanter.pari industria:fide.constantia laudatus est Secundus plenissimo testionio dũ pro Bethicis ægit aduersus Classicũ. Iniũcta aduocatione.accusatiõe demandata a senatu.nã aduocatus cõmune uerbũ est tã accusatoris q̃ defensoris:qui si inutilis foro extitisset uulgo causidic⁹ dicebat̃.hoc Fabius:at Pedianus qui defendit alteŗ in iudicio:aut patronus dicit̃:si orator est:aut aduocatus:si aut ius suggerit amico:aut p̃sentiã suã:aut procurator:si absentis negociũ suscipit: aut cognitor:si præsentis causaз nouit:& sic tuetur ut suam.apud quẽ desideratur dictio absentis:testi

Cornut⁹ Tertull⁹

Aerariũ Fiscus

Interdico

Edico

Aduocatus Causidicus Patron⁹ Procurator Cognitor

tuenda ex testimonio Festi. Arbitrari censere. Dignum.conueniens. Mandatis partibus. officio im-
posito nobis nam tutabātur partes Afrorum iussu senatus. Designati.electi creati.destinati. Consu-
Pōpeius lares.qui consulatum gesserant:nam hii præcedebant cæteros senatores ordine. Pompeium Collegā.
Collega. apud Iosephum libro septimo falso legitur Colligas pro Collega.uix inquit motus eorum potuit repri
mere Collega adhuc iuuenis legatus postulans sibi præmitti ad Cæsarem gesta: nam paulopost præter
Secundum idem scribit: habita diligenti ratione Collegam reperisse ueritatem. In quinquénium:per
quinq; annos tantum relegandum. Re-
petundarum pœnæ.ut quadruplam abla
ti persolueret. nec exularet. Passus esset.
nam se suo iudicio condemnauerat: dum
iudices peteret. Vtraq;.Tertulli:& Colle-
gæ sententia. Hae.Collega. Solutiore.
mitiore. Quidam senatorum. Assensi
annuisse.consensisse. nam assentior: & as-
sentio dicimus. Hunc.Collegam. Seque
bantur.mutata priore sententia. Discef-
sio.fiebat referente Gellio senatusconsul-
tum duobus modis:aut per discessionem:
si consentiretur: aut si res dubia esset per
singulorum sententias exquisitas.ad illā
consuetudinem alludens Apuleius dixit:
non pedibus: sed totis animis latrones in
eius uadunt sententiam. at Cicero rem ip
Sentētia sam notauit.prospiciebatur inquit ī Hor
quot mo tensi sententiam multis partibus plures
dis. ituros.sed Flauius Vopiscus manuū ele-
uationē superioribus modis addidit:post
hæc interrogati plæriq; senatores sentē-
tias dixerunt: deinde aliis manum porri-
gentibus:aliis pedibus in sententiam eun
tibus : plærisque uerbo consentientibus
conditum est senatusconsultum suffragia
p elationē manuum pluribus Suidas exe-
Sellæ quitur. Sellis consulum.iuxta consules.
qui in sellis sedebant currulibus: aut tri-
bunalibus:hi maiora iudicia secundum Asconium exercebāt:ut consules:& prætores: sicut: qui in sub-
selliis.minora:ut tribuni:triumuiri quæstores.erant autem sellæ quattuor pedum. Vopiscus in Firmo
dicitur habuisse duos dentes elephanti pedum denū:e quibus Aurelianus ipse sellam constituerat face-
re:additis aliis duobus.sellarum inuentores fuerunt Ethrusci:erant præterea sellæ familiares:quibus ad
usum domesticum utebantur ut Varro in agricultura scribit. Annumerari Collegæ.assensi fuerāt Pō-
peio Collegæ. In diuersum.in sententiā Cornuti. Impulsoribus.subornatoribus.persuasoribus. Di
Dictare. ctauerat.composuerat.suggesserat. nam dictare quantum ex libro quinto epistolarū Senecæ colligere
Dicere. Possumus hoc differt a dicere: quod illud est tarde: & diuulse enunciare: quæ alius excipiat: & hoc est
continue:& uno tenore orare.quanq̄ etiā dictare pro continenter dicere usurpetur:sicut Treuellius Pol
lio:non scribo sed dicto:& dicto cum ea festinatione: ut respirandi non habeam facultatem. quod Fa-
bius sic repræhendit.quid de illis dictandi delitiis sentiam?eius manum cui dictamus urget: atq; iterim
pudet etiā dubitare: aut resistere. aut mutare quasi cōscium infirmitatis nostræ timentes.dictare etiā p
suggerere usus est Columella libro quinto.modus inquit materiarū is erit quem dictabit humi:atq; ip-
Dictata. sius stirpis lætitia:& dictata sunt:quæ ludi magister de aliquo authore pueris tradit īterp̄tamenta: ut p-
discātur:eademq; ipsis post paulum ita reddantur:ut tradita sunt.omissis igitur Varrone:Persio:& Ora
tio:solo Ciceronis testimonio contenti erimus:qui ad Qu. Fratrem inquit de Caluenti Marii oratione
q̄d scribit:miror tibi placere eidē rescribere:p̄sertim cū illā nemo lectur⁹ sit:si ego nihil rescripsero:meā
in illū pueri oēs tanq̄ dictata perdiscant. Tranquillus etiā pro regulis: & præceptis usurpat:Iuliū Cæs.
asserens enixū:ut tyronū singulorū disciplinā romani eqtes:& senatores armorū periti susciperēt:& di-
ctata exercentibus darēt.i.præcepta uitādi:& inferēdi uulnera. Alioquin.īsuper. Plurimū audeat. cū
audebat omniū audacissimus:cū timebat omniū timidissimus erat.idē in primo.ut ē cū timet abiectis-
simus:& libro sexto.timebat: palebat. Amplissimæ.maximi momenti. λειτουργιον.officium perti-
nens ad remp.inde recentiores λειτουργιαν sacrificiū publicū:quam missam uulgo Christiani appel-

fortiter functi essemus: Arbitrari Senatū ita nos
fecisse:ut dignū mandatis partibus fuerit: assen-
serunt consules designati:omnes etiam consula-
res usq; ad Pompeium Collegam: ille: &.D.cc.
milia ærario inferenda :& Martianum in quin-
quennium relegandum:Marium repetundarum
pœnæ:quā iā passus esset: censuit relinquēdum.
Erant in utraq; sententia multi:fortasse etiā plu-
res in hac:uel solutiore:uel molliore: Nam qui-
dam ex illis quoque : qui Cornuto uidebantur
adsensi: hunc: qui post ipsos censuerat: sequebā
tur: sed cum fieret discessio: qui sellis cosl. astite
rant in Cornuti sententiam ire cœperunt. Tum
illi: qui se Collegæ adnumerari patiebantur : in
diuersum transierunt: Collega cum paucis reli-
ctus:multum postea de impulsoribus suis: præ-
cipue de Regulo quæstus est:qui se in sententia:
quam ipse dictauerat: deseruisset. Et alioquin
Regulo tam mobile ingenium:ut plurimum au
deat:plurimum timeat: hic finis cognitionis am
plissimæ. superest tamen λειτουργιον non leue.

lant. Hostilius Firmius.neminẽ legius Hostiliũ Firminũ circa illa tpa. Legatus. qui ꝓconsulis iperio Hostili⁹
pebat:sicut magister equitũ Dictatoris:quare Apuleius consularẽ in legato authoritatẽ dixit:is.n. si abe Firmius
rat ꝓconsul uicarias uices agebat.aliæ aũt sunt legati ptes:aliæ ꝓconsulis: ille oĩa agere ad pscriptũ: hic Legatus
libere ad summã reꝝ cõsulere debet.nã legatus scdm Vlpianũ accipit iurisdictionẽ a ꝓcõsule suo: si qd
tñ erit qd maiorẽ aiaduersionẽ exigat:remittere legatus ad ꝓconsulẽ debet:neq̧ n.aiaduertendi:uel coercendi:uel atrociter uerberandi ius hẽt:imo Põponius scribit legatũ ꝓconsulis nihil ꝓpriũ hẽre:nisi a ꝓconsule mãdata fuerit ei iurisdictio.at Caius Cæsar æquata legati potẽtia suo ꝓcõsuli ꝓconsulare ius minuit:& legatoꝝ auxit. Permixt⁹ causæ. cõscius: & minister rapinaꝝ Marii: nã in comites iudicũ: qui repetundaꝝ rei sunt:lege Iulia iudiciũ datur.author Marcellus iuriscõsultus. Rõnibus Martiani.calculis: & cõputis septingentoꝝ miliũ: dũ per hæc romani equitis plura supplicia emeret. Sermone. oratione remissa simillia quottidiãæ locutioni.

Hostilius Firmius legatus Marii Prisci:qui permixtus causæ: grauiter: uehementerq̧ uexatus ẽ:nã:& rõibus Martiani:& sermone:quẽ ille habuerat i ordine leptitanoꝝ operam suam Prisco ad turpissimũ ministeriũ cõmodasse: stipulatusq̧ de Martiano.L.milia:denariũ probabaẽ: ipse præterea accepisse sextertiũ.x.milia: fœdissimo

Ille Marius Priscus. Ordine.decurionũ.Leptitanoꝝ.Leptis i africa a Tyriis:ut Carthago:ut Vtica cõ- Leptis
dita:imunis:ac libera Hirtio tradẽte.Neapoli dictã testaẽ Stra. prius i ditiõe Carthaginẽsiũ fuit:qb⁹ singula talẽta quotidie pẽdebat:post ad Masinissam:deide ad to.puenit.hæc Liuius. Probabaẽ.arguebaẽ.
cõuincebaẽ. Operã suã.psonetæ:& pecũiæ cõponẽdæ. Turpissimũ.uilissimũ.& psonaꝝ abiectarum.
Prisco.ad utilitatẽ Prisci.Stipulatusq̧ de Martião.obligasse Martianũ noĩe marii:nã stipulari ẽ obliga Stipulari
re aliũ iterrogãdo.Se.utinã nulla stipulatio emptorẽ uẽditori obligaret.Põponi⁹ de uerboꝝ obligatiõibus stipulationũ alias iudiciales:alias ptorias:alias cõuentionales:alias cões tã ptorias q̃ iudiciales eẽ refert:erat aũt ista cõuentionalis: sed iterprete Vlpi.gñalr nouius turpes stipulationes nullius eẽ momẽti: possumus igiẽ exponere stipulatũ Firminũ de Martiano ꝙ obligationẽ scriptis notasset: quã Martian⁹ fecerat Prisco ad summã quinquagiuta milia denariũ.stipulari enim interrogare significat: ꝙ obseruãt etiã nunc notarii in obligationibus. Varro stipulaudũ idest interrogandum plærunq̧ usurpat:& stipulatio Pomponio teste:est uerboꝝ conceptio:quibus is:qui interrogaẽ daturum:facturum ue se id:quod iterrogatus est:respondet. Quinquagiuta milia denariũ.denariũ ꝓ denarioꝝ usitata dicendi forma. de Denari⁹
narius inquit Plutarchus ex decẽ æreis erat:pariter Varro de latinitate & Fest⁹:& Pli. ac Priscian⁹ iquit denarius olim decussis ualebat:& decẽ libraꝝ nummus erat.Vitruuius in denarios:denos æris cõstituisse antiquitatẽ asserit:& ea re cõpositionẽ nominis ad suam usq̧ ætatẽ denarium retinere:quãuis statim subiiciat æreũ denariũ habuisse.xvi.asses Gellius denarium ualuisse quanti drachmam ostendit.Lais inquit decẽ milia drachmaꝝ poposcit: hoc facit nummi nostratis decem milia. Celsus denariũ in sex uncias diuidit:sed hoe magis ad medicos facit. Sestertiũ decẽ milia. opinor milia tollendum:nã fideꝫ ex- Sestertiũ
cedit:nisi secundũ Festum uelimus dicere sestertiũ quartã partem denarii dictam. & Pli. scriptũ reliquit scrupulũ olim ualuisse sestertiis uicenis:qd efficit in libras ratione sestertii: qui tunc erãt sestertios noue
nos:neq̧ negauerim sestertiũ in masculino fuisse longe minoris:q̃ neutro genere:ꝙ declaratur sequenti Sesterti⁹
bus authoritatibus.Tranqnillus in Cæsare dictatore scribit eundẽ annuã habitationẽ usq̧ ad bina milia nummũ:quæ ꝓculdubio faciunt duo sextertia.i Italia non ultra quingẽos sestertios remisisse. sic Fabiũ ualentẽ tradit Tacitus addidisse tricenos singulis militibus sestertios:ubi sane longe minoris est.Iustinianus in institutionibus pro re minia sestertiũ posuit: ut pro mille sestertiis unus aureus computeẽ: & Plutarchus in.M.Antonio(nisi menda est)cuidã ex amicis dari iusserat milia uigitiquinq̧. hoc romãi decies sestertiũ appellant:quãquã Aruntius apud Priscianũ inquit sestertius olĩ dupõdius & semis:idest duæ libræ:& semis:q̃si semistertius:quo tpe denarius decussis ualebat: hoc est post duos sequens tertio loco est semis.duobus.n.& semis antiquus sestertius ẽ.& ueteris cõsuetudinis ut retro æra dicerẽt:ita ut semis qntus semis q̃rtus:semis terti⁹ nũciarẽt:ab semisterti⁹ sesterti⁹ dict⁹:cui astipulanẽ Var.Se. & Fe. Vitruuius Pollio ex duobus assibus:& tertio semisse sestertiũ antiquos uocitasse testaẽ. q̃re multoꝝ testionio Oratii:Mar.& Macrobii pserti sestertiũ unũ tãti erat:quãti mile nũmi.tã & si a Varrone: & cæteris Lãpridius uideaẽ dissentire i Heliogaballo referẽs nunq̃ mius centũ sestertiis:hoc ẽ argẽti libris trigita cœnasse.Vopiscus i aere sestertiũ qnquagies: & i Bonoso æris sestertiũ dixit:quibus oĩbus colligiẽ sestertiũ fuisse pecuniã certi ponderis.auri:argenti:æris.nec me pterit sestertiũ apud Columellã:& Frõtinũ eẽ mẽsuræ gẽus e qbus illũ sestertios adiectiuũ ꝓtulisse:& Mar.sestertiolũ diminutiuũ pro re maxia. Fœdissimo titulo.sub ptextu ifami.lex.n.Iulia de repetũdis iubebat magistratus se ab oĩ sorde abstine-
re.uiles autẽ habiti sunt unguentarii:nec mirũ quippe cũ unguentũ sit materia luxus maxie superuacui: Vnguẽ-
unde.P.Licinius Crassus:& Iulius Cæsar censores edixerunt ne quis uenderet unguenta exotica:sic.n. p- tarius
egrina appellauere.& Augusto a.M.Antonio exprobratũ legimus proauũ habuisse:qui mõ unguentariã

tabernã:modo pistrinũ exercuisset.Seneca etiam libro quarto naturaliũ quæstionũ tradit unguentarios a lacedæmoniis expulsos:& ꝓpere cædere finibus iussos:quia oleũ disperderent. Athenæus hoc amplius addidit pter unguentarios tinctores eiecisse urbe lacedæmonios:illos tanquã olei:hos tanquã lanæ corruptores:ubi multa de unguento explicant:& Aristotelẽ pharmacopolã notat: pariter Oratius collegia pharmacopolaꝝ. Nomine unguentarii.tanquã si Martiano unguentũ uendidisset: ꝙ hodie faciũt honestiores fœneratores:nomen rei:non rẽ ipsam uendentes. cauetur aũt principalibus cõstitutionibus ne: qui prouinciam regunt: qui ue circa eos sunt:negocientur: mutuam ue pecuniam dent:fœnus ue exerceant. Apuleius modo unguedinem:modo unctulum pro unguento usurpat:quod grammaticus Seruius dempto.u.post.g.sicut ungo ꝑcipit scribi. secus uero unguẽ. Titulus.famosum nomen unguentarii. Pumicati. mollis. pumice leuigati. Referri.poni ĩ consultationem. Eo.Firmino. Proximo senatu. quã primum senatus haberetur. Consciẽtia: qui se pticipẽ rapinarum Marii sciret: iõ cum hoc cognosceretur spõte abfuerit a disquisitione. Aeque longã.parem meæ.

Vnguẽtum

Non est.non opus est. frequens dicendi modus apud Secundũ:quo etiã Martialis utit̃.Non est crede mihi sapiẽtis dicere uiuã:& alibi:Non est ꝙ timeas Candide.

qdẽ titulo:noĩe unguentarii:q titulus a uita hominis compti semp: & pumicati nõ abhorrebat. placuit cẽsente Cornuto referri de eo ꝓxio Senatu.tunc.n.casu incertũ:an conscientia:abfuerat. Habes res urbanas:iuicẽ rusticas scribe:qd arbusculæ tuæ:qd uineę:qd segetes agunt:qd oues delicatissimæ:i sũma nisi æquẽ longã eplam reddis: nõ est qd postea:nisi breuissimã expectes. Vale.

C.Plinius Attiano.S.

Illud qd supereste λειτουργιον Marii ptĩsci causæ proxime scripserã:nescio an satis circumcisum tamen: & abrasum est. Firminus inductus in senatum respondit crimini noto: sequutæ sunt diuersæ sententiæ consulum designatorum:Cornutus Tertullus censuit ordine mouendum:acutius Nerua: in sortitione prouinciæ rationem eius non habendã.Quæ sententia tanquã mitior uicit: cum sit alioquin durior: tristiorq̃.Quid enim miserius:q̃ exactum: & exemptum honoribus:Sẽatoriis laboribus:& molestia non carere:quid grauius:quam tanta ignominia adfectum: non in solitudine latere: sed in hac altissima specula conspiciendum se: monstrandumque præbere? Præterea quid publice minus: aut congruens:aut decorum?notatum a Senatu in Senatu sedere:ipsisque illis a quibus sit notatus ęquari? & submotum a proconsulatu:quia se in legatione turpiter gesserat.de procõsulibus iudicare?damnatumq̃ sordium: uel damnar̃ alios: uel absoluere.sed hoc pluribus uisum ẽ. numerã

Illud. Noto iam per superiorem epistolam argumẽto significat: quem finem cognitio Firmini habuerit. λειτουργιον.ministeriũ publicũ. nã λαιτον publicum: siue prytaneum: & εργον opus græci dixerunt ex quibus λειτουργον ministrum procuratoris: hinc λειτουργιον deduci Suidas:& Hammonius ĩ etymologico declarant.loge tñ melius hoc loco:sic in præcedenti epistola ut legamus λιτουργιον .i.negociolum:paruũ opus.nã rectius procedit.Circũcisum.emendatũ:purgatum. Abrasum.leuigatũ. deletũ. Noto.ꝑcedentibus litteris: an multoruꝫ testimonio cõprobato. Ordine mouẽdũ. ꝓhibendũ ne ingredere(t) senatũ. dignitate senatoria priuandum. Acutius. subtilius censuit. Nerua.consul designatus:nõ imperator Traianus:ipse.n.præsidebat. fuerunt autẽ plures Neruæ: quoꝝ quietẽ Martialis cõmendat. In sortione ꝓuinciæ.dũ senatus sortiret̃ ꝓuicias:quaꝝ sortiõe senatorii uiri ad eas regẽdas mittebãt.Rõnẽ. respectũ. ĩ quẽ sensuꝫ Varro rei rusticæ rõneꝫ cũ orco hẽri scribit. Mitior.qa nõ mouebat̃ ordie & sane erat mitior:nã si motus senatu fuisset ex Cassii Longini snia propter turpitudinẽ iudicare:uel testimoniũ dicere non poterat.qa lex Iulia repetundaꝝ hæc fieri uetat:hinc non miꝝ: si tantum hæc snia a Secundo repræhenditur tanq̃ contra legem Iuliã. Vicit.obtinuit superior fuit. Durior.asperior.seuerior. Exactum.priuatũ.remotũ. Honoribus senatoriis.sortione prouinciaꝝ. Laboribus.negociis:& causis: quæ in senatu agebantur. Sollitudine.loco remoto:& secreto. Altissima specula.curia:quã propter frequentiã: & dignitatẽ senatoꝝ translatiue altissimã speculã appellauit. Monstrandũ.designandũ digito. Notatum. ignominia affectũ.Aequari.hẽe æquale ius dicẽdæ sniæ.A pcõsulatu.a sortiõe ꝓuinciaꝝ:quas pcõsules: & legati eoꝝ comites sortiebant̃.Turpiter.auare.Iudicare:dicere sniam suã. Sordiũ.rapinaꝝ auaritiæ. Pluribus.maiori pti senatorũ:nã qd maior pars curiæ efficit ꝓ eo habet̃:ac si oẽs ęgerit. hoc asserit Sceuola. An pluribus.ꝑrudentioribus:sapientes.n. rariores sunt.unde Liuius in præfatione secũdi belli punici

dicit: ut plærunq; fit maior ps meliorẽ uicit: & græcũ ad hoc ꝓuerbiũ Τῶνω λείονων ἡ ψῆφος νικᾷ .i. pluriũ suffragiũ uicit. Nõ ponderant̃. nõ cõsiderat̃: quæ sit melior. In cõsilio publico. i senatu. Nec aliud põt fieri. q̃ p suffragia decernere: & q̃ pluribus placuerit tenere. Inæquale. iniquũ q̃a alii prudentes: alii insipiẽtes. Aequalitas. qđ unusquisq; senator æquale ius suffragii hẽat: erat in senatoribus idẽ ius: sed dispar prudẽtia. Fidẽ. nã dixerat supesse quoddã officiũ publicũ: & p hoc uidebat̃ policitus se scriptuꝶ finẽ: & euentũ illius. Colligo. cõputo. Partes. offm̃. Illã. priorẽ eplãm. Istic. a te eloquẽtissimo.

tur. n. sniæ: nõ ponderant̃: nec aliud i publico cõsilio põt fieri:. in quo nihil ẽ tã inęquale: q̃ æqualitas ipsa. Nã quũ sit ipar prudẽtia: par oium ius est. Impleui ꝓmissũ: priorisq; eplæ fidẽ exolui: q̃ ex spacio tpis iã recepisse te colligo. nã festinãti: & diligenti tabellario dedi: nisi qđ ipedimenti in uia passus est: tuæ nũc partes: ut primũ illã: deinde hanc remuneres litteris: quales istinc redire uberrime possunt.

C. Plinius Cornelio Prisco. S.

ET tu occasiones obligãdi me auidissime amplecteris: & ego nemini libentius debeo: duabus ergo đ causis a te potissimũ petere constitui: qđ impetratũ maxime cupio: regis exercitũ amplissimũ: hinc tibi beneficioꝶ larga materia: longũ præterea tempus: quo amicos tuos exornare potuisti: cõuertere ad nostros. Nec hos multos: malles tu qdẽ multos: sed meæ uerecũdiæ sufficit unus: aut alter: ac potius unus. Is erit Voconius Ro. Pater ei i equestri gradu clarus: clarior uictricus: imo pr̃ alius. nã huic quoq; nõi pietate successit mr̃. e primis ipse citerioris Hispãię. Scis qđ iudiciũ ꝓuicię illius: q̃ta sit gra

ET tu. Voconiũ Romanũ maioribus claꝶ: & uirtutibus suis ꝓsertim eruditione Prisco cõmẽdat summa arte: & gratia. sunt q Iuliũ Priscũ: qui p Vitelliũ ad ꝓfecturã cohortis ꝑuenit: intelligãt: qui ꝓpius uero accedunt Neratiũ Priscũ temporibus Traiani iurisconsultũ celeberrimum authore Põponio: & Papiano: ac Secundo amicicia cõiunctũ: a quo lib. iii. fatetur se impetrasse tribunatũ militarẽ. hunc igit̃ Priscũ Neratiũ Marcellum Traianus unice dilexit: adeo ut frequẽs opinio fuerit id animi fuisse Traiano relinquendi illũ: non adrianũ successorẽ iperii multis amicis in hoc consentientibus: usque eo: ut Prisco aliqñ dixerit cõmendo tibi prouincias si qd mihi fatale contigerit. hunc postea Adrianus i consilio habuit: quẽ gessisse consulatũ cũ Antonino testat̃ Venuleius ad legẽ Corneliã de siccariis: & Põponius de origie iuris cõsulatus Neratii meminit. Neratiũ ẽt Atticilinum iter iurisconsultos memorat Paulus: sicut Aristonem legimus Neratio Appiano rescripsisse: neq; crediderí Sratio Prisco missam hanc epistolam: p quẽ sub Antonino philosopho res prosperæ sunt gestæ: & bellum parthicum adiuuantibus aliis duobus cõfectũ est. Amplecteris occasiones. suscipis: & quæris causas: & opportunitates: qbus me obliges. Nemini. q̃

Priscus Neratius

tibi. Impetratũ cupio. ipetrare: & cõse q desidero. Regis excercitũ. ipator: & dux exercitus es. Bñficioꝶ. cõferẽdoꝶ bñficioꝶ i amicos ãpla potestas. Lõgũ tps: quo rexisti exercitũ. Exornat̃. ꝓmouet̃ ad dignitates. Cõuertet̃. aiũ ītẽde. Nr̃os. amicos: & q̃a nũero mltorũ deterreri potuisset p correctionẽ emẽdat unũ tm̃ eẽ. Multos. eẽ quos tu ornares ob tuũ i me singularẽ amorẽ. Verecũdiæ. modestiæ. Vnꝰ: aut alter. duo. Ac potius. correctio. Voconius Ro. repete q̃ in ꝓcedẽtibus de eo dixius. In equestri gradu. iter eqtes. Gradu. dignitate respexit ad id: qđ eqtes lege Roscia i. xiiii. theatri gradu sedebant. Clarꝰ. sume extrinsecus fuit: claros & illustres eqtes appellãt historici respiciẽtes ad fulgorẽ auri: quo illustrãt̃. Vitricꝰ. cuiꝰ correlatiuũ priuignꝰ: & q̃a nom̃ ẽ iuisũ sicut nouerca correxit pr̃eꝫ alterũ dicẽdo: Modestinus uitricũ: nouercã: & priuignũ ita circũscribit: ex alia uxore natis nouerca dr̃ mr̃is uir ex alio uiro natis uitricus appellat̃: eorũ uterq; natos aliũ de priuignos: priuignasq; uocãt. Itẽ alio mõ priuignus ẽ uxoris meæ filius ex alio uiro natus: ego illius uitricus. & i cõtrariũ uxor mea liberis: quos ex alia uxore hẽo nouerca dr̃. liberi mei illi priuigni sunt. Nã huic quoq; nõi. sensus ẽ: ex uitrico cõdigne pr̃ dici ꝑt respcũ pietatis: & amoris i priuignũ Voconiũ. Successit huic nõi: nomẽ pr̃is meruit. Mater e primis ipsa citerioris hispaniæ. hæc est frequẽtior lectio. i uno tm̃ codice legi sine uerbo mr̃ sic: e primis ipse citerioris hispaniæ: ut referãt̃ ista ad Voconiũ: q̃ lõge melius reor. Citerioris hispaniæ. Tarraconẽsis: cuius ueterẽ formã sicut aliarũ ꝓuinciarũ scribit Pli. mutatã fuisse: lege plura apđ eundẽ & Strabonẽ: Diodorũ: Iustinũ: q ab Hispallo cognomentũ sumpsisse asserit: neq; ꝓbo: q a Stephano supea recitant̃: nisi quis diceret ex sententia pliniana mutatam eius prouinciæ formam dedisse occasionem: ut ille a cæteris dissentiret. Inquit enim Hispaniæ duæ Italiæ præfecturæ: altera magna: altera parua: dicta est Iberia: & Pannonia. Iudicium illius prouinciæ: nam ab ea plurimi uiri clarissimi fuerunt oriundi: inde Pacatus ubi Hispaniaꝫ laudat: hæc ait durissimos milites: hæc expertissimos duces: hæc facundissimos oratores: hæc cla

Vitricus Nouerca Priuignꝰ

Hispaniæ laus

Flamē dialis rissimos uates parit: hæc iudicum matet:hæc principum est.& sane sunt hispani ingenio excusso. Flamen.dialis:quem maiorem flaminem patricii generis appellabant:minorem uero plebei:nā inter.xv.flamines dialis maximæ dignationis erat.super quo apud Liuium.Plutarchum:Gellium: diuū Augustinū. ut omittam:Seruium:& Macrobium multa offendes. Studeremus.oratoriæ facultati. Cōtubernalis. domesticus.familiaris. Cum hoc seria.Sidonius libro quarto hunc locum: sed mius feliciter mutuat⁹: sæpe inquit cum hoc seria:sæpe etiā ioca miscui.Amico.in rebus seriis. Sodale.i iocosis: & hilariorib⁹. Ore.aspectu:forma. Ad hoc.præterea.

uitas: flamen proxime fuit:hunc ego:cum simul studeremus:arcte:familiariterq; dilexi:ille meus in urbe:ille in secessu cōtubernalis: cū hoc seria: cū hoc iocos miscui .q.d.n.illo: aut fidelius amico: aut sodale iucundius: mira in sermone: mira etiam in ore ipso:uultuq; suauitas:ad hęc ingenium excelsum: subtile: dulce: facile: eruditum in causis agendis. Epistolas quidē scribit: ut musas ipsas latine loqui credas: amat a me plurimum: nec tamen uincitur. Equidē iuuenis iuuenē quātum potui per ætatem auidissime contuli:& nup ab optimo pricipe trium liberorum ius impetraui:quod q̄q̄ parce: & cum delectu daret: mihi tamen tanquam liceret indulsit:hæc beneficia mea tueri nullo modo melius:quam ut augeam:possum. Præsertim cum ipse illa tam grate interpretetur:ut dum priora accepit: posteriora mereatur. Habes qualis: quam probatus: carusque sit nobis : quem rogo pro ingenio pro fortuna tua

Excussum.elaboratum.exactum alia lectio habet excelsuz. Dulce.potest referri hoc uebum sicut præcedens:& subsequēs ad epigrammata: quorum scriprorem fuisse restatur Apuleius: inde Adrianū imp. tumulo illius inscripsisse hoc carmen. Lasciuus uersu:mente pudicus erat. Eruditum i causis. instructū arte ad causas agēdas. Musas ipsas loqui credas.cuz uolumus ostendere orationem alicuius suauē: doctam:absolutā dicimus musas disciplinaꝝ præsides per os illius locutas:nam ex Epistolonis sententia refert Fabius plautino sermone locuturas fuisse musas: si latine loqui uoluissent:quod dubiū exemit Secundus a. Voconii scriptis:latine dicens loqui credas. Nec uincitur.quia pares in amore uices reddit. Per ætatez iuuenilē: q̄ mius authoritatis habet: q̄ senilis ad cōferendos honores in alios. Optimo principe.Traiano cognomento optimi:qđ additum a senatoribus idē scribit i panagyrico.

Ius triū natorum Triū liberorū ius. ꝙ ipetrabaſ ab iis qui parū felices in ꝓle fuissent:de quo plærunq; Mar.ut lib.ii. Quod fortuna uetat Cæsar permitte uideri:Natorum genitor credat ut esse triū:& Secundus ad Traianū dū pro Tranquillo ius idē petit:paꝝ inquit felix matrimoniū expertus est: impetrandūq; a bonitate tua per nos habet: qđ illi fortunæ malignitas denegauit:qui ergo id impetrassent in dignitatibus & muneribus anteponebāſ carentibus liberis Tranquillo:& iurisc̄ōsulto authoribus.& Dion in Augusto ius triū natoꝝ dabaſ mulieribus:quæ tres peperissent: etiā si stati mortui fuissent tradente Gellio.ad retribuendā prē aliquā gratiæ:fruebanſ.n.per id honoribus & priuilegiis:a qbus steriles arcebanſ:ideo institutū: ut sterilitatis pudore deterrite:fœcunditatis præmia amplecterenſ:primū dari cœptū a patribus:postea imperatoꝝ liberalitate & filiis carentibus:& post Drusi obitū legimus Liuiā matrē in solatiū:ius triū liberoꝝ percepisse:Dionysius in suis antiquitatibus inquir qui tres liberos habebant pro eis alimēta usq; ad puberē ætatē accipiebant ex publico:lege lata i honorē:& gloriā tergeminoꝝ:quā romanos usq; ad tp̄a sua seruasſe refert. Appianus libro secundo belloꝝ ciuiliū.qui triū liberoꝝ ius habuissent:neq; esset unde alerent: iis legem agrariam promulgari solitam .quare Cæsar in cousulatu suo:ut gratiā popularem iniret:agꝝ stellatem uiginti milibus ciuium:qubus terni:plures ue liberi essent diuisit:quæ lex secundum Aristotelem uidetur sumpta a lacedæmoniis:apud quos:qui tres suscepisset filios a custodia imunis erat: q quattuor ab omnibus oneribus.Ius quattuor natoꝝ fœminis concessit Claudius Tranquillo scribente : ubi notauimus:qui ius trium liberoꝝ habuisset ab officio iudicandi uacare potuisse: Eusebius i Chronicis. matronæ:quæ liberos haberent lecticis & margaritis utebanſ:aliæ prohibitæ. & Iustiniauus i instōnib⁹ scribit:matrem ingenuā:quæ idē ius habuisset:& libertinā quæ quattuor potuisse adire hæreditatē filii mortui:alias nō:qđ idē impator sustulit:& pmisit æque oībus:etiā si ius triū:ul' quattuor natoꝝ nō hūissent:posse adire hæreditatē liberoꝝ suoꝝ.& Impp. Theodosius ac Honorius codice de iure liberoꝝ nemo iquiūt posthac ius liberorū petat:qđ simul hac lege oīb⁹ cōcedimus.Parce:& cū delectu.raris:& bonis.extat Traiani ep̄la.qua Sc̄do ius triū liberorū ꝑ Tráquillo petēti r̄ndit: se fauere illius desiderio: sed nolle excedere numerū cōcedēdi ius triū natorū:quē ꝓfessus fuerat apud senatū.q̄re iā dixerat Sc̄ds:scio quantū b̄n̄ficiū petā.Liceret.ēt supra ꝓfessuz numerū.legiſ etiā eligeret.i.tanq̄ cū delectu daret. Vt augeā.cū sit ita cōparatū eodē ad Macrinū referente:ut antiquiora beneficia subuertas nisi ista posteriori

Ingeniū bus cumules. Grate.grato animo. Ingenio.natura. Terentius bonum ingeniū narras adolescentis: &

Tacitus ingeniũ loci cœliq;.M.Tullius de finibus. uno ingenii nomine appellat' docilitas: & memoria: easq; uirtutes:qui habent ingeniosi uocant'.nec me præterit ingeniũ accipi a Martiale pro subtili inuentione:sicut apud Tacitum:obtulit ingeniũ Anicetus libertus:idest subtilem uiam:& artem. Pro fortuna.quia erat imperator exercitus:cui facultas erat dilargiendi tribunatũ:centurionatũ primipilatum:& reliquos in militia ordines. Amplissimũ.tribunatũ. Potes.tribuere. Eum.Voconiũ. Expressi.posui ante oculos. Vitam.quod uitæ genus sequatur. Extenderem preces.pluribus rogarem.

exornes:imprimis ama hominem:nã licet tribuas ei quantũ amplissimum potes:nihil tamen amplius potes amicicia tua:cuius esse eũ usq; ad itimã familiaritatẽ capacẽ:quo magis scires breuiter tibi studia:mores: omnẽ deniq; uitã eius exp̄ssi: extenderẽ p̄ces:nisi: & tu rogari diu nolles: & ego tota hoc ep̄la fecissem:rogat.n. & quidẽ efficacissime:q reddit causas rogandi. Vale.

C.Plinius Maximo.S.

VErum opinaris distringor centumuiralibus causis:quæ me exercent magis:q̃ delectant.Sunt.n.plæræq; paruæ:& ex illis raro incidit:uel personarũ claritate: ul' negocii magnitudĩe insignis: ad hoc perpauci quibus cum iuuat dicere:Cæteri audaces:atq; etiam magna ex parte adolescentuli obscuri ad declamandum huc transeunt:tam irreuerenter: & temere: ut mihi Attilius noster expresse dixisse uideat' sic i foro pueros a centũuiralibus causis auspicari: ut ab Homero in scholis:nam hic quoq;: ut illic primum cœpit esse:quod maximũ est. At mehercule ante memoriã meam ita maiores natu solebant dicere: ne nobilissimis quidẽ adolescẽtibus locus erat:nisi aliquo consulari producẽte:tanta

Erum opinaris. Centumuirales causas:de quibus multa prædiximus:tanquã obscuras:& ueterem formã nõ seruantibus actoribus per epistolam apud Max.notat. iterdum alibi ad maximu3 scribit ut ubi hortatur edere libros:quos in Blaterã composuerat: siue is fuerit Gauius Maximus uir seuerissimus præfectus prætorii usque ad .xx.annũ:cui postea Tacitus Maxius successit:q uero proximum uidetur:nam Secundus eundem in Achaia legationẽ proconsulari iperio gerentẽ3 monet lib.viiii. ut mollius:& clæmentius subditos tractaret.scio tñ multos fuisse Maxios:ad quos potuit scripsisse: ut ad Claudiũ Maximu3 stoicum inter præceptores diui Antonini: & Albium Max.uirum doctum Martialis commemorat.item Secundi extant epistolæ:quibus testatur Domitianum scripsisse Terentio:&.L.Appio Maximis:refert Diõ aduersum Antonium rebellãtem eundem imperatorem misisse.L.Maximum:& Traianum idem author est Maximum præfectum:cum ipse ad occeanũ nauigaret: destinasse aduersum deficientes : a qbus pugna uictus interiit. Vibio Maximo diuos fratres rescripsisse Vlpianus mentionẽ facit. Verum opinaris:non falleris:respondet.n.Maximo scribẽti:q existimabat Secundum occupatũ in centũuiralibus causis. Paruæ.parui momẽti. Exiles.obscurarũ personarũ:nã illud ad causas:hoc ad personas refert':uel legat' ex illis scilicet causis:& tunc sensus clarior erit. Insignis.illustris cã. Adhoc. insup. Perpauci.sunt patroni. Obscuri:sine noĩe. Ad declamandũ.tanq̃ ad fictas cãs agẽdas: ut solet fieri in scholis. Huc.apud centũuiros. Attilius nr' amicus facetissimus:sic decio libro Martialis nru3 dixit:de eo plæraq; in supioribus.Exp̄sse.apposite pprie. Auspicari:icipe. A centũuiralib9.difficilimis & magnis. Home.poetaꝝ maxio. Hic.quorundã aurhoritates faciũt:ut referat' ad scholas: sicut illic ad centũuiros q ẽ pximius:q ẽt iterdũ alibi annotauius: Vt Liui.ultio belli punici.melior:tutiorq; ẽ certa pax: q̃ spata uictoria. hæc i tua:illa i deoꝝ manu ẽ.Apuleius lib.xi.sui asini.uidi asinũ pinis adglutinatis adambulantẽ cuidã seni debili:ut illũ qdẽ Bellerophontẽ: hũc ãt diceres pegasum.Ouid. Vtq; sit hic somno pditus:ille dolo:nã hic ad Rhœsum refert':ille Dolona respicit uerbũ ppius:& lib.i. Metãor. Vt canis i uacuo leporẽ cũ gallicus aruo Vidit & hic p̄dã pedibus petit ille salutẽ.& loco pnols hæc Seneca i'questionibus posuit ista.fulguratio inquit oñdit ignẽ:fulminatio emittit: illa ut ita dicam cõminatio est:& tonatio sine ictu:ista iaculatio cum ictu. Primũ cœpit.primũ aggrediunt'. Maiores natu. seniores. Locus erat.licebat dicere apud centũuiros. Consulari pducẽte.uiro summæ authoritatis:& dignitatis in foꝝ comitante:sic legim9 Augustum amplissimo præditũ magistratu Caiũ:& Luciũ filios suo quenq; tyrocinio deduxisse in forum: sic Tyberium Romam reuersum filium suũ Drusum.hanc rẽ Tacitus de causis corruptæ eloquentiæ latius exequitur:ergo inquit apd maiores nostros iuuenis ille: q foro & eloquentiæ parabat' imbutus iam domestica disciplina:refertus honestis studiis deducebat' a patre:uel a propinquis ad eum oratorem:qui principem locum i ciuitate tenebat:hunc sectari. hunc prosequi:huius omnibus dictionibus interesse:utque(sic dixerim)pugnare in prœlio disceret. Producẽte:

Maxius

Hic
Ille

ueneratiõe pulcherrimũ opus colebatᷣ. Nũc refractis pudoris:& reuerẽtiæ claustris oĩa patent oĩbus:nec inducunt :sed irrũpunt. Sequunt auditores actoribus similes cõducti:& redẽpti mãcipes.ĩ media basilica:tã palã sportulæ q̃ ĩ tricliniõ dant :ex iudicio ĩ iudiciũ pari mercede trãsit ide iã nõ ĩ urbane.σοφοκλεισ uocant :Isdem latinum nomẽ impositum est Laudicœnis: & tamen crescit indies fœditas utraq; lingua notata. Heri duo nomenclatores mei (habent sane ætatem

Producere — producere autem est aliquẽ in publicum assignare:quo mõ Curtius etiam in historiis utitur: aliquando de re turpi dicitur:ut apud Iuuenalem.utile porro Filiolam turpi uetulæ producere turpe; .i.publice pstituere. Pulcherrimum opus.centumuirale iudicium. Refractis claustris pudoris prostituto pudore: abiecta omni reuerentia.quare non immerito legimus apud.M.Tullium rhetores græcos dicendi magistros urbe pulsos a Crasso censore edicto:q noluisset ille uir tantus ingenia obtundi: & inpudentiã corroborari:nam illos nouos magistros nihil intelligebat posse docere:nisi ut auderent:q ẽt cum bonis rebus coniunctũ:per se ipsum est magnopere fugiendum.hoc cum unũ traderetur:& cũ impudentiæ ludus esset: putauit eẽ censoris ne lõgius id serperet puidere. Omnibus.malis. Irrumpunt.cũ impetu:& ui ingrediunt. Actorib⁹. causidicis. Redẽpti mãcipes.serui mercede pacta ad audiẽdũ cõparati.

Manceps — mãceps autẽ qcquid a populo emitur: conducit ue dici putat Festus: credo tñ apud eũ sic legẽdũ.q qd a populo emit cõducitue qa manu sublata significat se authorẽ emptiõis eẽ q̃q̃ alibi apd eũdẽ legat.Manceps ẽ.qd manu capitur. quo loco significat seruũ uidet. Asconius mãcipes scribit sunt publicano℞ principes ro.hoĩes:q quæstus sui cã decias redimũt:sic pastũ:aut pecora publica suo piclo:& reip. rep̃sentãt:

Mancipium — quos nõ ĩtelligit Sedᷤ:sed seruos.nã mãcipia credidit appellata Donatus:q manu capta sunt:seruos.s.reseruatos cũ eos iure belli licuisset occidi.hinc Iustinianus capite de iure persona℞: serui etia; mancipia dicti sunt eo:quod ab hostibus manu capiuntur.

Iulia Basilica — Basilica.Iulia ubi causæ centũuirales agebant:testat ipse alibi:descenderã inquit in basilicã Iuliã auditurus:quibus proxima cõperendinatione respondere;: & Fabius libro.xii.iuliæ basilicæ dedicationis meminit Eusebius in chronicis:quã Vitruuius eodẽ referente faciendam curauit:erat aũt locus capacissimus:ubi sæpius consilia publica:& priuata iudicia:arbitriaq; conficiebant.inde Seneca fremitu iudicio℞ basilicæ resonant. extructæ eni; sunt in urbe præter Iuliã aliæ basilicæ:ut Portia:& Vlpia:de quibus omnibus fit mentio a.P.Victore.

Sportula — Sportulæ.munuscula:quæ dabant amicis officii causa:ut centũ quadrantes:de quibus frequentius Martialis:& interdũ pro minori summula:nã Secundus de diuisione sportula℞:qui uirilẽ ĩquit togã sumũt: uel nuptias faciunt: uel ineunt magistratũ:uel opus publicũ deducunt:solent totũ senatũ: atq; etiã e plebe non exiguum nũme℞ uocare:binosq; denarios uel singulos dare:& Claudiũ scimus gladiatoriũ munus appellare cepisse sportulã:uelut ad subitã conditã cœnulã ĩuitantẽ populũ sportæ aũt:& sportulæ:ac sportellæ:quo uerbo Tranquillus utitur:sunt nummo℞ receptacula:sicut sacci:sacculi:saccelli authore Pediano.Dion frequenter narrat sportulas fuisse tesserulas ligneas:quas ex uertice theatri in populũ spargebant ĩperatores:qbus signa inerant esculenti:aut uestis:aut argenti:p̃terea uasis:aut auri:equo℞ domito℞:pecorum: seruo℞:eas qui excepissent:oportebat ad distributores afferre:a quibus qd inscriptũ erat accipiebant:& Traianũ idẽ author dona per tesserulas sepatim uiris:ac mulieribus in Theatro:& Circo dedisse. Dantur.distribuũt clientibus. Ex iudicio.ex centumuirali hasta. In iudiciũ. ad alios iudices: nã plura fiebant in urbe iudicia:quo℞ alia publica:alia priuata erant.Pari mercede.ternis denariis.Nõ inurbane.facete.salse.σοφοκλεις απο του σοφου και του καλεισθαι.i.ab eo qd Sophi dicunt: nã q dicẽtibus solebant adulari:clamabãt sophos:pinde:ac si dicerẽt sapiẽter dictũ:q testat Martialis libro sexto:Quod tã grande sophos clamat tibi turba togata:Non tu Põponi cœna diserta tua ẽ: & prio Meret alius grãde:& insanũ sophos:cũ iam dixisset:Audieris cũ grande sophos.Claudianus.En moueo plausus: & palidus oĩa laudo:Et cla℞ repeto:terq;:quaterq; sophos.quare Secundus ĩquit eos: qui dicebant sophi facete appellari Sophocles:non tñ respiciens ad tragicos Sophocles:tres.n.legimus fuisse:quantũ ad cõpositionẽ noĩs.supflue additum fuerat in codice post σοφοκλεισ απο του σοφου και του καλεισθαι hoc ex fide ueteris exẽplaris:& pliniana insita breuitate:fuerat.n.cuiusdã interp̃tatio forte supinducta:& postea a rudi scriptore inter codicis uerba iserta:ac annũerata. Laudicœnis.qa laudarent ob cœnã:qd cõuenit cũ Martiale sũt q σοφοκλεις:& laudiceni referãt ad auditores: nõ ad oratores: q illi cœna℞ cã sapiẽtes uocarẽt:& laudarẽt causidicos. fœditas malus mos:& copia pessime dicentiũ. Notata.demonstrata:data crimini. Vtraq; lingua. græco uocabulo eos appellando σοφοκλεις: & latio laudicœnos.

Nomenclator — Nomẽclatores.nomenculator:siue nomenclator per syncopen a noie calãdo.i.citando dicitur:qui uel pricipi:uel magratui uel cãdidato noĩa suggerit:& notat.Spartian⁹ ĩ Adriano.noĩa plurimis siue nomẽclatore reddidit: q̃ semel: & congesta simul audierat:ut nomẽclatores sæpius errãtes emẽdauerit.M.Tul. p Murena:qd qd hẽs nomẽclatorẽ ĩ eo qdẽ fallis:& decipis. nã si noĩe appellari abste ciues tuos honestũ

ē:turpe ē eos notiores eē feruo tuo:q̃ tibi: si & noris: tñ p monitorē appellandi sunt cū romani feruoꝝ legiones domi alerent: necesse erat hēre: q eos noie citarent:in qď Plinius senior:sic inuehiť hoc profecere mancipiorum legiones: & in domo turba externa acta: feruoꝝ quoq; cū nomenclator adhibitus. Tranquillus:misit Caios circa fora:& basilicas nomēclatores ad inuitādos ad libidines iuuenes: senesq;: extat Augusti scōma de nomēclatore obliuioso dicēte īperatori nunqd ad foꝝ mandas.accipe inqt cōmēdatitias:qa illic neminē nosti: & illud pariter Fabii de ingrato litigatore causidici cōspectū uitāte in foro p nomenclatorē missum ad eū amas

eorū:q nuper togas sumpserūt ternis denariis ad laudandū trahebanť:tanti cōstat ut sis disertissimus.hoc p̄cio quālibet numerosa subsellia īplentur:hoc igēs corōa colligiť:hoc īfiniti clamores cōmouentur:cū μεσοχορος dedit signū.opus est .n.signo apď nō ītelligētes:ne audientes qdē: nā placriq; nō audiūt:nec ulli magis laudant. Si qñ transibis p basilicā: & uoles scire quo mō quisq; dicat:nihil est qď tribunal ascendas: nihil qď tu praebeas aurē:facilis diuinatio.Scito eū pessime dicere q prae caeteris laudať maxie. Primus hūc audiēdi morem induxit Largius Licinius:hactenus tamen:ut auditores corrogaret. Ita certe ex Quintiliāo p̄ceptore meo audire memini. Narrabat ille: adsectabar domitiū Afrum apud cen

me inquitiqa te nō uidi.hūc prius fartorē dictū ueluti:q clā infarciret noia i aurem domini Porphyrio:& Festus scribūt. Martialis:q piscem mugilē noie citabat p trāslationē nomenclatorē appellauit : a quo nomēclaturā Plinius: & Columella nomēclatione dixerūt. Nup togas sumpserūt. qui septimū decimū aetatis annū ingressi sunt: placet intelligere uirilē togā: quae eo aetatis sumebať referente iurisconsulto. Trahebanť.p̄cio nō sponte addicti. Tanti.tā paruo. Sis. uidearis. Quālibet.uel maxia.q̃tū uis.Quintilianus quālibet multa legerimus:quodā tamē mō recētes sumus ad id: quod īcipimus. Numerosa.magnū auditorū numeꝝ capientia.unde numerosissimos foetus copiosissimos:& multiplices dixit Columella. p̄inde scio a.M.Tullio numerosam orōnē appellari:quae numeris cōstet. Subsellia.sedes promiscuas: sic Tranquillus uocat ad spectādos ludos ī theatro cōparata sedilia:& Cor.Celsus subselliū p sella priuata posuit. Asconius tñ subsellia p̄dit eē tribunorū:triūuirorū:quaestorum:& huiusce modi minora iudicia exercentiū:qui nō in sedibus currulibus:& tribunalibus:sed in subselliis considebant. Corona.audientiū circulus.cōcio.significat.n.circulū uniuscuiusq; rei hominū: p̄sertim stantiū: uel cōsidētiū:Ouidius cōsedere duces:& uulgi stante corona:Virgilius Vt fera quae densa uenantū septa corona.M.Tullius de claris oratoribus.si a corona relictus sim:nō queam dicere. Seneca i naturalibus fulgorē:q sydera circumnectit graeci αλων uocant idest areā:nos coronam:quia fere terendis frugibus loco destinata rotunda sint:nā sicut arcus solates:lunaresq; oēs sunt:ita corōae oīum sydeꝝ. Palladius in fastigiis muroꝝ p̄torii iussit coronas p̄minētes fieri.demū Cato ī re rustica extremitates agroꝝ coronas posse dici demonstrat:cum circum coronas:& uias ulmos seri praecipit. Infiniti clamores.Iuuenalis Fessidium tangens hunc agendi modū notauit.Quanto Fessidium laudat uocalis agentem Sportula: μεσοχορος.qui in media turba est.compositū uocabulum απο του μεσου και του χορου.i. a medio choro. Signū.laudandi. Non audiunt.uel intenti aliis.uel procul stantes. Basilicā. regiam iuliam. Tribunal:reprehendit Fabius: qui audent dicere tribunale. Praebeas aurem.attendas. Facilis.est. Dicere.agere cām. Prae caeteris.supra caeteros. Induxit.instituit. Largius Licinius.qui Plinii auunculi cōmētarios quadringētis milibus emere uoluit:uir p̄torius:& post p̄turā legatus: cui iura redderēti Carthagie accidit mordēti tuber:ut dep̄hēsus inde denarius primos dētes inflecteret.haec ex .xviiii. Plinii apud quē legiť Lartius Licinius:piter.li.xxxi. Latinū largū Paulus iurisconsultus cōmemorat Hactenus.tñ:ut auditores hrēt sine p̄cio.Corrogaret.rogādo cōuocaret. Quintiliāo.M.Fabio Quintiliano sūmo oratore opibus suis:& p̄conio Iuuenalis celeberrimo:hic ex Calagura Hispaniae oppido oriūdus īter patricios romāos insertus: siue iure latii: seu pricipū liberalitate: q̄ multis factitatū uidemus:& Secūdo nro ne lōgius discedamꝰ:nā ille authore Ausonio cōsularia ornamēta p Clemētē adeptus ē:un̄ nō mirū si Iuuenalis eū nobilē p lunata calciamēta designauit:imo ut magis p̄bē fuisse romanū ciuē:addā Trebellii Poliōis dictū:ubi Posthumii iunioris eloquētiā laudat adeo p̄batā asserere:ut eius cōtrouersiae Quītiliāo dicāť īsertae:quē declamatorē romāi gnis acutissimū uniꝰ capitis lectio pria statī frōte demōstrat:romāi ergo gnis appellauit:ulʼ ob eloquētiā:ulʼ quoꝝ maiores urbe dōati fuerāt:nā alterꝰ Quītiliani declamatoris Seneca plaeriq; meinit.Praeceptore meo li.vi.repetit Quintilianū:& Niceā audiuisse. Assectabar comitabar cū ad agēdū iret.Fabiꝰ cōfiteť li.v.Domitiū Afrū:senē se adolescentulū coluisse cū adhuc cās ageret:quo tpe multū de pristia authoritate p̄didit priꝰ fori priceps creditꝰ īde aemulatiōe qdā sub Caio reꝰ:Conabať.n.is ipator oēs oratores:Dōitiū ip̄rimis accerrimū:& sūmū dicēdo supare:p ter spē absolutꝰ ē:q nihil Caio accusāti rñderit:neq; se dfēderit:simulabat āt uefri:& ipatoris ul admirari

Fartor. Qualibet Numerosus. Subsellia. Corona. Largius. Licinius. Quītilianus. Secūdi p̄ceptor. Domitiꝰ Afer.

quare ad preces conuersus tremebūdus dicebat se magis Caiū oratorē:q̄ Cæsarem expauescere: quibus princeps captus psuadens dicēdi acrimonia uicisse Calisto liberto isuper adiuuante Domitiū iudicio liberauit:& cōsulē renūciauit abrogatis:q̄ tunc in eo fuerant honore. hæc Dion. mortis eius meminit Tacitus:sed adeo circūcise:ut nemini dubiū eē possit: qnin pars aliqua historiæ interciderit: nā nec causas: nec modū:q̄ alibi assolet:ibi explicat. Eusebius i chronicis tradit mortuū fuisse Afrū i cœna ex cibi redūdātia. liberādus ē Iulii Frōtini libellus de aquæductibus errore manifestissimo ubi inqt: Galloq̄ Veranio:Pōpeio Longino coss. cui Comitius Afer. tu monente tacito reponas Galloq̄. Qu. Veranio & C. Pompeio lōgino coss. Domitius Afer. nā is post Didiū Gallum aquis publicis pfectus ē. scripsit āt libros duos de testibus:quos Fabius nō dissimulat fuisse imitatū: & dictorum quoq̄ pter multas orōnes:ab eodē urbane sunt editi libri. Grauiter. mature: nā Fabius Afro maturitatē i agendo tribuit. Ex pximo. loco ppinquo:d cebat.n. Licinius in basilica Iulia apud aliud tribunal: erant autē quattuor tribunalia: ideo centumuiralis hasta appellaſ alibi quadruplex iudicium a Secundo. Reticuit. destitit Afer ab agēdo. Silentiū. a laudantibus Licinū. Repetit. actionē. Abruperat. itermiserat. Clamor. applaudentiū exortus est. Reticuit. secundo Afer. Idem. fecit. Intermissa causa. digrediens a re quā tūc agebat. Centūuiri. o iudices. Artificiū. dicēdi ars Paulus & Modestinus iurisconsulti p sciētia cuiuscunq̄ artis accipi uolunt artificiū. Periit. potius q̄ perit sicut sequentia indicant:& fides exēplaris manu scripti astipulaſ. Alioqin. re uera. Quæ insulsa: & puerilia multū.n. obeecanſ a scholis in forum transeuntes:& quē in dicēdo nō pudet:hunc Cicero nō reprehensione solū:sed et poena dignū putat. Fracta. eneruata:molli:scenica:in qd acerrime Fabius inuehitur post multa pnunciationis enumerata uitia:sed quodcunq̄ inquit magis tulerim: q̄ quo nunc maxime laboratur i causis oibus: scholisq̄ cantandi:qd inutilius fit:an fœdius nescio:qd.n.min⁹ oratori conuenit:quā modulatio scenica? & nonnunq̄ ebrioꝝ:aut comesantiū licentiæ similis? Quibus. lasciuis. Teneris. libidinosis. Excipiantur. illis definentibus suscipiantur ab auditoribus:nā excipere est rem ab aliis prænunciatam pariter referre: uel scribere:& notare:per translationem dicimus excepta uulnera:interdū tamen simpliciter pro suscipere:ut Curtius legatos ab Alexandro exceptos idest admissos. apud Virg. interficere significat: cum inqt excipit incautū. & Pli. senior excipulas uocat nassas:quibus anguillæ capiuntur. Plausus. adulantium strepitus:Petronius abigit hoc genus hominū:nec plausor dicens sedeat redemptus: histrionea addict⁹.

tūuiros agentē grauiter:& lente: hoc illi actiōis gēus erat:cū audiit ex pximo imodicū: isolitūq̄ clamorē: admiratus reticuit: ubi silētiū factū ē: repetit qd abrupat. Iterū clāor:iteꝝ reticuit. Et post silētiū cœpit: Idē tertio nouissīe qs diceret q̄sit. R̄nsum ē: Licinius. Tūc itermissa cā cētūuiri inqt hoc artificiū periit:qd alioqn pire icipiebat:cū periisse Afro uideret: nūc uero ppe funditus extinctū:& euersū ē:pudet referre:q: q̄ fracta pnunciatiōe dicanſ:qbus:q̄ teneris clamoribus excipiantur: plausus tantum: ac potius sola cymbala:& tympana illis cāticis desūt:ululatus

Cymbala. dicta a concauitate:& curuatione:sicut cymbia pocula. κυφοσ eni curuū: quasi ergo κυφαλα idest curua aliqua:hinc Lucretius Tympana tenta tonat palmis:& cymbala circum Concaua: rauci sonoque minantur cornua cantu:nam cymbala tinnitum:sicut tympana sonitum edunt authore Apuleio:& in epigrammate Alexidis cymbala acuti soni uocata. Athenæus scribit in tibiis bombū: in cymbalis tinnitum:& tympanis sonitum dici. erant antem cymbala rutelæ matris deotū ascripta: q̄ similia sunt hemicyclis cæli: quibus terra deorum mater cingitur. extat Martialis distichon de cymbalis. Aera celenæos lugentia matris amores Esuriens gallus uendere sæpe solet: & Diodorus scribit Cybelen inuenisse cymbala & tympana: & cymbalistā dicim⁹: q cymbalis:sicut tympanistā q tympāis utiſ. Tympana. bellica indoꝝ instrumenta pro tubis:ea i aere suspensa scuticis diuerberabāt: uñ horrēdus quidā sonitus emittebatur: conficiebantur aūt ex trunco abietis cauato:orichalci tintinabulū in eo collocantes:& taurino corio circumtegentes:hoc in pugnas elatum ferebant: cū uero strepitum maximū:aut signo aliquid significare uolebant: conuertentes ad os:ligneum uas cōcutiebant:at quæ in eo erāt tintinnabula multa: & magna in arcto resonātia:intus obscurū qnēdā sonitū faciebant:quē mugitu nō dissimilē huius rei ignari difficile poterant discernere instrumēti:an belluæ ruditus eēt. & Hammoni⁹ tympanū pellibus cōtectū pulsaſ:a uerbo τυπτω tympanū:& interpositionē deductū bacchaꝝ instrumētū:& in sacris Dionysii ferri solitū refert Athenæus. Tranquillus gallū tympanizātū dixit: qd tympanū pulsaret:& masculino genere platū Suidas nō sine authore scripsit. Iulius pollux tympana uasoꝝ noīa eē:q & cymbala dicuſ. asserit. Pli. tympanas margaritas. qbus una facies rotūda: & planicies auersis eēt. tympana ptere uehiculoꝝ tecta legim⁹: & apd Celsum tympanitē gēus hydropis:cū uētre uehemēter itēto crebet itus ex motu spiritus sonus ē:& tympanū carnificis lignū:quo noxios torqt. ide τυμπανιζεται. i. flagellat:excoriat. deductū. Vlulat⁹. mulieꝝ lamentatio. Cæsar et barbaris aduersum se pugnā

tibus hūc sonū dedit.Indecōra theatris:ubi spectatores licēter Cæsarib⁹:& uictorib⁹ solebāt applaudere:Mart.Quæq; sonāt pleno:uocesq;:manusq; theatro:Cum populus subiti Cæsarii ora uidet. Ratio

ætatis.nondum.n.peruenerat ad sexagesimum annum:uel.lxx.secundum alios : cum licebat se excusare a ciuilibus officiis. Indignitates. idecora. digno homie indigna. Rariores.tarius q̄ consueueramus apud centumuiros agimus. Gradatim.paulatim.

Vomodo.Interrogat Valerianū quātū ueterib⁹:& nup cōpatis agris oblectet̃. Valeriani Pollīōis meminit Mart. Quomodo? placēt tibi. Veteres.agri auiti:& maioꝶ tuorū. Marsi.quos in Marsis possides.Marsi a uelocitate pedū dicti populi ultra picenū in secūda regione:terrori sunt serpētibus referente Plini.& Diony.nec queq̄ fugiat a Strabone:& Tacito etiā Marsos assignari Germaniæ. Emptio noua.agri a te nup empti. Raꝶ id qdē est.raro euenit:ut qđ emimus placeat. Adeptis q̄ concupiscentibus.si rem quā summope desiderauerāt adepti sint. Prædia materna.q̄ iuxta Larium sicut paterna possedit. Paꝶ cōmode.admodū infructuosa:& sterilia sunt. Vt materna.quia fuerūt meæ matris sororis inq̄ senioris Plinii. Alioquin . adhæc. Occalui.obdurui. Assueui. callum feci. Queri.multū lamentari de eadem re.

Valeria.

Marsi

quidē(neq;.n.alio uocabulo pōt exprimi):theatris quoq; idecora laudatio large supsūt. Nos tñ adhuc:& utilitas amicoꝶ: & rō ætatis morat̃:ac retinet. Veremur.n.ne forte nō has indignitates reliqsse: sed laborē fugisse uideamur. Sumus tñ solito rariores:q̄d initiū ē gradati d̄sinēdi. Vale.

C.Plinius Valeriano.S.

Vomodo te ueteres Marsi tui? quomodo emptio noua? placent agri postq̄ tui facti sunt? rarū id quidē est : nihil æque gratum est adeptis:q̄ concupiscentibus:me prædia materna parum commode tractant: delectāt tamen ut materna:alioquin longa patientia occalui:habent hunc finem assiduæ querelæ:quod queri pudet. Vale.

C.Plinius Annio.S.

V quidem pro cætera tua diligentia admones me codicillos Aciliāi: qui me ex parte instituit hæredem pro non scriptis habendos:quia non sunt confirmati testamento:quod ius ne mihi quidem ignotum est : cum sit iis etiam notū:qui nihil aliud sciunt. Sed ego propriam quandā legem mihi dixi:ut defunctorum uolūtates:ēt si iure deficerēt: quasi p̄fectas tuerer. Constat autem codicillos istos Aciliani

V quidē.Annianum hortantē Aciliāi codicillos: quia nō eēnt testamēto cōfirmati irritos habendos:monet se pluris facere defuncti uoluntatē:q̄ ius ipm.memini legisse ad Anniū scriptā eplām:siue is fuerit Annius Gallus ab Othone peditū rector destinatus:& cū Vestritio iteꝶ copiaꝶ rector ad occupandas padi ripas præmissus: deinde a Mutiano dux cū Petilio Cereale electus:siue Annius Verus:qui postea ascito noie Antonini impauit. potuit: & mitti.T.Annio Flauiano aquaꝶ curatori Vespasiano.v.& Tito coss.Frōtino authore. nimiā mēsaꝶ lautitiā Mart.ēt i Annio notat. Pro cætera tua diligentia:ut in cæteris rebus diligens es:& inter cætera:in qbus uteris diligētia. Codicillos.eplās.Fabius codicilli dubiū ad quem scripti.Plinius tradit Homeꝶ scripsisse Bellerophonti codicillos datos.Tranquillus autem Othonē scripsisse ad sororē codicillos consolatorios.deriuatio tamē uerbi aliud:q̄ epistolas importare uidet̃ referente Seneca:nā caudex:siue codex:a quo codicilli plurimaꝶ tabulaꝶ contextus est. Aciliani.Cor. Munitii Aciliani Brixiēsis. Ex parte.sui peculii:nā alios Secundo cohæredes scripserat. Nō scriptis:irritos:inutiles. Cōfirmati testamēto.ante Augusti tempora constat codicilloꝶ ius in usu nō fuisse:sed primus.L.Lentulus codicillos introduxit:cuius authoritatē multis sequētibus idem impator Trebatio suadente cōstituit codicillos iure optimo esse:& cū ante testamētū codicilli facti erant Papinianus ait Iustiniano referente nō aliter uires habere:q̄ si speciali post eius uolūtate cōfirmēt̃: nā quæ postea sequūt̃ prioribus derogāt.inde lib.xxix.idē iquit añ tabulas testamēti codicilli facti nō aliter ualēt:q̄ si testamēto:quod postea factū est:uel codicillis cōfirment̃. Ius.uetus:quod postea fuit emēdatum sicut mox ondemus. Propriā.cōuenientē:sunt qui legāt proximā. Iulianus de qbus causis scriptis legib⁹ nō utimur: id custodiri oportet.quod moribus:& consuetudine inductum est:& si qua i re hoc defecerit:tunc quod p̄ximū:& cōsequens est. Dixi:constitui. Defunctoꝶ uoluntates. ꝙ sæpe mandant iurisconsulti titulo de militari testamēto:& postea secūdum Iustinianū Seuerus:& Antoninus rescripserūt:ex his codicillis:q testamētū p̄cedunt posse fideicōmissum peti:si appareat eū qui testamētum fecit a uoluntate: quaꝫ in codicillis expresserat nō recessisse.hinc Iulianus.ff.xxix.codicillorū ius singulare est:ut quæcūq; in his scribentur perinde haberentur:ac si i testamēto scripta eēnt.& testamēto facto ēt si codicilli in eo cōfir-

Annius

manuſcriptos: licet ergo nõ ſint confirmati teſtamento: a me tamen ut confirmati obſeruabunť: præſerti cũ delatori locus non ſit. Nam ſi uerendum eſſet: ne quod ego dediſſem: populus eriperet: cunctatior fortaſſe: & cautior eſſe deberem: Cum uero liceat hæredi donare: quod in hæreditate ſubſedit: nihil eſt quod obſtet illi meæ legi: cui publicæ leges non repugnant. Vale.

C. Plinius Gallo. S.

MIraris cur me Laurentinũ: uel (ſi ita mauis) Laurens meum tantopere delectet: deſines mirari cum cognoueris gratiam uillæ: opportunitatem loci: littoris ſpacium .x. & .vii. M. paſſuum ab urbe ſeceſſit: ut peractis: quæ agenda fuerint ſaluo iam: & compoſito die poſſis ibi manere. Aditur non una uia: nam: & laurentina: & hoſtienſis eodem ferunt: ſed laurẽtina a .xiiii. lapide: hoſtienſis ab .xi. relinquenda eſt. Vtrinq; excipit iter aliqua ex pte arenoſum: iumẽtis paulo grauius: & lõgius: equo breue: & molle: Varia hinc: atq; inde facies: nã mõ occurrentibus ſyluis uia coartať: mõ latiſſimis pratis diffundiť: & pateſcit: mľti greges ouium: multa

mati non eſſent: uires tñ ex eo capiunt. ex quibus ſane colligitur iuriſcõſultũ imitatũ fuiſſe Secũdi ſententiá. Manuſcriptos. Martianus: & paulus codicillos: neq; ſua manu ſcribere: neq; ſignare licet: ualẽt tñ. conficiunť aũt quattuor modis: aut. n. i futurũ cõfirmanť: aut I pteritũ: aut p fideicõmiſſum aut ſine teſtõ. Vt cõfirmati. reſpiciẽdo ad eius uoluntaté. Delatori locus nõ ſit: nõ auré pbeat delatori imperator Traianus: p qué legimus id genus hominũ exactũ in exiliũ. Dediſſem. donaſſem alii. Populus. ærariũ publicũ: qd ſub Traiano ſilens: & quietũ fuit relegatis delatoribus: qui oía teſtamenta prius irrita faciebant. Cautior. i donatione. Subſedit. relictũ eſt. remanſit. Virg. Extremus

Subſideť galeaq; ima ſubſedit Aceſtes. interdũ ſubſidere eſt dolo poſſidere: a quo ſubſeſſores: qui tauros inſidiis necant. Meæ legi. cõſtitutæ a me: ut uoluntates defunctorũ tuerer. Publicæ leges. quibus cauebať: ut codicilli: & ſi nõ eſſent cõfirmati teſtamento: tñ uires ex eo caperent.

MIraris. Reſpondet Gallo admiranti cur tantopere Laurentio detineret. loci opportunitatem: & uillæ ſtructurá mir⁹ tanquá architectus deſcribens: hortaturq; ut uillam tot rebus ornatam contubernio ſuo magis cõmendet. ſiue is fuerit Didius: uel annius Gallus de quo nuper diſeruimus:

Gallus an ille Gallus: cuius fauore Adrianus Traiano fuit acceptus. Galli præfecti urbis fit mentio apud Iuuenalem ſatyra .xvi. Rubrium Gallum cũ Cælio Piſone conſulé: per quos ſubuentum libertatibus eſt ſenatuſconſulto teſtatur Vlpianus fuiſſe temporibus diui Traiani poſſumus etiam intelligere Numatium Gallum: quem Martialis libro decio ſcribit fuiſſe ſimplicitate

Laurens priſca: & bonitate Socrati parem. Laurens. nam Seruius ſuper illud Virgi. libro decimo: multoſq; palus laurétia ſylua Paſtus arundinea inquit laurentia p laurens: recta. n. deriuatio hæc eſt: quare Secundus ut recte loqreť p correctioné laurés appellauit: qq̃ alibi ſp Laurétinũ dicat nõ ſiue analogia: utpote a Lauréto oppido deductũ: táetſi: ab eo Laurentes uocẽtur. Gratiá: elegantiá: ornatũ. Opportunitaté loci. facilitaté adeũdi: uľ cõmoda ædificii: & ſitus. Vrbe. Roma. Seceſſit. ná: & ſeceſſus uilla dr. Peractis. cõpletis negociis in uilla. Saluo. integro. recõdito. Cõpoſito. finito. Vir. Ante dié clauſo. cõponet ueſp olympo. Aditur nõ una uia. itur i lauréntinũ duabus uiis. Laurentina quæ Laurentũ ducit: ſicut hoſtienſis quæ hoſtiá. Eodé. ad laurentinum meũ. Lapide. miliario: unũ. n. quodq; miliariũ ſignabát ab urbe lapide i uia erecto: & nũc quoq; plurimis uicis máſit appellatio: a nũero lapidũ: & Martialis íquit Ad lapidé Torquat⁹ hét ptoria quartũ: Ad quartũ breue tus emit Otacilius. Iter. q; mius eſt q̃ uia: quæ in ſe cõtinet iter: & actũ. ſcdm Vlpia. Põponius aũt: uia inqt anguſta: p quá neq; iumentũ: neq; uehiculũ ire põt: iter ſiue actus é ſ3 ſi numentũ deduci: nõ aũt uehiculũ poterit actus appellari: & Modeſtinus. iter é quo qs pedes: uel eques cõmeare põt: actus ubi: & arméta trahere: & uehiculũ ducere liceat. Excipit. diuertẽtes in laurentinũ meũ ſuſcipit. Iũctis. equis cõiugatis. Tráquillus i dictatore. poſt ſolis occaſum mulis e pximo piſtrino ad uehédũ iũ

Iumenta ctis. ſequẽtiũ tñ ſcriptorũ authoritas facit: ut magis credá legédũ iumẽtis: q; ét i qbuſdá codicibus receptũ uideo. idé Tranqllus i Nerõe: ſed & i uiæ appiæ uico repẽte puerũ citatis iumẽtis haud ignarus obtriuit. Vlpianus. ff. xxxii. legato cõtinenť mancipia puta lecticarii: q ſolá matréfa. apportabát: ité iumẽta: uel lectica: uel ſella: & Marcellus iumẽtis legatis boues nõ cõtineť: ide Põponi⁹ de uerborũ ſig. boues magis armentorũ: q̃ iumétorũ noíe appellanť. Grauius. propter arenas: & uiæ longitudiné. Breue. qa facilius equo uiarũ cõpẽdia rapiunť: & Columellæ præceptũ extat: iter cõmodũ i fundũ multũ cõferre. rõneſq; inibi explicantur. Molle. facile. Facies. rerum aſpectus. Hinc. atq; inde. a dextra: & ſiniſtra. Occurrẽtibus. quas itinere offendimus. Coarctať. reſtringiť. Diffundiť. aperiť. dillatať. Greges. pro

prie loqtur. Motibus.in adiacetibus iugis. Depulsa hyeme.trásacto tpe hyberno:an q̄ magis probo: quæ tpe brumali a mōtib⁹ in planum deducta:nā illic tunc stridet boreas:nitescunt.i.pinguescunt tepore uerno:calore tēpato:ut assolet fieri uere: & licet uidere in multis locis hyeme ad littus aurā apricari. nec ignoro depellere apud Var.& Virgi.esse a lacte remouere. Nitescunt. pinguescūt. Virg. quæ cura nitētes Pascere equos. Vsib⁹ capax.sufficiēs ad usum. Nō sumptuosa tutela.nō cōstat magni custodia:& cura eius. Frugi.moderatum.nō sumptuosum. Atrium.qđ erat in prima pte domus: inde qdā opinatur dictum: q̄ esset anterius. Varro ab atriatibus Tuscis appellatum creditit: illic.n.exēplū sumptū.at Festus inqt.atriū ꝓprie est gen⁹ ædificii añ ædē cōtinēs me diā areā:in quā aq̄ collecta ex oī tecto descendit:dictum āt atrium qđ a terra oriaf̄ q̄si atrariū.iō n̄ icōcine poeta dixerat:Porticib⁹ lōgis fugit:& uacua atria lustrat: & Appia.atriū quoq; tēplo Veneris circūdux it:qđ romanoꝝ foꝝ eē uoluit. in atrio solebāt maioꝝ stēmata collocare: sup tabulinū.locus salutādi ꝓprius:& ianuis ꝓpius atriū fuit:si Vitruuio credibus monēti paupibus nō necessaria magnifica uestibula:nec tabulinū:nec atria:q̄ in aliis offīcia p̄stēt ambiēdi.Gellius:& Macrob.eius æmulatot plæraq; insup de atrio ꝓdidere.

Atrium

ibi equorū.boūq; armēta: q̄ mōtibus hyeme depulsa herbis:& tepore uerno nitescūt.Villa usibus capax:nō sūptuosa tutela:cuius in prima parte atriū frugi:nec tñ sordidū:deīde porticus i.O lraæ silitudinē circūactæ:qbus paruula:sed festiua area icludiť:egregiū aduersus tēpestates receptaculū:nā specularibus:ac multo magis iminētibus tectis muniūť.Est contra medias cauædiū hilare:mox tricliniū satis pulchrū:quod i littus excurrit:ac si q̄n Africo mare ipulsum est fractis iā:& nouissimis fluctibus leuiter adluiť: undiq; ualuas:atq; fenestras nō minores ualuis hēt:atq; ita a lateribus:a frōte quasi tria maria ꝓspectat:

O lræ.in rotunditatē ad typū lræ.O.fuit etiā in secunda lectione in. Δ.litteræ.ut scilicet porticus illæ triangulares essent. Equibus.porticib⁹.

Area.locus in ædibus sub dio.Florentinus area locus in urbe sine ædificio:in rure ager appellaf.ideq; ager cum ædificio fundus diciť:at Paulus:area pars insulæ est:& quidē maxima.Festus area locus uacuus quasi exaruerit:& non possit quicq̄ generare.Apollinaris pro eminētiori loco uidetur accepisse:i quorum inquit aream:siue suggestum a subiecta porticu sensim gradibus ascēditur:est:& trituræ loc⁹: quā areā Varro fieri præcipit circularē:Celsus pro morbo areā ponit. Festiua. elegant. Receptaculum.cōfugium sunt illæ porticus. Tempestates.malas temporū qualitates. Specularibus.sicut nostra tēpestate.uitreis orbibus conglutinatis frigus:& uentos arcemus:sic olim lapidibus specularibus in quālibet tenues crustas fissis.Hispania:& Cappadocia mollitudine:& magnitudine Cypꝝ:& Ciliciā superāt.sunt tñ obscuriores.ut in agro bononiensi breues:& maculosi:candido speculari mira natura inest:cum neq; se nesciat:facileq; solē:& frigus sustineat.Seneca:quædam scribit nr̄a demum memoria ꝓdisse scimus:ut specularioꝝ usum plucente testa claꝝ trāsmittētium lumē:& balneoꝝ luxuriā uellicans.pauper sibi uideturac sordidus:nisi parietes magnis:ac preciosis orbibus refulserint.quātæ nunc aliqs rusticitatis dānat Scipionē q̄ non in caldarium suum latis specularibus diē admiserat.in quē fuerint usum sequētia monstrabunt exēpla. Iuue.Quæ uehiť clauso latis specularibus antro:Vlpia.neq; specularia.neq; uela frigoris cā:uel umbræ esse domus instrumēta:sed ornamēta:sunt.n.cōparata uoluptatis grā. ueꝝ idē putat specularia esse partē domus:siue sint affixa ædificio:siue ad tēpus detracta.Mart.ad frigus remouendum:& uētos testať.Hybernis obiecta notis specularia puros Admittūt soles:& sine fece diē.itē:Cōdita ꝓspicua uiuit uindemia gēma:Et tegitur felix.nec tñ uua latet:nā:& rosas eodē authore specularibus a tēpestate defendebat antiqtas:& Columella cucumeres ośdit fieri præmaturos si uasis maiorib⁹ rotulæ subducanť:quo tecti specularibus hyeme serenis diebus tuto producanť ad solē rursus intra tecta recipianť:sic Tiberio fere toto anno cucumis oblatus: & Palladi⁹ iubet cellā olearē cōtra frigus specularibus:ut lumē admittat:muniēdā. Muniūť.defendūť. Medias. porticus. Cauædiū Vitruui⁹:& Varro disiūctū ꝓtulere caua ædiū appellātes:erat āt intra parietes loc⁹ tect⁹:& patulus. ad usum ońum maxie salutātiū relict⁹:nā ēt nō inuitati illuc cōmeare poterāt:sic ad uestibulū:& peristylia. ædificabaf āt iuxta tricliniū in qnq; gñā distinctū Thuscanicū:Corinthiū: Tetrastylū: displuuiatū: testudinatū:qre stati subnectit tricliniū.hic dicet aliqs Secūdū nō ex arte locū describere:ꝑcipit.n.Aphthōius in suis ꝓexercitamētis incipiēdū a reb⁹ circūiacentibus in locoꝝ descriptionib⁹:quē sane ordinē seruauit idē dū alterā in Thuscis uillā repsentat.sed hic nō miꝝ si statim mēbra domus aggressus est cum nihil circa ꝑter mare:& littus hēret:illic uero lōge alia ut agroꝝ:& mōtiū colliūq; uarias facies : a qbus nō insulsæ pricipiū fecit.Excutrit.extēdiť.porrigiť.Africo.uēto ab Africa spirāte:g:& Lybs dicitur. Fractis.lassis: & desinētibus. Aluiť.madefit. Quasi tria maria.nā re uera mare tyrrhenū tantum prospectabat: sed cū a tribus locis a fronte.s.& duobus lateribus prospectū haberet:quasi tria maria dixit propter diuersam faciē.inde Pollii Surrentinum sic laudatur a Statio,sua cuiq; uoluptas:Atq; omni propriū thalamo

Area

Specularia

Cauædium

mare:transq̧ iacenté Nerea Diuersis seruit sua terra fenestris. Fronte. anteriore triclinii pte:sicut in homine:ac ét in acie prima decurionũ ordinatio in aduersos hostes spectans frons dicit. A tergo.ab occipitio respicit illud triclinium. Porticum rursus alteram porticum: an præcedétis parté. Lõginquos. remotos.

Cubiculum Huius.triclinii. Retractius paulo.aliquantulũ remotius. Cubiculũ.dictũ Autumat Festus a cuba sabinoꝝ lingua:quá militares lecticam uocant.cubicula etiam Vitruuius solet appellare tignorũ & asserum sustentacula. Aliud.cubiculum. Orientem.solem.nam cubicula sicut bibliothecæ orienté spectare debét:cum illa matutini luminis usum postulét:in his libri non putrescát.

Retinet occidenté.calescit sole occiduo & teporé í nocte reseruat. Hæc.fenestra occidétalis. Subiacés.ppinquũ. Illa.orientalis. Securius.minori fragore. Obiectu.positu:& occursu. Hui⁹.cubiculi minoris. Illius.maioris. Includitur.fit í recessu. Accendit.auget in maius ex reper-

Hybernaculũ cussiõe parietũ. Hybnaculũ. loc⁹ hyberno tépore idoneus:sicut hybernacula militum statiua p hyemé solem⁹ appellare:hybernaculũ igit secũdũ Vitruuii normá hybernũ occidété spectare debet: apparatus minime sumptuosus:& utilis:usus græcorũ hybernaculoꝝ fuit:adeo ut q ministrátes ibi uersabant:& si nudis pedibus fuissent non reciperent frigus pp quoddá pauiméti genus ex carbonibus:sabulone:calce:& fauilla mixta cõfectũ.mandat aũt sodi hybernaculũ intra libraméťũ triclinii.

Gymnasium Gymnasiũ.locus ubi exercebát: proprie tñ de athletis qm nudi cõtédebant:postq̃ primũ nudus Orsit⁹ cucurrit in olympia: fuerat.n.antiquis cõsuetũ subligaria ferre circumpudenda in gymnasiis:Orsito uero lacedæmonio certanti soluta fibula causam doloris incussit:unde lex cõstituta ut nudaret: nouim⁹publicas ét balneas gymnasia dici:qre Suidas unctuaria: & lauacra appellat:immo ét certamina equestria:& uénationes q̧ corpus exerceát qdá dixere gymnasia:& baleares gymnasias græci uocarũt:q̧ nudi æstate icederét.author Dio. Silét.ñ sentiũt.Nubilũ iducũt.tp̃s nubilũ faciunt:qles sunt australes:nothus:aphricus:libonothus:& eurus plærunq̧. Anteq̃ usũ loci.pri⁹ sol obducitur nubibus:q̃ calor facessat. Vsum.teporé.in sole ungi:& curret priscos tangit Aristopha. In

Aspis aspida curuatũ.in formá aspidis circumactum.aspis autem serpentis species:& scutũ interpretatur:& locus eiusdé cognominis apud Argos fuit.legitur etiam in absida.i.in curuaturá rotæ siue testudinis.hoc eniз significat ἀψίσ:familiaris dictio Pli.senioris:ubi de astronomicis reb⁹tractat.& cameras ἀψῖδας dictas Suidas interpretatur.recétiores scribũt in baiano:& lucrino adhuc absidas extare celsi superbiq̧ operis: quaꝝ parté balnea:parté sacella:parté cubicula:& uillaꝝ aulas ocrupare:in earum aliquib⁹ ferramenta semicorrosa superne adhuc pédere. Ambitũ solis.ab oriéte in meridié:& occasũ. Armariũ. reꝝ receptaculũ:uelutı uestiariũ:i cui⁹ formá uidim⁹ bibliothecas cõparatas interdũ. Insertũ.adnexũ.

Mẽbruз Parieti.muro cubiculi. Capit.cõtinet.inuitat. Mébrũ.ps domus.ná Columella sic noiat:& Vlpian⁹ de manumissionibus:quæri inquit põt si fabris duobus uel pictoribus téplũ uel mébꝝ depictum eét uidet auté fuisse dormitorium mébꝝ quod ipse lib.v. in alterius uillæ descriptione dormitoriũ cubiculũ dixit & Sido.pariter Secundum imitat⁹. Suspésus.eleuat⁹. Tabulat⁹:tabulis cõstrat⁹:fuit ét in exéplaribus sublat⁹.ut q̧ añ dixerat p expolitioné suspésus mox addiderit sublat⁹:siue magis placet subulat⁹ subulonib⁹.i.tibicinibus suffultus:ná subulones:tibicines.Thusci authorib⁹ Festo:& Varrone dixerũt. ad cui⁹ siĺitudiné unicornes ceruos appellauere subulões:& tráslatiue Auso.pædiconé.ná subula in stru-

Subulo. Subula. Desubulare méťũ ferreũ pacuti mucrõis ad calceos cõsuendos:de qua Seneca.puder in aciem descédere pro diis hoibus suscepta subula armatum:& desubulare Marcello tradente pfodere a subula tractum. legimus etiá quod suspensum.& tabulatum.ut ista referátur ad dormitorium. Vaporem.solis. Huc atq̧ illuc.ad cõtigua loca. Lateris.parietis. Detinet.occupat. plerisq̧.mébris. Múdis.politis.cultis. Hospites.

a tergo cauędium:porticum:aream:porticũ rursus: mox atrium:syluas:& lõgiquos respicit mótes.Huius a læua retractius paulo cubiculum é amplum:deinde aliud minus:quod altera fenestra admittit orientem:occidenté altera retinet. hac:& mare subiacens:illa longius quidem : sed securius intuetur:huius:& illius obiectu includit angulus:qui purissimũ solem continet: & accendit.hoc hybernaculum:hoc etiam gymnasiũ meorum est:ibi omnes silent uenti exceptis: qui nubilum inducunt:& serenum:anteq̃ usum loci: eripiũt:adnectitur angulo cubiculum in absida curuatum:quod ambitũ solis fenestris omnibus sequitur:parieti eius in bibliothecæ speciem armarium insertum est:quod non legédos libros: sed lectitandos capit:adhæret dormitorium mébrum:transitu interiacente:qui suspésus: & tabulatus uaporem cõceptum salubri temperaméto huc illucq̧:digerit:& ministrat:reliqua pars lateris huius seruorum : libertorumq̧ usibus detinetur:plærisque tam mundis:ut accipere hospites possint:ex alio latere est cubiculũ politissimum:

amicos. Modica.mediocris. Cœnatio.locus ad cœnā sumēdā.Sidonius pro diæta indifferēter ponit. Cœnatio
ex hoc triclinio inqt fit in diætā:siue cœnatiunculā trāsitus:de qua Iuue.Parte alia lōgis Numidaꝝ ful
ta colūnis Surgat:& algētē rapiat cœnatio solē Columella pcipit cœnatōes in uilla hiberni tpis æquio
ctialē occidētē:sed æstiuas hibernū oriētē spectare. cœnatoriū aūt uestis est q̄ in cœnis utebāt:& disti Cœnato
cho Mart.quo usu esset significata.Nec fora sunt nobis:nec sunt uadimonia nota:Hoc opus est pictis rium
accubuisse toris.at cœnacula in supiore domus pte erāt:ad quæ scalis ascēdebat̃ solita inq̄linis locari. Cœnacu la

deinde:uel cubiculū grāde:uel modica cœnatio: quę plurimo sole:plurimo mari lucet: post hanc cubiculū cū pcœtone altitudie æstiuū: munimē tis hibernū:ē.n.subductū oībus uētis:huic aliū: & προκοιτῶν cōi pariete iungit̃:inde balinei cel la frigidaria spaciosa:& effusa:cuius in cōtrariis parietibus duo baptisteria uelut eiecta sinuant̃ abunde capacia:si nare in proximo cogites: adia cet unctuarium:immo hypocaustū: adiacet p pnigeon balinei:mox duæ cellæ magis elegātes: q̄ sumptuosæ:cohæret calida piscina mirifica:ex qua natantes mare aspiciūt:nec procul:phæriste rion:quod calidissimo soli inclinato iam die oc currit: hinc turris erigitur:sub qua diætæ duæ:

authoribus Iuuena.& Pompeio:& Vlpia nus cœnaculariā exercere usurpat pro eo quod est cœnacula locar̃. Plurimo mari lucet.ex plurima maris repcussione: & p spectu. Procestrio.quo procedit̃ in mu ro.Aelius ēt referente Festo ædificia esse dixit extra portā.Artorius quæ sunt ante castra procestria scripsit:Cæsar eryciū ui detur appellare.sunt qui legāt pcœtōe.i. antithalamo q̄ satis cōgrue facit:& Colu mella hoc uocabulo usus est.nec putāt in quit se hīc uillā nisi multis uocabulis reti neāt græcis:qn uocēt pticulatim pcœto na:palæstrā:apodyterion. Altitudine.ex positū auræ.munimētis. specularib⁹. Hi bernū.aptū ad usū hyemis. Huic.cubicu lo. Aliū.cubiculū. προκοιτῶν.antitha lamū.κοιτῶν.n.cubiculū:& πρὸ anī. Cel la frigidaria.ubi aq̄ frigida si pœnituisset teporis lauabat̃.nā balinei cellæ tres erāt

Cœnacu latiam exercere
Proce striū
Procœtō

Frigida ria cella

caldaria ubi calida:tepidaria ubi tepida:frigidaria ubi frigida seruabat̃.ipe alibi hoc enarrati⁹explicuit. Vitru.i balnearū dispositione cū caldariā:& tepidariā mēorauit stati frigidarii aheni mēoriā facit:nā p furnio tria ahena imponebantur caldarium:tepidarium:frigidarium:ut ex tepidario in caldariū q̄tum aquæ exierit influat de frigidario in caldarium:& Paulus tepidarium secūdū parietem:in balineo fuisse testatur. Antonius Musa:& frater eius Euphorbius instituerunt a balineis multa frigida corpora astrin gi:cum prius consuefecerent tm̄ calida lauari. Effusa.expansa. Baptisteria.lauacra.ἀπὸ τοῦ βαπτίζω Baptiste
.i.a lauando.de quo Sido.si apricari mauis baptisteriū piscinæ cōnectit̃ ab oriente:quod uiginti circiter ria
modioꝝ millia capit:huc e lucis calore uenientibus triplex medii parietis aditus per arcuata interualla referat̃.ubi tria cellaꝝ genera iā ptædicta demonstrant̃. Velut eiecta.tanq̄ e pariete eminentia.laudat ab artificio. Sinuantur.circūuoluuntur in orbem dispartiuntur.nā hemicycli formā retinebant. Pro xio.loco. Vnctuarium.ubi seruabat̃ oleum unctui opportunū. Immo hypocaustū.per correctionē. Vnctua
legit̃ ēt sine uerbo immo:quod Vitruuius hypocaustū græce.nos latine succensum uocamus: erat autē rium
locus in thermis cōcameratus:& fornicatus habens anī præfurniū:quo igne imposito illas calefaciebāt: Hypo
nā ὑπὸ sub:& καυστικόν.ardēs:uaporariū a q̄busdā uocat̃:qa uaporādis cubiculis adhibebat̃.Papini⁹ caustum
i sylvis usus ē uocabulo græco:& tenuē uoluūt hypocausta uaporē. Propnigeon.Suida iterpte. πνι Propni
γεὺς caminū:& furnū significat:& proprie ubi carbōes accēdunt̃.quod latine dici pōt pfurniū:sic Vi geon
truuius.utit̃:apud quē ppigneū iuersum uocabulū offendes.magnus etymologicus πνιγος æstū iter pretat̃. Elegantes.gratiosæ. Sumptuosæ.magnæ impensæ. Mirifice.mira arte cōnexa cellis.uel mi rifica.i.admirabilis. Piscina.nō piscādi:sed natādi cā sine fructu ut inquit Varro:de piscinis Palladius. Piscina
piscinales cellæ in æstiuis balneis a septētrione lumen accipiant:in hyemalibus a meridie:& Sido.basili ce appendix piscina forinsecus in quā fluētū de supercilio mōtis elicitū:canalibusq̄ circūactis per exte riora natatoriæ littora curuatū:aquæ calidæ piscinā Mœcenas prim⁹ in urbe struxit:& nimiā piscinaꝝ luxuriā Seneca taxat.pauper inqt sibi uidet̃.nisi thasius lapis quōdā rarū i aliquo spectaculū tēplo pisci nas nr̃as circūdedit:in quas multa sudatione corpora examinata demittim⁹: Sphæristerion.locū putāt Sphæri
a ludo spæræ:quā pilā possum⁹ appellare dictū: nā σφαιρίζειν:& σφαιρομαχεῖν est pila ludere:& sterium
σφαιριστὴς qui pila ludere scit:qualis Lycō peripateticus authore athenæo.Lamp. non pro loco.sed ludo usus est post lectionē inqt palæstræ:aut sphæristerio:aut cursui:aut luctaminibus mollioribus ope rā dabat.fortasse nō erit alienū a rotūditate ædificii deductū uideri:plures.n.circulos:pluraq̄ gn̄a exer citationū capiebat:& Tranqui.scriptū reliqt Vespasia.fuisse solitū in sphæristerio fauces:& cætera mē bra distringere.Pausa.ubi de gymnasiis lacedæmonioꝝ agit:est inqt:& statua antiqua Herculis: cui sa crificāt sphæris:q ab ephæbis in uiros trāseūt:sit aūt gymnasiū i cursu. Diætæ.diæta locus erat i quo p diē uersari solebāt:a uerbo græco:διαιτάομαι q̄ ē uiuo:& dego dductū:siue uocabulū diætæ a die: Diæta

totidem in ipsa: præterea cœnatio: quæ latissimũ mare: longissimũ littus: amœnissimas uillas possidet. est: & alia turris: in hac cubiculum: in quo sol nascitur: conditurq;: lata post apotheca: & horreum: sub hoc triclinium: quod turbati maris non nisi fragorem: & sonum patitur: eumque languidum: & desinẽtem. ortum: & gestationem uidet: qua ortus icluditur: gestatio buxo: aut rore mario: ubi deficit buxus ambitur: nam buxus qua parte defendit̃ tectis abũde uiret: aperto cælo: apertoq; uento: & quãquam longinqua asper gine maris inarescit. Adiacet: gestationi interior circuitu uinea tenera: & umbrosa: nudisq; ẽt pedibus mollis: & cedẽs: ortũ morus: & fic⁹ freqns uestit: quaꝝ illa uel maxime ferax terra est: malignior cæteris: ac nõ deteriore: q̃ maris facie: cœnatio remota mari fruit̃: cingit diætis duabus a tergo: quaꝝ fenestris subiacet uestibulũ uillæ: & ortus alius piguis: & rustic⁹: hic cryptoportic⁹

& edendo tractũ uideat̃: quod in ea de die cœnaret̃: nã fuisse idẽ ꝙ cœnaculũ Vlpianus de extraordina
Diætari⁹ riis crimibus innuit. qui diætarii inqt appellant̃: hoc est qui in aliena cœnacula degũt: q̃q̃ alibi diætariũ uocet qui curã diætæ sustineat. Athenæus diætas terraclinias scribit suscepisse triginta unos: & nautagæ diætã in Hieronis naui lectos habuisse quindecim: & Sido. ex triclinio fit in diætã: siue cœnationẽ transitus: fuisse aũt diætas supiores: & inferiores oñdit Sceuola de donationib⁹: & Pollux. εὐλιαιτιμάτα de lectationis cã cõstrui tradit: q̃re sæpius apud Iuriscõsultũ ut Africanũ ex authoritate Marcelli in ortis ædificatã legimus diætã: ipse Secundus libro. vii. ad uxorẽ scribens monstrat fuisse ubi per diẽ cõmoraret̃: ad diætã inquit tuam ipsi me pedes ducũt: & iperator Alexã. in palatio struxit diætas noie matris suæ. diæta ẽt cibum unius diei significari receptum ẽ: & spẽm medicinæ: quæ uictu medetur diæticaꝫ appellatã Celsus in limine sui operis testatur: de qua Rufus Ephesi⁹ scripsit libros quinq; unũ de diæta. s. nauigantiũ. Suidas diætas uocat iudicia: quæ non fiunt pro tribunali: qualia sæpe audiuim⁹ hodie fieri apud germãos: & diætetas iudices. Ad hoc electos: nã διαιτάω est iudico. Sub qua. in loco iferiori. Totidẽ in ipsa. in loco superiori. Cœnatio. locus eminẽs: & patulus: quales sæpi⁹ ẽ uidere in genuẽsiũ uillis: ubi: & cibũ capiũt: & littus: ac mare ꝓspectant. terratias uulgo appellãt: quod sunt patẽti cælo: & plana: q̃q̃ sũmo instar æquatæ terræ. Possidet. circũspicit tanq̃ domina. Nascit̃ cõditurq;. altera fenestra orientẽ altera occidẽtẽ solẽ admittit. Apotheca cella uina
Apotheca ria: nã q̃uis apotheca possit esse locus: quo res seruãdæ teponũt̃. ἀπὸ τοῦ ἀποθέσθαι a reponẽdo: & condendo dictum: tamẽ pro cella uinaria accipi solet authoribus plinio auunculo: & Columella. sic Vlpianus tradit: sicut fructus cæteros in horreum condi. & uela in apothecis extendi. ff. xxxiii. & xlvii. de furtis: si præponas i apotheca amphoras esse uini: easq; subtractas singularum. furtum
Horreũ fit non torius apothecæ. Horreum. granarium ab hordeo: quod in eo seruabatur quidam dictam autumant. debet autem esse siccissimum: & sicut cella uinaria ad septẽtrionem spectare auersum omnino ab austro. authores sunt Vitruuius: Plinius Palladius: Columella: qui in horreum. i. in erectum uitẽ firmari usurpat. Sub hoc. horreo: nam debet esse pensile. Triclinium est. Patitur. sentit. Languidum. iam fractũ. Videt. illud triclinium. Gestationem. locum quo gestabantur: q̃plurimum sub dio ambulacrum. Buxo: aut rore marino. sunt ista frutices notissimi. Defenditur. contegitur ab aspergine maris. Abunde. fertiliter. Aperto cælo. sereno: & uentis expositus. Lõginq̃ aspgine. ut uix possit conspergi rore salso. fit. n. aspergo maris ex concussione uicini scopuli. hinc Virg. obiectæ salsa spumant aspgine cautes. Inarescit. mor t̃. in secunda lectione fuit marcescit. Interiore circuitu. magis orto propinq̃. Tenera. nouella. Morus. arbor Palladi dicata: quod sero germinat: ideo nullis uernis subiecta tempe
Vestibulum statibus. Vestit. ornat: & contegit. Illa terra. laurẽtina littoralis. Vel maxime. supra cæteras arbores has nutrit. Malignior. infensior: sterilior. Cæteris. arboribus. Et non deteriore. sensus est. alia q̃uis procul a mari cœnatio: tamen fruitur aspectu tam amœno q̃ illa quæ mari adiacet: de qua supra. Cingit̃ diætis. cõiungunt̃ duæ diætæ cœnationi continentẽ uersus. A tergo. a septẽtrione. Vestibulum: ingressus. ex authoritate Cæcilii Galli Gellius: & eadẽ ad uerbũ tráscribẽs Macrobius refert nõ in ipsa domo: nec partẽ ædium: sed locum ante ianuam esse: per quem de uia aditus accessusq; ad ædes fit: cum dextra sinistraq; inter ianuã: & tecta quæ sunt uiæ iuncta spaciũ relinquit̃. fiebat aũt in ædibus amplissimæ fortunæ: uestibuli deriuationẽ aliã refert Ouid. in fastis a Gellio: & Macrobio: a Vestã deduci more poetaꝝ fingens his uersibus. Hinc quoq; uestibulũ dici reor: unde precamur: Qua famur Vestã: quæ loca prima tenet. Vitruuius: & Vlpianus uocabulo græco utentes prothyꝫ appellarunt: alii propyleon ut maximus: & Thucydidis. interpres. Villæ. domus in agro. Rusticus. reꝝ rusticaꝝ refertus. non ad
Cryptoporticus umbrã: & uoluptatẽ ut ille superior. Cryptoporticus. occulta: & latẽs porticus. κρύπτω. n. abscondo: & crypta locus abditus: & concameratus: quaꝫ pro cryptoporticu reor Vitruuiũ posuisse: in ædibus au

prope publicí opís extéditur:utrínq; feneſtræ:a marí plures:ab orto ſingulæ:ſed alternis paucio res:Hæ cũ ſerenus díes:& immotus omnes:cum hinc:uel inde uentus inquietus:qua uentí quie-ſcunt ſine iniuria patent.ante cryptoportícũ xy ſtus uiolis odoratus:teporemq; ſolis infuſi ex re percuſſu cryptoporticus auget:inde area:quæ ut tenet ſolem:ſic aquilonem inhibet:ſubmouet q;:quãtũq; caloris ãte tm̃ retro frigoris.ſilr Afri cũ ſiſtit:atq; ita diuerſiſſimos uentos alium alio latere frãgit:& finit:hæc iucũditas eius hyeme: maior æſtate:Nã añ merídiẽ xyſtũ:poſt merídiẽ geſtationẽ:ortiq; proximã partẽ umbra ſua tem perat:quæ:ut dies creuit:decreuitue:modo bre uior:modo lõgior hac:uel illac cadit: Ipſa uero Cryptoporticus tum maxime caret ſole:cũ ar-dentíſſimus culmini eius inſiſtit.ad hoc patenti-bus feneſtris fauonios accipit:transmittitq;:nec unq̃ aere pigro:& manẽte íngraueſcit. In capite xyſti deíceps Cryptoporticꝰ:orti díęta ẽ amores

cryptæ:horrea:apothecæ.Iuue.ꝑ ſubterranea cauerna fornicata.i.cloaca uſurpauit.Et ſolitꝰ mediæ cry Crypta
ptã penetrare ſuburræ.apud Sido.de cryptoporticu hæc traduntᷣ.a pte ueſtibuli longitudo tecta interiꝰ
patet:medus nõ interpollata parietibus:quæ qa non nihil ipſa ꝓſpectat:& ſi nõ hippodromus:ſaltẽ cry
ptoporticus meo mihi iure uocitabitᷣ. Prope publici opis.tã magnifica:& ampla:ut fere operibus pu-
blicis ſit ſimilis.publica.n.ampliora:honeſtiora:ſumptuoſiora:q̃ priuata ſunt. Extenditᷣ.in lõgũ porri-
gitᷣ. Vtrinq;.a meridie:& ſeptẽtrione:illinc.n.mare:hinc ortũ ſpectabat. Singulæ.nõ gemellæ:& bi-
næ:ut a mari. Sed alternis pauciores.ſen
ſus eſt ab orto habet pauciores feneſtras
dimidio:q̃ a mari.põt ẽt legi alteriꝰ:ut mlͭ
ti codices hñt:in eũdẽ ſenſũ.ſ.feneſtris al-
terius ptis. Hæ patent.aperiũtᷣ feneſtræ.
Immotꝰ.quietus a uẽto. Hinc uel ĩde.
a meridie:ulͬ ſeptẽtrione. Iniuria.uẽtoꝝ
moleſtia. Xyſtus.Vitruuius xyſtũ ampla Xyſtus
latitudine porticũ:in qua athletæ per hi-
berna exercebantᷣ eſſe uoluit græca appel
latione:noſtroſq; hypethras ſub dio am-
bulationes xyſta uocare:quæ græci para-
dromidas dicũt:ſed libro.v.a ſuperioribꝰ
in qbuſdã idẽ author diſcrepat.hæc inqͭ
porticus xyſtus apud græcos uocitatᷣ:qdͥ
athletæ per hiberna tpa in tectis ſtadiis ex
ercentur. faciunda aũt xyſta ſic uidentᷣ:ut
ſint inter duas porticꝰ ſyluæ:aut platanꝰ:
& in his perficiantᷣ inter arbores ambula-
tiones:quas græci praradromidas:noſtri
xyſta appellãt:in quas ꝑ hyemẽ e xyſto ſe-
reno cælo athletæ ꝓdeuntes exercẽtᷣ:naꝫ
mõ xyſtũ uocabulũ eſſe græcũ:mõ latinũ
dicit:& xyſtũ tã neutro:q̃ maſculino gene
re uſurpat.cũ apud cæteros maſculino ꝓ-
feratᷣ.quẽ puto.M.T.per hæc intellexiſſe:
nũ tãdẽ locus hic:nõ idoneꝰ uidetᷣ:in quo
porticus hæc ipſa:ubi inambulamꝰ:& pa
leſtra:& tot loci ſeſſiones:gymnaſioꝝ:& græcaꝝ diſputationũ:memoriã quodãmodo cõmonẽt:& idẽ
alibi dixerat paleſtritas in xyſto ſpaciari.Secundus li.v.eſt ante porticũ xyſtus conciſus in plurimas ſpe
cies:diſtinctuſq; buxo apud Tranquillum in Auguſto accipimus in eundẽ ſenſum dici xyſtũ.Vlpianus Xyſticus
xyſticos appellat paleſtritas in xyſto ſe exercentes.quidã græcoꝝ xyſtũ interpretantᷣ eſſe locũ politũ:&
æquatũ:ſignificare ẽt paruũ haſtile:ſeu iaculũ:hinc Arrianus inquit ſigna electi exercitus aquilæ:imagi
nes regiæ:coronæ omnes aureæ ſuper xyſtis argẽteis.xyſtis aũt ueſtis tragicoꝝ crocea.& xyſtion uulga- Xyſtis
rẽ quandã gemmã ex india mitti refert auunculus Secũdi. Odoratus.odore repletus. odoratum eſt qdͥ Xyſtion
aliũde accipit odorẽ:ut odoratũ templũ:odoꝝ quod per ſe habet.Martia.Tãtus ueris honos:& odoræ Odoratꝰ
gratia Floræ.hæc tñ poetaꝝ licentia confunduntᷣ. Auget.maiorẽ habet. Repercuſſu cryptoporticus. Odorus
obiectu parietis auſtralis cryptoporticus. Area.diffũditur. Tenet ſolẽ.quia auſtro expoſita. Inhibet.
arcet cryptoporticu intermedia ab aquilone. Frigoris retro.ſi opus fuerit apertis cryptoporticus fene-
ſtris:& perflante aquilone. Africum ſiſtit.clauſis cryptoporticus feneſtris:nõ permittit incrudeſcere.
Diuerſiſſimos uentos.africũ:& aquilionẽ. Alio latere.aquilonẽ a ſeptẽtrionali pariete.africũ a meridio
nali. Finit.cõprimit.extinguit. Hæc iucunditas.talis cryptoporticus utilitas teporẽ in anteriori area
cõtinere:& frigorẽ arcere. Ante meridiẽ xyſtũ:qa æſtate ſol habet ortũ magis ſeptẽtrionalẽ:ſic:& occa
ſum:unde mane xyſtũ:quippe q iuxta frontẽ orientalẽ ad meridiẽ ſitus erat poſt meridiem geſtationẽ:&
orti proximã partẽ:ut quæ iuxta frontẽ occidẽtalẽ iacebãt:ſua umbra refrigerabat. Breuior.uergẽte
die ad hyemẽ:uel meridiẽ. Lõgior.æſtate recedẽte ſole ad ſeptẽtrionẽ:uel ad occidentem. Hac.a ſep-
tẽtrione. Illac.a meridie. Caret ſole.nõ ſentit æſtum:nam per æſtatem mediam culmini imminet:nec
penetrat ſol aliis ſuperimpoſitis membris. Ad hoc.inſuper. Fauonios.zephyros ab occidente. Trãſ-
mittit.per alias feneſtras:ſic moto aere:impigroq; refrigeratur. Manente.quieto:nec exitum reperien-
te. Ingraueſcit.grauior fit inhabitantibus:nam ubi aer ſilet denſior:& peſtilentior. Deinceps crypto-
porticus.& pariter in capite cryptoporticus:deinceps.n.ordinẽ denotat. Orti diæta:ſtructa in orto nã
teſtimonio iuriſcõſulti oſtendimus diætã in ortis fieri.legitur ẽt Zeta.ſuper qua dictione uidetur mihi Zeta

operæpreciū referre quid hactenus cōpererim.Lampridius in heliogaballo odores indicos sine carboni-
bus ad uaporandas Zetas iussit incendi.Sidonius libro nono quod supradicto tā diu potes uti libello:
ut eū non amplius Zethecula tua:q̄ memoria includat:& octauo:nā p armariola:& Zetheculas nostras
non remanserunt digna prolatu.ex posterioribus colligi potest zetham pro bibliotheca usurpari:nec Si
donii authoritatē in hoc magnifacio:nec Vlpianus iurisconsultus eruditissimus lib.xxxii.ubi de biblio-
thecis multa disserit ullā zetæ mentionē facit.quidam arbitrantur zetam esse locum:quem antiqui de-
ducta per parietes aqua.frigida refrigera-
bant:uel feruenti calefaciebant. Neratius
hunc modū deducendoꝝ riuuloꝝ per pa
rietes notat:& Vlpianus de cuniculo inqt
instituendo per quem uapor tradif in bal
neariis uaporibus:& alibi balneis uapori-
bus cū Quintilla cuniculū pgētē in ortis
īduxisset. alii pp sequētia zetā locum esse
uoluerunt unius lecti cū sellis duabus:qui
uelis obductis & reductis mō adiicebatur
cubiculo:mō auferebaf:& traxisse nomen
qm̄ tribus e partibus fenestras:& ,pspect⁹
habeat:atque solē multipliciter accipiat.
αωοτουζειν:q̄ ē feruer nā Home.īquit:
ωσ λελεβισζει.i.ut aūt lebes feruet: qn̄:
& heliocaminus in ipsa zeta ponebaf.uel
αωοτουζειν qd̄ in ea cōmodissime uiua
tur.alii oīno mēdā ubiq; inoleuisse:& diæ
tā legeñ:nā præter fidē ueteꝝ exēplarium
hac utunf rōne:q̄ cū prius diæta:& ziæta
scriberef.indifferēter.D.in.Z.mutatis:ut Medēti⁹ Mezētius authore Prisciano:postea ex ziæta scriptū
esse zeta eoꝝ inscitia:qui nesciebāt ziætā:& diætā idē esse.nec obstat q̄ aqua calefieret:nā hoc cōmodis
sime fieri poterat in diæta ī quā se recipi solitū saturnalib⁹ ad studia testaf Secūdus.

meī:re uera amores:ipse posui:in hac heliocami
nus quidē alia xystū:alia mare:utraq; solē:cubi-
culū aūt ualuis:cryptoporticum fenestra prospi
cit:contra parietem mediū Diæta per quā elegā
ter recedit:quæ specularibus:& uelis obductis:
reductisue mō adiicitur cubiculo: modo aufert:
Lectum:& duas cathedras căpit:a pedibus ma-
re: a tergo uillæ: a latere syluæ: tot facies loco-
rum:totidem fenestris: & distinguit: & miscet.
iunctum est cubiculum noctis:& somni.nō illud
uoces seruoꝝ:non maris murmur:non tempesta
tum motus:non fulgurum lumē: ac ne diem quī
dem sentit:nisi fenestris apertis:tam alti:abditiq;
secreti:illa ratio quod interiacens andrō parietē

Amores. delitiæ:
Heliocaminus & solatiū. Posui.struxi.faciundā curaui. Heliocaminus.cōcameratus locus totus soli expositus: ac hi
berno tēpore calorē ex illo recipiēs:& cōtinēs:diætæ ps:nr̄i uaporariū solare uocāt:nā heliocamin⁹ græ
cū est.ηλιοσ.n.sol:& καμινος fornax:eius meminit Vlpianus octauo.ff.de seruitutib⁹ urbanoꝝ pdio
rū.cū scribit:si arborē ponat:ut lumini officiat:dicendū erit cōtra īpositā seruitutē eū facere:nā & arbor
officit:quominus cælū uideri possit:si uero heliocamino uel solario:silr̄ dicēdū erit:qa umbrā facit in lo
Camin⁹. co:cui sol fuit necessarius.miror quosdā ,pdere ausos olim caminos nō fuisse in mēbris domus:cū Sido
nius secus apertissime ostēdat his uerbis.a cryptoporticu ī hyemale tricliniū uenif:q̄ arcuatili camio sæ
pe ignis aīatus pulla fuligine infecit.Trāquillus in Vitellio.nec ante in prætoriū rediit:q̄ flagrāte tricli-
nio ex cōceptu camini tunc quidē consternatis:& quasi omine aduerso anxiis oībus:inqt bono aīo esto-
te:nobis illuxit.M.T.ad Atticū luculento camino utendū dixit:Hora.Per brumā Tyberis sextili mense
caminus:& Athenæus carnes coctas in caminis ad differentiā eaꝝ:quæ clibano coquuntur. Alia.par-
te. Solē.quē ut exciperet ideo struebatur heliocaminus:unde merito iuriscōsultus rn̄det arbores: quæ
illū inumbrarent succidi:& tolli debere. Valuis.a foribus. Prospicit.heliocaminus. Mediū parietē
scilicet cryptoporticus a fronte. Recedit.disiungif:nō.n.diæta contignabatur cum cryptoporticu:sed
suis per se parietibus surgebat. Eleganter.summa architectura:& gratia. Specularibus.lapidibus trās
lucentibus: eundē quē nunc uitꝝ in fenestris usum præstantibus. Adiicif cubiculo.auget cubiculū re
motis uelis:& minuit eisdē obductis Seneca naturaliū q̄rto scripsit cœnationē uelis:& specularib⁹ mu-
niri solitā. Capit.illud cubiculū tātæ capacitatis est:ut lectū:& duas cathedras cōtineat. Mare.est
Villæ.circūuicinæ:nā Laurentino uicus adiacebat. Latere.orientali. Facies.diuersos aspectus:mare:
uillas:syluas. Miscet.qa a quacūq; fenestra tria ista uideri poterāt:an q̄ magis ,pbo:q̄ angustia loci per
tres fenestras uno aspectu oīa licebat intueri. Distinguit.separat diuersitate luminū. Iunctū. cōnexuꝫ
priori cubiculo est aliud:q̄ additū:& obscuꝝ uocat noctis:& somni.i.tenebraꝝ:& quietis Martia.pari-
ter libro.x.& in ,pfundo somnus.& quies nullis offensa linguis:nec dies nisi admissus. Sentit.uidet.
Andron Abditi.remoti. Interiacēs.inter ortū:& cubiculū. Andron.locus domicilii appellaf angustior longitu
dine:in quo uiri plurimū morantur:sicut gynæcium ubi mulieres.authores sunt Festus:Suidas: Pollux.
adhæc inquit Aristopha.iudicia oīa:& porticus andronas faciā:Athenæus maiores domus heroum Ho
me.μεγαρα uocat:& λαυματα:& κλισιας nos uero ξενωνασ & ανδρωνασ:& ubi de cōuiuiis Cre
tēsiū agit:sūt iqt ubiq; in domib⁹duo loca cōuiuiis celebrādis assignata:quoꝝ alteꝝ uocāt.ανδρειον:
alteꝝ ī quo hospites dormiūt.& mox qd̄ ē dormire sopiūt κοιμητηριον αωοτουκοιμασω:q̄ ē sopire

idẽ authore Pyrgione ανδρειον dictũ asserit ξενιαν a Ioue hospitali. Herodotus magnã domũ uocat andreona: Leonidas i epigrãmate: & alii græcoꝝ ꝓ triclinio usurpãt: sicut legim⁹ geminos extra androna uocasse Simonidẽ: & stati corruisse. Vitruuius scribit græcos appellare andronas œcos. i. domos: ubi cõuiuia uirilia solẽt eẽ: qd eo mulieres nõ accedãt: q̃q̃ iã dixisset græci mesaulas iter duas aulas positas nominãt: eas nostri andronas: ut p hæc andron mõ latinũ: mõ græcũ sit: qd nõ põt cõuenire: nisi dicam⁹ cũ testatur andron eẽ græcũ uocabulũ respexisse originẽ: & deriuationẽ απο του ανδροσ idest a uiro: cũ uero latinũ: q̃ a nostris iã receptũ eẽt & ꝓ suo uterentur. quæ rõ locũ hẽre debet i recitatis sup uerbo xystus testimõio eiusdẽ Vitruuii. satis ãt cõstat andron: & andreõ indifferẽter ꝓ eodẽ usurpari.

cubiculi: ortiq; distinguit: atq; ita oẽm sonũ media ianitate cõsumit: applicitũ ẽ cubiculo Hypocaustõ perexiguũ: qd angusta fenestra suppositũ calorẽ: ut rõ exegit: aut effundit: aut retinet. προκοιτων inde: & cubiculũ porrigit̃ i solẽ: quẽ orientẽ statim exceptũ ultra meridiẽ obliquũ qdẽ: sed tñ seruat. In hanc ergõ diẽtã cũ me recepi: abesse mihi etiã a uilla mea uideor: magnãq; eius uoluptatẽ præcipue saturnalibus capio: cum reliqua pars tecti licentia dierũ: festisq; clamoribus psonat: Nã nec ipe meoꝝ lusib⁹: nec illi studiis meis obstrepũt. Hęc utilitas: hęc amoẽitas deficit aq̃ salienti: sed puteos: ac poti⁹ fõtes hẽt. Sũt. n. i summo: & oĩno littoris illius mira natura: quocunq; loco moueris humũ obuius: & patus humor occurrit isq; sincer⁹: ac ne leuiter qdẽ tãta maris uicinitate salsus. Suggerunt affatim ligna ꝓximæ syluæ: cæteras copias Hostiẽsis colonia mistrat.

Sonũ. iter currentẽ strepitũ. Media inanitate. spacioso andrõe iterposito. Cõsumit. disperdit. Hypocaustũ. uaporariũ. Angusta fenestra: spiraculo: unũ ex hypocausto calor sudatoriũ ingrediebat̃. Ratio. tẽporis si calor ẽ retinet: si frigus effundit. Procestriũ. legit̃ ẽt προκοιτων de utroque paulo ante. Obliquũ. nõ ex directo. Seruat. admittit: sentit. Saturnalib⁹. a Saturno saturnalia dicta: & i eius honorẽ inchoata nemo dubitat: quo aũt tpe: & a qbus instituta magna iter eruditos cõcertatio: nã alii a Iano: qdã ab Hercule tradidere. Plutarchus a Numa: Liuius ẽt cõsulibus. A. Sempronio & .M. Minutio ædem Saturno dicatã: saturnalia diẽ festũ institutũ ꝓdidit. Martialis a Ioue initiũ cepisse. Sed qd agam potius madidis Saturne dieb⁹: Quos tibi ꝓ cælo Iuppiter ipse dedit. sed Athenæus apud græcos lõge multa explicat. Saturnalibus inquit libertate utebãtur serui apud romanos: quã cõsuetudinẽ traxere a græcis: nã Mercurialibus i Creta simile festũ celebrat̃ referente Carystio: & discũbẽtibus seruis domini ministrant. in Troezena cõgregatio populoꝝ fit p multos dies: sed eoꝝ uno serui talis ludunt: & a dñis celebratur. Berosus apud eundẽ Athenæum tradit de mense augusto die undecimo agi festũ cognomẽto Saceã diebus quinq;: qbus moris erat regi dominos a seruis: & eoꝝ unũ deduci regia stola idutũ: quẽ uncatent Zoganẽ. Baton sinopẽsis rhetor significat saturnaliũ festũ græcũ eẽ: & apud Thessalos peloria dici: ubi ab Athenæo longa fabula sup hoc enarrat̃. seruis aũt cõcessa licẽtia: q̃ Saturno rege nemo seruitio: uel libertate discriminabat̃ ut scilicet uita illa simplex: & antiqua p saturnalia repsentaret̃: primo p diẽ celebrata: q ẽ quartus decimus cal. Ianuarii: q̃q̃ Acron primo die mensis decẽbris saturnalia fieri referat: sed postea edictis. C. Iulii Cæsaris duobus diebus huic mensi adiectis: & Augusti edicto: triũ dieꝝ feriæ saturnalibus sunt additæ: & sigillariorum adiecta celebritas in septẽ dies discursum publicum: & lætitiam religionis extendit. nonnulli tñ nulla sigillariorum habita mentione septem dierũ saturnalia fuisse scribunt. M. Tullius ad Atticũ secundis: & tertiis saturnalibus ꝓ secundo: & tertio saturnaliũ die dixit. Martialis quinq; dierũ tantũ eo disticho: cui lemma est Flagra. Ludite lasciui: sed tãtum ludite serui: Hæc signata mihi quinq; diebus erunt. nemo illis diebus officiis publicis occupabatur: neq; toga: seu trabea: uel paludata ueste prætextataq; utebatur: uerum sola sinthesi. Licentia dierum. saturnalibus licebat seruis sumptis pileis non modo uesci cum dominis: sed pares honores illis in domo gerere: ius dicere: & omni ludorũ genere remitti: cuius rei uestigia in aliquibus Italiæ oppidis publice adhuc restant: post natalẽ redemptoris nostri. Obstrepunt. strepitu ĩpedimẽto sunt: interturbãt. Vtilitas. diæta ex qua hãc capio utilitatẽ. sunt q legant: Nec utilitas nec amœnitas deficit aqua salienti: ut sit sensus. ex aqua salienti cõparamus utilitatẽ & amœnitatẽ. Salienti. scaturienti. Habet. solum laurentinũ. Potius fontes. nõ multum profundos latice statim occurrente effossa humo: sicut in multis Mediolanensis agri locis. In summo. ut possint facile deduci ad inferiora: an non in profundo: sed supficie terræ: q̃ sequentia ꝓbant. Mira. est. Obuius. subitus. expositus. Sincerus. purus illimis. Salsus. in secũda lectiõe corruptus fuit. Suggerũt. mistrãt ad usum necessariũ. Affatim. abũde. q̃ dictũ credit Festus a copia fandi & Terẽtiũ affatim. i. ad lassitudinẽ ꝓtulisse: Columella affatim paleas dixit: & plærũq; eo dicẽdi gñe usus est. Ammianus referẽte Gellio putat prima acuta pronunciandũ. Ostiensis colonia. Ostiam coloniam

Saturnalia

Ci. locus.

Affatim

Ostia.

maritimis cōmeatibus opportunā a septētrionali pte ad ostiū Tyberis Anchus Martius romanorū rex deduxit testimonio Cor.Nepotis:Plinii auunculi:& Stephani.q̄q̄ is:ut scriptorꝫ alii ab eo conditā fuisse tradant:eā Strabo neutro,ptulit.appellatā Ostiā Dionysius autumat: ꝙ in ostio Tyberis sita sit quondaꝫ romanorꝫ nauale:quāuis antea iportuosum:sed imperatore Claudio portū extruente:ægre tamē:ut qđ
Colonia post undecim annos triginta hominū milibus sine iterrmissione laborantibus.hospitale factū.est.Colonia est:quæ ab urbe propagata iura:institutaq̧ populi romani habet: non sui arbitrii: quæ conditio cū fit magis obnoxia: & minus libera: q̄ municipii:potior tamē:ac præstabilior existimatur propter amplitudineꝫ: maiestatēq̧ populi ro.cuius quasi effigies parua:simulachrūq̧ esse uidet̃: & simł' quia obscura: oblitterataq̧ sūt municipiorꝫ iura:quib⁹ uti iam per innoticiā non queunt.coloniarū genera duo Asconius esse uoluit:municipiū .s. & coloniā intelligens: quorꝫ illud extrinsecus in ciuitatē uenit:hoc ex ciuitate in alium locū mittitur: hinc authore Dionysio coloniæ in urbe patronos habebant : qui colonos tanquā filios gratis defendebant. mittebant̃ autē coloniæ ad exonerandā urbē multitudine oppressaꝫ: & ut socios haberent tanquā eiusdē generis nomini romano fideliores. Cæteras necessarias. Martialis loci penuriā notans scribit omnē cœnam uenire in Laurenti-
Vicus nū ab urbano macello. Vicus. i oppidis constat ex plurimis domibus : in agris ex uillis:cuius incolas:uicanos Liuius appellauit: neque ignoro uicanos populos esse quos Coriolanus debellauit. uiciniū autē est ipsa uicinitas:& uicinales uias propinquas dixit Frontinus. Frugi. modesto. Vna uilla. media inter Laurentinū meuꝫ:
Meritoria & uicum. Meritoria.mercedis causa structa:sic Iuuenalis: seu balnea: siue diuersoria mercede conducta intellexerit satyra tertia:nā q̄ meritoria somnum Admittūt: & Iulianus uetat usufructuariū meritoria facere in domo legata: ꝙ autē inquit dixi meritoria non facturꝫ:ita acipi uolo:quæ uulgo diuersoria:uel fullonica appellant̃.

Frugi quidē homini sufficit ēt uicus:quē una uilla discernit:in hoc balinea meritoria tria: magna cōmoditas:si forte balineū:uel dn̄i subitus aduētus:uel breuior mora calefacere dissuadeat. Littus ornant uarietate gratissima:nūc cōtinua:nūc intermissa tecta uillarꝫ:quæ præstant multarꝫ urbium faciē: siue mari : siue ipso littore utare: qđ nonnunq̄ lōga trāqllitas mollit: sæpius frequēs: & cōtrarius fluctus idurat. Mare nō sane preciosis piscibus abūdat. soleas tn̄: & squillas optimas suggerit. Villa uero nostra ēt mediterraneas copias præstat:lac iprimis. nā illuc e pascuis pecora conueniunt:si quādo aquā umbrāue sectant̃. Iustis ne de causis iā tibi uideor icolere? inhabitare? diligere secessum? quē tu nimis urbanus es: nisi concupiscis:atq̧ utinam concupiscas:ut tot: tantisq̧ dotibus uillulæ nostræ maxima cōmendatio ex tuo contubernio accedat.

C.Plinius Mauricco.S.

Vid a te mihi iucundius potuit iniungi: q̄ ut præceptorem fratris tui liberis quęrerem? nam & beneficio tuo in scholā redeo: & illam dulcissimam ætatem quasi resumo: sedeo inter iuuenes ut solebam : atque etiam experior quātum apud illos authoritatis ex studiis habeā. Nam ,pxie frequēti auditorio iter se corā

Tranquillus meritoriā thedam uocat mercede conductā: ut meritoriæ dicunt̃ mulieres: quæ mercedis gratia prostituunt̃. Domini.alicuius uillæ laurentinæ. Subitus.improuisus. Breuior mora.quaꝫ sit facturus in uilla:ut nequeat priuatū balineum pati calefieri. Continua. parietibus coniuncta. Intermissa.disiuncta. Multarꝫ urbiū faciē.in unuꝫ sæpius surgentia.cū quibusdā interuallis:qualis ,psp̄ect⁹ fere per totā porciferā offert̃ Genuā tendentibus. Siue mari utare.siue per mare nauiges:siue per littus spaciaris. Nonnunquā.rarius. Mollit.quietū reddit. Frequens.fluctuosus:asper. Indurat. exaspat.
Precissis piscibus.quorꝫ uenationē per hæc poetarꝫ nasutissimus irridet:An Laurentino turpes in lit-
Solea tore ranas:Et satius teneros ducere credis acos. Soleas. solea piscis genus translatū uerbū authore Fa.
Squilla a solea pedis tegumento:ex genere planorꝫ:ut rhōbus est:& passer. Squillas. Iuue. tanquā p̄ciosum piscē squillā introducit. Aspice q̄ longo discendat pectore lancē. Quæ fert̃ dn̄o squilla.& qb⁹ undiq̧ scepta Aspagis:q̄ despiciat cōuiuia cauda:de q̄ lege Pli.seniorē lib.viiii.& M.Tul.de natura deorꝫ. Orati⁹ Affert̃ squillas iter murena natātes. Mediterraneas.q̄ solent puenire i locis mediterraneis. Illuc. in Laurentinū. Vrbanus amicus urbis. Cōmendatio.laus. Accedat.addat̃. Cōtubernio.cohabitatione.

Vid a te. Policet̃ Mauricco:cuꝫ oēs rhetores audiuerit:se rescripturꝫ ad quē mittat fr̄is filios iuenio nō Mauricco:sꝫ Mario i qbusdā ēt codicibus Martio inscriptā ep̄lam. Dulcissimam
Auditorium ætatē. adolescentiā. Vt solebam.dum discipulus eram. Ex studiis.quantū mihi deferant ,ppter eloquētiæ studia. Frequēti auditorio.i magna auditorꝫ copia.nā frequēter auditorū

pro auditoribus usurpat:ut libro quarto ingens auditorium:& sexto alienũ auditoriũ:auditores aliorũ causa congregatos. Tranqui.cum primũ frequenti auditorio cõmisisset:idest multis auditoribus:neq; iterdum negauerim auditoriũ accipi pro loco:in quã conueniunt ad audiendum:ut auditoriũ publicũ: in quod promiscue uenitur sicut Marcellus Titulo:ne de statu defunctorũ:uideť accepisse. Ordinis nostri.patricii. Loquebanť.alia lectio habet iocabantur. Clare.alta uoce. Ad illorum laudem:qui tanti uiri præsentiã silentio sunt uenerati. Epistola.nam uiua uox magis afficit. Memoriæ. quia tunc defunctus erat: sic enim de mortuis solebãt fari Apuleius cum fratre optimæ memoriæ uiro dixit ẽ adhuc uidere ĩ epitaphiis antiquorum.B.M. idest bonæ memoriæ: quem dicendi modum pariter de mortuis uulgo usurpamus. Studium.diligentia;.

multi: sed ordinis nostri clare loquebanť ĩtraui: conticuerunt:qđ non referré:nisi ad illorũ magis laudem: q̃ ad meã pertineret: ac nisi sperare te uelĺem posse fratris tui filios probe discere. qđ superest:cũ oẽs:qui profitentur:audiero:qđ de quoq; sentiã:scribã:efficiãq;:quantũ tñ epistola consequi potero: ut ipse omnes audisse uidearis. Debeo.n.tibi:Debeo memoriæ fratris tui hãc fidẽ: hoc studiũ: præsertim super tanta re: Nam quid magis interest uestra q̃ ut liberi(dicerem tui:nisi nunc illos magis amares)& digni illo patre:& te patruo reperianť? Quã curã mihi: etiam si non mandasses:uendicassem:nec ignoro suscipiendas offensas ĩ eligendo p̃ceptore.sed oportet me non mõ offensas:uerumetiã simultates,p fratris tui filiis tam equo aio subire: q̃ parentes pro suis.

C.Plinius Cereali.S.

Ortaris ut oratioñẽ amicis pluribus recitem:faciã quia hortaris:quãuis uehementer dubitẽ:neq; enim me p̃terit actiones:quæ recitanť impetũ omnẽ:caloréq;:ac prope nomen suũ perdere: ut quas soleant cõmendare simul:& accendere iudicũ cõsessus: celebritas aduocatorũ:expectatio: euentus: fama nõ unius actoris:diductũq; ĩ ptis audientiũ studiũ: adhoc dicentis gestus:incessus:discursus etiam: oĩbusq; motibus animi cõsentaneus uigor corpis. Vnde accidit:ut ii:qui sedentes agunt:quãuis illis maxima ex parte supersint eadẽ illa: quæ stantibus: tñ hoc:qđ sedẽt q̃si debilitenť:& deprimãť recitantiũ uero p̃cipua,pnũciationis adiumta: oculi

Tanta re.tanti momenti: circumspiciendus enim diligenter pueris magister est: a quo mores primum: mox eloquentiã hauriant. Magis amares.q̃ si tui essent. Illo. summo uiro. Vendicassem. ultro suscepissem. Simultates. inimicitias. Quam parentes.subire decet.

Ortaris.Cereali petenti: ut quãdam orationẽ recitaret: multas causas proponit: quibus desistere debeat: postremo tamen asserit se iudicium eius secuturu;. Vehemẽter addubitẽ.sim in maximo dubio recitãdi illam. Nomen suum.quia agebantur: actiones dicebanť: sed recitatæ iure uidebantur appellandæ recitationes. Quas. actiones. Iudicum.centumuirorũ. Consessus.nam in tribunali sedebant:aduocati uero stabant. Accendere.augere:impetum dare. Aduocatorũ celebritas. causidici laudati. Euentus.finis causæ: q non est in manu oratoris. Non unius. multorũ:nam plures aduocati unam:& eandem causã agebant. Actoris.litigatoris:actor est:q agit causam:uel tragœdiã:& similia. Varro putat actore; tm̃ dici: qui aliquid agit motu corporis:põt.n.aliquis facere ñ agere:ut poetæ comœdiam: & agere non facere:ut comœd⁹ tragœdiam. Studiũ: fauor. Diductum.diuisum.In partes. diuersas:nam id solet fieri:ut disceptantiu; uni magis faueat auditor:& si neuter: nec beneficio: nec iniuria sit cognitus. Adhoc.præterea. Secũdo peculiaris particĺa. Gestus dicentis.oratoris motus: na; oĩs actio in duas partes diuiditur ĩ uocem: & gestum. hic oculos: illa aures monet: per quos duos sensus omnis ad animũ penetrat affectus. Incessus .M. Tullius rarum in actione incessum: neq; admodum longum probat.Discursus mõ sit breuis:& moderatus:alias ĩprobandus.quare tradunt Virginiũ Flauum interrogasse quendã suum antisophistam quot milia passuũ declamasset. Vigor.robur.firmitas. Consentaneus.cõmodatus magis ad sensus.q̃ ad uerba. Agunt.causam dicũt. Eade; illa uox:caput:uultus:oculi supcilia:& reliq corpis ptes:gestus ẽt: & mot⁹:ñ ãt ĩcessus:& discursus. Stãtibus.pedibus ĩnitentibus.Hoc.pp hoc.Deprimanť.inferiores sint stãtibus. Oculi.de quibus undecimo Fabius:sed in ipso uultu plurimũ ualent oculi:per quos maxie aius emanat:ut citra metum quoq;:& hilaritate nitescant:& tristitiæ quoddã nubilũ ducant:quin etiã lachrymas iis natura mentis ĩdices dedit: q̃ aut erumpunt dolore:aut lætitia manant.motu uero ĩtenti:remissi:supbi:torui:mites:asperi: fiunt.

Actor

Oculi in actione

manus perpediunť. Quo minus mirũ ẽ ſi auditorũ intentio langueſcit: nullis extrinſecus: aut blãdimentis capta: aut aculeis excitata. accedit his: q oratio de qua loquor: pugnax: & quaſi cõtentioſa ẽ. porro ita natura compatũ eſt: ut ea: quę ſcripſimus cũ laborẽ: ẽt ſic audiri putẽus. Et ſane quotuſqſq; tã rectus auditor: quẽ ñ potius dulcia h̃: & ſonantia: q̃ auſtera: & p̃ſſa delectẽt? Eſt quidẽ oĩno turpis iſta diſcordia: eſt tñ: quod plærunq; euenit: ut aliud iudices exigant: aliud auditores: cum alioqui his præcipue auditor affici debeat: qbus idẽ ſi foret iudex maxime pmouereť: põt tñ fieri: ut quãquã ĩ his difficultatibus libro iſti nouitas lenocineť. nouitas apud noſtros: apud græcos. n. eſt quiddã quãuis ex aduerſo: non tñ oĩno diſſimile. Nã ut illis erat moris leges: quas ut cõtrarias prioribus legibus arguebant: aliaꝝ collatione conuincere: ita nobis ineſſe repetundaꝝ legi: quod poſtularemus: cũ hac ĩpa lege: tum aliis colligendũ fuit: qđ nequaquã blandum auribus ĩperitoꝝ: tanto maiorẽ apud doctos habere gratiã debet: quanto minorẽ apud indoctos habet. Nos ãt ſi placuerit recitarĩ: adhibituri ſumus eruditiſſimum quẽq;: ſed plane adhuc an ſit recitandum examĩa tecũ: oẽſq;: quos ego moui ĩ utraq; pte calculos pone: idq; elige in quo uicerit ratio: a te. n. ratio exigeť: nos excuſabit obſequiũ.

C. Plinius Caluiſio. S.

Manus Manus. ſine qbus trunca eſſet actio: ac debilis uix dici põt quot motus hẽant: cũ pene ipſam uerboꝝ copiã pſequanť: nã cæteræ ptes loquentẽ adiuuant: hæ (ppe eſt ut dicã) ipſæ loquunť: an nõ iis poſcim⁹? policemur? uocamus? dimittius? minamur? ſupplicãus? abominamur? timemus? iterrogamus? gaudiũ: triſtitiã: dubitationẽ: confeſſionẽ: pœnitentiã: modũ: copiã: numeꝝ: tps oñdimus: nã eædẽ cõcitant: ſupplicãt: inhibent: pbant: admiranť: uerecundanť. qre ñ imerito Scđs oculos: & manus p̃cipua pnuntiationis adiumenta appellat. Perpediuntur. multũ diſturbanť ab officio ſuo. Langueſcit. minuiť. Capta. pellecta. Extrinſecus blandimẽtis. motu corporis opportuno. Aculeis. ſtimulis. Pugnax. in genere iudiciali. Contentioſa. i. qua opus eſt contra aduerſariũ uocẽ intẽ-

Cõtentõ dere: nã cõtẽtio ẽ oĩo acris ad cõfirmãdũ: & cõfutandũ accõmodata: q in cõtinuatõnẽ: & diſtributionẽ diuidiť: quarũ illa eſt oĩonis enũciandæ acceleratio clãoſa: hæc autẽ in contentione oratio frequens: cum raris: & breuibus interuallis: acri uociferatione. Comparatũ. conſtitutũ. Sic. cum

Quotus labore. Quotus quiſq;. cuiuſcunque ſit conditionis: & ordinis: quotus. n. & ordinem dignitatis: & minimũ ſignificat. hoc inuenio apud Plinios utroſq;: Tacitũ: Senecam: Martialem. ĩ fœminino genere huc uſq; tantum pro re minima annotauim⁹. præter apud Horatiũ in ſermonibus: ubi hora quota ſignificat ordinem: & Cice. in rhetorico: quota noctis hora. Dulcia hæc. qualia ſunt epigrammata: & orationes demonſtratiuæ. Sonantia. in iucundiorib⁹. uocaliora uerba eſſe debent. ſonantia ergo ſimplicia: quæ maxime exclamant: aut ſono ſunt iucundiſſima: naꝫ ſicut ſyllabæ e litteris melius ſonãtibus clariores ſunt: ita uerba e ſyllabis magis uocalia: & quo plus quæq; ſpiritus hẽt: eo auditu pulchrius: & quod facit ſyllabaꝝ: idẽ uerborum quoq; inter ſe copulatio: ut aliud alii iunctum melius ſonet. Auſtera. ſeuera: grauia: quibus paria auditu uerba referente Quintil. cõueniũt. Preſſa. aſtricta: diligẽtia: remiſſa rebus tñ miorib⁹ apta. Turpis. uituperãda. Eſt tñ. repetitio eiuſdem uerbi maiorẽ ui hẽt. Exigãt. appetant. His. rebus. Affici. moueri ẽ. n. affici trahi

Affectus ad unã quãq; rẽ ex aliqua aĩ paſſione. Seneca affectus eẽ uoluit motus aĩ ſubitos: ĩprobabiles: & cõcitatos græci παθῶν uocant de quibus plura Quintilianus: & Macrobius. moueñ aũt: & dicendo: & faciendo: ut. M. Antonius Cæſaris dictatoris prætextã in funere proferens: maxime fiunt in prooemio: & epilogo: alibi breuiores: ſatis cognitum eſt in illis eẽ uim eloquentiæ. Lenocinetur. blandiať. gratiam addat. Nouitas. noua dicendi ſpecies. Non diſſimile. in genere. Conuincere leges. ſenſus eſt: in conſtitutione legitima ex contrariis legibus: quas leges probabant eſſe contrarias aliis legibus græci conſueuerunt comparatione aliarum meliorum legum confutare. ſcias aũt neceſſe eſt iure ipſo nullã eſſe legẽ legi contrariã: quia ſi diuerſum iuſſiſſet: alterũ altero abrogaretur: ſed eas caſu: & euẽtu collidi: & diuerſas uideri. Ita nobis. ordo eſt. ita fuit argumẽtandũ: & pbandũ nobis cũ ipſa lege repetundaꝝ: tũ aliis legibus ieſſe legi repetundaꝝ. i. cõtineri ea lege qđ accuſaremus. uideť ãt iſta fuiſſe oĩo: q̃ Mariũ Priſcũ accuſauit. Blandũ auribus iperitoꝝ. gratũ auditoribus iperitis. Gratiã: fauorẽ. Placuerit. tibi uide-

Calculus biť. Plane. diligẽter. Calculos. difficultates. rõnes. q. n. cõputabãt: calculis utebanť. uñ Vegetius calculare: & Mar. calculatorẽ: quẽ uulgo rõcinatorẽ dixerũt: & rõ p calculo: ſicut calculus pro ratione uſurpať: Colu. calculos p ſumptu: & reditu accipit: cũ p̃cipit ne maiorẽ agrũ: q̃ rõ calculoꝝ patiť: emere uelim⁹. Ratio exigetur. petent auditores rationẽ a te: quarẽ ſuaſeris: ut recitarẽ. Obſequiũ. qa parui tuis iperiis.

A Ssem para.Caluisiũ cõtubernalé suũ trib⁹ de.M.Regulo fabellis delectat:latéter tpa sua pulsans:qbus mali multo maiora:q̃ boni p̃mia cõsequebant́. Assem.as antiquitus libralis.i.duodeci unciarũ fuit:authores sũt Donatus:Prisciãus.Gellius.Qu.Fabio dictatore uncialis fact⁹: mox lege papyriana semiuncialis:prius nõ fuit pecũia numerata:ut postea.Dionysio: & Festo authoribus æreus erat as.Pluthatcus argéteũ scribit.Varro:& eũ secutus Põpeius ab ære dictũ cẽsent. As.

Aureá fabulá.eximiá:p̃ciosã: pulcherrimá:sic Veneré:& mala aurea appellare solem⁹:ná aurũ reliquis

A Ssé para:& accipe aureã fabulã:fabulas imo.nam me prio℞ noua admonuit:nec refert a q̃ potissimũ icipiã. Veráia Pisonis grauiter iacebat:hui⁹dico:qué Galba adoptauit:ad hác Regulus uéit.primũ ipudétiá hóis:q uenerit ad ęgrã:cui⁹ marito inimicissimus:ipsi iuisissimus fuerat:estõ si uéit tñ. At ille ét ꝓxius toro sedit:q̃ die:q̃ hora nata eét iterrogauit. Vbi audiit:cõponit ultũ:itédit oculos: mouet labra: agitat digitos:cõputat:nihil:nisi ut diu miseram expectatõe suspédat. Hés inqt Cliatericũ tp̃s:sȝ euades:qd ut tibi magis liqueat:aruspicé cõsulã: qué sũ frequéter exptus .nec mora sacrifiũ facit: affirmat exta cũ syde℞ signatione cõgruere. Illa: ut i piculo:credula poscit codicillos: legatũ Regulo scribit:mox igrauescit: clamat moriens. O hoiem neq̃:pfidũ:ac plus ét quã piu℞: q sibi p salute filii peierasset:facit h̃ Regul⁹ ñ min⁹ scelerate:quã frequéter:ꝗ irã deo℞: quos ipe quotidie fallit:i caput ifelicis pueri detestat́. Velli⁹Blesus

metallis pulchri⁹ & p̃ciosius q̃re suũ Apuleius asinũ dici aureũ uoluit qũ admirandũ:& supra cæteros. q̃uis aurũ tradát i p̃cio fuisse nõ pp colore:sed qd re℞ uni nihil igne depit. Assem para. hoc uerbo utũtur circũforanei: & circulatores ét nũc fabellas populo uédituri. Fabulas imo.correctio. Noua.nup fcã. Verania Pisonis. uxor: q̃ maritũ post cædé cõposuit q̃sito capite:qd uenale iterfectores seruauerát. meminit Tacitus. Grauiter iacebat.graui morbo p̃ssa lecto se cõtinebat. Huius Pisonis:ná fuit &.C.Piso: q i Neroné cõiurauit:ac alii plures.Galba adoptauit.ipator Galba cũ Germaniæ legiões duce Aulo Vitellio defecissent:se uero nõ tã pp senectuté:q̃ orbitaté despici intelligeret .L. Pisoné Frugi Licinianũ egregiũ iuuené: generosũ:mité:prudété.M.Crasso ex Scribonia genitũ:ultu hituq; moris antiq: recta interp̃tatione seuerũ:deterius iterpretantibus tristioré adoptauit:cuius adoptõnem a Galba secreto habitá: cũ i castra ꝑtulisset: milites nullo donatiuo dignari ægre tulerũt.ꝗ indignanti Othoni: qa nõ se adoptasset materiá p̃buit deficiendi.Piso postea in uestibulo Vestæ ab Othonianis militibus interficit́ sexto post adoptioné die.hác rem copiosius tractát. Tacitus: Tranqllus: Plutarchus:Dion. Inimicissimus.uiuo Nerone.Ipsi. Veraniæ. Esto. cõcedétis aduerbiũ quale Virgilianũ illud.Esto ægrá nulli quondá flexere mariti. Componit uultũ.in grauitaté:& dubitationé format.Intédit.imobiles tenet:ꝗ est signũ cogitabundi:sicut agitare digitos:ut cõputaret syderũ calculos. Nihil.facit. Suspédat. excruciet:ambiguá:& suspẽsá teneat.Climatericũ tp̃s.arduũ.difficile: cõtrariũ Suida iterprete:& Sidonius lib.viii.plæraq; de climaterico:ꝗ p ebdomadas fiebat. septenariũ.n. annũ ætatis Caldei piculosum putabát:sed maxie sexagesimũ tertiũ:uñ climatericũ quasi scalariũ dixere græci:q̃re.Augustus apud Gelliũ gratulat́ Caio nepoti: qd euasisset climatericũ:cũ iá quartũ: & sexagesimũ natalem ageret:piculosum ꝑfecto senibus:si fides adhibéda scriptoribus:sed Cẽsorinus i eo opusculo:qd de natali composuit: explicatius: q̃ supiores sup climaterico scripsit:annũ referés quadragesimũ nonũ longe lætalissimũ: minus uero suspectũ tertiũ:& sexagesimũ:ac unũ & nonagesimũ: q̃q̃ & ipsi lætales sint. Plinius senior quartũ:& quadragesimũ suspectũ tradidit:sed p noué anno℞ nume℞ ꝓcedés.Euades.ualitudiné recupabit.Liqueat.manifestũ fit. Aruspicé.q uictimarũ exta introspiciebat aruspex dictus. Dionysius:quos græce hieroscopos romáos uetusti nois pa℞ custodes dixisse putat aruspices: at Fabius a spectádo a posteriore pte dictos asserit.Dõatus ab aruga:q̃ & hostia:ul' ab ara i q̃ seruat́ nomé sumpsisse.Aruspicinæ iuentũ Delpho Plini⁹ tradit:alii a Tage Thusco ad romáos trásiisse. Nec mora fuit. Exta.p̃cordia uno noie i hoie dñr. Cõgruere.eadé signare ut liberaret́. Significatiõe syderũ. collecta ex climaterica rõne. Vt.solet fieri. In piculo.q in aliquo periculo sunt: uñ nulli statim magis: q̃ medico credimus.Codicillos.tabulas.Legatũ.hæreditatis pté:é aũt legatũ delibetatio q̃dá hæreditatis: q̃ testõr ex eo:ꝗ uniuersum hæredis foret alicui qd collatũ uoluit.hæc Florétinus:at Modestin⁹breui⁹legatũ i.qt é q̃dá dõatio testõ relicta.Iustinianus legatũ é dõatio q̃dá a defũcto relicta ab hære de p̃stáda: sed oli legato℞ gña quottuor fuerũt:q̃ ibi explicat́.Ingrauescit.Veráia magis p̃mit́ morbo.Neq̃ malũ:alii pro inutili accipiunt.Plusquá piurũ.ipiũ:& ꝓphanũ.Peierasset p saluté filii.piuriũ fecisset iurádo p salutem filii sui Veraniá conualiturá. Fallit. peierando:& uiuédo.In caput.in uitá.Pueri:cuius ingenium Mart. epigrammate prosequitur:& Secundus nõ uituperat libro quarto:ubi illius obitũ refert.Vellius Blesus

Verania

Piso:

Climatericum.

Aruspex.

Legatũ.

Nequã:

Vellius Blesus.

crediderim hunc esse Blesum:quē idem poeta libro octauo ad Meliorē scribens nominat: & si sciam Pedium Blesum Sabinū a Nerone senatu motū Cyrenensibus accusantibus uiolatum ab eo thesaurus Aesculapii:delectumq; militarē pretio:& ambitione corruptū:cui postea ab Othone locus senatorius restitutus.legimus etiā Iunium Blesum Lugdunensis Galliæ rectorē:genere illustrem: largum animo: & parem opibus: qui accusatus apud Vitelliū ueneno iterit:uir natalium:& morum elegantia clarus. Velliū Paulum Bithiniæ proconsulē recitat Secundus in epistolis ad Traianum. Nouissima. qua postea interiit. Ille.omnibus notus: & admirandus.

consularis ille locuples nouissima ualitudine cōflictabatur: cupiebat mutare testementū. Regulus qui superet aliquid ex nouis tabulis: qa nup captare eū cœperat:medicos hortari:rogate quoquomodo spiritū homini protogarent. postquā signatū est testamentū:mutat psonā: uertit allocutionem:iisdemq; medicis:quousq; miserū cruciatis? quid inuidetis bonā mortem? cui dare uitam non potestis?Moritur Blesus:& tanquā omnia audisset:Regulo ne tantulum quidem.Sufficiunt duæ fabulæ? an scholastica lege tertiā poscis?Est unde fiat.Aurelia ornata fœmina signatura testamentum sumpserat pulcherrimas tunicas:Regulus cum uenisset ad signandum.Rogo inquit has mihi leges. Aurelia ludere hominem putabat: ille serio istabat: nec multa: coegit mulierem aperire tabulas: ac sibi tunicas: quas erat induta: legare. Obseruauit scribentem: inspexit an scripsisset:& Aurelia quidem uiuit:ille tamen istd tanq̄ moriturā coegit.hic hereditates:hic legata q̄si mereatur accipit.αλλά τι διατείνομαι in ea ciuitate:i q̄ iāpridē nō miora pmia:imo maiora: neqtia:& iprobitas:q̄ pudor:& uirtus hñt.Aspice Regulū:qui ex paupe:& tenui ad tantas opes

ut Tunc ille Aeneas.Conflictabatur. crucia batur.uincebatur. Testamētū.de quo uerbo supra. Nouis tabulis. extremo testamento: nam posteriora derogāt priorib⁹.

Tabulæ testamenti tabulas secundum Vlpianum accipere debemus omnem materiæ figurā:siue igitur tabulæ sint ligneæ:siue cuiuscunque alterius materiæ siue chartæ:siue mēbranæ:siue coriū aialis alicuius tabulæ recte dir.Captare.pmiis: & donis spe maiorum aucupari. Hortari.infinita,p pteritis ipfectis more usitato.Spiritū.uitam.Homini.Bleso.Signatum est testamentū. Vlpianus titulo de testamētis signatas tabulas accipi decet: si & lintheo : quo tabulæ inuolutæ sunt signa ipressa fuerint: & singulos testes septem secundum Paulum: q in testimonio adhibentur proprio chirographo annotare conuenit quis : & cuius testamentum signauerit. Personam. sumit habitum miserantis. Adlocutione3. dicendi formam. Iisdemq; medicis.dicit. nota hominis impudentia3:qui quos pau loante hortabatur : ut uitam Bleso protraherent:nunc dehortatur. Bonam. laudabilem. Omnia. quæ Regulus dixerat legati causa. Tantulum.minimum.subaudi reliquit. Scholastica lege. sunt qui

Scholasticum nullo authore dicāt fuisse moris oli scholasticis : ut expositis duabus controuersiis tertiam exponendam postularent: nos secus interpretandum duximus scholastica lege idest more ociosorum:quibus consuetudo fabellis oblectari:& tertiam dixit non respiciens ad ullum antiquum morem:nec ad numerum:ternarium: sed perinde. ac si diceret aliam.erat enim tertia post secundam.respexit autem ad significatum uerbi:nam σχολαστικόν ociosum significat:& fictum:quid aūt aliud est scholastica controuersia:q̄ ficta causa? & ab ociosis tractari solita.unde Secundus libro octauo:nisi forte uolumus scholasticas:atq;(ut ita dicā) umbraticas litteras mittere idest fictas:quales ab ociosis scribi solent:& scholasticū ingeniū dixit eodem libro ,p ocioso.qre Petronius Arbiter scholasticorum ociū deludēs cōtrouersiā umbrātibus sentētiolis pictā dicit.

Aurelia Est.materia. Aurelia.duas lego Aurelias p illa tpa Aureliā Messalinā Clodium Albinū : q postea ipetrauit enixam:alterā Aureliā diuitē:& orbam:de qua Iuuenalis.Quod captator emat Lenas: Aurelia uendat posteriorē Secundus intelligit.Ornata.honoribus:& claris natalibus illustrata. Has. tunicas. Leges.legato mihi relinquas. Nec multa:nec plura:s3 summā rei dicā. Apire tabulas.Vlp.de testamētis si iquit testamentū:q; resignauerit testator itemque signatū fuerit septē testiū signis:nō erit ipfectū:sed utroq; iure ualebit tā ciuili:q̄ ptorio. Obseruauit scribentē. annotauit Aureliā dū legatū scriberet : ne sicut a Bleso deciperetur. Inspexit an scripsisset.ad qd uidetur Martialis muratis nominibus lib.xii.allusisse.Hæredē tibi me Catulle dicis.Non credā nisi legero Catulle. Viuit.adhuc superstes est. Coegit ad scribē dū sibi legatū. Moriturā.mox. Hæreditates.totū patrimoniū:nā hæreditas est tanq̄ genus:cui legatū species subest:maior.n.res est hæreditas:q̄ legatū αλλά τι διατείνομαι.i.sed qd extendo.uidelicet qd plura dicam. Nequitia:& improbitas.nequam & mali.Pudor & uirtus.pudici & boni idem notat Martialis ad Fabianum scribēs:& Iuuenalis satyra prima scelestis premia dari pulsans.bonos iacere algētes. Paupere:& tenui.pua re:& exiguis facultatib⁹. Per flagitia.bonorum criationes:& testorū captationes:

Processit.ad ampliores diuitias:& dignitates puenit. Sextertiũ sexcẽties.sexcẽta milia nũmũ. Impleturus.summæ additur⁹. Exta duplicata. dũ sacrificaret iuenit gemiata exta i hostia: & duo capita habẽtia:qđ erat signũ admodũ lætũ:hinc Vale.Marcelli sacrificiũ laudãs scribit iecur cũ duobus capitib⁹ ei appuisse.legiť ẽt duplicia. Portẽdi.signãt.pdici.portẽta sunt ppric ostẽta: q̄ aliquid iminere signãnt: mõstra deoꝶ monita:pdigia iræ & minæ. Milies & ducẽties.bis tot.Dictauerit aliena testamẽta. quæ ad alios iure deberent peruenire pro suo arbitrio disposuerit.iam dictum est quid sit dictare. Portenta Monstra Prodigia

p flagitia pcessit: ut ipse mihi dixerit: cũ consuleret: q̄ cito sextertiũ sexcenties impleturus esset: inuenisse se exta duplicia: quibus portendi milies & ducenties habituꝶ:& habebit: si mõ ut cœpit:aliena testamenta(quod est improbissimum genus)falsis ipsis:quorum sunt illa dictauerit.

C. PLI. CAECILII SECVNDI EPISTO. LIBER TERTIVS.

C.Plinius Caluisio.S.

Escio an ullum iucũdius tẽpus exegerim: q̄ quo nup apđ Spurinã fui:adeo quidẽ: ut neminẽ magis in senectute(si modo senescere datũ est) ęmulari uelí. Nihil est.n. illo uitæ genere distinctius. Me aũt ut certus syderũ cursus:ita uita hoĩum disposita delectat:senũ pſertim. Nã iuuenes cõfusa adhuc quædã: & quasi turbata nõ idecẽt:Sẽibus placida oĩa:& ordiata cõueniũt:qbus idustria sera: turpis ambitõ ẽ.hãc reglã Spurina cõstãtissime suat: qnẽt pua hęc(pua si nõ quottidie fiãt)ordie quodã & uelut orbe circũagit.Mane lectulo contineť: hora scđa calceos poscit: ambulat mille paſ. nec mĩus aĩum q̃ corpus exercet:si adsunt aĩci: hõestissimi smones explicanť:si nõ:liber legiť : interdũ etiã pñtibus amicis:si tñ illi nõ grauanť:deĩde considet:& liber rursus:aut smo libro potior:mox uehiculũ ascẽdit:assumit uxorẽ singlaris exẽpli : ul aliquẽ amicoꝶ: ut me pxĩe: q̄ pulchrũ illđ q̄ dulce secretũ:quantum ibi antiquitatis: quæ facta? quos uiros audias? qbus pceptis ibuare? quãuis

Ioannis Mariæ Catanæi .Cõmentarii i epl'as libri.iii.C.Plinii Cæcilii Secundi.

NEscio. Tertium Epistolarum libꝶ ad Caluisiũ cõtubernalẽ suum ĩchoans Vestritii Spurinæ: & uitã: & mores breuibus explicat: spondetq; q̄primum ad seniũ peruenerit se usuꝶ eo uitæ genere. Nullũ.meæ uitæ. Quo.tpe. Adeo. in tm̃.iucunditatis puectus. Distinctius. ordinatius:ut quæ incipiat & desinat: ubi cõueniat. Certus sydeꝶ cursus.ut sol: & luna:cæteraq; sydeta: quæ certa: & firma mẽsura motus suos dispartiunť. sydus a græcis ἀστρον dictũ pluribus stellis conficiť:q̄ p sole: & luna sæpius positũ nõ mõ apud poetas:sed & reꝶ scriptores inuenimus.sydus pterea genus morbi:q ptẽ corpis tactã facit imobilẽ: ut q fulmie feriuntur:a quo uerbũ syderať deduxit Pli. auũculus:& syderata mẽbra: ac syderationeȝ legius. Cõfusa. iordiata. Industria sera. diligẽtia tarda:igeniũ iportunũ.cõmodissime.Sene. exagitatæ mẽtis cõcursationeȝ nõ idustriã appellat. Ambitio turpis.honoꝶ idecora affectatio i senibus. nã licet p se uitiũ sit ambitio. sæpe tñ i iuuene cã uirtutũ fit. Regulã ordinẽ.(Parua si nõ continue fiant) pua essent p se considerata: sed si continue fiãt magna sunt instar solis:q certa mẽsura semp se circũagit.uitã disponebat Spurinna. Orbe. ordie.circulo in se recurrẽte. Hora scđa. diei naturalis.i. ab oriẽte sole ad solis occasum: quãuis authoribus Plutar.Gel.Macrobio Varronẽ secutis diẽ romani icipent a sexta noctis hora:sicut Athenienses ab occasu:Thusci a meridie: uno cœli circũactu: quo dies uerus: & nox cõtineť: ciuilis hic appellatus a Censorio in libro de natali: sicut ille naturalis: ubi plurib⁹ explicatur uaria diei apud uarias gentes obseruatio. rerum scriptores ut plurimũ de naturali die loquunť: sic Marti.illo epigrãmate.Prima salutantes atq; altera continet hora: & quæ deinceps. Iuuenalis:Ipsa dies pulchro distinguiť ordine reꝶ: ut græcũ epigrãma conticeã cui est initiũ ἑξ ὧραι μόχθοις ἱκανώταται.Paulus de uerboꝶ significatione:cuiuscunq; diei maior inquit pars est horaꝶ septem primaꝶ diei:non supremaꝶ:per quod designatur diẽ tñ fuisse.xii.horaꝶ:in quam sententiã apertius totis pedibus iuit Pedianus:& libro octauo Secundus repetit. Honestissimi. de reb⁹ honestissimis. Si nõ.adsunt amici. Liber rursus.legiť. Sermo.oĩo Spurinæ demissa:quã tñ ita laudat:ut scriptis anteponat. Vxorẽ.Cociam noie. Singularis exẽpli.unicæ: & pcipuæ uirtutis: q̄ posset aliis exẽplo esse. Proxime.nuper una assumpsit. Illud secretũ.uehiculo.cum Spurina uehi. Quantum antiquitatis.

Sydus.

Dies.

quanta refert de antiquis illuſtria. Indixerit.poſuerit.i.ea modeſtia moneat. Præcipere.tanquã eruditior.Peractis.trãſactis uehiculo. Ite⁊.iã.n.dixerat ambulaſſe mile paſſus ãnquã uehiculũ cõſcenderet.

Lyrica Stilo.cõpoſitioni. Vtraq; lingua.græca:& latia. Lyrica.carmia dicta a lyra:q̄ latíe fidis: cuius cõcentu lyrica cãtabanť:quo⁊ prĩceps apđ græcos Pindarus:apud nos Horatius:lyricis aut heroũ laudes: aut olympionica⁊ ſcribebanť:& amores eodẽ i arte dicẽte:Muſa dedit fidibus diuos:pueroſq; deo⁊:Et pugilẽ uictorẽ:& equũ certamie primũ:& iuuenũ curas:& libera uia referre. Suauitas. nã põt aliqd eẽ dulce non ſuaue.

Hiaria Hilaritas. lætitia.hilarus: uel hilaris:utroq;.n.mõ diciť:lætus. & hilaria feſta matris deum octauo cal.aprilis lætitiæ:& feſtiuitatis.Lampridius: & Macrobius meminere. Sanctitas. icorrupta uita.

Balinei hora Hyeme nona.Mar.palæſtræ:& balineo nonã aſcripſit nulla hyemis:& æſtatis diſtinctione. Spartianus ĩ Adriano tradit neminẽ niſi æg⁊ lauari in publico paſſuʒ ante octauã horã. latius Vitruuius lauãdi tẽpus cõplexus eſt cõſtitutũ fuiſſe referẽs a meridiano ad ueſpe⁊.hic aũt non tã publicũ lauandi tempus: q̄ Spurinæ conſuetũ deſignat Secundus. Moueť pila.exerceť luſoria pila.cuius inuentor Pythus.ſequentia monſtrant trigonalẽ itelligendã: in qua ſiniſtra manus plurimũ erat adiumento ex teſtimonio illius diſtichi. Si me nobilibus ſcis expulſare ſiniſtris Sum tua: ſi neſcis ruſtice redde pilam : minus enim mirandũ fuiſſet: ſi folle ſenectuti dato luſiſſet Spurinna: de quo Martialis pariter.

Folle decet pueros ludere: folle ſenes.

Hoc geneť exercitationis:trigonalis pilæ.

Pugnat cum ſenectute. ſenex opus iuuenile exercet. Accubat.lecto.Libe⁊ ẽ. cõcediť.pñt. Nitida:ſplẽdida: qđ ad uaſa:&

ille hoc temperamentum modeſtiæ ſuæ indixerit:ne præcipere uideatur.Peractis.yii.mil.paſ. iterum ambulat mile. Ite⁊ reſidet: uel ſe cubiculo:ac ſtilo reddit:ſcribit.n.& quidem utraq; lingua:Lyrica doctiſſime: mira illis dulcedo: mira ſuauitas: mira hilaritas:cuius gratiam cumulat ſanctitas ſcribentis. Vbi hora balinei nunciata eſt: eſt autem hyeme nona:æſtate octaua: in ſole ſi caret uento ambulat nudus : deinde mouetur pila uehementer:& diu: nam hoc quoque exercitationis genere pugnat cum ſenectute:lotus accubat: & pauliſper cibum differt: interim audit legentẽ remiſſius aliquid:& dulcius.Per hoc omne tempus liberum eſt amicis : uel eadem facere:uel alia ſi malint.aponiť cœna non minus nitida : q̄ frugi ĩ argento puro: & antiquo. Sunt in uſu: & Corinthia:quibus delectať:& adficiť. Freq̄nter comœdis cœna diſtinguiť:ut uoluptates quoq; ſtudiis condianť:ſumit aliqd de nocte:

cibo⁊ mundiciẽ:frugi ad cibos refertur. Puro.defecato.precioſo:exputato:emaculato:excocto: candefacto.q̄ putum dixit antiquitas:græci οβρυζον. Antiquo:meliore.

Corithia uaſa Corinthia.uaſa.poſtquam Critolaus corinthiorum dux dubium an manu:certe oratione legatos romanos uiolauit a Metello fuſus proelio eſt: Mummius Metelli ſucceſſor urbem ab incolis deſertam poſt alterius ducis Diæti cladem diripuit:deinde deleuit.Quid ſignorum:quid ueſtium: quid ue tabularum rapium: incenſum atque proiectum eſt: quantas opes & abſtulerit: & cremauerit hinc ſcias: quod quicquid corinthii æris toto orbe laudatur:incendio ſuperfuiſſe comperimus:nam & æris notam præcioſiorem ipſa opulentiſſimæ urbis fecit iniuria:quia incendio peruſtis plurimis ſtatuis atque ſimulachris:æris auri:argentique uenæ in cõmune fluxere:quod a multis aſſertum Plinius ſenior ſupputata temporum ratione falſum probat:nam ante Corinthi ruinas nobiles in ære fictores eſſe deſierant . hinc græcorum aliqui in urbis excidio ſtatuarum:& picturarum mentionem facientes reliqua ſilentio præteriere.obtinuit tamen uſus: ut quicqd notabile ſiue in ſignis æris:ſiue in uaſis antiquum inueniretur pro corinthio haberetur:& notatum legimus Auguſtum ut precioſæ ſuppellectilis:corinthiorumque percupidum. Pauſanias author eſt æs corinthium ignitum tingi aqua fontis Corinthi pirenes:qua temperatura fieri elegãs: & celebre corinthiuʒ æs:cum tamen ibi non naſcať. Afficitur.detinetur.affectus capit. Diſtinguitur.uariať:interpollatur.

Comœdis.comœdiarum actoribus quod Perſius carpit:ecce inter pocula quærunt Romulidæ ſaturi qđ dia poemata narrent. Voluptates.ciborum gratia. Studiis.urbano ſale: quo reſpergiť comœdia.

Cœna Condiantur.perficiantur. Sumit:cœna occupat aliquã noctis partem etiam in æſtate:nã in hyeme non erat mirum cum poſt nonam inciperet.hic iure quæri poſſet:an omnes antiqui ſemel tm̃ in die cibum: quam cœnam dixere ſumerent.ſatis conſtat multo⁊ teſtimonio circa Scđi ſæcula cibum ſemel capi ab omnibus fere ſolitum:unde legimus in cœna⁊ luxum non prandii leges promulgatas: ueteres bis ĩ die cibũ cœpiſſe Secundus non multo poſt oſtendit auunculum ſuum ſribens conſueuiſſe cibum iterdiu leuem & facilẽ ueterum more ſumere:mox habita eiuſdem cœnæ mentione Trãquillus aſſerit Auguſtũ ſolitum meridianum cibum ſumere:ſed cœnam fuiſſe meridianũ cibum tradit Pompeius: qđ per hæc Cor.Celſus demonſtraſſe uideť.ſi autem uomitus fauces exaſperauit: qui uomuit: ſi mane id fecit: am-

bulare debet:tum ungi:deinde cœnare:& Pompeius tradit:quod nunc prandium appellamus: antiquos
cœnam dixiſſe:ueſpernam:quam nunc cœnam.quare fuiſſe crediderim nonnullos tunc temporis: qui
prandium ſumerent:ad quod in hyeme hortatur idem Celſus:nam Seneca in naturalib⁹ inquit:ſed prá-
dia cœnis in lucé uſq3 perductis ingeſta ſunt.Lampridius Seuerũ imperatore3 ſcribit egreſſum balneas
multũ lactis:& panis ſumere ſolitũ:& oua: deinde mulſum:atq3 his refectũ aliqñ prádia iniſſe:aliquádo Prádium
cibũ uſq3 ad cœná diſtuliſſe.Vitellium inſuper Tranquillus memorat epulas trifariam ſemp:.quadrifa-

& æſtate:nemini hoc longum eſt:tanta comitate
conuiuium trahitur.Inde illi poſt ſeptimũ & ſe-
ptuageſimum annum aurium:oculorumq3 uigor
integer:inde agile:& uiuidum corpus: ſolaq3 ex
ſenectute prudẽtia.Hanc ego uitam uoto: & co
gitatione præſumo ingreſſurus auidiſſime:ut pri
mum ratio ætatis receptui canere pmiſerit. Inte
rim mile laboribus cõteror:quorum mihi:& ſo-
latium:& exemplum eſt idem Spurinna.nam il-
le quoq3:quo ad honeſtum fuit:obiit officia: geſ
ſit magiſtratus:prouincias rexit:multoq3 labore
hoc ocium meruit.Igitur & eundé mihi curſum:
& eundem terminum ſtatuo:idq3 iam nunc apud
te ſubſigno:ut:ſi me longius euehi uideris:in ius
uoces ad hanc epiſtolam meam : & quieſcere iu-
beas:cum inertiæ crimen effugero.

C.Plinius Gauio Maximo.S.

Vod ipſe amicis tuis obtuliſſẽ:ſi mihi ea
dẽ materia ſuppeteret:id nũc iure uideor
a te meis petiturus.Arrianus Maturius

riam iterdũ diſpertire ſolitũ in ientacula:
& prandia: & cœnas: & commeſſationes
Athenæus Platonis teſtimonio nixus re-
fert in Sicilia:& Italia bis cibum ſumere
ſolitos:& alibi græcorum antiquos ter in
die.irridetq3 qui quater epulatos opinan-
tur:nec mirum ſi tanta ſumẽdi cibi uarie-
tas olim fuit:cum hodie quoq3 plæriq3 ſe-
mel tantum:plurimi bis: nonnulli : & ter:
& quater in die id faciant: græcorũ lucu-
lentiſſimi ſcriptores arbitrátur quod nos
prandiũ:ſuos ἄριστον:& quod cœnam
δεῖπνον dixiſſe.Feſtus tamen prandium
ex græco dictũ autumat.Treuelli⁹ Pollio
appellatum.quod ad bellũ milites paret.
Hoc.ſumere de nocte. Comitate. face-
tiis.Trahitur.producitur. Inde.ob iſtas
cauſas. Vigor aurium:& oculorum.uir-
tus audiendi:& uidendi. Agile.expeditũ.
promptum. Prudentia.quæ longo reru3
uſu cõparatur:ſcientia aũt eſt intelligen- Scientia.
do3 bonorũ:& malo3:eo3 etiam media
quæ dicunť:multarum.ſ.re3 memoria:&
uſus pluriu3 negociorum. Hanc.talem.
Voco.inuoco.opto.melius.tamen uoto
legetur. Præſumo:prædeſtino.præoccu-
po mente. Ingreſſurus auidiſſime. in fu-
turus eam maximo dedſiderio. Ratio ætatis.ſenectus:qua excuſantur a ciuilibus officiis. Receptui cane
re.cõſulere quieti.& recipere me in ſeceſſum ab adminiſtratione re3 publicarum.tranſlatũ uerbum a re
militari:cũ pugnando feſſis:uel interuentu noctis:ſeu alia ratione recipiendi ſignũ tuba datur. Obiit
officia.dixit in foro pro amicis:interfuit ſenatui. Magiſtratus.dignitates: honores. Prouincias rexit.
tráſpadaná regioné bello Othoniano:in qua cũ imperio eſſet ſtrenue tutatus eſt Placentiá : poſtea miſ-
ſus a Traiano in Germaniá aduerſum Bructeros:eos ſolo terrore domuit. Subſigno.ſubſcribo.ſigillo. Subſi-
obligo.affirmo. Calliſtratus de iure imunitatis.ſed ne extenuentur facultates eo3:quæ ſubſignatæ ſint gno.
fiſco:ſic Iuſtinianus de adminiſtratione tuto3. Longius euehi.ſupra rationem ætatis uerſari ciuilibus
negociis. Ad hanc epiſtolam.per hanc epiſtolá:qua fidem meá aſtrinxi. Cum effugero crimẽ inertiæ.
cũ expleuero ſexageſimũ annum: tũc.n.licebat ab officiis uacare:ſubſidium.n.belliſſimum exiſtimabát Sexageſi-
eſſe ſenectuti ocium:quáq̃ de numero annorum aliqua ſit inter authores uarietas:ná Seneca libro de ui mus án⁹.
tæ breuitate tradit ſenatoré ſexagenariũ ab officiis uacare ſolitũ.at idem in declamationibus ſenator
poſt ſexageſimũ quintũ annũ in curia uenire nõ cogitur: nec uetatur alibi ſuperiori ſententiæ cõuenit.
lex a quinquageſimo anno militẽ nõ tegit:a ſexageſimo ſenatoré non citat.inde Secundus libro quarto
in eundẽ ſenſum inquit quando ſeceſſus mei non deſidiæ nomẽ:ſed tranquillitatis accipiunt:ut ipſæ le
ges monent:quæ maioré annis ſexaginta ocio reddunt.Iuriſcõſulti tñ Vlpianus:& Modeſtinus ſeptua-
geſimũ annũ aſſignarunt:interdũ quinq3 amplius:ut uacationẽ haberent a tutelis:& curatiõib⁹: deniq3
a munerib⁹ tantũ ciuilib⁹:ná ſi honores cõiũcti ſunt patrimonio nõ excuſanť:ꝙ lati⁹ tractat idẽ Vlpia-
nus titulo de iure imunitatis.Varro ſexageſimũ ætatis ánũ a negociis publicis libe3:& expeditũ eẽ refe
rens inde tradit puerbiũ natũ:ſexagenarios per pontẽ mittẽdos:qa ſuffragiũ nõ ferebát.quod p ponte3
ferebať:ideo dictũ ſexagenarios de ponte eiici oportere:nõ ut popularitas male itelligit.necádos:extat
tamen in prouerbiis græcis Sardiniæ incolas ſupra ſeptuaginta annos Saturno ſacrificari.

Vod ipſe.Gauiũ Maximũ pcať:ut aliqd dignitatis Arriáo Maturio iopináti cõferre uelit: ꝙ
ut liberi⁹faciat:q̃ta ſit cũ illo duict⁹amicicia breuib⁹ tágit. Eadẽ mã.occaſio.facultas:ná fuit
miſſ⁹ad ordinádũ achaiæ ſtatũ:pᵖmodũ pfect⁹ ptorio.Meis.p meis amicis.Arrian⁹maturi⁹.

supra de Arriano latius. Altinatium est princeps primum locum obtinet inter altinates.princeps enim
Altinū. generale uocabulum eorum:qui in aliqua facultate excellunt.Altinum oppidum Venetiæ in palude si-milem Rauennæ situm habens ab Attila dirutum seu incēsum:eius lanæ tertium inter italas locum ob-tinent ex Martialis disticho. Velleribus primis Apulia:Parma secundis: Nobilis Altinum tertia laudat ouis. Facultatibus.diuitiis. Iudicio in studiis.emendatore meorum scriptorum. Ambitu. honorum cupiditate. Equestri gradu.dignitate equestri:cui concessum lege Roscia in quartodecimo theatri gra du sedere. Altissimum.consulatus digni tatem. Astruere. addere. Inopinantis. eximprouiso. præter spē. Astruere. re-sumptio eiusdeȝ uerbi:quæ commode fit cum aliqua sunt interposita. Astruere autem.repete extrinsecus magni æstimo. Splendidum nec molestum. dignitatem aliquam honorificam:& quietam. Quæ prima occasio.quāprimum simile aliquid tibi occurret.

Vm patrem. Corelia Hispulla Corelio: & Hispulla genita adolescentem filium domi eru diebat.Secundus olim Corelio patri amicissimus eam monet iam rhetori excolendum tradere.Iulium genitorem inter cæteros professores unice probans. Patrem . Corelium. Suspexerim.uene-ratus sim ut rectorem : & magistrum. In memoriam eius:cum post Corelii obitum adhuc illius memor sim. In honorem tuum.cum te honorem.uel ubi agitur de honore tuo.alii legunt:quod non impro-bo:& in memoriam eius.& honorem tuū unice diligam:sic enim fit clarior sensus. Materno.Corelio patri tuo:& illi auo.Pa-
Spectatꝰ. ternus.a patre auus. Spectatus.ꝓbatus. tā:& si maioris uis sit spectatus. Adole-scet.par fiet.Plurimū refert. Fabius.n.mā-dat eligēdum præceptorē sanctissimū:cu-ius rei ꝓcipuā prudentibus curā eē asserit: cū:& moribꝰ:& dicendi genere plærūq; di-scipuli ꝓceptoribus similes fiant.Cōtuber niū.cōsuetudinē:familiaritatē.domi tuæ. Modica:uel nulla materia.si boni sint ꝓce ptores:alias nō minor peccādi licētia in se creto.q̄ inter multitudinē dat̄ secundum Quintilianū. Extra limē.in scholas pu-blicas:extra grāmaticā. Circūspiciēdus. deligēdus. Rhetor.dicēdi magister.græ-ci indifferenter ꝓ eo:qui artē exercet usur pant. Seueritas.disciplinaȝ quæ maxime seuera fuerit ex præcepto Fabii decet eli-gere. Pudor.Abstinentia uitioꝝ. Casti-tas.incorrupta uita. Fortunæ dotibꝰ.di-uitiis. Lubrico ætatis.in adolescētia:qua facile pōt ad malū declinari. Custos etiā. rectorq;.rhetor a quo nō solū instituatur: sed ēt regat̄.nā itelligere pædagogū: queȝ Fabius eē uoluit amicū:uirum grauē: libe rū:aut fidelē libertū sequētia nō patiunt̄. Iuliū Genitorē.rhetorē.ad quē alibi Secūdꝰ. Caritas amor. Ex iudicio nata.iudicaui ex moribus eum uirum bonum anteq̄ amarem. Horridior. formidolosior.

Altinatium est princeps:cum dico princeps : nō de facultatibus loquor:quæ illi large supersunt: sed de castitate:iustitia:grauitate:prudentia.Hu ius ego consilio in negociis : iudicio in studiis utor.nam plurimum fide:plurimū ueritate:plu-rimum intelligentia præstat:amat me(nihil pos-sum dicere ardentius)ut tu.caret ambitu:ideo se in equestri gradu tenuit:cum facile posset ascen-dere altissimum:mihi tamen ornandus: extollen dusq; est.Itaq; magni æstimo dignitati eius ali-quid astruere inopinantis:nescientis: imo etiam fortasse nolentis.astruere autem quod sit splen-didum:nec molestum:cuius generis:quæ prima occasio tibi:in eum conferas rogo.Habebis me: habebis ipsum gratissimum debitorem : quāuis enim ista non appetat:tam grate tamen accipit: quam si concupiscat.

C.Plinius Coreliæ Hispullæ.S.

Vm patrem tuum grauissimū:& sanctis simū uirum suspexerim: magis an ama-uerim dubitem : atq; : & in memoriam eius: & honorem tuum unice diligam : atq; etiā cupiam:necesse est quantum in me fuerit enitar: ut filius tuus auo similis existat : equidem malo materno:q̄q̄ illi paternus etiā clarus: spectatusq; contigerit.Pater quoq;:& patruus illustri laude conspicui:qbus omnibus ita demum similis ado lescet:si ībutus honestis artibus fuerit:quas plu-rimum refert a quo potissimum accipiat . adhuc illum pueritiæ ratio ītra contubernium tuum te nuit:præceptores domi habuit : ubi est errori-bus modica:uel nulla materia . Iam studia eius extra limen proferenda sunt: iam circunspicien-dus rhetor latinus : cuius scholæ seueritas : pu-dor:imprimis castitas constet . Adest enim ado-lescenti nr̄o cū cæteris naturæ : fortunæq; doti-bus:eximia corpis pulchritudo:cui in hoc lubri co ętatis non ꝓceptor mō:sed custos ēt: rectorq;

durior.seuerior.qui inuitatus ad cœnã q̃uis lautissimã:tñ grauatus est quia scurræ:cinædi:motiones mẽsæ inerrabant. Vt in hac licẽtia tempoꝝ.respectu nostroꝝ temporum:quibus magna utimur licẽtia: nam si respicimus antiqua nõ horridus haberi põt. Facultas.copia:& potestas facilius dicendi. pro diuitiis sæpe accipitur alibi:quæ multa faciẽdi facilitatẽ præbent. Aperta.facilis cognitu.prompta.nã uitandus a puero p̃ceptor aridus:ne fiat humilis:& ueluti terrã spectans. Altos recessus.maxima secreta:& abdita inuolucra:ut non statim dignosci possit.uidet̃ sumptum a.M.Tullio ex prima ad Brutum epi-

quærendus est. Videor ergo demõstrare tibi posse Iulium Genitorem:amatur a me:iudicio tamẽ meo non obstat caritas hominis:quæ ex iudicio nata est:Vir est emẽdatus:& grauis:paulo etiam horridior:& durior:ut in hac licentia temporũ. quantũ eloquentia ualeat pluribus credere potes:nã dicendi facultas aperta:& exposita statim cernitur. Vita hominũ altos recessus: magnasq; latebras habet:cuius pro genitore me spõsorem accipe.nihil ex hoc uiro filius tuus audiet:nisi p futurũ:nihil discet quod nescisse rectius fuerit: nec minus sæpe ab illo:q̃ a te:meq; admonebit: quibus imaginibus oneretur:quæ nomina:& q̃ta sustineat:proinde fauentibus diis trade eũ præceptori:a quo mores primum:mox eloquẽtiam discat:quæ male sine moribus discitur.

C. Plinius Macrino. S.

Váuis:& amici quos p̃sentes habebam:& sermones hominum factum meum comprobasse uideantur: magni tamen æstimo scire quid sentias tu. Nam cuius integra re consilium exquirere optassem: huius etiam peracta iudicium nosse mire concupisco: Cum publicũ opus mea pecunia inchoaturus in Thuscos excurrissem: accepto ut Præfectus ærarii

stola.nõ. soleo inquit mi Brute(quod tibi notũ esse arbitror)temere affirmare de altero:est.n.periculosum pp occultas hominũ uolũtates:multiplicesq; naturas. Clodii animũ p̃spectũ habeo: cognitũ:iudicatum.idem ad Qu.fratrem.multis inuolucris tegit̃:& quasi uelis quibusdã obtenditur uniuscuiusq; natura:frons:oculi:uultꝰ persæpe mentiunt̃:oratio uero sæpissime. Secundum Vero Nazarius in panagyrico Constantii hoc loco conatus est imitari: humanæ scribit mẽtes profondos gerunt cogitationum recessus. Sponsorẽ. uadẽ. fideiussorem. Profuturũ.utile. Audiet. unde Iuuenalis monet per ista puerum ad nihil turpe admittendũ:Nil dictu fœduz: uisuq; hæc limina tangat.Intra quæ puer est:nam sequitur maximam puero reuerẽtiam habendã. Nescisse.& in moribꝰ:& litteris.at potius moribus: nam si quidem studiis scholas p̃desse:moribus autẽ nocere constaret:potior mihi ratio uiuendi honeste:q̃ uel optime discendi uideretur. Quibus imaginibus.præclaris maioribꝰ: quorum imagines in atrio super tabulino collocabat antiquitas:& in funere gentilitio efferebantur:ut posteri exemplo incitarentur:& maiorũ nobilitas ostentaretur: quare Salusttius arguens Marium ignobilem fuisse refert sine maiorum imaginibꝰ & pariter Tranquillus gentem Flauiam. Imagines ãtiquoꝝ

Oneretur.nisi fuerit illis similis: maius enim dedecus inuritur nobilium filiis degeneribus:q̃ obscuro loco natis. Nomina.maiorum illustria.Iurisconsulti frequentius pro debitoribus usurpant. Eloquentiam.quæ sine moribus iure non potest dici eloquentia:sed loquentia. Quæ male sine moribus.neq; enim Fabius inquit esse oratorem nisi bonum uirum iudico:& si fieri potest nolo:ideo non dicendi modo eximiam in eo facultatem:sed omnes animi uirtutes exigimus.

Váuis.Macrino familiariter utebatur Secundus:testes sunt multæ ad eundem epistolæ.huic igitur exponit causas:quibus aduocationem pro Bethycis contra Cæcilium Classicum sum p̃stiset:& post factum consulit an recte fecerit. Re integra.antequã aduocationem aggrederer. Peracta.finita causa.Publicum opus.templum in Tifernio tiberino ad quod rus possedit Secundus meminit ædificationis:& dedicationis illius libro quarto. Excurrissem.properanter iuissem. Accepto commeatu.impetrata profectione.commeatus enim & discessum ab officio:& annonaz significat. Cõmeatꝰ
Vt præfectus ærarii.ut qui tunc eram præfectus ærarii:ideo fuit discessus ab urbe impetrãdus a Cæsare.præfectus generale uocabulum est:nam:& legionum:alarum:cohortium:urbis:ærarii:castroꝝ fabroꝝ:p̃torii:urbis:annonæ:uigilũ præfecti iure dicunt̃.& præfectos p p̃toribꝰ cõstitutos:qui res urbanas tractarent legimus.p̃fectus aũt ærarii publicas pecunias curabat:p̃scriptoꝝ: damnatorũq; bona in ærariũ redigebat:deniq; oĩa uectigalia reip.spectãtia.hinc Apuleius dixit q̃stores uectigaliũ habebat:nã hi prius curã ærarii hẽbant:a q̃bus Augustus ad p̃torios p̃tores ue trãsmisit.postea trãslata fuit ad p̃fectos:Tacitus dein Nero curã tabulaꝝ publicaꝝ a Quæstoribus ad p̃fectos trãstulit.uarie habita & sæpe imutata eius rei forma. Bethycæ.pars Hispaniæ Bethyca a fluuio Bethy cognominata: nunc Præfectꝰ Præfectꝰ ærarii.

regnū granatæ. De ꝓconſulatu Cæcilii Claſſici.ꝙ Cæcilius Claſſicus ī ꝓconſulatu ſuo male Bethycā
Procōſu- tractaſſet. Proconſulatu.quantū ex.M.Tullio:& Liuio colligimus conſtitutū erat:ut qui priore anno
latus. cōſul fuiſſet ī ſequenti ꝓconſul eſſet: qui prouinciam ſortitus pari cōſulibus imperio ī eam mittebať.
Vlpianus inſuper.ff.primo.ꝑ conſul ubiq; quidē ꝓconſularia inſignia habet ſtatim atq; urbē egreſſus ē:
poteſtatē autē nō exercet niſi in prouincia:quæ ei decreta ē.ſed Martianus hoc latiꝰ tractat. poſtq̄ urbē
egreſſi ſunt ꝓconſules iuriſditionē habent non contentioſam: ſed uoluntariā:ut ecce manumitti apud
eos poſſunt: tā liberi:q̄ ſerui:& adoptiōes
fieri:ſubdit Vlpianus cū pleniſſimam iu-
riſditionē proconſul habeat: omniū par-
tes qui Romæ: uel quaſi magiſtratus: uel
extra ordinem ius dicunt:ad ipſum perti-
nent:& ideo maius imperium ī ea prouin
cia habet oībus poſt principē: nec quicq̄
eſt: quod non per ipſum expediatur. non
amplius ſex faſcibus utitur.urbem ingreſ
Cæciliꝰ. ſus deponit imperium. Cæcilius Claſſi-
Claſſicus cus.uir aperte malus proconſulatū in Be-
thyca non minus uiolenter q̄ ſordide geſ
ſerat eo anno.quo in Africa Marius priſ-
cus:erat aūt Priſcus ex Bethyca:ex Africa
Claſſicus:in quē cū tota ꝓuincia incubuiſ
ſet:ille accuſatōnē morte ꝑuenit:Bethyca
tñ ī accuſatiōe pſtabat.Claſſici. Tacitus:&
Martialis meminere. A ſenatu. q plærū-
que dabat aduocatos litigatoribus. Col
legæ. qui præfecti mecum fuerāt ærario:
e quorū numero unꝰ erat Cornutus Ter-
tullus. Neceſſitatibus.negociis inſtantibus.& neceſſariis:qbus non poteram aduocationibus detineri.
Cōmunis officii.ꝑfecturæ ærarii. Prælocuti.præfari apud ſenatum. Eximere.liberare ab aduocatio
ne bethycorū. Honorificū.in magnā mei cōmendationē.Prouincialibus.bethycis. Ab ipſo me.a me
Maſſa ipſo.i. ſi hoc me exoraſſent. Maſſam Bebiū.ſenatus Bethycis iā dederat Secūdū:& Senectionē aduoca-
Bebius. tos cōtra Bebiū Maſſam adhuc uiuo Domitiano:quare damnatus Maſſa:& bōa eius publice cuſtodita:
nā:& Tacitus in uita Agricolæ reū fuiſſe tradit.Iuuenalis delatorē:Martialis furē ſcripſere:ſatis conſtat
ꝑ hūc interfectū Piſonē: nā e ꝓcuratoribus Africæ iā tū optimo cuiq; exitioſus: & in cauſas malorū: q̄
ſub Domitiāo uiri bōi ꝑpeſſi ſunt:ſæpius iterfuit. Patrocinii fœdus.aduocatiōis uinculū ex lōga cōſue
tudine.mlris.n.officiis:& laboribus:piculis ēt eā ꝓuinciā deuinxerat. Aſſenſio.cōſenſus: & fauor ꝓ Be
Decerne thycis. Decreta ꝑcurrere.qualis cōſenſus ſolet fieri cū aliqd ſenatores decernūt.decernere ē de magnis
re rebꝰ certā ꝓferre ſniam:uñ ſenatus decretū. Fabius cōſulta ſenatꝰ: decreta principū: & magiſtratuū eē
Decretū uoluit ide Secds ī panagyrico decreta coloniarū:& ciuitatū dixit:& Tulliꝰ ꝓ Roſcio decurionū decretū.
Senatuſ- Tranqllus frequētius.mōſtrat decretū eē ꝑtē ſenatuſcōſulti:& ſpeciē:genus aūt ſenatuſcōſultū. Seneca
cōſultū. cuiuſcūq; ꝓfeſſiōis decreta:& ꝑcepta:ſed hoc differre qđ illa generalia:& tanq̄ elemēta:hæc ſpecialia:&
Patres. tanq̄ mēbra. Patres cōſcripti.ſenatores: quos Romulus patres appellauit: ſiue ꝙ alios ætate ꝑcederēt:
ſiue ꝙ filii eis eſſent: ſiue ob ſimilitudinē curæ:ſiue ob nobilitatē ꝙ poterāt ſuos patres oſtēdere:ſiue pp
hæc oīa.authores ſunt Liuiꝰ:Eutropius:Dionyſius:& alii græcoꝝ.patres Feſtus ſcribit uocatos q eēnt
Patricii. patricii generis:Tranqllus ī Auguſto indicat potuiſſe fieri:ut aliqs patricius fuiſſet:& nō ſenator:& Ta
citus ut aliquis ſenator:& nō patriciꝰ:erāt aūt patricii:q a patribus: quos cētū Romulus creauerat nati
ſunt quaſi bonis parētibus orti eēnt dicti Plutarcho tradēte: q ſcribit cōtra aliorū ſniam Publicolā cū
bello:& regis Tarquinii crudelitate exhauſtū ſenatū uideret:conſcripſiſſe centū:& ſexagīta quatuor:&
Conſcri- ideo conſcriptos appellatos:alii id inſtitutum Bruto aſſignant:cū poſt exactos reges quo plus uirium ī
pti ſenatu frequentia ordinis faceret cædibus Tarquinii etiā diminutū patrū numerum primoribus eque-
ſtris gradus electis(quanquā Plutarchus e plebe tradat) ad trecentoꝝ ſummā expleuiſſe. tradituroq; de-
inde fertur:ut in ſenatum uocarentur:qui patres:quique conſcripti eſſent:conſcriptos uidelicet nouum
ſenatum appellātes:ut per patres maiorum familias:quas Romulus ſenatores creauerat intelligeremꝰ:
per conſcriptos minoꝝ gentium ſenatores.Feſtus ſimpliciter cōſcriptos refert:qui in ſenatu eſſent ſcri-
ptis annotati: allectos poſtea:qui propter inopiam ſenatorum ex equeſtri ordine in ſenatum aſſumpti
ſunt. Iuſtas.iuſte me excuſare.i.q̄uis poſſem iure hanc prouinciam deprecari:tamen parebo ueſtræ ſen
tentiæ. Ratio. quæ ſequitur. Hoc conſilium.ut pro Bethycis agerem. Hic maxime.conſenſus ſena
tus imprimis me mouerit. Minores.conſenſus.rationes. Innumeri.multi. Priores noſtros.ora-

commeatu:legati ꝓuinciæ Bethycæ queſturi de
ꝓcōſulatu Cæcilii Claſſici aduocatū me a Sena
tu petierunt.collegę optimi:meiq; amantiſſimi:
de communis officii neceſſitatibus prælocuti ex
cuſare me:& eximere tentarunt:factū eſt ſenatuſ
conſultū perquā honorificū:ut darer prouincia
libus patronus: ſi ab ipſo me ipetraſſent. Legati
rurſus inducti iterū me iam præſentē aduocatū
poſtulauerunt implorantes fidem meam: quam
eſſent cōtra Maſſam Bebiū experti: allegātes pa
trocinii fœdus: ſecuta eſt Senatus clariſſima aſ-
ſenſio:quæ ſolet decreta præcurrere. Tū ego de-
ſino inquam.P.C.putare me iuſtas excuſationis
cauſas attuliſſe.placuit: & modeſtia ſermonis:&
ratio.Compulit autē me ad hoc cōſilium: nō ſo-

tores ueteres:ut fecit.M.Tullius. Hoſpitum.amicorum.clientum. Executos.ultos. Publici hoſpicii. unius prouinciæ amicæ:& meo patrocinio confiſæ. Priore aduocatione.contra Bebiũ Maſſam. Etiã pericula.cũ Senectionẽ Maſſa impietatis reũ poſtulaſſet:Secũdus aduocationis particeps ne ꝑuaricator crederetur interrogauit Maſſam cur etiã non poſtulaſſet ſe reũ impietatis: auſus malis temporibus eſſe uir bonus. Comparatũ.conſtitutum:conſuetum. Poſterioribus.recentõribus. beneficiis. Cumules. augeas:ſuffulcias. Quãlibet.multum:quantumuis.Quid unum.aliquod beneficiũ. Deceſſerat Claſſicus.forte:an uolũtaria morte incertum: ſuſpectum uoluiſſe infamiam obitu fugere. Eiuſmodi.repetundarum. Periculũ. exilium:uel relegatio. Propoſitam non minorem gratiam.non minus gratam fore meam aduocationem Bethycis. Inuidiam nullam.maleuolentiam nullius me ſubiturum. Iam tertio.nam contra Maſſam pro Bethycis iam bis adfuerat: idem libro ſexto memorat ter pro illis ægiſſe. Nam cum eſt. ſententia. Tum optime. tum maxime ueniam conſequi meremur: ut liberi ſimus:ſi multa beneficia præceſſerint. Obſequio.alio recenti beneficio. Motus, cauſas. Supereſt. reliquum eſt ut promas. Alterutra ex parte. approbãdo ꝙ benefecerim: uel repræhendendo ꝙ male. Diſſentiẽtis.improbantis hoc meũ conſilium.

lum conſenſus.Senatus(q̄q̄ hic maxime)uerũ: & alii quidem minores:ſed tamen innumeri. Veniebat in mentem priores noſtros etiam ſingulorum hoſpitum iniurias accuſationibus uoluntariis executos: quo deformius arbitrabar publici hoſpitii iura negligere. Præterea cum recordarer:quanta pro iiſdẽ Bethycis ſuperiore aduocatione etiam pericula ſubiiſſem: conſeruãdum ueteris officii meritum nouo uidebatur: Eſt enim ita comparatum:ut antiquiora beneficia ſubuertas:niſi illa poſterioribus cumules. Nam quãlibet ſæpe obligati:ſi quid unum neges: hoc ſolũ meminerunt quod negatum eſt.Ducebar etiam: quod deceſſerat Claſſicus:amotumq́ erat: quod in eiuſmodi cauſis ſolet eſſe triſtiſſimum:periculum Senatoris:uidebam ergo aduocationi meæ non minorem gratiam:quam ſi uiueret ille propoſitam:inuidiam nullam: in ſumma computabam:ſi munere hoc iam tertio fungerer. faciliorem mihi excuſationẽ fore:ſi quis incidiſſet:quẽ non deberem accuſare.Nam cum eſt omniũ officiorum finis aliquis:tum optime libertati uenia obſequio præparatur.audiſti cõſilii mei motus: ſupereſt alterutra ex parte iudiciũ tuum:in quo mihi æque iucunda erit ſimplicitas diſſentiẽtis: q̄ comprobantis authoritas.

C.Plinius Macro.S.

PErgratum eſt mihi:ꝙ tã diligẽter libros auunculi mei lectitas:ut hẽe oẽs uelis: q̄raſq; q ſint.fungar idicis ptibus:atq; ẽt quo ſint ordĩe ſcripti notũ tibi faciã:ẽ.n.hæc ſtudioſis nõ iniucũda cognitio.De iaculatiõe eqſtri

PErgratum. Marcus librorum Plinii ſenioris ſtudioſus requiſierat quot edidiſſet. omnes.n. cupiebãt habere:cui Secundus non ſolum numerum: & ordinem recenſet:uerum etiam diligentiam illius circa ſtudia:cum alioquin eſſet occupatiſſimus repræſentat.Marcos plures multorum teſtimonio per illa tempora fuiſſe lego.incertum tamen ad quem ſit ſcripta epiſtola. Antoninum ſuſpicari licet.quædam uero exemplaria Macrum habent:quem Secundus alibi teſtatur fuiſſe conſulem deſignatum. Philoſtratus inſuper Marcum declamatorem Bizantium ab Adriano dilectum ſcripſit. Auunculi.Plinii ſenioris: cuius ſoror Cæcilium Secundum genuit. Partibus.officio. Indicis.tabulæ: quæ præponitur libris:ut:& numerum:& ordinem tam librorum:q̄ rerum per capita indicet:an magis inſcriptio intelligẽda: qua unuſquiſq; ſummatim liber demonſtrat: nam:& Martialem comperio pro inſcriptione uſum.Et cocco rubeat ſuperbus index.eſt præterea qui alicuius facinoris particeps coniurationem detegit:& digitus poſt pollicem primus. Hæc cognitio.ordo librorum. Iaculatione equeſtri.quomodo quis utatur iaculo in equo aduerſus hoſtem. huius libri octauo ſuarum hiſtoriarum idem meminit:in quo etiam uidetur ſcripſiſſe de generoſitate equorum. Iaculatione equeſtri.Ferentarii equites ii dicuntur:qui eminus ſolent dimicare:quorum alii iaculis:alii arcu utuntur; iaculantur quos tarentinos uocamus:arcu utuntur:qui equites ſagittarii:& a nonnullis Scythæ uocãtur. Tarantinorũ duo ſunt genera:nam alii longius iaculantur:& ob eã rem equites iaculatores dicuntur: & tarentini ſpeciali uocabulo:alii cũ ſemel.aut bis iaculum miſerint:quo leuiori utuntur:manus de cætero cũ aduerſario conſerunt:& comminus pugnare incipiunt.hæc Aelianus. Vnus. liber compoſitus

Marcus.

Macer.

Index.

Pli.ſenioris ſcripta.

unus.hunc cũ p̄fectus alæ militaret:pari ĩgenio:
cura q̃ cõposuit.De uita.Q .Põponii Scdi duos:
a quo singl'r ẽ amatus:hoc mẽoriæ amici q̃si debi
tũ munus exoluit.Bellorũ Germaniç.xx. quibus
oĩa:q̃ cũ Germanis gessimus bella collegit: ĩcho
auit cũ in Germania militaret sõnio mõitus: asti
tit.n.q̃escenti Drusi Neronis effigies: q Germa-
niç latissime uictor ibi p̃iit.Cõmendabat mẽoriã
suã:orabatq̃: ut se ab iniuria obliuiõis adsereret.
Studiosi tres ĩ sex uolumia p̄p amplitudinẽ diui-
si:q̃bus oratorẽ ab ĩcunabulis instituit: & p̄ficit.
Dubii s̃monis.viii.scripsit sub Nerone nouissis
ãnis: cũ oẽ studiorũ gñs paulo liberius:& erectius
periculosum seruitus fecisset.a fine Aufidii Balli

Ala est. Alæ.equitum:q̃ ad similitudinẽ alarũ protegant acies ab utraq̃ parte Vegetio:Modesto:& Seruio
Põponi⁹ tradentibus:& alarios milites Cæsar.quos Vegetius alares appellat. Pari.summo.Qu. Pomponii Secũ
Secũdus di.Tacitus non.Quintũ:sed Publium:interdum Lucium prænomine uocat tanta scripturæ uarietate:si
cut mendose apud Fabiũ legit̃ fuisse controuersiã inter Pompeium:& Senecam an gradus elimiat ĩ tra-
gœdia dici oportuisset:pro inter Pomponiũ:& Senecam.fuit enim in tragœdia omniũ:quos Quintilia
nus uidisset longe princeps: quẽ senes eruditione ac nitore Pindarũ tragicũ putabant:si qd forte in tra-
gœdiis familiarior amicus tolleret: q̃ ipse
retinendũ arbitraretur dicere solebat:ad
populum prouoco:ita ex populi:uel silen-
tio:uel applausu:aut amici:aut suam sen-
tentiam sequebatur: uir sane dignitate ui
tæ:uel perpetuitate famæ: quamuis diuer
so scribendi genere Afro Domitio cõparã
dus:nam cum Saturnillo:quibus consuli-
bus Caius trucidat̃:collega fuit:& in Ger
mania superiore de uictis Cartis triũpha-
lia ornamenta ex decreto senatus est ade-
ptus modicam famam eius apd posteros:
in quis carminum gloria præceluit.huius
igitur uitam conscripsisse:& cœnam: quã
ille.C. Cæsari Germanici filio dederat li-
bro quarto decimo Pli.senior asserit: seq̃
uidisse Tiberii: Caiiq̃ Græcorum littera-
rum manus monumenta: quæ apud eun-
dem uatem ciuemq̃ clarissimum seruabã
tur.Memoriæ.æternitati:q̃q̃ hoc opus cũ
multis interciderit in germania. quã militiã Plinius senior lib.xvi.designat. Militaret p̄fectus alæ esset
Drusus sub Pomponio. Astitit.apparuit.Quiescẽti.in somno. Drusi Neronis.Drusus Nero Tiberii Neronis:
Nero & Liuiæ Drusillæ filius:quam petenti Augusto iam Tyberium:qui postea imperauit enixam: & tũc gra
uidam maritus concessit:non abfuit tamen suspitio ex uitrico per adulterii consuetudinem procreatũ.
is in quæsturæ:præturæq̃ honore dux rhetici: deinde germanici belli occeanum septemtrionalem pri-
mus romanorum ducum nauigauit:trans Rhenum fossas noui:& immensi operis effecit: quæ Drusinæ
uocatæ sunt:hostem etiam frequenter cæsum:ac penitus in intimas solitudines actum non prius desti-
tit insequi:quam species barbaræ mulieris humana amplior uictorem tendere ultra sermone latino p̄-
hibuisset:quo festinas Druse non contentus rebus a te gestis?non tibi omnia dii dederunt intueri. qua-
re abi:nam:& gestorum tuorum:& uitæ iam tibi finis adest.ouandi ius: & triumphalia ornamenta per-
cipiens:ac post præturam confestim inito consulatu:atq̃ expeditione repetita supremum diem morbo
obiit in æstiuis castris:quæ ex eo appellata sunt scelerata:nonnulli putant ueneno interemptum Augu
sto consentiente:q̃ non uerisimile uidetur:cum tantopere:& uiuum dilexerit:ut cohæredẽ semper filiis
istituerit: & defunctum ita pro concione laudauerit:ut deos precatus sit similes illi Caium:& Lucium su
os Cæsares facerent: sibiq̃ tã honestum quandoq̃ exitum darent : nec contentus elogium tumulo eius
uersibus a se compositis exculpsisse:nisi etiã uitæ memoriam prosa oratione composuisset: & Tiberium
fratrẽ cum ægrum audiuisset magnis itineribus:ut cõtenderet: misit: qui adhuc trahentem animã Dru-
sum offendit:cuius cadauer magna pompa Romam delatum:in sepulchrum Caii Cæsaris conditũ est,
qui Liuii epitoma fecit contra cæterorum opinionem fractura: equo super crus eius collapso mortuũ
tradit trigesimo die: q̃ id acciderat. Latissime uictor.ad Albin usq̃ fluuium domuit germanos : illius
gesta Strabo:& Liuii abbreuiator enumerant:sed longe plura Ouidius Liuiam matrẽ longo carmie so-
lando prosecutus. Studiosi tres.libri tres quos studiosos uocauit: qd iis maximum studium impende-
Studium rat:& lectores non minus ahibere deberent.est.n.studium animi assidua occupatio ad aliquam rem ap-
plicata magna cum uoluntate.sic nuncupatos Fabius:& Gellius testat̃.quos hic libro octauo summe p̄-
Liber bat:in eis multa ad oblectandas eruditorum aures afferens:unũ tantũ uellicans. In sex uolumia:liber
Volumẽ maiora complectit̃:uolumen minora:nam pars libri est uolumen ut sic dixerim Tranquillũ scripsisse li-
brum duodecim Cæsarũ:iure totum opus librũ appellauerim:at singulorũ uitas uolumina.quare Ouid.
de sua metamorphosi dixit.Sunt mihi mutatæ bis quinq̃ uolumina formæ:ea græci τμηματα.i.secti
ones dixerunt:scias tñ interdũ cõfundi.uolumẽ a ueluendo:& ĩplicando dictũ:q̃ antiqui scedas cõplica
bant:& Iuue.per cõplicatos Cæsaris anticatones figurã obscenã descripsit. Ab incunabulis.ab ĩfantia.
Institutõ hunc secutus est Fa.(nã iterdũ Pli.citat)istitutiones suas uberi⁹ lucubrãdo. Instituit.ĩducit.ĩstruit a pri
nes cipio:unde istitutiones Iustiniani:q̃ legũ rudẽ: & ĩsciũ p p̄cipia ad maiora introducãt. Dubii sermonis

de grammatica in quo esset loquendi ambiguitas.Diomedes:& Priscianus in hoc opere Pliniũ interdũ citant.ipse præterea in præfatiõe naturalis historiæ suũ recognoscit.nam de grammaticis inquit semp expectaui parturiri aduersus libellos quos de grãmatica edidi:quorum fragmenta nostro sæculo Ioãnes Torrellius asserit ad manus suas peruenisse. Nouissimis annis.imperii.tunc iá magis:atq; magis sæuiẽte Nerone. Seruitus.tyrannis. Paulo liberius.quale satyricũ:historicum:comicum:tragicum. A fine Aufidii Bassi.non a morte Aufidii Bassi:sed a fine historiarum eius:nam:& ipse historias cõposuit:egregie utiq; in libris belli germanici præstitit.extant adhuc quædam illius uerba de morte Ciceronis.uir fuit optimus: sed infirmi:& exhausti corporis: in quem senectus maximo pondere incubuit:uerum eá alacri animo quoad defecit sustinuit: illũ Seneca uidisse testatur:& constãtiam eius epistola commendat.uidetur illa historia Plinius Vespasiani tempora complexus: nos quidem inquit in præfatione naturalis historiæ omnes patrem te:fratremq; diximus opere iusto temporum nostrorum historiam orsi a fine Aufidii Bassi.ubi sit ea quæres:iam pridem per acta sancitur:& alioquin statutum erat hæredi mandare:ne quid ambitioni dedisse uita iudicaretur. Aufidi⁹ Bassus. Pli.loc⁹.

xxx.unus.Naturæ historiaꝝ.xxxvii.opus diffusum: eruditũ:nec mĩus uariũ:quã ĩpa natura.miraris q; tot uolumina:mlťaq; in his tã scrupulosa hõ occupatus absoluerit?magis miraberis si scieris illũ causas actitasse aliquãdiu:decessisse anno vi.&.L.mediũ tp̃s distentũ:impeditũq;:qua officiis maximis:qua amicicia principum ægisse.sed erat acre ingenium: incredibile studium: summa uigilãtia: Lucubrare a Vulcanalibus incipiebat

xxxi.liber historiarum romanarum: quas Tacitus:& Tranquillus interdum citant. Naturæ historiarum.de naturali historia:quo uno opere græcos eruditione uincimus:ibi enim omnem naturæ uim:& potentiam explicat:quo si latinitas careret non a fonte perenni:sed a riuulis sæpe deficientibus rerum cognitionem hauriret.quanta in eo eruditio:& uarietas:quanta rerũ copia.quæ segetis fertilitas:& apotheca:ut mihi innumerabiles:& græcorum:& nostrorum thesauros in unum cõposuisse uideatur:& esse maris instar:in quod omnia decurrant flumina:& unde emergant. Diffusum. amplum:spaciosum. Eruditum.refertum rerum cognitione. Varium.diuersitate rerũ. Scrupulosa. difficilia:ardua. Occupatus.officiis distentus. Homo.nõ deus.idem in præfatione.homines.n.sumus:& occupari officiis. Causas actitasse.sæpius dicendo patrocinium suum præstitisse clientib⁹. Mediũ tp̃s.dimidium uitæ.interdiu. Distentũ.implicitum. Qua.partim.libro sexto.qua fœminæ:qua uiri:& ad Traianum qua priuatim:qua publice:in panagyrico qua ciuium:qua sociorum uoluntatibus: ideo plura exempla huc adduximus:q; in multis exemplaribus legebatur quã:& ne uno Secundo contenti simus Apuleium audiamus libro nono dicentem:qua pugnis:qua cubitis: qua morsibus conuerberat:& Pacatum in laudibus Theodosii:iam te ipsum qua publice:qua priuatim uideret priscorum luxuria ducum uiuentem:deniq; Mamertinum pro consulatu:qua sacra:qua prophana rapiebant. Amicicia principũ.Vespasiani præsertim:& Titi:q; ipse confitetur.subcisiuis inquit temporibus ista curamus.i.noctur nis ne quid uestris putes cessaiũ horis:dies uobis impendimus. Acre acutum:uehemens. Lucubrare. studere.nã lucubratio eit studiũ nocturnũ non solum circa litteras:sed etiam alias res. Fabius ideoq; lucubrantis silentiũ noctis:& clausum cubiculũ:& lumẽ unũ uelut tectos maxime teneat:& libro.xi.oratori uigilandæ noctes:& fuligo lucubrationũ bibenda. Apuleius uerũ perpeti etiam nocte prorsus instabili machinarum uertigine lucubrabant peruigilẽ farinã:Columella item ad lucubrationem uespertinã palos decẽ:uel ridicas quinq; conficere potest:totidẽq; per antelucanam lucubrationem:& salix decissa pridie ad lucubrationem expurgari potest.Tranquillus lucubratoriam lecticulam appellat:in qua lucubrare solebat Augustus. A Vulcanalibus.festis Vulcano dicatis.ridicula illorum interpretatio:qui uulcanalia accipiunt tempora nocturna:quibus surgunt fabri ad opus antelucanum.de mense augusti fuisse Vulcanaliorum diem authoritate Plinii:& Columellæ comprobatur:ille enim libro.xvii.fici cum Vulcanalibus tonuerit cadent.at hic.xii.libro inquit decimo calendas septembres sol in uirginẽ trãsitũ facit:hoc:& sequenti die tempestatem significat:interdũ:& tonat:& paulo post.cæteꝝ augusto circa uulcanalia tertia satio est:eaq; optima radicis:& rapæ:itẽ napi:idẽ mox atrum olus iubet serere a uulcanalibus usq; in calendas septembres:& raphanum augusto mense circa uulcanalia cum maturius:de quib⁹ in cultu ortoꝝ sic mentionẽ fecit. Quin & Tardipedi sacris iam rite peractis Nube noua seriẽ:cœli pendentib⁹ undis Congilis.ex præcedentib⁹ igiť colligo Vulcanalia fieri ad decimũ cal.septembris:cui sententiæ accedit fragmentũ uetustissimi calendarii Romæ repertũ:sic enim incisuꝫ fuit in mẽse Augusto. C.X.VOLCAN.NP.VOLCANO.IN.CIRCO FLAM.nam.P. Victor ædem Vulcani in Circo Flaminio nona urbis regione locat.postridie Vulcanalia mondũ patere tradit Festus.nec me fugit insup Vulcani lustria fieri solita circa.xi.cal.Iunias Ouidio in Fastis referente:quẽ si totũ haberemus: non pfecto elaborauissemus in Vulcanaliorum die inquirendo.solitos aũt fuisse ueteres in fine autũni:q; etiã nunc in publicis gymnasiis obseruať:lucubrationẽ antelucanam incipere testatur Iuuenalis. at nunc post finẽ

Qua

Lucubratio.

Vulcanalia.

non auſpicādi cauſa : ſed ſtudendi ſtatim a nocte multa:hyeme uero ab hora ſeptima: uł cū tardiſſime octaua.Erat ſane ſomni parciſſimi: nonnūq̄ etiam inter ip̄a ſtudia inſtantis & deferentis.Ante lucem ibat ad Veſpaſianum imperatorem:Nā ille quoq; noctibus utebatur:inde ad delegatum ſibi officium:reuerſus domum quod reliquū tēporis:ſtudiis reddebat:poſt cibum ſæpe:quē interdiu leuem:& facilem ueterum more ſumebat. æſtate ſiquid ocii:iacebat in ſole : liber legebať: adnotabat:excerpebat:nihil enim legit:qđ nō excerperet:dicere ēt ſolebat:nullū eſſe librū tā malum:ut nō aliqua ex parte ꝓdeſſet.Poſt ſolē plærūq; frigida lauabatur:deinde guſtabat: dormiebatq; minimū:mox quaſi alio die ſtudebat in cœnæ tp̄s:ſup hanc liber legebať:annotabať:& quidē curſim.Memini quēdā ex amicis:cū lector q̄dā perperā ꝓnunciaſſet:reuocaſſe:& repeti coegiſſe:huic auūculum meū dixiſſe:itellexeras:nēpe cū ille annuiſſet:cur ergo reuocabas?decē amplius uerſus hac tua iterpellatiōe ꝑdidimus:tāta

autumni media de nocte ſupinum Clamoſus iuuenem pater excitat:accipe ceras:Scribe puer.uigila:uñ
nimiq; laudať a Secundo auunculus:q̄ ſoleret inchoare lucubrationem autumni initio. Nō auſpicā-
di.nō auſpicii capiēdi.mos erat ante dilluculū luminibus:& lychnis apertis auſpicia capere Plut.in quæ
Auſpicium. ſtionibus referente:priuſq; auſpices poſtea augures nominatos:& Metellū pont.Max.uetuiſſe poſt augu
ſtū inaugurare Gellius Varronis authoritate innixus tradit.nā magiſtrat⁹ quādo una die eis auſpicādū
Augurium. erat:& ſup auſpicato agendū poſt mediā noctem auſpicabantur:& poſt meridiē ſole magno. diuerſum
fuiſſe auſpiciū ab augurio Pli.ſenior oſtē-
dit:cū inquit auguria ex auib⁹ Car. auſpi
cia auiū Thyreſias inuenit : auſpiciū.n.ab
auiū aſpectu:& auguriū ab auiu3 garritu
dictū ſcribit Feſt⁹. Statiꝫa uulcanalib⁹
ſic ordinandū.i.ſequenti die poſt uulcana
lia:eſt alia lectio ꝓ ſtatim : ut legas æſtate
tanq̄ ſi annū in duo diuideret tātū:in æſta
tē:& hyemē:ac priorē autumni ptē:& ue-
ris poſteriorē ꝓ æſtate intelligeret:nā ſeq-
tur hyeme uero:& ipſe Secūdus libro.viii.
ad Fuſcum ubi quomodo ſtudeat ſcribit:
annū tm̄ i æſtate:& hyemē partiť. A no-
cte multa ad multū tēporis ante diei exor
tū. Septima.noctis. Cū tardiſſime.repe-
te icipiebat lucubrare. Somni parciſſimi.
tantū.n.dormiebat q̄tū ad tuendā ualitu-
dinē ſatis erat.unde in præfatione inquit
cū ſomno ualitudinē computamus. In-
ſtantis.grauantis eius oculos. Deſerētis.
abeūtis ipſo tractu:& reſiſtentis. Ille no-
ctibus utebatur.uigilabat ante diē.memo
rat Trāquillus Veſpaſianū multū de no-
cte uigilaſſe:deinde per lectis epiſtolis:offi
ciorumq; omniū breuiariis amicos admit
tere ſolitū:& Philoſtratus nō multū diſpa
ria refert ſummo mane Apolloniū ueniſ-
ſe ad Veſpaſianū: percuntatumq; ianito-
res qđ imperator ageret:audiuiſſe illū iam
pridem ſurrexiſſe:& ſcribendis epiſtolis uacare:quo audito dixiſſe Apollonium Damidi.iam uir regnat.
Delegatum.cōmiſſum:demandatum a Veſpaſiano. Reuerſus.poſt peractū officium. Leuem cibum.
Interdiu. mediocre prandium, Interdiu.de die.in quem ſenſum.Caro.Terentius:Varro:Marcellus accipiunt:no
men etiam interdius ab aduerbio deducentes. Veterum more.qui bis in die cibū ſumebant.id quod a
quibuſdam Secundi temporibus obſeruabatur:maior tamen pars cœna contēta erat. In ſole.ad ſudo-
Frigida. res excitandos.Iuuenalis:Noſtra bibat uernum cōtracta cuticula ſolem. Frigida.aqua:quam antiquos
Calida. guſtare conſueuiſſe Athenæus teſtatur:conuenit itaq; Cæciſianæ breuitati:ut frigida tantum legatur:&
Columella greges armentorum frigida lauari iuſſit:pari modo libro.xxviii.os calida.Martialis in diſti-
chis:Frigida non deſit:non deerit calda potāti:non abnuerim plærūq; frigidā : & calidam cum additio-
ne aquæ apud authores inueniri.Fabius tradit ſæpius reperiri caldum.q̄ calidum: rarenter.n.hoc uti ꝓ-
baros:ſic in epiſtolis ad.C.Cæſarem emendatius executum Auguſtum:non quia calidum non ſit latinū:
ſed quia odioſum. Lauabatur frigida.ad reſtringendum corpus. Quaſi alio die. poſt ſomnum tanq̄
Perperā alia nox præteriſſet. In.uſq; ad. Legebatur.ab aliquo lectore. Curſim.raptim: properanter. Perpe-
ram.male.barbare.uocabulum hiſtoricorum:q̄ Liuius interdum uſurpat.Hirtius tamē aut Oppius nō
uſquequaq; in eundem ſenſum.capti inquit tabellarii:qui a Corduba ad Pompeium miſſi erant. perpe-
ramq; caſtra noſtra peruenerant.i.temere:& errore uiarum decepti. Reuocaſſe.iuſſiſſe lectorem quæ
dixerat.repetere. Nempe cum ille annuiſſet.cum amicus reſpondiſſet quæ lector male pronūciauerat:
Verſus intellexiſſe. Verſus.an quia liber ille metro conſtabat:an quod magis probo ordines uerborum: quas
uulgo lineas uocamus.Fabius quippe cum in Bruto.M.Tullius 10t milibus uerſuum de romanis tantū
oratoribus loquatur.Secundus libro quarto:non paginas tantum epiſtolæ.ſed etiam uerſus : ſyllabaſq;
numerabo.Tranquillus in Auguſto:non diuidere uerba.non ab extrema parte uerſuum habundātes lit
Interpellare. teras in alterum transferre ſolitus erat.Virg.etiā remorum:& uitiū ordines uerſus uocar.Cenſorin⁹ no
minatū uerſum ab eo q̄ fluat:ſeq; ipſe circumeat:putat. Interpellatiōe.interruptiōe.eſt aūt iterpellare

ſecundum Aſconium mediam alterius orationem interrumpere:uel Actioni alterius ſe interponere: interdum ad alia transſerť:ut apud Liuium morte alterius Cenſoris religionem interpellatã legimus. idẽ ualet interpollare frequens apud.Qu.Curtium tradentem epularum ſacietatem Alexandrum ludis interpollaſſe:& ocio bellum interpollandum.alibi:ſi quis arti tuæ intentum : & exta ſpectantem ſic interpollet.aliquando differre ſignificat.ut illud non ultra interpollandum ratus. Parſimonia.diligentia nõ abutendi temporis. Surgebat.ordo:& ſenſus:æſtate ſurgebat a cœna luce ideſt æſtatis tempore finem coenæ ſuæ faciebat adhuc lucente die : at hyeme intra primam noctis horam cœnã terminabat. Lege.neceſſitate. Hæc. ob ſeruabat prædictum uitæ ordinem. Vrbis fremitum.ſtrepitum: perturbationem urbanam. In ſeceſſu. in uilla. Interioribus.locis balinei ſecretioribus. ut de thermis: baptiſterio. piſcina frigidatia: & caldaria. Diſtringitur: ſtrigilibus radiť: de quibus Marti. Pergamus has miſit curuo diſtringere ferro.cõſueuere antiqui ad ſudorem excitandum ſtrigilibꝰ radi leuiter. erat autẽ ſtrigilis inſtar eius: qua equi ſtrigilanť:ſed minor: & leuior. Apuleius ſtrigileculam nominauit. Hippias inquit ſophiſta ſibimet fabricauerat honeſtam ſtrigileculam recta faſtigatione clauſulæ: flexa tubulatione ligulæ: ut & ipſa in manu capulo moraret: & ſudor ex ea riuulo laberetur: & ſtrigilibus aureis uſos græcorum quoſdaȝ tradit Athenæus.nam fricatio ſi uehemens ſit : corpus durat : ſi lenis mollit:ſi multa minuit:ſi modica implet . in hac Aſclepiades maximam partem uoluminis : cui titulus communium auxiliorum conſumpſit. Audiebat aliquid. intendebat legenti aliqua. Dictabat. dicebat quæ notarius exciperet. Huic uni.compoſitioni. Ad latus.iuxta erat.adhærebat. Notarius. q notis quibuſdam breuibus citiſſime notabat : quæ Plinius dictaſſet.de quo Martialis: Currant uerba licet manus eſt uelocior illis:nondum lingua ſuum : dextra peregit opus. Seneca quid uerborum notas? quibus quãuis citata excipitur oratio:& celeritatem linguæ manus ſequitur. ſed pluribus notarii uelocitatem Auſonius exequitur eo carmine:cui initium:Puer notarum præceptum. huius inuenti exordiuȝ Plutarchus Ciceroni aſcribit:hanc ſolam dicens Catonis orationem ſeruatam.M. Tullio conſule uelociſſimos ſcriptores deponente:atq; docente:ut per ſigna quædam:& paruas:breueſque notas multarum litterarum uim habentes dicta colligerẽt.nondum enim reperti erant ii qui notarii appellantur:ſed tũc primum huius rei ueſtigium ferunt extitiſſe: nam poſtea Mœcenas notas quaſdam litterarum breuiſſimas excogitauit:& eas per Aquilam libertum multis publicauit.notarios Tranquillus & Seneca actuarios appellant:quod in acta referrent actiones:quæ dicebantur in ſenatu:& ad populum: longo tempore poſt dicti ſunt notarii: quibus publica cura ſtipulandorum inſtrumentorum ab imperatore commiſſa fuit.Lampridius eum notarium:qui falſum cauſæ breue in conſilio imperatorio retuliſſet Seuerus inciſis digitorum neruis ita:ut nunquam poſſet ſcribere:deportauit.dictos notarios a notis Hammoniꝰ credidit:& Paulus de teſtamento militari innuit.L. inquit Titius miles notario ſuo teſtamentum ſcribendum notis dictauit. Manicis.tegumentis manuum contra frigus.Palladius.tunicas uero pellicias cum cucullis:& ocreis.manicaſq; de pellibus:quæ uel in ſyluis:uel in uepribus ruſtico operi:& uenatorio poſſint eſſe communes parari iubet.fiunt interdum manicæ ferreæ:quibus utuntur milites in bello ad tutelam manuum:harum mentionem fecit Iuuenalis.Balteus:& manicæ: & Flauiꝰ Vegetius monet ſiniſtra brachia ſagittariorum manicis munienda.ſunt præterea manicæ uincula ad conſtringendas captiuoꝵ manus.Virgil.manicis poſt terga reuinctum. Apuleius manicis etiam cunctos coarctant.pedicæ autem ad continendos pedes.idem author:quid ſi manus manicis conſtringantur?quid ſi pedes pedicis coartẽtur? Virgil.Tunc gruibus pedicas:& retia ponere ceruis. Aſperitas cœli.frigiditas aeris intoleranda.

Strigiles

Notariꝰ

Manicæ

Pedicæ

erat parſimonia temporis: Surgebat æſtate a cœna luce:hyeme intra primam noctis : ſed tanquã aliqua lege cogente : hæc iter medios labores urbiſq; fremitum . in ſeceſſu ſolum balinei tempus ſtudiis eximebatur:cũ dico balinei de interioribus loquor.nã dũ diſtringiť:tegiturq;: audiebat aliquid:aut dictabat.ĩ itinere quaſi ſolutus cæteris curis huic uni uacabat : ad latus notarius cũ libro: & pugilaribus: cuius manus hyeme manicis muniebantur: ut ne cœli quidem aſperitas ullum ſtudii tempus eriperet:qua ex cauſa Romæ quoq; ſella uehebatur . Repeto me correptũ ab eo cum ambularem : poteras inquit has horas ñ perdere.perire.n.oẽ tempus arbitrabatur:quod ſtudiis nõ impartireť . Hac intentione tot iſta uolumina pegit: electorũq; cõmentarios . clx . mihi

Sella lectica:quam cubiculum uiatorium Plinius uocat.in ea ſolitos legere romanos teſtatur Iuuenalis:Atque obiter leget:aut ſcribet:uel dormiet intus. Repeto.reminiſcor. Ambularem.ſpaciarer ocioſe. Perire omne tempus. Varro dum ſtuderet pluribus horis uiuere arbitrabať: noſtra enim uita uigilia eſt.Saluſtius in præfatione Catilinarii indoctorum uitam:& morem iuxta exiſtimat. Impartiretur. daretur. Intentione.perſeueranti ſolicitudine. Commentarios. commẽtarii ſunt nõ eloquẽtiæ cauſa Commẽtarii

fcripti:fed memoriæ fummã rex̧ complectentes:& id præcipue agentes:ut fi quis eloquens uellet maio
rum gefta referre:materiam ex cõmentariis eloquii miniftris haberet.unde multos imperatorum legius
commentarios rex̧ fuax̧ reliquiffe:ut Tiberium tradente Suetonio: nam de uita fua cõmentarios fum-
matim:breuiterq́ compofuit:& Cæfarem dictatorem cõmentarios fuos tam eleganter compofuiffe:ut
præ repta:non præbita facultas fcriptoribus uideatur.pudet referre:quæ dicant fup illud Modeftini .ff.
quarto in cõmentarium principis deferri: nos in diurnalem:& rationalẽ: in quẽ princeps acta fua refert:
interpretandum ducimus. Electorum.re
rum electarum.

reliquit Opifthographos quidem: & mĩutiffime
fcriptos:qua ratiõe multiplicat̃ hic numerus. re
ferebat ipfe potuiffe fe : cũ ꝓcuraret ĩ Hifpania:
uendere hos cõmentarios Largio Licinio .cccc.
mil .nũmũ:& tũc aliquãto pautiores erãt. Nõne
uidet̃ tibi recordãti quantũ legerit? quantũ fcri-
pferit? nec in officiis ullis:nec in amicicia princĩ
pũ fuiffe? Rurfus cũ audis : qd ftudiis laboris ĩ-
penderit:nec fcripfiffe fatis? nec legiffe? Quid ẽ
.n.qd non:aut illæ occupatiões ĩpedire? aut hęc
inftantia nõ poffit efficere? Itaq́ foleo ridere : cũ
me qdã ftudiofum uocant: qui fi cõparer illi fum
defidiofiffimus. Ego aũt tm̃ : quẽ parti publica:
parti amicox̧ officia diftringunt. Quis ex iftis:
q tota uita litteris adfidẽt:collatus illi: ñ q̃fi fom
no: & inertiæ deditus erubefcat? Extẽdi eplam:
q̃uis hoc folũ:qd̃ requirebas: fcribere deftinaffẽ:
quos libros reliqffet. Cõfido tñ hæc quoq́ tibi ñ
minus grata : q̃ ipfos libros futura : quæ te non
tantum ad legendos eos : uerumetiam ad fimile
aliqd elaborandum poffunt æmulationis ftimu-
lis excitare. Vale.

C.Plinius Seuero.S.

X hęreditate:quę mihi obuẽit:emi ꝓxie

Opiftho-
graphos Opifthographos. in ter-
go fcriptos : ὀπισθεν enim poft. γραφη
fcriptura.fuit enim moris antiqui tantũ
in anteriore pagina fcribere: quod Mart.
monftrat de fuo libro fcribens iuerfæ pu
eris arande carthæ: & Iuue.longiffimã tra
goediam taxans in pria fatyra notat: & in
tergo nec dum finitus Oreftes.Porphyrio
nem Acro fecutus hoc uerbo utitur: opi-
fthographas epiftolas appellans.& Vlpia-
nus de bonorum poffeffione fecũdum ta-
bulas. Carthæ appellatio etiam ad nouã
carthã refertur: & ad deletitiam:proide fi
in opifthographo quis teftatus fit hinc pe
ti poteft bonorum poffeffio.uis ridere? le-
ge inibi iurifconfultorum glofemata.opi
fthonomos boues in Lybia dici a quibuf-
dam teftatur Athenæus ꝙ retroeuntes pa
fcuntur. Qua ratione. ꝙ erant in tergo
fcripti:& litteris minutiffimis. Multipli-
catur.geminatur.fiũt.cccxx. Referebat.
Procura-
tor Cæfa-
ris narrabat. Procuraret.procurator Cæfa-
ris effet: cuius acta geftaq́ fic comproba-
bãtur:ac fi a Cæfare gefta effent:nã Clau-
dius a fenatu impetrauit : ut quæ fui pro-
curatores ftatuiffent eandẽ uim haberent
ac fi ipfe ftatuiffet:fi tamẽ uenditionis:uel
tranfactionis: uel donationis caufa quafi
rem proptiam tradant: nihil agunt:nõ .n.
alienare rem Cæfaris inuito principe licz:
fed diligenter gerere cõmiffum.eft autem
ꝓcuratoris officiũ rationes omnium redi
tuũ:qui ad Cæfarẽ fpectarent ꝓcurare diligenter: cũ facultate defendendi:& acqrendi non alienãdi: &
diftrahendi:Lãpridius in Seuero ꝓcuratores interpretatur rationales:in quox̧ fimilitudinẽ:qui rẽ priua
tã curant ꝓcuratores Columella nominauit. Largio Licinio.de quo in præcedentibus. Quadringen-
tis milibus.Nummũ.quadringentis fextertiis. potius nummũ dicimus:quæ forma in põderibus frequẽ
tius obferuatur.nummox̧ quidã ferrei:ut apud Spartanos: quox̧ author Lycurgus: quidã ærei:quorũ
inuentor Saturnus fecundũ Eutropiũ:Plinius tñ Seruiũ regẽ primũ fignaffe æs afferit: quidã argentei:
quox̧ Phedõ excogitator.aureox̧ nummox̧ inuentorẽ Plinius nefciri putat.Plut.fcripfit quattuor nũ-
Nũmus mos ualuiffe drachmã unã atticã:ita ut mile nũmi drachmas atticas ducentas & quinquaginta confice-
rent. Pauciores.miores numero. Principũ. Vefpafiani ac Titi:fuperiorũq́ ætatis fuæ Cæfax̧. Nec
in officiis ullis.tanq̃ fi ftudio tm̃ uacaffet. Nec fcripfiffe fatis.refpectu ftudii intentiffimi. Illæ occupa
tiones.circa diurna officia:quæ oĩa ftudia ĩpedire debuiffent. Inftantia.cõtinua ftudiox̧ ĩtentio: & affi
duitas. Ego aũt.fum defidiofiffimus in cõparationẽ illius:fed aliox̧ non:cũ fim occupatus publicis: &
priuatis officiis. Collatus illi. fi cõparet̃ auunculo meo. Tota uita. totũ uitæ tp̃s. Litteris affident.
in ocio litterario funt. Somno.ꝙ fcripferit:& ftuduerit minus q̃ ille. Extendi epiftolam. longiorẽ fe-
ci q̃ inftituerã. Hoc.quot effent Plinii libri. Hæc de ftudio eius. Elaborandum. excolendum cũ la-
bore perficiendum. Stimulis.irritamentis.

X hæreditate.Seuex̧ municipem fuum rogat:ut fignum æreum Comi ĩ tẽplo Iouis ponendũ
procuret:bafimq́ cum fuo:& honox̧ nomine incidendam: fe breui in patriã uenturum pro-
mittens. Ex hæreditate.fiue Saturnini:fiue aliorum:nã multox̧ hæres fuit Secũs. Proxime

nuper. Corinthium signum.statuam ex ære corinthio olim in maximo precio: ut Vetres potius uolue rit exulare:quam corinthia tradere Antonio.de corinthio ære:& statuis supra historiam altius repetiui- mus. Modicum.mediocre. Festiuum.gratiosum.elegans. Expressum.faberrime signatum. & excus- sum ad archetypum. In omni re.sapio perexiguum. In hac.fabrili:& statuaria. Celat uitia.uestit: cõ- tegit multo enim præstantius facere signum nudum ad unguem:q̃ uestitum. Parum.obscure:sed aper te. Effingit.format.exprimit.repræsentat per effigiem. Stantem.erectum.pedibus nitentem. Muscu Musculus
li.ex neruis:& carthilagine condensati: q- bus robur ostenditur. itaque Columella equum lato: & musculorum toris nume- roso pectore commendat. Rutilius Tau- rus Aemylianus apud eundem omne cor- pus musculorum densitate nodosum cæ- teris anteponit. & Vegetius tyrones mu- sculosis humeris cõpactos mauult eligi. hic quæret aliquis cur Seneca in naturali- bus medullas: & musculos ossibus attri- buerit. tanquam essent medullis connexi musculi:sed non ita est:nam sicut medul- la est tanquam ossis anima:ita musculi ca thena illius: an magis extrinsecus roboris ministri.musculus insuper bellicum istru- mentum a marinis belluis authore Vege tio:de quo pluribus Cæsar: & Hirtius in commentariis: & diminutiuũ a mure.au- thores sunt Plinius:& Apuleius. Venæ. Vena
sanguinis receptacula:arteriæ spiritus Se- Arteria
neca tradente:at Gellius scribit uenam re ceptaculum sanguinis:& spiritus commi- xti:in quo minus spiritus sit: plus sangui- nis:arteriam uero eiusdem commixturæ: sed in qua spiritus plus: sanguinis minus. Magnus etymologicus sententiam Sene- cæ comprobat:& arteriam: q͏ spiritu3 ser uet:uel q͏ cõtra eleueẽ tremores faciens: more suo dictam putat. Aristoteles de ue nis multa libro tertio de animalib⁹. Ru gæ.tenues sulci:nam crispatur pellis ex se nio deficiente sanguine. Vt spirantis.tã- quam si uiueret. Cedentes.demissi:plani.
Exile collum. & quæ sequũtur signa sunt præmaturi senis. Papillæ.mammæ: Papilla
abusus tamen est uocabulo: nam mamil- Mamilla
la est omnis eminentia uberis: papilla bre ue illud unde lac trahitur:quantum a Co lumella colligitur. Iacent. dependent. Recessit.fugit.diminutus est. Eadem.se nilis.uidetur. Vt a tergo.apparet:uel est.
Artificum.peritorum excussorum. Te nere oculos. in contemplationem. sui ad- ducere. Tyrunculum.rudem ĩ hac arte. tyro enim in quacunq͏ re nouus translatiue dicitur. Corinthium.signum. In patria nostra. Comi. Celebri.frequenti. Dignum templo.quod maximum in municipio erat.sicut Iuppiter inter deos maxi mus credebatur. Basim.firmamentum.suppedaneum. Capiat. incisos habeat. Honores.magistrat⁹. qui a nobis in eius uita enumerantur. Quod mauis.quod erit tibi gratius. Offici. præfecturæ æra- rii. Isto.comum. Contrahes frontem.tristaberis:quod monstratur ex corrugatione frontis: quæ mo- do tristiciam:modo læticiam aperte indicat. Adiecero.addidero me futurum tecum. Eadem hæc.of- ficii negocia & occupationes, Exire.proficisci ab urbe.

Corinthium signum:modicum quidem: sed festi uum:& expressum:quantum ego sapio: qui for- tasse in omni re: in hac certe per quam exiguum sapio: hoc tamen signum ego quoque intelligo: est enim nudum:nec aut uitia:si qua sunt: celat: aut laudes parum ostentat: effingit senem stan- tem.ossa:musculi:nerui:uenæ:rugæ: etiã ut spi- rantis apparent:rari:& cedẽtes capilli: lata frõs: contracta facies:exile collum: pendẽt lacerti:pa pillæ iacent:uenter recessit:a tergo quoq͏ eadem ætas:ut a tergo æs ipsum: quãtũ uerus color in- dicat:uetus:& antiquum. talia deniq͏ omnia: ut possint:artificũ oculos tenere:delectare imperi- toꝝ: quod me quanquam tyrunculum solicita- uit ad emendum:Emi autem: non ut haberẽ do- mi:neq͏ enim ullum adhuc Corithium domi ha- beo: Verum ut in patria nostra celebri loco po- nerem:ac potissimum in Iouis templo: Videtur enim dignum templo:dignum deo donum. tu er go(ut soles omnia: quæ a me tibi iniunguntur) suscipe hanc curam: & iam nunc iube basim fieri ex quo uoles marmore: quæ nomen meum: ho- noresq͏ capiat:si hos quoque putabis addendos. ego signum ipsum:ut primum:iuenero aliquem: qui non grauetur:mittam tibi:uł ipse(quod ma uis)Afferam mecum.destino enim si tamen offi- cii ratio permiserit: excurrere isto. gaudes q͏ me uenturum esse polliceor.sed contrahes frontem: cum adiecero ad paucos dies: neq͏ enim diutius abesse me eadem hæc:quæ nondum exire patiun tur. Vale.

C.Plinius Caninio Rufo.S.

Odo nunciatus. Silii Italici mortẽ Caninio Rufo municipi suo significans de breuitate uitæ conquerit᷑: inde sumpta occasione cũ res humanæ futiles: & caducæ sint: eũ hortat᷑: ut aliquo

Silius Italicus

studio℞ opere pfecto mortalitatẽ fugiat. Silius Italicus. orator: & poeta: qui secundũ bellũ punicũ metro complexus. Italicũ aũt existimo cognominatũ non ab Italia: neq; ab Italica colonia in Hispania: cuius gentile secundũ Stephanũ Italicensis ẽ: sed a Corfinio Peligno℞ metropoli: quã Samnites communẽ uniuersis Italis ciuitatẽ demonstrantes: eamq; translato nomine Italicam appellantes contra po. ro. receptaculũ: propugnaculumq; constituerũt authore Strabone. Stephanus præterea Italicum Siciliæ oppidulum esse testat᷑: nã si fuisset hispanus ꝑfecto Martialis illius unicus admirator: & laudator auidissime tantum ui℞: & dignitate: & ingenio celeberrimum inter suos recensuisset: ubi hispano℞ scriptorũ summa cum uoluptate meminit. addo ex authoritate Taciti: Italicum Sueuoruʒ regẽ iisdem temporibus fuisse. Inedia. abstinentia edendi. Neapolitano. prædio: qđ iuxta Neapoliʒ possedit. Valitudo. morbus fuit.

Clauus

Clauus insanabilis. secũdũ medicos clauus uocatur exitus tunicæ uueæ oculi: & tũicæ oculi exit⁹ ab ulcere ηλοσ græce dicitur: ĩcurabilis aliquando: & ad perniciem trahens. inquit autem. Paulus libro sexto. clauus callus est rotundus albus similis claui capiti per omnem corporis partem consistens. sed præsertim in plãta pedum: & digitis dolorem: & difficultatem in gressu inurit. morticinum uulgo appellatũ scribit Pli. & Cor. Celsus tradit. clauus uerruca nõ dissimilis: nonnunq̃ alibi: sed in pedibus maxime nascit᷑: præcipue ex contuso: q̃uis interdũ aliter: doloreq;: si non alias: ingredienti tñ mouet: sine curatione uix unq̃ desinit: nascunt᷑ & in albo oculi callosa tubercula: quos clauos a similitudie figuræ idẽ uocat. & Vlpianus de edicto edilitio: qui clauũ habet: morbosum censet. bouũ etiam ceruicẽ: & ouium ungulas infestare clauos tradit Columella. & clauũ in arboribus morbũ refert Teophrastus: & eũ secutus Plinius. nec me p̃terit Columellã clauiculos in uite solitũ nominare exiles nepotes exeuntes a palmite: quos capreolos uulgus appellat. Beatus: & felix. de quibus copiose libro primo. Minorẽ. filiũ Seuerũ nomine: cuius obitu Martialis libro nono patrẽ solatus est carmine: cui initiũ: Festinata sui gemeret cũ fata Seueri Silius ausonio nõ semel ore potẽs. Meliorẽ. p̃stantiorẽ filiũ. Florentẽ. ætate: & fortuna.

Reliqt. supstitẽ post se. Cõsularẽ. iã cõsulatu functũ. Læserat famã. infamis fuerat: & mali nois Silius. Spõte accusasse. sua spõte: & nõ metu Neronis uiros bonos accusasse. In Vitellii amicicia. Tacitus Cluuiũ Rufũ: & Siliũ italicũ testat᷑ fuisse uerbo℞ testes: q̃ Sabinus: & Vitel. in æde Apollinis simul pepigere. Proconsulatu Asiæ. quẽ sub Domitiano fuerat adeptus. Gloriã reportauerat. laudat⁹ fuit quia in ea prouincia se integre gesserat. Maculã. infamiã. Veteris: ĩdustriæ. dũ alios accusationib⁹ infectatur sub Nerone: ne ipse piret. Laudabili ocio. studioso secessu. Pricipes. primarios uiros diuitiis: & authoritate. Sine potẽtia. sine iperio: & factiõe: unde sine maliuolẽtia. Salutabat᷑. ꝙ erat potẽtio℞ Mar. testimonio. Cubiculo sp. se cõtinebat: cubiculo inquã. Nõ frequẽti ex fortuna. i. nõ ea multitudie salutantiũ frequẽtato sicut Silii fortũa exigebat: uel nõ ex fortũa frequẽti. i. nõ erat cubiculũ illđ ornatũ sicut eius fortũa: q̃ sæpe sedam fuerat exptus: reqrebat: uł nõ ex fortũa frequẽti. i. nõ ex uł̃gari cõditiõe. an magis multos Silii cubiculũ frequẽtasse nõ fortunã sequẽtes: ut solet uulgus: sed mores eius spectatos. alia lectio ẽ nõ ex fortuna pñti. nõ. s. cubiculo se cõtinebat pp pñtem re℞ statũ: q optius est Traiano prĩcipe: sed pp morbũ. Scribebat carmia. secũdũ bellũ punicũ metro cõponebat Mar. Sili Castalidũ dec⁹ soro℞: Qui plura barbari furoris ingenti premis ore: nã cũ foro renũciasset aduersus trãsit eodẽ libro epigrãmatωn sexto referẽte. Emeritos musis: & Phœbo tradidit annos: Proq; suo celebrat nũc Helicõa foro. Cura. labore: arte.

Poeta Natura

Ingenio. natura. nã oratores fimus: poetæ nascimur: & poeta natura magis: q̃ arte cõstat. hic faciunt Diogenis uerba: ita se inquit hẽt res: ut poetæ quidẽ si prosa oratiõe scribere uelint efficiant: q uero prosa scribere consueuerunt: si poetæ sibi partes uendicare uelint: non consequantur: ex quo liquet alterum naturæ: artis alterum opus esse. Mar. Tullius pro Archia. atqui sic a summis

MOdo nũciatus ẽ Silius italicus ĩ Neapolitão suo inedia uitã finisse: cã mortis ualitudo: erat illi natus ĩsanabilis clauus: cuius tedio ad mortẽ irreuocabili cõstãtia decurrit: usq; ad suppmũ diẽ beat⁹: & felix: nisi q, minorẽ ex liberis duobus amisit: sed maiorẽ: meliorẽq; florẽtẽ: atq; ẽt cõsularẽ reliqt. læserat famã suam sub Nerone: credebat᷑ spõte accusasse: sed in Vitelli amicicia sapiẽter se: & cõiter gesserat. ex pcõsulatu Asiæ gloriã reportauerat: maculã ueteris ĩdustriæ laudabili ocio abluerat. fuit iter principes ciuitatis sine potẽtia: sine inuidia: salutabat᷑: colebat᷑: multũq; ĩ lectulo iacẽs: cubiculo sp non ex fortũa frequẽti. doctissimis sermonibus dies transigebat: cum a scribendo uacaret. scribebat carmina maiore cura: q̃ ingenio: nonnunquam

iudicia hominum recitationibus experiebatur.
Nouissime ita suadētibus annis ab urbe secessit:
seq; in campania tenuit:ac ne aduentu quidē no-
ui principis inde commotus est. Magna Cæsaris
laus:sub quo hoc liberum fuit:magna illius:qui
hac libertate ausus ē uti:erat.φιλοκαλλοσ usq; ad
emacitatis repræhensionem. plures iisdem locis
uillas possidebat:adamatisq; nouis priores negli
gebat: multum statuarum: multum imaginum:
quas non habebat mō:uerum etiam uenerabat:
Virgilii ante oēs: cuius natalē religiosius: q̄ suū
celebrabat:Neapoli maxie:ubi monumētū eius
adire: ut templum solebat. in hac tranquillitate
annū.v.&.lxx.excessit delicato magis corpore:
q̄ īfirmo:utq; nouissimus a Nerōe factus ē cōsul:
ita postremus ex oibus:quos Nero cōsules fece-
rat: decessit. illud ēt notabile: ultimus ex Nero-
nianis cōsularibus obiit:quo cōsule Nero periit.

hominibus.eruditissimisq; accepimus cæterarum rerum studia:& doctrina:& præceptis:& arte consta-
re:poetā natura ipsa constare:& mentis uiribus excitari. Iudicia.quid de scriptis suis iudicarent. Re-
citationibus:nam Secundus asserit recitationem esse optimum emendandi modum. Suadentibus an-
nis post sexagesimum ætatis annum:cum liberum erat senatori uacare ab officiis publicis. Campania. Cāpania.
de qua Pli.suo loco:& libro.xviii.ac cæteri rerum scriptores plura in laudem eius:unus tamē nobis Lu-
cius Florus hic satisfaciet: toto orbe terrarum pulcherrimā Campaniæ plagam scribens: nō modo Ita-
liæ:nihil mollius cælo:nanq; bis floribus
uernat:nihil uberius solo: ideo summum
liberi patris cum Cerere certamen. nihil
hospitali⁹ mari:hic illi nobiles portus:Ca
ieta: Misenus: & tepentes fontibus Baiæ
Lucrin⁹: & auernus quædam maris ocia:
hic amicti uitibus montes Gaurus:Faler-
nus: Massicus: & pulcherrimus omnium
Vesuui⁹ Aethnei ignis imitator:urbes ad
Mare Formiæ: Cumæ: Puteoli:Neapolis:
Herculaneum: Pompeii: & ipsa caput ur-
bium Capua quondam inter tres maxi-
mas Romam.Carthaginemq; numerata:
romani imperii æmula: & ꝓpter agri fer-
tilitatem ne destrueretur reseruata. Ad-
uentu noui principis. Traiani in urbem:
qui dum esset in expeditione contra Ger-
manos a Nerua sene adoptatus: & Cæsar
factus in urbem rediens habenas imperii
sumpsit.huius reditus Martialis: sed lati⁹
Secundus in panagyrico meminere, ubi
nos historiam melius explicabimus. Cō
motus.ut occurreret Traiano uenienti:ne-
mo enim Traiani aduentū expauit. Cæ-
saris.Traiani. Liberum. permissum im-
pune:ne senator aduenienti principi officiū suum præstaret. Illius Silii: qui non est ueritus iram Tra-
iani ocio suo.φιλοκαλλοσ.elegans:amator pulchritudinis.est alia lectio non dissona propter sequen-
tia.καινοφιλος idest nouarum rerum cupidus. Emacitatis repræhensionem.emendi uicium rarū uo-
cabulum inuentu emacitas:quod apud unum alium annotauimus: quosdam inquit Columella emaci- Emacitas
tas in comparandis armentis exercet:de tuendis nulla cura tangit.nā ab emace deduci recte potest:quo
.M.Cato usus est. Nouis.uillis:quas nuper coemerat. Priores:prius præstinatas. Statuaꝝ.uirorū il-
lustriū:& doctrina pstantiū. Imaginū.picturarū:quas in bebliothecis locabat antiquitas: ut illarū sti-
mulis ad studia īcitarent. Cuius natalē. Virgilii natalis idibus octobris fuit Mar.Octobres Maro cō- Virgi.
secrauit idus: cui sniæ Seruius accedit: & opinatur natalē tm̄ antiquos dixisse: iuniores addidisse diem: Natalis.
uiderit ipse:& eū secuti:ego āt nō Horatiū: quē inter antiquos putat: sed Terētiū potius antiquū reor: Antiqu⁹.
antiquū Nestorē:& ulyssem itelligit Secūdus apud Tacitū.qd ergo dixit comicus ille:nēpe.Virg.& Ho
ratius natalē tm̄:& iuniores:ut Mar.plærūq; sine additiōe diei:& lōge recētior eo Vegetius.qd ipse Se-
cūdus:gnimo sæpius apud iuniores:qbus ē amica breuitas: natalē tm̄mō inuenies pīertim soluta orō-
ne:nā poetas ꝓ cōmodo suo nō dissentio cōfundere. Neapoli.Palæpolis olim uicina Neapoli postea ex Neapolis
duabus una facta ciuitas:& dicta Neapolis Chalcidensium colonia:& ipsa Parthenope a tumulo Syre-
nis appellata:ad quā plurimi ab urbe secedebant quietis gratia:ut quos senectus: uel aduersa ualitudo
conflictabat.maxime autē qui eruditioni dabāt operā:nec iniuria igiť a Martiale docta appellať. Mo-
numentū eius.qđ testať idem author lib.xi.Silius hæc magni celebrat monumenta Maronis:& mox:iā
ꝓpe desertos cineres:& sancta Maronis Noīa q coleret paup:& unus erat. Monumētū eius.cū Brūdu Virg.mo
sii mortuus esset trāslata sunt eius ossa Neapolim: & sepulta uia puteolana intra lapidē secundū. Vt numētū.
templū.tanq̄ rem sacrā:& diuinam. Tranquillitate.ocio litterario. Excessit.transgressus est. Delica
to.enerui.fluxo. Factus ē consul.creatus est consul a Nerone Silius cum galerio Trachallo: Pli.senior
libro octauo aeui sui consulatus Appii Iunii &.P.Silii meminit. Neronianis consularibus.quos Nero
consules fecerat. Quo consule.dū Silius gereret consulatū. duo notāda: & ꝙ ultimus a Nerone crea-
tus cōsul: post oēs neronianos consules uixerit: & quod ultimus neronianoꝝ consulū obierit:quo con
sule Nero interiit:nā hostis ab senatu adiudicatus in suburbanū Phaontis liberti cōfugiēs:cum milites Neronis
sentiret aduenientes:seipm adiuuāte Epaphrodito cōfecit anno ætatis suæ trigesimo scđo: ut alii uno ætas.

Quod me recordantē fragilitatis humanæ mise
ratio subit. Quid enim tā circumcisum? tā bre-
ue? q̄ hoīs uita longissima? an non uidet tibi Ne
ro modo fuisse? cū interim ex iis: qui sub illo ges
serant consulatum: nemo iam superest? Quāquā
quid hæc miror? Nuper. L. Piso pater Pisonis il-
lius: q a Valerio Festo p summū facinus in Afri-
ca occisus est. dicere solebat: nemīnē se uidere in
Senatu: quē consul ipse sententiā rogauisset: tam
angustis termis tantę multitudinis uiuacitas ip̄a
concludit: ut mihi nō uenia solū dignæ: uerūetiā
laude uideantur illæ regiæ lachrymæ. Nam fe-
runt Xerxen cum immensum exercitum oculis
obiisset: illachrymasse: q tot milibus tam breuis
īmineret occasus: sed eo magis hoc quicquid est
tēporis futilis: & caduci: si non datur factis: nam
hoꝝ materia ī aliena manu: nos certe studiis me
moriā proferamus: & quatenus nobis denegatur
diu uiuere: relinquamus aliquid: quo nos uixisse
testemur. Scio te stimulis non egere: me tamen

minus: quidā trigesimo mensibus quinq; diebus uiginti. Fragilitatis. instabilitatis: caducitatis. Circū
cisum. contractū. Longissima. ut centum annorū: nam respectu immortalitatis uita hominum quāuis
Piso longissima: tamen breuis est. Nero. legimus etiā Neronem. L. Piso. qui cum Nerone. ii. consul fuit:
deinde ab eodē imperatore uectigalibus publicis cū Ducenio Geminio: & Pompeio Paulino præposi-
Festus tus: Vespasiano: & Tito. coss. Africæ præfectus: eius filius ingenio quietus legatū habuit Valeriū Festū
sumptuosæ adolescentiæ: neq; modica cupientē: sed affinitate Vitellii anxium: qui par imperiū procon-
suli gerens incertum an Pisonem tentaue
rit ad res nouas: an tētanti restiterit: quo-
niam secreto eorum nemo affuit. Claudi-
us Sagitta prospera nauigatiōe præuenit
Papyrium centurionem missum a Mutia
no: asseuerauitq; mandata īterficiendi Pi-
sonis centurioni data: multa præterea ad-
dens: quibus Pisonem ad res nouas moli-
endas impelleret. nihil ad ea moto procō-
sule: centurio a mutiano ubi portum Car
thaginis ītrauit magna uoce: læta Pisoni
omnia tanquam pricipi continuare: ad si-
milia obuios hortari: uulgus credulum in
forum ruere: præsentiam Pisonis exposce
re: ille indicio Sagittæ: uel insita modestia
domi se continens centurionem percon-
tatur: postquaʒ quæsitum sibi crimen: cæ-
demq; comperit: animaduerti in eum ius-
sit nō tam spe uitæ: q̄ ira in percussorem:
quod idem Clodium Macrum legatū in-
terfecisset. anxio deinde edicto Carthagi-
nensibus increpitis intra domum clausus
solita munia haud quanquam obibat. Fe-
stus igitur consternatione uulgi: & suppli
cio centurionis audax ocenos auxiliares:
& mauros in necem Pisonis misit: qui do-
mū pconsulis obscura luce ingressi haud
procul cubiculo seruū: q se interrogantibus egregio mendacio Pisonem eē responderat: obtruncant. nec
multo post indicio Bebii Massæ Piso interficitur. hæc Tacitus. Neminem. senatorum: nam omnes de-
cesserant. Consul ipse. cum Nerone secundo. Sententiam rogasset. consul enim senatui præsidebat: &
ius rogandarum sententiarum habebat: primum consules designati: deinceps cæteri censebant. Tam
angustis. sensus est. tam breui spacio tot homines uiuunt: & moriuntur. exclamatio opportuna: qua mo
Viuacitas uet indignationem: & miserationem. Viuacitas. uita. Fabius pro cupiditate uiuendi ponit impiam ui-
uacitatem dicens. Apuleius uero pro uigore: & robore uitæ. uirum inquit magnanimuʒ magnanimæ ui
Xerxis lachrymæ uacitatis uolentem uolentes accipite. Xerxen illachrymasse. Diuus Hieronymus ad Heliodorum: Xer-
xes ille magnus rex potentissimusq;: qui subuertit montes: maria constrauit: cum de sublimi loco infini
tam hominum multitudinem: & innumerabilem uidisset exercitum: fleuisse dicitur: quod post centum
annos nullus eorum: quos tunc cernebat superfuturꝰ esset. sed Herodotus libro historiarum septimo la
tius hoc tractauit. Xerxes inquit cum intueretur omnem helespontum nauibus obductum: omnia lit-
tora: atque Abydenorum plana hominibus referta: se beatum iactauit: & post hæc lachrymas fudit:
quod animaduertens Artabanus eius patruus interrogauit: quam diuersa rex inter se facis: dudum te
beatum esse dixeras: nunc lachrymas fundis: & ille reputantem me inquit q̄ breuis est omnis humana ui
ta subiit horum miseratio: quorum: cum tot sint: nemo ad centesimum annum supererit. Tot milibꝰ.
septingenta milia de regno: & trecenta milia de auxiliis armasse traditur: ut nō immerito proditum sit
flumina ab exercitu eius siccata: nauium quoq; decies centena milia numero habuisse dicitur: nisi men-
da est apud Iustinum. Plinius refert Xerxen in Dorisco. centum uiginti milia hominum tantum dinume
rasse. Obiisset. lustrasset. Hoc tpis. uita nostra. Quicqd est. quātulūcūq; est. Futilis. fluxi: uani ab effun-
dendo: & futile uas quod patulo ore: & acuto fondo in sacris erat. authores sunt grammatici. Si non da-
tur factis. nisi dispensatur circa præclare gesta. Hoꝝ. factoꝝ. In aliena manu. in facultate alioꝝ: non no-
stra. q. d. materia bene gerendaꝝ reꝝ est in manu imperatoris: ac eoꝝ: qui p̄sunt exercitibus: nos: quod
unum possumus: æternitatem studiis comparemus: nam & qui fecere: & qui facta alioꝝ scripsere multi
laudant. Proferamus. extendamus uiuendo post mortē. Aliqd. aliqd opus mēoratu dignū. Stimulis icita

tionibus:exhortationibus. Euocat.ipellit. Currenté.pronum ad studia.perstat in uerborũ metaphora. Me.istigare.αταθηδεριστ.sumptú ab Hesiodi georgicis:qbus scribit.αταθηδ εριστ ηδεβροτοισι

.i.bona aút cõtẽtio hæc mortalib9:hic.n.poeta duas facit cõtentões iter mortales:quaꝝ altera é laudáda:cũ inuicé certáus honoris:& uirtutis cá:altera pniciosa: cũ maloꝝ gra cõtédius. Acis.Suetonius Tranquillus per Secúdũ impetrauerat sibi a Neratio Marcello tribunatú militũ:deinde rogauerat:ut in Cæsenũ Syluanum transferretur: ꝙ consilium summe probat Secundus:& policetur se facturũ.

tuí caritas euocat:ut currenté quoq̃ istigé: sicut tu solesme αταθηδεριστ: cũ iuicé se mutuis exhortationibus amici ad amorem immortalitatis exacuunt. Vale.

C.Plinius Trãquillo.S.

Acis pro cætera reuerentia:quã mihi pstas: ꝙ tam solicite petis: ut tribũatum: quem a Neratio Marcello clarissimo uiro impetraui tibi:in Cæsennium Syluanũ propinquũ tuum transferam: mihi autem sicut iucũdissimum ipsum te tribunum:ita nõ minus gratũ alium per te uidere:neq̃.n. esse congruens arbitror:quem augere honoribus cupias: huic pietatis titulos inuidere qui sunt omnibus honoribus pulchriores. Video etiã quã sit egregium: & meri beneficia: & dare: utrãq̃ te laudé simul assecutuꝝ:si quod ipse meruisti:alii tribuas: ꝑterea itelligo mihi quoq̃ gloriæ fore:si ex hoc tuo facto non fuerit ignotũ amicos meos: nõ gerere tãtum tribunatũ posse:uerumetiã dare. quare ego uero honestissime uoluntati tuæ pareo: neq̃ eni adhuc nomen in numeros relatũ est. ideoq̃ liberũ é nobis Syluanũ i locũ tuũ subdere:cui cupio tam gratum esse munus tuũ:q̃ tibi meũ. Vale.

C.Plinius Cornelio Minutiano.S.

O.sum iam pscribere tibi q̃tum in repu. puíciç Bethycç cã laboris exhauserim: nã fuit multiplex: acta est sæpe cum ma

Pro cætera reuerentia.inter reuerentiam:quã mihi præstas in cæteris rebus hoc quoq̃ reuerenter facis. Tribunatum. militarem. Asconius duo genera facit eoꝝ qui Rufuli dicuntur:ul secundũ alios Rutuli: qa Rutulus Rufus legem primo tulit de iure tribunorum ab exercitu creandorum: alii sunt comitiati: qui comitioru ʒ causa designantur. Vegetius maiorem tribunũ militũ tradidit per epistolam sacram: imperatoris iudicio destinari: minoreʒ tribunum prouẽire ex labore: & cũ una quæq̃ legio deceʒ cohortes haberet:primæ:quæ miliaria uocabatur: ꝑerat tribunus armorum scientia:uirtute corporis:morum honestate ꝑcipuus: reliquæ cohortes pro ut principi placuisset a tribunis: uel a ꝑpositis regebantur. Aelianus cohorti quingẽtariæ:quam hominum quingenti duodecim componunt tribunum minorem: & miliatiæ quam hominũ mile uiginti quatuor tribunum maiorem præficit. tribunum uocatum a tribu scribunt: præest.n. militibus:quos ex tribu primus Romulus legit:uel a tribuẽdo iure:lege Marcelluʒ de re militari quod tribuni officium eét. Tribunus militaris

Clarissimo uiro. Priscus Neratius Marcellus iprimis Traiano carissimus: & summus iurisconsultus.de quo non multo ante. Tibi.pro te. Cæsenium Syluanum. Syluinum rhetorem ab Heliogaballo Lãpridius tradit interfectum: & Cæsonium a Seuero Spartianus: si tamen alter horuʒ fuit:uerisimilius é potuisse ad Seueri tempora:q̃ Heliogaballi puenire. Titulos.laudes. Pietatis.amoris in propinquuʒ.In numeros relatum.tuum nomen nondum relatum est in ordinem tribunorum:erat enim adhuc integrum alium subrogare:secus si fuisset ascriptuʒ numero cæterorum.dicimus milites nondum relatos in numero cum delecti quidem sunt.nondum tamen in suos ordines peruenere:quod iurisconsultus plærunque testatur:ut Vlpianus de bonorum possessione ex testamento militari.si quis inquit militum ex alio numero translatus sit i alium quemuis: & hinc exemptus sit:& illo nondum peruenerit:tamen poterit iure militari testari: est enim miles quamuis in numeris non sit.sed nomen ipsius tantum. Cæsenius Syluanus

Ossum.Cor.Minutiano Macrino singulos actus accusationis Classici per epistolam narrat:& qué euentum actio sortita:quotq̃ labores perpessus sit:quamuis.L. Albinum in dicẽdo copiosum sociũ haberet:asseuerenter contẽderẽ hunc esse Minucianũ:qué supra rogauerat:an approbaret susceptã Classici accusationẽ:& octauo libro huius actionis orationẽ mittit. Perscribere.totã rẽ litteris significare.in rep.duplex lectio circũferẽ si placet in rep.sic ordinandum: quantũ laboris sustinuerim in rep.to.respectu puinciæ Berhycæ:si uero legeris in publica,puinciæ Bethycæ causa:clarior est sensus.Exhauserim:sustinuerim.Multiplex.quia multi criminum participes accusat sunt. Miutian9

Varietate.alii.n.absoluti:alii reo℞ damnati. Vnde.ex quibus causis euenit tanta uarietas. Fœdus. auarus. In ea.prouincia Bethyca. Violenter.crudeliter. Sordide.auare. Dictum.scomma : adagiuz.

Vēustus

Venustos.qui cū gratia quadam:& uenere loquūtur ii uenusti appellantur.Fabius author.imitatus est Secundus.M. Tullium:qui sexta in Verrē actione inquit nunquā tantū malum est siculis : quin aliquid facete:& commode dicant:uelut in hac re aiebant in labores Herculis nec minus hunc imanissimū Verrem:q̄ illum aptū Erymanthium referre oportere. Non illepidū.non insulsum:urbanum:cum lepore.

gna uarietate. Vnde uarietas? unde plures actiones? Cæcilius Classicus hō fœdus: & aperte malus proconsulatū in ea:nō minus uiolenter: q̄ sordide gesserat eodē anno:quo in Aphrica Marius Priscus. Erat autem Priscus ex Bethyca : ex Africa Classicus:inde dictum Bethyco℞: ut plærūq; dolor etiā uenustos facit:nō illepidū ferebatur: dedi malum : & accepi . Sed Marium una ciuitas publice: multiq; priuatim reū peregerunt.in Classicū tota prouincia incubuit:ille accusationē:uel fortuita:uel uolūtaria morte ꝑuertit. Nā fuit mors eius infamis:ambigua tn̄:ut.n.credibile uidebat̄ uoluisse exire de uita : cū defendi non posset:ita(mi℞) pudorē dānationis morte fugisse:quē non puduisset damnanda cōmittere: nihilominus Bethyca etiā in defuncti accusatione ꝑstabat: ꝓuisum hoc legibus: ītermissū tn̄: & post longā intercapedinē tunc reductū . Addiderunt Bethyci quot siml̄ socios: ministrosq; Classici detulerunt: nominatiq; in eos inquisitionē postularunt.aderā Bethycis: mecumq;.L. Albinus uir in dicendo copiosus:ornatus:quem ego:cum olim mutuo diligerē: ex hac officii societate amare ardentius cœpi :habet quidem gloria: in studiis ꝑsertim: quiddā ακοινωνητον nobis tamē nullū certamē : nulla contentio : cum uterque pari iugo: non pro se:sed pro causa niteretur: cuius: & magnitudo:& utilitas uisa ē postulare:ne tm̄ oneris singl̄is actōibus subirēus. Verebāur:ne nos dies:

Dedi malum. Marium priscum malum uirum Africæ proconsulem misi. Accepi. Classicum Afrum proconsulem in Bethyca habuimus. Reum peregerunt.condēnari fecerunt: sic interpretatur Vlpianus: nam peregisse reum nō aliter quis uidet̄: nisi condemnauerit. Prouincia Bethyca.

Reū pagere

Incubuit.fecit impressionem:accusationem intendit. Præuertit.declinauit:subterfugit. Infamis. turpis. Ambigua.an uoluntaria an fortuita. (Mirum) est hominem fœdum:& sordidum. Damnanda.atrocia scelera animaduersione digna.

Prouisum hoc legibus. cauent leges ut mortuos liceat accusare.Sceuola ad legez Iuliam repetundarum : datur ex hac lege: & in hæredes actio intra annum dumtaxat a morte eius:qui arguebatur.Marcellus ad senatusconsultum Turpillianum. morte rei iudicium soluit̄ : nisi tale crimē fuerit : cuius accusatio aduersus hæredes durat:ueluti maiestatis: idem in accusatōne repetundaruz est: quia hæc quoq; morte non soluitur Modestinus de accusationibus: & inscriptionibus ex iudiciorū publicorum admissis.non alias transeunt aduersus hæredes pœnæ bonorum ademptionis:q̄ si lis contestata:& cōdemnatio fuerit secuta excepto repetundarum : & maiestatis iudicio:quæ etiam mortuis reis cū quibus nihil actum est adhuc:exerceri placuit : ut bona eorum fisco uendicentur: adeo ut diui Seuerus:& Antoninus rescripserint : ex quo quis aliquod ex his causis crimen contraxit: nihil ex bonis suis alienare:aut manumittere eum posse. Martianus de publicis iudiciis : defuncto eo qui reus fuit criminis pœna corporalis extincta est. In quacunq; causa criminis extincti debet is cognoscere:cuius de pecuniaria re est cognitio. Intermissum.ꝑ aliqd̄ tp̄s leges istæ siluere:nā per longā desuetudinē tacito oīum consensu illas abrogari receptū est.sed senatus:& abrogatas reducer̄: & nouas inducere potest. Intercapedinē.temporis spacium:& loci plærunq;:ut apud Ciceronē. Festus ait esse tempus interceptū:ille uocabulū obscænū esse uoluit in ep̄lis ad Pætū: & pariter Fabius: contrariū eius diuisionem esse dicentes:sicut illa coniunctio alias appellari posset:est autem intercapedo interstitium:& spaciū inter anum & uuluam:quod.s.duo foramina intercapiat:& sepiat.ide translatiue pro spacio ad alia transfertur.Addiderunt.accusationi. Socios.conscios:& scele℞ participes.Detulere. reos fecere.Inquisitionē.cognitionē criminū:q̄ solet fieri si ꝓcesserint indicia. Aderā.aduocatus erā. Lucius Albinus.quo socio ēt usus est in cā Iulii Bassi.& Ioseph⁹ tradit añ Hierosolyma℞ captiuitatē illic Albinū iudicem ro.fuisse.Dion in Traiano meminit Luciū fuisse ꝓfectū aduersus Dacos: & cōtra Parthos multa memorāda gessisse.Officii.aduocationis.ακοινωνητον in cōicabile.nā Qui uelit īgenio cædere:rar⁹ erit.Iugo.labore:cōcordia.Pro se.ꝑ gloria ꝓpria.Pro cā.ad utilitatē Bethyco℞. Postulare exigere. Tantū oneris.si oēs reos simul cōplexi fuissemus.Singulis actōibus.nā plures actiones in una cā habebant̄:q;

Interca pedo

Lucius Albinus

ne uox: ne latera deficerent: si tot crimina: tot reos uno uelut fasce complecteremur. deinde ne iudicum intentio multis nominibus: multisque causis non lassaretur modo: uerumetiam confunderetur: mox ne gratia singulorum collata: atq; permixta pro singulis quoq; omnium uires reciperet. Postremo: ne potentissimi uilissimo quoq; quasi piaculari dato: alienis pœnis elaberentur. Etenim tum maxime fauor: & ambitio dominatᷓ: cum sub aliqua specie seueritatis delitescere pōt. Erat in consilio Sertorianum illud exemplum: q robustissimum: & firmissimum militem iussit eq caudā: reliqua nosti. Nam nos quoq; tam numerosum agmen reorum: ita demū uidebamus posse superare: si per singulos carperetᷓ. placuit primis ipsum Classicū ondere nocentem: hic aptissimus ad socios eius: & ministros transitus erat: qa socii: ministriq; probari nisi illo nocente non poterant. Ex qbus duos statim Classico iunximus: Bebium Probum: & Fabium Hispanum: utrūq; grā: Hispanum etiam facundia ualidum: & circa Classicum qdem breuis: & expeditus labor. sua manu reliquerat scriptū: qd ex quaq; re: qd ex q̄q; cā accepisset. miserat ēt ep̄las Romā ad amiculam quandam iactantes: & gloriosas his quidem uerbis: Io Io liber ad te uenio. Iam sextertiū quadragies redegi parte uēdita Bethycorum. Cōtra Hispanum: & Probum multum sudoris. horum

uidimus factum aduersus Priscum. Dies. quia interuentu noctis senatus soluebatur. Latera. uires. spiritus. Nominibus. reorum. Ne gratia singulorum collata. sensus est uerebamur si omnes simul accusarentur ne gratia quam unusquisq; reorum habebat apud unum aliquem senatorum si simul conferretur prodesset etiam omnibus respectu huius: & illius. Omnium. nam aliqui inuisi absoluti fuissent fauore gratiosorum reorum. Potentissimi. rei uel gratia: uel diuitiis. Dato. exposito. damnato. Vilissimo. conditionis infimæ. Quasi piaculari. tanquam ad expurgationem cæterorum reorum: piacularia auspicia arbitrabatur antiquitas: quæ sacrificantibus tristia portendebant: & Seruius piaculū duo significare credidit: purgationem: & contaminationem. Ambitio. fauor quæsitus blanditiis: & precibus. Erat in consilio. accedebat ad nostrū cōsiliū: & nos non mediocriter mouebat. Sertorianū illud exemplum. Sertorius corporis robore: atq; animi consilio parem naturæ indulgentiam expertus: pscriptōe Syllana dux Lusitanorum fieri coactus: cum eos ratione flectere non posset: ne cum romanis uniuersa acie confligere uellent statuit ita obiicere hosti: ut periclitarentur: ipse uero cum reliquis copiis in tēpore subueniret: Quare multis uulnerib᷒ cōfectos: qui iniussu suo pugnam inierāt suppetiis opportune latis in castra reduxit: nec multos post dies uafro consilio in suam sniam perduxit. duos enim i cōspectu eoꝝ cōstituit equos: alteꝝ ualidissimū: alteꝝ infirmissimū: ac deinde ualidi caudam ab imbecillo sene paulatim carpi: infirmi a iuuene eximiarum uirium uniuersam conuelli iussit: obtemperatum imperio est. sed dū adolescētis dextera irrito se labore fatigaret. senio confecta manus ministerium est executa. tunc barbaræ concioni quorsum res ea tenderet cognoscere cupienti: subiecit Sertorius: equi caudæ consimilem esse nrum exercitū: cuius partes aliquis aggrediens opprimere possit: uniuersum conatus: prosternere: celerius tradiderit uictoriam: q̄ occupauerit. Ita gēs barbara aspera: & regi difficilis in exitium suum ruēs: quam utilitatem auribus respuerat: oculis peruidit. hæc Valerius Maximus: Plutarchus: & Iulius Frontinus in suo strategematico. Equi caudam. simul totam conuelli. Reliqua. reliquum historiæ de equis. Agmen. multitudinem translatum uerbum ab historicis: nec immerito: cum sermo per comparationē ab historia dependeat. Carperetur. uelitaretur. exciperetur. nam carpi agmen dicitur: cum aliquis intercipitur militum. Nocentem. obnoxium criminibus tanquam principem. Aptissimus. iustissimus. commodissim᷒.

Transitus. descensus ad accusandum. Gratia. beniuolentia senatorum. legitur etiam genere. i. nobilitate. Expeditus. facilis ad comprobanda crimina. Sua manu. manus non tantum corporis membrū: sed & proprias lras significat: q etiā nunc uulgo usurpamus: & amanuenses scribendi ministri a manu dicti sunt. in masculino manus bonū significat. ut in carmine saliarii cerum manum: creatorem bonum dixerunt. Amiculā. meritriculā. Massurius libro memorabiliū scribit pellicem apud antiquos eā habitā: quæ cū uxor non esset: cum aliquo uiuebat. quā nunc uero noīe amicā: paulo honestiori uocabulo cōcubinā appellari Paulo referēte. amiculū uero diminutiuum ab amictu. Io io liber ad te uenio. instar rhythmi. io io lætātiū uox. Liber. a debitis. solutus. & a pauptate. diues. Sextertiū q̄dragies. q̄drigēta milia nūmū. Redegi. accumulaui. expleui. Vēdita pte. distracta: & aliēata bonoꝝ pte. an magis Classicū iactāter scripsisse Bethy. hoīū ptē uēdidisse qđ maioris crimis fuit: q̄ eoꝝ bōa uēdidisse. Sudoris. labo

Piacularia

Sertorius de quo

Manus

ris:ab eo quod sequitur. Ingrederer.attingerem.ordirer. Ministerium.turpe ministrorum officium. Crimen esse.perinde teneri ac si ipsi authores forét.Marcellus.ff.xlviii.in comites quoq; iudicum:qui repetundarum rei sunt:iudicium datur.Gratianus:& Valent.Augusti.non solum ministros præsidum ꝓuinciarum:repetundarum teneri censuerunt:sed etiam in quadruplum:quæ rapiunt exoluere cogunt: codice ad legem Iuliam repetundaꝝ. Defendebantur.ab aduocatis ut Claudio Restituto. Negarent. non fuisse ministros sceleruȝ Classici. Necessitati.q coacti imperio ea patrassent. Prouinciales.Bethycos.

antequam crimina ingrederer:necessarium credidi elaborare:ut constaret ministerium crimen esse:quod nisi fecissem:frustra ministros probassé: neque enim ita defendebantur: ut negarent: sed ut necessitati ueniam precarentur.esse enim se ꝓuinciales:& ad omne procósulum imperium metu cogi.Solet dicere Claudius Restitutus: qui mihi respondit uir exercitatus:& uigilás:& quãlibet subitis paratus nunquam sibi tantum caliginis:tantumq; perturbationis effusum:quantum: cũ prærepta:& extorta argumenta defensiói suæ cerneret:in qbus omnem fiduciam repóebat.Cósilii nři exitus fuit:bona Classici: quæ habuisset ante prouinciam:placuit Senatui:a reliquis separari:illa filiæ:hæc spoliatis reliqui. Additũ é: ut pecuniæ quas creditoribus soluerat reuocaré tur:Hispanus:& Probus in qnquéniũ relegati: adeo graue uisũ est:qđ initio dubitabaẽ an oino crimen esset.Post paucos dies Clau.Fuscũ Classici geneꝝ:& Chiloniũ Priscum:qui tribunus cohortis sub Classico fuerat:accusauius dispari cuẽtu.Prisco in biennium Italia interdictũ.Absolutus est Fuscus:accusatione tertia cómodissimum putauius plures cógregare:ne si lógius eẽt extra cta cognitio:sacietate: & tædio quodam iusticia cognoscentium:seueritasq; languesceret:alioquí superant minores rei data opera hunc in locum reseruati excepta tamen Classici uxore: quæ sicut implicita suspitionibus:ita non satis cóuinci

Claudi⁹ Restitutus — Claudius Restitutus.orator eloquétissimus:& Cæcilio amicus:ad quem alibi eplæ eiusdẽ. Valerius Mart.quátæ authoritatis esset natalé eius celebrás oňdit ibi. Octobres age sentiat calendas Facũdi pia Roma Restituti.Linguis oibus:& fauete uotis.Natalé colimus:tacete lites. Vigilans.prouidus. intentus. Quãlibet subitis.ad quátumuis improuisa:& inexpectata. Caliginis.cæcitatis:ignorantiæ. Extorta.conuersa in rem nostraȝ. In quib⁹. iam.n.parauerat Restitutus probare ministerium nõ eẽ crimẽ:in hoc oẽm defensionis suæ fiduciaȝ collocás:neq; in eo existimans aduersariũ elaboratuꝝ. Exitus cõsilii nostri.euentus nostræ actionis:quá ex consilio cœperamus. Ante prouinciá.anteq̃ proconsul in Bethycam iret. Illa.bona:quæ habuisset ante proconsulatũ placuit sẽatui reliquere filiæ Classici. Hæc. quæ in proconsulatu cõparauerat relíqué da Bethycis spoliatis.Additũ é.huic senté tiæ. Soluerat.Classicus. Reuocaréẽ.redimerenẽ a creditoribus. Graue.ministe

Chilonius — rium res atrox apparuit. Chilonium Priscum.alii legunt Tiloniũ:nonnulli Stiloniũ tanta exemplariũ uarietate confundéte.

Tribun⁹ Cohors — Tribunus cohortis. una quæq; legio decẽ cohortes continebat: prima cohors reliquas:& numero militũ:& dignitate ꝓcedebat.pedites habebat mile centũ quinq;:equites loricatos cétum triginta duos: cui præerat tribunus maior:ac deiceps cæteræ sequebantur:quoꝝ militum numeꝝ Flauius Vegetius:& eũ secutus ad uerbũ Modestus tradiderunt. idicabo tamẽ apđ

Vegetii locus — Vegetium mendose legi secũdam cohortem:quæ pedites quingentos quinquaginta quinque:equites loricatos septuaginta sex continebat appellatam quinquagenariam:cum: & ratione maioris numeri. & aliorum authoritate

Seruii locus — quingentariam norimus appellandam: non minori censura indiget locus Seruii grammatici: ubi legionem scribit sex tantum cohortes habuisse: cum præter superiorum scriptorum sententiam Gellius libro decimoquinto decem cohortes in una quaque legione fuisse asserat.

Turma — accepimus a Liuio Turmaȝ equitum esse.cohortem peditum.

Curtii locus — adde quod apud græcos interdum non diuersus militum in cohorte numerus fuit: nam Plutarchus cohortem quingentos habuisse uiros confirmat:sic Curtius Rufus:sed ab Alexandro in mile usq; uiros creuisse:antea inquit quingentariæ cohortes erant:quáuis passim corrupte legatur quinquagentariæ:nisi tamen apud ueriora exemplaria manuscripta. in quibus sana lectio adhuc extat.Cohors insuper:& per syncopen cohors:locus est ad pullos educádos idoneus. Interdictũ. uetitum.relegatum. Plures.reos. Congregare.simul complecti. Iustitia cognoscentium. iusti senatores crimina examinátes. Láguesceret.refrigeret. debilitaretur. Alioquin.insuper. Húc in locuȝ.in tertiá actioné:ad húc finé ut una cõplecteremur. Excepta.qa nõ erat minor ut alii:ná:& ꝓcõsulũ uxores coguné ad teddédam tõnem.Iulianus.ff.primo.ꝓficisci aũt ꝓcõsulé melius qđé est sine uxore:sed:&

cum uxore potest: dum modo sciat senatum Cotta: & Messalla coss. censuisse futurum: ut si quid uxores eorum: qui ad officia proficiscuntur: deliquerint: ab ipsis ratio: & uindicta exigatur. Non satis conuin ci. non sufficienter posse ostendi noxiam. Probationibus: quae ab hispanis contra illam producebantur. Haerebat. detinebatur. nulla in ea suspitio erat: nō modo probatio. Extrema actione. in ultima actionis parte: potius q̄ in tertia actione erat enim is locus cōtra Classici filiam in extrema tertiae actionis parte. Pro hac. gratia filiae Classici. Ipsum. q̄ putabam turpe innocentem urgere. Dixi. tractaui. Legatos. bethycos. Docuissent. instruxissent. Reprobari. refelli: dilui. In iugulum. in perniciem. Intendere. dirrigere: infigere. Totum locum. illam causae partem pertinētem ad filiam Classici.

ꝓbationibus uisa est: nam classici filia: quae & ipsa inter reos erat: ne suspitionibus quidem haerebat. Itaq̄ cum ad nomen eius in extrema actione uenissem (neq̄ enim ut initio: sic etiam in fine uerendum erat: ne pro hac totius accusationis authoritas minueretur) honestissimum credidi: nō premere immerentem: idq̄ ipsum dixi: & libere: & uarie: nam modo legatos iterrogabam. docuissent ne me aliquid: quod reprobari posse confiderent: modo cōsilium a Senatu petebam: putaret ne debere me: si quam haberem in dicendo facultatem: in iugulum inocētis quasi telum aliquod intendere? postremo totum locū hoc fine cōclusi. Dicet aliqs: iudicas ergo? ego uero nō iudico: memini tamen me aduocatum ex iudicibus datū hic numerosissimae causae terminus fuit: quibusdā absolutis: pluribus dānatis: atq̄ etiam relegatis: aliis i tempus: aliis in perpetuum: eodem Senatusconsulto: industria: fides: constantia nostra plenissimo testimonio comprobata est: dignum: solumq̄ par precio tanti laboris. Concipere animo potes q̄ simus fatigati: quibus toties agendū: altercandum: tam multi testes interrogandi: subleuandiq̄: & refutandi. Iam illa: q̄ ardua: q̄ molesta tot reorum amicis secreto rogātibus negare: aduersantibus palam obsistere. referam unū aliquid ex omnibus: quae dixi. Cum mihi quidam ex iudicibus ipsis pro reo gratiosissimo reclamarent: non minus inquam hic innocens erit: si ego omnia dixero. coniectabis ex hoc quantas contentiones: quātasq̄ offensas subierimus dūtaxat ad breue tps. Nā fides in praesentia eos: qbus resistit: offēdit: deide ab illis ipsis suspicit': laudat'q̄.

Dicet aliquis Fabius libro nono inter figuras prosopopoeiae: & hanc connumerās inquit: est & incerta persona ficta oratio: ut hic aliquis: dicat aliquis. Datū. soliros dari aduocatos litigantibus a senatu iam supra memorauimus. Numerosissimae. multiplici: magnum reorum numeruȝ cōtinēti. Terminus. finis. Eodem. quo ꝓnunciatum est in Classicum: & ministros eius. Par. aequale meritum comprobari testimonio senatus. Precio. nam abstinebat Secundus in agēdis causis ab omni pecunia: & munere contentus sola laude. Altercandum. contendendum. Testes interrogandi. circa testes: ut eius praeceptor inquit maximus patronis sudor est: nam summis artibus interroganti opus est: timidus enim terreri: stultus decipi: iracundus concitari: ambitiosus inflari: longus protrahi potest: prudens: & constans: uel tanquam inimicus. & peruicax dimittendus statim: uel aliqua facetia refrigerādus.

Subleuandi. adiuuandi si quid nutabaue rint opportuna rursus eius: a quo producti sunt interrogatione uelut in gradum reponendi: quare secundum Archadium quorum testium fides nō uacillat frequēs usus adhibendus est. Refutandi. imprimis conditio cuiusq̄ testis exploranda: an decurio: an plebeius: an hōestae uitae: & inculpatae: an notatus: & reprahensibilis: an locuples: uel egenus: an inimicus: an amicus: nam si careat suspitiōe testimonium: uel propter personam a qua fertur: q̄ honesta sit: uel propter causam: q̄ neq̄ lucri: neq̄ gratiae: neq̄ inimiciciae causa sit: admittendum est. lege Iulia de ui cauetur ne liceat in reū dicere testimoniuȝ ci: q se ab coparēte ue ei⁹ liberauit: q ue impuberes erūt. quiq̄ iudicio publico dānat⁹ erit: q eorū in itegrū restitut⁹ nō erit: q ue cū bestiis ut depugnaret se locarat: qui ue in uinculis custodia publica erit: quae palam quaestum faceret: fecerit ue: qui ob testimonium dicendum pecuniam accepisse iudicatus: uel conuictus erit. haec Calistratus. Negare: quae pro reis petebant: neque uelle desistere ab accusatione. Vnum aliquid. unam quandam rem. Gratiosissimo admodum fauorabili. carissimo. Reclamarent. improbarent cum clamore quae dicerem. Non minus inq̄. sensus est: si ego oia in illum dicā: quaecūq̄ potero: nō ideo erit magis nocēs: nā mea accusatio nō faciet eū magis nocētē: q̄ est. Nō erit. minus innocēs. i. non erit nocēs: & crimini obnoxius: qui. n. minus innocens est: nocens est. Ex hoc. dicto. Offensas. inimicicias. Suspicit'. ueneraṫ. legitur:

&. Suſcipitur.i.approbatur. In rem præſenté perducere.rem totá cognoſcendam tibi tradere tanq̃ ſi præſens fuiſſes. Non fuit tanti.hæc cã non tanti erat: ut epiſtola me tam longa obtunderes. Longa. reſpectu reꝝ:quas cõplexa eſt. Temere dixi.correctio. Sero.extra locum. Præpoſtere. conuerſo ordine. Facit hoc Homerus:ut multa præpoſtere referat.imo ſuú opus a decio traiani belli anno ichoauit: qué poſteriores poetæ æmulantes pariter obſeruarunt. Alioquin.ꝑterea. Perdecoꝝ.uenuſtű mutato ordine rem narrare:ſed poetis hoc conceſſum:oratoribus interdű:hiſtoricis nunq̃. Ideo. ut ſit perdecorum. Euocatus.ante iudices.poſtulatus.

Non potuí te magis í rem præſentem perducere.dices nõ fuit tanti.quid enim mihi cű tam lõga epiſtola? Nolito ergo idemtidé quærere: qd Romæ geratur:& tamen memento etiá non eſſe epiſtolam longam:quæ tot cognitiőes: tot dies: tot deniq; reos:cauſaſq; cõplexa é:quæ oía uideor mihi nõ minus breuiter:q̃ diligenter proſecutus;temere dixi diligenter.Succurrit qd prætería: & quidem ſero:ſed(q̃q̃ præpoſtere) reddetur:facit hoc Homerus:multiq; illius exemplo. eſt alioquin perdecoꝝ: a me tamen nõ ideo fiat. e teſtibus quidá ſiue iratus:qd euocatus eét inuitus:ſiue ſubornatus ab aliquo reorű:ut accuſatoné exarmaret:Norbanű Licinianű legatű:& inqſitoré reű poſtulauit: tanq̃ i cã Caſtæ(uxor hæc Claſſici)ꝑuaricaret.Eſt lege cautű:ut reus ante peragat:tűc de ꝑuaricatore quærat: uidelicet: qa optime accuſatiőe ipſa accuſatoris fides æſtimat:Norbano tñ:nõ ordo legis:nõ legati nomé: nõ inqſitionis officiű ꝑſidio fuit: tanta cõflagrauit íuidia hõ alioqn flagitioſus:& Domitiani téporibus:ut multi:uſus:electuſq; tűc a ꝑuícia ad íquirédű:nõ tanq̃ bonus:& fidelis:ſed tãq̃ Claſſici inimicus.erat.n.ab illo relegatus:dari ſibi dié ad diluẽda crimia poſtulabat: neutrű ípetrauit: coactus é ſtati rñdere:reſpõdit(malű:prauűq; íngeniű hõis facit:ut dubité cõſiderer:an conſtanter)certe paratiſſime:obiecta ſunt mlta:quæ magis:q̃ ꝑuaricatio nocuerunt:qnetiam duo cõſula

Subornatus.iá domi íſtructus:ut hoc faceret:qd Fabius damnat:illæ uero inquit peſſimæ artes teſté ſubornatű in ſubſellia aduerſarii mittere: ut inde excitatus plus noceat:uel dicendo cõtra reű cű quo ſederit:ul' cű adiuuiſſe teſtimõio uidebit faciẽdo ex íduſtria multa ímodeſte:& intéperáter:p quæ nõ a ſe dictis tñ detrahat fidé: ſed cæteris quoq;:qui ꝑfuerát: auferat authoritaté. Exarmaret.infirmaret.debilitaret. exarmatos leões:pardos: & urſos dicit Lampridius cicures:manſuetos:edétulos: exungues.Norbanű Licimanum.fuit alius Norbanus ꝑfectus prætorii:q in necé Domitiani cõiurauit. Legatum.in numero legatoꝝ Bethycoꝝ. Inquiſitoré. ꝑfectum inquirendis criminibus. Cauſa. accuſatõe. Præuaricaret.Deflecteret a ꝑſcriptiõe ſui officii:& aduerſarii Caſtæ faueret. ꝑuaricari authore Marcello é uera crimina abſcõdere: tergiuerſari in uniuerſum ab accuſatione deſiſtere.is auté ſecűdum Vlpianű ꝑuaricator ꝓprie dicit:qui publico iudicio accuſauerit. cæterű aduocatus nõ proprie ꝑuaricator dicit. Cautű.ſancitű:prouiſum. Vlpianus de publicis iudiciis. is q reus factus eſt purgare ſe debet:nec ante põt accuſare:q̃ fuerit excuſatus:cõſtitutionibus.n.obſeruat: ut non relatione criminű:ſed inocentia reus purgetur. Reus peragatur.accuſatio ꝑficiat anteq̃ de ꝑuaricatiőe quæratur. Optime. cű ratione:laudat hanc legé. Fides. ueritas:qa æſtimatur nõ audere accuſare: niſi ꝑficere intéderet accuſationé. Ordo legis.ut prius peragatur reus q̃ de præuaricatore quærat. Legati nomé.quod ſemper ſacroſanctű habitű eſt: & eius iniurias popúlus ro.ſeuere ultus é. Vlpianus legati nõ compelluntur ſe Romæ defendere: q̃diu legationis cá hic morantur:quod:& Iulianus ſcribit:& diuus pius reſcripſit.quare Paulinus céſuit apud ſecundum libro.iiii.referendum de Theophane legato:cű legationi renunciaſſet. Venuleius de accuſationibus. nos accuſare non licet legatum imperatoris.i.præſidem prouinciæ ex ſententia Lentuli dicta Sylla: & Tyrone coſſ.item legatum prouincialem eius dumtaxat criminis:ꝙ ante commiſerit:q̃ in legatiõem ueniret: item magiſtratum po.ro.eum ue qui reip.cauſa abſuerit:dum nõ retractandæ legis cauſa abſuerit. Inuidia. Maliuolentia. Domitiani temporibus uſus.delator: & bonorum accuſator ſub Domitiano.

Præuaricari.

Tergiuerſari

Legat⁹ ñ accuſat.

Vt multi.alii fuere:quia talia uidebant placere principi.numerantur inter delatores:Carus:Maſſa:Veiento.Pubicius:Regulus. Prouincia.Bethyca. Inquirendum.reos. Fidelis bethy. Ab illo. Claſſico.

Dari diem ad dilluenda crimina.decerni præfixum diem ad defendendum:quæ obiicebantur. Neutrum.nec ut reum prius perageret:nec ut in aliud tempus defenſionem protraheret. Confidenter. audacter in malam partem: quod mali plærunq; faciunt: & tamen a multis iuſtam cauſam tueri creduntur. Iuuenalis.Nam cum magna malæ ſupereſt audacia cauſæ Creditur a multis fiducia. Multa.crimi

na.Pomponius Rufus.sic legendum ex uetuſto codice:& ꝙ libro quarto eundem peritum:& uehementem in dicendo fuiſſe aſſerat. Libo Frugi.Annium Libonem conſulem.M.Antonini philoſophi patruum Capitolinus recitat:& Libonē eiuſdem imperatoris legatum in Syria interiiſſe non ſine ueneni ſuſpitione. Læſerunt eum teſtimonio.contra Norbanum teſtimonium dixerunt. Adfuiſſet accuſatoribus.adiuuiſſet accuſatores. Saluii.Liberalis.de quo in ꝓcedētibus. In inſulam.incertum in quam inſulā:conſueuerant romani in aſperimas inſulas:ut Cyclades:& ſporades deportare nocentes atrocium ſcelerum:ſi autem mollius daretur exiliū in humaniores:uel inſulas: uel prouincias. Preſſi.inſtiti:dicendo īmoratus ſum.

Pompo. Rufus

Libo Frugi

res Pōponius Rufus:& Libo Frugi lęſerūt eū teſtimonio:tāq̄ apud iudicē ſub Domitiāo Saluii liberalis accuſatoribus adfuiſſet:dānatus:& ī iſulā relegatus ē.Itaq; cū Caſtā accuſarem nihil magis preſſi:q̄ ꝙ accuſator:eius ꝑuaricatiōis crimine corruiſſet.Preſſi tñ fruſtra.Accidit.n.res contraria:& noua:ut accuſatore ꝑuaricatiōis dānato:rea abſolueret.Q uęris:qd nos:dū hęc agūt?īdicauimus Senatui ex Norbāo didiciſſe nos publicā cām:rurſuſq; debere exintegro diſcere: ſi ille ꝑuaricator ꝓbaret:atq; ita:dū ille pagit reus:ſedius.Poſtea Norbanus oībus diebus cognitionis interfuit:eādē uſq; ad extremū:uel cōſtantiā:uel audaciā ꝑtulit.Interrogo ipſe me an aliquid omiſerim rurſus:& rurſus.pene omiſi.Sūmo die Saluius Liberalis reliquos legatos grauiter īcrepuit tāq̄ nō oēs:quos mādaſſet ꝓuincia reos peregiſſent:atq; ut ē uehemēs:& diſertus in diſcrimē adduxit:ꝓtexi uiros optīos:eoſdēq; gratiſſimoſ:mihi certe debere ſe ꝑdicāt:ꝙ illū turbinē euaſerint.hic erit eplæ finis: re uera finis. lr̄am nō addam:etiam ſi aliquid præteriiſſe me ſenſero.

Corruiſſet.damnatus eſſet. Accuſatore præuaricationis. Norbano accuſatore Caſtæ damnato:quod præuaricaretur ab officio ſuo:& Caſtæ faueret. Rea abſolueretur.Caſta iudicio liberaretur. Quid nos.fecimus. Hæc aguntur. accuſatio Norbani peragitur apud iudices. Exintegro diſcere.nam ſi damnandus erat Norbanus:ꝙ cauſam eo modo:ut erat:nō ageret:Secundus qui a Norbano prius fuerat illam edoctus:iure petiit a ſenatu: ut ab alio rurſus inſtrueretur:ne:& ipſe præuaricari crederetur. Publicam cauſam. ad rempu.pertinentem. Peragitur reus.examinatur ut condamnetur.reum facere eſt accuſare:reum peragere eſt cōdemnare. Poſtea.nam per multos dies Norbani cognitio habita eſt. Extremum. cognitionis diem:quo relegatus eſt. Audaciā. in malum:ambigit enim male:an bene de illo ſentiat. Perculit.ſuſtinuit. Interrogo me rurſus:& rurſus frequenter mecum diſcutio. Summo die.die extremo. Mandaſſet.iuſſiſſet condemnandos. Vehemens.impetuoſus a ui mentis. Diſertus. eloquentia populari imbutus: minus eſt diſertus:q̄ orator:Fabio referente.M.Tullius de perfecto oratore doctis eloquētia popularis:diſertis elegans doctrina defuit. Turbinem.impetum.tēpeſtatē.fuit in dicendo acer:& liber:eſt autem trāſlatum uerbū:turbo enim aqua circūacta eundem ambiens locū:ac ſe ipſa uertigie cōcitās:in cuius ſimilitudinē uētus ī ſe cōtorquēs turbo dicitur:q repugnatior ſi eſt:ac diutius uolutatus inflammatur:& efficit:quod præſtera græci uocant. mendoſe tñ legit apud Senecam poſtera.diſtat turbo a uortice meando: quo fragor a ſtridore.apud Horatium:& Spartianum Turbo Turbonis uiri proprium.

Diſert⁹

Turbo

Senecæ locus

C.Plinius Spurinnæ:& Coccię.S.

Ompoſuiſſe me q̄dā de filio ur̄o nō dixi uobis:cū ꝓxie apud uos fui: primū.qa nō iō ſcripſerā:ut dicerē:ſed ut meo amori: meo dolori ſatiſfacerē:Deinde quia Spurinna cū audiſſes recitaſſe me:ut mihi ipſe dixiſti:quid recitaſſem ſimul audiſſe credebā.pręterea ueritus ſū ne uos feſtis diebus confunderem:ſi in memoriā grauiſſimi luctus reduxiſſem.Nunc quoq; paulīſꝑ hæſitaui id ſolū:quod recitaui mittere exigē

Ompoſuiſſe:Veſtricius Spurinna rebus bellicis: & doctrina excellens Cocciam Saluii Cocciani a Domitiano interfecti filiam duxit uxorem: ex qua filium Coccium ſingularis indolis ſuſcepit:qui iuuenis admodum mortuus triumphali ſtatua donatus eſt ab impatore in ſolatiū orbitatis paternæ:& uictoriæ ꝓmium de uictis Bructeris.in laudē igit filii Secūdus q̄dā lucubrauerat parentibus inſciis:ea nūc per epl'am præter cæteras familiarem legenda illis tranſmittit.

Deinde.ordo:& ſenſus eſt:o Spurinna deinde:cū audiſſes me recitaſſe illa:ut tu ipſe mihi dixiſti:quia ſimul etiam credebam audiſſe:& cognouiſſe quid recitaſſem.i.totam ſummā rei. Feſtis.lætis. Cōfunderem:perturbarē. Reduxiſſem.uos legentes ſcripta de Coccio. Grauiſſimi luctus.quem habuiſtis in

obitu filii. Adiicerem.mitterem ēt illa. Affectibus.amori. Prosequi memoriā.honestis scriptis mēorare Cocciū.Larius.diuti⁹. Dispēsata.limata.uulgata.distribura. Digesta.p ordinē dispofira. Amici⁹.nō amicici⁹:nā ab amico cōpatiuū fit amicior:quo Ouid.utiť. Intra uos.apud uos secreta. Indicetis.placet magis q̄ si legať iudicetis. Difficile est hucusq.uerba sūt q̄ dici possēt a Spurinna:& Coccia. Intēdere.dirgere ad inqsitionē rez. Difficile.Secūdi uerbū cōcedētis supiora. Sculptorē.marmorariū:statuariū. Quid exprimere.quē gestū:& habitū referre. Immortalē.līarū.n.mōumēta statuis diuturniora. (Vt uos putatis).dicta hæc ut iactantiá declinaret. Hoc.tanto magis.

Est omnino. Arthemidor⁹ philosophus a Secundo bene affectus.bñficioz memor apud Iuliū Genitorē copiosum:& grauē in dicēdo magistrū maximis laudibus illū cumulauerat quod p Gēitorē edoctus Secūdus eidē rescribit nō esse mirādū:cuz eius naturæ sit Arthemidorus:ut amicoz facta in maius extollat:expliceat tñ:q pro eo periculū subierit. Nři amici.Arthemidori.fuit Arthemidorus Daldianus(Daldis aūt ciuitas Lydiæ)philosophus:q somnioz iterpretamēta libris quattuor:& augurádi disciplinā:ac chiromāticā scripsit aliū Arthemidoz cognomēto Pseudaristophaniū legimus coquinariaz dictionū collectorē.Arthemidori meminit Martia.

Arthemidorus

In maius.supra ueritatē. Circūfert.omnibus narrat.diuulgat. Philosophi ab urbe summot.:Domitiano iubente philosophi sunt eiecti nō soluz urbe:sed ēt Italia: authores habeo Tranquillum:& Gelliuz: qua tēpestate Epictet⁹ quoq; philosoph⁹ ob eandē causam Roma Nicopolim concessit.qdā insuper græcoz tradūt multos philosophoz Domitia. necesse: reliquos uero relegasse:philosophis ēt mathematicos addidisse.Eusebius in chronicis bis p edictū urbe philosophos interdictos testatur. Suburbano.uilla iuxta urbē. Fui p̄tor.tūc gerebā p̄turā:cui⁹ rei mētionē facit li.vii.duo prætores creabātur in urbe: qui præessent iuridicēdo.alter qui urbāis: alter qui pegrinis ius diceret.Liuii abbreuiator refert numerum prætoruz ampliatum: ut essent quattuor Mar. Tullius in Miloniana connumerat : septem prætores suæ salutis authores: captis deinde prouinciis totidem prætores:quot prouinciæ in ditionem uenerant : creati sunt secundum Pomponium iurisconsultum partim : qui urbanis rebus : partim qui prouincialibus præessent : deinde Cor. Sylla quæstiones publicas constituit ueluti de falso : de parricidio : de siccariis : & prætores quattuot adiecit.deinde.C.Iulius Cæsar duos prætores instituit : ita ut fierent duodecim numero⁴. idem tradit sexdecim prætores creasse Augustum : & Tranquillus ab eo prætorum numerum ampliatum : perinde ac si prius tantum octo fuissent. Diuus Claudius duos prætores adiecit: qui de fideicommissis ius dicerent : ex quibus unum diuus Titus detraxit. Nerua unum adiecit : qui inter fiscum : & priuatos ius diceret . ita decem : & octo prætores in urbe ius dicebant:eum prætorem qui fideicommissis ius dicebat fideicommissarium appellatum scribit Iustinianus.Liuius monumentis reliquit creatos prætores: qui præessent prouinciis ad bellicas res tractandas:ut ex ordine belli:exercitusq;:quemadmodum consules haberent potestate;: erant.n.uelut minores duces:qbus una legio mixtis auxiliis decē milia peditū:& duo milia equitū dabantur.Hor.in epistolis prætorē:q militib⁹ præesset:impēratorē uocat.M.Varro:q populis præsit prætorem dictū putat. Ampliore.maxima cōparatiuū pro superlatiuo. Aes alienum.quod aliis debebat.

Philosophi ab urbe moti

Prætor

tibus uobis:an adiicerem:quę in aliud uolumen cogito reseruare:neq;.n.affectibus meis uno libello sanctissimam mihi:& carissimam memoriā prosequi satis est:cuius famæ latius cōsuleť:si dispensata:& digesta fuerit. Verum hæsitanti mihi an oīa:quæ iam composui uobis exhiberem : an adhuc aliqua differrem:simplicius:& amicius uisum est oīa:precipue cum affirmetis intra uos futura:donec placeat emittere. quod superest rogo:ut pari simplicitate:si q̄ existimabitis addenda:commutanda:omittenda indicetis mihi.difficile est hucusq; aīum intendere in dolore. difficile:sed tñ ut sculptorem:pictorem:qui filii uestri imaginē faceret:admoneretis:qd exprimere : qd emēdare deberet:ita me quoq; formate: regite:q nō fragilē:& caducam:sed immortalē:ut uos putatis:effigiē conor efficere:quæ hoc diuturnior erit:quo uerior:melior:absolutior fuerit.

C.Plinius Iulio Genitori.S.

Est omnino Arthemidori nostri tā benigna natura:ut officia amicorum in maius extollat.Inde etiam meum meritū: ut uera:ita supra meritum prædicatione circūfert.Equidem cum essent philosophi ab urbe sūmoti:fui apud illum in suburbano:& quo notabilius:hoc ē periculosius esset:fui p̄tor:pecuniā ēt:q̄ tunc illi ampliore opus erat:ut æs alienum

exolueret cōtractum ex pulcherrimis causis musantibus magnis qbusdā:& locupletibus amicis: mutuatus ipse gratuitam dedi: Atq; hæc feci: cū vii, amicis meis: aut occisis: aut relegatis. occisis Senectione. Rustico: Heluidio. relegatis Maurico: Gratilla: Arria: Fannia: tot circa me iactis fulminibus quasi ambustus mihi quoq; impendere idem exitium certis quibusdā notis augurarer: non ideo tamē eximiam gloriā meruisse me: ut ille prædicat: credo: sed tantū effugisse flagitium. nam & C. Musonium socerum eius q̄tū

Contractum.cōparatum:mutuo sumptum.Pulcherrimis causis.honestissimis rationibus. Musantibus.
dubitātib⁹.uerentibus.nā musare iterdū uereri:& dubitare:quandoq; tacere:nōnunq̄ obmurmurare si- Musare
gnificat sic musitare.opinor uerbū deductū:sicut mutus ab.m.lfa:quá dubitantes:& muti exprimunt im
primis. Amicis.Arthemidori. Magnis.magnæ authoritatis. Mutuatus ipse.cum mutuo ab aliis ac-
cepissem:quantū debebat Arthemidorus. Dedi gratuitā.largitus sum ei. Senectione. Herennio Sene-
ctione:de cuius interitu repete:quæ libro.i.rettulimus.fuit:& Sossius:& Sempronius Senectio iisdē tem- Senectio
poribus:& alii prius Senectiones.Senectio
insuper herba:quæ a græcis erigeron uo-
cat. Rustico.Iunio Aruleno Rustico:de
quo pariter supra.fuit:& Iunius Rusticus Rusticus
tradente Iulio Capitolino stoicus p̄ceptor
Antonini philosophi domi:militiæq; po-
lēs:quē idē iperator imprimis reuerebat:
cui oīa consilia:& publica:& priuata com
municabat:& ante præfectos p̄torio oscu
lū dabat:quē consulē iteꝝ designauit: ac
ei post obitū statuas a senatu postulauit.
Heluidio.Heluidius Priscus municipio Heluidi⁹
Tarracinæ:patre Cluuio ingeniū illustræ
philosophiæ dedit:quam totam ad animi
bona exercuit:adhuc q̄stoꝝ Pætus Thra-
sea geneꝝ assumpsit:desponsata ei Fánia:
is omnibus uirtutibus præditus libertate præsertim:ruina soceri ab Italia relegatus:Galbæ principatu
restitutus:cuius cadauer permissi Othonis sustulit:dein prætor designatus in eo honore præeunte Plau
to Heliatio pontifice fondamēta capitolii restituēdi iecit quē ex Syria reuersum nunq̄ Vespasianū ipe-
ratorem salutantē:& in prætura omnibus edictis sine ulla mentione ac honoris præfatione trāsmittētē
æquo aīo passus est imperator:donec Thraseæ audaciam iportune imitans:& insolentissimis altercatio
nibus pene Cæsarē in ordinē redigens a tribunis plebis comprehensus ministris traditur cōturbato Ve
spasiano:& cū lachrymis e senatu egresso tm̄ hoc praelocuto: mihi filii succedent:aut nemo: sed pri⁹ il-
lum relegauit:deīde iussit interfici:mox pœnitētia ductus magni æstimauit seruare quoquomō missis:
qui percussores reuocarēt:& seruasset utiq;:nisi iá periisse falso nūciatū esse:huius filius nomine Helui-
dius postea a Domitiano occidit:quod quasi scenico exodio sub persona Paridis:& Oenones diuortiū
iperatoris cū uxore tractasset:quem nunc Secundus signat:ná cum patre nulla pp ætatem potuit fuisse
amicicia:altius tn̄ patris historiá repetiuimus:q uideo Tranquilli interpretē scripsisse Heluidium patrē Trā.loc⁹
a Domitiano morti datū:nec contentus hoc statim repetat. sanguinarius princeps non contentus iter-
fecisse uiꝝ sanctissimū Heluidium patrem:occidit:& filiū:poterat sane admoneri ex recenti lectione in
Vespasiani uita:ubi legerat illū percussū iussu Vespasiani:sed demus ueniam alienis erroribus:ut:& no
stris aliquando impetremus. Mauricco.Iunio Mauricco in exilium pulso:de quo pariter libro.i. Gra Gratilla
tilla.Pomponia Gratilla Aruleni Rustici uxore:quæ postea exhæredato filio Assudio Curiáo legatū Se- Arria
cundo:& cohæredibus reliquit. Arria. Arrias tres celebratas comperio:primam Cecinnæ Pæti uxorē:
quæ marito:& solatium mortis:& exemplū fuit:secundam filiam prioris:& uxorē Pæti Thraseæ : quæ
cognito senatusconsulto aduersus maritum:& ipsa exemplū m̄ris sequi uoluit:ni a Thrasea esset admo
nita ut uiueret: & Fanniæ filiæ subsidiū unicum esset:quá Secūdus libro octauo testatur cū Fannia post
interitū Domitiani ab exilio rediisse:tertiam Arriam Fatidillam Antonini pii:qui postmodum impera-
uit m̄rem:secundam Arriam nunc intelligit. Fannia.duæ fuerunt Fanniæ una:quæ.C.Marium captū Fannia
iussu Miturnensium detinuit in domo:altera Thraseæ:& Arriæ filia Heluidio desponsata:quæ bis ma
ritū secuta in exiliū:tertio ipsa pp maritū relegata:nam cū Senectio reus esset:quod de uita Heluidii li-
bros cōposuisset:& in defensionē sui dixisset se rogatū a Fannia ut hos scriberet:q̄rente minaciter Me-
tio Caro an rogasset:respondit rogaui:an cōmentarios scripturo dedisset:dedi:an sciente m̄re Arria:ne
sciente:postremo nullá uocem:qua periculum euitaret emisit. quinēt illos ipsos libros:q̄q̄ ex necessita-
te:& metu tempoꝝ abolitos senatusconsulto publicatis bonis seruauit:habuit:tulitq; i exiliū exilii cau
sam. Fulminibus.hanc rem tangit in fine panagyrici:utrunq; inquit nostrum ille optimi cuiusq; spo-
liator:& carnifex stragibus amicoꝝ i proximū iacto fulmine afflauerat. Fulminibus.suppliciis uiolen
tis. Idē exitiū.uel necem:uel exilium. Notis.signis. Ideo.q me exposuerim periculo:& mutuatá pecu
niam donauerim. Tantū flagitium.ne amicum ab omnibus derelictū in calamitate:& ipse negligerē.
C.Musonium.C.Musonius Rufus genere Thuscus equestris ordinis studium philosophiæ:& stoicoꝝ Muso.
placita æmulatus:& Plautum ad constantiam mortis hortatus studia iuuenum præceptis sapientiæ fo-
uebat:bello uitelliáo legatis ad Antoniū se miscuit:& in Publiū Celerem:a quo Baream Soranum fal-

ſo teſtimonio circūuentum arguebat inuectus eſt.miror Suidam tradere Muſonium Capitonē Thuſcū ex oppido Vulſinio dialecticū:& ſtoicū philoſophum Apollonii Tyanei familiarem : quorum inuicem multas extare ep̄las propter audaciam & arguendi libertatem ſummam a Nerone interfectum:cū Philoſtratus libro.yii.prodiderit Muſonium in inſula Gyaro relegatum feciſſe fontem:ad quem oēs uiſendi cauſa concurrebant:Dion æque referat Muſonium Philoſophum a Nerone in exilium pulſum.aut igiť aperte inter ſe diſſentiunt:aut plures fuere Muſonii:ꝙ ex ſequentibus magis ſuſpicamur:ná Philo-

Philoſtratus ſtratus libro.iiii.ſcriptū reliquit Muſoniū babilonium ab Apollonio ſapientia ſecūdum iuſſu Neronis in carcerem detruſuꝫ: ī ſummo uitæ diſcrimine uerſatum:& niſi ualido robuſtoq̧ corpore fuiſſet in carcere proculdubio moriturum. idem in uita Herodis declamatoris aſſerit Muſoniū fuiſſe tyrrhenum:ō̄q̄ mendoſe legatur τυριω pro τυρρηνω.ad hæc Euſeb.ī Chronicis recitat Muſonium philoſophum in ſignem Nerone īperāte: dein a Tito reuocatum ab exilio:cū Dion:& alii græcoruꝫ adfirment.Muciani accuſatiōe impulſum Veſpaſianū philoſophos ab urbe ſubmouiſſe præter Muſoniū. ſcripſit Muſonius tyrrhenus ſermones ex profeſſo philoſophiam continentes : & epiſtolas ſi Suidæ credimus. Per ætatem.Secundus.n. Muſonio ſene admodum iuuenis erat. Tribunus militarem.tribunus militum eſſeꝫ: & in tribunatu militiam exercerem. Specimen.indicium:ſpecioſum ſignum. Indolis.futuræ uirtutis. Proximum.ſapienti.philoſophum:uel quia ſolus ſapiens Socrates ab oraculo iudicatus. Sinceritate.

Sincerū ſimplicitate.ſincerū authore Donato purum ſine ſucco:& ſimplex diciť ut mel ſine cæra. Hyemes frigora. Iuxta pariter.

Iuxta in qua ſignificatione frequentiſſime Tacitus utiť:& Liuius lib.v.ab urbe cōdita:ſe iuxta hyeme:atq̧ æſtate bella gereŕ poſſe.

In hoc.Arthemidoro. Ordinū.cōditionū. Aſſectatorib⁹.diſcipulis.ꝑprie locut⁹ ē:nā ſectæ philoſophoꝝ dn̄r. Aliogn.

Aliogn in alus.Honeſto errore.laudare ſupra modum. Pluris.maiori laude dignos.

Eniam. A Catilio Seuero inuitatus ad cœnā Secundus breui epiſtolio reſpondet his conditionibus ſe uenturum.ut ſit breuis:& frugi:nec in ſeueris ſermonibus modum excedat:cum ſit iturus ante lucem ad officia. Expedita.ſuccincta.breuis. Socraticis.honeſtis : Socratis bonitatem:ut Laertium Diogenem omittam : & reliquos per illud carmen:Cecropium ſuperas qui bonitate ſenem ex libro decimo Martialis repræſentauit:quamuis interpres Epicurum ſentiat.primus enim So-

Antelucanum crates introduxit ethicam philoſophiam ad officia uitæ neceſſariam. Antelucana.ante lucem Varro in re ruſtica.antelucanū tempus uocat gallicíniū:ſic Apuleius:apud quem legitur antelucio uolo ire ꝑ ante lucem diei. Catoni.Vticenſi. C.Cæſar.C.Iulius Cæſar dictator.nam poſt necem Catonis:qui ſemet Vticæ confecit.M.Tullius laudem eius complexus eſt libro:qui Cato maior diciť:hunc autem librum:& ꝑpter ingentes uiri uirtutes:& oratoris ſummam eloquentiā cum Cæſar uideret amplecti:exor-

Anticatones ſus ē duos anticatones: quibus crimina Catonis colligens(fuerat eni illi Cato in rep.hoſtis:ut q Cæſaris tyrānida ꝑſagire)magnā in eū uiꝛ iracūdiā effudit:ſūt tñ q urbanitatis grā:ut cū Ci.cōtēderet:ꝗ odio aduerſus defunctū ſcriptos opineť.Anticatonum meminere.Fabius Tranqui.Iuuenalis: Plutarchus:& Seruius.Cicero ꝑterea his uerbis ad Atticum:q̄lis futura ſit Cæſaris uituperatio contra laudationē meā

licitum eſt per ætatem cum admiratione dilexi: & Arthemidorum ipſum iam tum:cum in Syria tribunus militarem:arcta familiaritate complexus ſum:idq̧ primū nonnullius indolis dedi ſpecimen:ꝙ uirum:aut ſapientem: aut proximum: ſimillimumq̧ ſapienti intelligere ſum uiſus:nam ex omnibus:qui nunc ſe philoſophos uocāt: uix unum:aut alterum inuenies tanta ſinceritate:tāta ueritate.Mitto qua patiētia corporis hyemes iuxta:& æſtates ferat:ut nullis laboribus cedat: ut nil in cibo:in potu uoluptatibus tribuat : ut oculos:animumq̧ contineat. Sunt hæc magna: ſed in alio:in hoc uero minima:ſi cæteris uirtutibus comparentur:quibus meruit:ut a.C.Muſonio ex omnibus omnium ordinum aſſectatoribus gener aſſumeretur:quæ mihi recordanti eſt quidem iucundum:ꝙ me:cum apud alios : tum apud te tantis laudibus cumulat. uereor tamen ne modum excedat:quem benignitas eius(illuc enim unde cœpi reuertor)ſolet nō tenere. Nam in hoc uno iterdum uir alioquin prudentiſſimus honeſto quidem:ſed tamē errore uerſatur:ꝙ pluris amicos ſuos:quam ſunt arbitratur.

C.Plinius Catilio Seuero.S.

Eniā ad cœnā:ſed iam nunc paciſcor:ſit expedita:ſit parca. Socraticis tātū ſermonibus abūdet:i his quoq̧ teneat modū:erūt officia antelucana:in quæ icidere impune ne Catoni quidē licuit : quem tamē.C.Cæſar

perſpexi ex eo libro: quē Hirtius ad me miſit: ī quo colligit uitia Catonis:ſed cū maximis laudibus meis:& eodē libro id.n.ipſum putaram.qd ſcribis:ut cum ingeniū Cæſaris noſtri probaretur. argumētum uituperandi Catonis irrideret. Ita repræhendit:ut laudet.repræhenſio Catonis laudi cōiungitur.Eos. petulantes iuuenes. Obuius.Cato.Ebrii. nā uino incaluit:& noctes bibēdo amicis ipartiebatur: cū toto die circa negocia publica occupatus eſſet:uñ Memmius quidam totas noctes Catonē ebrium eſſe dicebat:cui Cicero num addes eū dies totos ad aleā ludere:non uideo cur Acron in odis apud Horatium ſuper illud: Narratur & priſci Catonis Sæpe mero caluiſſe uirtus.priſcum interpretetur cenſorinum: cum hiſtoria repugnet nam Secundus hic:& Seneca cum Plutarcho non cenſorinū: ſed uticenſem merū amaſſe tradunt: priſci ergo uenerandi: & ſancti.liberalior autem potio uigorē dat: hominis nanq; defatigati:atq; defecti Homero referēte ſuaui uino mire: & animus excitatur: & robur exurgit: & nōnunq̄ uſq; ad ebrietatē ueniendū:nō ut mergat nos: ſed deprimat curas:quas ꝑfecto trudit:& ab imo animū mouet: morbiſq; ut quibuſdam ita triſtitiæ medetur. ideoq; uini inuentor liber dictus: nō ob licētiā linguæ: ſed quia liberū a ſeruitio curarū animum aſſerit: & audaciorē in oēs conatus facit. Erubuiſſe.uerecūdia confuſos cū agnouiſſent eſſe Catonē. Depræhenſos. inuētos in aliquo crimine. nā ſecundū Senecā quiſquis obiecit Catoni crimen: facilius eū fecit honeſtū:q̄ turpē. Venerabilis. reuerēdus dū eſſet ebrius. Cōſtet.ſit. Modus. honeſta menſura.li.talis cōditionis. Nisi — Cato ebrius

ita repræhendit:ut laudet.deſcribit enim eos:quibus obuius fuerit: cum caput ebrii retexiſſent: erubuiſſe.Deinde adiicit: Putares nō ab illis Catonem: ſed illos a Catōe deprę̄henſos. potuit ne plus authoritatis tribui Catōi:q̄ ſi ebrius quoq; tā uenerabilis erat? noſtræ tamen cœnæ:ut apparatus: & impendii: ſic temporis modus conſtet: neq; enim hi ſumus: quos uituperare ne inimici quidem poſſint:niſi ut ſimul laudent. Vale.

C.Plinius Voconio Romano.S.

Librum: quo nuper optīo pricipi Cōſul gratias ægi miſi exigēti tibi:miſſurus:& ſi nō exegiſſes: tñ hoc cōſideres uelim: ut pulchritudinē materiæ:ita difficultatē:i cæteris.n.lectorē nouitas ipſa itentū hēt: i hac nota: uulgata:dicta ſunt oīa:quo fit:ut q̄ſi ocioſus:ſecuruſq; lector tm̄ elocutioni uacet: in qua ſatiſſacere difficilius ē: cū ſola æſtimatur:atq; utinam ordo ſaltem:& tranſitus: & figuræ ſimul ſpectarentur. nā inuenire ꝑclare: enunciare magnifice interdum etiam barbari ſolent: diſponere apte:

ut ſiml' laudēt.niſi uitupatiōi laus ſit ānexa : ꝙ Catōi cuēiebat. Librū. panagyricā orationē: qua Traiano cōſulatus accepti gratias ægit Voconio Romano emendandam mittit:& difficultatem in ea propter uulgatam iam materiam excuſat.Librum.orationem in genere demonſtratiuo omnium pulcherrimam. Optimo principi, Traiano:qui ob morum probitatem a ſenatu optimi cognomen meruit. Conſul.cum Cornuto Tertullo. Gratias ægi.ſenatus iuſſu. Exigenti.petenti. Hoc.libro. Pulchritudinem materiæ.ſingulares in principe uirtutes:exemplum unicum futuris imperatoribus. Cæteris rebus dicendis. Ipſa nouitas.noua materia:& cā inaudita. Habet.tenet. Nota. iam prioribus dicta principibus. Omnia. quæ laudando iperatori faciunt. Ocioſus.nō occupatus circa inuentionē utpote iam uulgatā. Elocutioni uacet.intentus ſit rōni bene:& apte dicendi.ē aūt elocutio idoneorū uerborum: & ſententiaꝝ ad inuentiones accōmodatio:quæ ſuauitatē:& grauitatē plurimā affert:in oratore difficillima pars: ubi plurimum ſtudii eſt adhibendū:debet.n.ꝑfecta elocutio habere tres res in ſe:elegantiā:cōpoſitionē: dignitatem.M.Tullius & eum ſecutus Fabius quartā elocutioni uirtutem addit:ut apta:& accōmodata rebus: ac perſonis ſit. Cum ſola æſtimatur.cū p totam orationē nulli alii rei attenditur:imo p̄ceptor eius uoluit elocutionē eē difficillimā:& ſi reliquæ ſpectarentur. Ordo. qui rectus eſſe debet:nā ut quæq; geſta ſunt prius:ita narranda ꝑſertim in genere demōſtratiuo:in cōiecturali nō ſemper: & ſentētioſe dicere ſine uerborum:& ordine:& mō infantia ē:authore.M.Tullio de oratore. Tranſitus.q in eo mirabilis eſt:cū.ſ. ab una re ad aliā tranſitur: debet aūt fieri ut p̄cedēs ſequentē trahere uideatur: & oratio ſit quaſi corpus una ſuꝑficie cōtentū:ne cōmiſſura pluceat.trāſitio alioqn exornatio.cū orator breuiter oñdit qd dictū ſit:& ꝓponit qd cōſequatur. Figuræ. tria illa dicendi gña graue:mediū:attenuatū:q ita in oratione mutari debēt: ut graue mediū:& mediū attenuatū:ſuſcipiat. figuræ p̄terea oēs exornationes dicuntur: quæ ſuo loco diſpoſitæ afferunt lumē:ut clauus purpuræ iſertus. Simul.cū elocutiōe. Inuenire ꝑclare. excogitare res opportunas cauſæ:cōuenit i hoc cū p̄ceptore Fabio:inuentio inquit cū iperitis ſæpe cōmunis eſt. Enunciare magnifice.uti magna:& ꝑſtanti ꝓnunciatione:cui i toto gñe dicēdi Demoſthenes ſummā dedit:cōſiſtit autē uoce:& geſtu. Barbari.iperiti:nō calentes oratoriā. Diſponere apte. ordinare:& diſtribuere res ſuis locis:ut inter ſe iunctæ:& cohærētes ſint:qd ſiet:ſi uerba:quæ ſe inuicē comple

Elocutio

Trāſitus

Diſpoſitiō

ctanf uerbis applicemus:ita res priores sequētibus cōsimiles:sic uidebif orō nō solū cōposita: sed etiam cōtinua:quæ si dispositione caruerit:tanq̄ nauis sine rectore fluctuabit. Figurare uarie. mutare dicēdi figurā.put res exigit. Eruditis.arte instructis. Affectāda.nimiū curiose quærēda. Quītil.resistā necesse ē his:q omissa reꝶ diligentia:q sunt nerui causaꝶ:quodā inani circa uoces studio senescūt: idq; faciunt

Affectaf gra decoris:q est ī dicendo mea quidē opinione pulcherrius:sed cū sequif: nō cū affectaf. nā affectare ē conari aliqd cōtra naturam rei:uñ putaf Virg. locutus affectate dicēdo pinguē aristā : q̄ dicta sit arista ab ariditate. Elata.sublimia grauis stilus: & magnificus: debet.n.orator interdū eri gi:& attolli:nōnunq̄ deprimi:& per plana icedere. Vmbra.extrema circūlita corpi bus:cū nec pictura: in q̄ nihil circūlitu; ē emineat:iōq; artifices ēt cū plura in una; tabellā opera cōtulerūt spaciis distigunt: ne umbræ in corpore cadant.pter hoc co lor ipse dicendi quālibet claris multis:tñ uariis uelut maculis cōspergif hūc locum Fabi⁹ lib. viii. capite de gn̄ibus snīaꝶ lati us tractat. Lumen.colorē splendorē. Sub mittere.ad figurā attēuatā. Attollere.ad graue:quod utrūq; p mediā cōmodissime fit. Hæc.cōmemoro. Doctissimo. iam p̄dixius Voconiū fuisse oratorē: & poetam pstantissimū. Adnota.uero signa.

figurare uarie nisi eruditis negatū est. Nec uero affectanda sunt semp elata:& excelsa.nā ut in pictura lumen non alia res magis : q̄ umbra cōmendat:ita orationē tā summittere: q̄ attollerf decet. Sed quid ego hæc doctissimo uirof quin potius illudf ad nota:quæ putaueris corrigendaf ita enī magis credam cætera tibi placere:si quædam displicuisse cognouero. Vale.

C.Plinius Acilio.S.

Rem atrocē. Exēplo Macedōis monet ñ debere dños erga ser uos truces esse:a qbus ille pene in balineo necatus:non multo post iterit: ueꝶ prius ultus est morrē suā

Acilius cōprræhēsis:& occisis ierfectoribus Acilios plures fuisse cōstat : sed maxīe celebratū:q nauali ad Massilia; prœlio iniecta in puppē hostiū dextra: & abscissa memorabile illud apud græcos exemplū imitatus transiluit in nauē umbone obuios agens: irē Acilū poe.& Aci.Glabriōe; cōsulē cū Trraiāo a Do.relegatū:& ierfectū:ut Aci liū Steneleū omittā:& quos iam alibi p̄no tauimus. Epistola sed tragœdia. Prætorius.prætura functus: uel ius hn̄s gestādi ptoria ornamenta. Macedo. apud iu

Macedo risconsultos lego Macedonem fuisse uiꝶ scelestum:& cæteris malis:quæ illi natura administrabat:etiā æs alienum adhibuif se. inde decretum senatusconsultum ma

Rem atrocem nec tm̄ epistola dignā Largius Macedo uir prætorius a seruis suis passus est: superbus alioquin dominus: & sæuus:& qui seruisse patrem suum parum: im mo mimū mēinisset: lauabatur ī uilla Formiana: repente cum seruī circumsistunt:alius fauces inuadit:alius os uerberat:alius pectus: & uētrem: atq; etiam(fœdum dictu)uerenda contundit: & cum exanimē putarent:abiiciunt ī feruens pauimentum:ut experirenf:an uiueret. Ille siue quia non sentiebat:siue quia nō sentire simulabat:imo bilis: & extētus fidem peractæ mortis impleuit. Tum demū quasi æstu solutus effertur: excipiūt serui fideliores:concubinæ cū ululatu:& clamore c[illegible]ncurrunt:ita: & uocibus excitatus: & recre atus loci frigore:sublatis oculis: agitatoq; corpe uiuere se (& iam tutū erat) confitef. diffugiunt serui:quoꝶ magna pars comprehensa est: cæteri requnf. Ipse paucis diebus ægre refocillatus ñ

cedonianum:ne sæpe materiam peccadi hominibus malis præstaret. Seruisse.seruū fuisse. Minimum meminisse.non respiceret natales suos:sed insolentius se gereret:quā parētū obscuritas pateref. Formi

Formiæ ana:quā in agro formiano habebat.Formiæ oppidum antiqua Lestrigonū sedes: cuius Lacones condi tores prius Hormias a statione frequēti appellantes:deinde aspiratione i.F.mutata dictæ sunt Formiæ: eius litoris amœnitatē: & crebras stationes Martialis libro decimo multis cōmendat. sic exordiens: O temperatæ dulce Formiæ littus. Inuadit.repente constringit. Verenda.inguina:genitalia. Feruens

Pauimentum pauimentū.perustum solū balinei.pauire antiqui ferire dixerunt:a quo pauimentum ex crebra percussione. Fidem peractæ mortis impleuit.cū non se moueret:fecit fidē tanquā si uere mortu⁹ esset. Aestu solutus.nimio feruore necatus. Efferf.extra balneū portaf a conseiis tanquā mortuus:nā efferri.pprie dn̄r cadauera ad sepulturā. Excipiūt.ab interfectoribus Macedonē tollunt. Vlulatu.lugubri uoce. Excitatus.expgefactus.Frigore.qd modicū astrigit corpora:& excitat.(Et iā erat tutū)nunq̄.n.ausi fuissent mali quicquā seui nequā pn̄tibus bonis. Refocillatus.reparatus:restauratus. Vltionis. quia serui sunt puniti. apud iurisconsultos multis quærif qui seruoꝶ ueniant puniendi occiso dn̄o: ubi Vlpianus Iurisconsultoꝶ præstantissimus rn̄det piter condēnandos: q ei auxiliū nō tulerunt: quoties potue

runt aduersus uim opem ferre. Vindicatus.supptum suppliciū de complicibus adhuc illo uiuente. Ob noxii.subiecti. Quisquā.dñs. Iudicio.iure:merito:rõne. Scelere.imanitate seruoꝝ. Hæc.dicta sint. Quid pterea.dices noui est. Quid?repetit quæ dicere potuisset Acilius:& infert nihil noui eē. Feriat⁹. ociosus:festus. Cõtexi.scribi. Publico.balineis publicis. Ominosa malum omen portendens. Eius. Macedonis. Vt daret transitū.ut liberaret ingressum:& spacium transeundi pberet. Cõtumeliæ despe ctus:dum manu percutitur. Gradus.ascensus:incrementa:minor enim contumelia q̄ mors.

sine ultionis solatio decessit.ita uiuus uidicatus: ut occisi solēt. Vides quot piculis:quot cõtumeliis:quot ludibris simus obnoxii.nec ē q̄ qsquam possit eē securus:qa sit remissus:& mitis:nõ.n.iudicio dñi:sed scelere pimunt. Veꝝ hæc hactenus. Quid ptereanoui?quid?nihil:alioqui subiunge rē:nā & charta adhuc supest:& dies feriatus patitur plura contexi.addā qd opportune de eodem Macedone succurrit.Cū in publico Romæ lauaret notabilis:atq̄ ēt:ut exitus docuit:omiosa res accidit.Eques Ro.a suo eius: ut transitū daret: māu leuiter admõitus cõuertit se: nec suū a quo erat tactus:sed ipsum Macedonē tā grauiter palma pcussit:ut pene cõcideret.Ita balineū illi quasi per gradus quosdā primū contumeliæ locus: deinde exitii fuit.

C.Plinius Proculo.S.

Petis ut libellos tuos i secessu legā? examinē an editiõe sint digni?adibes pces: allegas exēplū:rogas ēt:ut aliqd succisiui tpis studiis meis subtrahā:& ipertiā tuis: adiicis.M.Tul.mira benignitate poetaꝝ īgenia fouisse:sed ego nec rogādus sū: nec hortādus:nā & poeticē ipsā religiosissime ueneror:& ualidissime diligo:faciā ergo:qd desideras tā diligēter:q̄ breuiter.Videor aūt iā nūc posse rescribere:eē opus pulchrū:nec supprimēdū: quantū æstimari licuit ex iis:q̄ me pñte recitasti:si mõ mihi nõ imposuit recitatio tua:legis.n.suauissime:pitissime:cõfido tamē me nõ sic auribus duci: ut oēs aculei iudicii mei illaꝝ delinimentis restringant:hebetent fortasse:& paulum retundant:euelli quidē:extorqueri q̄ non pñt.igit non temere iā de uniuersitate pronuntio:de partibus experiar legendo.

C.Plinius Nepoti.S.

Petis.Rogāti Proculo:ut uersus suos emendaret:& an publicandi eēnt iudicaret:rñdet se libentissime susceptuꝝ tale hon⁹:itaq̄ uideri dignos editione: nisi deceptus fuerit suaui eius recitatione. Secessu.ruri. Exēplū.Ci.q̄ fouit poetas.succisiui.subsecisi:subtracti a rebus urgentibus Pli.senior in pfatione suæ historiæ succisiuis tpib⁹ ista curaus. uocabulū apuleianū: quo.M. Tul.Tranquillus Gel.ēt utunt: succisiuū interdū significat reliquū: supfluū: iutile. M.Tulliū.extat adhuc ofo p Archia poeta pceptore:qua eū ciuitate romana donatū:& dignū qa poeta pbatur:fuit.n. Cice.puer ad carmē nõ mediocriter inclinatus: ut libellis qbusdā uersibus editis ingeniū ei⁹ primū eluxerit: postmodū in secessu hæc studia exercuit: & in urbe interdū nõ pauciores qngentis uersib⁹ p singulas noctes cõponere solitū tradiderunt:nā multa trāstulit ex Demetrio: & Aratum latinū fecit.Balchionas:Vxoriū: Nilum metro pāxit. sed quanto maiorē laudē soluta orōne meruit:tāto minorē uersu inuita (ut inquit Mar.)minerua. Poeticē.artē scribēdæ poeseos:est.n. fictæ ueræq̄ narratiõis cõgruēti rythmo: uel pede cõposita metrica structura ad utilitatē:uoluptatēq̄ accõmodata:distat aūt a poemate:& poesi:qd poeticæ ars ipsa intelligit: poema autē ps opis:ut descriptio armoꝝ Achillis: poesis contextus:& corpus totius opis effecti:ut Ilias:Odyssea: Aeneis:autho. hēo Marcel. Aphthoniū:Diomedē:Ephestionē:Dona. aūt putat poesin eē unius carminis plures libros.Religiosissime.tanquā rē diuinā: & sanctā:nā quasi diuio quodā spiritu afflātur poetæ: qre suo iure noster ille Ennius sanctos appellat: qd quasi deorum aliquo dono:atq̄ munere cõmendati nobis eē uideant.hæc Cicero pro Archia. Nec supprimendū.non continendū domi:sed publicandum. Mihi non imposuit.non me decepit. Suauissime.miro cū lepore. Peritissime. cum maxima arte. Auribus duci. oblectamentis audiendi trahi: & affici. Aculei.igniculi:stimuli: diminutiuum ab acu:a quo aliud aculeolus deducitur in usu apud Martialem.Delinimentis.blandiciis. Restringantur.te priant.minuant.Hebetent.debilitent.Retundant.refringent.Extorqueri.p ui extrahi.Temere.frustra. īconsulte.Trā.p fere posuit:nec temere inqt unq̄ triclinio abscessit:nisi distētus:ac madēs: & in Tito pestilētia q̄ta nõ temere alī.i quē sensum piter Plinius senior frequētius usurpauit.Vniuersitate.toto ope.

Succisiuū
Cic.poetica
Poetica
Poema
Poesis
Aculeus
Temere

Dnotasse.probat exemplo alia esse clariora:alia maiora facta:nã Arria: nõ minora fecit dũ uiueret:q̃ dum moreret̃:& tñ magis laudatur uox eius porrigentis marito gladium:Pæte nõ dolet:quã dum mortuũ filiũ uiro ægrotanti uiuũ simulat:& exulẽ nauicula prosequit̃. Adnotasse.aĩaduertisse. Clariora.illustriora:magis cognita. Illius. ad differentiã filiæ Arriæ: quæ Thraseæ uxor fuit. Marito. Cæcinæ Pæto. Exemplũ.qa se prius interfecit.Mart.Casta suo gladium cũ traderet Arria Pæto:Quẽ de uisceribus traxerat ipse suis:Si qua fides:uulnus:qđ feci:nõ dolet iquit: Sed quod tu facies: hoc mihi Pæte dolet.

Dnotasse uideor facta:dictaq; uiroꝝ:fœminarũq; alia clariora esse : alia maiora. cõfirmata est opinio mea hesterno Fanniæ sermone.Neptis hæc Arrię illius:q̃ marito: & solatiũ mortis:& exemplũ fuit: multa referebat auiæ suæ non miora hoc:sed obscuriora:quę tibi existimo tã mirabilia legenti fore:q̃ mihi audiẽti fuerũt.Aegrotabat Cæcina Pætus maritus eius:ægrotabat:& filius : uterq; mortifere ut uidebat̃.filius decessit eximia pulchritudie: pariq; uerecundia: & pentibus nõ minus ob alia carus: q̃ ꝙ filius erat.Huic ita illa funus parauit:ita duxit exequias:ut ignoraret maritus.quinimo quoties cubiculũ eius intraret : uiuere filium:atq; ẽt commodiorem esse simulabat:ac persæpe interroganti quid ageret puer:respõdebat : bene quieuit:libenter cibum sumpsit:deinde: cum diu cohibitæ lachrymæ uincerent:protumperentque: egrediebatur. Tunc se dolori dabat . saciata siccis oculis:composito uultu redibat tanquã orbitatem foris reliquisset.Præciaꝝ quidẽ illud eiusdem:ferrum stringere:perfodere pectus:extrahere pugionẽ:porrigere marito:addere uocem immortalem:ac pene diuinam:Pæte non dolet: sed tñ ista facienti:dicentiq; gloria:& æternitas ante oculos erant:quo maius ẽ sine p̃mio æternitatis: sine p̃mio gloriæ abdere lachrymas:opire luctũ. amissoq; filio ẽt mr̃em adhuc agere.Scriboniãus

Multa.fortiter gesta. Auiæ.prioris Arriæ Cæcinnæ uxoris. Hoc. se interficere: & maritũ ad idẽ impellere. Obscuriora. mius uulgata. Cæcina Pætus.decipiunt̃ q existimant Arriã istã i morte sua:& mariti constãtia celeberrima; Pæti Thraseæ uxorẽ:cũ non hæc: sed eius filia pari noĩe Arria fuerit. illos autẽ fefellit: ꝙ uterq; & Cæcina:& Thrasea:cognominatus ẽ Pætus: opinãtes unum tm̃ fuisse Pætũ. apud

Dionis locus Dionis abbreuiatorẽ mendose scriptũ est de Arria τυνηνένι ννου υϖατοῦ.i. mulier Cæcinæ cõsulis.p τυνηνενιννοῦ ϖαιτοῦ.i.uxor Cæcinæ Pæti. Filius. Cæcinnæ & Arriæ. Mortiferæ.cũ periculo mortis.legit̃ etiã utriq;.p uterq;. Ob alia. pp bonã indolẽ:& moꝝ elegantiã. Huic.filio.

Funus Funus exequiaꝝ pompã:aliqñ ipsu; officiũ significat:ut apud Terentiũ: interdũ cadauer:ut apud Vir.sic appellatũ authoribus Donato:& Seruio a funalibus:q intra cærã sunt: nã funes Icensos maiores noctu mortuis p̃ferebãt. generalius est funus:quã exequiæ:est.n.tota pompa tã do-

Exequiæ mestica q̃ extrinseca: exequiæ uero tm̃ in uia dum funus pcedit. Eius.mariti. Cõmodiorẽ.ualidiorẽ conualescentẽ. Interroganti.marito. Vincerent.patientiã Arriæ. Prorũperent.cum impetu exirent.

Egrediebat̃.a cubiculo Pæti.Dolori dabat.fletus spargebat:& tristabat̃. Satiata.flendo.Cõposito. formato in lætiorem hitum.Redibat.ad maritũ. Orbitatẽ.filii obitũ. Illud.facinus. Eiusdẽ. Arriæ.

Strigere Strigere ferrũ.gladiũ denudar̃ ab eo qđ p̃cedit:strictã aciẽ ferri.p nuda Vir. posuit stringere itẽ amplecti significat:ut apud Senecã adulterã strinxit:& defrondare:ac leuigare:nã stricta folia ex arboribus dixit Cæsar:& Vir.frondes:ac remos.Marcellus insup stricturas appellari uoluit scintillas:q̃ de feruenti ferro emittunt̃. Perfodere pectus. Arria Messallinæ familiaris:cũ matitũ Cæcinã morti destinatũ intueret̃:deliberauit & ipsa mori:imo uigꝝ meticulosum cõfirmauit ense primũ se cõfodiẽs:deide illi tradẽs his quidẽ uerbis:en ferite:nõ doleo:quare multis celebrata fuit.Pæte nõ dolet.uulnus qđ ego feci:s; qđ tu facies. hæc ẽ illa uox

Dolet uulnus ĩmortalis:ac pene diuina:neq; moueat̃ aliqs p̃ter; Jraꝝ regulas Scđm dixisse dolet uulnus:cũ Mart.idem argumentũ tractans piter dixerit:& lib.xi.dẽtes dolore Glyceræ:&.xii.nõ aures dolere:sed capillos.Oui. Cor dolet:atq; ita mixtus abũdat amor:& alibi id ipsum indoluit Iuno:Iuue.Protius añ meũ qcquid dolet exue limẽ.Prudentius:Hic oẽ quicqd lancinamur nõ dolet:Dolet qđ cruor pectori insedit tuo.Aeternitas.famæ Imortalitas:quare in hoc non tm̃ admiranda: cum præmiũ constantiæ intueretur. Quo. Iccirco. Abdere.supprimere. Sine præmio. quia nemo aderat: qui talia posset monumentis mandare.

Agere Agitare Matrẽ agere.simulare illũ adhuc uiuere:mõstrare se matrẽ.agere fabula:rep̃sentare significat: agere iterdũ audire:alibi dicere:itẽ tractare:impellere:mouere.Donatus sic distinguit. agere est aliqd necessarium facere:agitare uoluptuarium: ut agitator equoꝝ. Scribonianus arma. Furius Camillus Scribonianus

arma in Illyrico contra Claudiũ mouerat: fuerat Pætus i ptibus. occiso Scribonião Ro. trahebatur. erat assensurus nauem. Arria milites orabat: ut simul imponeret̃: nempe. n. inquit daturi estis consulari uiro seruulos aliquos: quoꝝ e manu cibum capiat: a quibus uestiat̃: a quibus calciet̃: omnia sola præstabo. non impetrauit. conduxit piscatoriã nauiculam: ingensq; nauigium minio secuta est. eadem apud Claudium uxori Scriboniani cum illa profiteret̃ indicium: ego inquit te audiam: cuius i gremio Scribonianus occisus ẽ: & uiuis? ex quo manifestũ est ei consiliũ pulcherrimæ mortis non subitũ fuisse. quinetiã cũ Thrasea gener eius deprecaret̃: ne mori pgeret: iterq; alia dixisset: tu uis ergo filiã tuã: si mihi peundũ

Dalmaciæ legatus bellũ ciuile molitus legiones multas: fortissimasq; ad sacramenti mutationẽ pellexerat: & cũ non dubitasset citra bellũ Claudium imperatorẽ posse terreri: cõtumeliosa: & minaci ep̃la eum cædere iperio iubet: uitamq; ociosam in priuata re gerere. dubitauit Claudius adhibitis pricipibus uiris an obtẽperaret: sed die dicto: ut in unũ undiq; ad nouũ imperatorẽ conueniret̃: neq; aquilæ ornari: neq; conuelli quoquomodo signa: moueri ue potuerunt: exercitus tãta: & tã inusitata fide miraculi motus: & in pœnitentiã uersus imperatorẽ Scribonianu; quinto statim die destitutum interfecit: seseq; sacramẽto prioris militiæ cõtinuit. hæc sumpta a Paulo Orosio: & Tranquillo. alii hũc motum altius repetentes longius etiã exequuntur. Cum romani de moribus Claudii desperarent a multis insidiis petitus est: p̃sertiz ab Annio Vinicio: qui ad Furiũ Camillum Scribonianum Dalmatiæ legatũ misit: & persuasit: ut arma aduersus Claudium sumeret: at militibus non parẽtibus manu propria se transuerberauit Claudi⁹ hac defectione. consternatus plurimum sibi metuebat. tamen illius morte cognita confirmatus est: & donatiuo militibus distributo: qui in partes Scriboniani fuerãt conquisitos: & eoꝝ plurimos depræhẽsos occidit: multi inter quos Vinicius sibi manus intulerunt. Messallina: & Narcissus libertus cum reliquis hac oblata occasione nulli potentum pepercere: nisi quis: aut pecunia: aut gratia: quãuis nocentissimus periculum subterfugit: nã nõ uiri tm̃: sed & mulieres trucidatæ sunt. Ad hæc Tacitus Scriboniani filius iquit clæmẽtia Claudii reseruatus postea q̃ si finẽ pricipis p Chaldeos scrutaret̃ in exiliũ actus ẽ. Illyrico. Illyris. puincia Pannoniã septẽtrionẽ uersus: meridiẽ uero adriaticũ mare distermiat: optimis portubus pp adiacentes insulas illustrata. aduerte ab aliis scriptoribus dici mota eẽ arma in Dalmatia: a Sedo in Illyrico: sunt aũt puinciæ cõtiguæ. Fuerat i ptibus. fauerat Scriboniano: & secutus erat illũ cõtra Claudiũ. Occiso. p se: uel milites. Scds a militibus scribit occisum. Trahebat̃. ab Illyrico. Arria. uxor eius: quæ una in prouincia fuerat. Imponeret̃. in eandẽ nauẽ. Cõsulari. Cecinæ: q gesserat cõsulatũ. Oĩa. p̃dicta. Vxori. Iuniæ: q̃ defectionis Scriboniani cõscia relegata ẽ: quare ipatiẽs annexa est ẽt crimini: quo deide filius in exiliũ actus est. Profiteret̃ indiciũ. spõte idicaret cõiuratiõis mariti cõscios cõtra Claudiũ. Et uiuis. neq; tu una occubuisti. Nõ subitũ. sed multo añ p̃uisum: & ex rebus añactis decretũ Thrasea gener. P. Thrasea Pætus patauii ortus uir egregius: & malis tpibus clar⁹ nã exercebant̃ miris modis iter Neronẽ: & Thraseã inimicitiæ: ueꝝ cuidã multa crimiose iactãti: atq; cãm suã pperã iudicasse dicẽti obstitit Nero: tñq; absuit: criminibus de inimico cõtra ueritatẽ assentiri: ut exclamauerit utinã tã me Thrasea diligat. q̃ iudex æquus & rectus est. huic Cecina filiã Arriã despõsauit: ex qua Fanniã suscepit. Filiã. Arriã. Pereundũ. uiolẽter. Nero uirtutẽ ipsam excidere cõcupiscens Thraseæ infensus accedẽtibus cãis: q senatu egressus añquã alid decerneret̃: cũ legeret̃ ep̃la de matris Agrippinæ nece: & de natali eius: ut inter nephastos eẽt: referret̃: q in municipio suo ægisset tragœdiã more patrio in quodã festo: qd celebrabat̃ trigesimo quoq; anno: qd Iuuẽaliũ ludicro paꝝ expectabilẽ operã p̃buerat: q mitiora i p̃torẽ Antistiũ ob pbrosa i Neronẽ cõposita caria cẽsuerat: & obtiuerat: & spõte absens: cũ diuini honores Poppeæ decernerent̃: fuerat: neq; funeri interfuerat. ea renouauerat Capito Cõsutianus flagitiosus: & Thraseæ inimicus: qd authoritate ei⁹ repetundaꝝ cõcidisset: deinde illa obiiciebat: q pricipio anni solitus eẽt solẽne iusiurãdũ uitare: nũcupatõnibus uotoꝝ nõ adesse: nunq̃ p salute principis imolasse: nunq̃ pulsantẽ citharã audiuisse: neq; laudasse: neq; p sacra illius uoce sacrificasse: & triẽnio põ introiisse curiã solitus olĩ assiduus adesse uulgaribus patrũ cõsultis tanq̃ p̃ntibus offenderet̃. Quare cũ ei mortis arbitriũ datũ eẽt. Quæstor cõsulis ad eũ in ortis agentẽ missus. ẽt tũ maxie intentũ Demetrio cynicæ institutionis doctori: donec aduenit Domitius Cæcilianus ex intimis amicis: & illi qd senatus cẽsuisset exposuit. uocato igit̃ ppi⁹ Quæstore: & utriusq; brachii uenis icisis effuso cruore humũ spgẽs. libemus iquit Ioui liberatori. dicere solebat pcere Neroni adulatoribus: si iõ possent crudelitatẽ eius fugere: sed eũ piter & ipsi trucidarent̃ melius esse non seruiliter pire: cũ fama post se duratura esset: illoꝝ uero tm̃: q iugulati essent: illd p̃terea frequẽter secũ usurpabat: me Nero iterficere põt: lædere nequaq̃: alii scripserũt Thraseã mori iussum ob uultus tristitiã: & asperitatẽ. historiã collegius ex Tacito: Dione: & Plutarcho. Mori mecũ. Thrasea referẽte Tacito uxorẽ

Camillus Scribonianus

Illyris

Thrasea Pætus

Thraseæ Mors

fuerit:mori mecū:rn̄dit:ſi tādiu: tātaqꝫ cōcordia
uixerit tecū:q̃tū ego cū Pęto:uolo. Auxerat hoc
rn̄ſo curā ſuoꝝ:attētius cuſtodiebat̃.ſenſit:& ni-
hil agitis inqt:poteſtis.n. efficere ut male mori-
ar:ne moriar nō poteſtis. Dū hęc dicit:exiluit ca
thedra:aduerſoqꝫ pieti caput igenti īpetu īpegit:
& corruit:refocillata : dixerā iqt uobis īuenturā
me quālibȝ durā ad mortē uiā: ſi uos facilē negaſ
ſetis. Vident̃ ne hęc tibi maiora illo Pęte nō do-
let:ad qđ p hęc puētū ē: cū īteri illđ qdē īngēs fa
ma:hęc nulla circūfert. Vn̄ colligit̃ qđ initio di
xi:alia clariora eē:alia maiora.

C. Plinius Seruiano. S.

Recte ne oia:qđ iāpridē epl'æ tuæ ceſſāt? an nō oia recte : ſed occupatus es tu? an nō occupatus? ſed occaſio ſcribēdi: uľ rara:uľ nulla? Exie hūc mihi ſcrupulū: cui par eē n̄ poſſū.exie aūt:uľ data opa tabellario miſſo. ego uiaticū:ego ēt p̄miū dabo. nunciet mō qđ opto: ipſe ualeo:ſi ualere ē ſuſpēſū:& anxiū uiuere:expectātē i horas:tientēqꝫ p capite aicíſſimo qcqd accidere hōi pōt. C. Pli. Curio Seuero. S.

Arriā tentantē mariti ſuprema:& exemplū Arriæ matris ſeq:monuit retinere uitā:filiæqꝫ Fanniæ cōmuni ſubſidiū unicū non adimere:quæ uiri dicto obediens uſqꝫ ad Traiani tēpora ſuperuixit. Auxerat curā.intenderat diligentiā. Cuſtodiebat̃.ne ſe interficeret. Senſit. aīaduertit Arria cuſtodiri ne ſibi manus inferret. Nihil agitis.exemplo Catonis:& Portiæ:illi.n.ſecundū Plutarchū dixit:ſi caput parieti illiſero:aut ſpiritū præcluſero facile mori poſſum.de hac aūt Mar. Coniugis audiſſet fatū cū Portia Bruti:& Subtracta ſibi quæreret arma dolor: Nondū ſcitis ait mortē non poſſe negari. Crediderā ſatis hoc uos docuiſſe patrē. Dixit:& ardētes auido bibit ore fauillas.I nūc & ferrū turba moleſta nega. Male.dolētius. Impegit.impulit:pcuſſit. Refocillata.repata:reſtaurata. Durā.difficilē:longiorē. Illo.dicto. Per hæc. cōſtāriæ: & fortitudīs p̄ludia. Illud. Pæte n̄ dolet. Hæc.p̄exercitamēta Circūfert.uulgat. Colligit̃.cōprobat̃.

Recte ne. Anxiꝰ p ſalute Seruiani quod iampridē nihil ſcriberet: rogat: ut ſtatim tabellario miſſo nunciet qd faciat.nō mediocriter dubitandū Seueriano an Seruiano ſcripta fuerit epl'a : nā utrunqꝫ nomen legit̃ in exēplaribus etiā manuſcriptis. Se-
Seruianꝰ cundus lib.viiii. Seruianum uiꝝ exactiſſimū noiat. Spartianus ſæpius in Adriano refert Seruianum uirum ſummæ authoritatis: nā Iulius Seruianus legatus Panoniæ ſub Traiano fuit : & eo imperante bis conſulatū geſſit ſemel cū Subſurano: illi adriani ſoror Paulina nupſit.cui is īperator tm̄ detulit: ut uenienti de cubiculo ſp occurrerit: tertiū cōſulatū ne eēt ſecūdæ ſn̄iæ nō petenti: ac ſine p̄catione conceſſit.filiā habuit quā Fuſco Salinatori deſtinauit: cū incidiſſet Adrianus in morbū lætalē factus de ſucceſſore ſolicitꝰ primū de Seruiāo cogitauit: poſtea quaſi affectatorē ȝ īperii:qđ ſeruis regis cœnā miſiſſet: qđ in ſedili regio iuxta lectū poſito ſediſſet:qđ erectus ad ſtationes militū ſenex nonagenarius pceſſiſſet: mori coegit.re uera ne ſibi ſupſtes eſſet Flauius Vobiſcus recitat epl'am Adriani ſcriptā Seruiano cōſu-
Seueria- li.Gellius Seruilianū uiꝝ ſuæ ætatis doctiſſimū teſtat̃.at Dion Seuerianū uocat.eū inquit Traianus ſuc
nus ceſſorē aliquando:& dignū īperio iudicauit:nā in cōuiuio olim quæſiuit ab amicis: ut decē noiarent uiros:quibus ſumma reip.& reꝝ faſtigiū demādari poſſet:tū uero cōpreſſo aliquātulū ſermone: noueȝ dixit p uos diſcere cupio:unū ego Seuerianū hēo : hunc cū Fuſco eiꝰ nepote: qꝫ Cōmodi adoptionē ægre ferre uiderent̃ ſuſpectos:& inuiſos occidi iuſſit Adrianꝰ:Seuerianū nonagenariū:alteꝝ decē & octo annos natū.ſed Seuerianus priuſquā iugularet̃ ignē popoſcit:atqꝫ incenſo thure.uos inquit deos teſtor me nihil mali cōmiſiſſe Adriano hoc tm̄ imprecor:ut cū mori cupiet: nō poſſit. Seueriani Africæ procōſulis meminit Apuleius:& Lucianus in ſermone:cui titulus quomō hiſtoria ſcribenda ſit.Seuerianū refert: itē Vlpianus Seuerianū conſulē Adriano īperante:apud quē.ff.quinto mēda inoleuit:ubi commemorat Adrianū reſcripſiſſe Seriano aut igit̃.Seruiano:aut Seueriano ex p̄cedentibus legendū. Omnia. tua ſe
Scrupulꝰ habent. Scrupulū.dubiū.difficultatē.Terentius in andria.at mihi etiā unus ſcrupulus reſtat.trāſlatio a ſcrupulo lapillo:qui nos in calceo latens plærūqꝫ offēdit:unde idē comicus alibi inieci ſcrupulū:& aſperas ſalebroſaſqꝫ uias ſcrupuloſas dicius.ſcrupulus p̄terea pōderis gēus.Mar.libras:ſcrupulos:ſextulaſqꝫ dicit.at neutro gn̄e iugeri ps mīma ē:decē.ſ.pedes:& lōgitudie:& latitudie quadratū. Par. nō poſſum
Viaticū pati hanc difficultatē:neqꝫ mea conſtantia tollerare. Data opera.ob hanc ſolā rōnē. Viaticū. uiæ neceſſariā īpenſam:quæ pficiſcenti erogat̃.græci ἐφόδιον dixere:ſed interdū p facultate:& paratu latini
Viaticu- ſunt uſi:ſicut illi ἐφόδιον ... .i.facultas uirtutis diuitiæ & uicii. uiati
lum culū per diminutionē dixit Caius.ff.y.& piter Apuleius:qui lib.vii.uiagiū p itiere uſurpauit. Præmiū.
Viagiuȝ laboris mercedē p̄ter uiaticū. Quod opto.te bn̄ualere.Si ualere:correctio:nō.n.bn̄ ualet: qui aliquibꝰ animi paſſionibus pturbat̃.Capite.amiciſſimo.uita tua mihi amiciſſima.Quicquid.omne maluȝ quod.

Fficium. Seuero scribit in senatu orationem panagyricam dixisse: deinde recitasse quibusdã amicis cum summa auditorum attentiõe: quare & principem Traianum:& sua tempora laudat:qbus spretis adulationibus grauia:& seuera placerent. Seueros per ea tẽpora multos fuisse comperio. Curtium Seuerum præfectum recitat Tacitus. Septimii Seueri doctrinã laudat Statius in syluis. Seuerũ doctum fuisse Martialis libro. xi. testatur:& Decium Seuerum imperante Seuero claruisse iurisconsultus:sicut idem Iulii Seueri meminit:qui Dione tradente a Britannia i iudæos deficientes ab Adriano missus est:uir iustus:& sapiens: dignitate: & authoritate insignis:postmodũ regendæ Bithynniæ destinatus. Seuerus

Fficiũ cõsulatus iniunxit mihi: ut reip. nomine principi gratias agerem: quod ego in senatu cum ad rationem loci: & temporis ex more fecissem: bono ciui conueniẽtissimum credidi eadem illa spaciosius: & uberius uolumine amplecti. primũ ut imperatori nostro uirtutes suæ ueris laudibus cõmẽdarẽt: deinde ut futuri principes:nõ quasi a magistro: sed tamẽ sub exemplo pmonerẽtur:qua potissimum uia possent ad eandẽ gloriam niti. Nam præcipere q̃lis debeat esse princeps pulchrũ quidem:sed honerosum: ac prope superbũ est: laudare uero optimum principem:ac per hoc posteris uelut e specula lumen:qđ sequãtur:ośdere:idem utilitatis hẽt:arrogantiæ nihil. Cœpi aũt nõ mediocrẽ uoluptatẽ:ꝗ hunc librum cũ amicis recitare uoluissem:nõ per codicillos:non per libellos:sed si cõmodũ eẽt:& si ualde uacaret admoniti (nunq̃ porro:aut ualde raro uacat Romæ:aut commodum ẽ audire recitantẽ) fœdissimis insuper tempestatibus p biduum cõuenerunt:cũq; modestia mea finem recitationi facere uoluisset:ut adiicerem tertiũ diem exægerunt. Mihi hũc honorem habitũ putẽ. an studiis? studiis malo:q̃ prope extincta refouentur: At cui materiæ hãc sedulitatẽ præstiterunt? nempe quã in senatu quoq;:ubi perpeti necesse erat: grauari tamen uel puncto temporis solebamus. Eadem nunc:& qui recitare:& q audire triduo uelint inueniũtur: nõ qa eloquẽtius q̃ prius:sed qa liberi⁹:ideoq; ẽt liberius scribit. Accedet ergo hoc quoq; laudibus principis nr̃i: ꝗ res antea:tã inuisa:q̃ falsa:nũc:ut uera: ita

Officium cõsulatus. qa consul creatus erã:iõ Traiano grãs ægi: qđ secutus ẽ Ausonius p cõsulatu suo Gratião pricipi gratias agens. Reip. noie. ex authoritate reip.& imperio senatus:sicut ipse refert in eadẽ oratiõe. Ad rõnem. secundũ respectũ. Loci. senat⁹: imo senatorũ:apud quos breuius dicendũ erat pp reuerentiã. Temporis. Sæculi nr̃i: quo liberius fari licebat. Ex more. ad imitationẽ aliorum. Spaciosius. pluribus uerbis. Vberius. eloquẽtius. Suæ. ppriæ:solius Traiani: fuerũt .n. in eo uirtutes fere diuinæ. Magistro. rectore:doctore:nam Plato librũ de regimine principũ scripserat:& Xenophõ dialogũ de tyrannide. Sub exẽplo. ad imitationẽ Traiani:exẽplo. n. magis: q̃ uerbis mouemur. Niti. cõtendere. Honerosum. magni ponderis: ne ptermittẽda dicamus: & dicenda omittamus. Superbũ. ut inferior superiori pcipiat:& tm̃ sibi arroget. Per hoc. hac rõne:ductu figurato. Lumẽ. speciosũ; exẽplũ. Specula. loco edito: e turri: translatio a nauigãtibus:q solẽt dirrigere cursum suũ ad lampadẽ in specula port⁹ accensam. Arrogãtiæ nihil. hẽt: sic. n. ultaf supbia:& par utilitas sequit. Librum orationẽ panagyricã. Codicillos. epistolas. Libellos. supplicationes. Vacat Romæ. uacui sunt ab officiis i urbe. id quod lib. x. Martialis cõqueriť. Fœdissimis tempestatibus. turbidis: & tẽpestuosis diebus: fœdũ est plusquã turpe: iterdum crudele significat: icirco Salustius fœdos oculos dixit. Fœdum Tertiũ diẽ. ut totam orõnẽ recitarẽ:relinquebaf. n. tertia ps eius recitanda: Mihi. mea cã. Honorẽ. audiẽdi diligentiam. Studiis malo. crediderim id factũ potius pp studia. Extincta. deperdita superiorum principũ sæuicia pſertim liberiora studia:ut satyra:& historia. Refouentur. respiciunť sub Traiano:nã Iuue. sub eo suũ opus publicauit:& cõposuit:ꝗ nõ dissimulat idẽtidẽ:sed ıprimis. vii. Satyra. Tacitus uero:& Trãqllus suas historias. Cui materiæ. demõstratiuo generi: & solutæ orõni:q̃ minus tenet auditorẽ an magis:q̃ solebãt iperatores cõmẽdare. Sedulitatẽ. p triduũ audiẽdi diligẽtiã. Nẽpe. pstiterũt ei mr̃iæ hãc sedulitatẽ:quã quoq; pstiterãt i senatu cũ primũ dixi: pinde ac si iferret: ꝗ nõ tm̃ deberent capi i recitatiõe ei⁹ orõnis:quã semel audiuerãt. Perpeti. totã audire. Necesse erat. pp pñtiã Cæsaris:q̃uis eẽt molestũ:& graue audiẽtib⁹. Pũcto. monumẽto:q̃tulo spacio. M. Tulli⁹ p Cluẽtio: neq; postea Latini pũctũ tpis morat⁹ ẽ. Solebam⁹. sub malis ipatorib⁹. Quã pri⁹. nũc dicaf:iã. n. adulatio oĩa noua excogitauerat. Liberi⁹. ueri⁹. cũ sub Domitião capitale fuerit laudare bonos. i. uerę dicere. Accedet laudibus. ad alĩs eius laudes addeť hæc ẽt. Res. laudatõ panagyrica. Antea. sub malĩ ipatorib⁹. Nũc Traião pricipe.

amabilis facta ē. Sed ego cū studium audientiū: tum iudicium mire probaui: aniaduerti .n. seuerissima quæq; uel maxie satissfacere. memini quidem me non multis tecitasse: quod omnibus scripsi. nihilominus tanquam sit eadem oium futura sententia hac seucritate auriū lætor: ac sicut olim theatra male musicos canere docuerunt: ita nūc in spem adducor posse ficri: ut eadem theatra bene canere musicos doceāt. Omnes enim: qui placendi causa scribunt qualia placere uidetint scribent: at mihi quidē confido in hoc genere materiæ lætiotis stili cōstare rationē: cum ea potius: quæ pressius: & astrictius: q̄ illa: quæ hilarius: & q̄si exultantius scripsi possint uideri acersita: & inducta. non ideo tamen segnius precor: ut quādoq; ueniat dies: utinamq; iā uenerit: quo austeris illis seuerisq; dulcia hæc: blandaque uel iusta possessione decedant. Habes acta mea tridui: quibus cognitis uolui tm̄ te uoluptatis absentē studiorum nomine: & meo capete: quātum præsens percipere potuisses.

C. Plinius Caluisio Rufo. S.

Ssumo te in consilium tei familiatis: ut soleo: prædia agris meis uicina: atque etiam iserta uenalia sunt. In his me multa solicitant: aliqua nec minora deterrent. Solicitat primum ipsa pulchritudo iungendi. dein de quod non minus utile q̄ uoluptuosum: posse utraque eadem opera: eodem uiatico iuisere: sub eodem procuratore: ac pene iisdem habitatori

Amabilis. grata. Studiū. attentam opreram. Seuerissima quæq;. scripta admodū austera: & grauia. Satisfacere. placere. Non multis. paucis doctis: quibus solebat sua cōmittere. Omnibus. pro cōmuni utilitate. Hac seueritate auriū. iudicio audientiū libenter seuera scripta. Olim. sub Nerone: qui cantu: & musica oblectatus adeo ut in certamen sæpius descenderit: & aduersarios quasi plane eiusdē conditionis obseruarit: captarit: infamarit: maledictis incesserit: ac si qui arte pcellerent corrūpere etiā solitus fuerit: inde pessimū cantandi genus: dum principi male cantanti cædunt: introductū. fuit. n. exiguæ: & obscuræ uocis. quare non imerito Aristoxenus apud Athenæum iquit. postquā theatra in barbaros mores fluxere: & multū a prioribus desciuere: publice ipsa musica defecit: paucique sciunt qualis olim fuerit: nunc musicæ modi pessimi itroducti: quibus qui utuntur pro humanitate molles fiunt: pro tēperantia libidinosi. Theatra. quæ instituta sunt ad deorum immortalium ludos: & populi uoluptatē. id græcorum inuentum: unde etiam nomen. latine arena dicit̄ nulla ferme Italiæ ciuitas fuit nobilis: quæ theatro careret. instituto igitur quinquennali ludicro Romæ a Nerone secundum Tacitum ad morem græci certaminis uariam famam fuisse cōstat: quippe erant: qui. Gn. quoq; Pompeium icusatum a maioribus ferrent: quod mansuram theatri sedē posuisset: proceres romani specie orationum: & carminum scena (nam & ea in theatro constituebatur) polluantur? an decurias equitum egregium iudicandi munus expleturas? si fractos sonos: & dulcedinem uocum perite audiuissent? Eadem theatra. translatio a theatris ad scripta: cuius sensus: sicut olim mali principes coegerūt oratores ad male dicendum: dum uolunt adulari sibi: ita nūc confido optimum imperatorem nostrum fieri authorem benedicēdi. Musicos. oratores metaphorice. Materiæ lætioris. legitur etiam latioris in eandem sententiam: quam scilicet latius: & copiosius diffudi: q̄ priores. Constare rationem. posse me reddere manifestam rationem. Pressius. humilius. Astrictius. breuius: compendiosius. Hilarius. delectabilius: lætius. Exultantius. diffusius. copiosius. Accersita. affectata: extra rē inserta. Segnius. supia pce. Austeris illis seuerisq;. ueris scriptis: sed auditu aspioribus: qualis satyra: & antiq̄ comœdia: cuius sub Traiano scriptor extitit Vir. Ro. austero cōtrariū est dulce. Blāda. adulatoria. Iusta. debita austeris: & seueris. Et meo: & mea cā.

Rufus Ssumo. hæsitabūdus an pdia suis uicīa pstinaret. Claudiū Ru. amicū cōsulit: exponēs quæcūq; ad emēdū illa solicitaret: & q̄ deterreret multi codices hñt Clausiū Ru. alii Caluisiū: quē supra

In cōsiliū legius cōtubernalē Sedi. Assumo te i consiliū. te cōsulo: & pticipē cōsilii mei facio. idē libro. vi. euocatus i consiliū a Cæsare nr̄o. Sptianus: Adriano mos erat: ut eū priceps causas cognosceret: & senatores: & equites ro. in consiliū uocaret: & alios quos senatus pbasset. Familiaris. domesticæ. Prædia. rura p̄dia sunt res ipsæ: prædes hoies. i. fideiussores. Vicina. cōtigua. Inserta. iteriacientia. In his. emendis. Solicitant. puocant: icitant. Deterrēt. retrahunt ab emptione. Pulchritudo. decorus pspectus agrorum

Procurator ppetuorum. Vtraq;. pdia uetera & noua. Viatico. uiæ ipēdio. Inuisere ire ad uidēdū. Procuratore. rei rusticæ curatore: cuius iperio subiacet uillicus: uerum & p custode alicuius rei necessariæ: ut fœtus apū Colu. posuit: at Lāpridius: & multi p eo: q rōnes uectigaliū principū seruat: sup quo iam multa pscripsimus.

bus habere:unam uillam colere:& ornare:alterã tantum tueri. Inest huic computationi sumptus suppellectilis:sumptus Atriensium: topiariorum:fabrorum:atq; etiã uenatorii instrumẽti:q̃ plurimũ refert unũ in locũ conferas:an in diuersa dispergas. Cõtra uereor:ne sit in cautũ rẽ tam magnã iisdem tempestatibus:iisdem casibus subdere. tutius uidetur incerta fortunæ possessionũ uarietatibus experiri. habet etiam multum iucũditatis soli:cæliq; mutatio:ipsaq; illa pegrinatio intersita. Iam quod deliberationis nr̃æ caput ẽ: agri sunt fertiles:pingues:aquosi:cõstãt cãpis:uineis:syluis:quæ materiam:& ex ea redditũ sicut modicũ:ita statũ præstant. Sed hæc felicitas terræ ĩbecillis cultoribus fatigatur nã possessor prior sæpius uẽdidit pignora:& dum reliq̃ colonorum

Villam:domũ in agro. Tueri.reparare ne corruat. Suppellectilis:rerum mobiliũ ad usum domesticum Suppellectilis
Põponius de suppellectili.suppellex est domesticũ patris familiæ instrumentũ:q; neq; argento : auro nec
facto:uel uesti annumeratur:ubi paulus recensẽt.quæ suppellectilis appellatione cõtinenẽ. Tubero hoc
mõ demonstrare suppellectilẽ tentat dicẽs esse istrumẽtũ quoddã p̃ris familias rerum ad quotidianũ usũ
pararum:qđ in aliã spẽm nõ caderet.Celsus ibidẽ author.Columella appellatiõe suppellectilis etiã uestem
cõphendit. Atriensiũ.qui habebãt curã atrii:& suppellectilis:nã ianitores atriẽses dixit Apuleius libro Atriẽses
de mondo:& columella. tum insistere iubet atriensibus : ut suppellectilem exponant. Vlpianus in familia atriẽsem numerat:& asserit fuisse in uilla cultiori:sic scoparios : uiridiarios:& topiarios. Topiariorum.artificum traducendarum:& formandarum arborum:ac herbarum. in uarias formas:& circinnos.Plinius senior lib.xii. ficus inquit indica uastis diffundiẽ ramis: quorum pondera adeo in terram curuantur:ut annuo spacio infigantur: notamq; sibi propaginem faciant circa parentem in orbes quodam topiario opere:& Africanus cum Vlpiano topiarium usurpant ꝓ seruo parato arborum ornandarum causa.fortasse a funiculis dictus est topiarius: quibus in opere utuntur:nã restes Pausanias ait topia dici.topiarium opus non in uiridis tãtum:sed & in scenis satyricis ãtiquitas struxit:quæ ornatæ arboribus:speluncis:montibus:reliquisq; agrestibus rebus in topiarii cæli speciem trãsformabãtur:topiariorum aũt cura fuit post flatum Topiari⁹
Fauonii. Fabrorum. lignariorum:& ferrariorum. Venatorii.cõparati ad uenationẽ:q ꝓpriẽ ferarum est:nã aucu
piũ minus uirile: Vlpia.ff.xxxiii.si in agro uenatiões sint puto uenatores quoq;:& uestigatores:& canes:
& cætera:quæ ad uenatões sunt necessaria istrumenti uocabulo cõtineri:maxiẽ si ager ex hoc reditũ ha
bet.uñ iure Secundus uenatoriũ istrumentũ dixit.est aũt istrumentũ.scdm Vlpi.de fondo istructo:apparatus rerum diutius mansurarum:sine qbus exerceri nequiret possessio:ibi insup idem Iuriscõsultus exeqẽ Instrumẽtum
de istrumento rurali diligẽter. Tranqui.in Augusto instrumentũ regiũ ꝓ apparatu:& suppellectili regia
posuit. Cõferas.cõponas:nã in unum melius custodiunẽ. Tam magnã.magni momenti. Tempesta- Tempestas
tibus.malis temporum qualitatibus.uocabulum quod utroque uersus dici põt ut ualitudo:facinus:dolus:
poeta.n.clarã tẽpestatem dicit:& pro tpe antiquos accipi solitos Pompeius testaẽ. Incerta fortunæ.in-
certitudinem fortunæ:ac temporum mutatiões. Possessionum uarietatibus.habere possessiones in diuer
sis locis:ut si calamitas unã aliquã opprimat:alia diuersitate cæli grandinem euitet. Soli.loci. regionis.
Cæli.aeris. Peregrinatio.pegre secessus. Intersita.interposita:uicissitudinaria. Caput.summa.maxi
ma propositio. Fertiles.non seruauit ordinem.nã præponere debuit pingues unde descendit fertilitas.
Aquosi.uliginosi:irrigui:abundãtes aqua: qua possint irrigari:qui ex se aquã fundant.Cato ĩ re rustica
per gradũ suplatiõis dixit. Materiã.ligna.υλη apud græcos materiã:& syluã significat:& nostri pro li Materia
gno sæpe utuntur:ut Cato:Columella etiã pro Pampinis:qui relinquunẽ uitis constituendæ:uel substi-
tuendæ causæ. Vlpi.ff.xxxii.ligni appellatio nomen gñale est:sed sic seperatur:ut sit:aliud materia aliud
lignum:materia est:quæ ad ædificandum:fulciendumq; necessaria est:lignum quicquid comburendi
causa paratum est.Plato insuper materiam uoluit esse rem improcreabilem:incorruptam:non de prin-
cipiis absolutis elements: sed ex omnibus primam figuram capacem. factioniq; subiectam : adhuc ru-
dem:& figurationis qualitate uiduatam.stoici duo esse in rerum natura uoluerunt:ex quibus omnia fi-
unt:materiam:& causam:materia iacet iners:res ad omnia parata:cessatura si nemo moueat:eã autẽ rõ
format:& quocunq; uult uersat:ex illa uaria opera producit:hæc autẽ oium rerum prima substãtia:cã uero deus. Modicũ.mediocrem. Statum.certum:firmũ:nã statæ obseruationes:& feriæ certis dieb⁹ cõ- Statum
stitutæ dicunẽ.sunt autem syluæ minus subiectæ tẽpestatibus:q̃ reliq̃ ruris.status uero substãtiuum est
cõditio uniuscuiusq; rei:& cõstitutio causæ apud Rhetores. Felicitas:fertilitas: ubertas. Imbecillis.
paupibus:debilibus. Fatigaẽ.coliẽ:exerceẽ. Pignora.instrumenta rei rusticæ:quæ colonis adiumento
dñs dederat:nã ea sunt obligata creditori:qnimmo secundum Cato.in re rustica:quicqd illatum fundo Pignus
erit:donec colonus satisfecerit:pignori esto.Reliq̃ colonorum debita cõtracta a colonis:sic.n.iuriscõsulti Reliqua

minuit ad tps:uires i posterũ exhausit: quaꝝ de-fectione rubus:& reliqua incõmoda creuerunt. Sunt ergo istruẽdi cõplures frugi mancipes: nã nec ipse usquã uinctos hẽo: nec ibi quisq̃. supest ut scias quãti uideant̃ posse emi:sestertio tricies: nõ qa nõ aliqñ quinquagies fuerit. Verũ:& hac penuria colonoꝝ: & cõmuni temporis iniquitate:ut redditus agroꝝ: sic etiã pcium retro abiit. Quæris an hoc ipum tricies facile colligere possimus. Sũ qdem ppe totus in pdiis:aliquid tamẽ fœnore nec molestũ erit mutuari. Accipiã a socru:cuius arca nõ secus ac mea utor. pinde hoc te nõ moueat:si cætera nõ refragant̃: quæ uelim q̃ diligentissime examines. Nã cũ i oibus rebus: tum in disponendis facultatibus plurimũ tibi:& usus:& prudentiæ superest.

C.Plinius Messio Maximo.S.

Eministi ne te sæpe legisse quãtas cõtẽtiões excitarit lex tabellaria:q̃tũq; ipsi latori: ul

usurpare solent:ut Pomp.de statu lib.rõnem reddere iussus reliquũ ꝙ apparet soluit:de eo ꝙ obscurius ẽ: satisdare paratus ẽ: Iulianus.si quis testamẽto libertatẽ accepit sub cõditione:si rõnem reddiderit: debet p hæreditaria parte hæredibus reliqua soluere.ꝙ nos admonuit. Baptista Tetonus: q sine magistro ius ciuile summa cũ laude profitetur. Ad tẽpus.ante tempus:nam ad interdũ præter:& ante significat. Vires excolendi prædii. Exhausit:absumpsit.dũ partis male utitur: ita in futurũ facultatẽ cõtriuit: ut icultos agros reliquerit. **Rubus** Rubus.arbor mora pducens:nanq; curuatus gracilitate:nimia simul pceritate defigit rursus in terram caput: iterumq; nascitur ex sese repleturus omnia: nisi resistat cultura: prorsus ut possint uideri homines terræ causa geniti: ita pessima: atq; execranda res propaginem docuit: atq; radicẽ acquiri uiridem. eius aũt plura genera:inter quæ illud: quod Theophrast⁹ canis rubũ:Palladi⁹ rubũ caninũ: appellat.Pli.rubũ arborem eẽ dicit:Theophrastus fruticẽ. Sunt ergo.quod.s.ager incultus esset:& pignora distracta: ideo istruendi: & muniendi erant instrumentis necessariis cõplures frugi mancipes. Mãcipes. coloni: qui agros mercede conducant. Frugi. fructuosi: utiles. Vinctos. i compedibus: quibus uincti serui ad agri culturã destinebantur: eos aũt oportebat secundum rei rusticæ præcepta non esse formidolosos:nõ animosos. nõ secordes: neq; somniculosos: id genus culturæ Pli. senior libro.xviii. capite.iiii. repræhendit: at nunc inquit agros uincti pedes i damnatæ manus: inscripti uultus exercent. Quisquã.seruus ẽ. Ibi.in illis prædiis. Superest. reliquum est in hoc consilio. Sestertio tricies.sume extrisec⁹ emi possunt. Sestertio tricies.triginta milibus nummum.tricies autem syncopatum pro triginties profertur. Quinquagies.sestertio.i.quinquaginta milibus nũmum. Penuria.paucitate:caritate. Iniquitate.malignitate:qua inculti per Italiã iacebãt agri. Retro abiit.uiluit:imminutũ est. Tricies sestertiũ. Colligere cõparare:cogere. Prope totus in prædiis.fere oẽs meas pecunias cõtuli emendis pdiis. Fœnore **Fœnus.** fœnus nõ ἀπὸ τοῦ φαίνεσθαι:sed a fœtu deductũ ẽ: quasi a fœtura quadã pecuniæ parientis: nã proprie fœnu est naturalis terræ fructus:ob quã causam:& nummoꝝ fœtus fœnus est uocatũ: sors aũt sũma:cui extrinsecus requiritur fœn⁹. authore Appiano ueteres romani abhorruisse uident̃ fœnoris consuetudinẽ:quemadmodũ:& græci:non secus ac cauponandi:quæstũ quẽdã existimantes grauẽ intollerabileq; pauperibus:& inimicicias ultro procreantẽ:qua rõne cõmoti Persæ cõmodari deceptibile: quoddam mẽdaciisq; refertũ credidere. Mutuari fœnore.accipere mutuo cũ fœnore. A socru.mea. Pompeia Celerrima. Arca.pecunia.positũ cõtinens p contento. Refragantur.resistant:aduersantur.

Eministi.monet amicum Messiũ comitiorũ ordinem immutatum:neq; per aperta suffragia: sed tacitã tabellam creati magistratus:& uerendum ne inde uitia oriantur:quod postea euenisse per epistolã ad eundẽ Messium libro quarto significat.imprimis sæculi malas artes taxans:& Traiani curã circa publica nõ mediocriter cõmendans. **Messius.** Paulus de iure fisci refert Messium fuisse iurisconsultum.marmoreæ ueteꝝ inscriptiones Messium Rusticum curatorem aluei: & rip parũ Tyberis:& cloacarũ urbis romani populi:Adriano Augusto imperante. in uetusto codice Metiũ Maximũ iuenio:Tranquillus Metiũ recitat.in quem fuit illud notabile dictũ Domitiani:uellem tã for-**Metius** mosus esse:q̃ Metius sibi uidetur. **Tabellaria.lex.** Lex tabellaria:quia populus p tabellã suffragium ferebat: cum prius nõ uiritim:Sed per curias cõuocatus magistratus crearet: & qđ pluribus uisum esset curiis ad senatũ referebatur.lex aũt tabellaria:quæ:& Cassia dicta est:ꝙ Cassius Longimus.hãc tulit.C.Mario:& Gn.Flac **Suffragia** co coss.cauebat nõ uoce:sed puncto debere fieri suffragia:quæ antiqui nõ scripto: ut postea in cistã tabellas suas conicientes.easq; candidati:cui fauebãt insculptas litteras habẽtes:sed pũcto in tabellã facto notabant:qđ.M.Tullius p Planco oñdit:& Oratius in arte tetigit.oẽ tulit punctũ.i.oium tribuũ suffragiũ habuit.nam tribus conuocatæ per tabellam ferebant suffragia: qbus latis sortitio fiebat: præco renunciabat:quẽ tribus creasset.authores sunt.M. Varro in re rustica: & Cicero p eodẽ Planco. Latori-

gloriæ:uel repræhenſionis attulerit? At nunc in
Senatu ſine ulla diſſenſione hoc idem ut optimũ
placuit:omnes comitiorum die tabellas poſtula
uerũt. Exceſſerãus ſãe mãifeſtiſ illis:aptiſq; ſuffra
giis licẽtiã concionũ:nõ tp̃s loquẽdi:nec tacendi
modeſtia:nõ deniq; ſedendi dignitas cuſtodieba-
tur. Magni deniq;:& undiq; diſſõi clamores. Pro
currebant omnes cum ſuis candidatis:multa ag-
mina in medio:multiq; circuli:& indecora cõfu-
ſio:adeo deſciueramus a conſuetudie parentum:
apud quos oia diſpoſita:moderata: trãqlla maie
ſtatẽ loci:pudorẽq; retinebant. ſupſunt ſenes : ex
qbus audire ſoleo hunc ordinem Comitioꝝ. cita
to nomine Cãdidati ſilentiũ ſummũ: dicebat ipſe

L. Caſſio Lõgino. Gloriæ. ſi bene ceſſiſſet. Repræhẽſiõis ſi male: uel pro hoium diuerſo iudicio nam
M. T. legũ ſecundo. in ea ſum inquit ſnĩa;qua te fuiſſe ſemper ſcio:nihil ut fuerit in ſuffragiis uoce me-
lius. qs aũt non ſentit omnem authoritatẽ optimatũ tabellariã legẽ abſtuliſſe? quã populus liber nũꝗ de
ſiderauit:oppreſſus dñatu: & potẽtia pricipum efflagitauit. itaq; grauiora iudicia de potẽtiſſimis hoib⁹
erant uoces:ꝗ tabellæ:quã ob rẽ ſuffragandi nimia libido:in nõ bonis cauſis eripienda fuit potentib⁹:
nõ latebra danda populo:in qua bonis ignorantibus qd quiſq; ſentiat tabella uitioſum occultaret ſuf-
fragiu3. itaq; iſti rationi neq; lator quiſq;
eſt inuẽtus:neq; author unꝗ bon⁹: ſũt. n.
quattuor leges tabellariæ. quaꝝ prima de Tabellariæ leges
magiſtratib⁹ mãdandis: ea ẽ Gabi. lata ab
hoie ignoto:& ſordido:ſecuta biẽnio poſt
Caſſia ẽ de populi iudicio:iſta ab hoie no
bili lata. L. Caſſio. Carbõis eſt tertia de iu-
bendis legibus:ac uetandis ſediciosi atq;
improbi ciuis. uno in genere reliqui uide-
batur:quod ipſe Caſſius exciperet pduel-
liones:dedit huic quoq; iudicio Cælius ta
bellã eamq; optimã rẽp. eſſe dico quã hic
cõſul cõſtituerit:quæ ſit in poteſtate opti
matum:ſic enim recitata eſt. de ſuffragiis:
optimatumq; plebi libera ſunto : quæ lex
hanc ſententiam cõtinet: ut omnes leges
tolleret:quæ poſtea latæ ſunt:quando te-
gunt omni ratione ſuffragiũ:ne quis iſpi-
ciat tabellam:ne roget:ne appellet:deinde
hæc optimo cuiq;:& grauiſſimo ciui oſtẽ
datur:ultroq; offerat. Hoc idẽ. lex tabellaria. ſine ulla defenſione. legit etiã diſſenſiõe in eundẽ ſenſũ. i.
oibus ſentẽtiis:ſine cõtrouerſia. Oẽs. ſẽatores. Comitioꝝ die:quo die populus coibat ad creãdos ma Comitia
giſtratus:inde comitiales dies ſunt dicti. qbus cũ populo agi licebat:nundinis. n. comitia haberi non po
terãt. neq; mũdo patente:ſolebant aũt auſpicari de mẽſe martio ſecũdum alios ẽt alio tẽpore:cõſularia
ſequebant pꝛtoria:& ædilitia:quidã ẽt teſtant cõſularia comitia aliquãdo facta. vi. cal. Auguſti: & comi-
tioꝝ alia calata dicebant:quæ p collegio põtificũ, aut regis ſacroꝝ: aut flaminũ inaugurandoꝝ cauſa
habebant:alia curiata:cũ ex generibus omniũ ſuffragiũ ferebat:quæ per lictorẽ curiatim uocabãt:alia
centuriata. cũ ex cenſu:& ætate:ea per cornicinẽ uocari ſolebant:hæc Gellius:at Liuius ab urbe cõdita:
curiata dicit comitia:quæ rẽ militarẽ cõtinerẽt:& cẽturiata:qbus conſules tribuniq; militares creabant:
tributa comitia ſunt cũ ex regionib⁹:& locis ſuffragiũ fert:ea minorib⁹ creãdis magiſtratibus dant:ma
iorib⁹ aũt cẽturiata:quæ iuſta haberi:& dici uoluiſſe maiores Ci. tradit:curiata:ut alii arbitrant:põtifi-
cibus arbitris pꝛbent. cõſules:dictatores:tribuni militares indicẽdoꝝ comitioꝝ ptãtẽ hẽbant. bina ãt fie
ri comitia ſolebãt de eiſdẽ cãdidatis:priora domi:quo facilius cõcordia populi firmaret: poſteriora uel
in loco comitii:uel in cãpo martio. comitiũ ãt locus iuxta ſenatũ a coeũdo dictũ: qd illuc pplus coiret Comitiũ
comitiis centuriatis : & litium cã. erat. n. foro cõnexum:ſcdo bello pũico tectũ:in quo rũinalis arbor:ꝗ
Remi Romuliq; ifantiã texerat ſupra octingẽtos:& ꝗdraginta ãnos fuit. ſignat ẽt comitiũ tp̃s coeũdi:
& actũ:in quẽ ſenſũ nũc Secũdus uſurpat:a quo uerbũ comitiare & icomitiare. i. in comitia ire deducit
ſcdm Feſtũ. Comitioꝝ die. hãc rẽ in panagyrico breui⁹ tetigit:nã qd iqt pcat⁹ es:ut illa ipſa ordinatio
comitioꝝ bñ:ac feliciter eueniret nobis:reip. licẽtiã. nimiã libertatẽ. Cõcionũ. dicẽdi publice. pnotaui-
m⁹ cõcionẽ tria ſignare. Manifeſtis ſuffragiis. uiua uoce:& ſentẽtiis palã dictis hoc. n. primũ in uſũ ue-
nerat apud ro. ut in creatiõe mgſatuũ ſnïæ ferrent uiritim eadẽ ui:eodẽq; iure pmiſcue ab oibus a Ser-
uio rege poſtea gradus facti:ut neq; excluſus qſꝗ ſuffragio uideret:& uis ois penes priores ciuitatis eẽt:
eqres nãq; uocabant primi octuaginta. inde primæ claſſis cẽturiæ uocabãt:ibi ſi uariaret:qd raro inci-
debat:ut ſecũdæ claſſis uocarẽt. nec fere unꝗ ita deſcẽderẽt:ut ad iſimos puenirẽt. diſſentit Diony. a Li.
ille. n. ſub Ro. pplm p cẽturias uocatũ:hic ſecus ſcribit. Appia. innuit aliud eſſe ſuffragia ferre in crean- Suffragia
dis mgſatibus:aliud participẽ eſſe in legũ creatiõe. Nõ ſedẽdi dignitas. nõ loc⁹ honeſtior dabat dignio
rib⁹. Diſſoni. diſcordes. Cũ ſuis cãdidatis. lege Fabia a Fab. lata adiecta ẽ pœna illis:q ñ certo nũo:ut
añ fuerãt definiti:deducerẽt:& ſectarent in comitia cãdidatos. iam memorauimus rõnes cur petituri ma
giſtratum alba ueſte induerentur. Agmina. globorum motus. Circuli. conuenticula: hominum coro
næ. Indecora confuſio. inhoneſta perturbatio : & commixtura. Deſciueramus. defẽceramus. Paren-
tum. maiorum. Diſpoſita. ordinata. Maieſtatem. amplitudinem dignitatem. Loci. comitii:uel campi
Martii. Hunc. talem olim fuiſſe. Citato. uocato per pconẽ. Silẽtiũ. attẽtio. ſubaudi erat. Ipſe. can-

pro se explicabat:uitam suam:testes:& laudatores dabat:uel eum sub quo legatus:uel eum:cui quæstor fuerat:uel utrunq;:si poterat. Addebat quosdam ex suffragatoribus. illi grauiter:& parce loquebantur. plus hoc q̃ preces proderat:nõnunq̃ Cãdidatus:aut natales cõpetitoris:aut annos:aut etiam mores arguebat. Audiebat Senatus grauitate cẽsoria. ita sæpius digni:q̃ gratiosi præualebant:quæ nũc imodico fauore corrupta ad tacita suffragia quasi ad remedia decurrerũt. quod interi plane remediũ fuit:erat.n.nouũ:& subitũ. sed uereor ne procedente tempore ex ipo remedio uitia nascãt. est.n.piculũ:ne tacitis suffragiis ipudẽtia irrepat. Nã quoto cuiq; eadẽ honestatis cura secreto:q̃ palã: mlti famã:consciam pauci uerẽt. sed nimis cito de futuris. Interi bñficio tabellaꝝ hẽbimus magistratus:q maxie fie

didatus. Pro se quæ arbitrabaẽ ad cãm suã. Explicabat.narrabat. Vitã suã. M. T. p Planco tradit in candidato.uirtutẽ: ꝓbitatẽ:integritatẽ iquiri solere. Testes.idem in panagyrica orone.ne suffragiis cõsulariũ uiroꝝ urbes:populi:gentes inserunt. Dabat.producebat. Legatus.procõsulis uicarius.placet: ẽt legi militauerat.nouimus romanos auspicari solitos honores a militia:sic Cæsar dictator:sub Seruilio Isaurico primũ meruit:sic Secũdus tribunatũ militũ gessit.

Quæstor — Quæstor.quæstura.n.fuit prim⁹ honoꝝ gradus.quæstor aũt latinũ nomẽ est Pomponio iurisconsulto referente:eo quod inquirendæ:& conseruãdæ pecuniæ causa crearetur: quæstoꝝ alii erãt urbani:qui pecunias publicas in ærarium referebant:alii prouinciales pro consulibus:& prætoribus dati ad pecuniã publicam conseruandam:nam:& consules in bello quæstores habebant ad curã prædæ.& spoliorum:at urbani damnatorum bona accipientes in publicum referebant:publica funera de publico locabant. ærarii pecunias expensas:& acceptas in tabulas referebant:quæstores enim aliquando tribuni:& præfecti ærarii appellati:a recentioribus referendarii uocabulo non incongruo. origo quæstoribus creãdis antiquissima est:& pene ãte omnes magistratus:nanq; Vlpianus asserit ex testimonio Iunii Gratiani libro septimo de potestatibus ipsum Romulum:& Numam Pompilium binos quæstores habuisse:quos nõ sua uoce:sed populi suffragio crearunt. sed sicut dubium est an Romulo:& Numa Pompilio regnantibus quæstor fuerit:ita a Tullo Hostilio rege quæstores fuisse creatos certum est:& sane crebrior apud ueteres opinio est Tullum Hostilium primum in rempu.induxisse quæstores a genere quærẽdi initio sic appellatos:& Iunius:& Trebatius:ac Fenestella scribunt.idem Vlpianus ibidem inquit.ex quæstoribus quidam solebant prouincias sortiri ex senatuscõsulto: q̃ factum est decimo Druso:& Porcinna coss.non autem omnes quæstores prouincias sortiebantur:nam excepti erant candidati principis hi:& enim solis libris pricipalibus in senatu legendis uacabant.posteaque obtinuit quæstores creari indifferenter.tam patricios:q̃ plebeios:ingressus est enim quæstura ut iam prædiximus:& quasi primordium gerendorum honorum.quæstor item frumenti erat:qui in summa caritate:ut urbs abundaret annona:curare debebat:& eẽ negociatoribus comis:mercatoribus iustus.municipalibus liberalis.sociis abstinens:& quia de capite ciuis ro. iniussu populi non erat permissũ lege consulibus ius dicere: propterea quæstores constituebantur a populo:qui capitalibus reb⁹ pẽessent:ii appellabantur q̃stores parricidii.unde pro Sylla Mar. Tullius.quæstiones inquit nobis seruorum:ac tormenta accusator nobis minitatur:in quibus q̃q̃ nihil periculi suspicamur:tamen illa tormenta gubernat dolor:moderatur natura cuiusque.tum animi:tum corporis;regit quæstor. Vtrunque.sub quo militauerat:& quæsturam gesserat.

Addebat.producebat in testimonium sui. Suffragatoribus.fautoribus. Natales.obscuros parentes cõferendo suos cum natalibus competitoris:tale quid Cicero pro Murena declarat:summam inquit uideo in te esse Serui Sulpicii dignitatem generis.integritatis industriæ:cæterorumq; ornamentorũ omnium:quibus fretum ad consulatus petitionẽ aggredi par est:paria cognosco esse ista in L. Murenã:atq; ita paria:ut neq; ipse dignitate uinci potuerit;neq; te dignitate superit. cõtempsisti L. Murena genus extulisti tuum:& quæ sequuntur. Competitoris.eundem magistratũ petentis. Annos.nimiũ teneros:uel præmaturos:nã lege annaria:quæ annoꝝ modũ in petendis honorib⁹ diffiniebat cautũ ne oĩs ætas ad dignitates admitteret:interdũ tñ:ut in Scip. Africano pp summã indolẽ:& uirtutẽ nõ obseruata. Cẽsoria.castigata:iudiciaria:magna. Gratiosi.gr̃a ualidi:& fauorabiliores. Præualebant. creabãt.eligebant.

Interim — Immodico.nimio. Tacita.p tabellã. Interim.statim.discretio huius rei:quæ ad narrationẽ ptinet supiorẽ. Subitũ.inopinatũ.nã ubi usitata remedia nõ procedunt:contraria tentanda sunt authore Seneca. Ipso remedio.lege tabellaria:quod sequentibus comitiis euenit.eodẽ libro.iiii.ad eundẽ significante. Irrepat.latenter:& paulatim ingrediat. Quoto cuiq;.cuiuscunq; ordinis. Cura.est. Multi famam.sententia uerissima prius a Seneca prænotata:plerique inq̃t famã:cõscientiã pauci uerent. De futuris.malis cõqueror. Qui.quales.boni.s.in panagirico.n.mltis laudat cõsules his comitus declaratos.

ri debuerunt: Nam ut in recuperatoriis iudiciis: sic nos his comitiis quasi repente apprehensi sinceri iudices fuimus. Hæc tibi scripsi primum: ut aliquid noui scriberem: deinde ut nonnunquã de repu. loquerer: cuius materiæ nobis quanto rarior. q̃ ueteribus occasio: tanto minus omittenda est: & mehercule quousq; illa uulgaria? eho quid agis? ecquid cõmode uales? habeant nostræ quoq; litteræ aliquid non humile: nec sordidum: nec priuatis rebus inclusum. Sunt quidẽ cuncta sub unius arbitrio: qui pro utilitate communi solus omnium curas: laboresq; suscepit: quidam tamen salubri temperamento ad nos quoq; uelut riuuli ex illo benignissimo fonte decurrũt: quos: & haurire ipsi: & absentibus amicis: quasi ministrarẽ epistolis possumus.

C. Plinius Cornelio Prisco. S:

AVdio Valerium Martialem decessisse: & moleste fero: erat homo ingeniosus: acutus: acer: & qui plurimũ in scribẽdo salis haberet: & fellis: nec candoris minus. Prosecutus eram uiatico secedẽtẽ: dederam hoc amiciciæ: dederã uersiculis: quos de me cõposuit. Fuit moris ãtiqs eos: uel q̃ singulorũ laudes: uel urbiũ scripserãt: aut honoribus: aut pecũia ornare. No

Recuperatoriis iudiciis. recuperatores iudices. dabantur edicto prætorio iniuriis æstimandis: q; per illos ius norum recuperemus. M. Tullius in Verrem innuit tres dari solitos: & pro Flacco inquit a recuperatoribus causa cognoscitur Tranqui. in Nerone cautum ut rerum actu ab ærario causæ ad forum: ac recuperatores transferrentur. idem in Vespasiano: Flauia Domicilla ingenua: & ciuis romana recuperatorio iudicio pronunciata. fiebant autem recuperatoria iudicia extra ordinem. Repente. ex improuiso. Recupe
Veteribus. ut Ciceroni: & aliis: qui apud eundem plura de repu. per epistolas locuti sunt. Quousque. scribemus: quasi diceret semper ne. tatoria iudicia
Eho. interiectio ẽ principium: uel animaduersionem in se poscentis: aut repente cernentis: interdum admirãtis: alias ad se uocãtis: ut eho dum ad me: aliquando intentionem audientis exposcit: nõnunq̃ interiectio est ponentis aurẽ propiorez: ut eho nunquid nam accusat uiræ: plærunq; ehone ridicule additur apud comicos. Eho
Sordidum. uulgare. Inclusum. cõtinens. Vnius. Traiani. Arbitrio. nutu: impio. Quidam riuuli. aliqua munia publica. Temperamento. modesta. Benignissimo fonte. principe humanissimo. qui libertatem a Nerua cum imperio mixtã quotidie augebat: & imaginem pristinæ reip. repsentabat. Haurire. perstat in translatione sumpta a fonte.

AVdio. Apud Cor. Priscum ordinis senatorii uirum Martialis poetæ obitũ luget: cuius ingeniũ plurimũ admiratᷓ: fuit. n. illi amicus Secundus. & ab eo hendecasyllabo laudatus. Martia.
Decessisse. in pr̃ia Bilbili: nã tædio urbis fessus iã ad seniũ uergẽs cum sub Traiano nullus eẽt adulationi loc⁹ in Hispaniã reuersus nõ multos post annos migrauit ab humanis relicto epigrãmatico libro laudatissimo: adeo ut Aelius Verus: qui Cæsar ab Adriano est appellatus Martialem: suũ Virgiliũ diceret: Martiales tñ plores fuisse lego. Cor. Martialẽ tribunum: Iulium Mart. item Martialem: cuius ipulsu Caracalla occidiᷓ: & Gargiliũ Mart. scriptorẽ temporũ Seueri iperatoris. ad Mart. amicũ idẽ poeta scripsit. Ingeniosus. qui poterat ex his quæ didicerat inuenire: quæ nõ didicerat. Acutus. celeriter p discursum mẽtis cognoscens. Acer. uehemẽs. Salis. leporis: gratiæ: facetiarũ. salsum inqt Fabius in cõsuetudine tñ pro ridiculo accipim⁹: Salsum
ridicula. n. oportet esse salsa: & Ci. oẽ quod salsum sit ait esse atticorũ: qã sunt maxime ad risum cõpositi: & Catullus cum dicit: Nulla est corpe mica salis: hoc dicit: nihil in corpe eius esse ridiculum. salsum igiᷓ erit: quod nõ erit insulsum: uelut quoddã simplex orõnis cõdimentũ: quod sentiᷓ latente iudicio: & uelut palatũ excitat: qd': & a tædio defẽdit orõnẽ. Fellis. amaritudis. morsus. Cãdoris. elegãtiæ: latinitatis. Prosecutus. psequi est aliquẽ officio: uel munere afficere. Secundus lib. v. psecutus est: qbus offensior erat. Mart. Aut quẽ psequiᷓ nõ alien⁹ eques. Trãqui. ex reliquo quoq; ordinũ gñe: uel inuitatos: uel sponte ad se cõmeantes uberrimo cõgiario prosequebaᷓ. Prosequi
Viatico secedentẽ. discedenti ab urbe in Hispaniã uiaticũ dederã. Hoc uiaticũ. Amiciciæ. gratia amiciciæ: quæ mihi cum illo fuit. Versiculis. hendecasyllabis. De me. in laudẽ meam. Antiqui. alias antiquis. in eundem sensum. Honoribus: & pecunia. Tranqui. uirtutẽ: ac merita cuiusq; Augustus digne psecutus est: quare miror Ouidiũ uetera nõ sua tpa laudare inqt enim: Cura ducũ fuerant olim regũq; poetæ: Præmiaq; antiq. magna tulere chori: Sanctaq; maiestas: & erat uenerabile nomẽ Vatibus: & large sæpe dabanᷓ opes. Ennius emeruit calabris in mõtibus ortos. Cõtiguos Poene Scipio magne tuis. Nũc hederæ sine honore iacent: operataq; doctis Cura uigil musis nomẽ iertis hẽt. Vrbiũ. multorũ cõtinẽs p cõtẽto. Honorib⁹. dignitatibus statuis in publico: quod multis græcorum datum authore Pausania: & in monumẽto Scipionũ extra por-

tam Capenam tradit Cicero pro Archia. Ennium sepultum in libro de claris oratoribus recitat eundem donatum ciuitate a Qu. Nobiliore. M. Filio: quor præterea dignitates: & opes Seneca per disciplinas cō parauit? Quintilianus consularia ornamenta: & ut altius repetam Aristoteles: & Isocrates: ac alii pro scri ptis suis multis talentis plærunq; donati sunt. Speciosa. laudabilia: exoleuerunt. Exoleuit. desueuit. Laudanda. Claudianus pro Stilicone. Gaudet enim uirtus testes sibi iungere musas. Carmen amat quis quis carmine digna gerit. Gratiam. uiaticum. præmium. Volumen. indifferenter usurpat uolumen pro libro: q̄q̄ alteru3 ab altero differre su pra admonuim⁹. Tenerem. memoria ha berem. Hi. quos recitabo uersus. Alloquitur musam. proponit argumētum car minis ex libro decimo Martialis. cui initium. Nec doctum satis: & parum seuerum: Sed non rusticulum nimis libellum Facū do meo plinio Thalia. I. præfer: & reliqua.

Exqliæ — Exquiliis. exquiliæ uicus in urbe ab exq lino colle: a quo porta exquilina secundū Dionysium. P. uictor. campum exquilinū: & lucum in quinta urbis regione descri bit. Tempore nō tuo. matutino. Ebria. lasciua. impudēs. Caueto. uideto. q̄ etiā receptum est i quibusdā codicibus. Dat impendit. Tetricæ Mineruæ: seueræ mu

Tetricus — sæ. idest iudicialibus causis. tetricus aute3 mons in Sabinis asper: & difficilis: quem Marro Tetricam fœminino protulit. Studet. quærit placet: cum accusatiuo ma iorem intensionem significat. Auribus centumuirorum. iudicibus causarum cen tumuiralium. Hoc. tale genus orationū.

Sæculu3 — Sæcula. futura tempora. sæculum trigin ta annorum spacium continet: alii putant centum uiginti: quidam mile: at Censori nus inquit sæculum est spacium uitæ hu manæ longissimum partu: & morte diffi nitum: quare qui annos triginta sæculum crediderunt multum uidētur errasse: hoc enim tempus. γενεὰσ uocari Neratius author est: quia orbis ætatis in eo sit spa cio. ibiq; plura de sæculo enarrantur: pari ter capite de gradibus ætatum. Arpinis chartis. orationibus: & scriptis tullianis: nam Cicero traxit origine3 ex municipio arpinati. Seras. uinosas: lætiores: in cœna. Lucernas. lectiones nocturnas. Tua. cō moda: conueniens tibi. Lyæus. bacchus

Lyæus — unū ex cognominib⁹ ipsi⁹. ἀπο τοῦ λύω a soluo quasi λισιμεριμνος. idest curarum solutor. uel ἀπο της λυσεως τῶν ϕραγματος. idest a so lutione fuli: assutus est enim Iouis femori: uel quod soluat uino ebrios. sunt autem illius plura cognomi na epigrammate græco per ordinem litterarum annotata. Furit. bulit. exultat. Rosa. corona rosacea: qua conuiuæ coronabantur: sane pro uoluptate usurpatur. Madent. unguento. Catones. uiri graues: quales fuerunt duo Catones censorinus: & uticēsis. Rigidi. seueri: tristes. Amicissime. donato uiarico. Amplius. maius donum: erat enim pauper. Tam & si. correctio. Fortasse. nam scripta quamuis elo quentissima subiecta sunt fortunæ casibus. Futura. quod multis in locis aperte Martialis gloriatur.

stris uero temporibus: ut alia speciosa: & egre gia: ita hoc imprimis exoleuit. nam postquam de siuimus facere laudanda: laudari quoque inep tum putamus. Q uæris qui sint uersiculi: quibus gratiam rettuli? rem̄itterem te ad ipsum uolumē: nisi quosdam tenerem. Tu si placuerint hi: cæte ros in libro reqres. Alloquit̄ musam: mandat ut domū meā i exquiliis quærat: adeatq; reuereter.

Sed ne tempore non tuo disertam;
Pulses ebria ianuam uideto.
Totos dat Tetricæ dies Mineruæ:
Dum centum studet auribus uirorum.
Hoc: quod sæcula: posteriq; possint:
Arpinis quoq; comparare chartis.
Seras tutior ibis ad lucernas:
Hæc hora est tua: dum furit Lyæus:
Dum regnat rosa: dum madent capilli:
Tum me uel rigidi legant Catones.

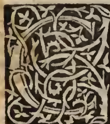
Merito ne eum qui hæc de me scripsit: & tunc di misi amicissime: & nūc ut amicissimum defunctū esse doleo? dedit enim mihi quantum maximum potuit: daturus amplius si potuisset. tam: & si qd homini pōt dari maius: q̄ gloria: & laus: & æter nitas? At non erunt æterna quę scripsit. nō erunt fortasse. ille tamen scripsit: tanquā essent futura.

C. PLI. CAECILII SECVNDI EPISTO. LIBER Q VARTVS.

C. Plinius Fabato Prosocero. S.

IOANNIS MARIAE CATANAEI COMMENTARII IN EPISTOLAS LIBRI. IIII. C. PLINII CAECILII SECVNDI.

Vpis.Certiorem facit prosocerũ Fabatum de aduentu suo in patriã:sed in itinere docet biduo se moraturum Tifernii dedicatiõe templi:q̄ sua pecunia extruxerat. Nepté tuã. Calphurniã filiã filii tui:& uxorem meã Fabatus aũt Calphurnius eques romanus accusatus fuit tanq̃ Lepidæ incesti conscius:& instantem damnationé frustatus est:mox Neroné circa summa sceleꝝ distentum:quasi minor euasit:demum annis grauis se Comū recepit:ubi nostra tempestate in téplo diui Carpophori:extat illius memoria in uetusto saxo:q̃uis mltis lrĩs detruncata. Fabatus

Vpis post lõgum tépus nepré tuam:meq̃ una uideret? Gratum est utriq̃ nr̃m quod cupis: mutuo mehercule.nã iuicẽ nos icredibili quodã desiderio ur̃i tenẽur: qđ nõ ultra differemus:atq̃ adeo iã sarcinulas alligãus festinaturi q̃tũ itineris rõ pmiserit.Erit una s; breuis mora. deflectemus in Thuscos:ñ ut agros:réq̃ familia ré oculis subiiciamus:id.n.postponi põt sed ut fũgamur necessario officio.Oppidũ é p̃diis nr̃is uicinũ: nomé Tiferni tiberini:qđ me pene adhuc pueꝝ patronũ cooptauit:tãto maiore studio q̃to minor̃ iudicio aduẽtus meos celebrat: pfectiõibus angit̃:honoribus gaudet.In hoc ego:ut referré gr̃am(nã uici in amore turpissimũ é)téplũ pecunia mea extruxi:cuius dedicationé cũ sit paratũ:differre lõgius irreligiosũ é.Erius ergo ibi dedicatiõis die: qué epulo celebrar̃ cõstitui.Subsistemus fortasse:& sequẽti:sed rãto magis uiã ipsã corripiemus cõtingat mõ te:filiãq̃ tuã fortes inuenire.nã hilares certũ est:si nos incolumes recepitis. Vale.

C.Plinius Clæmenti.S.

Mutuo. æq̃ nos cupim⁹ uider̃ te. Nos.ego:& Calphurnia. Desiderio ur̃i.cupidine uisendi uos:est.n.desideriũ reꝝ absentiũ. Nõ ultra.nõ lõgius. Sarcinulas.honera:itineris impediméta. Ratio itineris.quia lõgũ é.
Deflectemus:a recta uia declinabimus.
In Tuscos:ubi cũ speciosissima uilla paria p̃dia possidebat. Oculis subiiciam⁹: corã ituenamur:& examinem⁹. Oppidũ. locus mœnibus cinctus:& munitus.dictũ oppidũ ab ope:q̄ munit̃ opis cã:ut opé p̃beat:ubi sint:quæ opus erũt ad uitã reparãdã tuta:& ubi hoïes opes suas cõdãt:uel quod opere muniebant. oppidũ ité locus ĩ Circo unde quadrigæ emittũt̃. Tifernũ tyberinũ legit̃ ét Tiferni tyberini.tyberinũ aũt iuxta Tyberim sitũ: ad differétiã Tiferni:quod incolunt Dauni author̃ Põponio Mella.Ptole. Tifernũ i Vmbria collocat ad Appẽninũ.apud Pliniũ seniore ubi refert Tifernates Tiburinos: puto mendã inoleuisse:& legeñ Tyberinos. Oppidũ / Tifernũ / Pli.locus
Pene pueꝝ nã undeuicesimo anno dicere in foro cœpit. Patronũ.oratoré.defensorem patrõus ét dicit̃ dñs tradéte Valerio Mart.& subinde iurisconsultis: ut.ff.lib. xxxvii.titulo de iure p̃onatus. Cooptauit.asciuit assũpsit.elegit. Miore iudicio. facultaté suã extẽuat se in dignũ referés tãta cura:& celebritate. Celebrat. tãq̃ ré solẽné pseq̃t̃. Angit̃.affligit̃.tristat̃. Patron⁹
Profectiõib⁹.discessu meo:hoc.n.solét facere:q uehemẽter amãt. Hoc.oppido. Téplũ.singuloꝝ deoꝝ locũ dicius téplũ:qđ trib⁹modis itelligit̃:a natura:ab auspicãdo.a sĩlitudie:a natura i cælo:ab auspiciis i terra a sĩlitudie sub terra:i cælo téplũ dr̃:ut magna cæli tépla tũ cõmixta stellis splédidis:qa initiũ etat oculi a tuédo prio téplũ dictũ.sic i terra:ut scrupea saxa bacchi tépla ppe aggredit̃.sub terra:ut Acherusia tépla alta orci salue ifera.tépli cælestis partes quattuor appellãt̃:sinistra ob oriéte:dextra ab oceasu:Antica ad meridié: postica ad septétrioné.Li.testat̃ in tertis locũ augurii:& auspicii cã q̄busdã cõceptis uerbis finitũ uocari téplũ:sigñat adhæc téplũ tignũ:qđ in ædificio deo sacrato ponit̃ trãsuersũ. Dedicationé.cõsecratiõe3. dedicare:& dicare pprie é dicẽdo deferre:& obseq̄o dare alicui nũini:ac in ppetuũ cõstituere.fiebat auté dedicatio tépli:aut p cõsulé aut ipatoré p̃euntibus uerbis põtificis maximi:ex authoritate senatus lata lex est ne qs téplũ:arã ue iniussu.S.aut.trib.pl.ptis maioris dedicaret:& Varro de lingua latina ædis iq̄t sacra a mgr̃atu põtifice præeunte dedicatur quibusdã uerbis dicẽdo:hinc dedicatio dicta:hãc cõsuetudiné primus Flauius ædilis curulis scriba libertino p̃re:humili fortuna ortus interrupit in dedicatiõe Cõcordiæ i area Vulcani.Multa de dedicatione.M.T.pro domo sua:ubi quid intersit inter cõsecrare:& dedicare colligi põt:& restauratione Capitolii moré extruendi tépli pluribus tãgit. Paratũ.téplũ absolutũ:an nomen positũ sit p aduerbio:& dicas in pmptu:& expedito. Epulo.publico cõuiuio.lauto:& decenti apparatu:ad deos plærũq̃ refert̃ ut apud diuum Augu.de ciuitate dei.uelut suis epulis imunda demonia pascerent̃. Sequẽti.die. Magis.uelocius. Corripiem⁹.festinabim⁹.accelerabimus. Filiã tuã. Põpeiã Celertiniã.socrũ meã. Fortes.sanos. Certũ est.pro cõperto héo uos eé hilares in aduẽtu meo. Téplum / Dedicatio / Dicatio / Epulum

Clæmēs

Egulus.M.Regulū malū cauſidicū morte filii dolorē ſimulātē apđ Clæmētē notabiliter taxat.Clæmētes p ea tēpora plures iuenio.ſub Nerōe Salienū Clæmētē.& Suediū Clæmētē.ab Othōe claſſi pfectū.itē Aretinū Clæmētē domui Veſpaſiæ p affinitatē cōiunctū. a Mutiano prætorianis præpoſitū: & prius Domitiano gratiſſimū:familiarēq;:mox ab eo necatū:quemadmodū idē tyrānus Flauiū Clæmentē patruelē ſuū iugulari iuſſit: q̄uis apud Dionē mendoſe legatur Fabius p Flauio:Clæmētis patauini Martialis mētionē facit:& cū Theophilo Clæmentē geſſiſſe cōſulatum ſub Seuero refert Vlpianus:ſicut Pōponius Pacuuiū Clæmentē iuriſcōſultū teſtatur.fuit:& Coruinus Clæmens eruditiſſimus: & poetarum ſuauiſſimus metro Alexandri macedonis geſta complexus:& Apuleio familiaris:ego tamen crediderim epiſtolā ſcriptā Cælio Clæmenti: quē ſibi i procōſulatu ſucceſſorē alibi recitat Secundus: niſi me impediret uet⁹ inſcriptio ex libro primo: ubi legim⁹ Atrio Clæmēti eūdem ſcripſiſſe:Clæmenti inquā Patauino. Filium.Regulū noīe:de quo Mar. Libro ſexto.Aſpicis ut paruus:nec adhuc trieteride plena Regulus audirū laudet: & ipſe patrē. Indignus.hoc.ſenſus ē merebatur Regulus mortem filii:ſi eā mortē putaret:ſed cum timendū obitū eius optaſſe: ut hæres filii exiſteret: ideo indignū cenſeo hoc malo: quia malū non credit: ſed utile.

Egulus filiū amiſit: hoc uno malo indignus:q; neſcio an malū putet. Erat puer acris īgenii:ſed ābigui:q tñ poſſet recta ſectari:ſi patrē nō referret. Hūc Regulus emācipauit:ut hæres matris exiſteret: emācipatū(ita uulgo ex moribus hoīs loquebāť) fœda & inſolita pentibus īdulgētiæ ſimulatiōe captabat.icredibile ē:ſed Regulū cogita.amiſſum tñ luget inſane. Habebat puer mānulos mltos:& iūctos: & ſolutos:hēbat canes maiores:minoreſq;:hēbat luſcinias:pſitacos:merulas:oīs Regul⁹ circa rogū trucidauit.nec dolor erat ille:ſ; oſtētatio doloris Cōueniť ad eū mira celebritate: cūcti deteſtāť:

Acris.acuti. ambigui.qui poterat tā ad malū:q̄ ad bonū uergere. Referret. repſentaret:nā fortes creanť fortibus. Emācipauit.manumiſit.liberauit.liberū ē eī: q filiū hēt de poteſtate patria dimittere:emancipari tñ nō poterat:niſi erat in imaginariā ſeruilē cauſam deductus: emancipatione autē definunt liberi eē in patria poteſtate:ſed emācipatio antea ꝗdē:uel p antiq̄ legis obſeruationē pcedebat: quæ per imaginarias uenditiones:& inter cedētes manumiſſiones celebrabať:uel ex imperiali reſcripto: uerū Iuſtiniani cōſtitutione hoc in melius reformato:eadem tñ iura a liberis emācipatis præſtanť parēti:quæ tribuuntur patrono in bonis liberti. emancipati authore Pompeio duobus modis intelliguntur: aut q ex patris iure exierunt:aut qui aliorū fiunt domini:utrunq; fit emancipatiōe. Captabat emācipatū.muneribus ſolicitabat ut ſe hæredē relinqueret.nō placebat uxori Reguli:ut filius eēt in patria poteſtate:quare eū reliquerat hæredē ſub hac cōditiōe:ſi pater eū manumiſiſſet.Itaq; timens Regulus cū i' filiū emācipatū iura patroni tñ haberet:ne aliū reliqueret hæredē:blādiciis:& largitiōe eū captabat:Trāquillus fere eadē memorat de Vitellio:q filiū ſuū altero oculo captū: & hæredē a matre ſub cōditione inſtitutū:ſi de poteſtate patris exiſſet:manumiſit:breuiq; iteremit:ut ipſe filii hæres fieret: a quo nō abeſt illa cōſtitutio Ant.imp.ſi mř inqt uos filios ſub cōditiōe emancipatiōis reliquiſſet. Fœda.idecora: auara indulgētiæ ſimulatiōe.ſimulabat oīa filio idulgere tanq̄ filio: cū id faceret hæreditatis cā:qđ erat inſolitū:& turpe parētibus. Ex moribus hoīs.ex cōiectura malorū morū Reguli. Incredibile ē.ut př filiū deciperet.ſed ſi Regulū oīum bipedū neq̄ſſimū cogitaueris:oīa nefaria i patre uiriſimilia uidebuntur. Tamē.q̄uis nō uere doleat. Inſane.ſtulte:multū.

Mānuli equi. Mānulos equos puſillos:quos uulgo ſuo ſæculo buricos appellatos teſtatur Porphyrio:de qbus Mar.xii.mānuli tacebūt:& Horatius terruit mānos. Iūctos.currū trahētes:iugatos. Solutos.uehiculo iſuetos.

Luſcinia Luſcinias.philomellas:q̄ uictæ ſæpe uitā morte finiūt:ſpiritu prius deficiēte q̄ cātu.Pli.x.capite.xix.mirāda admodū de uoce illaꝝ:& cap.xlii.pdidit Cæſares Titū:& Domitianū habuiſſe luſcinias græco:latinoq; ſermōe dociles:ꝑterea meditātes i diē:& aſſidue noua loquētes lōgiore ēt cōtextu.

Merula. Merulas.aues: nomē ēt piſcis: & uiri. de aue Pli. Merula ex nigra Ruſeſcit.canit æſtate:hyeme balbutit:circa ſolſtitiū muta:roſtrū quoq; ānicul'i ebur trāſfigurať dūtaxat marib⁹.circa Cyllenē Archadiæ nec uſq̄ aliubi cādidæ naſcūť. bis āno pariūt : merulis: & turdis aicicia.

pſitacos Pſitacos.ſup oīa hūanas uoces reddūt pſitaci:& qdē ſermocinātes.India auē hāc mittit:pſitacē uocāt uiridē toto corpe.torque tñ miniato i ceruice diſtīctā: iperatores ſalutat:hic illud diſtichō: Pſitacus a uobis aliorū noīa diſco: Hoc didici p me dicere Cæſar aue.q uerba accipit pnūciat:i uino ꝑcipue laſciua.capiti eius duricia eadē:q̄ roſtro. hæc cū loq neſcit ferreo uerberať radio:nō ſentit aliter ictus cū deuolat:roſtro ſe excipit: illi innitiť:leuioreq; ſe ita pedū īfirmitate facit paria Plinio:& plæraq;

Apuleii locus plura recitat Apuleius ī ſcđo Floridoꝝ:ubi īuerſa lectio:ſed:& capitis eadē duricies q ruſtieū:ſic emendāda ex uerbis Plinii pſcriptis.ſed:& capiti eadē duricia quæ roſtro. Rogū.filii. Celebritatē frequen

Deteſtari tia:nam a multis colebatur. Deteſtantur. Regulo imprecantur:deteſtatio Pompeio tradente uocatur

in deteriorē partē:obtestatiō in meliorē.detestabiles.n.quoꝝ testimoniū malū: & execrandū est: Apul. non sine rōne detestationē usurpat ꝑ castratiōe. Demerēdo.obligādo. Regulū imitant̄.falsum ostentant dolorē.simulant. In ortis.rus habuit Regulus trans Tiberī ad tertiū lapidem: ad hæc in Vmbria. Thuscia:Thusculi.author Mar. In summa auaritia sumptuosus.acute dictū:q̄uis fatue uideat̄:nam in multis accidit aliquē esse auaꝝ:in aliq̄bus prodigū:quæ cū turpissima sepata sunt: turpius tñ iungunt̄. Vexat.turbat. Ciuitatē.romanos. Saluberrimo tpe.Traiano optio remp. administrante. Solatiuʒ.

odetunt:& quasi ꝓbēt:quasi diligāt:cursant:frequentāt.utq; breuiter q̄d sentio enunciē:in Regulo demerēdo Regulū imitant̄. tenet se trās tyberī in ortis:ī q̄bus latissimū solū porticibus īmēsis:rippā statuis suis occupauit:ut ē in sūma auaritia sumptuosus:ī summa infamia gloriosus. Vexat ergo ciuitatē in saluberrīo tpe:& q̄d uexat solatiū putat.dicit se uelle ducer̄ uxorē: hoc quoq; sicut alia puerse: audies breui nuptias lugētis senis:quoꝝ alteꝝ īmaturū:alteꝝ seꝝ ē. Vn̄ hoc auguter quæris? nō q̄a affirmat ipse: quo mēdatius nihil est: sed quia certū est Regulū esse facturū: quicquid fieri non oportet. Vale.

C.Plinius Antonino.S.

Vod semel : atq; iteꝝ cōsul fuisti similis āti q̄s:q̄ ꝓcōsul Asiæ:q̄lis an̄ te:q̄lis post te uix unus:aut alter:nō sinit.n. me uerecūdia tua dicere nemo:q̄ sanctitate:q̄ authoritate:ætate quoq; prīceps ciuitatis: est q̄dē uenerabile: & pulchrū. ego tñ te uł magis ī remissioribus miror. nā seueritatē istā pari iucūditate cōdir̄: summæq; grauitati tm̄ cōitatis adiūgere:nō mīus difficile:q̄ magnū ē.Id tu cū īcredibili q̄dā suauitate sermonū:tū uł p̄cipue stilo assequeris. nā:& loquenti tibi illa Homerici senis mella profluere:& quæ scribis cōplete apes floribus: & inecte

mali sui remediū:quia delectat̄ aliena molestia. Hoc.faciet. Peruerse. perperam: importune. Sicut alia.facit. Lugentis. nunc obitum filii. Alteꝝ immaturum. ducere uxorē nuper mortuo filio. Alteꝝ seꝝ est.ducere uxorem in senectute.

Vod semel. Vnice probat Antoninuʒ in rebus grauioribus. & facetis: nā argutū epigrāma: & iambum in eo admiratur tāto magis:q̄d græce latinus ipse mira cum uenustate scribat non Adriano scribitur epistola:sed.M.Arrio Antonino. Antonini Pii ano materno:a quo sua carmina dilīgi Martialis testatur apud Atticū. Marcus amat nostras Antonius Attice musas: hic igitur Iulio Capitolino: & Spartiano referentibus bis consul fuit:homo scūs:& qui Neruā miseratus ē:quod imperare cepisset. Semel.primum cum Mario Celso q̄q̄ apud Tacitum mendose legat̄ Archio Antonio: non Arrhio Antonio: & Mario Celso coss. Iterum.cum Neratio:author Venuleius ad legem Corneliā deficcaris. Antiquis.optimis: nam post modum ad luxuriam: & imperatorum libidinem corripiebant consulatum:& Flauius Vopisc⁹ testatur factum esse ut iam diuitiarum. ñ hominum consulatus esset. Proconsul Asiæ.Capitolinus in Pio per transitum huius proconsulatus mentionem facit: Pius inquit proconsulatū Asiæ sic ægit : ut solus auum uinceret:auum.s. maternū Antoninum demonstrans. Asiæ.intra Taurum: quam iuniores Asiam : quo nomine totam continentē uocarunt:dicta Asia a matre Promethei:& Atlantis.siue ab uxore:ut Herodotus existimat.Promethei.Lydi ab Asio Manei filio.quidam quia habeat multum cœni naʒ ασιο limus appellatur.Strabo:& Apollonii interpres lydiam dictam putant Asiaʒ freti illo homerico: ασιω εν λειμωνι: & Virg.in Georgicis asia prata uocat a Caistro irrigata:nusquā enim pro palude:nisi apud unum Seruium offendi:nam asiam uicum in agro megalopolitano ītet duos fontes lego:& ciuitatem Lydiæ: ac insulam Aethiopiæ.Diodorus Asiam fluuium in Aethiopia ponit.unde autem dicat̄ Asia prouincia Stephanus quædā insuper refert. Vnus:aut alter.duo. Verecudia.modestia. Nemo.fuit tanq̄ inferat neminem fuisse proconsulem Asiæ digniorem te:sed tua modestia non patitur me sic dicere. Aetate.maximus senator natu. Princeps.primus. Vel.etiam:aliquando correptionem significat:sæpius coniunctio disiunctiua est. Remissioribus.leuioribus:hilarioribus. Condire.concinne miscere. Pari.opportuna. Non minus.æque. Magnum.magni uiri. Id.iucunditatem. Stilo.scriptis. Mella homerici senis.Nestoris:a cuius ore dixit Homerus fluere mel propter dulcedinem sermonis. uersus est ex primo Iliados. ἡδυεπης ανόρουσε λιγυσ πυλιων αγορητησ του και απο γλωσσης μελιτοσ γλυκιων ρεεν αυδη idest suauiloquus surrexit acer pyliorum concionator: Cui⁹ etiam a lingua melle dulcior fluebat uox. Apuleius de deo Socratis.Pylius orator eloquio comis:experimentis cautus:senecta uenerabilis:cui oēs sciebant corpus annis abire.animū prudētia uigere:uerba dulcedine afluere. Loquēti. sermocinanti.Apes complete floribus.uidentur tua scripta cōdita luminosa dulcedine: & te more apuʒ

Antonini honores

Taciti locus

Asia

Vel

re uidenẽ:ita certe adfectus sũ ipse: cũ græca epi
grãmata tua:cũ Iãbos ꝓxie legerẽ: q̃tũ ibi hũani
tatis:uenustatis:q̃ dulcia illa:q̃ amantia:q̃ argu-
ta:q̃ recta:Calliachũ me:uł Herodẽ: uł si qd his
melius tenere credebã: quoꝝ tñ neuter utrunq; :
aut absoluit:aut attigit. hoiem ne Ro. tã græce
loqui? nõ Mediusfidius ipsas Athenas tã Atticas
dixeri. Quid multa? inuideo Græcis:ꝙ illoꝝ lin
gua scribere maluisti:neq;.n.coniectura eget:qd
ſmone patrio expriere possis:cũ i hoc isititio: &

flores eloquẽtiæ colligere: sic Hora.de se.Ego apis matiæ more modoq;.Grata carpẽtis thyma p labo
tẽ. Innectere.cõponere istat coronæ. Affect⁹. oblectat⁹. Epigrãmata.uersus ad uoluptatẽ:& acumẽ
Iambus ĩgenii. Iambos.metra cõtumeliosa.nã ιαμβιζω cõuiciori significat:Suida:& Hãmonio cõtestãtib⁹:uel
appellatus iambus.απο του ιον βαζειν:ꝙ tanq̃ telũ uadant uerba:an απο του ιαν βαζειν: ꝙ cõis ho
minũ lingua ια uocet:aut a baccha lãbe illius inuẽtrice filia Echus: & Panis: q̃ Cererẽ dolentẽ ludens:
& inutilia dicens:figurasq; absurdas formãs ad risum coegit: Ephestion altius fabulã repetit:Iambũ scri
bens dictũ ab Iãbe Celei ancilla: qa Ceres
mœrens in raptu ꝓserpiæ errabũda a Ce-
leo suscepta sit hospicio : & ab uxore eius
Nere:cui⁹ ancilla Iãbe saltãs:& cãtans tali
rhythmo deã solata sit:aut Iãbus denoiati
onẽ traxit ab Iãbe puella turpiter cõuicio
affecta:& iõ laqueo enecta:aut a uetula q̃-
dã noie Iãbe: cui se lauanti forte occurrit
Hipponax:& soliũ: in quo anus illa laua-
baẽ cõtingẽs audiuit dicẽtẽ eã:hõ abi: so-
liũ euertis. aut qd ιαμβιζειν .i.cõuiciari
dr̃ ab ιβαζω:ꝙ est sermones acerbos ꝓfe-
ro.Dio.q fere eadẽ i sua grãmatica refert:
nõ Neren uxorẽ Celei: s; Meganirã. Oui.
ĩn fastis Menalinã uocat neq; saltasse Iam
ben:sed male tractasse:& quosdã credidisse Iãbũ q̃si triãbũ a triũphatore libero cognonĩatũ:alios ab Iã
bo strenuo duce:q cũ crebro pugnas iniret: & telũ cũ clamore torqueret παρα το ιοβαλλειν iãbũ ap
pellatũ.iccirco ex breui:& longa pedẽ hũc esse cõpositũ:qd q iaculanẽ:& breui accessu itensũ passũ ꝓfe-
rũt:ut fortiore nixu telis ictũ cõfirmẽt:q̃uis Suidas rõnem ꝓferẽs cur a cõuiciis dicaẽ:sicut inqt iãbus ex
breui:& lõga cõstat:ita cõuitiũ ex puo pricipio ꝓcedit in maius:a qbusdã iãbus appellaẽ Dannius:& gra
darius:tumidũ:& cõcitatũ Fa.uocat:nõ solũ qd̃ sit e duabus syllabis: eo ꝙ frequentiorem quasi pulsum
habet:quæ res lenitati cõtraria est:sed ẽt ꝙ oibus pedibus insurgit:& a breuibus i lõgas nitiẽ: & crescit:
Ausonii cuius impetũ pluribus expressit Auso.Iãbe pthis:& Cydonũ spiculis:ubi in oibus:quæ uiderim: exẽplari
locus bus corrupte legiẽ Sidonũ.nã & metri rõ uulgatæ lectioni repugnat:longã.n.hẽt primã: at in Cydonu;
corripiẽ:sunt aũt cretenses populi:quos nouius sagittãdi pitia celeberrimos: uñ nõ imerito illo carmie
cõiunguneẽ parthus & Cydon.ut apud Virg.Parthus siue Cydon telũ imedicabile torsit: ꝙ sane credide
rim æmulatũ fuisse Ausoniũ. Proxie.nup. Humanitatis.eruditionis. Venustatis.leporis:& gr̃æ. Il-
la.epigrãmata.amãtia.q̃ amores tractant:in alia lectione fuit antiq̃.i.antiquoꝝ stilũ referentia. Argu-
Callima- ta.acuta:facetiaꝝ prurigie cõspersa. Recta.ad normã condita.Callimachũ.Callimachus Cyrenæ⁹ Bat
chus ti:& Mesatmæ filius.Hermocratis discipulus adeo studio itentus fuit:ut p oẽ genus metri poemata edi-
derit:quoꝝ pluria a Suida numeranẽ: sed iter cætera cõposuit Ibin poema sane obscuꝝ:& cõuitio sum
i quẽdã inimicũ Ibin Apolloniũ noie.claruit aũt Ptole.philadelphi:& Euergetis tpibus.fuit & alius Cal
Herodes limachus cyrenæus poeta filius sororis prioris Callimachi. Herodẽ. Iulius herodes summa facundia
præditus secundũ aliquos patricius:quidã etiã consularẽ tradiderunt:filius Attici q thesauro iuento ab
iperatore Nerua donatus est:q̃q̃ in uita Herodis quæ scribiẽ a Philostrato mẽdose legaẽ νερουσας ꝓ
νερουα.i.Nerua:in summis opibus declamator:& pöeta insignis:altiloquusq; Traiano & Adriano im
pantibus: moriẽ sexto & septuagesimo ætatis anno: cui tale inscriptũ tumulo epitaphiũ.αττικου ηρω
δης μαραθωνιος ου ταδε παντα τεθειται τωδε ταφω παντοθεν ευδοκιμος idest Attici Herodes
Marathonius.cuius hæc oĩa ponunẽ hoc sepulchro:in omnibus probatus ep̃las:disputationes:ephime-
ridas:orationes:enchiridia opportune scripta reliquit:quattuor equos deauratos præter arma eburnea
in templo Neptuni Isthmiaci statuit.ac plæraq; admiranda struxit. Antoninũ piũ discipulũ habuit:resti
tuenda dictio in sanã lectionem apud Iulium Capitolinũ ubi legitur Herode Attio ꝓ Attico ex autho-
ritate Philostrati:Suidæ:& gellii. Si quid.extat metro scriptũ. His.editis a Callimacho:ac Herode:cæ
terisq;. Vtrunq;.epigrãma & iambũ. Absoluit.perfecit ita ut Antoninus: hoc referẽ ad Callimachũ:
qui utroq; metri genere est usus. Attigit.Herodẽ respicit:qui alteꝝ tantum tetigit. Hominẽ ne.credi
Mediusfidius bile ne est latinum scribere græca adeo absoluta? Mediusfidius.iurat per Iouis nuncium: Mercurium
scilicet qui creditur:uocis:ac sermonis præses:quare apposite interponitur iusiurandum: cũ de elegãtia
sermonis loquaẽ.scimus eriã herculẽ intelligi solitũ:qm̃ is a sabinis sanctus fidius:ac semipr̃ appellareẽ.
authoribu Propertio:Oui.Silio. Tã atticas tã eloquentes:nã attice loqui est eleganter: & summa cum
eloquẽtia dicere:Atheniẽses.n.limati:& emũcti:nihil inane:nihil redundans ferebãt. repete quæ in ꝓce-
dẽtibus sup attico sermone collegius. Quid.dicã. Neq; eget cõiectura:non ẽ ambiguũ:sed manifeste
Insititiu; cõprobaẽ.P̃rio.ro.Quid exprimere.laudabilius.s.carmẽ latinũ tanq̃ natiuũ eras editur⁹.Insititio.græco

aliunde accersito:aduena. Apuleius insiticiũ dicit ad inserendum idoneum:quod Varro insiticiosum.
Aluisiũ. Rogat Sossiũ:ut cõferat tribunatũ semestrẽ Caluisio Nepoti coniuncto affinitate. C. Caluisio cõtubernali suo. C. Sossiũ Antonius Syriæ pfecit. hic uero senatorii ordis Sossius Papus:cuius amicicia usus est Adrianus cũ tpe expeditionis pthicæ legatus a Traiano destiatus ẽ adiuuãte Plotia:eũ iprimis dilectũ ab eodẽ ĩpatore tradit Diõ honestatũ statua publica. Sossio uitã Demo. Plu. scripsit. Industriũ. diligentẽ:& itentũ circa res necessarias: nã tumultu gaudẽtes nõ sunt idustrii: sed exagitatæ mẽtis cõcursatores. Rectũ. iustitiæ cultorem. Potissimũ. pria cã. Arcta. gradu ppiqore. Sororis C. Caluisii. Tribunatu. militũ. Semestri. non placet hoc loco intelligere:ꝙ tribuni annulo aureo utanẽ circulari: & semestrẽ tribunatũ dixisse annulatum: ut respiciamus Iuuenalis illud Semestri uatũ digitos circũligat auro. sed semestri interpretaberis sex mensiũ: unde Cæsar conquerebaẽ semestre imperiũ sibi eripi: & semestrẽ ratione Columella uernalẽ dixit: sicut semestrium spacium sex mensiũ. Vlpianus titulo de migrando semestrẽ pensionẽ uocat sex mensiũ: & annũ diuidi in duas semestres pensiones interdum idem refert. Sibi. sua cã. Auunculo. C. Caluisio matris fratre. Nostrorũ. cõtubernalẽ. Idoneũ debitorẽ. aptum: & gratũ in referenda gratia. Nullũ. beneficiũ contulisse in unum aliquẽ. Melius. q̃ i Caluisiũ Nepotẽ. Vnũ: aut alterũ. duo beneficia.

inducto tã præclara opera perfeceris. Vale.

C. Plinius Sossio. S.

Aluisiũ nepotẽ ualidissime diligo uirũ industriũ:rectũ:disertũ:qd apd me uel potissimũ ẽ:Idẽ. C. Caluisiũ cõtubernalẽ meũ:amicũ tuũ arcta ppiquitate cõplectiẽ. est. n. filius sororis:hũc rogo semestri tribũatu splẽdidiorẽ:& sibi:& auũculo suo facias:obligabis me:obligabis Caluisiũ nr̃m:obligabis ipsũ: ñ mĩus idoneũ debitorẽ:q̃ nos putas:Multa bñficia ĩ mltos cõtulisti:ausim cõcẽdere nullũ te melius:ęque bñ unũ: aut alterũ collocasse. C. Plinius Sparso. S.

Eschinẽ aiũt petentibus Rhodiis legisse orõnẽ suã:Deide Dẽosthẽis sũmis utrãq; clãoribus: qd tãtorũ uirorũ scriptis cõtigisse ñ miror:cũ orõnẽ meã pxie doctissimi hoies hoc studio:hoc assensu:hoc ẽt labore pbiduũ audierit:quis itentionẽ eorũ nulla hic: & idẽ collatio:nullũ q̃si certamẽ accẽderet. nã Rhodii cũ ipsis orõnũ uirtutibus:tũ ẽt cõpatiõis aculeis excitabanẽ. Nr̃a orõ sine ęmulationis gr̃a pbabaẽ:an merito:scies cũ legeris librũ: cuius ãplitudo ñ sinit me lõgiore epl̃a ploqui. oportet. n. nos ĩ hac certe:ĩ q̃ possumus: breues eẽ: quo fit excusatiꝰ: ꝙ librũ ipsum nõ tñ ultra causæ amplitudinẽ extendius. Vale. C. Plinius Nasoni. S.

Eschinẽ. Latẽter cõparat assensum auditorum in recitatione orationis suæ facto: ꝙ accidit Aeschini suã: & Demostẽis orationẽ apd Rhodios repsentanti. ad eundẽ Sparsum Mart. li. xii. mittit epigrãma Aeschinẽ aiunt. Laertius Aeschines octo refert:hic uero Atheniensis fuit filius Atrometi:& Leucothoæ:siue Glaucotheæ primum scriba:deinde orator:discipulus Alcidamãtis: plenior Demosthene: & magis fusus:grãdiori similis:quo minus strictus: carnis tñ plus hẽt:minus lacertorũ:cũ Ctesiphontẽ accusasset:ꝙ diceret Demostenẽ dignũ coronari:recitatione tãti oratoris:cui titulus p Corona acriter accusatus:& exilio mulctatus Rhodũ sibi sedẽ elegit:ubi oratoriã pfessus ẽ & cũ rogassent Rhodii:ut utrãq; orõnem exilii cãm recitaret magno auditorũ assensu auditus ẽ. Suã. cõtra Ctesiphontẽ. Demosthenis. p corona. Clamoribus. laudibus:applausu. Tantorũ uirorũ. Demo. & Aeschinis summorũ oratorũ. Orationẽ meã. Marii Prisci accusationẽ:quã lib. ii. Cereali pmittit recitare:nã nulla ratione credo hic intellexisse librum:quẽ. viiii. tradit idẽ recitasse summo audientiũ assensu: cum liber ille opusculis:& metris uarius esset:neq; iure dici posset oratio:sicut. n. oratio liber appellari potest: non pariter omnis liber est oratio. neq; accipi debet hoc loco panagyrica oratio:quã lib. iii. testaẽ p triduũ recitasse: nisi uelim arbitrari hic mendã inoleuisse:& potius triduũ q̃ biduũ legeñ ꝙ placet. Proxime. nuperrie. Hoc. simili. Labore. uel quia nunquã fere uacat Romæ:& respicit orationẽ panagyricã:ad quã audiendum cõuenerunt per biduũ fœdissimis etiã tempestatibus. Hinc:& indecollatio. quia panagyrica oratio nullũ habet aduersariũ:sed Demosthenis:& Aeschinis contentio suscitabat audientiũ attentionẽ. Certamen. contentio pugna:sunt. n. forenses causæ similes duello. Virtutibus. est. n. utraq; pulcherrima. Aculeis. stimulis. Comparationis. utra melior foret. Aemulationis. quia laudatiua: ergo sine æmulo: & aduersario. An merito. pbareẽ. Librum. supra eandem orationem librum appellauit. Amplitudo. ꝙ sit diffusissima orationũ demonstratiuarũ. Præloqui. pfationem facere. Hac. epistola. Extendimus. ampliorem fecimus. Amplitudinem causæ. latam uirtutum Traiani materiam.

Sossius
Semestre
Sparsus
Aeschies

Vsci.Conquerit agros suos ptim grãdine cõcussos:& ubi summã fructuũ copiã collegerat ui li pcio uenũdari:solũ sibi reliquũ esse ait.Laurentinũ studiorũ suorũ museũ. hic Iulius Naso singulari amicicia deuictus Scdo:& Tacito fuit: nõ placet epl'am scriptã fuisse Nanio:q̃ i quodã exẽplari uidius. Tusci.iuxta Tiferniũ tiberinũ:ubi Tusculanũ rus possedit. testat Pli. se-

Tyrrhẽi nior a rege Lydorũ Tyrrhenos dictos:mox a sacrifico ritu lingua græcorũ Tuscos appellatos:Stra. pori

Tusci us hoc nomen a latinis inditum tradit. Tyrrhenos inqt to. Ethruscos dicũt:atq; Tuscos. Tusci excussi.fructus decussi sunt in pdio: q̃ i Tuscis teneo. Trãspadana regione. Comũ intelligit:in cui⁹ territorio latos agros. tenuit. transpadana regio Italiæ nona: tota mediterranea:cui maria cuncta important: dicta transpadana respectu cõmorantiũ Romæ:quod sita sit trans Padũ. Parum utilitatis. alia lectione paruilitas in eundem tamen sensum: quãuis magna fructuũ copia sit:tñ precii uilitas facit: ut parũ utilitatis habeamus. Par.summa. Laurentinũ.rus libro.ii.iam descriptũ. In reditu. utile:fructuosum. Tectũ.uillã. Ortuz. duos enumerauit in Laurentino ortos delicatiorẽ unũ:pinguiorẽ alterũ. Arenas. littus arenosum. Excolo studiis.exerceo:& orno studẽdo.Horreũ granariũ:ab horrore spicarũ cognom natum:prius a farre ferreũ dictũ.Scriniũ.arcã librorũ:& epistolarũ.Certa.nõ subiecta casibus fortunæ.

Vsci grandine excussi: in regione Transpadana summa abundantia. sed parũ utilitatis nunciat. Solum mihi laurentinũ meũ in reditu. nihil quidẽ ibi possideo præter tectum:& ortũ:statimq; arenas. Solũ tamen mihi i reditu:ibi.n.plurimum scribo.nec agrũ:quẽ non habeo:sed ipsum me studiis excolo:ac iam possũ tibi:ut aliis in locis horreũ plenum: sic ibi scriniũ ostẽdere. Igitur tu quoq;:si certa: & fructuosa pdia cõcupiscis:aliqd in hoc littore pa. Vale.

C.Plinius Lepido.S.

Aepe tibi dico inesse uim Regulo: mirũ est q̃ efficiat: in quod incubuit. Placuit ei lugere filiũ:luget ut nemo. Placuit statuas eius.& imagines q̃plurimas facere : hoc oĩbus officinis agit:illũ coloribus:illũ cera. illum ære:illũ argento:auro:ebore:marmore effingit. Ipse uero:& nup adhibito igenti auditorio librũ de uita pueri recitauit: tum eundem librũ uel in exemplaria mile transcriptum per totam italiã: prouinciasq; dimisit. Scripsit publice:ut a decurionibus deligeret uocalissimus aliquis ex ipsis: qui legeret eũ populo: factũ est. Hanc ille uim: seu quo alio nomine uocanda est intentio quicquid uelis obtinendi:si ad potiora uertisset:quantum boni efficere potuisset:quanquam mior uis bonis quam malis iest:ac sicut αμαθια μεν θρασος λογισμος δε οκνον φερει ita recta ingenia debilitat

Aepe. Reguli ingenium ita laudat:ut uituperet: qui cũ multa in obitu filii faceret:librũ de uita pueri etiã edidit ineptũ:ut a

Lepidus puero scriptus uideret. Largiũ Lepidũ decimæ legionis pfectum in expugnatione Hierosolymarũ adducit Iosephus: quãuis sint exemplaria: quæ significent hanc epistolã scriptã Lupco:ad quẽ alibi Secũdus.

Vim.potentiã.ipetũ. Incubuit.itendit animũ. Filiũ.suũ defunctũ. Vt nemo.

Imago tam bene lugeret. Imagines. quæ notæ sunt:quibus ea: quæ ediscenda sunt notamus: uel imago est collatio formæ cũ forma cũ quadã similitudie.tu uero hic ima-

Statua gines refer ad picturã:& ceraz: statuas ad ea:quæ fiunt ex marmore:ære:argento:& similibus. Officinis. tabernis fabrorũ: & pictorũ. Auro.ebore:marmore.magis placet q̃ illũ auro:illũ ebore:illum marmore:nã mutatur dicendi mod⁹:& uitat nimiũ crebra repetitio:q̃ si mediocriter utiut plurimũ gr̃æ:si frequentius inculcamus. fastidii tãtũdẽ affert:nisi uelius putare uoluisse p hoc imodestiã Reguli demõstrare. Effingit exprimit: p effigiẽ repsentat. Ipse.Regulus. Ingenti auditorio.multis cõuocatis auditoribus.annotabis auditoriũ p auditoribus frequentius usurpari. Prouincias.regna subiecta romanis legibus:& securibus:qbus perant pconsules cũ exercitu. Dimisit.uulgauit:transmisit. Publice.rebus publicis. Decurionibus.

Decurio senatoribus in municipiis:insup decurio est ordo in militia:qui præerat turmæ triginta duorũ equitũ si Modesto credimus. Aelianus decurionẽ a decuria dictũ asserit:decuriæ aũt nũmerũ a diuersis authorib⁹ uarie traditũ a duce uno:uel i octauũ:uel i duodecimũ:ul' i decimũ sextũ. Vocalissimus.maxie:& splẽdidissimæ uocis. Ex ipsis.decurionibus:ut maior authoritas libro accederet. Legeret. recitaret. Factum est.impetratũ quod scripserat:nã per puincias diuulgatus est. Ille.Regulus. Vim.quia poti⁹ uis ad laudẽ refert:infert Scds appellandã magis itentionẽ obtinendi quicqd uoluisset ordo est si Regulus uertisset ad potiora hãc ui:seu quo alio noie uocãda ẽ itentio obtinẽdi qcqd uelis: quantũ boni efficere potuisset. Vis.ipressio:celer impetus.αμαθια μεν θρασος λογισμος δε οκνον φερει.inscitia quidem

audaciam:confideratio auté tarditatem fert. Thucydidis dictũ libro fecundo in oratione funebri: quã dixit Pericles:cui initium.οι μεν πολλοι τῶν ενθάδε ηδη ειρηκότων.quam fententiã Seneca in prouerbiis latine fic tranftulit.recta ingenia debil tat uerecundia:praua cõfirmat audacia. Peruerfa.mala: dictum Eurypidis:ut peffimi melius caufam fuã dicere norint. Imbecillũ latus. debiles uires. Os cõfufum perturbatus fermo. Hæfitans.blæfa. Inuentio.rerum uerarũ: aut uerifimiliũ excogitatio: qua continentur fex illæ orationis partes:exordiũ:narratio:diuifio:cõfirmatio:confutatio: conclufio. Memoria. qua omnis difciplina cõftat: fruftraq; docemur: fi quod audimus præter fluit. Ingenium. acrem naturã. Eo. ad eam exiftimationem. Habeatur.credaf.

Inuentio

Memoria

uerecundia:puerfa cõfirmat audacia. Exẽplo eft Regulus:ĩbecillũ latus: os cõfufum: hæfitans lingua:tardiffima ĩuentio: mẽoria nulla. Nihil deniq; pter ingeniũ infanũ: & tñ eo ĩpudẽtia ipfoq; illo furore puenit: ut a plurimis orator habeaf. Itaq; Herẽnius Senectio mirifice illđ Catõis de oratore ĩ hũc e cõtrario uertit.Orator ẽ uir malus dicẽdi ĩpitus.Nõ mehercule Cato ipfe tã bñ uerũ oratorẽ: q̃ hic Regulũ expffit. hẽs ne quo tali eplæ parẽ grãm referas? hẽs: fi refcripferis: nũ aliqs ĩ municipio ueftro ex fodalibus meis: nũ:& ipe tu hũc luctuofũ Reguli librũ:ut circulator ĩ foro legeris.επάρασ.f. ut ait Dẽofthenes την φωνην και τετηνώσ και λαρυγγίζων:ẽ.n.tã ĩeptus:ut rifum mihi poffit exprimere: magis q̃ gemitũ:credas nõ de puero fcriptum: fed a puero.

C.Plinius Arriano.S.

Ratularis mihi q accepeí auguratũ? iure gratularis. Primũ q grauiffimi prĩcipis iudiciũ ĩ minoribus ẽt rebus cõfeq pulchrũ eft.Deinde q facerdotium ipfum: cũ prifcum:&

Oratot.uir bonus:& dicẽdi peritus. A plurimis.a malis. Herennius Senectio:iã uita functus: cum hæc fcriberet Secũdus.

Illud Catonis de oratore.M. Cato diffiniuit oratorem effe uirum bonum: & dicendi peritum. In hunc.Regulum. Orator eft uir malus. refpectu Reguli orator ẽ uir malus dicẽdi imperitus: cũ Regulus effet malus:& dicendi iperitus. Hic.Herẽnius. Expreffit.diffiniuit. Regulum. malũ: & iperitũ. Habes ne. aliqd fimile.

Habes.quo referas parẽ gratiã. Circulator. q lucri cã circuit.fora: & plateas ac fibi nouitate aliqua coronã audientiũ cõparat: Paulus de extraordinariis criminibus.In circulatores:q ferpẽtes circũferũt: & pponũt: fi cui ob eo᷑ metũ damnũ datum eft:p mõ admiffi actio dabif.eos circumforaneos uocat Apuleius:&.M.Tullius pharmacopolã circũforaneũ pariter ptulit.Trãq. laniftã circũforaneũ: q circuit fora uendẽdi:uel emẽdi gfa: & Seneca circulatores fophiftas:q philofophiã uẽdũt: & circulis authoritatẽ quærũt.Fabius uero circulatoriã uoluptatẽ oratoriã appellauit:quæ gaudet circuitione: at circitor militiæ gradus ẽ: q uigilias circumit:& renunciat fi q̃ emerferit culpa. Virg.in carmie obfcœno p cuftode pofuit.επάρασ.f.ut ait Demofthenes την φωνὴν και τετηνώσ και λαρυγγίζων.uerba Demofthenis ἐν τῷ περὶ στεφάνου:quæ fic transferri poffunt.extollẽs uocẽ:& lætus:& exultans:funt ãt dicta cõtra Aefchinẽ:ea ut melius intelligant:repetemus ex eadẽ orõne priora qdam.Multa igif o uiri Athenĩẽfes etiã alia accufauit:& mentientẽ unũ maxime admiratus fum oium:q quæ mala acciderãt ciuitati tunc memor:nõ tanq̃ beniuolus: neq; iuftus ciuis fenfit:neq; collachrymatus eft:neq; qd tale in aĩo paffus eft:fed extollens uocẽ: & lætus:& exultans: exiftimauit.f. me accufare.λαρυγγίζειν.pprie eft uocẽ intendere:neq; naturaliter loqui: fed gula pclufa. Exprimere.inuito eximere. De puero:fed a puero.traductio color.puerilem:& fatuũ librum monftrat.

Circulator

Circitor

Ratularis.Rñdet Arriano iure p auguratu fuo gratulari:tũ iudicio grauiffimi prĩcipis: tum auguratus dignitate:& q fucceflerit tãto uiro Iulio Frõtino:demũ fcribit potuiffe.M. Tullii dignitates cõfeq:eloquẽtiã uero ĩpoffibile. Iure.iufta cã. Pricipis.Traiani: q me fecit augurẽ. Minoribꝰ.magrãtibus Sacerdotiũ.auguratus. Prifcũ:nã a Targniis Romã trãflatũ teftaf Strabo:at Dionyfiꝰ ĩ antiqtatibus a Numa rege cõftitutũ collegiũ augu᷑: q ĩterptaref figna a diis miffa tã publica:q̃ priuata:& ab una fpecie fpeculationũ artis augures uocarũt romani.i.ab auibꝰ & gerẽdo:uel ab auiũ garritu.primus Actiꝰ Nauius hãc artẽ cõmẽdauit apud Targniũ Prifcũ nouacula cotẽ difcindẽs:poftea tãtus honor collegio augu᷑ acceffit:ut nihil foris domiq; nifi aufpicato gereref: cõcilia ppli.i.magrãtuũ creatio:exercitꝰ uocati:fũma re᷑:ubi aues nõ ãnuiffent.dirimerent:& diu hic honor patricius fuit:& pricipibꝰ urbis deltiatus:prio tres tribꝰ.rhãnẽfes:titiẽfes:Luceres:fex augures crearũt:deide hoc facerdotiũ cũ pplo cõicatũ ẽ:& ius facerdotũ fubrogãdo᷑ a collegiis ad pplum trãftulit. Gn.Domitiꝰ tr.pl.Sylla augu᷑ collegiũ ampliauit:ut eẽnt qndecĩ:adeo creauit hæc ars:ut ex araneo ẽt auguria fierẽt:quæ Pli.mẽorat fcribẽs ex piculis artẽ eẽ factã: ea p aues(nã aliis mõis fiũt) primus Car: a quo Caria dicta ẽ:iuenit:Seneca tñ illa deridẽs fortuita:& uaga fine rõne dicit nõ recipere diuiationẽ

Auguratus

ꝙ bellissime Mosolanus apud Iosephū facto memorādo ondit. Religiosum. maiestatis: uenerationisꝗꝫ plenū.nā nec senatus cogi nec cōueniendi locū poterat habere:nisi qñ:& ubi augures præscripsissēt: qa summis iperiis:a sūmis potestatibus comitia tollere:cōsilia:uel instituta dimittere: uel habita repudiare poterāt:qd grauius: ꝗ rē susceptā dirimi.si unus augur aliter dixerit:qd magnificētius:ꝗ posse discerne re:ut magistratu se abdicent cōsules:qd religiosius:ꝗ cū pp̄lo:cū plebe:agendi ius dare:aut nō dare:qd legē:si non iure rogata sit:tollere:oibus magistratibus auspicia danť:& iudicia. Hoc.ob hāc causam.

Sacrū.diuinū:uenerabile: consecratum.

Non adimiť uiuenti. semel fact⁹ augur nunꝗ priuať hoc honore: & si in iudiciū ductus damneť:cū aliis sacerdotibus con demnatis substituať alius augur.donec ui ta suppetat:licet maximoꝝ criminū con uictus sit: sacerdotio nō priuatur: quia.s. iureiurando adactus sit res augurū nemi ni enūciare:ergo factum priuatum sacra mēto liberari nolūt:an ꝙ nō honoris: nec magistratus: sed potius cuiusdā scientiæ: & artis ē nomē augur: simile igiť eēt siqs medicū medicādi arte ꝓhibeat: musicum musica:diuinū diuinatiōe.his.n.appellatō detrahi poteſt :uis: & facultas nequaquā.

Alia.sacerdotia officia.isignia magistra tus. Paria.auguratui. Vt.a for fortuna: ad breue tēpus. Hactenus. in hac re tm̄.

Fortunæ licet.fortuna dominať: ut da ri possit: nō ut adimatur. Iulio Frōtino.

Frōtinus Sextus Iulius Frontinus uir consularis ꝑ turam urbanam gessit Vespasiano iterū: ac Tito coss.& eo eiurante Domitianus ꝑ turam cœpit.Frontinus igitur curā Brita niæ:ac molem sustinēs magnus quantum licebat ualidam:& pugnacē Silurum gen tem armis subegit super uirtutē hostiū: locorumꝗꝫ difficultatē eluctatus:aquaꝝ pfectus a Nerua crea tus libellum de aquæductibus urbem influentibus edidit.auguratū gessit:secessu Tarracinensi oblecta batur.rei militaris peritus Traiano libros strategematicos dicauit:scripsit lōge plura:quæ simul cū aliis cōi litteraꝝ iactura olim interdicere.sūmus iurisconsultus Secundo interdū rndit: Martialē ac cæteros scriptores fouit.moriens uetuit sibi sepulchrū cōstrui. fuit & Iulius Frōto tribunus urbanarū cohortiū ab Othone exauthoratus:& Claudius Frontinus sub Antonino Pio.principē ergo uiꝝ appellauit Fron tinum scilicet dignitate:authoritate:disciplina:& rebus pclare gestis. Nominationis die. principio an ni authore Tacito:quo sacerdotes solent nominare:quos dignissimos suo sacerdotio iudicent. Hos.ꝑ ximos neci suæ:an magis quibus Frontinus augur fuit. Inter sacedotes.iter eos: quos dignos tali sacer dotio credebat. Cooptaret.eligeret.Tranqui.in cooptandis p collegia sacerdotibus neminē nisi iurat⁹ noiauit.M.Tullius de claris oratoribus scribit nouos augures ab aliis auguribus in collegiū cooptari: & inaugurari:& auguꝝ institutis:qui inaugurasset:ab inaugurato:loco parētis coli debere. Euentus: ꝙ mortuo ei i auguratu successi. Non fortuitū. sed diuinū. Tullius augur fuit. post Crassi interitum Cicero factus est augur. Insistam.sequar:uterꝗꝫ enim quæsturā: præturā:auguratū: cōsulatum gessere.

Sacerdotium.auguratū. Iuuenior.ita habent oēs codices præter unū:quos uiderim:iunior.n. secūdū grammaticos:sed iuuenior secundū analogiā. Ingenium.eloqntiā:uim:& copiam dicendi. Aliqua ex parte.in eloquēdi studio:nam & metra scripsit:ac Philosophiam primus Cicero latine loqui docuit. an magis in aliqua parte oratoriæ. Quæ sunt in manu hominū.dignitates:quas homines cuilibet cō ferre possunt. Illud.ingenium Cic. Nisi a dīs.natura primum: atꝗꝫ ingeniū ad dicendum uim afferūt maximam:nam animi:atꝗꝫ ingenii celeritas quidā motus esse debent:qui ad excogitandum acute:& ad explicandum:ornandumꝗꝫ.sunt uberes:& ad memoriam firmi.atꝗꝫ diuturni: sed quis est qui hæc putet arte accipi posse:præclare enim res se habet:si hæc accendi:aut commoueri arte possint: inseri quidem: & donari ab arte nō possunt oīa.sunt.n.illa dona naturæ:quidā ita rebus habiles:ita naturæ munerib⁹ ornati:ut nō nati:sed ab aliquo deo facti eē uideāť: quare nō possum nō ingenio primas ptes cōcedere. hæc.M.Tullius diuinū:& inauditū lumen eloquentiæ ac sapiētiæ parens ꝑfecto nr̄aꝝ lraꝝ: imortalis ingenii beatissima ubertas dono quodā prouidentiæ:in quo totas uirtutes suas experiretur eloquentia.

religiosum:tū hoc quoꝗꝫ sacrū plane:& isigne ē: qd nō adimiť uiuenti.Nā alia ꝗꝗ dignitate ppe modū paria:ut tribuunť:sic auferunť:i hoc for tūæ hactenus licet:ut dari possit. Mihi uero illđ ēt gratulatiōe dignū uideť: ꝙ successi Iulio Frō tino principi uiro:q me noiationis die p hos cō tinuos annos iter sacerdotes nominabat: tanꝗ i locū suū cooptaret:qđ nunc euentus ita cōpro bauit:ut nō fortuitū uideretur.Te quidē:ut scri bis:hoc maxie delectat auguratus meus: ꝙ Ma r cus Tullius augur fuit: lætaris enim ꝙ honorí bus eius isistā:quē æmulari i studiis cupio. Sed utinā ut sacerdotiū idē:ut cōsulatū mlto ēt iuni or:ꝗ ille sū cōsecutus: Ita senex saltē igeniū eius aliꝗ ex pte adseꝗ possem. Sed ní miꝝ ꝗ sunt i ma nu hoíum:& mihi:& multis contigerūt.Illud ue ro ut adipisci arduum:sic etiā sperare nimium ē: quod dari:nisi a diis non poteſt.

C.Plinius Vrso.S.

Ausam. Iulius Bassus sæpe i iudiciis piclitatus: deĩde Bithyniã sortitus rediit reus: ꝙ q̃dã acce pisset a ꝓuicialibus: priceps accusatiõis fuit Theophanes legatoꝝ unus: defensus tñ acriter a Scdo: & Albio tandẽ absoluit: qd Vrsum amicũ admonet ad Vrsum alibi Scds sup eadeȝ re scribit. Dionis abbreuiator refert Vrsum fuisse i aula Dõitiani authoritate ꝑditũ: a quo Domitiani Imp. uxorẽ adulterii accusatã. Ad Vrsum mittit epicediõ Sta. i syluis ꝑ morte Pileti: apte oñdẽs fuisse causidicũ Iulius Ba. Bassos plærosq; notauius p ea tpa. Galbiũ Bassum ꝑfectũ ore Ponti uiꝝ integrũ: & ꝓbũ. Salei Bassi poetæ excellentissimi suoꝝ tẽpoꝝ mẽinere Tacitus: & Iuue. Vrsus

Ausã p hos dies Iulius Bassus dixit: hõ laboriosꝰ: & aduersis suis clarꝰ. accusatꝰ ẽ sub Vespasiano a priuatis duobus: ad Senatũ rẽissus diu pepẽdit: Tãdẽ absolutus: uĩdicatusq; ẽ: Titũ tiuit ut Dõitiani amicus: a Dõitiano relegatus ẽ. reuocatus a Nerua: sortitusq; Bithyniã rediit reus: accusatꝰ ñ mĩus acriter: q̃ fideliter defensus: uarias sñias hũit: plures tñ q̃si mitiores. Aegit cõtra eũ Põponius Ru. uir ꝑitus: & uehemẽs. Ruso successit Theophanes unus ex legatis fax accusatõis: & origo. Rñdi ego. nã mihi Bassus iniũxerat: ut totius defensionis fundamẽta iacerẽ: dicerẽ de ornamẽtis suis: q̃ illi ex gñis claritudĩe: & ex ꝑiculis: ipsis magna erãt. Dicerẽ de cõspiratione delatoꝝ: q̃ ĩ q̃stu habebãt: dicerẽ cãs: qbus factiosissimũ quẽq;: ut illũ ipsũ Theophanẽ offendisset. eundẽ me uoluerat occurrere crimini: quo maxĩe ꝑmebaẽ. ĩ aliis. n. q̃uis audĩtu grauioribus ñ absolutionẽ mõ: ueꝝ ẽt laudem merebaẽ. Hoc illũ onerabat: ꝙ hõ simplex: & i-

Iuliũ Bassũ declamatorẽ recitat Sene. i cõtrouersiis: nõ Iuniũ: ut ĩterdũ scriptũ ostendes: facit tñ Fa. testioniũ legi debeẽ Iuniũ Bassũ: quẽ hoieȝ dicacẽ: & cognomĩto Asinũ Albũ: ae a se puero cognitũ idẽ testaẽ. i Bassũ ĩterdũ Mar. Aureolio Bas. ꝓdit Vlpi. diuũ Piũ rescripsisse. Pli. se. Iuliũ Bassuȝ q de medicis græce scripsit noĩat. Scds ad Traianũ asserit acta Iulii Bassi rescissa: dictũq; a senatoribus ius oĩbus: de qbus ille aliqd cõstituisset ex ĩtegro agẽdi dũtaxat p bienniũ. Laboriosus. q mltos labores sustinuit. Aduersis. ꝓp res aduersas: nihil. n. ẽ ĩ oĩ uita Cic. referẽte ad laudẽ illustrius: q̃ calãitas ipsa. Priuatis. sine dignitate. Remissus. a Vespasião. Ad senatũ. ad iudiciũ senatus. Pepẽdit. añq̃ absolueretẽ ĩ ãbiguo fuit. Vĩdicatus. liberatus. Vt Domitiani aĩcus. tanq̃ suspectꝰ: ꝙ Dõitianũ foueret: ĩter quẽ: & Titũ erãt simultates. Reuocatus a Nerua. restitutus ĩ pr̃iaȝ gñali edicto Neruæ: q authoritate senatus cẽsuit decreta a Do. rescidẽda: q̃re multi ab exilio rediere: ĩter quos Ioa. Apostolus ex Patmo. Bassus

Sortitus p sortẽ adeptus. Bithyniã. ꝓuinciã ĩ Ponti exordio ad ptẽ solis oriẽtis: Thraciæ oppositã opulẽtã sane: & urbiũ diuitẽ. læta quidẽ regio ẽ. atq; oĩ referta ubertate: testamẽto alterius Nicomedis filii ro. relicta. traxere Bithyni originẽ a Thracibus: q cũ Rheso ad Ilion castrametati sunt: nã rege suo ĩterfecto ultra Bizãtiũ trãsgressi ꝓpe Bithyn fluuiũ: uñ nomẽ accepe cõsederũt: deĩde famæ cõpulsi in Bebryciã rediere: & Bithyniã ꝓ Bebrycia a fluuii noĩe: iuxta quẽ hitauerãt: appellarũt. Herodotus ĩquit Thraces trãsgressi in Asiã uocati sunt Bithyni: prius appellari Strymonii: ꝙ Strymonẽ accolerẽt. qdã græcoꝝ a Bithyno Iouis: & Thraciæ filio cognomiatã ꝓuinciã tradiderũt: qbus astipulaẽ Solinꝰ tñ noĩe ꝑentũ suppsso. Strabo uero hæc refert. Bithyni cũ prius Myssii eẽnt: a Thracibus Bithynis: & Thynis. q ibi hitauerũt: postea sunt appellati. eadẽ fere sentit Pli. quo authore Thyni oẽm orã Bosphori tenẽt: ĩteriora Bithyni. Varias sñias cẽsuit. n. Bebius Macer cõs. designatus lege repetũdaꝝ teneri: Cepio Hispo salua dignitate iudices dandos. senatus decreuit: ut acta Bassi resciderenẽ. Põponius Rufus. uir cõsularis. Peritus. i scda lectiõe fuit ꝑatus. Vehemẽs. acer. Bithynia

Theophanes. aliꝰ Theophanes poeta: quẽ græce Põpeii gesta scripsisse Tul. asserit: hodie quoq; Theophanis extat græcũ epigrãma. Legatis: Bithynis. fax. uehemẽs eã. Fõdamẽta. argumẽta fortiora. Iacerẽ. collocarẽ. s. in deprecatione: q̃ & in senatu: & apud populũ: principẽq;. ae ubicũq;: si iuris clæmentia est: hẽt locũ: in q̃ plurimũ ualẽt ex ipso q reus ẽ hæc tria ĩ uita ꝓcedere: si ĩnocẽs: si bñ meritus: si spes ĩ futuꝝ innocẽter uicturi: & ĩ aliquo usu futuri: ꝑterea: si uel aliis incõmodis: uel pñti ꝑiculo: ul' pœnitẽtia uideaẽ satis pœnaꝝ dedisse: extra: nobilitas: dignitas: ꝓpiqui: amici. i iudiciis ẽt ex magna pte hic locus sæpe tractaẽ: nã & diuisio frequẽs ẽ: ẽt si fecisset ignoscendũ fuisse: idq; ĩ cãis dubiis ꝓualuit: & epilogi oẽs ĩ eadeȝ sæpe materia uersari solẽt. Ornamẽtis. nobilitate: dignitate: Gñis claritudine. Bassoꝝ familia ꝑuetusta clarissimos uiros ꝓtulit. nobile aũt id est: qd ex bono ꝓdiit gñe: gñosum qd a sua natura nõ degñauit. Periculis. qbus uita mortaliũ illustraẽ: & auditores cõmouenẽ ad misericordiã. Cõspiratione. malo cõsensu. Delatoꝝ. iniquoꝝ accusatoꝝ. Quæstu. nã q̃rtã bonoꝝ cõfiscatoꝝ ptẽ hẽbãt: ĩde q̃druplatores dicti. Factiosissimũ. factiõnũ pricipẽ. Cãs. dũ æq̃ ꝓuicialibꝰ iusticiã admĩstrat. Illũ primũ: & acerrimũ accusatorẽ. Me eũdẽ. me Scdm. Occurrere. satisfacere. Crimi. furto: & rapiæ. Aliis. q obiiciebãẽ tanq̃ etiã. Quædã. mũera. Prouĩcialibus. Bithynis. Quæstor. ide nõ miꝝ si multos hẽbat amicos. Furta. & rapinas. Theophanes

cõtrouersia de noíe:& cõstitutio diffinitiua.furtoꝝ duo esse gñа refert Caius:manifestũ:rapi qdẽ sine ui
non põt scdm Vlpianũ:furti nõ manifesti teneť in duplũ:ui bonoꝝ raptoꝝ in quadruplũ Paulo cõtestã
te. Lex.Acilia:quá Manlius Acilius Glabrio de pecuniis repetũdis seuerissimá tulit: ne cõpendinari q-
dẽ reũ sinens: Tacitus tñ iquit. magfatuũ auaricia Calphurnia scita pepit:ná scdm Modestinũ plebisci-
to cõtineť:ne quis p̃sidũ munus: donũ ue capet:nisi esculentũ:potulentũ ue:qđ intra dies ꝓximos ꝓdiga
tur.nõ.n.in totũ xeniis Vlpiano.authore abstinere debet ꝓconsul:sed modũ adiicere:ut neq; modo se in
totũ abstineat: neq; auare modũ xeniorũ
excedat: quá tẽ diuus Seuerus: & iperator
Antoninus elegãtissime epl'a sunt modera
ti:cuius epl'æ uerba hæc sunt.Quantũ ad
xenia ptiet audi qd sentius:uetus ꝓuerbiũ
est ualde inhumanũ esse a nemie accipere:
sed passim uilissimũ:& p oia auarissimuꝫ:
& qđ mãdatis cõtineť:ne donũ: uel mun⁹
ipse ꝓconsul:uel q in aliquo officio est: ac
cipiat:emat ue qd:nisi uict⁹quotidiani cã:
ad xenia nõ ptinent:sed ad ea:q̃ eduliũ ex
cedant usum:sed nec xenia ꝓducẽda sunt
ad numeꝝ quantitatẽ. lege ẽt Iulia de re-
petũdis Marcello rñdente nulla quãtitas
pecuniæ pmittiť capi ab his:qui eo capite
cõmemoranť:tã & si i p̃cedẽtib⁹ ex autho
ritate Venulii pmittiť summa aureoꝝ cẽ
tũ dono:munere ue. Hic.hoc loco ancipi
ti. Ego.legiť ẽt ergo. Negaréť ut p̃cipit
M.Tul.de oratore:plerũq; iquit causæ isi
ciatione defenduntť:ná & de pecuniis repe
tũdis:q̃ maxie sunt:negãda fere oia. Pla-
ne.nimiũ manifeste. Inficiari.negare. Di
luẽtis.defendentis. Integrũ i facultate:&
arbitrio negãdi. Aduocatis.mihi:& Albi
no. Principi.Traiano. Natali suo.ná pri
uatoꝝ natalibus solebant amici munera
mittere:sæpe testať Mar.Saturnalibus.Sa
turni dieb⁹:qbus xenia munera mittebãť
amicis eodẽ authore: & Apophoreta rẽit-
tebanť. Iugulassem.enecassem:cã cecidiť
seꝫ. Recte factũ. q iure accepisset mune
ra. Impudẽs.q cõtra leges niteret. Me-
diũ quiddã.ut nec cõcederẽ nec tuerer re-
cte factũ. Tenuisse.seruasse. Nox dire-
mit. iteruentu noctis iterrupta est. sed in-
quit ut prœlia solet:quia historici hoc di-
cendi genere utuntur cũ nocte superueni
ente uterq; exercitus intermissa pugna re-
Sesqui- hora ceptui canit. Sesquihora una & dimidia:& Tacit⁹sesquiplagã p una:& dimidia dixit:sic Persius.sesqui
pedalia uerba:& Columella sesquiculearia dolia:sesquimodium: sesquioperã: sesquimenses pullos. Ex
lege qui longissimum spacium ad agendum largitur:sed maius reo: cui semper fauorabilior est. ná .M.
Tullius pro domo sua tradit multa ad placandum:atq; ad miserendum reis concessa. & Apuleius asse-
rit reum amplum dicendi spacium habuisse.Reus.Bassus.Eum.L. Albinum coaduocatum. Reliquis.
quattuor.Successus.bonus euentus.Finem.ut actioni finem iponerem.Temerariũ.sententia color. Itera
to.reditegrato.Repetere.intermissum resumere.Iungere.cõtinuare.Reliqua actio.reliqua pars actionis.
Frigus.auditoꝝ negligentiã:uel etiã mei iam deposito feruore.Tœdiũ ut resumpta.ná repetita res fasti-
diũ affert:utpote iam p̃cognita:uñ illud δὶς κράμβη θάνατος Vt.n.faces. similitudinẽ infert p colla-
tionẽ:q̃ sumiť añ oculos negocii ponendi cã.certamẽ fuit apud Athenienses currẽdi ab ara Promethei
in urbẽ cũ facibus ardentibus simul in cursu seruare facẽ accensam:quæ si fuisset extincta quãuis cursu
p̃uenisset nullã uictoriã reportabat. Concussione.motu. Dimissum.sopitũ. Intercapedine.itermissio-
ne. Languescit.debilior fit. Meũ tẽpus.dicendi spaciũ mihi ex lege datũ.Meæ.qa multũ uires intendit

cautus q̃dã a ꝓuĩcialibus ut aĩcus accepat. Nam
fuerat i eadẽ ꝓuincia quęstor. Hæc accusatores
furta:& rapias: ipse mũera uocabat. Sed lex mu
nera quoq; accipi uetat. hic ego qd agerẽť quod
iter defensiõis igrederer? negarẽť uerebar ne pla-
ne furtũ uidereť:qđ cõfiteri timerẽ. Præterea rẽ
manifestã ificiari augẽtis erat crimẽ: nõ diluẽtis:
p̃ferti cũ reus ipse nihil aduocatis itegrũ reliquis
set.Multis.n.atq; ẽt pricipi dixerat:sola se munu
scula dũtaxat natali suo:aut Saturnalibus acce-
pisse:& plerisq; misisse. Veniã ergo peterẽť iugu
lassẽ reũ:quẽ ita deliquisse cõcederẽ:ut suari nisi
uenia ñ posset.añ q̃ recte factũ tuerer? Nõ illi ꝓ-
fuissẽ:sed ipse ipudẽs extitissẽ.In hac difficultate
placuit mediũ qddã tenere: Videor tenuisse:acti
onẽ meã:ut p̃lia solet:nox dirẽit. Egerã horis tri
b⁹:& dimidia:superat sesquihora. Ná cũ ex lege
accusator sex horas:nouẽ reus accepisset:ita diui
serat tpa reus iter me: & eũ q dicturus post erat:
ut ego quiq; horis:ille reliqs utereť: mihi succes
sus actionis silentiũ: finẽq; suadebat. Temerariũ
ẽ.n.scdis ñ eẽ cõtẽtũ. Ad hoc uerebar ne me mox
corpis uires iterato labore deficerẽt:quẽ diffici-
lius ẽ repetere q̃ iungere. Erat ẽt piculũ ne reliq̃
actio mea frigus:ut deposita: & tediũ: ut resũpta
pateret. Vt.n.faces ignẽ assidua cõcussiõe custo
diũt:dimissum egerrime repant:sic & dicentis ca
lor: & audiẽtis intentio continuatione seruatur:
itercapedine: & quasi remissione languescit. Sed

& laboris sustinui. Erectos. attētos. Recentes. integros: indefessos. Senatus. senatorū Priore actione. prio re actionis parte. Incitati. ad ulteriora audiendū. Varietatē duarū. nā quisq; diuersis argumētis: & sti lo nitebat. Contextū unius: qa excepat actionē ubi Secundus desiuerat: ita ut uideret unū: & idē corp⁹. Herennius Pollio: quo cū Flauio cōsulatū gerente Dion asserit Titū interiisse: nec ignoro Marcellum Pollio
iuriscōsultū referre Pollionē fuisse cōsulē cū Pudēte sub Antonino. annotauim⁹ alios Polliones p eadē tpa quos sponte omittimus. Instanter. acriter: cū instantia cōtra conantē. Duos. Albinū: & Pollionē: nā de se nō ita magnifice loqui solet.

Bassus multis pcibus: pene ēt lachrymis obsecra bat iplerē meū tps. parui: utilitatemq; eius ptulí meæ. bene cessit. inueni ita erectos aíos Séatus: ita recentes. ut priore actione incitati magis q̄ sa tiati uiderent. Successit mihi Lucius Albinus tā apte: ut orones nostræ uarietatē duaꝝ: contextū unius habuisse credant. Rñdit Herēnius Pollio instāter & grauiter. deinde Theophanes rursus. fecit. n. hoc quoq; ut cætera ipudētissime: q; post duos: & cōsulares: & disertos tps sibi & quidē la xius uidicauit: dixit i noctem: atq; etiā illatis lu cernis. Postero die egerūt p Basso Titius Homu lus: & Fronto mirifice: quartū diem pbatiōes oc cupauerūt. cēsuit Bebius Macer cos. des. lege re petūdaꝝ Bassum teneri. Cœpio Hispo: salua di gnitate iudices dādos. uterq; recte. q fieri pt iq̄s cū tā diuersa cēsuerūt? qa. s. & Macro legē intuē ti cōsētaneū fuit dānare eū: q cōtra legē munera acceperat. Cœpio cū putaret licere Séatui: sicut licet: & mitigare leges: & intēdere nō sine rōne ue niā dedit facto uetito qdem: nō tn̄ inusitato. Præ ualuit snia Cœpionis quinimmo cōsurgenti ei ad cēsendū acclamatum est: quod solet residētibus. Ex quo potes existimare: q̄to cōsensu sit exceptū: cum diceret: quod tā fauorabile fuit: cum dictu rus uideretur. Sunt tn̄ ut in senatu: ita in ciuitate in duas partis huminum iudicia diuisa. Nā qbus snia Cœpionis placuit: sniam Macri ut rigidam: durāq; rephendūt: quibus Macri: illam alteram dissolutā: atq; etiā incongruentē uocant. Negāt

Vendicauit. assumpsit ad dicendū. Laxi us. spaciosius. In noctē post solis occasū. cōtra maiorum istituta. Titius Homulus. Homul⁹
in quibusdā exēplaribus scriptum fuit. C. Titius Homulus: sed Iulii Capitolini testi monio probabilior ē lectio Valerius Ho mulus: qui Secundo familiaris p Vareno Rufo causam ægit: eius multos iocos An tonius Pius semper patienter tulit: ut cuȝ domū Homuli uisens admiransq; colum nas porphyriticas requisisset: unde eas ha beret: rñdit Homulus. cū in domū alienā ueneris: & mutus: & surdus esto. idē Lucil lam matrē. M. Antonini philosophi in ui ridio uenerātē simulachrum Apollinis ui dens Pio insusurrauit: illa nunc rogat: ut diē tuum claudas: & filius imperet: qd' uer bum omnino apud Piū nihil ualuit. Pro bationes. testes. tabulæ; rumores. Bebius Bebius
Macer: cui Appiæ uiæ cura demādata cū Mace
pconsul rexisset Hispanos: eodē imperio missus in Dalmatiam integre: & iuste pro uinciam continuit: eum præfectum urbis seruauit Adrianus q̄uis ab Actiano p epi stolas admonit⁹: ut si reniteretur imperio necaretur Bebium itē Macrū testatur Fla uius Vopisc⁹ ptorii pfectū sub Aureliāo. Teneri repetūdaꝝ. obnoxiū esse pœnæ: qua tenentur damnati repetundarum. Hispo. siue is fuerit in quem iaculatus est Iuuenalis satyricum illud fulmē. Hispo Mispo
subit iuuenes: & morbo pallet utroq;: siue alius. Salua dignitate. nō adempta sena toria dignitate: & perseuerāte in ea Basso: nam mox sequit: negāt. n. congruens esse retinere in senatu: cui iudices dederis. Iu dices dādos. seligēdos iudices qui cogno scerent accusationem. Vterq; consul' de signatus Macer: & Hispo. Recte. cēsuit.

Qui. quo modo. Diuersa. unus secundum legem: alius contra. Censuerint. senserint. Cōsentaneū. cō sequens: cōuenīēs. Intuenti. respicienti. consideranti. Mitigare leges. minuere pœnam legibus cōstitu tam: nam Marcello referente: & si nihil facile mutandū est: ex solemnibus: tn̄ ubi equitas euidēs poscit: subueniendū est: & summū ius antiqui summā putabant crucē ut asserit Columella. Intendere. si reus meret atrociora supplicia inferre: q̄ leges præcipiāt. Sicut licet: sustinet. n. personā principis senatus: q nullis legibus tenet. Vetito. lege phibito. Inusitato. insolito. nā multis iam repetundarū reis seruata est dignitas senatoria. inueterata. n. consuetudo pro lege non immerito custodit: & hoc est ius quod dē moribus cōstitutū. Præualuit. superior. & frequens fuit. Censendū. dicendam sniam. Acclamatū. assē sum: laudatū: applausum: hinc acclamationes imperatorum laudationes. Solet. fieri. Residentibus. post sniam pnunciatā: & cōprobatā. Cōsensu: confirmatione: concordia. Exceptū. admissum. Fauo rabile. sūmo fauore psumptū. Iudicia. sniæ. opiones. In ciuitate. iter ciues: quorum alii populares: alii nobilium partes fouentes. Rigidā. nimis seuerā. Quibus Macri. sententia placuit. Illā alteram. dicen Ille alter

dí modus apud ſcriptores obſeruatus:ſic apud Apuleiũ ille alius:& illa alia: & lib.v.Secundus dixit ille alter. Diſſolutá.nimiũ mitẽ:& indulgẽtẽ. Retinere in ſenatu. Reſeruare dignitatẽ ſenatoriá. Vale.
Valerius Paulinus Paulinũ tribunũ lego miſſum a Veſpa.ad Ioſephũ latitátẽ:& poſtea pfectũ Alexandriæ. Vale-
Paulinus rius aũt Paulinus accuſatus eſt:& a pluribus ꝑditionis inſimulatus:dũ Celſo ocioſe auxiliũ fert:ꝗ pp religioné non eẽt functus ducis officio:prædia in foroiulienſi agro poſſedit:famæ ac ĩmortalitatis unicus amator cõſul creat⁹ eſt:& Secũdo arcta familiaritate cõiunctus:ná moriens ei ius libertoꝝ ſuoꝝ reliqt.
Referẽdũ.ponẽdũ ĩ cõſulatõe. De Theophane an Theophanes reus pagẽdus eſſet.
Legationi renũciaſſet.poſtq̃ functus eẽt legatione:nec amplius ageret legatũ.nam legatus iure nõ poterat accuſari:ꝗ teſtantur iuriſcõſulti:& nos libro.iii.recitauius.
Illa ipſa Illa ipſa.quo dicendi modo utitur Seneca in epiſtolis:eſt.n.remiſſus:& de medio petitus.epiſtolari ſtilo cõueniens. Lege. repetundaꝝ : qua cauebat puniri eũ:q in iuſte accuſaſſet. Non ſunt perſecuti.nõ
Sniarum dicẽdarũ & decernendi mos cõprobarũt:ná cõſules deſignati.quod referebatur primi cenſebant : ac deinceps reliqui ſenatores:ueꝝ cõſules:qui tũc cõſulatũ gerebát:ſenatui pſidebant: quicqd placuiſſet decernebát. Tulit famá.ſũmæ laudatus eſt. Fauorabilem. gratioſum: carum. Vetus fama.diſcriminũ.dũ referebatur olim ſæpius periclitatũ. Renouata.reducta in recenté memoriaꝫ hac Bithynoꝝ accuſatione. Nomen. Baſſi. Squalida.ſitu obſita:uocabulum ſecus ab antiquis acceptũ Gellio:& Macrobio authoribus. ϖροδρομον.præcurſatricem: prænunciam. Plenam.copioſaꝫ. Honuſtam.multas res complexam. Tanta re. tanti ponderis:& momenti. Retractanda.emendanda.

SCribis.Monet Sabinũ:& libertatem:& legatũ deberi Modeſto ſeruo:cui Sabina legatũ dederat tanq̃ liberũ eſſe iuſſiſſet: quod tñ nuſq̃ apparebat: relictis ſibi hæredibus Sabino:& Secundo:occurrunt nobis ex diuerſis ſcriptoribus per illa tpa quibus Secundus claruit:multi Sabini : ut ambiguitas oriatur ad qué ſcripſerit:ná Iuſti.refert Iuliũ Sabinũ male tractátẽ ſeruos:in qué reſcripſit Antoni.Pius:eundẽ ipatoré
Sabin⁹ author Vlpi.Iubentio Sabino reſcripſiſſe.Sabinus item Antonius matrem habuit Iuniá Valerianá: & filiũ Antoninũ.Calliſtratus tradit Sabinũ Maximũ fuiſſe ſub Adriano:& eodẽ impante Suidas Sabinũ declamatoré.crediderim tñ magis fuiſſe Cæſiũ Sabinũ:qué Secũdus ad præſidiũ:& ornamétũ ſui ſũ pſerat:Auli Pudẽtis municipé:totius Vmbriæ decus:ad eũ librũ.vii.Mart.mittit:& nono poſt laudẽ lacus eiuſdem roſaceam coroná:q̃uis Pomponio memorante Caſſio iuriſperito ſucceſſit Cæſius Sabinus: qui plurimũ potuit Veſpaſiani temporibus:ad qué reſcripſiſſe Adrianũ rettulit Vlpianus. Iuſſiſſe.legale uerbũ. Aſcripſiſſe legatũ.inſtitutis uniuerſalibus hæredibus teſtamento legatũ poſtea Modeſto reliquiſſe his quidẽ uerbis Modeſto:quem libeꝝ eſſe iuſſi:legatum relinquo. Contuli.cõmunicaui:in eundem ſenſum Papinianus inquit.Nicoſtratus cũ de ea re mecũ cõtuliſſet:dixi poſſe defendi. Cũ peritis iuris.legit in multis exẽplaribus cũ prudentibus in eũdẽ ſenſum.ná reſponſa prudentũ ſunt ſniæ:& opiniones eoꝝ:quibus permiſſum fuit iura publice interpretari:& a Cæſare ius reſpondẽdi datum eſt:qui iuriſconſulti appellant:hoꝝ omniũ ſniæ:& opiniones eam authoritatem tenebant:ut iudici ex cõſtitutionibus non liceret a reſponſo eorũ recedere. Conuenit inter omnes.conſentiunt oẽs:ſimilis locutio in ſenſu apud Iuue.Sæuis inter ſe cõuenit urſis. Libertatem deberi.liberum eſſe debere. Non ſit data. nuſq̃.n.apparebat eũ liberũ eſſe iuſſiſſe. Nec legatũ.deberi. Seruo ſuo.ergo Modeſtus hoc iure priuabat libertatis fauore:& legato:& oẽ beneficiũ redibat ad hæredes Sabinæ:Sabinũ.ſ.& Secũdũ: ná ſerui

enim congruens eſſe retinere in ſenatu: cui iudices dederis.fuit & tertia ſententia.Valerius Paulinus aſſenſus Cœpioni hoc amplius cẽſuit:referendũ de Theophane cũ legationi renunciaſſet: arguebat.n. multa in accuſatione feciſſe:quę illa ipſa lege:qua Baſſum accuſauerat : tenerent. Sed hác ſniam coſſ.q̃q̃ maximæ parti ſenatus mire ꝓbabat:non ſunt perſecuti.Paulinus tñ:& iuſticiæ famam:& cõſtátiæ tulit.Miſſo ſenatu Baſſus magna hoium frequẽtia:magno clamore:magno gaudio exceptus eſt.fecerat eum fauorabilé renouata diſcriminũ uetus fama:notũq; periculis nomen:& in procero corpore mœſta:& ſqualida ſenectus.habebis hác interim epiſtolam : ut ϖροδρομον.Expectabiſ orõnem plená:honuſtá: expectabis diu:Neq; enim breuiter:& curſim:ut de re tanta:retractanda eſt. Vale.

C.Plinius Sabino .S.

SCribis mihi Sabinam: quæ nos reliquit hæredes:Modeſtum ſeruum ſuum nuſquam liberum eſſe iuſſiſſe:eidem tamen ſic aſcripſiſſe:legatum Modeſto : quem liberum eſſe iuſſi. Quæris quid ſentiam : contuli cum peritis iuris:conuenit inter omnes:nec libertaté deberi:qa nõ ſit data:nec legatũ:qa ſeruo ſuo de

derit. Sed mihi manifestus error uidetur. Ideoq̃ puto nobis quasi scripserit Sabina faciũdum: q̃d ipsa scripsisse se credidit: Cõfido accessuꝝ te sententiæ meæ: cum religiosissime soleas custodire defunctoꝝ uoluntatem: quam bonis hæredibus intellexisse pro iure est. Neq̃ enim minus apud nos honestas: q̃ apud alios necessitas ualet. Moretur ergo in libertate sinentibus nobis: fruatur legato: quasi omnia diligentissime cauerit: cauit enim quæ hæredes bene elegit. Vale.

C. Plinius Minutiano. S.

AVdisti ne Valeriũ Licinianum in Sicilia profiteri? nõdum te puto audisse. Est. n. recens nuncius: p̃torius mõ hic iter eloquentissimos causaꝝ actores hēbat. Nunc eo decidit: ut exul de Senatore: & rhetor de orator fieret. Itaq̃ ipse i p̃fatiõe dixit dolēter: & grauiter. Quos tibi fortua ludos facis: facis. n. ex p̃fessoribus Senatores: ex Senatoribus p̃fessores. Cui sniæ tm̃ bilis: tm̃ amaritudinis inest: ut mihi uideat ideo professus: ut hoc diceret. Idem cum græco pallio amictus intrasset (carent enim togæ iure: quibus aqua: & igni interdictum est) Postquam se

nostri ex quacunq̃ cā acquirunt: id nobis acquiritur. ipse. n. seruus. qui in potestate alterius est: nihil suũ habere potest: ideo cõuenienter legatũ nobis per eundē acquiritur. Quasi scripserit Sabina faciundũ. cõcedendā libertatē: & legatũ Modesto: tanq̃ si apte hoc cauisset Sabina. nõ dissimile Labeonis illud titulo de cõditionibus: hæres inqt meus Sticho seruo meo: quē in testamēto liberũ eē iussi aureos qnq̃: quos in tabulis de beo daro: nihil seruo legatũ eē: quia dñs seruo nihil debere potuit. ego puto secundũ mētē testatoris naturale magis. q̃ ciuile debitũ spectādũ eē. & eo iure utimur. q̃uis illa uerba quē liberꝝ eē iussi sint enunciatiua: quibus nõ oñdit libertas data: sed tñ disponũt: quia Caio de regulis iuris referēte libertas oibus rebus fauorabilior est. Scripsisse. scriptis libertatē dedisse. Voluntatē. ultimā. Intellexisse. si nõ expresse: tñ tacite. Bonis. ut nobis. pro iure. loco iuris. Necessitas. sũmũ ius. Moretur. esto. maneat Modestus.

Cauerit. prouiderit Sabina. utitur autē uerbis iurisconsultis propriis. Cauit. diligētissime. Bene. quia nos boni sumus.

Vdisti. Minutiāo Liciniani exiliũ narrat: in quod pulsus fuerat a Domitiano reus incestus cum uirgine uestali: simul: & illius uitia taxans. & fortunæ mobilitatem notās. Valeriũ Licinianum: Liciniani hispani municipis Martialis mētio fit apud eundē poetā. Vir Celtiberis non tacende gentibus: Nostræq̃ laus Hispaniæ. Videbis altam Liciniane Bilbilim: & mox Te Liciane gloriabit nostra: Nec me tacebit Bilbilis. Profiteri. oratoriā docere. Sicilia. olim Italiæ coni nncta: mox interuētu freti diuulsa: omniũ isularũ fertilitatis claritudine celebrata. Italia superiorem dicere frumento: melle croco. aliisq̃ p̃multis: & merito romanoꝝ horreũ appellatā. trinacria: & triquetra a pluribus nominata est a tribus angulis: & p̃montoriis: quibus in diuersa p̃currentibus. Δ. litterā efficit. Thucydides Sicaniā cognaminat ab incolis: quos qdā putarũt indigenas: postremo ab Italis: qui Siculi dicebant in eā nulgo p̃fectis Sicilia uocata: siue (ut alii) a Siculo rege. sunt q credāt a Sicano Iberiæ flumine nomen traxisse: eius aũt Insulæ ambitũ stadioꝝ quattuor miliũ trecentoꝝ sexaginta Siculus Diodorus protulit: maiorē facit Plinius ex authoritate Agrippæ. circuitu. s. patentē septingentis centũ decē octo miliariis. Siciliā etiā minorē Strõgylen appellatā idē author. Nuncius prætorius. a p̃tore missus: sicut dicimus p̃toriam portā: & prætoriũ p̃conē: uel prætorius p̃toria dignitate p̃ditus: nā per Suetonii uerba colligit Licinianũ fuisse uirũ p̃toriũ. Recēs. nuper a Sicilia i urbē q uenerat. Hic. Licinianus. Modo. aliquot añ annos. Causaꝝ actores. causidicos. Rhetor. artis dicendi magister: orator q eā exercet: græci tñ rhetorē p̃ oratore passim usurpant. Præfatiõe. qua breuibus explicari solet scriptoris intētio anteq̃ opus aggrediat: aliquando ēt p̃ excusatione absolute ponit. Grauiter. q̃ explicatur per sequentia: q̃bus multũ põderis uerbis inest. Fortuna ludos facis. Sunt qui i fortunæ iā casibus oia ponunt: Et nullo credũt mondũ rectore moueri Natura uoluēre uices: & lucis: & anni. hæc Iuuenalis: q ambiguũ an imitatus sit Secũdũ satyra. vii. an Secũdus Iuuenalē fuerũt. n. cõtemporanei: nā iquit. Si fortuna uolet fies de rhetore cõsul: Si uolet hæc eadē fies de consule rhetor. Valeriũ Licinianũ sane monstrans. Professoribus. hac epistola sermocinatio absoluitur. cæteratũ exornationũ pulcherrima. nihil aũt i urbe fuit eloquētia: uel ad utilitatē fructuosius: uel ad dignitatē āplius: nā plurios ex obscuro gñe ad opes: & magr̃atus sũmos illa p̃duce peruenisse testant Fabius. Tacitus: & Ausonius. Bilis. uirus: fellis: & qa Plinii uerba satis apposite isti loco faciũt ea trāsscribā. sed i felle nigro insaniæ cā: morsq̃ toto reddito: hinc: & i mores crimen bilis noie: adeo magnũ est in hac parte uirus: cũ. se effundit in animum. Ideo: ob hanc tantum causam. Hoc. hanc sententiā grauissimā. Græco palio: quo uestis genere græci p̃hi utebātur: quinimo mortui amiciebant: descendebat autē usq̃ ad calceos. Iure togæ carent. nõ

Liciniāus

Sicilia

Modo

Iuue. loc⁹

Bilis.

Aqua: & igni iterdici

possunt togā ferre ueterū romanorū indumētū:utpote:q iure ciuiū romanorū priuati sint: nā cui aqua: & igni interdictū ē:nec testamentū ualet:quod ante fecerit:nec qd postea fecerit:bona quoq;: quæ tunc habuit cū damnaretur publicabuntur:& libertatē:& ciuitatē:cognationes:affinitates oēs:quas ante habuit amittit.& eius existimatio cōsumitur:ac demū ultimo supplicio secūdū iurisconsultos affici dr̄. iō autem quē romana ciuitate pellebant:aqua:& igni interdicebant.cōmunione omni ciuitatis priuatum significantes ꝙ duobus his elementis maxime humana indiget uita: uñ nouæ nuptæ quáprimū mariti domū ingrediebatur aqua: & ignis a spōso per manus tradebatur. Composuit. sumpsit habitū dicturi. Habitum. græcum. Latine. Siculi primū lingua barbara:deide græca: postremo latina usi sunt: quare trilingues Apuleius uocat. Declamaturus. fictam causam acturus:est.n.declamatio exercitatio: & imago iudiciorū: & consiliorū: ut per eá possim⁹ peruenire ad uerá actioné causarū:quare debet eē similis ueritati: & declamare ē mediocriter orare:dicere uero bene. Dignum.putem ne dignū hoc supplicio? Studia. eloquētiæ. Incesti scelere.quod putabatur cum uestali concubuisse. Incertum. in ambiguo ē an Licinianus confessus sit incestū: quia id uere patrasset:an qa grauiora supplicia:q̄ exiliū timebat: si negasset. Grauiora.uirgas:& necem. Inuidiæ.hominū maliuolentiæ. Corneliam Vestaliū. Maximam.Cornelia ex familia Cossorum capta in locum Lælliæ defunctæ Nerone iperante olim absoluta: ac multo post re-

Apulei locus

Declamatio.

Cornelia uestalis

composuit:circunspexitq; habitum suum: latine inquit Declamaturus sum: dicens tristitia: & miseranda:Dignū tamen illū?qui hæc ipsa studia incesti scelere macularit. Confessus est quidē incestum:sed icertum:utrum quia uerū erat: an quia grauiora metuebat si negasset. Fremebat eni Domitianus:æstuabatq; ingenti inuidię destitutus. Nam cum Corneliam Vestalium maximā defodere uiuam concupisceret: ut quí illustrari sæculum suū eiusmodi exemplis arbitraretur: pōtificis maximi iure:seu potius imanitate tyranni:licētia domini reliquos pōtifices:nō ī Regiā:sed ī Albanam uillā cōuocauit. Nec minore scelere: quā qd ulcisci uidebat':absentē:inauditamq; dānauit incesti: cum ipse fratris filiam incesto non poluisset solum:uerumetiā occidisset. Nā uidua

petita accusatione cōuicta a Domitiano defodi iussa ē authore Tranqllo: & Eusebio ī chronicis: q̄q̄ is paulo supra ī rebos Domitiani iā dixerat tres uirgines Vestæ ob stuprū damnatus. Dionis abbreuiator ibidem inquit:ne suppliciis quidem Vestalium abstinuit post mortes:& exilia multorum procerum:sed tanq̄ incestas puniuit:ut cū dura:asperaq; de illis inquisitio fieret:& multis insimulatis ac interfectis Eluius Agrippa unus ex pontificibus nō sustinuerit ultra:sed deterritus ī ipso cōcilio expirauerit. Defodere uiuam:quá consuetudiné mox diffuse tangemus. Illustrari sæculum suū.celebrari ī posterorū tempora imperii sui. Eiusmodi.notabilibus:punitione uestalium: quá neglectam a Vespasiano: & Tito Domitianus seuere cohercuit:Ocellatis sororibus: & Varonillæ uestali liberum mortis arbitriū permisit: & corruptores earum relegauit.hoc Papinius laudat. Tacitus circa finem fragmentatæ historiæ Cerealē patrasse stuprū cū Claudia sacrata muliere refert. Pontificis max.iure. cui licebat inquirere uestalium crimina:& uindicare:deniq; oēs sacras causas diiudicare.fuit auté pontifex max.Domitianus: quod testantur ærea ipsius numismata:& Iuuenalis satyra quarta de eo loquens. Destinat hoc monstrum cymbæ:liniq; magister Pontifici summo. Immanitate tyranni.crudelitate mali principis. Licentia.iniusta potestate. Domini.se dominum. & deum appellari iussit tradēte Tranquillo: & Martiale sic adulante: sed post eius interitum exprobāte. Pontifices.minores: qui ī potestate maximi erant.Regiam. palatiū.

Albana uilla.

Albanam uillam.quo sæpissime conuocabat patres in consilium.Iuuenalis carmé extat de re consulta super Rhombo ī secessu albano.ubi asserit Suetonius confixisse eundē imperatoré multas feras: & martialis quinquatria singulis annis Mineruæ celebrasse. sed nō sine ratione: si tamen ea ratione motus: de nece uestalis deliberaturus pontifices in albanum acciuit:ꝙ.s.sacerdotium uestalium institutum esset a troianis: qui Albam condidere:fuerant igitur uestales primo Albæ: inde Romam translatæ. Nec minore.sensus est condemnauit Corneliam ī dicta causa: ꝙ erat non minus:q̄ qd' ira uidebatur illam trahere ad ultionem. Vlcisci.non punire. Absenté.in urbe. Inauditam.ī dicta causa. Incesti.stupri. nā incestus cōmittitur inter sacras personas:& affines. Fratris filiam. Iuliā Titi filiam: quā adhuc uirginē oblatam in matrimonium recusauerat:& Sabino collocatā corrupit: mox interfecto marito ardentissime:& palam dilexit:ut causa mortis illius extiterit:cum coægisset abhortum facere:unde in illum satyricum fulgur strinxit Iuuenalis:Cum tot abortiuis foecundam Iulia uuluam Solueret: & patruo similes effunderet offas: statuam amoris idicium elygdo marmore:& manu tenenté ceston ei fieri iussit Domitianus.unus tamen Philostrati interpres libro sexto mendose traduxit Iuliam Domitiani ex filia neptē: nonnulli inquit laudabant Domitianum:ꝙ Romæ templū Vestæ purgasset uirginibus tribus Zonarū

Iulia Titi

abortu periit:missi statim pontifices qui defodiē dam necandamq; curarent. Illa nūc ad Vestam: nunc ad cæteros deos manus tendens multa:sed hæc frequētissime clamitabat. Me cæsar incestā putat? qua sacra faciente uicit:triumphauit. Blādiens hæc:an irridens ex fiducia sui:an ex cōtemptu principis dixerit:dubiū ē:dixit donec ad supliciū:nescio an inocēs:certe tāq̄ nocēs ducta ē. Quinetiā cū i illud subterraneū cubiculū demitteret:hæsissetq; descēdēti stola:uertit se ac recollegit. Cum ei manū carnifex daret: auersata est: & resiliit:fœdumq; contactum quasi plane a casto: puroque corpore nouissima sanctitate reiecit: omnibusque numeris pudoris πολλὴν προνοιαν εσχεν ευσχημως πεσειν. Præterea Celer eqs

ca usa interemptis:& quia rem cū uiris habuisse culparentur:cū oporteret eas castas atq; intactas Iliensem Palladē:& ignē perpetuū custodire: at ipse agnato suo Sabino interfecto Iuliā duxerat uxorē:erat aūt Iulia Domitiani ex filia neptis cū græce legat illā fuisse fratris Titi filiā. Abortu.infante aū legitimū nascendi tp̄s excusso ab utero. Defodiendā necandamq;.quæ Vestaliū uirginitatē prodiderat uiua ad portā colinā defodiebatur tumulo:qui sceleratus campus appellabatur intra urbem:ubi subterranea domus mediocris erat:in quā e loco superiore descēdebat.iacebat in ea stratus lectulus:& lucerna ardens:primitiæq; rerū earū: quæ sunt ad uictū breues quædā:panis: aqua in uase: lac:& oleum:quasi caueret ipsa domus ne fame eius corpus interiret:quæ maximis expiationibus dedicata esset: ipsam uero pœnæ obnoxiā feretro impositā: & exterius obtectā.lorisq; ligatam: quo neq; uox queat etiā audiri per forū uehebāt deflentibus eā ac præmittētibus amicis: atq; cognatis.cæteri cū silentio accedebant:& sine uoce graui cum mœrore quodā deducebant:neq;:aliud spectaculū horribilius erat:neq; alium diem ciuitas mœstiorem agebat:cū uero ad iam prædictum locum feretrum delatum erat. solutis uinculis a ministris.sacerdotum princeps peccatus arcana quædā:sublatisq; ad deos mānibus aū supplicium adducebat eam capite opertam: cōstituebatq; in scalis in domiciliū deferētibus:deinde ipse cū aliis sacerdotibus auertebatur:cū aūt illa descendisset:& scalæ tollebant ac multa desup iniecta humo domiciliū operiebat.adeo ut is locus reliquo tumulo æqualis esset.hoc modo scelus detestantes:uerū ne religionē quidē fugiebāt:nā sacerdotes eum locum postea adeuntes parētabāt ideo aūt cōuictas incesti alia pœna nō afficiebāt:q cadauera cōburebant.illis igitur id tribuere iniustū iudicabāt:quæ negligenter sacrū ignē obseruassent:an magis q corpus maximis ac sanctissimis religionibus cōsecratū interficere:& mulieri sacræ manus inferre nefas putantes rōnē inierunt:qua subterraneo specu defosso obrutæ per se morerent. Diony.a quo:& Plutarcho maiorē prædictorū partē mutuati sumus scribit uestales corruptas uirgis cessas occidi solitas:postea institutū romanorū ut quidā ferūt Tarquinii Superbi:ut uiuæ defoderent:quē morē Iuue.mōstrat satyra quarta.cū quā nup uittata iacebat Sanguine adhuc uiuo terrā subitura sacerdos:sed apertius in Fastis Ouid. Nullaq; dicet uittas temerate sacerdos Hoc duce:nec uiua defodiet humo.Sic incesta petit:qa quā uiolauit:in illa Cōdit:& tellus. Vestaq; numen idē est. Vestam:quam alii Flammā:alii terrā esse uolūt:ideo mulierem fingunt terram tympanum ferentē:quia terra uentos in se concludit. Cæsar.Domitiāus. Quame. Sacra faciēte.pro eo sacrificante:uestaliū sacra nulli cuipiam fas est scire:legimus tū uti consueuisse in sacrificiis muria.sale.f.in pila tonso:& in ollam fictilē coniecto ac in furno præcocto:deinde in aq̄ misso. Vicit.triumphauit.nā de Cattis:& Dacis post uaria prœlia duplicē triumphū ægit:de Sarmatis laureā tantū Ioui Capitolino rettulit:bellū ciuile motū a.L.Antonio superioris Germāiæ præside cōfecit absens mira felicitate:hæc Tranq.quæ Mart.sæpius suis scriptis inseruit:ut libro.ix. Cornua Sarmatici ter perfida cōtudit Histri:Sudantē getica ter niue lauit equum. Blandiens.Domitiano q uicisset: & triumphasset. Irridēs.quia uictus potius a barbaris fuit ille:& simulatū triumphum ægit. Sui.q se puram sciret. Dixerit.hæc me Cæsar & reliqua. Innocens:& nocens. annominatio. Cubiculum.antrum ad portam colinam.tepere præcedētia. Demitteretur.per scalas. Stola.uestis muliebris rugosa authoribus Varrone:Mart.Nonio:at olympiacæ stolæ forma teste Apuleio talis fuit picta uestis ex humeris pone tergū dependens taloꝝ tenus uario colore uisenda:circūnotatis aīalibus insignita:hinc dracones indici:inde gryphes hyperborei. Recollegit.composuit stolam ne pudenda detegeret q fecere Pompeius:& Cæsar in nece sua:recolligere alias est confirmare:& reficere aīum .M.T. manifesto furto perturbatus ubi se recollegit. Trāqui.reuocato rursus impetu aliquid secretioris latebræ ad colligenū aīmum desiderauit. Carnifex.minister iusticiæ. Daret.porrigeret in descēsu. Resiliit.refugit. Fœdū obscænū:turpem. Contactum.alia scriptura contagium hēt.i.polutionē. Plane.māifeste. Sanctitate. integritate uitæ. Reiecit.repulit.respuit. Numeris.gradibus:apud Mart.pro nummo libro quarto ponitur numerus & cētū numeros nouæ monetæ. πολλὴν προνοιαν ειχεν ευσχημως πεσειν uerba Taltybii ex Euripidis Hecuba narrantis Polyxenæ necem. ηλεναι ουησηους α ομως πολλην

Vestaliū pœna

Vesta

Stola.

προνοιαν ειχεν ευσχημως πεσειν κρυπτειν ασχρυπτειν ομματα αρσενων ηρεκων.i.hæc ait: & moriens tamen multam prouidentiam habuit honeste cadere:celare autem quæ celare oculos manuũ opus est.quam sententiam transtulit Ouidius libro.xiii.metamorph.ubi Polyxenæ imolationem deferi bit. Tunc quoq; cura fuit partes uelare tegendas Cum caderet:castiq; decus seruare pudoris. Celer.in Celerem plærunq; Mart.fuit:&.P.Cæler accusator Bareæ damnatus accusante Musonio. Cui Cornelia obiicebatur.qui accusabatur q cum Cornelia incestum commisisset. Virgis cæderetur.fustibus cæ di liberos flagellis seruos innuit Paulus de incendio:& ruina Tranquillus author Domitianum stupratores uirginis in comitio ad necem cædi iussisse:excepto prætorio uiro:cui dubia ẽt tũc causa:& mortis quæstionibus atq; tormentis de semet professo exilium indulsit:sane Licinianũ monstrans. Comitio.loco iuxta senatũ: quo populus coibat comitiorum:& litiũ causa. Perstiterat.perseuerauerat usque ad extremum.Ardebat. cruciabatur. Insania.non displicet infamia.i.maliuolentia:& inuidia:cui manifeste exposit⁹ erat: si celer tanquam innocens occisus uideretur. Arripit.comprahẽdi iubet. Agris. uilla. Quibus erat curæ.qui tuebantur illum.Comitium:& uirgas.necem in publico. Confessionẽ obiecti criminis.Cõfugeret.in rebus afflictis confugimus ad aliquem subsidii causa. Fecit.paruit monitis. Absente.Liciniano. Tale quiddã. simile dictum. κειται πατροκλος.iacet Patroclus.i.iudicatũ:& actum est:carmen ex libro.xxii. Iliados.κειται παρα νηεσσι νεκυς ακλαυτος αθαπτος πατροκλος.i.iacet apd naues mortuus Ideflletus insepultus Patroclus. sequentia tamẽ aperte mõstrãt in Pliniano codice legeñ. κειται.νεκυος.ut sit sensus cum deberẽ agere causam pro Liciniano tanq nunci us affero uobis illius cõfessionẽ: sicut Nestoris filius Achilli necẽ patrocli lib.xviii. Iliados. ωμοι πηλεος υιε δαιφρονος ηλα λυγρης πευσεαι αγγελιης ηλιης ως ελεγεν ευ τεθνηκεν ως κεινη πατροκλος αφ ανχλυ φημαχοντει Τυμνου ατερτατε τευχεα εχωι κορυθαιολος εκτωρ.Hei mihi Pelei fili periri in bello.profecto ualde triste nunciũ accipies: q nũquã utinam fuisset.iacet pro mortuo sane pugnant nudo.uerum hæc arma habet galeatus Hector: cuius narrationis breuitatem Fabius mirum in modum probat. Recessit.ab urbe. Prodiret.exultaret.degeretur. Absoluit.liberauit ab inuidia.Mart.absoluit phrygium uestra rapina Pari. Adiecit. sententiæ. Non instandum uerecundiæ.non occidendum Licinianum:qui pudore criminis aufugisset.Ipsi Liciniano. Rapere.secum auferre. Publicarentur.a præfectis in ærarium referrerenť. Exilium molle. apud gentes humaniores. exilium Marcello tradẽte triplex est:ut certorum locorum interdictio: aut lata fuga:ut omnium locorum habitatio præter certum locum:aut insulæ uinculum sed Callistratus significat aliud fuisse in insulam relegari:aliud in insulam deportari.in exulibus inquit gradus pœnaru; constituit edictum diui Adriani:ut qui ad tempus relegatus est: si ante præscriptum redeat:in insulam releget:sed qui relegatus in insulã excesserit:in insula; deportareť qui deportatus euaserit capite puniatur. Vlpianus de interdictis.relegatoꝝ duo sunt genera:quidam:qui in insulam relegãtur:sunt qui simpliciter:ut prouinciis eis interdicatur:non etiam insula assignetur:& mox.hæc est differẽtia inter deportatos:& relegatos:q in insulã relegari:& ad tps:& in perpetuum quis potest. Præmium.q se liberasset ab inuidia fatendo crimen. Diui Neruæ.cum hæc scriberet Secundus iam Nerua excesserat ab humanis:& inter deos a Traiano relatus fuerat. Altius.iam pridem gesta:a principio rei. Tunc cum inquisitio facta est in illum.Summam.argumentum. Oppido.Brixia. Finitimis.ut Bergamo:Veronæ.&.

Ro. cui Cornelia obiicebatur : cum in comitio uirgis cæderet̃:in hac uoce perstiterat:quid feci:nihil feci.Ardebat ergo Domitianus:& crudelitatis:& iniquitatis infamia : arripit Licinianum: q in agris suis occultasset Corneliæ libertam.Ille ab his:quibus erat curæ:præmonet̃: si comitium:& uirgas pati nollet:ad confessionem confugeret quasi aduenia:fecit:locutus est pro absente Herenius Senectio tale quiddã:quale est illđ κειται πατροκλος ait enim ex aduocato nũciusfactus sum.Licinianus recessit:gratũ hoc Domitiano: adeo qdẽ:ut gaudio pdiret:diceretq;:absoluit nos Licinianus adiecit ẽt non esse uerecũdiæ eius instãdũ.Ipsi uero permisit si qua posset ex rebus suis raperẽ:anteq̃ bona publicarent̃: exiliũq; molle uelut præmium dedit:Ex quo tamen postea clæmẽtia diui Ner.trãslatus ẽ in Siciliã:ubi nunc profitet̃:seq; de fortuna præfationibus uindicat. Vides q̃ obsequenter pareã tibi:qui non solũ res urbanas:uerũ etiam peregrinas tã sedulo scribo:ut altius repetam.& sane putabã te.quia tunc abfuisti:nihil aliud de Licinião audisse:q̃ relegatum ob incestum.Summam enim rerum nũciat fama:non ordinem.Mereor ut uicissim quid in oppido tuo:qd in finitimis agatur(Solent enĩ

Celer

Exilii genera

Cremonæ. Notabilia.notatu digna. Versus.ordines uerborum.

A Mas.Marcellini factum laudat:q̃ quæstor cum ante tempus salarium scribæ recepisset:eo mortuo Traianum super hoc consuluerit:& senatum:hortatur itaque Arrianum ideo Marcellinum commendandum epistola.P.Egnatium aduersus Soranum testimonium dixisse recitat Tacitus:Macrobius Egnatium citat in libris de rerum natura.Egnatium Festum ædilem duumuirum:cui ludos sub Antonino Pio publice edenti plebs urbana ad statuam ponendam:pecuniam obtulit referunt antiqua monumenta:uerum is honore contentus impensam remisit:ad Ignatium Dextrum scripsit.Herennius Modestinus librum de excusatione tutelæ:Ignatium Antiochiæ episcopũ sub Nerua:& Traiano authores sunt græci scriptores. Vlpianus testatur Ignatiuʒ Taurinum fuisse procõsulẽ Vticæ Adriano imperãte. Quæstor.prouincialis qui dabatur proconsuli uel prætori eunti in prouinciam:ut pecuniam pricipalem:uel publicam inquireret:& curaret. Sorte. quæstores enim sortiebãtur scribas sicut proconsules prouincias:& legatos. Amisisset.morte perdidisset. Ante legitimuʒ tempus.laudat per trãsitum tempora sua: quibus publicis officialibus ante diem suam satisfieret. Salarii.salarium merces annua laborum dicitur: at salarius qui salsamenta uendit. Quod.salarium. Intellexit.obitum scribæ. Subsidere.salarium remanere. Reuersus. ab itinere in urbem. Quæstio.disputatio fuit super hac re. Præfecti.quæstores urbani. Populo.quia ærarium reipu.erat. Vendicabant.asserebant: proprium faciebant. Populi.aduocatus dixit. Cælius Strabo: legitur etiam Cæcilius Strabo: sed nullius apud alium quempiam mẽtionem habitam memini. hoc tantum uelim admonuisse:& Strabonem:& Bebium fuisse cõsules designatos: qui ius censendi habebant: & in causa Iulii Bassi Secundum designatos consules nominasse Bebium Macrum:& Cepionem Hispanem:non Cælium Strabonem. Statim.nam interfuit illi senatusconsulto. Feci.laudaui. facio uerbum late patet multorum locum explens.Pli.senior libro secundo: & utranq; paginam facit idest implet.Cato dixit mũdicias facere:pro mundare:& facere manipulos pro colligere in manipulos. Varro factũ olei:q; uno tpe cõficit:& ad uictias faciũt.i.cõueniũt:& idonei sũt sacrificio: sicut Mart.nõ facit ad stomachũ:& Colu. recte faciunt ad eã rẽ syluestres pinꝰ: & libro nõ pariter maxime facit ad hanc rem:sic.x.optime facit.interdũ pro causare.ut apud Mart.frigus.n. magnum synthesis una facit:Terentius pro composuit:uel transtulit:nonnunquam pro tacere usus est: & fac te huc ꝓ ueni huc:in infinitum procederem si singula persequi uellem. Assensio.approbatio. Minoribus.qualis erat Arrianus respectu principis dixit:uel magis sit gñale dictũ. Isto.Altinũ Arriani municipiũ. Peregrinatione.profectione peregre. Lata. diffusa. Magna.ampla:sed restricta.Macrobius in appetẽda inqt gloria duo sunt maxĩe:q̃ pbari possũt:ut:& q̃ latissime uagef:& q̃ diutissime pseueret.

Egnatiꝰ

Ignatius

Strabo

Facio

quædam notabilia incidere(perscribas.denique quicquid uoles:dummodo non minus longa epistola nuncies.Ego non paginas tantum:sed uersus etiam:syllabasq; numerabo. Vale.

C.Plinius Arriano.S.

AMas Egnatium Marcellinum : atq; etiã sæpe commendas.amabis magis : commendabisq;:si cognoueris eius recens factum:cum in prouinciam quæstor exisset:scribã que:qui sorte obtigerat : ante legitimum salarii tẽpus amisisset:quod acceperat scribæ daturus. intellexit:& statuit subsidere apud se non oportere.Itaque reuersus Cæsarem:deinde Cæsare authore Senatũ consuluit:quid fieri de salario uellet:& parua quæstio:sed tamen quæstio: hæredes scribæ sibi:præfecti ærarii populo uendicabant:acta causa est:dixit heredum aduocatus:deinde populi. uterq; percommode.Cæcilius Strabo ærario censuit inferendum : Bebius Macer: hæredibus dandum.obtinuit Strabo. Tu lauda Marcellinum:ut ego statim feci: quamuis enim abunde sufficiat illi:quod est:& a principe:& a Sẽatu probatus:gaudebit:tamẽ testimonio tuo. omnes enim qui gloria: famaque ducuntur mirum in modum assensio:& laus a minoribus etiam profecta delectat. Te uero Marcellinus ita ueretur:ut iudicio tuo plurimum tribuat. accedit his:q; si cognorit factum suum isto usq; penetrasse: necesse ẽ laudis suæ spacio:& cursu:& peregrinatione lætetur. Nescio enim quo pacto uel homines magis iuuat gloria lata:q̃ magna.

C.Plinius Tacito.S.

Aluum. Fuerat in patria Secundus ubi cum audiuisset municipes suos Mediolanum petere studiorum causa: q̄ nullos Comi præceptores haberent: hortatus est parentes ut liberis magistrum conducerent de suo promittens tertiam salarii partem. quare in Tusculanum reuersus: ubi opusculum quoddam erat absoluturus interim rogat Tacitum ut aliquem conquirat: qui sibi fidẽs iudicio Nouocomensium se subiiciat. Vrbem. Romam. Quando. aupheresis. pro aliquando. Desideratus. expectatus. Tusculano. agro iuxta Tifernium. Intentionem. excitatam diligentiam. Iam in finem: quæ iam spectat finem. Intermisero. in secunda lectione fuit laxauero: magis placet: intermisero scilicet aduentu meo in urbem: per tẽpus deponam. Aegre resumam. difficulter repetam. Quid. aliquod tempus. Festinationi. festinanti desiderio. Præcursoria. præcedẽte: & officio cursoris fũgente. In patria mea. in Nouocomo.

Prætexta

Prætextatus. toga prætexta indutus: iam xiiii. annos natus: nam prætexta cum prius esset regum uestis: ut postea consulum fuit: permissa est nobilioribus pueris cum bulla aurea ad excitandam in eis uirtutẽ memorando facto Tarquinii Prisci filii: qui dicitur in bello aduersum Sabinos: cũ xiiii. annum ageret hostem manu percussisse. inde a patre pro concione laudatus: & bulla aurea prætextaque toga donatus est supra annos fortis præmia uirilitatis: & honoris meruit: sicut enĩ prætexta magistratuum: ita bulla gestamen erat triumphantium: hinc deductus mos ut prætexta: & bulla in id ætatis a pueris usurparetur nobilibus: sunt qui credant eundem regem cum ciuium statum ordinaret: instituisse etiam patricios pueros; quorum dumtaxat patres currulem gesserant magistratum bulla aurea: & toga cui purpura prætexitur uti: cæteros autem prætexta tantum: quorum parentes equo stipendia iusta meruissent: libertinos uero: & peregrinos nullo modo: sed postea quoq̄ libertinorum filiis: qui ex iusta matre familias nati fuissent concessum prætextã: & lorum gestare: q̄q̄ sint: qui hoc institutum ad Romulum referãt in Hostilium inchoatum. Treuellius Pollio etiam sacerdotes usos prætexta rettulit: & honestorum indumentum fuisse Pedianus author est: sumiq̄ solitam lætitiæ signum abbreuiator Liuii tradit: eam autem supra tunicas induebant. Etiam. consentientis aduerbium.

Mediolanum

Mediolani. Ptolemæus Mediolanũ in Germania iterum refert: Stephanus Aquitaniæ urbem scribit: hic uero Mediolanum Galliæ cisalpinæ (ut omittam quæ sub nomine Catonis circunferuntur) a gallis conditum Plinius: & Strabo testant: qui Liuio authore transgressi alpes haud procul Ticino flumine fusis Thuscis cum agrum in quo cõsederant appellari audiuissent cognomine insubribus pago Heduorum ibi omen sequentes loci: urbem Mediolanum condidere sic appellatam a porca lanata in media fronte: ut quidam autumant: alii ab urbe Senonum in Gallia eodem cognomento. olim omnes uicatim habitabant: deinde Italicarum populosissima: & metropolis: quam Strabo tempestate suá dignitatis eximiæ testatur: clara sane urbs utraque fortuna: & ab historicis nostri sæculi celebrata monumentis: ut taceam illud. Ausonii carmen: cui initiũ Et Mediolani mira omnia. Hic. Comi studes. Pater. inquit. retinet hic locum dialogi. Præceptores. fuit enim Mediolanũ olim professorum celebritate illustre: nam & ibi Virgili. oratoriá didicit: & Albutius Nouariensis rhetor declamauit. Augustinus: qui postea suis uirtutibus inter diuos relatus est: liberales disciplinas professus. Quare nullos? habetis præceptores. uerba Secundi sunt alloquentis prẽs Nouocomẽses usq̄ ad hæc putaui: ná tũc cõuertit sermoné ad Tacitũ. Pudicius. hæc melior lectio seruata forma analogiæ: q̄ pudicicius. ná a pudico recte pudicius fit: absurdú aũt eẽt a pudicicia deductũ credere pudicici⁹.

Quantulum

Quãtulũ. erit minimũ: in quá sigñationé usũ inuenio Tacitũ in libello de morib⁹ Germanoꝝ: & Iuue. satyra. vi. Quãtulũ in hoc: & paulo post: ná quantula nr̃a uoluptas: sic Apuleiũ. ix. Quãtulũ ferẽtes auxiliũ: sic Curtiũ. vii. quãtulo cõtẽti esse deberent: & ne singulos excutiá authores: redeo ad.

Aluum te in urbem uenisse gaudeo. uenisti autem si quando alias: nunc maxime mihi desideratus. Ipse pauculis adhuc diebus in Tusculano commorabor: ut opusculum: quod est in manibus: absoluam. uereor enim ne si hanc intentionem iam in finem intermisero: ęgre resumam. Interim ne quid festinationi meæ pereat: quod sum præsens petiturus: hac quasi præcursoria epistola rogo. sed prius accipe causas rogandi: deinde ipsum: quod peto. Proxime cum in patria mea fui: uenit ad me salutandum municipis mei filius prętextatus: huic ego: studes inquam? respõdit etiam. ubi? Mediolani. Cur non hic? & pater eius (erat enim una: atque etiam ipsa adduxerat puerum) quia nullos hic p̄ceptores habemus: quare nullos? nã uehementer intererat uestra: qui patres estis (& opportune cõplures patres audiebãt) liberos uros hic potissimũ discere. ubi enim aut iucundius morarentur: q̄ in pr̃ia? aut pudicius cõtinerẽt: q̄ sub oculis parẽtũ? aut minore sũptu: q̄ domi? Quãtulũ

ipsum Secundū in panagyrico:nā quātulū refert deponas:an ptiaris imperiū. Collata. publice f onum collecta. Hitationes.cōductas domos. Viatica.uiæ necessarias ipensas. Adiicere mercedibus. sup addere salario:qđ ipenditis pceptori Mediolanensi:ut in patriā nrām aliū conducatis. uel addicere mercedibus idest assignare ipensas prædictas salario præceptoris. Ei9. salarii. Ambitu corrumperet.nam sæpe accidit in oppidis pceptores indignos publica stipendia consequi: quia sciunt ambire principes & decuriones. inde salaria dicunt corrūpi ambitu:cum indoctis destinantur. quod fint fauorabiliores. Publice. stipendio publico. Occurri.prouideri. Religio. diligēs metus. Recte. digni an indigni fint: qui conducantur. Addatur.augeatur. Collationis.pro duabus partibus. Alieno.de rep. Eam.tertiam partem. Dignus bonus & litteratus. Accepturus.duas stipēdii partes. His.parentibus.uidentur hæc ad Tacitum dirrecta uerba. Conspirate. conuenite ad hoc:nunc in bonaʒ partem: alibi in malam dicitur. Ex meo. exemplo meo. Quāplurimum. salarium: q̄ fiet si conducetis optimum præceptorem. Nihil.q̄ dignum professorem litteraꝝ. Edoceantur.legit etiā educantur. Natale solum.patriā. Studia. liberales disciplinæ. Confluant.undiq̧ conueniant. Fonte. primodio negocii. Foret. esset futurum. Admiratione ingenii tui.fuit.n.Tacitus uir admirabili ingenio: ut quidam eius dicendi genus supra cæteros scriptores extollant. Circumspicias. deligas. Solicitare. ex suo loco mouere: quasi ex solo citare. Obstringam.obligem. Libera. intacta.iudicio meorum municipum. Curam.quærendi præceptorem. Impendiū. tertiam stipendii partem. Illuc.Comum. Hinc.a me. Fiduciam.doctrinæ suæ.

est ergo collata pecunia cōducere præceptores: qdque nūc in habitationes: in uiatica:in ea: quę peregre emunt (oīa aūt peregre emuntur) impēditis:adiicere mercedibus. Atq; adeo ego:qui nōdum liberos habeo paratus sum ꝓ republica nostra:quasi pro filia:uel parente tertiā partē eius: quod conferre uobis placebit:dare. Totum etiā pollicerer:nisi timerem: ne hoc munus meū quādoq; ambitu corrumperetur:ut accidere multis in locis uideo:in quibus pręceptores publice cōducunt. huic uitio occurri uno remedio potest: si parentibus solis ius conducendi relinquat: iisdemq; religio recte iudicandi necessitate collatōnis addat: nā qui fortasse de alieno negligentes: certe de suo diligentes erunt:dabuntq; operā:ne eam a me pecuniā non nisi dignus accipiat:si accepturus & ab his erit. Proinde cōsentite: cōspirate:maioreq; aīum ex meo sumite: qui cupio eē q̄ plurimū:qđ debeā conferre. nihil honestius pstare liberis uestris : nihil gratius priæ potestis. Edoceant hic:qui hic nascunt: statiq; ab ifantia natale solū amare:frequētare cōsuescāt: atq; utinā tā claros pceptores iducatis:ut a finitimis oppidis studia hic petant:utq; nūc liberi uestri aliena i loca: ita mox alieni i hūc locū cōfluāt. Hæc putaui altius:& q̄si a fonte repetēda: quo magis scires:q̄ gratū mihi foret:si suscepis: qđ iniungo. Iniungo aūt:& ꝓ rei magnitudine rogo: ut ex copia studiosoꝝ: quæ ad te ex admiratione ingenii tui cōuenit: circūspicias pceptores: quos solicitare possimus:sub ea tn̄ conditione:ne cui fidem meā obstringā:omnia.n.libera parētibus seruo: illi iudicent:illi eligant:ego mihi curā tm̄:& impendiū uendico. Proīde si quis fuerit reptus: qui igenio suo fidat:eat illuc ea lege:ut hinc nihil aliud certum:q̄ fiduciam suam ferat. Vale.

C.Plinius Paterno.S.

TV fortasse orōnē:ut soles: & flagitas : & expectas. At ego quasi ex aliq̄ pegrina: delicataq; merce lusus meos tibi prodo. Accipies cū hac epl̄a hēdecasyllabos nr̄os:qbus

TV fortasse. Excusat lasciuiam hendecasyllaborum suoꝝ apđ Paternum : & carminis genere: & exemplo antiquorum:deinde liberum facit ei imponendi suis uersiculis quod nomen libuerit:rogatq; ut quicqđ i illis displicuerit se uellet admōere. Orationē.aliquā ex meis. Peregrina.externa: pciosa:& cara. Lusus. epigrāmata iocos cōplexa:sic ideʒ libro septimo appellat: & Mart.sæpius:iocosq; uocat. Prodo.edo. publico. Hendecasyllabos.undecim syllabarum mensuram continentes : quibus admodum claruit Catullus: & Valerius Mart.& Statius in syl. Ausonius tria hendecasyllaboꝝ genera enūerat.alibi Secundus testat emisisse libruʒ hendecasyllaborum decantatū non mō a nostris. sed etiā a græcis. Oblectamus ocium. uel oblectamus ocio.utraq; lectio conuenit.oblectamus ergo ocium temporis .i. tempus ociosum & uacuum a

rebus seriis:deducimus in uoluptate scribendo iocosa.oblecto.n.trahitur a lacto lactas : quod est aios i aliquam uoluptatem inducere:in quam significationem interdum Terentius usurpauit:quare non placet sententia Festi:qui a uerbo lacir deductum autumat. nisi respexerit: quod lactat frequentatiuũ tractum sit a uerbo lacit olim in usu:a quo allicit:pellicit:illicit. Iocamur.& quæ sequunť monstrant quã materiam habeant hendecasyllabi. nam in iocis:lusibus:amore: dolore:querimonia:ira uersantur.iocari autem refertur ad res uerisimiles:quæ risum prudentem:& liberalem excitant: nam iocum accipimus quod est contrariũ serio:fingere.n.ac terrere:& pmittere interdum iocus est. Pressius.humiliori stilo. Elatius.grandiori. Varietate.uario dicendi genere: & materiarum:nam sicut uerborum uarietas:ita rerum pulchra est:& quemadmodum i orationibus uariare figurã cõmendatur: sic i epigrammate diuersitas stili & argumenti plurimum appetiť. Alia.quædam epigrãmata. Aliis.aliquibus. Petulantiora.lasciuiora nã pætum lasciuum dicunt a petendo: a quo petulans & petulcus. Erit eruditionis tuæ.cõueniet tuæ excultæ doctrinæ. Viros: quoq plurimos Secund[9] libro.v. ad Aristonem: & Apuleius prima apologia commemoranr:& Mart.in præfatione.viii.asserit epigrammara a seuerissimis & supremæ fortũæ uiris ita scripta: ut nimiam uerborum licentiaz: affectasse uideantur. A lasciuia rerũ.a lasciua materia. Nudis. turpibus: propriis: sine circumlocutione:quæ latina uocat idem epigrammatarius: & lasciuam uerborum licentiam interpretatur linguam epigrammatωn. Refugimus. uitamus. Vnde enim?qua ratione fieri potest ut sim[9] grauissimis illis uiris seueriores? Alioquin. insuper. Huius opusculi. hendecasyllaborum. Catullus expressit. carmen ex libro primo Catulli ad Aurelium & Furium.Pædicabo ego uos & irrumabo Aureli pathice: & cinæde Furi:Qui me ex uersiculis meis putastis:Quod sint molliculi: parum pudicum. Nam castuz: & quæ sequuntur. in quam sententiam mulros ire totis pedibus cerno: nam Ouidius secundo de tristibus:inquit Crede mihi distant mores a carmie nostro. Vita uerecunda est: musa iocosa mea est: & diuus Adrianus Voconii poetæ tumulum hoc carmine incidendum iussit. Lasciuus uersu: mente pudicus erat. & Martialis lasciua est nobis pagina:uita proba.quem uersum Apuleius ranquam Secũdi recognoscit his uerbis:nec fortasse mores meos spectent de carmine. Lasciua est nobis pagina: uita proba ut Plinius dicit.meminerint quippe eruditi. probatissimo uiro Plinio in poematis lasciuiam : in moribus constitisse censuram : sciamus tamen uerisimilius esse secundum hoc carmen mutuatum a Martiale:cuius scripta prius edita fuerant; q̃ Secundi. Versiculos. esse castos: Salem. urbanitatem. Leporem. gratiam. Molliculi. lasciui. idem Martia.ad cornelium scribit. Lex hæc carminibus data est iocosis: Nec possunt nisi pruriant iuuare. Omnia. mea carmina tam bona q̃ mala. Electa. digniora. sicut alibi refert quosdam solitos tãtum electa recitare: ut placeant: non ut emendent. Commodissima. optima. Videri . esse optima. Paria. omnia optima: & simili figura descripta. quare liber distinguendus est & uarietate rerum & stili: ad quod respexisse uidetur Martialis illo disticho Sunt bona sunt quædam mediocria:sunt mala plura Quæ legis : hic aliter non fit Auite liber. Diuersa epigrammata diuersam complexa materiam : nam alia materia stilum grandiorem : uel acutiorem : alia humiliorem : uel simpliciorem expetit.

Alio. respectu alius epigrammatis melioris. Præfatione. prælocutione. Ineptias.lusus meos. Titu

Hendecasyllabo[rum] materia

Pætus
Petulans
Petulcus

nos ĩ uehiculo:in balineo:ĩtra cœnã oblectãus ocium tẽporis:his iocamur: ludimus:amamus: dolemus:querimur: irascimur. describimus aliquid:mõ pressius:modo elatius: atq ipsa uarietate tentamus efficere:ut alia aliis:quædã fortasse omnibus placeãt: ex quibus tñ: si nonnulla tibi petulantiora paulo uidebuntur : erit eruditionis tuæ cogitare:summos illos:& grauissimos uiros:qui talia scripserunt: non mõ a lasciuia reȝ: sed ne uerbis quidem nudis abstinuisse: quæ nos refugimus:non quia seueriores (unde enim) sed quia timidiores sumus. Scimus alioquin huius opusculi illam esse uerissimam legem:quam Catullus expressit.

Nam castum esse decet pium poetam
Ipsum:uersiculos nihil necesse est:
Qui tum deniq habent salem:& leporem:
Si sunt molliculi:& parum pudicum

Ego quanti faciã iudicium tuum:uel ex hoc potes existimare: quod malui a te omnia pensitari: q̃ electa laudari:& sane quę sunt cõmodissima:desinunt uideri:cum paria esse cœperunt.præterea sapiens: subtilisq lector non debet diuersis conferre diuersa:sed singula expendere: nec deterius id alio putare:quod est in suo genere perfectum: Sed quid ego plura?nam longa præfatione : uel excusare:uel cõmendare ineptias: ineptissimũ ẽ. Vnũ illud p̃dicendũ uideť: cogitaŕ me has meas

lus.inſcriptio. Conſtringitur.colligitur.legitur etiam coſcribitur. Edullia.ſiue idyllia: nam commo‑de græca dictio ειδυλλια utroq; uerſus tráſſerri ad nos poteſt:quæ lectio melior ē q̄ elegidia:q̄q̄ id ſi‑gnificet paruas elegias:ue℞ Secúdi carmē nō erat elegū:& lugubre:ſed iocoſum hédecaſyllabū.ειδυλ‑λια aūt parua poemata ſic Catullus ſuū exametℓ:ſic prius Theocritus ſuas eclogas:pinde ſtati ſubdit ſiue placet uocare. Eclogas.inſtar Virgilíaæ bucolicæ tanq̄ delectū aliqđ. Poemata.ptes opis. Præ‑ſto.iſcribo. Simplicitate.ſynceritate. Aiis.cū qbus liberius loquimur de alieno opere: q̄ cū authore.

nugas ita iſcribere hēdecaſyllabos:q titulus ſola metri lege cōſtringit̄.Proinde ſiue epigrāmata:ſi‑ue idyllia:ſiue eclogas:ſiue(ut multi)poemata: ſeu qđ aliud uocare uolueris:licebit uoces. Ego tm̄ hēdecaſyllabos p̄ſto a ſimplicitate tua peto: qđ de libello meo dicturus es aliis: mihi dicas. neq; ē difficile qđ poſtulo:nā: ſi hoc opuſculum noſtrū:aut potiſſimū eſſet:aut ſolū:fortaſſe poſ‑ſe du℞ uideri diceres.quære quid agas:molle:& humanum eſt.habes quod agas. Vale.

C.Plinius Fundano.S.

SI quid oīno: hoc certe iudicio facio: ꝙ Aſiniū Rufum ſingulariter amo.eſt hō eximius: & bonoru amantiſſimus. cur .n.nō me quoq; inter bonos numerem? Idē Cor neliū Tacitum(icis quem uirum)arcta familia‑ritate cōplexus eſt.Proinde ſi utrunq; noſtrū ꝓ‑bas: de Rufo quoq; neceſſe eſt : ut idem ſentias: cum ſit ad connectendas amicicias: uel tenaciſſi mum uinculū morū ſimilitudo:Sūt ei liberi plu res:nā i hoc quoq; fūctus ē optimi ciuis officio: qđ de fœcunditate uxoris large frui uoluit eo ſę culo:quo plærīq; et ſingulos filios orbitatis p̄‑mia graues faciūt.qbus ille deſpectis aui quoq; nom̄ aſſūpſit.ē.n.au9: & qdē ex Saturio Firmo:

Potiſſimum.alio℞ meo℞ optimum. So‑lum.ꝙ nullum aliud edidiſſem: nam plu‑ra iam publicauerat in facultate dicendi.

Fortaſſe.ſume extrinſecus iure:uel meri to. Durum ruſticū.impolitum.nam cu; diffideret Secūdus facere unū aliqđ opus excellens : pluribus ſe experiebat̄: quare .viii.dicet cū hoc:uel illud leges:ita ſingu‑l s ueniam:ut non ſingulis dabis. Quæ re uide. Quid agas. iocando monet qd iudicandū ſit. Molle:& humanum.reſpe xit ad genus carminis:ꝙ laſciuū:& urba‑num eſt. Quod agas.quomodo iudices.

SI quid. Fundano in proximum annum conſulatum ominatur quare petitur ſuffragio:& teſti monio ſuo Aſinium. Baſſum quæſtorem ſibi aſſumat. quem more ſuo in cæteris commendationibus obſeruato laudat a parentibus:& animi bonis. Fa‑cio.adiūctio color. Eximius.elect9: egre gius. Me.qa mei ē amantiſſimos. Quē. grauiſſimū:eloquentiſſimum: deniq; om‑ni uirtute abſolutiſſimū. Idem. ꝙ nos.i. optime. Similitudo morum. ſnīa a mul‑tis celebrata.nam traditur a.M. Tullio in Lellio morum ſimilitudinem eē tenaciſſi mū uinculum ad amiciciam:qoā rem idē orator pluribus libello de amicicia com‑plexus eſt:nihil inquit:quod ad ſe rem ul‑lam tā alliciat:& tā attrahat:q̄ ad aicicia; ſimilitudo.conceditur̄ profecto eſſe ue℞: ut bonos boni diligant: aſiſcantq; ſibi q̄ſi propinquitate coniunctos: atque natura:

Mo℞ ſimilitudo

Philoſtratus libro.vi.ſimilia ſimiles amāt. Apuleius libro de philoſophia æqualitas non aliter prouenit niſi ſimilitudo in utroque amico parilitate: charitateque conueniat: pares enim paribus inſolubili ne‑xu iunguntur. unde Iſocrates ad Demonicum bonorum amicicias nullum ſæculum poteſt abolere. tantam uim habet ſimilitudo morum:ut etiam peſſimi facile conueniant: Nam Othonem: qui poſtea imperauit docet Tranquillus apud Neronem inter amicos congruentia morum ſummum locum ob‑tinuiſſe: & Cor. Nepos in epitomate rerum romanorum. feroces inquit ſimilitudo morum coniunxit: ſic ex moribus contrariis naſcitur odium authore Philoſtrato in uita Aeſchinis. In hoc . in hac re. Frui large de fœcunditate uxoris . ſuſcipere multos filios. Eo. noſtro. Quo plærīſque. ordo eſt. quo præmia orbitatis faciunt etiam ſingulos filios quod ſi eximes de: latinitas melius procedet. graues plærīſque.præmia ergo orbitatis ideſt munera: quæ mittebantur orbis: adeo creuerat auaritia : ut pa‑tri unicus filius uideretur moleſtus: quia ſcilicet per eum priuabatur muneribus: quæ dabantur orbis a captatoribus : quod Iuuenalis notat. Tollere dulcem Cogitat hæredem cariturus turture magno: Mullorumque iubis: & captatore macello legimus apud Tranquil. Tiberium Cæſarem Lepidam fœ‑minam generoſiſſimā condemnaſſe in gratiam Quirini conſularis prædiuitis: & orbi: & Marcellinus ſcribit orbos:& cælibes a captatoribus cultos:&.vi.Mart.hortatur patres ad uitam contra quorunda; nimiam perſimoniā.Cecuba non ſolos uindemia nutriat orbos:Poſſunt: & patres uiuere crede mihi. at in panagyrico refert Secundus in eām fuiſſe ſæuitiā pricipū ne ciues oblectarent̄ ꝓle. Quibus. p̄miis. Aſſumpſit.nomen aui.factus eſt auus ſuſcepto per filiū nepote. Ex Saturio Firmo:opa Saturii Firmi

Orbi donati.

filii sui. Propius. penitus: familiarius. Inspexeris. cognoueris. a praecedēti tractu.
Ominamur. nam omen plærūq fit causa uictoriæ. sicut Locrensibus petentibus auxiliū a Lacedæmoniis aduersum Crotoniatas. Pricipis. Traiani: qui dignis honores: & dignitates distribuit. Concurrit. accedit. Absente. Basso tibi incognito. Ferax sæculum bonis artibus. copia3 bonorum: qui præstarent circa bonas artes. Hunc uero. diminutio exornatio.
More maiorū. qui dignos adoptabant: nam a filio. P. Scipionis Aphricanum minorem adoptatu3 fuisse legimus. Vt tu. sapiens debes. Liberos. quæstores: qui sunt consulibus uice liberorum. Decorum. legitur etiam decorus idest ornamēto. Patre prætorio. genitus. Quibus. propinquis. Inuicem. sicut illi consulares sunt ei ornamento: sic ipse illis. Festinare. ante tempus petere. Præcurrit. præoccupat tempus. Votis. desiderio. Occupantibus. præuenientibus. Quæ legitimum. si expectasset Secūdus q consul creatus fuisset Fundanius: q erat tempus legitimum petendi quæsturam: in periculo erat: ne iā præoccupanti dedisset. Quodqa. Præsumptio. diuinatio. uotū. Illū. Bassum. Cuiuscunq. consulis. Quemcunq. quicunq ēet siue Bassus siue alius. Adiuturi. respectu tui. Si ratio tui consulatus. quia consul futurus es: & potes ipsum eligere quæstorem. Meæ. erga te.
Studium nostrum. fauorem: quem nos enixe postulamus. Eundem. Bassum.
Suffragio. auxilio.

quem diliges ut ego: si ut ego propius īspexeris: hæc eo pertinent: ut scias quam copiosam: quam numerosam domu3 uno bñficio sis obligaturus. ad quod petendum uoto primum: deinde bono quodam omīe adducimur. optamus. n. tibi: ominamurq in proximum: consulatū. ita nos uirtuti tuæ iudicia principis augurari uolunt. Concurrit aūt ut sit eodem anno quæstor maximus ex liberis Rufi Asinius Bassus iuuenis (nescio an dicam qđ me pater: & sentire: & dicere cupit: adolescentis uerecundia uetat) ipso patre melior. Difficile est mihi: ut de absente credas (quanquā credere soles omnia) tantum in illo industriæ pbitatis: eruditionis: ingenii: studii: mēoriç deniq esse: quantum expertus inuenies. Vellem tam ferax sæculū bonis artibus haberemus: ut aliquos Basso præferre deberes. Tum ego te primus hortarer: monerēq circūferres oculos: ac diu pensitares: quem potissimum eligeres. Hūc uero (sed nihil uolo de amico meo arrogātius dicere) hoc solum dico: dignum esse iuuenem: quem more maiorum in filii locū assumas. Debent aūt sapiētes uiri: ut tu: tales a rep. liberos accipeř: quales a natura solemus optare: decoꝝ erit tibi consuli quæstor patre prætorio: propinquis consularibus: quibus iudicio ipsoꝝ: quanquā adolescentulus adhuc: iam tñ inuicē ornamento est: proinde indulge pcibus meis: obsequere consilio: & ante oīa: si festinare uideor: ignosce: primū quia uotis suis amor plærūq pcurrit: deinde q in ea ciuitate: in qua oīa quasi ab occupantibus agunť: quæ legitimū tempus expectant non matura: sed sera sunt: deīde qđ reꝝ: quas assequi cupias psumptio ipsa iucunda est. Reuereať iam te Bassus ut cōsulē: tu dilige illū ut quæstorē. Nos deniq utriusq uestrū amantissimi lætitia duplici pfruāur &. n. cū sic te: sic Bassum diligāus: ut & illū. cuiuscūq: & tuū quēcunq quæstorē ī petendis honoribus omni ope: labore: gratia simus adiuturi: perquā iucundū nobis erit: si ī eundē studiū nostrum: & amiciciæ meæ: & consulatus tui ratio cōtulerit. si deniq pcibus meis tu potissimū adiutor adcesseris: cuius: & senatus suffragio libentissime idulgeat: & testimonio plurium credat.

C. Plinius Valerio Paulino. S.

Aude. Hortaẽ Valeriũ Paulinũ ad ſtudiũ cũ ſit adhuc litteris honor: nã cũ eſſet acturus tãta auditoꝝ corona tribunal circũdatũ erat: ut p ipſos iudices uix acceſſerit: & audit⁹ ſit maxio aſſenſu. Gaude. legiẽ ẽt gaudeo. Noie. cã. Studiis. eloquẽtiæ. Proxie. nuprime. Dictur⁹. cãm acturus. Nõ fuit. nõ patuit. Adeũdi. ad dicendũ. Tribunali. iudicũ ſede. Stipatiõe. frequẽtia auditoꝝ: denſa corona. Ad hoc. inſup. Adoleſcens. q pñs actioni meæ fuerat: q̃uis ſciſſis tunicis: & ſola uelatus tunica tñ aſtitit. vii. horis: ut me audiret. Tunicis. to. prio ſine tunicis ſola toga amicti fuerunt: deide ſubſtrictas: & breues tunicas citra humerũ definentes hẽbant ſine manicis. q̄ genus græci ἐξωμίδας appellabant. quare. P. Africanus. P. Sulpitio Gallo obiectãuit: q̄ uteref tunicis manus totas operientibus: & apud Virg. Itali exꝓbant troianis manicatas tunicas: & Marcellus ex authoritate Titinii tunicã dixit eſſe ueſtimetũ ſine manicis. ubi manicatas tunicas teſtimonio multoꝝ notat. Apule. ſcdo floridoꝝ tenuiſſimo textu tunicã iterulã refert. & Mart. in diſtichis magno fuiſſe precio. Det tunicã diues. muliebreȝ & uirilẽ fuiſſe ueſtẽ Varro i libris analogiæ declarat. tunicam moleſtã Mart. lib. x. accipit pro ignito thorace. antiqui inſup tunicam nominarunt uelamentũ illud neruoſum: q̄ ſuperiducíẽ ulceribus ſubiecto iam uetuſtiore pute. Frequentia. multitudine uiroꝝ. Fructu. uictoria de aduerſariis. Prætendamus. excuſemus. Alienã. q̄ non ſint auditores: & laudatores. Legant. ſcripta. Auribus. auditu. Chartis. memoria. Elaboremus. excudamus. Tunica

Audeo meo: gaudeo tuo: gaudeo etiam publico nomie: adhuc honor ſtudiis durat. Proxime cum dicturus apud centũ uiros eſſem adeundi mihi locus: niſi a tribunali: niſi p ipſos iudices nõ fuit: tãta ſtipatione cętera tenebanẽ. ad hoc quidã ornatus adoleſcens ſciſſis tunicis: ut i frequentia ſolet fieri: ſola uelatus toga pſtitit: & quidẽ horis. vii. nã tã diu dixi magno cũ labore: maior cũ fructu. Studeãus ergo: nec deſidiæ nr̃æ p̃tendãus alienã. ſunt q audiãt: ſunt q legant. nos mõ dignũ aliqd auribus: dignũ chartis elaborẽus. Vale.

C. Plinius Gallo. S.

T admones: & rogas: ut ſuſcipiã abſentis cauſam Corelię contra C. Cæcilium conſulẽ deſignatũ. Quod admones gratias ago: q̄ rogas queror. admoneri. n. debeo: nõ rogari: ut faciã: quod mihi non facere turpiſſimũ eſt. an ego tueri Coręli filiam dubitem? Eſt mihi quidem cum iſto contra quẽ me aduocas non plane familiaritas: ſed tñ amicicia. accedit huc dignitas hoĩs: ad hoc ipſe: cui deſtinatus eſt: honor: cuius nobis hoc maior habenda reuerentia ẽ: q̄ iã illo functi ſumus. naturale eſt. n. ut ea: quę qs adeptus ẽ: ipſa q̃ ampliſſima exiſtiari uelit. ſed mihi cogitãti affuturũ me. Coręli filię oĩa iſta frigida: & iania uidenẽ: obuerſaẽ oculis ille uir: quo

T admones. Admonente Gallo pollicetur omnem ſuam operã Coræliæ Corælii filiæ aduerſũ C. Cæcilium: a qua defenſione cũ deterreri poſſet: & qa erat Secũdo amicus: & conſul deſignatus: tamen cum recordabatur patris Corælii: cui plurimum debebat: ſperat nullam reprehenſionem: ſed laudem etiam ab ipſo Cæcilio conſecuturum. quidam codices Antonino: non Gallo ſcriptam epiſtolam ſignificãt. Corælıæ. filiæ Corælii Rufi: & ſororis Corælıæ a Secundo ſumma reuerentia dilectæ: quæ Fuſcum Minutium marirũ habuit. C. Cæcilium. multos Cæcilios per illa tẽpora fuiſſe lego: ut Cæcilium Secundum de quo Mar. dum mea Cæcilio formaẽ imago Secundo: Cæciliũ Simplicem creatum conſulẽ a Vitellio: Cæciliũ Celereȝ: cuius ſupra Secundus mẽtionem fecit. naȝ Cæcilium Claſſicũ hic intellexiſſe omnino negauerim. Cæciliũ Rufinũ ſenatu mouit Domitianus cenſor: q̄ ſaltaſſet. Cæcilio Proculo reſcripſiſſe diuũ Pium teſtaẽ Vlpi. Cæcilii rhetoris meminit Athenæus: & plurimi adhuc extant in monumentis Inſubriũ. Deſignatũ. decretũ: conſtitutum i ſequentem annũ: nam deſignare in bonũ: & in malũ accipi ſolet: quare dixit Apule. contra fas ſanctæ religionis deſignaſſet aliquid: & Teren. modo quid deſignauit. i. cũ ignominia fecit. qui ludis funebribus præerant deſignatores dicebanẽ. Non facere. ſi non facerẽ. Iſto. C. Cæcilio. Me aduocas. aduocationem meã pro Corælia petis. aduocamur. n. daturi patrociniũ Agreſtio tradente. Familiaritas. plus eſt q̃ amicicia. Huc. ad eius amiciciã. dignitas. qa ſenator. Ad hoc ipſe. nõ diſplicet atq̧ hic ipſe. Honor. cõſulatus. Hoc. ob hãc cãm. Functi ſumus. geſſi cõſulatũ. fuit. n. cũ Tertulo cõſul. Ea. eos honores: & magſtatus. Exiſtimari. credi eẽ. Adfuturũ. cãm ſuſceptuꝝ. Corælı. Rufi: cuius interitum libro primo ep̃la deplorauit. Frigida. ineffıcacia: imbecillia: nã frigus orationis dicimus cũ futilis eſt oro: & frigidũ ac inane dicendi genus Fabius. x. carpit: Donatus frigidũ non adhærens interpretaẽ tranſlatum aſſerens a picatione uaſorum: quæ frigidam picem non tenent. frigidum plærunq̧ nocens. Obuerſaẽ. fre.

Marginal notes: Cæcilius — Deſignare — Frigiduȝ

quenter occurrit. Subtiliorem.acutioré: fuit enim prudentissimus iurisconsultus: & ætatis suæ sapientissimus.sic de Aristone iurisconsulto locutꝰ est supra. quid illo grauius? sanctius? doctius? Sanctioré. melioré probitate morum. Contra.ut familiaritas multum reuerentiæ detrahat. Admiratus.ueneratus. Inspexi.cognoui.

Ioculare Ille.habuit. Iocularе.iocosum.ioci causa dictum factumue. Serium. graue sine tristitia.contentio color. Vt ab æquali. tanquã si fuissem illi æqualis & tempore. & authoritate. Suffragator & testis. sic prius dixerat suffragio & testimonio. De

Consiliator ductor.in comitium. Consiliator : cuius fœmininum consiliatrix ꝓtulit Apuleius: is aũt est: qui ratione alte petita plura perpendens & cõparans habet inuentionem: & iudicationem in se secundum mores. Rector.conquestus est in obitu eius amisisse rectorem & magistrũ uitæ suæ. Imbecillis. ualitudine longa & iniqua podagræ. Senior.na.lxvii. annum expleuit. Domi. inter domesticos & familiares. Astruxit.addidit. Iuuenibus.per transitũ monstrat se fuisse iuuené imperante Neruа. Intra silentium tenuit. conticuit : ut sententiæ suæ maiorem authoritatem adderet. Qua.summa.Secundum.C. Plinium. Voce.dicto. Quantũ.laudis. Immodicũ.nimiũ. Nihil non.oĩa.Moriens. dixit. Filiæ.Corælıæ. Cornutum. Tertullum:de quo in præcedentibus copiose.

De me.quam de me Corælius habuit. Offensas.inimicitias. Istum ipsuz.C. Cæcilium. Noua:insolita. Intendit.mouetur:infert. Vt fœminæ, quæ se nesciat defendere:uel quia quibusdam priuilegiis muniunt fœmiæ. Epl'aꝝ angustiæ.non .n.diffundi tm̃ epl'a debet q̃tum oro. Cõmendationẽ:ꝙ defendã tanti uiri filiã.

Vemadmodum. Antonini epigrammata græca laudat : quæ cum latine Scd's conatus esset exprimere: multum ab illis decidit. Latine æmulari. traducere in linguam nostram. In deterius. multũ defeci ab archetypo:naz longe tua. meliora q̃ mea: accidit aũt hoc plærũqꝫ ut imitator mior sit imitato.

Egestas Inopia Egestate. maius ẽ q̃ inopia:nã hæc ĩpotentiã:illa necessarioꝝ penuriã sigñat:inops.n.q sine ope: egens uero quasi ex gens:cui ne gens quidé sit reliqua.(Vt Lucrecius ait)lib.i. de reꝝ natura:ubi de aĩa agit:ĩquit.Nec me animi fallit graioꝝ obscura repta difficile illustrare latinis uersibus eẽ.Multa nouis uerbis præsetim cũ sit agendum pp egestatem liguæ & reꝝ nouitatẽ

Lucretiꝰ T.Lucretius autem præcepta sapiæ uersibus complexus & amatorio poculo i furoré uersus cũ aliqnos

neminem ætas nostra grauiorem:sanctioré: subtiliorem: tulit: quem ego cum admiratione diligere cœpissem:quod euenire contra solet:magis admiratus sum:postq̄ penitus inspexi:inspexi .n. penitus. nihil ille a me secretum: non ioculare:ñ serium:non triste:non lætũ.Adolescentulus erã: & iam mihi ab illo honor. atqꝫ etiam(audebo dicere)reuerentia:ut ab ęquali habebatur.Ille meus ĩ petendis honoribus suffragator:& testis. Ille in inchoandis deductor: & comes: Ille in gerẽdis consiliator:& rector:Ille deniqꝫ ĩ omĩbus officiis nostris:q̄q̄:& imbecillis:& senior : quasi iuuenis:& ualidus cõspiciebatur.Quantum ille famę meæ: domi:in publico: quantum etiam apd' principem astruxit? nam cum forte de bonis iuuenibus apud Neruã imperatorem sermo ĩcidisset:& plæriqꝫ me laudibus ferrent:paulisper se ĩtra silentium tenuit:quod illi plurimũ authoritatis addebat:deinde grauitate:quã noras: necesse est inquit:parcius laudem Secundũ:qa nihil nisi ex consilio meo facit: qua uoce tribuit mihi quãtum petere uoto ĩmodicum erat: nihil me facere non sapientissime: cum oĩa ex consilio sapientissimi uiri facerem.Quinetiã moriens filiæ suæ: ut ipsa solet prædicare:multos quidé amicos tibi in longiore uita paraui:p̃cipuos tñ Scdm : & Cornutũ: qd' cũ recordor:intelligo mihi laborandũ: ne qua pte uidear hanc de me fiduciã prudentissimi uiri destituisse.Quare ego uero Coręliæ adero prõptissime:nec subire offensas recusabo:quã quã non solũ ueniã me: uerumetiã laudem apud istũ ipsum: a quo(ut ais)noua lis fortasse ut fœmiæ intendit: arbitror consecutuꝝ: si hæc eadẽ ĩ actione latius scilicet : & uberius quã epl'aꝝ angustiæ sinunt:cõtigerit mihi: uel in excusationé: uel etiã in cõmendationem meã dicere. Vale.

C.Plinius Antonino.S.

Vemadmodũ magis approbare tibi possum quantoperẽ mirer epigrammata tua græca:quam ꝙ quædam latine æmulari:& exprimare tentaui? in deterius tamen accidit hoc:primum imbecillitate ingenii mei:deinde inopia: ac potius(ut Lucretius ait)egestate

hbros:quos postea Cic.emendauit per interualla insaniae conscripsisset. propria se manu confecit anno aetatis.xliiii.Cn.Pompeio:&.M.Licinio Crasso consſ.qua die Vir.poeta sumpsit uirilẽ togã.eius lectionẽ ꝓbat Quintilianus:sed nõ ut corpus eloquẽtiae faciat. Vitruuius ui uerboꝝ laudat. Patrii sermonis.latinae linguae:graecis.n.longe maior uerboꝝ copia ac licẽtia:ꝑferti poetis:qbus ꝫ & noua fingere: & breuibus ꝓ lõgis ac cõtra uti:nã latini magis seueri:ꝙ notat hẽdecasyllabo Mar.Dicũt Earinõ rñ poetae:Sꝫ graeci:qbus est nihil negatũ:Et quos αρεσ αρεσ decet sonare:Nobis nõ ꝫ esse tã disertis:Qui musas colimus seueriores. Haec.carmina. Venustatis.gratiae:leporis. a Venere deductum uerbum.Proferunť mihi.mittũtur ad me A te.uiro doctissimo.Graece.proprie.

patrii sermonis:ꝙ si haec quae sunt latina: & mea habere tibi aliquid uenustatis uidebuntur:quantum putas inesse gratiae eis. quae mihi: & a te: & graece ꝑferuntur. Vale.

C.Plinius Hispullae.S.

Vm sis pietatis exẽplũ:fratrẽq;:& optimum: & amantissimum tui pari charitate dilexeris:filiamq; eius: ut tuam diligas:nec tantũ amitae ei: uerumetiã patris amissi adfectum repraesentes: non dubito maximo tibi gaudeo fore:cum cognoueris dignam patre: dignam te: dignã auo euadere:Summũ est acumẽ: summa frugalitas.amat me:quod castitatis indicium est. Accedit his studium litterarum: quod ex mei charitate cõcoepit. Meos libellos habet: lectitat:edisicit etiam. Q ua illa sollicitudine: cũ uideor acturus:quanto cum aegi gaudeo adficitur: disponit qui nuncient sibi: quem assensum: quos clamores excitarim:quem euentum iudicii tulerim. Eadem si quando recito:in proximo discreta uelo sedet:laudesq; nostras auidissimis auribus excipit. Versus quidem meos cãtat etiam: formatq; cithara non artifice aliquo docente:sed amore:qui magister est optimus. His ex causis ĩ spem certissimam adducor perpetuam nobis:maioremq; in dies futuram esse concordiã. Non ętatem meam:aut corpus:quae paulatim occidunt: ac senescunt:sed gloriam diligit. Nec aliud decet tuis manibus educatam: tuis praeceptis institutam:quae nihil in cõtubernio tuo uiderit:nisi sanctum honestumq;:quę denique amare me ex tua praedicatione consueuerit. Nam cum matrẽ meam parentis uice dilexeris: me a pueritia statim formare:laudare:talemq;:qualis nũc uxori meae uideor:ominari solebas. Certatim ergo tibi gratias agimus. Ego quod illam mihi: illa quod me sibi dederis:quasi inuicem elegeris. Vale.

C.Plinius Nonio Max.S.

Vid senseri de singlis tuis libris: notũ tibi ut q̃nq; ꝑlegerẽ:feci: accipe nũc qd d̃

Vm sis.gratulať sibi & Hispullae: ꝙ uxor Calphurnia se dignam maioribus suis ostẽderet: nã & laetabať Secũdi laudibus. nec corpus: sed gloriã illius exosculabať.

Pietatis. pietas est ꝑ quã sanguine cõiunctis: & patriae & beniuolis cultus officiuꝫ diligens tribuiť:ps sane iustitiae ꝓxia aeqtati. (Pietas.) Charitate.amore.alibi ẽt ꝑ penuria cuiuscunq; rei. (Charitas)

Filiã. Calphurniam uxorem meã. Affectũ.amorẽ.latini imitatione graecorum affici dicunt moueri aliqua passione:siue bona:siue mala. Auo.Fabato.

Acumẽ.ingenii ꝑspicacitas. Frugalitas. tẽperantia ciboꝝ. Cõcoepit studiũ.facta ẽ studiosa qa me sequiť. Hẽt. amat: tenet.

Qua.maxia. Acturus. cãm dicturus.Disponit.collocat ꝑ interualla: ul'mittit auditores. Assensum.fauorẽ. Clamores.applausus.

Euentũ.fortunã: quae plurimũ in iudiciis dominanť.Discreta.seclusa ab aliis auditoribus.adde ꝙ Sidon.viii. scribit Calphorniã legenti Pli.& meditãti cãdelas: & candelabra tenuisse.

Excipit. audit:attẽdit. Formatq; cithara.ad sonũ citharae cãtat:& cõcordat.Stat⁹. Discẽdũ musis sonat:& mea carmia flectit. est alia lectio.formãt ad citharã.i.cõcordat cũ cithara.

Artifice. magro musico. Magr ẽ optíus.longe.n. amor ualẽtior ad obtinẽdũ ꝙ uelis q̃ timor:naꝫ timor abit si recedas.manet amor.ac sicut ille ĩ odiũ:hic in reuerentiã uertiť.

Corpus. ꝙ tm̃ amplectunť scorta:& libidinosae mulieres. Occidũt.minuunť.hic Oui.in Fa.tempora labunť:tacitisq; senescimus annis: Et fugiunt freno nõ remorante dies.

Tuis.sanctissimis.Cõtubernio. cõuictu. familiaritate.

Praedicatione tua.cõmendatione. & laude tua de me.Parentis.mr̃is tuae. A pueritia. duꝫ puer essem. Formare. instituere. Ego.ago gr̃as.Illã.Calphurniã uxorẽ.Elegeris.nos egregium par.

Vid senseriꝫ.In gñe iudicat qd sentiat de libris Nonii Max .in qbus ĩgeniũ:sublimitatẽ: elegãtiã:uarietatẽ: ac pulchritudinem ꝓbat de Max.alibi plura recitauíus. No. a Seuero

Nonius interfectum refert Spartianus.(hic aũt Nonius Max.siue Nauius utraq;.n.scriptura circũfertur.)scripsit
Nauius libros in Blateram Secũdo libro.viii.tradente. Generaliter. summatim & uniuersaliter: cuius contra-
Gñatim riũ specialiter:ꝑ quo speciatim Spartianus:Auidius:Lampridius certatim usurpant: nã & Columella ꝑ
Speciatiꝫ generaliter prius generatim dixerat:q̃ interdũ p singula genera accipi soler. Validũ.neruosum: robu-
stum:nõ flacidũ. Acre.uehemens. Sublime.grande:elatũ:in figura graui. Variũ. diuersa cõplexum:
Elegans . Elegans.latinum:& remotũ ab omni uicio.elegantia est quæ facit: ut unũ quodq; uerbũ pure & apte
dici uideat̃. elegans tñ uocabulum apud
antiquos in uicio fuit ex testimonio .M.
Catonis referente Gellio:illo.n. significa-
ri hoieꝫ:q nimis læto: amœnoq; cultu ac
uictu esset:& concertantis ac fastidiosi iu
dicii:nã & Terentius in Eunucho Chereã
dixit elegantẽ formaꝝ spectatorẽ: cui nõ
facile quis mulier q̃uis formosa placeret.
postea iter laudẽ: & uituperationẽ usu ue
nit elegans: demũ totũ ĩ laudẽ receptũ ẽ.
Purũ .apertũ:dillucidũ:explanatũ q̃ duo-
bus cõparat̃ uerbis usitatis:& ꝓpriis. Fi-
guratũ.figuris opportune illustratũ & ua
riatũ. Spaciosum etiã & diffusum.copio
sum:alteꝝ longitudinẽ:alterum latitudi-
nẽ respicit. Velis. instrumentis: admini-
culis.methaphora a nauibus. Vtrunq;. i-
Magnificentia geniũ & dolor. Inuicẽ. sibi mutuo. Ma
gnificentiã.quæ reꝝ magnaꝝ & excelsa-
rum est cum animi ampla quadã & splen-
dida ꝓpositiõe cogitatio:atq; administra-
tio. Vim.potentiam:celerem impetum,
T Ristẽ.Deflet apud Velium Ce-
Heluidii liberi realẽ interitũ Heluidiarũ soro
rũ:quæ a ꝑtu mortuæ fuerant.
primũ dolet mortis genere:de-
inde cõquerit̃ ꝓlem Heluidii: quẽ sũme
dilexerat: indies minorẽ fieri. Tristẽ:&
acerbũ. o subaudiendũ dolẽtis aduerbiũ.
Acerbũ.ante tẽpus: imatuꝛꝫ. Casum.
malũ euentũ. Heluidiaꝝ sororũ. filiaꝝ
nõ Heluidii Prisci a Vespasião occisi: sed
Heluidii filii a Domitião iterfecti: q tres
liberos supstites reliquit: duos puellas &
A puerũ Heluidiũ. A ꝑtu.partus cã.uł post
ꝑtum:interdũ ꝓpositio a significat causaꝫ
ut apud Iuuenalẽ Irã atq; animosa crie sumũt.aliqñ post.Tranqllus.Augustus a cœna in lecticulã lucu-
bratoriã se recipiebat. Enixa.ad partum refertur.Virg.Triginta capitum fœtus enixa. Supra modũ.
nam respectu causarũ quæ maximæ sunt:mediocriter doleo. Fœcũditas.ꝓperus ꝑtus. Honestissimas.
nobilissimas. Flore primo.adolescentia. Infantiũ.filiaꝝ utriusq;. Noie.cã. Maritorũ.cã. Patrem.
Heluidium filium: nam cũ Prisco propter ætatem diuersam nulla potuit cum Secundo fuisse amicicia.
Actione mea.aduersum Publiciũ Certum: q̃ latius declaratur libro.viii.ad Quadratum. Libris.edi-
tis ad imitationem Demosthenis contra Midiam. Ex tribus liberis.liberorum appellatione etiam fœ-
minæ intelliguntur:unde ex tribus liberis idest ex duabus fœminis & mare Pliniana lectio interpretã-
da:& alibi iam dixerat tres liberos pro duobus maribus:& fœmina. Adminiculis.adiumentis:auxiliis:
appendicibus:affinitatibus. Desolatus.solus relictus. Fomento.remedio. Hunc. liberoꝝ reliquum:
& superstitem. Illi.optimo. Patri.Heluidio occiso a Domitiano.q̃ quasi scenico exodio sub persona
paridis: & Oenones diuortiũ imperatoris cum uxore tractasset. Auo.Heluidio Prisco omni uirtute ꝓ-
Mos dito:sed ꝓsertim libertate dicendi. Pro moribus.ut bonis imbuat̃:nam sunt & mali. mos insuper Var
ro inquit est iudiciũ ai:quem sequi debeat consuetudo.Iulius Festus de uerborũ significationibus mo-
rem testatur esse institutum patrium pertinens ad religiones cerimoniasq; maiorum:at Horatius:Colu
mella.Mart.morem pro modo posuere.Vnicus: solus in domo Heluidiorum. Mollitiam. passionem.

uniuersis generaliter iudicẽ. Est opus pulchrũ:
ualidũ:acre:sublime:uariũ:elegãs:puꝝ:figura-
tũ:spaciosũ ẽt: & cũ magna tua laude diffusũ: in
quo tu ĩgenii siml': dolorisq; uelis latissime uect9
es:hoꝝ utrũq; ĩuicẽ adiumẽto fuit.nã dolori sub
limitatẽ:& magnificẽtiã ingeniũ:ĩgenio uim: &
amaritudinẽ dolor addidit. Vale.

C.Plinius Velio Cereali.S.

TRistẽ:& acerbũ casũ Heluidiaꝝ soroꝝ
utraq; a ꝑtu: utraq; filiã enixa decessit.
adficior dolore:nec tñ supra modũ do-
leo:Ita mihi luctuosũ uidet̃: q̃ puellas honestis
simas ĩ flore prio fœcũditas abstulit.angor ĩfan-
tiũ sorte:q̃ sunt parẽtibus stati: & dũ nascunt̃ or
batæ:angor optioꝝ maritoꝝ:angor ẽt meo noie
nã patrẽ illaꝝ defunctũ quoq; ꝑseuerãtissime di
ligo:ut actõe mea:librisq; testatũ ẽ.cui nũc unus
ex tribus liberis supest:domũq; pluribus admini
culis paulo ante fondatã desolatus fulcit:ac susti
net.Magno tñ fomẽto dolor meus acquiescet: si
hunc saltẽ fortẽ:& ĩcolumẽ: parẽq; illi patri: illi
auo fortuna seruauerit: cuius ego ꝓ salute: pro
moribus hoc sum magis anxius:q̃ unicus ẽ:no-
sti ĩ amore mollitiã animi mei:nosti metus. quo
minus te mirari oportebit: qd' plurimũ timeã:
de quo plurimum spero. Vale.

C.Plinius Sempronio Rufo.S.

INterfui. Apud Viennenses cum celebraretur certamen gymnicum: q̃ Trebonius tollendũ curabat aduocatus est in cõsiliũ Secundus ab ĩpatore. Traiano cũ multis. Mauriccus s̃niam rogatus cẽsuit oĩno tollẽdũ addens utinã Romæ quoq; remoueri posset: inde trãsgrediens non ĩportune ad imp. Neruã fortitudinẽ Maurici mltũ laudat. Cognitioni. discussioni. examinatiõi. Optimi. Traiani cognomẽto optimi. In cõsiliũ assumptus. accitus ut: & ipse sup hoc consulerẽ. Agon gymnicus. certamen: quo nudi exercebanẽ: & maximos labores perpetiebanẽ. prima olympiade

INterfui prĩcipis optimi cognitiõi ĩ consiliũ assũptus. Gym. Agõ apd Viẽ. ex cuiusdã testõ celebrabaẽ. hũc Trebo. Ru. uir egregius: nobisq; amicus ĩ duumuiratu tollẽdum: abolendumque curauit. Negabatur ex authoritate publica fecisse. Aegit ipse cãm ñ mĩn⁹ feliciter: q̃ diserte. Commendabat actionem: q̃ tanquã homo Romanus: & bonus ciuis in negocio suo: & mature: & grauiter loquebatur: cum sententiæ rogarentur: dixit Iunius Mauriccus: quo uiro nihil firmius: nihil uerius: non esse restituendum Viennensibus Agona: adiecit: Vellẽ ẽt Romæ tolli posset: cõstãter inqs: & fortiter

agon gymnicus actus: in quo Choroebus Heliensis uictor extitit: deinde cõplures p græciam celebrati: quorum græca epigrãmata sæpe meminerũt: constituti autem ĩ honorem mortuoꝝ ad imitationeꝫ Mausoli: cui Arthemisia cõstructo monumẽto Mausoleo: & diis manibus dicato: agona laudibus eius dicundis fecit: proposuitq; præmia pecuniæ: aliarũq; reꝝ bonaꝝ amplissima. græcos Itali: & multæ prouinciæ postea secutæ sunt. ατων græca dictio: q̃ utunẽ latini: & certamẽ significat: & τυμνισσ nud⁹ deducẽ απο τους υνατεσ, σαι uel. παρα το ατωατων q̃ ferat multã molestiam: & mœroreꝫ, qnq; significat locũ: mltitudinẽ spectatoꝝ: cõgregatiõeꝫ cuiusq; rei: certamẽ: tẽplũ. in cõmentariis Iliadis inuenisse refert Hammonius esse locum rotundũ sine angulis: nã Homer⁹: & Thucydides agona intelligi etiã uolunt pro gymnasio. agon præterea sacrorum uerbum: quo sacerdos percussurus uictimam utebatur. Asinius Pollio apud Senecaꝫ filius inquit ceruicem porrigat: carnifex manũ tollat: deinde respiciat ad p̃rem. & dicat. agon: q̃ fieri solet uictimis. i. ago ne: hinc agonales dies credit Varro denoĩatos: per quos rex in regia arietẽ imolat: eo q̃ interrogaẽ a principe ciuitatis: & p̃t nceps gregis imolaẽ. Viennẽses. Vienna Allobrogũ metropolis iuxta Rhodanũ sita ciuitas mediterranea olim uicus: postea in ciuitatis formã redacta a clarissimis Allobrogũ habitata facta est colonia: & uetustate: & dignitate clara. Vitellii principatu ob irã Lugdunensiũ fere euersa. Stepha. ab urbe in creta eiusdẽ denoĩationis appellatã Vien. refert: siccitate olim uniuersam Insulã occupante in aliena loca incolæ coloniã deduxerunt accepto oraculo. ut habitarẽt ubi uidissent locum paludosum: delati igiẽ ad Rhodanũ Galliæ Fluuiũ paludibus stagnantẽ. ciuitatẽ Viennam condidere: uel ita cognominatã ab una cum eis uirgine Vienna noĩe: quæ choream ducens hiatu terræ absorpta fuit. aduertant lectores mendose scribi apud Stepha. Viennam esse ciuitatem Galileæ iuxta fluuiũ Rhodã. cum pro επι τον ροδαν ποταμον τισ γαλιλαίας legendũ sit επι τον ροδανον ποταμον τησ γαλατιασ. laudatur a Valerio Mart. tanq̃ studiosa suoꝝ libroꝝ. Ferẽ habere meos: si uera est fama: libellos inter delicias pulchra Vienna suas. Trebonius Rufinus. occurrũt. nobis plures Rufini per illa tẽpora: Fabius Rufinus uir egregius: Cæcilius Rufinus tradente Dione: Iunius Rufinus: quẽ Vlpianus meminit præfectũ uigilum sub Seuero. & Antonino: & Callistratus procõsulem Macedoniæ sub Adriano. fuit: & Apuleius Rufinus: Licinium Rufinum rescripsisse Iulio Paulo Iurisconsultus Paulus recitat. Duumuiratu. in oppidis: quibus datum ius Latii: fuit magistratus duũuiratus dictus: q. s. duo tantũ essent in eo officio. Spartia. in Adriano. per latina oppida dictator: & ædilis: & duumuir fuit. Paulus titulo de actionibus: & Vlpianus de dãno infecto testanẽ duumuiratũ fuisse magĩatum municipalẽ: iidẽ alibi authores sunt extitisse dignitatẽ ꝓximã decurionatui: qua nisi decuriones fungi nulli poterãt: duũuiri locabãt publica: q̃ rñdet Vlp. de iniuriis: p̃tãtẽ hẽbant dimittendi e carcere uel custodia captos. idẽ de furtis. erãt. n. municipioꝝ defensores: & eius fere dignitatis qualis in urbe cẽsura. a decurionibus creabanẽ. græci syndicos appellãt iuriscõsulto ꝓdẽte. in urbe duũuiratus fuit: q de rebus capitalib⁹ inq reret primũ creat⁹ ab Hosti. rege: postea factus triũuiratus: alii duũuiri creati ad ædes sacras locãdas: & faciẽdas: ad aquas in urbẽ deducẽdas: ad classem ordinãdã: & reficiẽdã: hi dicebanẽ duũuiri nauales: creati: & alii duũuiri: qui præessent sacris faciundis: carminũ sibyllæ: ac fatoꝝ populi ro. interpretes: & antistites Apollinis sacri: cerimoniarũq; aliaꝝ: qbus additi octo: & facti decemuiri: deinde q̃uis qnq; adderẽtur ut. xv. eẽnt: tñ remansit nomẽ decemuiroꝝ. Abolendũ. oblitterãdũ in perpetuũ. Ex authoritate publica. ex consensu publico decurionũ: qui erat maximus magistratus in municipiis. Feliciter. qa bñ cessit. Tanq̃ romãus. eius. n. orõ grauis: & libera fuit more priscoꝝ ro. uel tanq̃ romanus qa Vienna fuit romanoꝝ colonia. Ciuis. Viẽnensis. Bonus. boni publici studiosus. Rogarenẽ. a cõsulibus. Firmius. Cõstãti⁹. Adiecit. s̃niæ suæ. Tolli. gymnica certamina: q̃ urbẽ infecerãt. Fortiter. cõstãter: &

Agon Vienna Rufinus Duũuiri Fortiter

animose dixit.dictio fortiter in hũc sensum a multis usurpata.nam Mart.inquit fortiter ille facit:qui miser esse potest.Canace apud Ouid.Scimus:& utemur uioléto fortiter ense.idem alibi.Nostra per has leges audacia fortiter isset.Secundus libro.viii. quasi nimis fortiter icauteq; progressum:in panagyrico pro uehementer:nolo illum:quia Cæsarem fortiter amat.Martianus.sed fortiter defenditur:Pomponius.non puto fortiter posse defendi. Quid ni?quin immo:certe. Idem. Mauriccus. Fortiter.locutus est. Veiento.Fabritius Veiento senator:Domitiani temporibus adulator:& delatorum defensor:testimonio tamen Iuuenalis prudens:q; adulãdo euitaret tyranni crudelitatẽ:sub Nerone a Talio Geminio accusatus:q; multa p̃brosa in p̃res:& sacerdotes composuisset: iis libris:quibus nomen codicilloꝝ dederat:& uendita ab eo munera principis:adipiscẽdorũq; honoꝝ ius:quæ causa Neroni fuit suscipiendi iudicii:conuictũq; Veientonẽ Italia expulit:& libros exuri iussit cõquisitos:lectitatosq; donec cũ periculo parabãtur:mox licentia habendi obliuionem attulit. Veiẽtõis uxor fuit Hippia: quæ relictis omnibus suis Sergiũ Gladiatorem mœchum in Aegyptũ usq; secuta est. Recũbebat.sedebat. Sinu.Neruæ. Omnia dixi.monstraui oĩa uitia :& mala. Hoĩem.Veientonẽ. Incidit.forte factus est. Catullo Messalio:is senator delationibus polens nec minus adulatione Domitiano carus:unde nimiꝝ utrosq; cõiunxit:Iuue.satyra quarta:cæcum Catullum demõstrãs:Et cũ mortifero prudẽs Veiento Catullo:Qui nũq̃ uisæ flagrauit amore puellæ:Grande:& cõspicuũ nr̃o quoq; tpe mõstꝝ:Cæcus:adulator:dirusq; a põte satelles.hic libyæ rector sub Vesp. & Tito multa crudelia commisit:sed eorũ clæmentia quamuis depræhensus pœnam fugit:non multo post multiplici morbo:& insanabili correptus acerbissime: non corporis tantum cruciatus sustinebat: nam erat illi maior animi morbus:& grauior:terroribus expauescebat:& crebro uidebat sibi instãtes occisorum manes:quare exclamans cum se continẽre non posset:exiliebat stratis tanquam tormentis sibi: & flãmis adhibitis:quo magis inualescente malo.extisq; defluentibus ac intestinis exhaustis morit.hũc igitur:& crudelitatis indicio:& q; sub Domitiano plurimum potuit luscum:nec penitus cæcutientem Iuuenalis repræsentatum in tragœdia a Damasippo:cuius natales fuerant clari:taxat satyra.viii.dicens clamosum ageres cum phasma Catulli:quid.n.aliud accipi debet Clamosum phasma? q̃ tragœdia de Catullo Messallino:qui terroribus expauescebat:& instantes manes exhorrebat:unde phasma dixit hãc tragœdiã ex apparitione manium:clamosum uero q; mimus exclamans in personam illius introducebatur:nam satyra.xiii.hoc reperens inquit.mimum agit ille Vrbani qualẽ fugitiuus scurra Catulli.aliũ credo fuisse:quẽ Pli.tradit Messalinũ ex consularibus patriciis:qui cum admisisset hirudines ad genua extrahendi sanguinis cã:q; podagris laboraret:interiit:propterea q; ad fixa sanguisugaꝝ relicta capita fecissent uulnera incurabilia:sed Messalinũ Cottã Messallæ oratoris filiũ designasse uisꝝ gulosum & culinæ condimentoꝝ repertorẽ.Messallinũ insuper Iulius Frontinus tradit gessisse consulatum cum Valerio:quæ lectio sane referri põt ad Catullum Messallinũ. Captus.orbatus fuit in secunda scriptura luscum:& cæcutientẽ puto:non oĩno cæcũ ut Secundus:& Iuuc.uicium corporis in maius extollẽtes ad aĩum referunt.q̃uis cæcus pro alio postulare nõ possit:tñ:& senatoriũ ordinẽ retinet:& iudicandi officio fungit:& magr̃atum acceptum retinet:sed nouũ aspirare p̃hibet.auꝫ.nor Vlpia. Mala cæcitatis. sicut erat corporis luminibus captus:ita cognitione intellectus:& iustitiæ:q̃re malũ corporis addiderat aĩo. Ingenio sæuo.naturæ crudeli. Quo.iccirco. A Domitiano.authore:& fauente Domitiano. Improuida.temeraria:commissa casui. In optimũ.in perniciem cuiusq; uiri optimi criminando eũ apd̃ principẽ. Nequitia.malitia. Sanguinariis.mortiferis:crudelibus. In commune.in mediũ inter conuiuas. Imperaror.Nerua uir bonus inquit. Passurum.Catullum Messallinuꝫ. Si uiueret.si foret nostris temporibus.nã iam sub Domitiano excesserat. Mauriccus.r̃ndit. Cœnaret nobiscum.i.esset conuiua tuus imperator:quemadmodũ Veiẽto malus.q; fuit libere dictũ aduersus tamẽ principem mitem:& despectui habitũ propter senectutem:& debilitatem author Dion. Longius abii.digressione longiori usus sum. Libens.ut laudarem Mauriccum amicum:& optime meritum. Placuit.decretum est. Tolli.aboleri. Hic nr̃.agon gymnicus.nã scæna.& theatrũ mores ro.corrupere:Liuii abbreuiator cum

Quid ni? Sed hoc Mauricco nouum non est. Idem apud imperatorem Neruam nõ minus fortiter:Cœnabat Nerua cum paucis. Veiento proximus:atq; etiam in sinu recumbebat. Dixi oia: cum hoiem nominaui. Incidit sermo de Catullo Messalino:qui luminibus captus: ingenio sæuo mala cæcitatis addiderat:ñ uerebat: nõ erubescebat:non miserabat. Quo sæpius a Domitião nõ secus:ac tela:quæ & ipsa cæca: & improuida ferunt:in optimũ quẽq; cõtorquebat. De huius nequitia:sanguinariisq; sententiis in cõe oẽs super cœnã loquebant. Cũ ipse imperator: quid putamus passuꝝ fuisse si uiueret? & Mau. nobiscũ cœnaret. lõgius abii:libens tñ. Placuit agona tolli: qui mores Viẽnensium infecerat: ut noster hic

Veiento

Catull⁹ Messallinus

Iuuena. locus

Pli.locus

locatũ a censorib⁹ theatrũ extrueret.P.Cor.Nasica authore tanq̃ inutile:& nociturũ publicis morib⁹ ex.S.C.destructũ est:quã rẽ latius tractat:diuus Aug.primo de ciuitate dei:& Tertullianus asserit Theatra stuprãdis moribus nata:Tacitus refert quosdam incusasse Cn.Pompeiũ ꝙ mansuram theatri sedeꝫ posuisset:dum in theatro cõsidet populus totos dies ignauia consumere:& patrios mores paulatim abolitos:funditus euerti per accitã lasciuiã: ut ꝙ usq̃ corrumpi:& corrumpere queat in urbe uisatur: degeneretq; studiis externis iuuentus gymnasia:& ocia:& turpes amores exercẽdo:hinc Pli.senior iuuenes exercendos se:& ungendo:ai utres perdidisse reprahendit.simil͛r Iuuena.multis gymnasia carpit.

Theatra taxantur

oium.nam Viẽnẽsiũ uitia intra ipsos residũt:nostra late uagãt͛:utq; in corpibus sic in iperio grauissimus est morbus:qui a capite diffunditur.

C.Plinius Pomponio Basso.S.

MAgnam cœpi uoluptatem:cũ ex cõmunibus amicis noui te:ut sapientia tua dignũ est:& disponere ociũ:& ferre:habitare amœnissime:& nunc terra:nunc mari:corpus agitare:multũ disputare:multum audire: multũ lectitare.cũq; plurimũ scias quotidie tñ aliquid addiscere: oportet uirũ ita senescere:q magr͂atus amplissios gesserit:exercitus rexerit:totũq; se reip. q̃ diu decebat:obtulerit.nã:& prima uitæ tpa:& media patriç:extrema nobis impertir͛ debemus: ut ipsæ leges monẽt:quæ maiorem ãnis.lx. ocio reddunt.Quãdo mihi licebit͛quãdo per ætatẽ honestũ erit imitari istud pulcherrimę qetis exẽplum͛quando secessus mei non desidiæ nomen:sed tranquillitatis accipient.

C.Plinius Fabio Valenti.S.

PRoxie cũ apud cẽtumuiros i q̃druplici

Oiuꝫ.mores isecit.pp cõcursum:& imitationem omniuꝫ gentium. A capite.ab urbe Roma gentium principe.

MAgnã:Laudat Pomponiũ Bassum:ꝙ iã ingrauescentib⁹ annis secessum suũ prudẽter disponat:optatq; sibi aliqñ dari parẽ occasionem:qua sine dedecore possit trãsigere uitã ociosam.Põponi Mart.meminit pariter:& Bassi: cuius pueri Vrbici mortẽ imaturã deflet. Ociũ.uacationeꝫ ab officiis ciuilibus.Amœnissime.respicit ædes:& loca lauta:quæ icolebat. Agitare.exercere. Terra.uenãdo:ludẽdo:dũ uehens lectica:& equo. Mari.natãdo: nauigãdo. Magistratus.dignitates.magr͂atus aut psonã ipsam demõstrat:ut cũ dicimus magr͂at⁹ iussit:aut honorẽ:ut si dicat͛ Mario datus ẽ magr͂atus.Vlpia.ff.secũdo igr magr͂atus est uel is:q in potestate aliqua sit ut puta pconsul:uel ptor:uel qui puincias regũt.oĩno hi dñr esse in magr͂atu:q per imperia potẽtiores fiunt q̃ priuati.magistrare.n.regere:& moderari sigñat.Tacitus inter magr͂atus rantũ recẽset:quæsturam:ædilitatẽ:tribunatũ:pturã: cõsulatũ.

Magistratus

Magr͂are

Trã.ẽt in aliis utit͛ scribẽs Aug.diuisisse urbẽ i regiões:& uicos:ac istituisse ut illas ãnui magr͂at⁹ sortito tuerentur:& adhoc magistros e plebe cuiusque uiciniæ electos.nam magistri dicuntur non solũ doctores artium:sed pagorum societatum:uicorum:collegiorum:equitum:ide Paulus de uerborum significatione:quibus ait præcipuã cura rerum incumbit:& qui magis q̃ cæteri diligentiam:& solicitudinem rebus: quibus præsunt:debent:hi magistri appellantur:quin:& ipsi magistratus per deriuationem a magistris cognominantur : hinc cuiuslibet disciplinæ præceptores magistros appellari a monẽdo uel monstrando:& quem posteritas dictatorem uocauit:magistrum populi prius nuncupatum quidam tradunt:a quo magistrum equitum dictum authores sunt Seneca:& Varro:qui putat reliquos præter dictatorem:& magistrum equitum.magistratus dictos ita ut ab albo albatus. Amplissimos.quales sunt consulatus: proconsulatus: prætura. Reipu.ad usum publicum:& communem utilitatem. curiales omnes interminatione moneri iubet imperator ne ciuitates fugiant:aut deserant rus habitandi causa fundum:quem ciuitati prætulerint scientes fisco esse sociandum:eoq; iure se esse cariturosːcuius causa impios se patriam uitando demonstrauerint. Quãdiu.per ætatem legitimam. Prima uitæ tpa:iuuentæ. Media.utilitatis. Extrema.senectutis.nã ætatẽ hoĩs in tria tãtum distĩguit. Nobis.quieti:& honesto ocio. Annis.lx.lib.iii.oñdimus senatorem sexagenariũ:neq; in curiaꝫ cogi:neq; repelli. Per ætatem.excusante ætate:non morbo:optat.n.sibi uitam longam:& ociosam. Exemplũ.ꝙ tu facis. Quãdo.l.nã sibi rñdet. Desidiæ.ꝙ eueniret:si ante tempus legitimũ publica officia desererem.

Magr͂

PRoxie.Cũ dixisset apud cẽtũuiros:ubi nullos hẽbat in dicẽdo socios eoꝝ:quos prio habuerat:cõquerit͛ de fragilitate hũana:& mutabilitate fortũæ:exẽploq; sui docet q̃ uaria:q̃ lubrica sit Fab.Valẽs:cui hæc scribit͛ epl'a cõsul cũ Vetere fuit:cũ resp.diu pressa tandẽ in Neruaꝫ respirasset:illo Anto.Pius:ꝙ erat uir peritus:usus est familiariter.Valentis iurisconsulti meminit Paulus titulo de fideicõmissariis hæreditatib⁹.aliũ Fabiũ Valẽtẽ leges apud Tacitũ legatũ Vitellianas ptes secutũ:cui agmen agenti pcessit aquila clãgore læto:is nõ multo post Vrbini in custodia interfectus est:& caput Vitellianis cohortibus ostentatum:ne quam ultra spem fouerent. In quadruplici

Fabius Valens

iudicio.ubi ſedebant iudices centum:& octoginta:tot enim quattuor conſiliis cōſcribebanſ. Dixiſſe;. ægiſſem cauſam. Subiit recordatio.uenit in mentem. Iuuenem.undeuiceſimo anno. In quadruplici. iudicio apud centumuiros. Animus proceſſit longius.conſideraui ulteriora. Hoc iudicio.hac cauſa proxime dicta. Illo.cum primū cœpi. Socios.participes:coadiutores in dicendo:nā plures eandē cām tuebantur:& accuſabant. Laboris.actionis. Eram.ſupereram. Solus aduocatus. Vtroq̧.primo:& poſtremo. Conuerſiones.mutationes.Fragilitas mortalitatis.uita mortalium fragilis.iuriſconſulti fre quenter uſurpant mortalitatem pro morte. Vlpianus.is qui in reatu decedit inte gri ſtatus decedit:extinguiſ.n.crimē mortalitate. Tunc.cum primam cauſam dixi. Huic.alicui. Aetas. ſexagenaria. Silentiū.uacationē fori. Hic.alius. Amicicia principis.a Traiano ob amorē in conſilium reꝝ ſuaꝝ adhibiti nequibāt tractare cauſas ciuiles:quales erant cētūuirales.

Mortalitas

Studiis proceſſimus.ſub Domi. cū ægit ꝑ Iulio Paſtore in cētumuirali iudicio aduerſum potētiſſimos ciuitatis:& Domitiani amicos:qua actione:quia bene ceſſit:ſūmā famā eſt adeptus:& magiſtratus : q̧ in fine panagyrici obſcurius cōplectiſ . uos inquit pres cōſcripti credite:ſi curſu quōdam ꝓuectus ab illo inſidioſiſſimo principe anteq̄ profitereſ odiū bonoꝝ: poſtq̄ ꝑfeſſus eſt ſubſtiti:cū uiderē quæ ad honores cōpendia paterēt:lōgius malui.Studiis periclitati ſumus.uel dū fauit ſtudioſis ut Arthemidoro philoſopho:& cæteris : uel dū Bebium Maſſam reum peregit:ꝑinde lib.vii.teſtaſ ſe futuꝝ reū ſi Domitianus diutius uixiſſet:nā in ſcrinio eius poſt interitū datus a Caro in Secundū libellus iuētus eſt. Rurſuſq̧ proceſſimꝰ.ſub Nerua. & Traiano:quibus ſperātibus dignitate: gloria:diuitiis plurimū creuit. Exiguū tēpus.nō multi anni:nuſq̄.n.cōperio Secūdū perueniſſe ad ſeniū:q̧ tātoperæ uotis petierat. Vices.tot mutationes. Aeuū. æternitatē:dictū æuum ab æternitate omnium annoꝝ:hinc æui ternum:& p ſyncopen æternum.& Cenſorinus:inqt : cæteꝝ de æuo:q̧ eſt tempus unum:& maximum non multum eſt q̧ in præſentia dicatur:eſt enim immenſum ſine origine:ſine fine:q̧ eodem modo ſemper fuit:ſemper futurum eſt:neq̧ ad quenquam hominum magis q̄ ad alterum pertinet.hoc in tria diuiditur præteritum:præſens:futurum.æuum neq̧ annorum:neq̧ ſæculorum nūo : nec deniq̧ ullo finito temporis modulo metiri conabor.ſecundum uero Hammonium παρα Ἰοδαιων deductum uideri poteſt:q̧ quinq̧ ſignificat uitam hominis:mile annorum numerum:æternitatem authore Gregorio Nazāzeno:& ſeptem ſæcula a principio mundi uſque ad reſurrectionem mortalium:& tergoris medullam Hippocrate tradente. Documento.exemplo. Nihil deſperare.in nulla re deſperandum eſſe. Orbe. reuolutione. Circūagi.rotari. Familiare.conſuetum. Ratio.cauſa.

Aeuum Aeternū

iudicio dixiſſem:ſubiit recordatio:ægiſſe me iuuenem æque ī quadruplici.proceſſit animus: ut ſolet:longiuſ.cœpi reputare quos ī hoc iudicio: quos in illo laboris ſocios habuiſſem.ſoluſ eram qui in utroq̧ dixiſſem:tantas conuerſiones : aut fragilitas mortalitatis:aut fortunæ mobilitas facit.Quidā ex his qui tunc egerant: deceſſerunt: exulant alii:huic ætas:& ualitudo ſilentium ſuaſit:hic ſponte beatiſſimo ocio fruitur.alius exercitum regit:illum ciuilibus officiis pricipis amicicia exemit.Circa nos ipſoſq̄ multa mutata ſūt: ſtudiis proceſſimus.ſtudiis periclitati ſumuſ:rurſuſq̧ proceſſimus.profuerunt nobis amiciciæ bonorum:& obfuerunt:iterumq̧ proſunt.Si computes annos exiguum tempus.ſi uices reꝝ : æuū putes.Quod poteſt eſſe documento nihil deſperare:nulli rei fidere:cum uideamus tot uarietates:tam uolubili orbe circumagi.Mihi autē familiare eſt omnes cogitationes meas tecū cōmunicare:iiſdemq̧ te.uel præceptis:uel exēplis monere:quibus ipſe me moneo.quę ratio huius epiſtolæ fuit. Vale.

C.Plinius Meſſio Maximo.S.

SCripſerā tibi uerēdū eē:ne ex tacitis ſuffragiis uitiū aliqđ exiſteret:fcm̄ ē.ꝓximis comitiis in qbuſdā tabellis multa iocularia. atq̧ etiam fœda dictu:in una uero ꝓ candidatoꝝ

SCripſerā.reuocata lege tabellaria de ſuffragiis priꝰ factū laudauerat qa repentinū:ſed ſcripſerat uerēdū ne ꝓcedēte tpe uitia aliq̄ naſcereſ.q̧ cū eueniſſet ipudētiā ſuffragatoris taxat:nā ꝓ cādidatis in tabula reperti ſūt ſuffragatores. Scripſerā tibi lib.iii.ad eundē maximū. Ex tacitis ſuffragiis.quæ per tabellā ferebanſ ſine uoce:iam.n.dixerat.ſed uereor ne ꝓcedēte tēpore ex ipſo remedio uitia naſcanſ:eſt.n.periculū tacitis ſuffragiis ne īpudentia irrepat. Factū ē.natū eſt. Proximis comitiis.cum nuperrime congregati ſunt ad magiſtratus creandos. Iocularia.ludibria. Fœda dictu.inhoneſta ſilētio inuoluēda. Vna.tabella. Candidatoꝝ nomina.in tabellis non ſuffragatorum:ſed candidatorum:qbus ſuffragiū ferebant: ſcribere debebant:hæ aūt lıæ ſcdm Cice.de ora-

tore ĩ dandis suffragiis subscribebant. A.F.P.R.i. aptũ fide Publii Rutilii. Excãduit. iratus ẽ. Scripsisset. illa iocularia. Principẽ. Traianũ. Cõprecatus. ꝑcibus cõtendit ut ingreret:& puniret. Latuit. non dephensus ẽ. fuit iter idignantes. ipse cũ aliis idignationẽ simulauit:& ĩ nũo ĩdignãtiũ fuit. Domi clã: & secreto. In tanta re: ĩ creatõe magistratuũ. Serio. quo seria: & grauia tractant. Scurriliter. negter. petulãter. Dicax. q iocosis salibus ludit sine dubio dicax a dicẽdo dr̃: sicut dicacitas: quæ significat sermonẽ cũ risu aliquos icessentẽ. ideo Demosthenẽ urbanũ fuisse dñt: dicacẽ negãt: de quo Cicero de ora- Dicax Dicacitas

noĩbus suffragatorũ noĩa ĩuenta sunt. Excãduit senatus magnoq; clamore i eũ : q scripsisset iratũ pricipẽ cõprecatus ẽ. ille tñ fefellit:& latuit: fortasse ẽt iter idignantes fuit. Quid hũc putamus domi facere: q in tanta re tã serio tpe scurriliter ludat? q deniq; oino i senatu dicax: & urbanus: & bellus est: tm̃ licẽtiæ prauis ingeniis adiicit illa fiducia. quis.n. sciet? poposcit tabellas: stilum accepit: demisit caput: nemiñe ueret': sed cõtẽnit. Inde ista ludibria scæna & pulpito digna. quo te uertas? q̃ remedia cõquiras? ubiq; uitia remediis fortiora. αλλα ταυτα τωυ ωερημας μελησει. Cui multũ quotidie uigiliaꝝ: multum laboris adiicit hæc nostra iners: sed tamẽ effrenata petulantia.

C. Plinius Nepoti. S.

PEtis ut libellos meos : quos studiosissime cõparasti recognoscendos: emẽdãdosq; curem: faciam. quid enim suscipere libentius debeo te præsertim exigente: nã cũ uir grauissimus: doctissimus: desertissimus: maxime super hæc occupatissimus ꝓuinciæ præfuturus tãti putes scripta nostra circumferre tecum: quantopere mihi ꝓuidendum est: ne te hæc pars sarcinarũ tanq̃ superuacua offendat? adnitar ergo primũ: ut comites istos q̃ cõmodissimos ha-

tore Demosthenes non tã dicax fuit q̃ facetus: est aũt illud acrioris ĩgenii: hoc maioris artis. idẽ dicacẽ appellat: q risus magnos mouet:& .n. cũ duo genera sint facetiaꝝ: alteꝝ æquabiliter i oĩ sermõe fusũ: alteꝝ ꝑacutũ:& breue: illa a ueteribus superior cauillatio: hæc altera dicacitas nominat: leue nomẽ hẽt utraq; res: quippe leue est totũ hoc risum mouere. alibi in narrãdo cõsistere facecias putat: dicacitatem in faciendo. Vrbanus. nouum oñdit. M. Tullius urbanũ esse uocabulũ: urbanitas autẽ dr̃ qua significari uidetur sermo ꝑse ferens in uoce: sono: usu propriũ quendã gustũ urbis:& sumptã ex cõuersatiõe doctorũ tacitã eruditionẽ: cui cõtraria rusticitas. idẽ ꝓ Cælio : maledictio si facecius iactatur urbanitas nominatur. Bellus. festinus. Mart. bellus hõ: & magnus uis idẽ Cotta uideri: Sed q bellus hõ est Cotta pusillus homo est. Fabius libro. vi. raro belle rñdent. i. festiue & cum uenere. Cicero de oratore bella ẽ familiaris rñsio quasi errãtis. idem magnum risum mouẽt magis ut belle:& litterate dicta laudant. Fiducia: latẽdi: q̃ stimulus ẽ peccandi. Quis.n. sciet ethopoeia. nã fingunt: q̃ dici possent a dicace. Stilũ. acutũ. ferrũ ad scribendũ ĩ cæratis tabulis. Demisit. ĩcuruauit more scribentiũ. Ludibria. iocularia. Scæna. q̃ in theatro excitabat agendaꝝ fabulaꝝ gr̃a: & sicut tria fabulaꝝ gñа: totidẽ scenaꝝ fuerũt tragicũ: comicũ: satyricũ. Placidus grãmatic⁹ scænã esse dicit camerã hinc ide cõpositã: q umbræ loco ĩ theatro erat: in quo ludi actitabãt: itẽ scænã uocari arboꝝ ĩ se incubantiũ quasi cõcameratã densationẽ: ut subterpositos tegere possit. itẽ compositionẽ alicuius criminis: quæ digna sit agi in theatro exclamationibus tragicis: Iuriscõsultus diffinit scænã esse ludoꝝ faciendoꝝ cã quolibet loco ubi quis consistat moueaturq; spectaculũ sui præbiturus positã ĩ publico priuatoq; uel uico: quo tñ loco passim hoĩes spectãdi causa admittantur. nã Secundus pro auditorio:& Apuleius prospectaculo:& motu usurpãt. Pulpito. in proscenio fiebat pulpitum: q graeci λογειον appellant: iõ q eo tragici:& comici actores in scænã pergunt. pro recitãtium cathedra Mart. posuit. Vicia remediis fortiora. Tacitus felicitatẽ ro. sub Traiano commendans inquit natura tamen infirmitatis humanæ tardiora sunt remedia q̃ uicia. αλλα ταυτα τωυ ωερημας μελησει. sed hæc ei qui supra nos est curæ erunt. i. uerum hæc mala imperator noster traianus curabit. potest hoc dictũ respicere illud Apollinis εμοι μελησει ταυτα και λευκαις κοραις. i. mihi curæ erunt hæc;& candidis puellis. Petulantia. procax lasciuia.

Facetus Cauillatio Vrbanũ Rusticitas Bellus Scæna Pulpitũ

PEtis. Policet se emẽdatuꝝ libellos: quos Nepos itur⁹ ĩ ꝓuinciã cõites ꝓfectõis suæ petierat: q primo nouos cõpostituꝝ. Studiosissime. diligẽtissime. Cõpasti. emisti: cõq̃sisti. Recognoscendos. castigãdos ab eo q ꝓcedit: ul' prio relegẽdos: deide castigãdos. Te. tãto uiro:& aĩco. Super. ad: ꝓter: siue ĩprimis: ut sup oĩa uultus Accessere boĩ. Prouĩciæ. ĩcertũ cui pp illoꝝ tẽpoꝝ ĩterceptã historiã. Præfuturus. cũ ĩperio recturus. Tãti putes. plurimi facias. Sarcinaꝝ. libelloꝝ meoꝝ. Supuacua: inemendata. Comites. libellos iter tecũ facturos. Cõmodissimos. emaculatissimos: qui si uiuo

authore deprauabant̃:q̃tum nũc defecisse ab archetypo post tot sæcula:& i tãta barbarie putam⁹? q̃re tantomagis nobis elaborandũ fuit:ut q̃ i manibus extat ab ipsis orci faucibus liberaremus. Reuersus. in urbẽ finito proconsulatu. Quos.nouos aliquos. Tu.doctissimus: cũ uideam nostra conquiri a te.

Ertius.Falconi commendat Sentii Augurini poemata. inde sumpta occasione recitat quæ in laudem sui scripserit:non esse tamen mirandum si talia faciat.cum grauissimorum: & eruditissimorum uirorum contubernio utatur. Sentium Augurinum.filium Cn.Sentii Galli uiri illustris:qui multa in britãnos: & iudeos gessit. Poemaria.parua poemata. Appellat.inscribit.Multa.sunt in illis scripta. Tenuiter.in figura tenui: cui opponitur sublimiter.i. grãdiori stilo. Tenere.moliter.amabiliter. Bile.amaritudine. Amor eius. meus amor in eum: qui cum sit animi passio interdum obstat uero iudicio. Lemma.argumentum: Mar. in distichis Lẽmata si quæris cur sint ascripta:Docebo:Vt si maluens lemmata sola legas.alibi Viuida cum põis epigrammata:mortua põis Lẽmata.scribitur.n.duplici.m.apud Aristotelẽ propositione.i.interrogatiõe sumit̃. nã interrogatio cã ratiõnis ẽ: ex q̃ syllogism⁹ eã ẽt assumptũ dñt: & monolẽmatis ꝓpositio: ut respiras? uiuis igit̃.nam manifestũ ẽ assumptũ:q̃ oẽ: qd spirat uiuit.lemma insuper dicimus:q̃ sumitur rõne doni:itẽ ꝓphetiã:& ex pprio corde apophthegma.simpliciuero.m. dignitatẽ fortitudinẽ:elationẽ ai: superbiã: luctũ: quis alii ducti errore scripturæ aliter interpretent̃. Iudicii mei. an recte iudicẽ. Occurrerit. memoriæ se obtulerit. Teneo. memini. Explicui. reuocaui in mentẽ. Minutis. breuib⁹ quales sunt hẽ decasyllabi:an magis humili stilo. Meus. municeps:siue quo delector.de utroq; abunde iã dictũ. Veteres.scriptores: quoꝝ plurimos nõ multo post noiabimus. Sed qd ad me. nihil illi faciũt mihi ad exẽplũ. Vnus Plinius ẽ mihi.detineor hendecasyllabo mei Plinii. Mauult priores uersiculos.magis capit̃ scribendis uersiculis:& hos ꝑponit studio ofonũ. uel magis sic distingue:& dic un⁹ Plini⁹ ẽ mihi priores.i. pro Catullo:& Caluo ac aliis ueterib⁹ studeo Plinii hendecasyllabo. Relicto foro. omissis actionibus forensibus. Quod amet.amicã uel pueꝝ. Ille.admirandus i morib⁹:& eloquentia. Quid.opus ẽ mirari seueros illos Catones respectu Plinii? an potius referendum ad scripta Catonis iocosa:de quibus Ouidius libro.ii. de tristibus:& leue Cornifici:parq; Catõis opus. Amas.oblectaris lusibus:& amoribus scribẽdo iocosa. Amare noli.cũ talia ludãt seuerissimi:& supremæ fortunæ uiri.est aũt cõcessio prohibitiua. Apta. materiæ cõgruentia. Expressa.explicãtia q̃ intẽdit. Gustũ.gratiã:leporẽ. Moribus:male.n.hitat sciẽtia cũ uicio. Spurinna. Vestricio Spurina doctissimo: & prudentissimo uiro. Antonino. Arrio Antonino auo materno Antonini Pii:quare nõ audiendi:qui Antonino Pio legunt:cum is natus sit imperante Domitiano:nec sub Traiano potuerit esse senex:mox.n.Spurinnã:& Antoninum grauissimos senes appellat; de utroq; enarratius iam ꝑscripsimus. Cõtubernalis.cõuictor. Ornat̃.instituit̃.format̃. Illud.dictũ.

Sẽti⁹ Augurinus

Lemma

beas. deinde ut reuersus inuenias: quos istis addere uelis.neq; eni mediocriter me ad noua opera tu lector hortaris. Vale.

C.Plinius Falconi.S.

Ertius dies ẽ:quo audiui Sentium Augurinum cum summa mea uoluptate:immo etiam admiratiõe (poemaria appellat) multa tenuiter:multa sublimiter: multa uenuste:multa tenere: multa dulciter: multa cum bile.aliquot annis puto nihil generis eiusdẽ grauius: & absolutius scriptum: nisi forte me fallit: aut amor eius:aut qd me ipsum laudibus euexit. nam lemma sibi sumpsit quod ego interdũ uersibus ludo: atq; adeo iudicii mei te iudicẽ faciã: si mihi ex hoc lẽmate secũdus uersus occurrerit. nam cæteros teneo:& iam explicui.

Canto carmina uersibus minutis:
His olim quibus:& meus Catullus:
Et Caluus:ueteresq;. Sed quid ad me?
Vnus Plinius est mihi priores:
Mauult uersiculos foro relicto:
Et quærit quod amet:iuuatq; amare.
Illos (Plinius ille) Q uid catones?
I nunc quisquis amas amare noli:

Vides quã acuta oia: quam apta: quã expressa. ad hunc gustum totum librum repromitto:quẽ tibi:ut primũ publicauerit: exhibebo. Interim ama iuuenem: & temporibus nostris gratulare pro ingenio tali: qd ille moribus adornat: uiuit cũ Spurinna:uiuit cũ Antõio quoq; alteri affinis:utriq; cõtubernal̃ẽ. Possis ex hoc facer̃ cõiecturã q̃ sit emẽdatus a dulescẽs:q a grauissimis senibus sic ornat̃:amaturq;. est.n. illud uerissimũ

τιτνὼσ ἡνωνότι τοιοῦτὸσ ἐστιν ἑκάστοσ οἷσπερ ἥδεται ξυνών.cognóſcens ꝙ talis eſt unuſquiſq;:qbus delectaẜ conuerſãs.Iãbica Demoſthenes in oſone de tranſgreſſa legatione hæc adducit tãq̃ ex phœniſſis Euripidis ſi quibuſdã exemplaribus credimus.ὅστισ ὁμιλῶν ἥδεται κακοῖσ ἀνὴρ οὐ πώποτε ἠρώτησα γιγνώσκων ὅτι τοιοῦτόσ ἐστιν ἑκάστος οἷσπερ ἥδεται ξυνών.i.qcũ ꝙ autẽ cõuerſans delectaẜ malis uir nũq̃ amaui:cognoſcens ꝙ talis ẽ unuſquiſq; quib⁹ delectatur conuerſans:hanc etiã ſententiam Aphthonius recitat ſuppreſſo authore:nos illã Euripidis tragœdiam diligẽter recognouimus.neq; ullibi talia carmina depræhẽdim⁹:aut igiẜ ab exẽplaribus periere:aut alterius authoris ſunt.

τι ἐνὼσ ἡνῶν ὅτι τοιοῦτος ἐστιν ἑκάστος οἷσπερ ἥδεται ξυνών. Vale.

C.Plinius Iulio Seuero.S.

Erennius Seuerus uir doctiſſimus magni æſtimat i bibliotheca ſua ponerẽ imagines municipum tuorum Cornelii Nepotis:& Titi Caſſii:petitq; ſi ſunt iſtic:ut eſſe credibile eſt:exſcribendas pingẽdaſq; delegem.quã curam tibi potiſſimum iniungo:primum quia deſideriis meis amiciſſime obſequeris:deinde quia tibi ſtudiorum ſumma reuerentia:ſummus amor ſtudioſorũ:Poſtremo ꝙ patriam tuam:omneſq; q nomen eius auxerunt:ut patriam ipſam uenararis:& diligis.Peto autem:ut pictorem q̃ diligẽtiſſimum aſſumas:nam cum eſt arduum ſimilitudinem effingere ex uero:tum longe difficillima ẽ imitatiõis imitatio:a qua rogo:ut artificẽ: quẽ elegeris ne in melius quidem ſinas aberrare.

C.Plinius Romano.S.

Eia tu cũ ꝓxie res agenẽ quoquo mõ ad iudicãdũ ueni.Nihil ẽ:qd i dextrã aurẽ fiducia mei dormias:non impune ceſſatur. Ecce

Erennius.Nomine Herẽnii Seueri rogat Iuliũ Seueꝝ: ut ꝑ aliquẽ ſummum artificẽ curaret imagines Cor. Nepotis:& Titi Caſſii:q̃ ſimillimas archetypo depingendas:quas Herẽnius in ſua bibliotheca poſitur⁹ erat. Bibliotheca.q̃ latine libraria dr̃:ſicut bibliopola librari⁹:q ẽt ſcriptor. & cuſtos libroꝝ ẽ apud Varronẽ q libros rõnum curat.ſed libralia fruſta ſunt uni⁹ libræ Columella referẽte. Cor. Nepotis. hic uir ſanctus Ciceroni familiaris:& amicus:cuius uitã cõſcripſit:clarus hiſtoricus habitus ẽ.nã inſuper uitã Titi Attici:librũ de illuſtribus libris:itẽ de ſaginatiõe auiũ edidit:ac Darerẽ phrygiũ latinitate donauit.chronica cõſcripſit:itẽ epigrãmata luſit.tranquillus aſſerit compoſuiſſe libruꝫ: quo diſtinguit litteratũ ab erudito.moriẜ principatu diui Auguſti Plinio authore. Libraria Librari⁹ Libralia Cor.Nepos

Titi Caſſii.fuit Titus Caſſius Seuerus Parmẽſis orator:q ꝑrimũ flexit ab illa ueteri: atq; dicendi uia dirrecta:nõ infirmitate ingenii:nec inſcitia litterarũ:ſed iudicio:& itellectu ſi Tacito credimus.utroſq; coniũxerunt duo religionis noſtræ profeſſores eloquentiſſimi Tertullianus:& Lactanti⁹: Caſſius Parmẽſis

quorũ ille inquit:neq; Caſſius Seuerus:aut Cor.Nepos:neq; ullus commentator eiuſmodi antiquitatuꝫ aliud q̃ hominem promulgauerunt.hic uero Nepotẽ:& Caſſium lib.i.diuinarum inſtitutionum connectit.fateamur ergo ex uerbis Cæcilii Cor.Nepotem fuiſſe Parmenſem:cum conſtet Caſſiũ Parmenſem: neq; obſtat ꝙ Veronenſes uiri ſane Illuſtres afferunt ideo Nepotem Veronenſem.ꝙ illi tanq̃ amico ſcripſerit Catullus:leuis hæc & minimi coniectura:aut ꝙ alii ſcribũt Padi accolã:tũc.n.iure cõſurgẽt Cremonẽſes:ſiue Placẽtini:ac alii inumeri:& meli⁹ ſibi hac rõne uẽdicabũt.ꝓinde lõge magis ꝓxima Pado Parma:q̃ Verona. Iſtic.in municipio tuo. Delegẽ.mãdẽ.cõmittã. Studioꝝ.lr̃arũ. P̃riam. Parmã. Nomẽ.famã. Auxerũt.ut omittã ꝑnẽſiũ lanaꝝ celebritatẽ:& Caſſio cẽturiõe:ac Macro.ciuib⁹ ſecũdũ quoſdã honeſtatã Parmã.refert Plutar.i uita.C.Marii cũ iter ei⁹ milites:& Catuli de Cimbroꝝ uictoria cõtẽtio otireẜ in hæc pacto uẽtũ eẽ:ut legati Parmẽſiũ:q tũc aderãt de hac re iudiciũ ferrent:q ducti per cadauera hoſtiũ a militib⁹ cõſpexerũt iaculis militũ Catuli barbaroꝝ cor pa ꝑforata : ꝙ dignoſcebatur ex lr̃is:quæ nomen Catuli in telis deſignabãt:ex qbus ſane cõiici põt quãta tunc tp̃is eſſet Parmẽſiũ authoritas:qui ſup tanta re diſceptatores electi fuerit. Ex uero.ex archetypo:a uiuo hoie. Imitatio imitationis.effigies:quæ deduciẜ ab alia pictura quæ:& ipſa trãſcripta fuit a prima:& uera forma.nã imitator ſemper deficit ab imitato. In melius.in maiorẽ.decorẽ.q̃ Nepos:& Caſſius dũ uiuerent:fuerunt. Parma laudatur

Eia tu.Romanum monet:ut in curiam ueniat cum proxime iudices cogentur : nam Nepos prætor ceſſanti mulctam indixerat:& niſi cum uenia abſolutus fuerat. Heia.interdum hortãtis aduerbium:quãdoq; corripientis.hic commode in utraque ſignificatione accipi poteſt. Proxime.primum. Res agentur.cauſæ tractabũtur. Quoquo modo . omnino. Iudicandum.nam erat iudex Voconius Romanus. Nihil eſt.non prodeſt:non opus eſt. Virgi.Si ad uitulã ſpectas nihil eſt ꝙ pocula laudes. Dormias i dextrã aurẽ.ſecurus ſis.ꝓuerbiũ i eos q ſecure uiuũt.Dextrã. a nobiliori:nã ẽt dicim⁹ dormire in utrãq; aurẽ. Fiducia mei.qa fidas ꝙ te excuſem. Ceſſaẜ.uacatur Nihil eſt

Licinius Nepos ab officio suo. Ecce.hoc aduerbium ut plurimum affert aliquid noui:interdum demonstrat. Licinius Nepos.cuius cōstantiā:& Seueritatē in ꝑtura postmodum laudat.fuit alius Licinius Nepos declamator authore Seneca. Praetor.qui iuridicundo praeerat:& in potestatē habebat tabellas oium iudicum.

Mulctā dicere Fortis.constans. Mulctam dixit.usus ueteꝝ ꝑualuit ut ita loqueremur mulctā dixit.quis Cato mulctā facit ꝓtulerit n̄ fine rōne ut iqt Gel. Mulctā.pecūiariā poenā.īstituto antiquo ex bob⁹:& cuib⁹mul

Mulcta cta dicebat:& maximā mulctā:quā Gellius appellat supremā duaꝝ ouiū: & triginta boum instituerūt sed cum eiusmodi mulcta a mḡratibus dicta erat adigebaꝛ boues:ouesq͡ alias ꝑcii parui:alias maioris:eaq͡ res faciebat inaeq̄lē mulctae poenā:iccirco lege Aterina constituti sunt ī oues singulas aeris deni.ī boues aeris cēteni. Vlp.de uer.signif.iter mulctā:& poenā inqt multū interest cū poena gn̄ale nomē fit:& oium delictoꝝ coertio: mulcta specialis peccati:cuius aiaduersio

Poena hodie pecuniaria ē:poena aūt nō tm̄ pecuniaria:ueꝝ capitis:& aestimationis irrogari solet:& mulcta quidē ex arbitrio ei⁹ uenit:q mulctā dicit.poena non irrogaꝛ nisi quae quacūq͡ lege:uel quo alio iure spāl̄r huic delicto īposita ē: qnimo mulctā ibi dr̄:ubi special̄r poena nō ē īposita.itē mulctā is dicere pōt:cui adiudicatio data est. mḡratus.n.solos:& ꝑsides ꝓuinciaꝝ posse mulctā dicere mādatis ꝑmissum est.poenā aūt unusq͡sq͡ irrogare pōt:cui hui⁹ criminis siue delicti:executio cōpetit. supq͡bus Labeo ibideꝫ plaeraq͡ multa. Tacitus mulctari exilio plaeruq͡ usurpat:& mlcta,

Licinius Nepos praetor acer:& fortis mulctam etiam dixit Senatori.aegit ille in Senatu causam suam:aegit autem sic ut deprecaretur.remissa est mulcta:sed timuit:sed rogauit:sed opus uenia fuit.dices nō oēs ꝑtores tā seueri.falleris : nam uel instituere:uel reducere eiusmodi exemplum nō nisi seueri:institutum:reductumue exercere etiam lenissimi possunt. Vale.

C.Plinius Licinio Surrae.S.

Ttuli tibi ex patria mea pro munusculo quaestionem altissima ista eruditione dignissimam.Fons oritur in monte: per saxa decurrit.excipitur coenatiūcula manufacta. ibi paululum retentus in larium lacū decidit.huius mira natura.ter in die statis auctibus:& diminutionibus crescit:decrescitq͡.cernitur id palā: & cū sūma uoluptate depħendiꝛ.Iuxta recūbis:

re significat interdum lacerare: mutilare:mollire.dissoluere.itaq͡ Terentianus Demea dixit omnem familiā mulctasse usq͡ ad mortem.unde Mulciber quasi mulctiber deductus crediꝛ. Ille.senator. Deꝑcaretur. precibus obsecraret.nam deprecatio & ī senatu:& apud principem locum habet. Sed timuit. quamuis absolutus tamen extimuit:& opus fuit precibus ac uenia:quae uitasset si ad officium conuenisset. Instituere.introducere primum. Reducere.iam perlata lege ne quis cessaret ab officio suo sine legitima causa postmodum desueta:quae tunc per Nepotem reduci uidebatur. Seueri.praetores : qualis erat Licinius Nepos. Institutum.receptum.

Ttuli.Mirā fontis sui naturā in agro Comēsi refert:nā statis horis crescebat:& decrescebat: cās ergo tāti miraculi nitiꝛ inuestigare: & post multas rōnes iudicio Surrae plura scrutāda reli-

Licinius Surra qt.Licinio Surrae scriptā ep̄lam in uetusto codice lego:q diues admodū testimonio historicorū pariter a luue.ꝑ haec demōstraꝛ.Dispositis ꝑdiues amis uigilare cohortē Seruoꝝ noctu Licin⁹ iuber attonitus ꝑ Electro:signisq͡ suis:phrygiaq͡ colūna Atq͡ ebore:& lata testudine:eo.n.diuitiarū ꝓcessit ut gymnasiū ro.po.suis īpēsis extruxerit.fuit aūt uir alti igēii:& ꝓfūdae doctrinae:q͡ epigrammate ex li.vii.testaꝛ Mart.Doctoꝝ Licini celeberrie sūme uiroꝝ:Cui⁹prisca graues ligua reduxit auos: ābiguū cū idē poeta scribat ad Licinia.Dū Surra laudaꝛ tu⁹:& alibi:Quiq͡ uidet ꝑpi⁹ magni certamia Circi Laudat auētinae uicin⁹ Surra Diāe:an signauerit Palphu.Surrā pulsū olim a senatu:& Domitiā perāte de oratorib⁹ coronatū:an Lici.Surrā:omitto.n.Man.Surrā causidicū:cui⁹ meminit Fab.maxima

Quaestio fuit cū Tra.& Lici.Surra amicicia.q͡ oñdem⁹ in panagyrico cōmodius. Patria.Como . Quaestionē.disputationē qō latius intelligitur ois de qua in utrāq͡ partē:uel in plures dici credibiliter pōt:in quē sensum hic est accipienda:at in iuridiciali materia dupliciter usu uenit:altero mōquo dicimus multas qōnes habere controuersiā:quo ēt minores oēs cōplectimur:altero:quo significamus illā summam:in qua causa uertitur.scilicet controuersiam ex conflictatione constitutionis causarum natam. Ista.tua profunda rerum cognitione. Fons.ab incolis etiam nunc cognomento Plinianus fere eandem naturā ser-

Plinii fons uāns:q: prius monumētis mandarat Plinius auunculus.in comensi inquit agro iuxta Lariū lacum fons largus horis singulis semper intumescit:ac residet quare dici posset anapauomenos ad instar Iouis fontis:q nasciꝛ in Dodone meridie deficiens:& ad mediū noctis exuberās. Coenatiuncula.loco paruo ad coenandu ꝫ apto. Manufacta.artificial̄r:non natiua. Retentus.remoratus. Ter.auunculus eius dixerat singulis horis. Statis.dimensis:certis:ut stata sacra:quae certo die fiunt.ergo nō placet legere statutis. Auctib⁹.aquaꝝ incrementis. Palā.manifeste:nō obscure. Recumbis.sedes cibum sumpturus.

Vesceris.comedis. Potas.misces uinum. Ille.fons. Dimẽsis.æqualibus. Momẽtis.breuib⁹ spaciis: nam momẽtariá uitá breuem dixit Apuleius:& momentarium maritũ in eundem sensum:sic momentariũ uenenũ ꝙ statim interficeret:& momentariá saluté :quantulácunq;. Subtrahit̃.decrescit. In sicco.i rippa & margine. Sensim.paulatim. Alluit̃.madefit crescẽte fonte. Nouissime.demũ. Operit̃.aqua contegit̃. Detegitur.aperitur decrescente aqua. Deserit̃.in sicco. Vtrunq;.operiri & detegi. Iterũ. secundo. Spiritus ne aliquis.nunc incipit causas facti inquirere:an.s. aliqua lenis aura obstruat os fontis:qua remissa aperiatur: prout illata occurrit:aut decidit expulsa. Illatus.ori obiectus. Expulsus.a contrario spiritu: uel ui aquæ. Cæteris eiusdẽ generis. ut amullis. Hians.manifestus:apertus. Illa. uasa collo angusto. Prona. in os conuersa.

Momentarium

& uesceris:atq; etiá ex ipso fonte (nam est frigidus)potas:interim ille certis:dimensisq; momẽtis:uel subtrahit̃:uel adsurgit.annulũ : seu qd aliud ponis in sicco aluit̃ sensim:ac nouissime operitur:detegitur rursus:paulatimq; deserit̃.si diutius obserues:utrunq; iterum: atq; tertio uideas. Spiritus ne aliquis:occultior os fontis:& fauces modo laxat:modo includit : prout illatus occurrit.aut decidit expulsus:quod ampullis cęterisq; generis eiusdẽ uidemus accidere:quibus : non hians:nec statim patẽs exitus. Nam illa quoq; quá quá prona: atq; uergentia p quasdam obluctátis ai.æ moras crebris quasi singultibus sistunt:quod effundunt:an q̃ oceano natura fonti quoq;: quaq; ille ratione aut impellit̃:aut resorbet̃:hac modicus hic humor uicibus alternis supprimit̃:egeriturq;:an ut flumina:quæ in mare deferunt̃ aduersantibus uentis:obuioq; æstu retorquent̃:ita est aliquid qd huius fontis excursum p momẽta repercutiat : an latentibus uenis certa mensura: quæ dũ colligit qd exhauserat:minor riuus & pigrior:cũ collegit agilior maiorq; profert̃.an nescio qd libramẽtũ abditũ & cæcũ:qd cũ exinanitũ ẽ suscitat:& elicit fõtẽ.cũ repletũ ꝯmorat̃:& strãgulat.Scrutare tu cãs(potes.n.)q̃ tm̃ miraculũ efficiũt.Mihi abũde ẽ si satis exp̃ssi qd efficitur.

Sistunt.remorantur. Moras. interualla. Animæ.spiritus.Obluctantis.resistentis. Singultibus.translatum uerbum. Quæ.eadem est natura. Quæ oceano ẽ. mare oceanum:ꝙ uniuersum terrarũ ambit : & medium scindit dictum scribente Theone:& magno etymologico uel quia ὠκέωσ ναει.i.celeriter fluit: uł quia celeriter expeditur:an ꝙ celeriter fertur. dicitur autem comes lunæ:ꝙ cum ea simul senescit. adolescitq;. incremento suo hunc ordinem seruat : primo nascẽtis lunæ die fit copiosior æstus solito:minuitur paulisper secundo: minoremq; uidet eum tercius q̃ secundus: & ita decrescendo ad diez septimum peruenit : rursus octauus dies manet septimo par:& nou⁹ fit similis tertio:decimus quito: & undecimus fit quarto par: tertio queque duodecimus & tertius decimus fit similis secundo: quartus decimus primo:tertia uero hebdomas eadem facit quæ prima : quarta eadem quæ secunda. excitatur autem bis in die semper horarũm.xii.spacio: luna uero crescẽte maiores fiunt ut refert Cæsar in commentariis.Plinius senior etiam i sole causam æstus ponit: apud quem libro secundo & naturam oceani & æstus modum leges:quam rem Curtius libro octauo ante oculos manifestissime refert : ut Strabo : Censorinus : Philostratus : nos uero : quæ a Mella dicuntur super hoc tantum referemus. modo inquit oceani æstus inundat campos : modo late nudat ac refugit: nec adhuc satis cognitum est anhelitu ne suo id mondus efficiat : retractamque cum spiritu regerat undam undique: si(ut doctioribus placet) unum animal est : an sint depressi aliqui specus: quo reciproca maria residant : atque unde se rursus exuberantia attollant.an luna causas tantis meatibus præbeat.ad ortus certe eius occasusque uariantur: nec eodem assidue tempore:sed ut illa surgit: ac demergitur: ita recedere atque aduentare comperimus. Impellitur. exæstuat. Resorbetur. refluit. Hac.ratione.

Oceani natura

Hic humor modicus.hic fonticulus.respectu maris.nam largum fuisse testatur auunculus. Alternis. uicissitudinariis. Supprimitur.retinetur. Egeritur. emittitur. asserit Plinius Gadibus iuxta templum Herculis fontem inclusum ad putei modum alias simul cum oceano augeri:& minui: alias utrunq; contratiis temporibus. Aestu obuio.aqua maris obluctante ui uentorum. Retorquentur. remouentur a mari. Momenta. Breuia spacia. Repercutiat.sistat.remoret̃. Latentibus.terra obductis. Quod. humoris. Exhauserat.emiserat. Riuus:aqua. Agilior.citatior crescente humore. Profertur. exit. Libramẽtum. mensura certa nam librare est libra metiri: libra autem siue libella mensorꝫ instrumẽtum:& librator mensor dicitur. Suscitat.commouet. Elicit.sensim & latenter educit. Fontẽ.aquaꝫ. Strangulat.retinet spiritum: occupat exitum. Satis.manifeste. Expressi.descripsi. Quod efficitur.effectum:& rem ipsam.

Libramẽtũ Libra Libella Librator

IOANNIS MARIAE CATANEI ENARRATIONES IN EPISTOLAS LIBRI .V. C. PLINII CAECILII SECVNDI.

Egatū.Pōponia exhæredato filio Curiano hæredes reliquerat Scdm & quosdā alios:,filius post mřis obitū uoluerat secreto cū Scdo se cōponere:sed re īfecta & ad iurifcōsultos delata:est Curiani cā uisa iniqua. is tñ postulauit cæteros cohæredes:q tpib⁹ metuētes q̄rebant rē sine lite trāsigere·itaq₃ accepta q̄rta hæreditatis pte destitit ille a iudicio. hui⁹ facti Scds author postea a Curiano legatū capiēs nō sine exultatiōe tē cōmemorat apd amicū Seueꝝ: q̄q̄ nō Seuero: sed Arrinio: alii Annio scripiā epl'am codices indicāt.

C. PLI. CAECILII SECVNDI EPISTO. LIBER Q VINTVS.

C.Plinius Seuero.S.

Egatū mihi obučit modicum, sed amplissimo gratius. Cur amplissimo gratius? Pōponia Gratilla exhęredato filio Assudio Curiāo hęredē reliquerat me: dederat cohæredes Sertoriū Seueꝝ prætoriū uiꝝ: alio(q₃ splēdidos equites Ro. Curianus orabat:ut sibi donarē portionē meā: seq₃ ꝑiudicio iuuarē eandē tacita cōuentione saluā mihi pollicebat̃. Rñdebam nō conuenire moribus meis: aliud palam: aliud agere secreto. Præterea nō esse satis honestū donare:& locupleti:& orbo. In summa nō ꝓfutuꝝ ei si donassem: ꝓfutuꝝ si cessissem. esse aūt me paratū cedere: si iniq₃ exhæredatū mihi liqueret. Ad hoc ille:rogo cognoscas:cūctatus paulū:faciam inquā:neq₃.n. uideo cur ipse me minorē putē: q̄ tibi uideor. Sed iam nūc mem̄eto nō defuturam mihi cōstantiā:si ita fides duxerit scdm matrē tuam. ꝓnunciandi.ut uoles ait:uoles.n.qđ æquissimū.adhibui in consiliū duos: quos tunc ciuitas nřa spectatissimos hūit Corælīū:& Frontinū:his circundatus in cubiculo meo sedi. Dixit Curianus quæ ꝑ se putabat:rñdi paucis ego:nec.n. ad erat alius: qui defunctæ pudorē tueret̃. Deinde

Legatū.ꝙ legauit mihi moriēs Curiāus. Amplissimo gratius.lōge carius q̄ si alius mihi amplissimū reliquisset: pp Gratillæ amiciciā: uel qđ postea laudandū cōtigit.

Pōponia Gratilla Pomponia Gratilla.Rustici Aruleni uxor

Equites splēdidi & Illustres Splēdidos eqtes.Hirtius aut Opius appellauit splēdidos ac illustres eqtes(ut opior) a splēdore auri:quo radiant̃: nā pter Tacitus ī rebus Claudii uocat illustres.

Præiudiciū Præiudicio.scdm oratores ꝑiudicioꝝ uis oīs tribus in gñibus uersat̃: rebus q̄ aliqñ ex pib⁹ causis sunt iudicatæ: q̄ exēpla recti⁹ dñr:aut de rescissis patrū testamentis: uel cōtra:in filios cōfirmatis iudiciis ad ipsa₃ cām ptinentibus: unde etiā nomē dictū ē: aut cū de eadē cā ꝓnunciatū est: ut in ptibus centūuiraliū: quæ in duas hastas diuisæ sunt.confirmant̃ aūt ꝑiudicia duobus ꝑcipue:authoritate eoꝝ qui ꝓnunciarunt & similitudine reꝝ de quibus quæritur:ꝙ intendebat nunc Curianus existimās si Secund⁹ suā hæreditatis ptē donasset posse hoc ꝑiudicio repetere ac cohæredibus alis ptes.sed fallebatur. Tacita. secreta inter nos. Saluā mihi.totā redituram ad me. Moribus meis.qui erant sinceri: & itegri. Palā.donare. Secreto. cōuenire ut portio mea restitueret̃ mihi. Locupleti & orbo.Curiano: ne uideret̃ captare hæreditatē. Si donassem. si dedissem ea mente: ut statim uoluissem accipientis fieri: nec ullo casu ad me reuerti: & pp nullā aliā causam fecissem:q̄ ut liberalitatē & munificētiā exercerē:nā hæc ꝓprie Vlp.tradente donatio appellat̃. Si cessissem. Curiano tanq̄ potiora iura hñti.sciamus tñ Paulo rñdente p minorē cām maiori cognitioni ꝑiudiciū fieri nō oportere:maior.n.quæstio miorē cām ad se trahit.& Modestinus titulo de exceptionibus inquit res inter alios iudicata aliis nō obest:nec si is contra quē iudicatū est hæres extitit: ei contra quē nihil pronunciatū est hæreditariā litē ꝑscribi ex ea sñia posse. Exhæredatū. hæreditate priuatu₃. non.n.quæuis exhæredatio summouet filiū a contra tabulas possessione bonoꝝ:sed quæ rite facta est: Vlp.de bonoꝝ posses.scribit:uñ filiis querella supest de inofficioso testō. Ille.Curianus respondit. Cognoscas.examines an iure sim exhæredatus. Cūctatus.rēoratus ut recte cōsiderarē anteq̄ rñderē. Minorē putē.credā me iferiorē æqtate.& iusticia:q̄ tu me putas. Nō defuturā mihi cōstātiā. me futuꝝ cōstantē & fortē. Fides.ueritas. Duxerit.traxerit ī sñiam. Pronunciādi.iudicādi. Vt uoles ait.facies inquit Curiāus ut lubet. Adibui ī cōsiliū.pticipes cōsilii mei feci.Sptianus erat mos ut cū Adrianus causas cognosceret & senatores & equites ro.in cōsiliū adhiberet. Tūc.Domitiani tpibus:nā hāc epl'am sub

Spectat⁹ Traiano scripsit. Ciuitas nřa.Roma:qa donatus fuerat urbe ro.Scds. Spectatissimos: probatissimos: uocabulū sane ad iurifcōsultos relatū. Corœliū.Corœliū Rufu₃.Frōtinū.Iuliū Frōtinū:relege utrosq₃ ī ꝑcedētibus.His circūdatus.medius iter hos duos:an magis cōsilio hoꝝ mūitus.Pro se.ī rē suā. Pudorē

honestatem:decus:oēs.n.hæredes uel eos q loco hæredū sunt officiose agere circa defunctos cōuenit te-stat Paulus Iurisconsultus. Defunctæ.Pōpōiæ.Gratillæ. Et ex cōsilii snia.i.cōsuluerāt mihi Corœlius: & Frontinus dixi quæ sequunt:legit ēt. Hæc cōsilii snia.fuit.s.in eundē sensum: ī quē superior lectio.

Multas causas.in authētica titulo:ut cū de appellatiōe cognoscit cap.aliud quoq: Iustinian9 cauit ne cui patri uel matri:auo uel auiæ proauo uel proauiæ liceret suū filiū uel filiā uel cæteros liberos exhære-dare:nisi si pbabant ingrati: & igratitudinis causas parētes i suo testamēto inseruissent: quaꝝ primam

secessi:& ex co nsilii snia: uidetur inquā Curiane mr̄ tua multas habuisse causas irascēdi tibi. Post hoc ille cū cæteris subscripsit centūuirale iudici um:mecū nō subscripsit. Appetebat iudicii dies: cohæredes mei cōponere:& trāsigere cupiebāt n. diffidētia cāæ:sed metu ipsoꝝ tēpoꝝ. Verebāt: q uidebāt mltis accidisse:ne ex cētūuirali iudicio capitis rei exirēt. Et erāt qdā ex illis qbus obiici & Gratillæ aīcicia:& Rustici posset:rogāt ut cū

dicit eē si quis parentibus manus intulis-set: si grauē: & inhonestā iniuriam eis in-gessisset:si eos in criminalibus causis:quæ non sunt aduersus principē:siue remp.ac-cusasset: si cū maleficis uel maleficiis uer-saret: uel uitæ parentū suoꝝ per uenenū aut alio mō insidiari tentauerit: si nouer-cæ aut concubinæ patris sese permiscue-rit:si delator cōtra parentes extiterit & p suam delatiōem:grauia eos dispendia su-stinere fecerit:si fideiussionem incluso p-stare noluerit.si phibuit parentē suū con-dere testamentū:si pter uoluntatem illius inter arenarios:& mimos se filius sociauo-rit:& permanserit:& reliquæ:q ibi latius referuntur. Ille.Curianus. Hoc nostrum factū. Subscripsit Scribere centumuirale iudicium cū cæteris.citauit:& accusauit cæteros cohæredes apud centūuiros. nā scribere Subscri-siue subscribere signat accusare: & denūciare: quare Terētius dixit tibi scribā dicā.i.denūciabo tibi ac- bere cusationē.Martialis ī pfatiōe libri.i.nec epigrāmata mea scribat.i.accuset. Apuleius ī defensiōe magiæ docet accusatores porrecto libello solitos fuisse se subscribere:causidicos se ascribere.sed aperti9 Paulus de accusatiōibus:& iscriptiōib9.ubi pbet ordinē libelloꝝ iscribēdoꝝ:subscribere inqt debebit is q dat libellū se pfessum eē:uel alius p eo si litteras nesciat: Vlpian9 ibidē si cui crimē obiiciat pcedere debet i crimine subscriptio:q res ad id inuēta ē:ne facile quis psiliat ad accusationē: cū sciat iultā sibi accusa-tionē nō futurā:& de furtis.meminisse oportebit nūc furti plærunq criminaliter agi:& eū q agit in cri-mine subscribere:& de priuatis iudiciis:si extra ordinē eius rei pœnā exercere uelit:tunc subscribere cri-mē oportebit. Athenæus ubi de phasianis agit δημοσιά σε γράψομαι.i. publice te accusabo. Alex.ip. ad legem Flauiā.subscriptio:& accusatio: & snia necessaria est. Seneca Libro.iii. de beneficiis manifeste subscriptionē pro accusatione posuit:ibi:& delatoriā subscriptionē cōponeret. Pedianus subscriptores uocat:q adiuuare accusationē causidici solēt:quos oportet submissius agere:q̄ dicit ille.quē sequuntur. secūdaꝝ igit munus exequuntur non solū carthaꝝ cā:atq iuuādi accusatoris:sed ēt ut nō facile corrū-pant indifferenter autē omnis: qui aliquid scripsisset: uel cuius noie scriptū fuisset scriptor a ueteribus dicebatur quare inuenies Horatium scribere usum pro mutuo accipere: & rescribere pro restituere. nā qui mutuo accipiunt solent chirographum creditori scribere:qui recipiunt creditam pecuniam subscri-bere. Tranqui.pro subnotare usus est:cum Pinariū inquit equitem subscribere quædā animaduertisset Augustus.&.M.Tullius pro cluentio sæpenumero censorias subscriptiones pro notis: & iudiciis censo-riis Marcellus.ff.primo pro consentire:non.n.aliter uoluntati eius: qui arrogare pupillum uolet etiam: & si causam eius ob alia probauerit subscribendum erit:in quem sensum frequenter usurpat Vlpian9. Collumella autem libro primo pro fauere.q si uoto inquit fortuna subscribit: agrum habebimus salu-bri cælo. Cæteris.cohæredibus meis. Mecum non subscripsit.me non citauit: mihi non denūciauit. Appetebat.adueniebat: appropinquabat. Liuius.iam uer appetebat: cū Annibal ex hibernis mouit. Appetere

Componere.concordare:conuenire sine strepitu:& figura iudicii. Transigere.conficere rem. Vlpia-nus ad senatusconsultum Tertullianum. transacta debemus accipere bona fide ut ualeat transactio. Paulus de Ver.sig.transacta non solum de quibus controuersia fuerit: sed etiam quæ sine controuersia sunt possessa. Causæ.suæ:quæ bona erat. Ipsorum temporum.Domitiani. Exirent rei capitis. au-dax locutio pro dimitterentur rei:idest ex centumuiralibus causis:quæ erant ciuiles: traherentur in iu-dicium capitale.Capitis rei.accusarentur capitaliter.Labeo existimat capitis accusationem eam esse cu- Capitis ius pœna mors aut exilium esset Terentio authore de iure patronatus. nam capitalia iudicia dicimus: reus quæ ultimo suplitio afficiunt ueluti aquæ:& ignis interdictione:uel deportatione:uel metallo:secundū Iustinianū quarto institutionū. Multis accidisse.qui diffidebāt causæ suæ aduersarios alicuius atrocis criminis reos trahebant in aliud iudicium: q permittebatur: & si contra leges erat: sub auaro: & sæuo tyranno rem gratam illi facturi:si quouis modo fiscum repleuissent. Ex illis.ex illorum cohæredum numero. & Gratillæ: & Rustici amicicia. qui fuerant amici Rustici: & Gratillæ eius uxoris. hanc Do- Cōcordiæ mitianus relegauerat:illum occidi iusserat. In ædem Concordiæ.in curia fuisse:& ibi aliquando sena- templum

tum habitum teſtantur Lampridius: Varro: at Liuius in area Vulcani ſumma nobilium inuidia ædem Concordiæ a Flauio dedicatam prodidit ex mulctaticia pecunia fœneratoribus condemnatis areá feciſſe: cum ad id publica non daretur: quá uouerat ſi populo reconciliaſſet ordines inciditq; in tabula ærea eam ædem tricentis quattuor annis poſt capitolinam dedicatam fuiſſe authore Plinio: Liuius tamen ſecundo bello punico aſſerit. L. Manlium prætorem in Gallia uouiſſe ædem Concordiæ: & biennio poſt a Cn. Pupio & Quintio Flaminio duumuiris in arceʒ faciendam locatam fuiſſe: & per. M. & Cn. Atilium dedicatam. Plutarchus tradit Camillum in tumultu patrum: & plebis ædem concordiæ uouiſſe: & poſt reconciliationeʒ ex decreto in foro erectam. idem tamen poſt necem Gracchorum refert ædem concordiæ ab Opimio extructaʒ tanquá ſi de cæde romanoꝝ triũphaſſet: quare noctu pieri eius aſcriptum: opus uecordiæ templuʒ concordiæ. Appianus ſcribit poſt necem Gracchoꝝ ſenatum iuſſiſſe ædem cõcordiæ in fore erigi. Tranquillus teſtat̃ Tiberium ædem concordiæ dedicaſſe. i monumentis urbis hoc reperit̃ .S.P.Q.R. ædẽ Concordiæ uetuſtate collapſam in meliorem faciem opere & cultu ſplendidiore reſtituerunt. aut igitur neceſſe eſt diuerſas Concordiæ ædes i urbe conſtructas: & diruptas interdum reparatas: aut apertiſſime inter ſe diſſentiunt ſcriptores.

Curiano loquer. Conuenimus in ædem Concordiæ: ibi ego: ſi mater inquam te ex parte quarta ſcripſiſſet hæredẽ: num queri poſſes? quid ſi hæredem quidem inſtituiſſet ex aſſe: ſed legatis ita exhauſiſſet: ut non amplius apud te q̄ quarta remaneret? Igitur ſufficere tibi debet: ſi exhæredatus a matre quartam partẽ exhæredibus eius accipias: quam tamen ego augebo. Scis te non ſubſcripſiſſe mecum: & iam biennium tranſiſſe: omniaq; me uſucœpiſſe. Sed ut te cohęredes mei tractabiliorem experiantur: utq; tibi nihil abſtulerit reuerentia mei: offero pro mea pte tãtumdẽ.

Scripſiſſet. reliquiſſet teſtamẽto ſua manu ſcripto. abſolute tñ ſcribere de teſtamentis accipitur tantuʒ pro relinquere: ná alius pro teſtatore poterat ſcribere ipſo conſentiente. Ex quarta parte. ex quadrante. ſub aſſis noie tota hæreditas notabat̃. cuius partes ſunt: uncia ab uno dicta: ſextás ſexta ps aſſis: quadrans: quarta ps: triens tertia: quincunx quinq; partes aſſis: ſemis dimidiũ aſſis: ſeptunx ſeptẽ unciæ. bes octo: dodrans nouẽ: decuns uł dextans decẽ: deunx undecim. authores ſunt Vlpianus: Iuſtinianus. Priſcianus. Ex quarta parte. Paulus ad legem Falcidiá lex inquit Falcidia lata eſt: quæ primo capite liberá legandi facultatem dedit uſq; ad dodrantem: ſcdo capite modus legatorum conſtituitur his uerbis: quicunq; ciuis ro. poſt hanc legem rogatam teſtamentũ faciet: is quantá cuiq; ciui ro. pecuniam in rep. dare: legare uolet: ius poteſtaſq; eſto: duʒ ita det legatum: ne minus q̄ quartam partẽ hæreditatis ex eo teſtamento hæredes capiant. Vlpi. ff. v. de inofficioſo teſtamento ſcribit quartá partẽ debitæ portionis ſufficere ad excludendá querelam: quarta aũt accipitur deducto ære alieno & funeris impenſa. Iuſtinianus in inſt. eodem titulo. quartá quis debet habere: ut de inofficioſo agere non poſſit: ſiue iure hæreditario: ſiue legati: uel fideicõmiſſi: uel ſi mortis cá ei donata quarta fuerit. uel iter uiuos. ſiue unus hæres inſtitutus ſit: ut idẽ de lege Falcidia teſtat̃: ſiue plures apud eũ: eos ue ps quarta remaneret. Falcidia lex de hæreditatibus lata a. P. Falcidio tribuno iter bella ciuilia Aug. & Antonii Dione memorante: ſed Curianus i nullo prædictoꝝ caſuum fuit: nam omnino a matre erat exhæredatus: quare niſi illa habuiſſet iuſtas exhæredandi cauſas: poterat agere de ioſſicioſo teſtamento. illud addá ex conſtitutione diui Pii quartá partem arrogatis concedi. Nũ queri poſſes? perinde ac ſi diceret nõ: quia id iure feciſſet. hoc aũt agit interrogatio ut neges. Ex aſſe. ex uniuerſa hæreditate. Exhauſiſſet. extenuaſſet: alienaſſet. Quarta legitima pars. ná ſi totam hæreditatẽ legatis aſſumpſiſſet profuiſſet Curiano doli exceptio: ꝙ reſpondet Paulus de iure codicillorum. Quarta repete num queri poſſes? Augebo. uolebat Secundus ut Curianus acciperet quartá bonoꝝ partem a ſuis cohæredibus: nam ſuá portionẽ iam ſibi uſucapione uendicauerat: tamen pro liberalitate ſua pollicetur ſe datuꝝ quartá ſuæ partis. augebo igitur hoc pacto: ſi me unum ex illis quos in iudiciũ uocaſti putauero & mea cum illis cõmunicauero: ſic. n. fiebat quarta maior. Non ſubſcripſiſſe mecum. nõ denunciaſſe: neq; me citaſſe: naʒ ſic interrumpitur uſucapio. Biennium. Iuſtinianus in inſt. titulo de uſucapionibus. Iure ciuili conſtitutũ olim fuiſſe tradit rem mobilem anno ubiq; uno: imobilem biennio tantum i italico ſolo uſucapi. ꝙ ſequentes iperatores emendarunt longius tempus uſucapionibus conſtituendo. Vſucœpiſſe. mihi uendicaſſe uſu lege cauto. ná uſucapio bono publico introducta eſt: ne ſcilicet quarũdam reꝝ diu: & fere ſemper incerta dominia eſſent: cum ſufficeret dominis ad inquirẽdas res ſuas ſtatuti tẽporis ſpacium. eſt aũt uſucapio ſecundum Modeſtinum acquiſitio uel adiectio dominii p cõtinuationẽ poſſeſſionis lege diffiniti. Tractabiliorem. minus grauem. ꝙ fiebat cõmunicata Secundi portione cũ cæteris. Reuerentia mei. quia dum mẽ uenetaris non uocaſti in iudiciũ. & ſic proceſſit uſucapio. Nihil abſtulerit. nullum præiudiciũ iuri tuo ideſt quartæ parti fecerit. Tantumdem. quartam cum cæteris cohæredibus: ut ſcilicet computata uniuerſa hæreditate quarta pars detraheret̃ & Curiano daret̃

Falcidia lex

Vſucapio

Tuli fructum.ſenſus eſt:non ſolũ gaudiũ in aio ſenſi:ꝙ rem honeſtiſſimã feceram: ſed etiam a multis laudatus ſum. Legatũ mihi reliquit.quia in hoc negocio tam modeſte me geſſerã moriens legato modico proſecutus eſt:nam in limine epiſtolæ dixerat.legatũ mihi obuenit modicũ:ſed amplisſimo gratiꝰ. Signauit.monſtrauit elogio de me in teſtamento ſcripto. More antiquorũ.quo modo ſolebant antiqui facere. Blandior mihi.mihi applaudo.mea nimium laudo. Durum.inurbanum.ruſticum. Tam ſapiens.quin ducar gloria:uerus.n.ſapiens cõtentus eſt conſcientia recte facti:non fama. Vt nihil mea interſit.ut credam non intereſſe mea. Teſtificatio. laus præſertim a te amiciſſimo.

Tuli fructum non conſcientię modo:uerũetiam famæ:Ille ergo Curiãus legatum mihi reliquit: & factum meũ(niſi forte blãdior mihi)antiquorum notabili more ſignauit.hæc tibi ſcripſi:quia de omnibus quæ me delectant:uel angunt:non aliter tecum:ꝙ mecum loqui ſoleo.Deinde ꝙ durum exiſtimabam te amantiſſimum mei fraudare uoluptate:quam ipſe capiebam. Neq; enim ſum tam ſapiens:ut nihil mea interſit:an iis:quæ honeſte feciſſe me credo teſtificatio quædã:& quaſi præmium accedat.

C.Plinius Flacco.S.

ACcœpi pulcherrimos turdos:cum quibus parem calculum ponere nec ullis copiis ex laurẽtino:nec maris tam turbidis tempeſtatibus poſſum.Recipies ergo epiſtolas ſteriles:& ſimpliciter ingratas:ac nec illam quidem ſolertiam Diomedis in permutando munere imitantis:ſed(quæ facilitas tua)hoc magis dabis ueniã:quod ſe non mereri fatentur. Vale.

C.Plinius Ariſtoni.S.

CVm plurima officia:tua mihi grata & iucunda ſunt:tum uel maxime:ꝙ me celandũ non putaſti:fuiſſe apud te de uerſiculis meis multum copioſumq; ſermonem:eũq; diuerſitate iudiciorum longius proceſſiſſe:extitiſſe etiam quoſdam:qui ſcripta quidem ipſa nõ

Accœpi. Flacco agit gratias pro turdorum corona. Anniũ Flaccum ſenatorem apud eundẽ inuenies. adhæc ſcimus Valeriuʒ Flaccum poetam per illa tempora claruiſſe:crediderim tamen cum hæc ſcriberet Secundus ab humanis exceſſiſſe in quibuſdam exemplaribus non Flacco:ſed Calphurnio ſcriptam epiſtolam notauimus: ſiue is fuerit Calphurnius Piſo:cuius paulo poſt fit mentio:ſiue Calphurnius Agricola ab Antonino philoſopho miſſus aduerſum Britannos.Calphurnio Ruſo ſcripſit Adrianus:& Calphurnio Flacco: ſecũdum Paulum:quem conſtat perueniſſe uſq; ad Antonini & Seueri tempora. Calphurnium Macrum Secũdus teſtatur ſua tempeſtate uirum clariſſimum. Vlpianus Calphurnium Rufum proconſulem Archadiæ ſub Adriano:ſic Calphurnium Celerianum: Marcellus Calphurnio diuum Piũ & Antoninum reſcripſiſſe: & Calphurniũ Longinum fiſci aduocatum recitat. Turdos. fuerunt inter aues turdi gratiſſimo ſapore i authoribus Horatio & Martiale: tria genera facit Ariſt. libro nono de animalibus. Ponere.reddere. Parem calculum.par munus. Nec ullis copiis ex Laurentino. cum ibi nihil præter tectũ & arenas ſtatim poſſideret ut alibi refert:nullæ ergo erant in Laurentino copiæ. Turbidis tempeſtatibus.quibus non licet piſcari:id autem mare ſæpius contrariis fluctibus incrudeſcebat:ſolcas & ſquillas optimas producebat. in cæteris non admirabile. Steriles.ſine apophoretis. Simpliciter. aperte. Imitantes ſolertiam Diomedis. nullo quantulocunq; munere te dignãtes.In.vi.Iliados rapſodia tradit Homerus Glaucũ & Diomedem poſt congreſſuʒ inter ſe mutaſſe arma:Glaucum aurea:quæ centum bobus: Diomedem ferrea:quæ nouẽ tantum æſtimabantur dediſſe:ꝙ indicat ſequens uerſus χρυσεα χαλκειων εκατομβοια εννεα βοιων. huius rei meminere inſuper Pli.lib.xxxiii.capite primo:& Gellius lib.ii.cap.xxiii.& Mar.lib.viiii.expreſſit.Homeri carmen .M. Tullius ad Atticum libro ſexto recitat. habes inquit ad omnia non ut poſtulaſti χρύσεα χάλκειων: ſed paria paribus reſpondimus & prouerbium inde ortum in ſegaces. χρύσεα αντι χαλκείων διαμειβεσθαι νοσις.ideſt aurea pro æreis permutare noſti. (Quæ facilitas tua) tua ſolita facilitate. Mereri ueniam ideſt aperte ſuum crimen fatentur litteræ meæ.

Flaccus
Calphurnius
Calendus
Diomedis & Glauci arma

CVm.Dum legerentur Secundi epigrãmata apud Ariſtonẽ præſentibus multis:quidã laudarũt: alii ſecus:ꝙ uir tantus laſciua talia publicaret: quibus ab ariſtone cognitis ſcribit Secũdus ſe honeſtas animi laxationes ſequi pſertim in cõponendis uerſiculis:nec id facere ſine multorũ ac maxiorũ uirorũ exẽplo quos plurios cõmemorat:deide cur epigrãmata recitet prudẽter explicat. Verſiculis.hendecaſyllabis. Diuerſitate iudiciorũ.uaria.n.hoium iudicia. Lõgius. in multum tpis & uerborũ. Non ꝓbarent.laudarent. Hæc.laſciua. Scriberẽ.cõponerẽ. Recitarẽ.emitterem.

publicaré. auditoꝝ iudiciú experirer. Seueros paꝝ. molliusculos: tenellos: pruriétes. Comoedias. xiiii. natus annos comoediá graecá cópofuit ut alibi refert. *Mimi* Mimos. oíum gesticulatores: unde & pátomimi appellati: eos q spectasset Apuleio tradéte ridere opus erat: mimiographi aűt mimoꝝ scriptores: e quibus Laberius palmá tulit. Satyricos. q turpia uersu notant: & carpunt. Intelligo dixit non tá pp difficultaté: & figuratú dicédi genus: qd illis peculiare est: q̃ pp turpia. Intelligo igiť lego. Innoxia. cócessa: uel legať innoxiae remissionis in eundé sensum. Hó sum. trahor affectibus. Vt. tanq̃. Talia. lasciua.

improbarent: me tamen amice simpliciterq; reprehenderét φ haec scriberé: recitaréq;: quibus ego: ut augeá meá culpam: ita respondebo. facio nónunquá uersiculos seueros paꝝ: facio: & Comoedias: audio: & specto mimos: & lyricos lego: & satyricos intelligo. Aliqñ praeterea rideo: iocor: ludo. utq; oia innoxiae remissionis gña breuiter amplectar: hó sum. Nec uero moleste fero hanc esse de moribus meis existimationé: ut qui nesciunt talia doctissimos: grauissimos: sanctissimos hoiés scriptitasse: me scribere mirenť. Ab illis át qbus notú est: quos q̃tosq; authores sequar: facile ipetrari posse cófido: ut errare me: sed cú illis sinát: quoꝝ nó seria mó: ueꝝ etiá lusus exprimere laudabile é. An ego uerear (neminé uiuentiú nequá í speciē adulationis incidá noiabo) Sed ego uerear ne me non satis deceat: qď decuit. M. Tulliú. C. Caluú. Asinium Pollionem. M. Massallá.

Doctissimos. in scďa lectione fuit diuissimos. i. supremae fortunae uiros. Doctissimos. cóuenit aűt cú illo Papinii ad Stellá. nec quisq̃ inquit est illustriú poetaꝝ: q nó aliqd opibus suis stilo remissiore pluserit. Grauissimos Sic ꝓcedit Apuleius in oratione pria contra accusatores enúerás uiros grauissimos q scripserant epigrámata. Errare. scribere talia. si tñ error est. Cú illis. exéplo illoꝝ. Exprimere. explicare: referre. Seria. res graues. ná ut in uita: sic í studiis pulcherrimú & humanissimuȝ existimo seueritaté comitatéq; miscere. An ego uerear? quae illi non ueriti sunt. Neminé uiuentiú. multi. n. tunc uiuebant: q in scribendis epigrámatibus excellebát: quos dicit se omittere: ne tanquá grauissimis & sanctissimis uideatur adulari. M. Tullium: quem idem lib. vii. testatur lasciuos uersus composuisse: & ad exemplum eius commotum: ut similes pangeret. C. Caluum. oratorem: & poetam. de uersibus utriusq; satis iam praediximus. *Asinius Polio* Asinium Pollionem. longum esset recésere omnia: quae ab historicis de istis scriptoribus referantur: quare cótenti erimus tantum allegare: quibus ꝓbenť fuisse súmi & oratores & poetae: Asinius igiť Pollio uir cósularis & triúphalis: orator ac historicus isignis & scďm aliquos declamator phusq;: ná tpibus Pópei Magni declamauit in urbe: & Timagenis scholae successor fuit. lxxx. aetatis suae anno í uilla tusculana moriť. eú Seneca poetá appellat: ná tragoedias cópofuisse Tacitus & Hor. méinere: & illius carmé miꝝ in modú Virg. in bucolicis extollit: scripsit aűt multa quoꝝ aliqua recitanť a Suida. alios *Messalla* Polliones plures annotauimus: quos núc consulto omittius. M. Messallá. hic patre. M. Messalla nat⁹ iisdé consulibus: quibus. T. Liuius historicus. minor natu q̃ Cicero orator nullo mó inops: sed non nimis ornatus genere uerboꝝ: prudens: acutus: minie incautus patronus in causis cognoscendis cóponendisq; diligens: magni laboris: multae operae: multarúq; causaꝝ secundú alios nitidus: & candidus quodámodo praeseferens in dicendo nobilitaté suá: quare dignitaté in eo probat Fabius. fuit ingenio exactissimo: & latini sermones diligentissimus obseruator: unde quosdá totos libellos nó de rebus modo singulis: sȝ etiá de litteris edidit. illi uertere graeca in latinú placuit: multaeq; fuerút ad hunc modú scriptae orationes: adeo ut etiá cú illa Hyperidis ꝓ Phirne difficillima ro. subtilitate contenderit. sené adolescens Octauius obseruauit: & in oratione latina sequi conatus est. hic ille Messalla qué triúuiri morte proscripserant pecuniam libertatéq; interfectori policiti. ueꝝ ad Brutú & Cassiú confugiens cú bellicosissima militú parte in cornu Bruti collocatus aduersus Antoniú multa fortiter gessit: defunctis partiú ducibus exercitú p inducias Antonio tradidit: & Octauiú se ꝓscribenté in tanta clade nactus í potestaté suá tñ ut iperatoré iuuit salutiq; restituit traduntq; ab Augusto laudatú: φ licet í cápis philippis Bruti gratia hostis acerrimus sibi fuisset: in actio próptissimú sese ꝓbuisset. iá aűt illi aduersum Sex. Pópeiú Dicaearchiá ꝓmiserat: & primá legioné ad Hipponiú ducere iperauerat: ad illa igiť Messalla inquit ego tibi o Caesar sp melioris: atq; iustioris pris: honorisq; fui. bis consul p annos. lv. auguratú gessit: aquaꝝ ꝑfecturá primus ab Augusto accepit: a quo praefectus urbis prio factus sexto die magistratu se abdicauit in ciuilem potestaté esse contestans ante biennú q̃ moreret ita memoria excidit ac sensu: ut uix pauca uerba coniungeret: & sui obliuiscereť: ad extremú ulcere sibi circa sacrá spiná nato inedia se confecit anno aetatis lxxii. agere in foro coepit iá Cicerone arcé eloquentiae tenente. in iudicio ꝓ Aufidio Seruio. Sulpitio contradixit. cám. Phaselli & Herodis accusantibus iudeis apud. M. Antoniú defendit. Tibullus panagyricú scripsit: í quo Messallá a rebus bellicis & eloquentia laudat: & eius natalé suprema elegia celebrat. Liui⁹

& Macro.Messallæ cognomentũ pluribus exequunt. Qu. Hortẽsiũ.hic cõsularis uir clarus & hũan⁹. Hortẽsi⁹
ꝑtor põpeianas ꝑtes secutus Macedoniã.M.Bru.tradidit.orator plurimũ actiõe ualens:cuius rei fides ẽt ꝗ eius scripta tm̃ itra famã fuerunt.diu oratoꝝ priceps:aliqñ æmulus Cic.existiatus est:nouissime quo. ad uixit scds:nã oibus ferme ætatis suæ oratoribus:nisi.M.Tul.clarior fuit: multa cũ mundicia idutus: amictusꝙ: piscinaꝝ:& pauonũ amator:Cic.de cla.ora.& Val.Max.lib.viii.plurimũ actione ualuisse tra dunt.Catone familiariter usus:cuius uxorẽ Martiã ad ꝑlẽ ipetrauit.Põpeii bona defendit. Põponio Atti co aicus & si senne historico:Luculloꝗ:ut iter se forte ꝓponerẽt:qs poemate: qs orõ ne græca pariter: & latina aliqd opus cõ poneret.Oui.scdo tristiũ oñdit i uersibus

Q uintum Hortensium: Marcũ Brutũ: Lucium Sullam: Q uitũ Catullum: Q uintũ Scæuolã.

Hortensii nõ defuisse lasciuiã:eius tñ carmia ß Gel.credimus:iuenusta quidaꝫ græcoꝝ putarunt. tradit Plutarchus i Bruti uita:cũ Hortensius.C.Antoniũ.M.Antonii i uindictã Ciceronis occidisset:cõpræhẽ. sus postea i philippis a.M.Antonio iugulat.at. Qu.Serenus iquit.sic ẽ Hortensius oli Absumptus:cãis: &.n.cõfectus agendis Obticuit:cũ uox dño uiuẽte periret:& nondũ exticti moreret lingua diserti. M. Brutũ.philosophos ferme oẽs Brutus:sed ꝑserti platonicos attigit:quare i his egregius & multo ꝗ i ora Brutus tionibus ꝑstantior:suffecit ponderi reꝝ:scias eũ sentire quæ dicit:nã grauitatẽ quandã præsefert: uirtu. tibus suis a plærisꝙ amatus:ab amicis desideratus:ab optimis admiratus:hostibus nõ iuisus : clæmẽs & magnanimus:inflexibilẽ mentẽ ad bonũ:& equi cõseruans.eius eloquentiã pluribus.M.Tul.de cla.ora. cõmendat.epl'as scripsit laconico stilo:breuis.n.& astrictus fuit:qbus simpliciter & igenue iudicũ ai sui detexit.librũ de uirtute cõposuit.orationẽ ꝓ Deiotaro rege adolescens dixit:sed ꝓ Milone scripsit exer. citationis cã.Brutũ sept̃ libellos de iure ciui.fecisse Põpom⁹ de origie iuris author ẽ. pueꝛ a se delectũ illustrauit:q postea i sigillis celebratus.meinere Pli.& Mart.i eius amorẽ condita i bibliothecas carmia retulit:nõ meli⁹ ꝗ Cicero:sed felicius:qa illũ fecisse pauciores sciunt.Ouid.lib.i.de ponto si tñ is est: nã multi ꝑ ea tpa Bruti fuere:testat Brutũ poetã doctũ:Doctus:& i ꝑrõptu carmia Brutus hẽt.i Brutũ etiã edita carmia ꝑdit Seneca lib.vi.cõtrouertiaꝝ.M.Bruti uita Luculentissime a Plutarcho descr.bitur. L. Syllã.Sullã quidã legunt ꝙ facilis trãsitus fit.ab.y.m.u.Syllã a colore nomẽ traxisse credit Plutarch⁹: alii Sylla ut Macro.dictũ quasi Sybillã.L.igit Sylla cognomento Felix salibus:& scõmate oblectatus cõmentari. os reꝝ suaꝝ reliquit.post captas Athenas allatã Apelliconis bibliothecã transtulit:i qua fuerant Aristo. & Theophrasti libri q publicati multũ ro.ad philosophiã contulerũt:fuit.n.L.Sylla litteris græcis: & la. tinis pariter doctissime eruditus:facundus:ac igenio icredibili.ut i historiis memorat Salustius.quare ib lud.C.Iulii Cæsaris apud Tranq.Syllã nescisse lras cũ stomacho prolatũ est:ꝙ dictaturã deposuisset:tan Trãq.loc⁹ quã nõ legisset i historiis Dionysiũ sæpe usurpasse hanc uoce tyrannũ pedibus tractũ nõ isidentẽ equo Catullus relinquere tyrannidẽ debere.Qu.Catullũ.Qu.Catullus Loctatius consul cũ Mario de Cibris triũpha. uit:censurã cũ Crasso gessit:ciuilibus negociis ꝗ rei militari cõmodior:syllanæ factionis aliquando pri. ceps:in summo honore apud optimates:& multitudini non iuisus: omniũ uero romanoꝝ mansuetissi. mus:authoritatis:integritatis:æquitatis primus:post dedicatũ a se Capitoliũ: qui somniauit Iouẽ i gre. miũ suũ August. puerũ reposuisse:atꝙ reip.signũ:ꝙ manu gestaret:i sinũ eius collocasse:Catullo non so lum nos latini:sed etiã græci ipsi(Cicero refert)solent suæ liguæ subtilitatẽ:elegantiãꝙ cõcedere. epigrã mata lusisse Gelli⁹ author:apud quẽ sequentes uersus.Qu.Catuli recognoscunt. Aufugit mi anius cre do(ut solet)ad Theotimũ Deuenit.sic est:perfugiũ illud habet.Quid si non iterdixissem ne illuc fugiti. uum Mitteret ad se intro:sed magis eiiceret.Ibimus.quæsitũ uerbũ ne ipsui teneãur. Formido. qd agoꝰ da Venus consiliũ.M.Tullius primo de natura deoꝝ tradit ab eo Rosciũ quendã i deliciis habitũ:i quẽ pulcherrimũ illius epigrãma recitat.Constiterã exorientẽ aurorã forte salutans. Cũ subito a leua Rosci us exorit. Pace mihi liceat cœlestes dicere uestra. Mortalis uisus pulchrior esse dea est. Plutar.& Appia. nus testant iterisse postꝗ Marius ꝓ Catullo rogantibus rfidit:mori oportere. inclusum domi accensis carbonibus se suffocantẽ.Pli.tñ libro.xxxv:scribit iterfectũ ab Amphione.satis constat quẽ Plut. & Ap pianus recitant:non fuisse Capitolini tẽpli dedicatorẽ:cũ is post Syllaꝫ perierit:ar ille uiuo adhuc Sylla: cuius felicitati non obtigit ut capitoliũ dedicaret:cũ id maxie cuperet. Qu.Sceuolũ.Qu.Mutius Scæ. Scæuola uola.P.filius &.L.Crassi socer priceps Romæ in ædilitate sua leonũ simul pluriũ pugnaꝫ dedit: collega Crasso oratori i consulatu:& iteꝝ cũ.L.Cæcilio Metello:cũ uterꝙ de Dalmatis triumphauit : pontifex Max. rom.unus:& igenio:& idustria præstantissimus:nã fuit orator:ac iurisconsultus isignis : q Cicero. nẽ i iure ciuili istituit:unde merito Quitũ Scæuolã libro primo de oratore uocat omniũ doctissimũ:& disciplina iuris ciuilis eruditissimũ:& igenio: prudentiaꝙ acutissimũ: & oratione maxie limatũ: subtilẽ atꝙ iurisperitoꝝ eloquentiũ iurisperitũ eloquentissimũ.plura lege apud eundẽ i lib.de cla.ora. Fab.sa. ne facundiã i Scæuola probat.hunc Marius filius iterfici iussit:& i Tyberi deiici.alteꝝ Scæuolã iuriscõ sultũ recitat Iulius Capitolinus:cuius authoritate & ꝑiculo Ant.ꝑhus ꝑ iura dictauit: & sub eo Pap. & Sruetus iurisconsulti ꝑfessi sunt Ser.Sul.Ser.Sulp.uir priceps: q iterũ ex Põpeiũ unicũ consulẽ creauit in adolescentia uerbis redondantibus:& efferuescẽtibus post.L. Crassi auditor magnificũ illud dicẽdi gẽus Sulpitius

expressit:tantam facoltatem assecutus:ut non æqualibus suis solum anteponeretur: sed cum maioribus
natu compararet nemo enim nec motu corporis:nec ipso habitu:atq; forma fuit aptior:nec uoce pleni
or:aut suauior cuius tanta erat in dicendo grauitas:tanta iucunditas:tanta breuitas:ut posset:uel ut pru
dentes errarent:uel ut boni minus bene sentirent:dicendo perficere:& cum.M. Tullius de claris oratori
bus eloquentiam Sulpitii pluribus prosequatur:contenti erimus:quæ ab eodem pro Murena dicuntur.
Seruius inquit Sulpitius forum secutus est:ius ciuile didicit:multū uigilauit:laborauit: præsto multis fu
it.magna laus:& gratia: hominibus unū
hominem elaborare in ea scientia:quæ sit
multis profutura. Pomponius de origine

Ser. Sulp. Varronē: Torq̄tū: imo Torquatos:

iuris:cum Seruius Sulpitius in causis orandis primum locum obtineret:aut certe post Ciceronem:tradit
de re amici.Qu.Mutium consuluisse:qui quū ois sæpius respondisset:Seruum tñ parum de iure intelle
xisse:quare a Mutio obiurgatus:q; turpe esset patricio:& nobili uiro causas orāti ius:in quo uersaretur:
ignorare:ea uelut cōtumelia Seruius tactus operā dedit iuri ciuili sub Albo Lucillio: sed maxie istruct⁹
ab Aulo Aquilio.Fabius iurisconsultissimū appellat;at Gelio afferente iuris ciuilis author:& bene litte
ratus:nec minus facundus orator.M.Varrone familiariter usus.cum i legatione periisset eius statuā po
pulus ro.pro rostris posuit:& secundum Eusebium i chronicis publico funere elatus est:aūtequā diceret
cōmentariis causas mandabat:& i libros digerebat:cuius tres orationes uidisse testat Quintilianus:qua
rum una erat pro Aufidia:cui contradixit Messalla:hi de quibus loquor cōmentarii ita extabant exacti:
ut ab ipso i memoriā posteritatis uiderent esse compositi:reliquit aūt prope centum:& octuagita libros
authore Pomponio.hoc solo exercitationis genere se exercere solebat:i cōponendis carminibus:nam &
sublimis spiritus attollere orationē poterat:& uerba poetica libertate audaciora præsumunt eandē di
cendi facultatem:quare Oui.secundo tristium monstrat Seruiū aliquando uersibus lasciuisse.Nec minus
Varro Hortensi.nec sunt minus improba Serui.. Varronem.hic mihi concedent lectores ita profunda Varro
nis doctrina postulāte pluribus agere:nec molestū erit illis legere:quæ nos hinc inde inquirēdo nō gra
uarunt:omissis igit rebus bellicis:nam foris pariter ac domi clarus extitit.M. Terentius Varro:scdm Si
doniū alius ab eo qui natus i uico Arace Narbonensis prouinciæ .xxxv.agens annū litteras græcas sum
mo studio edidicit:i latinis præceptorem habuit Lælium uirum doctum:& socer.C.Fundaniū: uir ige
nio omniq; doctrina præstans.L.Aelium equitē eruditissimum:& græcis litteris:& latinis: antiquitatis
q; nostræ penitus litterarū imitatus:eam scientiā per sese etiā auctam pluribus : & illustrioribus litteris
explicuit:quē sensum uoluit optime expressit:omniū ro.doctissimum:linguæ latiæ peritissimū: & omnis
antiquitatis:& rerū græcarum nostrarumq; testant Seneca:& Fabius:plus tñ scientiæ collaturum: q̄ elo
quentiæ:nam philosophum accuratissime doctū:atq; eruditum scribit Apuleius.Macro.in omnibus imi
tatorem Homeri:Gellius doctrinarū multiformium:uariarumq; artiū:quibus humanitas erudita ē:cul
men habuisse.Dionysius in antiquitatibus:suæ ætatis omniū florentium longe peritissimum.Appianus
philosophum:& historiarū scriptorem egregium.eius uiuentis imago posita fuit i bibliotheca:quæ pri
ma in orbe ab Asinio Polione de manubiis publicata Romæ haud minore gloria pricipe oratore:& ciues
ex illa igeniorū:quæ tunc fuit multitudine:uni hanc coronā dante:q̄ cum eidē Magnus Pompeius pyra
tico ex bello naualem dedit.Iulius Cæsar bibliothecas græcas:& latinas:quas maxie posset publicare de
stinans.M.Varroni curā dedit comparandarū:ac digerendarū:q cum esset undecunq; doctissimus:tamē
contumeliose a.Qu.Rhemnio Palæmone porcus litterarū appellatus est.præcepta aūt sapientiæ uersi
bus latinis tradidit:rhetoricorū libros:rerū humanarū:de uita populi ro.epistolarū:de liberis educandis:
Promethei libros:disciplinarū libros nouē:pro Callio:& Fundanio de rebus admirandis:rerū diuinarū:
de uita patrū:de legibus:periplum:imagines septigentorū illustriū uoluminibus suis iseruit : non passus
itercidere figuras: aut uetustatem æui contra homines ualere:Pompeio i consulatu cōmentarium itro
ductorium:quæstiones epistolicas:de aboriginib⁹ libros: unū de architectura:nauales libros: quos dili
genter excoluit:comœdias:satyras:quas alii cynicas:ipse appellauit menippeas a Menippo philosopho:
cuius libros emulatus est:de compositione satyræ:de æstuariis:& plures:quos longū esset recensere:nūc
de agricultura tres extant:quos fecit cum octuagesimū primum uitæ annum ageret:de libris linguæ la
tinæ:siue sermonis latini qd sentiamus consulto nunc supersedimus, unum addā Varronem argonauti
Oui.loc⁹ ca conscripsisse:q colligitur ex primo Nasonis amorū. Varronem: primamq; ratem quæ nesciet ætas: Au
reaq; Aesonio terga petita duci:& idem:imo q; hic optie facit libro secundo tristium satis signanter ex
pressit.Is quoq; phasiacas argon: q duxit i undas:Non potuit Veneris furta tacere suæ : nam & Varro
nis argonautica:& epigrāmata monstrauit.i triumuiratu:& tribunatu clarus: & prætura functus prope
nonagenarius morit:se condi iubens fictilibus doliis pytagorico modo i myrthi:& oleæ: atq; nigræ po
puli foliis.qdam prodiderunt Varronē eiusdē nois quidā a triūuiris pscriptorū ueritū: ne iō mali aliqd:
qle Cina pateret: ppostuisse scriptū:quo id ipsū admoneret:erat aūt tūc trib.pl. quare ipetū carnificū a
se repulisse:& risum excitasse:Appianus tñ refert iter pscriptos relatū apud Calenō clā retentū i uilla:in
Torq̄tus quā Ant.deambulationis cā aliqñ ueiebat.. Torquatū imo Torquatos. primū Torquato cognomentū

indidisse accepim⁹ torquē ex auro hostis galli iduuias:quē singulari certamīe ,puocat⁹ occideat:& torquē detractū collo suo iposuerat:īde cognomē i familiā receptū.igiť torqtos eloqntes adducit:quoru3 prius.L.Torqtus.M.T.referēte elegās i dicēdo:i æstimādo admodū prudēs orator:quē nō tā cito rhetorē dixisses:& si nō deerat oro:quā(ut græci)dñt politicon:ueŗ i eo erāt pluriæ lræ:nec uulgares:sed iteriores qdā:& recōditæ:diuia mēoria:sūma uerboŗ:& grauitas:& elegātia:atq3 hæc oia uitæ decorabat grauitas:& itegritas.fuit āt Pōponii Attici:& Ci.cōdiscipulus bello pyratico:& ciuili iplicitus.eius ac liliæ epithalamiū celebrauit Catul.L.Tor. tñ Gel.subagresti īgenio:& iseſtiuo fuisse testať:& dū cōtra Horten.apđ cōsulū iudicū(qq legaťiudiciū cōsulū)ageret appellasse eū Diony.gesticulariā.ei⁹ filius.T.Tor. doctus uir ex rhodiana disciplia Molōis.

C.Mēmiū:C.Lētulū:Getulicū:Anneū Senecā & Lucanū:& pxime Virginium Rufum:& si nō sufficiūt exēpla priuata:Diuū Iuliū:Diuū Aug.

& a natura ad dicēdū satis solut⁹ atq3 expedit⁹:cui si uita suppeditauisset sublato ābitu cōsul fact⁹ eēt:plus facultatis hūit ad dicēdū:quā uolūtatis:itaq3 studio huic nō satisfecit:offō uero nec i suoŗ necessanoŗ cāis:nec i snia senatoria defuit.at Aulus Tor.Cassii:& Bruti ptes secut⁹: post quoŗ iteritū metu p culsū Attic⁹ tuēdū istituit:ad hūc scripsit Hora.eplām lib.i. C.Mēmiū.C.Mēmius.L.filius pfect⁹ lris: Mēmius
sed græcis fastidiosus fāe:latinaŗ argutus orator:uerbisq3 dulcis:sed fugiēs nō mō dicēdū:ueŗ etiā cogitādi laborē:tm sibi de facultate detraxit:qtū iminuit idustriæ:hæc Ci.de claris oratoribus:& q sequūť:tū ēt.C.&.L.Mēmii fuerūt oratores mediocres:accusatores acres:atq3 acerbi.itaq3 i iudiciū capitisimul tos uocauerūt:p reis n sæpe dixerūt.nā.C.Mēmius tr.pl.Marcū Luculli frēm reū fecit:& cū iudiciū.M.Luculliū euasisset cōuertit accusatione in.L.Lucullū:sed cōspiratōe nobiliū defensus est.hic est ille Mēmius:q dixit Catonē totas noctes ebriū eē:& orōnibus asperrimis isectatus ē Iuliū Cæs.a quo nō minore acerbitate repulsus:sed mox Cæ.i petitiōe cōsulat⁹Mēmio suffragator fuit.Mēmii dura epigrāmata notat Gellius:Ouid.latina lib.ii.tristiū Quid referā Tindæ:qd Mēmi carmen:apđ quos Nomen adest rebus:noibusq3 pudor.ubi tñ qdā p Tindæ legūt Ticidæ.C.Lentulū.C.Lētulus Marcellin⁹ cēsorius nec unq̄ idifertus:& in cōsulatu peloqnes uisus est:nō tardus sentētiis:nō inops uerbis.legiť ēt.Gn. Lentulus q testimonio.M.T.multo maiorē opiōnē dicēdi actione faciebat:quā qta in eo facultas erat:nō pacutus:q̄q̄:& ex facie:& ex uultu uidebať:nec abūdās uerbis:& si fallebat i eo ipso:sic iteruallis:exclamationib⁹:uoce suaui:& canora:admirādo irridebat:calebat agēdo:ut ea q deerāt n desideraret.Ci.alios Lētulos oratores in libello de claris orato.noiat.fuere ptterea alii Lētuli authoribus Cæsare:Liuio:Pli.Plut.quos cōsulto pterimus. Getulicū.cū Caio Getulico inimicicias gessisse lib.iiii.naturaliū qōnum adfirmat Seneca:apud aliū quēpiā nihil adhuc de illo cōpi.pter unum Mart.q in pfatiōe libri.i.asserit Getulicū epigrāmata scripsisse.Anneū Senecā.Lucius Anneus Seneca Cordubēsis:cuius si singula exeq uellē:formā interpretis excederem: Cyŗ Marylhū Eseminum rhetorem præceptorem:& cōdiscipulum Portium Latronem declamatorem habuit:& Phocionē stoicum in philosophia audiuit:& Attalum:siue:ut alii scribūt:Plotium:Alfio insup Flauio:& Afinio Pollione:ac fere oibus sui tēporis declamatoribus usus:nā superuixit ad multā ætatis:ut potuerit ipso cōtestāe.M.T.audiuisse.primus scholam frequentabat:& ultius exibat:memoria usq3 in admiratione:Neronem pueŗ iam a Claudio adoptatum ab exilio reuocatus senatori præceptis eloquentiæ instruere conatus ē:per aliquod tēporis apud Agrippinam:& mox Neronē cū Bruto potēs plurimū studii in eo fuit:multarūq3 reŗ cognitio:in qua tñ aliqñ ab his:qb⁹ iquirenda qdā mādabat deceptus est.natus īgenio amœno:& ipis illius auribus accōmodato:tractauit omnem fere studioŗ materiā:nā plura scripsit:q̄ nūc extēt: i dicendo copiam præ se tulit:at in philosophia paŗ diligēs:egregius tñ uicioŗ insectator:multæ in eo:claræq3 sniæ:multa ēt moŗ gra legēdo:sed in eloqndo corrupta plæraq3 uelles eū suo igenio dixisse:alieno iudicio:sane fractū dicendi genus habuit:ac ab antiquis defluxit.potiores se nimiū icessit.lege Gellium lib.xii.cap.secundo.poemata Fab. prodēte scripsit:nam ād gratuita carmina deflexit:q ansam dedit delatoribus tanq̄ laudem sibi assisceret:postq̄ Neroni amor eoŗ euenisset.mortēs sibi hoc epitaphium cōdidit.Cura:labor meritum:sūpti p munere honores i tesalias post hac solicitate aias.Me procul a uobis deus euocat:illicet actis Rebus terrenis hospita terra uale.Corpus auara tamen solemnibus accipe saxis.Nanq3 animam cælo reddimus: ossa tibi Sidonius Apollinaris hendecasyllabo ad Felicem ex professo docet tragœdias ab altero Seneca scriptas. uitam & mores:fortunā:mortis causas:& genus cum uxore Paulia:si qs reqrit legat Tacitū:Dionem:& diuum Hierony.a priorib⁹ dissentientem. Et Lucanu3.Anneus Lucanus Mella Gallionis:& Aciliæ filius conituait i Neronem:q famam eius carminum imperator uanus ostentatione premebat:phibuit: atq3 oftētare.scriptor i dicēdo ardēs:& cōcitatus:& sentētiis clarissimus.Qui iudice magis oratoribus:q̄ poetis cōnumerādus:Mart.secus sentiēte:& libro.x.attestāte:lusisse iterdū epigrāmate cū ad uxorē illius Pollā scribit.Cōtigeris regia meos si Polla libellos:Nō tetrica nřos excipe frōte iocos.Ille tu⁹ uates Heliconis glia nři:Pieria caneret cū fera bella tuba:Nō tñ erubuit Lasciuo dicere uersu: Si nec pædico Cotta:qd h facios. Proxieq3 nō mlto āte Virginius decesserat:de quo supra copiose. Priuata.resp.

Getulic⁹ Seneca — Lentulus — Lucanus — Priuatu3

Cæſaris carmen

ctu ĩpatoꝝ:ſic uſurpat in panagyrico:nã alias oẽs fuerãt ĩ magſatu. Diuũ Iuliũ.C.Iulius Cæſar dicta tor poema reliqt:cui titulus iter:puer:& adoleſcẽtulus q̃dam ſcripſerat:ut laudes Herculis:Oedipi tragœdiá:dicta collectanea:Tacitus aſſerit eũ feciſſe carmina:& ĩ bibliothecas repoſuiſſe:apud quẽ:& Cic. Hirciũ:Fabiũ:Tranqui.Plut.Gelliũ multa de illius eloquentia:& ĩgenio diſerunt. Diuũ. relatus eſt in deoꝝ numeꝝ nõ ore mõ decernentiũ:ſed & pſuaſione uulgi.ſiqdẽ ludis:quos primo cõſecratos ei Auguſtus edebat:ſtella crinita p ſeptẽ dies cõtinuos fulſit exoriẽs circa.xi.horá : creditũq; eſt aiam eſſe Cæſaris in cælum recepti:& hac de cã ſimula

Díuũ Neruá.T.Cæſarẽ:Neronẽ.n.tráſeo:q̃uís ſcíam:non corrumpi in deteríus:quæ ẽt a malis aliqñ:ſed honeſta manere:quæ ſæpíus a bonís fi unt.Inter quos uel præcipue nũerádus.P.Virg:

Auguſti carmen

chro eius ĩ uertice addiẽſtella. Diuũ Auguſtũ:de cuius.deificatiõe:& ſequẽtiũ(nã: & Titus apotheoſim meruit)in panagyrico refetem⁹.Aug.aũt Cæſar iocos affecta uit:ſaluo tamẽ maieſtatis:pudoriſq; reſpe ctu:nec ut caderet in ſcurrá.Aiacẽ tragœ diá ſcripſit:quá cũ diſplicuiſſet deleuit.Suidas ẽt Achillis tragœdiá addidit.extat adhuc carm̃ illius exametꝛꝝ:quo uetuit Aeneida cõburi.ná fuit poeticæ ſtudioſus Horatii teſtimonio muſas alloquẽtis:Vos Cæſarẽ altũ militia:ſimul feſſas cohortes addidit oppidis.Finire q̃rentẽ labores Pierio recreatis antro. itẽ exametris libꝝ edidit:cui argumẽtũ:& titulus Sicilia:& epigrámaticũ libꝝ modicũ qdẽ:quẽ fere balinei tpe meditat⁹ ẽ:uñ Val.Mart.excerpta ſex carmia ſuo uolumini iſeruit eo epigrámate:cui initiuꝫ:

Neruæ carmẽ

Cæſaris Aug.laſciuos liuide uerſus Sex lege:q triſtis uerba latia leges.Diuũ Ner.Cocceius Ner.q poſt Domitianũ ĩpauit:& nũq̃ uiſus ẽ ridere:neq; ludere iter amicos:epigrámata ſcripſit:& ad eũ Nero op⁹ ſuũ miſit:ac Tibullũ alteꝝ appellauit.ex lib.ix.referá Mart.carm̃.ad eũdẽ Ner. Audet facũdo q carmina mittere Neruæ:Pallia donauit glaucina Coſme tibi:Peſtano uiolas:& cana liguſtra colono: Hybleis apib⁹ corſica mella dabit:Sed tñ:& paruæ nõnulla eſt gr̃a muſæ.Appetiſ poſito uilis oliua lupo.Nec tibi ſit miꝝ modici ꝙ cõſcia uatis iudiciũ metuat nr̃a thalia tuũ.Ip̃e tuas ẽt uerit⁹ Nero dr̃ aures:Laſciuuꝫ iuuenis cũ tibi luſit op⁹.facit hoc loco:& illd ex.viii.lib.Quáta qes placidi:táta eſt facundia Neruæ:Sed cohibet uires:ĩgeniũq; pudor:Cũ ſiccare ſacꝝ largo Permeſida poſſet Ore uerecũdá maluit eẽ ſitim.Pieriá tenui frõtẽ redimire corona Cõtẽtus:famæ nec dare uela ſuæ.Sꝫ tñ hũc nr̃i ſcit tpis eẽ Tibullũ:Car

Titi carmen

mia q docti nota Nerõis hẽt.nec miꝝ Tito Neruá p̃poſitũ:cũ tñ ille prior ĩpauerit: non.n.hoc reſpicit Secundus:ſed qs natu prior. Titum Cæſ.amor:ac deliciæ gñis humani.T.Cæſar latinæ: græcæq; linguæ:uel ĩ orádo:uel in fingẽdis poematib⁹ ad extpalitatem uſq; ꝓmptus:& facilis:ꝙ p̃ter Tráq.Sueto. Pli.ſenior in p̃fatione naturalis hiſtoriæ tetigit ad eundem ſcribẽs:q̃to tu ore pr̃is laudes tonas:q̃to fr̃is amas:q̃tus in poetica es:o magna facunditas.ai.ta aũt mõſtrauerat oblectatũ ſcriptis iocoſis:uerſu Ca tulliano q̃q̃ iſta nõnulli referát ad Domitianũ. Neronem.Domitius Nero Cæſ.puerilib⁹ ſtatim annis

Neronis carmen

aliqñ carmibus pãgendis aium exercuit:ita:ut ineſſe ſibi elemẽta doctriæ oñderet.ĩpator quoq; carminũ ſtudiũ affectauit:cõtracti ſunt qbus aliq̃ pãgendi facultas:nec dũ iſignis ætatis:q cõſidere ſimul:uel allatos:uel ibidẽ reptos uerſus cõnectere ſolebát atq; ipſius uerba quoquo mõ ꝓlata ſupplere:ꝙ ſpẽs ipſa carminũ docuit nõ ĩpetu:& iſtinctu:nec uno ore fluens:ſed Tráq.diuerſa a Tacito ſentit.náq; ad poeticá ꝓnũ fuiſſe:& carmia libenter:ac ſine labore ſcripſiſſe:neq; aliena ꝓ ſuis edidiſſe:ueniſſe.n.ĩ manus ſuas pugilares:& libellos refert cũ qbuſdá notiſſimis uerſib⁹.ipi⁹ chiro.ſcriptis:ut facile appèret ñ tráſlatos.aut dictáte aliquo exceptos:ſed plane q̃ſi a cogitante exaratos:ita multa:& deleta:& inducta:& ſupſcripta inerát.Philo.lib.iiii.ſcriptũ reliqt:Neronẽ hymnos ſcripſiſſe:& mltas tragœdias tráſtuliſſe:Sue. Neronis carmia in theatro recitata táta uniuerſoꝝ lætitia:ut ſupplicatio decerneref:atq; ps carminuꝫ aureis lr̃is Ioui Capitolino dicata ſit.Dion addit poemata troica a ſe compoſita in theatro ſpectáte populo recitaſſe:& deſtinaſſe res ro.carmibus mádare.Tráq.iqt in Domitiáo extat poema Neronis ĩ Clodiũ Pollionẽ p̃toriũ uiꝝ:ꝙ iſcribiſ Luſcio.Tacit⁹ aũt Nero Quitianũ molli corpe ĩfamẽ ꝓbroſo carmie diffamauit. Tráſeo.omitto. Corrũpi.maculari. Malis.hoibus. Sæpi⁹.frequẽti⁹.ab uſu bonoꝝ

Virg. priapeia

firmaſ argumẽtũ. Quos.bonos. P.Virg.poeta latinoꝝ maxius:cui⁹ hæc ĩgẽs laus:ꝙ auditis illi⁹ in theatro uerſibus ſurrexerit ppl's:& forte p̃ſentem:ſpectátemq; Virg.ueneratus ſit:ſic q̃ſi Aug.reliqt ẽt priapeia laſciuũ admodũ carm̃:ꝙ Angelus Poli.uir magni nois ad Ouid.tráſferre conatus:nõ tñ ꝓ cõpto:ſꝫ in ambiguo ubiq; legẽtiũ iudicio rẽ ipſá reliquens:& Senecæ unicũ exẽplar mendoſũ ſignificans:ꝙ.ſ.in cõtrouerſiis illius reciteſ iſte uerſus tãq̃ Ouidii:Dũ timet alterius uulnus ſepta loci:q ſ ác extat ĩ carmie: cui titulus ẽ Priapus:hic lectorẽ admonebo ut cõferat lib.vii.p̃fatiõem ĩ declamationibus cũ illa:quam eádẽ lib.quarto cõtrouerſiaꝝ repetit:ex hoc facile iudicatur⁹ q̃tũ cæteris ſcriptis cõſidere poſſit:ná non ſolũ uerba ĩmutata:uocabula máca:ſed multos utriq; uerſus abeſſe depĥẽdet q̃re illi corrigẽdũ cẽſeo Virgilia.illd:nec legeñ Ouidia.addo inſup Fabiũ Quinti.lib.x.ſcribere Senecá falſũ ĩ cognitiõe reꝝ alĩ qñ ab iis:qb⁹ igrẽda qdá mádabat.nec ĩ hac re mior ẽ apd̃ me Secũdi authoritas q̃ Senecæ:cũ ex p̃cedẽtib⁹ apte colligaſ:Virg.publicaſſe laſciua epigrámata:ut omittá Donati:& Seruii teſtimoniũ nõ ſpernẽdum.ad hæc in antiquo Diomedis codice ubi de uariis carminum generibus agit referatur Virg.in plu

ſionibus ſuis uſum carmine priapeio:& ꝓ cõperto habeam ſi huius oratoris exactiſſimi ſniam aſaduertiſſet Politianus totis pedibus in nſam cõceſſuꝝ. q̄q̄ apertiſſime hoc ꝓfeſſus ſit illa ſylua:cui titulus eſt Manto eo carmine:Nec te Lampſaciũ pudeat luſiſſe Ithyphallũ.ita ut ſuo gladio ſemet cõfoderit.leuia .n.illa:& facile trãſeunda:ꝙ dictus ſit Parthe.a uerecũdia oris:nihil.n.ꝓhibet(ut refert Pli.)ſanctiſſimos uiros talia ſcriptitaſſe:neq; inficias eo Oui.ſcripſiſſe epigrãmata:quæ ſi intercideie(nuſq̄ nãq; apud ullũ naſonis iuſtũ uolumẽ reperiſ)cur hac rõe priapi luſus illi aſcribũt?cui⁹ ſtilus grauior: & abſolutior magis Virgilianæ maieſtati:& plenitudini:q̄ Ouidianæ exuberãtiæ ne dicã redũdãtiæ cõuẽit.ẽ.n.abſolutũ ꝙ i ſuo gñe pfectũ ẽ neq; illd Ride ſi ſapis o puel.ride ſit i priapeis:ſed Inſulſiſſima qd puella rides?cuius ſenſus diuerſus eſt a ſupiori. Cor. Nepos. relege i p̄cedẽtibus ex idice q̇ uolueris facile iuẽtur⁹.

Cor. Nepos:& prius Ennius:Actiuſq;. ñ qdẽ hi ſenatores:ſed ſanctitas moꝝ nõ diſtat ordinibus. Recito tñ:qđ illi an fecerit neſcio:ſ; illi iudicio ſuo poterãt eẽ cõtẽti.mihi modeſtior conſtantia eſt:q̄ ut ſatis abſolutũ putẽ:qđ a me ꝓbeẽ. Itaq;

Prius.qa ãtiqores ſũt Enni⁹: & Actius Virg.& Nepote. Ennius. Qu. Enniũ ortũdũ fuiſſe a Rhudiis urbe græca iuxta Tarentũ lib.vi. notat Strabo:ſic Põpõius Mella:quem locum Pli.ſingulari numero protulit:Eutropius Tarẽti natum quam rem uidetur idicaſſe Gellius libro.xii.cap.ii.mẽdam apertiſſimam uideo apud Apuleium prima oratiõe Apologiæ:ubi ſcribit Quitum Ennium Hædeum phagitica uerſibus complexum:& inumerabilia piſcium gña:quæ.ſ.curioſe cognorat:enumeraſſe.nam Rhudinum:aut Rhudiẽſem reponẽdũ arbitramur.editus igitur Ennius.M.Tullio referẽte ſequẽti ãno:quo.C.Clodius Cæci filius:&.M. Tuditãus cõſulatum geſſere ſtatim poſt primum bellum punicum:contentus unius ancillæ miniſterio:ſuper qua:& Ennio:ac Naſcica Cicero libro ſecũdo de oratore rem iocoſam narrat:donatus ciuitate a Qu.Nobiliore:ſe habere tria corda prædicabat:ꝙ loqui græce:oſce:latine ſciret.uirum certe magnum fuiſſe prodit Se.ſed eius uerborum ſitum repræhẽdit.M.Tullius de optimo gñe oratorum ſummum epicum poetam aſſerit:qui ãnalibus ſuis romãorum geſta metro complexus primus latiorum:ſi Porphyrioni credimus:ad heroici uerſus imitatiõem aſpirauit:uino icaluit:& ſic ad carmẽ prodibat.author Horati⁹ i epiſtolis.etiam ſatyras edidit.eum propter ãtiquitatem ſuſpiciẽdũ putat Fabius.ex teſtimõio Gellii.T.Helius Scillo dicere ſolebat fuiſſe Ennium mẽſæ:& ſermonis:ac reꝝ ſuarum liberalem: poſt maxima officia quibus i ſenatu:& i foro toto die diſtrigebatur:ſolitũ ueſpera nõ modo de rebus magnis:ſed etiam paruis:ac iocoſis eloqui:iterdum carmẽ cum bile:plærũq; bonum:& cum uoluptate:& gaudio euomuiſſe:ſuaui facũdia(ut illa ætas tulit)præditum:ſuo cõtẽtum: & opportune locutum:uiru; paucoꝝ uerborum:antiquorum morum:q̄ nouorum ſcientem:humanum:diuinumq; ius callẽtem:qui multa loqui:tacereue poſſet:moritur.M.Cornelio Cethego:&.P.Tuditano coſſ.q̄q̄ Varro diligẽtiſſimus antiquitatis iueſtigator exiſtimet in hoc erratũ:Ennii uitã lõgius producẽs:nã p̄tore.C.Sulpitio Gallo ludos Apollini faciente cum Thyeſten fabulam docuiſſet.Qu.Martio:& Gn.Seruilio coſſ.mortem obiit ſcdm.Qu.Serenum articulari morbo dũ nimium uino indulget:cuius epitaphium recitat Cicero i Tuſculãis.Aſpicite o ciues ſenis Ennii imaginis urnam:Hic ueſtrum pinxit maxima facta patru;:Nemo me lachrymis decoret:nec funera fletu Faxit:cur?uolito uiuus per ora uiꝝ. Tranqui.alium Ennium ſcriptorem poſteriorem a poeta:&.M.T.pro Cluẽ.Enniũ quẽdã egentẽ cõmemorant. Actius. L.Actius ſiue Accius(na; utraq; lectio frequens circumfertur)poeta tragicus Pacuuio iunior iiſdem tamen temporibus: quorum congreſſum Tarenti enarrat Gellius libro.xii.cap.ſecundo:utriq; ſcriptores clariſſimi grauitate ſententiarum:uerborumq; pondere:authoritate perſonarum:cæterum nitor:& ſumma in excollendis operib⁹ manus magis uideri poteſt temporibus ipſis defuiſſe:uirium tñ Actio plus tribuitur: Pacuuium uideri doctiorem:qui eſſe docti affectãt:uolũt.quare inquit Oratius in epiſtolis.aufert Pacuuius docti famam ſenis Accius alti:fuit.n.in Accio ingenii altitudo:& ſublimitas uerboꝝ:cuius carminibus:qui ſtudioſe delectarenẽ:non modo uerboꝝ uirtutes:ſed etiã figurã eius uidentur ſecũ habere tanto honore habit⁹ apud romanos:ut.P.Mutius eum:qui.L.Actium poetã ſine præfatione honoris nominauerat:condemnauerit in camœnarum æde maximam ſtatuam ſibi poſuit Accius:cum breuis admodũ eſſet.utrorũq; nimiam obſoletam antiquitatem Mart.irridet.Attonituſq; legis terrai frugiferai. Actius quicquid Pacuuiuſq; uomunt. omitto alios actios domi foriſq; claros:ne legentium aures multitudine rerum opprimam. Hi.P.Virg.& reliqui non fuerunt ſenatores:ut qui ſenatum ingrediendi:& ſnias dicendi ius haberent:quidam tamen autumant Pacuuiũ:& Cor.Nepotem fuiſſe ſenatores. Sanctitas morum.honeſta:& integra uita. Non diſtat par eſt. Ordinibus.illis qui geſſerunt magiſtratus certo ordine dari ſolitos.ꝓprie tñ in dignitatibus ordo equeſtris:& ſenatorius dicĩ. Vitru.in ſtructiõe muroꝝ lapidũ ordines:& Colu.ordĩes angulares in agris. Virg.de remis dixerunt.de ordinibus in militia libro.vi.referemus. Recito.cõmitto iudicio audiroꝝ:legẽdo ea. Fecerint.recitauerint. Iudicio.ꝙ optimũ erat.nec ĩdigebat alioꝝ cẽſura. Cõſtãtia.fiducia. Modeſtior.timidior.cautior. A me.ſolo:& ñ ab aliis:q̄ſi diceret ñ ſũ iudicio meo cõtẽt⁹:niſi ẽt alioꝝ experiar. Has rcitãdi cãs ſequor.moueor his rõib⁹ad recitãdũ.

Ennius

Actius

Ordo

Intendit acrius reuerentiā auditoꝝ scriptis suis.diligentius scripta sua examinat:qa reuerek auditores: nā auditoꝝ reuerētiā passiue accipi uolo:hoc magis placet:q̄ ꝙ recitādo facit auditores magis reuereri scripta sua. Intēdit.auget. Ex cōsilii sn̄ia.ex certa audiroꝝ sn̄ia:quos adhibuerat in cōsiliū.q̄re Mart. xii.inqt si quid est in meis libellis:qđ placeat dictauit auditor.legimus etiā ex cōsiliarioꝝ sn̄ia. Perspicit.aīaduertit recitator. Ab humanitate.ab hoie.sicut diximus antiquitatē pro antiquis:mortalitatem pro morte:ita humanitatē pro hoībus:ꝙ dicendi genus probat Quinti.in suis institutionibus. Adeo.tantū per ea signa cognosco auditoꝝ iudicium. Eadē illa.quæ audiuit recitari a me. Præteriisse a libro exæmisse. Disputo.examino:cōsidero. Populū.omnimodā multitudinē. Auditoriū.locū publicū ad audiēdum structū. Amicos.præcipuos quosdā. Quos amicos. Habere.iudices suoꝝ scriptorum.

Es.Tuscilli Nominati:& auaritiam fœdā:& incōstātiā notat:qui cū a Vicētinis pro aduocatione pecuniā accepisset: fideȝ fefellit. Valeriano scribit epl'a:iuenio Va

Valeria. lerianū Seruilianū:Valerianū Pollionem: Valerianū ducē militū p̄torianoꝝ:ac eiusdem nominis iperatores duos recētiores.

Solers Solers.propriū uiri:alias quasi totus arte consistens:& in omni re prudens. In agris suis.ruri:ubi suos agros habebat.

Nūdinæ Nundinas.nona die romāi fora: quas nūdinas uocāt cōstituere:quaꝝ cōuētus manifesta rō:ut nonis tm̄modo diebus urbanæ res agerētur:reliquis administrarētur rusticæ:inde nūdina romanoꝝ dea a nono die nascentiū:qui lustricus appellatur: nuncupata.priscis enim temporibus proceres ciuitatis in agris morabantur:& cuȝ consilium publicum desiderabatur: in senatum a uillis accersebantur : Plut.tradit nundinas Saturno consecratas:ꝙ custos: & felicitatis cā ille deus esset:& nihil aliud esse:nisi cōuentū ex agro in urbem emēdi uendēdiue gratia: quem mercatum uulgo nominant.nundinaꝝ institutum alii ad Romulum referunt:alii exactis iā regibus celebrari cœpisse:quia plærīq; de plebe repetita Seruii Tullii memoria parentarent ei nūdinis:q̄s primū instituisse Seruiū Tulliū regem prodiderunt:ut octo quidem diebus rustici operas facerēt:nono autem intermisso rure ad mercatū legesq; accipiendas Romam uenirent:& ut scita atq; cōsulta frequētiore populo referrentur:quæ trinundino die proposita a singulis & uniuersis facile noscebātur:unī etiā mos tractus ut leges trinūdino die authore Dionysio promulgarētur:ea re etiam cādidatis usus fuit in comitium nūdinis uenire:& in colle cōsistere:unī coram possent ab uniuersis uideri: sed hæc omnia neglīgētius haberi cœpta:& post abolita.postquam trinūdino etiam ob multitudiem plebis adesse cœperūt frequētes.si cecidissent in anni principem diem uel in nonas:utrūq; perniciosum reipu. putabatur. nūdinis cōcio aduocari neq; agi cum populo poterat:sacræ enim ioui erāt:ideo omnibus nūdinis flaminica in regia ioui arietem imolabāt. Vt autem liceret ius nūdinarum i priuata prædia habere:id priuilegium uel a sēatu uel a pricipe impetrabatur:ꝙ Claudius quamuis imperator tamē a cōsulibus petiit.

Vicētia Vicētinorum legati. Vicētia i regiōe Venetiæ mūicipium a Gallis cōditum prius pulsis Ethruscis a ueteri sede olim paruum deinde sub Veneto imperio ut cætera nobile:& illustre:ubi tamē ortus Cæcina Vitelliāi exercitus dux;&.Qu.Rhemnius Palæmō grammaticus summus testimōio Trāquilli i libello

Tuscill⁹ Nominatus de grammaticis. Tuscillus Nomiatus:de quo paulo post fit mētio:cum exitum totius causæ rescribit. Adfuit.pro Vicētinis aduocatiōem suscepit. Alio senatu.cum primum haberetur sēatus.nam n̄ omnibus diebus cogebātur senatores:Augustum legimus apud Trāqui.sanxisse ne plus quam bis i mēse le

Sēat⁹ qn̄ habereꝭ gitimus senatus ageretur.s.cal'.& idibus:neq; septembri octobriue mēse ullos adesse alios necesse esset q̄ sorte ductos. Intrarūt.curiam proximo senatu. Aduocato.Tuscillo. Deceptos.a Tuscillo. Lapsi ne uerbo.est ambiguum an imprudenter : & inconsiderate dixerint se deceptos ab aduocato suo.

has recitandi causas sequor:primum ꝙ ipse q recitat aliquanto acrius scriptis suis auditoꝝ reuerentiam intendit.deinde:ꝙ de quibus dubitat:q̄ si ex consilii sn̄ia statuit.Multa etiam a multis admonetur:& si non admoneatur:qđ quisq; sentiat perspicit ex uultu:oculis:nutu:manu: murmure: silentio:quæ satis apertis notis iudiciū ab humanitate discernunt.Atq; adeo:si cui forte eoꝝ:qui interfuerūt:curæ fuerit:eadem illa legere:intelliget me quædam aut cōmutasse : aut præteriisse. fortasse etiam ex suo iudicio quis ipse nihil dixerit mihi.atq; ita hæc disputo : quasi populum in auditorium:non in cubiculum amicos aduocarim:quos plures habere multis gloriosum: rep̄hensioni nemini fuit.

C.Plinius Valeriano.S.

Es parua:sed initiū nō paruū.Vir p̄torius Solers a Sēatu petiit ut sibi istitueret i agris suis nūdinas p̄mitteret.Contradixerūt Vicētinoꝝ legati.Adfuit Tuscillus Noiat⁹:dilata cā ē alio Seatu.Vicētini sine aduocato itrauerūt:dixerūt se deceptos:lapsi ne uerbo:an

Nepote. Licinio Nepote. Quem docuissent. cui aduocato causam suam exposuissent: unde. M. Tullius inquit aduocatos totam causam solitos a clientibus discere. Quem prius. docuerant scilicet Tuscillum Nominatum. Interrogati. iterum Vicentini a prætore. Gratis adfuisset. patrocinium gratuitū: & sine mercede Nominatus præstitisset. Sex milibus nummum. suscepisse causam sextertiis sex. Rursus. pro secunda aduocatione qua Vicentinos fefellerat. Postulauit. coss. petiuit. Vlpianus autem de damno infecto: postulare inquit dicitur pro tribunali petere: non alibi: latius tamen. ff. tertio declarauerat quid esset. postulare. s. est desideriū suum uel amici sui in iure apud eum: qui iurisditioni præest exponere: uel alterius desiderio contradicere. Induceretur. in senatum uocaretur Hactenus. huc usq̧ processit causa. Auguror. cōiecto. Res. Tuscilli causa. Minima. nō maximi momēti. tacita: & cōmota: minima: & latissime. exornatio contrarium. est alia lectio non improbāda. Ex minimo commota idest ex causa leui detecta: ut respiciatur ad illd Liuianum: parua scintilla plærunq̧ incendium ingens exuscitat. Serpunt. paulatī extendunt: diffundūtur: augētur. Erexi aures tuas. te intentum ad futura reddidi. translatio a brutis quæ intentionem dirigentes intendunt aures. Virgi. arrectisque auribus astant: sic Terētius translatiue dixerat arrige aures Pamphile. Quandiu. ad tempus refertur. Quā blande. ad modum. ludit Secundus cum amico. Reliqua. secutura in hac causa. Si non. nisi. Virgi. Si non pertesum thalami. Mart. si non sit Næuia mutus erit. Ouidius libro primo metam. si nō Corneus huic arcus: si non foret aure⁹ illi. Ante. q̄ proximus senatus cogetur. Lector. per epistolam meam cognoscere.

Postulare

Si non

quia ita sentiebant. Interrogati a Nepote prætore quem docuissent: responderūt: quem prius. Interrogati: an tunc gratis adfuisset: responderunt sex milibus nummum. An rursus aliquid dedissent: dixerunt mile denarios. Nepos postulauit: ut Nominatus induceretur. Hactenus illo die: sed quantum auguror longius res procedet. Nam plæraque tacita tantum: & minima: commota latissime serpunt. Erexi aures tuas. quandiu nunc oportet: q̄ blande roges: ut reliqua cognoscas: si tamen non ante ob hæc ipsa ueneris Romam: spectatorque malueris esse: quam lector. Vale.

C. Plinius Maximo. S.

NVnciatur mihi. C. Fanium decessisse: q nuncius graui me dolore confudit. Primum q amaui hominem elegantem & disertum. Deide q iudicio eius uti solebam. erat enim natura acutus: usu exercitatus: uarietate promptissimus. Angit me super ista casus ipsius. Decessit ueteri testamento: omisit quos maxime diligebat: prosecutus est quibus offensior erat. Sed hoc utcunq̧ tolerabile: grauius illd: qd pulcherrimū opus iperfectū reliqt. Quāuis. n. agendis causis distringeretur: scribebat tñ exitus occisorum: aut. relegatorum a Nerone: & iam

NVnciatur. Fannii obitum luget in sinu Maximi ob amiciciam. īgeniū: egregios illius mores: & quod testamēto reliquerat hæredes suos inimicos: q̧q̧ īperfectis libris: quos de Neronis sceleribus inchoauerat: decesserat. Fannios ante Secundi tēpora multos annotaui: eius uero ætate nullum præter hunc. Confudit. perturbauit: concussit: affecit. Elegantem. egregium circa mores: & scripta. Disertum. acrem in disputando eloquentia populari instructum. Iudicio. in emendatione meorum librorum. Natura acutus. ingeniosus. q primum in oratore credidit Tullius. Vsu. qui est dicendi magister. Varietate. multarum rerum cognitione: qua maxima facultas paratur. Super ista. præter iam prædicta. Casus. euentus malus. Veteri testamento. olim condito: multo antequam obiret. Omisit. præteriuit: nullo legato dignatus est. Prosecutus est. bñficio affecit: reliquit bonorum hæredes. Tranqui. in Claudio: qui tamen moriens: & in tertiis hæredibus eum ex parte tertia nuncupatum legato: & circa sextertium uicies prosecutus. Quibus offensior erat: quos tum maxime oderat. nam dū scripsit testamētū hæredes instituerat sibi amicos: sed postea inuisis prioribus alios sibi comparauerat amicos: uerum non timens mortem: neq̧ ideo testamentum uet⁹ mutans hæredes reliquit inimicos. Vtcunq̧. quomodocunq̧: aliqualiter. Grauius. molestius: damnosius est. Distringeretur. detineretur: occuparetur. Occisorum aut relegatorum a Nerone. q Claudii patoris necis cōscius Germanici fris Agrippinæ parētis: amitæ Lepidæ: Octauiæ: Poppeiæ Sabiæq̧ uxorū author extitit: p̄terea Antoniæ Claudii: Attici Vestini cōsulis: Auli Plautii: priuignii Rufi Crispini: Tusci nutricis filii: Senecæ p̄cep oris Lucāi: & multoꝝ: quoꝝ noia apd Trāq. & Tacitū referūt: p̄sertim cōiuratione pisoniana: & Vinci ana: in q̄bus ēt damnatoꝝ liberi urbe pulsi: & enecti ueneno aut fame

Fannius

Nero quos occiderit

Subtiles.refer ad acumen ingenii. Diligentes.ad curá ueritatis. Latinos:ad elegantiá. Inter sermonem historiamq medios. stili neq grandioris neq infimi.est auté sermo(q iam prædiximus)oratio remissa & finitima quotidianæ locutioni:historia minor quidem oratione:sed maior sermone. non multo post dicetur in quo differat historia ab oratione. Lectitabantur.placebant.in manibus erant. Acerba.intempestiua:lugubris. Immortale perpetuum.q sit per scripta probata. Nam qui.est duplex sententia: prior magis apparet per contrariam posteriorem. In diem. ad præsens: & instaris commodum.

Indiem.

tres libros absoluerat subtilis:& diligentes:& latinos:atq inter sermoné:historiamq medios: actáto magis reliquos perficere cupiebat: quanto frequentius hi lectitabantur. Mihi auté uidetur acerba semper & imatura mors eorum: qui immortale aliquid parant.ná qui uoluptatibus deditiquasi in dié uiuunt:uiuendi causas quotidie finiunt. qui uero posteros cogitant: & memoriá sui operibus extendunt: his nulla mors nó repétina est:ut quæ semper inchoatú aliquod abrumpat. C.quidem Fannius:quod accidit multo ante psensit. Visus é sibi per nocturná quietem iacere i lectulo suo cópositus in habitu studentis: habere ante se scriniú:ita ut solebat: mox imaginatus uenisse Neroné:in toro resedisse: prompsisse librú primú: quem de sceleribus eius ediderat: eumq ad extremum reuoluisse: idem in secundo ac tertio fecisse:tunc abiisse.expauit:& sic interpretatus est tanq idem sibi futurus esset scribendi finis:q fuisset illi legendi:& fuit idem. Quod me recordantem miseratio subit: quantum uigiliarum:quantú laboris exauserit frustra. Occursant animo mea mortalitas:mea scripta: Neç dubito te quoq eadem cogitatióe terreri pro istis quæ inter manus habes. Proide dum suppetit uita:enitamur:ut mors q paucissima: quæ abolere possit:inueniat. Vale.

C.Plinius Apollinari.S.

nulla habita ratione futurorum. q Columella libro quarto aperte declarat.fructú inquit pleriq q uberrimum præsentem consectantur:nec prouident futuro tempori: sed quasi plane in diem uiuant: sic imperát uitibus:& eas ita multis palmitibus onerant:ut posteritati non consulant. at i dies cum augumento dicitur:ut i dies debilitantur mortalium corpora. Viuendi causas quotidie finiunt.faciút ea per quæ quotidie morte digni sint idest uoluptatibus inuoluti nullam habent iustam uiuédi causam. ide illud Iuuenalis satyricum. Dignus morte perit:cœnet licet ostrea céntum Gaurana: & cosmi toto mergat ahe no.nam hoæ uita & mors iuxta est. Posteros cogitant. posteritatem & imortalitatem ante oculos habent. Extendunt. prorogant:& q maxime longam efficiút. Operibus.laudandis:præsertim ingenii. Nulla mors. etiam si extrema moriátur senectute. Aliquid præclari. Abrúpat. intercidat. Quod accidit.sibi mori scilicet. Per nocturnam quietem. dormiens: in insomniis. Composit⁹.conformatus.

Scriniú

Scrinium.capsam librorum: & armariú scriptorum. Theophrastus:taxus tenuiter secta cóglutinamenta capsis:scriniis:subselliis:atq i totum similibus præstat.Iuuenalis.q scripta:& quot lecture tabellas: Si tibi zelotypæ retegátur scrinia mœchæ. Horatius i epistolis. calamum & carthas: & scrinia posco: libris legatis Sabinus & Cassius scripserunt non contineri bibliothecas:neq scrinia:neq armaria:neq cætera in quibus libri continentur. fuisse ét scrinium unguétorum apothecam docet Pli. ubi scribit Alexandrum expugnatis Darii castris cœpisse scrinium unguentorum. Prompsisse.Neronem exæmisse a scrinio. Ediderat. Fannius iam publicauerat. De sceleribus. scelus gen⁹ est:cuius species plures sunt:ut libido: auaritia:prodigalitas:crudelitas:& uitiorum reliqua: quæ in Nerone fuerunt. Reuoluisse:uoluendo inspexisse a principio usq ad finem. Secundo. libro.

Librorum appellatione

appellatione librorum secundum Vlpianum continentur omnia uolumina siue in charta siue in membrana sint:siue in quauis alia materia. Abiisse. euanuisse ab imaginatione Fannii. Expauit. extimuit hoc uisu. Illi.Neroni. Et fuit idem.nam mortuus est antequam inciperet quartum. Subit miseratio. misereor:& doleo. Exhauserit.sustinuerit exanclauerit. Frustra:quia opus tanquam imperfectum decidet. Mea mortalitas.ne penitus intereá. Mea scripta.quæ imperfecta adhuc contineo domi. Istis: libris: quos i Blatteram componebat:nam libro octauo inquit sæpe te monui: ut libros: quos uel pro te in Blatteram immo pro te & in illum cóposuisti q maturissime emitteres. Suppetit.restat:& facultatem præstat: inde suppetiæ auxilium. Abolere.interrumpere:de medio tollere:quasi dicat hoc fiet si absoluerimus inchoata opera.

Maui. Apollinaris uir doctiſſim⁹ itellexerat Secundū i Thuſculanū/ſuū ſeceſſuꝝ. q̄re ſtudio
motus amiciciæ:cū audiuiſſet orā thuſcoꝝ peſtiferā admonuerat lr̄is ut piculū fugeret:inde
Secundus ſcribēdi oblata materia oppoꝛtuna:& regionis:in q̄ rus erat:ſalubritatē:& uillam
uniuerſam p mēbra deſcribit. Amaui curā.ꝓbaui:& amplexus ſum tuā de me diligentiā.
Meos.in q̄bus agꝛꝝ poſſideo:& mihi ob pꝛocinium caros. Grauis.infeſta:maleſana.ꝙ ſit iſalubris apd̄
nullū alium memini legiſſe. Thuſcoꝝ ora.Strabo lib.v.Thuſci cāpos uſq ad amnē Tyberiꝫ poſſidēt: Thuſcorū ora
quos ad ſolis ortū maxīe fluui⁹ alluit:do-
nec pelagus itret:pte autem ex altera Tyr
rheno atq ſardonico mari ſunt confines:
Thuſcoruꝫ finis ſub ipſis eſt mōtib⁹:q ex
Liguria i Adriaticū ſinū eos quaq uerſū
icludunt:a ꝓprio autem mari capiūt initi
um:atq Tyberi:Thuſciæ lōgitudinē ma-
ximā a Luna uſq Oſtiā per littus ſtadioꝝ
mille duoꝝ & q̄ngentoꝝ eſſe dicunt:Po-
lybius uero nō oia mille.cccc.xxx.inquit.
Per littus extendiᵗ.a Macra fluuio uſq
ad Tyberim. Hi.Thuſci:quos ſum⁹ adi-
turi. Receſſerūt.poſiti ſunt.uerbū hiſto
ricum:& idoneuꝫ. Subiacēt.adhærēt:ac-
colæ ſunt. Appēnino.a tranſitu pœnoꝝ Appenninus mōs
dictum quidā opinanᵗ Appenninū:ꝙ cō-
futat Liui.ab uno uel acri incola iugi ei⁹
cognomētuꝫ inditū aſſerēs.eſt āt mōs.Ita
liæ ampliſſimus perpetuis iugis ab alpib⁹
tendens ad ſiculum fretum:de quo præter
Stephanum Claudianus in laudibus Honorii:Quos Appēninum perhibent:tunc eſſe ferebar Incola: q
ſiculum porrectus aduſq Peloꝝ Finibus ad Liguꝝ populos amplectiᵗ oēs Italiæ:geminum littus ſtrin-
gentia longe:Vtraq ꝑpetuo diſcriminat æquora tractu.Strabo lib.iii.per ipſam Italiam extendiᵗ in lon
gitudinē mons Appenninus ad ſeptem uſq ſtadioꝝ milia. latitudo uero eius inæqualis.ad Genuam
liguſticum emporium rupes appennini coniunguntᵗ alipibus eodem authore libro.v.nam:& Ptolemæ⁹
inquit appennini iuga fere Liguriæ imminent:& ab alpibus incipiunt:deinde uſque ad Anconam pro-
tenduntᵗ:hincq uerſa dum ad Adriaticum inclinanᵗ uſq ad mōtem Garganum ducunᵗ:poſt ad meridi
em iclinata in Leucopetra fines hn̄t.Strabo etiam lib.iiii.uideᵗ appellare montem appenninum:qui ab
Iſtro diſcriminat Italiam a Germania ſuper Carnos ſcribens appenninum icumbere. Saluberrimo.ꝙ
etiam teſtaᵗ Pli.ꝑ uentum boream:qui cæteris purior: & ſanior eſt. Ponas omneꝫ metum.ſecurus ſis
penitus:neq amplius in ulla re mihi timeas. Temperiem cæli.habent iſta locum narrationis:nā propo
nit:quæ deſcripturus eſt. Temperiem cæli.aeris æqualitatem:ubi æſtus: non admodum intēditur.
Regionis ſitum.loci formā:ſane regio maior eſt q̄ locus.Virg.in.vi.Quæ regio Anchiſen:quis hēt,loc⁹ Regio
ſunt qui opinātur regionē a regno dictā:ꝙ ſit magnitudine regni:ſed Pli.cuꝫ Italiā in plures regiones di
uidat:oñdit hoc non obſeruari:nam:& Tranq.refert diuiſam fuiſſe urbem in regiones:& uicos:& apud
Secundum pro tractu illius partis Thuſciæ:in qua idem rus:& agros habuit intelligatur. Villæ.dom⁹
in agris. Amœnitatem.delectationem:amœna dicuntur:quæ ſolum amorem præſtant.ſolius uolupta Amœna
tis plena:quaſi amunia:ꝙ nullus fructus exoluitur:unde nullum uectigal pendētes immunes uocantur:
ut Varro:& Carminius docent authore Seruio. Gelidum.plus eſt q̄ frigidum:nam gelu aquas ſiſtit.
Myrtos.hāc arborē gaudere littoribus ſatis cōſtat.Seruii teſtimōio:& illo:Littora myrtetis grauiſſima. Myrtus
hēt aūt natura ꝑcipuam admirationem ſuccoꝝ in myrto:quando ex una oium olei uiniq bina genera
fiant græcum ei nomen remanet:quo peregrinam eſſe apparet.lege plura apud Pli.lib.xv. cap. xxix.ubi
Hermolaus Barbarus uir alias doctiſſimus cum tria myrti genera prodidiſſe Catonem citat pli. cādidā:
nigram:coniugalem:coniugulum non cōiugalē apud Catonem ſcriptū tradit obſeruaſſe.nos tamen in
uetuſto Catonis codice coniugalem nō cōiugulum legimus.hinc Pli.ſtatim repetit coniugalē exiſtimo
nunc nr̄atē dici.illud magis adnotandū Columellā lib.xiii.duo myrti gn̄a tm̄ feciſſe.tanq̄ Cato. uerba
ſint aliter accipiēda q̄ Pli.ſenſerit:cōiugalē.ſ.myrti albæ:& nigræ epithetū:ꝙ eſſet idōea ad cōnubia:&
nō tertiū myrti genus:nā cōiunctioni ꝑerat Ven⁹:cui hæc arbor ſacra:q̄n & ara uetus fuit Veneri myr-
teæ:quā murtiā iō appellabāt. Alia.arborum ut citrus:cedrus. Lætantur uirent. creſcunt.luxuriāt.
Tepore.moderato calore hæc melior lectio q̄ æſtiuo tempore. Nitidiſſimam.fertiliſſimam.egregiam:
comantem.nitidos enim dicimus uberes:& pingues. Necat.in ſecunda lectione fuit negat id eſt re-
ſpuit.in eundem tamē ſenſum. Non ſæpius.pariter. Vrbe noſtra:aut como:aut Roma:nā merito ſe

Maui curam:& ſolicitudinem tuam:qui
cū audiſſes me æſtate Thuſcos meos pe
titurum:ne facerem ſuaſiſti:dum putas
inſalubris.eſt ſane grauis:& peſtilens ora Thu-
ſcorum:quæ per littus extenditur.ſed hi procul
a mari receſſerunt.quin etiam Apēnino ſaluber-
rimo montiū ſubiacent.Atq adeo ut oēm ꝑ me
metum ponas:accipe temperiem cæli: regionis
ſitum.Villę amœnitatē:quæ & tibi auditu:& mi
hi relatu iucunda erunt.Cælum eſt hyeme frigi
dum: & gelidū.Myrtos: oleas:quæque alia æſti
uo tēpore lætantur:aſpernatur: & reſpuit: lauꝝ
tamen patitur: atque etiam nitidiſſimam pro-
fert. interdum: ſed non ſæpius:q̄ ſuburbe noſtra

romanū facit:& in auentino lauretū fuit.de quo Pli.lib.xvi.cap.xxx.ſcimus per urbis appellationē fine additione alterius uerbi intelligi Romā:q̃re nō uideo cur addiderit nr̃a ſi de Rōa loquiť:niſi tollať nr̃a: [Aura] ꝙ ēt in uno codice manu ſcripto ſublatū uidimus. Clæmētia.caloris.tēperies. Auras.leniter ſpirātes uentos:& ſecunde.apud Ouid.aurā in æſtu ↄptari a uenatoribus legimus. Hinc.ob hanc tēperiē cæli.

Multos.ſi legiť multos ſenſus p ſe māifeſtus:ſi uero mltis ſic ordināda uerba.hinc uideas ſenes auos: & proauos multis.i.multos hr̃e auos:& ꝑauos grandæuos. Proauos.añ auos.

necat. Aeſtatis mira clæmētia:ſemper aer ſpiritu aliquo moueť:frequētius tñ auras: q̃ uētos hēt. Hinc ſenes multos uideas auos: ꝑauoſq;. Iam iuuenum:audias fabulas ueteres:ſermoneſq; maiorū.cum ueneris illo:putes te alio ſæculo natum. Regionis forma pulcherrima.imaginare amphitheatrum aliquod imenſum:& quale ſola reꝝ natura poſſit effingere.lata:& diffuſa planities mōtibus cingiť.Montes ſūma ſui parte procera nemora:& antiqua habēt.frequens ibi & uaria uenatio.Inde crebræ ſyluæ cum monte ipſo deſcēdūt.has iter pingues:terreniq; colles (neq;.n.facile uſq̃ ſaxum:ēt ſi querať:occurrit)planiſſimis cāpis fertilitāte non cedunt:opimāq; meſſem ſerius tantum:ſed non minus percoquunt. ſub his per latus omne uineæ porriguntur: unamq; faciem longe:lateq; cōtexūt.quarum a fine:imoq; q̃ſi margine arbuſta naſcūtur:prata inde: campiq;

Iā iuuenū audias fabulas ueteres.iuuenes narrabunt tibi ueteres fabulas:quas a maioribus ſuis audiuerūt.quomō quidā reꝝ ſcriptores putāt hiſtorias traditas poſterioribus ante īnuētū litteraꝝ. Iam.præterea. Iuuenū.a iuuenibus.Alii cōiungūt.iā iuuenū cū præcedētibus legētes auos ꝑauoſq; iā iuuenū non tm̄ pueroꝝ:quod eſt teſtimoniū maioris æuitatis. Illo.in Tuſcos. Alio ſæculo.priſcis temporibus reſpectu moꝝ antiqs ſimiliū:& longæ uitæ. Regionis forma.diſpoſitio:& ſitus illi⁹ tractus.ingrediť ſecundā diuiſiōis partē. Imaginare.ꝑſume aīo:& phātaſia. [Amphi theatruz] Amphitheatrū. Dion in rebus Cæſaris.amphitheatrum appellatū eſt:quia circū quaq; ſedilia habet ſine ſcæna ædificium ſane cōpactum circumcirca:ꝙ indicat ipſius uerbi interpretatio:& Secundus expreſſe monſtrat:& Suidas refert amphitheatꝝ dici locum undiq; ſpeculas habētē: [Theatrū] theatꝝ pariter fuiſſe rotundū indicat Vitruuius lib.v.& Virg.hemiſtichiū:mediaq; in ualle theatri.hāc autē autumo differentiā iter theatꝝ:& amphitheatꝝ:ꝙ hoc hēbat illo amplius circulū exteriorē:qualem cernimus fuiſſe Veronenſi arenæ:adhuc aliqua ex parte ſuperſtitē:quam incolæ alaz uocitant.uerumtñ Pli.lib.xxxvi.cap.xv.monſtrat theatrum habuiſſe formam hemicycli:cum refert Curionē theatra duo iuxta feciſſe ampliſſima e ligno cardinum ſingulorum uerſatili ſuſpenſa librāmēto: in quibus utriſq; ante meridiano ludorum ſpectaculo edito:inter ſeſe auerſis:ne inuicem obſtreperent ſcænæ:& repēte circumactis ut contra ſtarent incedentibus lignis:& cornibus inter ſe coeuntibus feciſſe amphitheatrum:& gladiatorum ſpectacula ediidiſſe:& quæ ſequuntur:nam per hæc ēt colligitur amphitheatri forma corrotunda.. Quale.an hoc uerbum reſpicit uariam montium:& ſyluaꝝ faciem:an ad imenſam amplitudinem caueæ:& tunc neceſſe erit quale pro quantum uſurpatum fuiſſe. Reꝝ natura.deus ipſe. Sola.nam ope humana ipoſſibile eſſet tantum ſpacii ædificio cōplecti. Summa parte ſui.i uertice. Procera.alta. Frequens.copioſa. Varia.diuerſo feraꝝ genere. Syluæ.minoꝝ arboꝝ. ſeruat ad unguem ꝑcepta deſcribendoꝝ locoꝝ:quæ iubent primum attingenda extrinſeca:& circumuicina:deinde id quod intendimus:ut ꝑcipit:& obſeruat Aphthonius in progymnaſmate arcis Alexandrinæ. Deſcendunt.pendent:demittuntur:tranſlatum uerbum elegantiſſime:ut uideatur rem in ipſis oculis ponere. Has inter.in medio haꝝ ſyluaꝝ. Non cedunt.pares ſunt. Opimam.fertilem: uberem. Serius.tardius q̃ alibi. Non minus.pari menſura. Percoquunt.ad maturitatem perducunt. [Facies] His collibus. Latus.ad radices. Contexunt.connectunt:nā inter ſe coniunctæ erant. Faciē.aſpectū: apparentiam:nā etiam de rebus inanimis dicitur:ut Virg.de mari.quibus aſpera quondā Viſa maris facies:& Tacitus lib.xiiii.aliam fere littore faciē:& in legione facies:quæ & frons.deniq; Gellius ſcribit faciem eſſe oēm formā:& modū facturāq; quandam totius corporis a faciendo dictā:unde errare:qui faciem hoīs eſſe putant os tantū:& genas:& oculos:& non ſolū in hoīum corporibus:ſed ēt in reꝝ cuiuſq; modi faciē dici:nā montis:& cæli:& maris facies ſi opportune dicať:probe diciť: Marcellus tamen exēplis nititur monſtrare faciem eſſe oris ſpeciem:& Cor.Celſus ita faciem terminauit.facies futurā hēt maximū quæ a tpe incipiens per medios oculos nareſq; trāſuerſa ꝑuenit ad alteꝝ tp̄s.at Ariſto.libro.i.de aīalibus.Faciem inquit partem eam nominamus dumtaxat in homine:quæ caluæ ſubiecta eſt.nam piſcis aut bouis faciem dicere non ſolemus. Margine imo.a radice.dicitur etiam fœminino genere ab authoribus probatis. Arbuſta. paruæ arbores maritādis uiribus opportunæ. Campi frumentarii.reſumpſit idem uerbum ornatus:& maioris euidentiæ cauſa:ſic Virg.ſequitur pulcherrimus Aſtur:Aſtur

equo fidens.præposuit prata cãpis exẽplo Catoniano in re rustica. Ingẽtes.robusti: ualentissimi. Perfringũt.ꝓscindunt. Cũ primũ ꝓsecat.cũ primũ rũpit:qd fit æquinoctio uerno i frigidioribus locis dẽsa terra:q̃ soluta:pingui q̃ macra.Pli.lib.xviii.cap.xviiii.ubi multas al's rõnes ꝓscindẽdi adducit : monet altũ & graue solũ etiã moueri hyeme.legit alias. Proscindit.nã Col.Pli. Palladius cũ primũ cãpus aratro rũpit : ꝓscindi appellant. Nono sulco. nona aratione.Plinii uerba sunt ad hoc q̃ opportuna.quarto seri sulco Vir.existimat uoluisse:cũ dixit optimã esse segetẽ q̃ bis solẽ:bis frigora sensisset.spisius solũ sicut plærunq; in Italia quinto sulco seri melius est:in Tuscis uero nono. Prata. agricolis necessarius prati cultus: cui ueteres primas in agricolatione partes tribuerunt:nomẽ quoq; indiderunt ab eo:q; ꝓtinus esset paratũ ad fructũ dandũ: nec magnũ laborẽ desideraret: huius duo genera siccaneũ & riguũ: siccaneũ q; suapte natura succoso solo gignit fœnũ:riguũ: quod aquis irrigat:de quo nũc loquit. Gẽmea: lucida pp flores. an pp interlabentes riuulos: q̃bus nũerare lapillos posses. Trifoliũ.herba notissima a tribus foliis dicta: pratis cõueniens.Pli.herba optima in prato trifolii. Molles.recẽtes.succosas. Nouas.non duras:& uetustate a siccitate exãgues. Peremnibus. ꝑpetuis:nã peremne ex p & amne cõponit. alii a p & anno deductũ opinant.Palus nulla.nã Columella authore cãpus ubi pratũ fieri libet:neq; concaue positionis: neq; collis ꝑrupti esse debet: ille ne collectam diutius contineat aquam:hic ne statim præcipitẽ fondat.potest tñ mediocriter accliuis : si aut pinguis est:aut riguus ager pratũ fieri:at planicies

Proscidi

Pratum

Campi:quos non nisi ingentes boues : & fortissima aratra perfringunt:tãtis glebis tenacissimum solum cum primum ꝓsecatur assurgit : ut demũ nono sulco perdomet. Prata florida : & gẽmea: trifolium:aliasq; herbas teneras: sempq; molles: & quasi nouas alunt. Cuncta enim peremnibus riuis nutriuntur.ibi aquæ plurimum : palus nulla:quia deuexa terra quicquid liquoris accipit: nec absorbuit:effundit in Tyberim . medios ille agros secat nauiũ patiens : oĩsq; fruges deuehit ĩ urbem:hyeme duntaxat:& uere : æstate summittitur:immensiq; fluminis nomen arenti alueo deserit:autumno reassumit. Magnam capies uoluptatem si hunc regionis situm ex monte prospexeris. Neq; enim terras tibi:sed formam aliquam ad eximiam pulchritudinẽ pictam uideberis cernere:ea uarietate: ea descriptione quocunq; inciderint oculi reficiunt. Villa in colle imo sita ꝓ-

maxime talis probat:quæ exigue prona nõ patit diutius himbres: aut influentes riuos imotari : quippe aquarum abundantia:atq; penuria grãinibus æque est exitio. Tyberim. Tyberis fluuius cæterorũ omnium princeps & imperator a solis ortu maxime Thuscos alluens:ex appennino autem defluit:pluribus uero augetur amnibus:partimq; per Ethruriam excurrit:deinceps ipsam disterminans primũ ab illa diuidit Vmbriã:postea Sabinos & Latinos Romæ ad litt'usq; finitimos.hæc strabo:& Dionysius:sed longe melius & latius senior Pli.cuius uerba: quia multum ad rem nostram faciunt:nõ erit importunum recitare. Tyberis antea Tybris inquit appellatus: & prius Albula:e media fere longitudine Appennini:finibus Aretinorum profluit tenuis primo:nec nisi piscinis corriuat': emissusq; nauigabilis:sicuti Tinnia & Glanis influentes in eum nouennoꝝ ita conceptu dieꝝ:si nõ adiuuent himbres: sed Tyberis propter aspera & confragosa nec sic quidem præterq̃ trabibus uerius q̃ ratibus longe meabilis fert.p.c.L.M.d. nõ procul Tiferno. Perusia:& Ocriculo:Ethruriã ab Vmbris:& Sabinis:mox citra.xiii.M.p.urbis Veiẽtem agrum a Crustumino:dein Fidenate:Latinũq; a Vaticano dirimens : sed intra Tinniam & Glanim duobus &.xl.fluuiis auctus:præcipuis aũt Nare & Aniene:qui & ipse nauigabilis:Latium includit a tergo:nec minus tñ aquis ac tot fontibus in urbem perductis : & ideo quãlibet magnarum nauium ex Italo mari capax in toto orbe nascentiũ mercator placidissimus: & quæ sequunt apud eundeʒ libro tertio capite quinto. Secat medios agros.fluit per mediam planiciem. Fruges.Pli. facit duo genera frugum frumenta.s.& legumina:inter frumentum:milium:pannicum:& similia recensens. a Columella frugiferæ arbores dicuntur ut oleæ.Iulianus de uerboꝝ sig.rettulit frugem pro reditu appellari nõ solum pro frumentis aut leguminibus:ueꝝ etiam q; ex uino:uel ex siluis ceduis:cretifodinis:lapidicinis capit:a frumine.i.ab eminente sub mento gutturis parte nomen traxisse Seruios credidit:Donatus a fruẽdo: q; his fruamur:& fruor a frumine:quã sententiaʒ prior Varro dixerat.frux frugis declinauit antiquitas Festo tradente. Vrbẽ.Romã. Submittit.decrescit. Deserit.deponit:ad tempus perdit. Arenti alueo.sicco receptaculo fluminis. Reassumit.iteꝝ dicitur flumen cũ incipit fluere plenior. Situm.positũ: typuʒ: Formam.modulum fabertime compactum. Varietate. quæ si decora fuerit multum afficit:& tenet. Descriptione.conuenienti positura coloꝝ. Inciderint.respexerint:se contulerit. Reficiuntur. reparantur.instaurantur longo conspectu. Villa.domus in agro.nunc accedit ad tertiam propositionis parteʒ:supra.n.policitus se descriptuꝝ uillæ amoenitatẽ. Imo colle.radice collis. Quasi ex summo tanq̃

Tyberis

Fruges

ſi eſſet in uertice ſita. Proſpicit.in longum ſpeculatur:& proſpectum habet.ꝙ eſt hominũ uenuſte ad rem inanimem tranſtulit. Senſim.paulatim. Fallente.ita molli & accliuo:quem conſcendentes nõ intelligant:ut ne quidem cliuus eſſe uideatur. Conſurgit.ſimul cum colle eleuatur. Non putes. propter facilitatem. Aſcendiſſe.perueniſſe in editum. Longius.non tergo imminentem:ſed procul.comparatiuum pro poſitiuo:ꝙ ſubinde apud idoneos reperitur. Accipit ab hoc auras. afflatur uilla leni uento ab appennino. Quãlibet ſereno.quantumlibet pinde ac diceret.alibi pigro & quieſcente aere: hic molliter agitatur: ꝙ maxie ſalubre & exoptatum in æſtu. Acres.ueheměres:moleſtas.
Infractas.debilitatas.Virg. Turnus ut infractos aduerſo marte Latinos. Spacio ipſo . quia remota eſt uilla ad Appennino unde uenti excitantur:nam quo ex ꝓpinquiore loco ſpirant: eo fortiores ſunt.
Magna ſui parte.ideſt fere tota ad meridiem eſt expoſita : qui uillæ ſitus maxime probatur. Hybernum. reſume ſolem & ſpectat. Maturius. ante horam ſextam.
Inuitat.alliciat incolam ad apricandum in ſole hyemali: qui diffundebatur in porticum latam & reſpectu amplitudinis longam. Modo.menſura: proportione lati-
Membrę tudinis. Membra. partes domus Apuleius libro.vii.Ianuæ clauſtra ſedulo explorauerat & ipſa membra: in quis omne patrimoniũ cõdi ſolebat: curioſe pſpexerat.
In hac portico : per quam ad illa mẽbra ibatur. Atrium.locus ianuis proximus:de quo ſupra. More ueterũ:extructũ ad imitationẽ antiquo-
Xystus rum. Porticum.iam prædictam. Xyſtus.locus conſitus arboribus in plurimas ſpecies:non animalium modo:ſed nauium & aliarum rerum diſtinctus conciſuſq;. Conciſus.legiť etiã confiſſus: placet prior
Buxus ſcriptura. Buxo.buxus magnitudine non excellit:folio myrto ſimilis: naſciť ſecundum Theophraſtũ locis algentibus atq; aſperis:Pli.authore amat frigida:& aprica:quippe Olympus macedonicus frigidus eſt:& in eo gigniť:maxima autem pulcherrimaq; in Corſica eſt:procera enim craſſitudineq; cæteris lon-
Puluinus ge præſtantior.referente Seruio buxũ etiã neutro genere profertur pro arbore. Puluinus. ſedes mollis M.Tullius de oratore.afferri iuſſit puluinos:& oẽs in ſuis ſedibus ſederunt.Iuuen. & de puluino ſurgat equeſtri.fiebat aũt puluinus ex terra tumulus:ſiue ſaxo:uel ramento:uel pluma aut tomento: poſtremis tela uel corio circũſitis:nã Varro in re ruſtica ſcribit neceſſe fieri puluinos in uiolariis: & Palladi⁹ īquit caulis cliuis delectať:& ideo ponendæ ſunt plantæ per puluinos:ideſt eminentes tumulos arearũ. Columella libro.xii.puluinis poſitæ alii ſpicæ minus infeſtanť hyemis aquis: & ſexto ꝓ eminentiore pte arearum:in primo uero ꝓ inſtrumento:quo parietũ & ſoli iuncturæ fibulanť.Seruius ait durior arena : quæ remeantibus fluctibus & euntibus denſať & in modũ ſaxi dureſcit a nautis puluinus uocať:a Vir. dorſum:ꝙ uideť ſignificaſſe Vitruuius de ſtructuris in aqua faciendis ſcribens quomõ puluinus q̃ firmiſſime ſtruať:ſed libro primo ubi colũnas puluinatas noiat:colũnas intelligit:quibus ſubeſt puluinus marmoreus:nã decimo minorẽ columnam:cui ſuperſit altera:chelonium ſiue puluinum appellat:Tranquillus ſcribit puluino iniecto ſpiritũ Tiberio introcluſũ. ꝓ lectica ſiue ſede ex plumis Seneca ad Martiam uſurpauit.equeſtri inſidẽs ſtatuæ i ſacra uia celeberrio loco Chlœlia exprobat iuuenibus noſtris pului-
Puluillus nũ aſcendentibus:in ea illos urbe ſic ingredi:in qua etiã fœminas equo donauius:cuius diminutiuo puluillo pro lecto & ceruicali utiť Apuleius.dii boni:fať: qualis ille q̃q; præclarus apparat⁹:quattuor eunuchi confeſtim puluillis cõpluribus uentoſe tumentibus pluma delicata terreſtẽ nobis concubitum præſtruunt:ſed & ſtragula ueſte auro:& murice tyrio depicta ꝓbe cõſternunt: ac deſup breuibus admodũ: ſed ſatis copioſis puluillis:aliis nimis modicis: qs maxillas & ceruices delicatæ mulieris ſuffulcire cõſueuerũt:ſupſtruunt puluinaria ꝓ lectis: q ſterni diis i tẽplis ſolebant paſſim occurrunt apud hiſtoricos:Li.
Puluinaria curatum lectiſternium:& per triduum habitũ decemuiris ſacrorum curantibus: & puluinaria in cõſpectu fuere Ioui:& Iunoni unum:alteꝝ Neptunno & Mineruæ. Inuicem aduerſas.ex oppoſito:inter ſe.
Acanth⁹ Buxus inſcripſit.buxus habet inſcriptas.nã inciſæ ſunt in buxo. Acanthus. herba topiaria audi libro uigeſimoſecundo Pli. acanthus eſt topiaria & urbana herba elato longoq; folio:crepídines marginum: adſurgentiumq; puluinorum toros ueſtiens: duo genera eius ſunt aculeatum & criſpum: quod breuius: alterum lene : quod aliqui pedoroton uocant : alii melamphylum : ſemper frondet ſi Virgilio in georgicis credimus : in bucolicis ſemper ridere ſcripſit . Seruius modo herbam : modo arborem : interdum

ſpicit quaſi ex ſummo ita leniter : & ſenſim cliuo fallẽte conſurgit : ut cum aſcendere te nõ putes: ſentias aſcendiſſe. A tergo Appenninum :ſed lõgius habet. Accipit ab hoc auras quanlibet ſereno:& placido die:non tamen acres : & immodicas: ſed ſpacio ipſo laſſas: & infractas. magna ſui parte meridiem ſpectat: æſtiuumq; ſolem ab hora ſexta:hybernum aliquanto maturius:quaſi inuitat in porticum latam : & pro modo longam. multa i hac membra:Atrium etiam ex more ueterum ante porticum : xyſtus conciſus in plurimas ſpecies: diſtinctuſque buxo: demiſſus : inde pronuſque puluinus: cui beſtiarum effigies inuicem aduerſas buxus inſcripſit. Achantus in pla-

[Ambulatio]

uirgultum uocat:i ueſtibus deſcribebaſ. Acanthus inſup oppidi nomē libyæ:uel Macedoniæ: uel utriuſq.authores habeo Thucydidē:Strabonē: Liuiū:Pli. Hammoniū: Diodorus tñ Acantham in Libya ſi fidus eſt interpres noiat. Mollis.tenellus:topiarius. Plano.humili loco. Ambulatio. locus ad ſpaciādum conſtructus:qui Iuliano tradente arboribus infœcundis fere ueſtiebaſ:nā.ff.vii.iquit.ſi forte uoluptuariū fuerit pdiū.uiridia:uel geſtationes:uel deambulatiões arboribus infructuoſis opacas atq; amœnas habens non debet deficere. Columella libro primo. ambulationes meridionali æquinoctiali ſubiectæ ſint:ut & hyeme plurimū ſolis & æſtate minimū recipiant.ampliſſimas: & ornatiſſimas ambulationes ſub dio collocari præcipit Vitruuius:& modum libro quinto explicat.dictæ ſunt ambulationes quaſi circuitiones:Flauius tamē Vegetius ambulare p exercere dixit. in menſe tā equites q̃ pedites educantur ambulatum: hoc eni uerbo: hoc exercitii genus nominant. libro tertio ſimpliciter p ire poſuit: & Cato in re ruſtica ambulare naues dixit. Varro meli⁹ familiam feriatā ambulare. cum deſidet. Viridibus.arboribus ſemper uirentibus.uiridia cum pro adiectiuo accipiuntur genitiuum in ium faciunt ut uiridium pratorum: cum uero ipſam loci uiriditatem ſignificare uolumus uiridioruʒ dicimus:ut formoſa facies uiridiorū.hæc Macrobius libro primo.ex quibus conſtat:& Vitruuio libro ſexto ac Secūdo circa finem huius epiſtolæ uiridia etiam dici:quæ interdum a probatis uiridiaria appellantur:ea Iabolenus eſſe ſcribit loca uirentibus arboribus conſita:& Paulus de ſignificatione uerboꝝ: uiridaria duntaxat ad uoluptatē reſpōdet:quinimo.M.Tullius Viridaria: colles ſteriles: & ſola gratos uoluptate refert: & Vlpianus de fondo inſtructo uiridarios uocat ſeruos præpoſitos ad curam uiridiorū. Preſſis. denſis. mutilatis. Tonſis. mangonizatis.conciſis. Varie.in diuerſas effigies. Ab his.poſt hæc conſequitur. Geſtatio.media inter arbores. In modum Circi.ad ſimilitudinem & formam Circi: qui erat locus ſpacii oblongi muris ſeptus hinc inde extructis gradibus.in eius principio carceres:& mœta.unde ſigno dato emittebantur equi:qui cum ad ſummum perueniſſent circumacti mœtam recurrebant ad priorem.hic erat finis curſus.Circum Maximū Tarquinius inter auentinum & Pallantium extruxit in lōgitudinem trium ſtadiorum:in latitudinem uero quattuor iugerum Dionyſio libro tertio ſuarum antiquitatū referente:ubi latius & melius q̃ uſquā uiderim Circi forma deſcribitur.priora ſumpſimus ex Liuio: Varrone: & Iuuenale. Humiles.nanas. Retentas.ne altius excreſcerent. Manu.arte:data opera. Maceria.pariete. Liuius libro tertio ſecundi belli punici gladium in publicum trans maceriam orti abiecit. Terentius:atque hanc in orto maceriem iube dirrui.Seruius maceriæ:quibus uineta clauduntur fiunt de ſiccis lapidib⁹. Palladius libro primo:luto:& lapide excitari macerias tradit: plæriq; tñ ſine luto congeſta in ordinem ſaxa cōponunt.pro pariete abſolute Columella libro nono accepit. Cato maceriā ex calce:cemētis:ſilice fieri docet. Varro ſæpimentū eſſe maceriā dixit:cuius ſpecies quattuor:quod fit ex lapide:ut in agro Tuſculano:ꝙ de lateribus coctilib⁹:ut i agro Sabino:ꝙ ex terra & lapillis cōpoſitis informe:ut i Hiſpania:& i agro Tarentino.p maceratione uſurpauit Afranius Marcello tradente. Gradata. quia per gradus quoſdā ſurgit. Subtrahit.abſcondit ab oculis ne uideatur eē ulla maceries. Natura:per ſe:nō arte ſicut iam prædicta:nam erat ſiccū. Viſendū.laudabile: admirandum. Excurrit. eminet extra porrigitur. Porticus.iam prædictæ. Valuis.ab oſtiis. Videt.tricliniū.tanta gratia fuiſſe diſpoſita monſtrat omnia domus membra: ut ſingulis ſenſum uidendi præbeat. Xyſtum. repete in præcedentibus. Feneſtris.a feneſtris triclinii. Proſilit. excurrit. Adiacentis. propinqui: cōmendat enim tricliniū ab aſpectu uario. Hipprodromi.cuius formā mox Secūdus exprimit:erat aūt locus rectus:qui irrantibus ſtatim ſe offerebat hinc inde arboribus conſitus: ad curſum & agitatione equoꝝ inſtructus: ſicut ipſa uocabuli interpretatio oſtendit.de quo Sidoni⁹ libro Secundo:& Hom.xxiii. plura: quædā Philoſtrat⁹.v.hippodromi Mart.libro.xii.meminit. Puluereúq; fugax hippodromō ungula plaudit.at peridromus fiebat in ædificiis ſuperne i circuitu:ut legimus apud Herodianū peridromū pleno amphitheatro exædificatū Commō fuiſſe:per quē decurrere in orbē poſſet:ne cōinus cū beſtiis pugnās periclitareſ: ſed ſuperne ac de tutto loco tela iaciēdo iaculandi potius ſcientiā q̃ fortitudinē oſtētaret. Diæta.ſup qua di ctiōe pdictis illud addā diætas calefieri igni ſolitas authore Vlpiāo libro.ff.xxxii.lignis iqt legatis:ꝙ cōburendi cā paratū eſt ſiue ad balinei calefactionē:ſiue diætarum hypocauſtarū cōtineri ſcripſit Offilius:

[Ambulaſ]

[Viridia]

[Viridaria]

[Viridarii]

[Circi forma]

[Maceria]

[Hippodromus]

[Peridromus]

[Diæta]

no mollis: & pene dixerim liquidus. ambit hūc ambulatio preſſis: uarieque tonſis uiridibus incluſa : ab his geſtatio in modum circi : quæ buxum multiformē:humiliſq;: & retentas manu arbuſculas circuit.oīa maceria muniunt:hanc gradata buxus operit: & ſubtrahit.pratum inde nō minus natura: q̃ ſuperiora illa arte uiſendū. Cāpi deinde. porro multaq; alia prata: & arbuſta. a capite porticus tricliniū excurrit: ualuis Xyſtum deſinentē: & protinus pratū: multumq; ruris uidet.feneſtris latus xyſti:& quod pſilit uillæ: ac adiacentis hippodromi nemus: comaſq; proſpectat. Cōtra mediam fere porticum diæta

parum recedit:cingit areolam:quę quattuor platanis inumbrat̃.inter has marmoreo labro aqua exundat: circumiectaſque platanos : & ſubiecta platanis leni aſpergine fouet. Eſt ĩ hac diæta dormitorium cubiculum: quod diem: clamorem:ſonumq; excludit : iunctaq; quotidiana amicorum cœnatio. Areolam illam porticus alia : eademq; omnia:quę porticus aſpicit. Eſt:& aliud cubiculum a proxia platano uiride:& umbroſum marmore exculptum podio tenus:nec cedit gr̃æ marmoris ramos:inſidenteſq; ramis aues imitata pictura: cui ſubeſt fonticulus :in hoc fonte crater: circa ſiphunculi plures miſcẽt iucundiſſimũ murmur. In cornu porticus ampliſſimũ cubiculũ triclinio occurrit. Aliis feneſtris xyſtũ: aliis deſpicit pratum: Sed ante piſcia quæ feneſtris ſeruit: ac ſubiacet:ſtrepitu:uiſuq; iucunda. nã ex edito deſiliens aqua ſuſcepta marmore albeſcit. Idẽ cubiculũ hyeme tepidiſſimũ: quia plurimo ſole pfundit̃. Coheret Hypocauſtõ: & ſi dies nubilus ĩmiſſo uapore ſolis uicẽ ſupplet. Inde Apodyteriõ balinei laxũ:& hilar̃ excipit cella frigidaria:ĩ

Recedit.ſita eſt. Parum.non procul. Areolam. ſpacium terrenum ut plurimum quadratũ ſub dio.
Labrum Exundat.exuberat in ſecunda lectione fuerat exudant. Labro.uaſe.Papinius in deſcriptione balinei
ethruſci.argento felix propellitur unda:Argentoq; cadit:labriſq; nitentibus inſtat: Cato labrum uinaticum:& aquarium dixit:& Vitruuius labrum in balineis ſub limine faciundum pcipit. Columella dimi
Labellum nutiuo utens:quod etiam nunc uulgo uſurpant:cenſet in labello muſtum de feria ſumi: qui lib.xiii.ca.
de oleo conficiendo labrorum plures ſpecies deſcribit.nam aliud rotundum:aliud quadratum:& plumbeum: aliud fictile: treſq; labrorum ordines in cella uinaria locat : ut unus ſit primæ notæ:alter ſecũdæ:tertius tertiæ. Cæſar in commentariis pro limbo & extremitate ſumpſiſſe uidetur. cornua inquit ſtudioſe conquiſita ab labris argento circũcludunt. Subiecta.loca. Leni aſpergie. modica irroratione. Fouet.alit.fiſtulæ:& canales : & crateres : & ſi qua ſunt alia ad aquas ſalientes neceſſaria magis dõus portio ſecundum Vlpianum q̃ domus inſtrumenta ſunt. Cubiculum dormitorium. thalamꝰ ſomnũ prouocans. Diem.lucẽ.
Excludit.non ſentit. Quotidiana amicoꝝ.familiarium & domeſticoruꝫ amicorum. Areolam illam . in qua ſunt platani. Quæ porticus.illa ſuperior lata: & pro modo lõga. A proxima platano. ſurgens iuxta platanum. Viride. & umbroſum. ob uicinitatem platani. Marmore exculptum. cuius paries marmoreꝰ uariis
Podium figuris exculptus eſt. Podio tenꝰ.præpoſitio tenus poſtponitur caſui ſuo. & genitiuo:interdum accuſatiuo:ut plurimũ ablatiuo conſtruitur.podium autem locꝰ extra ædificium porrectus: unde ſpectamus ſi quid foris fiat:huius crebra mentio apd̃ Vitruuium:nam libro ſecundo podiũ circa ædem faciendum.&.vi.columnas ĩ podio poſitas ſcribit. Spartianus uictoriam ictá decidiſſe de podio:& humi proſtratá:ſed pcipuus locus erat in theatro:cui inhærebat ĩpator:uel ſenatores ludos ſpectantes: quare nobiles indicare uolens ſatyricus dixit omnibus ad podium ſpectantibus : Tranquillus.cæterum accubans Nero primum paruis foraminibus . deinde toto podio adaperto ſpectare conſueuerat: ſub eo præcipue retia fuiſſe arcendis feris: nodata ſuccinis : & podium protegentia author ẽ Plini.libro.xxxvii.pro paruo ſæpimine ſurgente a tabulato uidetur accœpiſſe Palladius cũ de apum caſtris præcipit podia ternis pedibus alta excitanda teſtaceo & albario opere leuigata inter ea
Podia loca: quæ muniri mandat. at podia fœminino genere funis ẽ quo tenditur uelum : niſi Seruius fallitur.
Nec cedit. ordo: nec pictura imitata ramos & aues inſidentes ramis cedit gratiæ marmoris. ideſt tantam elegantiam habet & dignitatem: q̃ imagines marmoreæ: nam utraque res laudabilis erat. Aues inſidentes. depictæ aues: quæ ramis inſidere uidebantur. Crater. marmoreum uas in formam crate-
Siphunculus ris ampliſſimi:ut aſſolet fieri in fontibus elegantioribus. Siphunculi. canales: fiſtulæ æreæ ſiue ex alia materia:per quas aqua effluit a cratere: mox enim dicet aquá e ſiphunclis exilire: ſiphones alii appellant ut Celſus:& Pli.libro ſecundo.Iuuenalis tranſlatiue pro mulieri urina emiſſa a uuluis uſurpauit. Cornu. flexura : an magis extremo: ſicut acierum extremitates cornua dicimus. Occurrit. prope ſurgit. Deſpicit.cubiculum illud ab eminentiori loco. Piſcina.natatoria ẽ. Feneſtris ſeruit.oblectat ĩtuentes a feneſtris. Strepitu.murmure ingredientis aquæ. Edito.ab alto loco. Marmore.piſcina ſtrata & circundata marmore. Albeſcit.ſpumeſcit:minus placet ſi referratur ad candorem marmoris. Cubiculũ. ampliſſimum. Tepidiſſimum.eſt apricum. Hypocauſtum.locus concameratus ante præfurnium : per
Apodyterium quem cubicula hodie quoq; caleſieri ſolent. Nubilus.ſit:& per id frigidus. Apodyteriũ. in quo loturi
Spoliatorium ueſtes deponebant.nam ἀποδύω ſignificat exuo.M.Tullius ad Quintum fratrẽ : ĩde apodyterio nihil altius:nihil muſcoſius:& alibi in balneariis hypocauſta in alteꝛ apodyterii angulũ promoui: latine ſpoliatoriũ dici ſolet. Laxũ.amplum:capax. Excipit.ſequit̃:& coniuncta eſt. Frigidaria.aquæ frigidæ:q̃

reſtringebantꝰ corpora.iã notauius in balneo fuiſſe tres cellas frigidariã:tepidariã:caldariã. Baptiſteri-
um.lauacꝝ. Latius.maiori ſpacio:& liberiori. Tepidius.quia piſcina fuerat expoſita ſoli. Aſtringi.
refrigerari:nã calore laxantꝰ corpora:frigore contrahuntꝰ. Media.tepidaria cella:q̃ media erat inter fri-
gidariã & caldariaꝫ:& ſitu & qualitate. Benigniſſime eſt ꝑſto.amicꝰ& expoſitꝰſtati tepefacere. Calda
riæ magis ſꝫ cellæ caldariæ magis ē ꝑſto:
& uehemēs. Prominēt.excurrũt. Diſceſ
ſiones duæ.qbus apricatꝰ in ſole. legitꝰ etiã
deſcenſiones: ſed placet prior ſcriptura.
Tertia.diſceſſio.nõ eſt in ſole: tñ nõ in ob
ſcuro. Sphæriſteriũ. repete a nobis ꝑno-
tata. Circulos.rotunda mēbra:unde no-
men inditũ demonſtratꝰ: nã ſphæra rotun
ditas eſt. Cryptoporticuꝫ. occultã a ſole
porticum. Prius.ferunt hæ ſcalæ. Alia.
una triũ diætaꝝ: Platani quattuor. cõſi-
tæ fuerant. Habet. una quæq; illaꝝ diæ
taꝝ. Vt ꝓſpectus.ut habet diuerſos pro
ſpectus. In ſumma.i capite.Iungitꝰ.anne-
xũ eſt cubiculo in ſumma cryptoporticu.
Obuiũ.expoſituꝫ. Adnectit.copulat: niſi
.n.fuiſſet hæc diæta hippodromus uideba
tur diſiunctus a uilla & ædificiis. Facies.
eſt. cryptoporticui hibernæ : nam ſequitꝰ.
Aeſtiua.ſtructa ad arcendos æſtus:& ideo
i edito poſita: ut facile poſſit auras recipe
& trãſmittere. Tangere. pp uicinitatē.
Media.cryptoporticu. Saluberrimũ.quia
uentilatꝰ auris ex appēnino ſaluberrimis.
Poſt.retro. Per cryptoporticũ.quia illã
tricliniũ itercurrebat p mediã cryptopor-
ticũ.Conuiuio utilia.dapes: totam deniq;
menſam. Secretiore aditu.legitꝰ etiã am-
bitu:q̃ nõ diſplicet:ut inſtar cochleæ fuiſ
ſe intelligamus eas ſcalas : quales nũc iter
dũ uidemus conſtrui. In fine.cryptopor-
ticꝰcalce. Subeſt.æſtiuæ cryptoporticui.
Subterraneæ ſimilis. tanq̃ effoſſa. Ri-
get.alget:friget. Suo.frigido & imoto.
Vtranq;.ſuperiorē:& inferiorem. Tricli-
nium.aliud. Hyberna.frigida. Hac.por
ticu. Cubicula.diurna:nã in diæta de die
uerſabatꝰ antiquitas.Aut ſole.alia cubicu-
la modo ſole: alia umbra utebantꝰ : prout
ſol ſe reuoluebat : uerbi cã quæ erãt expo
ſita orienti ſolē matutinũ excipiebãt:quæ
auſtro meridianũ : quæ occidenti occidu-
um. Longe. quia i longitudinē excurre-
bat. Late.qa in latitudinē ꝑ portione lõ-
gitudinis.Præcedit. in cõſpectu eſt. Me-
dius pateſcit.a lateribus arboribus ſeptus
uiam patentem in medio oſtēdit. Totꝰ.
quia ad lineã directus. Circuitꝰ : munitꝰ.
Illæ.platani.Summæ.in cacumine & ra-
mis.nam platanũ ſcribit Cice. comparatã
ad opacandũ locũ ramis patulis. Imæ in
trunco. Alienis.hederaceis. Et etiam.
Ramos.platanorum. Copulat. conne-
ctit.adiungit ad inuicem. Interiacet. has

qua baptiſteriũ amplũ:atq; opacũ.Si natare latius:aut tepidius uelis in area piſcina eſt. In ꝓxio puteus ex quo poſſis rurſus aſtringi: ſi pœniteat teporis:frigidariæ cellæ cõnectitꝰ media : cui ſol benigniſſime preſto eſt:caldariæ magis: ꝓminēt enim in hac tres diſceſſiones:duæ in ſole:tertia a ſole longius:a luce nõ longius.Apodyterio ſuppoſitũ eſt Sphæriſterion:qđ plura genera exercitationis:pluriſq; circulos capit.Nec ꝓcul a balineo ſcalæ:quæ in cryptoporticũ ferũt : prius ad diætas tres:harum alia areolæ illi: i qua platani quattuor:alia prato:alia uineis imminet: diuerſaſq; cæli partis ut ꝓſpectus habet.In ſumma cryptoporticu cubiculũ:ex ipſa cryptoporticu exciſum:quod hippodromũ:uineas:montes intuetꝰ. Iungitꝰ cubiculum obuiũ ſoli maxime hyberno. Hinc oritꝰ diæta:quæ uillæ hippodromum adnectit.Hæc facies:hic uiſus a fronte:a latere. æſtiua cryptoporticus in ædito poſita: qua nõ aſpicere uineas:ſed tangere uidetꝰ.In media tricliniũ ſaluberrimũ:afflatũ ex Appeninis uallibus accipit.Poſt latiſſimis feneſtris uineas : ualuis æque uineas:ſed ꝑ cryptoporticũ quaſi admittit . A latere triclinii:qđ feneſtris caret:ſcalæ cõuiuio utilia ſecretiore aditu ſuggerũt.In fine cubiculum: cui nõ minus iucundũ ꝓſpectũ cryptoporticus ipſa:q̃ uineæ ꝓbēt. Subeſt cryptoporticus ſubterraneæ ſimilis:æſtate incluſo frigore riget:contētaq; aere ſuo:nec deſiderat auras:nec admittit: poſt utrãq; cryptoporticũ unde tricliniũ deſinit. incipit porticus ãte mediũ diē hyberna:iclinato die æſtiua:hac adeuntꝰ dietæ duę:quaꝝ in altera cubicula q̃ttuor:altera tria:ut circũierit ſol:aut ſole utuntꝰ:aut umbra.hãc diſpōnē amœnitatēq; tectoꝝ lōge:lateq; ꝓcedit hippodromus.medius pateſcit:ſtatimq; intrãtiũ oculis totus offertur: platanis circuitꝰ:illæ hedera ueſtiuntꝰ:utq; ſũmæ ſuis:ita imæ alienis frõdibus uirēt. Hedera truncũ:& ramos perrat:uiciſaſq; platanos trãſitu ſuo copulat.Has buxus iteriacet. Exteriores buxos circũuenit laurus:umbrę q; platanoꝝ ſuã cõfert. Rectus hic hippodromi limes in extrema parte

fita in medio platanorum.dixit aute3 iacet:quia humilis buxus. Confert.miſcet. Hemicyclo.ſemicirculo circa reflexum mœtarum. Frangitur.interrumpitur. Faciem.aſpectum. Mutat. diuerſitate arbo℞. Cupreſſis.arbor notiſſima cupreſſus:de qua Cato:Varro:Theophraſtus:& plura Plí.lib.xvi. Nigrior.ná habet hæc arbor folia ſpiſſa & nigrentia. Interioribus.minoribus. Plures.circuli.ná ſtati3 ſequit̃ finito illo multipliciq; curuamine. Puriſſimũ diem.lucidiſſimá lucem:nam interiores circuli conſtabant roſariis:per quæ facile ſol admittitur:ſequit̃.n.inde roſas offert. Vmbra℞ frigus. ꝙ fit per cupreſſos conſitas in exterioribus circulis.

hemicyclo frangit̃:mutatq; faciem:cupreſſis ambit̃:& tegit̃:denſiore umbra opatior:nigriorq;: interioribus circulis(ſunt enim plures) puriſſimum dié recipit. Inde roſas offert:umbrarũq; frigus nõ ingrato ſole diſtinguit. Finito uario illo: multipliciq; curuamie recto limiti redditur: nec huic uni.ná uię plures ĩtercedentibus buxis diuidunt̃.alibi pratulũ: alibi ipſa buxus ĩteruenit in formas mile deſcripta:litteris ĩterdũ:quæ mõ nomen dñi:mõ artificis dicunt. alternis metulæ exurgunt.alternis inſerta ſunt poma:& ĩ ope urbaniſſimo ſubita uelut illati ruris imitatio mediũ ĩ ſpaciũ.breuioribus utriq; platanis adornat̃.poſt has Achantus hincinde lubricus:& flexuoſus.deinde plures figuræ:pluraq; nomina. in capite ſtibadiũ candido marmore uite ꝓtegit̃. Vité quattuor colũnellę Caryſtię ſubeũt.ſtibadio aqua uelut expſſa cubantiũ põdere ſiphũculis effluit: cauato lapide ſuſcipit̃:gracili marmor̃ cõtinet̃:atq;

Limiti. i agro proprie limes dicit̃:de quo ſupra. Reddit̃.in rectũ dirigit̃.reſpicit ꝙ iá antea dixerat:rectũ.ſ. hippodromi limité. Vni.limiti reddit̃: ſ3 pluribus. Intercedentibus.ĩtercurrentibus:& ꝑ id ſeperátibus uná uiá ab altera. Pratulũ.cũ ñ amplius uiæ ſunt ꝑpetuæ arboribus: ſed alia facies a priore occurrat. Mile.innũeras.

Deſcripta.picta:tráſformata. Dñi. Traiani:cum in epiſtolis eundem dominũ appellet Secundus.an domini ideſt Secundi: nam Tranqui. in Tiberio poſſeſſores inſularum dominos dicit. Artificis. topiarii.

Alternis. uiciſſitudinariis buxis: in medio duarum buxorum. Mœtulæ.paruæ mœtæ inſtar areolarum. Surgunt.extolluntur:erant enim eminentiores q̃ ſtipites

Pomum buxi. Inſerta. ĩ medio plantata. Poma. in neutro pro arboribus nuſqua3 alibi an

Pomariũ notauimus: ſicut pomaria contra grammaticorum præcepta apud Columellam: Palladium:Martialem: Statium pro locis conſitis pomis legimus ſubinde. Vrbaniſſimo.cõſito ad uoluptate3 & urbi conueniẽti. Illari ruris. ĩtromiſſis arboribus pomo℞:q̃ ĩ agris ſerunt̃. In mediũ ſpaciũ.in limité rectũ poſt mœtas. Breuiorib⁹.reſpectu illa℞: qb⁹ hyppodromus ĩ ingreſſu ueſtiebat̃. Lubricus & flexuoſus.ná eſt herba topiaria. Figuræ. ambiguũ ex acátho:an buxo.an magis q̃ erát ſtibadio ĩſcripta:de quo Mar. Accipe lunata ſcriptũ teſtudie ſig. Octo

Stibadiũ capit:uẽiat quiſq; amic⁹ erit. Stibadiũ.mẽſa.torus.ſic ĩterꝑtat̃ Suid.aſſerẽs ſtibades eẽ toros humi poſitos &lignis ramiſq; ſtructos: Arhe.lib.vii.(niſi.mẽdoſus ẽ illius codex ĩ libro℞ ordĩe) primũ ingt ſcenas faciebát: & ĩ his ſtibades ex herba:ſup quas dapes ſtruebãt:& illis ĩuitati ueſcebant̃: nec ſolũ mũicipes: ſ3 ẽt pegrinos hoſpites cõuiuio admittebát. ná & lib.xiii.idẽ teſtat̃ diſcũbentes ĩ ſtibadibus ueſci:& prouerbiũ ĩ pcos ortũ refert Suid.ſtibades Phormionis:fuit.n.hic Phormio miles pcus:ac ĩ militia humi ſolẽt diſcũbere & recũbere.Ser.negat antiquos habuiſſe ſtibadia: Theocritus tñ in Adonidis epitaphio dixerat εσ τὰτ δοασ τιβας ἐστιν αλωνιαισ τιβας.aíaduertẽdũ apd græcos dici ηστιβασ τησστιβαλοσ:apud nos hoc ſtibadiũ:ná Sido.lib.ii.ſtibadiũ & abacũ in cœnatiuncula ponit:& fieri interdu3 ex marmore uerba Scđi monſtrant. In capite.in fine recti limitis. Caryſtiæ. ex Caryſto oppido Eubo

Caryſtus iæ:ſi Ptole.credimus.at ingt Pli.nobilis Caryſtus:notior tñ marmore caryſtio: ante uocitata Chalcodotis:aut Macris:ut Diony.& Ephorus tradũt.ut ariſtides Macra:ut Callidemus Chalcis ære ibi repto: ut Menechm⁹ Abátias:ut poetæ uulgo Aſopis.caryſtio marmore igenris magnitudis & tabulæ excindebátur priuari & publice ad ornatũ urbis Romæ:ná ĩ rippa mõtis Salomini cõſiſtit Caryſtus tradẽte Strab. cui uicia ſunt Styra & Marmariũ ĩ quo caryſtia℞ colũna℞ latomia ẽ.ad Caryſtũ uero lapis naſcit̃:quẽ pectunt: nent:texũt:ĩde mátilia cõficiunt̃ egregie cõtexta:ea ubi ſordeſcunt.in flammas proiecta nõ ſecus emundant̃ q̃ ſi maculas elueris.hæc Stra.& eu3 ſecutus Stephanus:qui tñ in hoc diſentit. Caryſtum .ſ.urbem ſcribens ſub monte Ocho Euboiæ:& Caryſtum locum Aegyos iuxta Arcadiam: a quo Caryſtium uinũ:cuius gentile Caryſtius:& in eo lapidicinas caryſtia℞ columna℞.ue℞ Strabo ꝓtulit Caryſtũ etiá in Laconica fuiſſe:unde uinũ Caryſtium ab Alcmane celebratũ:Sraboni libentius crediderí.addam Plí.Caryſton locare in ſinu ægeo:& ciuitaté ex aduerſo Euboiæ:eam ſi Diodoro fidé præſtamus Dryopes pulſi ad Euboiá condidere:tanta ſcripto℞ uarietate lectoré ꝑturbante. Expſſa.eiecta.hinc apparet pro ſpõda & toro ſtibadiũ intelligi. Siphunculis. canaliculis:fiſtulis. Cauato ladide. labello cauo ex lapide:qđ erat in propatulo.Gracili marmore.alio labello ſubtiliter ex marmore elaborato: ſed latente.

nam duo erant uaſa:alterum ſub ſtipadio: unde aqua defluebat: alterum in quo confluebat. Occulte. nulla apparente cauſa. Impleat.uas illud:quo aqua ſuſcipitur. Redundet.effluat. Guſtatorium.menſa contecta putaminibus teſtudinum:quam primus Carbilius Pollio prodigi ac ſagacis igenii ad inſtrumenta luxuriæ fertur excogitaſſe:quare epigrammaticus poeta deinceps poſt ſtibadium in diſtichis guſtatorium locauit.Fœmineã nobis cherſon ſi credis ineſſe:Deciperis:pelagi maſcula præda ſumus.Diodorus & Pli.ſcribunt in mari indico teſtudines inueniri tantæ magnitudinis ut ſingularũ ſuperficie habitabiles caſæ contegantur. Grauior.amplior ſicut leuior minor & reſtrictior. Imponitur.excitatur. Margini. iuxta fontem. Contra.e regione. Egerit. eiaculatur. Iunctis.ſub terra concurrentibus. Guſtatorium

ita occulte temperatur:ut ĩpleat: nec redundet. Guſtatorium:grauiorq; cœnatio margini imponitur.Leuior nauicularũ: & auium figuris ĩnatãs circuĩt.Contra fons ægerit aquam:& recipit. nã expulſa in altũ in ſe cadit: iunctiſq; hiatibus:& abſorbetur:& tollitur. E regione ſtibadii aduerſum cubiculum tm̃ ſtibadio reddit ornatus:quãtum accipit ab illo,a marmore ſplendet: ualuis ĩ uiridia ꝓminet:& texit.alia uiridia ſuperioribus atq; iſerioribus feneſtris ſuſpicit:deſpicitq;.Mox diętula refugit quaſi in cubiculum idem:atq; aliud.Lectulus hic:& undiq; feneſtræ:& tamen lumen obſcurum umbra præmente. nam lætiſſima uitis per omne tectum in culmen nititur:& aſcẽdit:non ſecus ibi q̃ in nemore iaceas:hymbrẽ tamen tanquã in nemore non ſentias. hic quoque fons naſcit̃ ſimulq; ſubducit̃. Sũt locis pluribus diſpoſita ſedilia e marmore: quę ambulatione feſſos ut cubiculũ ipſum iuuant. Fonticuli ſedibus adiacent.per totũ Hippodromum inductis fiſtulis:ſtrepunt riui:& qua mãus duxit ſequunt̃. his nunc illa uiridia:nunc hæc:interdũ ſimul oĩa lauant̃. Vitaſſem iam dudum ne uiderer argutior: niſi propoſuiſſem omnes angulos tecum epiſtola circumire. Neq; enim uerebar ne laborioſum eſſet tibi legenti:quod uiſenti non fuiſſet: præſertim cum interquieſcere ſi liberet: depoſitaq; epiſtola quaſi reſidere ſæpius poſſes.Præterea indulſi amori meo:amo.n.quæ maxĩa ex parte ipſe incohaui:aut ĩcohata percolui.In ſumma (cur .n. non aperiam tibi:uel iudicium meum:uel errorem) primum ego officium ſcriptoris exiſtimo: ut titulum ſuũ legat:& idẽtidem interroget ſe: quid cœperit ſcribere: ſciatq; ſi materiæ immoratur ñ eſſe longũ:longiſſimũ ſi aliqd acceſſit: atq; attrahit. Vides quot uerſibus Homerus: quot

Hiatibus canalibus: quibus aqua effonditur & recipitur. Abſorbetur. ſubducitur per alterum hiatum. Tollitur. emergit per alterum. E regione. ex oppoſito. Aduerſum. occurrens ſtibadio. Tantum ornatus. tanto ornamento cubiculum eſt ſtibadio: quantum ſtibadium cubiculo:nam inuicem ſe exornant. A marmore ſplendet. quia cubiculum de marmore conſtat: ideo renidet. Texit. ſibi cõnectit. Suſpicit. inferioribus feneſtris. Deſpicit.ſuperioribus. Viridia.arbores uirentes. Diætula. parua diæta. Refugit. latet. reducitur: mirum architecti ingenium commendatur. Idem.iam prænotatum. Aliud.& tamen diuerſum. Premente. intercedente: obſtante. Lætiſſima. multiplici palmite: maxima. uites quoque apud priſcos inter arbores numerabantur. Iouis ſimulachrum in urbe Populonia ex una conſpectu; uite tot æuis incorruptum. Metaponti templum Iunonis uitigineis columnis ſtetit tectum Epheſiæ Dianæ ſcalis ſcãdebat̃ uite una cypria.Pli. author. Nititur.tendit: adhæret. Ibi.in cubiculo. Subducitur.abſorbet̃. Sedilia. ſedes diſpoſitæ: quales ſcribit Cicero fuiſſe ſub platanis. Cubiculũ ipſum.iuuat: reparat. Fiſtulis. canalibus plumbeis: quibus aqua deducitur hinc inde. Manus duxit. eas quilibet apuerit. Lauantur.irrigant̃. Vitaſſem.deſtitiſſe;. Argutior.affectare nimiam diligentiam & ſubtilitatem in deſcribendo ſingula. Propoſuiſſem. deſcribere promiſiſſem uillæ amoenitatem: & per id omnia membra:& angulos. Tecum. apud te. Reſidere.reſpicit ad uerbum uiſenti. Indulſi. euectus ſum longius:quia mea amo. Percolui.ornaui: ſupremam impoſui manum. Iudicium.ueras cauſas:quibus ſim motus ut tam diligẽter omnia exequerer. Errorem ſi deceptus ſum: neq; recte iudicaui:extenuat enim facultatem ſuam: per correctionem ut modeſtiæ laudem conſequatur. Identidem. frequenter. Titulum.argumentum materiæ. Materiæ. propoſitæ. Accerſit: affectat extra cauſam. Homerus. qui libro decimo octauo Illiados pluribus Achillis arma deſcribit: cuius exemplo Virgilius pariter libro octauo præſertim in deſcribendo Aeneæ ſcuto multis immoratur. Breuis

Virgilius arma hic Eneę: ille Achillis describat. breuis tamen uterq; est: quia facit quod instituit. Vides ut Aratus minutissima etiam sydera cõsectetur: & colligat: modum tamen seruat. non enim excursus hic eius: sed opus ipsum est. Similiter (ut nos parua magnis comparemus) cũ totam uillam oculis tuis subiicere conamur: si nihil inductum: & quasi deuium loquimur: nõ epistola quæ describit: sed uilla quæ describitur magna est. Verum illuc unde cœpi: ne secundum legem meam iure repræhendar. si longior fuero in hoc: in quo excessi. Habes causas cur ego Thuscos meos Tusculanis: Tyburtinis: Prænestinis meis præponam. nam super illa: quæ rettuli altius ibi ocium: & pinguius: eoq; securius: nulla necessitas togæ: nemo accersitor ex proximo: placida omnia: & quiescentia: quod ipsum salubritate regionis: ut purius cælum: ut aer liquidior accedit: ibi animo: ibi corpore maxime ualeo. nã studiis animum: uenatu corpus exerceo. mei quoq; nusquam salubrius degunt: usq; adhuc certe neminem ex his: quos eduxeram mecum (uenia sit dicto) amisi. dii modo in posterum hoc mihi gaudium: hanc gloriam loco referuent.

C.Plinius Caluisio.S.

nam multa ibidem breuibus exequuntur. Aratus. hic Athenodoro patre genitus secũdum alios Mnasea & matre Lenodora: magna de præceptoribus inter Suidam: & eum qui Arati uitam conscripsit differentia: constat tamen uiguisse Ptolemæi Philadelphi temporibus: & claruisse apud Antigonum cognomento Gonatam Macedonum regem. patriam habuit Solos Ciliciæ. plura litterarum monumenta reliquit tradente Suida. inter quæ phænomena scilicet lucentes stellas. q opus ad nostros transtulit. M. Tullius. utrunq; extat: sed latinum detruncatum. initium habet admirabile: & totum Homero simile: sunt tamen: qui sentiant magis Hesiodum secutum. illum Cicero primo de oratore asserit fuisse ignarum astrologiæ: uerum ornatissimis: atque optimis uersibus de cælo stellisq; dixisse. Fabius materiaʒ Arati motu carere iudicat: ut in qua nulla uarietas: nullus affectus: nulla persona: nec cuiusquam sit oratio: sufficere tamen operi: cui se parem credidit uel æqualeʒ. Colligat: numeret: non omittat. nam minima & obscura exornat quadam grauitate. Modum. tectam mensuram scribendi. Hic. colligere minima. Excursus. excessus: digressio a proposito. Opus. materia: quæ ita exigit. Parua. hanc uillæ descriptionem. Magnis. prædictis. Inductum. accersitum. Deuium. extra rem. Illuc. redibo ad propositum. Legem meam. quá mihi dixi non digredi a materia: nam paululum euagatus erat. Thuscos meos. uillam quam in Thuscis possideo. Thusculanis: uillis: quas in Thusculano agro habeo: & Tyburtino: & prænestino: Thusculum ciuitas in conspectu Romæ est egregiis ornamentis insignis: eam uineta coronant: tectaque magnifica præsertim ea regione: quæ in romanum descendit aspectum: uidere licet uillas uariis decoratas apparatibus. a Thuscia Thuscus: a Thusculo: Thusculanus deducitur. Præneste & Tybur pariter in conspectu urbis fuere. author Strabo. Super. præter. Ibi. in Thuscis. Altius. remotius a curis. Pinguius. copiosius. Eo. ob id. Togæ. officii. sæpe. n. toga pro officio ponitur. Mar. raram togam idest officium rarum in beata optat uita: & ad Iuuenalem. idem. ignota est toga pro nemo est in officio: & togatus officiosus ut idem. Mane uel a media nocte togatus ero: nam togati: sicut refert Lampridius ad munera conueniebant. Proximo. loco. ut ex Tybure: & Præneste. Quod ipsum. accidit ut omnia quiescant. ordo est. quod ipsum accidit salubritate regionis quia cœlum purius & magis serenum quam in aliis locis sit. Ibi. illic. nam cum hæc scriberet erat in urbe. Animo. uacuo a curis. Vsque adhuc. hucusque. (Venia sit dicto.) modus dicendi. qualis malum absit omen: ne scilicet excitaret Nemesin aduersum sua: quæ petulantes & superbos ulcisci solet: & elatuʒ ceruice premit: nam tradunt Nemesin implacabilem admodum contumacibus: & pennatam: quia celeriter delinquentes consequitur. inde prouerbium νεμεσις λετεπαρωολασ βαινει. idest Nemesis quidem ad pedes graditur: prædicit brachio: & freno ne immensa facias: neque efrenata dicas: unde illud distichum libro quarto græcorum epigrammatum. ηνεμεσις προλεγει τωπηχει τωτεχαλινωμητα μετρον τι ποιειν: μητα χαλινα λεγειν. Nemesis prædicit brachio & freno neque immensum quid facere: neque efrenata dicere. item aliud ad idem. ηνεμεσισ πηχυν κατεχω. τινοσ ουνεκα λεξεισ πασι παραγγελλω μηδεν υπερ το μετρον. Nemesis brachium teneo: cuius causa dices? omnibus prænuncio: nihil supra mensuram. ibidem alia leguntur de: Nemesi: & apud Ausonium tetrastichum: & quædam ex primo Pausaniæ: sed plura apud Suidam. Amisi. morte perdidi. Gloriam. salubritatis.

Aratus

Thusculum

Toga

Togatus

Nemesis

NEc.Pompeius Saturninus: Secundū hæredem reliquerat ex dodrante:remp.Comensiū ex q̃drāte:& quia tūc secundū leges resp.nō poterat istitui hæres:scribit Secundus tñ uelle ut uoluntas Saturnini rata sit:nec infringatur. Constat.nulla est controuersia. Remp.nec posse.instituí hæredem.aut ius istud municipale fuit:aut leges:qbus tūc utebanť:postea sunt abrogatæ:nā hodie oēs iurīscōsulti itendūt utilitati reip.ut Marcellus.ff.xxx.de legatis:& fideicōmissis.si qd iqt relictū sit ciuitatibus oē ualet:siue in distributionem relinquatur:siue in opus:siue in alimēta: uel in eruditionem puerorū:siue in quid aliud.

NEc hæredem institui:nec præcipere posse rempu. constat. Saturninus autem: quí nos reliquit hæredes: quadrantem reipu.nostræ:deinde pro quadrante præceptionē quadringētorū miliū dedit.hoc si ius aspicias irritum:si defuncti uoluntatē ratū:& firmū est. Mihí aūt defuncti uolūtas(uereor quā in partē iurisconsulti:quod sum dicturus accipiāt)antiquior iure est:utiq; in eo qđ ad cōem pr̃iam uoluit peruenire.an cui de meo undecies adiiciens contuli: huic.cccc.milium paulo amplius tertiam partem ex aduentitio denegem? Scio te quoq; a iudicio meo non abhorrere:cum eandem rēp.ut ciuis optimus diligas. Velim ergo cum proxime decuriones cōtrahenť:qd sit iuris dícas : pce [illegible]

& Paulus ibidem latius:an dicamus de legatis tantum loqui:nō de hæreditatib⁹: an ut scribit Vlpianus.xxviii.ff.quia resp.incerta res est:hæres autem institui nemo potest:nisi ut certus demōstretur: an quia litis causa:& calumniæ non possumus imperatorem:nec rempu.hæredem instituere Paulo libro.xxviii.titulo de hæredibus instituendis asserēnte.nam:& Vlp.xxxviii.refert nos hoc iure uti:ut in rebus publicis:cum de donatione quæritur : illud solum spectandum utrum ob causam aliq̃ iustam reipu.promittat quis:uel polliceatur:an non.an magis hoc pertinet ad sententiam Iuliani:qui.xxx.ff.putat non permittendum legari domum suam ad opus reipu.faciēdum:si in alio territorio est.Saturninum autem nō fuisse Comensem & prædia sua alibi habuisse. Nec posse percipere.nec posse adire hæreditatem.est.n.cōsequēs:ut si resp.nō pōt istitui hæres:nec ēt possit pcipere fructus:& cōmoda hæreditatis.uerū si legamus nō posse pcipere:tūc iterpretabimur:nō hr̃e priuilegiū ptopraxiæ.i.primæ exactionis:de quā latí⁹ in epistolis ad Traianū:& hac rōne mox legendū ducimus præceptionē.cccc.miliū q̃ēt magis pbam⁹; Quadrantē.quartā p̃rimonii partem:quæ erat.cccc.milium. Nostræ.… & Caluisius Nouocomensis fuit. Præceptionē quadrigentorū miliū.ut ĩprimis daretur reip.sūma.cccc. miliū nummū idest quadrigēta sextertia. Hoc irritū.est nullū pdictis rōnibus. Defuncti.Saturnini.Defuncti uoluntas.oino puto seruandā defunctorū uoluntatē ēt si lege phiberemur:neq;.n.strictæ illorū uoluntates iterptādæ sunt Vlp.rñdente:nā idem lib.xxviii.titulo de hæredibus istituendis asserit imprimis testatoris uoluntatem inspiciendam:& Iustinianus constituit se cupere defunctorum uoluntates ualidiores eē:& non uerbis:sed uoluntatibus eorū fauere:quinimmo uoluntas militis testamentum est:quod sola pficitur uoluntate.Papinianus author. Antiquior.uenerabilior sanctior.carior. Liuius secundo ab urbe Antiquū
cōdita.id antiqus cōsuli fuit.Trāquillus in Vitellio.coegit iurare cæteros nihil sibi antiqus qete publica fore.& in Vespa.nihil habuit antiquius.q̃ prope afflictam nutantemq; rempu.stabilire Paulus titulo de captiuis disciplina castrorū antiquior fuit parentibus romanis:q̃ caritas liberorum.Secūdus in panagyrico.adeo nihil amorē ciuiū tibi antiqus, Virg.troiam antiquā.i.uenerabilem dixit:qm̃ senes uenerādi sint. Iure.rigiditate iuris:summū ius(ut dicitur)plærunq; summa crux. Vereor quam in partem.sensus est:timeo ne iurisconsulti meam sniam reprehendant:cum in uniuersum dixerim extremas uoluntates nō ifrigendas:sed itelligo in rebus honestis:nā statim subdit:utiq; in eo:quod ad cōmunem pr̃iam uoluit pertinere:censeo seruādā Saturnini uoluntatem. Vtiq;.præsertim.Fabius:utiq; si aliqua sen Vtiq;
tentia blandiať:ipse lib.septimo utiq; si latior scæna:& corona diffusior. Cōmunem. mihi:& tibi. Vndecies. centū sextertiū:nā cū pollicitus esset quingenta sextertia in alimenta ingenuorum nouocomēsium agrum de suis precii mille centum sextertiorum longe pluris q̃ promiserat actori publico mancipauit:eundem iposito uectigali recepit daturus in id munus tricena milia annua pro fœnore.hanc rē latius tractat lib.vii.ad Caniniū scribens. Meo.p̃rimonio:peculio. Contuli.erogaui reip. Huic.nostræ reip. Paulo amplius tertiam partem.nam quadringenta sextertia sunt paulo amplius tertia parte undecies cētum. Denegem.hinc apparet Caluisium non fuisse cohæredē. Ex aduentitio.ex eo q̃ ad me puenit ex hæreditate Saturnini.sensus est:si de meo peculio reipu.obtuli undecies centum sextertium:q̃to magis cōcedere debeo ut habeat quadragita:quæ iure hæreditario mihi debebanť:cū ea sint ex pecu Aduēti
lio aduētitio:& nō iure agnationis.est.n.aduentitia pecunia:quæ non accedit:& relinquiť successionis tia
cā:sed ab extraneis:& in sperato.aduētoria aūt res:ut epistola:quæ amico aduenīēti occurrit. Cōtra Aduen
henť.cōuocabūť in senatū. Quid sit iuris.rēp.hæredē nō posse īstitui.& reliq. Parce.paucis:& mode toria

ſtis uerbis. Offerre.illi ante me:tãquam ſi reſpu.haberet ius protopraxiæ. Præcepit. propria locutio: iuriſconſultorum:nam ueterum teſtamenta imperatiuis referta ſunt uerbis. Illius.Saturnini. Obſequium.beneficium:lenitas:nam obſecuti ſumus reipu.cum iure poſſemus contendere. Publ ce. decurionibus:qui uices publicas gerunt. Partibus.officio. Ac tuis.tanquam ſi tua intereſſet: uam fuit Secundo contubernalis. Sermone.quem habiturus es apud decuriones pro me. Vultus.quo minas: bland:cias:lætitiam:triſtitiam:preces effingimus. Geſtus.motus corporis.qui debet eſſe magis accommodatus ad ſenſus q̃ ad uerba. Vox.ſi ſubmiſſa. Commendationibus. actionis laudibus: in quibus Demoſthenes ſummam locabat. Malignitati interpretantium exponitur.ſubiacet epiſtola : neque ſe defendet ab his:qui eam maligne interpretari uelint.

Svades.Capitoni ut hiſtoriam ſcriberet ſuadenti reſcribit idẽ cupere:& cauſas quibus ad hoc ncitaretur:quibuſque retardaretur enumerat:ubi plæraque multa quid hiſtoria ab oratione differat breuiter tractat:cognitu quidem non inutilia.admonemus lectorem Sidonium Apollinarem libro quarto uoluiſſe hanc epiſtolam non Capitoni:ſed Tacito ſcriptam. nanque inquit:& antiquitus cum.C.Cornelius Tacitus.C.Plinio ſecundo ut hiſtoriam ſcriberet:ſuaſiſſet:& ipſe poſtremo quod iniunxit arripuit. Commode.ſcire:bene. Niſi expertus:niſi experiaris:& prius periculum ſcribendi facias:nam tũc facilius poteris comprehendere quid in reliquis præſtare poſſis. Occidere.aboleri nomen illorum:& facta interire. Aeternitas.immortalitas rebus præclare geſtis. Sua hiſtorici.Saluſtio in præfatione cõteſtante. & qui facta aliorum ſcripſere:& qui fecere multi laudantur. Diuturnitatis. poſſe diu uiuere. Res digniſſima. amor imortalitatis:qua multi incitantur ad illuſtria. Culpæ.criminis.nam ubiq; ſe prædicat integerrimæ uitæ:q; etiam teſtimonio Auſ cõprobatur. Poſteritatis memoriam:ut de ſe poſteri male loquant:nã q recte uixerunt:non timent ut poſteri ſua rephendant. Si qua me quoque poſſim Tollere humo.ſi quo modo poſſim uendicare me a mortalitate.ſumptũ eſt ex.iii.geor. Vir. ubi hæc ſcribũt. Tẽtãda uia ẽ:q̃ me quoq; poſſim Tollere humo:uictorque uirum uolitare per ora.unde ſtatim ſubiunxit reliquum carminis. Id.liberari a mortalitate. Supra uotum.in expectatum.παραδοξόν. Victor.uoti compos. Volitare per ora.laudari:& legi ab omnibus. Quanquam o.optat tamen ſuis ſcriptis illuſtrari & excellere: ſumens initium ex.v.Aeneidos ubi Mneſtheus hortatur ſocios ad remigandũ in nauali certamine. Nõ iam prima peto Mneſtheus:nec uincere certo:Quanquam o.ſed ſuperent:quibus hoc fortuna dediſti. O.optantis aduerbium interdum iraſcentis.ut o calidos homines.nõnunq̃ expaueſcẽtis.ut o ſalue Pãphile. Quod.mediocrem laudem. Gratia.amor.cõmendatio. Eloquentia ſumma.niſi tractant ſumma eloquẽtia: & arte. Quoquomõ.ẽt ſine eloquẽtia:& tãtum res nudas cõmemorãs:nã ſecũdũ Vitruuium hiſtoria per ſe tenet lectores:qa habet nouaꝝ rerũ uarias expectationes:& uetuſtiſſimi ro. Cato. Pictor.& Piſo cõdiderũt hiſtorias niſi ex annalibꝰ:quã ſimilitudinẽ ſcribendi multi ſecuti ſunt:qui ſine ullis ornamentis monumenta ſolum temporum:hominum:locorum:geſtarumq; rerum reliquerunt.

tamen:& modeſte: deinde ſubiungas nos.cccc. milia offerre:ſic:ut præceperit Saturninus:illius hoc munus illius liberalitas: noſtrum tamen obſequium uocetur. Hæc ego ſcribere publice ſuperſedi. Primum:q; memineram pro neceſſitudine amiciciæ tuæ:& debere te:& poſſe perinde meis ac tuis partibus fungi. deinde quia uerebar ne modum tibi: quem in ſermone cuſtodire facile eſt : tenuiſſe in epiſtola non uiderer. nam ſermonem uultus geſtus uox ipſa moderat. epiſtola omnibus cõmendationibus deſtituta malignitati interpretantium exponitur. Vale.

C.Plinius Capitoni.S.

Svades ut hiſtoriã ſcribam:& ſuades: nõ ſolus:multi me hoc ſæpe monuerunt:& ego uolo:non quia commode facturum eſſe cõfido.id enim temere credas:niſi expertus. ſed quia mihi pulchrum imprimis uidetur non pati occidere: quibus æternitas debeatur: aliorumq; famam cum ſua extẽdere. me autem nihil æq̃ ac diuturnitatis : & amoris cupido ſolicitat: res homine digniſſima: præſertim qui nullius ſibi conſcius culpæ poſteritatis memoriã non reformidet. Itaq; diebus ac noctibus cogito:ſi qua me quoq; poſſim tollere humo: id .n. uoto meo ſufficit. illud ſupra uotũ: uictorq; uirũ uolitare per ora:quãq̃.O. Sed ſatis eſt: qd prope ſola hiſtoria polliceri uidet .orationi:& carmini parua gr̃a niſi eloquentia ẽ ſumma Hiſtoria quoquomõ ſcripta delectat. Sunt enim homines natura

Curioſi.cupidi ſcire noua:& inaudita.nam omnes homines natura ſcire deſiderant. Nuda.iculta:ſine affectibus:rem ipſam tantum dicente.ut annales:& commentarii. Capiuntur.oblectantur. Sermõculis.quotidianis:& familiaribus uerbis. Ducantur.afficiantur. Adhoc ſtudium.ſcribendarum hiſtoriarum. Auunculus meus.C.Plinius Secundus frater matris meæ:quidam opinantur auunculum traxiſſe appellationem ab eo ꝙ æque tertius a matre:ut auus eſt:ſed non eiuſdem iuris:ideoq̧ uocabuli factam diminutionem:ſiue auunculus appellatur:ꝙ aui locum obtineat:& proximitate tueatur ſororis filium. Auũcul⁹

curioſi:& qualibet nuda rerum cognitione capiuntur:ut qui ſermonculiſ etiam:fabelliſq̧ ducantur.Me uero ad hoc ſtudium ĩpellit domeſticum exemplum.auunculus meuſ:idemq̧ per adoptionem pater hiſtorias:& quidem religioſiſſime ſcripſit.Inuenio aũt apud ſapientis: honeſtiſſimum eſſe maiorum ueſtigia ſequi:ſi modo recto itiner̃ præceſſerint.interim cum tot ęgi magnas:& graues cauſas has(etiam ſi mihi tenuis ex his ſpes) deſtino retractare:ne tantus ille labor meus:niſi hoc quod reliquum eſt ſtudii addidero:mecũ pariter itercidat.nam ſi rationẽ poſteritatis hẽas: quicquid non eſt peractum pro non incohato ẽ. Dices potes ſimul:& reſcribere actiones:& componere hiſtoriam:utinam:ſed utrunque tam magnum eſt:ut abunde ſit alterum efficere. Vndeuigeſimo ætatis anno dicere in foro cœpi:& nũc

Per adoptionem pater.ius adoptionis ẽ: ut is adoptet:qui neq̧ procreare iam liberos poſſit:& cum potuerit: ſit expertus:& adoptatus ſit minor adoptante: legitimo: & põtificio iure procedat adoptatio & ita fiat:ut ne quid aut de dignitate: aut de ſacrorum religione minuatur: imprimis ne qua calumnia:ne quis dolus adhibeatur euenit autem ſecundum iuriſconſultum: ut is:qui in adoptione datus eſt tam in familia naturalis patris iura cognationis retineat:q̃ in familia adoptiua nanciſcatur: ſed eorum tantum cognationem in adoptiua familia nanciſcitur:quibus ſit agnatus:in naturali autem omnium pertiebit. Paulus.ff.primo:per adoptioneʒ dignitas non minuitur:ſed augetur. unde ſenator ſi a plebeio adoptatus eſt:manet & ſenator:ſimiliter:& ſenatoris filius:& in familia adoptantis manet:niſi mancipetur. Iuſtinianus.codice de adoptionibus:adoptatus inuitus tranſire ad alienam familiam non cogitur:ſi uero homo ſui iuris per arrogationem ex auguſta liberalitate ſe dederit in adoptionem:tunc familiæ eius aggregatur.Appianus ſcribit romanorum more adoptiuos filios adoptantium nomina ſumere ſolitos:& Dion pariter lege cautum ſi quis adoptetur:ut adoptãtis appellationem reciperet:unum tamẽ priorum nominum reſeruaret.Hinc noſter Cæcilius ab auũculo adopratus:dictus eſt.C.Plinius Cæcilius Secundus:& cum de adoptione multa iuriſconſulti ſcribant ut Iuſtinianus in inſtitutionibus:& Codice de adoptionibus Dioclitianus: & Max.imp.Vlpi.ff.i.& Modeſtinus ibidem:longe tñ plura Gellius libro.v.tantum addã:quæ a Caio tradũtur.gñalis adoptatio duobus modis ſit;aut principis authoritate:aut magiſtratus imperio:principis authoritate adoptamus eos:q ſui iuris ſunt:quæ ſpecies adoptionis dr̃ arrogatio:qa:& is:qui adoprat rogatur.i.interrogatur:an uelit eũ: quem adoptaturus ſit iuſtum ſibi filium eſſe:& is q adoptatur int errogat̃:an id fieri patiatur.iperio magĩratus adoptamus eos:q in poteſtate parentis ſunt:ſiue primum graduʒ liberoꝝ obtineant:qualis eſt filius:filia:ſiue iferiorẽ:qualis eſt nepos:neptis:pronepos:proneptis.apud barbaros mos fuerat i adoptionibus lectũ aſcendere:& adoptandũ ſũptũ iuxta ab adoptaturo p̃ ueſtes:inferius in terrã demittere: ut ueꝝ partum imitaret̃.Adoptionẽ.aſſumptionẽ in filiũ:nã Marcellus adoptionem uendicationẽ iterpretatur & Varro referẽtibus cẽturionibus adoptatos i cohortes dixit.hoc eſt aſcitos. Hiſtorias.belloruʒ Germaniæ.xx.libros:a fine Aufidii Baſſi triginta unũ:naturæ hiſtoriaꝝ.xxxvii. Religioſiſſime.ueriſſime.cum fide. Sapientes.philoſophos. Sequi.imitari. Veſtigia.ſtudia:artes. Recto itinere.p uirtutis callem. Tot.lib.vi.ad Quadratum numerat actiones ſuas honorificas. Tenuis ſpes ex his.ſperem cõſequi paruam admodum laudem ex orõnibus meis. Retractare.ſupuacua amputare: emendare. Labor meus.quem perpeſſus ſum componẽdo:& illas agendo. Quod reliquum eſt ſtudii addidero.extremam manũ impoſuero. Metum.me moriente. Rationem poſteritatis.cõſiderationem:& reſpectum memoriæ tuæ apud poſteros. Peractum.abſolutum:per enim compoſitum finem rei ſignificat. Pro nõ ichoato eſt.tanq̃ ſi nũq̃ icepiſſes:nam iperfecta negligunt̃:& cito itereunt. Reſcribere.emendare. Vtinam.poſſem ſimul utrunq̧ præſtare. Magnum.magni oneris:& igenii.Lucianus teſtatur hiſtoriæ compoſitionem difficilem:& arduam:orationum:uero:ut nondum aliquis perfectus orator reperiatur.

Adoptio

Arrogatio

Alterum.aut perficere orõnes:aut hiſtoriam conſcribere. Abunde.maximum. Vndeuigeſimo.decimo nono:dempto uno de uiceſimo:ſicut duodeuiceſimo decimo octauo:demptis duobus de uiceſimo: ſic undetrigeſimo:& duodetrigeſimo ac deiceps:uſitato:& elegãti dicẽdi gñe.Tacit⁹ de cauſis corruptæ eloquẽtiæ tradit.L.Craſſum nonodecimo ætatis anno ſtatim parẽ unicuiq̧ cauſæ.Fabius Demoſthenẽ

puerꝝ actiones pupillares habuisse: Tranqui. Augustum auiam duodecimo anno pro rostris laudasse.

Oratoris officium

Præstare. efficere: q; sit oratoris officiũ. M. T. de perfecto oratore inquit: oratoris officium: ut subtilis in probando sit: mediocris in delectando: uehemens inflectendo. Fabius. tria præstare debet orator: ut doceat: moueat: delectet: nã uirꝝ cũ ingenii natura præstantẽ: tum uero pulcherrimas artes penitus mente complexũ: datũ tandem rebus humanis: qualem nulla antea uetustas cognouerit: singulare;: perfectũq;: undiq; optima sentientẽ: optimeq; dicẽtem (nõ. n. sufficit honeste dicere scire: nisi: & audere) hunc iure ꝑfectum oratorẽ appellauerim. Per caliginẽ. difficulter: uix. Quid. fiet? Nouũ. cõponẽdæ historiæ: Multa cõmunia. ut delectet. afficiat. auditores reruz nouitate attẽtos reddat: exẽplis istruat: & moneat digressionib⁹ opportunis utaꝰ: exornationibus fere oĩbus: qbus orator: & elegãtia: & flumie orõnis: & uarietate. est aũt quædam historia perpetua: quæ contiet alicuius populi res gestas: & qũo quid singulis

Historia & Oro quomõ differant

demum quid pręstare debeat orator adhuc tamẽ per caliginem uideo. quid si huic oneri nouum accesserit? habet quidem oratio: & historia multa communia: sed plura diuersa: in his ipsis quæ communia uidentur. Narrat illa: narrat hæc: sed aliter: huic plæraque humilia: & sordida: &

annis actũ fit. ita scripsit Liuius: & Taeitus in historia augusta. aliud præterea genus historiæ: quæ solũ ad unũ ꝑtinẽtia cõtinet: ea ꝓpria dici põt: & seclusa: ut scripsere Tranq. apud nos: Plut. apud græcos. de priori gñe nũc differit Secũdus. Plura diuersa. Luci. in libello scribẽdæ historiæ diuersa igt est historicoꝝ rõ scribẽdi ab oratoribus: historici. n. ordinẽ rei seruãt: & materia ꝑparata utunꝰ: oratores uero mlta iuertũt: & fingũt: ꝓœmiũ historicoꝝ duab⁹ tm̃ rebus attẽtiõe: & docilitate cõstare debet omissa bñuolẽtia: quã iprimis orator captat. hic Fab. plures historiæ uirtutes oratori uitãdas ꝑcipit. cuz sit proxia poetis: & quodãmõ carmen solutũ: uerbisq; liberioribus: ac remotiorib⁹, figuris narrãdi tœdiũ euitet: demũ neq; cõtineaꝰ: qbus orõ ꝑtibus: exordio: narratione: cõfutatione: cõfirmatõe: ꝑoratõe: sed eius lex sit icipere ab initio reꝝ: & cõtinuã narratõez ad finẽ usq; ꝑducere: explicãdo quo cõsilio: q̄ rõne gestæ sint: hinc de ꝑfecto oratore Cice. declamatoribus historia finitima est: i qua narraꝰ ornate: & regio sæpe aut pugna describiꝰ: iterponunꝰ ẽt cõciones: & hortationes: & tracta quædã ac fluens expetiꝰ eloquẽtia: nõ hæc contracta: & acris orõ. de oratore lib. ii. qs nescit primã esse historiæ legẽ: ne qd falsi dicere audeat? deinde ne qd ueri tacere? ne qua suspitio grãæ sit iscribendo? ne qua simultatis? hæc fondamẽta nota sũt oĩbus: ipsa aũt exædificatio posita est i rebus: & i uerbis: reꝝ actio ordinẽ tẽporꝝ desiderat: regionũ descriptionẽ. cõsilia primũ: deinde actus: postea euẽtus expectanꝰ. uult ẽt de consiliis significari: qd scriptor ꝓbet: & i rebus gestis declarari: nõ solũ qd actũ: aut dictũ sit: sed ẽt quæ: & cũ de euentu dicaꝰ: ut causæ explicentur omnes: uel casus: uel sapientiæ: uel temeritatis: omniumq; ipsorum nõ solum res gestæ: sed etiam qui fama: & nomie excellat: de cuiusq; natura atq; uita: quæ plærunque ab oratore omittuntur: uel secus tractantur pro commodo suo. si quis plura desiderat in quo utrunque differat: legat præcepta dicendi: & Lucianum in eo opusculo: cui titulus est. πωσ δει ιστοριαν γραφειν. Illa. oratio. Hæc historia. Narrat. immo fere consumitur tota in narrando: nam post præfationem rebus conuenientem: & recte introductam fit ad narrationem transitus: omne enim sine artificio si Luciano credimus reliquum historiæ corpus est longa narratio: quæ tamen narratiõis uirtutibus ornabitur. Aliter. scribitur. n. historia ad narrãdũ: non ad ꝓbandũ: & iter species narrationũ a Fabio numeraꝰ. at quæ oratori conuenit narratio iterdum subtrahenda: neq; semper procemio substituenda: sed pro conditione cãrum mutãda: nanq; nõ i hoc reperta est: ut tantum cognoscat iudex: sed aliquãto magis: ut cõsentiat. neq; necesse est narrationem i oratore esse uerã: sed uerisimilem: i qua aliqua neganda: aliqua adiicienda: aliqua mutanda: sicut aliqua etiã tacẽda. quæ omnia ab historico respuũꝰ. Huic. historiæ. Humilia: & sordida. assentiri uidetur Secundo Diodorus: libro inquit. vi. omnia in quibus historia uersatur cõplecti reꝝ scriptores decet: tum uero maxime quomodo quæq; res sigillatim describendæ sint cura uideꝰ suscipiẽda. non enim tantũmodo hæc notatio particularis diligentiaq; priuatis hominibus ad cõseruandas augendasq; fortunas ꝓficit. uerꝝ historicis etiam plurimum decoris atq; ornatus affert: uidemus quot Liuius bella obscura: & ad nullũ exemplũ facientia percenseat: sed illi ita faciũdũ fuit omnes ro. res scribere aggresso: neq; me ꝑterit lunium Cordum historicum a lulio capitolino repræhendi: q; multa de uoluptatibus domesticis: cæterisq; infimis rebus historiæ suæ inseruit: quot seruos unusquisq; principũ: & quos amicos habuerit: quot penulas: quot ue chlamydas: quoꝝ sciẽtia nulli ꝓsit: si quidem ea debeant i historia poni: quæ aut fugiẽda sint: aut sequenda: nã leuia prætereũda. Itaq; Flauius Vopiscus notat Aureliũ Festiuum cũ Firmũ referret iter crocodilos unctum crocodiloꝝ adipibus natasse: & elephãtum texisse: & hippopotamos edidisse: & sedentem structionibus uectum: ac quasi uolitasse: non enim scimus quales mulos Clodius habuerit: aut mulas. T. Annius Milo: aut utrum Tusco equo sederet Catilina an sardo uel quali chlamyde Pompeius usus fuerit: an purpura: quorum uitas scribendas Liuius: & Salustius arripuerũt: dicam⁹ igiꝰ aliud eẽ uitas: aliud perpetuam historiã: quã intẽdit Secundus scribere: in illis. n. ele-

ex medio petita.illi omnia recondita:splendida: excelsa conueniunt: hanc sæpius ossa: musculi: nerui. illam thori quidam: & quasi iubæ decent.hæc uel maxime ui:amaritudine:instantia: illa tractu:& suauitate:atq; etiam dulcedine placet.Postremo alia uerba:alius sonus:alia constructio.nã plurimum refert:ut Thucidides ait. ητημαμαλλον εσάει ηπερ εσ τοπαρον ατωνισμα.

cta dicenda:quá regulam tenaciter obseruasse Tranqui.uidemus:sed in omnimoda historia licet interdum uulgaria complecti. Petita ex medio.trita:uulgaria:cõmunia.possum⁹ ista ẽt referre ad uerba:nã authore Luciano historia coloranda est dictione clara:inde sæpius inuenies apud rex scriptores.de medio petita uocabula:qualia sunt carrus:induratus:castellanus:feraria:lignatũ:aquatum:rebellatum:& similia.existimo tñ de rebus hic loqui:cũ sequat̃ mox alia uerba. Illi.orationi. Recõdita. cognita paucis:electa:opponuntur.n.tritis:& uulgaribus.Splendida.illustria:cuius contrariũ sordida. Excelsa.eius antitheton humilia.Sæpius interdũ præcepto Luciani uim eloquẽtiæ licet oñtar̃: ubi copia rex exigit:laudare tñ & uituparere pce. Hác.historiá.Ossa.nudæ res. Musculi.a corpe ad historiá hæc cõmode translata.sũt át musculi ex neruis: & cartilagine cõdensati: quibus robur oñditur sicut neruis:licet igit̃ historico uires oñdere:q Quint.pmittit in declamationibus:qbus similis est historia:oñdẽda iqt ossa:& nerui cõtrouersiæ ac declamationis:at oratori secus faciẽdũ ná uires dissimulandæ: & illius præcipuũ artificiũ:cũ ex arte loquat̃:ne ars ulla uideat̃. Thori.pulpæ.M.T.succũ oronis appellat:ut apud Teren.in Phormione:culpá ut Antipho in se admiserit:nã bono ornatu addidit in se:cũ:& sine hoc planũ uideri possit.Tacitus igr oro sicut corpus hoĩs esse debet:ea demũ pulchra est:in qua nõ eminent uenæ:nec ossa numerant̃:sed tepatus:& bon⁹ sanguis iplet mẽbra:& exurgit thoris:ipsos quoq; neruos robur tegit:& decor cõmẽdat. Iubæ.exultantia:& decor orõis p iubas mõstrat̃:sicut p thoros plenitudo:& ubertas:q̃q̃ Fabius moneat oroni nõ debere iesse athletax thoros:sed militũ lacertos: nec uersicolorem illá:qua Demetrius phalaræus dicebat̃ uti:uestẽ:bñ ad forensem puluerẽ facere:uex aliud est posteritati cõsulere:aliud utilitati præsenti. Hæc.historia. Vi.ipetu:& concitata orone:nam M.T.Xenophõtẽ notat táq̃ dulciorẽ:& minus uehemẽtẽ q̃ historico conueniat:in Tacito uero uis:amaritudo:istantia:ex professo appet.scio tñ uim cõuenire oratori:mõ ne tráseat in uiolentiam:in hoc autẽ eloquẽtiæ uis:ut iudicẽ non in id tantum compellat:in quod ipsa a rei natura ducetur:sed aut q nõ est: aut maiorẽ q̃ est faciat affectum.oĩs uis cõsistit in augendo minuendo ue. Amaritudine:libere narrando uitia:& crimina ac infortunia. Instantia.rex frequentia breuitate.quá Secundus in Saturnino commẽdat:qualis Thucydides:& Tacitus:ut uerbox prope numex sniax numero sequantur. nam uterq; historiæ grauissimus author. Illa.oratio. Tractu.amplificatione:cum iter alias oratoris uirtutes hæc nõ minima sit:pua augere:magna minuere.& imorari diutius ubi opus sit:ut melius aĩs auditox ifigatur.Cicero tñ de oratore iubet i historia genus oratiõis fusum:atq; tractũ:& cum lenitate quadá æquabiliter profluens sine illa iurisdiciali asperitate:& forensibus aculeius sententiarum prosequendum eẽ: & alibi historiam leni æquabiliq; tractu distinguendá existimat:& Fabius in Herodoto oĩa leniter fluere:tũ ipsam linguá habere iucũditatẽ ut latentes in numeros cõplexa esse uideat̃. Suauitate:& dulcedine.qbus alliciat animum auditox:ná huic soli intendit orator quoquomodo iudices mouere:nõ ueritatẽ explicare:uñ sæpe dulcibus:& suauibus eos fallit:neq; respicit si in futux sit obnoxius repræhẽsioni: quod falsa dixerit:sed si psuasibilia:& fidẽ facientia.iam prædixim⁹ differẽtiam suauis:& dulcis. Alia uerba.diuersa sunt quædá historicox uerba ab oratore:ná illis peculiare est dicere palare:facer̃ ipressionem:canere receptui:centuriare.lapidare: castramœtari.expedire aciẽ:añ signanos:uicanos : classiarios: suppetias:& alia multa:qbus orator raro:nec nisi per translationez utitur. Sonus.historico præterquá inconcionibus unus:& perpetuus debet esse sonus:oratori secus:ná si lugubria tractat uerbis:& uoce q̃rula:si læta lætis:si grauia grauibus utet̃.& exornationibus ac clausulis ad rem accõmodatis.in cõcionibus simil'r cadentia:& antitheta plurimũ faciunt:in iudiciis pax admodũ:lenia oĩa:& profluentia apud historicũ:acria:& aculeata apud oratorẽ.ad hæc historia non tam finitimos numeros:q̃ obicẽ quádam: cõtextumq; desiderat:cum omnia eius membra cõnexa sint:& quoniam lubrica est ac fluit:ut hoĩes manibus inuicem appræhensis gradũ firmant:continent:& continentur:quare diuersam uerborum cõstructionem historiæ ab oratione dicit Secundus:& Lucianus author historiæ stilum nõ debere esse hiantẽ: & aspex:neq; rythmo difluentẽ:illud.n.culpabile:alrex audientibus iniucundũ: monetq; uehementẽ acrimoniam:& ambitu crebram ac perplexam argumentis dictionem nõ conuenire historico:sed dispositá:& ordinatá:sit aũt clara:& ciuilis:quæ possit insigniter declarare subiectum.signum.n.historici laudabilis pmũ lucide:& splendide rem tractare non abstrusis:& extra calcatam uiam nominibus:neq; forensibus:& cauponatiis.sed ut uulgus itelligát:eruditi laudent:modestus sit in compositione nominuz. ητημαμαλλον εσάει ηπερ εσ τοπαρον ατονισμα.hæc est saua lectio:quá in omnibus quos uidimus codicibus mancam:& inuersam restituimus in itegrum sumptá ex procemio Thucydidis.i.mo-

Musculi

qualis oratio est conueniat

numentũ potius in perpetuũ q̃ ad præsens tempus pugna hæc repetit ad uerbum Luciãus in præceptis scribendæ historiæ:& fabius Quintilianus libro.x.sic transtulit.totũ historiæ opus nõ ad intuitũ rei:pugnáq; præsentẽ sed ad memoriã posteritatis: & ingenii famã cõponitur:uñ Lucianus in fine eiusdẽ opusculi:memẽto inqt nõ ad p̃sens ut qui nunc sunt:te laudẽt:te honorẽt:sed æternitatẽ respiciendo sic historiã cõscribe:ut a posteris præmiũ laboris expectes:dicanteq;.profecto uir ille dicendi libertate p̃ditus erat:nihil in eo adulatoriũ ẽ:neq; seruile:sed in oĩbus ueritas.κτημα εσαει.ut sit perpetua possessio: nõ cõposita ostentationi:sed fidei: ueritatiq;.

Quorum alterum oratio.s.exigit ut sint momẽtanea oblectatio:& cõcertatio auditoribus grata. Alterum historia. exigit: ut posteris placeat. Duo.orationẽ:& historiã. Maxima: maximi põderis: constãtia ex multis maximisq;: & ideo in quibusdã diuersa. Cõfondam.cõponam eodẽ tempore.perturbẽ. Colluuione.cõmixtura: cõfusione:colluuies p̃prie est p̃mixta immũdicies ex confluuio alicuius rei: quare dixit quasi. Ibi.in oratione. Faciã. cõuenientia historico. Veniã aduocãdi peto. scripturus historiã quietẽ ab actione causarum petit. (ne a forensibus uerbis recedam)docet aduocãdi dictionem fuisse uerbũ causidicorũ:& in foro usitatũ. Quæ tẽpora.quorũ temporũ historias scribendas aggrediamur. Vetera.ueterũ historiæ. Scripta aliis.mandata monumẽtis litterarũ ab aliis sunt. Parata inquisitio. materia.& inuẽtio facilis ac in promptu:ut pote iã tractata. Honerosa collatio. difficilis cõparatio quia oportet superare scribẽdo summos uiros:qui prius illa tractarunt. Intacta. tẽpora nõ descripta ab ullo: qualia erant Vespasianorũ Neruæ: & Traiani:nondũ.n.Tacitus:& Tranquillus suas historias cõscripserãt:cũ hæc destinaret Secundus. Graues offensæ.sunt futuræ molestæ inimiciciæ scripturo. arduũ uidet̃:refert Salustius: res gestas scribere: primũ q̃ facta dictis exequanda sunt: deinde q̃a plærĩq; delicta: q̃ repræhenderis: maliuolentia:& inuidia dicta putant. Leuis gratia.parua laus est describere noua.

Propterea q̃.quia hoc nos deterrere potest a scribendo noua. In tantis uiciis.q̃bus uersant̃ nostris tẽporibus:nã tũc omne in præcipiti uiciũ steterat: si Iuuenali credimus:potuit tamẽ respexisse mala Domitiani tempora. Parcus.diceris fuisse ab his:qui laudantur. Fide.ueritate:in qua tota uersatur historia.Satis animi.maxime autem:& ante omnia historicus liber sit mente:neq; pertimescat aliquem: neq; speret aliquid: alioquin similis erit malis iudicibus ad gratiã aut inimiciciam iudicantibus. Præstruas. præpares. Ratio.causa iusta.

Arie.Dolet Iuliũ Valẽtẽ grauiter iacere:sed molestius fert:q̃d Auitus decesserit. Affecerũt. si alicui fuisset ambiguũ afficere eẽ affectus mouere tã lætos: q̃ tristes:hic oĩno tollit̃ dubiũ.

Propterea Nollẽ.eẽ ĩ urbe:occurrit:q̃ dici poterãt a Saturnino. Propterea q̃.q̃a:sic ĩ p̃cedẽti ep̃la usus est. Recitaturũ.te:nam scripsit Saturninus:orationes:historias:hendecasyllabos. Vtilitatibus æstimetur:reputemus q̃d utile sit Iulio. Interest. expedit. Maturissime.q̃ primũ: & opportune. Inexplicabili. ĩcurabili. Liberari.morte. Iulius auitus. Alius a Iunio Auito:cuius interitũ libro nono lugubriter dolet. Nihil ista.dicet aliq̃s. Hos.eius necessarios. Iam.præterea. Indolis.indicii futuræ uirtutis.

quorum alterum oratio: alterũ historia. Ex his causis non adducor:ut duo dissimilia:& hoc ipso diuersa:q̃ maxima:confundã:misceãq;: ne tanta quasi colluuione turbatus ibi faciam:q̃d hic debeo. Sed interim ueniam(ne a forensibus uerbis recedam)aduocandi peto.tu tñ nũc cogita quæ potissimum tẽpora aggrediamur.uetera:& scripta aliis:parata ĩquisitio.sed honerosa collatio: ĩtacta:& noua graues offensę:leuis gr̃a: p̃pterea quod ĩ tantis uitiis hominũ plura culpãda sunt: q̃ laudanda.tum si laudaueris parcus: si culpaueris nimius fuisse dicaris. Sed hæc me nõ tardãt. est enim mihi pro fide satis animi.illud peto:pręstruas ad quod hortaris:eligasq; materiã: ne mihi tam scribere parato: alia rursus cunctationis: & moræ iusta ratio nascatur. Vale.

C.Plinius Saturnino.S.

Arie me adfẽcerunt litteræ tuæ:nã partim læta: p̃tim tristia cõtinebãt. Læta: q̃ te in urbe teneri nunciabant: nollem inquis:sed ego uolo:propterea q̃ recitaturũ statim:& uenissem pollicebantur. ago gratias q̃ ex pector. Triste illud: q̃d Iulius Valẽs grauiter iacet: q̃q̃ ne hoc quidẽ triste: si Iulius utilitatibus æstimet̃:cuius interest q̃ maturissime inexplicabili morbo liberari. Illud plane nõ triste solũ:uerũetiã luctuosum: q̃ Iulius Auitus decessit dum ex q̃stura redit. decessit ĩ naui p̃cul a fratre amãtissimo: p̃cul a matre:a sororibus. Nihil ista ad mortuũ pertinent:sed pertinuerunt cũ moreret̃. pertinent ad hos: q̃ supersunt. iam q̃ ĩ flore pri-

Summa.summam laudem:& dignitatem. Si maturuissent.si uixisset diutius. Quo. quanto. Sine fructu posteritatis.quia nullam utilitatem capient posteri ex studio illius immaturo. Nulla non.quælibet: etiam parua:quanto magis maxima.

CVm.Iambos.Antonini tantum admiratur.ut sibi imitabiles neget:& hortatur ad similes idẽtidem emittendos. Emulor.ut transferram in latium:cum ille græce scripserit. Experior. cum nequeam consequi illorum dignitatem. Absolutam.perfectam. In peius fingunt.deficiunt ab exemplari.

mo tantæ indolis iuuenis extinctus summa consecuturus:si uirtutes eius maturuissent. quo ille studiorum amore flagrabat? quantũ legit? quantũ etiã scripsit? quæ nũc oĩa cũ ipso sine fructu posteritatis aruerũt. Sed quid ego indulgeo dolori? cui si frẽa remittas nulla materia nõ maxĩa ẽ? Finẽ epistolæ faciã:ut facere possim etiã lachrymis:quas expressit epistola.

C.Plinius Antonino.S.

CVm uersus tuos æmulor:tũ maxĩe quã sint boni experior.ut enĩ pictores pulchrã: absolutãq̃ faciẽ raro nisi in peius fingunt:ita ego ab hoc Archetypo labor:& decido. Quo magis hortor ut quamplurima proferas: quæ imitari omnes concupiscant:nemo:aut paucissimi possint.

C.Plinius Tranquillo.S.

LIbera tandem Hẽdecasyllaborum meorum fidem:qui scripta tua communibus amicis spoponderunt. appellantur quotidie: & efflagitantur: ac iam periculum est ne cogantur formulam accipere. sum:& ipse in edẽdo hæsitator.tu.O.si tamen meam quoq̃ cũctationẽ:tarditatẽq̃ uicisti: proinde aut rumpe moras:aut caue:ne eosdẽ istos libellos:quos tibi hẽdecasyllabi nostri blanditiis elicere nõ possunt: cõuitiis scazõtes extorqueãt.perfectũ opus: absolutũq̃ est:nec iã splẽdescit lima;sed atteritur. patere

Effingũt.transcribunt:depingunt. Archetypo.a prima positura:quales sũt tui uersus græci. Labor.inferior sũ. Cõcupiscãt.quia optima. Possint.imitari propter summã illorum excellentiam.

LIbera. Secundus hendecasyllabo pollicitus fuerat amicis Trãquillum emissurum quædam. quæ cum diutius is cõtineret:& amici indies promissa repeterent:eundẽ monet:ut publicet:sin minus comminatur in illum uersus cõuiciosos. Libera fidẽ: præsta quod polliciti sunt de te. Communibus.mutuis.nostris. Appellantur.expetũtur: uocantur tanquam debita.Seneca de beneficiis.nec auarus exactor ad horã:& diẽ debitorẽ appellat:iterdum salutare significat:ut apud Apuleiũ appellata Byrrhẽa. appellare interdum prouocare a quo appellatio prouocatio:ut.ff.ix.titulo de appellationibus:a grãmaticis insuper pro nomine sumitur. Formulã.modũ procedẽdi post litẽ contestatam.Tranqui.in Claudio:& iis:qui apud priuatos iudices plus petẽdo formula excidissent restituit actiones Fabius:neq̃ ignoro multa transferri: cũ in oĩbus fere cãis in quibus cecidisse quis formula dr̃:hæ sint q̃õnes an huic:an cũ hoc: an hac lege:an apd̃ hũc:an hoc tpe liceat agere:alias pro regula. idem li.iii. priuata quoq̃ iudicia sæpe unũ iudicem habere: multis:& diuersis formulis solent.Pli.lib. nono:& damni dati formula ex edicto cõdemnatum.M.T.secũdo de oratore.hæc enim in ludo causarum fere formula.Petronius Arbiter tabulas fœderis signatas ex formula asserit:Frontinus in præfatione de aquæ ductibus pariter pro regula:& norma:& Varro in agricultura pro exemplari.quod etiã nunc sequuntur notarii in stipulando:in stipulatione ouiũ prisca inquit formula stipulatur emptor.Columella:& Palladius formas:& formulas caseorum tradiderunt. Hæsitator.cunctabundus secundum Horatii præceptum:qui iubet ne præcipitetur editio. O si.satietatem importat sicut o he.in uetustis tamen Secundi legitur:tu tñ absq̃ interpositione o si. Rumpe moras.ede tua scripta. Blandiciis. cõueniũt enim hendecasyllabi rebus lætis. Scazontes.iambi:sed quia legem Iambi non seruãt merito scazontes.i.claudicantes dicunt:sic Ausonius appellauit.αποτουσκαξω.i.claudico:Diomedes:q in ultima inq̃t oratiũcula uel syllaba fraudãtur:uel tẽpore deficiunt græce scazontes uocantur.Ephestion græcus:quem in multis sequitur idem Diomedes Iambus ait claudus notandus in fine:quem alii Hipponactẽn:alii Ananiũ excogitasse ferũt: in hoc differt a recto Iãbo:nã hic iambũ uel pyrrichium finalem suscipit indifferẽter:ille uero spõdeum: uel trocheũ:& hic quidẽ i penultima disyllabos iambos:& spõdeos suscipit:& trisyllabos dactylũ:tribrachum:anapæstum:claudus uero nõ admittit trisyllabos ultimos pedes:sed maxime iambum: quãdo fit ad decorum:iterdum spondeum:quando exasperatur. Scazonta Mart.lib.i.&.vii.alloquitur. Extorqueant.per uim cogant edere. Splendescit.elucet:emendatur. Lima.correctione. Atteritur. absumitur:obscuratur:nam emẽdatio finem habet.sunt.n.qui ad omnia scripta tanquam uiciosa redeant:& quasi nihil fas sit rectũ eẽ:quod primũ est:melius existimẽt quicquid est aliud:idq̃ faciant quoties librũ in mani

Appellant

Formula

O si

Scazõtes

Emendatio

bus reſumpſerunt:ſimiles medicis integra reſecātibus:accedit itaq; ut cicatricoſa ſint:& exāguia:& cura peiora:ſit ergo aliquādo quod placeat:aut certe quod ſufficiat:ut opus poliat lima:nō exterat. Titulum tuū.inſcriptionē tui nois in principio uoluminis. Venire.exponi uenalia apud bibliopolas. Volumina Suida teſte ſcripſit Trāq.de græcoꝝ luſibus libꝝ unū:de romanoꝝ ſpectaculis:& certaminib⁹ duos:de anno romano unū:de ſignis quæ in libris reperiūt unū.de rep.Ci.unū:ubi cōtradicit Didymo. de noibus ꝓpriis:& ſpeciebus ueſtimētoꝝ:ac alioꝝ:qbus induimur.de dictionibus ominoſis:& maledicis:& uñ una qq; dicta. de Roma : & eius īſtitutis:ac moribꝰ libros duos:cognationē Cæſaꝝ:cōtinet āt uitas:& ſucceſſiones coꝝ a Iulio uſq; ad Domi.libros octo.ſeriē uiroꝝ ro.illuſtriū nos opinamur eē libellū:q nūc de claris rhetoribus:& grāmaticis circūfert:de ꝑtoribꝰ unū: cuius ſicut de poetis:& triūphis Priſ.mēinit:& Serui⁹ de uiciis corporalibus.reliquos libros:qui eiuſdē Tranqui.creduntur ſponte omittimus. Nobis.noſtris opuſculis.

Traqui. uolumia

Ccepi. Quia Fabatus proſocer Comi porticū extruxerat: & inornatū portaꝝ pecuniā ꝓmiſerat iō Secūdus mūificētiā illi⁹ cōmēdat ſcitatq;. Filii.ſoceri Secundi:nā ei⁹ filiā duxerat:ueꝝ cū hæc ſcriberet iā uita fūctus erat. Dedicaſſe.obſeqo dediſſe:inſcripſiſſe titulo tui: & filii. Portaꝝ.Mūicipii Comi.porta urbis ꝓprie dicitur ab īportādo:& exportādo. Cōſumatio.finis.ſenſus eſt ut finita priore liberalitate extruēdæ portic⁹:ſtati fine ītermiſſione initiū a ꝓmiſſione pecuniæ ad ornādas portas ſumeres:q; erat ſecūdæ liberalitatis principiū. Neceſſitudine. ſanguis cōiunctiōe. Soceri mei : & filii tui. Patria Comū. Floreſcit.illuſtraī ædificiis publicis. Excoli.exornari. Iſtū.liberalē. Tēpus.uitā. Liquet.cōſtat. Peracto.opere. Maxie.laudabilr. Stare. remorari:ſinē habere.Nazarius.iam certe quieſcere uirtuti integꝝ non ē. Vſus.conſuetudo.

Ecitatur⁹.orōnē q̄ apud mūicipes ſuos habuerat:paucis amicis recitatā iudicio Scauri ſub dit.colligim⁹ ex lib.vi. Attiliū Scauꝝ amicicia Secūdo cōiūctū:& Gellio tradēte de Caſellii erroribꝰ plura cōpoſuiſſe Teren.Scauꝝ Grāmaticū īprimis nobiliſſimū tpibus Adriani cui⁹ filiū eiuſdē cognomēti grāmaticū latinū refert Capitolin⁹auditū a Vero īpatore.Seneca tam lib.i.ſuaſoriaꝝ aſſerit in Scauro Mamerco Scauroꝝ familiā extinctā.

Attilius Scaurus

me uidere titulum tuum:patere audiī:deſcribi:legi:uenire uolumina Tranquilli mei.æquum ē nos in amore tam mutuo eandem præcipere ex te uoluptatem:qua tu præfrueris ex nobis:

C.Plinius Fabato Proſocero.S.

Ccepi līas tuas:qbus cognoui ſpecioſiſſimā te porticū ſub tuo: filiiq; tui noie dedicaſſe.ſequēti die in portaꝝ ornatū pecuniā ꝓmiſiſſe:ut initiū liberalitatis eēt cōſūatio prioris.gaudeo primū tua glīa:cuius ad me ps aliq ꝓ neceſſitudine redūdat:deinde q; memoriā ſoceri mei pulcherrimis opibus uideo ꝓferri:poſtrēo q; pria nr̄a floreſcit:q̄ mihi:& a quocūq; excoli iucūdū:a te uero lætiſſimū ē.qd ſupeſt:deos ꝑcor:ut aīum iſtū tibi:aio iſti tps q̄ lōgiſſimū tribuāt. Nā liquet mihi futuꝝ:ut pacto qd maxie ꝓmiſiſti:inchoes aliud:neſcit.n.ſemel incitata liberalitas ſtare:cuius pulchritudinē uſus ipē cōmēdat.

C.Plinius Scauro.S.

Ecitaturuſ oratiūculā:quā publicarē cogito:aduocaui aliquos:ut uererer paucos:ut ueꝝ audirē.Nā hic duplex ratio recitādi. una ut ſolicitudie incēdar:altera ut admonear:ſi qd forte me:ut meū fallit.tuli quod petebā.iueni q mihi copiā cōſilii ſui facerēt.Ipē ꝑterea qdā emēdāda adnotaui.Emēdaui libꝝ:quē tibi miſi. materiā ex titulo cognoſcēs:cætera liber explicabit:quē iā nūc oportet ita cōſueſcere:ut ſine ꝑfatiōe itelligaē.Tu uelim qd de uniuerſo : qd de partibus ſentias ſcribas mihi.ero eni:uel cautior in cōtinēdo:uel cōſtantior in ædēdo : ſi huc:uel illuc authoritas tua acceſſerit. Vale.

C.Plinius Valeriano.S.

Scauroꝝ familia

Publicare.in publicū mittere. Vererer.qa timor eſt emendator optim⁹. Verum.iudiciū illoꝝ an bona:an mala eſſet. Hic.hanc orationē.legiē etiam mihi:& tunc ſenſus expoſitus. Solicitudine accendar.intēdā animum:cum ſim ſolicitus ne amici male de meis iudicent ſcriptis:nā ſecuritas facit hoiem neglegētē. Vt meū.quia nr̄a ſolemus amare:& uūſquiſq; ſuæ inuētioni fauet:meliuſq; de alienis q̄ de ſuis iudicat.in facunda lectiōe fuit ut mecum.i.per me ipſum:& ſine alieno iudicio:longe tn̄ melior ut meū. Tuli.cōſecutus ſum. Cōſilii ſui.quid ſentirēt.de meis ſcriptis. Ipſe:nā iam dixit in recitatiōe pſpicere lectorē qd qſq; ſentiat ex uultu:oculis:nutu:manu:murmur:ſilētio:& ideo mlta cōmutare:ꝑterire. Cōſueſcere.in cōſuetudinē hr̄e. Huc. ut edā. Illuc.ut ſupprimā.

ET tu.notũ argumentũ præcedente iam ep̃la ad Valerianũ: qua illũ incitauerat audire qd̃ futuꝝ eẽt de accuſatõe Thuſcilli Noĩati:quo aduocato uſi fuerãt Vicẽtini cõtra Solertẽ. Promiſi.iocatus fuerat cũ eo dicens q̃diu nunc oportet.q̃ blande roges:ut reliqua cognoſcas: nõ ꝓmiſerat ſe ſcriptuꝝ:niſi hac conditione ut rogaret. Poſtulatio.accuſatio. Induct⁹.admiſſus in ſenatũ. Legati.quos cũ aduocatione ſua tutari deberet deſeruerat. Preſſerũt.acriter accuſarũt. Subleuarũt.adiuuarunt:excuſarunt. Summa compendiũ hoc fuit.

ET tu rogas:& ego promiſi ſi rogaſſes ſcripturum me tibi : quem habuiſſet euentũ poſtulatio Nepotis contra Thuſcillũ Nominatum. Inductus eſt Nominatus:ægit ipſe pro ſe nullo accuſante. Etenim legati Vicentinorum non modo nõ preſſerunt eum : uerumetiam ſubleuauerunt.ſumma defenſionis: nõ fidem ſibi in aduocatione:ſed conſtantiam defuiſſe:deſcendiſſe ut acturum:atq; etiã in curia uiſum. deinde ſermonibus amicorum receſſiſſe: monitum enim ne deſiderio ſenatoris non quaſi de nundinis : ſed quaſi de gloria:fama:dignitate certantis tam pertinaciter preſertim in ſenatu repugnaret:alioqui maiorem inuidiam proxime paſſurus erat.prius tñ a paucis acclamatũ : exinde ſubiunxit preces: multumq; lachrymarum.quin etiam tota actione homo in dicẽdo exercitatus operam dedit: ut deprecari magis(id.n.fauorabilius: & tutius)q̃ defendi uideretur:abſolutus eſt ſententia deſignati cos.Afrani Dextri:cuius hæc ſumma : melius quidem Nominatum fuiſſe factuꝝ: ſi cauſam Vicentinoꝝ eodẽ animo:quo ſuſceperat : ꝑtuliſſet: quia tamen in hoc genus culpæ: non fraude incidiſſet: nihilq; dignum animaduerſione admiſiſſe conuinceret̃:liberandũ:ita tñ:ut Vicentinis:qd̃ acceperat:redderet.aſſenſerunt omnes: præterq̃ Licinius. is interdicendũ ei aduocationẽ in quinqueniũ cẽſuit:& q̃uis neminẽ authoritate traxiſſet: cõſtanter ĩ ſnĩa mãſit.qnetiã Dextꝝ: q prius diuerſum cẽſuerat ꝑlata lege de ſenatu hñdo iurare coegit e rep.fuiſſe:qd̃ cenſuiſſet : cui q̃q̃ legitimæ poſtulationi a qbuſdã reclamatũ ẽ:exprobra

Aduocatione.ꝑ Vicentinis. Deſcendiſſe.in curiã ueniſſe. Deſiderio. noto. Senatoris.Solertis: qui ius ingrediẽdi ſenatũ & ſnĩam dicendi habebat. Nundinis. quas inſtituere in agris ſuis ꝓcurabat. Gloria.aſcribit̃ ẽt gratia.i.quis gratioſior eſſet ſenatui an Solers:an Vicentini. Repugnaret.contradiceret. Proxie. ſtatim. Inuidiam. maleuolentiã. Prius. in principio defenſionis ſuæ. Paucis.a q̃buſdam ſenatoribus. Acclamatum. approbatum:laudatum. Subiunxit preces. cœpit uti deprecatione. quæ in ſenatu & apud principem locum habet. Deprecari.ueniam precibus petere. Afrani Dextri.cum Dextro habuiſſe amiciciam Mar. vii.teſtatur. & Spartianus Seuerum imperatorem urbi præfeciſſe Domitium Dextrum: & Caſſio Dextro reſcripſiſſe diuum Pium Vlpianus.ff.xl. Summa. fuit. Pertuliſſet.executus fuiſſet. Conuinceretur. probaretur. Quod acceperat. primo ſex milia nũmum:deinde mile denarios. Licinius. Licinius Nepos prætor: a quo poſtulatus fuerat Thuſcillus. Interdicendũ ei aduocationem prohibenduʒ ab officio aduocandi: nam iuriſconſulti ſcribunt eẽ genus pœnæ uiris ſtudioſis interdicere aduocatione & foro: monendum tamen interdicere foro plus eſſe q̃ aduocationibus interdicere: ſi quidem huic omnimodo forenſibus negociis accõmodare ſe nõ ꝑmittitur.ff.xlviii. Vlpi.titulo de pœnis. Traxiſſet.in ſnĩam ſuã. Authoritate:qa p̃tor erat. Snĩa.ſua. Perlata lege de ſenatu habendo: Cn. Põpeius conſulatũ primo cuʒ M. Craſſo initurus quoniam per militiæ tempora ſenatus habendi conſulendique rerum humanarum expers fuit.M.Varronem rogauit uti commentarium introductorium faceret : ex quo diſceret quid facere diceretq; deberet:cum ſenatum conſuleret : ſed is liber adhuc uiuente Varrone intercidit:unde multa ad eã rem pertinentia in litteris ad Oppianum docuit:primum qui fuerint : per quos more maiorum ſenatus haberi ſoleret.dictatorem ſcilicet:conſules:prætores:tribunos pl.interregem: præfectum urbi. igitur qui ſenatum haberet poterat iureiurando ſenatores adigere qnicquid ceuſuiſſent e rep.cenſuiſſe.unde Licinius prætor cum ſenatum habuiſſet:iure coegit Dextrum iurare quicquid cenſuerat e rep.cenſuiſſe. Perlata lege.non nunc primum propoſita:ſed allegata:& in rem ſuam producta. E rep. fuiſſe utile & expediens reip.Fab.li.xii. ad hoc nemo dubitabit: quin ſi nocentes mutari in bonã mentẽ aliquo mõ poſſint:ſicut poſſe interdũ cõceditur:ſaluos eſſe eos magis e rep.ſit q̃ puniri. Legitimæ.ſecundum legem. Quibuſdam.ſenatoribus. Reclamatum. cum clamore contradictum. Ambitionem. q Thuſcillus ambiſſet

Dexter

Aduocatione & Foro interdicere

Senatum habere

Nigrin⁹ Afranium Dextrum priusq̃ ingrederetur senatum:& ideo pro illo censuisset. Nigrinus. hic inter optimates postea tantum potuit apud adrianum:ut sibimet successorem imperator destinasset: nisi insidias cum multis sacrificanti parasset.quare Fauentiæ interficitur inuito Adriano: ut ipse in uita sua dixit:q̄ uidetur credibile:nam Ceionium Cōmodum Nigrini generū Adrianus adoptauit.authores sunt Spartianus:& Dion.Traiani autem:& Secundi epistolæ testantur Auidium Nigrinum gessisse proconsulatū sub Domitiano. Libellum.quam supplicationem uulgo dicunt. Grauem.res graues: & magnas continentem. Venite aduocationes. causas

Aduocādū sine proemio agi precio:& aduocatos pecunia duci. Fabius laudat:qui sine mercede agebāt. gratis inquit ne et semper agēdū: tractari potest: quis ignorat/qui id longe sit honestissimū/ & liberalib⁹ disciplinis: & illo:quē exigimus animo dignissimū non uendere operam/nec eleuare tanti beneficii authoritatem/ cum plæraq; hoc ipso possint uideri uilia:q̄ precium habent:cæcis hoc(ut aiunt)satis elaꝝ est:nec quisq̄:qui sufficiētia sibi(modica aūt hæc sunt) possidebit: hunc quæstū sine crimine sordiuȝ fecerit.

Titia lex nā Cn.Titius legē tulit:qua cauebaf antiquitus: ne quis ob causam orandā: donū: pecuniam ue acciperet: sed lex ista iam ex oleuerat : & in desuetudinem uenerat: q̄q̄

re enim cēsenti ambitionē uidebatur: sed priusq̃ sententiæ dicerenf Nigrinus Tri.pl. recitauit libellū disertū:& graue:quo questus est uenire aduocationes:uenire:& p̄uaricatiōes:ī lites coiri: & gloriæ loco pōi ex spoliis ciuiū magnos:& statutos redditus. recitauit capita legū: admonuit Senatus cōsultoꝝ.ī fine dixit petendū ab optio pricipe:ut q̄a leges:q̄a Senatuscōsulta contemnerētur:ipse tantis uitiis mederetur. pauci dies: & liber pricipis seuerus:& tñ moderatus. Leges ipsum: ē in publicis actis. q̃ me iuuat: q̄ ī causis agendis nō mō pactiōe:dono: munere: uerūetiā

sæpius reuocata. Tacitus:cuncta legum:& magistratuum munia in se trahens materiam prædandi patefecerat Claudius:nec quieq̄ publicæ mercis tam uenale fuit:q̃ aduocatoꝝ perfidia:adeo ut Samius insignis eques ro.quadringentis nummoꝝ milibus Sullio datis:& cognita præuaricatione: ferro in domo eius occubuerit.quare princeps oratione.C.Sillii cos.desĩ cōmotus capiendis pecuniis modum posuerit usq; ad dena sextertia:quæ egressi repetundaꝝ tenerentur:in queȝ sensum postea Licinius breue edictū ꝓposuit:peractis tñ negociis capere ꝑmittebat. Præuaricationes. dissimulationes ueroꝝ criminū:admissiones falsaꝝ excusationum:nā præuaricari est uera crimina abscondere:respexit Thuscillū:queȝ credebat præuaricatū esse in cā Vicentinoꝝ promittentem primum operam suam:deinde non protegentem illos:sed dissimulantem se admonitū ab amicis:ne ageret. In lites coiri.contestari causas. data opera lites suscitari: interlitigandū eū aduersarii aduocato cōuenire. Gloriæ loco.pro re gloriosa & laudāda.

Statutos.certos:annuos:hodie quoq; nōnulli præstant salaria ānua causidicis. Capita.principia.summam. Legū.Titiæ:& Cintiæ. Senatusconsultoꝝ.pertinentium ad hanc causam:nam præter iam prædicta.Tacitus libro.xiii.tradit multa arbitrio senatus constituta:ut ne quis ad causam orandā mercede:aut donis emeretur.& ibidem:repetitū senatusconsultum:pœnaq; Cintiæ legis aduersus eos : qui proe-

Citia lex mio causas orassent.nā lib.xv.inquit oratoꝝ licentia Cintiā rogationē peperit. senatusconsulta sunt de

Senatuscōsultuȝ creta patrū & quicquid senatus constituit Pomponio scribente: est aūt senatusconsultum tanq̄ genus:

Decretū decretū uero species. Fine.libelli. Optimo principe. Traiano:cui inditum optimi cognomen a mori-

Seuerum bus. Pauci dies.post hæc intersuerunt. Liber.decretū contra uenales aduocatos exiuit. Seuer⁹:& tñ moderatus.non usquequaq; summū ius persequēs:sed ueterē illam legeȝ molliens: quæ uetabat aliquid accipere:nā diximus post aduocationem permitti.x. sextertia: iccirco qui seueꝝ a sequenda ueritate di-

Acta ctum autumant:non fallunf. Actis publicis. senatusconsulta corā patribus scribebanf:& ab iisdē sub scribebanf:& cum tribunus pl.sedens ad fores senatus.T.litteram subscripsisset: deferebanf ad ærariū: ubi in libris elephantinis ad id institutis scripta conseruabanf.acta igif ꝑ libris: & tabulis cōtinentibus publica ciuitatis acta:idest negocia:quæ & ꝑ legibus plærunq; intelligunf:& acta Cæsaris dictatoris nō

Pax rescissa legimus apud Tranqui. Pactione.Paulus scdo.ff.pacta:quæ turpem causam continent nō sunt obseruanda.& Vlp.qui transigit quasi de re dubia:& lite incerta: neq; finita transigit.qui uero pacisci-tur donationis causa rem certā:& indubitatam liberalitate remittit:& paucis nomē a pactione deductū

Donum est. Dono:munere.donū ad breuissimum tempus:munus ad multos dies:secundum iurisconsultū mu

Munus nus tribus modis dr:uno donū:& in munera dici:dari:mittiue: altero onus: quod cum remittitur uacationem militiæ:munerisq; præstat:unde immunitatem appellari:tertio officiū: unde munera militaria: & quosdam milites munificos uocari.Paulus de uerboꝝ significatione inter donū: & munus hoc interest:quod inter genus:& speciē.nam genus esse donum Labeo ait:uel a dando:uel a donando dictū: munus speciem:nam munus esse donum cum causa:ut puta natalicium:nuptiarum.Martianus ibidem.dona proptie sunt:quæ nulla necessitate iuris:officioue:sed sponte præstantur: quæ si non præstentur nul

la repræhensio est:& si præstentur plærunq; laus inest:sed in hoc uentum est: ut non quodcunque munus idẽ donũ accipiatur:at q donum fuerit:id munus recte dicatur.non facit hic Donati & Seruii opinio tradentium: donum esse quod datur diis:munus q datur hominibus:neque magis Agrestii donum dantis esse:munus accipientis.ex uerbis Taciti lib.xvii.colligi põt: q donamus nostra: largimur aliena.

Xeniis.amicorum donis. quæ mittebant amicis:& ab amicis ab Vlpiano.ff.i.monstrant esse: quæ uictus quotidiani cã mittunt:munera:quæ in longius producunt:ea plurima Mart. libro prio distichorũ enumerat. Xenia

xeniis semp abstinui. Oportet qdem: quæ sunt inhonesta: ñ q̃si illicita: sed q̃si iubẽda uitare: lucũdum tñ si prohiberi publice uideas: qđ nunq̃ tibi ipse pmiseris. Erit fortasse: imo non dubie: huius ppositi mei: & minor laus: & obscurior fama: cũ oes ex necessitate facient: qđ ego sponte faciebã. Interim fruor uoluptate cũ alii diuinũ me: alii meis rapinis: meæ auaritiæ occursum: per ludũ acceptum: dictitant. Vale.

C. Plinius Pontio. S.

SEcesseram ĩ municipiũ: cũ mihi nunciatum ẽ Cornutũ Tertullũ accepisse æmiliæ uiæ curã. Exprimere non possum q̃to sim gaudio affectus: & ipsius: & meo nõie: ipsius q sicut est ab omni ambitione longe remotus: debet tamen ei iucundus honor eẽ ultro datus. Meo: q aliquanto magis me delectat mandatum mihi officium: postquã par Cornuto datum uideo. Neq; enim augeri dignitatẽ: q̃ æquari bonis gratius. Cornuto autẽ quid melius? qđ sanctius? quid ĩ omni genere laudis ad exemplar antiquitatis expssius? qđ mihi cognitũ est nõ fa

Vitruuius lib.vi.græci hospitibus postero die mittebant pullos:oua:olera:poma:reliquasq; res agrestis:ideo pistores ea: quæ mittebant picturis imitantes xenia appellarunt. ξενοσ enim amicus & hospes. Suidas tñ iterpretat xeniũ donũ ab amicis datum ξενιον inquit δωρον παρα ξενοισ διδομενον. Apuleius secundo sui asini. mittit mihi Byrrhena xeniola: porcũ optimũ:& quinq; gallinulas: & uinicadũ in ætate preciosi. Appianus ĩ rebus libycis. Pharnea a senatu xeniis condonatus plurimis:purpurea ueste: & fibula aurea:equo phaleris aureis ornato:& in signibus pariter armis:ad hæc argẽti drachmas decẽ mile: & minas centum argẽti contulit. xenius aũt pfectus hospitii: & Iuppiter xenius.i.quod psit hospitibus. Xenius

Iubenda.quæ possunt iuberi ne fiãt. Permiseris.indulseris. Immo.correctio. Propositi.noluisse p patrocinio aliqd accipere. Necessitate.lege cogẽte. Diuinum. nõ tam ex stirpe deorum: & imaculatũ: q̃ uarẽ:& hoc puidẽtẽ. Occursum. lege pmisum. Per ludum acceptũ.ioci cã:quod p ludo accipit: sic.n. mecũ iocant amici: cũ norit me a rapinis abstinentissimum & integrum.

Ecesseram. Lætat curã uiæ Aemyliæ demãdatã Cornuto Tertullo amicissimo:& optimo uiro:cum quo pfecturã ærarii:deĩde consulatũ gesserat: nec minus exultat tempo felicitate:qua boni dignitates consequantur:demum enarrat quibus cum fuisset in municipio suo:cum intellexit hanc nouam dignitatem Tertullo traditam.ad Pontium alibi scribit Secũdus: & fatetur eius nomine munera accepisse. Sceuino Pontio nobili adolescentulo ab Othone redditum locum senatorium testatur Cor. Tacitus. Pontio proconsuli rescripsit diuus Pius.author Vlp.ff.xlviii.titulo de accusationibus:&.ff.xxiii.legitur imperatorem Seuerum rescripsisse Pontio Luciano. Pontius

Secesseram. Roma discesseram relictis urbicis negociis: gratia quietis & relaxãdi animi. Municipium. Comum. Curam. præfecturã:quam primũ instituisse Augustum refert Tranq. sed Pomponius de origine iuris innuit hunc magistratũ uetustiorem fuisse:cũ inquit constituti sunt & quattuor uiri:qui curam uiarũ agerent. Viarũ pfectura

Viæ Aemyliæ. Aemylius Scaurus: qui subegit Ligures uiam a Placentia: ut Flaminiæ committeret Ariminũ perduxit deductis ex Pado usq; in Parmẽsium agrũ fossis nauigationibus commodis paludes ipsas exiccauit e campis per Placentiam: si quidẽ arua Trebia Padũ influens: alii quæ item cõplures ante fluuii ultra modũ stagnabant. hæc Liuius & Strabo: apud quem in super hæc leguntur. libro.v. hic ille Scaurus est: qui per Pisas & Lunam usq; sabatios uiam strauit Aemyliam:& hic per Dertonen. alia uero est Aemylia: quæ per Flaminiam excipit: eodem enim in consulatu. M. Aemylius Lepidus:&.C. Flaminius collegæ fuerunt: uictores autem ligurum strauere: hic quidẽ Flaminiam e Roma per Thusciam & Vmbriam Ariminum usq;: alter Aemyliam Bononiã usq;: & ex ea in aquileiam: prope alpiũ radices: ducto per gyrum circa paludes opere. Aemyliæ uiæ Flaminia uia.

Ipsius noie. Tertulli causa. Ambitiõe. honorũ cupiditate. Vltro. nõ quesitus. Meo. noie gaudeo. Mandatũ mihi officiũ. cura uiæ Aemyliæ ab imperatore mihi cõmissa. Par. eadẽ cura. Aequari bonis. cõseq; q bonis sicut Tertullo tribuunt. snia color. Ad exẽplar antiquitatis. ut ĩ oibus antiquos sequat uirtute pstantes & repræsentet. Festus inquit exẽplũ est qđ sequamur aut uitemus: exemplar a quo simile faciamus: illud aio æstimatur: istud oculis cõspicit: libro sexto Exẽplar Exẽplũ

de Romano Secundus.comœdiam dixit ad exemplar ueteris comœdiæ scriptam: ut esse quandoq; pos-sit exemplar.scio tamen exemplum inuicem usurpari quod facit Mat.in præfatione primi libri:& Gellius:Oui.ac multi. Alioquin.præterea. Dileximus omnes.inter quos Senectionem:Rusticum:Heluidium:Mauricum:Grattillam:Arriam:Fániam:eos libro.iii.ad Genitorem enumerat. i eandem sniam de se & Tertullo loquitur in panagyrica oratione:iisdem inquit amicis gloriabamur:eosdem amissos lugebamus. Aemulandos.sequendos. Vtroq; sexu.tam fœminas:q̃ mares. Quæ societas amiciciaruȝ:q̃ eosdem una diligeremus. Necessitudinis publicæ. coniunctionis in gerendis simul publicis honoribus.collega fuit in præfectura ærarii & consulatu: utriusq; meminit in panagyrico: nondũ enim compleuerant Secundus & Tertullus præfecturam ærarii. q̃ anteq̃ deponerent Traianus consules una renunciauit miris laudibus illorũ uirtutem prædicans: & antiquis cõsulibus æquiperãs. Altissime.penitus. Aetatis maturitate. senio. Vitæ maturitate. moꝝ integritate: & perfectione. Maturitas. si ad ætateȝ refertur pro longo uitæ spacio sumi debet:si ad mores pro sanctitate:& perfectione. Illi. Tertulli causa. Priuatim.utriusq; respectu. Publicæ.utilitatis publicæ. Non perueniunt ad pericula uirtute ut prius.sub sæuissimis imperatoribus ut Domitiano homini periculum fuit esse bono: nam oderant uirtuteȝ tãquã sibi suspectam: quare i panagyrigo Traiani tẽpora cõmendans ait:sicur nunc spes gaudiumq; : ita tũc communis nobis dolor & metus erat. Præuertam.digrediar a ꝓposito. Hic.Comi. Nuncius.Tertulli.ꝑfecturæ Aemyliæ. Prosocero. Fabato. Amita.cuius meminit i fine epꝉãꝝ ad Traianũ suppresso tñ noĩe: sed lib.iiii. ad eandẽ scribens apte docet Hispullã appellatã. Querelaꝝ rusticaꝝ.rusticos cõquerentes: ut eoꝝ moris est. Rõnes.calculos expensaꝝ & redituum. Inuitus. & cursim.sensus est.coactus tanq̃ & propere legebã rõnes reꝝ rusticaꝝ:nam cũ sint ineptæ scriptæ:&(ut ita dicã) uernaculis lr̃is confectæ eas fastidiebat Scds:qui elegantioribus oratoꝝ lr̃is assuetus erat. naȝ inquit institutus suȝ floridis scriptis: nõ pessimis & laniariis:quibus utunť calculatores:& qui rationes conficiunt. Initiatus. institutus. pariter per traslationem Fabius dixit: neque enim sanctius esse sactis iisdem : q̃ studiis initiari. q̃ est introduci in aliquam rem: proprie tamen de sacris dicitur. Varro præcepit initiari pueros eduliæ & potulicæ & cubæ deabus edendi & potandi & cubandi. præterea legimus in insula Samothracum certo tempore pueros initiari . quomodo autem quis sacris initiaretur Apuleius .xi. pluribus prosequitur. Includor angustiis commeatus.breue secessus spacium mihi permittitur. commeatus duo significat : & facultatem discedendi ab officio per aliquod tempus: & pro annona subinde reperitur. Mei. officii. Idem.quo uenturus sum in urbem. Campania tua. in agro Campano Pontius agros possidebat. Remittat.permittet te uenire Romam. Contubernio. consuetudine:conuictu.

Maturitas

Initiari

Cômeatus

ma: qua alioqui optima : & meritissima fruitur: sed longis:magnisq; experimentis. Vna diligius: una dilexius oẽs fere:quos ætas nostra in utroq; sexu æmulandos tulit:quæ societas amiciciaꝝ artissima nos familiaritate cõiunxit. Adcessit uinculũ necessitudinis publicæ. Idẽ.n.mihi (ut scis) collega quasi uoto petitus in ꝑfectura ærarii fuit:& in consulatu. Tũ ego: qui uir: & quãtus eẽt altissime inspexi:cũ sequcrer:ut magistrũ:ut parentẽ ucrerer: qđ non tã ætatis maturitatc. q̃ uitæ merebať. His ex causis:ut illi: sic mihi gratulor:nec priuati magis q̃ publicc. Tandẽ hoĩes: ñ ad pericula:ut prius: ueꝝ ad honores uirtute ꝑueniũt. In infinitũ epꝉãm extendã:si gaudeo meo indulgeam:ꝑuertã ad ea:quæ me agentẽ hic nuncius deprchendit. Erã cum prosocero meo:cram cum amita uxoris:cũ amicis diu desideratis.circuibam agellos: audiebã multũ rusticaꝝ querelaꝝ: rationcs legebam iuitus : & cursim: aliis.n. chartis:aliis sum lr̃is initiatus. cœperã etiã itieri me ꝑparare:nã iclũdor angustiis cõmeatus: eoq; ipso q̃ delegatum Cornuto audio officium : mei admoneor.cupio tc quoq; sub idem tempus Cãpania tua remittat:nc quis:cum in urbem rediero:contubernio nostro dies pereat. Vale.

C.Plinius Marcellino,S.

TRistissimus hæc tibi scribo. Fundani nr̃i filia minor defuncta: q̃ puella nihil unq̃ festiuius:amabilius:nec modo longiore

TRistissimus.e duabus quas habebat Fundanus filias minor obierat:puella supra ætateȝ omni uirtute ꝑdita. Quare monet amicũ Marcellinũ:ut si quas ad Fundanum litteras cõsolatorias scriberet:potius mitiget eũ quã castiget:cũ ĩpatienter nouũ uulnus ferat. Tristissimus. mœst⁹: & luctuosus. Nostri.amici. Minor.ætate respectu alterius grandioris. Festiuius. lætius.

Nihil dignius.nullam puellam uidi digniorem.usitata Secundo dicendi figura. Anilis prudentia.qua lis solet contingere interdum grandæuis matronis:nam in iuuene non dicitur cadere:cum sit rerum bonarũ & malarũ scientia: quorũ uidetur iuniorem ætatem non posse temporis angustia experientiam & cognitionem habuisse. Matronalis.matronæ conueniens. Suauitas.festiuitas. Vt.qua gratia. Honeste.pudice.additum ne quis secus suspicaretur legitur etiam modeste. Pedagogos. qui curam morũ habebant:& dabantur custodiæ puerorum puellarumq;. Præceptores. diuersarum rerũ & scientiarũ.

Prudẽtia

uita: sed pene immortalitate dignius uidi. Nondum ãnos quattuordecim expleuerat: & iam illi anilis prudentia: matronalis grauitas erat: & tñ suauitas puellaris cũ uirginali uerecũdia. ut patris ceruicibus inhærebat: ut nos amicos paternos: & amanter: & honeste complectebatur: ut nutrices: & pedagogos: ut præceptores pro suo quenque officio diligebat. q̃ studiose: q̃ intelligẽter lectitabat: ut parce custoditeq; ludebat. qua illa temperantia: qua etiam constantia nouissimam ualitudinem tulit? qua medicis obsequebatur. sororem partim adhortabatur: ipsamque se destitutam corporis uiribus: uigore animi sustinebat. Durauit hic illi usque ad extremum: nec aut spacio ualitudinis: aut metu mortis infractus est: quo pluris grauioresque causas nobis relinqueret: & desiderii: & doloris. O triste plane acerbumque funus: morte ipsa mortis tempus indignius. Iam destinata erat egregio iuueni: Iam electus nuptiarũ dies: Iam nos aduocati: quod gaudium quo mœrore mutatum est? non possum exprimere uerbis: quantum animo uulnus accœperim: cum audiui Fundanum: ut multa luctuosa dolor inuenit: præcipientẽ: quod in uestes: margaritas: gemmas fuerat erogaturus: hoc in thura: & in unguenta: & odores impenderetur. Est quidem ille eruditus: & sapiens: ut qui se ab ineunte ætate altioribus studiis: artibusque dediderit. Sed nunc omnia quæ audiuit: quærit: sæpe quæ dixit: aspernatur: expulsisque uirtutibus aliis: pietatis est totus: & talis ẽ pietas: cui ignoscas: laudaueris etiam si cogitaueris quid amiserit. Amisit enim filiam quæ non minus mores eius: quam os: uultumque referebat: totumque patrem mira similitudine exscripserat. Proinde si quas ad eum de dolore litteras mittes: memento adhibere solatium: non quasi castigaturum: &

Pro suo officio. ut pertinebat ad officiũ uniuscuiusq;: magis enim diligendi sunt litterarum præceptores: q̃ cantus & lyræ. Custodite.castigate:cum respectu. Nouissimam.qua periit. Vigore. uigor ẽ robur & firmitas. Apuleius uigorosum pro rubusto posuit. Hic.uigor. Spacio.longitudine. Causas. ut superioribus uirtutibus adderet constantiam. Acerbum. immaturum. Mortis tempus. quo erat destinata rebus lætis. Destinata.designata:sponsa uxor. Electus.ut boni omnis. Aduocati. inuitati ad nuptias. Multa. ad agendam tristitiam:nam qui dolent ingeniosi sunt perquirere doloris causas. Margaritas.uniones.dicitur margarita: margaritum:& margaris:ut plurimum inuenitur in mari indico & rubri littoribus authore Curtio. culmen omnium rerum preci margaritæ tenent Plinio prodente: qui libro nono capi .xxxv. plura super his scripsit. Gemmas. Pomponius.ff.xxxiiii. titulo de auro & argento legato. gemmæ inquit sunt perlucidæ materiæ uelut smaragdi:chrysolithi:& amethisti:lapilli autẽ contrariæ superioribus naturæ:ut Abasiani.uerientani. margaritæ autem nec gẽmis nec lapillis continentur. gemmas.pariter Curti⁹ a margaritis distiguit:sic utterque Pli. apud seniorem multa de gemmis differuntur libro.xxxvii. translatiue gemma in uite dicitur a rerum rusticarũ scriptoribus. Vnguenta & odores. quibus mortui respergebantur.Mart. Vnguenta & Casias & olentem funera Myrrhã: Thuraq; de medio semicremata rogo: Et quæ de stygio rapuisti cinnama lecto.Auson⁹ Sparge mero cineres:& odoro perlue nardo Hospes: & adde rosis balsama puniceis.ac deinceps. Ab ineunte ætate. ab adolescẽtia. Altioribus studiis.philosophiæ. Quærit.dememinit. Audiuit.a præceptis philosophorũ. Dixit. monuerat obseruanda:nam quãuis recordetur constantiam in aduersis seruandam: patientiã retinendam:tamen dolore superatur:& affectui indulget repulsis aliis uirtutibus: & sola pietate seruata. Talis pietas. tam honestæ sunt causæ ut amet filiã & ideo afflicte mœreat ut possis Fundano ignoscere:immo eum laudabis si consideraueris:quam filiam perdiderit. Os.liniamenta faciei. Vultum.motum in affectibus. Exscripserat.effinxerat:reddiderat. effigiauerat.De dolore.cohibendo. Castigaturum.non q fit eius generis ut castiget & repræhendat tanquã

Vigor

Margarita
Margaritũ
Margaris

Gemmæ
Lapilli
Margaritæ

nimium dolori indulgentẽ:ſed q̄ demulceat & leniat. Admittat.ſuſcipiat:approbet:exequaᶜ. Medii temporis ſpacium.longũ interuallum a morte filiæ:nullus.n.dolor ſcd̃m Sulpitium eſt:qui longitudine temporis non minuaᶜ & molliaᶜ. Crudum.recens.uulnus tranſlatiue refertur ad dolorẽ ut apud Papinium in ſyluis.abruptis etiã nunc flebile uenis Vulnus hiat:magnæq; patet uia lubrica plagæ. Requirit:manus medentium petit. Acquieſcit.contentatur. Admotis.adhibitis conſolationibus.

nimis forte:ſed molle:& humanum: quod ut facilius admittat multum fauet medii tẽporis ſpacium. Vt enim crudum adhuc uulnus medentium manus reformidat:deinde patiᶜ :atque ultro reqrit : ſic recẽs aĩ dolor cõſolationes reiicit : ac refugit : mox deſiderat : & uehementer admotis acquieſcit. Vale. C.Plinius Spurinnæ .S.

SCio quantopere bonis artibus faueas: quantum gaudii capias:ſi nobiles iuuenes dignum aliquid maioribuſ ſuis faciant. quo feſtinantius nuncio tibi fuiſſe me hodie in auditorio Calphurnii Piſonis:recitabat ἐρωτοπαίγνιον eruditam ſane: luculẽtamq; materiam. ſcripta elegis erat : fluentibus teneris: & enodibus:ſublimibus etiam uerbis:ut poſcit locus: altæ.n.& uariæ ſententiæ nunc attollebantur: nũc reſidebant.excelſa depræſſis:exilia plenis:iucunda ſeueris mutabat:oĩa ingenio pari. commendabat hæc uoce ſuauiſſima:uoce uerecunda:multũ ſanguinis:multũ ſolicitudinis ĩ ore: magna orna

SCio.Calphurnii Piſonis opus de amoribus ĩ auditorio frequenti recitatũ nõ uulgari laude cõmẽdat apd̃ Veſtriciũ Spu.utraq; lingua eruditũ: deĩde fratris Calphurnii pietatẽ pbat.ꝰoptat q; ipa ſua illuſtrari ĩgenioꝝ claritudie. Bonis artibꝰ.rei lr̃ariæ. Dignũ maioribꝰ ſuis. ut p res præclaras nõ uideantur degenerare a maioribus ſuis illuſtribus. Feſtinantius.cupide: & per id miſſo tabellario propere:neq; dillata re in craſtinum. Auditorio Calphurnii Piſonis.ĩ eo loco: quo auditores cõuenerant:ut audirẽt Calphurnium Piſonem. ἐρωτοπαίγνιον hic alii abſurde:& mendoſe legebãt περὶ νόμων idest de legibus : uel apte παίγνιον.uera lectio & accommodata ἐρωτοπαίγνιον opus ſcilicet de ludo amoris.ἔρως enim amor & παίγνιον ludus: an potius amoris feſtum:nam παίγνια Suida interprete feſtum ſignificat: & Aratũ ſcripſiſſe τὰ παίγνια rettulit idem. Athenæus tradit eadem Mnaſeam compoſuiſſe:apud quẽ Nymphodorus Leſbiã Salpẽ fuiſſe dicit. quæ παίγνια monumẽtis mandauit: ſ; Alcimus teſtatur Botryn cognomẽto Salpen inuentricẽ τῶν παιγνίων.idẽ Athenæus Gneſippum παιγνιαγράφον. memorat. Auſonius prodidit Lællium antiquiſſimum poetã conſcripſiſſe erotopægnia.quid inquit antiqſſimi poetæ Lællii:erotopægniõ libros loquar:ubi mẽdoſe legitur Lennii erotopægniõ:& li.ii.Gel.cap.xxiiii.erotopæginis p erotopægniis. huiꝰ ſcribit legis Lællius poeta meminit in erotopægniis.Apuleius in prima apologia.unũ etiã poetam attingam:uerſus ipſos quos agnoſcent:qui Lællium legere:philtra oĩa undiq; erunt nõnulli tñ freti teſtimonio Priſciani:qui libro.xi.tradit Liuium in quarto erotopægnion uſum eſſe participio meminens apud præſcriptos authores legendũ credunt non Lælliũ:ſed Liuiũ:q poetaꝝ antiqſſimus prius fabulã dedit. eadẽ forma dr̃ erotopægnion:qua technopægnion:cuius fit mentio apud Auſo. Luculentã: ſplendidã & luce plenã. Scripta elegis.conſtabat uerſu elego:q paulatĩ a rebus lugubribus trãſiit ad amores. Verbis fluentibus.currentibus:nã ex conſonantibus multis conſtantia uerba carmẽ exaſpauit: ſicut crebræ colliſiones:amatoriũ igiᶜ fluere debet:e diuerſo ſatyricũ. Enodibus.mollibus:dulcibus.nodoſa.n. ſũt aſpera:enodia uero lenia & leuigata. Etiã.interdũ. Sublimibus.grandibus: altiloquis. Vt poſcit locus.ut res exigebat:& opportune:uerbi cã.ſi exclamaſſet contra amorẽ:& uim eius ac potentiam deſcripſiſſet:cõmode uſus fuiſſet ſublimioribus uerbis:nam triſtia mœſtum Vultum uerba decent: iratũ Plẽa minaꝝ:Ludentem laſciua:ſeuerum ſeria dicta:& quæ leguntur deinceps in poetica Horatii. Altæ. erectæ:reconditæ:ſententiæ aũt ſumuntur modo ab opinione hominum:modo a ueritate.hæ breuiter oñdunt aut quid ſit:aut quid eſſe oporteat. Variæ. faſtidium legentiũ uarietate rerum & uerboꝝ uitari ſolet. Attollebantur.inſurgebant grandioribus uerbis. Reſidebãt. demittebanᶜ. ſententiarum enim ut uerboꝝ aliæ elatæ:aliæ mediocres:aliæ ſubmiſſe:quæ rebus:de quibus ſcribiᶜ aptandæ ſunt. Excelſe depreſſis.nã plærunq; altis & excelſis adiacent abrupta:& maxie mirabilia ſunt: quæ maxime inexpectata.antitheton exornatio eſt admodũ ſuauis auditori. Mutabat.uariabat contraria contrariis. Ingenio.ſubtili inuentione. Commendabat.gratiora faciebat audientibus. Suauiſſima.dulci:& amabili:pronunciandũ eſt quomodo ſcribendũ:itaq; lætis in rebus uox plena:ſimplex: & ipſa quodãmodo hilaris fluit:ac in certamine recta intendiᶜ:atrox in ira & aſpera:ac denſa:in inuidia breuior: at in blandiẽdo:fatendo:ſatiſfaciendo:rogãdo:lenis:ſubmiſſa:ſuadendo:monẽdo:policendo:cõſolando: grauis:ĩ metu:& uerecũdia:cõtracta:miſeratiõe:flexa:& flexibilis. Solicitudinis ĩ ore. curæ ut ex ſignis ĩ ore uidereᶜ

Erotopægnion

Auſonii locus

Vox in pnunciatione

ſolicite dicere. Timor.ut timeant ne ſua ſcripta improbenẽ tanq̃ non ſatis abſoluta. Nec plura.dicá. De iuuene.Calphurnio Piſone. Libet.dicere. Rariora de nobis.raro ſimilia noſtris tpibus cõtingát: an honeſtius eſt ſcripta Piſonis extollere:q̃ noſtra.legiẽ etiá in quibuſdá exẽplaribus ꝓ rariora de nobis. deniq̃:ut cũ ſequentibus ſic coniungaẽ.deniq̃ recitatione finita:quæ quidẽ lectio clarior ẽ. Stimulus. incitatio.ſ.laudare adoleſcentes:unñ Fab.optat ſibi dari puerꝝ:qui laudibus & gloria excitaẽ.ná laudibus haud minus q̃ p̃mus gaudent generoſi:& ſcripſit Plut.Spartianos uoluiſſe ab ieuntibus ſtatum annis alt. quo affectionis ſtimulo ad gloriá duci:ita ut & uituperatos dolor angat: & laudes ad maiora prouchant. Qua. uia ſtudioruz.

menta recitantis. Etenim neſcio quo pacto magis i ſtudiís hoíes timor: q̃ fiducia decet. nec plura:quãquam libet plura:quo ſunt pulchriora de iuuene nobili:rariora de nobis.recitatione finita multũ:ac diu exoſculatus adoleſcẽtẽ: q ẽ acerrimus ſtimulus monẽdi:laudibus icitaui:pgeret q̃ cœpiſſet:lumẽq̃:qđ ſui maiores ꝓtuliſſent:poſteris ꝓferret.Gratulatus ſum optimæ matri:gratulatus:& fratri:q i auditorio illo nõ minorẽ pietatis gloriá: q̃ ille alter eloquẽtiæ rettulit. tá notabiliter ꝓ fratre recitante primum metus eius: mox gaudiũ eminuit.dii faciant:ut talia tibi ſæpius nũcié,Faueo.n.ſæclo: ne ſit ſterile:effœtũ: mireq̃ cupio ne nobiles noſtri nihil in domibus ſuis pulchrũ: niſi imagines hẽant. quæ nũc hos mihi adoleſcẽtes tacite laudare:adhortari:& qđ amboꝝ gloriæ ſatis magnũ ẽ:cognoſcere uidẽẽ.

C.Plinius Macro. S.

BEne eſt mihi: quia tibi bene eſt. habes uxorem tecum:habes filiũ: frueris mari: fontibus: ruribus: agro: uilla amœniſſima.Neque enim dubito eſſe amœniſſimam: in qua ſe compoſuerat homo felicior: antequam feliciſſimus fieret. Ego in Thuſcis: & uenor: & ſtudeo:quæ interdum ſimul facio:nec tamen adhuc poſſum pronunciare:utrum ſit difficilius capere aliquid:an ſcribere. Vale.

C.Plinius Paulino.S.

Lumen.decus:famá: ſplendorem. Maiores ſui prætuliſſent. fuit Calphurnia domus uiroꝝ geſtis miꝝ in modũ celebris: ná.C.Piſo Calphurnio gñe ort⁹: ac multas inſigneſq̃ familias paterna nobilitate cõplexus: claro apud uulgũ rumore erat:per uirtutẽ aut ſpecies uirtutis ſimiles: nanq̃ facundiaz tuendis ciuibus exercebat. hæc Tacitus lib.xv.fuit & Calphurni⁹ Piſo uictis in Sicilia fugitiuis p̃clarus: ut ſup Calphurniæ domus ſplẽdore omittamus Liuiũ:Plut.ac alios.& q̃q̃ de nobilitate Piſonũ multa p̃diximus quædá tñ addá: nam Valerius Max.li.iiii.ca.de cõſtantia.C.Piſonẽ conſulẽ laudat.L.Piſonẽ hiſtoricum Liui.Diony.Plut.citant. &.P. Piſo orator & conſularis de Hiſpania triũphauit .M. Piſonẽ tradit Cic.græca doctrina doctiſſimum omniũ:qui ante fuerunt.item.L.Piſo tr.pl.legem primus de repetundis tulit: orationes reliquit: multarum legum ſuaſor ac diſuaſor fuit:alius .L. urbis cuſtos: & ſtudioꝝ liberalium antiſtes: ad quez & eius fratrem Horatius ſcripſit poeticã. Auguſtus graui morbo preſſus nullũ ſibi ſucceſſorem declarans Piſoni exercitus & publicos redditus in libello ſcribẽs dedit.Celius Piſo conſul cum Rubrio Gallo ſub Traiano tradente iuriſconſulto.ff.xl.de fideicommiſſariis libertatibus:fortaſſe Calphurnii frater. Pietatis.amoris in fratrẽ. Ille alter.Calphurnius Piſo. uulgaris locutio ille alter: qua Secund⁹ alibi eſt uſus illam alteram dicens: ꝙ expoſtulat ſtilus epiſtolaris. Metus.dum incertus erat:qđ ſenſuri eſſent auditores de ſcriptis fratris. Gaudiũ.poſtq̃ uidit recitata laudari. Emiuit.apparuit manifeſto. Sæculo.noſtris temporibus. Sterile.rude.imperitum:infructuoſum circa litteras. Effœtum. inutile.idem ꝙ ſterile. Imagines.maioꝝ illuſtrium: quas ſolebant locare i atriis ſuper tabulino: & i funeribus ſuoꝝ producere. Hos adoleſcentes.Piſones fratres.Cognoſcere.ueros ſuos nepotes.

Calphurnia dõus

Piſonũ nobilitas

BEne.Marco congratulaẽ ꝙ in ſeceſſu Tarentino multis fruaẽ cõmoditatibus:ſe uero in Thuſcis ſcribit uel uenari uel ſtudere. Quia tibi.ná oía amicoꝝ cõmunia ſiue bona: ſiue mala. Mari.ad qđ uilla ſita fuerat. Ruribus.circũuicinis.legiẽ etiam uitibus:ad hæc in quibuſdam codicibus ſcriptũ uidimus. Viribus.ideſt ꝓſpera ualitudine. Felicior.Nerua:quẽ cũ Orphitus & Rufus ad iperiũ uocari dicerent: eos Domitianus parataꝝ contra ſe inſidiaꝝ inſimulans in inſulá deportauit:Neruá quoq̃ Tarentũ ſecedere iuſſit:ubi tanq̃ uitá tranſacturus ociũ ſuũ diſpoſuerat: q̃q̃ Apollonius ei prædixiſſet oíno imperaturꝝ. Felicior.comparatiuũ maius ſignificatũ habens ſuperlatiuo.uult.n.oſtendere uitam Neruæ priuati fuiſſe beatiorem: q̃ poſtq̃ princeps eſt creatus. Feliciſſimus. iperator maxius & auguſtiſſimus. Simul.eodẽ tempore:ad Tacitũ ſcripſit ſe cœpiſſe tris apros:& inter uenandum plura ſcripſiſſe. Difficilius.quia utrunq̃ delectabile.an quia magni laboris.

Zosimus

Ideo. Petit ut Paulinus uillam suã cõmodet liberto Zosimo donec curatus sit a tussi: quam recitando contraxerat: & inde sanguinẽ euomuerat. erat aũt recitator bonus: & litteratus cithara callens: & dño suo multa præstans officia: eius memoria adhuc Comi extat ĩ tẽplo diui Andreæ tribus uerbis notata ZOSIMVS CONIVGI INCOMPARABILI. pariter Veronæ legimus Zosimum Viriatium extantem in curru triumphali. Zosimum Alexandrinum & philosophum & alium Gazæum siue Ascalonitam declamatorem recitat Suidas. ad zosimum primatẽ scripsit in epistolis Aeneas rhetor. Molliter. benigne. humane. Habeas. tractes. ἑκυρὸς δὲ πατὴρ ὣς ἤπιος αἰέν. socer autem pater q̃ mitis erat. sumptuz ex ultimo iliados: ubi Helena conqueritur Priami filios sibi aliquando infensos extitisse: socerum uero Priamum semper se mitem præstitisse memorat. Hoc nostrum paterfamiliæ. tesu me semper in animo est. Nostrum. patronorum proprium: an quia romanum est uocabulum. naz paterfamiliæ ideo appellatus: q̃ curare debet familiam ea mansuetudine: qua si pater esset. Asperior. immitior. Frangeret. moneret ad lenitatez. Quãto nũc maior uenit debilitas ægrotanti: est homo probus. in secunda lectione fuit quanto nũc maior uenit debilitas. iam angitur homo probus. fuit tertia scriptura non absurda quanto nunc utilior humanitas ægrotanti. Probus. bonus quasi probatus: sicut improbus malus.

Ideo q̃ molliter tuos habeas: quo simplicius cõfitebor tibi: qua ĩdulgentia meos tractẽ. Est mihi semper in aĩo Homericum illud. ἑκυρὸς δὲ πατὴρ ὣς ἤπιος αἰέν. & hoc nostrum paterfamiliæ. q̃ si essem natura asperior: & durior frãgeret me tñ infirmitas liberti mei Zosimi: cui tanto maior humanitas exhibẽda ẽ: quãto nunc maior uenit debilitas ægrotanti. est homo probus: & officiosus: & litteratus. Et ars quidẽ eius: & quasi inscriptio comœdus: in qua plurimum facit. nã ꝓnunciat acriter: sapienter: apte: decenter: etiam utitur cithara perite ultra q̃ Comœdo necesse est. Idem tam cõmode orationes: & historias: & carmina legit: ut hoc solum didicisse uideatur. Hæc tibi sedulo exposui: quo magis scires q̃ multa unus mihi: & quã iucunda ministeria præstaret. Adcedit longa iã charitas hominis: quam ipsa pericula auxerunt: est enim natura comparatum: ut nihil æque amorẽ incitet: & accendat q̃ carendi metus: quẽ ego pro hoc nõ semel patior. nã ante aliquot annos dũ intente: instanterq̃ ꝓnũciaret: sanguinẽ reiecit. atq̃ ob hoc ĩ ægyptũ missus a me post longã pegrinationẽ cõ

Officiosus

Officiosus. qui se immiscet officiis iuuandi gratia. & non officiosus: idest quietus & domi residens. interdum pro eo q̃ nocet intelligimus officiosum ab officiendo Mart. omnes persequeris prætorum Cotta libellos: Accipis & ceras: officiosus homo es. apud Apuleium in primo asini. aduentores pristinos in fece submissus officiosis rõcis raucus appellat.

Litteratus

Litteratus. litteris excultus. Apuleius. x. dñs ædituũ habebat iuuenem filiũ probe litteratum: & per id consequenter pietate modestiaq̃ præcipuum. Tranquil. de grãmaticis: sunt qui distingunt litteratum a litteratore: ut græci grãmaticum: & grãmatistam: & illũ quidem absolute: hunc mediocriter doctũ existiment: quoꝝ opinionem etiã Orbilius exemplis confirmat: nã apud maiores ait: cum familia diutius uenalis produceret. ne non temere quem litteratum in titulos: sed litteratorẽ inscribi solitum: quasi non perfecte litteris imbutum. Apuleius tñ nono litteratum pro seruo inscripto usurpauit: frontes inquit litterati nam notis in fronte quibusdã inscribebãt. Eius. propria. Comœdus. comœdiæ actor. Inscriptio. nam uenales serui scriptis monstrabantur ĩ qua præstarent arte. Facit. excellit. Apte. accõmodate: ut uox conueniat ei rei: quã agit.

Cithara

Cithara. dicta παρὰ τὸ κινεῖσθαι. q̃ facile moueatur: aut q̃ auditores in amorem moueat. Seruius testudinem dictã credit: est autem uocabulum græcum: & pro lyra a Suida interpretatur. Apuleius secũdo floridoꝝ. cithara baltheo celata apta structim sustinet: manus eius tenera procerule leua distantibus digitis neruos mouet: dextra psallentis gestu suo: sabulũ citharæ admouet ceu parata percutere cũ uox in cantico interquieuit.

Comœdus ĩtercinit

Quã comœdo necesse est: nã inter actus comœdiaꝝ concinebat: q̃ Hor. in arte ꝓcipit ut opportune fiat. neu qd medios intercinat actus: Quod nõ ꝓposito conducat. & mox: Tibia nõ ut nũc oricalcho iuncta: tubæq̃ Aemula: sed tenuis: simplexq̃ foramie pauco Aspirare & adesse choris erat utilis. Diomedes. pantomimus: & choraules in comœdia canebant inter actores comœdiaꝝ ꝓ facultate: & arte potiores principatũ sibi artificii uendicabant. insuper legius Flaccũ modulasse tibiis terentianas comœdias. Legit. recitat. Sedulo. diligẽter. Iucũda. mihi grata. Charitas. amor. Cõparatũ. datũ. cõsuetũ. Hoc. zosimo. Semel. nũc. Intente. acriter: alte. In Aegyptũ. ubi zosimus natus erat: iõ remittebatur in patriam & ad suos: cum ualetudinarii curentur mutatione aeris præsertim si transferantur in consuetudinem prioris uictus: & coeli: sic enim restituuntur ueluti nutrici ac parenti. alioquin Aegyptius aer putior

& minus pestilens:inde multitudine hoium fere cæteras orbis partes superauit. authores sunt Diodorus:& Iosephus. Confirmatus.liberatus:curatus. Imperat uoci.nitiť supra uires enunciare. Tussicula.parua:& modica tussi. Veteris infirmitatis.reiectionis sanguinis. Prædia.quæstio est fondus a possessione uel agro uel prædio quid distet:fondus est oẽ qcqd solo continẽť.ager est species fondi:quæ ad usum hoīs cōparatur.possessio ab agro iuris proprietate distat:quicquid.n.appræhendimus:cuius proprietas ad nos nō ꝑtinet:hoc possessioné appellamus:possessio ergo usus est:ager proprietas loci est:ꝑdium utriusq; suprascriptæ rei generale nomen est:nam:& ager:& possessio huius appellationis species sunt.hæc Modestinus:& præter eum Asconius prædia īquit sūt res ipsæ.prædes homines idest fideiussores:quorum res:bona:prædia non uno nomine dicuntur.Iustinianus in Inst.prædia omnia ædificia urbana appellamus:& si in uilla ædificata sunt. Foroiulii.Foroiulie\u0303ses cognomine Contubienses locat Plini. in sexta Italiæ regione:quæ Vmbriam:& agrum gallicum circa Ariminum complectitur:de quibus nunc loquitur Secundus scio tamé Strabonem nauale Cæsaris Augusti:quod Forumiulii uocant posuisse inter Olbiam & Antipolim:ut distet a Massilia stad.sex milib⁹:& Ptolemæum Forūiulii in Histria:sed diuersa oppida eodem nomine appellata quis nescit?nam:& Pli. Forumiulii in Hispania refert. Lac.tussi per hyemem locis maritimis:per æstatem locis mediterraneis opus est. tussiétem minime op3 lectione uti uehemẽti: ut ilis in tussi peregrinatio est: cibus ut lac in allio coctū.magis terreri pōt aliqs cū sanguinẽ expuit:sed id mō min⁹:mō pl⁹ piculi hẽt: exit.n.mō ex gingiuis:mō ex ore:& copiose:nonnunquam autem is a summis faucibus fertur:aut ore uenæ alicuius adaperto: aut tuberculis quibusdam natis:& ex his sanguine erumpente:aliquando gutture:& arteriis exulceratis frequens tussis sāguinem extundit.interdum etiam fieri solet:ut aut ex pulmone: aut ex pectore:aut ex latere:aut ex iocinore feratur.pꝛæter a Celso prædicta:Plini.ad exulcerationem stomachi lactis asinini potus item bubuli plurimum prodest. lege plura libro.xxvi.capi.v.&.xxviii. capi.x.apud eundem. Necessitates ualitudinis.quæ necessaria sunt ualitudinario. Restringat.amputet.minores faciat idest abstineat a necessariis. Ego.sensus est.dabo ei tantum nummorum quátum opus erit in uia:nam domi tuæ nihil opus erit:ergo nihil ulterius addam.

Fondus
Possessio
Ager
Prædiū
Forūiulii
Tussi remedia

firmatus rediit nuper. Deinde dum per continuos dies imperat uoci ueteris infirmitatis tussiculã admonetur: rursus sanguinem reddidit: qua ex causa destinaui eum mittere in prædia tua:q̃ Foroiulii possides. Audiui enim te sæpe referentem esse ibi aerem salubrem:& lac eiusmodi curatiōibus accommodatissimum. Rogo ergo scribas tuis:ut illi uilla:illi domus pateat: offerant ét sumptibus eius:si quod opus erit: erit autem opus modico. est enim parcus:& continens: ut non solum delitias:uerum etiam necessitates ualitudinis frugalitate restringat. Ego proficiscenti tātū uiatici dabo:q̃tū sufficit:& eunti i rura tua.

C. Plinius Vrso. S.

Terum Bithyni post breue tempus a Iulio Basso:ét Rusum Varenum ꝓcōsulé detulerunt: Varenū:quem aduersus Bassum aduocatū:& postularãt:& acceperát. inducti in Senatū īqsitioné postulauerūt. Tū Varenus petit: ut sibi quoq; defensiōis cã euocare testes liceret

Terum.accusauerant Bithyni Iulium Bassum repetundarum:qui in ea prouincia proconsulatum gesserat:contra qué a senatu ipetrauerant aduocatum Rufum Varenum:is postea fortitus eandé ꝓuinciá reperundaꝝ pariter re⁹ fit.pro Vareno ægit Secundus:cui cōtradixit Fōteius græcus hō.concessa est Bithynis inquisitio:& Vareno postulatio. A Iulio Basso. lib.iiii. legimus Iulium Bassum reū fuisse repetundaꝝ sub Traiano q̃ prouinciá Bithyniam expillasset:sed illic scriptum:Pomponium Rufum aduersus Bassum ægisse:nunc uero Rufum Varenū:nisi mallimus intelligere appellatū Pōponium Rufu3 Varenum. A Iulio Basso.post accusationé Iulii Bassi. Detulerunt. accusauerunt:apud senatum. Proconsulem.Bithyniæ. Varenum.dico illum Varenum:nam erant in urbe alii eiusdem appellatiōis: & repetitio talis reficit auditorem:& magis rem declarat. Acceperant. impetrauerant a senatu:a quo diximus aduocatos peti solitos. Inquisitionem.inquisitio est alicuius criminis manifesti salté per famá ex bono:& equo iudicis cōpetentis facta inuestigatio:nam cum in ius uéntum erat dicebat accusator reo:q̃ iniuriam prouincialibus fecerat:si tacuisset lis ei æstimabať ut uictor: si negasset:petebat accusator a magſatu dies inquirendoꝝ criminum. Euocare testes.e ꝓuincia testes in ré suá uocare:& expectádū donec in urbem uenirent.in rem nřam faciunt Taciti uerba ex libro.xiii. Pomponium inqt Syluanū magna uis accusatoꝝ circumsteterat:poscebatq; tempus euocandorum testium ex Africa ꝓuincia:ubi ꝓconsulare imperium habuerat:sed illico defendi postulabat:ualuitq; pecuniosa orbitate:& senecta:sed sicuti fauore:& gratia quorūdá Syluanus obtinuerat statim ꝓnunciari;

Inqsitio

ita iure Varenus impetrauit ut posset euocare testes. Recusantibus.nollentibus ut euocaret testes contra obiecta crimina. Cognitio.discussio:examinatio.Suscepta.a senatu. Aegi.dixi causam. Euentu. bono:& malo.nam:& Vareno concessum est testes euocare:& Bithynis data fuit inquisitio. Fortuna dominatur.domina est:& plurimum potest.Fortūæ oia Tullus rex ascripsit.exoculata ab Apuleio dr:nā uaga:inconstans:incerta:uaria:indignorumq; fautrix:huic omnia expensa:huic omnia ferūtur accepta: sola laudatur:sola arguitur:& in tota ratione mortaliū sola utranq; paginā facit.μηΧεναvευτυΧισ. idest nihil sine fortuna dixit Pausanias in primo:& Salustius. sed profecto fortuna in omni re domiatur:historici autem plurimum in bello posset tradiderūt. Vtrāque.accusatoris:& rei. Commendationis.laudis in actionibus. Memoria.si mala fuerit:detrahit:si tenax affert. Temp⁹. si in opportunum. Amor rei.causa:quæ agitur an grata iudicibus.quare non absurde Cæsar apud Salustium suam orationem sic orditur omnes homines patrescōscripti:qui de rebus dubiis consultant ab odio:amicicia:ira.atque misericordia uacuos esse decet. Liber.oratio mea quæ nullis affectibus tangitur:nulla etiam fortuna mouetur:siue bona:siue mala. Fonteius Magius.aduocatus græcus a Bithynis in senatum ductus:cu⁹ fit mentio ab eodem libro septimo. Plurimis uerbis. paucissimis rebus.secutus est Ciceronem in oratore dicentem. uerbi cōtrouersia tā diu torquet homines græculos contentionis cupidiores:q̄ ueritatis:& declaris oratoribus:asiaticis quibusdam oratoribus fuit genus orationis non tam sententiis frequentatum:q̄ uerbis uolucre:ut Aeschilo Gnidio ac Milesio Aeschini:quibus erat admirabilis orationis cursus:erudita sententiarum concinnitas non erat.neque inscitia illius:cui res non supperant:uerba non desint:laudanda est: quorum si alterum sit optandum:mallim equidem indisertam prudentiam:q̄ stultam loquacitatem. Volubilitas. sermo rotatus:facilis circumductio:currens oratio. Periodos.in lectione.plena sententia periodus dicitur:cuius partes sunt commata:& cola:fit autem in extrema clausula:nec longior esse debet:q̄ ut uno spiritu proferatur:modum eius Cicero quattuor senariis pedibus terminauit:unde libro nono Secundus data opera longiorem periodum fecit : ut ostenderet se Tacito inferiorem : nonnulli duo illius genera esse dicunt : unum simplex cum sensus unius longiore ambitu circumducitur : alterum q̄ constat ex membris siue incisis : quod plures sensus habet.ut: aderat ianitor carceris : carnifex prætoris.adhæc Fabius sic distinguit . at illa connexa series tres habet formas: incisa: quæ commata dicuntur : membra : quæ cola:periodon : quæ est uel ambitus uel circumductum:uel continuatio:uel conclusio:nam M.Tullius periodo plurima nomina dat:ambitum:circuitum:compræhensionem:continuationem:circumscriptionem. Frigidas.sine neruis:quibus si strepitum dempseris nihil boni restabit : uel rigidas. duras. Vno spiritu.quo periodon compræhendi præcipit.M.Tullius. Contorquent. iaculantur tanq̄ telum aliquod in aduersarium.sic Iuuenalis de enthymemate:& curtum sermone rotato Torqueat enthymema. Iulius Candidus.Iulius Vespronius Candidus:qui consulatum cum Quadrato gessit quo tempore Adrianus tribunatum.pl.hic postea missus est Iulius a senatu legatus ad Septimiū Seuerum: qui in Syria cum exercitibus:quibus præerat a Iulio desciuerat.erat autem Candidus uetus consularis olim militibus inuisus ob duꝛ:& sordidum imperium:candidi uxorem tanq̄ adulterā poeta Martialis epigrāmate momordit.Iulio Candido rescripsisset diuū Pium memorat Vlp.ff.xlviii.titulo de accusationibus. Nō inuenuste.elegāter:urbane:scite. Aliud esse eloquentiā:aliud loquentiam. Valerium probum grammaticum illustrem refert Gellius salustianum illud ex Catilinario satis eloquentiæ:sapiētiæ paꝝ:breui anteq̄ decederet:sic legere cœpisse:& sic a Sal.relictū affirmasse:satis loquētiæ:parum sapiētiæ:q; eloquentia cum insipiētia minime conueniret:nam alibi idē Salustius dixerat:loquax magis q̄ facundus. Eloquētia.ornatus uerboꝝ sententiarūq; cum prudentia.is.n.eloquens est:qui cum sapiētia dicit humilia subtiliter:& magna grauiter:& mediocria temperate.nā cū orator sit uir bonus dicēdi peritus:īpossibile est eū esse oratorem:qui imprudenter dicit. Alteri.duobus contigit.possumus intelligere Demosthenē:& Cic. Non sumus Antonii.M.Tullius primo de oratore refert.M.Antonium cui uel primas eloquentiæ partes superiorum tribuerat ætas uiꝝ natura peracutum:& prudentem in eo libro:

recusantibus Bithynis cognitio suscepta est.ægi pro Vareno non sine euentu:nam bene:an male liber indicabit.In actionibus enim utranq; ī partem fortuna dominatur.Multum cōmendatiōis & detrahit:& affert memoria:uox:gestus:tēpus ipsum.postremo uel amor:uel odiū rei.libet offensis:liber gr̄a:& secūdis casibus:& aduersis caret.respondit mihi Fonteius Magius unus ex Bithynis plurimis uerbis:paucissimis rebus. mos est plærisq; græcorum:ut sit illis pro copia uolubilitas:tam longas:tāq; frigidas piodos uno spiritu quasi torrente contorquent.itaq; Iulius Cādidus nō inuenuste solet dicere:aliud esse eloqn̄tiam:aliud loquentiam.nam eloquentia uix uni aut alteri:iam non sumus Antonii:ut credamus

Fortuna dn̄atur

Fonteius Magius

Græcoꝝ loquētia

Periodus

Iulius Vespro. Cādidus

Eloquentiā Loqn̄tia

quem unum reliquit disertos se uidisse multos:eloquētem oino neminem.insidebat uidelicet in ei⁹ mē te species eloquentiæ:quam cernebat aio:re ipsa non uidebat.uir autē acerrimo ingenio(sic.n.fuit)mul ta:& in se:& in aliis desiderans neminē plane:qui recte appellari eloquens:posset uidebat.eū uero statue bat disertum:qui posset satis acute atq; dilucide apud mediocres hoies ex cōmuni quadam opione ho minum mirabiliter dicere:sed eloquentē:qui mirabilius:& magnificentius augere posset: atq; ornare q̄ uellet:oēsq; oium rerum:quæ ad discendum pertinerent fontes animo ac memoria contineret. uerum Secundus fatetur non esse eius sententiæ cuius Antonius:ut putet neminem eloq̄n tem:nam inquit non sumus Antonii. — Disertus

nemini.hæc uero quam Candidus loquentiam: appellat:multis:atq; etiam impudentissimo cui q; maxime contingit.Postero die dixit pro Vare no Homolus callide:acriter:culte:cōtra Nigri nus presse:grauiter:ornate.censuit Acilius Ru fus cos.des.inquisitionem Bithynis dandam:po stulationem Vareni silentio præteriit. hæc for ma negandi fuit.Cornelius Priscus actoribus q̄ petebant:& reo tribuit:uicitq; numero.Impetra uimus rem negligēter compræhensam: nec satis subsistentem:iustam tamen:quare iustam nō sum epistola executurus:ut desideres actionem.nam si uerum est Homericum illud. τωουτι χρημυσον οφελλειν.apud te prouidendum est mihi:ne gra tiam nouitatis:& florem:quæ oratiunculam illā uel maxime commendant:epistolæ loquacitate perdam. Vale.

C.Plinius Rufo.S.

Escenderam in Basilicā Iuliam auditu rus:quibus proxima cōperendinatione

Nemini.contigisse eloquentiam. Lo quentiam.disertam facūdiam sine prudē tia. Impudētissimo cuiq;.quid.n.tam fu riosum q̄ uerborum uel optimorum atq; ornatissimoꝝ sonitus inanis:nulla subie cta sententia:nec interdū scientia: uideas quosdā scatere uerbis sine ullo iudicii ne gocio cum securitate multa:& profunda: ut loquentes plærunq; uideant loqui sese nescire:quare Thersiti audacissimo uerba αμετρα Homer⁹ attribuit:& Eupolis ue tus poeta consignatissime id genus homi num rettulit. λαλειν αριστος:αδυνατωτατος λεγειν.i.blatterare optimus:dice re ineptissim⁹.hæc sumpta partim ex ora tore.M.T.partiꝫ a Gellio.addo Euripidē in Hippolyto malos dicere populo uideri eloquētiores.οι γαρ εν σοφοις φαυλοι παρ οχλω μουσικωτεροι λεγειν. Calide.astute. Acriter. intense. δεινως. Culte.uerbis ornatis. Contra.Homu lum dixit. Presse.emuncte:stricte. For ma modus.scilicet nullam mentionem fa cere ut Vareno liceret testes euocare. Cor.Priscus.consulum designatorum unus apud quem Secundus luxit obitum Valerii Martialis. Actoribus.accusatoribus Bithynis. Quæ petebant.inquisitionem. Reo.Vareno facultatem testi um euocandorum. Vicit numero. sentētia Prisci comprobata est a maiori senatorum parte. Rem.ut liceret testes euocare. Cōprahensam.approbatam:intellectam a senatoribus. Subsistentem. probabilem. Iustam tn̄.consistentē:nam erant personæ:& res notæ:ergo causa cōsistebat:sed uix subsi stētem dixit:q̄a ex altera parte rōnes erant ualidiores ad faciendam fidem:q; optime Hermogenes:& eū secutus Fortunatianus in primo rhetoricoꝝ tractant. Executurus.dicturus. Actionem.orationē quā pro Vareno dixi. τῶ:ουτι χρημυσον οφελλειν.iccirco:nullo modo oportet sermonem augere.uer ba Patrocli ad Merionem ex.xvi.Iliados. Nouitatis gratiam.quia noua magis placēt. Florem.muste um decorem.illibatam lectionem:pulchritudinem. Quæ.duo. Loquacitate.si summā totius oratio nis longa epistola comprahenderem. Perdam.nam non tanq̄ nouam legeres illam.

DEscenderam:dicturi erant aduocati apud centumuiros:ad quos audiendos Secundus conue nerat:sed Licinius Nepos iudicia soluit edicto monens ut senatusconsultum seruaretur:quo cauebatur:ne quis ante actionem pecuniam acciperet uel pacisceretur: quod Nepotis factū a quibusdam reprahendebatur:ab aliis laudabatur. Descenderam.ab Aesquiliis loco edi to ubi domum habuit. Basilicam Iuliam.in qua iudicia publica : & priuata conficiebantur. relege a nobis prænotata. Proxima comperendinatione.actione:quam primum eram acturus.comperen dinatio enim utriusque partis actio.secundum alios comperendinatio.est secunda actio.item compe rendinatio est ab utrisque litigatoribus inuicem sibi denunciatio in perendinum diem : nanque cum in rem aliquam agerent litigatores:& pœna se sacramenti peterent:poscebant iudicem:qui dabat post trigesimum diem : quo dato : deinde inter se comperendinum diem denunciabant:ut ad iudicium ue nirent:quo cum esset uentum antequam causa ageretur:quasi per indicem rem exponebant:quod ip sum dicebatur causæ coniectio:quasi causæ suæ in breue coactio:secundū alios inter cōperēdinatiōem & ampliationē hoc interest:q; cōperēdinatio ex una tātū repetitur parte:cum ante iudex nō intelligeret ut oino suadebat.iudices si bona cā absoluebant eam:si mala nō statim dānabant.sed hac excusatione

Cōperendinatio

Causæ cōiectio

parcebant:nam cum condemnandi nota esset.ɵ.littera.K.absoluendi:ampliandi signum.N.L.ꝙ signifi-
Amplia-tio cabat non liquere:inde ampliatio nascebatur.hæc Asconius.Tacitus comperendinationes liberas olim:
fuisse memorat.postra restrictæ sunt legibus:nam tertia actione inquit Cicero : ut his ludorum diebus
interpositis nemo istum comperendinatum:iudicaret.adimo enim comperendinatum : ꝙ habet lex in
se molestissimum bis ut causa dicatur:uerum ut opinor Glaucia primus tulit:ut comperendinaretur
reus.antea uel iudicari primo poterant:uel amplius pronunciari:alibi Secūdus dixerat. leges tot horas:
tot dies:tot comperendinationes largiun-
tur. Iudices.forte ducti. Cētumuiri nu
mero centum octuaginta:tot enim quat-
tuor tribunalibus scribebantur. Obuer-
sabantur aduocati.simul aderant aduoca
ti:legitur etiam obseruabātur scilicet ab
aduocatis:& auditoribus. centumuiri ue-
Obserua-re netabantur:nam obseruatio ad honorē
refert:& in duabus rebus est:aut obsequio:
aut speculando,alias obseruatio est calli-
da:& diligens annotatio.deinde sequitur.
Aduocatis silentium longum.scilicet fu
it donec prætor adueniret. Nuncius.ad-
uenit.dissolutio.exornatio:quæ coniun-
ctionibus uerborū e medio sublatis:par-
tibus separatis effertur. Eximitur dies.
interdictum est eo die litibus : ut iudiciis
uacarent:sic enim diē credit eximi: cum
iustitium indicitur:& iura silent. Paratꝰ.
ad dicendum. Morer.desistam a causis
agendis. Nepos.Licinius Nepos. Legi-
bus quærit.secundum leges cognoscit:nā
ius cognoscēdi authore Pediano erat apđ
prætorem:& Paulus de regulis iuris inqt
ubicūqꝫ causæ cognitio est:ibi prætor de-
sideratur:iudicandi uero ius apud equites
fuit.prætor autem urbanus iuridicundo
præerat:& in potestate habebat omnium
Edictū iudicum tabellas. Edictum.edicta præto
ris sunt:dictatorꝫ etiam : imperatorumqꝫ
authore Dionysio in suis antiquitatibus:
& Lampridio historico:adhæc Secūdo di-
cente edictū Augusti:& Traiani:& Martiale Domitiani.edicimus enim quod iubemus.& uni generi edi
cimus:secundum Donatum: & præcepta præceptionesqꝫ iustorum:& iniustorum romani edicta uocāt:
Interdi-ctum ut quidam scribunt.propter eam:quæ tunc fiebat:dictionem:in qua diffinitione complectuntur inter-
dicta:quibus uetatur aliquid fieri. Senatusconsulto.quod supra principis librum dixerat : decretum
a senatoribus referente Traiano. Suberat. subscriptum fuerat. Senatusconsultum , quo reduce-
batur ne quis ob causam orandam pecuniam acciperet. Negocium.causam:litem. Agere.ante litem
contestatam iurare cogebantur. Cauisse.aliqua cautela prouidisse ut aduocatus pecuniam haberet.
His.prædictis. Mile.aliis innumeris. Venire.uendi ab aduocatis. Emi.a litigantibus. Peractis ne-
gociis.finitis controuersiis. Decem milium.secutus est Nepos exemplum Claudii:quem legimus apud
Tacitum posuisse modum aduocatis pecuniæ capiendæ usqꝫ ad dena sextertia:idem enim quod decem
milia nummum.quæ egressi repetundarum tenerentur. Qui centumuiralibus præsidet. decem enim
& octo prætores fuisse in urbe alibi probauimus:centumuiralibus igiť causis unus præerat. Delibe-
raturus.spacium ad deliberandū sumpturus. Sequeretur exemplum.faceret idem quod Nepos. Inopi
natū ocium.insperatam ab agendo uacationem. Carpitur. quibusdam tanq̄ nimis seuerum a nōnullis
lacerať. Laudatur.a plærisqꝫ tanquā honestum:& utile:nam ut in senatu:ita in ciuitate hominū iudi
cia diuisa sunt. Cuncta.corrigerent.uniuersum edictum repræhenderent:& arbitrarentur permitten-
dum unicuiqꝫ dare:& accipere pro aduocatione quantū libuisset. Quid.dicentes. Prætores seueri.q̄
si hoc fuisset faciundum ipsi prius fecissent. Hic est.amara ironia:perinde ac si dicerent num Cato?nū
Fabritius?num Fabius? Contra. dicunt:laudantes Nepotis factum. Inituturus magistratum. gesturus
prætoris officium:ex quibꝰ apparet in præcedentibus emendate legi:Nepotem prætorem designatum.

respondere debeam.sedebant iudices:Centumui
ri uenerant:obuersabantur aduocati : silentium
longum.tandem a Prætore nuncius.dimittun-
tur centumuiri.eximitur dies me gaudente: qui
nunquam ita paratus sum:ut non morer causa di
lationis.Nepos prætor des.qui legibus quærit:
proposuerat breue edictum:admonebat accusa
tores:admonebat reos executurum se quę.S.C.
continerentur.Suberat edicto Senatusconsultū
hoc.Omnes:quisquis negocium haberet:iurare
prius:q̄ agere iubebantur:nihil se ob aduocatio
nem cuiquam dedisse:promisisse:cauisse: his enī
uerbis:ac mile præterea:& uenire aduocatiōes:
& emi uetabatur: peractis tamen negociis per-
mittebat pecuniam dumtaxat .x. milium dare.
hoc facto Nepotis commotus prætor : qui cen
tumuiralibus præsidet deliberaturus:an sequere
tur exemplum:inopinatum nobis ocium dedit:
interim tota ciuitate Nepotis edictum carpitur:
laudatur.multos inuenimus:qui cuncta corri-
gerent:quid ante hunc prætores non fuerunt?
Quis autem hic est?qui emendat publicos mo
res?alii cōtra:rectissime fecit inituturus magr̄atū

Iura recognouit.Pomponius Iurifconfultus afferit prætoré habuiffe facultaté adiuuandi uel fupplendi uel corrigédi ius ciuile. Nouiffimas.imenfas:ultra modű. Turpiffime.p quæftű ná accufatoriá uitaʒ uiuere:& ad defendédos reos pmio duci ,pximű latrocinio eft.pacifcédi qdé ille pyraticus mos:& iponé tiű piculis pcia:,pcul abomináda negociatio:ét a mediocriter iprobis abierit. Ré pulcherrimá.pcini um.orádi maieftaté:qua nihil dii imortales melius hoi dederűt:& qua remota muta funt oia.illa nihil i urbe uel ad utilitaté fructuofius:uel ad dignitaté amplius:uel ad urbis famá pulchrius:uel totius iperii Eloquentia

Iura recognouit:Senatufcőfulta legit: reprimit nouiffimaf pactiones:ré pulcherrimá turpiffime uenire nő patit.talef ubiq; fermões:qui tń alterutram in parté ex euétu preualebűt.Eft omnino iniquű:fed ufu receptű:ꝙ honefta cőfilia:uel turpia ,put male:aut ,pfpere cedűt:ita uel ,pcedűt: uel reprahendunt.Inde plærűq; eadé facta:mő libertatis:mő furoris:nomen accipiunt. Vale.

C.PLINII CAECILII SECVNDI EPIST. LIBER SEXTVS.

C.Plinius Tyroni.S.

Go quádiu Trans Padum: tu in piceno: minus te requirebam:poftq ego i urbe:tu adhuc i Piceno:mľto magis.ex quo ipa loca i qbɔ eé una folemus acriuf metui cőmonét:feu ꝙ defideriű abfétiű nil pinde ac uicinitas acuit:

atq; oium gétiű noticiá illuftrius.nő aliű de maiores honores:opes: amiciciæ: laus pńs:& futura hoibus cőtingit. Alterutrá. boná fiue malá. Ex euentu.fi bonű euentű fortietur edictum Nepotis: pariter bonam famá:fin minus:malam: ná ab euentu fæpenumero res iudicantur:ut teftatur Ouidius:exitus acta probat:& Liuius.vii. belli punici:ex euentu quo nihil iniquius eft:famam homines habent:a quo idé trahens argumentum inducit Hánoné dicérem euétum effe ueluti iuftű belli iudicé. Nero dicere folebat euétum in manu fortunæ conftare:hinc Liuius fcribit euentű in máu ftultoʀ uerfári:ná plærűq; uis oratoris:& cæteraʀ reʀ ab imperitis exitu:& uictoria indicant.quare fecúdű Ifocrateʒ cum euentus fit in manu fortunæ:nő laudandus is cui rés ,pfpere cedűt:fed qui q̃tum cőfilio humano licebat cas multó añ pvidit:& ,puidictá & fi fecus q̃ intéderat euenirent:fapientes.n.& docti fortuita debent excludere:M.T.in rhetoricis: cuiuf cúq; negocii finé:euétű diffinit:Donatus tantum bonorum exitum: contra tamen Euétus

probatiffimorum authoritatem. Iniquum.fine ratione. Vfu receptű. cőfuctű. Procedunt; laudant admittuntur. Eadem facta.eodem confilio gefta. Libertatis.fi bene cedűt.Furoris. fi male.

IOANNIS MARIAE CATANAEI COMMENTARII IN EPISTOLAS LIBRI SEXTI .C.PLINII CAECILII SECVNDI. NOVOCOMENSIS.

Go.Tranfpadana regio dicitur:quæ nobis eft cis Padű:cifpadana:quæ ultra Padű:habet.n. refpect⁹ fcriptoʀ: q erant in urbe:ná illis q nobis cifpadanus ager:tráfpan⁹ erat. Contulerat fe Secundus in priam Comű:Tyro in Picenű:fed reuerfus in urbem ubi cőfueuerat Tyronis tunc cœpit defiderium amici:quare hortat ut Romá ueniat. Tranfpadű.Comi ubi fua plurima tenuit prædia.Padus ab imis radicibus Vefuli montis exortus:fiue a gremio ut teftatur Pli.Ptole. etiam Padi caput iuxta Lariam paludem refert: qui fubmerfus cűiculo rurfus in agro Vibonenfi extollitur fecűdum Solinű:at Plinio tradente in Forouibienfium agro:nulli amni claritate inferior:nam a poeta fluuiorum rex dicitur:Lucanus non minorem Nilo fcribit:& Strabo cunctos Europæ fluuios præter Hiftrum magnitudine fuperare:dictus a græcis Eridanus nota Phaethontis pœna.fons eius mediis diebus æftiuis femper aret:canicula liquatis niuibus flumen augetur:atq; ubi liquit agros ubertate largior:nam fubiectus alpibus campus admodum felix:& fructuofis collibus uarius:hunc medium fer Pad⁹ diuidit:eaq; regio hic cifpadana:hic tráfpadana dr:cifpadana qdé mőtib⁹ adiacet:atq; liguriæ: reliqua uero tráfpadana:multis igitur amnibus auctus iuxta Rauénam mare irrumpit per fepté oftia: fed unum maxime memorabile:ꝙ Padufa dicitur efficit.hæc fumpta ex Mella:Strabone:Plinio:Solino: Diodoro:qui diffentiens a cæteris fcriptoribus tradit qnq; tantű oftiis in fretű fe exonerare. Piceno. agro eras:Picenű poft Vmbriæ ciuitates:q inter Ariminű Anconéq; iacét extédit:,pfecti funt át Piceni a Sabinoʀ terra:q cű ductu:& aufpicio pici iter facerét nomé inde nacti fuere.e.mőtib⁹ ufq; i plana:& pelag⁹ coʀ icipiűt domicilia:quoʀ ager i lőgű:magis q̃ i latű excrefcit bon⁹ad oia:cæteʀ lignariis q̃ frumétariis fructib⁹ lőge pftat.iter cæteras urbes infigné hét Anconé.in.v.Italiæ regione locat a Pli.& hoium multitudine abundaffe idé author a Piceno deducit Picens:a Picentia uero Picentini:q & ipi populi funt Italiæ. Multo magis.te requiro. Ex quo.tpe.i.poftquam. Me commonét tui.memoré me tui faciűt:te i méte meá reducűt. Abfentiű.,pprie defideriű é reʀ abfentiű. Peride.tá. Acuit. icitat. Padus Picenum

accēdit. Impatiēti⁹.ardētius. In cā.huius desiderii ē. Tormēto.sollicitudini: affectui. Veni.i urbē ut medearis dolori meo. Illuc.Comū. Similes.cōquerētes de absentia mea:& efflagitātes aduētū i urbē.

quoq; ꝓpius accesseris ad spem fruēdi:hoc īpatientius cupias.quicqd i cā: eripe me huic tormēto. Veni:aut ego illuc uñ cōsulto ꝓperaui:reuertar:uel ob hoc solū: ut experiar:an mihi cū sine me Romę cœpis eē:similes his epistolas mittas.

C.Plinius Arriano.S.

SOleo nōnunq̄ i iudiciis quærere.M.Regulum.nolo enim dicere desiderare:cur ergo quæro? Habebat studiis honorē: timebat:pallebat:scribebat:q̄uis non posset dediscere illud ipsum qď oculum mō dextrum:mō sinistrum circumliniebat: dextrum si a petitore: alterū si a possessore eēt acturus: quod candidū splenium in hoc:aut illud supercilium transferebat:ꝙ semp aruspices cōsulebat de actionis euētu:animi superstitiōe:sed tamē ex magno studiorum honore ueniebat.iam illa perquam iucunda una dicentibus?ꝙ libera tempora petebat?ꝙ audituros corrogabat?quid deniq; iucundius?q̄ sub alterius inuidia q̄diu uelis:& in alieno auditorio quasi deprænhensum commode dicere?Sed utcunq; se habent ista:benefecit Regulus:ꝙ est mortuus:melius si ante:nunc enim sane poterat sine malo publico uiuere sub eo pricipe:sub quo nocere non poterat. Ideoq; fas ē nonnunq̄ eum quærere:nā postq̄ abiit:illa icrebuit passim:& ī ualuit cōsuetudo binas:uel singulas clepsydras: interdū:& dimidias:& dandi:& petēdi. nā:& q dicūt ægisse malunt: q̄ agere: & q audiūt finiri:

SOleo.taxat notabiliter actionē .M. Reguli cū uideatur probare: & aperte modū agendi suo tempore improbat:postq̄ publicos mores notauit:ad suos:& Arriāi amici reuertit. Iudiciis. centūuiralibus cāis. Desiderare.ꝙ maius ē q̄ quærere. Habebat studiis honorē.honorabat studia. Timebat.nā timor est optimus studiorum emendator. Pallebat. libro primo de eodem dixerat:expaluit notabiliter q̄uis paleat semper: palidi.n. studiosi credunt nimia uigilia:& uini parsimonia:quare ioc⁹ est Valerii Martialis:i Oppianum: qui cū eēt mali coloris. cœpit scribere uersus ut uideret poeta: & illa Iuuenalis uelicatio. tunc utile multis Pallere. & uinum toto nescire decēbri. Scribebat. supra legim⁹ Regulū recitasse librū in Rusticū: & aliū de obitu filii sui diuulgasse. Dediscere. obliuisci.desuescere:nā de cōpositū uerbi significationē cū quo iungit interdū destruit:sicut apud græcos κατα.uerbi causa μανθανω.i.disco.καταμανθανω.de disco. Circumliniebat:qdam frōtē liniebant unguēto uel cerusa:deinde panniculū siue fasciam iponebant:ꝙ spleniū dice-
Spleniū bat a qbusdā existimatū oculorū operimentū ad arcendā nimiā lucē:eius meminit Martialis libro secūdo. Et numerosa linūt stelantē splenia frontē:itē.viii.Talia lunata splenia frōte sedēt.libro.x.ꝑ petiola uidet usurpasse: Cur spleniato sæpe ꝓdeā mēto:Alba ue pictus sana labra cerusa.secundū Pollucē caput splenis dicitur splentū:q σπληνιᾶν ē splenem dolere. Pli.testat herbā splenion lyēibus mederi.

Alterum.sinistrū.damnat Fabius eos q i dicendo optos compressosq; oculos tenebant:neq; nisi plane rudes: & stultos tales hri posse.A possessore.ꝓ reo. Candidum spleniū. fasciā albam. Hoc.unū. Haruspices q p introspectionē uictimaꝝ ariolabant. De actionis euētu. anteq̄ ageret an ꝓspicere sibi cessura eēt actio.Supstitio-
Supstitio ne.superuacuā religione:nā superstitio est timor superfluus:& delirus: aut ab anicu-lis dicta supstitio:q̄ multū superstites per ætatē delirant:& stultæ sunt:aut secundū Lucretiū supstitio ē supstantiū reꝝ.i.cœlestiū:& diuinaꝝ:q sup nos stāt ianis:& supfluus timor.& supstitiosi:q deos nimis timēt.authores hēo Seruiū:& Dōatū: alii supstitiōis uerbū originē habuisse uolūt ab iis:q filios supstites eē nimis iportūe a diis efflagitarēt:cū tñ ois iportūa:ieptaq; religio possit supstitio appellari:q̄ a romanis oli tanq̄ pestis ab urbe sæpius euulsa fuit. Veniebat.id cōsulere haruspices ꝓcedebat ex sūma reuerētia:q̄ studiis hēbat:nā nisi de magnis deū cōsulere nō debem⁹.Iā.ꝓterea. Vna. cū Regulo. Libera tpa.spaciosa:& ampla q̄ta orator uoluisset:intra tps lege cōstitutū tm causidicis licebat agere nisi lōgi⁹dicēdi spaciū a iudicib⁹ipetrassent. Audituros corrogabat.cōgregabat: q se agentē audirēt. Alteri⁹iuidia.Reguli maliuolētia:q tā ipudēter peteret ad dicēdū lōgissima tpa. Auditorio. auditoribus quos Regul⁹ corrogauerat. Dephensum.ex isperato. Cōmode.libere:q̄tum:& q̄ uolet. Vtcūq;.bñ an male. Benefecit.qa malus. Melius.fecisset. Si añ.si mortuus eēt añ Domitianū sub quo multa scelesta patrauit. Pricipe.Traiāo: q falsas accusatiōes nō admisit:i qbus Regulus polebat. Ideo.cū ñ posset nocere. Abiit.obiit. Increbuit.Ioleuit:i usū uēit:& recepta ē. Clepsydras.repete an notata i ꝓcedētib⁹. Dandi.cōcedēdi aduersarioꝝ aduocatis. Aegisse.finisse actionē suā. Finiri. finē

imponi actioni. Quã iudicare.q̃ rectam ſniam ꝓnunciare.perinde ac ſi diceret aduocati faſtidiũ capi-unt agendo:iudices non audiendo male iudicant.quare oẽs q̃ primũ finẽ iponi quærunt officio ſuo. Studioꝝ.artis dicẽdi. Periculoꝝ reoꝝ:quos patroni cunctis artibus debent tutari. Tot horas.idẽ au-thor eſt accuſatori ſex horas:reo nouẽ ex lege cõſtitutas:ſuper qua re iã multã annotauimus. Tot di-es:xx.iuridicos Aſconio memorante. Comperendinationes.dillationes. Illi.maiores. Hebetes.ece-cutientes:& ingenio debili. Nos.apertius.amara deriſio. Religioſius.iuſtius. Paucioribus. minorib⁹ uiginti.nam ſi clepſydra pro dimidia ho-ra ſumitur:& reo deeẽ octo qñ plures cõ-cedebanť:reſpectu illi⁹ recte dixit paucio-ribus clepſydris. Præcipitam⁹.in hoc lo-co faciunt uerba Taciti de oratoribus fe-ſtinandum inquit eſt apud iudices: q non accipiunt tpa:ſed conſtituũt.nec expectã-dum habẽt oratorẽ:dum illi libeat de ip-ſo negocio dicere:ſed ſæpe ultro admo-nent:atq; alio tráſgredientẽ reuocãt:& fe-ſtinare ſe teſtanť. O Regule. extrinſec⁹ ſumẽdũ tale qd ſi nũc uiueres qd diceres.

q̃ iudicare:tanta negligentia:tanta deſidia:tanta deniq; inreuerẽtia:ſtudiorum: periculorũq; eſt. an nos ſapientiores maioribus noſtris? nos legi-bus ipſis iuſtiores? quę tot horas:tot dies:tot cõ-perendinatiões largiuntur. Hebetes illi:& ſupra modum tardi? nos apertius dicimus? celerius in-telligimus? religioſius iudicamus? qui paucióri-bus Clepſydris præcipitamus cauſas. quã dieb9 explicari ſolebant. O. Regule:qui ambitione ab oĩbus obtinebaſ:quod fieri pauciſſimi præſtant. equidẽ quoties iudico:quod uel ſæpius facio:q̃ dico:qtũ qs plurimũ tẽporis poſtulat : tm̃ do ei qui docet:temerarium enim exiſtimo diuinare q̃ ſpacioſa ſit cauſa inaudita:tempuſq; negocio fini-re:cuius modum ignores:præſertim cum primã religionis ſuæ iudex patientiam debeat : quæ ps magna iuſtitiæ eſt. At quædam ſuperuacua dicũ-tur:etiã:ſed ſatius eſt:& hæc dici:q̃ non dici ne-ceſſaria. Præterea an ſint ſuperuacua:niſi cum au-dieris ſcire nõ poſſis. Sed de his melius corã : ut de pluribus uitiis ciuitatis. Nam tu quoq; amor-cõmunium ciuiũ ſoles emendari cupere: quæ iã corrigere difficile eſt. nũc reſpiciamus noſtra: & quid oia in tuis recte? in meis noui nihil mihi ãt: & gratiora ſunt bona:q; perſeuerant : & leuiora incommoda:q; aſſueui.

C. Plinius Vero. S.

Ratias ago:q; agellũ:quẽ nutrici meæ

Obtinebas.impetrabas a iudicibus tps orandi liberum. Ambitõe. q tamen fa-ciebas non ad utilitatẽ clientum:ſed ho-noris tui affectatione. Pauciſſimi.rariſſi-mi iudices. Præſtant.concedunt dicenti-bus. Iudico.dat⁹ ſum iudex. Dico.ago Index
cauſam. Qui docet. indicem intelligit: nam prius q̃ cauſa ageretur per indicez:q olim dabatur poſt trigeſimum diem rem exponebant:indicem ergo itelligit per eũ qui docet.ſenſus eſt:ſi diſceptantes petũt a me plurimũ temporis concedere ſoleo: ſed tantundem do ei:qui cauſam expõit: ut ſigillatim:& commode poſſit me doce-re:eſt autem docere narrare:& argumen-tis confirmare.legitur ẽt:q dicit nõ abſur-de. Diuinare.uelle cognoſcere anteq̃ in- Docere
telligãt cãm:cuius momẽti ſit:q faciũt iu-dices q tps debitũ acturo nõ permittũt. Tẽpuſq; negocio finire.pſtinato tempore cõcludere rem:cui⁹ magnitudinẽ neſcias.

Finire.aſcribere:determinare. Debeat patiẽtiam.ſ.pſtare:debet.n.iudex eſſe pati- Patientiã
entiſſimus ad audiẽdum.iuriſconſulti fre- Præſtare
quenter dicunt patientiã præſtare:ut Mar-cellus.ff.xxxix.de operis noui nunciatio-ne:& Vlpianus.xliii.titulo q ui aut elam:& libro quadrageſimo ſexto de ſolutionibus, item.ff.xxxix.de operis noui nunciatione:& ibidem Paulus. Primam religionis ſuæ.quam obſeruare imprimis debet inter cætera ſuæ fidei conuenientia:nã Seneca capite de iuſtitia inquit.de fide:& religione ſcias agi ubi-cunque de ueritate tractatur. Pars magna iuſtitiæ:cum enim iuſtitia ſit conſtans:& perpetua uoluntas ſecundum Iuſtinianum:non immerito patientiam iuſtitiæ magnam partem nominauit. At quædam. occurrit obiectioni. Dicuntur.a cauſidicis. Etiam.ſic eſt.concedo ſuperuacua dici. etiam enim con-ſentientis aduerbium eſt. Hæc.ſuperuacua. Non dici.anguſtia temporis. Coram.uiua uoce tracta-bimus. Cõium.ciuium reip.noſtræ romanæ. Emendari.plus eſt corrigere q̃ emẽdare:nã qui corrigit in rectũ reducit:q emẽdat uiciũ operit.& mendæ ſupinducere conať uelamẽ aliquod.Difficile.qa inue-terata uicia difficile curanť.Noſtra.noſtros mores:primũ.n.cognoſcere ſeipſum. Et quid.nũquid. In tuis recte? ſe habent? Nihil.noui eſt. Bona.quæ ſunt in rebus meis ſi qua tñ ſunt. Perſe-uerant.q non abſcedunt. Quod aſſueui.nam ab aſſuetis ſi fit paſſio:non tanta fit.

Ratias.Vero agricolationi itẽto cõmẽdat agꝝ:quẽ nutrici ſuæ dono dederat.Veros plures Spartianus:& Capitolinus monumẽtis tradũt:huius aũt tã q̃ obſcurioris nulla apud alios ſit Verus

mentio. Erat.æſtimabatur precio. Curāte.excolēte.nā diligenti cultura precia prædioꝝ ampliātur: quia reditus ſupcurrit:ita ſi negligētius habita ſint:minui ea neceſſe eſt.ꝙ reſcripſerunt diui frēs autho re Calliſtrato de iure fiſci. Reparabit.reſumet.reſtituet in preciū cētum milium nūmū. Hæc quoq;. cōmēdant. Munuſculū meū.qa ego donaui. Illius.nutricis. Quā mea.ut uidear donaſſe rē pcioſā.

donaueram:colendū ſuſcepiſti. Et erat cū donarē centum miliū nummum. Poſtea decreſcēte redditu ēt preciū minuit:qđ nunc te curante repabit. tu mō memineris cōmendari tibi a me non arbores:& terram:quanq̄ hæc quoq;: ſed munuſculū meū:quod eſſe q̄ fructuoſiſſimū:nō illius magis intereſt:quæ accepit:q̄ mea:qui dedi. Vale.

C.Plinius Calphurniæ.S.

NVnquam ſum magis de occupationibus meis queſtus:quę me nō ſunt paſſæ:aut proficiſcentem te ualitudinis cauſa in campaniā proſequi:aut profectam e ueſtigio ſubſequi:nūc enim præcipue ſimul eſſe cupiebā:ut oculis meis crederē: quid uiribus:quid corpuſculo acquireres:& qui deniq; ſeceſſus uoluptates:regioniſq; abundantiam inoffenſa tranſmitteres. Equidē etiam fortem te non ſine cura deſiderarem.eſt.n. ſuſpenſum:& anxium de eo:quem ardentiſſime diligas:interdum nihil ſcire.nūc uero mecum abſentiæ:tum infirmitatis tuæ ratio incerta:& uaria ſolicitudine exterret. Vereor omnia: quęque natura metuentium eſt:ea maxime mihi:quæ abominor:fingo.quo impēſius rogo:ut timori meo ſingulis quotidie:uel etiam binis epiſtolis conſulas.ero enim ſecurior dum legam : ſtatimque timebo:cum legero.

C.Plinius Vrſo.S.

SCripſerā tēuiſſe Va.ut ſibi euocarē teſtes liceret:qđ pluribꝰ ęquū:qbuſdā iniquū

Calphurnia

NVnq̄.Cōqueritur nō ſibi licuiſſe per occupationes in campaniā cum uxore Calphurnia ſecedere:inibiq; multa amabiliter diſſerit:& hortatur ut ſaltē pluribus epiſtolis timori ſuo ꝓuideat. Calphurniā Secundi uxorē teſtantur tres eiuſdē epiſtolæ:& Sidonius libro.ii. Valitudinis bonæ recuperandæ. In Campaniā.ubi Fabatꝰ Secundi proſocer uillam Camillianam poſſedit. E ueſtigio.ſtatim poſt digreſſum tuū. Viribus acquireres.aſtrueres firmitati tuæ:erat.n.debilis:& ideo in campaniam Italiæ regionū apricam ſeceſſerat. Corpuſculo.per hoc colligitur Calphurniā fuiſſe paruæ ſtaturæ:& exili. Et qui.& quō. Seceſſus uoluptates.ſecūdū Eutropium nulla magis regio ad ociū:& uoluptatē accommodata q̄ Campania:ſiquidē

Campania

non modo Italiæ:ſed pene toto orbe terrarum pulcherrima Campaniæ plaga eſt: nihil hoſpitabiliꝰ mari.hic illi nobiles portus:Caieta:Miſenus: tepenteſq; fontibus Baiæ:& ad uoluptatē:& ad ſanādos morbos commodiſſimæ:Lucrinus:& Auernꝰ quædam maris oſtia:hic amici uitibꝰ mōtes Caulus:Falernus:Maſſicus:& pulcherrimus cunctorum Veſuuius:urbes ad mare Formiæ:Cumæ:Puteoli:Herculanium: Pompei.& ipſa caput urbiū Capua:quæ quondam intra tres maximas Romā:Carthaginemq; noīata:nam roſaꝝ ferr odoratiorē ſatiua:unde uulgo dictū plus apud Campanos unguenti:q̄ apud cæteros olei fieri:eſt.n.amœniſſimꝰ Campaniæ tractꝰ ſi quis ubertatem ſoli:cæli tēperiē: aprica colliū:opaca nemoꝝ:innoxios ſaltus:uitium:olearūq; ꝓuentus:nobilia pecuaria cogitauerit:ibi ſummū liberi pr̄is cū Cerere certamē:hæc littora fōtibꝰ calidis rigātur: pterq; cætera in toto mari cōchylio:& piſce nobilitantur:nuſquā generoſior oleæ liquor:& hoc quoq; certamē humanæ uoluptatis tenuere Oſci:Græci:Vmbri:Thuſci.Campani. Regioniſq; abūdantiam. Campania ſeritur toto anno pannico ſemel:bis farre:ſed campus qui circa Capuam eſt: & laboriæ uocatur:a græcis phlegræus cæteras terras fertilitate ſuperat:& i delitias alicæ politur meſſis. Inoffenſa. ſana. Equidem.ego quidem more Virgiliano. Fortem.beneualentem.quamuis ſana eſſes : & abſens tamen tibi timerem:quanto magis inualidæ. Eſt ſuſpenſum:& anxiū.facit hominem ambigere:& dubitare:neq; parum æſtuare.Nihil ſcire.nullum nouum intelligere.Ratio.cauſa:reſpectus.Omnia.mala.

Abominari

Metuentium.qui omnia aduerſa ſuſpicantur.Quæ abominor.quæ omine abicio ut puta mortem.abominetur inqt Columella arator herbā tanq̄ omē triſte expuat.Fingo.imaginor.Cōſulas.ſubuenias.Securior.cū legā tibi bn̄ eſſe:timebo:ne poſt miſſas lr̄as noui mali aliquid te ꝑtulerit.

SCripſerā.Lici.Nepos ꝓſtq̄ Varēus obtinuerat ut ſibi teſtes ꝓ defenſiōe liceret euocare: cœpit petere ut legi repetūdaꝝ adiiceretur licere reis denūciare teſtes:cui relationi multi cōtra dixerūt:ſed ꝑſertim lubentius Celſus:iter quos orta cōtētiōe ad lites uſq; ꝓceſſum eſt. Tenuiſſe.īpetraſſe a ſenatu.ꝙ paulo an̄ legimus. Euocare.ex Bithynia in urbē cōuocare:& milites

euocati auxiliares dñr ſubito tumultu a cōſule cōuocati ad opē reip. ferendā: ea militia dr̄ euocatio: ue rū apud Macrobiū euocatio appellaſ qñ dii euocanſ ab aliq̄ urbe excidēda. Sequēti ſenatu. cū primū ſenatus hitus ē. Referreſ. ponereſ i cōſulationē. Proxio. nup facto ut Vareno liceret teſtes euocare. Finitā. iam decretā. Retractauit. renouauit: reuiſit: rocognouit: ē. n. retractare q̄ omiſeris repetere: & mutare: ſic ferrū retractatū: ſic ſcripta iā omiſſa: & deide emēdata dicimus retractata. Sub exēplo legis ambitus. ad imitationē legis ambitus: q̄ cauebatur: ut ſicut accuſatoribus licebat inquirere & teſtibus denunciare. ita reis pariter ius eſſet. de ambitu Liuius, vii. ab urbe condita tunc primum refert a. Cn. Petilio tribūo pl. authoribus patrib⁹ ad populū relatū fuiſſe: eaq; rogatiōe nouorū maxime hoium: qui nūdinas: & cōciliabula obire ſoliti erant cōpreſſa credita: haud æque patribus læta. M. Tullius Vatiniū tradit ſe tuliſſe legē de ambitu ex ſenatuſcōſulto: id q̄ p Murēa repetit: ſ; Liuii abbreuiator lib. xlvii. ante Ciceronē legē de ambitu laiā teſtaſ. fuit aūt ea lex cōſtituta reip. cā: ſicut repetundarū: Tacit⁹ tñ īquit candidatorū ambitus iulias leges pepit: ſub principe uero ceſſat lex ambit⁹. teſtes ſunt iuriſcōſulti.

Marginalia: Euocati milites — Euocatio — Retractaſ

& quidē pertíacíter uiſum: maxie Lícínio Nepoti: qui ſequētí Senatu: cū de rebus alíis referret: de proximo. S.C. diſſeruit: finitāq; cauſam retractauit. Addidit etiam petendū a coſſ. ut referrēt ſub exemplo legis ambitus de lege repetundarū: an placeret in futurū ad eam legem adiici: ut ſicutí accuſatoribus inquírendí: teſtibuſq; denunciādí poteſtas ex ea lege eſſet: ita reis quoq; fieret. fuerunt quibus hæc eius oro: ut ſera: & intempeſtiua: & pposterа diſpliceret: quæ omiſſo contradicendi tempore caſtigaret peractū: cui potuiſſet occurrere. Iubentius quidē Celſus ptor tanq̄ emendatorē Senatus: & multis: & uehemēter increpuit. R.ndit Nepos: rurſuſq; Celſus: neuter cōtumeliis tēperauit. nolo referre quę dici ab ipſis moleſte tuli. quo magis quoſdā e numero nr̄o improbaui: q mō ad Celſum: mō ad Nepotē: prout hic: uł ille diceret cupiditate audiēdi curſitarēt: & nūc quaſi ſtimularēt: & accēderēt: nunc quaſi recōciliarēt: cōpōcrētq;. frequētius ſingulis: am

Placeret. ſenatui: cui liberū ē intēdere leges: & mollire. Eā. repetundarū. Denūciandi. denunciare eſt futurū aliquod nūciare. quo uerbo frequēter utiſ Cicero in orationibus: & Secundus mox inquit qd denunciationibus & quaſi minis agorū fere in ptē ſumitur hoſtilē. Præpoſtera. inuerſa. Cōtradicendi tpe. cū de ea agebaſ: & nondū eſſet decretū ſenatuſcōſultum. Peractū. iam tranſactū: nam pterita dicente apud Liuiū Annibale magis repbendi: q̄ corrigi poſſunt. Occurrere. i tpe cōtradicere. Iubentius Celſus ptor. Vlp. ff. v. pridie idus martias. Qu. Iulius Balbus: & P. Iubētius Celſus coſſ. uerba fecere de his: quæ imperator Cæſar Adrianus Traiani parthici filius pposuit idem lib. ff. xxxviii. de operis libertorum ſcribit Iubentium Celſum fuiſſe iuriſconſultum: ſic Pomponius de iuris origine Celſos patrem: & filium iuriſcōſultos tradit: & Marcellus. ff. xxxii. filium conſulem ponit: & libro. xxviiii. extat Plocianæ epiſtola ad Iubētium Celſum: & Eiuſdem ad illam. Iubentius Celſus cum primoribus urbis coniurationem iniens contra Domitianum accuſatus admirabiliter uitauit periculum: nam cum iniicerent ei manus dixit ſe quædam ſecreto uelle Domitiano deferre: & ſupplex dominum deumq; ſæpius inuocans inquit nihil tale admiſi: uerum ſi mihi dilationem dederis: quorum particeps non ſum omnia explicabo: multoſq; manifeſtabo ac conuincam: inde dimiſſus nullum detexit: aliquando alias cauſas prætexens diſtulit cōfeſſionem uſq; in Domitiani necem: poſt quæ Dion in Traiano hæc addidit Celſum Traiano carum: & ſtatuam ei in publico iuſſu imperatoris erectam: uirumque optimatem fuiſſe: & inuito Adriano ex decreto ſenatus Baiis interfectum: quod necem imperatori moliretur. authores habeo Spartianum: & Dionem: quanquam mendoſe apud Spartianum legatur Adrianum in conſilio habuiſſe Iulium Celſum iuriſconſultum. tu repone Iubentium Celſum: pinde is fuit rhetor eloquentiſſimus: q̄ etiam Iuuenalis indicat Celſo dictare paratæ: tam & ſi interpretes ſignificaſſe uelint Cor. Celſum: cum is fuerit mediocris orator: nec temporibus ſatyrographi: inde pariter decepti ſunt. viii. ſatyra ſuper illud Nec dubitāt Celſi prætoris uendere ludis: ubi neque Cor. Celſum: neque pro adiectiuo poſitum celſum ut quidam ariolatur uel uno Secundi teſtimonio ſatis conſtat accipi poſſe: ſed Iubentium Celſum prætorem ſub Traiano: quo principe ſatyram ſuam poeta condidit. Celſi qui curam equitum in Bello Othoniāo ſumpſit meminit Tacitus. alii prodidere Titum Iuuentium oratorem fuiſſe in dicendo lentum ac pene frigidū: ſed callidū: & in capiendo aduerſariū uerſutū: pterea nec indoctū & magna cum iuriſciuilis intelligentia. Sabino Iubentio reſcripſiſſe diuū Piū rettulit Vlp. pariter Cæcilio Iubētiano. Rurſuſq; Celſus. reſpōdit Nepoti. Tēperauit. abſtinuit. E numero nr̄o. ſenatorii ordinis. Ad. iuxta. in ptes. Accēdeiēt. incitarent. irritarent. Frequentius. ordo eſt frequentius precabantur Cæſarē Traianum propitiū ſingulis

Marginalia: Denūciaſ — Iubentius Celſus — Spartiani locus — Iuue. loc⁹

Ludicra ars

interdũ precabanť ambobus ut assolet fieri in ludicro aliquo.dicá apertius.qui mõ stimulabant: mõ reconciliabant Celsum & Nepoté: Traianũ tunc ĩ senatu p̃cabanť ut uellet fauere Celso uel Nepoti tanq̃ si augereť aliq̃ res ludicra. Ludicra aũt ars.quæ ludi gratia fit ut scenica: & historica. Possidonius authore Seneca quattuor esse ait genera artiũ.nã sunt uulgares: & sordidæ:sunt ludicræ:sunt pueriles: sũt liberales:ludicræ sunt quæ ad uoluptaté oculoꝝ auriumq; tendunt: qualis scenica & historica unde tibiam eius cã comparatá Plinius ludicrá uocat:his annumeres licet machinatores:qui pegmata p se surgentia excogitant: & tabulata tacite insublime crescentia:& alias ex inopinato uarietates: aut dehiscẽtibus quæ coherebát: aut his quæ distabãt sua spõte coherentibus:aut quæ eminebát paulatim in se residentibus:qbus iperitoꝝ feruntť oculi. oĩa subita:qa causas nõ nouere miranť:& qui arté ludicrá exercuisset ius nõ hẽbat sedẽdi in.xiiii.gradu. Alter alteri.ĩplicita ꝑ plexis. Libello.supplicatione: accusatione. Pugilaribus. libris ligneis cæra illitis. Amicoꝝ loquacitas.utriusq; familiarium delatio. nam amici Nepotis significarunt Celso quid Nepos pararet : & Celsi : quid ille Nepoti. Conuenissent.constituissent inter se id facere.

Si quando.Quam diligenter pro amicorum dignitate debeamus operá nostrá ac nostroꝝ p̃stare satis alibi: sed p̃sertim hac epl̃a monet Scds: qui ꝑ Iulio Nasone honores petituro rogat Fundaniũ suũ: ut ideo ueniat Romá qa susceperat candidatũ:& uerebať si repulsam patereť : ne sibi illudereť. Si qñ. optaui. Voti socio. te adiutore ut uotũ meũ consequar. Petit cũ bonis. hẽt bonos uiros cõpetitores. Pendeo.suspensus sum iter spem & metũ. Consularé.iá functũ cõsulatu:& p id aliqua gr̃a: & authoritate apud senatores:aliqñ non. Videor mihi.esse cõsularis cũ spero:cuz timeo iaz uideor fuisse:& priuatus hac dignitate. Candidatus oĩum. dignitatum: magistratuũ: potestatũ. tanq̃ si omnes dignitates iam a me gestas nunc primũ pro me peteré. Quæ decucurri. qbus functꝰ sum sunt ẽt q sic distinguant:rursus mihi uideor consularis.i.alicuius authoritatis: qa p̃dixerat exerceor spe. deinde sequentia ordinẽt:cãdidatus.i.Naso meretur hác curá oĩum q̇ decucurri: dignus é ut exerceat spe:afficiat metu ĩ petitione oĩum honoꝝ: quos ego gessi. Mei charitate.amore suo erga me. P̃rna.respectu patris eius:nõ.n.initiũ sumpsit ab illo. Aetaté. qa puer ego:ille iá natu grãdis. Mõstrari mihi. tãq̃ uir admirabilis digito ab aliis mihi demõstrari. Quitilianũ. qué supra testatus é hũisse p̃ceptoré. Niceá nullũ tp̃ibus Traiani alibi legisse memini:nam Nicea Atheniensiũ imperator & Megarensis alter uetustiores fuerunt. Alioqn.insup. Filio.Nasoni. In senatu.nã cõmendatiõe senatus interdũ candidati p̃ferebanť:Qu.Cicero ad.M.Fratré ꝑ petitiõe cõsulatus monet cõparãdos:& cõfirmandos magr̃atus ex ciuibus maxime consules: deinde tribunos pl. ad conficiendũ centurias:admonẽdi sumus suffragia iudicio senatus cõmissa a Traiano:& populo adẽpta. ꝙ apte taxat Iuuenalis dicẽs:nã pridé ex quo suffragia nulli Vẽdimus effugit curas:nã q dabat olim Imperiũ.fasces legiones: oĩa: nunc se continet. Viuentes. dũ uiuunt tanquá abeat amor cum uita. Ornamentum.collocatum est Nasoni. Ipsi enitendum:ipsi elaborandum. membra paria. Hoc tempus. petendorum honorum. Parauit amicos.faciunt hic Ciceronis uerba ad. Qu. Fratrem amicorũ studia

Nicea

bobus interdũ propitiũ Cęsaré ut in ludicro aliquo precabanť.Mihi quidẽ illud etiã pacerbum fuit:qđ sunt alter alteri:quid pararent: indicati: nã & Celsus Nepoti ex libello rñdit:& Celso Nepos ex pugilaribus:tanta loquacitas amicoꝝ: ut hoies iurgaturi idipsum inuicẽ scierint tanq̃ conuenissent. C.Plinius Fundanio.S.

Si quando : nunc præcipue cuperem esse te Romæ: & sis rogo.opus est mihi uoti:laboris: solicitudis socio. petit honores Iulius Naso: petit cũ multis:cũ bonis : quos ut gloriosum sic est difficile superare.Pendeo ergo : & exerceor spe : adficior mœtu : & me consularem non esse sentio:rursus mihi uideor omniũ quæ decucurri candidatus.mereť hanc curã longa mei charitate.est mihi cũ illo non sane paterna amicicia: neq; enim esse potuit per meam ætatem:solebat tñ uix dum adolescentulo mihi pater eius cum magna laude monstrari:erat non studiorum tantum:uerumetiam studiosoꝝ amantissimus: ac prope quotidie ad audiendos: quos tunc ego frequẽtabam: Quintilianum: & Niceam sacerdotem uentitabat. uir alioquin clarus: ac grauis:& qui ꝓdesse filio memoria sui debeat. Sed multi nũc i senatu quibus ignotus ille: multi quibus notus:sed non nisi uiuẽtes reuerentur. quo magis huic omissa gloria patris: i q̃ magnũ ornamentũ: gratia infirma: ipsi enitendum: ipsi elaborandũ est:quod quidẽ semp:quasi præuideret hoc tp̃s:sedulo fecit: parauit aicos:quos pa-

Magistratus petitõne qd faciendum

beneficiis: & officiis: & uetustate: & facilitate ac iucunditate naturæ parta esse oportet: sed hoc nomen amicorum in petitione latius patet: ꝗ̃ in cætera uita: quisquis est enim qui ostendat aliquid in te uolũtatis: qui colat: qui domum uentitet: is in amicorum numero habendus est. Mamertinus ꝓ consulatu. quis ignorat tum quoq; cum honores populi ro. suffragiis mandabantur multos fuisse candidatorum labores? ediscenda omnium nominat tribuum: omnes atq; etiam singuli salutandi: prænsandæ obuiorum manus: omnibus arridendum: non solum cum infimis sed etiam cũ ignotis familiaritatis imago simulanda. Me certe. ordo est. certe delegit me ad amorem: & imitationem ut primum permisit sibi iudicare idest profecto elegit ut me amaret & imitaretur ꝗ̃ primum iudicium fecit de me. Dicenti. agẽti. Cũ maxime. præsertim. Amissi. mortui. Raptum. rapi proprie dicuntur iuuenes: quorum funera sunt immatura. scatent huius uerbi innumera apud authores exempla. Rapi Ostentare. demonstrare Nasoni uelle suffragari: nam multi sequentur exemplũ tuũ. Tum. ẽt. Circuire. ambire suffragia. Tecum. te duce. Abrumpe. interpone. Meũ. pignoratũ est usui meo. Dignitas. mea dignitas exigit ut adiuues: ne pclitet ex repulsa Nasonis. Suscepi. tuendũ: nam suscipimus confugientes ad nos opis gratia. Ambio. cõquiro suppliciter hunc magistratum. Periclitor. nam maximo amori maximus timor iunctus est. Repulsa. dedecus: contumelia. qui. n. patiebantur repulsam despecti & cõtempti credebantur.

SCribis. Respondet uxori Calphurniæ: quæ tũt erat in Cãpania se nõ minori desiderio ꝓ illa teneri: ꝗ̃ illa ꝓ se. Affici. lędi. tristiari. Vestigio. lecti. ea. s. cubilis pte qua soleo iacere. Fomentis: solaciis: medel. Acquiescis. reficeris. Identidẽ. frequẽter. Eo. q; epistolas tuas lectito. Hoc. legere tua scripta sua uia. Torqueat. quia tunc magis subit recocdatio nõ licere mihi coram frui tanta uoluptate.

ATtiliũ. prisco suo enarrat amiciciã suã ab adolescentia cũ Atilio Crescẽte, q; eo tẽdit ut Priscus solicitet Maximũ Valerii Vari hæredẽ reddere cũ usuris pecũiam: quam uar⁹ Atilio debuerat. Paulo spectatior. dignior: & paulo clarior. tanquã si diceret notus & prædilectus est omnib⁹ uiris authoritate pditis: qualis tu es. Oppida nostra. patria utriusq;: oppida iuxta Comum sunt quæ uno die inde possunt aditi Bergomũ: Laus pompeia: Nouaria: sed præcipue Mediolanum. Ipsi adolescentuli. nos a teneris annis: tunc enim amor uehementior: & inchoatus pertinatius durat. Hic mansit. amor durauit. Neque refrixit iudicio. postꝗ̃ peruenimus ad eam ætatẽ: qua iudicare potuimus non diminutus ẽ amor: quod alius alium indignum amicicia iudicaret: sed potius creuit. Sciunt. norunt ꝗ̃tum nos amemus.

rauerat: coluit. me certe: ut primũ sibi iudicare permisit: ad amorem imitationemq; delegit. dicẽti mihi solicite adsistit. assidet recitanti. primus etiam: & cũ maxime nascentibus opusculis meis interest. nunc solus: ante cum fratre: cuius nuper amissi ego suscipere partes: ego uicem debeo implere. doleo enĩ: & illum immatura morte indignissime raptum: & hũc optimi fratris adiumẽto destitutũ: solisq; amicis relictũ: quibus ex causis exigo: ut uenias: & suffragio meo tuum iungas. permultum interest mea te ostentare: & tum circumire. ea est authoritas tua: ut putem me efficacius tecum etiã meos amicos rogaturum. abrumpe si qua te retinẽt. hoc tempus meũ: hoc fides: hoc etiã dignitas postulat. Suscepi candidatũ: & suscepisse me notum est. ego ambio: ego periclitor. In summa si datur Nasoni: qđ petit: illius honor: si negatur mea repulsa est. Vale.

C. Plinius Calphurniæ. S.

SCribis te absentia mea non mediocriter adfici: unumq; habere solacium: q; pro me libellos meos teneas: sæpe etiã i uestigio meo colloces. Gratum q; his fomentis acquiescis. iuicem ego epistolas tuas lectito: atq; identidem i manus quasi nouas sumo: sed eo magis ad desideriũ tui accendor: nã cuius litterę tm̃ habẽt suauitatis: huius sermonibus ꝗ̃tum dulcedinis inest? tu tamen frequentissime scribe: licet hoc ita me delectet: ut torqueat. Vale.

C. Plinius Prisco. S.

ATtilium Crescentem: & nosti: & amas: quis enim illum spectatior paulo: aut non nouit? aut non amat? hunc ego nõ ut multi: sed arctissime diligo. Oppida nostra unius diei itinere dirimuntur. ipsi amare. inuicem: cum est flagrantissimus amor adolescentuli cœpimus. mansit hic postea: neque refrixit iudicio: sed inualuit. Sciunt qui alterutrũ nostrum

Prædicatione.laudatione. Circumfert.uulgat. Præ me fero.ostendo. Insolentiam.contumeliam. superbiam.ουτισ εμευζωντοσ.idest nullus me uiuente.sume extrinsecus tibi manus inferet.principium carminis ex primo Iliados ubi talibus Achilles Calchanta uatem alloquit.ουτισ εμευζωντοσ και επι χθονι δερχομενοιο: σοι κοιλησ παρα νηυσι βαρειας χειρασ εποισει idest nullus me uiuente:& super terram intuente.Tibi cauas apud naues infestas manus inferet. Quorsus hæc. cuius gratia hæc uerba præmisi. Valerius Varus. Vari Syriæ præfecti meminit Iosephus. Noster.utriusq; amic⁹. Sors.prima pecunia: cui supercurrit fœnus: uulgo capitale dicitur non absurde.
Vsura Vsura.reditus & fructus qui percipitur ex usu alicuius rei. Papinianus de usuris & fructibus cum in iudicio bonæ fidei disceptatur arbitrio iudicis usurarum modus ex more regionis ubi contractum est:constituitur: ita tamē ut legi non offendatur. Vlpia. cum patrifamilias mora facta sit: iam in hæredibus eius nō quæritur mora: nam tunc hæredi proximo: hæreditario iure ea competit: sufficit enim semel moram filii ut usuræ uel usufructus perpetuo debeantur: ideoq; ad cæteros quoq; deiceps transmittet.

Frugalitate.parsimonia:quod uiuit parce. Præstat.excellit. Ad uoluptatem delectationis gratia non lucri. Reparare. restaurare:recuperare. Scrupulū. difficultatem. sic libro tertio dixerat exime hunc mihi scrupulū. Leporibus.facetiis: uenu
Lepor state:lepos.n.authoribus Donato & Cicerone uenustas & festiuitas est:unde mimo illi q͡ gratiose saltaret & eloqueretur nomen inditū Lepori.lepidus autem qui politus est. Facetias hominis. libro primo eruditissime simul:& facetissime locutum Attiliū testatus est. Bilem.uirus. Vim. uehementiam. Eam. talē habere:& per id summam. Liberum ingenium.libertate dicendi utens:non blandiens:sed fortiter loquens. Seneca in prouerbiis. contumeliam nec fortis potest:nec ingenuus pati. item ingenuitas nō recipit contumeliā. Vt.quāuis. Iudicabo. non displicet ut legat uindicabo.i.ulciscar. Hoc est grauius irascar.interpretatio color. Se putet neglectum a me.q͡ non cōmendaueriz diligenter negocium suum apud te.q͡ fieret si nihil cum Maximo perfeceris. Hoc.s. ne ego me neglectum a te putem:illud ne ille putet se neglectum a me.

Commēdas. Rñdet Tacito Nasonē cādidatū sibi cōmēdāti:& nescio quātope illū suscepisset. Nasonē mihi.cōmendas.admiratiue pnūciandū.Meipsuz. mihi cōmendasses.tanq͂ inferat Nasonem æque diligo ac meipsuz

familiarius intuētur. nam:& ille amiciciā meam latissima prædicatione circūfert: & ego præ me fero quā te sit mihi curæ modestia:quies:securitas eius:quinetiam cum insolentiā cuiusdam tribunatum pl.inituri uereret:idq; indicasset mihi: rñdi:ουτισ εμευ ζωντοσ. Quorsus hæc? ut scias non posse Atilium me incolumi iniuriam accipere. Iterum dices quorsus hæc? debuit ei pecuniam Valerius Varus: huius est hæres Maxius noster:quē:& ipse amo:sed cōiunctius tu. Rogo et go:exigo etiā pro iure amiciciæ cures: ut Atilio meo salua sit non sors mō: uerumetiā usura plurium annoꝝ. Homo est alieni abstinentissimus:sui diligens.nullis quæstibus sustinet:nullus illi nisi ex frugalitate redditus.nam studia:quibus plurimum præstat:ad uoluptatem tantū:& gloriam exercet.& grauis est ei uł minia iactura:& qa reparare quod amiserit grauius est: exime hūc illi: exime hūc mihi scrupulū. sine me suauitate eius: sine leporibus perfrui:neq; enim possum tristem uidere:cuius hilaritas tristem me esse non patit. In summa nosti facetias hominis: quas uelim attendas:ne in bilem:aut amaritudinem uertat iniuria.quam uim habeat offensus crede eam: quā in amore habet.non feret magnum:& liberꝝ ingenium cum contumelia damnum. Verum ut ferat ille:ego meum damnum: meam contumeliam iudicabo.sed non tanquā pro mea: hoc est grauius irascar:q͂q͂ quid denunciationibus:& quasi minis ago? Qui potius:ut cœperā:rogo:oro:des operā:ne ille se (quod ualidissime uereor) a me: ego me neglectum a te putem: dabis autem si hoc pinde curæ est tibi:q͂ illud mihi.

C.Plinius Tacito.S.

Commendas mihi Iulium Nasonem candidarum? Nasonem mihi? quid si me ipsum? fero tamen:& ignosco: eundem.n. cōmendassem tibi:si te Romæ morante ipse abfuissem.habet hoc solicitudo: q͡ omnia necessaria putat:tu tamen censeo alios roges.ego precū tuarum minister:adiutor:particeps ero.

C.Plinius Albino.S.

Vm.Conqueriť Virginio Rufo uiro nunq̃ satis laudato post.x.mortis annũ nondú absolu-
tú sepulchrú. Villá Alsiensem.uillæ alsiensis fit mentio apud Cic.ꝑ Milone.ĩquit.n.diuertit Alsiensis
in uillá Põpeii.Pompeiú ut uideret:sciebat i n Alsiensi esse uilla,ꝑcul inde. erat aút i agro alsiẽ uilla
si:ná Alsiú si Dionysio in antiqratibus credimus Pelasgicũ Aborigies incoluere. Socrꝰ meæ.
Põpeiæ Celerriæ. Optimi.ꝑꝑ mores. Maximi.ꝑꝑ res gestas.uide utraq; li.ii. Hunc.uillá alsiensem.
Nidulú.requié senectutis:sepulchrú suú. Monumentú.Vlp.ff.xi.sepulchrú est ubi corpus mortui ossa Sepulchrũ
ue hois condita sunt: monumentú aút di Monumẽtum
ciť : quod memoriæ seruandæ cá existat.
Marcel.tit.de sump.funeꝝ. monuméntú se-
pulchri id eẽ diuꝰ Adri.rescripsit:ꝙ monu
méti.i.munĩedi eius loci cá factũ sit: ĩ quo
corpus ĩpositũ sit.Florẽtinus ibidẽ monu-
mentú gñalr res est mẽmoriæ cá ĩ posteꝝ
ꝓdita:ĩ qua corpus uľ reliquiæ si inferanť
fiet sepulchrũ: si uero nihil eoꝝ monumẽ
tuz erit ꝙ græci cenotaphium appellarũt.
alii monumẽtú ad memoriá posteritatis:
& quicq̃d ad memoriá alicuius factũ est:
ut phana:porticus:scripta:& carmía. De
cimũ mortis annú.ꝑ hoc appet multoruz
annoꝝ epľas collegisse Scdm : & diu fuis-
se sub Traiano:cũ alibi Virginii funus ce
lebret: & morté epľa lugeat. Mẽoria.re-
rũ gestaꝝ. Illud factú.ꝙ cũ sæpe a legio
nibus q̃bus ĩperat dictus esset ĩperator ꝑ-
sertim post interitũ Iulii Vindicis abnuit
paláq; ꝓfessus fit nõ passuꝝ se queñq̃ ipe-
rare nisi qué senatus elegisset. Hic situs ẽ.
huius distici sensum leges apud Dionem
ex quo nos ista traduxius. Nerua Virgini
um sæpius ĩperatoré noĩatũ nõ timuit in
cõsulatu collegá sibi assumere. ĩ Virginii
mortui tumulo tale incisuz fuit epitaphi
um ꝙ cũ uicisset Vindicé ĩperiũ non sibi
asseruit:sed patriæ. Pulso Vindice. oibꝰ
a Nerone ad Galbá deficientibus Virgini Virginius
us Rufus qui in Gallia Germanicis copiis potuit ip.
ĩperat cũ Iulio Vindice conflixit:utriq; du
ces a suis exercitibus: ueluti aurigæ q fre-
nis dominari non possunt: ad belluz acti:
Vindice autem seipsum interimente inter.xx.milia galloꝝ qui ceciderant: exiuit rumor ꝑinde atq; om-
nes uellent ob huiusmodi uictoriá ut Virginius imperiũ admitteret:at is tunc iisdẽ quibus initio cogi-
tationibus insistens electioné ĩperatoris senatui reseruabat:sed mortuo Nerone multi rursus : & quidaz
ex iis tribunis:q erát in tabernaculo districto ense iubebant Virginio uel imperiũ uel ferꝝ admittere:sz
postq̃ a senatu Galba imperator creatus est uix persuasit militibus ut eundẽ principẽ dicerent. Flaccoq;
Ordeonio legioné tradidit.hæc Plutarchus. Asseruit.libeꝝ tradidit:& cõpauit. Etiá cõditoria extrue Condito-
re. in quod inuehitur Pli. senior.uni inquit homini sepulturæ cura:atq; etiá post se defuturæ.conditori rium
um pro sepulchro Tranqui.usurpat:scribens conditoriũ & corpus magni Alexandri oculis Augusti sub
iectum fuisse:& Petronius Arbiter in conditotiũ prosecura est defunctũ:& mox descendit ĩ conditoriũ:
& iteꝝ præclusis conditorii foribus. Tam parata obliuio mortuoꝝ. Cui malæ consuetudini occurrẽs
Menedemus philosophus post defunctum Asclepiadẽ amicissimum sibi:cum eius amicus ad conuiuiuz
uenisset:arcerentq; illum ianuis adolescentes:memor etiá post fata Asclepiadis iussit hospitẽ introduci
dicens:Asclepiades etiá sepultus ei ianuas aperit. Hæreduz officia.titulus est libro.xi.ff. ubi cauetur ex
dignitate funerati ab hærede funera fieri:ná etiam si quid impensæ in marmore factum sit funeris ẽ.or-
ta aút hæc actio ex bono:& æquo.Papi.ff.v.quáuis stricto iure nulla teneanť actione hæredes ad monu
mentum faciendum tamen põtificali authoritate compelluntur ad obsequium supremæ uoluntatis.
Præsumere.præoccupare:ut nobis uiuis sepulchra condamus. Non est uerendum.ut hæredes negligãt
curam sepulturæ. Virginio.uiro tam præclaro.

Vm uenissem in socrus meç uillá Alsiẽsem:quæ aliquando Rufi Virginii fuit: ipse mihi locus optimi illius:& maximi uiri desiderium non sine dolore renouauit. hunc.n. incollere secessium:atq; ẽt senectutis suæ nidulum uocare consueuerat. quocunq; me contulissem:illum animus:illũ oculi requirebant. Libuit etiá monumentum eius uidere:& uidisse pœnitu it.est.n.adhuc imperfectum: nec difficultas operis in cã modici:ac potius exigui: sed iertia eius: cui cura mandata est.subit indignatio cum miseratione:post decimũ mortis annũ: reliquias: neglectumq; cinerem sine nomine iacere: cuius memoria orbem terrarum gloria peruagetur:at ille mandauerat : caueratq; : ut diuinum illud etiam immortale factum uersibus inscriberetur.

Hic situs est Rufus : pulso qui Vindice quondã
Imperium asseruit non sibi:sed patriæ.

Tam rara in amiciciis fides : tam parata obliuio mortuorum:ut ipsi nobis debeamus etiam conditoria extruere: omniaq; hæredum officia præsumere.nam cui non est uerendum: quod uidemus accidisse Virginio:cuius iniuriam: ut indigniorem:sic etiam notiorem ipsius claritas facit.

C.Plinius Maximo.S.

Præfectꝰ urbis

Diẽ. Gratulaꝛ Fuscũ Salinatorẽ:& Numidiũ Quadratũ iuuenes apud p̃fectũ urbis ægisse ad imitationẽ sui cũ sũma laude & gloria. Adhibitus ĩ cõsiliũ. electus ad iudicandũ. A p̃fecto urbis. Vlp. ff. i. oĩa crĩa p̃fectura urbis sibi uendicauit: nec tñ ea: q̃ intra urbẽ admittunꝛ: ueꝝ ea quoq; q̇ extra urbẽ ĩtra Italiã. initio ep̃læ diui Seueri missæ ad Fabiũ Chilonẽ p̃fectũ urbis ita scriptũ fuit: cũ urbẽ nostrã fidei tuæ cõmiserius: qcqd ĩtra urbẽ admittiꝛ: ad p̃fectũ urbis ptinere uꝛ: sed & si qd ĩtra cẽtesimũ miliariũ admissũ fit: ad p̃fectũ urbis ptinet: si ultra ipsũ lapidẽ egressum ẽ: p̃fecti urbis cognitio nõ est: qes quoq; populoꝝ & disciplia spectaculoꝝ ad p̃fecti urbis curã ptinere uꝛ: idẽ põt urbẽ ĩterdicere & negociatione: & pfessione: & aduocationibꝰ: & foro ad tẽpus & ĩ ppetuũ: & q̇ ab eodẽ iurifcõsulto recitanꝛ. p̃fecto urbis secundũ aliquos quoties reip. magfatus pficiscebanꝛ unus relinquebaꝛ: q ius diceret: uñ Seneca li. xii. ep̃laꝝ p̃fectũ urbis custodẽ appellat: & Iune. sat. iiii. uillicũ. M. Tul. p Planco magfatus. reip. uillicos appellatos scripsit. p̃fectura urbis cũctis q̃ ĩtra urbẽ sunt añcellit dignitatibus & ptãtibus: tñ ex oĩ pte deriuãs q̃tũ sine oĩ ĩiuria atq; detrimẽto alieni honoris usurpat. maxie authoritatis illã fuisse Treuellius Pollio indicat. cũ ĩ Valeriani uita tradat Censorẽs q ius iudicandi de p̃fectis eminẽtissimis habuit: nullã in p̃fectũ urbis ptãtẽ hũisse: senator tñ nõ erat: iõ Mutius negauit latinaꝝ cã relictũ: senatũ hr̃e posse: s; M. Varro: & Atteius Capito referẽte Gel. dñt ius fuisse p̃fecto senatꝰ hñdi. Ex diuerso. diuersaꝝ ptiũ aduocatos.

Fuscꝰ Salinator

Fuscũ Salinatorẽ. quẽ in ep̃lis Traianus testaꝛ uiꝝ clarissimũ: & plurimũ authoritate apud se ualuisse. hic ẽ ille Salinator: cui postea Seruianus filiã distinauit: & domo patricia genitus pentes habuit honestissimos: uir eruditus & eloquẽs: puer simplicitate: comitate iuuenis: grauitate senex. Fuscũ refert Sptianus in summa detestatione habitũ. ꝙ imperiũ p̃sagiis & ostẽtis agitatis sparet. ad Fuscũ lib. viii. Secundi leges binas ep̃las scriptas. Salinatori primũ cognomẽ inditũ M. Liuio qa in censura nouũ uectigal ex salaria annona statuit.

Numidꝰ Quadratus

Numidiũ quadratũ. cuius alibi fit mẽtio: hic dilectus familiarissime a Secũdo: hæres relictus ex besse a Numidia Quadratilla auia cõspicuus forma fuit: & oẽs sermones malignoꝝ puer & iuuẽis euasit: ĩtra. xx. annũ maritus: apđ auiã tãta seueritate uixit: ut pãtomimos illius nunq̃ spectauerit. lego apud Sptianũ: Quadratũ cũ Cãdido gessisse cõsulatũ. Quadrati historici mẽinit Dion in uita Antonini Pii. & Capitolinus cũ Vulcatio. Quadratũ grauiter insecutus est Adriãus: ĩ cuius uita. quã Sptia. latinã scripsit: legendũ arbitrãur Numidiũ Quadratũ ñ Vinidiũ: sic in Antonino philosopho apud Iuliũ Capitolinũ: non Mummiũ: cui sororis suæ filio Antoninꝰ Pius moriens bonoꝝ maternoꝝ partẽ reliquit. Lampridius a Cõmodo occisum Quadratuz memorat: ꝙ de eo interficiendo consiliũ iniisset: s; hanc historiã melius explicat Herodianus ubi asserit Quadratũ nobilissimũ locupletissimũq; iuuenẽ incitatũ a Lucilla ad necẽ imperatoris cũ qua consuetudinẽ stupri habere existimabaꝛ: hunc tñ opinor filiũ illius Numidii Quadrati. Probitas. laudabiles mores. Decorus habitus. cultus in oratore debet esse splendidus: & uirilis: nã toga: calceus: & capillus tã nimia cura q̃ negligentia sunt repræhendenda. lege quæ sequunꝛ apud Fabiũ lib. xi. habitus euã ad corpus refertur. Os planũ. expedita pnunciatio: nã Fabius p̃cipit os facile: & expeditũ oratori habendũ: & Secũdꝰ in Regulo notauit in actione os cõfusum. Vox uirilis. fortis & durabilis: nõ mollis & effœmiata. Tenax memoria. qua oẽs disciplinæ continenꝛ: hinc nõ ĩmerito thesaurus eloquentiæ diciꝛ: si quis unã maximãq; artẽ memoriæ quærat: exercitatio est & labor: multa ediscere: multa quotidie si fieri põt cogitare. Aequale. magnũ.

Iudiciuz

Iudiciũ. sc̃dm Diomedẽ iudiciũ ẽ: quo oẽm oronẽ recte uel minus q̃ recte pnunciatũ specialr iudicãus: uel ẽ æstimatio q̃ poema cæteraq; scripta ppẽdimus adeo ptibus oĩbus oronis iudiciũ cõnexũ ẽ ac mixtũ ut ne sniis quidẽ aut uerbis saltẽ singulis possit separi: nec magis arte tradiꝛ q̃ gustꝰ aut odor: Meis istare uestigiis. tenere eundẽ actõis modũ: quẽ ego. Cãdidissimo lapillo. mos deductꝰ a tracibꝰ: q dies felices albo lapillo: ĩfelices nigro notabãt. Publicæ. utilitatis publicæ cã. Studiis eloqñtiæ. Tẽdẽtibꝰ. a Saliatore: & q̃drato. Tanti putabũt. q̃ti faciũt Saliator: & q̃dratꝰ. Meliores eloquentiores.

Diẽ lętũ: adhibitus ĩ cõsiliũ a p̃fecto urbis audiui ex diuerso agẽtis sũmę spei: sũmę ĩdolis iuuenes Fus. Saliatorẽ: & Numidiũ Vinidiũ Quadratũ: egregiũ par: nec mõ tpibus nr̃is: sed lr̃is ipsis ornamento futuꝝ. Mira utriusq; pbitas: cõstantia salua: decorus hitus: os planũ: uox uirilis: tenax mẽoria: magnũ ĩgeniũ: iudiciũ ęquale: q̃ singula mihi uoluptati fuerũt: atq; ĩter hęc illud: qđ ipsũ me: ut rectorẽ: ut magistrũ ĩtuebanꝛ: ẽt q audiebãt. me ęmulari: meis instare uestigiis uidebanꝛ. O diẽ (repetã. n.) lętũ: notãdũq; mihi cãdidissimo calculo. Quid. n. aut publice lętius: q̃ clarissimos iuuenes: nomẽ: & famã ex studiis petereꝛ aut mihi optatius q̃ me ad recta tẽdentibus q̃si exẽplar eẽ ppositũꝛ qđ gaudiũ: ut ppetuo capiã: deos oro: ac eosdẽ testes peto: ut oẽs: q me imitari tãti putabũt meliores eẽ: q̃ me uelit. Vale. C. Pli. Fab. Prosocero. S.

TV uero. Binis Fabati ꝓſoceri litteris rñdet. prioribus ꝗ ſuſcipiet defendendum Priſcum apud centũuiros: poſterioribus ꝗ libenter recordaẜ conuiciorũ i ſe quãuis iniuſtorũ. Suſpenſa manu. timide: dubie. Vectio Priſco. de Vectio & Priſco alibi dixius: legiẜ etiã Bettio Priſco: quez uidimus i memoriis antiquis agri Comẽſis. In arena mea. tranſlatiue arenã ſuã dixit agendi uſum frequentatũ apud centũ uiros. ſic Iuue. lentaq; fori pugnamus arena: nã plurias cauſas ægit apud centũuiros ſuo & Mart. teſtimonio. Hoc eſt apud centũuiros. iterpretatio color. Aperto pectore. ſimpliciter. libere. Tuo filio. ſocero meo tũc uita ſuncto. Hoc. ob hoc. Bonam cauſam. honeſtam excuſationem. Non meruiſſe. tale conuicium: cuz intellexeris me feciſſe quæ mandaras. **Bettius Priſcus**

TV uero nõ debes ſuſpenſa manu cõmendare mihi: quos tuendos putas. nã: & te decet multis ꝓdeſſe: & me ſuſcipe: quicqd ad tuã curã ptinet. Itaq; Vectio Priſco: quantũ plurimũ potero pſtabo: pſertim i arena mea: hoc ẽ apd centũuiros. eplaꝝ quas mihi (ut ais) apto pectore ſcripſiſti: obliuiſci me iubes. at ego nullaꝝ libẽtius memini. ex illis. n. uel pcipue ſentio quãtope me diligas: cũ ſic ægeris mecũ: ut ſolebas cũ tuo filio. nec diſſimulo: hoc mihi iucundiores eas fuiſſe: ꝗ habebã bonã cãm: cũ ſummo ſtudio curaſſem: qd tu curari uolebas. Proĩde ẽt rogo: ut mi hi ſemp eadẽ ſimplicitate: quoties ceſſare uidebor (nunquã. n. ceſſabo) cõuitiũ facias: qd: & ego intelligam a ſummo amore proficiſci: & tu non meruiſſe me gaudeas. Vale.

C. Plinius Vrſo. S.

VNquã ne uidiſti quẽquã tã laborioſum: tã exercitũ: q̃ Varenũ meũ? cui: qd ſumma cõtentione ipetrauerã: defendendũ: & quaſi rurſus petendũ fuit. Bithyni Senatuſcõſultũ apud conſules carpe: ac labefactare ſunt auſi: atq; etiã abſenti principi criminari: ab illo ad Senatũ remiſi non deſtiterunt. Aegit Claudius Capito irreuerenter magis q̃ conſtanter: ut q Senatuſconſultũ apd Senatũ accuſaret. Rñdit Frõto Catius grauiter: & firme. Senatus ipſe mirificus. Nam illi quoq; qui prius negarant Vareno quæ petebat: eadẽ danda poſtq̃ erant data: cẽſuerunt. ſingulos. n. integra re diſcentire fas eſſe: per acta qd pluribus placuiſſet cunctis tuendũ. Acilius tñ rurſus: & cũ eo ſeptem an octo? Septem immo: in priori ſñia perſeuerarunt. In hac paucitate nõnulli: quoꝝ tparia grauitas: uł potius grauitatis imitatio ridebaẜ. tu tñ exiſtĩa quantũ nos i ipſa pugna plii: & certamis maneat: cuius quaſi pluſio: atq; pcurſio has contentiones excitauit.

C. Plinius Mauricco. S.

VNquam ne. notum argumentũ iam prioribus epiſtolis: nam cũ obtinuiſſet Varen⁹ ut ſibi. liceret euocare teſtes Bithyni conati ſunt inuertere ſenatuſconſultũ per Traianũ a quo remiſſi ſuerunt ad ſenatum. Tam laborioſe exercitũ. cum tanto labore uexatũ. legiẜ etiã tam laborioſum: tam exercitũ. Contentione. vi. altercatione. Quod. ut teſtes liceret ſibi euocare. Apd coſſ. nota impudentiam Bithynoꝝ: qui ꝗ conſules & ſenatus decreuiſſent auderẽt apud eoſdẽ carpere. Abſente. qui tunc a ſenatu aberat. legiẜ non abſurde. Abſenti principi. ut ſit ſenſus: cũ reiecti fuiſſent a conſulibus confugerũt ad Traianũ: qui tunc non interfuerat ſenatui: ueꝝ ab illo ad patres remiſſi ſunt. Non deſtiterũt. q̃uis multiplicez paſſi fuiſſent repulſam: tamen non ueriti ſunt iterum ſenatus fores pulſare. Mirificus. admirabilis fuit. Illi. ſenatores non pauci enim diſſenſerant: quod libro quinto cognouimus. Data. concesſa a pluribus. Singulos. naz exiſtimabant unicuiq; ſenatoꝝ fas eſſe. Integra re. nondum decreto ſenatuſconſulto. In priori ſententia, ut non liceret Vareno teſtes euocare. Paucitate. ſenatorum diſſentientium. Temporaria. momentanea: & ad breue tẽpus. annotauimus hoc uerbum bis apud Aſinum Apuleii poni i eundem ſenſum: nam libro ſeptimo temporariam ſedem &. xi. larem temporariuz dixit: Secundus pariter in panagyrico. nõ ergo temporarium & ſubitum eſt. & Seneca primo epiſtolarum temporarias amicicias ad tempus breue comparatas. & Vlp. de tutoribus: & curat. datis temporarium tutorem: ſic Paulus de uſufructu indictiones temporarias: & temporarium exilium non in perpetuum: ſed ad tempus aliquod irrogatum. item Vlpia. de aqua quotidiana temporariam poſſeſſionem: ac alibi eẜ fractores in opes publicum: uel perpetuum: uel temporarium dari ſolere. Pugna. contentione. Præluſio. præmeditatio: præcentio: ut aſſolent citharoedi antequam cantum exordianẜ præludium emerendi fauoris gratia præmittere: ſic tyrones priuſquam in ueram pugnam deſcendant **Temporarium** **Præluſio**

præexercent:se ad palum & cursum:quo uerbo Virg. utitur in tauro se ad pugnam incitante. aut sparsa ad pugnam præludit arena. Iuuenalis lurgia præludunt. idest incipiunt antequam ad ueram pugnam ueniant:hinc prælusio a quibusdam pro procemio antequam rem attingamus accipitur.

Solicitas. promittit aduentum suum Mauricco in prædium Formianum modo nihil incommodetur Solicitas in formianum:procuras litteris ut secedam in tuum Formianũ : quod rus erat in agro Formiano. Inuicem. ne quid contra commodum meum faciá. Mare & littus. loci amœnitatem:quæ pluribꝰ a Mar. celebratur. sunt aũt Formiæ iuxta terracinam in littore ad mare Tyrrenũ. Te. amicum & uirum singularẽ. Alioquin. nisi istic essem liber. Alienum. ut in urbe. Suum. ut in secessu. Merum. soluz. sensus est sum ea natura ut uellẽ nisi uno occupationis genere teneri:uerbi causa in urbe amicis inseruire:ruri ociari.

Solicitas me in formianum? ueniã ea cõditione ne quid contra commodum tuũ facias: quæ pactione inuicẽ mihi caueo. neq;.n. mare:& littus:sed te: ocium: & libertatẽ sequor:alioquin satius est i urbe remanere. Oportet enim omnia aut ad alienum arbitrium:aut ad suum facere. Mei certe stomachi hæc natura est: ut nihil nisi totum:& merum uelit.

C. Plinius Voconio Romano. S.

Mirificæ rei interfuisti ne? ego quidẽ: Sed mœrẽs. Passiẽus Paulus splẽdidus eques Ro. & imprimis eruditus scribit elegos. gentilitium hoc illi. ẽ enim municeps Propertii: atq; etiam inter maiores suos Propertium numerat. Is cũ recitaret: ita cœpit dicere. Prisce iubes. ad hoc Iabolenus Priscus (aderat enim ut Paulo amicissimus) Ego uero non iubeo. Cogita qui risus hominum: qui ioci. est omnino priscus dubiæ sanitatis. interest tamen officiis: adhibetur consiliis: atq; etiam ius ciuile publice respondet: quo magis quod tunc fecit:& ridiculum : & notabile fuit. Interim Paulo aliena deliratio aliquantũ frigoris attulit. tam solicite recitaturis prouidendũ est: non solum: ut sint ipsi sani: uerumetiam ut sanos adhibeãt.

C. Plinius Tacito. S.

Mirifice. exemplo Passieni monet Voconium recitationibus non adhibendos nisi sanæ mẽtis auditores: ille enim dũ elegos recitaret: intempestiue a Iaboleno est interpellatus. Ego quidẽ. interfui. Mœrens. nõ sine tristitia subiti casus.
Passienꝰ Paulus Passienus Paulus. uir optimus & honestissimus: qui ueteres in litteris æmulabaẽ: elegos scripsit ad imitationem Propertii: unde genus trahebat: demum ad lyrica se conuertit: in quibus Horatiũ effinxit: patrez habuit Passienum nobilem declamatorem: cuius Eusebius in chronicis:& frequenter Seneca meminere. Gellius. L. Paulum poetam memoria sua doctissimum nominat: & alibi Iulium Paulum poetam uiꝝ bonum litteratumq; ac ueteꝝ impense doctum. Iabolenum aũt fuisse Pauli præceptorẽ idem .ff. xl. de manumissionibus testaẽ.
Gentile Gẽtiliciũ Gentile. magis probo gentilitiũ qđ uidimus in antiquo codice: nã gentile est qđ ex eadẽ familia est : gẽtiliciũ ꝙ ptiet ad ius familiæ: sicut familiæ ppertianæ ppriũ erat elegos scribere : & gentilitia secerdotia a priscis appellata:ꝙ ædis aut sacelli iuris eẽt a pr̃efamilias ea rõne erecti dedicatiq; ut & sacroꝝ cura:& fructuũ ipsius sacerdotii poeptio ad solá gentẽ familiãq; suã perpetuis successionibꝰ deuolueretẽ. M. Tu. de respõsis haruspicum. multi sunt etiã in hoc ordine: qui sacrificia gentilitia illo ipso i sacello statuto anniuersali factitarunt. Municeps Propertii. ex Meuania oppido Vmbriæ patria Propertii. Papinius in Syluis. umbroq; Propertius antro. Prisce iubes. principiũ operis Passieni.
Iabolenꝰ Priscus Iabolenus Priscus. in .ff. ubiq; scribitur Iabolenus non Iauolenus: pariter apud Capitolinũ. fuit. n. iurisconsultus: quo usus est cum multis aliis Antoninus Pius:& Pomponius de origine iuris Priscus inquit Iabolenus Sabino successit in scientia iuris. Paulo. Passieno. Nõ iubeo. nimiũ scurrilr & iportune rñdit Iabolenus tanq̃ si Paulus eũ iter rogaret. Qui ioci. exorti sint inter pñtes. scribit Tran. Claudiũ Imp. eũ initio recitationis historiæ suæ defractis cõplurib9 subsellis: obesitate cuiusdá risus exortus eẽt: ne sedato quidẽ tumultu tẽpare potuisse: quin ex interuallis subinde facti reminisceretẽ: cachinnosq; reuocaret. Dubiæ sanitatis. nõ satis sanæ mentis. Interest. operã suam præstat. Cõsiliis. rebus decernendis. Rñdet. dicit. nã rñsa prudentũ dicimus iurisperitoꝝ cõsilia. Quo magis. pp claritudinẽ personæ. Aliena deliratio, Iaboleni insania.
Lirare lirare aũt authore Var. est cũ tertio arát iacto sæmine boues. i. cũ tabellis ad uomerẽ simul & satũ frumentuz operiunt in porcis:& sulcant fossas: quo pluuialis aqua dillabaẽ. Columella inquit liranẽ iugera cum i subacta iam terra latiores porcæ sulcanẽ: lira uero ẽ similis ei porcæ: quam i sationibus cãpestribus rustici faciunt. a uerbo igitur lirare delirare componitur: quod est non recto sulco incedere: unde per trãslationem: qui insaniunt delirare dicuntur.
Delirare Frigoris. timiditatis: tarditatis: hæsitationis.

Meuania Propertii patria.

PEtis. Cor. Tacito hiſtorias ſcripturo petéticꝫ obitũ auũculi ſui: & cãm eius altius repetit: ubi illius cõſtantiã ac animi fortitudinẽ mirũ in modũ probat: nã a Veſuuio monte exurgentem nubẽ intuitus: propius acceſſit rem totã intellecturus: & undicꝫ flãma inſtante dũ pſeuerãtiꝰ inceptũ exequit̃ craſſiore caligine ſpũ intercluſo cõcidit in medio ſeruoꝝ duoꝝ. Auunculi mei. C. Plinii Secũdi. Tradere poſteris. monumẽtis lĩaꝝ mãdare. Immortalẽ glĩam. cum ſcripta tua ſint futura ppetua: nã alibi augurat̃ eius hiſtorias imortales futuras. Quãuis. n. ordo eſt. tñ æternitas tuoꝝ ſcriptoꝝ addet plura ppetuitati eiꝰ;

PEtis: ut tibi auunculi mei exitũ ſcribam: quo uerius tradere poſteris poſſis. grãs ago. nã uideo morti eius: ſi celebret̃ a te imortalem gloriam eſſe ppoſitam. Quãuiſ enim pulcherrimaꝝ clade terraꝝ: ut populi: ut urbes memorabili caſu: quaſi ſemper uictutus occiderit: q̃uis ipe plurima ſcripſerit: plura tñ ppetuitati eius ſcriptoꝝ tuoꝝ æternitas addet. Eqdẽ beatos puto: qbuſ deoꝝ mũere datũ ẽ: aut facere ſeribẽda: aut ſcribere legẽda: beatiſſimos uero qbus utrũcꝫ. Hoꝝ in numero auunculus meus: & ſuis libris: & tuis erit: quo libentius ſuſcipio: depoſco ẽt: qđ iniũgis. Erat Miſeni: claſſẽcꝫ iperio pſens regebat. cal. Nouẽbriſ hora fere ſeptima mr̃ mea indicat ei appere nubẽ inuſitata. & magnitudie: & ſpecie. ſurgit ille ut e ſole ſolebat frigida guſtata. iacẽs. n. ſtudebat: popoſcit ſoleas: aſcẽdit locũ ex quo maxie miraculũ illud cõſpici poterat: nubes (incertũ pcul ituentibus ex quo mõte: Veſuuium fuiſſe poſtea cognitũ ẽ) oriebat̃: cuiꝰ ſimilitudinẽ: & formã ñ alia magis arbor: q̃ pinus expreſſerit. nã lõgiſſimo uelut trunco efflata in altũ quibuſdã ramis diffundebat̃: credo: qa recẽti ſpiritu euecta: dein ſeneſcẽte eo deſtituta: aut ẽt

q̃uis quaſi ſemp uicturꝰ occiderit memorabili cãu: ut ppli ut urbes occidũt clade pulcherrimaꝝ terraꝝ: q̃uis ipſe plurima ſcripſerit. ſenſus ẽt. q̃uis tali caſu memorãdo interierit: q̃li iterdũ ppli aut urbes pulcherriæ cõcidũt. ut ppetuo uicturꝰ uideat̃ q̃uis mlta ſcripſerit: p q̃ ſibi imortalitatẽ cõpauit: tñ tu tuis ſcriptis facies eũ æternũ. Vt ppli ut urbes. nã ppl oꝝ: & urbiũ excidia diutiꝰ memorant̃ quã alicuiꝰ uiri iteritꝰ. Pluria. uolumina lib. iii. enũerata ab eodẽ. Scribẽda. laudãda. Legẽda. electa. egregia. Sal. imitatꝰ eſt: q in pfatiõe Catiliaru iqt: & q fecere: & q facta alioꝝ ſcripſere mlti laudãt̃ nã pulchꝝ eſt bñfacere reip. ẽt bñdicere haud abſurdũ. Tuis. q. bꝰ cõplecteris feciſſe ſcribẽda. Depoſco. obſecro. Quod. exitũ auũculi mei ſcribere. Miſeni. pmõtoriũ: & oppidũ Miſenũ Cumis pximũ. Strabo a Miſeno ſocio Vlyſſis dictũ aſſerit: ab eo Prochytã: & Pithecuſã crediderũt abruptã. Mella a milite phrygio: ſicut Dionyſiꝰ a quodã illuſtri troião cognomẽ traxiſſe tradũt: Virgi. a tubicie Aeneæ Miſeno ſub eminẽti monte ſepulto: q nũc Miſenus ab illo Dicitur æternũcꝫ tenet p ſæcula nomen: & Solini par ſnia iter authores ab Aeneæ tubicine Miſeno miſenũ appellatũ. Claſſẽcꝫ. pñs iperio regebat. pẽrat claſſi: quæ ſtabat ad tutelã maris iferi: nõ p legatũ ſed corã. legimus apud Tranq. inſtituiſſe Auguſtum claſſem unam Miſeni: alteram Rauennæ: hãc ad ſuperi: illam ad inferi maris tutelam: hinc Tacitus memorat Miſenenſem claſſem a Galba. ad Veſpaſianum tranſiiſſe. ſed Vegetius libro quarto hanc rẽ luculentius tractat. apud Miſenum inquit: & Rauennam ſingulæ legiones romani nominis cum claſſibus ſtabant: ne longius a tutella urbis abſcederent: & cum ratio poſtulaſſet ſine mora: ſine circuitu ad omnes mundi partes nauigio peruenirent: nam Miſenatium claſſis Galliam: Hiſpanias: Mauritaniã. Aphricam. Aegyptum. Sardiniam atcꝫ Siciliam habebat i proximo: claſſis autem Rauẽnatium Epirum. Macedoniam. Achaiam: Propontidẽ: Pontum: Orientem Cyprum petere directa nauigatione conſueuerat: quia in rebus bellicis celeritas amplius ſolet prodeſſe q̃ uirtus. Mater mea. ſoror Plinii. Ei. fratri ſuo. E ſole. uſus ſole in præcedentibus dixerat de eodem ſcribens poſt ſolem plærũcꝫ frigida lauabat̃: deinde guſtabat. Soleas. tegumenta plantæ pedis: quas nũc ſuberes a ligno q̄ interſuitur uulgo dicimꝰ: & Colu. ſoleas ſparteas de ſparto cõfectas appellauit. a ſolea ſoleatus deducit̃. quo Mart. utit̃. ſolea aũt ex gñe planoꝝ piſciũ. unde nomẽ traxiſſe id genus calciamẽti autũo. Veſuuiũ: quẽ alii Veſeuũ: alii Veſbiũ nonnulli Veſubiũ noiant mons eſt Cãpaniæ cunctoꝝ pulcherrimus amœniſſimis habitatus agris excepto cacumine. id magna ex parte planiciem habet: fructũ oino nullũ ferentẽ: uerum ſecundũ Dionem arbores: & uites habet: & cineres in proſpectu oſtentans: cauernoſacꝫ mõſtrat antra cõbuſtis ex petris ut color indicat: quas ignis abroſerit: quare coniecturis aſſequare plagam iſtam prioribus annis ardere ſolitã: & ignis habere crateras. reſtinctã aũt eſſe ceſſante materia. hæc Strabo: & Eutropius. Pinꝰ. in formã pinus arboris: quæ incipit a trunco. deide diffunditur in latum poſtremo in acutum. Efflata. eiecta nubes illa. Recẽti. ualẽtiori. Seneſcẽte. ſubſidẽte: decreſcẽte. Deſtituta. ſubſidio uenti deſerta.

Miſenũ

Miſenenſis claſſis

Solea

Soleatus

Veſuuiꝰ

Victa.concussa. Vanescebat.effugiebat.disparebat. Terram.si sordida. Cinerem.si cādida:utrūq; si. Maculosa.magnum.res magnæ contemplationis. Eruditissimo uiro.qualis erat Plinius qui cogni
Libur/nica tionem multarum rerum tenens ulterius noua:& magna conquirebat. Liburnicam.nauem diuersæ ꝓuinciæ mari plurimum potuerunt quibusdam temporibus:& ideo diuersa eis genera nauium fuerunt: sed Augusto dimicante actiaco bello:cum liburnorum auxilio præcipue uictus fuisset Antonius:experimento tanti certaminis patuit liburnorum naues cæteris aptiores:ergo similitudine:& nomine usurpato earundem instar classem romani principes texuerunt: hinc libro quarto Vegetius dixit:liburnicis quæ ad Campaniam stabant præfectus classis Misenatiū erat: Eutropi⁹ liburnicas rostratas appellauit. Liburnia autem Dalmatiæ pars est Andecrinæ subiacens ciuitati:cuius exēplo nūc naues bellicæ fabricāt:& appellant libur nicæ:remoꝶ singulos ordies hñtes:paulo maiores binos:idoneæ mēsuræ ternos uł q̄ternos:iterdū q nos:actiaco ēt ꝑlio sēos octonosq;. Appianus lib.ii.Liburni finitima quæq; citis nauibus inuadebant: & a celeritate nonnullæ a romanis naues liburnicæ dictæ: cum quibus primum ad pugnam ueherentur. Facit copiam . dat facultatē. Codicillos.tabellas. Classiarii Retinæ.milites qui erant Retinæ . est autem hæc uilla subiecta Miseno cū cognouissent iussu præfecti parari Liburnicam ad inspiciendum Vesuuii incendiū orabant Plinium ut non solum desisteret ab incepto:sed etiam Miseno subterfuge
Classiarii ret.sunt autem classiarii milites comparati ad tutandam classem: de quibus libro. xv.Tacitus primorum classiariorum Misenensium labore connixa est. Cæsar.iii. commentariorum equites prohibuerunt classiarios aqua.q̄q̄ sciam a Modesto classiarios appellari buccinatores:qui cornu ducunt exercitum:non a classe dictos:sed a classico: q; canitur imperatori:in quem sensum Tranquil.in Vespasiano scribit classiarios:qui ab Ostia:& puteolis pedib⁹ per uices commeabant:petentes constitui aliquid sibi calciarii nomine: quasi parum esset sine responso
Retina abægisse:iussisse post hac excalciatos cursitare:quamuis interpretes nauales milites accipiat. Retina.uilla subiecta Miseno:cuius nomen adhuc extare prodidit Hermolaus uir clarissimus:& eruditissimus. Fuga.erat. Nauibus.mari. Consilium.conceptum. Studioso. summo. Obit.peragit. Maximo. Franciscus tamen Petrarcha in triumphis suis tanquam incautum in obitu suo Plinium monstrat. Deducit.immittit mari:at subducit:extrahit.contraria enim sunt inter se. Quadriremes . nauigia habentia quattuor remorum ordines in singulis transtris. Multis.uillis maritimis. Frequens.habitata multū:& plurimis prætoriis consurgens.Liuius Puteolos cœptum frequētari emporium communiit. Amœnitas oræ.deliciæ littoris:& tractus Campaniæ. Cursum.nauigationem. Tenet.dirrigit. In periculum.nubem:& Vesuuium uersus. Illius mali.nubis malignæ. Dictaret.diceret:quæ notarius exciperet:nam illi semper ad latus erat:& quæ a Plinio scribenda dicerentur enotabat. Enotaret.mini
Pumex stro notario. Pumices.authore Plinio appellantur:& cætera saxa erosa annis:quibus utuntur:& ad leuiganda corpa:græci pumicē cisserim uocāt si Suidæ credimus leuē:& exuctum perforatūq; lapidē pōti.Vitruuius ex incēdio Vesuuii pumicē pompeianū excocto lapidis gñe in pumicis qualitatē redactū tradit.Pōpeii aūt oppidū non procul a Vesuuio.Pli.lib.xiii.tradit nasci frutices lauro:& thymo similes: qui ambo eiecti in pumicem transf gurantur.emaculandus est error apud eundem lib.xiiii.cap.xxii.ubi inquit aliis pumicis farinam:& quæ teferendo putet docere.nos sic restituendū censemus.aliis pumicis
Pli.locus farinā:& quæ refrigerādo putāt nocere:nixi testimonio Theo. & ipsius Plinii:ille.n.lib.ix. d plantis ubi de cicuta:& pumice agit pumici scribit uim adeo magnam inesse:ut si in urceum bulientē eum iniecer is feruorē extinguas:non solū parte aliqua tēporis:sed etiā ex toto:pumicem.n.exiccare uehementissime:atq; spumā totam ad se recipere uoluit:idq; extinguendi causam esse:q; pene ad uerbum transtulit.

pondere suo uicta in latitudinem uanescebat: cādida interdum: iterdum sordida: & maculosa: ꝓut terram: cineremue sustulerat. magnum propiusq; noscendum: ut eruditissimo uiro uisum est. Iubet liburnicam aptari: mihi si uenire una uellē facit copiā. respondi studere me malle: & forte ipse: q; scriberem: dederat. Egrediebat domo: accepit codicillos. Retinæ classiarii iminente piculo exterriti (nam uilla ea subiacebat: nec ulla nisi nauibus fuga) ut se tanto discrimine eriperet orabant. non uertit ille cōsilium: & qđ studioso animo incohauerat: obit maximo. deducit quadriremes: ascendit ipse: non Retinæ modo sed multis (erat enim frequens amœnitas oræ) laturus auxilium: ꝓperat illuc: unde alii territi fugiunt: rectumq; cursum: rectaq; gubernacula in piculum tenet: adeo solutus metu: ut omnes illius mali motus omnis figuras: ut deprehenderat: oculis: dictaret: enotaretq;. Iam nauibus cinis ici derat: quo propius accederet calidior: & densior. iam pumices etiam nigriq;: & ambusti: & fra

Pli.libro.xxxvi.cap.xxi.tantā referens pumici refrigerandi naturā ineſſe:ut muſta feruere deſināt pumi/ce addito. Vadū.maris unda breuis ex ruina montis.littus certe proceſſerat:& mare in ſe reſorberi:& tremore terræ q̄ſi repelli uidebaſ:multaq̃ maris aīalia ſiccis arenis detinebanſ.Dion: mōtes ſubſilibāt: ſonitus a cauernis ſubterraneis tonitruis p ſimiles ſupne retroue in terra mugire uidebanſ. mare uero fremebat:& cælū reſonabat:poſt hæc fragor īmenſus ſubito ceu cōcidentiū mōtium audiebaſ.exilibāt primū lapides ingentes quaſi ad ſumma mōtium exirent.

ctí igne lapídeſ:iam uadum ſubítum:ruínaq̃ mō tis:líttora obſtantía.cunctatus paulum an retro flecteret:mox gubernatorí:ut ita faceret monen tí:fortes inquit fortūa iuuat. Pomponianum pe te:Stabiis erat:perueneratq̃ ſinu medio.nā ſen/ ſim circūactis:curuatiſq̃ littoribus mare ínfun/ ditur:ubi q̄q̄ nondum periculo appropínquāte conſpicuo tamen:& cum creſceret proximo:ſar/ cinas contulerat ín naues certus fugæ: ſi contra ríus uentus reſediſſet:quo tunc auunculus meuſ ſecundiſſimo inuectus complectítur trepidan/ tem:conſolatur:hortatur: utq̃ timoré eius ſua ſecuritate leníret:deferri ſe in balineū iubet. lo/ tus accubat:cœnat.atq̃ hilaris:aut quod æque magnū eſt:ſimilis hilari. Interim e Veſuuio mō/ te pluribus locis latiſſime flammæ: atq̃ incēdía relucebant:quorum fulgor:& claritas tenebras noctis pellebat:ille agreſtium trepidatione ígni relíctas:deſertaſq̃ uillas per ſolitudiné ardere ín remediū formidinis dictitabat.tū ſe q̄eti dedit:

Montis. Veſuuii.quem ſcire debemus nō tā tum cōflagraſſe ſub Tito authorib⁹ Oro ſio.Martiale:Euſebio in chronicis.Tran/ qui.in Tito:Papinio in ſyluis:& Silio Itali co:ac dione imprimis:ſed ſæpius ante:ſe/ cundum Strabo.Vitruuiū.uerum quia in cendium Veſuuii maximū omnium ſub Tito fuit ideo Dion hiſtoricus hanc rem luculenter tractat.horrēda inquit:& mirā da quædam in Campania obtigerunt.ma gnus.n.ignis per autumnum ſubito exar/ ſit:mons nanq̃ Veſuuius:qui iuxta Nea/ polin ad mare uergit:abūdātes ignis fon/ tes habet:ol.m undiq̃ altus: ab cuius me/ dio ignis exoritur:quæ pars ſolū igne cō/ præhenſa fuit:extra hæc oīa ſine igne etiā nūc manēt:ex hoc cū cætera eſſet combu ſta:media uero exuſta:& ī cinerē redacta: iuga circūſtantia ab antiquo uſq̃ nūc ma nent.quodcunq̃ ambuſtū eſt atq̃ cōſum ptū tēpore concauū factū eſt:ut mons oīs (ſi licet magnis parua cōferre)ſimilis ſit ue natorio theatro.uertex arbores: & uites hēt:circulus ab igne latior factus per dies fumum:noctu flāmā emittit: ut uideanſ in eo odores euaporari: & ſacrificia fieri. hæc quidē ſemper:interim uero magis:in terim minus:ſæpe uero cineres effundit: quando.ſ.aliquid coactū ſubſederit:lapi/ des ſurſum emittit.quoties uero a ſpū:& uēto uiolaſ:ſonat & ſtridet ceu nō coacta:& cōſtructa:ſed ra/ ra:& occulta ſpiracula hñs.talis igiſ eſt Veſuuius:& hæc ī eo p annū plurimū fiūt:quæcunq̃ tñ antea accidere q̄uis magna:& p̄ter ſolitū uiſa ſint:parua tñ ſi cōparenſ iis:q ſub Tito acciderūt:et ſi oīa ī unū cōferanſ:exiſtimari poſſunt.nā huius mali cōtagio nō modo Cāpaniā puaſit:& duas īſup ciuitates Her/ culaneū:& Pōpeios cōbuſſit.ſedente pplo in theatro:ſed inde puluis uis ingens in Africā.Syriā:Aegyptū q̃ penetrauit:& Romā uſq̃ diuertit:& quæ lati⁹ibi ſcribunſ. Obſtātia.ne terrā peteret:obſtabāt æſtu: & mōtis ruina. Flecteret.nauigationē. Gubernatori.ſuæ quadriremis.Fortes fortuna iuuat:imitatio uirgiliana:qui lib.x.dixerat Audētes fortuna iuuat:an magis æmulatio Liuiana:nā lib.viii. belli punici refert fortes fortunā iuuare. Pōponianū pete.d' rige curſum Stabias uerſus ubi erat Pōponian⁹ Plinii amicus:q fugā pabat.Stabiis.Pli.in deſcriptiōe Italiæ.Stabiæ inqt in agro Cāpano oppiduȝ fuit uſq̃ ad Cn.Pōpeiū &.L.Carbonē coſſ.a pridie cal.Maii:quo die Sylla legatus bello ſociali id deleuit:qd' nūc in uillas abiit:eius ex agro decurrūt amœniſſimi fluuii:q̄re Columella in cultu hortoꝝ dixit fontibus Sta bias celebres:& ueſuuia rura:& Pli.li.xxxi.in ſtabiano inqt agro aqua quæ uocaſ dimidia calculoſis me deſ.lib.vi.naturalium q̄ōnum apud Senecam corrupte legiſ littus ſcabianū.tu reſtitue ſtabianū a Sta/ biis. Perueneratq̃ ſinu medio.ingreſſuſq̃ fuerat maris ſinū Pōponianus. Nā ſenſim.nō miꝛ ſi in tu/ to erat Pōponianus q̄uis in mari:cū illa loca hēant littora curua:quæ ſinū tutū ab æſtu reddant: & ī ea paulatim mare infundaſ:nam Seneca monumētis reliquit ab altera parte Pompeioꝝ Surrētinū Stabia/ nūq̃ littus:ab altera Herculanenſe conuenire:& mare ex aperto circūductū amœniſſimo ſinu cingere. Periculo.incendio. Proximo.iam uicino. Sarcinas.utenſilia.quæ ad cultū pertinent.interdū p one/ re ſumitur indiſcrete. Certus.Pomponianus. Quo.in quem ſinum ubi erat Pomponianus. Secun/ diſſimo.plærūq̃.n.qui eſt cōtrarius egredienti uētus:ſecundus eſt ingredienti. Trepidantē.Pomponia num timētem. Accubat.quieſcit:dormit:an diſcūbit.paulo.n.poſt in alia epiſtola inquit:balineū:cœ/ na.Aeque magnum.diſſimulare dolorē. Similis hilari.ſimulās lætitiam. Latiſſime. in amplū ſpaciū. Noctis.caligis:obſcuritatis. Ille.ordo:& ſēſus.auūculus cū uideret illuceſcere in remediū formidis:ut

Veſuuii conflagratio

Pompo.

Stabiæ

Senecæ locus

Sarcina

se:& circumstantes confirmaret dictabat uillas relictas desertasq; igni:metu agrestium uirorum qui au
fugerant ardere per solitudiné:q nemo remásisset icédiis opé laturus. Verissimo.nõ simulato. Mea-
tus animæ.reciprocatio spiritus. Amplitudine corporis.oñditur fuisse Pli.corporatura læta & habilio
ri. Limini.ostio cubiculi. Surrexerat.excreuerat:impleta fuerat. Mora.facta fuisset ab illo. Proce-
dit.egredit cubiculo. Peruigilarant.p totam noctem insomnes steterant.Mart.ná uigilare leue est pui
Terræ motus gilare graue. Tremoribus.terræmotibus.Dion uehemétes terræmotus subito facti sunt:ut planicies

& quieuit uerissimo quidé somno:ná meatus ani
mæ:q illi ppter amplitudiné corporis grauior:
& sonantior erat:ab his:qui limini obuersabant:
audiebatur.Sed area:ex qua dieta adibat: ita iá
ciner:mixtisq; pumicibus oppleta surrexerat:ut
si longior in cubiculo mora esset:exitus negaret:
excitatus pcedit:seq; põponiano:cæterisq; q per
uigilarant reddit.in cómune cósultát:intra tecta
subsistant : an in aperto uagentur . nam crebris
uastisque tremoribus tecta nutabant : & quasi
emota sedibus suis nunc huc: nunc illuc abire:
aut referri uidebantur.Sed dio rursus : q̃q̃ leui-
um : exesorumque pumicum casus metuebatur:
quod tamen malorum collatio elegit:& apud il
lum quidem ratio rationem:apud alios timorem
timor uicit.Ceruicalia capitibus iposita linteis cõ
stringunt.Id munimẽtum aduersus incidétia fu-
it.Iã dies alibi:illic nox oibus noctibus nigrior:
dẽsiorq;:q̃q̃ faces multæ : uariaq; lumina solue-
bãt.Placuit egredi i littus:& ex pximo aspicere:
qd iá mare admitteret:qđ adhuc uastũ: & aduer
sum pmanebat.ibi sup abiectũ linteũ recubãs se-
dit:atq; iter frigidá poposcit:hausitq;. deide flã
mę:flámarũq; pnũcius odor:sulphuris alios i fu
gã uertũt:excitát illũ:qui inixus seruis duobus
assurrexit:& statim cõcidit(ut ego cõiecto)crassiore caligine spiritu obstructo clausoq; stoma-
cho:qui illi natura inualidus:& angustus: & fre
quenter intus æstuans erat. Vbi dies redditus:is
ab eo:qué nouissime uiderat tertius : corpus iué
tũ:integrũ:illęsum:opertumq; ut fuerat idutus.
habitus corporis qescenti quam defuncto silior.
Interim Miseni ego:& mr:sed nihil ad historiam:

illa uniuersa aqs scaturiret:& mõtes sub-
siliret.Causam:qua terra concutitur alii
in aqua:alii in ingnibus:alii in ipsa terra:
alii in spiritu putauere:alii in plurib⁹: alii
in omnibus:quidam liquere ipsis aliquam
ex illis cám dixerũt:sed non liquere : quæ
esset.Democritus:& eũ secut⁹ Seneca post
longam disputationé crediderũt nullam
esse cám mot⁹ maioré q̃ spiritũ:quo nihil
est in rer natura potétius:sine quo nec il-
la quide:quæ sunt uehemétissima ualent.
igné spiritus concitat:aquæ si uétũ detra-
has iertes sunt . multa fere in eádé sníam
dissent Lucre.lib.ulti. Nutabant.moue-
bant duo genera sunt ut Posido. placet:q
bus mouet terra:succussio dr cum terra q
titur:& sursum atq; deorsum mouet:alte
ra inclinatio qualis nunc cũ in utráq; par
tem nutat nauigii more tertiũ gen⁹ addit
Seneca:& tremoré terræ appellat utrique
dissimilé cũ succutiunt oia:nec uibrant:
perniciosior est inclinatio:ná nisi ex altera
parte subuenerat motus:q inclinata restitu
at:ruina necessario sequitur. Dio.aere.
Rursus.cõsidunt. Malor collatio.q sci-
licet minus piculũ erat in apto stare : q̃ in
tecto.q si corruisset oés certe opp̃ssisset.
Rõ rõné.i.q exierit id fecit sano métis cõ
silio:qa:& si in cubiculo tutus erat a púici
bus:tn maius piculũ iminebat:tanq̃ si di-
ceres excessit nõ timore sed rõne. Timor
maior si restitisset sub tecto. Vicit timo
ré.fecit illos cõfugere in aptũ.ubi min⁹ ti-
Ceruical mebát.Cõstringũt.ligát. Ceruicalia sunt
q̃ dormituro ceruici subponuntur Mart.
Tinge caput nardi folio ceruical olebit.i-
uehit Pli.in ceruicaliũ usum:eo inqt deli-
tiæ processere:ut sine hoc instrumẽto du-
rare iam ne uirorum quidem ceruices pos
sint. Capitibus.ad munimentum capitũ.
Linteis.fasciis:& sudariis lineis. Incidé
tia.saxa. Soluebant.fugabant lato splen
dore. Admitteret.suaderet:an fluct⁹ po-
suisset. Vastum.undosum præter soli-
tum. Excitant. quiescentem suscitant. Concidit. cadens interiit anno sexto : & quinquagesimo.
Obstructo spiritu. inclusa : & suffocata anima. Inualidus. nimia studii intentione. nam om-
nes pene studiosi stomachi difficultate laborant . præsertim qui post cibum statim meditantur:quem
domestica uel ciuilia officia tenent occupatum : quæ omnia cum Plinio inessent : non mirum si sto-
macho erat inualido. Angustus.exigui cibi patiens. Intus æstuans.ebuliens cruditate:q solet eue
nire iis:qui non bene concoxerunt : unde aqua frigida frequenter utebatur ad id opportuno remedio
si Celso credimus. Tertius ab eo.tertius post obitũ illius. Vt fuerat indutus.ea ueste:qua fuerat indu
tus ante q̃ moreret. Habitus.q̃litas:facies:forma. Ego & mr.eram⁹. Nihil. hoc ptinet ad historiam

nec tu aliud q̃ de exitu eius ſcire uoluiſti. Finem ergo faciam. unum adiiciã: omnia me qbus inter fuerã: quæq; ſtatim cũ maxime uera memorant̃ audierã: perſecutũ. tu potiſſima excerpes. aliud eſt enim ep̃lam: aliud hiſtoriã: aliud amico: aliud omnibus ſcribere. Vale.

C. Plinius Reſtituto. S.

INdignatiunculã: quam in cuiuſdã uiri auditorio cœpi: non poſſum mihi temperare: quo minus apud te: quia nõ contigit coram: per ep̃lam effundam. recitabat̃ liber abſolitiſſimus. hunc duo: aut tres: ut ſibi: & paucis uidentur diſerti: ſurdis: mutiſq; ſimiles audiebant. nõ labra diduxerũt: non mouerũt manus: deniq; nõ aſſurrexerũt: ſaltẽ laſſitudine ſedendi. quæ tãta grauitas? quę tãta ſapiẽtia? quæ imo pigritia? arrogãtia? ſiniſteritas? ac potius amẽtia? in hoc totũ diẽ ĩpendere: ut offendas: ut inimicũ relinquas? ad quẽ tanq̃ amiciſſimũ ueneris? diſſertior ipſe es? tãto magis ne inuideas: nã qui ĩuidet minor eſt. deniq; ſiue plus: ſiue mĩus: ſiue idẽ p̃ſtas: lauda uel ĩferiorẽ: uel ſupiorẽ: ul' parẽ. ſupiorem qa niſi laudãdus ille eſt: nõ potes ipſe laudari. Inferiorẽ aut parẽ: qa ptinet ad tuã gl'iã q̃ maximũ uideri: quẽ p̃cedis: uel exequas. Eqdẽ oẽs: q aliqd in ſtudiis faciũt: uenerari ẽt: mirariq; ſoleo. ẽ eni res difficilis: ardua: faſtidioſa: & q̃ eos: a qbuſ cõtẽnit̃ ĩuicẽ cõtẽnat. niſi forte aliud iudicas tu. q̃q̃ qs uno te reuerẽtior huiuſ opis? qs benignior atteſtator? q̃ rõne ductus tibi potiſſimũ ĩdignationẽ meã prodidi: quem habere ſociũ maxime poteram.

C. Plinius Sabino. S.

ROgas ut agã Firmanoꝝ publicã cãm? qd' ego: q̃q̃ plurimis occupationibus diſtract⁹: adnitar. Cupio. n. & ornatiſſimã coloniã aduocatiõis officio: & te gratiſſimo tibi muere obſtrĩgere. nam cum familiaritatẽ nr̃am: ut ſoles p̃dicare: ad p̃ſidiũ: ornamẽtũq; tibi ſũpſeris: nihil ẽ: quod negare debeã: præſertim pro patria petenti: qd enim p̃cibus: aut honeſtius piis? aut efficacius amãtis? Proĩde Firmãis tuis: ac iã potius nr̃is obliga fidẽ meã: quos labore: & ſtudio meo dignos: cũ ſplẽdor ipſoꝝ: tũ hoc maxĩe pollicet̃: qd' credibile ẽ optios eẽ: ĩter quos tu talis extiteris.

C. Plinius Nepoti. S.

componendam. Perſecutum. diligenter ſcripſiſſe. Epiſtolam. quæ minima quæq; complectitur. Hiſtoriam. quæ deligit res præſertim ad exemplum facientes. Amico. cui oia familiariter ſcribimus.

INdignatiunculam. apud reſtitutum præclarum cauſidicum exponit indignationem ſuam: qua conceperat per quoſdam auditores: qui recitanti amico nullum ſignum lætitiæ dederũt. Coram. nam aberat Roma Reſtitutus. Effundam. aperiam penitus. Diſerti. acres in diſputãdo: diſertus minus eſt q̃ eloquẽs. Surdis. mutiſq;. ſurdus eſt qui caret auditu: mutus: q non poſt loqui: a littera. m. dictus: quã exprimit dum conatur effari. Didoxerunt. mouerunt. Aſſurrexerunt. honoris cauſa finita recitatione ut authorem hõeſtarent. Grauitas. ironice dictum: unde ſtatim per correctionem emendat. Siniſteritas. malignitas: iniquitas. Impendere. abſumere. In hoc. in hac re. Diſertior ipſe es? ſi tu es diſertior q̃ recitator tanto magis non debes inuidere: cum qui inuideat alicui neceſſe eſt ut ſit minor illo. ſũmum. n. petit inuidia: alienis incrementis inimiciſſima: alit liuorem infelix inertia: & omnes deſtrui cupiunt: quia ſe non potuerunt prouehere: nam potẽtes ſequitur inuidia: miſeros contemptus. Plus præſtas. excellentior: & præſtãtior es illo quẽ audis. Superiorem. te lauda. Pertinet. confert multum. Faciunt. ſcribunt componunt. late patet uerbum facio. Res. gloria. Huius opis. alienæ gloriæ: & laudationis.

Surdus
Mutus

ROgas. Sabino ſuum p̃ocinium pollicetur: id enim exægerat p patria Firmo. Firmanorum. Firmum Piceni caſtellum authore Plinio: ſecũdum Strabonem oppidum. in quibuſdam exemplaribus leges Formianorũ poſſeſſiuum a Formiis deductum. Publicam. Pertinentem ad remp. Coloniam. romanam. Noſtris. quos tuendos ſuſcepi. Splendor. gloria. Talis. tam admirabilis: & probatus.

Firmum

Cis.petituri magiſtratus conſueuerant ſuffragatores inuitare: muneribus deuincire: depoſi-ta pecunia ſuffragia præſtinare:hoc igitur referente Homulo ad ſenatum:ut Traianus adire-tur ad remedium petendum Imperator lege lata ſumptus candidatorum reſtrinxit: & cauit ut tertiam patrimonii partem conferrent in ea:quæ ſolo continerentur:quare cum multi eſ-ſent emptores:admonet Nepotem amicum:ſi cupit Itala prædia uendere:& i prouinciis comparare:nũc eſſe tempus idoneum. Acceſſiſſe.auctũ eſſe. Suburbanis.iacentibus iuxta urbem. Charitatis.precii difficultatis. Cauſa.fuit. Proximis co-mitiis.cũ nuper conueniſſent ad.creãdos magiſtratus. Expreſſit.ſignificauit. Im modice.ſupra modum. Tertium. depo-nere pecunias:ut ſuffragator eſſet cautus.

Occultaretur.in occulto fieret. C.Ho-mulus.C.Valerius Homulus iam a nobis demonſtratus. Vigilanter uſus. cum ui-diſſent omnes ſenatores conuenire ut cã-didatorum ſumptus reprimerentur: tali occaſione impigre uſus cum rogat⁹ eſſet dicere ſententiam ſuam ſuper ea re loco ſentẽtiæ poſtulauit a coſſ.ut imperatorẽ hunc ſenatus conſenſum admonerent. Occurreret.obſtaret: ꝓuidere. Infames.im modeſtos: manifeſtos. Reſtrinxit. repſ-ſit. Eoſdẽ.candidatos. Patrimonii. cẽ-

Soli ap-pellatiõe

us ſui. Solo cõtinẽtur. ſolũ dr̃ qđ ſubeſt alicui rei:Feſtus ſolũ terrã dicit:& locũ.Iu ſtinianus de interdictis:& Sceuola.Quæ i fraudẽ: ſic alii ſolũ ponunt ꝓ re imobili: nam appellatione ſoli intelligunt̃ prata: agri:nemora: paſcua: uineæ:orti:domus: areæ:& ſimilia:apud iuſconſultos circum ferunt̃ hi duo uerſus Quicquid plantat̃: ſerit̃: uel ædificat̃ Omne ſolo credit ta-dices ſi tñ ægit:ut per hos cõpræhendat̃ q̃ appellatiõe ſoli continet̃. Stabulo.tm̃ ſtandi gratia. Hoſpitio: diuerſorio non habitandi:ſed ad tempus cõmorandi cau ſa. Peregrinantes.peregre exiſtentes: & aliena loca peragrantes: nam peregrinus eſt aduena. Pluris. qa certati emptitãt

Cõparaſ

ꝓdia italica. Tẽpus.ẽ. Cõparãdi.acqren di:emendi Traq.magiſteria ſacerdotii di-tiſſimus quiſq; & ambitiõe :& licitatione maxima uicibus cõparabant.Cato ꝓdium cũ cõparare cogitabis ſic in aĩo hẽto uti ne cupide emas.Secundus ad Traianũ:nã ꝓdiorũ cõparandoꝝ aut nulla aut rariſſi-ma occaſio eſt. Idem.q̃ ſolo continetur. Illic.in prouinciis. Hic.in Italia.

Cis tu acceſſiſſe precium agris præci-pue ſub urbãis? cauſa ſubitę charitatis: res mulris agitara ſermonibus. proxi-mis comitiis honeſtiſſima uoce Senatus expræſ ſit:candidati ne conuiuentur:ne mittant mune-ra:ne pecunias deponãt: ex quibus duo priora: tam aperte:q̃ immodice fiebãt.hoc tertium quã quam occultaretur:pro comperto habebatur.C. Homulus deinde noſter uigilanter uſus hoc cõ-ſenſu Senatus ſententiæ loco poſtulauit: ut con ſules deſiderium uniuerſorum notum principi fa cerent: peterentque ſicut aliis uitiis: huic quo-que prudentia ſua occurreret.occurrit:nam ſum ptus candidatorum fœdos illos:& in fames am-bitus lege reſtrinxit.eoſdem patrimonii tertiam partem conferre iuſſit in ea:quæ ſolo continen-tur:deforme arbitratus(ut erat)honorem peti-turos:urbem: Italiamq; non pro patria: ſed pro hoſpitio:aut ſtabulo quaſi peregrinãtis habere. Concurſant ergo candidati certatim quicquid uenale audiunt: emptitant: quoque ſint pluris uenalia efficiunt:Proinde ſi pœnitet te Italico-rum prædiorum:hoc uendendi tempus tam me-hercule:q̃ in prouinciis comparandi: dum idem candidati illic uendunt:ut hic emant.

C.Plinius Tacito.S.

Cribis te adductum litteris:quas exigẽ ti tibi de morte auunculi mei ſcripſi:cu pere cognoſcere: quos ego Miſeni reli-ctus(id enim littus ingreſſus arripueram)nõ ſo-lum metus:uerumetiam caſus pertulerim.quã-quã animus meminiſſe horret: incipiam. profe cto auũculo ipſe reliquum tempus ſtudiis(ideo enim remãſeram)impẽdi.mox balineum:cœna: ſomnus iquietus: & breuis.præceſſerat per mul tos dies tremor terræ minus formidoloſus:quia

Cribis.incitauerat Secũdus Ta citũ ad perquirendũ quos me-tus:& caſus ſuſtinuiſſet ardẽte Veſuuio:dum Miſeni cuz mſe relictus fuit ab auunculo nã cupidi ſum⁹ cognoſcere quæ nobis ꝓpoſita nõ explicant̃: ꝓſequit̃ igit̃ noto iam argumento q̃cunq; paſſus ſit i illo turbine:& caligie. Relictus.ab auũculo. Id.n.littus igreſſus.arripueiã.Igreſſus Cãpaniæ littus Miſenũ mihi ꝓ ſeceſſũ delegerã.Quanq̃ aĩus meminiſſe horret. uirgilianũ carmẽ ex ſecundo Aeneidos ubi in-troducit̃ Aeneas dicturus Iliẽſe excidiũ ſic exordiẽs.Quanq̃ aĩus meminiſſe horret:luctuq; refugit In-cipiã. Ideo.ut ſtuderẽ.Iã.n.dixerat.mihi ſi uenire una uellẽ facit copiã:rñdi ſtudere me malle. Balineũ:

Campaniæ ſolitus.Illa uero nocte:ita íualuit:
ut nõ moueri omnia:ſed uerti crederentur.irrũ
pit cubiculum meum mater.ſurgebam inuicem:
ſi quieſceret excitaturus.Reſedimus in area do-
mus:quę mar̃ a tectis modico ſpacio diuidebat.
Dubito conſtantiam uocare an imprudẽtiam de
beam.agebam enim duodeuigeſimum annum.
Poſco librum.T.Liuii:& quaſi per ocium lego:
atq; etiam ut cœperã excerpo.Ecce amicus auũ
culi:qui nuper ad eũ ex Hiſpania uenerat:ut me
& matrem ſedentis:me uero etiam legentem ui-
det:illius patientiam:ſecuritatem meã corripit.
nihilo ſegnius ego intentus in librum.Iam hora
diei prima:& adhuc dubius:& quaſi languidus
dies:iam quaſſatis circũiacentibus tectis q̃q̃ i ap
to loco:anguſto tamen:certus:& magnus ruinæ
motus.Tum demum excedere oppido uiſum.ſe
quitur uulgus attonitum:quodq; in pauore ſimi
le prudentiæ eſt:alienum conſilium ſuo præfert:
ingentiq; agmine abeũtis premit:& ĩpellit.egreſ
ſi tecta conſiſtimus.multa ibi miranda:multas
formidines patimur.nam uehicula quæ produci
iuſſeramus:quanquam in planiſſimo campo:in
contrarias partis agebantur:ac ne lapidibus q-
dem fulta in eodem ueſtigio quieſcebant.Præ-
terea mare in ſe reſorberi:& tremore terræ quaſi
repelli:uidebatur.Certe proceſſerat littus:mul
taq; animalia maris ſiccis arenis detinebãtur.Ab
altero latere nubes atra:& horrenda ignei ſpiri-
tus porrectis:uibratiſq; diſcurſibus rupta in lon
gas flammarum figuras dehiſcebat.fulgoribus il
læ:& ſimiles:& maiores erãt.Tum uero ille idẽ
ex Hiſpania amicus acrius:& inſtãtius:ſi frater
inquit tuus:tuus auunculus uiuit:uult eſſe uos
ſaluos:ſi periit ſuperſtites uoluit.proĩde quid ceſ
ſatis euadere?reſpondimus non cõmiſſuros nos:
ut de ſalute illius incerti:noſtræ conſuleremus.
non moratus ultra proripit ſe:effuſoq; curſu pe
riculo aufertur.Nec multo poſt illa nubes deſcẽ
dere in terras:operire maria.cinxerat Capreas:
& abſcõderat.Miſeni quod ꝓcurrit abſtulerat.
Tum mater orare:hortari:iubere quoquomo-
do fugerem:poſſe enim iuuenem:ſe:& annis:&
corpore grauem bene morituram:ſi mihi cau-
ſa mortis non fuiſſet.Ego contra ſaluum me:ni-
ſi una non futurum.deinde manũ eius amplexus

initium eſt. Campaniæ ſolitus.ſcribit Se
neca Cãpaniá nunq̃ ſecurá a terræmotu:
attñ indẽnẽ añ Reguli:& Virginii cõſula
tũ:uexãt.n.terræmotu magis ꝓpiqua ma
ri:ná ſpũs intra terrá ꝑ occulta foramina
itrat:deide cú obſtruct⁹ ille trames ꝑ quẽ
deſcẽderat:reditũ át illi a tergo reſiſtẽs aq̃
abſtulit:huc:illuc fert:& ſibi ipſi occurrẽs
terrá labefactat.ide Neptũno hæc aſſigna
ta mouẽdi potẽtia:ſic apđ Home.legim⁹.
ενοσι ταιον q̃tiẽtẽ terrá uocari. Excita-
turus.eá ſi dormiret expgefacturus. Te-
ctis.ædificiis domus. Cõſtãtiá.qa nimiũ
pſtabat in apto piculo. Duodeuigeſimũ.
decimũ octauũ. Librũ.hiſtorias.nam:&
epiſtolas:& ſermones cõpoſuit Liuius:ſer
mones inquam ex pfeſſo philoſophiá con
tinentes. Excerpo.enoto. Intentus in li
brũ.erá defixus in Liuiũ. Dubius.incer-
tus:inter crepuſculum. Circũiacẽtibus.
circũ areá in qua eramus. Apto.ſub dio.

Oppido.Miſeno. Viſum.eſt nobis.
Attonitũ.tanq̃ fulmine afflatũ. Præfert.
approbat magis. Abeuntis.nos migran-
tes. Ibi.extra tecta oppidi. In contrari-
as ptes.retro. Fulta.ſepta. Reſorberi.re
trocedere. Proceſſerat.ſe extenderat de-
creſcente mari. Animalia.piſces. Ab al
tero latere.Veſuuium uerſus. Porrectis.
excurrentibus. Dehiſcebat.ſcindebatur.

Figuras.formas. Fulgoribus.Seneca in naturalibus quæſtionibus.hoꝝ inquit ali Fulgores
qua nõ patiunt morá:ſed tranſcurrũt:aut
extingunt ſubinde qua reluxerant:hi ful-
gores dicunt:quia facies illoꝝ:& cádida
eſt:nec ſine iniuria decidẽs:Heraclitus ful Fulgura-
gurationem exiſtimat apud nos incipien- tio
tiũ igniũ conatus:& primá flammá icertá.
mõ intereũtẽ mõ exurgẽtem. Ex Hiſpa-
nia.qui uenerat ex Hiſpania. Frater tu⁹.
ſororem Plinii:& Cæcilii mẽem alloquit.

Tuus.auunculus.uertit ſermonez ad Se
cundum. Superſtites uoluit.quia nos re-
liqt. Cõmiſſuros.paſſuros. Proripit ſe.
in fugá uertit ſe ille hiſpanus. Deſcẽdet.
operire:infinitiua pro indicatiuis more hi
ſtorico. Capreas.iſulam iuxta Neapolim Capreæ
cuius receſſu delectabatur Tyberius Cæ-
ſar:hác prius Auguſtus permutauerat cũ
repu.Neapolitanorum Aenaria data.di-
ſtat a Surrento octo milibus paſſuum.a
Stephão Capriaria dicta uel etiá Capriæ.

Quod procurrit.promontorium ꝙ in
mare porrigitur. Abſtulerat.condiderat
ab aſpectu noſtro. Poſſe enim iuuenem.
dicebat me iuuenem cõmodius poſſe fu-
gere. Bene.libẽter. Mihi.dũ eius cá re-
tardor a fuga. Ego.dicebam. Vna.cum

matre. Addere gradum.accelerare. Cinis.decidebat. Deflectamus. declinemus a uia. Comitanti-
um.Misenensium consequentium. In lunis aut nebula.cum luna inter nubila lucet: & alia lectio. In
Vlulatus lunis:& nubila.i.uel in nocte non lucente luna:uel nubibus obtecta. Vlulatus fœminarum. cæsar in
Vagitus cōmentariis ululatum etiam ad uiros rettulit scribens Gallorum ululatu cōfirmari animos in prœlio:ma
Quiritatus gis conuenienter Tacitus locutus in libello de moribus Germanorum:ululatus inquit fœminarum:& uagi-
tus infantiū. Secundus tñ. Quiritatus infantiū dixit a uerbo quirito:qđ ē quiritiū fidē implorare au-
Quiritaf thore Varrōe.M.Tulli⁹ epistolarum.x. & il-

addere gradū cogo.patet ægre:īcusatq; se:q me moretur.Iā cinis adhuc:tñ ratus.respicio. densa caligo tergis iminebat:quæ nos torrētis mō infusa terrę sequebat᷑. deflectamus inq̄ dū uidemus: ne ī uia strati comitātiū turba ī tenebris obteramur.uix uīā deseruetamus:& nox ñ q̄lis illunis: aut nubila: sed q̄lis ī locis clausis lumie extīcto. Audires ululatus fœminarum:īfantiū q̄ritatus: clamores uirorum.alii parentes:alii liberos: alii coniuges uocibus requirebant:uocibus noscitabāt. Hi suū casum:illi suorum miserabantur. Erāt q metu mortis mortē p̄carētur.multi ad deos manus tollere:plures nusquā iā deos ullos:æternāq; illā:& nouissimā noctē mōdo īterp̄tabāt᷑. nec defuerunt q fictis mētitisq; terroribus uera picula augerēt. Aderāt q Miseni illud ruisse:illud ardere falso:sed credētibus nunciabāt. Paululū reluxit:qđ nō dies nobis:sed aduētantis ignis indiciū uidebat᷑.& ignis quidē longius substitit:tenebræ rursus:cinis multus:& grauis:hūc idētidē assurgētes excutiebamus: operti alioqn: atq; de cælo oblisi pōdere essemus. Possem gloriari:nō gemitū mihi:nō uocē parū fortē ī tantis periculis excidisse: nisi me cū oībus oīa mecū perire misero: magno tamen mortalitatis solatio credidissem: tandem illa caligo tenuata quasi in fumum:nebulamue discessit. Mox dies:sol etiam effulsit: luridus tamē:qualis esse:cum deficit:solet. occursabant trepidantibus adhuc oculis mutata omnia: altoq; cinere tanq̄ niue obducta. Regressi Misenum: curatis utcunq; corporibus suspensam: dubiamq; noctem spe:ac metu exegimus.metus p̄ualebat:nā & tremor terræ perseuerabat:& plærique lymphati terrificis uaticinationibus:& sua: & aliēa mala ludificabant᷑. Nobis tñ ne tūc qdē: quanquam expertis periculū: & ea spectātibus:

li misero q̄ritanti ciuis ro.nat⁹ sum:rñderet:ibi nunc: populi fidē īplora. Apuleius viii. simpliciter pro īuocare usurpauit.ille inquit deū fidē clamitās: & cruorē uxoris abstergens altius quiritabat. Mortē p̄carentur.ut fit ī summa rerū desp̄atione:cū tñ uiuere optamus. Tollere. tollebant.

Aeternā noctē mondo. Dion putabant alii aduenisse Chaos uel per ignē mondū absumi: atq; fugiebant partim ex domibus ī uias: alii ex mari ī terrā. & rursus ex terra in mare. Noctē.finē. extremū mōdi:quē qdā æternū:alii interitum dixerūt.

Fictis terroribus.nā existimabant gigātes īsurrexisse: & effigies illorum apparuisse ī fumo:p̄terea tubarum sonit⁹ auditi. Miseni illud.q in mare excurrit. Tenebræ rursus. Dion tātus fuit ignis: & fum⁹ ut aera totū obumbraret:totū uero solē occultaret ceu defectū:mox uero ex die:nox & tenebræ ex luce factæ sunt: eructabat īmēsus cinis:& occupabat terrā:mare:aera:lædebant᷑ hoīes:regiōes:pecora:pisces: p̄terea aues absumebat. Hūc. cinerē.Identidē. frequēter. De cælo pōdere. ex cinere īmenso decidēte ex aere. Oblisi.ualde læsi. Parū fortē. incōstātē: īpatientē. Magno solatio.cū putarē eē oēs mecū interituros:sola.n.necessitate cōsolabar. Luri-
Luridus dus.liuid⁹:decoloratus:squalidus. Apuleius lurore Socratē deformatū:& alibi lurore ac illuuie collapsa mēbra dixit: Ouidi⁹ acōita lurida ab effectu noīauit. Cū deficit solet.legimus etiam cum deficere solet.i. cum patitur ecclipsin ex interpositiōe: & obiectu lunæ. Occursabant.frequenter obiectabantur. Obducta.tecta.

Curatis.balineo:ueste:& cibo. Vtcūq;. mediocriter ut assolet ī re tristi. Metus p̄ualebat: Dion nec paruus metus fuit p multos dies: nesciebant hoīes quid factū esset: nec coniectare unde factum: existimabant.n.quæ supra: & infra erant euer-
Lymphatus ti.solem in terra descendere. Lymphati. phanatici:laruati:insaniētes:q uulgo creditum fuit: ut quicunq; nymphā uidisset: furendi finem non faceret. Seneca ubi de terræmotu agit: namque tradit aliquos insanos: attonitisque similes discurrere fecit metus: quid mirum est animos inter dolorem: & mœtum destitutos aberrare: non est difficile inter magna mala desipere: itaque leuissima ingenia fere in tantum uenere formidinis: ut sibi exciderent:inde inter bella errauere lymphatici. nec usquā plura exēpla uaticinantiū inuenies: q̄ ubi formido mentes religione mixta p̄cussit. Ludificabantur. ludibrio fallebant. Ea.terræmotum:

& ludificatiões lymphaticorum. Cõsiliũ.fuit. Abeũdi.Miseno. Nõ scriptur⁹.sensus ẽ tu nõ scriptur⁹:
qa nõ sunt historia digna tantũmõ leges hæc nr̃a. Imputabis tibi.te accusabis tibi ascribes: & obicies Imputare
Pli.in pfatiõe totius operis.hãc igitur tibi imputabis:Seneca ĩ declamationibus.ĩputabitur mihi si qd acci-
derit:& de bñficiis.multi sunt tam malæ naturæ ut malint pdere:quæ pstiterũt:q̃ uideri recepisse:sup-
bi:& ĩputatores.Mart.Imputet ipse deus nectar mihi:fiet acetũ.Secũdus ad Traianũ.eidẽ ciuitati ĩputa-
ta sunt terna milia.Tacitus de Germanis:gaudent muneribus:sed nec data ĩputant:nec acceptis obligã

abeundi consilium:donec de auunculo nuncius. Hæc nequaquam historia digna non scripturus leges: & tibi scilicet: qui requisisti imputabis: si digna ne epistola quidem uidebuntur.

C.Plinius Caninio Rufo.S.

SVm ex eis:q mirer antiquos : nõ tñ ut q dã tẽporum nr̃orum ĩgenia despicio . neq.n. quasi lassa:& effœta natura nihil tam laudabile parit.atq adeo nup audiui Virgiliũ Romanũ paucis legẽtẽ comœdiã ad exẽplũ ueteris comœdiæ scriptã: tam bñ:ut esse qñq possit exẽplar.nescio an noris hoiem:q̃q̃ nosse debes. ẽ.n. pbitate morum:ingenii: elegantia:operum uarietate mõstrabilis. Scripsit mimiambos tenuiter:argute:uenuste:atq in hoc genere eloquẽtissime.nullũ ẽ enim genus:qđ absolutũ:nõ possit eloquentissimum dici.Scripsit comœdias:Menãdrũ:aliosq ætatis eiusdẽ emulatus.Licet has ĩter Plautinas: Terẽtianasq numeres.nũc primũ se ĩ ueteri comœdia:sed nõ tanq̃ ĩcipiat:oñdit.nõ illi uis: nõ grãditas:nõ subtilitas:nõ amaritudo :nõ dulcedo:nõ lepos defuit.ornauit uirtutes:ĩsectat⁹ ẽ uitia.fictis noibus decẽter:ueris usus ẽ apte.cir-

tur.Columella.longe plus imputant semi
nis iacti q̃ quod seuerint . Vlp. de tutelis:
& rõnibus.ĩputare p referre ẽt usurpauit.

SVm.ĩ Virgilio Romão: & mo-
rũ pbitatem & doctrinã laudat
pfertim in comœdia scribenda
tã noua q̃ prisca tẽporum suorũ
ingenia nõ despiciens:hinc tacitus de ora
toribus dãnat: qui soli antiquitati innixi
sua tẽpora negligunt.uicio asserens mali-
gnitatis humanæ uetera semp in laude:p-
sentia ĩ fastidio esse. Effœta.sterilis. Tã
laudabile.ut olim.perinde ac si diceret in-
ueniunt ẽt nostris tẽporibus ingenia simi
lia antiquis: q pbat exẽplo Virgilii Ro-
mani. Veteris comœdiæ.antiqua illa co Comœdia
mœdia cũ synceram sermõis attici gratiã uetus
ppe sola retinet tũ facundissimæ liberta-
tis:eius ĩuentor pater Eupolis cũ Cratino
Aristophaneq esse creditur:nõ penitus fi-
cta argumẽta: sed res gestas a ciuibus ma
gna dicẽdi libertate incessens: & admirãs:
inde satyra exordiũ sumpsisse fertur:qua-
re non absurde Suidas interpretatur cõ-
mœdiam detractiones contumeliosas:est
.n.in psequendis uiciis pcipua. Exẽplar.
q cæteri sequantur. Operũ uarietate.nã
scripsit in diuersis generibus. Mimiam- Mimiambus
bos.Mimũ comœdiã cõstantẽ uersibus iã-
bis:qua Laberius excelluit.mimus aũt ser Mimus
monis ẽ cuiuslibet motus sine reuerentia:
uel factorum cũ lasciua imitatio:mimus dict⁹ hoc genus comœdiæ:quasi solus imitetur:cũ:& alia poema-
ta idẽ faciant:sed solus quasi priuilegio quodã:q fuit cõe possedit. Tenuiter.attenuate ut poscit mimi
amborum stilus. Argute.calide:subtiliter. Nullũ est.n.nã oẽ id laudatur:secundũ Ciceronẽ tertio de ora-
tore:q est in suo genere pfectũ:id.n.pfectũ est authore Caio de iuris origine:qđ oibus suis ptibus con-
stat. Comœdias.nouas:noua comœdia argumẽto cõi magis & generaliter ad oẽs hoies q mediocrib⁹ Comœdia
fortunis aguntur:pertinet:mitigata ueteri comœdia:ut minus amaritud nis spectatoribus:& eadẽ opera noua
multũ delectatiõis afferret:cõcinna argumẽto:cõsuetudine cõgrua:utilis sententiis: grata salibus:apta
metro.Diomedes comœdia inquit noua est priuatæ ciuilisq fortunæ sine periculo uitæ cõprahẽsio:cu
ius authores tradit Menandrũ & Philomena: apud Atheneũ sæpius fit mẽtio mediæ comœdiæ.s. ĩter Comœdia
ueterẽ:& nouã existẽtis:eius authores interdũ citat. Menandrũ.Menandros plures lego.nã fuit Menã media
der Atheniẽsis comicus antiquus:& Menãder alius Athen.Diopithi & Hegesistratæ filius:q a cũctis ce- Menãder
lebratur scriptor nouæ comœdiæ luminibus Strabo:sed ĩgenii acumine oculat⁹:ĩ mulieres pnior: cuius
comœdiarum numer⁹ a Gel.lib.xvi.recẽsetur:& a Suida.quo authore alia ẽt scripsit:ei⁹ sepulchrũ ex Pireo
ueniẽtibus offerri Pausanias rettulit:Menãder itẽ Laodicẽsis declamator ĩ Hermogenẽ cõmẽtarios ex
cudẽs:& Menãder historic⁹ de quo plura Suidas:ac Menãder iuriscõsultus authore Marcello .ff.xlviii.
Alios itẽ Philemõa pfertim:quẽ Gelli⁹ asserit sæpi⁹ de Menãdro palmã rettulisse. Nõ tanq̃ ĩcipiat nõ
rudis:& nouus ĩ ea facultate:sed exercitus. Vis.ĩpetus:acrimonia. Granditas.grandis oro p magna:
translatiue tñ sicut minutũ amicũ pro paruo dicimus.nam grãdis:& elegans:& uenusta ẽ uetus comœ-
dia:& nescio ulla post Homerum ĩquit Fabius:aut similior sit oratoribus:aut ad oratores faciẽdos aptior.
Insectatus est uicia:rẽ p homine poni translatiue orõnẽ plærunq exornat:sicut patientiã p patiente:
uiciũ pro uicioso:maius.n.quid dici uidetur:sic Martialis.Non uiciosus homo es Zoile:sed uicium: sic

Romanū Secūdus sectatū eē uicia.i.hoīs depditos:nā ipsa comœdia morib⁹ multū pfuit ciuitatis:cū unusquisq; caueret culpa: ne spectaculo cæteris esset:& domesticis pbro. Me.legit etiā meū.s.nomē. Modū.laudādi. Mētiri.fingere. Extorquebo.ab inuito abstrahā. Nō deponas.captus illi⁹ elegātia.

Magna.Calestrium Tyronem procōsulatum Bethycæ sortitū monet exēplo Bruttiani ne cui suorū facile credat:is enim dum esset in puintia:& de flagitiis socii sui Attacini Cæsari scripsisset:accusatus ab eo est absolutus damnato Atticino. Magna res.magni momēti:& exēpli. Lustricus Bruttianus hic est ille Bruttianus quē tantopere laudat Mar.iiii.lib. Dū tu lenta nimis: diuq; quæris.Quis primus tibi:quiue sit scds:Gratū quisue epigrāma comparabit: Palmā Callimachus Thalia de se Facundo dedit ipse Bruttiano: Qui si Cecropio satur lepore: Romanæ sale luserit Mineruæ: Illi me facias precor secundum. Montanū Attacinū.Montanos multos cōperio:Iuliū Montanū:Montanū Votienū:Mōtanū Hispanē declamatores:Montanū Traulū: Montanū Alpinū:Curtiū Montanū: ad quē alibi Secūdus:Iuue.& Tacitus senatorē fuisse memorant .L. ptérea Ticiū Montanū vi.uir.xdil.ii.uir.i memoriis municipii Ticini. Comitē legatū. Cæsari. Traiano. Quē.Bruttianū. Recepta cognitio est. examinata accusatio a iudicibus. Fui in cōsilio. electus sum iter iudices hui⁹ causæ. Vterq;.Bruttianus:& Attacin⁹. Carptim. breuiter : summatim . κατα κεφαλαια.p capita rerū: & criminū. nā κατα ανεφαλεωσισ poratio dicit quando.s. orator latius p totā orationē dispersa: in fine colligit necessaria: & urgentia. Quo genere.rē breuibus oñdere. Suū. a se cōditū. Attacini manu.sua uel amicorū manu testamenta scribebant:nā Tran. refert Tyberiū scripsisse duplex testm̄ añ bienni um q̄ obiret: alterū sua: alterū liberti manu. Ille.Montan⁹. Diluere. refellere crimina. Turpis.uiciosus. Scribæ.eū rōnibus monumētisq; publicis uersari testat M.Tullius.p domo sua.hodie cācelarium nō inusitato uocabulo appellamus: & author est Vopiscus in Cario.fortasse a delēdis: & supinducēdis litteris dictū: Sceuo. ff.ii.cācellato pro deleto posuit. Dionysi⁹ lib.iiii.antiqtatū & Iul.Capitolinus i Gordianis testātur scribas rerum gestarū summam complecti. Intercideret. ex illis cōmentariis ea quibus uidebatur Bruttianū posse redarguere.Paulus ad legem Corneliam de falsis.quid sit falsum quæritur: & uidet id eē falsum si quis chirographum alienū imutet: aut libellū uel rationes intercidat. Crie suo.q; defraudasset amicū intercidendo commentarios eius p fraudem. De.contra. Pronunciauit.iudicauit. Insulam.incertū in quā:solebant aūt damnatos relegare ad tps i quā libuisset īperatoribus insularū. Integritatis.uirtutis. Constātiæ.q; fortiter se defendisset. Prouinciā.Bethycā.hoc hēs li.vii. Quod abominor.cuius omē depcor. Etiā atq; ēt. diligentissime.

Lustric⁹ Bruttianus

Mōtan⁹ Attacin⁹

Scriba

Cācellarius

ca me tm̄ benignitate nimia modum excessit:nisi tm̄ quod poetis mētiri licet.In summa extorquebo ei librū:legendūq;:imo ediscendū mittā tibi. Neq;.n.dubito futurū:ut ñ deponas:si semel sumpseris. C.Plinius Tyroni.S.

Magna res est acta omnium: qui sunt pro uinciis præfuturi: magna omnium:qui se simpliciter credunt amicis. Lustricus Bruttianus cum Montanum Attacinum comitē suum in multis flagitiis deprehendisset : Cæsari scripsit: Attacinus flagitiis addidit: ut quē deceperat:accusaret. Recæpta cognitio est.fui in cōsilio.ægit uterque pro se ægit autem carptim : & κατα κεφαλαια:quo genere ueritas statim ostenditur.Protulit Bruttianus testamentum suum:qd Attacini manu scriptum eē dicebat: hoc enim & arcana familiaritas: & querendi de eo : quem sic amasset:necessitas indicabatur.Enumerauit crimina fœda:manifestaq;.ille cum diluere non posset:ita se gessit:ut dum defendit turpis: dum accusat sceleratus pbaretur.corrupto enim scribæ seruo intercœperat commentarios:intercideratque:ac per summū nefas utebatur aduersus amicum crimine suo: fecit pulcherrime Cæsar : non enim de Bruttiāo: sed statim de Attacino pronūciauit.Damnatus:& in insulam relegatus.Bruttiano iustissimum integritatis testimonium redditum:quem quidem etiam constantiæ gloria secuta est.nā defensus expeditissime.accusauit uehemēter.nec minus acer:q̄ bonus:& sincerus apparuit.qd tibi scripsi:ut te sortitū prouinciā præmoerē: plurimū tibi credas: nec cuiq̄ satis fidas. deide scias:si qs forte te(qd abominor)fallat:patā ultionē: q̄ tñ ne sit opus etiā atq; etiā attēde. neq;.n.tam iucundū est uindicari: q̄ decipi miserum. Vale.

C.Plinius Triario.S.

IMpense. Triario promittit se defensuꝝ cām:quā sibi cōmēdauerat;hac cōditiōe:ut secū age-
ret Cremutius Ruso nobilis iuuenis:sed in agēdo tyro:quē i forū pducere cupiebat. Triari9 Triarius.
Maternus ĩ Capitolino fidē pſtamus senator nobilis extitit:cū milites seditiōe mota aduer-
sus Pertinacē i castra ducere uoluerūt:ut reb9 ro.pficerēt: sed ille nudus fugit :atq; ad Perti-
nacē i palatiū uenit.inde ex urbe decessit.ueꝝ miles triarius is dr̄q i tertia acie collocat̄.i. ultia cū scu-
tis:uñ cessit i puerbiū:rē puenisse ad triarios:cū i extremū piculū deducta ē. Impēse.enixe. Famosam.

IMpense petis:ut agā causām ptinentem ad curā tuam:pulchram alioquin:& famosamq̄ faciā.sed ñ gratis. Q ui fieri pōt inquis ut nō gratis?tu potes.exigam.n. mercedē honestiorem gratuito patrocinio.peto atq; ēt paciscor: ut simul agat Cremutius Ruso Solitum hoc mihi:& i pluribus claris adulescētibus facti tatū.nā mire cōcupisco bonos iuuenes ostēdere foro:assignare famæ.qđ si cui præstare: Rusoni meo debeo:uel pꝑter natales ipsius:uel propter eximiam mei charitatem: quem magni æstimō i iisdem iudiciis: ex iisdem etiā partibus conspici. audiri: obliga me:obliga anteq̄ dicat. nam cum dixerit gratias ages.spōdeo solicitudini tuæ:spei meæ:magnitudini causæ satisfacturum. Est indolis optimæ : breui producturus alios : si interim prouectus fuerit a nobis. Neq; enim cuiquam tā clarum statim ingenium:ut possit emergere: nisi illi materia : occasio: fautor etiam : commendatorq; contingat. Vale.

C. Plinius Macro. S.

QVam multū interest qđ a quoq; fiat?ea dē enim facta claritate: uel obscuritate faciētiū:aut tolluntur altissime:aut humillime depriműt̄. Nauigabā p Lariū nostrū: cū senior amicus ońdit mihi uillā:atq; etiā cubiculū:qđ in lacū pminet. Ex hoc inquit aliqñ mūiceps nr̄a cū marito se pcipitauit.cāȝ reqsiui marítus ex diutio morbo circa uelāda corpis ulcerib9 putrescebat.uxor.ut ispiceret:exegit.neq;.n.

clarā . nā alibi refert ægisse cās rantū illustres:& ad exēplū ptinētes:ac amicoꝝ gratia. Qui. qūo fieri pōt ut nō agas gratis cū i cāis agēdis semp abstinueris ab oī pecūia:dono:műere. Tu potes.tu i cā es. Gratuito patrocinio.q̄ si gratis defenderē patrocinū.n.defensio.Cremuti9 Ruso:cuius nullibi iuenio factā mētionē: sed tātū Rusonis liberti Cæsaris dictatoris: & alterius fœneratoris.Cremutiū Codrū cōmemorat Tranq. Factitatū.ut eos foro assignē dicēdi tyrocinio. Natales ipsi9. qa nobil̄.natales.n. p nobilitate poni receptū ē: nā Tran.Scribit Lectoriū depcatū adulterii pœna pp natales.i.maioꝝ suoꝝ nobilitatē. Hermogenianus. cōsiderāda ē origo nataliū.& Codice de iure annuloꝝ .natales antiquos:& ius igenuitatis nō ordo pstat decurionū : sed a nobis petit̄ iperator ait. Iuuenalis Palmā iter dn̄as uirtus natalibus effert:& alibi. Quis Catilia tuis natalibus:atq; Cethegi Inuēiet quicq̄ pclari9? Tertuliāus fuerūt leges: quæ hōestoꝝ nataliū isignia non temere usurpare sinebāt: Tacitus. Corneli9 Fuscus ingēs ætate.claris natalibus. p quo dicēdi gñe lib.xii. dixit claris maiorib9 ortus:nā oēs boni semp nobilitati fauemus: & qa utile ē reip.nobiles eē hoīes dignos maiorib9 suis: & qa ualet apud nos clarorum hoīum senex de rep.meritoꝝ memoria ēt mortuoꝝ. hæc M.Tullius. p.P.Sestio.natales ēt iterdum offendes p diebus natalib9 usurpari. Mei charitatē.ipsius amorē erga me :nam mei passiue positū. Quē. Rusonē. Ex iisdē partibus.ut mecum causam defendat: plures.n.causidici ab utraq; pte eandē causaȝ tuebant̄. Gratias ages.qa bene dicet. Indolis.indicii uirtutis. Producturus.foro assignaturus. sic legimus apud Tranq. sæpius principū filios die uirilis togæ p-

Cremuti9 Ruso.

Natales.

ductos in forum ad causas agendas. Statim.a principio.

QVam.tē uerissimā exēplo Arriæ:& municipis cuiusdā suæ cōprobat:multa eē fama:& gloria digna:q̄ iaceāt i obscuro:q̄dā miora extolli:& p ora hoīum ferri. A quoq;.a claro uiro an obscuro. Eadē.paria:& ex æquo pstātia. Agathia de Zenōe : scribēs mōstrat uiliū hoīum facta iacere:pricipū ēt minima qq; extolli.ουτι λάνοι μεροπων ει κηαι μετάρξομεν έργον ουτινος εισ ανη μην ληρον επερχομεθα. οι λαγαθοι κην μηδεν: αναπνευσωσι δε μονον: ωσ λιθυσ ειπενα υηρτου τάλαμαντι μενει.i.obscuri hoies:& si magnū gerim9 op9.nulli9ad memoriā diu deuenim9:ueꝝ clari:& si nihil:respirauerit āt solū:ut libs dixit uir:hoc adamāte māet. Tollūt̄ si clari sūt q̄ fæcere.deprimūt̄ si hūiles. Lariū. lacū iuxta comū. Nr̄a.qa uterq; nouocomēsis erat. Verenda
Velāda corpis.ut testiculi & pēis:q ēt uerēda corpis dr̄ :uñ uetetrū q̄si uerēdū:q̄ dictiōe Trā.& Lucil. corporis.
authore Marcello usi sūt.Celsus tradit pus multū & cū malo odore e cole pfluere : & iterdū ad neruos Veretuū.

ulcus descendere interdū p ipsa ulcera colis sub cute exesus ē:sic ut glans excidat:circa testiculos uerorná & ipsi ueréda appellātur ex ictu fere pus increscit.horū oium remedia idē ꝑbet. Iudicaturū.melior lectio ex sequentibus q̄ indicaturum. Necessitas.quia ligatū traxit secū in lacum. Proxime.de recenti.nuperrime. Minus.laudabile sit. Arriæ facto.quæ se cōfodiens Pæto marito pugionē porrexit ut suū exemplum sequeretur. Minor ipsa.obscurior municeps mea q̄ Arria.

quenquā fidelius iudicatuꝝ.uidit: sanari desperauit. hortata ut moreret: comesq̧ ipsa mortis: dux imo:& exéplū:& necessitas fuit. nā se cū marito ligauit.abiecitq̧ i lacū. Quod factū ne mihi qdē:q municeps:nisi ꝓxie auditū ē: nō qa minus illo clarissimo Arriæ facto:s3 qa minor ipsa.

C.Plinius Vipsano.S.

SCribis Robustum splendidū Equitem Ro.cū Atilio Scauro amico meo Ocriculū usq̧ cōe iter peregisse:deinde nusqua cōparuisse.petis ut Scaurus ueniat:nosq̧:si pōt:i ali.j inqsitionis uestigia iducat.Veniat: uereor ne frustra.suspicor.n.tale nescio qd Robusto accidisse:q̄le aliquádo Metilio Crispo municipi meo.huic ego ordines ipetrauerā:atq̧ ēt ꝓficiscenti q̄draginta milia nūmū ad instruēdū se: ornandumq̧ donauerā. nec postea aut epistolas eius:aut aliqué de exitu nunciū accœpi.intercœptus ne sit a suis:an cū suis dubiū. Certe nō ipse: nō qsquā ex seruis eius apparuit.utiná ne i Robusto idem experiamur. tñ accersamus Scauꝝ. demus hoc tuis: demus optimi adolescētis honestissimis ꝓcibus: qui pietate mira etiā sagacitate patrē q̄rit.Dii faueant:ut sic iueniat ipsum:quēadmodū iá cū quo fuisset:inuenit. Vale.

C.Plinius Seruiano.S.

GAudeo:& gratulor:q̧ Fusco Saliatori filiá tuā destinasti.domus patritia: pr̄ honestissimus:mr̄ pari laude. ipse ē studiosus:litterarus etiā:disertus:puer simplicitate: comitate iuuēis:grauitate senex.Neq̧.n.amore decipior.amo quidē effuse:ita officiis:ita reuerētia

SCribis.Robustus Ocriculū cū Scauro tendēs postea nusq̄ cōparuerat:q̄re Vipsan⁹ rogauerat Secūdū ut a Scauro de oib⁹ certior fieret.itaq̧ p epistolá policet se Scauꝝ aduocaturum:& oīa diligenter interrogatuꝝ:uereri tamé ne idē acciderit Robusto:q̧ Metilio Crispo:q post impetratos ordines nusquá cōparuerat. Robust⁹ Robustū splēdidū equitem. equites Hirtius hoc titulo insigniuit ab auri fulgore:& uirtutib⁹:cecidere inqt eo prœlio splēdidi:ac illustres uiri nōnulli eqtes ro.quē secutus i historiis Tacitus illustres equites pariter appellauit. Ocriculum.Vmbriæ oppidum. Inquisitionis uestigia.signa : & indicia inquirendi Robustum. Veniat.cōcedit q̧ Scaurus ideo ueniat. Vereor.tamē timeo. Ne frustra.ueniat. Municipi.ex eadē patria Como.

Impetraueram. obtinueram ab imperatore. Ordines i militia Ordines.qui decuriis præerant ordinarii dicebantur: & principes q̧ primos ordines ducebát. Aelian⁹ author cēturionem:qui præficitur duabus quadruplaribus a nonnullis dictum ordinarium asserit. ordinem autem Liuius in bello refert hūisse sexagenos milites : duos centuriones:uexilarium unum:is libro.vii.ab urbe cōdita tradit latam esse legem militarem: quæ sacrata appellaretur: & i ea cautum: ne quis ubi tribunus militū fuisset postea ordinum ductor esset . ubi ductor ordinū nihil aliud est q̄ primipilaris dignitas: & Tacitus inquit redditi plærisq̧ ordines: & mox adimendis assignandisue militiæ ordinibus. Instruendum. rebus necessariis ut armis:& equis. Exitu.illius Crispi. Intercipe Intercœptus.interfectus:mortuus Tranq. in Augusto intercœpto communis filii pignore. est enim intercipere quasi totū capere. Terentius i Eunucho. quod nos capere oportet hæc intercipit. Experiamur inueniamus. Demus hoc.concedamus hoc.tale illud.dádum præcibus uxoris:dandum filiæ lachrymis: dandum etiá nobis amicis. Adolescentis.filii eius. Sagacitate: astutia: industria:de canibus sagacitas proprie dicitur:qui aduenientem sagaciter adoriantur. Seneca prudétiam a sagacitate sic distinguit. laqueis captare feras:& fallere uisco:atque etiam magnos canibus circundare saltus: omnia ista sagacitas: hominum non sapientia inuenit. Cum quo.cum Attilio Scauro.

GAudeo. Seruiano principi uiro gratulatur : q̧ filiam suam Fusco Salinatori uxorem dare decreuisset cuius uirtutes plurimum probat : optatque filios similes ei nasci. Destinasti. spōsam decreuisti.Domus patriciá.est Salinatori domus senatoria:cuius maiores pr̄es.i.senatores fuerūt.Honestissim⁹.honorib⁹ auctus:& decorat⁹.Cōtatc facetiis.Officiis.i me ꝓstitis.

iudico.examino diligẽter cãs cur eũ laudo:nec amore decipior:neq̃.n.soli maligni iudicant. Vt qui exploraueri.tanq̃ is q̃ penitus eũ ĩspexeriꝫ. Auũ te.faciat suscepio filio. Simillimũ sui.te optimũ uiꝝ: sicut ipse Fuscus est. Pari iure.tanq̃ si mei essent: qa amo te tanq̃ parentẽ: & illũ tanq̃ filiũ.

Rogas.Seuerum cos.a Traiano designatum consulentem quid censeret in laudeꝫ principis docet Secundus exemplo suo quid faciendum:sed illi datam materiam censendi:& nouã:& maiora rebus nuper ab imperatore pclarioribus gestis. Censeas.decernas:nã coss.designati i honorẽ principis aliquid decernebant.

meruit: iudico tñ: & quidem tanto acrius: quanto magis amo. Tibi quidẽ:ut qui explorauerim: spõdeo habituꝝ te geneꝝ:quo melior fingi ne uoto quidẽ potuit. Supest:ut auũ te q̃ maturissime simillimũ sui faciat. q̃ felix tempus illud: quo mihi liberos illius:nepotes tuos:ut meos:uel liberos:uel nepotes ex uestro sinu sumere:& quasi pari iure tenere continget.

C.Plinius Seuero.S.

Rogas:ut cogitẽ:quid designatus cos.in honorem principis censeas: facilis inuẽtio:non facilis electio.est.n.ex uirtutibus eius larga materia.scribam tñ: ul' q̃d malo indicabo:si prius hæsitationem meã ostendero dubito num idẽ tibi suadere: quod mihi debeã: designatus ego cos.omni hac:& si nõ adulatione: specie tñ adulationis abstinui: non tanquã liber: & constans:sed tanquã intelligens principis nostri: cuius uidebam hanc esse præcipuam laudẽ: si nil quasi ex necessitate decernerẽ. recordabar etiam plurios honores pessimo cuiq̃ delatos: a quibus hic optimus separari nõ alio magis poterat: q̃ diuersitate censendi: quod ipsum non dissimulatione:& silentio preterii:ne forte nõ iudicium illud meum:sed obliuio uideretur.hoc tunc ego: sed nõ omnibus eadem placent: nec conueniunt quidẽ. Præterea faciendi aliquid nõ faciendiue era ratio cum ipsorum hominum: tum rerum etiam: ac tempoꝝ conditione mutatur. nã recentia opa maximi principis præbent facultatem:noua:magna:uera censendi.quibus ex causis (ut supra scripsi) dubito an idem nunc tibi: q̃d tunc mihi suadeam.illud non dubito: debuisse me in partes cõsilii tui ponere quid ipse fecissem.

Malo probo. Quod mihi.suasi. Hac adulatione.qua cæteri utunt uoce: & gestu promerendi fauoris gratia: & q̃q̃ Seneca plura interduꝫ alibi de adulatione scribat:eum tamen lib.vi.ep'laꝝ dicentem audiamus. adulatio inquit similis est amicitiæ:non imitat illam tantum: sed uincit: & prætcrit: apertis & propiciis auribus recipitur: & in præcordia una descendit:eo ipso gratiosa: quo lædit: uitia nobis sub uirtutum nomie obrepunt:temeritas sub titulo fortitudinis latuit:moderatio uocatur ignauia: pro cauto timidus accipitur: adulamur etiam brutis si Columellæ credimus præcipienti ad boues illigatos cuꝫ quadam adulatione accedendum. Specie.forma:apparẽtia. Non tanq̃ liber: & constans.nõ abstinui adulatione: q̃ libertate dicendi:& constantia usus sim:sed qa intelligebã Traiani uirtutes eas esse: quæ non indigerẽt blandiciis. Intelligens principis nostri. sciens hanc esse laudem imperatoris. Necessitate.tanq̃ coactus ab eo: quod fit sub malis principibus. Decernerem.censerem. Pessimo cuiq̃. imperatori:non princeps.n.Caligula: sed monstruꝫ cognominatus ẽ Pius:castroꝝ filius:pater exercituũ: & optimus maximusq̃ Cæsar. Optimus. q̃ cognomentũ Traiano inditũ est ab optimis moribus. Diuersitate cẽsendi.ut unus unũ:alius aliud i honorẽ principis decerneret: neq̃ ideꝫ oẽs. Non pterii dissimulatione. apte dixi. Iudiciũ. recta ai examiatio:nã q̃ ueris rõnibus mouet bñ meminit: q̃ adulatione facile obliuiscit. Hoc túc ego.cẽsui:cũ consul designatus erã. Cõueniunt.decora sunt. Cõditione hoium.si fiũt clariores:uel obscuriores:ac deiceps:nã nisi hoium:reꝝ: tpuꝫ conditionẽ recte consideraueris: anteq̃ negocia aggrediaris facile decipieris. Recẽtia opa. bellũ daciũ deuicto rege Decibalo.de quo li.viii.cõmodi. Noua.nouos honores: nã scdm Tacitũ noua i rẽp.meritã nõ usitatis uocabulis sunt honoranda. Túc.cũ gessi cõsulatũ. In ptes cõsilii tui.adiuuare cõsiliũ tuuꝫ scribẽdo: q̃d ipse cõsul fecissẽ.

Adulatio

C.Plinius Pontio.S.

Scio quæ tibi cã fuerit ĩpedimento: quo minus.ptęcurrere aduentũ meũ in Campaniam posses.Sed q̃q̃ absens totus huc

Scio.admittit Pontii excusationem q̃ sibi non occurrisset:& fructus quos miserat scribit recepisse: denuncians in futurum ut modum donis imponeret. Præcurrere.præuenire ut me susciperes. Huc.in Campaniam. Improbe.rustice se.

ci accipiendo eas. Illis.tuis. Feciſſem.accœpiſſem. Adhibebo modum.nihil accipiá:uel parce. Etiá. confirmantis aduerbiū ut alibi.

Vidius.Numidium Quadratum:quem iam foro aſſignauerat exemplo ſui monet quas cauſas agere debeat:imprimis ut multum ſtudeat:ut quoties opus fuerit ſit paratus ad dicendū: interdum tamen ſtandum neceſſitati:ꝙ ipſe quandoq; feciſſe teſtatur dum mandatis ſenatus paret:cuius iuſſe refert orationes ſe habitas. Auidius Quietus. Auidii ſit mentio apud Africanum iuriſconſultum : Auidium Nigrinum procoſ.ſub Domitiano teſtátur epiſtolæ Scdi & Traiani : & Ventidiū Quietum lego fuiſſe Seuero imperante. Luſius uero Quietus q̃q̃ apud Euſe. i Chro. corrupte legat Liſias iudeos rebellantes Meſopotamia exterminauit : nam aduerſum eos aciem ſtruens infinita milia iterfecit: ob quæ Iudeæ procurator a Traiano decernitur:poſtea ſublatis Mauris: quos regebat:qa ſuſpectꝰ iperio fuerat ab Adriano eſt exanmatus authore Spartiano. Quo.ꝙ multa Thraſeæ:& dicta : & facta probaret. Non minus gaudeo , quam ꝙ me diligeret. Thraſeæ. Pæti Thraſeæ. Familiaris.amicus:quaſi ex eadē familia. Præcipere ſolitum.Thraſeá conſueuiſſe hoc iubere. Cur amicorum. cur præciperet amicorum cauſas ſuſcipiendas. Non eget interpretatione.ſatis enim manifeſtū omnia pro amico facienda modo non excedát uerecundiæ terminos. Deſtitutas. cauſas piculoſas: & derelictas ab aliis propter difficultatem: putabat ſuſcipiendas. Cur pertinentes ad exemplū. cauſas futuras bono,exemplo legentibus: & audiētibus:ná exemplorum quædam comparata ſunt ut nos inſtruant ad bonum quædam ad malum declinandum. Hæc.tria. Ambitioſe.faciam ambitionis & honoris cauſa. Claras.cauſas famoſas. Gloriæ.reſpectu laudis. Idē.ut agas illa quattuor cauſarum genera. Vſum optimum dicendi magiſtrum.ꝙ frequenter.M.Tullius teſtatur: ut primo & tertio de orator: itē de pfecto oratore:ac pro Cor. Balbo. Illud.dictum. Vel tanq̃ Pollionis.quáuis circumferatur tanquam Pollionis dictum:dubitat tamen an illius ſit. Commode.bene. Aſſiduitate.dicendi cōtinuatione. Facilitas.ſecutus eſt præceptorem Fabium: qui lib .x. inquit ſcribendo dicimus diligentius: dicendo ſcribimus facilius. Nec uero Iſocrati.non obfuit Iſocrati:quo minus haberetur ſumus orator : ꝙ non auderet in publicum prodire ad cauſas agēdas:debilitate uocis & pudore.

Iſocrates Iſocrates Athe.rhetor:ut Plutar.in eius uita ſcripſit: ſui tpis inſignis: in cuius labris ſiren inſiderat ſi Philo. credimus:in cōpoſitione pluſquá diligens:nitidus:cōptus:& paleſtræ q̃ pugnæ magis accōmodatus: oēs dicendi ueneres ſectatus eſt:cuius e ludo tanq̃ ex equo troiano inumeri pricipes exierunt. lege uitá eius apud Plut.Philo.& Diony. Offecit.obſtitit.Infirmitate uocis mollitie frōtis.fuit.n.exiguæ uocis:& uerecundi pudoris.Cicero.ii.de oratore ut ille inquit pater eloquentiæ de ſe Iſocrates ſcripſit: ipſe pudore

migraſti. Tantum mihi copiarum : tam urbanarum:q̃ ruſticarum nomine tuo oblatum eſt:quas omnis improbe:accepi tamen.nam me tui:ut ita facerem:rogabant.& uerebar:ne:& mihi: & illis iraſceris:ſi nō feciſſem.in poſterum niſi adhibueris modum:ego adhibebo:tuis denunciaui:ſi rurſus tam multa attuliſſent:omnia relaturos. dices oportere me tuis rebus:ut meis uti:etiam.ſed p̃inde illis ac meis parco. Vale.

C.Plinius Quadrato.S.

Vidius Quietus: qui me unice dilexit: & quo non minus gaudeo: probauit: ut multa alia(fuit.n. Thraſeæ familiaris) ita hoc ſæpe referebat: p̃cipere ſolitū ſuſcipiēdas eſſe cauſas: aut amicorum: aut deſtitutas:aut ad exemplum pertinentis.cur amicorum: non eget interpretatione.cur deeſt tutas:q̃ i illis maxime: & conſtantia agentis:& humanitas cerneret.cur pertinentis ad exemplum:quia plurimum refert bonum:an malum diceretur.Ad hæc ergo genera cauſarum ambitioſe fortaſſe:addam tamen claras:& illuſtres.Aequum enim eſt agere nonnunquam gloriæ:& famæ.idem dignitati: ac uerecūdiæ tuæ ſtatuo.Nec me præterit uſum eſſe:& haberi optimum dicendi magiſtrum. Video etiam multos paruo igenio: litteris nullis: ut bene agerent agendo conſecutos. Sed:& illud quod: uel Pollionis:uel tanquam Pollionis accœpi: ueriſſimum experior.commode agendo factum eſt : ut ſæpe agerem:ſæpe agendo:ut minus commode: qa ſcilicet aſſiduitate nimia facilitas magis : q̃ doctrina:nec fiducia:ſed temeritas paratur.Nec uero Iſocrati quo minus haberetur ſummus orator officit:quod infirmitate uocis: mollitie frontis: ne in publico diceret:ipediebatur.Proinde mul-

a dicendo:& timiditate ingenua refugisti. ná Isocrates in orone cui titulus περὶ ἀντιδόσεως talia de se fassus.scio natura ad res gerendas infirmioré:& debilioré q̃ opus sit: ná ad oratiões neq; exactam: neq; omnino utilé:sed iudicare quidé de unaquaq; re ueritaté magis potenté:q̃ scire policétibus. uerũ agere de his in cõcione multorũ audacter hoium oibus(ut uerbũ dicá)inferioré. ná adeo mancus utriusq; rei sum:quæ uim habét apud uos:uocis:& audaciæ:ut nesciá si quis alius ciuiũ sit: hæc ad uerbũ traduximus suppressis græcis uerbis:ne i his uideamur nimiũ insolescere. Meditare.te declamádo exerce. μελέτη.n.declamatio dicitur. Cũ debebis uelle.cũ occurret tibi una pdictarũ causarũ. Temperamentũ.modestiá: cõtinétiá.

tum lege:scribe: meditare:ut possis cũ uoles dicere:dices cum uelle debebis.hoc fere temperamentum ipse seruaui. nonnunq̃ necessitati : quæ pars rationis est:parui.ægi enim quasdá a Senatu iussus:quo tñ i numero fuerunt ex illa Thraseæ diuisione:hoc est ad exéplũ ptinentes. adfui Bethycis cõtra Bebiũ Massam.quæsitum est an danda esset inquisitio:data é.adfui rursus.iisdem querétibus de Cæcilio Classico:quæsitũ é an p̃uinciales:ut socios: ministrosq; pconsulis plecti oporteret:pœnas luerũt. Accusaui Marium Priscũ : qui lege repetũdarum damnatus utebatur clæmétia legis:cuius seueritaté imanitate criminũ excesserat:relegatus é. Tuitus sum Iuliũ Bassum: ut incustoditũ : & minus cautũ ita minime malũ:iudicibus accœptis in senatu remansit.Dixi pxime p Vareno postuláte:ut sibi inuicé uocare testis liceret:ipetratũ é.In posterũ opto : ut potissimum iubeant: quod me deceat uel sponte fæcisse. Vale.

C.Plinius Fabato Prosocero.S.

DEbemus mehercule natales tuos pinde ac nr̃os celebrare:cũ lętitia nostrorũ ex tuis pédeat: cuius diligétia : & cura hic

Quæ pars est rõnis.nullis.n.subiacet legibus: & feriis caret tradente Palladio.de mũ ἀνάγκῃ οὐδὲ θεοὶ μάχονται .i. necessitati ne di qdé repugnát.ná cogit ad effectũ: q̃ a fato dependent.in græco epigrámate πάντολμος ἀνάγκη appellata q oía audeat:fit át sæpius uirtutis causa. Iussus.prædiximus interdũ dari litigátibus aduocatos a senatu. Fuerunt. aliquæ causæ. Ex illa diuisiõe Thraseæ. ex ea diuisiõe causarũ: q̃s Thrasea pcipiebat suscipiédas : hoc est id genus q ptinebat ad exéplũ ut adesse Bethycis:q expilati essent a Bebio Massa:& Cæcilio Classico. Exemplũ ut bonos tueri: & malos opprimere debeamus. Bebiũ Massam.hanc ré latius complectit libro.vii.ad Tacitũ scribés illic tamen nulla expresse de inquisitione fit mentio:sed cũ referat fuisse damnatum:sequit ut pcesserit inqsitio. Rursus.secundo.ná ter ægit p Bethycis:q lib. iii. ad Macrinũ testatus est : tertio se munere functum p illis scribés:unde subiungit iisdé Bethycis lamétátibus q Classicus puinciá spoliasset contentio.fuit an ministri eius uenirent puniendi: q operá suam ad turpe ministerium præstassent. res ista iam longa : & præcedéti epistola cognita. Prouinciales.Bethycos:qui se implicuerant rapinis proconsulis.neq;.n.ita defendebant:ut negarent:sed ut necessitati ueniá pcarent:esse enim se prouinciales:& ad omne pconsulum imperiũ metu cogi:uerum Secundus probauit ministerium esse crimen:& ideo multi damnati. Mariũ Priscũ.proconsulem Africæ:luculenta epistola hoc iudiciũ iam enarratum.ut Iuuenalem eundem bis uellicantem omittamus. Clæmentia legis.quæ iubebat ut ablata restitueret:uerũ maiore pœna digna flagitia cõmiserat:quibusdam crudeliter excarnificatis. Immanitate.crudelitate.dũ accœpta pecunia punit equité romanũ exilio:& septé eius amicos morte. item aliũ equité ro.multis cruciatibus dillacerat. Relegatus.in exilium actus interdicta urbe Italiaq;. Tuitus. uocabulũ raro inuentu.Paulus tamé.ff.l.titulo de uacatione:qui publicũ inquit negociũ tuitus sit : & cæteri Iurisconsulti frequenter dixere tuitioné ut Vlp.ff.xliii.uerbũ sané illinc deductum : ut secũdum aliquos æditus. Iuliũ Bassum.q sortitus Bithyniá redit reus . relege libro quarto super hoc epistolá ad Vrsum. Incustoditũ.simplicé:improuidũ dum munera contra legem accipit. In senatu. in ordine senatorio:uerũtamen eius acta rescissa testatur in epistolis ad Traianũ. Impetratũ est.hoc uidimus libro quinto ad Vrsum. Iubeant.senatores:nam predictas causas ægerat iubente senatu. Quod.id genus causarum q mihi decori sit ac si sponte fæcissem:& elegissem.

DEbemus.q̃ssata psoceri sui uilla ex uetustate:qrit pficere pdio aliqué uirũ durũ:& agresté:q iterfit operi reficiédo. Natales tuos.nobilitaté tuá máifestá p Camillianá uillá:quá maiores tui tibi reliqrut:an potius q ibi natus erat Fabatus.sunt q legát nouales tuos scilicet agros pp sequentia:psertim illud:rusticorũ aũt pdiorũ administratio. Nostrorũ.nataliũ. Cuius. Fabati cõsuetũ apud græcos nõ modo poetas:qbus maior licétia:sed oratores ét a plurali trásire ad singularé:q nr̃i imitati nõ tñ sine rõne ut hic:ná in illo pnomine tuis intelligit ex te Fabato. Hic Romæ.

Necessitas

Tuitus.
Tuitio.

Istic.Comi. Camilliana.quæ quondam Camilli fuerat. Vexata.exæsa:concussa. Reficiantur.restituantur:resarciantur. Togati.officiis ciuilibus assueti. Durum aliquem:& agrestem.Columella libro primo præmoneo ne uillicum ex eo genere seruorum:qui corpore placuerunt:instituamꝰ:nec ex eo quidem ordine:qui urbanas ac delicatas artes exercuerit.socors: & somniculosum genus id mácipiorum: ociis:campo:circo:theatris:aleæ:popinæ:lupanaribus consuetum ut.n. qui in uillis intra consepta morarentur: q̄ qui foris terram molirentur.habentur:sic eos:qui sub umbra ciuitatis intra moenia desides cunctarentur : que qui iura colerent.: administrarentur segniores uisi. eligēdus est rusticis operibus ab infante duratus & inspectus experimentis:si tamē is nō erit: de iis præficiatur: q seruitutem laboriosam tolerauerūt: mediæ sit ætatis: & firmi roboris:peritus rerum rusticarum: aut certe maximæ curæ: quo celerius adiscat. Sordida.uilis.Solitudo. ꝙ solus & sine urbanorum contubernio uiuat: hinc Collumella uetat nundinas uillicum frequentare : ut semper in opere sit. Honestissime. cum honore tuo.est.n.uir tibi amicus.Familiaris.domesticus. Nobis.in rem nostram. Ibi.in rebus rusticis.

hilares:istic securi sumꝰ. Villa Camilliana: quā ī cāpania possides:est quidē uetustate uexata: & tamē quæ sunt p̄ciosiora:aut integra manēt : aut leuissime læsa sunt. Attēdemus ergo:ut q̄ saluberrime reficiant̄. Ego uideor hr̄e multos amicos: sed eius generis:cuius:& tu q̄ris:& res exigit:ꝓpe neminē.sunt.n.oēs togati:& urbani.rusticoꝝ autē p̄dioꝝ administratio poscit durū aliquē: & agrestē:cui nec labor ille grauis: nec cura sordida:nec tristis solitudo uideat̄. Tu de Rufo hōestissime cogitas:fuit.n.filio tuo familiaris. qd tn̄ nobis ibi præstare possit ignoro.uelle plurimum credo. Vale.

C.Plinius Corneliano.S.

E Vocatus in consiliū a Cæsare nostro ad centūcellas(hoc loco nomen)lōge maximā cœpi uoluptatē.quid ē enim iucūdius:q̄ prīcipis iustitiā: grauitatē: comitatē ī secessu quoq;:ubi maxie recludunt̄:īspicere. Fuerūt uariæ cognitiōes: & q̄ uirtutes iudicis p̱ plures species experirēt̄.dixit cām Claudius Aristō prīceps Ephesioꝝ hō mūificus: & īnoxiæ popularitatis:īde īuidia: & a dissimilibꝰ delator imissꝰ. Itaq; absolutꝰ:uindicatusq; ē. Sequēti die audita ē Galitta adulterii rea. Nupta hæc tribūo militū honores petituro: & suā: & mariti dignitatē

E Vocatus.Secesserat Traianꝰ ad Centúcellas : quo consilii gratia Secundum cum multis senatorum euocauerat : ibiq; Claudius Aristo ab īuidis accusatꝰ absoluitur. Gallita adulterii rea cū adultero condemnatur:tertio die cognouerūt codicillos Iulii Tyronis : sed hæc iuditia remissiones uariabant : nam senatores adhibebantur cœnæ iucundissimi prīcipis:& xeniis munerabantur.hæc Secúdus amico suo Coreliano scribit:ac postremo portū a Traiano iam semi structum summa cum euidentia refert. Euocatus.ab urbe accersitus. In consilium.ad sententiam dicēdā. ad iudicádum. Centúcellas. abest a Corneto passuum milia decem: portꝰ celebris arcem habens munitissimam : cui ciuitati ueteri nomen est: olim centumcellēsis portus:paruo enim spacio abest centumcellēsis oppidi locus a Barbaris dirutus:in quo diuum Augustinum libros de trinitate tradunt scripsisse: neque in hoc Gaspar Blondus est audiendus cum refert Plinium dicere Adrianum imperatorem centum iudicibus ad audiendas publice causas se præsente institutis cellas totidem ædificasse: cum neq; Adrianum:sed Traianum:neq; centumcellas totidem iudicibus excitasse tradat . cētumcellas oppidum fuisse Italiæ sæpe fit mentio in libello gottico: quem Leonardus Aretius latinitate donauit : hodie quoque ad grauiscas portus uetustissimus extat:in cuius ostio insulæ forma cum dimidiata turri . Ptolemæus iuxta Populoniā Rusellas locat. Strabo post Grauiscas Regis uillam Malcoti pelasgi regiam. Hoc nomen. est. Loco illi Centumcellarum. Iusticiam:grauitatem.in cognoscendo:& iudicando. Comitatem.in conuiuiis. Recluduntur. ostenduntur: aperiunt̄.hæ uirtutes. Iudicis. Traiani. Ephesiorum princeps.primus in urbe Epheso. Ephesus ciuitas Ioniæ celeberrima : & portus in sinu. Herodotus lydiæ esse dicit: uocatur & Smyrna ab Amazone Smyrna appellata : & Samorna : & Ortigia : & Ptelea:ibi erat templum Dianæ:urbs iin cauo loco condita tempestate submersa fuit multis interemptis.Lysimachus ciuitatē transtulit ubi nunc est:quam ab uxore sua Arsinoen nominauit: sed eo mortuo priorem appellationem resumpsit.hæc Stephanus. Innoxie popularis. populo gratus sine damno alicuius. uel innoxiæ popularitatis.ad idem. Inde.quia populo erat accœptus. Inuidia.orta est in eum. Delator.accusator. Immissus.subornatus:& instructus in illius accusationem. A dissimilibus.a malis & populo ingratis. Vindicatus.irrogata accusatori merita poena. Honores. magistratus

Cētumcellæ

Suā dignitatē.nā mariti honor ad uxores redūdat. Vlpiāus.ff.i.fœmiæ nuptæ clarissimis psonis clarissimarū psonarū appellatiōe tenētur:fœminis.n.dignitatē clarissimā mariti tribuūt. Cēturiōis amore. capta desyderio centurionis:cum quo adulteriū committebat. Maritus.Galittæ coniunx scripserat. Legato consulari.nam centurio tribuno:tribunus legato paret.tribunus igitur legato consulari rem scripserat:ille uero Traiano. Excussis probationibus.diligenter examinatis testibus. Cēturionē exauthorauit.remouit a primi pilatu secūdū leges.Arriāus de re militari:adulterio uel aliquo iudicio publico damnati inter milites non sunt recipiendi. Authorare autem est pecunia addicere sibi aliquem.exauthorare uero a mercede constituta remouere.aliquando tantummodo pro repudiare sumitur.Macrobius exauthorata inquit uerba iam desueta & abolita : sic Seruius dixerat sententiam exauthorari. Seruauit legis: ordinem Traianus: quæ præcipit ab adultero accusationem incipiendam:neq; aliter ad mulierem perueniendum: nisi reo peracto: & præter Vlpia.Marcellus nupta inquit non potest accusari: non tantum ab eo qui adulterum accusauit: nec obtinuit: sed nec ab alio quidem: si adulter absolutus est: proinde si per collusionem cum adultero constituerit: fueritq; absolutus: dedit mulieri nuptæ aduersus omnes securitatem. Crimini. adulterio. Nisi saltem: adminus. nam adulterium non potest esse unius tantum. Reliqua pars ultionis.Vt Galitta puniretur. Retardabat. ab accusatione. Domitianus equitem Ro.ob reductam in matrimonium uxorem:cui dimissæ adulterii crimen intenderat condemnauit. Non sine repræhensione. criminis Lenocinii. Seuerus: & Antoninus Impp. crimen Lenocinii contrahunt:qui depræhensam in adulterio uxorem in matrimonio retinuerunt.Marcellus ad legem Iuliam de adulteriis:& stupro mariti lenocinium lex coheruit:qui depræhensam uxorem in adulterio retinuit: adulterumq; dimisit.debuit enim uxori quoq; irasci:quæ matrimonium eius uiolauit. Delatum. accusatum. Adulterium.Papinianus ad legem Iuliam de adulteriis:& stupro.lex Iulia stuprum:& adulterium promiscue appellat: sed proprie adulterium in nuptam committitur:propter partum ex altero conceptum composito nomine. Aemulum.riualem centurionem. Remouisse. relegasse. Admonitus. a Traiano. Vt peragerct accusationem. ut uxorem Galittam condemnandam curaret. peregisse autem: ut iurisconsultus.ff.xlviii.ad legem de adulteriis asserit: non aliter quis uidetur nisi & condemnauerit. adulterii autem accusatio ex consensu iurisconsultorum imprimis ad maritum pertinet:& marito iure mariti accusanti illi præscriptio obiicitur:si lege prodidisse dicatur:ob hoc q; aggressus accusationem adulterii accusare destitit:quiq; in adulterio depræhensam retinuerit in eum pœna statuta: cuius metu q̄q̄ inuitus tribunus uxorem ream peregit. Inuito accusatore.nam adulterium publicum crimen est:& reip.eā cōstitutū Vlp.n.de publicis iudiciis:non omnia inquit iudicia in quibus crimē uertit publica sunt: sed ea tantū:quæ ex legibus iudiciorū publicorū ueniūt:ut Iulia maiestatis.Iulia de adulteriis: unde nō in manu mariti erat ab accusatiōe desistere:uerū ponamus aliquo casu destitisse:aliū exercere utile erat: nā:& pater adulteræ:& alii accusare poterāt:si prius adulterū condemnassent. Relicta pœnis.damnata pœnis lege Iulia de adulteriis cōstitutis:quæ temeratores aliarū nuptiarū gladio punit. Sententiæ adiecit postq̄ pnunciauit de supplicio:adiecit huic sententiæ se suscœpisse hāc cognitionē adulterii pp disciplinā militarē:quā corrigere pertinebat ad se:nā post Augustū iā collapsam militarē disciplinā Traiāus seuerissime restituit. Eiusmodi. adulterii flagrabat.n.orbis innumeris adulteriis:quod Iuuēalis notabiliter flagellat. Reuocar.ab ordiariis magstatibus ut a ptoē sibi uēdicar. Iactata.priusq̄ itroducerer uulgata. Codicillis.d testamēto. Substituebāt crimini.accusabāt.agebāt rei tāq̄ id crim̄ fecissent. In Dacia.dū bellū gereret cōtra decibalū dacoꝝ regē:cui bis itulit belliū. Cōiter.ex cōsēsu oiu3. Diē dixerat.

Authorare
Exauthorare

Cēturiōis amore maculauerat maritus legato cōsulari: ille Cæsari scripserat.Cæsar excussis pbatiōibus cēturiōe3 exauthorauit:atq; ēt relegauit. Superat crimini:qd̄ nisi duoꝝ eē nō poterat:reliqua pars ultiōis. Sed maritū nō sine aliq̄ repræhēsione patiētiæ amor uxoris retardabat:quā q̄dē etiā post delatū adulteriū domi habuerat:q̄si cōtentus æmulū remouisse admōitus ut perageret accusatiōnē.peregit inuitus:sed illā damnari etiā inuito accusatore necesse erat.Dānata: & legis Iuliæ pœnis relicta est.Cæsar:& nomē Cēturiōis:& cōmemoratiōnē disciplinæ militaris sentētiæ adiecit:ne oīs eiusmodi causas reuocare ad se uideret.tertio die īducta cognitio ē multis sermōibus.& uario rumorē iactata Iulii tyrōis codicillis:quos ex pte ueros esse cōstabat: ex pte falsi dicebant.substituebāt crimini Sēpronius Senecio eques ro.& Euritimus Cæsaris libertus & pcurator.hæredes cū Cæsar eēt ī dacia cōmuniter epistola scripta petierāt ut suscipet cognitiōe3.susceperat.reuersus diē dixerat.& cū ex hæredibus q

Reum peragere.

dederat diem:quo in ius conuenirent.citauerat partes ad constitutũ diem. Reuerẽtia.respectu Traiani:q eius libertus esset. Remitterent accusationem.iudicio absoluerent:& ab accusatione liberarent.
Polycletus Dixerat.Traianus. Polycletus.quem scribit Tacitus unũ ex libertis magna Neronis spe: ad gignendam authoritate sua inter legatum:& procuratorem concordiam: & ad rebelles barbarorum animos pace componendos.nec defuit Polycletus quo minus ingenti agmine Italiæ Galliæq; grauis: postq̃ oceanum transmiserat:militibus quoq; Ro.terribilis incederet: sed hostibus irrisui fuit: apud quos flagrante etiam tum libertate: nondum cognita libertinorum potentia erat: mirabanturq; q Dux: & exercitus tanti belli confector seruitiis obediret: & Dion inquit seorsum a Nerone Polycletus agebat:populabatur: rapiebat: omnia quæcunq; poterat hinc apud Tacitum legimus libertum Vitellii Asiaticum potentia æquasse Polycletos:Patrobios: & uetera odiorum nomina.non erat igitur Traianus alter Nero:qui tantum libertis suis permitteret rapinarum:amauit quidem ille suos libertos: sed ut eos libertos: non dominos haberet:unde ĩ panagyrico scripsit:tu libertis tuis summum quidem honorem:sed tanquam libertis habes:abundeq; sufficere his credis si probi: & frugi existimentur:scis enim præcipuum esse indicium nõ magni principis magnos libertos. Dilationem comperendinationem. Petentibus. Senectioni & Eurythimo. Exacto tempore.cum aduenisset dies designatus cognitioni. Consederat. pro tribunali cum senatoribus quos habebat in consilio auditurus utrasq; partes. Intrauerunt.ad dicendam causam uenerũt.

dã q̃si reuerẽtia Eurythimo remitterẽt accusationẽ:pulcherrie dixerat:nec ille Polycletus ẽ: nec ego Nero.ĩdulserat tamẽ petẽtibus dilationẽ:cuius tẽpoȓ exacto cõsederat auditurus.a pte hæredũ intrauerũt duo.omnino postulauerũt: ut oẽs hæredes agere cogerent:cũ detulissent oẽs: aut sibi quoq; desistere pmitteret.locutus est Cæsar sũma grauitate:sũma moderatione: cũq; aduocatus senectiõis:& Eurythimi dixisset suspitiõibus relinq reos:nisi audirent:nõ curo inqt: an isti suspitiõibus relinquant:ego relinquor. Deinde cõuersus ad nos κατασήσατε qd faceȓ debeãus. Isti eni q̃ri uolũt:qd sibi licuerit: nõ accusare.tũ ex cõsulis sentẽtia iussit denũciari hæredibus oĩbus aut agerẽt:aut singuli pbarẽt causas nõ: agendi: alioqn se uel de calũnia pronũciaturũ. Vides q̃ hõesti:q̃ seueri dies:quos iucũdissimæ remissiões seq̃bant.adhibebãur quotidie cœnæ. erat modica si principẽ cogites.iterdũ acromata audieba-

Agere.dicere causam.quia hæredum quidam Eurythimo accusationẽ remittebãt. Detulissent oẽs: uno cõsensu accusationẽ omnes inchoassent.aut si alii desisterẽt ab accusatiõe:sibi quoq; liceret abire. Suspitionibus relinq reos.q oẽs suspicarent reos nõ carere crimine: si respectu Cæsaris contra illos agere desisterent. Isti.Senectio & Eurythimus. Ego.q uident desistere mea causa nõ reorum. Nos. senatores. κατασήσατε.constituite.decernite. Isti.hæredes. Volunt quæri.uolũt ut quæramus. Quod sibi licuerit non accusare. q possunt iure desistere ab incœpta accusatione. Agerent. persequerentur accusationem. Pronũciaturum.damnaturum hæredes. De calumnia.quæ est uexatio alicuius in litibus per fraudem & frustationem: nam calumniari est morari & frustrari a uerbo caluo:& calumniari est falsa crimina intẽdere secũdũ Marcellum ad senatusconsultũ Turpillianum: & calumniatoribus pœna lege Rhemia irrogať:contra quos Impp.Honorius: & Theodosius hæc constituerũt. Quisquis inquiũt crimen intendit non impunitam fore nouerit licentiam mentiendi: cũ calũniãtes ad uindictam poscat similitudo supplicii:lege.n.duodecim tabularũ cautũ erat:ut calũniator idem pateretur q reus si conuictus esset.Impp. Valens:& Valẽtinianus:fallaciter incusantibus maxĩe post exhibitionem accusati nullus iuris color uelut deriuata excusatione proficiat:nõ publica abolitio:nõ priuata:nõ specialis indulgẽtia:ne beneficiũ quidem publicũ.plura.ff.tertio & Codice de calũniatoribus. Remissiones.uoluptates:solatia. Cœnæ.principis Traiani. Modica.cœna frugi. Si principem cogites.respectu maiestatis Cæsariæ.solent.n.ppter sũmã fortunã principes uiuere lautissime.in panagyrico Traianũ laudat:q cœnæ romanos adhiberet:& quam frugalitate cõtraheret:humanitate extẽderet. Acromata.integrũ est acroamata:sed per contractionem fit acromata: quæ secũdũ Suidam & Gelliũ interpretes sunt auscultatiões. Antisthenes dixisse tradiť cũ uidisset adolescentem luxuriosum acromatibus deditũ.miserum te adolescens:qui nunq̃ audisti summũ acroma.i.tuam laudem. facit hic opportũe ut acromata intelligamus histriones & minos.M.Tullius pro.P.Sestio ille ipse maxime ludius nõ solũ spectator.sed actor:& acroma.Lãpridius in Alex.omnia acromata populo dõauit.Athenæus tradit Antiochum regẽ in conuiuiis acroamatibus illusisse:& in acroamatibus fuisse uoluptatẽ: Cleopatrãq; cũ Antõio celebrasse Athẽis bacchanalia ĩ theatro ministrãtibus ei acroamatibus cõsuetis ex Italia accersitis ad spectaculũ omniũ græcorum: unde Antoniũ seipsum edicto iussisse per omnem græciam appellari

Margin notes: Calumnia (beside "querentur accusationem. Pronũciaturum…"); Acroma. (beside "ianũ laudat…").

Dionysium.ubi Antiochi regis nimiã comitatẽ in conuiuio oñdit:degustabat inquit rectus aliqñ stans ante alios:simul ẽt cũ acroamatibus colludẽs.i.mimis:sequiẽ.n.saltabat tanq̃ mimoꝝ unus. interdum pro choris ac lusibus idẽ usurpauit.adhæc uocabanẽ acroamatica in quibus philosophia remotior sub tiliorq; agitabaẽ:quæq; ad naturæ cõtẽplationes disceptationesue dialecticas ꝑtinebat. lege Gelliũ li. bro.xix.cap.iiii. Iucũdissimis sermonibus.cõuenit cum illo panagyrici.tua benigna inuitatio: & libera les ioci:& studioꝝ honor.Xenia.munera hospitalia. Cõsilii honor.qa constituit Cæsar:quæ senatores consuluerãt:habitus ergo cõsulẽtibus honor. Villa.centumcellæ tũc uilla:postea extructo portu ĩ oppidũ auctũ ꝑp opportunitatẽ cõmeatuũ & frequentiã cõmeantium. Velut amphitheatrũ. in formam rotundã quale sit amphitheatrũ:cui⁹ modũ alibi expressimus. Firmissimo opere. solido munimine:& mole.Elaboraẽ.labore summo cõstruiẽ. Insula. nõ admodũ magna:sed quæ ĩcurrẽtes fluctus frãgat: & arceat. Obiacẽs.obstãs. Vtroq;.habebat.n.portus ille duo ostia. Visenda. mirabili:nã & ĩsula manufacta erat. Latissima nauis.põtonẽ ĩtelligit hodie quoq; sic appellatũ:quo loco põtis in traiiciẽdis flumib⁹ utunẽ:Cæsar.ad reliquos milites eqtesq; trãsportãdos:põtones: q̃ ẽ genus nauiũ gallicaꝝ Lyssi reliqt. author ẽ Papinianus flumẽ traiici põtonib⁹:& huius gñis nauium meminit Gellius.adhæc Auso.in monosyllabis quærit põtonẽ naue ẽẽ cõtabulatã in duab⁹ litribus extructã an põtẽ.litribus in geminis cõstratus põto sit:an põs. Prouehit.in altu; uehit: ad augẽdũ insulã. Hæc. saxa. Aggere. coaceruatione. Dorsũ.tumulus:sic Vir. dorsũ imane mari sũmo. Impactos.ipulsos. Elidit & tollit.secutus est ordinẽ. Canũ.spumosũ.euagaẽ hic Secũdus. Pilæ.maiores lapides Diony. pilã fuisse angularẽ mõstrat lib.iii.hist.petra ĩqt est angularis in foro:sup qua posita sunt spolia tergeminoꝝ albanoꝝ:sed arma qdẽ collapsa sunt uetustate:petrauero appellationem seruat:pila dicta Oraria. Apuleius uocat pilam mediam:quæ stabuli trabes sustinebat:& Vitruuius pilatim agere ædificia per pilas struere. Enatam.genuinam:naturalem. Portus.appellatur conclusus locus:quo importantur merces:& inde exportantur. Vlpia.de uerborum sig.tradente. Nomen authoris.dicitur Traianus portus:& Ptolemæus post Populoniam Traianum locat portum : nam Traianus Anconitanum portum ex pecunia sua tutiorem reddidit:sicut testatur uetus eulogium : q̃ adhuc. illic extat:sed centumcellarum portum primus ipse construxit : & appellationem a conditore accepit: utrunq; fere in medio Italiæ:ut ille mari Adriatico:hic Tyrrheno seruiret: quem sane puto Iuuenalem monstrasse per illa. Tandem intrat:positas inclusa per æquora moles:Tyrrhenamq; pharon:porrecta q; brachia rursus.Quæ pelago occurrunt medio:longeq; relinquunt Italiam : non sic igitur mirabere põtus quos natura dedit:nisi quis potius respiceret hostiẽsem portum:nam & ipse in mari Thyrrheno: quem memorat Tranqui.Claudium struxisse circumducto dextro sinistroq; brachio: & ad introitum profũdo iam solo mole obiecta:quam quo stabilius fundaret nauem ante demersit:qua magnus obeliscus ex Aegypto fuerat aduectus:congestisq; pilis superposuit altissimam turrim in exemplum alexandrinæ phari:ut ad nocturnos ignes cursum nauigia dirrigerent.uideant illi qui portum Anconitanum intellexerunt:cum Ancon sit ad mare Adriaticum. Importuosum. inhospitale : quia ab eo usq; ad Ostiam nullus celebris portus enumeratur.

Põtones

Pila

Portus

Iuuenas: locus

mus:interdũ iucũdissimis sermonibus nox ducebaẽ.Sũmo uesperi abeũtibus nobis(q̃ diligẽs in Cæsare humanitas)Xenia sunt missa.Sed mihi: ut grauitas cognitionũ:cõsilii honor:suauitatis: simplicitasq; couictus:ita locus ipse piucũdus fuit.Villa pulcherrima cingiẽ uiridissimiẽ agris:ĩminet littori:cuius ĩ sinu portus uelut amphiteatrũ.huius sinitrũ brachiũ firmissimo ope munitũ est.dextrũ elaboraẽ:in ore isula assurgit: q̃ illatũ uẽto mare obiacẽs frãgat:tutũq; ab utroq; latere decursũ nauibus pstet.assurgit aũt arte uisenda:ĩgẽtia saxa latissima nauis ꝑuchit . cõtra hæc alia sup alia deiecta ipso põdere manẽt:ac sensim quodã uelut aggere cõstruunẽ.eminet iã:& apparet saxeũ dorsũ:ipactosq; fluctus in imensum elidit:& tollit.Vastus illic fragor : canũq; circa mare.saxis deinde pilæ adiiciunẽ:quæ ꝑcedenti tpe enatã insulã imitenẽ.hic portus hẽt ẽt nomẽ authoris:eritq; maxime salutaris.Nam per longissimum spacium littus importuosum hoc rece ptaculo utetur. Vale.

C.Plinius Quintiliano.S.

QVamuis:& ipse sis continentissimus : & filiam tuam ita institueris:ut decebat filiam tuam:Tutilii neptẽ:cum tamen sit nuptura

QVamuis.offert dono Quin.filiæ nuptæ Nonio Celeri.l.milia nũmũ plus oblaturus si cõsideret a modestia pris hoc posse ipetrari. Tutilii neptẽ.filiã Tutilii uxorem duxit Quĩtilianus:

ex quã filiam suscepit:quam Nonio Celeri desponsauit:idẽ libro tertio cõmemorat. T.ætatis suæ rhetoricæ scriptorẽ. Nonio Celeri.Noniũ Celerẽ cum Iunio Quin.consulatũ gessisse Frontinus Author: Mart.ad Auctũ scribens testat Celerẽ fuisse uiꝝ integrũ:& Hispaniæ proconsulẽ:libro inqt .vi. Gratũ est ꝙ Celeri nr̃os legis Aucte libellos:Si tñ & Celerẽ ꝙ legis Aucte iuuat:Ille meas gentes:& Celtas rexit liberos.Nec fuit in nr̃o certior orbe fides Maior me tanti reuerentia turbat:& aures Non auditoris: iudicis esse puto.unde honestissimũ uiꝝ Secũdus appellat. Caninio Celere oratore usus est plus Antoni.

Nonius Celer

honestissimo uiro Nonio Celeri:cui ratio ciuilium officiorum necessitatem quandam nitoris imponit:debet secũdum conditiones mariti:ueste: comitatu augeri:quibus non quidem augetur dignitas:ornatur tamẽ & instruitur. Te porro animo beatissimum:modicum facultatibus scio. Itaq͂ partem oneris tui uindico mihi:& tãquam parẽs alter puellæ nostræ confero quinquagita mília nummum:plus collaturus: nisi a uerecundia tua sola mediocritate munusculi impetrari posse considerem:ne recusares. Vale.

C.Plinius Romano.S.

TOllite cuncta ĩquit: ceptosq͂ auferte labores:seu scribis aliquid:seu legis tolli: auferri iube:& accipe orationem meã: ut illi arma diuina. Num superbius potui?re uera:ut inter meas pulchram.nã mihi satis est certare mecum.est hæc pro Actia Variola:& dignitate personæ: & exempli raritate: & iudicii magnitudine insignis.nam fœmina splẽdide nata:nupta p̃torio uiro:exhæredata ab octogenario patre ĩtra.xi.dies q̃ ille nouercam ei amore captus ĩduxerat:quadruplici iudicio bona paterna repetebat. Sedebant iudices.c.&.lxxx.tot.n: q̃ttuor

Nitoris.maioris cultus. Conditiones.gradus dignitatũ. Comitatu. ancillarũ: & famuloꝝ. Quibus nõ quidem dignitas auget.tamen ornatur.uestis & comitatus non faciunt hoies digniores:sed ornant & expoliunt. Animo beatissimum.quia summus dicendi rhetor & artifex.Iuuenalis felicẽ eũ uocat:& diuitem: hic uero noster modicum facultatib⁹: respectu sui:qui fuit ditissimus:at Iuuenalis respectu alioꝝ rhetoruꝫ paupeꝝ & quod ex tenui facultate ad honestas opes processisset. Tui oneris.ut instruatur honeste:nã susceperat Fabius onus instruendæ filiæ suæ:post obituꝫ suum cunctas facultates illi relicturus: tam enim mares interierãt: quod dolenter luxit in institutionibus. Plus collaturus.maiori summa te iuuissẽ. q̃ gratus in præceptorẽ Secundus:qui nec egentem nec rogantem opibus iuuit. Collaturus.contulissem, participium futurum præteriti significationem sustinẽs. Sola mediocritate.oblatione.L.sextertium:qď munus dicit fuisse mediocre.

Iuue. locus

TOllite.gloriatur se ægisse apď Cẽtumuiros pro Actia Variola in magna auditorum corona:& uario euentu. præmittit igi amico Ro.qcqd ĩ cã acciderit:& artes suæ orõnis detegit: quã refert a quibusdã cõpari ei:quã dixit Demo.pro Ctesiphonte:iudicemq͂ huius Romanum facit. Tollite cuncta'inquit.carmẽ ex.viii.Aeneidos ubi Vulcanus Aeneæ fabricaturus arma iubet ut Cyclopes:quæ in manibus habebãt: deponerent: cum magis urgentia forent elaboranda. Illi.uulcani ministri Brontes: & Steropes: & nudus membra Pyragmon. Arma diuina.summa & Vulcani iussu decocta in manus acceperunt. Nũ supbius potui? loqui de me & rebus meis: cum me Vulcano:mea uero scripta comparem diuinis Aeneæ armis.neque omnino iocatur cum amico:sed ridendo putat uera dicere: nam sequitur re uera ut inter meas orationes existimo hanc pulchram. Vt inter meas.respectu mearum orationum: quæ non sunt comparandæ aliorum diuinis orationibus. Certare mecum.contendere ut efficiam meliores orationes q̃ antea fecerim & non superare Demosthenem uel Ciceronẽ. Actia Variola. Sidonius Apollinaris libro.viii. ad Rusticum scribens huius actionis mentionem fecit.C.Plinius inquit pro Actia Variola plus gloriæ de centumuirali suggestu domum retulit: q̃ cum.M.Vlpio Traiano incomparabili principi comparabilem panagyricum dixit.Variam uero Heliogabali auiam Lampridius monumentis protulit. Splẽdide nata.ex equestri familia edita. Quam.postquam. Ille.pater Variolæ. Captus amore. damnandus amor in iuuene:sed in sene detestandus. Induxerat nouercam ei.sibi uxorem in domũ introduxerat:& nouercã Variolæ. Quadruplici iudicio.apud centumuiros:ubi fiebant quattuor iudicia:& ideo erant totidẽ tribunalia.hoc indicatur non solum testimonio Secundi dicentis tot enim quattuor consiliis conscribunt:sed ẽt Fabii contestantis quattuor iudicia congregari moris fuisse apud centumuiros. Hæc tñ alibi melius enarrata. Centum & octuaginta.opinor legeñ centum quadraginta.nã primum terni ex singulis tribubus iudices electi sunt:cũ decuriæ iudicum: tres tãtum essent:ita ut cẽnt numero cẽtũ quinq͂:obtinuit tamen usus ut centũuiri dicerentur:Varro enim in re rustica inqt centumuiralis

Actia Variola

Cẽtum. uiri quot

iudicii numerus non fuit ad amussim:ut cũ dicimus mile naues iisse ad Troiã.postea quarta decuria ab Augusto addita:& quinta a Caligula creuit iudicũ numerus ad centũ septuaginta quinq;:q̃ deinde sub lata restitit numerus intra centũ quadraginta:seruata semp priore appellatione centũuirorum: tam & si legerim apud Cic.pro Pláco.c.xxv.iudices equestris ordinis principes sedisse:nisi mẽdã illic existimare uolumus.tunc.n.equitũ decuriæ tres tantum erant. Consiliis.iudiciis:decuriis. Conscribuntur.in secunda lectione fuit colligunt. Ingens utrinq;.ordo ingens corona utrinq; aduocato℞:& præstantium

cõsiliis cõscribunt.ingens utrinq; aduocatorum numerosa subsellia:pstantiũ corona latissimũ iudiciũ multiplici circulo ambibat. ad hoc stipatũ tribunal:atq; etiã ex supiore Basilicæ parte: qua fœminæ:q̃ uiri:& audiẽdi:qđ difficile:& uisendi studio imminebãt.magna expectatio pat℞:magna filiarũ:magna nouercarũ.Secutus ẽ uarius euẽtus.nã duobus cõsiliis uicius:totidẽ uicti sumus. notabilis prsus res:& mira:eadẽ in causa:iisdem iudicibus:isdẽ aduocatis eodẽ tẽpore tãta diuersitas.accidit casu : quod nõ casus uidet.uicta est nouerca ipa hæres ex pte sexta:uictus Suburranus : q exheredatus a pre singulari ipudẽtia aliẽi pris bona uidicabat:nõ ausus sui peter. Hæc tibi exposui primũ ut ex epistola scires: q̃ ex oratiõe nõ poteras:deinde(nã detegã artes)ut orationẽ libentius legeres:si nõ legere tibi:sed interesse iudicio uidereris:quã:sit licet magna:non despero gratiã breuissimæ impetraturã.nã:& copia re℞: & arguta diuisione: & narratiũculis pluribus:& eloquendi uarietate renouat. Sũt multa(nõ audere nisi tibi dicer)elata:multa pugnãtia:multa subtilia.iteruẽit acribus illis:& erectis freq̃ns necessitas cõputãdi:ac pene calculos:tabulãq; po-

numerosa subsellia ambibant latissimum iudicium multiplici circulo. Præstantium. auditorum existentium ante magna subsellia:quæ sunt minorum iudicum sedes : in aliquibus exemplaribus habetur præhensantium. Latissimum iudicium. propter multitudinem iudicum. Multiplici circulo.densa corona. Ad hoc.præterea. Stipatum.septum auditorum frequentia. Basilicæ.Iuliæ in qua centumuiralia iudicia agebantur : q alibi notauimus:& Mart.testatur Iam clamor : cẽtũq; uiri: densumq; corona Vulgus: & infanti Iulia tecta placent. ubi decœptus iterpres iulia templa capitolium exposuit. Qua. partim.dicendi modus ornatus : erant tamen discreta sexuum loca. Quod difficile. erat ex superiori parte. Et uisendi. q facilius erat. Patrum.an exemplo huius iudicii possent liberos exhæredare. Filiarum. ne possent instinctu nouercarum exhæredari. Nouercarum. an liceret instituì hæredes a marito præteritis priuignis. Consiliis.iudiciis. Vicimus: superiores fuimus. pro nobis pronunciatum est. Paulus.ff.xlii. de re iudicata. inter pares numero iudices : si diuersæ sententiæ proferantur:in liberalibus quidem causis secundum q a diuo Pio constitutum est : pro libertate constitutum obtinet : in aliis autem casibus : q in publicis iudiciis obtinere oportet. Diuersitas.sententiarum. Casu.nam fortuna plurimũ in iudiciis dominatur. Victa est nouerca hoc uidetur factum contra leges quibus nunc utimur: nam Martianus.ff.v.si pars inquit iudicantium de inofficioso testamento:contra testamentum : pars secundum testamentum sententiam dederit:q interdum fieri solet: humanius erit sequi eius partis sententiam:quæ secundum testamentum spectauit:nisi aperte inique secundum scriptum hæredem pronunciasse apparebit:q fortasse iudices in hoc sunt intuiti. Sexta parte.assis:in quem tota hæreditas diuiditur. Suburranus.filius nouercæ:& priuignus senis illius octogenarii.non tamen credo eundem esse : cuius paulo post fit mentio . & Spartianus refert sub Traiano bis consulatum gessisse. A patre. suo uero & naturali. Alieni patris.Actiæ Variolæ:sui autem uitrici. Sui.bona legitimi sui patris: quæ non audebat petere: quia iure fuerat exhæredatus. Non poteras. scire. Artes. artificium meum : & astutiam : cur hæc iam præfatus. Quam. orationem. Arguta diuisione. subtili partitione: quamuis sit aliqua differentia inter partitionem & diuisionem.est autem diuisio rerum plurium in singulas : partitio singularum in partes discretio. Valet diuisio plurimum in causis : namq; per illam consequimur modum & finem : & qui recte diuiserit non poterit in rerum ordine errare. Narratiunculis pluribus. hæc oratio plures status complectabatur : unde necesse fuit plures habere narrationes. Varietate.pro ut res exigebant:interdum graui:nonnunquam mediocri:quandoq; attenuato dicendi genere quotiesq; admonebatur digressionibus:& non intempestiuis amœnitatibus ab itinere discessit. Renouatur. delectat tanquam noua . licet enim in medio orationis attentos auditores facere. Elata.excelsa:grandia. Pugnãtia.acria:uehemẽtia.nam tota prope in cõtentiõe dicendi erat.eam opinor fuisse:quã libro primo Attio emẽdandã miserat. Subtilia.propter computãdi necessitatẽ: q facit

Margin notes: subsellia minor[um] iudicu[m] sedes (handwritten); Mart.loc⁹; Suburrãus; Diuisio.; Patritio.

scendi:ut repente in priuati iudicii formã cẽtũuiralé uertatur.dedimus uela idignatiõi: dedimus iræ:dedimus dolori:& i amplissima causa q̃si magno mari pluribus uẽtis sumus cuecti.In summa solét quidam ex contubernalibus nostris existimare:hanc orationem(iterum dicam:ut iter meas)ὑπὲρ κτησιφῶν τος esse:an uere; tu facillime iudicabis:qui tã memoriter tenes omnes ut cõferre cum hac:dum hanc solam legis:possis.

C.Plinius Maximo.S.

RECte fæcisti qd' gladiato℞ munus Veronẽsibus nr̃is p̃misisti: a quibus olim amaris:suspiceris:ornaris. idẽ ẽt uxoré carissimã tibi:& p̃batissimam habuisti:cuius memoriæ a te opus aliqd' maxie funebre debeatur. Præterea tãto cõsensu rogabaris: ut negar̃ nõ cõstãs:sed durũ uiderer̃. Illud quoq; egregie: q̃ tã facilis: tã liberalis in ædẽdo fuisti. nã p hæc etiã animus magnus oñdit̃. Vellẽ Aphricanæ: quas coemeras plurimas ad p̃finitũ diẽ occurrissent: Sed licet cessauerint:illa tẽpestate detẽtæ:tu tamẽ meruisti:ut acceptum tibi fieret: quod quo minus exhiberes:non per te stetit. Vale.

Mar.Tullius in Verrem ubi de Siciliæ decimis agit. Calculos tabulamq;.quibus computar̃ solemus: unde libro nono apertius calculo dixit ostendam. tabulam autem intelligit calculatoriam. Priuati. pertinẽtis tm̃ ad Actiã & aduersarios:nõ ad exẽplũ. Dedimus uela idignatõi.usi sum⁹ exaggeratiõe: & totis nixi uiribus dũ idignabamur nouercas: & priuignos aliẽa iuadere. Mari.pstat i trãslatiõe uerbo℞ cũ prius dixisset uela. Vẽtis.affectibus:motibus animi:idignatiõe:ira:dolor̃:hic excedit stilũ epistolaré:grãdior enim est:& hoc satis elucet:q̃ ut magis p̃bet̃. Hãc orationem ὑπὲρ κτησιφῶντος .i. optimam:& similem ei orationi:quam Demosthenes dixit pro Ctesiphonte.hic cum Demostheni coronam pro reparatione murorũ urbis Athenarum decreuisset Aeschines inuidia motus Ctesiphontem accusauit tanquam id iniuste fæcisset: & pariter in Demosthené inuectus est acerrime: uerum Demosthenes elegantissima & copiosissima oratione Ctesiphõtem defendit: & accusatorem uicit. Vt inter meas.si reliquas meas orationes cõsideraueris:nam sicut Demosthenis pro Ctesiphonte oratio aliarum pulcherrima:sic ista mearu3. Iterum dicam: quia iam dixerat:ut iter meas pulchram. An uere.illi iudicẽt. Omnes.meas orationes. Cõferre. comparare alias. Hac. pro Variola.s.potes iudicar̃ ex sola lectione huius:an sit potissima aliarum.

REcte.Maximi munus gladiatorium Veronensibus editum in funere uxoris commendat:dolet tamen Pantheras non aduenisse in tempore:ut pariter daret spectaculo. Gladiatorium munus. q in funere illustrium dari populo notum est: tãquam lugubre spectaculum. Veronensibus nostris.in transpadana regione:in qua & Comum patria nostra: sic Brixiam libro primo appellauit ex illa nostra Italia:ul' quos patrocinio suo tuendos suscœperat.sic ad Sabinum Firmanos suos dixerat: an cum quibus propter uicinitatem: & elegantiam ingeniorum multæ necessitudines intercessissent; nam & filiam Quintiliani: quam ornandam suscœperat suam appellauit: an quia erant Maximo necessitudine coniuncti: Minutio enim scribens dicet quo amicus tuus immo noster uteretur.quid enim non commune amicis: nam ridiculum esset per hoc dicere Cæcilium Veronensem:cum ubiq; se Comensem fateatur. Suspiceris. ueneraris. Inde.ex Verona. Funebre.lugubre:triste: quale munus gladiatorum. Consensu.conspiratione Veronensium: ubi amphitheatrum adhuc extans spectaculorum gratia constructum. Du-

Aphricæ. rum.rusticum: improbum. Egregie.fæcisti. Facilis.citus. Liberalis.multis partibus datis. Aphricanæ.pantheræ: quas Africanas dici Plinius libro octauo capitulo decimooctauo tradit. senatus inquit consultum fuit uetus ne liceret Aphricanas in Italiam uehere: contra hoc tulit ad populum.Cn. Aufidius tr.pl.permisitq; circensium gratia importari. celeberrimæ sunt in Aphrica: uiuacitatis adeo lentæ:ut eiectis interaneis diu pugnent.Dion in Caligula libycas feras: quas nostri Aphricanas dicunt appellauit: & Tranqui.in uita eiusdem testatur uenationem Aphricanarum datam: & in Claudio ista refert.exhibuit: & Aphricanas conficiente turma equitum Prætorianorum Ducibus tribunis: ipsoq; præfecto. Varro libro tertio rei rusticæ. tantum circumfluxit mox ceruorum: aprorum: & cæterarum quadrupedum multitudo: ut non minus formosum mihi sit uisum spectaculum: quam in Circo maxi.ædilium sine Aphricanis bestiis cum fiunt uenationes. Præfinitum.constitutum. Tempestate.aduersis uentis. Vt fieret acceptum tibi.ut omnes tibi haberent gratias perinde ac si illas dedisses.

Exhibere. Exhiberes: in spectaculum dares. Vlp.ff.xliii.de libero homine exhibendo.exhibere est in publicum producere:& uidendi tangendiq; rei facultatem præbere.proprie autem exhibere est extra secretum habere. Non per te stetit.tu non fuisti in causa.

C. PLI. CAECILII SECVNDI EPISTOLARVM LIBER SEPTIMVS.

C. Plinius Geminio .S.

Erret me hæc tua tã ptinax ualitudo: & quãquã te ꝗ temperatissimum nouerim: uereor tamẽ ne qd illi etiam in mores tuos liceat. Proinde moneo patiente resistas. hoc laudabile: hoc salutare admittit hũana natura. qd suadeo ipse certe sic agere sanus cũ meis soleo. Spero qdẽ si forte i aduersam ualitudinẽ icidero: nihil me desideraturũ: uel pudore: uel pœnitẽtia dignũ. Si tñ superauerit morbus: denũcio ne quid mihi det̃ nisi pmittẽtibus medicis: sciãtq; si dederint: ita uindicaturũ: ut solent alii: quæ negant̃. Quinetiam cũ perustus ardentissima febre tandem remissus: unctusq; acciperem a medico potionẽ: porrexi manum: utq; tangeret dixi: admotumq; iam labris poculũ reddidi. Postea cũ .xx. ualitudinis die balineo præpararer: musantesq; medicos repẽte uidissem: causam requisiui. responderũt posse me tuto lauari: non tamen omnino sine aliqua suspitione. quid inquam necesse est? atq; ita spe balinei: cui iam uidebar inferri placide: leniterq;: dimissa ad abstinentiam rursus non secus: ac modo ad balineum animum: uultumq; composui. quæ tibi scripsi: primum ut te non sine exemplo monerem: deinde ut in posterũ ipse ad eandem temperantiam astringerer hac epistola quasi pignore. Vale.

C. Plinius Fabio Iusto. S.

Vemadmodum congruit: ut simul & adfirmes te assiduis occupationibus impediri? & scripta nostra desideres? quę uix ab ociosis ĩpetrarĩ aliqd perituri tpis possũt. Patiar ergo æstatẽ iqetẽ nobis: exercitatãq; trãscurrerĩ: & hyeme demũ: cũ credibile erit noctibus saltẽ uacare te posse: quærã qd potissimũ ex nugis meis tibi exibeã. Interim abunde ẽ: si epistolæ non sunt tibi molestæ: sunt autem & ideo breuiores.

C. Plinius Præsenti. S.

IOA. MARIAE CATANAEI ENARRATIONES IN LIBRVM. VII. EPISTO. C. PLI. CAECILII SECVNDI.

Erret me. hortat̃ Geminium ægrotantẽ ut ualitudinem patienter ferat: exẽploque suo docet nõ indulgendũ appetitui ĩ morbo: sed medicis parendum. Pertinax. continua. Liceat illi. serpat in peius. In mores tuos. quamuis sis temperatissimus. Hoc. resistere patiẽter. Agere cum meis. hortari meos ĩfirmos ut fortiter ferant. Nihil desyderaturũ. omnia facturum uiro forti conuenientia. Denuncio. premoneo meos. Alii. ægri uindicare. Perustus. signate locutus. Remissus. sedato febris ardore. Reddidi. restitui intactum iubente medico: cum me uidisset adhuc febre detineri. Balineo præpararer. destinassent me lauare. Musantes. hæsitantes: dubitantes: commurmurãtes. Tuto. sine mortis periculo. Suspitione. alicuius mali. Quid. cur. Necesse est. ingredi balineum. tanquam diceret si suspicio mali est in balineo non opus est illud ingredi. Videbar inferri. phantasiam desyderantis exprimit. Rursus. legitur etiam uersus: ꝙ non displicet. Composui animum: & uultũ. lætitiam resumpsi: & hilaris fui ut pauloante cum uidebar inferri balineo. In posterum. si incidero in ægritudinem. Pignore. debita obligatione.

Vemadmodũ. promittit Iusto aliquid scriptorum suorum cũ æstas transmissa fuerit. Congruit. conuenit: cõcordat. Perituri. uacui & inertis: ꝙ alias periret. Inquietem. occupationibus plenam. Vacare noctibus. uacuum esse a negociis: & de nocte scriptis meis attendere. Nugis scriptis leuibus: fortasse uersibus: nã: & hi nugæ: & lusus interdum dicuntur. Et ideo breuiores. quare scriptæ sunt a me cõpendiosæ: ne tibi molestæ sint.

Brutius Præsens Lucania

TAnta. reuocata longo secessu amicum Præsentem: hortaturq; ut tandem uelit urbem repetere: sic. n. fieri iucundius ocium aliquando laboribus intermissum. hic Brutius Præsens tantæ authoritatis postea fuit: ut Antoninus philosophus imperator eius filiam Cōmodo filio suo: qui deinceps imperauit: matrimonio iunxerit celebratis exemplo priuatorum nuptiis. In Lucania. ocium dispensas. Lucania inter tyrrhenum: siculumq; littus iacens incipit post Silaris ostium: & urbe Talao secundum Strabonem terminatur. lucani autem genus ducunt a Samnitibus. Ipse. ego sum.

Vxor. mea est. Longioris. dum modo tuum: & uxoris natale solum uisitas. Nō perpetuæ. non ideo semper ab urbe debes abesse. Amiciciæ. tam superiores q̄ minores amici uniuscuiusq; ordinis: & q te dignitate præcedunt: & qui sunt inferiores. nam in agris minores habebat. Cum uoles. cum non sit tibi surgendum ante lucē officii causa. hinc Mart. cum in patriā secessisset scripsit sibi licere quātum uoluisset quiescere. Calcei. quibus utebantur in secessu: nam Romæ frequētior erat solearum usus lectica succollatis. quare Secundus in præcedentibus dixerat de secessu Spurinæ loquens. hora secunda calceos poscit. idē tamē libro. viii. calceos poscunt: cum ambiguum sit an ī urbe: an ruri. Nusquaʒ toga feriata. eadem semper ueste ruri uteris. imo si Iuuenali credimus pars magna Italiæ fuit in qua nemo togā sumebat nisi mortuus. uerum si legatur.

Quousq; toga feriata? sensus erit. quousq; eris in ocio. & feriis semper ne? Liber. a curis: & negociis urbanis. Nostras. quas ī urbe patimur. Satietate languescāt. nimia copia & assiduitate fiant uiliores. Seneca. xi. epistolaruʒ: nulla tibi uoluptas noua est: nulla non iam odiosa ipsa satietate. Saluta. ueni in urbem: & saluta potentiores. nam nobiles: & salutabant: & salutabantur. nota res longo Iuuenalis carmine. Terrere. Lassare: exercere ut in foro & litibus: nam mox de se inquit in foro & amicorum litibus cōteror. Turba. urbana frequentia. Solitudo. secessus. Imprudens. dum librorū recordatione potius persuadeo ut uelis ocio uti. Reuocare. in urbē. Retardo. in secessu. His ipsis. salutationibus: & officiis urbanis.

TAnta ne perseuerantia tu mō ī Lucania mō ī Campania? Ipse enim inquis Lucanus: Vxor Campana. iusta causa longioris absentiæ: nō perpetuæ tamen. Quin ergo aliquando in urbē redis: ubi dignitas: honor: amiciciæ tā superiores: q̄ minores: quousq; uigilabis cū uoles? dormies q̄ diu uoles? quousque calcei? nusquā toga feriata? liber totus dies? Tempus ē te reuiscere molestias nostras: uel ob hoc solū: ne uoluptates istæ satietate languescāt. Saluta paulisper: quo tibi sit iucūdius salutari. terrere ī hac turba: ut te solitudo delectet. Sed quid imprudens: quē reuocare conor retardo? forrasse enim his ipsis admoneris: ut te magis ac magis ocio īuoluas: quod ego non abrumpi: sed itermitti uolo. Vt enim si tibi cœnam facerem dulcibus cibis acres: acutosq; miscerē: ut obtusus illis: & oblitus stomachus his excitaretur: ita nūc hortor: ut iucundissimum genus uitæ nonnullis interdū quasi acrioribus condias.

C.Plinius Pontio.S.

AIs te legisse hēdecasyllabos meos. requiris etiam quemadmodum cœperim scribere hō (ut tibi uideor) seuerus: ut ipse fateor non ineptus. nunquam a poetice (altius enim repetam) alienus fui. quinetiam quattuordecim natus annos græcam tragœdiam scripsi: qualem inquis? nescio. Tragœdia uocabatur. Mox cum e militia rediens in Icaria in

Abrumpi. penitus tolli. Acutos. mordaces: salsos: stomachum suscitantes. Obtusus. hebes. sopitus. Oblitus illis contectus dulcibus. Iucundissimum genus uitæ. ociosum secessum. Acrioribus. negociis urbanis.

AIs. admirāti Pontio q hēdecasyllabos scripsisset rñdet Secūdus se a teneris annis poeticæ studiosum fuisse: nā puerr græcā tragœdiā scripsisse: & elegos ac epigrammata ad imitationē Ciceronis: postremo uolumē hēdecasyllaborū: q a latinis: & græcis lectitari plurimū gloriatur. Meos. a me factos. Seuerus. grauis. scimus. n. Secundo in poematibus nō defuisse lasciuiā: i moribus seueritatē. Non ineptus. habilis ad studia liberalia. Xiiii. natus annos. mirr hoc ēt illis melioribus annis puerr. xiiii. annorr cōposuisse tragœdiā græcā: & si simplicē. Qualem. scripsisti bonam an malam? Tragœdia. qualiscunq; erat, tragœdia dicebatur. E militia. a Syria: ubi tribunatum militum adolescens adhuc gessit: cuius rei fit mētio ad Genitorē libro. iii. & primo ad Clæmentem.

Icaria Icaria insula iuxta Samū deserta si Strabōi credimus: quæ tñ egregia cōtinet pascua a Samiis usurpata: sic rogo celeberrima. nomen habet ab Icaro Dædali filio: quē dicunt paternæ fugæ comitē e Creta fugientē

sula uétis detineret: latinos elegos ĩ illud ipſum mare: ipſam ꝓ inſulá fçci. expertus ſum me aliqñ heroico. At hendecaſyllabis núc primũ: quorũ hic natalis: hæc cauſa é. legebant ĩ laurétino mihi Aſinii Galli libri de cóparatióe patris: & Ciceronis. incidit epigrãma Ciceróis in Tyroné ſuũ: deindé cũ meridie (erat. n. æſtas) dormiturus me recepiſſem: nec obreperet ſomnus: cœpi reputare maximos oratores hoc ſtudii genus: & ĩ oblectatióibus habuiſſe: & ĩ laude poſuiſſe. Itédi aíum: cótraq; opioné meã poſt longã deſuetudiné perq exiguo téporis mométo id ipſum quod me ad ſcribendum ſollicitauerat his uerſibus exaraui.

Cum libros Galli legerem: quibus ille parenti
Auſus de Cicerone daret palmamq; decuſq;:
Laſciuum inueni luſum Ciceronis: & illo
Spectandum ingenio: quo ſeria condidit: & quo
Humanis ſalibus: multo: uarioq; lepore
Magnorum oſtendit mentis gaudere uirorum.
Nam querit ꝙ fraude mala fruſtratus amanté
Paucula cœnato ſibi debita ſauia Tyro
Tempore nocturno ſubtraxerit. His ego lectis
Cur poſt hæc inquã noſtros celamus amores?
Nullumq; ĩ medium timidi damus? atq; fatemur
Tyroniſq; dolos: Tyronis noſſe fugaces
Blanditias: & furta nouas addentia flammas?

Tranſii ad elegos: hos quoq; nõ minus celeriter explicui. addidi alios facilitate corrupt⁹. Deinde in urbé reuerſus ſodalibus legi. ꝓbauerunt. inde

uia non ſeruata huc cecidiſſe: a qua mare Icariũ appellationé accœpit. Stephanus ãt inqt Icaria populus Aegeidis tribus. Icarus una Cycladũ iſula: uocaẽ aũt Matris: & Dolicha: & Ichthiooiſſa: ſcda ciuitas: tertia iſula iuxta mare rubrũ: cui⁹ ciuis Icarius: & fœmininũ Icaria. In illud. argumétũ elegorũ fuit Icaria inſula: & mare Icariũ. Heroico. nõ ſequéti: ſed alio longiori: qui nõ extat. Núc primũ. me exptus ſum non ꝙ ſequẽtes uerſus ſint hendecaſyllabi: ſunt. n. hexametri: ſed cũ legiſſet. M. Tulliũ oblectaꝭũ epigrámatibus cõponédis: incitatus é ad elegos: prius tñ eis heroico ꝑludẽs. Hic natalis. hæc origo: & principiũ. Laurentino. rure meo. Aſinii Galli. C. Aſinius Gallus magnus orator: niſi illũ magnitudo patris obruiſſet libros ſcripſit: in qbus eloquentiã: & doctrinã patris ſui Aſinii Pollionis: & Ciceronis cõparat: ſuperioréq; patris conaẽ oſtédere: contra eos libros defenſioné. M. Tullii ſatis eruditã cõpoſuit Claudius iperator. Dion tradit Aſiniũ Gallum paterna uſum audacia rupiſſe patientiã: cum Tyberius ambiguis rñſis: & calida cunctatione ſuſpéderet ſenatũ precantem ut ſuſciperet imperium: & in tumultu ꝓclamaſſe: aut ageret: aut deſiſteret: cum poſt obitũ Auguſti confeſtim neque agere dubitaſſet: cuius facti meminit Tranq. ſuppreſſo Galli nomine: q̃ cũ multa grauia perpeſſus eſſet tandem iuſſu Tiberii iugulatur. Euſebius in chronicis rem breuius complexus ſolum retulit diris a Tiberio ſuppliciis necatũ. Tyronem ſuum. Tullius Tyro. M. Ciceronis alumnus: & libertus ingenio quidem eleganti: & haud quaquã rerũ litterarumq; ueterum indoctus: quo ab ineunte ætate liberaliter iſtituto adminiculatore: & quaſi adminiſtratore ĩ ſtudiis uſus eſt Cicero; libros ſcripſit cõplures de uſu: & ratione linguæ latiæ. item de uariis atq; ꝓmiſcuis quæſtionibus: & præcipue pandectas ideſt ꝓmiſcua: & omnimoda cõtinẽtes libros: tris de uiſu: q̃q̃ Fabius ſuper his in ambiguo ſit. M. Tullii comentarios aptatos idé contraxit: eius familiares epiſtolas collegit: & publicauit. Patris. Aſinii Pollionis. Obreperet. ſenſim adueniret. Maximos oratores. non modo Ciceroné: & Polloné. ſed alios quoq; plæroſq; libro quinto enumerat. Hoc genus ſtudii. componendi epigrammata. In laude poſuiſſe. arbitratos rem laudabilé. Intendi. direxi ad cogitationem. Deſuetudinem. intermiſſionem pangendi carminis. Idipſum. Ciceronis carmen in Tyronem ſuum. Exaraui. compoſui: ſcripſi: tranſlatum uerbum ab aratione: qua ſulcos aratro ducimus: ſic nos ſcribendo calamo uerſus trahimus. Auſus. tanquam rem magnam. Daret palmam parenti de Cicerone. ut probaret Pollionem parentem ſuum fuiſſe doctrina: & eloquentia ſuperiorem Ciceroni. ſunt qui legant dare: quod ratione commatis recte admittitur: & ſenſum habet expeditiorem Luſum. legimus etiam uerſum. Illo. magno. Seria. ſcripta grauia. Salibus. ſcommatib⁹: urbanitatibus. Humanis. homini propriis. Lepore. uenere: ſuauitate dicendi. Magnorum. in eloquentia: & dignitate. Amantem. ſe Ciceronem. Sauia. baſia quaſi ſuauia: & ſauiare baſiare: frequens uerbum apud apuleium. Nullumque in medium timidi damus. quaſi timore correpti non publicamus omnibus noſtros luſus amorum Ciceronis exemplo. Furta. concubitus. Tranſiit ad elegos. ab exametris ad elegos componendos animum intendi. Non minus celeriter. credo melius feliciter: quia magis laudati. Facilitate corruptus. incitatus ꝙ priores facile explicuiſſem. Plura. metra. plura carminũ genera.

Afinius Gallus

Trang. locus.

Tullius Tyro.

Exarare.

Sauia.

Poetarũ furor

Multorum.ut Calui:& Catulli. Cantatur etiam.nam ſequitur nunc cithara:nunc lyra perſonatur. Latine docuit.latinas litteras ediſcere fæcit. Furioſe.ẽ alia ſcriptura glorioſe.ſume extriſecus de meis uerſiculis loquor. Furere poetas conceſſum eſt.furore quodam duci:nam Plato ueros poetas credit: q inſaniunt:unde in Syluis Statius de Lucano loquens ſcripſit Docto pectora concitatus oeſtro: & Iuuenalis trahi Nyſa:& cyrrha:&.M. Tullius pro Archia. quaſi diuino quodam ſpiritu afflari. Lucianus in laude Demoſthenis.multo inquit furore opus eſt poetis:& diuino quodam ſpiritu:niſi uolunt humiles: & obſcuri uideri. Apuleius in quarto floridorum laudans illud ſapientis uiri ſuper menſam celebre dictum: prima ĩquit cratera ad ſitim pertinet: ſecunda adhilaritatem:tertia ad uoluptatem quarta ad inſaniam: pría cratera litteratoris rudato eximit.ſecunda grammatici doctría inſtruit: tertia rhetoris eloquentia armat : quarta poetarum commentis incitat. Iudicant. uera dicunt de noſtris ſcriptis. Errant. credant hendecaſyllabos meos eſſe bonos: & ſi non ſint. Iudicent. ueris rationibus inducti cognoſcant eſſe bonos.

INcredibile. ſimili ut ſupra argumento ſcribit ad uxoré Calphurniam abſentem ſe magno ei⁹ deſiderio teneri. Inde. ob amorem : & conſuetudinem. Vigil.inſomnis:ꝙ ſit nimia cura. Diætam tuam. ubi tu de die ſolebas uerſari. Vt dicitur. ut eſt receptum in dicendi cõſuetudine. Aeger metu. affectus metu: quæ animi ægritudo eſt:metuebat enim Calphurniæ uxori ne quid mali accideret. Similis excluſo.triſtis.tanquam ab amica forib⁹ excluſus. Tormẽtis.ſolicitudinibus. Requies.uacatio curarum de te. In labore. in agendis cauſis. Solatium.requies.

RAra.Bithyni decretum miſerãt legatis ſuis in urbe agentibus: quo & accuſationem Vareni omittebant : & cauſas abolitæ accuſationis declarabant. Fonteius tamẽ Magius unus ex Bithynis non deſtitit petere in ſenatu: ut ratiões adminiſtratæ ꝓuinciæ reddere cogeretur. uerum Polyænus petiit ut res integra ad Traianum deferretur:quod a Coſſ. impetrauit: quæ dũ agebanẽ ſcribit Secundus Macrinio ſe raro interlocutum. exemplis monens interdum melius eſſe paucis:quã pluribus agere. Narrantur dico.perinde ac ſi inferret: nundum tamen pro cõperto habeo. Legatus.Polyænus. prouinciæ.Bithyniæ. Concilii.conuentus Bithynorum. Principes.primates ro. Nos. me: & Homullum. Ille idem Magius . Fonteius Magius:quem refert libro quinto pluribus contra Varenum dixiſſe. Nigrinum. aduocatum Bithynorum. Optimum. in dicendo oratorem: fuit.n. illius oratio præſſa:grauis:ornata.an potius bonis moribus. Exercet.turbat.ſolicitat:ſtimulat. Rationes.ꝓconſulatus ſui in Bithynia. Vt amicus.nõ tanquã aduocatus:quia iam rem tranſactã opinabar.

plura metra:ſi quid ocii:maxĩe ĩ itinere tẽtaui. Poſtremo placuit exẽplo multoꝵ unũ ſeparatim hendecaſyllaboꝵ uolumẽ abſoluere. nec pœnitet. Legitẽ: deſcribitẽ: cantatẽ etiã a græcis quoq;: quos latine huius libelli amor docuit:nũc cithara:nũc lyra perſonatur. Sed quid ego tam furioſe? quamquam poetis quoq; furere cõceſſum ẽ. & tamen non de meo: ſed de aliorum iudicio loquor:qui ſiue iudicant:ſiue errant: me delectãt. Vnum præcor ut poſteri quoq;: aut errent ſimiliter:aut iudicent.

C.Plinius Calphurniæ.S.

INcredibile eſt quanto deſiderio tui tenear. in cauſa amor primũ : deinde ꝙ nõ conſueuimus abeſſe:inde eſt ꝙ magnam noctiũ partẽ in imagine tua uigil exigo: inde qd' interdiu quibus horis te uiſere ſolebã ad diætam tuam ipſi me (ut uerisſime dicitur) pedes ducũt. qđ deniq; æger metu:& ſimilis excluſo a uacuo limine recedo. Vnum tẽpus his tormentis caret: quo in foro:& amicorum litibus conteror. Exiſtima tu quæ uita mea ſit : cui requies in laborẽ: in miſeria:curiſq; ſolatium.

C.Plinius Macrino.S.

RAra:& notabilis res Varẽo cõtigit:ſit licet adhuc dubia . Bithyni accuſationẽ eius ut temere ĩcohatã omiſiſſe narrãtẽ: narrantẽ dico. adeſt ꝓuinciæ legatus. attulit decretũ cõcilii ad Cæſarẽ: attulit ad multos pricipes uiros:attulit ẽt ad nos Varẽi aduocatos. Perſtat tñ ille idẽ Magius. q etiã Nigrinũ optimũ uiꝵ ꝑtinaciſſime exercet. ꝑ hunc a coſſ. poſtulabat:ut Varenus exhibere rationes cogeretẽ. Adſiſtebam Vareno:iam tantũ ut amicus: & tacere decreuerã. Nil enim tam contrariũ q̃ ſi aduocatus a Sẽatu datus defenderẽ:ut reũ: cui opus eẽt

Ne reus uideretur.ne posset iure accusari. Cõstare.optimam esse. Veros.ut Polyænum: nam ueros legatos appellat eos qui attulerant decretum abolitæ accusationis:& Magium:qui antea missus fuerat accusatum non uocat uerum legatum:quia Posteriora prioribus derogant. Contra Nigrinũ.quæ scilicet dicent contra ea:quæ nunc petit a uobis Nigrinus:ad quem missi sunt a Bithynis. Apud me.iam enim dixerat ueros Bithyniæ legatos attulisse decretum aduocatis Vareni. Ille.Nigrinus respondit. Liquere.cognitũ esse. Ex diuerso.e cõtra. Et mihi.ex diuerso liquere. Quod & melius.nobis esset.

ne reus uideretur: cum tamen finita postulatiõe Nigrini consules ad me oculos retulissent: scietis inquã constare nobis silentii nr̃i rõnem: cũ ueros legatos ꝓuinciæ audieritis cõtra Nigrinum: ad quẽ missi sunt. Ego apud me quoq; habeo decretũ ꝓuinciæ. Rursus ille põt tibi liquere. Ad hoc ego: si tibi ex diuerso liquet põt: & mihi: quod: & melius: si cã liqueret. Legatus Polyænus causas abolitæ accusatiõis exposuit: postulauitq; ne cognitiõe Cæsaris p̃iudiciũ fieret. Rñdit Magius: iterũq; Polyænus. ipse raro: & breuiter ĩterlocutus multũ ĩtra siletiũ tenui me. accœpi. n. nõ minus ĩterdũ oratoriũ eẽ tacere: q̃ dicere. atq; adeo repeto m: quibusdam capitis reis uel magis silentio: q̃ oratiõe accuratissima profuisse. mater amisso filio (quid enim prohibet: quamquam alia rõ scribendæ epistolæ fuerit de studiis disputare) libertos eius: eosdemq; cohæredes suos falsi: & ueneficii reos detulerat ad principem: iudicẽq; impetrauerat Iulium Seruianũ. defenderã reos ingenti qdẽ cœtu. erat. n. causa notissima: p̃terea utrinq; ĩgenia clarissima. Finẽ cognitioni q̃stio imposuit: quæ secundũ reos dedit. Postea mater adiit principẽ: adfirmauit se nouas ꝓbationes inuenisse. p̃cœptũ ẽ Seruiãо: ut uacaret finitã cãm retractãti: si qd noui adferret. Aderat matri Iulius Aphricãus nepos Iulii oratoris: quo audito Passienus Crispus dixit: bñ mehercule bñ: sed qd hoc tã bñ? Huius nepos iuuẽis ĩgeniosus: sꝫ parũ

Causa.huius decreti & abolitæ accusationis. Liqueret.Constaret:nam in decreto Bithynorum nulla fuit expressa causa cur Vareni accusationem abolerent: sed Polyænus legatus:qui illi interfuerat omnia exposuit in senatu: quibus moti Bithyni id decreuissent. Polyænus.de magistratu ad Polyænum scriptas epistolas testatur Seneca: fuit & Polyænus Sardianꝰ declamator sub Iulio Cæsare.item Polyænus orator macedo. lego Polyænum Prusæ domum diuo Claudio legasse: alium Polyænum ab Adriano mori adactũ. ad hæc Polyæni meminit Seneca de dote p̃legata. Polyæni epitheto Homerus Vlyssem donat tanquam multarum laudum uirum. Abolitæ: decreto sublatæ. Ne cognitione.sensus ut omnia integra Traiano reseruarentur: qui tunc senatui non intererat. Intra silentium.quod est secũdum Philostratum sermonis magister.inde cum libro sexto hoc scripsisset. retulit viii. inter primas orationis uirtutes enumerandam uideri dicendi moderationẽ: tacere autem in iudicio quartã uirtutem percœpisse.quare subiunxit Secũdus non minus oratorium esse tacere q̃ dicere. nã cum orator sit uir bonus dicendi peritus: sequitur ut & tacendi gnarus sit. Studiis.artificio dicendi. Falsi.testamenti. Reos detulerat.accusauerat. Iulium Seruianum. Summæ authoritatis uirum. Cœtu. corona auditorum. Notissima. hinc multi auditum cõuenerant. Vtrinque.ad patrocinium utriusque partis. Ingenia clarissima.summi in eloquentia oratores. Quæstio.seruorum tortura. Dedit.fuit. Secundum reos. in fauorem reorum. Vacaret.operam præstaret: ocium accommodaret. Retractanti. matri

Polyænꝰ

recognoscenti. Iulii oratoris.qui:& ipse Aphricanus cognominatus erat:& quem uidisse testatur Fabius:fuit autem concitatus orator:sed in cura uerborum & compositione nimius:nonnunquam longior: & translationibus parum modicus.hic est ille Aphricanus cuius in opinata insigniter sentẽtia apud Neronem de morte matris profertur.rogant te Cæsar Galliæ tuæ:ut felicitatem suam fortiter feras. Passienus Crispus.bis consul & orator insignis: Agrippinæ matrimonio:& Nerõe priuigno clarior:moriẽs amplissimam Neroni hæreditatem reliquit:cum tamẽ dicere cœperat statim fuga fiebat ad epilogum: nõ tam bene declamauit: q̃ causas ægit:non tam bene suasorias:q̃ iudiciales controuersias dixit. testatur Seneca hoc se nouisse subtilius nihil in omnibꝰ rebus: sed maxime distinguendis & curandis uitiis. uir quidem eloquentissimus: & sui temporis primus orator: quamuis idem Seneca alibi aridum more suo notet:eius insignes orationes pro Voluseno Catulo Fabius tradit se puero circumlatas. Eusebius in augusto Passienus inquit pater declamator insignis diem obiit pater ĩquam illius Passieni Crispi:qui cum audiuisset Iulium Aphricanum dicentem laudauerat his uerbis actionem eius:bene mehercule be-

Iulius Aphricãus

Passienꝰ Crispus.

ne dixisti:sed quid opus fuerat hoc tam bene dicere:cum id causa nõ exigeret. Huius Nepos.ergo nepos huius Iulii Aphricani:eiusdem nominis:cuius fuerat auus: nam repetit ꝙ iam dixerat ad maiorem declarationem: quia quædam interposuerat. Callidus:astutus:exercitatus. uersutia. enim:& astutia plurimum oratori confert. Assignatum. datum a iudice. Verbum.paucula:usitato dicendi modo. uerbum ex legibus accipiendum est tam legum sententia q̃ ex uerbis secundum Vlp. de uerborum sig.

Diu longa oratione. Respondissem. ironice dictum. Quo.dicto. Noua.insperata.inexpectata audientibus. Ad sensum.laudem al's consecutum. Agendo. dicendo totam causam. Non agẽdo.sed paucis iocando. Exceptum. admissum tanquam optimum.Hactenus.breuiter interloquendo. Suspensus. anxius. Ille. quo prĩceps causam cognoscet.Laborem. agendi.

ET. gaudet amicicia inter Priscum.& Saturninum: quẽ hortatᷓ ad se reuerti. Gratias ægi. ꝙ tecum bene conueniret. In uicem. dum alter alteri deseruit. Ipsum tempus cum indies magis uestras uirtutes cognoueritis. Si tamen.duas lites habebat Saturninus inter manus: quarum alteram beneficio iudicis alteram sua diligentia.breui sperabat componere. Istic in municipio tuo.Nos.Romam.

QVæris.Fuscum monet ut in secessu græca in latium: nostra in græciam trãsferat: esse enim optimum studendi genus:cum ad imitationem bonorum de eisdem contendimus: cõsulit ut quæ legerit: repetat: interdum oratoris studia ĩtermittat: & se ad historiam uel poeticam conuertat:qua non modo facultas: sed remissio & laus

Græca i græcum

comparatur. Ex græco in latinum uertere.uertere græca in latinum ueteres nostri oratores optimum iudicabant. id se L. Crassus in illis Ciceronis de oratore libris dicit factitasse:id Cicero sua ipsa persona frequẽtissime præcipit: quinetiam libros Platonis atq; Xenophõtis edidit hoc genere translatos.Marco id Messallæ placuit:multæque sunt ab eo scriptæ ad hũc modum orationes: adeo ut etiam cum illa Hyperidis pro Phime: difficillima romanis subtilitate contenderet: & manifesta est exercitationis huiusce ratio: nam & rerum copia græci authores abundant: & plurimum artis in eloquentiam intulerũt: & hoꝝ scripta transferentibꝰ uerbis uti optimis licet. Tranq. ꝑter Fabiũ inqt. cõsueuerũt magistri dicẽdi iterdũ græcorũ scripta cõuertere.

Latina i græcum.

Ex latio uertereᷓ i græcũ.cui rei assentitᷓ Quĩtiliãus his uerbis.sed ẽt illa ex latinis cõuersio mľtũ cõtulerit. nã ex utroq; copia

callidus cũ multa dixisset:assignatũq; tẽpus ĩplesset:rogo ĩquit Seruiãe pmittas unũ uerbũ adiicere.tum ego cũ oẽs me ut diu responsuꝝ intuerentur: respondissem inquam: si unũ illud uerbum Aphricanus adiecisset:in quo non dubito oĩa noua fuisse.non facile me repeto tantũ adsensum in agendo consecutũ:quantũ tunc nõ agendo.similiter nũc: & ꝓbatũ: & exceptũ est:ꝙ ꝓ Vareno hactenus nõ tacui.Consules ut Polyænus postulabat:oĩa integra prĩcipi seruauerũt:cuius cognitionẽ suspensus ex ꝑecto. nã dies ille nobis ꝓ Vareno:aut securitatẽ:& ociũ dabit:aut ĩtermissuꝫ laborem renouata solicitudine iniunget.

C.Plinius Saturnino.S.

ET proxĩe prisco nostro: & rursus: qͣ ita iussisti gratias ægi:libẽtissime qdẽ. ẽ.n. periucũdũ ꝙ uiri optimi: uiriq; amicissimi adeo cohæsistis: ut inuicẽ uos obligari putetis.nã ille quoq; ꝑcipuã se uoluptatẽ ex amicitia tua capere ꝓfiteᷓ:certatq; tecũ honestissimo certamine mutuæ charitatis:quã ipsum tẽpus augebit. te negociis distineri ob hoc moleste fero: ꝙ deseruire studiis nõ potes. Si tamẽ alteram litem ꝑ iudicẽ;alterã ut ais tu ipse finieris: ĩcipies primũ istic ocio frui: deinde satiatus ad nos reuerti.

C.Plinius Prisco,S.

EXprimere nõ possum q̃ iucundũ sit mihi ꝙ Saturninus nᷓ summas tibi apud me grãs aliis sup alias eplĩs ægit. Perge ut cœpisti: uirumq; optimũ q̃ familiarissime diliges: magnã uoluptatẽ ex amicicia eiꝰ pcœpturꝰ: nec ad breue tẽpus.nã cũ oibus uirtutibꝰ abũdat: tũ hac ꝑcipue:ꝙ hẽt maximã ĩ amore constantiam.

C.Plinius Cornelio Fusco.S.

QVæris quẽadmodũ ĩ secessu:quo iã diu frueris putẽ te studere oporterẽ. Vtile mihi primũ & multis ꝑcipue erit: uľ ex græco ĩ latinũ:uel ex latino uertere ĩ græcũ:quo

genere exercitationis proprietas: splendorq; uerborum: copia figuraꝝ: uis explicandi. præterea imitatione optimorum similia inueniendi facultas paratur: simul quæ legenté fefellissent: trãsferentem fugere nõ possunt. intelligétia ex hoc: & iudiciũ acquirit. nihil obfuerit q legeris hactenus ut rem: argumentũq; teneas: quasi æmulum scribere: lectisq; cõferre: ac sedulo pensitare: qd tu: qd ille cõmodius: magna gratulatio si nõ nulla: tum magnus pudor si cuncta ille melius. licebit interdũ: & notissima eligere: & certare cũ electis. Audax hæc: nõ tamen improba: qa secreta cõtétio. quãquam multos uidemus eiusmodi certamina sibi cũ multa laude sumpsisse: quosq; subsequi satis habebant: dũ nõ desperãt; antecessisse. poteris & q̃ dixeris post obliuioné retractare: multa retinere plura trãsire: alia interscribere: alia rescribere. laboriosum istud: & tedio plenũ: sed difficultate ipsa fructuosum: recalescere ex integro: & resumere impetum fractum: omissumque: postremo noua uelut membra peracto corpori intexere: nec tamen priora turbare. Scio nunc tibi esse præcipuum studium orandi: sed non ideo semper pugnacem hunc: & quasi bellatorium stilum suaserim. Vt enim terræ uariis: mutatisque sæminibus: ita ingenia nostra nunc hac: nunc illa meditatione recoluntur. Volo interdum aliquem ex historia locum apprehendas

& facilitas maxime uenit. Splendor uerborum. translata uerba opportune: quæ splendoris multũ afferunt orationi: transferendo enim assequimur: ut optimis uerbis utamur: & nõ modo usitata: sed etiam quædam imitanda exprimamus: quæ noua nostris sint dummodo idonea: hæc M. Tullius de oratore. Copia figurarum. quæ transferentibus excogitanda est: nam figuras: quibus maxime ornaẽ oratio: multas: & uarias excogitandi etiam necessitas quædam est: quia plærunq; a græcis romana dissentiũt. Vis explicandi. potétia dicendi quod intenderis. Optimoꝝ. optima enim semper imitanda. Fefellissent. latere potuissent. ubiq; præceptoré suũ sequitur dicentem super hoc: q authores maximi diligentius cognoscunẽ: nõ enim scripta lectione secura trãscurrimus: sed tractamus singula: & necessario introspicimus. Intelligentia. maior cognitio. Hoc. transferendo. Hactenus. ad hunc finem. Quasi æmulũ scribere. neq; ego inquit paraphrasim esse interpretationé tantum uolo: sed circa eosdem sensus certamen atq; æmulationé: itaq; ab illis dissentio: qui uertere orationẽs latinas uetãt: quia optimis occupati: quicquid aliter dixerimus necesse sit esse deterius: nam neq; semper desperandum est aliquid illis: quæ dicta sunt melius posse reperiri: neq; adeo ieiunam ac pauperem naturæ eloquentiã fæcit: ut una de re benedici nisi semel non possit. Ille. quem æmularis. Commodius. melius dixerit is. Nonnulla. aliqua tãtum commodiora. Ille. dixerit. Melius. quam tu. Certare cum electis. sicut Brutum legimus Composuisse defensionem Milonis ad æmulationem Ciceronis. Non improba. decora. Secreta. soli scribenti cognita. Multos. dixit Sextius contra M. Tullii orationem pro se habitam: proinde Caligula solebat prosperis oratorum actionibus rescribere: & magnorum in senatu reorum accusatiões: defensionesq; meditari. Subsequi. illorum uestigiis inhærere. Non desperant. ducuntur in spẽ. Antecessisse: superasse. Retractare. emendare: retractatio pars studiorum longe utilissima: neq; enim sine causa creditum est stilum non minus agere cum delet: huius autem operis est adiicere: detrahere: mutare: sed facilius in iis simplexque iudicium: quæ repellenda uel deiicienda sunt. premere uero tumentia: humilia extollere: exultantia coercere: duplicis ẽ operæ: nam & damnanda sunt quæ placuerant: & inuenienda quæ fugerant: nec dubium est optimum esse emendandi genus: si scripta in aliquod tempus reponantur: ut ad ea post interuallum uelut noua: atque aliena redeamus. Emẽdatõ
Transire. omittere. Interscribere. inducere: inserere: membra (ut mox dicet) intexere. Rescribere. mutare. Difficultate fructuosum. ipsa denique secundum rhetores utilissima est exercitationi difficultas. Recalescere. intentionem renouare. Membra. Clausulas: partes. Corpori. operi. Priora. ut illa intersita conueniant præcedentibus: & sequentibus. Pugnacem. iudicialem. Bellatoriũ. concertatorium: forensem. alitur enim atque enitescit uelut pabulo lætiore facundia: & assidua concertationum asperitate fatigata renouatur. Meditatione. studio. Recoluntur. expoliuntur: nouantur. Ex historia locum. qua propter inquit Fabius historiæ nonnunquam ubertas in aliqua exercendi stili parte ponenda est. Locum. non tam cõmunes locos intelligit: qui omnino diligenter tractandi sunt ab oratore: & magnam abundantiam suggerunt: quam partem historiæ: ut de paucis multa benedicamus: & quæ natura sunt contracta diffundamus: & uoluptatem expositis demus.

Epistolam.qua figuratam dicẽdi attenuatam comparabimus. Poeticæ descriptionis.dixerat de quadã sua oratione loquens: descriptiones locorum: quæ in hoc libro frequentiores erunt non historice tantum:sed prope poetice prosequi fas est.M.Tullius in oratore poeta oratori finitimus est: numeris astrictior paulo:uerborum autẽ licentia uberior:multis uero ornandi generibus socius ac pene par: in hoc quidem certe prope idem:nullis ut terminis circumscribat ius suum:quo minus ei liceat eadem illa facultate:& copia uagari qua uelit. Pressus.attenuatus:succinctus. Petitur.comparatur. Remitti.recreari.nec carmine quidem ludere contrarium fuerit:sicut athletæ remissa quibusdam temporibus ciborum atque exercitationum certa necessitate.ocio & iucundioribus epulis reficiuntur. Continuo ac lõgo.operi aliquo metrorum immenso.nã adolescentes non debent nimium in falsa rerum imagine detineri:& inanibus simulachris: ne uerum solem cum oportuerit reformident. Arguto. epigrammatico: in quo argutiæ: & sales expetuntur. Apte.modo fiat opportune. Distinguit.intermittit: seperat: amouet. Quantaslibet. maximas. Lusus uocantur. Martialis subinde sua epigrammata lusus: & iocos uocat:quia circa leuiora consistant.

Hi lusus.scriptores epigrãmatum. Seria.authores rerum grauium: ut philosophiæ:historiarum: orationum. Vt laus. ordo est.sic decet ingenium hominum flecti:& reliqua. Mollis. quæ tenella. Si sequatur doctos digitos.si ab artifice docto elaboretur. sic.M. Tullius de orato:re dixit orationem sicut mollissimam cæram ad nostrum arbitrium formamus: & fingimus: & Ouidius decimo metamorphoseos: ut hymetia sole Cæra remollescit: tractataque pollice multas Flectitur in facies: ipsoque fit utilis usu. Iuuenalis sexto satyra. Exigite ut mores teneros ceu pollice ducat:Vt si quis cæra uultum facit:& antea Persius dixerat.Et premitur ratione animus:uincique laborat. Artificemque tuo ducit sub pollice uultum. In formet.Martem.formam:& imaginem Martis sumat. Puerum. Cupidinem. Ingenium flecti.uolui in quascunque partes. Non rigidas. humaniores. Mobilitate.mutatione. Summi uiri. extremæ fortunæ ut imperatorum quidam: & multi grauissimi:ꝓ Mart.Gellius: Apuleius in apologia testantur: nam & Plato(ut alios omittam)uersibus lusit. Exercebãt. utilitatis gratia. Delectabant.uoluptatem capiebant:& ocium suum oblectabant. Intendatur.acuatur: suscitetur. Recipiunt amores. per hæc monstratur materia in qua uersantur epigrammata. Vrbanitatem.gustum urbis:scomma. In uita.circa uiuendi modum:hinc Martialis libro decimo tale genus scribendi probans supra fabulosa scribit:Non hic centauros: non Gorgonas: Arpyasque Inuenies: hominem pagina nostra sapit.idest memorat:quæ ad uitam humanam faciunt. In causis uersantur. tractant aliquando pertinentia ad causas forenses: ut illud Martialis acutissime simul: & facetissime dictum de tribus capellis. Metri.syllabarum certa mensura. Soluta oratione prorsa metro soluta:& libera. Lætamur.ꝙ non astringimur metri necessitate. Scribimus libentius. idest prorsam.ordo est:& illa utilitas inest:ꝙ libentius scribimus:id ꝙ comparatio ostendit esse facilius. Quæ scribẽda

Epigrammatum materia.

Volo epistolam diligentius scribas. uolo carmina. nam sæpe in oratione quoq; nõ historicæ modo:sed ꝓpe poeticæ descriptionis necessitas incidit.& pressius sermo:putusq; ex epistolis petitur: fas est: & carmine remitti:non dico continuo: & longo(id enim perfici nisi in ocio non potest)sed hoc arguto: & breui: quod apte quãtaslibet occupationes:curasq; distinguit:lusus uocãtur:sed hi lusus non minorem interdum gloriam q̃ seria consequũtur. atque adeo(cur enim te ad uersus non uersibus exhorter)

Vt laus est ceræ mollis:cedensq; sequatur:
Si doctos digitos:iussaq; fingat opus:
Et nunc informet martem:castamue Mineruã:
Nunc Venerem effingat: nunc ueneris puerũ:
Vtq; sacri fontes non sola incendia sistunt:
Sæpe etiam flores:uernaq; prata iuuant:
Sic hominum flecti ingenium:duciq; per artes
Non rigidas docta mobilitate decet.

Itaq; summi oratores:summi etiam uiri sic se:aut exercebant:aut delectabant:imo delectabãt:exercebantq;. nam mirum est ut his opusculis animus intendatur: remittatur. recipiunt amores: odia:iras:misericordiam: urbãitatem: omnia denique:quæ in uita:atq; etiam in foro: causisq; uersantur. Inest his quoq; eadem:quæ aliis carminibus utilitas: ꝙ metri necessitate deuincti soluta oratione lætamur: & qđ facilius esse cõparatio: ostendit:libentius scribimus.Habes plura etiam fortasse quã requirebas.Vnũ tñ omisi:non enim dixi q̃ legenda arbitrarer:quãquã dixi: cũ dicerẽ quæ scribenda. tu memineris sui cuiusq; generis

scilicet optima. Eligere. secernere meliores: ego inquit Fabius optimos quidem: & statim: & semper legendos censeo. Seneca ad Lucillum. probatos semper lege: & si quando ad alios diuerti libuerit: ad priores redi. hoc latius. M. Tullius secundo de oratore complexus est: quæ maxime tradit excellunt imitanda sunt: & diligentissime persequenda: tum accedat exercitatio: qua illum quem elegerit imitando effingat: atq; ita q̃ maxime exprimat. Non multa. non omnes bibliothecas excutiendas: multorũ enim authorum lectio: & omnis generis uoluminum habet aliquod uagum: & instabile: certis ingentis immorari: & innutriri oportet. distrahit animum librorum multitudo: & fastidientis stomachi est multa degustare. Hi. authores ꝓbati. Prouocatum. examinatum: iudicatum: cognitũ. nam causæ sæpius prouocatæ melius intelliguntur. prouocare significat appellare: & indifferenter ponitur. M. Tullius. cum alter ad senatum prouocasset: alter uero appellasset tribunos. Tacitus. auxit patrum honorem statuendo: ut qui a priuatis iudicib⁹ prouocassent: eiusdem pecuniæ periculũ facerent: cuius ii. qui imperatorẽ appellauere. sic Iurisconsultus. ff. xlviiii. de appellationibus: sic Plinius in præfatione naturalis historiæ. prouocare item significat lacessere: Columella. plærisq; tamen in tantum prouocant: ut curuata: & præcipitata per iugum nequeant terram attingere. quidam tamen non prouocatum: legunt: sed prouulgatum: id est proculcatũ: & tritum est. Alioquin. præterea. Ex his. quæ te monui scribẽda. Preoocare

authores diligenter eligere. aiunt enim multum legendum esse: non multa. qui sint hi: adeo notũ: prouocatumq; est: ut demonstratiõe non egeãt. & alioquin tam immodice epistolam extendi: ut dum tibi quem admodũ studere debeas suadeo: studendi tempus abstulerim. Quin ergo pugillares resumis: & aliquod ex his: uel istud ipsum quod cœperas scribis. Vale.

C. Plinius Macrino. S.

QVia ipse cũ pria cognoui iungere extrema quasi auulsa cupio: te quoq; existio uelle de Vareno: & Bithynis reliqua cognoscere. Acta causa hinc a polyæno: inde a Magio. finitis actionibus Cæsar neutra inquit pars de mora queretur. erit mihi curæ explorare prouinciæ uoluntatem. multum interim Varenus tulit: & enim q̃ dubium est an merito accusetur: qui quo nomine accusetur incertum ẽ. superest: ne rursus ꝓuinciæ quod damnasse dicit placeat: agatq; pœnitentiam pœnitentiæ suæ. Vale.

C. Plinius Fabato Prosocero. S.

MIraris quod Hermes libertus meus hæreditarios agros: quos ego iusseram ꝓscribi nõ expectata auctione ꝓ meo quincũce

QVia. Macrinum paucis docet quem finem habuerit Traiani cognitio de Vareno: & Bithynis. Iungere extrema. prioribus: nam pauloante scripserat ad eundem in causa Vareni. Auulsa. nisi coniungantur. Hinc. quia Polyænus quãuis Bithynorum legatorum unus: tamen decreto prouincialiũ nixus arbitrabatur desistendũ ab accusatiõe Vareni. De mora. quia intendebat cognoscere a conuentu Bithynorum an decreuissent ut Vareni accusationem persequerentur. Explorare. diligenter inquirere. Prouinciæ. Bithyniæ. Multum tulit. magnam commendationem est consecutus. Quo nomine. quo accusante: nam iam Bithyni remiserant accusationem: & tamen Magius perstabat illorum nomine: an magis: qua causa. Placeat prouinciæ. accusare illum. Agatq; pœnitentiam. & neque agat pœnitentiam pœnitentiæ suæ: idest: neq; reuocet illud decretũ: quo pœnituit Varenum accusasse.

MIraris. Succẽsenti Fabato prosocero: quod Hermes minori precio Corœliæ uendidisset agros hæreditarios respondet Secundus id factum ex sententia sua cum pluribus causis illam diligat. Hermes. Hermetem longo carmine Mart. extollit. alterius medici libro. x. meminit. Proscribi. exponi uenales: hinc proscriptus seruus. aliquando etiam proscribi est in exilium mitti: quia publice in tabella scripti exponebantur: apud Tacitum significat proponi: & prætendi cum narrat lib. xi. frustra Armenium proscribi: at præscribere interdum est iubere: ut Cæsar non ad alterius ꝑscriptum: sed ad suum arbitrium imperare consueuerat: interdum prohibere. Quintilianus in declamationibus. accusator præscribit: quod bis de eadẽ re agere nõ licet: & præscriptio secundũ iurisconsultos est quoddã ius extempore congruens: authoritate legũ uim capiens: pœnam negligentibus inferens: & litibus finem imponens. differt autem præscriptio & usu capio: quoniam hæc est in rebus mobilibus: & se mouentibus: illa uero in immobilibus: & iuribus incorporalibus. lege plura de præscriptione apud Fabium: & Plut. in problematibus. Auctione. i. publico uenditiõe: aucto gradatim ab emptoribus precio: cum res proponitur plus offerenti. Meo quincunce. semisse minus uncia: quæ pars peruenit ad me.

Hermes. Proscribi. Præscribere. Præscriptio.

Addixerit.uendiderit. Septingentis milibus.nummum.i.ſeptingentis ſextertiis. Tanto magis. ꝙ uil
li precio uendiderit. Ratum ſeruem.confirmẽ pro rato habeam. Celſus.ff.xxi. titulo de exceptiõe rei
uenditæ:ſi quis inquit rem meam uendiderit minoris q̃ ei mandaui uidetur alienata. Probatũ.utilau-
dari factum meũ. Seceerno.diuido:ſeparo:nõ ſimul cum illorum partibus mea uendiderim. Maiore
officio.iure amiciciæ quæ eſt mihi cum Corœlia:maius.n.amiciciæ uinculũ q̃ hæreditatis. Sacroſan-
cta:uenerabilis tanquam res diuina:& deo conſecrata.uide in primo Corœlii Rufi obitũ: & cum ſecũ-
do amiciciam. Minutio Fuſco. in uetu-
ſto codice habetur Milinio Fuſco. Vete-
ra iura.antiqua uincula amiciciæ. Filio.
Circẽſes Fuſci. Ludis meis.Circenſibus:quos præ
p Præto- tor edidi: nã Iuuenalis docet prætores da-
rem re ſolitos Circenſes . Interea megaleſiacæ
ſpectacula mappæ Idæũ ſolemne colunt:
ſimiliſque triumpho Prædo caballorum
prætor ſedet : & Martialis in Proculeiam
ſcribens:prætor inquit maritus tuus ergo
erat:diſſidium cum eo fæciſti cum purpu-
ra megaleſis fuiſſet conſtatura centummi
libus : & populare ſacrum bis milia dena
tuliſſet. Præſederit.præſes fuerit: & fa-
ciendos curauerit.Hæc.Corœlia.Iſtic.Cõ-
muni.Larium noſtrum.lacum iuxta patri
am noſtram Comũ. Maternis: paterniſ-
que.quæ i agro Comenſi tenuit. Paternis.
relictis a patre naturali:uel adoptiuo: ſiue
ab utriſque.nã duos patres habuit Secun-
dus. Corœliæ. quãuis mihi amiciſſimæ.
Iſta.erant. Ei.Corœliæ. Tulit.ad Co-
rœliam. Adiceret.uenderet. Meis mori
bus.meo conſenſu.liberaliter. Licuit.ſi-
ne illis uendere. Exemplũ meũ. ut & ipſi
uendant ſuam portionẽ Corœliæ. Ea-
dem iura.paria amiciciæ quæ mihi cũ illã
uincula ſunt.fuit amicicia. æſtimaui ami-
ciciã:quã utilitati præpoſui.

ibellum. annotauimus libellos
ſignificare:quas nunc ſupplica
Libellus tiones uocant.libellus in ſuper
pro accuſatione ſiue defenſio-
ne ſcripta breuibus: & per capita rerum
apud Fabium accipitur : hunc igitur a ſe
formatũ Minutio mittit:quo eius amicus
uteretur:iocaturque quod quædam ſuper
indidiſſet: & præſſa: & exilia: ſe uereri di-
cens ne tanquam tumidus notaretur : re-
poſcitque uiaticum pro curſore miſſo.
Nobis.ueris amicis:quibus omnia ſunt cõ
munia. Diſperdendi.deſtruendi:& opti-
ma delendi. Vtiq; diſperdendi. ſane tem-
pus habes inuertendi illum:facilius.n.cor
rũpũtur bona:q̃ expoliuntur.υμεις καρ
αει ισχνοι.i.uos.n.ſemper tenues. nam
ισχνον eſt humile dicendi genus. Opti
ma.grandia elata:tonantia. Detrahitis.
ab alienis ſcriptis tanq̃ tumida : & nimiũ
inflata. Boni conſulã.bonũ iudicabo:ſecundũ Fabiũ libro primo rariſſimus hic dicendi modus quã-
Cõſulere uis elegantiſſimus.Columella tamẽ in præfatione cultus ortorũ:qcquid inquit eſt iſtud:quod lucubra-
boni. uimus:ideo propriã laudẽ ſibi non uendicat:ut boni conſulat:ſi nõ ſit dedecori pri⁹ editus a me ſcripto-

ſeptingentis milibus Corœliæ addixerit:adiicis
poſſe eos nongentis milibus uenire : ac tanto ma
gis quæris:an quod geſſit: ratũ ſeruem. Ego ue-
ro ſeruo:quibus ex cauſis accipe.cupio enim : &
tibi probatũ:& cohæredibus meis excuſatũ eſſe:
ꝙ me ab illis maiore officio iubente ſecerno. Co
rœliã enim ſumma reuerẽtia diligo : Primũ ut ſo
rorẽ Corœli Rufi : cuius mihi mẽoria ſacroſan-
cta ẽ:deĩde ut matri meæ familiatiſſimã. ſunt mi
hi:& cũ marito eius Minutio Fuſco optimo uiro
uetera iura:fuerũt:& cũ filio maxima:adeo qui-
dem ut ꝑtore me ludis meis ꝑſederit. Hæc cũ ꝓ-
xime iſtic fui indicauit mihi cupere ſe aliquid cir
ca lariũ noſtrũ poſſidere . Ego illi ex ꝑdiis meis:
quod uellet:& quanti uellet obtuli:exceptis ma
ternis:paterniſq;:his enim cedere ne Corœliæ q-
dem poſſum. Igit̃ cũ obueniſſet mihi hæreditas ĩ
qua prædia iſta:ſcripſi ei uenalia futura.has epi-
ſtolas Hermes tulit:exigẽtiq; ut ſtatim portionẽ
meã ſibi addiceret : paruit . Vides q̃ ratũ habere
debeã:ꝙ libertus meus meis moribus geſſit. Su-
pereſt ut cohæredes æquo animo ferãt : ſepara-
tim me uendidiſſe:quod mihi licuit omnino uen
dere. Nec uero coguntur imitari meum exem-
plum. non enim illis eadem cum Corœlia iura.
Poſſunt ergo ĩtueri utilitatem ſuam:pro qua mi-
hi fuit amicicia. Vale.

C.Plinius Minutio.S.

ibellũ formatũ a me ſicut exegeras:quo
amicus tuus:ĩmo noſter:qd nõ enim cõe
nobis:ſi res poſceret: uteretur: miſi tibi
ideo tardius:ne tẽpus emẽdandi eũ:ideſt diſper-
dendi haberes . habebis tñ an emendandi neſcio:
utique diſperdendi. υμεις καρα ει ισχνοι optima
queq; detrahitis. qđ ſi feceris boni cõſulã. Poſtea

rum monumentis. Vt meis.cum tamen tua sint:quia tibi donaui:sed si nihil illis fueris usus: opportune in his optimis & grandioribus in aliquam rem nostram utar. Beneficio fastidii tui. quæ tu.tanquã turgida fastidisti cedent mihi beneficio. Laudabor.a doctoribus te. Vt in eo.sensus est.ut quoq; inuenies in eo ꝙ arbitrabar annotatum iri a te ueluti nimium elatum: aliud annotatum ꝙ erat exile & pressum. Et explicitum aliter idest attenuata figura expressum. Suprascripto. ex suprascriptione nostra.Tumidius.ꝙ uicio datur.credo hunc Minutium fuisse: quem suppressꝰ nomine octauo ad Lupercum scribens damnat. dixi inquit de quodam oratore sæculi nostri recto quidem & sano:sed parum grandi. Sonantius:& elatius: quam tu soleas dicere: debet autem orator erigi: attolli: interdum etiam efferuescere: efferri. nihil enim magis eloquentiam quam ancipitia commendant: & plurimum refert reprehendenda annotes an insignia: multi aduertunt ꝙ eminet: & extat: sed acri intentione iudicandum est immodicum sit an grande: altum: an enorme. Torqueres. te uexares optima tanquam immania notando. Addere. suprascribere. Humilius.ꝙ dicendi genus uituperandum: nam præssius & exilius interdum laudatur. Rectius. melius existimatum sed falso. Tenuitatem. stilum attenuatum.

enim illis ex aliqua occasione ut meis utar: & beneficio fastidii tui ipẽ laudabor:ut in eo quod annotandum annotatum quoq; inuenies: & suprascripto aliter explicitum. Nam cu3 suspicarer futurum ut tibi tumidius uideretur: quod est sonãtius:& elatius:non alienum existimaui:ne te torqueres:addere statim p̃ssius quodda3: & exilius: uel potius humilius:& peius: uestro tamen iudicio rectius.Cur.n. non usquequaq; tenuitaté uestrã insequar:exagitéq;:ut inter istas occupationes aliquid aliquãdo rideres? illud serio. uide:ut mihi uiaticum reddas: quod impẽdi data opera cursore dimisso.næ tu cũ hoc legeris nõ ptes: sed totũ libellu3 improbabis:negabisq; id ullius p̃cii esse:cuius precium reposceris. Vale.

C.Plinius Feroci.S.

EAdé epistola:& nõ studere te: & studere significat.ænigmata loquor? ita plãe:donec distinctius:qđ sentio:enunciem. Negas eni te studere:sed é tam polita:ꝙ nisi a studẽte nõ pôt scribi:aut es tu sup omnes beatus:si talia per desidiam:& ocium perficis. Vale.

C.Plinius Corœliæ.S.

TV quidẽ honestissime: ꝙ tã impense: & rogas.& exigis:ut accipi iubeã a te præciũ agrorum:nõ ex septingẽtis milibus: quanti illos a liberto meo:sed ex nongentis:quã ti a publicãis parté uigesimã emisti. Inuicé ego: & rogo: & exigo:ut non solũ quid te: uerũetiam qd me deceat aspicias.patiaris me ĩ hoc uno tibi

Occupationes. urbanas: cum enim Secundus scripsit aberat ab urbe. Vide.scito: intellige. Viaticum. impensam itineris. Cursore dimisso. tabellario ad te misso. cursor est qui pedibus celeriter litteras defert. Alexandrum scribit Lampridius cursorem nunquam nisi seruum suum fæcisse: dicebat enim ingenuum currere nisi in sacro certamine non debere:& Paulus.ff.xxxii. cursores in familia recenset. Aelius Verus suos cursores nominibus uentorum appellabat: & exemplo cupidinum alas apponebat: Papyrio Cursori cognomen inditum a præcipua pedum pernicitate: & ꝙ uictorem cursu omnium ætatis suæ fuisse ferunt. Næ. certe. affirmantis est: & ideo cum diphthongo scribeñ. Partes. elata membra & sonantia. Precium.uiaticum.

Cursor

EAdem. habet hoc Secundi epistola: ut quo longior eo eruditior: quo breuior eo argutior: tali nunc ostendit Iulium Ferocem elegantissimam & politissimam epistolam scripsisse. Aenigmata.obscuras quæstiones.αἰνιττω enim in parabolis & obscure loquor.ueteres rõani ænigmata scirpos appellauere.aliquando oratori cõ ueniunt:sed poetæ sæpius. Negas.legimus etiam negat.ut respiciat:tua epistola.

TV.remittit ducenta sextertia Corœliæ uolenti Secundo tradere pro qncũce hæreditatis nõgenta:quanti uigesimam parté eiusdẽ emerat a publicanis. Honestissime facis. Liberto. Hermete. A publicanis.ab his qui uectigalia publica redimunt:& rẽ publicã tractant: nã siue qs uerbi gratia frumẽtũ & alias reip.res necessarias trãsportãdas:siue decimas ac uigesimas redemisset:siue testamẽta q reip.relinqbant:siue quo uis modo uectigalia & alios populi redditus exigẽdos certo p̃cio cõduxisset is publicãus dicebat. Caius de sig.uer.q uectigal populi ro.cõductũ habet publicanũ appellamus:nã publica appellatio in cõpluribus causis ad populũ Ro.respicit. Vlp.de publicanis.publicani inqt sunt qui publico fruunt:nã inde nomen habent:siue fisco uectigal pendant: uel etiã

Publicãus.

tributum consequantur:& omnes qui aliquid a fisco conducunt recte appellantur publicani.Paulus ibidem.publicani dicuntur:qui publica uectigalia habent conducta. Eodem.amico.

REquirens.exponit Saturnino postulanti quid ageret: monetq; remp.curare esse honestissimam rem:ac Priscum gaudet officiorum memorem. Distringor. occupor. detineor. Officio. incertum quo. Amicis deseruio. in agendis causis. Rectius. quia optima philosophiæ pars est agere negocium publicum:exercere iustitiam:amicis deseruire: & tempora nostra reipubli. impartiri. Beatius. iucundius.

eodē aīo repugnare:quo ī omnibus obseq soleo.

C.Plinius Saturnino.S.

REquiris qd agā:q̄ nosti.distringor officio.amicis deseruio. studeo interdū:qđ nō interdū:sed solū: semperq; facere:nō audeo dicer̄ rectius:certe beatius erat. te omnia alia quā q̄ uelles ager̄ moleste ferrē:nisi ea q̄ agis essent honestissima.nā:& reip.suæ negocia curare: & disceptare īter amicos laude dignissimū ē. Prisci nostri cōtuberniū iucundū tibi futurū sciebam.noueram simplicitatē eius:noueram comitatem.eundem esse:quod minus notam:gratissimum experior:cum tam iucunde officiorum nostrorum meminisse cum scribas. Vale.

C.Plinius Fabato Prosocero.S.

CAlestriū Tyronē familiarissime diligo:& priuatis mihi:& publicis necessitudinibus implicitū. simul militauimus:simul quæstores Cæsaris fuimus. Ille. me in tribunatu liberorū iure p̄cessit: Ego illū in p̄tura sum consecutus:cū mihi Cæsar annum remisisset.ego in uillas eius sæpesecessi : ille in domo mea sæpe conualuit.hic nunc proconsule prouinciam Bethycam per Ticinum est petiturus. Spero : imo confido facile me impetraturum ex itinere deflectat ad te:si uoles uindicta liberare:quos proxime īter amicos manumisisti. Nihil ē quod uerearis ne sit hoc illi molestum : cui orbem terrarum

Reip.suæ.patriæ suæ: erat enim in municipio suo Saturninus. Disceptare.decernere : iudicare. Officiorum nostrorum. beneficiorum suscœptorum a nobis.

CAlestrium. causas explicat ueteris amiciciæ cum Tyrone pro consule : ut proficiscentem in prouinciam non uereatur Fabatus Comum reuocare ab itinere recto seruorum liberandorum causa. Necessitudinibus implicitum.uinculis amiciciæ connexum. Militauimus. tribuni mil. fuimus in Syria. Quæstores Cæsaris. candidati principis : qui libris principalibus in senatu legendis uacabant. Tribunatu. plebis : cuius in primo meminit.

Præcessit liberorum iure. nam qui ius trium natorum habebant in honoribus præcedebant carentes ut.ff.de immunitatibus:nullos enim legimus liberos Secundum suscœpisse. Consecutus illum. eodem anno fui prætor quo Calestrius. per ordinem enumerauit dignitates:quo quæque prius daretur : a tribunatu enim militum ad Quæsturam : a quæstura ad tribunatum pl.a tribunatu ad præturam:inde ad consulatum : mox ad proconsulatum certo quodam instituto procedebāt: sed hic omisit consulatum. in quo multo ante Calestrium præcesserat. Remisisset.concessisset posse petere præturam ante annum legitimum.

Ticinum. Ticinum. oppidum Insubriæ a Leuis & Maricis conditum non procul a Pado: distans a Placentia sex & triginta miliariis si Straboni credimus : simili uocabulo præterfluens amnis : quem Verbanus lacus exonerat : Padum ingreditur.a Plinio dissentiens Eutropius conditum scribit ab Insubribus Boiis:clara sane ciuitas multiplici fortuna nunc mutato nomine Papia appellatur : ubi omnium liberalium disciplinarum celeberrimum gymnasium. Ad te. Comum. Vindicta liberare. iussu eius in ueram libertatem constituere. serui a dominis sæpe manumitti solent : adeo ut uel in transitu manumittantur : ueluti cum prætor:aut præses:aut proconsul in balineū uel in theatrū eat. inde Caius.ff.xl.de manumissiōibus:nō est inquit oio necesse pro tribunali manumittere.Itaq; plærūq; in trāsitu serui manumitti solēt: cū aut lauandi:aut gestādi aut ludorū gratia p̄deat prætor:aut procōsul:legatus ue Cæsaris.ibidē pauli uerba melius in rē nostrā faciunt.apud proconsulē postq̄ urbē egressus est uindicta manumittere possumus: sed & apud legatū eius manumittere possumus.uindicta ergo interuentu & authoritate p̄consulis: nō eni sat erat seruū liberari a domino:nisi authoritas prætoris:uel præsidis: uel p̄cōsulis interuenisset: inde seqtur. Quos proxie inter amicos manumisisti.cuius manumittēdi forma talis fuit:ut dominus caput serui:aut aliud mēbrū tenens diceret:hunc hominē liberū esse uolo:& sic eū e manu emittebat.hoc

Manumissio. amplius addit Appianus : fuisse morem romanis in liberandis seruis dextra appræhensos ad se conuertere:nā manumissio est datio libertatis: & q̄diu quis in seruitute est ; manui & potestati suppositus est; &

manumissus liberatur a domini potestate. lege plura de manumissione in institutionibus titulo de libertinis: & libro septimo. Codicis de libertate latina tollenda. Illi. Tyroni.

Va. de recitatione plura differit: ac rationes exponit: quibus sint orationes recitandæ sicut historiæ & carmina: & in transitu docet quomodo emendanda scripta: imprimis monet iudicio multorum credendum: exemplo Pomponii Secundi: qui iudicio populi multum tribuit. Sua. suo modo: & pro arbitrio suo. Mihi. hæc est recitandi ratio. Admoneat. ab auditoribus. Emendandas. ꝙ consequimur recitando. Historiam debere recitari. testatur Tranqui. hæc antea in usu fuisse: nam tradit Augustum benigne & patienter audisse non tantum carmina & historiam recitantes: sed etiam orationes & dialogos.

circũire nõ erit lõgum mea causa. Proinde nimiã istã uerecundiam pone: teq̃ quid uelis consule. illi tã iucũdũ est quã mihi quod tu iubes. Vale.

C. Plinius Nonio Celeri. S.

Va cuiq̃ ratio ẽ recitãdi: mihi: qđ sæpe iã dixi: ut siqd me fugit (ut certe me fugit) admoneat. quo magis miror ꝙ scribis: fuisse quosdã: q rephẽderẽt: ꝙ oratiões oĩno recitarẽ. nisi uero has solas nõ putãt emendãdas. a qbus libẽter reqsierim cur cõcedant (si concedunt tamẽ) historiã debere recitari: quæ nõ ostẽtatiõi: sed fidei ueritatiq̃ cõponit. cur tragœdiã: quæ nõ auditoriũ: sed scænã: & actorẽ: & cur lyrica: quæ nõ lectorẽ: sed chorũ: & lyram poscũt. At horũ recitatio usu iã recæpta est. Num ergo culpãdus ẽ ille: q cœpit: quãquã oratiões: & nři quidẽ: & græci lectitauerũt. Superuacuũ tamen est recitare: quæ dixeris: etiã: si eadẽ oĩa: si iisdem oĩbus: si stati recites. Si uero multa iseras: multa cõmutes: si quosdã nouos: quosdã eosdẽ: sed post tẽpus adsumas: cur minus pbabilis sit causa recitãdi: q̃ dixeris: q̃ edẽdi: Sed difficile ẽ: ut oratio dũ recitat: satisfaciat. nã hoc ad laborem recitantis pertinet: nõ ad rationẽ nõ recitãdi. Nec uero ego dũ recito laudari: sed: dũ legor: cupio. Itaq̃ nullũ emendãdi genus omitto: ac primum: quæ

Non ostentationi. non ad pompam: & gratiam præsentium: sed ut sit κτῆμα μᾶλλον ἐς ἀεὶ ἤπερ ἐς τὸ παρὸν ἀκούσμα secundum Thucydidem. Sed fidei ueritatiq̃. Lucianus in libello: cui titulus quomodo oporteat historiam scribi: si aliquam inquit adulationem sumat historia: quid aliud quam pedestris quædam poesis fit: historiæ unum officium: & finis utile: ꝙ ex uero solo colligitur: parum de pulchritudine curabit: dummodo absolutam ueritatem habeat. historici autem officium unum: Vt gesta sunt dicere: neq̃ enim historia debet egredi ueritatem. Cur tragœdiam. concedunt recitandam. Scænam. locum in theatro agendis fabulis excitatum: & sicuti tria fabularum genera: ita totidem scenarum tragicum: comicum: satyricum. Actorem. histrionem. Lyrica. carmina. Chorum. induci chorum in lyricis monstrat Horatii sæculare carmẽ: ꝙ a pueris & puellis in Capitolio cantabatur. in choris iunctim omnes loquebantur: quasi uoce confusa: & concentum in unam personam reformantes. Seneca decimotertio epistolarum: & cum Macrobius libro primo Sat. ad uerbum secutus: non uides q̃ multorum uocibus chorus constet unus tamẽ ex omnibus sonus redditur: aliqua est illic acuta: aliqua grauis: aliqua media: accedunt uiris fœminæ: interponuntur tibiæ: singulorum illic latent uoces: omnium apparent: & fit concentus dissonus: de choro dico quẽ ueteres philosophi nouerant: in commẽtarionibus nostris plus cantorũ est: q̃ in theatris olim spectatorum fuit. Columella. xiii. ubi chorus canentiũ non ad certos modos: neq̃ numeris præeũtis magistri cõsensit: dissonũ quoddam & tumultuosum audientibus canere uidet: at ubi certis numeris ac pedibus uelut facta conspiratione consensit: atq̃ concinuit ex eiusdem uocũ concordia non solũ ipsis canentibus amicũ quoddam & dulce resonat: uerũ etiam spectantes audientesq̃ latissima uoluptate permulcent. Chorus.

Horũ. historiæ: tragœdiæ: lyricorũ. respondet obiiciendis. Recœpta. cõprobata. Cœperit. illa recitare. Nostri. romani. Lectitauerũt. recitauerũt. Dixeris. apud iudices perorauerіs. uerba sunt aduersariorũ. Etiam. concedentis aduerbiũ. clarior lectio si reponat: est. Eadem omnia. quæ dixeras. Iisdẽ omnibus. auditoribus. Statim. quia post tempus aliquod alia auditor cognoscit. Multa iseras. ꝙ fit: dũ emendamus. Nouos. auditores legit etiam alios scilicet q̃ primo habueras. Post tempus. quo potuerũt quæ probauerant improbare mutata priori sententia. Quã edendi. tanq̃ diceret: si edendæ orationes: sunt etiam recitandæ: nã recitando publicamus. Satisfaciat. placeat auditorib. s. Hoc. ut curã habeat placendi. Non ad rationẽm. ratio nõ obstat quo minus recitent. Legor. post emissum opus: & me absente. Emẽdãdi. emẽdatio est: q̃ singula p ut ipsa res postulat dirigimus æstimãtes uniuersoꝝ Emẽdatõ.

ſcriptorum ſententiam diuerſam: uel correctio errorum:qui per ſcripturam dictionemue fiunt autho-
re Diomede. Pertracto.repeto:& non ſolum uerba ſunt emendanda:ſed numeri & ſententiæ. An-
notanda.emendanda. Penſito.diligenter examino. Tunc.cum recito. Nam.emendo. Quanto
ſolicitius intendo. cum quanta maiori ſolicitudine & cura ſum intentus in recitando reſpectu audi-
torum reuerentiæ:q̃ in emendando per me:aut cum paucis. Reuerentia.pudor.metus. quæ omnia in-
ſunt mihi recitanti propter auditorum frequentiam. Indicant. iudicium augent & acuunt. Sic ha-
be. melius intellige ſequenti exemplo.

ſcripſi mecum ipſe pertracto.deinde duobus:aut
tribus lego:mox aliis trado annotāda:notaſq; eo
rum: ſi dubito. cum uno rurſus : aut cum altero
penſito.nouiſſime pluribus recito: ac:ſi quid mi
hi credis:tunc acerrime emendo : nam tanto dili
gentius:quanto ſolicitius intendo:optime autē
reuerentia:pudor:metus iudicant. Idq; adeo ſic
habe.nōne ſi locuturus eſſes cum aliquo quantū
libet docto uiro:tamen minus cōmoueretis:quā
ſi cum multis uel indoctis? non ne cum ſurgis ad
agendum tum maxime tibi ipſe diffidis? tunc cō-
mutata non plurima: ſed omnia cupis? utiq;:ſi la
tior ſcæna : & corona diffuſior. nam illos quoq;
ſordidos:pullatoſq; reueremur. Nonne ſi prima
quæq; improbari putes debilitaris: & concidis?
opinor:quia in numero ipſo eſt quoddam magnū
collatūq; cōſilium:quibuſq; ſingulis iudicii parū:
omnibus plurimum. itaq; Pomponius Secūdus
ſcriptor tragœdiarum : ſi quid forte familiarior
amicus tollendum:ipſe retinēdum arbitraretur;
dicere ſolebat ad populum prouoco : atq; ita ex
populi:uel ſilentio:uel aſſenſu:aut ſuam:aut ami
ci ſententiam ſequebatur.tantum ille populo da
bat.recte:an ſecus:nihil ad me.Ego enim nō po-
pulum aduocarī;ſed certos electoſq; ſoleo: quos
intuear:quibus credam:quos deniq; tanquā ſin-
gulos obſeruem:& tanquā nō ſingulos timeam.
nā quod.M.Cicero de ſtilo:ego de metu ſentio.
Timor eſt emendator aſperrimus.hoc ipſum:qd
nos recitaturos cogitamus emendat : quod audi
toriū ingredimur:emendat:quod pallemus: hor
reſcimus:q circumſpicimus emēdat.Proinde nō
pœnitet me conſuetudinis meæ : quam utiliſſi-

Quantumlibet.maxime. Commoue-
retis.timeres : perturbaretis. Agendum.
publice cauſam dicturus. Tunc. cum
multi audiunt. Omnia.tua ſcripta tan-
quam deteriora. Vtiq;. præſertim cu-
pis. Scæna latior. ſpectantium ingens
numerus. Corona. multitudo circum-
Pullatus. ſtantium. Sordidos. agreſtes. Pulla-
tos. atratos : imperitos. Fabius ſexto im-
peritis ac ſæpe pullatæ turbæ relinquunt:
& ſecundo.iam collidere manus: terræ pe
dem incutere:fœmur: pectus: frontem cæ
dere: mire ad pullatum circulum facit.
Concidis. animo cadis : & deficis. Opi-
nor. ſic fieri puto. Numero. multitudi-
ne. Omnibus plurimum. reſpectu om
nium eſt ſummum:nam ſi parua multa in
unum contuleris ſurgent in maximum
cumulum : & Ciceronis teſtimonio ora-
tor uulgi aſſenſu : & populari approba-
tione iudicari ſolet :itaq; nunquam de bo
no oratore aut non bono doctis homini-
bus cum populo diſſenſio fuit:id enim ip-
ſum eſt ſummi oratoris ſummum orato-
rem populo uideri. Pomponius Secun-
4.rici. dus. cuius uitam ſcripſiſſe Plinium ſenio-
rem ſupra retulit. Tollendum. de tra-
gœdiis ſuis delendum tanquam minus ap
tum. Retinendum.reſeruandum in ſcri
ptis ueluti opportunum. Ad populum
prouoco. eligo populi iudicium. ſilentio
populi amici ſententiam retinebat aſſen-
ſu uero ſuam. Populo dabat. defere-
bat iudicio populi : quare Cicero de cla-
ris oratoribus inquit Tibicen Antigeni-
das diſcipulo dixit ſane frigenti: ad popu
lum mihi cane & muſis : ego Bruto dicen
ti apud multitudinem mihi cane & popu-
lo.In ſumma.qui uulgi opinione diſertiſ-
ſimi habiti ſunt : eoſdem intelligentium
quoq; iudicio fuiſſe probatiſſimos credi-
derim. Recte. faceret. An ſecus. ma-
le : tantum iudicio populi tribuendo.

Nihil ad me. non pertinet ad propo-
ſitum noſtrum. Certos. doctos uiros : qui non falluntur iudicio ſuo. Tanquam ſingulos. pro-
pter ſummam eruditionem & authoritatem unumquemque reuerear. Et tanquam non ſingu-
los. tanquam cœtum clarorum uirorum. De ſtilo. ſenſit: nam libro primo de Oratore ſtilus
inquit eſt optimus & præſtantiſſimus dicendi effector : atq; magiſter : neq; iniuria : nam ſi ſubitam:&
fortuitam orationem commentatio & cogitatio facile uincit : hanc ipſam profecto aſſidua & diligens
ſcriptura ſuperabit. De metu. q ſit emendator optimus. Hoc ipſum. imaginatio : phantaſia.
Circumſpicimus. frequentiam auditorum: & quod ex uultu: oculis; nutu: manu: murmure: ſilentio

cognoſcimus qd quiſq; ſentiat. Iſtorũ.q reꝑhendũt q̃ oĩo orationes recitarẽ. Aliqd.aliqd aliud emẽ dandi genus. His.a me ꝑdictis. Satis.ad emendationẽ. Dare ĩ manus hominum.publicare. Nõ.eẽ.

mã experior.Ideoq; nõ deterreor ſermũculis iſtorũ:ut ultro te rogẽ:mõſtres aliquid:quod his addã.nihil enim curæ meæ ſatis ẽ.cogito:q̃ ſit magnũ dare aliquid in manus hoĩum: nec ꝑſuadere mihi poſſu;:nõ:& cũ multis:& ſæpe retractãdũ: quod placere:& ſemp:& oĩbus cupias. Vale.

C.Plinius Caninio Rufo.S.

DEliberas mecũ quẽadmodum ꝑecunia: quã municipibus noſtris in epulũ obtuliſti:poſt te quoq; ſalua ſit:hõeſta cõſultatio:non expedita ſententia.numeres reipublicæ ſummam:uerendũ eſt ne dilabatur ad ſacros: ut publice negligatur. equidem commodius nihil inuenio:q̃ quod ipſe fæci: nam quingentis milibus nũmum:quæ in alimẽta ingenuorũ promiſeram agrũ ex meis lõge pluris actori publico publice mãcipaui:eũdẽ uectigali impoſito recœpi: tricẽa milia annua daturus.ꝑ hoc:n.& reip.ſors ĩ tuto:nec redditus ĩcertus: & ipſe ager:ꝓpter id quod uectigali large ſupcurrit:ſemper dominũ:a

DEliberas. epulum perpetuum Comenſibus promiſerat Caninius: ſed uerebatur ne ſi ſummã numeraſſet reip.procedente tempore ad ſacerdotes tranſiret:quare exemplo ſuo monet Secũdus ut ſe imitetur in eo munere:q̃ patriæ donauerat pro alendis ĩgenuis. Municipibus.nouocomenſibus. colligitur enim ex libro primo Caninium fuiſſe comenſem: ubi ad eundem ſcribens ĩquit.Quid Comum tuæ:meæq; deliciæ. Epulum.publicũ cibum. Poſt te:poſt obitum tuum. Salua ſit. integra ſit:reſeruetur ad hoc:neq; transferatur ad alia. Non expedita. non in promptu:obſcura:difficilis. Nũeres.ſi numeres. Sũmam.ex qua quotannis fiat epulum. Dilabatur.tranſeat:diffugiat:ſi quis legatam municipio pecuniam in aliam rem q̃ defunctus uoluit conuertere citra principis authoritatem non licet authore Iuriſconſulto: fit tamen interdum ut ad alia tranſeat procedente tempore: cum non ſit:qui illam tueatur. Ad ſacros. ad ſacerdotes: qui ideo ſacri dicti q̃ ſacra & res deorum cureret. Virgi.Cererięq; ſacrũ Polyboetẽ.i. ſacerdotẽ Cereris: & Prudẽtius.O Chriſti Valerianæ ſacer: nã quicquid deſtinatum eſt diis ſacrum uocatur: ut Plautus ſacros porcos ad ſacrificium idoneos: & ſacerdotes a ſacris dictos q̃ rebus diuinis ꝑeſſent Varro tradidit. fuit igitur epulũ illud ad res diuinas cõſtitutũ:quibus die ſolẽni populus epularetur: erat ideo uerendum ne poſt mortem Caninii traduceretur ad ſacerdotes:neq; obſtat q̃ Seruius ſcribit epulas hominum eſſe:q̃ & nos fatemur: modo concedatur eas etiam inter ſolemnia ſacrorũ dari:& alioquin Apuleius.ix.refert dominum ædiũ ſacrificales epulas cũ ſacerdotibus deæ cœnitaſſe. Varro.iii.rei ruſticæ.quotus quiſq; eſt annus:quo nõ uideas epulum aut triũphum: aut collegia nõ epulari.Sacri.itẽ & Sacrani populi ſunt in codice nõ admodũ recenti ſcriptũ adnotaui de ſacro.i.de ærario. Vt publice negligat̃.timẽdũ eſt ne reſp.nõ curet id epulũ.ut ſolet fieri in oppidis: ubi publica negligunt̃:& hinc inde occupant̃. Cõmodius.tutius:ut ſors:& redditus diu duret. Quingentis milibus nummũ.quingẽtis ſextertiis.hæc erat ſors:ex qua triginta ſingulis annis:ut mox explicabit:pro alimentis ingenuorũ redimebant̃. In alimenta ingenuorũ.ut pueri liberi ſed egeni alerentur: q̃ libro primo copioſe tractauit.ĩgenui autẽ ſunt qui libera matre nati nec poſtea ſerui facti ſunt.Iuſtinianus latius explicat:ingenuus inqt eſt:qui ſtatim ut natus eſt liber eſt: ſiue ex duobus ĩgenuis m̃rimonio editus: ſiue ex libertinis duobus:ſiue altero libertino:& altero ĩgenuo.ſed & ſi qs ex matre naſcit̃ libera: patre uero ſeruo ingenuus nihilominus naſcit̃:quemadmodũ:q ex matre libera:& ĩcerto patre natus eſt:quoniam uulgo cõcœptus eſt. Longe pluris.maiori precio qngẽtis milibus. erat enim mile centũ ſextertiis. Actori.curatori:q reip.bona curat:& rationes reddituũ impenſarumq; facit.eius fit mentio.ff.l.titulo de adminiſtratione reip. Mãcipaui.uẽdidi.diſtraxi:alienaui: nullo tamen ab illo precio recœpto.

Sacri.

Epulum

Ingenuus.

Recœpi.reſumpſi apud me ab actore publico. Eundem.agrũ. Vectigali impoſito.ut teneret quotannis tricena milia reip.numerare. Vectigales agri uocant̃:qui in perpetuũ locant̃ hac lege: ut quãdiu pro iis uectigal pendat̃:tamdiu neq; ipſis:q conduxerint:neq; iis:q in locum eorum ſucceſſerint:auferri eos liceat:& alibi idem iuriſconſultus Paulus.agri publici:q imperpetuũ locant̃ a curatore reip.ſine authoritate principali reuocari non poſſunt.habet autem horũ uectigaliũ agrorũ poſſeſſor aliquid ius in eis:unde Vlp.xxx.de legatis fundus inqt municipũ uectigalis ipſis municipibus legatus ualere legatum ſcribit Iulianus:qa aliquod ius in eo is qui legauit habet. Per hoc.hac ratione & uia. Sors.quingenta milia nummũ erant ĩ tuto: neq; enim poterant interire. Incertus.fallax. Vectigali.triginta ſextertiis. Large ſupercurrit.longe in reddito excellit.xxx.ſextertia:nam maiores fructus inde colligebãtur.

Vectigalis ager.

Dominũ.ſentit Paulus q maximos fructus ex redemptione uectigalium conſequuntur:ſi tanti poſtea

locari non possint:ea prioribus pensionibus suscipere compelli. Exerceatur. excolatur. Aliquanto plus. nam respectu redditus nihil amplius donauerat : quia ꝙ reliquum erat ipsius domini erat:sed hoc aliquanto plus donauerat : si enim dominus agrum uoluisset alicui uendere : minoris uendidisset reditus suos qui super currebant uectigali quia totus ager erat obligatus reipubli. Infregerit. minuerit. Necessitas uectigalis : necessitas pendendi reipubli.perpetuo triginta milia nummum. Aeternas. utilitates. perpetuam memoriam huius liberalitatis : cuius uestigium adhuc extare audio. Muneri suo. ut perpetuo duret. Facultatibus.praesenti utilitati.

quo exerceatur:iueniet.Nec ignoro me plus aliquáto:q̄ donasse uideor erogauisse:cũ pulcherrimi agri p̄ciũ necessitas uectigalis infregerit. Sed oportet priuatis utilitatibus publicas : mortalibus aeternas ante ferri:multoq; diligentius muneri suo consulere:quã facultatibus. Vale.

C.Plinius Prisco.S.

ANgit me Fãniae ualitudo: quã cõtraxit: dũ assidet Iuniae uirgini : sponte primũ. est.n.affinis: deinde etiam ex authoritate põtificum:nam uirgines: cũ ui morbi ex atrio Vestae cogũtur excedere : matronarum curae:custodiaeq; mandantur: quo munere Fãnia dũ sedulo fungitur hoc discrimine implicita est.insidens febris:tussis:orexis:summa macies:summa defectio:animus tantum : & spiritus uiget Heluidio marito: Thrasea patre dignissimus. reliqua labũtur:meq; non metu tantum:uerum etiam dolore conficiunt.doleo enim foeminam maximam eripi oculis ciuitatis : nescio an aliquid simile uisurus.quae castitas illi? quae sanctitas? quae grauitas? quanta constantia? bis maritum sequuta in exilium est, Tertio ipsa propter maritum relegata.nam cum Senectio reus esset:ꝙ de uita Heluidii libros cõposuisset : rogatũq; se a Fãnia i defensione dixisset: quaerẽte minaciter Metio Caro an rogasset:respondit rogaui:an cõmẽtarios scripturo dedisset:dedi:an sciẽte matre : nesciẽte.Postremo nullã uocẽ cedẽtẽ periculo emisit. Quinetiã illos ipsos libros:quáquam ex necessitate;& metu tẽpoꝝ abolitos Senatuscõsulto publicatis bonis seruauit:habuit:tulitq; in exilium exilii causam.eadẽ q̄ iocunda:q̄ comis:q̄ deniq;:quod paucis datum est: non minus amabilis: q̄ ueneranda

ANgit. Fanniae ualitudinem honestissima causa contractam apud Priscum Dolenter fert: ibiq; multa de illius sanctitate : grauitate : constantia enumerat:quantaq; cum eius matre fuerit sibi amicicia sanctissimis uerbis prosequitur : & filiae longiorem uitam precatur. Fanniae.quae fuit Heluidii uxor & Thraseae filia. Assidet. officii causa. astat. Virgini. uestali. Affinis. eius Iuniae : nec mirum si sponte assedit. Authoritate.iussu. Pontificum. qui curabant uestales. unde Gellius libro primo. uirgo uestalis simul est capta : & in atrium Vestae deducta : & pontificibus tradita est. Ex atrio Vestae. ex domo uestalium templo Vestae coniuncta inter Capitolium & palatium.

Discrimine.ualitudine. Insidens.continua : latens. Orexis. nausea : uomitus. Iuuenalis. rabidam facturus orexim: sed is ab eo quod praecedit ad id ꝙ sequitur sumpsisse potuit pro appetentia ut satyra undecimo.hinc surgit orexis : hinc stomacho bilis : Lampridio in Heliogaballo : orexim conuiuio hanc esse asserente. nam ὀρέγομαι a quo orexis: non modo appeto sed excito plaerunq; significat.

Orexis.

Dignissimus. simillimus & per id maximus. Heluidio marito. Fannia maritum habuit Heluidium Priscum : & patrem Petum Thraseam. Reliqua. corporis uires: & habitudo. Labuntur.absumuntur. Oculis ciuitatis. a conspectu Romanorum:quibus erat exemplum uirtutis. Simile. tam laudabile. Bis. primo sub Nerone: secundo. sub Vespasiano. Senectio reus. nos inquit Tacitus de causis corruptae eloquentiae : innocenti sanguine Senectio perfudit. accusatus enim fuit a Caro delatore sub Domitiano ꝙ uitam Heluidii Prisci conscripsisset : mox reus ꝙ nullum magistratum post Quaesturam petiuisset damnatus est referente Dione. Dixisset.Senectio. Rogatum.ut uitam mariti scriberet. In defensione.sui:ut per id se defenderet. Metio Caro.delatore notissimo sub Domitiano. Quaerente. interrogante Fanniam. Respondit.Fannia. Commentarios.indices rerum a marito suo gestarum. Scripturo.Senectioni. Matre.Arria:quae tũc uiuebat. Nesciente.respõdit Fannia se id fecisse inscia matre. Cedentem periculo.per quam uideretur uelle iminens piculum uitare. Libros.editos a Senectione de uita mariti.
Abolitos sublatos.dato triumuiris ministerio ut monumẽta clarissimoꝝ uiroꝝ in foro cõburerẽtur

nam fuit Domitianus: quamuis in principatus initio poeticæ studiosus uideretur: studiis inimicus: primum philosophis urbe submotis: & Hermogene propter quasdam in historia figuras occiso: librariis etiam qui eam descripserant crucifixis. Publicatis. redactis in ærarium. Exilii causam. Heluidii ultam edità a Senectione. Eadem. Fannia. Comis. faceta. Quod paucis datũ est: ut possint simul amari & uenerari. Nec erit. nulla mulier postea in urbe inuenietur. Sic. quemadmodum Fanniam. Leguntur: monumentis litterarum celebrantur. Domus. Heluidii liberi. Nutare. minari ruinam. Posteros. siue hæc epistola scripta fuerit ante illam ex libro quarto ubi meminit duas Heluidii filias interiisse: & intelligamus tres liberos duas fœminas & marem: siue tantum marem nomine Velium Heluidium: cui Fannia nouerca fuit. Quantis enim uirtutibus. sensus est. licet in familia Heluidii adhuc supersint posteri: tamen necesse est: ut hi summis uirtutibus nitantur: ne ista uideatur fuisse extrema in sua domo. Nouissima. quæ sola ob uirtutes post maritum & maiores nominetur. nam uere dici possunt suæ domus nouissimi: qui uirtute præditi nullos sibi suorum similes reliquerunt. Illam. Arriam admirandam. Illustrius. magis famosum & celebratum. Fœminæ. Fanniæ. Rursus. quia cum hæc Secundus scriberet ex humanis excesserat Arria. Hæc. Fannia. Vt reddit. sicut in omnibus uirtutibus matrem repræsentat. Aufert. iterum tollet a nobis. Nouo uulnere. morte Fanniæ: & per eam matris interitus recordatione. Rescisso. renouato. dolore Arriæ. Discerni. cognosci. quia pari charitate certabant. In aduersis. nam relegatarum solatium fuit: & reuersarum ultor: cum Publicium certum Heluidii accusatorem reum peregit. Non fæci tamen paria. non reddidi illis paria beneficia idest quæ merebantur. modus dicendi elegans & circumcisus. idem in panagyrico. solus ergo adhuc qui pro munere tanto paria accipiendo fæcisti: Nazarius: ambo benigni ratiocinatores officiorum paria fæcistis. Sceuola de statu liberis quærit quid sit paria facere: & post multa: paria facere interpræ tatur reddere iustas rões: & totũ debitũ soluere. Callistratus de iure imũitatis accipit paria fisco fæcisse pro satisfecisse & satisdedisse. Seruari. diutius uiuere.

nec quã postea uxoribus nr̃is ostentare possĩmus erit: a q̃ uiri quoq; fortitudinis exẽpla sumamus: quã sic cernẽtes: audiẽtesq; miremur: ut illas q̃ leguntur. ac mihi domus ipa nutare: cõuulsaq; sedibus suis ruitura supra uidetur: licet adhuc posteros habeat. quãtis. n. uirtutibus: quãtisq; factis adseq̃ntur: ut hæc nõ nouissima occiderit: me q̃dẽ etiã illud adfligit: & torquet: q matrẽ eius illã (nihil possum illustrius dicere) tãtæ fœminæ matrẽ rursus uideor amittere: q̃ hæc: ut reddit: ac refert nobis: sic aufert secũ: meq; & nouo pariter: & rescisso uulnere adficiet. utrãq; colui: utrãq; dilexi: utrã magis nescio: nec discerni uolebãt. habuerũt officia mea ĩ secũdis: habuerũt ĩ aduersis. Ego solatiũ relegatarum: ego ultor reuersarum. nõ fæci tñ paria: atq; eo magis hãc cupio seruari: ut mihi soluendi tpa supsint. In his erã curis: cũ scriberẽ ad te: quas si deus aliqs ĩ gaudiũ uerterit: de metu nõ querar.

C. Plinius Tacito. S.

Librũ tuũ legi: & quã diligẽtissime potui adnotaui: quæ cõmutãda: quæ eximẽda arbitrarer. nã: & ego uerum dicere assueui: & tu libẽter audire. Neq; enim ulli patiẽtius reprehẽduntur: q̃ q maxĩe laudari merẽtur. Nũc a te librũ meũ cũ adnotatiõibus tuis expecto. O iucũdas. O pulchras uices q̃ me delectant. q si q̃ posteris cura nr̃i usquequaq; narrabit: qua cõcordia: simplicitate: fide uixerimus. erit rarum: & isigne duos hoĩes dignitate: & ætate ppe modũ æquales: nõnullius in litteris nois (Cogor. n. de te quoq; parcius dicere: quia de me simul dico) alterum alterius studia fouisse. Equidẽ adolescẽtulus: cũ iam tua fama: gloriaq; floreret: te sequi: tibi lõgo: sed

Librum. quamuis sæpius alibi testentur epistolæ Secundi quanta coniunctus. Tacito fuerit amicicia: Nulla tamen magis utriusq; familiaritatem & coniunctionem quam ista recludit: ut & studia & famam communem habuisse cognoscatur: seq; totum ab ineunte ætate ad imitandum Tacitum dederit. Commutanda. aliter dicenda. Eximenda. pœnitus tollenda. Adnotationibus. emendationibus. Librum. quem pariter Tacito miserat emendandum. Quam me delectat. ista emendandi uicissitudo. Vsque quaq;. semper. Insigne. præclarum. Aetate propemodum. nam Secundus iunior erat. Nominis. famæ. Parcius. quia dixerat alicuius & nõ magni nois: ut debuisset de Tacito loqui: sed cũ se quoq; cõplexus esset arrogantiæ uitandæ gratiæ utriusq; facultatem minuit. Fouisse. excoluisse: emendasse.

Paria facere

Tibi longo. gaudet Secūdus suis epistolis inserere Virgiliana carmina: hic enim libro quinto inquit. Primus abit: longeq; ante omnia corpora Nisus Emicat: huic longo sed proximus interuallo Insequitur Salius. proximus igitur Tacito Secundus erat in eloquentia sed longo interuallo. talis fuit Alcinoi sententia de eo poeta: qui futurus erat Virgilio proximus. inquit enim Longe erit a primo quisq; secūdus erit. Proximus. propter imitationem tui. non q tunc non essent clariores me. Similitudo naturæ. quæ multum facit ad conciliandam amiciciam: nam authore Columella similia similibus faciliora facit natura: bonum bono aptissimum: & malum malo: hinc Aruns Tarquinius & Tullia minor ingenio truci breui conuenere. Imitabilis. facilis ad imitandum. Imitandus. imitari dignus. Si quis de studiis fermo. si quis loquitur qui in urbe sint eloquentissimi: & studiorum amantissimi. Vna nominamur. libro octauo. hunc locum declarat. narrabat inquit mihi Cor. Tacitus sedisse Circensibus proximum equiti Ro. hunc post uarios eruditosq; sermones requisisse italicus es? an prouincialis? se respondisse: nosti me: & quidem ex studiis: ad hoc illum: Tacitus es? an Plinius? Nec desunt. sunt in urbe nostra. Præferantur. præponantur nobis. tanquam doctiores. In hoc primus. si doctior te ab aliquibus credor: tunc me omnium qui sunt in urbe doctissimum credo. quia te secundum faciunt: si uero te primum alii putant: tunc secundum doctum me existimo: quia tua uestigia penitus sequor. tanti facit Taciti doctrinam: latenter tamen innuit se fuisse doctissimos qui tunc erāt romanorum. Te stamentis. subscribendis & signandis: quibus tibi primum: mihi secundum locum conceduntur in legatis: quibus primi nominamur. Amicissimus. qui alterum alteri pro amicicia præponat. Spectant. tēdunt: conueniunt.

Similitudo morū.

proximus īteruallo: & eē: & haberi cōcupiscebā: & erāt mlta clarissima īgēia. Sed tu mihi (ita similitudo natur ferebat) maxīe imitabilis: maxīe imitādus uidebaris. quo magis gaudeo: q siqs de studiis sermo: una noiamur: & ego d te: tu de me loquētibus statim occurris. nec desūt q utriq; nostrū pferant. Sed nō nihil interest mea quo loco iūgimur. nā ī hoc primus: qa tu pximus: & ego pximus: quia tu primus. quinetiā in testamentis debes adnotasse: nisi qs forte alterutri nostrū amicissimus. q omnia huc spectāt: ut īuicē ardentius diligāus: cū tot uinculis nos studia: mores: fama: sūpma deniq; hominū iudicia cōstringāt. Vale.

C. Plinius Cornuto. S.

Pareo collega charissime: & infirmitati oculorū: ut iubes: cōsulo. nam: & huc tecto uehiculo undiq; īclusus: qsi ī cubiculo pueni: & hic nō stilo modo: uerūetiā lectiōibus difficulter: sed abstīeo: solisq; auribus studeo. cubicula obductis uelis opaca: nec tamē obscura facio. Cryptoporticus quoq; adoptis inferioribus fenestris tm̄ umbræ quatū luminis habēt. sic paulatī; lucē ferre cōdisco. Balineū assumo: & pdest Vinū nō nocet: parcissime tn̄: ita assueui: & nūc custos adest. Gallinas ut a te missas libēter accepi: quas satis acribus oculis quāquam adhuc lippis pinguissimas uidi. Vale.

Pareo. Cornuto monenti ut infirmitati oculorum cōsuleret: ordinem uitæ suæ enumerat: & pro gallinis missis cum amico iocatur. Collega. uel ī præfectura ærarii uel in cōsulatu: nam utrunq; magistratum simul gessere. Huc. in Thuscos. Tecto uehiculo inclusus. circumcluso recubans uehiculo: ac si essem in cubiculo. Stilo. compositione. scriptura. Sed abstineo. sed tamen abstineo quamuis difficulter. Auribus. alio legente. Opaca aliquantulum inumbrata. sub obscura. Celsus præcipit in lippitudinis curatione primo die loco obscuro cubare: & a sermone abstinere. Cryptoporticus. latētes porticus: in quibus uersor. Inferioribus. inferiori parte. Tantū umbræ. a dimidio inferiori. Luminis. a dimidio superiori ubi fenestrarum pars fuit adaperta. Balineum. curatur lippitudo secundum Celsum balineo: uino: qete: abstinētia. Custos. qui phibet ne supra modum bibam. Te. amicissimo. Acribus intentis: acutis. Lippis. cœcutientibus ab oculis lacryma destillante.

C. Plinius Falconi. S.

Minus miraberis me tā īstāter petīsse: ut in amicū meū cōferres tribunatū: cum scieris: quis ille: qualisq;. Possum autē iā tibi: & nomē īdicare: & describere i pm: postq pol liceris. Est Cornelius Munitius Acilianus orna-

Minus. idicat Falcōi Munitiū p quo ipetrauerat tribūatū eē uirū dignitate: natalibus: facultatibus & studiis summū. Petisse. fortasse corā: nam nō extant ullæ litteræ: qbus hunc petierit

Regionis meæ.transpadanæ:ná erat Cor.Monitius Acillanus Brixiensis. Amat studia. studiosus est, Vt solent pauperes.qui urgente rerű inopia student ardentissime:nec ullis uoluptatű illecebris emolliuntur:sed per ardua quæq; prorumpunt.ad hoc extat græcum illud elogiű.πενια σοφιαν ελαχε, idest paupertas sapientiam sortita est:quando quidé pauperes multis artibus student:& secundum Senecam:immo quotidianam experientiam:hominem experiri multa paupertas docet:Iuuenalis satyra.viii. inquit paupetes ad studia perspicaciores.tamen ima plebe quiritě Facundű inuenies: soler hic defendere causas Nobilis indocti: ueniet de plebe togata:Qui iuris nodos: & legű ænigmata soluat. Credes.tráfferendo in eű tribunatum. Propius.melius.familiarius. Titulis.laudibus. Elatius.gloriosius.magnificentius.

Pauperes studiosiores.

mentű regionis meæ:seu dignitate:seu moribus. natus splédide.abűdat facultatibus.amat studia ut solét pauperes.Idé rectissimus iudex: fortissimus aduocatus : amicus fidelissimus . accœpisse te bñficiű credes : cű propius inspexeris hominé oibus honoribus:oibus titulis(nihil uolo elatius de modestissimo uiro dicere)parem.

C.Plinius Fabato Prosocero.S.

Audeo quidé esse te tam forté : ut Mediolani occurrere Tyrői possis . Sed ut pseueres eé tá fortis rogo:ne tibi cőtra rőnem ætatis tantű laboris iniungas.quinimmo denuncio:ut illű:& domi:& itra domű: atq; itra cubiculi limé expectes .&.n. cű a me ut frater diligaťsñ debetab eo qué ego parétis loco obseruo exigere: officiű:qđ paréti suo remisisset. Vale.

C.Plinius Geminio.S.

Ommidia q̃dratilla paulo minus octogesimo ætatis áno decessit usq; ad nouissimá ualitudiné uiridis:atq; etia3 ultra matronalé modű cőpacto corpore : & robusto. decessit honestissimo testaméto. Reliq̃t hæredes ex besse nepoté:ex tertia pte nepté. Nepté pa⁊ noui.nepoté familiarissime diligo adolescété singularé:nec iis tm̃: quos sanguie attigit ite r ꝓpinquos amádű. Ac primű cőspicuus forma oés sermones malignoꝝ: & puer:& iuuenis euasit: itra q̃rtű:& uigesimű annű maritus:& si deus annuisset pr̃ uixit i cőtubernio auiæ delicate: seuerissime: & tñ obsequétissime. Habebat illa Pantomimos.fouebat effusi⁹:q̃ pricipi fœmiæ cőueniret. Hos Quadratillus:ñ i theatro:nő domi spectabat:nec illa exigebat. Audiui ipsá:cű mihi cőmédaret nepotis sui studia:solere se ut fœminá i illo ocio senii laxar eaíu3 lusu calculoꝝ:soleŕ spectare Pátomíos suos:S3 cű factura eét alterutrű:sp

Audeo.monet Fabatű ut domi præstoleť Tyronis aduentű:neque in itinere ei occurret. Tyroni Calestrio Tyroni procősuli proficiscenti i Hispaniá. Perseueres.cőserues hác tuá fortitudiné quiete. Aetatis. admodű senilis. Domi.Comi. Domű. tuam priuatam. Ab eo.a te. Officium. occurrendi obuiá in itinere. Remisisset, condonasset.noluisset.

Ommidia . Quadratilla Quadratillum nepotem modestissimum tanta reuerentia educauit : ut quoties uellet spectare pantomimos siue ludere : calculis iuberet illű abire : quod post mortem auiæ cum resciisset Secundus cum magna admiratione: & gaudio ré totá Geminio per epistolam exposuit. Commidia. frequentior lectio habet Numidia. Viridis. robusta: fortis. Cőpacto. neruoso. Honestissimo testamento . condito suo testamento cum prudentia : unde maximű retulit honoré. Besse.duabus tertiis. Tertia parte:assis idest ex triente:nam besse: & triente.uniuersa hæreditas exhauritur. Nec amandű . nepos Quadratillæ nec tantű est amandus inter propinquos quos attingit sanguine:sed ab aliis etiam. Propinquos quos attingit sanguine . ná sunt : & aliarű rerű propinqui:ut ædiű:ut agrorű.

Malignorű. maledicorű. quia Lis est cű forma magna pudiciciæ. Maritus ducés uxoré.Si deus annuisset. ná uxor ei⁹ fæcit abortum.Auiæ.Quadratillæ. Delicate. in uictu: & uestitu. Seuerissime.in moꝝ cura. Obsequentissime.libentissime. Illa.Quadratilla. Pantomimos.omniű gesticulatores . Fouebat effusius. supra modű horű gesticulationes amplectabatur.

Principi fœminæ . inter prias urbis fœmias dignitate:diuitiis authoritate.Quadratill⁹.nepos.Quadratillæ. Exigebat.permittebat ut spectaret.Ocio senii.in illa ætate cőfecta:q̃ senibus ociű cőpetit. Vt fœmia. q̃ ciuilib⁹ negociis:neq; externis ullis distrigiť. Calculoꝝ.schacoꝝ de q̃bus Mart.Insidiosorű si ludis bella latronű Gemmœ⁹iste tibi miles & hostis erit:Ouid.i arte Siue latrocinii sub imagie calculus ibit:Fac ꝑeat uitreo

miles ab hoste tuus. Reuerentia.ut se reueretur. Productis.theatro assignatis. Cōmissione. certami
Ludi sacerdotales. ne. Proximis.nuper editis. Sacerdotalibus ludis.sacris certaminibus: Tacitus in Nerone: quia reddi-
ti q̄q̄ scenæ pantomimi:certaminibus sacris prohibebantur:eis faciundis præerant ædiles. dicti autē sa
cerdotales:& sacri:quod diis sacri essent.in quos sic inuehitur diuus Augustinus . ueniebamus nos etiā
aliquando adolescentes ad spectacula:ludibriaq; sacrilegiorum:spectabamus arrepticios:audiebam⁹ sym
phoniacos ludis turpissimis:qui diis deabusq; exibebant:oblectabamur cœlesti uirgini: & berecynthiæ
matri deorum omnium : ante cuius lectum
die solemni lauatiōis eius: talia per publi-
cum cantabantur a nequissimis scenicis:
qualia nec matrem ipsorum scenicorum
deceret audire : cur ergo ludi scenici ubi
hæc lasciua dictitantur: cantitantur: acti-
tantur: deorum honoribus exhibentur:in
ter res diuinas a doctissimis conscribunt?
nota historia Titi Latini Rustici: cui cum
sæpius in somnis dictū esset in senatu nū-
ciaret: ut ludi romani instaurarentur: nec
statim paruisset amisso filio ipse æger tan
dem rem in curia exposuit statim recupe-
rata ualitudine : quo commotus senatus
quadruplicata pecūia ludos cēsuit instau-
rari:in quibus poetica numinum crīa fre-
quentabantur:corruptorē pudiciciæ Iouē
turpissimi histriones cantabant: agebant:
placabant.originē horum ludorū plurib⁹
refert Liuius.vii.ab urbe condita: & ab sa
no principio uenisse suis tēporibus in uix
opulenti regni tolerabilem insaniam. Li
bertum.mimum. Nepos hoc . dixit hoc
Quadratillus. Alienissimi.nullo uinculo
Pātomimi affinitatis Quadratillæ coniuncti panto-
mimi. Per adulationis officium.cum ue-
re potius adularentur Quadratillæ imi-
tando omnia illius. Cursitabant.per hæc monstratur pantomimorum ars: quorum erat in omni ludo
rum uarietate suam operam præstare: nam scenæ seruientes omnes edocti ludos fuerant : inde nomen
traxisse ab imitatione omnium.παντα enim omnia:& μιμησια imitatio.duorum eorum genera: alii
qui scenici:alii mythici.exactum id genus hominum sæpius ab urbe:& frequenter reductum. Mirabā
tur. durat adhuc nescio quid tale nostris temporibus cum producūtur inter se mirantes:stupentes:sub
sanantes:cursitantes uiri fœminæq; cum cimbalis. Reddebant. repræsentabant:effigiabant.imitabā
tur.author est Tranqui.mimos in funeribus solitos reddere omnes defuncti gestus.sed inquit in funere
Vespasiani archimimus personam eius ferens imitansq;: ut mos est:facta ac dicta uiri: interrogatis pa-
lam procuratoribus quanti funus:& pompa constaret:ut audiit sextertium centies: exclamauit centum
sibi sextertia darent:ac se uel in Tyberim proiicerent. Exiguissima legata. paruam pecuniam relictam
sibi testamento. Theatralis operæ.artis suæ histrionicæ:quam præstiterunt in theatro ī honorē Qua
Theatralis ars. dratillæ:sic Tacit⁹ theatrales artes scenicas appellauit. Corollarium.appēdicem:id quod additur præ
ter debitum:uocabulum fictum a corollis: quod actoribus in scena:qui placuerant: dari solitæ forent.
Corollariū Plinius senior Corollarium cœnam Cleopatræ quotidianam dixit: eo quod esset tanq̄ superflua spōsio
ni centum sextertium cum Antonio duos illos uniones absumptura. Apuleius secundo sui asini. modo
corollariū idoneum cōpares. idest modo dones aliquod munus idoneū ultra pactam mercedem:& ter-
tio. Fotis puerile obtulit corollarium. Tranqui. corollaria: & præmia alienis quoq; muneribus ac ludis:
Cassius Longinus. & crebra:& grandia de suo offerebat. Retractare.renouare. Cassianæ scholæ princeps.C.Cassius Lō
ginus:qui iurisperitia successit Sabino:& in ea facultate sui temporis facile princeps natus ex Tubero-
nis filia:quæ fuit neptis Seruii Sulpitii;& ideo proauum suum Seruium Sulpitium appellabat:is:& con-
sulatum gessit cū Quinto Aterio temporibus Tiberii : a Nerone cum maximæ authoritatis ī ciuitate
esset expulsus in sardiniā: & a Vespasiano reuocatus diē suum obiit . menda inoleuit apud Pomponiū
Iuriscon.ff.i.ubi nō a Nerone:sed a Tiberio Cassiū deportatū in Sardiniā scribitur qui fieri hoc potuit:
cū eundē legamus apud Tacitū p̄fectū Syriæ sub Claudio legū peritia p̄eminētē:priscū morē reuocātē:
legiones exercentē:cura: prouisu p̄inde agentē:ac si hostis ingrueret: ita dignū maioribus suis: & familia

se nepoti suo p̄cepisse: abiret:studeretq;. Quod
mihi non amore eius magis facere:q̄ reuerētia ui-
debatur. Miraberis: & ego miratus sum : proxi-
mis sacerdotalibus ludis productis in commissio
ne pantomimis:cum simul theatro ego : & Qua
dratillus egrederēur:ait mihi: scis me hodie pri-
mū uidisse saltātē auiæ meæ libertum? Hoc ne-
pos. at mehercule alienissimi hoīes in honorem
Quadratillæ (pudet me dixisse honorē p adula-
tionis officiū) in theatrū cursitabant:exultabāt:
plaudebant: mirabantur : ac deinde singulos ge-
stus dominæ cū canticis reddebant:qui nunc exi
guissima legata theatralis operæ Corollariū ac
cipiēt ab hærede: q nō spectabat. hæc scripsi pri-
mū quia soles:si quid incidit noui:nō ignotus audi
re:deinde quia iucundū ē mihi in hoc:qđ cœpe-
rim gaudiū scribēdo retractare.gaudeo.n.pieta-
te defunctæ:honore optimi iuuenis. lætor ēt: q
domus aliqn̄.C.Cassii: huius: q Cassianæ scholæ
priceps:& parens fuit:seruiet domino nō minori

Cassia ratū:missum sub Nerone ad sedandū tumultū populi:sæpe lūc ī senatu snīam dixisse:demū ,phi bitū ab officio exequiaꝝ Poppeæ:& a senatu motu nullo crie:nisi ꝙ uetustis opibus:& grauitate morū pcellebat:obiectūq; ꝙ inter imagines maiorū ēt.C.Cassii effigiē coluisset ita inscriptā duci ptiū:& ꝙ.L. Syllanū ad discordias sibi assumpsisset: tandē senatusconsulto exiliū decretū: & in Sardiniā deportarū. Implebit.honoribus & fama. Et excedet.superabit gloriā Longini.alia lectio nō iportuna hēr ut decebit.i.ut dignū maioribus suis:& sibi erit. Reddet.restituet. Tātus.tāti nois. Ille.C.Cassius Lōginus iurisperitia excellens.

Implebit.n. illam Q uadratillus meus: & excedet:rursusq; & pristinam dignitatē: celebritatē: gloriam reddet:cum tantus orator inde ,pcedet: quantus iuris ille consultus. Vale.

C.Plinius Rufo.S.

Q uantū eruditoꝝ:aut modestia ipsoꝝ: aut quies operit: ac subtrahit famæ. at nos eos tm̄ dicturi aliquid: aut lecturi timemus:qui studia sua ,pferunt:cū illi q tacent: hoc amplius pstent: ꝙ maximū opus silētio reuerent.exptus scribo:qd scribo.Terentius Iunior equestribus militiis:atq; etiā ,pcuratiōe Narbonēsis ,puīciæ itegerrie functus recœpit se i agros suos: paratisq; honoribus trāquillissimū ociū ptulit.Hūc ego inuitatus hospitio:ut bonū patrē familiæ:ut diligētē agricolā ītuebar:de his locuturus:i qbus illū uersari putabā:& cœperā: cum ille me doctissimo sermōe reuocauit ad studia.q tersa oīa tā latina:q̄ græca. Nā tm̄ utraq; lingua ualet:ut ea magis uideat excellere:qua tū maxime loquit. quātū ille legit:q̄ntū tenet. Athenis uiuere hoīem:nō i uilla putes.Q uid multa?auxit solicitudinē meā:effecitq;:ut illis:quos doctissimos noui nō minus hos seductos:& q̄si rusticos uerear.Idē suadeo tibi:sunt.n.ut i castris:sic etiā in litteris nostris plures cultu pagano:quos cin

Quantum. exemplo Terentii Iunioris Rufum monet quandoq; doctrinā:& eloquētiā latere i habitu pagano:hospitio.n. ab illo ruri susceptus cū de quibus rusticis Secūdus loqui cœpisset: statim sermōe utroq; purissimo a Terētio reuocatus est ad studia. Quantū.magnū numerum. Modestia.reticētia.nō iactatio. Quies.secessus. Operit. obscurat. incognitū reddit. Dicturi:acturi causas.Lecturi.recitaturi. Proferūt. ostēdunt: publicant. Illi. docti. Amplius pstant.plus faciūt. Maximū opus.studia. Terentius Iunior. Terentiū Max.Cæsaris in Bithynia ,pcuratorē ex epl'a Domitiani cōiectare licet. apud Iosephū inuenio Terentiū Rufum cū Tito in oppugnatione Hierosolymaꝝ.Terētium Gentianū Adrianus detestatus est:ꝙ uideret diligi a senatu tanq̄ iperatorē futurū. Terētiū Priscū Mart. carie celebrat tanq̄ poetaꝝ psidiū. ad Iuniorē libro.viii. scribit Secūdus. Equestribus. ꝙ erat honestius q̄ pedestribus. Procuratiōe Narbonensis.fuit ,pcurator Cæsaris in Gallia Narbonēsi. Narbonēsis ,puincia Pars Galliarū:q interno mari alluit: bracchata an dicta: amne Varo ab Italia discreta: alpiū que iugis: a reliqua uero Gallia latere septemtrionali Gebenna:& Iura:agrorū cultu:uirorū:morūq; dignatiōe:amplitudine opū:nulli ,puinciarū postferenda:breuiter que Italia uerius q̄ ,puincia. in ea Narbon emporium: & ciuitas: unde illa prouincia

Terentius Iunior.

Narbonēsis ,puīcia.

denominationem accœpit. Recœpit.secessit ab officiis ciuilibus. Paratis.certis:& omnino futuris. Prætulit.maluit. His.rebus rusticis:& cura familiari. Cœperam.iam loqui de his. Ad studia. ad colloquium studiorum. Tersa.nitida.splendida:limata. Tenet. meminit.in promptu habet. Athenis. quæ cunctas græciæ urbes doctrina:& eloquentia superauit. Quid multa?dicam. Vt illis.ut in litteris uerear hos seductos:& quasi rusticos non minus illis.quos noui doctissimos. Seductos. remotos a cognitione uulgi:secretos. Nostris.eloquentiæ. Cultu pagano. uiliori uestitu. paganus enim militi opponitur:& correlatiua sunt.Secundus ad Traianum.apud me:& milites:& pagani.Paulus.filiusfamilias miles similiter ut paganus Vlp. Videtur iure militari fæcisse testamentū:qui cum esset paganus fæcit testamentū:mox militare cœpit.Sceuola pariter.miles si dum paganus erat fæcerit testamērum.luue.ultima satyra Contra paganum offis:q̄ uera loquētem Contra fortunam armari.Tranqui.in Augusto admissa paganorum turba apud milites:& in Galba. ibi equites quibus mandata cædes erat: cū per publicum dimota paganorum turba equos adægissent: Vegetius:nam si doctria cesset armorum nihil paganus distabit a milite.paganus igitur erit:qui non militat. interdum paganus pro rustico: & uulgari sumitur ut apud Cic.pro domo sua:quod etiā Macrobius in Satur.interpretatur.ad hæc Vlp.inquit. diuus Marcus facultatem dedit ingrediendi tam i Cæsaris: quam senatorum: & Paganorū prædia uolentibus fugitiuos inquirere.fortasse dictus paganus a pagis urbis: q̄ Dionysius i antiquitatibus scribit in pagos hoc est regiones diuisam:siue a pagis idest uicis.diuinarū litteraꝝ scriptores paganos uocant Paganus.

oēs extra cultū Christianæ fidei: tanq̄ extra militiā ueri dei: neq̄ ueris initiatos militis. Vt in castris. ut multi sunt in castris uestitu a militia alieno: tamen fortissimi sunt: ita in litteris multi sunt obsiti pāno: & tamen eruditissimi. Cinctos: expeditos, paratos. Armatos ardentissimo ingenio. duo miscuit. militia: & doctrinam: & q̄q̄ cinctos & armatos transferri possiot ad posterius: tamen melius est: ut militiam respiciant: & ardentissimo ingenio doctrinam: ut aliquid proprii unicuiq̄ assignetur.

Vper. morbo amici scribit se admonitū dū sumus isirmi nullis uiciis detineri: quare hortat se: & Maximū ut tales uelint eē sani: q̄les isirmi se futuros spōdent. Langor. morbus: mala ualitudo. νοῖ νοσ. moraliter. i quibusdā exēplaribus abest græca dictio. q̄ nō iprobo. uerū si legerimus νοῖ νοσ lāgor. i. ethica febris: q̄ qa diutius durat: maxie molesta ē: tūc lectio melius ꝓcedet. Et satis habet q̄tulūcūq̄. cōtentus est paruo minimoq̄. Vt relictur⁹. tanq̄ oīa mox sit morte relicturus. Hominē. mortuū. Malignis. obtrectātibus. Alit. gaudet. Sūma: maxima. Euadere. sanitatē recuperare. Destinat. cōstituit. uoto ꝓsumit. Quod. uiā recte uiuēdi. Philosophi. nā philosophia medet animis: inanes sollicitudines detrahit: pellit timores: cupiditatibus liberat. Pluribus uoluminibus. M. Tulli⁹ in Thusculanis librorum multitudinem a philosophis conscriptorum notat. Tales. temperati: boni.

ctos: & armatos: & quidem ardentissimo īgenio diligentius scrutatus inuenies.

C. Plinius Maximo. S.

Vper me cuiusdā amici νοῖ νοσ languor admonuit: optimos esse nos: dū infirmi sumus. Q uē enim īfirmū aut auaritia: aut libido solicitat? nō amoribus seruit: nō appetit honores. opes neglígit: & q̄ntulūcūq̄ ut relicturus satis hēt. tūc deos: tū hoiem eē se měinit: inuidet nemini: nemínē mirat: nemínē despicit: ac ne sermōibus quidē malignis: aut attēdit: aut alit. balinea imaginat: & fontes. hæc sūma curarū: summa uotorū: mollēq̄ in posterū: & píngue: si cōtingat euadere: hoc ē innoxiā: beatāq̄ destinat uita. Possum ergo: q̄d pluribus uerbis: pluribus etiā uoluminibus philosophi docere conātur: ipse breuiter tibi: mihiq̄ ꝓcipere: ut tales eē sani ꝑseueremus: q̄les nos futuros ꝓfitēur īfirmi.

C. Plinius Suræ. S.

T mihi discēdi: & tibi docēdi facultatē ociū præbet. Igitur perquā uelim scire esse phantasmata: seu habere ꝓpriam figurā: numenq̄ aliquod putes inane: seu uanā ex metu nr̄o imaginē capere. Ego ut esse credā Iprimis eo ducor: q̄d audio accidisse Curtio Rufo

T mihi. Quærit a Sura an ueræ sint apparitiones: quæ græce phantasmata dicunt: & exēplo currii Rufi: ac Arhenodori philosophi: postremo suoꝝ cōfirmat esse uera: sed dum quærit: amicū docet. Perquam. maxime. Esse phantasmata. an ꝓculdubio sint appatitiones: & uisiones umbrarum. Diogenes: Plutarchus: Suidas: & Macrobius tradunt phantasma esse cum inter uigiliam & adultam quietem: in qua dam (ut aiūt) patria somnii nebula adhuc uigilare se existimans: qui dormire uix cœpit: irruentes i se: uel passim uagantes formas: a natura: seu magnitudine: seu specie discrepātes: uariasq̄ tempestates rerum uel lætas: uel turbulentas cernit: cui sententiæ uidetur concedere Ouidius more suo fingens phantasma esse filium somni: nam libro. xi. inquit: Regibus hi: ducibusq̄ suos ostendere uultus Nocte solent. populos alii plebemq̄ pererrant. alii phantasma uoluerunt esse ostentum prodigiosum: phantasiam uero impressionem formæ in animo. M. Tullius phantasma uisum uocauit: quoties opus ei hoc nomine fuit. deducitur autem ἀπὸ τοῦ φαντάζομαι. quod est appareo: Aristophanes etiam pro decipio usurpauit. Esse phantasmata. Lucretius libro quarto multis explicat esse phantasmata: & uolitare ultro citroque per auras: quasdam. s. tenuissimas omnium formaꝝ exuuias: & Philostratus refert Apollonio: & sociis lucente noctu Luna Lamiæ phātasma occurrisse modo i hāc: mō in aliā figurā sese conuertentē: quandoq̄ ab oculis repente euanescentem: apollonium autem quid nā id esset quāprimū nouisse: grauibusq̄ uerbis: & conuiciosis illud increpuisse: socios ut idem facerent hortatū: id enim contra huiusmodi inuasiones optimum sciebat esse medicamentum: eius dictis cū paruissent comites: stridens phantasma celeriter tanquam idolum aufugisse. Propriam. ut unum quodq̄ phantasma suam figuram habeat: neq̄ pro arbitrio possit aliam sumere. Numen. deum. Inane. aereum incorporeum. Vanam. falsam. Ex metu nostro. pro ut timemus ita credamus uidisse: quæ non uidimus. nam metus falsas oculis nr̄is imagines plærunq̄ obiicit. Esse phantasmata. Curtio Rufo. de origie Quinti Curtii Rufi: quem gladiatore genitum quidam prodidere: neque falsa prompserim: & uera exequi pudet: postquā adoleuit: sectator Quæstoris: cui Africa obtigerat: dum in oppido Adrumeti uacuis per

Phantasma

Curtius Rufus.

medium diei porticibus secretus agitat: oblata ei species muliebris ultra modum humanum: & audita est uox tu es Rufe: qui in hanc prouinciam pro consule uenies: tali omine in spem sublatus: digressusq; in urbem: & largitione amicorum: simul acri ingenio Quæsturam: & mox nobiles inter cādidatos Præturam Tiberii principis suffragio assequitur: cum hisce uerbis imperator dedecus natalium eius uelauisset. Curtius Rufus uidetur mihi ex se natus: longa post hæc senecta: & aduersus superiores tristi adulatione: arrogans minoribus: inter pares difficilis consulare imperium: triumphi insignia: ac postremo Aphricam obtinuit: atq; ibi defunctus fatale præsagium impleuit. lego in fide digno exemplari historiam de gestis Alexandri compositam a Qu. Curtio: Rufo: qui inibi fatetur fuisse sub Augusto & Tiberio. Tenuis. pauper. Obscurus. incognitus: quia obscuro loco natus. Obtinenti. Quæstori. Comes. assecla. Inclinato die: iam uergente ad uesperam: secus tamē Tacitus nam ad medium diei scripsit. Perterrito. Curtio ob uisum. Se Aphricā. se esse Aphricam: quæ sub imagine mulieris apparuisset. Prænunciam. uatem. Cum summo imperio. cum proconsulari potestate: ubi triumphalia insignia est adeptus nam i agro Machaico recluserat specus quærendis uenis argenti: unde tenuis fructus: nec in longum fuit. at legionibus cum damno labor erat fodere riuos: quæq; in aperto grauia humum infra moliri: quis subactus miles: & quia plures p prouincias similia tolerabātur: componit occultas litteras nomine exercituum precantium imperatorem: ut quibus pmissurus esset exercit⁹ triumphalia ante tribueret. Accedenti. Curtio ab urbe proficiscenti cū summo imperio. Carthaginem. ueterem. Implicitus morbo. post aliquod tempus. Futura. morte. Præteritis. prospe ris: quæ uera fuerat expertus. Aduersa. obitum. Secundis. ex rebus prosperis. Illud. factum. Idolum. umbrosa imago: phantasia corporis: quædam umbra diuersiformis. nam Hammoni⁹ idolum inquit a corpore umbrosa defluxio: aut appitio: umbrosa similitudo: aut phantasia corporis: umbra quædam aerea secundum Bacchyliden. scire autem debemus: quod phātasiam corporum præbet: intuentibus: nō substantiam uerā. idolon: deducitur. ἀπὸ τοῦ εἴδω. ab appareo. aut assimulo: similitudo enim corporis alicuius est idolon: q Fulgentius dictum autumat quasi idodinin idest speciem doloris: dum uerbi deriuationem narratæ a se fabulæ nititur accōmodare. Squalore confectus. immūdicia: & furore contectus. Promissa. longa: protensa. Horrenti. impexo. Compedes. quibus pedes continentur. Duræ. graues. Morbus sequebatur uigiliam. ex nimia uigilia morbum contrahebant domestici. Interdum. per diem. Inerrabat. obuersabatur. in secunda lectione fuit inhærebat. Longior. magis perpetuus: & assiduus. Causis timoris. idoli uiso tantum per noctem. Damnata solitudine. neglecta sola fine ullis inquilinis. Proscribebatur. hæc scripta in tabella proponebantur. Seu. legitur si. Athenodorus. Athenodorus Tarsensis stoicus philosophus insignis acri ingenio uir: cuius scripta ad Octauiam Augusti sororem citat Plutarchus: cum sciret Augustum ad res uenereas proniorem iubere quascunque libuisset fœminas curru intecto ad se deduci: quas ipse solus educeret: & forte occurrisset amico cum uxore admodum tristibus: quod ea pariter ad cubiculum imperatoris

tenuis adhuc: & obscurus obtinenti Aphricā comes hæserat. inclinato die spatiabat in porticu: offertur ei mulieris figura humana grādior: pulchriorq;: perterrito Aphricā se futurorū prænūciā dixit: & iteꝝ uenturū Romam: honoresq; gesturū: atq; etiam cum summo imperio in eandem prouinciā reuersurū: ibiq; moriturum. facta sunt oīa. Præterea accedēti Carthaginē: egredientiq; naue eadem figura i littore occurrisse narratur. Ipse certe implicitus morbo futura pteritis: aduersa secundis auguratus spem salutis nullo suorū desperante proiecit. Iam illud nonne & magis terribile? & nō minus mirū est? qd exponam: ut accœpi. Erat Athenis spaciosa: & capax domus: sed infamis: & pestilēs. p silentiū noctis sonus ferri: & si attēderes acrius: strepitus uinculorū longius primo: deide pximo reddebat. mox apparebat idolū: senex macie: & squalore confectus: pmissa barba: horrenti capillo. cruribus compedes: manibus cathenas gerebat: quatiebatq;: inde inhabitantibus tristes: duræq; noctes per metum uigilabantur. uigiliam morbus: & crescente formidie mors sequebatur. nā interdiu quoq;: quanquā abscesserat imago: memoria imaginis oculis inerrabat: longiorque causis timoris timor erat. deserta ide: & dānata solitudie domus: totaq; illi mōstro relicta: pscribebatur tamē: seu qs emere: seu quis conducere ignarus tanti mali uellet. Venit Athenas phūs Athenodorus: legit

Idolum.

Athenodorus.

deducenda foret:iussit utrosq; bono animo esse: ipseq; p muliere ensem manu tenens currū ingressus(nullo enim uidente fœminæ currum ascendebant) adoperto uehiculo ad Augustum deducitur: quem uela retegentem repente gladio adortus his quidem uerbis:deinde nō times:ne aliquis hoc pacto te trucidet?quo tamen facto nihil in eum Augustus excanduit:sed magis de cætero continentior gratias ad monitori retulit.fuit & Athenodorus Solensis Zenonis discipulus:& alius Rhodi9: qui de arte scripsit.

Titulum.propositam uendendi uel locandi inscriptionem. Precio.quod erat uile respectu magnitudinis domus. Suspecta.ne mali quid in esset:cum tam paruo exponeretur. Omnia.quæ noctu uidebantur. Tanto magis. ut pote philosophus intelligendi cupidus an uera essent: & causas huius mali cognoscendi. Sterni. parari torum. Pugillares.cæratas tabulas. Stilum. ferreum ad scribendum in pugillaribus. Interiora. secretiora domus. Oculos.ne aliud agere mentem cogerent oculi:ideoque lucubrantes silentium noctis : & clausum cubiculum : & lumen unum uelut rectos maxime teneat.omnia quæ impediát uincat intentio : quam si tota mente in opus ipsum direxeris:nihil eorum:quæ oculis: uel auribus incursant : ad animum peruenit : inde libro octauo Secundus inquit: oculi eadem quæ mens uident:quoties nō uident alia : nec imerito a Pli. seniore cor hominis dicuntur. Vacua.ociosa. non occupata in alia re. Audita:iam prænarrata. Initio.cum primum cœpit lucubrare. Concuti.concutiebať. sic sequentia infinitiua pro indicatiuis. Ille.Athenodorus. Obfirmare.obdurare. Prætendere.opponere ne tumultū aduentantis idoli audiret. Crebrescere.in maius crescere. Stabat. illa effigies pedibus inhærebat. Digito. manu. Hic.Athenodorus.

Cæris & stilo.scripturæ.lucubrationi.

Idem. ut ad se ueniret. Delapsa.deorsum euanescens. Deserit comitem. solum reliquit Athenodorum. Concerpta. in unum coaceruata. Loco quo diffugerat. Magistratus.atheniēsium præfectos.

Vinculis . circumdata. Publice.impensa publica. Conditis.tumulatis:parentatis.

Manes. Manibus. secundum Plutar. manes sunt dii terrestes: & uocari manes ait post sepulchra facta : illo tempore scilicet quo de aliis recedentes corporibus nondum in alia transierunt innoxios : & quia non sint boni per antiphrasin dictos a mane: quo quid melius? Marcellus deos manes bonos:& prosperos appellari uoluit a mane:quod melior mors sapientibus quam uita probetur.inde immanes non bonos: At Festus manes inquit dii ab auguribus uocabantur:q; per eos omnia manare credebant : eosque deos superos inferosq; dicebant. Apuleius uero.cum incertum est utrum lar sit:an larua:nomine manem. deum nuncupant: & honoris gratia dei uocabulum additum est. Tacitus Mannum Tuistionis dei filium refert. Rite sacrorum more:& factis iustis. Marcus.nomen seruis consuetum.Persius Marcus Dama. Frater.Marci.

Is.frater Marci. Admouentem.appropinquantem. Cultros.rasorios. Illuxit.dies aduenit. Iacentes in lecto sparsos. Exiguum temporis medium.idest non multo post. Simile.factum. .. Pædagogo.

titulum:auditoque precio:quia suspecta uilitas: percunctatus omnia docetur : ac nihilominus: immo tanto magis conducit . ubi cœpit aduesperascere : iubet sterni sibi in prima domus parte. poscit pugillares: stilum : lumen . suos omnes in interiora dimittit . Ipse ad scribendum animum: oculos : manum intendit : ne uacua mens audita simulachra: & inanes sibi metus fingeret.initioque quale ubique silentium noctis : deinde concuti ferrum:uincula moueri. ille nō tollere oculos: nō remittere stilum:sed offirmare animum: auribusque manum prætēdere . tum crebrescere fragor : aduentare etiam: in limine iam : & intra limen audiri. respicit:uidet : agnoscitque narratam sibi effigiem. stabat : innuebatque digito similis uocanti. Hic contra: ut paulum expectaret: manu significat: rursusque cæris: & stilo incumbit : illa scribētis capiti cathenis insonabat. respicit rursus idem:quod prius innuentem. nec moratus tollit lumen:& sequitur. ibat illa lento gradu quasi grauis uinculis. postquam deflexit ī aream domus repente delapsa deserit comitem. desertus herbas : & folia concerpta signum loco ponit.Postero die adit magistratus. monet ut illū locū effodi iubeāt.inueniūt ossa inserta cathenis:& īplicita: q̄ corpus æuo: terraq; putrefactū nuda:& exesa reliq̄rat uinculis.collecta publice sepeliunť. Domus postea rite conditis manibus caruit.& hoc q̄dē adfirmātibus credo: illud adfirmare aliis possum . Est libertus mihi Marcus nō illitteratus:cū hoc minor frater eodem lecto

quiescebat. Is uisus est cernere quendam in toro residentē: admouentemq́ capiti suo cultros: atq́ etiam ex ipso uertice amputantem capillos: ubi illuxit: ipse circa uerticem tonsus: capilli iacentes reperiuntur. Exiguum temporis medium: & rursus simile aliud priori fidem fæcit. puer in pædagio mixtus pluribus dormiebat. uenerūt per fenestras (ita narrat) in tunicis albis duo: cubantemq́ detonderunt: & qua uenerant recesserunt. Hunc quoq́ tonsum: sparsosq́ circa capillos dies ostendit. nihil notabile secutum: nisi forte: q̄ nō fui reus: futurus: si Domitianus: sub quo hoc acciderat: diutius uixisset. nam ī scrinio eius datus a Caro de me libellus inuentus est. ex quo cō iectari potest: quia ut reis moris est summittere capillum: recisos meorum capillos depulsi quod imminebat periculi signum fuisse. Proinde rogo eruditionem tuam intendas. digna res est: quam diu: multumq́ cōsideres. ne ego quidē indignus: cui copiam sententiæ tuæ facias. Licet etiam utrāque in partem: ut soles: disputes: ex altera tamen fortius: ne me suspensum: incertumq́ dimittas: cum mihi consulendi causa fuerit: ut dubitare desinerem. Vale.

C. Plinius Septitio. S.

AIs quosdam apud te reprehendisse: tanquam si amicos meos ex omni occasiōe ultra modum laudem: agnosco crimen: amplector etiam. quid enim honestius culpa benignitatis: qui sunt tñ isti: qui amicos meos melius norint: qui inuident mihi felicissimo errorem: Vt enim non sint tales: ut a me prædicantur. Ego tamen beatus: quod mihi uidentur. Igitur ad alios hanc sinistram diligētiam conferāt. nec sunt pauci: qui carpere amicos suos iudicium uocant. mihi nunquā persuadebūt: ut meos amari a me nimis unquam putem.

C. Plinius Montano. S.

RIdebis: deinde indignaberis: si legeris: quod nisi legeris: non potes credere. Est uia Tiburtina intra primum lapidem (proxime adnotaui) monumentum Pallantis ita inscriptum. Huic Senatus ob fidem: pie-

membrum ē pædagium domus: ī quo serui commorantur: hic pro cubiculo seruorum. In tunicis albis. induti tunicis candidis. Secutum. mihi per hæc. Futurus. reus omnino. Libellus. accusatio. Datus a Caro. porrecta Domitiano a Metio Caro delatore aduersum me. In scrinio eius. in armario arcanorū Domitiani scriptorum. Vel in crinem eius. sicut passim habetur: q̄ scilicet Carus Secundum accusasset tanquam raritati capillorum imperatoris illusisset: nam Domitianus authore Tranqui. caluitio offendebatur. Submittere. in longitudinem demittere: olim enim uiri non alebant comā: sed breuib⁹ admodum capillis contenti nisi tantum ī moerore: tūc barbam & capillum promittebant. Recisos capillos. Suidas tōdere capillos de uertice uult p/otendere detrimētum rerum sic capillum decidere magnū periculum. Meorum. puerorum. Depulsi. euitati morte Domitiani. Intēdas eruditionem. cū sis eruditus diligenter & acriter pensites. Altera. qua negabis eē phātasmata.

Pædagiú

AIs. notabant Secundum nonnulli quod amicos suos ex quantalibet occasione supra modum laudaret: qua re per Septitium intellecta: respondet neminem magis cognoscere suos quam se: neque peccare: dū maxime amat: quos amandos putat. Repræhendisse. me. Agnosco crimen. intelligo errorem meum: si tamen error est. Amplector. libenter in hoc pecco. Culpa benignitatis. peccare quod nimium benignus sis. Melius norint: quam ego nouerim: & ideo dicant me illos nimium commendare. Felicissimo. qui tales amicos habeam uel putem habere. Vt quamuis. Tales. tanta digni laude. Sinistram. malam: iniquam. Conferant. trāsferant. Carpere. uellicare: notare. Iudiciū. quod ostendentibus causis dignoscitur: quamuis re uera non sit iudicium: sed odium: & maleuolentia.

RIdebis. epitaphium in palantis sepulchro tanquam nimis honorificum apud Montanū indignat: postrēo deridet: & negligit. Curtius Montanus senator: cuius uentrē Iuuenalis exagitat. Tiburtia. quæ ab urbe Tibur ducit. Lapidē. miliariū: nam antiquitas p certa spacia lapidibus erectis miliaria signabat. Pallantis. q seruus deinde Claudii Cæsaris libertus tm̄ gr̄a ualuit apud principē ut ipso & Narcisso impellentibus Appium Syllanū nobilissimū

Mōtanus Pallas.

tatemq; erga patronos ornamenta prætoria decreuit:& sestertiũ centies quinquagies: cuius honore contentus fuit. Equidẽ nunquam sum mirratus:quæ sæpius a fortuna q̃ iudicio pficiscerent᷑. Maxime tamẽ hic me titulus admonuit: q̃ essent inimica:& inepta:quæ interdum in cœnũ:in has sordes abiicerentur. quid deniq; ille furcifer: & recipere ausus ẽ? & recusare? atq; etiam:ut moderationis exemplũ posteris proderet? Sed quid indignor? ridere satius: ne se magum aliquod adeptos putent: qui huc felicitatis perueniunt: ut rideantur. Vale.

C. Plinius Genitori. S.

TOrqueor: q̧ discipulũ: ut scribis optiæ spei:amisisti:cuius? & ualitudie: & morte ipedita studia tua:qd nesciã? cum scis oium officiorũ obseruantissimus: cũq; oẽs quos pbas effusissime diligas. me huc quoq; urbana negocia psequunt᷑:nec deserũt. Sũt.n. q me iudicẽ:aut arbitrũ faciãt. Accedũt q̃relæ rusticoꝝ: q

iusserit interfici: Domitiũ Neronẽ adoptauerit:erat aũt obstrictus Agrippinæ ut conciliator nuptiarũ: & mox stupro eius illigatus:huic:quia repertor relationis fuisset de pœna fœminarum:quæ seruis coniungerentur ut Cæsar ediderat:prætoria insignia:& centies quinquagies sextertium censuit consul designatus Barea Soranus:additũ a Scipione Cornelio grates publice agendas ei:qui regibus Archadiæ ortus ueterrimã nobilitatẽ usui publico postponeret:seq; inter ministros principis haberi fineret. asseuerauit Claudius contentum honore Pallantem intra priorem paupertatem subsistere:& fixum est ære publico senatusconsultũ quo libertinus sextertii ter milies possessor: antiquæ parsimoniæ laudibus cumularetur: uerum cũ sub Nerone tristi arrogantia modũ liberti egressus odium sui moueret:primo a rerum cura:quibus a Claudio impositus:uelut arbitrum regni agebat: dimouetur:ferebaturq; digrediẽte eo: magna persequẽtium multitudine non absurde dixisse Neronẽ:ire Pallantem ut eiuraret: sane pepigerat Pallas:ne cuiusq; facti in præteritũ interrogaretur: paresq; rationes cum rep. haberet. creditum postea est a Nerone ueneno sublatũ: q̧ immensam pecuniã longa senectute detineret. hũc Plinius senior locupletissimũ Claudii pricipatu se uidisse testatur:& Iuue. in transitu mõstrat. ego possideo plus Pallãte:& Licinis. Patronos. Claudium:& Agrippinam. Ornamenta prætoria. ius ferendorum insignium: quæ prætoribus concessa fuerant. Cuius honore. habito a senatu. Contentus. spretis sextertiis centum quinquaginta. sic.n. asseuerauit Claudius. A fortuna. quæ indignis maxima quæq; tribuit. Iudicio. quo digna dignis redduntur. Titulus. epitaphium honorificum. Inimica. repugnantia:iniusta:absurda. Cœnũ. uilissimos hoĩes:& extreme cõditionis. Abiicerentur. disperderent᷑. sanior

Furcifer. lectio q̃ adiicerentur. Ille furcifer. Pallas: qui seruus in furto aut eiusmodi aliquo flagitio depræhensus fuerat:aut iprobitatis scelere cõuictus duplex lignũ: quod curtrui subiicitur: & cui temo affigi᷑ attollere iubebatur:& intuente uicinia circumferre:ut fidem in posterũ ei non haberent: & ab eo tanquã infido cauerent:ideo furcifer appellabatur a latinis:q̧.n. græci σταυρὸν hoc romani furcã nominant. hæc Plutarchus in quæst. & Coriolani uita: Recipere. ornamẽta prætoria cũ esset indignissimus. Recusare. sextertiũ centum quinquagies tanq̃ modestus:cũ esset rapacissimus. Atq; etiã. illa est ausus recusare. Moderationis. dum intra priorem paupertatem se subsistere contẽtatur. hoc igitur epitaphio motus Secundus illud senatusconsultum adiit:quod reperit adeo copiosum:& effusum:ut in illo titulo uisus fuerit Pallas parcissimus. Satius. melius est. Huc felicitatis. ad tantum fortunam. si legimus huc felicitate. sic interprætaberis. Huc. ad hunc honorem. Felicitate. fortuna fauente.

TOrqueor. dolet impedita Iulii Genitoris studia morte discipuli summæ idolis: seque fatetur quãuis in secessu a rusticis occupari:interdum tamen studere:uerum sentire quam male scribat ex comparatione ueterum:tam & si Genitor sua scripta summo oratori compararet. Quid? cur:uel qui idest quomodo. tanquam diceret satis est mihi exploratum. Huc. in Thu

Iudex. Arbiter. scos. Vrbana. molesta. quæ solent in urbe tractari. Iudicem:aut arbitrũ. iudex est qui uel inuitus potest cogi ad cognoscendam litem:ut prætor:& reliqui magistratus ordinarii: arbiter uero qui quasi uir bonus disceptator electus est ab utrisq; litigantibus:unde nemo potest cogi a prætore ad arbitrum suscipiendum:quoniam hæc res est libera:& absoluta: & extra necessitatem iurisditionis posita ut testa᷑ Vlp. ff. quarto. titulo de arbitris:sed ubi semel quis in se reciperet compromissum: quod ad similitudinem iudiciorum redigitur:& ad finiendas lites pertinet:ad curã & solicitudinẽ suam hãc rẽ prætor pertinere putat. si quis uero iudex sit:arbitriũ recipere eiusdem rei de qua iudex est: & i se recõpromitti iubere:prohibetur lege Iulia & si sentẽtiam dixerit:non est danda pœnæ persecutio. Seneca de beneficiis. melior uidetur cõditio causæ bonæ si ad iudicem q̃ ad arbitrum mittitur:quia illum formula includit: & certos. quos non excedit terminos ponit huius libera: & nullis astricta uinculis religio: & detrahere

potest & adiicere:& sententiam suã non ꝓ ut lex:ut iustitia suadet: sed ꝓ ut humãitas aut misericodia impulit regere.lege.M.Tullium in oratione pro Murena quæ dicanť de arbitro. Abutunť auribus meis.dicũt me patiẽter audiente quicquid uolunt. Suo iure.rusticorũ licentia impũdẽtissima & molestissima. Agrorum locãdorum.prope finito lustro:quo temporis spacio agri locabanť. Idoneos.quia nõ persoluunt quæ debent:& tamen fructus absumũt:sup qua re libro.viii. apud Paulinũ pluribus cõqueritur. Precario studeo.cum precibus impetrandum est ut possim studere.nam Precarium id est ꝙ precibus petentis conceditur q̃ diu is qui concessit patitur: qui enim precario concedit sic dat quasi tunc recœpturus cum sibi libuerit.quod genus liberalitatis ex iure gẽtium descendit:& est simile commodato: nã qui commodat suam rem sic commodat:ut non faciat rem accipientis:sed ut ei uti re accommodata pmittat. Tacitus de Germanis.unus imperitat nullis iam exceptionibus:non præcario iure parendi Apuleius. nam ꝑ deum fidem quadrupes nequissime:licet precariam uocis usuram sumeres:cui tandem uel ineptissimo persuadere posses atrocitatem istam culpã uacare?precarios milites dixit Seneca:qui militiam precibus obtinuerant: & Tranq. Claudium ꝑcario a senatoribus exægisse: ut rata essent quæ procuratores sui in iudicando statuerent.Pacatus.regii nominis inquit Brutus osor: precariæ redditus uitæ.Ouidius tamen.ix. formam precariam dixit precio cõparatã. Ex cõparatiõe.ueterũ scriptoꝝ. melioꝝ:& meoꝝ deterioꝝ. Precariũ.

auribus meis post longũ tp̃s suo iure abutuntur. Instat:& necessitas agrorũ locandorũ ꝑ quã molesta. Adeo rarũ ẽ inuenire idoneos cõductores: qbus ex causis precario studeo:studeo tñ: nã: & scribo aliquid:& lego. Sed cum lego ex cõparatiõe sentio q̃ male scribã:licet tu mihi bonũ aĩum facias:q libellos meos de ultiõe Heluidiĩ Demosthenis oratiõi κατὰ μειδίου cõfers:q̃ sane:cũ cõponerẽ illos:habui ĩ mãibus:nõ ut æmularer: iprobum enim ac pene furiosum: sed tamen imitarer: & sequerer tantum:quantum:aut diuersitas ingeniorum maximi:& minimi: aut causæ similitudo pateretur.

C.Plinius Cornuto.S.

Laudius Pollio amari a te cupit: dign° hoc ipso qd̃ cupit:deĩde ꝙ ip̃e te diligit: nequæ enim fere qsquam exigit istud: nisi qui facit. Vir alioquin rectus:integer: quietus: ac pœne ultra modum: si quis tamen ultra modum uerecundus. Hunc:cum simul militaremus: non solum ut commilito inspexi: nam præerat alæ militari. Ego iussus a legato consulari rationes alarum:& cohortium excutere ut magnã quorundam:fœdamq; auariciam: negligentiam parẽ:ita huius summã ĩtegritatẽ:solicitã diligẽtiã inueni.Postea ꝓmot° ad amplissimas ꝓ

Libellos.de qb°.viii.latius. κατὰ μειδίου.cõtra Midiã oratio sane Pulcherrima: cuius tale ẽ argumẽtũ. Midias Atheniensis cum uideret Demosthenem parare uestes:& alia multa ad festum celebrandum: ardens inuidia omnem apparatum fœdauit:quinimmo oratorem ipsum uerberauit:in quem iccitco dixit orationem apud iudices Demosthenes cui titulus κατὰ μειδίου. Illos.libellos de ultione Heluidii.

Aemularer.contenderem esse par Demostheni. Furiosum. insani officium credere assequi tantum in dicendo uirum.

Imitarer.sequerer eius uestigia tanq̃ minor:nam imitator nunq̃ par est authoritati:& artifex proculdubio sapientior est q̃ imitatio:hæc.enim solum ꝙ uidet operatur:phantasia etiam ꝙ nunq̃ uidit. Maximi.Demosthenis grauissimi & uehementissimi. Minimi.mei. Similitudo. quia uterq; ulcisci iniuriã intendebat:Demosthenes suam:Secundus amici sui Heluidii.uerũ multa ĩ utraq; causa fuerãt diuersa.

Laudius.Tertullum hortatur ut Claudium Pollionem in amiciciam suam admittat:& eum commendat ab integritate uitæ:deinde ab animi robore:postremo a fide in amicos etiam post mortem. Istud.amari ab alio. Integer.nullo concussus crimine. Verecundus. bonum in adolescente signum uerecundia testimonio Senecæ:quanto magis si in uiro perseuerat. Militaremus. essemus in prouincia Syria:ubi Secundus tribunus militum fuit. Commilito. socius in militia:& commilitium ipsa militia. Præerat alæ. præfectus erat equitum. Legato consulari: qui uices proconsulis gerit. Rationes. calculos pecuniarum: armorum: equorum: militum. Excutere. disquirere:cognoscere. Promotus. productus: sublatus.nam promouere: est aliquem ad maiores dignitates extollere: quasi ultra mouere:hinc promotiones Hammonius interpretatur progressiones.Lampridius in Heliogaballo uoluit & per singulas urbes lenones præfectos urbi facere:& ut essent in urbe.xiiii.& fæcisset si uixisset: promoturus omnes turpissimos: & ultimæ professionis homines:pariter usurpauit in Alexandro:apud Terentium tamen promouere pro differre sumiť. Cõmilitiũ Promoueť

insito.ingenito:naturali. Nunq̄ infregit humanitatis laudem.semp fuit humāissimus. Corœlio.nro. Corœlio Rufo utriq; nostrū amātissimo. Liberalitate.Nerua restituit quæcūq; a Domitiāo iniuste sub lata fuerāt:egenis uero romanorum mile & quingētas myriadas donauit præpositis quibusdā senatori bus referente Dione:qui agros emerent:& diuiderent:& apud iurisc̄osultos inuenio diuum Neruā legē agrariā tulisse:qua cauet:ut si seruus serua ue sciēte domino terminos statutos extra agrū suū fines ue mouerit dolo malo:ei capitale esse:nisi dominus domina ue mulctā.L.aureorū sufferre maluerit. Diuidendis agris.florente rep. romana deligi solebant triumuiri ad hoc negocium. authores sunt Liuius & Appianus. Dignum. Pollionem iudicas. Summo uiro. Corœlio prudentissimo & maximæ authoritatis. Eligendi facultate.cu; i urbe multi essent digni:quos sibi socios potuisset eligere. Musonii Bassi. philosophi sapientissimi: & grauissimi tunc defuncti. Prædicatione. laude. Librum de uita eius ediderit. uitam Musonii litterarū monumentis mandatam publicauerit. Veneratur. excolit. amat tanquam rem sacram. Stili uarietate. in hoc maxime liber ille laudabilis est: q̄ pro ut res exigit dicendi figuram mutat. Vt querantur. ut solum lamententur de amicis defunctis:ne aliud ultra pro mortuis faciant. Neq; non obligandus.omnino deuincien dus. Cœpit. amare.

Electos. aduenisse Calestrium Tyronem Comū: & plurimos māumissos lætatur: p̄sertim cū Fabato & Secundo publice super hoc sint actæ gratiæ. Manumissos. nā secundum Pauli sententiam.ff. primo: apud p̄consulem etiam in ea p̄uincia: q̄ sortitus non est:māumitti potest. Patriā nostram. Comū. Ciuium nūero.liberti ni originem patronorum resp̄odēte Vlp. uel domiciliū sequūtur: itē q ex his nascū tur:nā mūicipem aut natiuitas facit: aut māumissio.ex c̄ostitutione Iustiniani liber tinis eadē c̄ocessa libertas:quā māumissor habuit:cū prius Augustus māumittendi modū terminasset:p̄sertim ne uinctus un q̄ tortus ue qs ullo libertatis gn̄e ciuitatē adipisceret. Ambitiosū.honoris cupidū. Gratiarū actiōe. q̄ mea causa māumissi fuerint. Celebratū.a mūicipib⁹. ουδε μια ανθρώπινη ηδονὴ εστι τῶν ἐγγίου εκκυτερων ητερι τας τιμας ευφροσυνη.i.nulla hūana uoluptas ē numini p̄prior:q̄ p honores gaudiū.h Xenophō ait. i libello de tyrānide.is Xenophō apis attica pp suauitatē eloq̄ntiæ cognominat⁹: cur⁹ ore musas locutas existimat Cic.lege diffusius Diogenem. Vtiq;.præsertim. Putes.sentias. Mereri.dignum hoc gaudio.

curationes nulla occasione corruptus ab insito abstinentię amore deflexit.nunq̄ secūdis rebus i tumuit:nunq̄ officiorū uarietate continuā laudē humanitatis ifregit.eadēq; firmitate animi laboribus suffecit:qua nunc ocium patit̄: quod quidem paulisper cū magna sua laude intermisit: & posuit.a Corœlio nostro ex liberalitate imperatoris Neruæ emēdis:diuidēdisq; agris adiutor asſumptus.&.n.qua gloria dignū summo uiro i tā ta eligēdi facultate p̄cipue placuisse? idē q̄ reuerēter:q̄ fideliter amicos colat:multorū supremis iudiciis:tū Musonii Bassi grauissimi ciuis credere potes:cuius memoriā tā grata p̄dicatione p̄rogat:& extēdit: ut librū de uita eius (nam studia quoq; sicut alias bonas artes ueneraē) ediderit pulchrū.s.stili uarietate p̄badū:cum plæriq; ha ctenus defunctoꝝ meminerint: ut querātur.hūc hoīem appetentissimū tui (mihi crede) cōplectere:apprenhende:immo: & inuita: ac sic ama tanquam gratiam referas.Neq;.n. non obligandus est in amoris officio:qui prior cœpit.

C.Plinius Fabato.S.

Electos iucūdū tibi fuisse Tyronis mei aduētū.Q̄ d uero scribis oblata occasiōe p̄cōsulis plurimos māumissos:unice lętor.cupio.n.patriā n̄ram oībus q̄dē reb⁹ augeri: maxime tn̄ ciuiū nūero.id.n. oppidis firmissimū ornamētū.illd ēt me nō ut ābitiosū:s; tn̄ iuuat:q; adiicis me quoq; gratiarum actiōe:ut laude celebratum:est enim (Xenophon ait) ουδεμια ανθρώπινη ηδονὴ τοῦ ἐγγίου εκκυτερων ητερι τας τιμας ἀφροσυνη:utiq; si te mereri putes.

C.Plinius Tacito.S.

Augurot:nec me fallit auguriū:historias tuas imortales futuras:quo magis illis: i

Augurot.q̄rit Sc̄dus inseri historiis Taciti:quas imortales augurat:m̄ostrat igit̄ q̄d de se scri bere possit:illā.s.uocē liberā & forte in senatu emissam aduersus Massam: c̄otra quē aduocarus p Bethycis dat⁹ erat cū Senectiōe socio. Historias.actiōes diurnales augustæ historiæ. Immortales.p̄petuas:huic tamen augurio Secundi nō recte aues addixerūt.nā maior & me

lior pars earum intercidit:q̄ꝙ reliquum eſt ſatis inuerſum:& exulceratum. Inſeri.in illis commemorari:& locum aliquem habere. Exprimatur.effigietur:reddatur. Artifice.ſtatuario uel pictore. Prædicator tui.laudator rerum tuarum.an magis ſimilis tibi ideſt excellẽtiſſimus. Operibus.recte factis.

Non poſſum.ſenſus eſt:tu debes annotaſſe hoc meum factum:cum ſis diligentiſſimus in inueſtigandis publicis actis:in quibus ſcriptum fuit. ſunt autem acta publica libri in quibus publica ut ſenatus conſulta:edicta:acclamationes:illuſtria geſta reſeruabantur:unde Taciti hiſtoriam diurnales actus appellamus:ꝙ ſingulorum dierum acta contineat.

genue fatebor:inſeri cupio.nam ſi eſſe nobis curæ ſolet:ut facies noſtra ab optimo quoqꝫ artifice exprimatur: nõne debemus optare: ut operibus ſimilis tui ſcriptor: prędicatorqꝫ contingat? Demonſtro ergo:q̄q̄ diligẽtiam tuam fugere nõ poſſum in publicis actis:demõſtro tamẽ:quo magis credas iucũdum mihi futurũ:ſi factum meũ: cuius gratia periclitatus ſum:tuo ingenio:tuo teſtimõio creuerit.dederat me Senatus cũ Herennio Senectione aduocatũ ꝓuinciæ Bethycæ cõtra bebiũ Maſſam:damnatoqꝫ Maſſa cẽſuerat:ut bona eius publice cuſtodirent̃. Senectio cũ exploraſſet cõſules poſtulationibus uacaturos:cõuenit me:& qua cõcordia inquit iniunctã nobis accuſationẽ executi ſumus: hac adeamus cõſules:petamuſqꝫ ne bona diſſipari ſinãt: quorũ eſſe in cuſtodia debẽt.Reſpondi cũ ſimus aduocati a Senatu dati diſpice nũ peractas putes partis noſtras Senatus cognitione finitas.Et ille:tu quem uoles tibi terminum ſtatues:cui nulla cum prouincia neceſſitudo:niſi ex beneficio tuo: & hoc recẽti.ipſe:& natus ibi: & quæſtor in ea fui. Tũ ego ſi fixum tibi iſtud:ac deliberatum:ſequar te: ut ſi qua ex hoc inuidia:non tua tantũ. uenimus ad conſules.dicit Senectio quæ res ferebat. aliqua ſubiũgo. Vix dum conticueramus: & Maſſa queſtus Senectionẽ nõ aduocati fidẽ:ſed inimiciciæ amaritudinẽ impleſſe: ĩpietatis reũ poſtulat. horror oĩum.ego aũt uereor ĩquã clariſſimi cõſules ne mihi Maſſa ſilẽtio ſuo p̃uaricationẽ obiecerit:ꝙ ñ me reũ poſtulauit:q̃ uox ẽ ſtati excœpta: & poſtea m̃lto ſ̃mõe celebrata.Diu⁹ q̃dẽ Nerua

Periclitatus ſum.dum nimium libere loquor malis Domitiani temporibus:cum ſequentia geſta fuerunt. Ingenio.eloquentiã. Creuerit.illuſtrius fuerit. Damnato.relicto poenæ repetundarum. Cenſuerat.ſenatus. Publice.ab iis qui curam ærarii habebant & pecunias publicas cuſtodiebant. nam publicare Vlp.ad legem Iuliam de adulteriis ſæpe uſurpat pro ad ærarium deferre & ſeruos publicos:qui reip.ſunt. Poſtulationibus uacaturos. nam ſenatus aliquando aliis intentus erat:ut legationibus audiendis: tractandis principalibus rebus. Iniunctam.delegatam nobis a ſenatu. Accuſationem. Maſſæ. Diſſipari.diſtrahi: depilari ab his qui conſeruare ea debent an potius:ne conſules permitterent bona diſtrahi a Maſſa:ſed reſeruari a cõſulibus ſub quorum cuſtodia illa eſſe debebant.

Diſpice:diligenter inquire. Partes noſtras:accuſandi officium. Senatus cognitione. dum Maſſam damnauit. Ille.Senectio. Prouincia. Bethyca. Hoc recenti. hac nouella tua aduocatione: nam deinceps pro Bethycis ægit Secundus. Natꝰ ibi.mater me peperit ĩ Bethyca:nõ ideo tamen intellige Senectionem fuiſſe Bethycũ:cum potuerit eius mater maritum in magiſtratu profectum ſecuta illic Senectionem parere. Fixum. decretum: certum.Iſtud accedere ad conſules. Inuidia. naſcatur. Ex hoc.tuo facto. Non tua tantum.ſed communis utriqꝫ noſtrum. Dicit.in ſenatu. Ferebat.exigebat. Inimiciciæ amaritudinem impleſſe. tanquã hoſtem amarum exercuiſſe inimicicias aduerſus ſe. Impietatis.crudelitatis.nã cum pietas ſit officium & cultus:quem præſtare debemus nõ ſolũ patriæ: parẽtibus neceſſariis:ſed etiã preſſis & reis:eius contrariũ erit Impietas:cuius crimini is obnoxius ui- Impietas:
deri poterat: q peracto accuſandi officio: adhuc damnatum Maſſam premeret.id crimen fuit ſub malis imperatoribus frequens: a Nerua uero & Traiano penitus ſublatum. Horror omnium ſenatorum pectora peruaſit Maſſa accuſante Senectionem impietatis. Silentio ſuo. cum me præteriiſſet:nec ſimiliter impietatis reum poſtulaſſet. Præuaricationem obiicerit. per hoc oſtenderit ꝙ uellem adiuuare eius cauſam: diximus. enim præuaricationẽ eſſe diuerſæ patris opitulationẽ prodita cauſa ſua:quã aduocatus ſuſcœperat defendendã.

Vox.fortis:cũ tũc nullus eſſet ciuis:qui libera poſſet uerba animi proferre. Excœpta.notata: mãdata publicis ſcriptis. Diuus Nerua.cũ hæc Secundus ſcriberet Nerua iam cœlo donatus fuerat:ſed cũ ĩ ſenatu acta ſunt:nondũ erat imperator:nam tũc Domitianus uiuebat:quare cũ diuũ nominat reſpicit

ad Traiani tempora. Nam priuatus quasi attendebat.placet magis ut legamus iam priuatus his quæ attendebat idest iam ab officio senatorio & publica cura remotus: refert enim Philostratus.vii.Domitianú iussisse Neruá secedere Tarentú:ubi cú itellexisset Secúdi uocé fortissimá in senatu: scripsit ad eú litteras grauissimas: qbus cõgratulabat téporibus suis adhuc inueniri:qui libere loquerent. Simile antiquis.tá laudabile & constans:qualia tradút antiquorú dicta:de quibus lege Valerium. Egredi ueritaté.hæc prima historiæ lex ne qd falsi dicat:deide ne qd ueri taceat:ne qua suspitio gratiæ sit í scribédo.

IO. MARIAE CATANAEI ENARRATIONES IN LIBRVM .VIII. EPISTOLARVM.

C.PLI.CAECILII SECVNDI.

SAepe .Maximum monet : q iá subide fæcerat: ut libros:quos i Blatteram uiuentem composuerat : demum eo defuncto publicet : ne uideatur post mortem inchoasse : cum turpe sit pugnare cum laruis.

Blatteram. Blattera illo Mart. carmine notatur tanquam impudicus. Omnia fœmineis quare dilecta cathedris : & quæ deinceps sequuntur. Pro te. in defensionem tui. Defuncto demum inchoatos. post mortem Blatteræ libros illos incœptos. Incolumi. uiuente. Constantiæ.fortitudinis. Aequis bonis : & amicis. Præuentam.præoccupatam : interruptam. Morte.Blatteræ. Illud. celebratum dictum δυχ οσῖον φοεἱμενοἰσἱ λοἱλορεἶνȝ. impium mortuis conuiciari. nam & in phoenissis Euripides dixerat: κακεινο κεκρίταῖ μηεφυβρισθαἱ νεὑροισ. idest & illud decretum est non iniuria afficere mortuos: & Plutarchus in Solone : illa uero lex laudatur præcipue: quæ prohibet in defunctos maledicta cõiicere: nam & pium est eos sacros ducere: qui a uita discesserint & iustum iis qui eé desierunt: abstinere: & ciuile inimiciciarú aliquando modum statuere: nec in infinitum progredi sinere:unde Secúdus in primo dixerat quid tibi cum mortuis? & Aristophanes. παῦε παῦε ὦ λέσποτε ἑρμῆ: νεκρὸν καρουτατὸν κλεωνα ε λοιλορεῖ.desine : desine domine Hermes mortuo enim Cleoni conuicia dicis.Pli.in præfatione naturalis historiæ. nec Plancus illepide: qui: cum diceretur Asinius Pollio orationes in eum parare: quæ ab ipso aut liberis post mortem Planci ederentur ne posset respondere:cum mortuis inquit nõ nisi laruas luctari. quo dicto sic repercussit illas:ut apud eruditos nihil impudentius iudicetur:nam testatur.M.Tullius maiores nostros mortuis multa iura religiosa concessisse:quare non imerito reprahendit Adrianus:q adeo naturæ peruersæ fuerit: ut & mortuis plurimum inuideret:& detraheret. Si habes i manibus. Quid aliud.aliquod aliud opus. Hoc. opus in Blatteram. Absolutum.undiq perfectum. Præcidit.interrumpit:remouet.

Mortuis nõ cõuiciari.

iam priuatus iis:quæ attendebat: grauissimis litteris non mihi solum:uerumetiam sæculo est gratulatus : cui exemplum(sic enim scripsit) simile antiquis contigisset. Hæc utcumq se habent:notiora: maiora : clariora tu facies. quanquam nõ exigo : ut excedas actæ rei modum. nec historia debet egredi ueritatem : & honeste factis ueritas sufficit. Vale.

C. PLI. CAECILII SECVNDI EPISTOLARVM LIBER OCTAVVS.

C. Plinius Maximo.S.

SAepe te monui: ut libros: quos: uel pro te : uel i Blatteram: imo: & pro te:& in illum(ita enim materia cogebat)composuisti: q̃ maturissime emitteres : quod nunc præcipue morte eius audita : & hortor: & moneo. Quanuis enim legeris multis : legendosq dederis : nolo tamen quemquam opinari defuncto demum ichoatos: quos incolumi eo peregisti. Salua sit tibi constãtiæ fama : erit autem : si notum æquis: iniquisq fuerit:non post inimici mortem scribendi tibi natam esse fiduciam : sed iam paratam editionem morte præuentam. Simul uitabis illud: δυχ οσιον φθιμένοισι λοιλορεῖν. nam quod de uiuente scriptum est: in defunctum quoq tanquam uiuentem adhuc editur. Statim igitur si quid aliud in manibus differ. interim hoc perfice : quod nobis:qui legimus olim:absolutum uidetur: sȝ iam uideatur:& tibi: cuius cunctationem nec res ipa desiderat:& temporis ratio præcidit. Vale.

C.Plinius Sabino.S.

Acis.Sabino reſpondet non poſſe reſcribere plures : nec longiſſimas epiſtolas cum materia nō ſuppetat : neq; ſe uelle ſcribere res inanes uiro graui : & circa ſeria occupato. Frigidis . parui momenti. Auocant . alienant. Comminuunt . deprimunt . animus enim qualitatem rerum in quibus uerſatur plærunq; ſumit. Vocas . inuitas. Varietas . earum rerum quas maximi ponderis in republi.tractauit : & tunc bellis ciuilibus intercidentibus. Suppetebat . auxiliabatur. Anguſtis terminis . ſcribendi : nam raro eueniebat aliquid in republi.notabile: & longa pace: & q̄ omnia arbitrio unius regebantur.

Acis iucūde : q̄ nō ſolū plurimas epiſtolas meas : uerūetiā lōgiſſimas flagitas:in quibus partior fui: partī ꝓpter tuas occupationes: partim qa ipſe multū diſtringebar frigidis negociis:quæ plærūq;: & auocāt animū:& cōminuūt. Præterea nec materia plura ſcribendi dabat. Neq;.n.eadē mea conditio : q̄.M.Tullii: ad cuius exēplū uocas.Illi enim:& copioſiſſimū ingeniū: & īgenio uarietas rerū magnitudine largiſſime ſupperebat. nos quā anguſtis termīs claudamur etiā tacēte me ꝑſpicis. niſi forte uolumus ſcholaſticas tibi: atq;(ut ita dicā)ūbraticas litteras mittere.Sed nihil minus aptū arbitramur cū arma uſa:cū caſtra: dēiq; cornua: tubas: ſudorē: puluerē:ſoles cogitāus.Habes:ut puto: iuſtā excuſationē: quā tamē dubito an tibi ꝓbari uelim. Eſt.n.ſūmi amoris negari ueniā breuibus epiſtolis amicorū:q̄uis ſcias illis cōſtare rationē.Vale.

C.Plinius Caluiſio.S.

Mne hoc tempus inter pugillares : ac libellos iucundiſſima Quiete tranſmiſi. quemadmodum inquis in urbe potuiſti?Circenſes erant : quo genere ſpectaculi ne leuiſſime quidem teneor. nihil nouum: nihil uarium:nihil quod non ſemel ſpectaſſe ſufficiat. quo magis miror tot milia uirorū tam pueriliter idētidē cupe:currētis equos:īſiſtētes curribus hoīes uidere. ſi tamē aut uelocitate equorū aut hoīum arte traherētur:eēt ratio nōnulla.nūc fauēt pāno

Scholaſticas . ocioſas : fictas. Vmbraticas , inanes .M.Tullius : & Fabius uitam umbratilem : ocioſam ſecretam : & delicatam appellant :ſimiliter Columella moram umbratilē. Arma ueſtra.erat enim in caſtris Sabinus. Sudorem:puluerem: ſoles : labores militares. Soles. calores. Summi. amoris . ſignum : & argumentum magnæ beneuolentiæ. Breuibus. quales ſunt meæ. Conſtare rationem. id cum ratione fæciſſe.

Mne . circenſes tanquam rem inanem : & nullius uoluptatis notabiliter dānat :quibus ſcribit ſe ſemper uacaſſe ſtudio. Vrbe . negocioſa Roma. Circenſes. Circenſes.
ludi inſtituti in honorem matris deum ſic dicti uel a circuitu : q̄ mœtas circuibant ; uel q̄ ubi poſtea mœtæ fuerunt olim gladii ponebantur:quos circuibant: ab enſibus circenſes appellati quaſi circumenſes . uocati etiam megaleſia : quia fierent in honorem matris deum : quam græci μεγάλην dicunt . legimus apud Liuium Brutum ædem matris deum in palatio dedicaſſe : & ludos ob eandem dedicationem factos Megaleſia nuncupaſſe. alii ludos magnos dictos tradidere ; q̄ impenſa magna celebrarentur ; nam Circenſium pompa deorum ſimulachra ferebantur : uictoriæ tres locabantur : & miſſi uigintiquinque exhibebantur : quorum ultimus ærarius dicebatur : a collatione populi . interdum inter quinos miſſos uenationes dabant.Gellius ex authoritate Varronis ſcripſit curricula ludorum Circenſium ſolemnia ſeptimo fuiſſe , Seruius notat Virgilium dixiſſe Circenſes ſine adiectione ludorum : ſed eius ſententiæ multorum ueterum authoritas refragatur. Nihil nouum , quia tantum quadrigis certatur. Tot milia uirorum , nam Roma Circenſibus plurimum oblectabatur . q̄ ſæpe Iuuenalis teſtatur ut Satyra .iii. Si potes auelli. Circenſibus .xi. Ille dolor ſolus patriam fugientibus : illa Mœſticia caruiſſe anno Circenſibus & alibi dixerat duas tantum res cogitare populum Ro. pana & Circenſes. Identidem: frequenter. Traherentur . ducerentur ad ſpectandum. Hominum . aurigarum. Fauent panno. Aurigarū factiones.
factionibus aurigarum : quæ diuerſitate panni diſtinguebantur. ſcriptorum aliqui meminere duarum tantum factionum praſinæ & Venetæ: ut Martialis ſubinde : & græca in laudem Vranii agitatoris epigrammata . Chriſtodorus poeta Thebanus manifeſte oſtendit aurigantium quattuor factiones : cæruleam : uiridem : candidam : ruſam . ſic enim rubram appellat:Dion in Nerone pariter quattuor enumerat : unam : quæ panno albo : alteram:quæ fuluo: uteretur: tertiam: quæ uiridi: quartam q̄ Veneto:Tranq.in Domitiāo refert duas Circenſibus gregū factiones aurati purpureiq; pāni ad quat- Praſinus
tuor priſtinas additas;alii nō purpurei:ſed argētei ſcripſere:praſinus āt color uiridis ē nā τοπράσινον colot.

Venetus. color. uiride.miror interpretem Mart.prasinum pro nomine proprio accepisse: Venetus autem cæruleus Vegetius enim libro quarto inquit: ne tamen exploratoriæ naues candore prodantur: colore Veneto: qui marinis est fluctibus similis uela tinguntur. Lampridius in Heliogaballo. pisces semper quasi in marina aqua cum colore suo coctos conditura Veneia comedit. sciendum autem colorem prasinum uirenti dicatum ueri: rubrum æstati ignitæ: albun autumno pruinis albescenti: Venetum hyemi cæruleæ.

pannũ amãt: & si in ipso cursu: medioq; certamie hic color illuc: ille huc trãsferat: studiũ: fauorq; transibit: & repente agitatores illos equos: illos quos ꝑcul noscitãt: quoꝝ clamitãt noĩa: relinq̃t. tãta gratia: tãta authoritas ĩ una uilissima tũica. Mitto apud uulgus: qđ uilius: tũica: sƺ apđ quosdã graues hoies: quos ego cũ recordor in re inani: frigida. assidua tã ĩsatiabiliter desidere: capio aliquã uoluptatẽ: qđ hac uoluptate nõ capiar: ac per hos dies libẽtissime ociũ meũ in litteris colloco: qđ alii ociosissimis occupationibus perdunt.

C. Plinius Romano. S.

AEdificare te scribis: bene ẽ. inuẽi patrociniũ. Aedifico. n. iã ratiõe: quia tecũ hoc quoq; nõ dissimile: ꝙ ad mare tu: ego ad lariũ lacũ. Huius in littore plures meæ uillæ: sed duæ: ut maxie delectãt: ita exercẽt. Altera imposita saxis more Baiano lacũ ꝑspicit: altera quoq; more baiãn lacũ tãgit. Itaq; illã Tragœdiã: hãc appellare comœdiã soleo. Illã ꝙ quasi cothurnis

Pannum amant. student factioni suæ: quam a colore panni dignoscunt. hinc Cassiodorus pannum panno amant. Hic color. uerbi causa prasinus. Illuc. ad factionem Venetam. Ille. Venetus. Huc. ad factionem prasinam. Fauor. spectatorum. Transibit. ad illos agitatores in quos translatus fuerit pannus: cui fauent. perinde ac si diceret nulla ducuntur ratione ut alteri partium magis faueant: sed quocunq; transierit color ille: transibit: & spectatorum studium maxime ubi uiderint fauorem principis inclinare: ut ad prasinum colorem. Iuuenalis hoc studium damnans inquit. Interea megalesiacæ: spectacula mappæ Idæum solemne colunt: similisq; triumpho: Prædo caballorum prætor sedet: at mihi pace Immensæ: nimiæq; licet si dicere plebis: Totam hodie Romam Circus capit: & fragor aurem Percutit: euentum uiridis: quo colligo panni. Nam si deficeret mœstam: attonitamq; uideres Hanc urbem ueluti cannarum in puluere uictis Consulibus. Vilissima. uiridi: siue cærulea. Mitto apud uulgus. taceo ꝙ tanta gratia & authoritas sit in una uilissima tunica apud uulgus. Quod uilius tunica. quod uulgus est uilius tunica: & nullius precii. Sed. uerum. hoc magis mirandum ꝙ tãta authoritas sit apud quosdam graues homines. Assidua. nam per multos dies fiebant Circenses: ex quibus unus erat Cereri celeber si Tacito credimus. Desidere. ociari: tempus sedendo absumere. Hac uoluptate. spectandorum Circensium: quibus alii delectantur. In litteris colloco. sic. M. Tullius pro Archia. quis tandem me repræhendat: aut quis mihi iure succenseat: si quantum cæteris ad suas res obeundas q̃tum ad festos dies ludorum celebrãdos: q̃tum ad alias uoluptates: & ad ipsam requiem animi & corporis cõceditur temporum: quantum alii tribuunt tempestiuis conuiuiis: q̃tum deniq; aleæ q̃tum pilæ: tantum mihi egomet ad hæc studia recolenda sumpsero. Ociosissimis. perditis: inutilibus.

AEdificare. ante oculos ponit Romano per epistolam duas uillas quas iuxta lacum Larium tenebat: quarum alteram ꝙ esset humili loco uocat comœdiam: alteram ꝙ in colle edito: tragœdiam appellat. Inueni patrocinium. possum me defendere exemplo tuo: nam nimia ædificandi cupiditas non caret repræhensione. Hoc. quod ego facio. Non. dissimile tecum est simile ei quod tu facis: uterq; enim iuxta aquam ædificabat. Tu. ædificas. In littore. in rippa

Littus. Larii. littus est quousq; maximus fluctus hybernus a mari peruenit: idq; M. Tullium aiunt cum arbiter esset: primum constituisse. non dissimilis Celsi sententiæ illa Modestini. littus publicum est quatenus maxime fluctus exæstuat & effluat. idem iuris est in lacu: nisi is totus priuatus est. Exercent. occupatum tenent in ædificando. Saxis. loco edito. More baiano. ad formam & typum uillarum: quæ in collibus baiani sinus consurgunt. Lacum tangit. iuxta lacum sita: nam ad baias uillæ: aliæ in collibus: aliæ in littore. Tragœdiam. quia erat in edito dorso sita. stilus enim tragicus insurgit altior. Comœdiam. humilem: depressam: cum stilus comœdiæ similis sit quotidiano sermoni: & de medio petitus populo.

Cothurn⁹ Cothurnis. si Seruio credimus cothurnus est genus calciamenti utriq; aptũ pedi: cui sententiæ concedit Suidas addens tã mulieribus q̃ uiris cõuenire: eo tragœdi agendis tragœdiis utebant̃: socco autẽ comœdi actitandis comœdiis. inde utrũq; translatiue pro suo poemate usurpat̃. Fabius: nec comœdia in cothurnos assurgit: nec cõtra tragœdia socco ingredit̃. Apuleius. scio tragœdiã nõ fabulã legere: & a socco ad cothurnũ ascendere. Mart. Contulit ad tragicos se nostra thalia cothurnos.

cothurnũ neutri generis uas é:quo in sacrificiis uinũ effundebat. Socculis.minoribus calciamẽtis.amõ res inqt Plinius calciarũt soccos.Seneca de bñficiis diminutiuo pariter usus tradit Cæsaré porrexisse ad osculãdũ pedé sinistrũ ut socculũ aureũ margaritis distĩctũ oñderet. Sua.cõuẽiẽs. Vtraq3.uilla. Possidétĩ.mihi dño.legit̃ ét possidẽtibus.i.īcolis. Hæc.comœdia. Illa.tragœdia. Larius. qa lõgi⁹ specula. Illũ unũ sinũ.quẽ efficit lacus iuxta uillã.nã eũ tota ambibat & cõtinebat. Dirimit.diuidit. Duos.sinus.i ea Larii pte:q nũc bilacus dicit̃:ubi i duos lacus scindi uidet̃. Dorso.pmõtorio i lacũ pcurrente. Hic.ubi comœdia. Illic.in dorso ubi tragœdia. Xystus.relege de xysto:& gestatione iam prænotata. Non sentit. fluctus.qa pcul a lacu. Frangit.repellit. Ex hac ipsa piscari.sic Mart. uillã Apollinaris laudauerat.Nec seta longo quærit in mari pdam:Sed a cubiculo lectuloq3 iactatã. Spectatus alte lineam trahit piscis. Ad struẽdi utriq3 : addendi utriq3 uillæ. Quæ supsunt.mixta sunt i his supflua mẽbra qbus si addidero aliqd reddã illa utilia. Rõnem tibi.reddo meæ ædificatiõis. Idem facere.ædificare ut tu facis.

Cothurnũ

Soccus.

hãc q̃ q̃si socculis sustinet̃. Sua utriq3 amœnitas: & utraq3 possidẽti ipsa diuersitate iucũdior. Hæc lacu ppius:illa latius utit̃. Hæc illũ unũ sinum molli curuãine amplectit̃ illa ex editissimo dorso duos dirimit. hic recta gestatio lõgo limite sup litus extẽdit̃. illic spaciosissimus xystus leuiter iflectit̃. Illa fluctus ñ sentit:hæc frãgit. ex illa possis despicere piscãtis:ex hac ipe piscari:hamũq3 e cubiculo:ac pene ét lectulo:ut e nauicula iacer̃. hæ mihi causæ utriq3 q̃ desunt adstruẽdi ob ea : q̃ supsunt. Sed quid ego rationé tibi? apud qué pro ratione erit idem facere. Vale.

C.Plinius Coloni.S.

Nice probo q̃ Põpeii : Quintiãi morte tã dolẽter adficeris: ut amissi charitatẽ desiderio extẽdas.nõ:ut plærĩq3:q tantũ uiuentes amant : seu potius amare se simulant:ac ne simulãt:quidẽ:nisi quos florentis uident. nam miserorũ nõ secus ac defunctõrũ obliuiscuntur. Sed tibi perẽnis fides:tãtaq3 in amore constãtia: ut finiri nisi tua morte ñ possit.& mehercule is fuit Quintiãus:quẽ diliger̃ decebat ipius exẽplo.felices amabat:miseros tuebat̃:dsiderabat amissos. Iã illi quãta pbitas i ore:q̃nta i sermõe cũctatio: q̃ pari libra grauitas:comitasq3:qd iudiciũ:quod studiũ litterarũ.qua pietate cũ dissimillimo parẽte uiuebat.q̃ ñ obstabat illi:quo mius uir optius uideret̃:q erat optimus filius? sed qd dolorẽ tuũ exulcero. q̃q̃ sic amasti uiuentẽ: ut hoc potius:q̃ de illo sileri uelis:a me pserti: cuius pdicatiõe pu tas uitã eius ornari:mẽoriã progari:ipsamq3 illã: in qua est raptus ætatem posse restitui. Vale.

C.Plinius Iuniori.S.

Nice.laudat Colonis fidem:qui post mortem afflictim requirebat amicum Quintianum. cuius tanta erat uirtus : ut merito hunc honorem mereretur. Pompei Quintiani. Quintianum Martialis suorum carminum fæcit assertorem.Commẽdo tibi Quintiane nostros: Nostros dicere:si tamen libellos Possum : quos recitat tuus poeta : & alibi. Quoties amico diuiti nihil donat.O Quintiane liberalis est pauper. prius fuerat Afranius Quintianus conscius pisonianæ coniurationis : q̃q̃ apud Tacitum corrupte legatur Quintilianus : postmodum Appius Quintianus Apuleio cõiũctus amicicia. Extẽdas charitatem.amorẽ proges. Desyderio amissi.desyderando illum defunctũ reuiuere. Non.facis. Viuentes amant. Martialis in eũdem sensum.Qui pstat pietate ptinaci Sensuro bona liberalitatis: Capter forsitan: aut uicem reposcat. At si qs dare nos relicto Post manes : tumulũq3 perseueret: Quærit quid?nisi parcius dolere. Ac ne. nõ simulant amare infelices:quia aperte illos negligunt:sed tantum simulant amare quos fortunatos intuentur. Non secus. pariter. Is.tam probatus. Probitas.modestia. Cunctatio.mora:frenum. Pari libra . æquo examine & iudicio . summa enim uirtus condire pariter grauitatem & comitaté. Dissimillimo.improbo:isami: molli:nam confecto fuisse Afranium Quintianum senatorii ordinis molli corpore in famem a Nerone proboso carmine diffamatum secundum Tacitũ:& in coniuratione pisoniana dephensum diu indiciũ abnuisse:post pmissa impunitate corruptũ:quo tarditatem excusaret Glíciũ Gallũ præcipuũ amicorũ nominantem:is tamen mox periit non ex priore uitæ mollicie. Non obstabat.patris improbitas: & in famia:quæ interdũ filiis obest. Optimus filius.qui se tam prudenter gereret cum parente morboso. Exulcero.exaggero.renouo. Hoc potius.uelis.s.benedici de illo. Prædicatione.laudatione. Illam ætatem.florentem:iuuenilem. Raptus.rapti proprie dicuntur ante tempus mortui.

Pompeius.

Quintiãus

Astigabat.exẽplo alterius monet iuniorẽ remittenda quædã filiis:neq; semper utendum seueritate cũ omnes homines aliquo errore ducantur. Ego.dixi. Iuuene.filio. Quod filius tuus.i.nũ aliquãdo facis q̃ corripi possunt.Si repẽte filius tuus fieret tibi pater. Repente.ex improuiso. Tu filius.illi fieres. Pari.qua tu illũ rephẽdis. Grauitate.seueritate. Nũ oẽs homines.sumptũ ex Antigone Euripidis.inqt.n.ανέρωποισι καρ τοισ πασι ιοκονιστι τουξαμαρτανειν.i.hominibus.n.cũctis cõmune est peccare. Hic.alius. In illo.crimine & re damnanda. Indulget sibi.nimiũ pmittit sibi. Hæc tibi.ordo.admonitus exẽplo culpãdæ seueritatis scripsi hæc tibi amoꝛ mutuo nã Martiãus ad legẽ põpeiã de parricidiis:pria inqt ptãs in pietate debet nõ ĩ atrocitate cõsisteꝛ.hic referente Papinião Traianus iperator coægit patrẽ emãcipare filiũ: quẽ male tractabat contra patriã pietatẽ: Te fuisse.te fæcisse quæ ille facit. Quod es pater.quod habes arbitrium in filium quia pater es. Hominem.humanũ uel pronũ ad delicta. nam humanũ est peccare.

Ecœpi.pmittendas eẽ unicuiq; suas uoluptates oñdit: nã si cœnã inqt Gẽitor damnasti parasitis refertã:nõ ne credis aliqb⁹ nr̃am tœdio esse: quoties itroduciꝛ lector aut lyristes? Scurrae.scurra ẽ q risum captat nõ seruata dignitate psonæ diminutiuo eius scurrula usus ẽ Apuleius in suo asino. Cinædi q muliebria patiꝛ:is cinædus diciꝛ:uñ a Virg.in priapeis: & ab Apuleio festiuiter cinædi p puellis usurpanꝛ:ꝗ officiũ earũ sustineãt:dicti.απὸ του κινειν ταα ι λοία.i.a motu uerendorũ.uel cinædus dictus tanq̃ κένοσ αιλουσ.i.uacuus uerecũdia. Moriones.q natiua stultitia risum excitat dictis factis ue ĩsulis morio appellaꝛ: μωροσ enim fatuus & stultus: & morari cũ prima longa significat fatuum eẽ: unde Tranq.scribit Claudiũ inter hoies desiisse morari pducta prima syllaba:hoc est nõ ãplius fatuũ esse mortis iteruẽtu.ĩ morionẽ lusit acutissime Mart.illo carmie Morio dictus erat uiginti milibus emi:Redde mihi nũmos Gargiliane sapit. tanq̃ pluris uenirint stulti q̃ sapiẽtes: & alibi.Hũc uero acuto capite: & auribus longis.Quæ sic mouentur:ut solent asellorũ: Quis morionis filiũ neget Gyrthæ?emendãdus satis obuius error apud Iuriscõsultũ.ff.xxi.titulo de edicto edilitio ubi corrupte legũt murionẽ: q̃uis inqt nõ ualde sapiẽtẽ seruũ uẽditor pstaꝛ debeat:tñ si ita fatuũ uel morionẽ uẽdiderit: ut ĩ eo usus null⁹ sit:uideri uiciũ. Inerrabãt.uersabãt:trãscurrebãt. Rugis.tua grauitate.nã ĩ tristitia & seueritate rugas ĩ facie cõtrahim⁹. Si qdẽ.q̃uis. Tale.scurras:cinædos:moriões. Fero hñtes.ñ dãno hoꝝ dños.

Inexpectatũ.subitũ:iopiatũ:sũt.n.mirabilia:q̃ maxie i expectata. Petulãs mordax:lasciuũ. Nõ narro rõnẽ.nõ dico ꝙ oĩo moueat rõne. Stomachũ.appetẽtiã meã.Mart.ꝑtereas:si qd nõ facit ad stomachũ.

Capimur.oblectãur detiemur. Lector:aut lyristes.sic li.i.docuit solitũ itroduceꝛ comœdũ:ul lectorẽ: uel lyristẽ.Athenæ⁹ hũc morẽ notabiliꝛ taxat:referẽs uiles hoies i cõuiuia solitos itroduceꝛ tubicies magno ꝑcio:qa nescirẽt iuicẽ cõfabulari:& ieruditi eẽnt ad disserẽdũ:ubi uero sint honesti & eruditi cõuiuæ:neq; tubicines:neq; saltatores:neq; lyristas itromitti:cũ satis habeãt iter se digna memoratu disserere sine lyris & talibus ludibriis. Calceos.quos conuiuium inituri deponebant.meminit huius cõsuetudinis frequẽter Mart.ut ibi Marmora calcantem frigidiora niue:itẽ Excalceatus ire cœpit ad cœnam.

Scurra.

Cinædus.

Morio.

Astigabat quidã filium suum : ꝙ paulo sũptuosius equos:& canes emerat.huic ego iuuene digresso:heus tu nunq̃ ne fecisti qđ a patre corripi posset?fecisti dico.nũ iterdũ facis:qđ filius tuus.si repẽte pater ille:tu filius pari grauitate rephẽdat? nũ oẽs hoĩes aliquo errore ducunꝛ?nũ hic ĩ illo sibi: ĩ hoc alius ĩdulget?Hæc tibi admõitus ĩmodicæ seueritatis exẽplo amoꝛ mutuo scripsi:ne qñ tu quoq; filiũ tuũ durius:acerbiusq; tractares.cogita:& illũ puerũ eẽ:& te fuisse.atq; ita hoc:qđ es pr̃:utere: ut mẽineris te hoĩem eẽ:& hominis patrem. Vale.

C.Plinius Genitori.S.

Ecœpi litteras tuas : qbus q̃reris tœdio tibi fuisse:q̃uis lautissimã cœnã: qa scurræ cynedi:moriões mẽsis ierrabãt. Vis tu remittere aliqd ex rugis?siqdem nihil tale habeo:habẽtes tñ fero. Cur ergo nõ habeo?qa nequaq̃ me:ut:& iexpectatũ:festiuũue delectat:siqd molle a cynædo:petulãs a scurra:stultũ a morióe pferꝛ.nõ rõnẽ:sed stomachũ tibi narro.atq; adeo q̃multos putas eẽ quos ęq; ea:qbus ego: & tu capimur:& ducimur: pti ut iepta: pti ut molestissima offẽdãt.q̃ mlti cũ lector:aut lyristes: aut comœdus ĩductus ẽ:calceos poscũt:aut nõ minore cũ tœdio cubãt:q̃ tu ista(sic.n.appellas)pdigia ppessus es?Demus igitur alienis oblectationibus ueniam:ut nostris impetremus. Vale.

C.Plinius Sabiniano.S.

Libertus. tantat per epistolā reducere in gratiā Sabiniani libertū eius: quē quidem fatetur peccasse: sed delicti sui pœnitentiā multis signis ostendisse. Succensere. irasci. Merito. ratione. Cum iræ causæ. cū quis hēt iustissimas irascēdi causas. Exorari. uinci. demulceri. ut hoc a te ipetrē. Meruerit. peccauerit. Exoratus. semel pacatus. Facies. irasceris. Adolescētiæ. de pcat ab ætate sic Euripides i Hicetidibus.

Libertus tuus cui succēsere te dixeras: uenit ad me: aduolutusq̧ pedibus meis tāquam tuis hæsit: fleuit: multū rogauit: multū etiā tacuit. In sūma fecit mihi pœnitētiæ fidē: uere credo emēdatū: qa deliquisse se sentit. Irasceris scio: & irasceris merito: id quoq̧ scio: sʒ tūc quoq̧ pcipua māsuetudinis laus: cū iræ causæ iustissimæ sunt. Amasti hominē: & spero amabis. Interi sufficit: ut exorari te sinas. Licebit rursus irasci: si meruerit: qđ exoratus excusatius facies. Remitte aliquid adolescentiæ ipsius: remitte lacrymis: remitte indulgentiæ. illum ne torseris: etiam ne torquearis. torqueris. n. cum tam lenis irasceris. uereor ne uidear nō rogare: sed cogere: si ipse præcibus eius meas iunxero. Iungā tñ tanto plenius: & effusius: quanto ipsum acrius: seueriusq̧ corripui districte minatus nunquā me postea rogaturum. Hoc illi: quē terreri oportebat: tibi non idem: nam fortasse iterum rogabo: iter℞ ipetrabo: sit mō tale: ut rogare me: & te id pstare deceat. Vale. C. Plinius Sabiniano. S.

Benefecisti q̄ libertū aliqñ tibi carū reducētibus eplis meis i domū: i animū recepisti. Iuuabit hoc te. me certe iuuat. Primū q̄ te tā tractabilē uideo: ut i ira regi possis. deinde q̄ tantum mihi tribuis: ut uel authoritati meæ parcas: uel precibus indulgeas. Igitur: & laudo: & gratias ago: simul in posterum moneo: ut te erroribus tuorum: & si non fuerit: qui deprecetur: placabilem præstes. Vale.

C. Plinius Mamiliano. S.

QVereris de turba Castrēsiū negocio℞? & tanq̄ sūmo ocio pfruare: lusus: & ineptias nr̄as legis? amas? flagitas? meq̧ ad similia cōdēda nō mediocriter icitas? Incipio ex hoc genere studio℞ nō solū oblectationē: uerū etiā gloriā petere: post iudiciū tuū uiri eruditissimi: grauissimi: ac sup ista uerissimi. nūc me rerū actus modice: sed tñ distringit. quo finito aliqd earundē camœna℞ i istū benignissimū sinū mittā tu passerculis: & colūbulis nr̄is inter aqlas ur̄as

ἡμαρτεν· ἐν νεοισι ἀνθρωπων τοδε ἐνεστι. σύγγνωμην δὲ τῷδ᾽ ἔχειν χρεων. peccauit: i iuuenibus aūt hoium hoc inest. ueniā aūt huic hēe opus est. Remitte indulgentiæ. sis indulgēs: an parce liberto q̄ nimiū sibi indulserit. Ne torquearis. ne afficiaris molestia dum perturbaris ira. Lenis. ingenio quieto. Cogere. rationibus te impellere ad ueniam. Eius. liberti tui. Districte. intēsē aspere. Hoc: illi. interminatus sum. Tibi nō idem. denuncio. Tale. crimen eius conditionis.

Benefecisti. agit gratias Sabiniano: quod rogatu suo libertum reduxerat i domum: & amorē: moneretq̧ ut etiam non rogatus erroribus suorum placabilē prestet. Aliquando prius. Animū. beniuolentiā. Tātū mihi tribuis. tātæ existimationis apud te sum: & tantum mihi credis.

QVereris. scribit non satis conuenire ut Mamilianus cōqueratur de negociis castrensibus: & uacet carminib⁹ suis legendis: deinde pmittit post absolutas actiōes se noua factu℞: q̄ illi mittat. Turba. copia: pturbatiōe. Lusus. epigrāmata. Studio℞. carminū. Sup ista. pter ista: i cæteris. Rerū actus. causa℞ actiones. Distringit. occupat. Camœna℞. uersuū. Passerculis & colūbulis. epigrāmatib⁹ lasciuis & pruriētibus. allusit ad Catulli passerem: & Stellæ Columbā: opera sic in scripta: qa utraq̧ sit auis uenerea: & salax. Dabis pennas. comparabis famā diuulgādo tuis commilitonibus. Aquilas uestras. signa uestra in castris: inter quæ præcipuum fuit aquila: prima enim cohors suscipiebat aquilam totius legionis insigne: eam aquilifer portabat. hæc Modestus. in commentariis Cæsar retulit. x. legionem portasse aquilā: Dionysius etiam ducem legionis. Plinius. x. libro inquit romanis legionibus aquilam. C. Marius in secundo consulatu suo proprie dicauit: erat & ante ea prima cum quattuor aliis: lupis: minotauris: equis: apris: quæ singulos ordīes anteibant. paucis ante annis portari sola in acie cœperat: reliqua in castris relinquebantur: Marius in totū ea abdicauit: ex eo notatū nō fere apud legiones unquam hybernatum esse in castris ubi aquilarum non esset iugum. Iosephus tamen tradit Vespasianū

Aquila bellorum insigne.

circa aquilam habuisse alia signa:& eam omnibus apud Romanos agminibus præ esse: quod & uniuer sarum auium regnum habeat: & sit ualidissima:itaque illam : & principatus insigne omenque uictoriæ putasse : sed in uno exercitu fuisse p ures aquilas aperte Cæsar testatur : ubi meminit in acie pharsalica cœpisse aquilas quinquaginta octo. Marcus Tullius argenteam innuit: quod melius testatur Plinius argentum referens militaribus signis:quam aurum familiarius : quia longius fulgeat. At Dion in Pompeii gestis . Aquila inquit aurea in omni exercitu Romanorum electo ferıur in hasta longa. Si tantum sibi. si solum mihi placebunt : & non aliis. Cauea nidoue. continendos apud te.perstat in metaphora : quia iam de auibus locutus erat.

Laudas . exprimit Geminio laudanti Nonium tanquam munificum quid sit liberalitas : quæ sane est indigentibus donare : non falsa liberalitatis simulatione diuites captare. Propinquis. cognatis. Affinibus.affines secūdum Modestinum sunt uiri & uxoris cognati : dicti ab eo quod duæ cognationes : quæ diuersæ inter se sunt per nuptias copulantur : & altera ad alterius cognationis finem accedit: Iis. prædictis. Potissimum.imprimis:ut scilicet munusculis maxima consequantur a diuitibus. Hos ego.ordo est. ego puto hos non promere sua : sed uiscatis hamansque mūeribus corripere aliena idest non esse de suo liberales: sed tanquam aucupes subdolis mūeribus diuites illaqueare.app osite in hunc sensum dixerat Martialis.Munera quod senibus uiduisque ingentia mittis:Vis te munificum Gargiliane uocem? Sordidius nihil est : nihil est te Spurcius uno:Qui potes insidias dona uocare tuas : Sic auidis fallax indulget piscibus hamus . Calida sic stultas decipit esca feras. Quid sit largiri i quid sit donare docebo: Si nescis : dona Gargiliane mihi.

Affines.

Simili. prædictis idest malo. Huic. alicui. Auaricia . immo rapina. Petunt . quærunt. Primum . præcipuum in homine abstinere alienis rebus. Orbe . perfectione. Socialitatis . amiciciæ & humanæ societatis. Iste.tuus amicus Nonius. Vsquequaque . semper. Si unum aliquod . facit ex prædictis. Minus quidem . laudandus est. Tam rarum.tam pauci inueniūtur qui sint etiam imperfecte liberales exclamatio aduersus sua tempora. Possideri . a diuitiis regi: & detineri.

Postq̄ . Sardi librum commendat:& gratias agit q̄ ab eo laudatus sit. Identidem.frequēter. De me . in laudem meā: Quā non eadem de eodem.quærit aliqs quomodo fieri potuerit:ut non eadē:nec tamen diuersa de eadē re dixerit:multa sunt paria & similia q̄ tamen non sunt eadem:inde ostendit scriptoris ingeniū copiosum:qui de una & eadē re plurifariā:nec tamen extra rē disseruisset. Ob quæ gratias agerē.q̄ me laudasset. Iucundiora propter laudes meas.

dabis pennas:si tamen:& tibi placebunt: si tantū sibi:continendos cauea:nidoue curabis. Vale:

C.Plinius Geminio.S.

Laudas mihi : & frequenter præsens : & nunc per epistolas Nonium tuum: q̄ sit liberalis in quosdam . & ipse laudo: si tamen non in hos solos . uolo enim eum:qui sit uere liberalis:tribuere patriæ : propinquis : affinibus:amicis. Sed iis dico pauperibus:non ut isti: qui his potissimum donant : qui donare maxime possunt. Hos ego uiscatis : hamatisq; muneribus nō sua promere puto : sed aliena corripere. Sunt ingenio simili:qui quod huic donant:auferunt illi: famamq; liberalitatis ex auaritia petunt . Primum est autem suo esse contentum. deinde quos præcipue scias indigere sustentantem:fouentēq;: orbe quodam socialitatis ambire : quæ cuncta si facit iste usquequaq; laudandus est : si unum aliquod minus quidem:laudandus tamen: tam rarum est etiam imperfectę liberalitatis exemplar. Ea inuasit homines habendi cupido: ut possideri magis:q̄ possidere uideantur. Vale.

C.Plinius Sardo.S.

Postquam a te recessi:non minus tecum: q̄ cum apud te fui. Legi enim librum tuum identidem repetens:ea maxime(nō enim mentiar)quę de me scripsisti:in quibus quidem percopiosus fuisti.q̄ multa:q̄ uaria:q̄ non eadem de eodem:nec tamen diuersa dixisti. laudem pariter? & gratias agam ? neutrum satis possum: & si possem timerem: ne arrogans esset ob ea laudare te : ob quæ gratias agerem. Vnum illud addam : omnia mihi tanto laudabiliora uisa:quanto iucundiora : tanto iucundiora : quanto laudabiliora erant. Vale.

C.Plinius Titiano.S.

Vid agis.interrogat Titianũ quid ageret.se uero ſcribit in ocio nolle longiores epiſtolas cõ ponere. Illud.nolle ſcribere longiores epiſtolas. Hoc.legere longiſſimas.

Q Vid agis? quid acturus es? ipſe uitã iucundiſſimã.i. ocioſiſſimã uiuo: quo fit ut ſcribere lõgiores epiſtolas nolim: uelim legere: illud tanq̃ delicatus: hoc tanquã ocioſus. Nihil eſt enim aut pigrius delicatis: aut curioſius ocioſis. Vale.

C.Plinius Paulino.S.

ALius aliud: ego beatiſſimũ exiſtimo: qui bonæ: mãſureq; famę pſumptiõe pfruit: certuſq; poſteritatis cũ futura gloria uiuit: ac nihil niſi primũ æternitatis añ oculos pingue illud: altũq; ociũ placeat. Etenim oẽs hoies arbittor oportere: aut imortalitatẽ ſuã: aut mortalitatẽ cogitare: & illos qdẽ cõtẽdere: eniti: hos qeſcere: nõ reniti: nec breuẽ uitã caducis laboribus fatigare: ut uideo multos miſera ſimul: & ingrata imagine iduſtriæ ad mortalitatẽ ſui peruenire. Hæc ego: tanq̃ q̃ quotidie mecũ: ut deſinã mecũ: ſi diſſenties: q̃q̃ nõ diſſenties: ut q ſemper clarum aliquod: & immortale meditaris. Vale.

C.Plinius Macrino.S.

VErerer ne immodicã orõnẽ putares: quã cum hac epl'a accipies: niſi eſſet generis eius: ut ſæpe deſinere uideat᷑. nã ſingulis criminibus ſingulæ uelut cauſæ continent᷑. Poteris ergo ut cœperis: ubicunq; deſieris: quæ deinceps ſequent᷑ quaſi incipientia legere: & quaſi cohærentia: meq; in uniuerſitate longiſſimum: breuiſſimum in partibus iudicare. Vale.

C.Plinius Tyroni.S.

EGregie facis (inquiro eni) & pſeuera: q; iuſtitiã tuã puincialibus multa hũanitate cõmẽdas: cuius pcipua pars ẽ: honeſtiſſimũ queq; cõplecti: atq; ita a minoribus amari: ut ſimul a pricipibus diligare. Plæriq; aũt dũ uerent᷑ ne gratiæ potẽtiũ ipartiri uideant᷑: ſiniſteritatis: atq; ẽt malignitatis famã cõſequuntur: a quo uitio tu lõge receſſiſti ſcio. Sed tẽperare mihi nõ poſſum: quo minus laudẽ ſimilis monẽti: q; eũ modũ teneas: ut diſcrimina ordinũ: dignitatũq; cuſtodias: quæ ſi cõfuſa: & pmixta ſunt: nihil eſt æqualitate ipſa inæqualius. Vale.

C.Plinius Auguri.S.

ALius. Immortalitatẽ & bonã pperuãq; famã oĩbus rebus anteponit. Alius. putat aliud eẽ ſũmũ. Præſumptiõe. opiniõe añ factũ. Poſteritatis. imortalitatis. q; ſit uictur⁹ apud poſteros. Niſi primũ. niſi iter pcipua: & potiſſima. Ociũ. æternitatis requiẽ: i q̃ ppetuo requeſcere poſſit. Mortalitatẽ. obliuionẽ ſui poſt mortẽ. mortalitatẽ iuriſcõſulti frequẽter p morte accipiũt. Illos. q ſtudẽt æternitati. Cõtẽdere: eniti. ad illã pclaris opibus. Hos. q nõ curãt uiuere poſt ſe. Rẽiti. ianib⁹ reb⁹ fatigari & exerceri. Caducis. morte iterituris. reſpicit illos q auaritiæ cã tot piculis & laborib⁹ uitã exponũt. & iõ iduſtrii hri uolũt. Ingrata imagine. iutili ptextu. Mortalitatẽ. ſilentiũ poſt mortẽ. Hæc ego. ſentio. Quæ quotidie mecũ: ea quæ ſp mecũ reputo. Vt deſinã mecũ: ita tñ ut deſinam mecũ talia reuoluere ſi tu ſecus ſenſeris.

VErerer. excuſat orõnẽ ſuã contra Cæciliũ Claſſicũ tanq̃ i uniuerſũ lõgã: i ptib⁹ breuẽ: ita ut legẽti tœdiũ nõ afferat. Immo dicã. nimiã. Singulæ. uelut cãæ. plures. n. reos i ea accuſatiõe fecit: nã miniſtros: qb⁹ ad turpe miniſteriũ Cæcilius fuerat uſus: cõdemnandos curauit: & illũ multis inſuper criminibus redarguit. erant igit᷑ ſingulorũ accuſatiões: q̃uis una orõ eſſet: ueluti ſingulæ cauſæ. Vt cœperis. cũ illã legere incœperis. Quaſi icipientia. tanq̃ ſi cã ibi inciperet. fere idem fecit. M. Tullius in Verrẽ: ubi multa complexus crimina dũ ad aliud tranſit finiri cã uidet᷑. Cohærentia. ita tñ apte cõiuncta: ut tota orõ uideatur unũ corpus eadẽ ſuperficie inductũ.

EGregie. lætat᷑ hũanitate Tyronis in ſubditos: & iprimis q; reſpectũ hẽat uniuſcuiuſq; ſecũdũ cõditionẽ. (Ingro. n.) iterrogo q iſtic ueniũt: q̃uo te i pconſulatu geras. ſunt ãt iterpoſita ea græci [illegible] uocãt. Perſeuera. pſta i iſtituto. Cõmẽdas. cũ cõmẽdatiõe adminiſtras. Prouincialibus. Bethycis. Honeſtiſſimũ quenq;. principes i ſua pria. Impartiri gratiæ potentũ. indulgere: & adhærere potentibus: facere aliquid in eorũ grãm. Siniſteritatis. aſpitatis. qa nimiũ ſeuere i potẽtes puinciales ſe gerũt. Similis monenti. tanq̃ ſi te monerẽ. Cuſtodias. obſerues. Confuſa. ut omnes pari lance prouinciales tractẽs nulla habita perſonarum rõne. Inæqualius: indignius: importunius.

circa aquilam habuisse alia signa:& eam omnibus apud Romanos agminibus præ esse: quod & uniuer sarum auium regnum habeat: & sit ualidissima:itaque illam : & principatus insigne omenque uictoriæ putasse : sed in uno exercitu fuisse p ures aquilas aperte Cæsar testatur : ubi meminit in acie pharsalica cœpisse aquilas quinquaginta octo. Marcus Tullius argenteam innuit: quod melius testatur Plinius argentum referens militaribus signis:quam aurum familiarius : quia longius fulgeat. At Dion in Pompeii gestis . Aquila inquit aurea in omni exercitu Romanorum electo fertur in hasta longa. Si tantum sibi. si solum mihi placebunt : & non aliis. Cauea nidoue. continendos apud te.perstat in metaphora : quia iam de auibus locutus erat.

dabis pennas:si tamen:& tibi placebunt: si tantũ sibi:continendos cauea:nidoue curabis. Vale:

C.Plinius Geminio.S.

Audas mihi : & frequenter præsens : & nunc per epistolas Nonium tuum: q̃ sit liberalis in quosdam . & ipse laudo: si tamen non in hos solos . uolo enim eum:qui sit uere liberalis:tribuere patriæ : propinquis : affinibus:amicis. Sed iis dico pauperibus:non ut isti: qui his potissimum donant : qui donare maxime possunt. Hos ego uiscatis : hamatisq̃ muneribus nõ sua promere puto : sed aliena corripere. Sunt ingenio simili: qui quod huic donant:auferunt illi: famamq̃ liberalitatis ex auaritia petunt . Primum est autem suo esse contentum. deinde quos præcipue scias indigere sustentantem:fouentẽq̃: orbe quodam socialitatis ambire : quæ cuncta si facit iste usquequaq̃ laudandus est : si unum aliquod minus quidem:laudandus tamen: tam rarum est etiam imperfectę liberalitatis exemplar. Ea inuasit homines habendi cupido: ut possideri magis:q̃ possidere uideantur. Vale.

C.Plinius Sardo.S.

Ostquam a te recessi:non minus tecum: q̃ cum apud te fui. Legi enim librum tuum identidem repetens:ea maxime(nõ enim mentiar)quę de me scripsisti:in quibus quidem percopiosus fuisti. q̃ multa: q̃ uaria: q̃ non eadem de eodem:nec tamen diuersa dixisti. laudem pariter? & gratias agam ? neutrum satis possum: & si possem timerem: ne arrogans esset ob ea laudare te : ob quæ gratias agerem. Vnum illud addam : omnia mihi tanto laudabiliora uisa:quanto iucundiora : tanto iucundiora : quanto laudabiliora erant. Vale.

C.Plinius Titiano.S.

Audas . exprimit Geminio laudanti Nonium tanquam munificum quid sit liberalitas : quæ sane est indigentibus donare : non falsa liberalitatis simulatione diuites captare. Propinquis. cognatis. Affinibus. affines secũdum Modestinum sunt uiri & uxoris cognati : dicti ab eo quod duæ cognationes : quæ diuersæ inter se sunt per nuptias copulantur : & altera ad alterius cognationis finem accedit: Iis. prædictis. Potissimum.imprimis:ut scilicet munusculis maxima consequantur a diuitibus. Hos ego.ordo est. ego puto hos non promere sua : sed uiscatis hamatisque mũeribus corripere aliena idest non esse de suo liberales: sed tanquam aucupes subdolis mũeribus diuites illaqueare. app site in hunc sensum dixerat Martialis. Munera quod senibus uiduisque ingentia mittis: Vis te munificum Gargiliane uocem? Sordidius nihil est : nihil est te Spurcius uno: Qui potes insidias dona uocare tuas : Sic auidis fallax indulget piscibus hamus . Callida sic stultas decipit esca feras. Quid sit largiri : quid sit donare docebo: Si nescis : dona Gargiliane mihi.

Affines.

Simili. prædictis idest malo. Huic. alicui. Auaricia . immo rapina. Petunt . quærunt. Primum . præcipuum in homine abstinere alienis rebus. Orbe . perfectione. Socialitatis . amicitiæ & humanæ societatis. Iste. tuus amicus Nonius. Vsquequaque . semper. Si unum aliquod . facit ex prædictis. Minus quidem . laudandus est. Tam rarum. tam pauci inueniũtur qui sint etiam imperfecte liberales exclamatio aduersus sua tempora. Possideri . a diuitiis regi: & detineri.

Ostq̃ . Sardi librum commendat:& gratias agit q̃ ab eo laudatus sit. Identidem. frequẽter. De me . in laudem meã: Quã non eadem de eodem. quærit aliqs quomodo fieri potuerit:ut non eadẽ:nec tamen diuersa de eadẽ re dixerit:multa sunt paria & similia q̃ tamen non sunt eadem:inde ostendit scriptoris ingeniũ copiosum:qui de una & eadẽ re plurifariã:nec tamen extra rẽ disseruisset. Ob quæ gratias agerẽ. q̃ me laudasset. Iucundiora propter laudes meas.

Vid agis.interrogat Titianũ quid ageret.se uero scribit in ocio nolle longiores epistolas cõ
q ponere. Illud.nolle scribere longiores epistolas. Hoc.legere longissimas.

QVid agis? quid acturus es? ipse uitã iucundissimã.i. ociosissimã uiuo: quo fit ut scribere lõgiores epistolas nolim: uelim legere: illud tanq̃ delicatus: hoc tanquã ocio sus. Nihil est enim aut pigrius delicatis: aut curiosius ociosis. Vale.

C.Plinius Paulino.S.

ALius aliud: ego beatissimũ existimo: qui bonæ: mãsuręq; famę p̃sumptiõe pfruit: certusq; posteritatis cũ futura gloria uiuit: ac nihil nisi primũ æternitatis añ oculos pingue illud: altũq; ociũ placeat. Etenim oẽs hoĩes arbitror oportere: aut ĩmortalitatẽ suã: aut mortalitatẽ cogitare: & illos qdẽ cõtẽdere: eniti: hos qescere: nõ reniti: nec breuẽ uitã caducis laboribus fatigare: ut uideo multos misera simul: & ingrata imagine ĩdustriæ ad mortalitatẽ sui peruenire. Hæc ego: tanq̃ q̃ quotidie mecũ: ut desinã mecũ: si dissenties: q̃q̃ nõ dissenties: ut q semper clarum aliquod: & immortale meditaris. Vale.

C.Plinius Macrino.S.

VErerer ne immodicã oõnẽ putares: quã cum hac epłã accipies: nisi esset generis eius: ut sæpe desinere uideat. nã singulis criminibus singulæ uelut causæ continent. Poteris ergo ut cœperis: ubicunq; desieris: quæ deinceps sequent quasi incipientia legere: & quasi cohærentia: meq; in uniuersitate longissimum: breuissimum in partibus iudicare. Vale.

C.Plinius Tyroni.S.

EGregie facis (inquiro eni) & pseuera: q̃ iustitiã tuã puincialibus multa hũanitate cõmẽdas: cuius p̃cipua pars ẽ: honestissimũ quẽq; cõplecti: atq; ita a minoribus amari: ut simul a pricipibus diligare. Plæriq; aũt dũ uerent ne gratiæ potẽtiũ ĩpartiri uideant: sinisteritatis: atq; ẽt malignitatis famã cõsequuntur: a quo uitio tu lõge recessisti scio. Sed tẽperare mihi nõ possum: quo minus laudẽ similis moneti: q̃ eũ modũ tenes: ut discrimia ordinũ: dignitatũq; custodias: quæ si cõfusa: & pmixta sunt: nihil est æqualitate ipsa inæqualius. Vale.

C.Plinius Auguri.S.

ALius.Immortalitatẽ & bonã ppetuãq; famã oĩbus rebus anteponit. Alius.putat aliud eẽ sũmũ. Præsumptiõe.opiniõe añ factũ. Posteritatis. ĩmortalitatis. q̃ fit uictur⁹ apud posteros. Nisi primũ.nisi iter p̃cipua: & potissima. Ociũ.æternitatis te quiẽ: ĩ q̃ ppetuo reqescere possit. Mortalitatẽ.obliuionẽ sui post mortẽ.mortalitatẽ iurisconsulti frequẽter p morte accipiũt.

Illos.q studẽt æternitati. Cõtẽdere: eniti. ad illã pclaris opibus. Hos.q nõ curãt uiuere post se. R ẽiti.ĩanib⁹ reb⁹ fatigari & exerceri. Caducis.morte ĩterituris. respicit illos q auaritiæ cã tot piculis & laborib⁹ uitã exponũt. & iõ ĩdustriũ hri uolũt.

Ingrata imagine.ĩutili p̃textu. Mortalitatẽ.silentiũ post mortẽ. Hæc ego. sentio. Quæ quotidie mecũ: ea quæ sp mecũ reputo. Vt desinã mecũ: ita tñ ut desinam mecũ talia reuoluere si tu secus senseris.

VErerer. excusat oõnẽ suã contra Cæciliũ Classicũ tanq̃ ĩ uniuersũ lõgã: ĩ ptib⁹ breuẽ: ita ut legẽti tœdiũ nõ afferat. Immodicã.nimiã. Singulæ.uelut cãæ.plures.n. reos ĩ ea accusatiõe fecit: nã ministros: qb⁹ ad turpe ministeriũ Cæcilius fuerat usus: cõdemnandos curauit: & illũ multis insuper criminibus redarguit.erant igit singulorũ accusatiões: q̃uis una oõ esset: ueluti singulæ causæ. Vt cœperis. cũ illã legere incœperis. Quasi ĩcipientia.tanq̃ si cã ibi inciperet.fere idem fecit.M.Tullius in Verrẽ: ubi multa complexus crimina dũ ad aliud transit finiri cã uidet. Cohærentia.ita tñ apte cõiuncta: ut tota oõ uideatur unũ corpus eadẽ superficie inductũ.

EGregie.lætat hũanitate Tyronis in subditos: & iprimis q̃ respectũ hẽat uniuscuiusq; secũdũ cõditionẽ. (Ingro.n.) iterrogo q istic ueniũt: qũo te ĩ pconsulatu geras.sunt ãt iterposita ea græci διαλυσον uocãt. Perseuera.psta ĩ istituto. Cõmẽdas.cũ cõmẽdatiõe administras. Prouincialibus.Bethycis. Honestissimũ quenq; principes ĩ sua pria. Impartiri gratiæ potentiũ.indulgere: & adhærere potentibus: facere aliquid in eorũ grãm. Sinisteritatis.aspitatis. qa nimiũ seuere ĩ potẽtes puinciales se gerũt. Similis monenti.tanq̃ si te monerẽ. Custodias.obserues. Confusa.ut omnes pari lance prouinciales tractes nulla habita personarum rõne. Inæqualius: indignius: importunius.

SI.timet laudare Augurem tanquam suspectus:q ab eo laudatus esset:& tamen laudat. Iudicium meum.quid uere sentiam. Quæ de nobis. composuisti:quæ i laudem nostri scripsisti. Nam & tu.ordo est.nā & tu quæ scribis de amicis optime scribis:quia tui amici sunt. & ego quæ lego de me:& in laudem nostri puto ut optima.erat igitur amor causa utriusq;.

CVpio.nixi epistola Secundi ex libro.i.ubi ortat Tacitū ad uenationē pariter & studiū exēplo suo:tū ēt stili diuersitate aliqua sentimus:q̄uis nullo exēplari addicēte: has līas a Cor.Tacito scriptas fuisse Secūdo : q illi iā ṕnotatæ eplæ ad unguē respōdet:non posse.s.Mineruæ & Dianæ simul inseruire : quare omissa uenatiōe tantum studere intendit:parce tñ quia in æstu.nec mirū si Secūdus has unas Taciti ī suis inseruit:ut eū ab oibus se cerneret.& præcipuū faceret:q librarii nō intelligentes integram lectionem in uiciosam mutarunt.

SI laudatus a te laudare te cœpero: uereor ne nō tam proferre iudicium meū : q̄ referre gratiam uidear. Sed licet uidear: omnia scripta tua pulcherrima existimo : maxie tamen illa:quæ de nobis. accidit hoc una eadēq; de cā. nā: & tu: q̄ de amicis optie scribis: & ego quæ de me:ut puto optima lego. Vale.

Cor.Tacitus Plinio.S.

CVpio præceptis tuis parere: sed aprorum tanta penuria est : ut Mineruæ : & Dianæ:quas ais pariter colendas : conuenire non possit. Itaq; Mineruæ tantum seruiendum est:delicate tamen : ut in secessu : & æstate: in uia plane nonnulla leuiora : statimq; delenda ea garrulitate:qua sermones uehiculo seruntur: extendi. His quædam addidi in uilla: cum aliud non liberet. Itaq; poemata quiescunt:quæ tu inter nemora : & lucos commodissime perfici putas. oratiunculam unam & alteram retractaui: q̄q̄ idgenus operis:& inamabile: & iamœnū:magisq; laboribus ruris:q̄ uoluptatibus simile.

C.Plinius Geminio.S.

EPistolam tuam iucundissimam recœpi: eo maxime : q aliquid ad te scribi uolebas : quod libris inseri posset . obueniet materia uel hæc ipsa:quam monstras: uel potior alia. Sunt enim in hac offendicula nonnulla. Circumfer oculos:& occurrent . Bibliopolas Lugduni esse nō putabā: ac tanto libentius ex tu

C.Plinius Tacito.S.pro.Cor. Tacitus Plinio.S.inscribentes. Præceptis tuis.dixerat.n.Plinius.proinde cum uenabere licebit authore me : ut panarium & lagunculam sic etiam pugillares feras. Aprorum. quia scripserat se cœpisse tris apros. Cōuenire. concordare. simul satisfacere. Quas ais.pariter colendas. nam inquit illic: experieris nō magis Dianam mōtibus q̄ Mineruam inerrare. Delicate.modice.
Delicatus. delicatus est quasi luxui cōsecratus: quod enim nunc dedicatum:prius delicatum dixere.Fabius igitur testatur aures delicatas nihil asperum admissuras: & delicate uerbum authore Festo significat deducere.
Vt.solet fieri. In secessu in ocio.ruri.
Aestate.caloribus : quibus cura sanitati imprimis adhibenda. In uia.inter eundum ab urbe in uillam. Leuiora . minus grauia. Delenda.obliteranda: abradanda. Extendi.scripsi. Ea garrulitate.tam facile. Seruntur.dicuntur: illinc sermo appellationem suscœpit. His.leuioribus scriptis. Non liberet. non placeret mihi cōponere. Quiescunt. nō exercent a me intacta relinquunt, Inter nemora . nam scripserat.iā undiq; syluæ & solitudo: ipsumq; illud silentiū.qd uenationi dat:ma
Nemus. gna cogitationis incitamēta sunt . nemus
Lueus. pabulo idoneū:lucus religioni sacer. Retractaui.emendaui. Inamabile.quia acre & contentiosum:nam poemata magis delectant. Inamœnum.durum:laboriosum.

EPistolā.Geminio spōdet aliq̄ materiā monstrare: qua libris eius inserat:deide lætatur scripta sua uenditari Lugduni. Aliquid.de me. Libris.tuis. Hæc ipsa.materia quā mihi tuis litteris monstras. Offendicula.obstacula:dubia. Circumfer oculos.recte cōsydera. Et occur-
Lugdunū. rent.tibi illa offendicula. Lugduni.ubi erat Geminius.Lugdunū a quo Lugdunensis ṗuincia:metropolis in Gallia instar arcis sitū in monte nō editissimo:ubi Arar & Rhodanus amnes confluunt. de quo Plutarchus in uita Annibalis . Arar & Rhodanus amnes ex diuersis montibus confluentes efficiunt:quam Galli insulam appellant:ibiq; Lugdunum est celeberrima Galliæ urbs: quam a Plancio Numatio consule conditam fuisse accœpimus : supra reliquas sane ciuitates execœpta Narbone:florēs temporibus Strabonis uirorum ordine : nam & usui magno est illis emporium : sed tot pulcherrima in ea opera:quæ singula illustrare singulas urbes possent:incendiū sub Nerone strauit.uerū hæc antea ciuitas opulenta ornamentū ṗuinciaꝝ:quibus inserta est; & excœpta cētesimo ab origine sua anno exu-

ſta breui coaluit:ut ſub uitellio cũ Viẽnenſibus certare ſit auſa ueteribus inter utranq; odiis. illic roma
ni duces monetã argenteã aureãq; ſignabant. templũ ab uniuerſis gallis cõi deſignatũ impenſa:& Augu
ſto Cæſari dicatũ:añ Lugdũi urbẽ ædificatũ eſt: ubi fluuio℞ ẽ coitio:adeſt:& ara dignitatis eximiæ gẽ
tiũ ſexaginta numero inſcriptũ habens titulũ: earũq; ſingularũ ſtatua una: alia ſubinde ingẽs locata eſt
ara em iculãdus ẽ Liuii abbreuiator apud quẽ legiẽ. Ara Cæſari ad cõfluentẽ maris: & Rhodani dedica
ta:& reſtituendũ ara Cæſari ad cõfluentẽ Araris: & Rhodani dedicata, iuxta Lugdunenſem arã edidit
Caligula certamen græcæ latinæq; facũ
diæ:quo ferũt uictoribus uictos pmia cõ
tuliſſe Tranq. ſcribente eorũdẽ: & laudes
cõponere coactos:eos aũt qui maxime di
ſplicuiſſent:ſcripta ſua ſpõgia lligua ue de
lere iuſſos: niſi ferulis obiurgari: aut flu
mine pximo mergi maluiſſent. ad q Iuue
nalis reſpiciens dixit:aut lugdunẽſem rhe
tor dicturus ad arã. Bibliopolas. libro℞
uenditores. Peregre. in puinciis. Mane
re gratiã. durare fauorẽ. placere: gratioſos
eſſe. Collegerunt. adepti ſunt. i. delector
placere libellos meos tam foris q̃ domi: tã
apud peregrinos q̃ nĩos. De quo. de qui
bus libellis iudicia hominum diuiſa tãta
diuerſitate regionum conueniunt: ut eos
bonos iudicent.

is litteris cognoui uenditari libellos meos: qui
bus peregre manere gratiam: quam in urbe colle
gerunt delector. incipio enim ſatis abſolutũ exi
ſtimare: de quo tanta diuerſitate regionũ diſcre
ta hominum iudicia conſentiunt.

C. Plinius Quadrato. S.

Vanto ſtudioſius: intentiuſq; legiſti li
bros: quos de Heluidii ultione cõpoſui:
tanto ĩpenſius poſtulas: ut pſcribã tibi:
q̃ extra libros: q̃ circa libros: totũ deniq; ordinẽ
rei: cui p ætat nõ interfuiſti. Ocioſo Domitiano
ſtatui mecũ: ac deliberaui eſſe magnã: pulchrãq;
materiã inſectandi nocentes: miſeros uindicãdi:
ſe pferendi. Porro inter multa ſcelera multorum
nullũ atrocius uidebatur: q̃ q ĩ Senatu Senator
Senatori: Prætorius conſulari: reo iudex manus
intuliſſet. Fuerat alioquin mihi cũ Heluido ami
citia q̃ta potuerat eẽ cũ eo: q metu tempo℞ no
mẽ ingẽs pareſq; uirtutes ſeceſſu tegebat. Fuerat
cũ Arria: & Fannia: qua℞ altera Heluidii nouer
ca: altera mater nouercæ. Sed nõ ita me iura pri
uata: ut publicũ fas: & ĩdignatas facti: & exẽpli
ratio ĩcitabat: ac primis q dẽ diebus redditæ liber
tatis: p ſe qſq; inimicos ſuos dũtaxat minores in
cõdito: turbidoq; clamore poſtulauerat: ſiml': &
oppſſerat. Ego: & modeſtius: & cõſtãtius arbitra
tus ſum imaniſſimũ reũ nõ cõmuni tẽpo℞ iuidia:

Vãto. Quadrato ſignificat qd
tractauerit anteq̃ Heluidii ul
tionem aggrederet: quoq; mõ
illã inchoauerit: & abſoluerit:
& cũ primo uix a ſenatoribus audiret &
a quibuſdã deterreret. poſtremo q aſſecu
tus ſit q optauerat peracto reo Publicio
Certo: qui libris a Secũdo diuulgatis in
tra paucos dies periit. Circa libros. perti
nentia ad cauſam. Per ætatẽ: quia cum
Secundus Publiciũ accuſauit Quadratus
puer erat. Occiſo Domitiano. a Stepha
no Domicillæ procuratore: & Clodio cor
niculario: ac Maximo Parthenii liberto:
& Saturio decurione cubiculariorum: de
niq; a quibuſdã e gladiatorio ludo: nõ igna
ro Parthenio: & Domitia eius uxore cum
Norbano ac Petronio: ſed hæc latius ĩ pa
nagyrico. Proferẽdi. demõſtrandi p egre
gia facta. Inter multa ſcelera multorum.
inter imenſa a crimina patrata a multis.
Senator. Publicius Certus. Senatori. Hel
uidio filio. Manus intuliſſet. cauſa necis
fuiſſet: q quaſi ſcenico exodio ſub perſona Paridis & Oenones diuortiũ Domitiani cũ uxore Heluidius
tractaſſet referente Dione. Metu tempo℞ Domitiano imperante. cum bonis omnibus uiris immine
ret mortis periculũ ob uirtutes. Nomen. famam. Seceſſu. ab urbe & negociis ciuilibus. Nouerca. Fan
nia. Mater nouercæ. Arria prioris Arriæ filia: mater Fanniæ. Iura priuata: illorum amicicia. Vt pu
blicum fas. ſicut amor publicæ iuſticiæ. Exempli ratio. ut poſteris exemplum datem non criminãdos
bonos: cũ inuenturi eſſent qui illo℞ iniurias ulciſcerent. Redditæ libertatis. creato imperatore Nerua.
in Capitolio ſub fundamentis noſtro ſæculo eluxit hic titulus. Libertati ab Imp. Nerua Cæſare Aug. an
no ab urbe condita. Dccc. xxiiii. cci. Reſtitu. Pro ſe. reſpectu ſuo. Poſtulauerat. accuſauerat. Dion ſcri
bit in gentẽ tumultũ exortum q Nerua principe facto ſtatim oẽs ſuos inimicos accuſarunt: uñ ferunt
Frontinum conſulem dixiſſe: quod malum eſſet habere imperatorem: ſub quo nulli liceret aliquid face
re Domitianum ſane demonſtrans: ſed peius ſub quo omnibus omnia. quare Nerua in poſterum uetuit
talia fieri. Immaniſſimum. crudeliſſimum Publicium. Communi inuidia. concordia omnium male

Domitiani interfecto
res.

ſed proprio crimine urgere:cum iam ſatis ille primus impetus deferbuiſſet : & languidior in dies ira ad iuſticiam rediſſet: quamquam tum maxime triſtis amiſſa nuper uxore.mitto ad Anteiam (nupta hæc Heluidio fuerat) rogo ut ueniat:qa me recens adhuc luctus limine contineret. ut uenit : deſtinatum eſt inquam mihi maritum tuum non inultum pati . nuncia Arriæ : & Ganniæ (ab exilio enim redierant) conſule te : conſule illas: an uelitis aſcribi facto : in quo ego comite non egeo:ſed non tam gloriæ meæ fauerim: ut uobis ſocietatis ius inuideam . perfert Anteia mandata.nec illæ morantur. opportune Senatus intra diem tertium . omnia ſemper ego ad Corœlium rettuli:quem prudentiſſimum ætatis noſtræ: ſapientiſſimumque cognoui . In hoc tamen contentus conſilio meo fui ueritus ne uetaret . erat enim cunctatior:cautiorque.Sed non ſuſtinui inducere in animum : quo minus illi eodem die facturum me indicarem:quod an facerem non deliberabam : expertus uſu de eo:quod deſtinaueris non eſſe conſulendos : quibus conſultis obſequi debeas. Venio in Senatum, ius dicendi pero. dico pauliſper maximo:aſſenſu.ubi cœpi crimen attingere: reum deſtinare adhuc tamen ſine nomine: undiq; mihi reclamari. alius ſciamus q ſit: de quo extra ordinem referas.alius:quis eſt ante relationem reus? alius ſalui ſumus: qui ſuperſumus.audio inturbatus:interritus.tantum ſuſceptæ rei honeſtas ualet:tantūq; ad fiduciā : uel metum differt:nolint hoies quod facias: an nō pro-

uolentia in eos:qui temporibus Domitiani uſi fuerant:nā tales ſub Nerua:& Traiano uulgo inuiſi fuerunt. Proprio.priuato:& attrocitate criminis in Heluidiū;commiſſi fiſus:nō temporis occaſione. Ira. iudicum. Triſtis.mœſtus:lugubris. Amiſſa.mortua. Vxore.alia a Calphurnia: cum qua ſupremum uixit.

Anteia.

Anteiam.Anteia.C.Anteii iuſſu Neronis interfecti filia: de quo Tacitus plura libro.xvi.

Lugendi tempus.

Limine.domi.Ioſephus aſſerit.vii diebus lugeri mortuos ſolitos:Seneca:uiris nullum lugendi tempus legitimum quia nullum honeſtum:annum uero fœminis ad lugendum conſtituiſſe maiores: non ut tam diu lugerent: ſed ne diutius ſic Dionyſius in ſuis antiquitatibus : ſic Ouidius in Faſtis. niſi iuſſu ſenatus citius finiretur. Plutarchus refert Lycurgum præfiniuiſſe leges flendi intra undecimum diem : Numam uero pro ætatibus : & temporibus lugendi modum ſtatuiſſe : puerum non lugeri trimo minorem : neque etiam natu grandiorem plures menſes quam uixiſſet annos uſque ad decem . & prolyxiore fletu ætatem lugeri nullam. Ab exilio enim redierant.nam Nerua quoſcunque Domitianus exterminauerat edicto publico reſtituit; quo pariter diuus Ioannes apoſtolus ab exilio Pathmi liberatus eſt conſentientibus græcis : & latinis authoribus.

Aſcribi facto . participes accuſationis eſſe. Non tam gloriæ meæ fauerim: non ſtudeo tantū meæ laudi quin libēter uos ſocias aſſumam. Illæ.Arria:& Fannia. Senatus.habetur. Omnia.a me gerenda. Rettuli. propoſui i diſceptationem: utebatur enim Corœlio Ruſo magiſtro: & rectore. Prudentiſſimum. ſcientia iuris conſultiſſimum . prudentes dicuntur qui iuris ſcientiam tenent. Ne uetaret. ne retineret me ab accuſatione Publicii.

Cunctatior.tardior in rebus gerendis.

Inducere in animum . mihi perſuadere. Quo minus.quin, ſenſus eſt. uolui quidem ea die qua eram Publicium accuſaturus indicare Corœlio qd eſſem facturus: cum omnino conſtituiſſem illum accuſare:neque dubitarem quid facerem.

Vſu , experientia , nam didici experientia magiſtra:quod nullum debemus conſulere ſuper illa re:quam penitus deliberauimus facere : præſertim eos uiros quorū conſiliis etiam contra noſtram ſententiā ſtandum eſt. Crimen attingere . rem ipſam aggredi:& ad narratiōem peruenire.

Deſtinare.

Reum deſtinare.Publiciū deſignare quē accuſarem:deſtinare enim deſignare.Curtius:intellectum eſt mare deſtinari ab ignaris naturæ eius.Cæſar interdum pro retinere:& q plæruncq; facit Apuleius:pro ligare. at in frequentiori uſu pro deliberare. emendanda dictio apud Columellam libro.xiii.cap.xviii. & cum picem inquit in fondo deſtinauit. pro deſtillauit.deſtinare item emere ſi Marcello credimus.

Columellæ locus.

Sine nomine.ſed per certa ſigna. Reclamari.reclamabatur a ſenatoribus. Alius.ſenator dicebat. Extra ordinem . antequam relatum ſit de quo dicturus eſſes. Relationem.propoſitionem criminis & rei apud ſenatum. titulus eſt i codice de relationibus. Tacitus.xiii.meminit patribus dicere:quoties ius dicēdi accœpiſſent:quæ uellent expromere:relationemq; in ea poſtulare:hinc apud eundē legitur Thraſeam non obtinuiſſe: ut uetita gratiaꝝ actione ambitio cohiberetur abnuētibus coſſ.ea de re relatū eſſe.Superſumus. ab accuſationibus liberi ſumus. Audio inturbatus.cōſtanter quæ dicebant audio. Tantumq;.ſenſus:multū differt ad augendā fidu-

ciam ſi cauſa ſit iuſta:uel metum:ſi iniuſta:& ſi homines nolint:aut non probent quod facias : nolebant enim multi Publicium accuſari.iuſta tamen Secundum facere ſciebãt:quod illi magnam fiduciam dabat. Iactata.dicta. Secunde.o Plinii. Sententiæ loco. pro ſententia tua quam dicturus es ſuper ea re de qua iam relatum eſt:& ſenatum habebant:nam hoc concedebatur : ut loco ſententiæ dicerent ſenatores de quacunq; re uoluiſſent.quare Tacitus libro.xiiii.C.Caſſius inquit ſententiæ loco in hunc modum diſſeruit. Dices.orationẽ habebis. Permiſeris.rogo permittas. Quod huc uſq; permiſiſti omnibus.ut loco ſentẽtiæ dicerent quicquid uoluiſſent. Agunť.a ſenatoribus. Alia. aliæ res iam relatæ. Accuratoq;.ſolicito. diligenti. Progreſſum.exceſſiſſe in loquẽdo. Notabilem.inſignem: dignum nota. Eſto . concedo me notabilem feciſſe. Dum. dũmodo fecerim me notabilem. Malis.principibus: quos paruipendo. Alter.ſenator inquit. Præſentibus.præſenti reipu.ſtatu. Incertus futurorum.ad quem poſt Neruam imperium peruenturum ſit. Præfectum ærarii.Publicium.repete prænotata a nobis de præfecto ærarii. Conſulem.futurum. Qua.maxima. Quendam. amicum Publicii. incertum quis eſſet ille præfectus orientis: ſub Nerua. Dubiis. ambiguis. an futurus Cæſar Poſt Neruam: ideſt quem aliqui opinabãtur electum iri imperatorem. Ad hæc ego. reſpondi. Omnia percœpi . uerſus ex.vi. Virgilii:ubi inducit Aeneam reſpondere Sybillæ. Cenſendi tempus . dicendi ſententiæ tempus aduenerat. Vectius Proculus.alibi meminit Proculum uirum

Proculus.

eruditum carmina ſcripſiſſe : quod etiam colligitur ex carmine Martialis ex libro primo. fuit : & Eutychius Proculus . quo grammatico uſus eſt Antoninus philoſophus ideo ad proconſulatum uſq; prouecto & Claudius Proculus p̄tor ſub Adriano : pariter & Flauius Proculus.item Luſianus Proculus ſenator ſub Domitiano: & eius necis uates Larginius Proculus: ut alios omittã. Ammius Flaccus . in quibuſdam exemplaribus legi Annius Flaccus. In medio . in communi. Libris.a me publicatis. Ipſorum uerbis. quibus ipſi dixerant ; nullum uerbum immutando. Contra.nominatos ſenatores. Excludi.repelli:non audiri. Cuius ordinis quis ſit ille qui accuſetur : an ſenator : an alterius conditionis : ſed omnibus æque ius præſtandum. Quam. bonam uel malam. Cornutus.Tertullus Cornutus inquit. Tutorem.tutela ſecundum Seruium referente Paulo eſt uis ac poteſtas in capite libero cõſtituta ad tuendum eum: qui propter ætatem ſuam ſpõte ſe defendere nequit : iure ciuili data ac permiſſa:

Tutela.
Tutor.

tutores autem ſunt:qui eam uim ac poteſtatem habent: ex qua re ipſi nomen acceperunt : itaq; appellantur tutores quaſi tuitores atque defenſores:ſicut æditui dicuntur qui ædes tuentur. Datum a coſſ. Claudius Tranquilli teſtimonio ſanxit ut pupillis extra ordinem tutores a coſſ.darentur & Iuſtinianus:

bent . Longum eſt omnia quæ tunc hincinde iactata ſunt recenſere.nouiſſime Conſul:Secundẽ ſententiæ loco dices:ſiquid uolueris. permiſeris inquam hucuſq;:quod omnibus permiſiſti . reſido: aguntur alia. interim me quidam ex conſularibus ſecreto:accuratoq; ſermõe quaſi nimis fortiter:incauteque progreſſum corripit: reuocat: monet ut deſiſtam : addiicit etiam notabilem te futuris principibus feciſti. eſto inquam dum malis. uix ille diſceſſerat: rurſus alter : quid audes? quo ruis? quibus te periculis obiicis? quid præſentibus confidis:incertus futurorũ? Laceſſis hominem iam præfectum ærarii : & breui cõſulem. Præterea : qua gratia? quibus amicitiis fultum? nominat quendam:qui tum ad orientem ampliſſimum exercitum nõ ſine magnis:dubiiſq; ſermonibus obtinebat.ad hæc ego. Omnia ꝑcepi: atq; animo mecum ante peregi: nec recuſo: ſi ita caſus attulerit luere pœnas ob honeſtiſſimum factum:dum flagitioſiſſimum ulciſcar. Iam cenſendi tempus.dicit Domitius Apollinaris cos.des. Fabius Veiento:Fabius poſthũus: Vectius Proculus collega Publicii Certi:de quo agebať:uxoris autem meæ: quam amiſeram uictricus . Poſt hos Ammius Flaccus. omnes Certum nonduȝ a me nominatũ defendunt: crimenq; quaſi in medio relictum defenſione ſuſcipiunt.quæ prætereа dixerint:nõ eſt neceſſe narrare. ĩ libris habes. Sum enim cũcta ipſorum uerbis perſecutus.Dicunt contra Auidius Quietus : Cornutus Tertullus iniquiſſimũ eſſe:querelas dolentiũ excludi:ideoq; Arriæ:& Fanniæ ius querendi nõ auferendum : nec intereſſe cuius ordinis quis ſit : ſed quam cauſam habeat.Cornutus datum ſe a coſſ. tutorem Heluidii filiæ petentibus matre eius:&

uítrico:nunc quoq; non ſuſtínere deſerere officií ſuí partes. In quo tamen:& ſuo dolorí modũ ímponere:& optimarum fœminaꝝ perferre modeſtiſſimum affectum:quas contentas eſſe admonere Senatum Publícii Certí cruentí adulatorís:& petere ſi pœna flagitií manifeſtiſſimi remíttatur nota Certo quaſi cenſoría ínuratur. Tum Satríus Rufus medío:ambiguoq; ſermõe:puto ínquit íníuríam factam Publício Certo: ſi non abſoluítur. Nominatus eſt ab amícis Arriæ: & Fanníæ: nomínatus ab amícis ſuis. Nec debemus ſolíciti eſſe. ídem enim:& nos quí bene ſentímus de homíne iudícaturí ſumus:ſi ínocens eſt:ſicut: & ſpero:& malo: & donec alíquid probetur credo poterítis abſoluere. hoc íllí quo quiſq; ordíne cítabantur. uenítur ad me. conſurgo. Vtor ínítio qđ in libro eſt. Reſpondeo ſingulis. mírum qua íntẽtiõe:quibus clamoribus omnía excœperint: quí modo reclamabant. tanta conuerſio: uel negocií dígnitatem:uel prouentũ oronis:uel actoris cõſtantiã ſubſecuta eſt. Fínio. Incipit rñdere Veiento. nemo patitur:obturbatur: obſtrepítur: adeo quidem ut díceret: Rogo patres. C. ne me cogatís ímplorare auxilíũ tribunorum. & ſtatím Murena Trí. plí. permítto tibí uir clarìſſime Veiẽto dícere. tũ quoq; reclamat. inter moras cõſul cítatis nomíbus:& parata diſſenſione míttít Senatũ: ac pene adhuc ſtantem:tentantemq; dícere Veíentonem relíquit. Ille multum de hac(ita uocabat)contumelía queſtus eſt Homerico uerſu ωγερον ηιαλα ληςε νιοι τειρουσι μαχηται. ñ fere

ut ueteres iuriſconſultos ſileamus:ſi cui inquit nullus omnino tutor datus fuerat ei dabaẽ quidẽ in urbe romana a prætore urbano: & maiore parte tribunorum pl. ex lege Atilia:in prouinciis uero a pſidibus prouinciarum ex lege Iulia:& Ticia: poſtea conſules pupillis tutores ex inquiſitione dare cœperũt: deinde prætores ex conſtitutionibus. Filiæ. minori:duas enim filias habuit Heluidius filius. Matre eius: & uitrico. nam Heluidii uxor eo mortuo alium maritum duxit:illa igitur cum marito nouo: qui uitricus erat puellæ petiuerat a coſſ. ut Cornutus ei daretur tutor. Officii ſui. ut ulciſcatur parentẽ illius cui datus fuerat tutor. Imponere modum ſuo dolori. non indulgere dolori:ſed cohibere illũ:& rõne pcedere. Perferre. tolerare:excuſare. Fœminaꝝ. Arriæ Fanniæ: Anteiæ. Affectũ. paſſionẽ: dolorem. Cruenti. q ſua adulatiõe occiderit Heluidiũ. Remittatur. non permittendo illum accuſare. Nota. ignominia. Quaſi cenſoria. maxima. facultas. n. cenſoribus fuit notare unumquenq; ordinem:ut qui ſenator eſſet eiiceretur ſenatu: qui eques ro. equum publicum perderet: qui plebeius i centum tabulas referretur: & ærarius fieret:de præfectis in ſuper eminẽtiſſimis iudicabant excœpto præfecto urbis Romæ ſi Treuellio Pollioni fides præſtãda:& cõſulibus ordinariis:& rege ſacrorum:ac maxima uirginum ueſtalium: ſi tamen incor
Cenſura. rupta permanſiſſet. erat enim Cenſura ampliſſimus magiſtratus:& quodãmodo perfectiſſimũ reip. culmen:maximæ omnium reuerentiæ:plurimæq; ptãtis: cũ in aliis rebus tum ad morum emendationẽ:de qua pluria Liuius:Plutarchus:Dionyſius:Gellius:Aſconius. Inuratur. iprimatur:uſtuletur. Liuius patrum memoria inſtitutum fertur. ut cenſores motis e ſenatu aſcriberent notas. Medio. qui poterar trahi quo quouerſum. Ambiguo. ancipiti. Iniuriã ſi cauſa non cognoſceiur. Abſoluitur. prius cognita cauſa. Nominatus tanquã reus & noxius. Amicis Arriæ:& Fanniæ. Quieto: & Tertullo. Amicis ſuis. Apollinari:& reliquis. Soliciti eſſe. timere. quia res agiẽ ſub rectiſſimis iudicibus. Probetur. teſtes producãtur aduerſus Publiciũ.
Abſoluere. liberum ſinere. Hoc illi. dixerunt eo ordine:quo quiſq; citabatur ad dicẽdum. Excepennr. probauerint:intellexerint. Negocii dignitatem. dignam materiam inſectandi nocentes:& miſeros uindicandi. Prouentũ. ſucceſſum. Actoris conſtantiam. fortitudinem mei dicen-
Veiento. tis. Veiento. Fabricius Veiento a Iuuenale prudens appellatus:Fabricii adhuc extat illa antiqua memoria. Imp. Cæſari Veſpaſiano Aug. Pont. Max. Tr. Pot. iii. Imp. xii. PP. coſſ. iii. Deſ. s. c. quod uias urbis negligentia ſuperiorum temporũ corruptas impenſa reſtituit. L. Fabricius. C. F. Cur. uiar. faciundum curauit. Obſtrepitur. ſtrepitum faciunt contra Veientonem ne audiretur: nam is defendere conabatur Publicium Certum:ne:& ipſe pariter traheretur in periculũ:quia ſub Domitiano ſummus fuerat adulator. Auxilium tribunoꝝ. qui præſto erãt
Murena. oppreſſis: & referente Appiano qñ tribuno libuiſſet ſenatum diſſoluere licebat. Murena. Licinios Murenas cognominatos Macrobius indicat:q piſce Murena effuſiſſime Delectati ſint. Noĩbus. ſenatorũ.
Diſenſiõe. diſcordia i ſenatu. Mittit. ſoluit. ωγερον ηιαλά λισενεοι τειρουσι μαχι ταί. i. o ſe.

nex sane multum te iuuenes præmunt bellatores. nam Secundus iunior erat Velentone. carmen est ex .viii. Iliados ubi Diomedes alloquitur Nestorem in pugna circumsessum a Troianis. Comeõ aleatorem mordens Rhodophanta tradente Athenæo eundẽ uersum fere usurpauit. ὦ γέρον ἦ μάλα δή σε νέοι τείρουσι κυβευταί. idest o senex sane multum te iuuenes premunt aleatores. Fabius Quintilianus libro .x. uidetur Secundum & alios oratores Secundo cõtemporaneos per ista significasse. sunt enim summa hodie: quibus illustratur forum ingenia: nanq; & consummati iam patroni ueteribus æmulantur: & eos iuuenum ad optima tendentium imitatur ac sequitur industria.

quisquam in Senatu fuit: qui me non complecteretur: exoscularetur: certatimq; laudes cumularet: q intermissum tam diu morem in publicum consulendi susceptis propriis simultatibus reduxissem: quod deniq; Senatum inuidia liberassem: qua flagrabat apud ordines alios: q seuerus i cæteros: Senatoribus solis dissimulatione quasi mutua parceret. Hæc acta sunt absente Certo. Fuit enim seu tale aliquid suspicatus: siue ut excusabatur infirmus: & relationi quidem de eo Cæsar adfuit. obtinui tamen quod intenderam: nã collega Certi consulatum: successorem Certus accœpit. Planeq; factum est: quod dixeram in fine: reddat præmium sub optimo principe: quod a pessimo accœpit. postea actionem meam utcunq; potui recollegi. addidi multa. accidit fortuitu: sed nõ tãq̃ fortuitu: q editis libris Certus intra paucissimos dies iplicit' morbo decessit. audiui referẽtes hãc imaginẽ mẽti eius: hãc oculis oberrasse: tanq̃ uideret Heluidiũ respondere mihi. uera ne hæc affirmare non ausim. interest tamen exempli: ut uera uideantur. Habes epistolam: si modo epistolã cogitas libris: quos legisti non minorẽ: sed imputabis tibi: q contentus libris non fuisti. Vale.

C.Plinius Tacito.S.

NEc ipse tibi plaudis: & ego nihil magis ex fide: q̃ de te scribo. posteris an aliqua cura nostri nescio: nos certe meremur: ut sit aliqua: non dico ingenio. (id est enim superbum) sed studio: & labore nostro: & reuerentia posterorum. Pergamus modo itinere instituto: quod ut paucos in lucem fama prouexit: ita multos e tenebris: & silentio protulit.

C.Plinius Falconi.S.

Morem. libere dicendi & fortiter accusandi. Intermissum. desuetum metu malorum pricipum. Simultatibus. inimicitiis. Inuidia. odio. maliuolentia: qua flagrasset nisi Publicium permisisset accusari. Alios ordines. cæteros magistratus: an magis equestrem & plebeium. Cæteros. reos qui non erant senatores. Dissimulatione quasi mutua. tergiuersando nolle intelligere: nec plectere crimina alicuius senatoris: ne sua pariter plecterentur: sed ita uidebantur se gerere ut unus alteri indulgeret. possumus imprimis respicere Velentonem tuentem Publicium: quia uterque delator fuerat. Tale aliquid. quod accusandus ueniret: ideo ægritudinem simulauit. Siue. non ficta fuit infirmitas.

Relationi. cum relatum est ad senatuȝ de accusando Publicio: nam prius tantum exposuerat Secundus accusandi causas.

Cæsar. Nerua. Intenderam. proposueram. Collega. Vectius Proculus socius Publicii in præfectura. Successorem. ambiguum an in præfectura ærarii: an in consulatu: nam supra de eo loquẽs dixerat. & iam cõsulem. ego mallem in cõsulatu: in quo designatus fuerat a Domitiano: sed cũ honorẽ nõdũ inierat. Præmiũ cõsularũ adulationis p̃miũ. Optimo. Nerua. Pessimo. Domitiano. recollegi. reduxi in memoriã. Addidi multa. conuenit cũ illo ex libro p̃timo. ubi tradit nõ eadem publicari: q̇ dicũtur. Sed nõ tanq̃ fortuitu. sed rõne aliqua: nã sapientũ qdam in fortũa aliqd eẽ putãt: sed eius improuidos casus ignorari a nobis. fortuituȝ igitur uidetur q Publicius paulo post decesserit non tanq̃ fortuitu: q conscientia pressus & dolore in morbum inciderit. Libris. de ultione Heluidii. Referentes. narrantes mihi. Respondere mihi. laudare meam actionem: & gratias agere pro ultione sua an respondere idest consulere quomodo dicerem. Vera ne. sint. Interest tamen exempli. pertinet tñ credere fuisse uera: ut tali exemplo mali deterreantur.

NEc. hortatur Tacitum ad comparandã sibi æternitatẽ scriptis. Tibi plaudis. tibi blãdiris & places: tua nimiũ amas. Ex fide. uer. Cura nr̃i. futura sit de nobis. Nõ dico. q mereamur aliquã curã nr̃i pp ingeniũ excussum. Studio & labore. circa disciplinas. Reuerẽtia posterorũ. quã posteris habẽus: qbus studẽus aliq̃ litterarũ mõumẽta relinq̃re. Quod ut paucos. sicut pauci p litteras ad summũ gloriæ culmen puenerũt: multi tamẽ p illas imortales facti sunt.

REfugeram. fecefferat in Thufcos Secundus ut liberius & ociofius uiueret: fed fcribit non minus ibi moleftari negociis rufticis ingruentibus: interdú tñ ftudere. In Thufcos. i uillá iuxta Tifterniú tyberinú. Ne qdé. poffum facere ad arbitriú meú. Libellis. fupplicatiōibus: lamẽtatiōibus. Quos. libellos. allufit ad nom̄: ná q porrigũť pricipi: uel fenatui: uel alicui magftatui poftuláces aliqd libelli dñr: fic & pui libri: ut fuos freqnter Secúdus folet appellare. Inuitus. qa funt illiteratiffimi. Meos í uitus, lego. qa irerturbor: & iá difficile é poft tpis fpaciú refumeř prioré itétioné.

Retracto. emendo. Intercapediné. fpacium. Serum. funt qui legant frigidum: fcilicet deperdito actionis calore iners.

Acerbum. intempeftiuum: inopportunum. Rationes. rerum rufticarum calculi. Quafi abfentes. tanq̃ fi nō effemus ruri. exemplaria habent quafi abfente. f. me: in eundem fenfum. Patremfamiliæ ago. facio patriffamiliæ officium uifendo meorum prædiorum partem. Hactenus. in hoc folo. Pro geftatione. caufa geftatiōis magis q̃ uifendi prædia. duplex enim corporis exercitatio aut pedibus aut geftatione: fed geftabantur equo aut uehiculo: aut lectica: uel naui. Sic rufticis. fic occupatis circa res rufticas.

REfugeram in Thufcos: ut omnia ad arbitrium meum facetem. At hoc ne in Thufcis quidem: tam multis undiq; rufticorum libellis: & querulis inquietor: quos ali quanto magis inuitus q̃ meos lego: nam: & meos inuitus: tetracto enim actiũculas quafdã. ꝙ poft intercapedinem tpis: & ferum: & acerbum eft: rationefq; q̃fi abfentes negligũtur. Interdum tamẽ equum cõfcendo: & patrẽfamiliæ hactenus ago: ꝙ aliquam partem prædiorum: fed pro geftatione pctcurto. Tu confuetudinem ferua: nobifque fic rufticis urbana acta perfcribe. Vale.

QVa. Defyderanti Sabino promittit libellos fuos: fed p ordinem ne memoriam conturbet. Exhibes negociú tibi. quæris tibi laborem. Elicis. elicere eft blandiciis ad fe trahere: & educere: inde elices fulci aquarii Columella fcribente: p quos aqua collecta educitur e liris. Per partes. p fpecies. Quafi digefta. in ordinẽ pofita: uerbi caufa orationes p fe: fic poemata: ac deinceps. Iftá. tuam. Gratias ago. ꝙ tuo ufui fatiffaciat. Affiduitate. nimio attritu. Turbem. confundam. Singula. unũ aliquod. Pluribus. propter plura: & ne cõfundá te lectione multorum. Dimittere priora pofterioribus. ut omittas priora: & confundas ordinem dum feftinas ad pofteriora. Priora. prius fcripta.

C. Plinius Sabino. S.

QVa intentione: quo ftudio: qua deniq; memoria legetis libellos meos epiftola tua oftendit. Ipfe igitur exhibes negocium tibi: qui elicis: & inuitas: ut q̃plurima communicare tecum uelim. faciam: per partes tamẽ: & quafi digefta: ne iftam ipfam memoriã cui gratias ago: affiduitate: & copia turbem: honeratamque: & quafi oppreffam cogam pluribus fingula: pofteriotibus priora dimittere.

SIgnificas. Rufoni reprehendẽti Virginium excufat: ꝙ iuffiffet fepulchro infcribi factum illud fuum memorabile: & Frõtinum laudanti: ꝙ prohibuiffet. conditorium fibi conftrui: demum utrofq; laudat tanq̃ diuerfo itinere ad immortalitatem tendentes. In quadam epiftola. libro fexto ad Albinum. Frõtinum. Iulium Frõtinum fæciffe. Quem. Virginium.

Miror. Mirans. corripis. apud græcos fcriptores cafibus diftinguitur miror. nam θαυμαζω genitiuo iunctum reprehendo fignificat: accufatiuo uero laudo: apud latinos ex præcedentibus & fequentibus difcernitur. Sectantur. conquirunt: admittunt. Supremis titulis. epitaphiis. Prædicãdo. fe extollẽdo. fenfus ẽ: nẽinẽ

C. Plinius Rufoni. S.

SIgnificas legiffe te in quadam epiftola mea iuffiffe Virginium Rufum infcribi fcpulchro fuo.

Hic fitus eft Rufus: pulfo q̃ Vindice quondam
Imperium afferuit non fibi: fed patriæ.

Reprehendis ꝙ iufferit. addis etiam melius: rectiufq; Frontinum: ꝙ uetuerit omnino monumẽtũ fibi fieri: meq; ad extremũ: quid de utroq; fentiam confulis. Vtrũq; dilexi. miratus fum magis: quem tu reprehendis: atq; mitaris: ut non putarem fatis unq̃ poffe laudari: cuius nũc mihi fubeunda defenfio ẽ. Oẽs ergo: q magnũ aliqd: memorãdũq; fecerunt nõ mõ uenia: uerũetiã laude dignifsimos iudico: fi ĩmortalitatẽ: quã meruere fectãť: uictutiq; noĩs famã fupmis ẽt titulis ꝓrogaĩ nitũť. nec fere quẽquã nifi Virginiũ ĩuẽio: cuius tãta in ꝑdicãdo uerecũdia: quãta gloria ex facto.

cognosco:qui esset tã uerecũdus in laudando se:& qui mereret̃ tantã gloriã ex rebus p̃clare gestis:q̃ Virginius. Dilectus.nã tutor Secundo relictus affectũ parentis ei præstitit:candidatũ suffragio ornauit:ad omnes illius honores ex secessibus accurrit:sacerdotio dignũ nominauit.demũ moriens illi dixit:si filiũ haberem tibi cõmendarẽ. Prouectũ.elatũ. Cluuium.M.Cluuius Rufus: quem frequenter Tacitus in historiis citat diues & eloquentia clarus nulli unq̃ sub Nerone periculũ faciens: per quẽ idem princeps pronunciauit se cantaturũ Nioben tragœdiarũ:historias scripsit suorũ temporum:uir facundus sed pa- Cluuius Rufus.

Ipse sum testis familiariter ab eo dilectus: probatusq; semel omnino me audiente prouectum: ut de rebus suis hoc unum referret:ita secum aliquãdo Cluuium locutum. Scis Virgini quę historię fides debeatur: p̃inde si quid in historiis meis legis aliter ac uelles rogo ignoscas. ad hoc tu o cluui: tu ne: tu ignoras iõ me fæcisse: q̃d fæci: ut eẽt liberum uobis scribere quę libuisset? Agedũ hũc ipsum Frõtinũ in hoc ipso: in quo parcior tibi uidetur: & pressior cõparemus. uetuit extrui monumentũ? sed quibus uerbis? ĩpensa monumẽti superuacua est, memoria nostri durabit: si uitã meruimus. an restrictius arbitraris per orbẽ terrarũ legendũ dare duraturã memoriam suã? quã uno in loco duobus uersiculis significare quod feceris? q̃q̃ nõ habeo propositũ illum repræhendẽdi: sed hunc tuẽdi: cuiusq; potest apud te iustior esse defensio: q̃ ex collatione eius: quem prętulisti. Meo quidẽ iudicio neuter culpandus: est quoq; uterq; ad gloriã pari cupiditate: diuerso itinere cõtẽdit: alter dũ expetit debitos titulos: alter dũ mauult uideri contempsisse. Vale.

C. Plinius Venatori. S.

TVa uero ep̃la tãto mihi iucũdior fuit: q̃to lõgior erat: p̃sertĩ cũ de libellis meis tota loqueret̃: quos tibi uoluptati eẽ nõ miror: cũ oĩa nr̃a p̃inde ac nos ames. ip̃e cũ absis uidẽias graciles q̃dẽ: uberiores tñ q̃ expectauerã colligo: si colligere ẽ nõnũq̃ decerpe uuã: torculũ

cis artibus: bellis inexpertus: de quo libro decimoseptimo. Tacitus. laudatus per edictum Cluuius Rufus: & ibidẽ. digressum a Lugduno Vitellium. M. Cluuius Rufus assequitur omissa Hispania: cui post interitum Neronis præerat: lætitiam & gratulationem uultu ferens: animo anxius: & petitum se criminationibus gnarus: cum Hilarius Cæsaris libertus detulerat: tanq̃ audito Vitellii & Otonis principatu propriam ipse potentiam & possessionem Hispaniaꝝ tentasset: eoque diplomatibus nullum principem præscripsisset. interpretabantur quædam exhortationibus eius contumeliosa in Vitellium: & pro se ipso popularia: authoritas Cluuii præualuit: ut puniri ultro libertum suum Vitellius iuberet. Cluuius comitatu principis adiectus non adempta Hispania: quam absens rexit. Quæ fides historiæ debeatur. historiæ finis est ueritas: cum sit rei gestæ descriptio: unum enim secundum Lucianum & proprium historiæ & illi sacrificandum: ut uera omnia dicat: igitur mihi historicus sit intrepidus: incorruptus: liber: loquendi libertate & ueritatis amicus: ut comicus dicit ficus: ficus: & scapham: scapham nominaturus sed talem scriptorem authoribus Iosepho: & Plutarcho difficile est reperire. Historiæ fides. Aliter ac uelles. contra tuam sententiã. Quod fæci. imperium asseruisse, patriæ. Vobis. historicis. Quæ uera. Agedum. hortatur Rufonem: ut comparationem Virginii & Frontini consyderet. Parcior. q; uetuerit impensam sepulchri tanquam superfluam. Pressior. humilior. breuior. Impensa monumenti superuacua est. M. Tullius Thusculanarum primo multis comprobat impensam sepulturæ superfluam: q̃tum autem consuetudini famæq; dandum sit id curẽt uiui: sed ita ut intelligãt: nihil ad mortuos pertinere. Vitã. ĩmortalitatẽ rebus præclare gestis. Restrictius. breuius: esse dictõ Frontini. Per orbẽ terrarũ. omnibus: dum inquit Frontinus memoria nostri durabit. Vno in loco. in uilla alsiensi. Duobus uersiculis. præscripto disticho. Illum. Frontinũ. Cuius. Virginii. Quã ex collatione. sine comparatione. Diuerso itinere. Virginius recto: dũ factũ carminibus signat. Frontinus ductu figurato: dum modestiam p̃tendit: & tamen monstrat se uicturũ. Alter. Virginius. Alter. Frontinus.

TVa. gratam sibi fuisse Venatoris Epistolã testatur: q; lõga: q; de scriptis suis loqueret̃: demũ significat quid ruri agat. Cũ absis. a nobis. legimus in multis exẽplaribus tuꝫ maxime. Graciles. steriles. Quã expectauerã. p̃ter spẽ. Est. uere dici potest. Decerpe. demere. Torculũ: apud authores plurifariã dicit̃. nã Pli. senior. xviii. unũ sufficit torculõ: & Vitruuius libro. ti. liquor effluens per torculũ: & mox eiecto torculo dixerũt. item Columella. xiii. prius q̃ uinacea torculis exprimant̃. sed idẽ libro torcularia scripsit: ut Vitruuius. vi. torcular proximũ sit culinæ. at Cato inquit Torcular.

Torcularium. Torcularius,

torcularium si ædificare uoles:& alibi in torcularium quæ opus sint Columella uero decimotertio torcularis pro ipsis torculi operatoribus utitur. Marcellus ait torculum ꝙ usu torcular dico. uerum Cato torculum funem in tortum appellet. Obrepere.lento passu ire.repere:proprie dicitur de animalibus quæ uentre gradiuntur:a quo reptilia. Vrbanis.ad urbanos ministros:qui tempore uindemiæ curabant rustica:& Secundum reliquerant solum notariis & lectoribus. Pomponius de uerb.sig.urbana familia & rustica:non loco:sed genere distinguitur: potest enim aliquis dispensator non esse urbanorum seruorum numero:ueluti is:qui rerum rusticarum rationes dispensat: & e contra. Notatiis. qui breuibus notis excipiebant quæ dictabantur. Lectoribus.Zozimo & Encolpo.

MAgna.dolet Passieni Pauli ægritudine præter bonos mores doctissimi.Nam Propertium: quẽ inter maiores suos connumerabat elego imitabatur:lyrico Horatium. A quo genus ducit.nam libro septimo de eodem dixerat: scribit elegos: gentilicium hoc illi: est enim municeps Propertii: atque etiam inter maiores suos Propertium numerat. In quo.elego. Ille. Propertius est. Tersum. emendatum. Molle.tenellum. lasciuum. Ideoq. quia simile est Propertio ideo optime scriptum est. Fabius elegia quoque græcos prouocamus:cuius mihi tersus atque elegans maxime uidetur author Tibullus: sunt qui Propertium malint. Deflexit. diuertit a proposito itinere. Illis.elegis. Illum alterum.Propertium. hoc dicendi modo alibi est usus. Cognatio. genus. Et. etiam est. Propinquus huius. Horatio Sanguine coniunctus. Magna uarietas. est in lyricis Passieni: uarietas enim plurimum lectorem oblectat. Mobilitas. transgrediendi ad alia facilitas. Alia lectio habet mollitas: quod conuenit cum præcedentibus. Amat ut qui uerissime. amet.tam bene exprimit scribendo quod intendit: ut rem ante oculos ponat. Sidonius Apollinaris hunc locum conatus est æmulari libro quinto colis inquit ut qui solertissime: ædificas ut qui dispositissime: uenaris ut qui efficacissime. Tanquam singula. tanquam si uni soli intenderet: ergo singula:idest perfectiora: nam uno tantum studio occupati præstantiores in illo genere sunt. Quam corpore.quia animus & corpus coniunguntur: necesse est altero patiente: alterum etiam affici. Modo.nuper. Illum se recipi.conualescere. Etiam. non solum mihi. Eius.Passieni:quasi litteræ cum illo essent interituræ.

inuiscere:gustare de lacu mustum: obrepere urbanis:qui nũc rusticis præsunt:meq: & notariis: & lectoribus reliquerunt. Vale.

C.Plinius Seuero.S.

MAgna me solicitudiẽ affecit Passieni Pauli ualitudo: & quidem plurimis: iustissimisque de causis. Vir est optimus nostri amantissimus:honestissimus. Præterea in litteris ueteres æmulatur:exprimit:reddit. Propertium imprimis: a quo genus ducit. Vera soboles eoque simillima illi: in quo ille præcipuus: si elegos eius in manu sumpseris: leges opus tersum:molle: iucundum: & plane Propertianum: ideoque optime scriptum. Nuper ad lyrica deflexit: in quibus ita Horatium: ut in illis illum alterum effingi putes: si quid in studiis cognatio ualet:& huius propinquus. Magna uarietas: magna mobilitas. Amat:ut qui uerissime: dolet: ut qui impatientissime: laudat: ut qui benignissime:ludit:ut qui facetissime:omnia denique tanquam singula absoluit. Ego hoc pro amico: pro hoc ingenio non minus æger animo: quam corpore. Tandem illum modo se recipi gratulare: gratulare etiam litteris ipsis: quæ ex periculo eius tantum discrimen adiere: quantum ex salute gloriæ consequentur.

C.Plinius Maximo.S.

FRequẽter agẽti mihi euẽit: ut cẽtũ uiri: cũ diu se intra iudicũ authoritatẽ grauitatẽq tenuissent:oẽs repente q̄si uicti:coactiq cõsurgerent:laudarẽtq. frequẽter e Senatu

FRequenter.nõ potest bona cõscientia se plærũq cohibere:qn exultet:& ostentet.facit hoc iterdum Tullius non tantũ in epistolis:sed in iudiciis:similiter Secũdus alibi:hic uero p̄sertim ubi gloriatur si quis doctus in urbe dicit:se statim & Tacitũ nominari: tanq̄ hi summã in litteris gloriam tenerent. Iudicũ authoritatem.quã iudices seruare debent. Omnes.iudices. Coacti.ui orationis nostræ ad pronũciandũ secundũ nos. Consurgerent.tanq̄ finito iudicio.M.Tullius in Verrem.quid sedetis?cur non in media oratione consurgitis atque disceditis iudices?uel consurgerent honoris gratia: ut accidit Athenis Xenocrati.historia est apud Valeriũ Max.libro.ii.cap.de maiestate.

E ſenatu.a ſenatoribus a quibus benigne audiebatur. Famam.conſtantiæ.ut contra Marium & Claſſi cū. Sediſſe.in gradibus Circi. Hunc.equitem.ro. Requiſiſſe.a Tacito. Italicus es an prouincialis? prouinciales eos accipere debemus:qui in prouincia domicilium habent:non eos dumtaxat:qui ex pro uincia oriundi ſunt:ſimiliter italicos:qui in italia domicilium habent non ſolum inde trahentes origi nē.hæc Vlp.iſta duo ſimiliter Tranqui.in Veſpaſiano diſtinxit cum ſcribit:honeſtiſſimo quoq; italico rum ac prouincialiū allecto. Ex ſtudiis.ex uario de litteris ſermōe. Illum.equitem ro.dixiſſe. Quod nomina.ordo & ſenſus. ꝙ nomina noſtra redduntur litteris quaſi propria litterarum non hominum ideſt cum nominatur Tacitus & Plinius ſtatim intelligantur docti & eloquentes.perinde ac ſi diceret: Tacitus & Plinius ſunt nomina indicantia doctrinam : non homines. libro ſeptimo ad Tacitum dixerat . gaudeo ꝙ ſi quis de ſtudiis ſermo:una nominamur: ꝙ de te loquentibus ſtatim occurro. His.hominibus. Multa.dixit municipi ſuo. Mei laboris . mei ſtudii. Anus attica . quæ Demoſthenem emuncte & terſe : ideſt attice. loquentem cognouit ex ſermone : & inquit (erat enim illius celebre nomen) ουτοσ έστι Δημοσθενησ hic ē Demoſthenes.at ab anu notatus eſt Theophraſtus tanq̄ peregrinus:cum tamen is Athenis ætatem ageret : optimeq; loqueretur. huius rei meminit Cicero de claris oratoribus : & Fabius libro octauo illa inquit anus attica Theophraſtum homiem alioquin deſertiſſimum annotata unius affectatione uerbi hoſpitem dixit : nec alio ſe id repræhendiſſe reſpondit:quā ꝙ nimiū attice.i.affectate loqueretur. Præfero iudicium alienum. expono quid ſentiāt alii: quod ſane minus arrogans eſt.

Prouincialis.
Italicus.

Dixi.genus dicēdi in oratore probat grande & elatum : ac nonnunq̄ attenuatū. qui certo ſemper quodam itinere procedit: ita ut neq; extollatur: neq; deprimatur:ut res exigit:non recte dicere opinatur: nam teſtimonio Homeri .M.Tullii : Demohenis:deniq; Aeſchinis nititur plærunq; eleuandam orationem eſſe. Recto . quia æquo ſtilo procedit : nec diuertit ab inſtituta uia. Sano . in nulla re peccante.

Grādi.elato.magnifico.ſublimi. At ornato apte.ue📐 orationem ſuam ornat opportune. Quod nihil peccat . ꝙ eſt nimium ſanus. Debet.n. orator erigi.M. Tullius cū multa de oratoř ſubtili & moderato diſeruiſſet : ſic de graui concludit. illum uere dici poſſe eloquentem:qui humilia ſubtiliter:& magna grauiter: & mediocria temperate poteſt dicere.nam ſecūdum Fabiū admirabilem orationē non ſic quomodo prodigia miramur. Efferueſcere.ebulire:excellere:& calore cōcitari. Accedere ad p̄ceps.exponere ſe p̄iculo petēdo altiſſima. Abrupta.diuulſa:dep̄ſſa:periculoſa. Tutius iter.fit. Reptantibus.leniter incedentibus. His.reptantibus. Nulla.laus eſt. Illis.currentibus. Ancipitia.pericula. Qui fune nituntur in ſumma.qui pedibus per funē in altū tē

famam:qualem maxime optaueraʒ retuli.nunq̄ tamen maiorem cœpi uoluptateʒ:q̄ nuper ex ſermone Cornelii Taciti. Narrabat enim Circenſibus ſediſſe proximum equiti Ro.Hunc poſt uarios:eruditoſq; ſermōes requiſiſſe: Italicus es:an prouincialis?ſe rn̄diſſe . Noſti me?& quidem ex ſtudiis?ad hoc illū Tacitus es?an Plinius?exprimere non poſſum:q̄ ſit iucundum mihi:ꝙ nomia noſtra q̄ſi litterarum propria non hoīum litteris redduntur:quod uterq; noſtrum his etiam ex ſtudiis notus:q̇bus alter ignotus ē. Accidit aliud añ pauculos dies ſimile.Recūbebat mecū uir egregius Fabius Rufinus : ſup eū municeps ipſius:q illo die primum uenerat in urbē. Rufinus demōſtrās me uides hūc ? Multa deīde de ſtudiis nr̄is. Et ille Plinius eſt inquit.Ve📐 fatebor:capio magnum mei laboris fructū. An ſi Demoſthenes iure lætatus eſt : ꝙ illū anus Attica ita noſcitauit? ουτος ἐστὶ Δημοσθενης:ego celebritate nois mei gaudere nō debeo?Ego uero gaudeo:& gaudere me dico.neq;.n.uereor ne iactātior uidear: cū de me alienum iudicium:nō meū p̄fero:p̄ferti apud te:q nec ullius inuides laudibus:& faues noſtris.

C:Plinius Luperco.S.

Dixi de quodā oratore ſeculi noſtri recto quidē:& ſano:ſed parū grādi: at ornato (ut opior)apte.nihil peccat:niſi qd̄ nihil peccat.debet.n.orator erigi:attolli:īterdū ēt efferueſcere:efferri: ac ſæpe adcedeř ad p̄ceps.nā plerūq; altis:excelſis adiacēt abrupta.tutius per plana:ſed humilius & dep̄ſſius iter.freq̄ntior currētibus q̄ reptātibus lapſus: & his nō labentibus nulla:illis nōnulla laus etiā ſi labant̄. nā ut quaſdā artis:ita eloquentiā nihil magis:quā ancipitia cōmendant. Vides q fune in ſumma nitunť q̄tos

dunt. quos funambulos siue funerepos: græci σχοινοβατάσ. appellant. Clamores. acclamationes: admōitiones spectantiom cum clamore. legimus imperatorum aliquos ut magis admirabile spectaculum darent introduxisse in theatrum elephantem decurrentem per funem a summo. Maxime periculosa. quæ sunt maxime periculosa. ϖαραδοξα. inopinata. præter spem: admiranda: sic enim interpretātur Fabius & Suidas. & pariter Cicero Hecatonem græcum imitatus sua paradoxa composuit. Demosthenes interdum his utitur: ut contra Philippum: & pro Olynthiis: ac in oratione pro corona. Græce magis exprimūt. uerbo græco ista magis ostēduntur. Quæ grandi sunt subiecta discrimini. nam opus est maximo igenio ac arte: & ut Fabius inquit remediis scire ea tractare. Tunc. in tranquillitate. Stridunt funes. tempestate quatiente sibilant rudentes. Virgi. stridorq; rudentom. oratio ista grandis est & excelsa: qualis illa ex libro nono immitte rudentes: pande uela: ac si quando alias toto ingenio uehere. talem oratorem commendat Fabius. at ille inquit: qui saxa deuoluat: & pontem indignetur: & rippam sibi faciat multus & torrens orator iudicem uel nitentem contra feret: cogetque ire qoa rapit: hic defunctos excitabit: apud hunc & patria ipsa exclamabit: amplificatiōibus extollet orationem: & in superlationem quoque eriget: quæ Carybdis tam uorax: & oceanus mediusfidius ipse: nota sunt enim iā studiosis hæc lumina: hic deos ipsos in congressum prope suum: sermonemque deducet. Tunc ille clarus. cum rectam tenet in periculo gubernationem: & portum illesus subit. Diis maris. Castori & Polluci: qui præerant nauigantibus: de quibus in Odis Horatius: possumus etiam Neptunum & cæteros respicere.

Cur hæc? scripsi. Sublimia. nimium elata. Nam sublimia per se laudabilia sunt: sed in his iudicio acri opus est: & discernenda sunt materiæ modo: quod enim alibi magnificum: tumidum alibi: & quæ humilia circa res magnas: apta circa minora uidentur: ut autem in oratione nitida notabile est humilius uerbum. & uelut macula: ita a sermōe tenui sublime: nitidūq; discordat: fitq; corruptū: qa in plano tumet. Nimia immodica. redundantia. Insignia. præclara. Grande. & altum: laudi sunt. Immodicum & enorme. uicio. Potissimum attingam. imprimis adducam. Tantumdem. pariter. Alterutram in partem. ut iterdum grādis: modo pressus appareat. Βραχε δ᾽ εὐρεια χθων ἀμφὶ δὲ σαλπιγξεν μεγασ ουρανοσ. i. sonuit lata terra: circum uero reboauit magnum cœlū. ex. xxi. Iliados ubi dii inter se cōtendētes introducūtur: quorū tumultu secuta sunt prædicta. hoc exēplum pertinet ad grandem orationem: sequens uero ad altam. nā est aliqua: differētia & totū illud Homeri ex libro quarto: Iliados. ωσ δ᾽ οτε χειμαρροι ποταμοι κατ᾽ ορεσφι ρεοντεσ ἐσ μισγαγκειαν συμβαλετον ομβριμον υδωρ: κρουνων εκ μεγαλων κοιλησ εντοσθε χαραδρησ. i. ut autē quādo torrētes fluuii ex mōtibus fluentes in conuallē conferunt fluuialē aquam: aquæ ductibus ex magnis cauū intra alueum. Examine. acri iudicio diligenti trutinatiōe. Incredibilia. an immania. i. uicosa. Magnifica. an cœlestia. admiranda. Nec. ego nō ita insanio nūc me aut dixisse similia ei homero: aut puto posse dicere. Nunc. cū dixi. stridunt funes: turbatur arbor gubernacula gemūt. Gyro. spacio. Impetus. feruorem: calorem. Alia conditio oratorum. M. Tullius dē perfecto oratore poetis plurimū licētiæ tribuit: minus oratori: & Fabius inquit meminerimus nō p omnia poetas esse oratori sequendos: nec liber-

soleant excitare clamores: cum iam: iamq; casuri uidentur. Sunt enim maxime mirabilia: q̄ maxime in expectata: maxime periculosa: ut quę græce magis exprimūt ϖαραδοξα: q̄ grādi sunt subiecta discrimini. Ideō ne q̄q̄ compar gubernatoris est uirtus: cum placido: aut cum turbato mari uehitur. tunc. n. laudāte nullo illaudatus inglorius subit portū. At cū stridūt funes: turbaē arbor: gubernacula gemūt. tūc ille clarus: & diis maris p̄ximus. cur hec? uisus es mihi ī scriptis meis adnotasse: q̄dā ut sublimia: aut īproba audiēti: aut nimia: q̄ ego plena arbitrabar plurimū autē refert rephendenda annotes: an insignia: ois. n. aduertit quod eminet: & extat: sed acri intentione iudicādum est: an immodicum sit: an grande: altum an enorme: atq; ut Homerū potissimū attingā: quē tantumdem alterutram in partem potest sugere? Βραχε δ᾽ εὐρεια χθων: ἀμφὶ δὲ σαλπιγξεν μεγασ ουρανοσ: & totū illud. ωσ δ᾽ οτε χειμαρροι ποταμοι κατ᾽ ορεσφι ρεοντεσ ἐσ μισγαγκειαν συμβαλετον ομβριμον υδωρ: κρουνων εκ μεγαλων κοιλησ εντοσθε χαραδρησ. Sed opus est examie: & libra: icredibilia sint hæc: an immania: an magnifica: an cælestia. Nec nunc ego me ei similia aut dixisse: aut posse dicere puto. non. n. ita insanio. Sed hoc itelligi uolo laxandos esse eloquentiæ frenos: nec angustissimo gyro ingeniorū impetus restrigēdos. At enim alia conditio oratoꝝ: alia poetaꝝ: quasi

tate uerborum:nec licentia figurarum:est.n.genus ostentationi comparatum:q non falsa modo sed incredibilia sectatur.qq̄ uterq; author scribat in multis oratorem poetæ finitimum. Minus.q̄ poetæ:ut pro Cornelio:in qua causa fulgentibus armis prœliatus est:ut populus ro. admirationē suam nō acclamatiōe tantum sed etiam plausu cōfiteretur.sublimitas profecto:& magnificentia & nitor & authoritas expressit illum fragorem:nec tam insolita laus esset prosecuta dicentem: si usitata & cæteris similis fuisset oratio:ipse de perse oratore sua scripta iudicans enumerat quæ fuerint elata:quæ pressa:quæ me-

uero.M.T.minus audeat:quamquā hunc omitto.neq; enim ambigi puto. Sed Demosthenes ipse ille norma oratoris:& regula:nū se cohibet? & comprimit tum primum cū dicit illa notissima? ἄνθρωποι μιαροὶ καὶ κόλακες.& rursus οὐ γὰρ λίθοις ἐτείχισα τὴν πόλιν οὐδὲ πλίνθοις ἐγώ.& stati. ταῦτα προβαλόμην ἐγὼ πρὸ τῆς ἀττικῆς ὅσον ἦν ἀνθρωπίνῳ λογισμῷ δυνατόν.& alibi ἐγὼ δοίμαι ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι νὴ τοὺς θεοὺς ἐκεῖνον μεθύειν τῷ μεγέθει τῶν πεπραγμένων.iam qd audentius illo pulcherrimo excelsu? νόσημα γάρ. qd hæc breuio-

dia:nos unum tantum perfecto locum ex oratione.P.Sestii magnificum. quis enim clauum tanti imperii tenere:& gubernacula reip.tractare in maximo cursu ac fluctibus posse arbitraretur:hominem emersum subito ex diutinis lustrorū tenebris ac stuprorū:ganeis:lenociniis adulteriisq; confectum. Ambigi.dubitari quin audeat paria poetis. Norma oratoris. sic Fabius cui si credimus Ciceronem: quantus est:fæcit Demosthenes: qui in sententiaꝝ ornamentis: & conformationibus uerborum præstat omnibꝰ:iccirco a doctis oratorum princeps iudicatus. Cohibet.deprimit orationem suam: cum opus est efferuescere. ἄνθρωποι μιαροὶ καὶ κόλακες.idest homines scelesti:& adulatores quantum in græcis Secundo contulerimus:uel una hac epistola cognosci liberum unicuiq;:nā Demosthenem:& Aschinis plæraq; legimus:ut loca unde essent excerpta indicaremus:& in integram ac ueram lectionem restitueremus.igitur in oratione. περὶ στεφάνου: idest de corōa inquit.ἄνθρωποι μιαροὶ καὶ κόλακες καὶ ἀλάστορες ἠκρωτηριασμένοι τὰς ἑαυτῶν ἕκαστοι πατρίδας.homines scelesti:& adulatores: & pessimi demones depopulati suas singuli patrias. Et rursus. in eadem oratione. οὐ γὰρ λίθοις ἐτείχισα τὴν πόλιν οὐδὲ πλίνθοις ἐγώ. non enim lapidibus struxi ciuitatem neque lateribus ego. Et statim.ibidē. ταῦτα προβαλόμην ἐγὼ πρὸ τῆς ἀττικῆς ὅσον ἦν ἀνθρωπίνῳ λογισμῷ δυνατόν. hæc proposui ego ad tutelam Atticæ: quantum erat humana consydeatione possibile. & alibi. in quarta oratione contra Philippum. ἐγὼ δοίμαι μὲν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι νὴ τοὺς θεοὺς ἐκεῖνον μεθύειν τῷ μεγέθει τῶν πεπραγμένων. ego autem opinor quidem o uiri Athenienses per deos illū ebrium esse magnitudine rerum gestaꝝ.hoc dictum Lucianus asserit furore quodā diuino refertum. Audentius.magnificentius. νόσημα γάρ.ægritudo enim ex oratione παραπρεσβείας. permittāt seueri lectores referre primū græce:deīde latine illū pulcherrimū Demosthēis excessum:ut melius hic locus intelligat. νόσημα γὰρ ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι δεινὸν ἐμπέπτωκεν εἰς τὴν ἑλλάδα:καὶ χαλεπόν:καὶ πολλῆς τινος εὐτυχείας:καὶ τῆς παρ᾽ ὑμῶν ἐπιμελείας δεόμενον:οἱ γὰρ ἐν ταῖς πόλεσι γνωριμώτατοι καὶ προεστάναι τῶν κοινῶν ἀξιούμενοι:τὴν αὐτῶν προδιδόντες ἐλευθερίαν οἱ δύστυχεῖς:αὐθαίρετον αὐτοῖς ἐπάγονται δουλείαν φιλίαν πῶ ξενίαν:καὶ ἑταιρείαν:καὶ φιλίαν:καὶ τοιαῦθ᾽ ὑποκοριζόμενοι.οἱ δὲ λοιποί:καὶ τὰ κύρια ἄττα ποτ᾽ ἐστὶν ἐν ἑκάστῃ τῶν πόλεων.οὓς ἔδει τούτους κολάζειν:καὶ παραχρῆμ᾽ ἀποκτιννύναι.τοσοῦτον ἀπέχουσι τοῦ:τοιοῦτόν τι.ποιεῖν:ὥστε θαυμάζουσι καὶ ζηλοῦσι:καὶ βούλοιντ᾽ ἂν αὐτὸς ἕκαστος τοιοῦτος εἶναι.καίτοι τοῦτο τὸ πρᾶγμα καὶ τὰ τοιαῦτα ζηλώματα:θετταλῶν μὲν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι:μέχρι μὲν χθὲς καὶ πρώην τὴν ἡγεμονίαν καὶ τὸ κοινὸν ἀξίωμα ἀπολώλεκε.νῦν δὲ καὶ τὴν ἐλευθερίαν παραιρεῖται.τὰς γὰρ ἀκροπόλεις αὐτῶν ἐνίων μακεδόνες φρουροῦσι:εἰς πελοπόννησον δὲ εἰσελθὸν:τὰς ἐν ἤλιδι σφαγὰς πεποίηκε.καὶ τοσαύτης παρανοίας καὶ μανίας ἐνέπλησε τοὺς ταλαιπώρους ἐκείνους:ὥστε ἵνα ἀλλήλων ἄρχωσι:καὶ φιλίππῳ χαρίζωνται:συγγενεῖς αὐτῶν:καὶ πολίτας μιαιφονεῖν:καὶ οὐδ᾽ ἐνταῦθ᾽ ἕστηκεν.ἀλλ᾽ εἰς ἀρκαδίαν εἰσελθὸν:πάντ᾽ ἄνω καὶ κάτω τἀκεῖ πεποίηκε.καὶ νῦν ἀρκάδων πολλοί:προσῆκον αὐτοῖς ἐπ᾽ ἐλευθερίᾳ μέγιστον φρονεῖν ὁμοίως ὑμῖν: μόνοι γὰρ πάντων αὐτόχθονές ἐσθ᾽ ὑμεῖς κἀκεῖνοι:φίλιππον θαυμάζουσι:καὶ χαλκοῦν ἱστᾶσι καὶ στεφανοῦσι:καὶ τὸ τελευταῖον ἂν εἰς πελοπόννησον ἴῃ:δέχεσθαι ταῖς πόλεσιν εἰσὶν ἐψηφισμένοι: ταὐτὰ δὲ ταῦτα ἀργεῖοι:ταῦτα νὴ τὴν δήμητραν:εἰ δεῖ μὴ ληρεῖν:εὐλαβείας οὐ μικρᾶς δεῖται:ὡς βαδίζον γε κύκλῳ:καὶ δεῦρο εἰσελήλυθεν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι νόσημα τοῦτο.ualitudo.n. o uiri athenīeses grauis īcidit ī græciā: & aspa:& multa aliq̄ pspera fortūa:& a uobis diligētia idigēs:nā ī ciuitatibus optimates:& præesse rebus publicis electi suā prodentes libertatē: infelices spontaneā sibi inducūt seruitutē.Philippo hospitalitatem:& societatē:& amiciciam:& talia blande pollicentes: reliqui uero:&

principatus quicunq; sunt in una quaq; ciuitatum: quos oportebat hos punire: & statim interficere: tantum distant ab hoc tale aliquid facere: ut admirentur & beent: & uellent utiq; ipse unusquisq; talis esse. Atqui tale facinus: & huiusmodi æmulationes: Thessallorum quidem o uiri Athenienses: usq; quidem heri: & pridie principatum: & publicam dignitatem perdiderunt: nunc autem iam & libertatem abstulerunt: nam arces eorum quorundam: Macedones custodiunt. in Peloponnesum introiens: in Elide cædes fecit: & tanta transgressione: & furore repleuit miseros illos: ut modo inuicem dominentur: & Philippo gratificētur: cognatos suos & ciues cruente trucident: & nequaquam ibi mansit: sed in Archadiam igrediens: omnia supra: & infra: quæ erant illic fecit: & nunc Arcadum multi: quos decebat pro libertate maximū sentire pariter uobis (soli enim omnium indigenæ uos estis: & illi) Philippum admirantur: & æneum statuunt: & coronant: & postremo posset in Peloponnesum ire: suscipere in ciuitatibus decreuerunt. hæc quidem: hæc argiui: hæc per Cererem si opus est non nugari: ciuitatione non parua indigent: quia uadens quidem in Gyrum: & huc ingressa est o uiri Athenienses ægritudo hæc. Superioribus. illo excessu. Audacia. sublimitate: τοτε εγω μεν τω πυθωνι θρασυνομενω και πολλω ρεοντι καθ᾽ υμων ουκ εξεστην: ουδ᾽ υπεχωρησα. αλλ᾽ αναστας αντειπον: και τα της πολεως δικαια ουχι προυδωκα. tunc ego quidem Pythoni audaci: & longe strepēti contra uos non cessi: neq; refugi: sed exurgens contra dixi: & ciuitatis iura non prodidi. sumpta ex oratione περι στεφανου quæ uerba tanq̄ grādia Lucianus i laude Demosthenis admirat̄. Et eadē. fere superioribus paria. Nota. uulgata. nō lege. Ex eadē.

ra supioribus: sed audacia paria: τοτ᾽ εγω μεν τω πυθωνι θρασυνομενω και πολλω ρεοντι καθ᾽ υμων ουκ εξεστην: ουδ᾽ υπεχωρησα αλλ᾽ αναστας αντειπον και τα της πολεως δικαια ουχι προυδωκα: & eadem nota. οταν δ᾽ εκ πλεονεξιας και πονηριας τις ωσπερ ουτος ισχυση η πρωτη προφασις και μικρον πταισμα απαντα ανεχαιτισε και διελυσεν. simile his. πολεως δε συνθηκη κοινη καθ᾽ ην πασι προσηκει ζην τοις εν τη πολει. & ibidem. συ τον εις ταυτα ελεον προδεδωκας αριστογειτον μαλλον δε ανηρηκας ολως. & dixerat. δεδοικα μη δοξητε τισι τον αει βουλομενον ειναι πονηρον τον εν τη πολει παιδοτριβειν. ασθενης μεν γαρ πας εστιν ο πονηρος. deinceps. του των δ᾽ ουδενα ορω των τοπων τουτον βασιμον οντα αλλα απαντα αποκρημνα: φαραγγας: βαραθρα. nec satis. ου δε γαρ τους προγονους ημων υπολαμβανω τα δικαστηρια ταυθ᾽ υμιν οικοδομησαι ινα τους τοιουτους εν αυτοις μοσχευητε. αλλα τουναντιον: ινα ειργητε: και κολαζητε: και μηδεις ζηλοι: μηδ᾽ επιθυμει κακιας. ad huc. ει δε καπηλος εστι πονηριας και παλιγκαπηλος: και μεταβολευς. Et mille talia: ut p̄tereā q̄ ab Aeschie ρηματα θαυματα uocāt

idest oratione non enim in præcedentibus ullam nominauit orationem. nec sequentia sumpta sunt ab oratione pro Corona: sed ex secunda olynthiaca. οταν δ᾽ εκ πλεονεξιας και πονηριας τις ωσπερ ουτος ισχυση η πρωτη προφασις και μικρον πταισμα απαντα ανεχαιτισε και διελυσεν. quando autem ex auaricia: & scelere aliquis quemadmodum hic potest: prima causa: & paruum erratum omnia intercidit: & dissoluit. fore eadem dicuntur aduersus Philippum. Simile. tam magnificum. πολεως δε συνθηκη κοινη καθ᾽ ην πασι προσηκει ζην τοις εν τη πολει. ciuitatis autem confœderatio communis: secundum quam omnibus conuenit uiuere ciuibus. sunt ista in oratione contra Aristogitona. Ibidem. in eadem oratione. συ τον εις ταυτα ελεον προδεδωκας αριστογειτον: μαλλον δε ανηρηκας ολως. tu ad hæc misericordiam prodidisti Aristogiton: quinimmo cō sumpsisti penitus. Et dixerat. in eadem oratione. δεδοικα μη δοξητε τισι τον αει βουλομενον ειναι πονηρον των εν τη πολει παιδοτριβειν. ασθενης μεν γαρ πας εστιν ο πονηρος. uereor ne uideamini quibusdam semper uolentem esse malum existētium in ciuitate instruere: infirmus nanq; omnis est malus. Deinceps. quæ sequuntur in eadem oratione. τουτων δ᾽ ουδενα ορω των τοπων τουτων βασιμον οντα. αλλα απαντα αποκρημνα: φαραγγας: βαραθρα. huic autem nullum cerno locorum horum peruium existentem: sed omnia præcipitia: conualles: barathra. Nec satis. fuit dixisse hæc: nisi in eadem oratione subiecisset. ου δε γαρ τους προγονους ημων υπολαμβανω τα δικαστηρια ταυθ᾽ υμιν οικοδομησαι: ινα τους τοιουτους εν αυτοις μοσχευητε. αλλα τουναντιον εν ειργητε και κολαζητε. και μηδεις ζηλοι μηδ᾽ επιθυμει κακιας. neque. n. maiores n̄ros existimo iudicia hæc nobis cōstruxisse: ut tales i ipis germiarēt: sed e cōtra ut arcerētur: & pūiretis: & nemo æmularet̄ neq; cōcupisceret uiciū. Adhuc. i eadē ōrone. ει δε καπηλος εστι πονηριας. και παλιγκαπηλος: και μεταβολευς. si uero istitor est sceleris: & maius istitor: & mercator. Mile. ifinita apud eundē. ρηματα θαυματα. uerba an mōstra. Aeschines cōtra Ctesiphontem & Demosthenem. ου μεμνησθε αυτου τα μικρα: και απιθανα ρηματα απως ποτε υμεις ωσοι

In contrarium incidi dicens. Hæc quoq; ab isto culpari. sed uide quanto. maior sit: qui repræhenditur ipso repræhendente: & maior ob hæc: in aliis enim uis: in his granditas eius elucet. Num autem Aeschines ipse his. quæ i Demosthenem carpebat: abstinuit? χρη γὰρ ω ανδρες αθηναιοι ταυτὸ φθέγγεσθαι τον ῥήτορα και τον νομον. όταν δε ετεραν μεν φωνην αφιη ο νομος: ετεραν δε ο ρητωρ του νομου δικαιω χρη διδοναι την ψηφον ου τη του λεγοντος αναισχυντια. alio loco. επει τα αναφερεναι ται περι παντων επι τω ψηφισματι προς τω ηλεμματι γραψας τα πεντε ταλαντα τους πρεσβεις αξιων τους ωρειτας μη ημιν: αλλα καλλια διδοναι. οτι δε αληθη λεγω αφελων τον πομπον και τας τριηρεις και την αλαζονειαν εκ του ψηφισματος αναγνωθι. iterum alio loco. και μη εατε αυτον εις τους του παρανομου λογους περιιστασθαι. quod adeo probauit: ut repetat. αλλα εγκαθημενοι και ενεδρευοντες εν τη εκκλησια εισελαυνετε αυτον εις τους του παρανομου λογους: και τας εκτροπας αυτου των λογων επιτηρειτε. iam illa commodius: pressiusq;. συ δε ελκοποιεις και μαλον σοι μελει των αυθημερων λογων η της σωτηριας της πολεως. altius illa.

αδρια εκαρτερειτε ακροωμενοι ότε φησε παρελθων αμπελουργουσι τινες την πολιν: ανατετμηκασι τινες τα κληματα του δημου: υποτετμηνται τα νευρα των πραγματων: φορμορραφουμεθα: επι τας στενα: τινες πρωτον ως περ τους βελονας διειρουσι. ταυτα δη τι εστιν ω κιναδος ρηματα η θαυματα. idest num meministis eius leuium: & absurdorum uerborum: quæ forte uos tanquam ferrea sustinuistis. audientes quando dixit accedens? uinitant quidam ciuitatē: amputauerunt quidam palmites populi: succisi sunt nerui rerum: propellimur in angusta. quidā primū tanquam acus perforant. hæc igitur quid sunt o malefica uulpes uerba an monstra. M. Tullius de perfecto oratore. in illa inquit pro Ctesiphonte oratione longe optima submissius primo: deinde dum de legibus disputat pressius: post sensim incedens iudices ut uidit ardentes: in reliquis exultauit audacius. at tamen in hoc ipso diligenter examinante uerborum omnium pondera repræhēdit Aeschines quædam: & exagitat: illudensque dira: odiosa: intolerabilia esse dicit. quin etiam quærit ab ipso cum quidam eum belluam appellat: utrum illa uerba an portenta sint?

In contrarium incidi. mihi contradixi. Hæc uerba magnifica. Isto. Aeschine. Maior. grandior dicendi genere Demosthenes. in quo uerborum: & rerum uis elucet. Ipso repræhendente. Aeschine. is enim minus strictus. in quo plus carnis: minus lacertorum. Ob hæc. ob grandia & excelsa: quæ ab Aeschine repræhēduntur. Aliis. scriptis. Vis. impetus: animi motus. acrimonia. His. prædictis: & similibus. Elucet. eminet cum lumine. His. elatis & grandibus. Carpebat. tanquam immodica notabat: nam ad priora in Demosthene multa alia damnauit ut illa. ουτος εστιν ω αθηναιοι ο πρωτος εξευρων στεργιον τειχος και δορισκον: και εργισκην και μυρσισκην και γανος και γανιδα χωρια. ων ουδε τα ονοματα ηδει μεν προτερον. hic ē o Athenienses primus excogitans Serriū murū: & Doriscum & Ergiscam. & Myrtiseam: & Ganum. & Ganida loca: quorum nomina ne quidem nouerat prius. Abstinuit. sunt ista in oratione Aeschines contra Ctesiphontem: quæ Secundus tanquam elata proponit. χρη γαρ ω αθηναιοι: το αυτο φθεγγισθαι τον ρητορα και τον νομον: οταν δε ετεραν μεν φωνην αφιη ο νομος: ετεραν δε ο ρητωρ τω του νομου δικαιω: χρη διδοναι την ψηφον: ου τη του λεγοντος αναισχυντια. oportet enim o uiri Athenienses idem dicere oratorem & legem: cum uero aliam quidem uocem emittit lex: aliam uero orator legis iure: opus est dare suffragium: non dicentis impudentiæ. Alio loco. in eadem oratione: sed non statim. επει τα αναφαινεται περι παντων επι τω ψηφισματι προς τω ηλεμματι γραψας: τα πεντε ταλαντα τους πρεσβεις αξιων τους ωρειτας: μη ημιν. αλλα καλλια διδοναι. οτι δε αληθη λεγω αφελων τον πομπον και τας τριηρεις και την αλαζονειαν εκ του ψηφισματος αναγνωθι. deinde declaratum est de omnibus in decreto ad furtum scribens: quinque talenta legatos sentiens Oretas non nobis sed Calliæ dare. q autem uera dico auferens pompam: & triremes: & arrogantiam ex decreto lege.

Iterum alio loco, in eadem oratione. και μη εατε αυτον εις τους του παρανομου λογους περιιστασθαι: & non sinatis ipsum circa iniquitatis sermones circumsistere. Quod. dicendi genus. Vt repetat. eadem uerba: αλλα εγκαθημενοι και ενεδρευοντες εν τη εκκλησια εισελαυνετε αυτον εις τους του παρανομου λογους: και τας εκτροπας αυτου των λογων επιτηρειτε. sed permanentes & considentes in concione repellite eum ab iniquis orationibus & mutationes eius uerborum obseruate: in quibus sane illud fuit. εις τους του παρανομου λογους quod iam dixerat. Illa. quæ in eadem sunt oratione. Commodius. concinnius: aptius. Pressius. mediocrius: συ δε ελκοποιεις και μαλλον σοι μελει των αυθημερων λογων η της σωτηριας της πολεως. tu uero uulnerarius: & magis tibi cura est quotidianarum orationum q̄ salutis

ciuitatis. οὐκ ἀποψηφιεῖσθε τὸν ἄνθρωπον ὡς κοινὴν τῶν ἑλλήνων συμφορὰν· ἢ συλλαβόντες ὡς λῃστὴν τῶν πραγμάτων· ἐπὶ ὀνόματον διὰ τῆς πολιτείας πλέοντα τιμωρήσασθε num reiicitis hoiem tanq̃ communem græcoꝝ calamitatẽ! aut cõprahendẽtes tanq̃ latronẽ rerũ: sub ptextu ꝑ repu. nauigantẽ punietis! Et alia. q̃ ibidẽ explicanť qualia sunt. ἐγκαταλιπὼν δεκανεῖ. νους: καὶ πλέους τραπόμενος τραπὰς τοῦ εὐρίπου παρουσία· εἰς μέσον πίπτει τῆς τε θηβαίων ἔχθρας καὶ τῆς φιλίππου. deserẽs autẽ illos: & pluribus circũactus moribus Euripo apud quẽ habitat in mediũ decidit Thebanoꝝ inimicitiæ: & Philippi. Iisdẽ notis. qbus priora. tanq̃ nimiũ turgida. Cõfodias. taxes. allusit ad morẽ antiquũ quo ueru improbata scripta notabanť: & asterisco probata. In illa ipsa. grandia. Illis. quæ nõ sũt i hac epl'a: sed fuerãt i aliis Secũdi scriptis. Tumidũ. imodicũ: enormẽ. legiť ẽt timidũ. i. deterrebis me ab hac audacia ex tollẽdæ orõnis. Faciã. ꝓbabo. Temerariũ. temere mea scripta reprahendisse.

Historia. Vanta. historiis reuerẽtiã hẽri exẽplo mõstrat: nã cũ liber recitareť de sceleribus cuiusdã obsecrarũt eius amici: ut reliq̃ ps a recitatiõe supprimereť. Sextillius Lateranus ad quẽ nũc scribit Secundus cõsulatũ gessit cũ uero Antõino. autor Capitolin⁹. Quãta ptãs. nescire. n. qd antea q̃ natus sit fuerit: referẽte. M. Tullio ẽ semp pueꝝ eẽ hoc illud ẽ ꝑcipua i cognitione rerũ salubre ac frugiferꝝ ois te exẽpli documẽta i illustri posita monumẽto intueri: uñ tibi tuæq; reip. q̃ imitere capias: uñ fœdũ icœptu: & exitu fœdũ uites: nã pulchrũ ẽ aliorũ erratis i melius istituere uitã nostrã: & nõ qd alii egerit qrere: sed qd optĩe actũ sit: nobis ꝓponere ad imitãdũ. senioꝝ cõsilia: quos lõga ætas prudẽtiores fecit. laudanť a iunioribus. at hos antecellit historia: q̃to plura exẽpla rerũ cõplectiť diuturnitas tpis: q̃ hominis ætas! & q̃ lati⁹ apud Diodoꝝ i cõmẽdationẽ historiæ tradũť. Maiestas. honor: amplitudo: q̃ maiorib⁹ isunt: ẽt sine honore. Numẽ. dei nutus potestasq;. Eiusdẽ. recitãtis. nã hi amici i libro illo notabãť: legiť ẽt cuiusdã. s. uiri: cuius scelera i ea historia narrabanť. Pudor. iest hõibus. i. erubescũt hoies audire: quæ nõ uereanť facere. Ille. author historiæ. Quod rogabať. ne reliquũ recitaret. Sinebat fides. hoc iure concessit: fide amicoꝝ id exigentiũ. Factũ. res notabilis. Manet. scitur. Tanto magis. quia suppressa ẽ reliqua pars a recitatione: nã uetita auidius cõquiruntť. Sed nõ statim. q̃a cõtinere intendebat illũ scriptor apud se per aliquod tps. Differuntur. longius protrahuntur.

Ost. tribus epl'is: quas a Verginio Romano piter accœperat rñdet: sed negat als luculenter scriptas sibi relatas rogatq; ut q̃primũ mittat. Desyderatas: a me expectatas. Plotinã Traiani uxorẽ: quæ cum primũ ad palatiũ accessit e gradibus ad populũ cõuersa talis inquit huc ingredior: qualis exire uolo: & per oẽm principatũ sic sr gessit: ut oi culpa careret. Traião defuncto Adrianus creatus ẽ princeps: q̃q̃ Traianus consobrinæ suæ filium uiuens noluisset adoptare: sed

Plotina. operã dante Plotina: quã Adrianus excellẽtissime coluit: & ornauit: per nouẽ. n. funeris dies atratus incessit: & i honorẽ eius templũ erexit: & basilicã apud Manaussum opere admirabili: ac hymnos in rã fecit. hæc sumpta ex Dione Spartiano: Eutropio. fuit: & alia Plotina uxor aulici Cæsariani ratæ fidei atq; singularis pudicitiæ fœmina: quæ maritũ exulem secuta est: & redditũ precibus impetrauit. Sanctissimã.

ἀλλ' ἀποψηφιεῖσθε τὸν ἄνθρωπον ὡς κοινὴν τῶν ἑλλήνων συμφορὰν· ἢ συλλαβόντες ὡς λῃστὴν τῶν πραγμάτων διὰ τῆς πολιτείας πλέοντα τιμωρήσασθε. & alia. Expecto quædã ex hac epistola: ut illud gubernacula gemũt: & diis maris proximus: iisdem notis: quibus ea: de quibus scribo: confodias: intelligo enim me dum ueniam prioribus peto in illa ipsa: quæ annotaueras incidisse. sed confodias licet: dummõ iã nũc denuncies diẽ: quo & de illis: & de his corã exigere possimus: aut. n. tu me tumidũ: aut ego te temerariũ faciã. Vale.

C. Plinius Laterano. S.

Vanta ptãs: quãta dignitas: quãta maiestas. quantũ deniq; numẽ sit historiæ cũ frequẽter alias: tũ ꝓxime sensi. Recitauerat quidã uerissimũ librũ: partẽq; eius in aliũ diẽ reseruauerat. Ecce amici eiusdẽ orãtes: obsecrantesq; ne reliqua recitaret: tãtus audiẽdi q̃ fecerit pudor: qbus nullus faciẽdi: quæ audire erubescũt. & ille quidẽ ꝑstitit qd rogabať. sinebat fides: liber tñ: ut factũ ipsum: manet: manebit legeturq; semp tãto magis: sed nõ statim. incitanť eni hoies ad cognoscenda: quæ differuntur. Vale.

C. Plinius Romano. S.

Ost longũ tẽpus epl'as tuas tris pariter recœpi: oẽs elegantissimas: amãtissimas: & quales a te uenire ꝑsertim desideratas oportebat: quarum una iniungis mihi iucundissimum ministerium: ut ad Plotinã santissimã fœ-

in panagyrico ubi de moribus illius plura differit:tibi inquit uxor in decus:& gloriam cedit:quid.n.illa fanctius?quid antiquius?non ne fi pontifici max.diligenda fit coniunx:aut hanc: aut fimilem(ubi eft au tem fimilis?)elegerit? Arthemifiū.infuper Arthemifiū ciuitas Oenotrio℞ in mediterraneo.Philiftus au tem referente Steph ano eandē Arthemitiū uocat:eft et Eubolæ ciuitas. Pupillū.antiqui pue℞ pupum dixerunt:unde pupillus deducit:is eft fecundū Pōponiū:qui ipubes defiit effe in pris ptāte uel morte uel emancipatione. .Cōis mihi.nā & ipfe in Thufcis graciles colligo:paulo.n. ante dixerat: ipfe uindemias

Arthemifium.
Pupillus.

minam litteræ tuæ perferantur. Eadem commē das pupillum Arthemifium . ftatim præftiti qđ petebat. Indicas etiā modicas te uindemias col legiffe. Communis hæc mihi tecum:q̄q̄ in diuer fiffima parte terrarū:querela eft. Altera epiftola nuncias multa te nunc dictare:nūc fcribere: qui bus nos repræfentes:gratias ago. agerem magis fi mehercule illa ipfa:quæ fcribis:aut dictas : le gere potuiffem:& erat æquum:ut te mea: ita me tua fcripta cognofcere:etiam fi ad alium q̄ ad me pertinerent. Polliceris in fine: cum certi de uitæ noftræ ordinatione aliquid audieris:futurū te fu gitiuum rei familiaris:ftatim ꝑ ad nos aduolatu rum:qui iam:tibi cōpedes nectimus:quas effrin gere nullo mō poffis Tertia epl'a continebat effe tibi redditā orōnem p Clanio:eāq; uifam uberio rem q̄ dicēte me:audiēte te fuerit.ē uberior:mul ta etenim poftea iferui. Adiicis alias te lr̄as curio fius fcriptas mififfe:an accœperi quęris.nō accœ pi eas:accipere geftio. ꝑinde prima quaq; occa fione mitte appofitis quidē ufuris: quas ego(nō parcius poffum)centefimas cōputabo. Vale.

C.Plinius Ruftico.S.

T. fatius ē unū aliquid ifigniter q̄ facere plura mediocriter: ita pluria mediocri ter:fi nō poffis unū aliqd ifigniter. Qđ ītuens ego uariis me ftudio℞ generibus nulli fa tis cōfifus experior. Proide cū hoc: uel illud le gēs:ita fingulis ueniā:ut nō fingulis dabis.an cæ teris artibus excufatio i numero? lr̄is durior lex: i qbus difficilior effectus ē?qđ aūt ego de uenia qfi igratus ?' nā fi ea facilitate ꝓxima accœperis: qua priora:laus potius fperāda: q̄ uenia obfecrā da eft:mihi tamen uenia fufficit. Vale.

C.Plinius Caninio Rufo.S.

graciles quidē:uberiores tamen q̄ expecta uerā colligo. Dictare dicere quæ alius ex cipiat. Reprefentes.laudes.immortalem facias.libro.n.vi.teftatur Romanū modū exceffiffe nimia benignitate laudādo fuū nomē. Vt te. ut eft æquū te .cognofcere mea fcripta. Ad alium.in laudē alterius.

Fugitiuum rei familiaris.fugere a rebus tuis familiaribus:& relinquere curam do mefticam . fugitiuus proprie eft qui extra domini domū fugæ caufa:quo fe a domi nō celaret manfit : hæc Offilius Vlpiano memorante.item fugitiuum apud iulianū relatum eft fere affectu animi intelligen dum effe:non utiq; a fuga. Cōpedes, uin cula: obligationem ueniēdi. compedes ab impediendo dictas autumat Marcellus.

Fugitiuus.

Clanio.alibi non meminit huius oratio nis. Inferui.addidi.hinc apparet nō eadē publicari:quæ dicunt. Geftio. motu cor poris defyderiū oñdo. Appofitis quidē ufuris. addēdo illis aliis epiftolis: quas nō accœpi aliqđ ampli⁹. (Nō poffum pcius) petere a te. Centefimas cōputabo. cōtē tus ero pro minimis quibufq; ufuris.nam centefimæ ufuræ minimæ funt aliarum. fenfus eft ergo quacunq; appendice mihi fatiffacies: et fi minimum quid addideris.

T fatius. excufat fua fcripta: ꝙ non fint exactiffima : tamen quia plura:& diuerfi generis to lerāda. Rufticus: filius Antiftii Ruftici: quē Mart.mēorat periiffe i Cap padocia. Vnū.opus. Infigniter.egregiū: excellens:admirandum. Plura mediocri ter. fatius eft facere: Non poffis. facere. Variis generibus. nā fcripfit tragœdiā: hendecafyllabos:elegos:exametros:epifto las:orōnes. Hoc.unū aliquod opus meū. Ita fingulis.ita dabis ueniā fingulis gnī bus meo℞ fcriptorum:non tanq̄ fingulis: funt.n.plura: & ideo maiori uenia digna: fi nō quæq; funt perfectiffima. An excu fatio ē cæteris artibus i nūero? i. an excu fabimus cæteros opifices fi nō fint exactif fimi circa unum quodq; artificium : quia

Rufticus.

intēti pluribus artibus non poffint omnia perfecte complecti. In numero. in multarū artium ꝓfeffio ne. Litteris:doctis fcriptoribus. Lex.conditio. Durior.feuerior: ꝙ nō refpiciamus quot genera fcri pferint:fed tātum unum quodq; per fe. Effectus.perfectio. Difficilior.certe difficilior:cæterarū enim artium inuenti funt artifices perfectiffimi ad fummum magifterii fui culmen peruenientes.litterarum uero neminem adhuc nouimus cui aliquid non defuerit. De uenia.tecum difputo. Facilitate. beni gnitate:commendatione.priora.mea fcripta accœpifti. Venia fufficit.fatis eft mea excufari.

Ncidi.mira de hipponensi delphino narrat:qui tñ puero assueuerat:ut natantē subiret:& in spectātibus multis p mare ferret:ac in terrā reduceret. monet igit̃ Canintū municipē suū ut uelit hāc materiā metro excolere. Fictæ.falsæ.Scholastico.ocioso.Isto.tuo. Altissimo.magni spiritus. Poetico.diuino:nato ad carmē.nā poetæ nascimur: oratores fimus: nihilq; bñ fit inuita Minerua ac musis: & mediocres poetas nemo nouit. oportet igitur futuŗ uatē nasci altissimo ac pene diuino īgenio:hic Caninius postea bellū dacicū:quo Traianus Dacos uicit:scribere exorsus est. Super cœnā.inter cœnādū. Authori.narranti hoc. Quid poetæ cū fide? qd opus est poetæ uera scribere? Is.ē tali fide.Scripturus.si scribere pares.

Ncidi ī materiā uerā:sed simillimā fictę: dignāq; scholastico isto altissimo:plāeq; poetico īgenio. Incidi aūt dū sup cœnā uaria miracula hincinde referunt.magna authori fides:tāetsi qd poetæ cū fide? Is tñ author: cui bñ ul' historiā scripturus credidisses. Est ī Aphrica hipponēsis colonia mari ꝓxima: adiacet nauigabile stagnū: ex hoc ī modū fluminis æstuariū emergit:qd uice alterna ꝓut æstus aut repressit: aut īpulit:nūc īfert mari:nūc reddit̃ stagno:ois hic æstus piscādi:nauigādi: atq; ēt natādi studio tenet̃ maxie pueroŗ:quos ociū:lususq; solicitat: his gloria:& uirtus altissime ꝓuehi. uictor ille: q lōgissime ut litt⁹: ita simul natātes reliqt. Hoc ī certamie puer qdā audētior cæteris ī ulteriora tēdebat. Delphius icurrit: & nūc ꝑcedere pueŗ: nūc seq:nūc circūire: postremo subire:depōere: iteŗ subire:trepidātēq; pferre:primū ī altū:mox flectit ad littus:redditq; terræ:& æq̄libus.serpit p coloniā fama.cōcurrer̃ oēs:ipm pueŗ tanq̄ miraculū aspicere:iterrogare:audire:narrare.postero die obsidēt littus: pspectāt mare:& si qd ē mari simile.natāt pueri:iter hos ille:s; cauti⁹. Delphius rurs⁹ ad tēpus:rursus ad pueŗ uēit: ille fugit cū cæteris.delphius q̄si iuitet:& reuocet: exilit:mergit̃:uariosq; orbes īplicat:expeditq;. hoc [illegible]

Hipponēsis colonia.Stephāus ex authoritate Polybii Hippon inqt ciuitas Libyæ.Strabo: duo Hippones alter Vticæ ꝓxim⁹:alter remotior: & freto ꝓpinquus.Plini⁹ Africæ tria ꝓmōtoria Candidū Apollonii: Mercurii ī altū ꝓcurrētia duos efficiūt sinus:Hipponēsem ꝓximū ab oppido:q; Hipponē dillutū uocāt:diarhytū græci pp aquaŗ irrigua.Pōponius:ī ea q̄ ꝓprie nomē Africæ usurpat est Hipporegius:tria ꝓmōtoria uaste ꝓiecta ī altū:duos grādes sinus efficiūt. Hipponēsem uocāt ꝓximū ab Hippōe diarhyto:quod littori eius appositū ē. Solin⁹ Boron ꝓmōtoriū tradit Hipponē regiū postea dictū:itē Hipponē alteŗ de interfluēte freto diarhytū appellatū. Ptolemæus ī Africæ minoris situ.Hippi ꝓmōtoriū:Hipponē regiū: itē Hipponē uel equorū citatione refert. ex qbus colligit̃ alteŗ dictū regiū:alteŗ Diarhytū:uñ Statius ī Syluis de priore inqt Et uaga: & antiqs dilectus regib⁹ Hippon. q̄q̄ Strabo utrosq; regios dixerit.hic ꝓcul dubio diarhytū intelligit romanoŗ coloniā. Ex hoc.stagno. legit̃.

Aestuariū. etiā:& hoc.s.stagnū ē æstuariū. Aestuarium.ab æstu maris dictū æstuariū: ē.n. locus marinis aqs refertus ex inundationibus fretri:p quas mediterranea sæpe in modū fluminis replentur: & ut utar Strabone ipso in.iii. dicente æstuaria dicuntur refertæ marinis aqs conualles ex inundationibus pelagi: per quas ī mediterranea instar fluuiorū nauigātes ascēdūt ad uicina ꝓsertim oppida:hāc nauigatiōe æstuariā aliq uocāt. Vitruuius de marinis aqs nō solū æstuaria:sed ēt de putealibus dici posse mōstrauit.fin aūt eripere lumē ui uaporis:tunc secundū puteum dextra ac sinistra defodiantur æstuaria:ita quemadmodū per nares spiritus ex æstu dissipabunt̃. Emergit.exoritur a mari. Aestus. maris motus.elementū pelagi tertia pars mundi est:si Vegetio credimus:quæ præter uentorū flatum:sub quoq; spiramine motuq; urgetat̃:nā certus horis:diebus pariter ac noctibus æstu quodā:quod reuma uocant:ultro citroq; ꝓcurrit: & more currentiū fluminū nunc exundat in terras:nūc refluit in altitudinem suam. Repressit.retrocessit.in mare redit. Impulit.undā in æstuariū. Hic æstus.hoc æstuariū. Tenetur.occupatur. Solicitat.delectat.ætas.n. puerilis lusibus pronior. Altissime.longissime in altū. Prouehi.natādo progredi. Victor. ī certamie natandi. Vt relinqt littus.sicut ꝓcurrit lōgius a littore. Relinqt.excedit:anteit. Vlteriora.maris interiora:an ad alterā æstuarii rippā. Incurrit.ēt obuius fit. Præcedere.ꝑcedebat. infinita pro indicatiuis. Subire.pueŗ dorso excipere. Trepidātē.timētē nouitate rei. Aequalib⁹.socus. Serpit.diuulgat̃.Coloniā.Hipponem. Narrare.narrabant aliis quæ audiuerant. Obsident.occupant spectatores. Mari simile.stagnum illud æstuarium. Ille.puer qui pridie uectus erat a delphino. Ille.puer. Cæteris. pueris. Exilit.in altū salit ab æstuario ut uideret̃.ocior inqt Pli.auunculus ē Delphinus uolucre: ocior telo. tanta ui exilit:ut plerūq; uela nauiū trāsuolet. Inuitet.pueŗ ad se uenire. Expedit.absoluit. Hoc.

factum est. Innutritos mari. assuetos natare in mari. Subiret timendi pudor. puderet timuisse natare.
Appellant. Simonẽ uocaot delphinũ: nã hanc appellationem mire agnoscit: q; rostrũ simũ hẽt: hoiem
nõ pauescit ut alienũ: obuiam nauigiis uenit alludit exultans certat etiam. Adnotanti tergo. delphino.
Amari. a delphino. Aristoteles. ix. de animalibus: plura scribit de delphinis. narrant indicia morũ placi- Delphini
dorũ: ac mitiũ: amoresq; in pueros: & affectus libidinis: & Pli. testatᷣ puerũ a delphino tpibus Augusti p mira.
lucrinũ lacũ inuectũ. Duris author tradente Athenaeo in Iaso delphinũ dilexisse puerũ noĩe Dionysium:

altero die: hoc tertio: hoc pluribus. donec homi
nes innutritos mari subiret timendi pudor. adce
dunt: & alludunt: & appellant: tangunt etiã: per
tractãtq; praeeuntẽ. crescit audacia: & experimẽ
to maxime puer: qui primus expertus adnatanti
insilit tergo: fertᷣ: refertq;. agnosci se: & amari pu
tat. amat ipse. neuter timet: neuter timetᷣ: huius
fiducia mansuetudo illius augetᷣ: necnõ alii pue
ri dextra: laeuaq; simᷣ eunt hortãtes: monẽtesq;.
ibat una (id quoq; mirũ) delphinus alius tm̃ spe
ctator: & comes: nihil enim simile aut faciebat:
aut patiebatur: sed alterum illum ducebat: redu
cebatq;: ut puerum caeteri pueri. incredibile: tam
uerum tñ q̃ priora: delphinũ gestorẽ: collusorẽq;
puerorum in terrã quoq; extrahi solitũ: harenisq;
siccatũ: ubi incaluisset in mare reuolui. constat
Octauiũ Auitum legatũ procõsulis ĩ littus edu
cto religiõe praua superfudisse unguentũ: cuius
illũ nouitatẽ: odoremq; in altũ refugisse: nec nisi
post multos dies uisum: languidum: & moestum:
mox redditis uiribus priorem lasciuiam: & solita
ministeria repetisse. confluebant oẽs ad spectacu
lum magistratus: quorum aduentu: & mora im-
modicis resp. sumptibus atterebatur. Postremo
locus ipse quietem suam: secretumq; perdebat.
placuit occulte interfici: ad qd̃ cohibatur. Haec
tu: qua miseratiõe: qua copia deflebis: ornabis:
attolles: quãquam nõ est opus affingas aliquid:
aut adstruas. sufficit ne ea quae sunt uera minu-
antur. Vale.

C. Plinius Tranquillo. S.

qui cum aliis ex palaestra ad mare pcedẽs
natabat: delphinus ex pelago occurrẽs dor
so suscoeptũ in altũ ferebat: deinde conti-
nẽti restituebat. Pausanias lib. i. memorat
Melicertã cadentẽ in mare sucoeptũ a del
phio: & uectũ usq; ad corinthiacũ Isthmũ
Amat ipse. puer amat delphinũ. Neu-
ter. nec puer nec delphinus. Huius. pueri.
Illius. delphini. Mansuetudo. est. o. se-
cundũ Atheneũ animal humanissimũ: q;
referre gratias nouit: nam Coeranus mile-
sius delphinum a piscatoribus captũ iam
interficiendum precio redemptum mari
reddidit: postea naui i qua Coeranus erat
submersa: & omnibus necatis ab eodem
delphino conseruatur: deide illo in patria
Milero mortuo ac in littus elato agmen
delphinorum apparuit non procul: tanq̃
funeri praesens: & opem laturum. Nihil
simile. non colludebat: non gestabat: non
patiebatur tangi. Vt caeteri pueri. duce-
baot: & reducebant puerũ dilectum a del
phino. Incredibile. est qd̃ dicturus sum:
sed ita uerum est q̃ sunt priora: quae uerissima
sunt. non est mirum si dixit incredi-
bile delphinum extrahi solitum a mari: &
arenis siccatum reuolui i mare: qoia auũ
culus eius tradit statim tellure tacta del-
phinum: si quando in terram erumpit mo
ri. Octauium Auitum. quem ferunt for-
ta Maronis uolumimbus anootasse. Pli-
nius senior: & Solinus in sois collectaneis
eum secutus totum hoc delphini mirum
breuius retulere. alius inquiunt inter hos
annos in Africo littore Hipponis diarhy-
ti simili modo ex hominum manibus ue-
scens: ferensq; se tractandum: & alludens
natantibus impositosq; portans unguen-
to perunctus a Flauiano proconsule Afri
cae & sopitus: ut apparuit odoris nouita-
te: fluctuansq; ue similis exanimi: caruit ho
minum conuersatione: ut iniuria fugatus
per aliquot menses: mox reuersus in eodem miraculo fuit. plura idem: & gellius Apponem grãmaticũ
secutus protulerunt exempla de amoribus delphinorum. Proconsulis. Flauiani: cuius imperio delphi-
num unguento consperfit. Educto. delphino tracto in siccum. Religione praua. soperstitione ductũ.
Illum. delphinum. Nouitatem. insolentiam. Dies. menses dixit auunculus. Ministeria. colludendi:
& deferendi puerum. Magistratus. Praefecti Africae omnes conueniebant Hipponem tanti spectaculi
uisendi gratia. Resp. hipponensis. Immodicis. maximis: nam sumptus de publico faciebant magistra-
tibus confluentibos. hinc Pli. senior coarrato miraculo scribit. iniuriae potestatũ inhospitales ad uisen
dum uenientiũ Hipponenses in necem eius compulerunt. Locus ipse. Hippon prius infrequens. Per-
debat quietẽ. erat inquietus conuentu tot potestatum. Quod. animal. Miseratione. q; immerito tan-
ta delphini humanitas sublata sit. Attolles. augebis: amplificabis. Affingas. ficti aliquid addas.

Xplica.consulit Trang.an experiat Encolpū libertū suū in recitatione uersuū suo℞: cū ipse sibi diffidat.Explica æstū.exime scrupulū:dubitanti cōsule. Audio.intelligo.Cōmodius. tolerabilius recito:qa magis assuetus illa℞ recitatione:& ideo tāto minus recito cōmodius uersus:qa minus assueui. Libertū. Encolpū:de quo statim i pricipio.ix.nā Zosimū iā amiserat. Familiate,signū familiaritatis cū auditorib⁹ ꝙ elegi illū:quē scio nō bñ lectu℞: sed tñ meli⁹ me recitaturū noui. Melius.minus male. Perturbatus.audientiū corona ipeditus. Defixus.terram intuens. Similis ocioso.ignauus.oscitabundus.

Xplica æstum meum : audio me male legere duntaxat uersus : orōnes enim cōmodius:& tanto minus uersus . Cogito ergo recitaturus familiaribus amicis experiri libertū meum:hoc quoq; familiare: ꝙ elegi nō bene:sed melius scio lecturum: si tamen non fuerit perturbatus: est.n.tam nouus lector: q̄ ego poeta.ipse nescio quid illo legente interim faciā . sedeā defixus? mutus? & similis ocioso? an ut qdā? quæ ꝓnunciabit:murmure:oculis:manu: prosequar? Sed puto me non minus male saltare:q̄ legere.Iterum dicam: explica æstum meum: uereque rescribe: nū sit melius pessime legere : q̄ ista uel non facere:uel facere. Vale.

C.Plinius Appio.S.

Ibrū:quē misisti recœpi:& gratias ago. sum tñ hoc tpe occupatissimus: ideo nōdū eū legi:cū alioq ualidissime cupiam. Sed eā reuerentiā:cū lr̄is ipsis:tū scriptis tuis debeo:ut sumere illa nisi uacuo aīo irreligiosū putē diligētiā tuā i retrectandis opibus ualde ꝓbo . ē tñ aliqs modus:primū:ꝙ nimia cura deterit magis:quā emendat . deinde ꝙ nos a recentioribus reuocat:simulq; nec absoluit priora: & inchoare posteriora non patitur.

C.Plinius Fusco.S.

Væris quēadmodū i Thuscis dies æstate disponā? euigilo cū collibuit:plærūq; circa horā primā:sæpe ante: tardius raro.clauiæ fenestræ manēt.mire.n.cū silentio : & tenebris animus alitur:& ab his;quæ auocāt abductus:& liber:& mihi relictus non oculos animo:sed animū oculis sequor:qui eadē:quæ mens uident:quoties non uident alia. cogito siquid in manibus:cogito ad uerbū scribenti: emendātiq; similis : nunc pauciora : nunc plura : ut uel difficile:uel facile cōponi:teneriue potuerunt. no-

Vt qdā.cōsueuere. Prosequat.subseqr: imitabor.uñ subiecit saltare:ꝙ pantomimorū est. Legere.recitare. Ista. poemata. Vel facere.& non recitare.

Ibrū.Scribit Appio se emendaturū librū:quē ad se miserat:& cū diligētiā i retractādis opib⁹ ꝓbet: nimiā tñ respuit. Grās ago . ꝙ cōfisus nr̄o iudicio mihi limandū dederis. Cupiā.legere. Eā reuerētiā debeo:ita reuereor. Vacuo . libero a curis. ocioso. Irreligiosum.nephariū: prophanū. Modus finis.mensura.M.Tullius de ꝑfecto oratore ꝑcipit in oībus rebus seruandā mēsurā: nā tā offendit nimiū q̄ parū.i quo Apelles pictores quoq; eos:peccare dicebat,q nō sentirēt qd eēt satis: uñ in græcis epigrāmatibus Cleobuli dictū:mēsurā optimam:& Pittaci:ne quid nimis.

Deterit. necessaria tollit . sic dixerat ad Tranquillū: nec iam splendescit lima: sed atteritur. A recentioribus. a nouis operibus. Reuocat.retrahit.

Væris. ordinem uitæ: quē ruri æstatis tpe seruabat Fusco Salinatori explicat: ibique & studio℞ suo℞:& gestationis ac uictus modū:amico℞ cōfabulatiōes:& suas uenationes enarrat. Horā primā.diei. nā diem inchoat ab aurora. Ante.primā diei horam. Cum silentio & tenebris aius alitur.cum nō disturbatur ab aspectu alicuius rei . nam cum sit oculus cor hominis secundum plinium:& in eo animus inhabitet : magnaq; cogitatio obcœcet abducto intus uisu: quicquid uiderit statim penetrat illud: inde nō est mirum si intentionem subinde disturbet : & monumentis traditur Democritum philosophū sua sponte oculis captum:quia existimaret cogitatiōes: commentationesq; animi sui in contemplandis naturæ rationibus uegetiores:& exactiores fore:si eas uidendi illecebris:& oculorum imped:mentis liberasset:quamquam Laberius aliam huius cœcitatis causam referat authore Gellio. Alit.innutritur:uiget. Auocāt.me retrahunt a studio. Mihi.arbitrio meo:& uoluptati. Nō sequor oculos aio.nō cogito q̄ oculi uideāt:qd.n. uidere possunt i tenebris? Sed sequor animū oculis.sed oculi famulant aio. Vidēt eadē q̄ mens.cogitant id qd mens:nā illo℞ officiū refert ad animū cū non distrahuntur i uidendis corporibus. Si quid. operis est mihi iperfecti. Cogito ad uerbū,singula uerba diligenter exanimo. Plura.uerba. Teneri.

mandari memoriæ. Die admiſſo.apertis feneſtris. Formauerã.cõpoſuerã. Reuocanť.dictanť:repetũtur notario excipiente. Dimittiť. notarius faceſſit e cubiculo. Suaſit. ſi nubilus uel ſerenus fuerit:uñ in quibuſdã exemplaribus legitur fulſerit. Xyſtũ.ambulationẽ ſub dio:quæ arbores: & portic⁹ hic inde hẽt:quo ſe trãſferebar ſereno tpe:at nubilo ĩ cryptoporticũ.i.abditã porticũ. de utroq; ĩ pcedẽtibus enarratũ. Reliqua.quæ reſtãt ad abſoluẽda priora. Dicto. dico ſcribenda a notario. Idẽ. facio. Iacens.in lecto.Intentio.diligens cura.cogitatio uigilans. Mutatiõe.uarietate locoꝝ:& geſtatione. Refecta.renouata: refocillata. Quã ſtomachi cauſa:cui utilẽ lectionẽ clarã meminit Celſus ſtomachi remedia ſcribens: cõmode inquit exercẽt clara lectio : ambulatio: & alibi.ſi qs ſtomacho laborat legere clare debet:poſt lectionẽ ambulare: unde ſequiť iterũ ambulo:nam imbecilles ſtomacho ſunt magna pars urbanorũ : oẽſq; pene cupidi litterarum ſtomacho Secundũ laboraſſe pdicta demonſtrant:redormire. ungi:exercere:lauari: quæ ſingula tractantur a Celſo incuratione ſtomachi. Vxore:Calphurnia. Legitur. a lectore. Comœdi.introducũtur.meminit alibi huius conſuetudinis. Lyriſtes . qui lyra ſcit.

Meis. domeſticis. Eruditi . ut Marcus Encolpus:Hermes. Veſpera.ſerum diei.

Veſpera extẽditur.protrahimus ſermones nřos uſq; in multũ noctis. Cõdiť.cõponitur:tranſit: legimus etiam clauditur.

Breuius.expeditius. Ad ſe trahunt.ſibi uendicant. Laſſo.fatigaro nimio ſtudio: & exercitatione. Interpellatione.intermiſſione.interruptione. Non ſine pugillaribus.quod ſtudendi genus libro primo latius memorat. Nihil.nullam prædam.

Non nihil . aliquod opus. Datur : & colonis. partem temporis etiam diſpenſo audiendis colonis:quibus ut improbis nõ ſatis ſibi ſpacium ad dicendum dari uidetur. Agreſtes. inurbanæ . inuerecundæ: importunæ. Litteras noſtras.elegantiſſimas. Iſtæc urbana.ciuilia.modeſta. Cõmendant . nam ex comparatione ruſticarum querelarum ſentiebat quantum præſtaret eloquentia:& guſtus urbanus. urbano enim contraria ruſticitas.

tarĩũ uoco:& díe admiſſo:q̃ formauerã:reuocantur:rurſuſq; dimittiť.ubi hora q̃rta:uľ q̃nta:neq; .n.certũ:dimẽſumq; tp̃s:ut dies ſuaſit:ĩ xyſtũ me: uel cryptoporticũ cõfero.reliq̃ meditor:dcõ: & uehiculũ aſcẽdo:ubi:quoq; idẽ: q̃ ambulãs: aut iacẽs.durat ĩtẽtio mutatiõe ipſa refecta.paulũ redormio:deíde ambulo:mox oronẽ græcã: latinã ue clare & ĩtẽte:nõ tã uocis cã:q̃ ſtomachi lego. Iteꝝ ambulo:ungor:exerceor:lauor.Cœnãti mihi cũ uxore:uel paucis liber legiť.poſt cœnã comœdi:aut lyriſtes.mox cũ meis ambulo:quoꝝ ĩ nũero ſunt eruditi.ita uariis ſermõibus ueſpa extẽdiť:& q̃q̃ lõgiſſimus dies cito claudiť.nõnunq̃ ex hoc ordie aliq̃ mutanť.nã ſi diu tacui: uel ambulaui poſt ſomnũ demũ:lectionẽq; ñ uehiculo: ſed q̃d breuius:q̃d uelocius:equo geſtor.interueniũt amici ex p̃ximis oppidis : parteq; diei ad ſe trahũt:ĩterdũq; laſſo mihi opportũa ĩterpellatione ſubueniũt.Venor aliq̃ñ:ſed nõ ſine pugillaribus: ut q̃uis nihil cœperim: nõ nihil referã.dať: & colonis:ut uideť ipſis: nõ ſatis tp̃is: quoꝝ mihi agreſtes querelæ lřas nřas:& iſtęc urbana op̃a commendant.

C.Plinius Paulino.S.

NEc tuę naturę ẽ trãſlatitia hęc:& q̃ſi publica officia familiaribus amicis cõtra ipſoꝝ cõmodũ exigere:& ego te cõſtãtius amo:q̃ uerear:ne alitor ac uelĩ accipias:niſi te Cal.ſtati cõſulẽ uidero:p̃ſertim:cũ me neceſſitas Thuſcãorũ p̃dioꝝ plres ãnos ordĩatura detieat: ĩ q̃ mihi noua cõſilia ſumẽda ſũt.nã priore luſtro

NEc . excuſat ſe q̃ non poterit Romæ eſſe caľ.Ianuariis officii gratia cum Paulinus conſulatum inibit: nam in Thuſcis retinebatur circa prædia ſua collocanda. Tranſlaticia.uilia:plebeia:ſic Tranqui.in Nerone ſcripſit Britanicum elatum funere tranſlaticio.Aſconius uocat trãſlaticia non noua: nec nuper inuenta: ſed aliunde tranſlata.ſic Plĩ.uſus eſt libro.x.in ſecunda lectione fuit tranſlatiua:quæ ſcilicet in aliud tẽpus transferri poſſunt.Seneca tranſlatiuas ſiue tranſlaticias ſententias intelligit: quæ pro locis communibus ſua oratoꝝ ſuppellex eſt. Publica.promiſcua:uulgaria:cõmunia:quæ a multis præſtanť. Cõſtantius. firmius.uehementius.confidentius. Aliter.in malam partem. Caľ.Ianuariis : quibus inibant conſulatũ.

Translaticium. Translatiuum.

Videro.ſalutauero.proſecutus fuero. Thuſcanorũ.quæ in Thuſcis habeo.inuſitata forma denominatiuũ formauit:a Thuſcia.n.Thuſcus a Thuſcaniis Tuſcanienſis: a Thuſculo Thuſculanũ deduci ſolet. Neceſſitas.ordinatura.cũ neceſſario ſim ordinaturus. Luſtro.ſpacio quinq; annoꝝ:i quo antiquitas agros locabat.ut Vlp.ff.l.de adminiſtratiõe rerũ ad ciuitatẽ ptinentiũ:&.ff.xxxv.de ſoluto matrimonio:&.ff.xlv.de uerboꝝ obligationibus.ibidẽ Pomponius:& Paulus.ff.xxxiiii.de liberatiõe legata . nos

Thuſcáus.

q̄q̄ post magnas remissiones: reliqua creuerunt: inde plærīq̧ nulla iā cura minuēdi æris alieni:qđ desperāt posse ꝑsolui:rapiūt ēt:cōsumūtq̧:quod natura ē:ut qui iā putāt se nō sibi placere. occurrendū ergo augescentibus uitiis:& medendū est: & medendi una ratio:si nō nūmo:sed partibus locem:ac deīde ex meis aliquos operis exactores: custodes fructibus ponā. & alioqn nullū iustius genus redditus:q̄ ꝙ terra cælū: amnis refert. at hoc magnā fidē: acris oculos: numerosas manus poscit. experiundū tñ:& q̄si i ueteri morbo quælibet mutationis auxilia tentāda sunt. Vides q̄ nō delicata me causa obire primū cōsulatus tui diē non sinat: quem tamen hic quoq̧ ut præsens uotis:gaudio:gratulatione celebrabo. Vale.

C.Plinius Saturnino:S.

contenti erimus uerba Labeonis ex.ff.xxxii.retulisse.qui ortos inquit publicos a rep.coductos habebat: eorū btroꝝ fructus usq̧ ad lustrū quo conducti essent Aufidio legauerat:& Callistrati.ff.xlix.de iure fisci. Cū quinqueniū i quo quis ꝓ publico cōductore se obligauit:excessit: sequētis temporis noīe nō tenetur:idque principalibus rescriptis exprimit.diuus etiā Adrianus i hæc uerba rescripsit:ualde inhumanus mos est quo retinent conductores uectigaliū publicoꝝ agroꝝ:si tantidē locari nō possint: nā & facilius inueniunt cōductores:si fuerint aliqui:qui forte cōducere uelint:uel si peracto lustro discedere uoluerint non teneantur.

Lustrum. lustrū uñ habuerit originē: & quid significet probatissimi sie scripsere:oēs centuriæ: & equites in campū Martiū cōuocati: sue:oue: tauro cæsis imolarunt. ꝙ lustrū dictū est sicq̧ a sacrificio illo census obtinuit nomē lustri: quia uero census ipse siue lustrū singulis quinquēniis censoꝝ magistratus habebat.obtinuit cōsuetudo lustri appellatione:annorū quinq̧ spacia appellari. nā Varro dixit lustrū nominatum tempus quinquennale a luendo.i.soluendo qđ quinto quoq̧ anno uectigalia: & ultro tributa p censores persoluebant. Festus pariter tradit significare tempus quinquēnale: nūc populi lustrationē:nūc ferarū latebras:latinoꝝ quidam lustrū:& olympiada indifferenter posuerunt:ut Ouidius ad Brutū. In Scythia

Olympias. nobis quinquēnis olympias acta est. Iam tempus lustri transit in alterius. Martialis. Vt qui pria nouo signat quinquennia lustro:Impleat innumeras Burrus olympiadas. Ausonius. Fors erit ut lustrū cū se cumulauerit illis. Confectā Proculus signet olympiadē. Seruius grāmaticus lustrū & olympiada idem spacium continere putat:& illud a lustrando dictum: ꝙ post quinquennium unaquæq̧ ciuitas lustraretur. Dionysius libro primo dicit annis ducentis quadraginta quattuor quibus reges imperarunt unam & sexaginta olympiadas cōficere:ex quibus colligit olympiada quattuor annoꝝ spacium tm̄ occupasse. & Suidas quattuor annoꝝ certamen fuisse refert:inibiq̧ huius rationem explicat:sed diligenter intuentes cognoscent olympiada occupare quinquenniū:nam quatuor annis in medio expletis principiū quinti uendicabāt olympiaci:totū quintū quenq̧ annū celebratiōe sui occupātes. q̄re Eusebius dixit Elii agūt quinquennale certamen quattuor annis in medio expletis: & Censorinus: sed horū olum penteterīdas maxime notandas tpibus græci obseruant. idest quinorū annorum circuitus:quos uocant olympiadas: idem tempus anni magni romanis fuit:quod lustrum appellabant:ita quidē a Seruio Tullo institutū ut quinto quoq̧ anno censu ciuiū habito lustrū conderetur q̄uis in supimpressis exēplaribus:ex fide uetusti legatur mendose quaternoꝝ annorū. Remissiones. concessiones. uide. ix. quot negociatoribus uindemiarum dempserit & donauerit. Reliqua. debita:secundū iurisconsultū: & Secundum qui libro. iii. dixerat:& dum reliqua colonoꝝ minuit ad tempus: uires in posterum exhausit. Creuerunt. in maius aucta sunt non solutis prioribus. Plærīq̧:conductoꝝ. Alieni. quod nobis debent. Persolui. unquā satisfacere. Rapiunt. prædioꝝ fructus. Quod natura est. quod ita comparatum & consuetū his est.

Non sibi placere:diffidere sibi:& rem suā conclamatam. Vitiis. malis. Augescentibus. indies crescētibus. Ratio. uia est. Si non uni sed pluribus locem. ita emendarunt qui antiquam lectionem:neq̧ uerum epistolæ sensum excutientes commutarunt:ut esset sensus apertus:sed a superioribus & subsequētibus discors. nos ueterem scripturam. Si non nummo:sed partibus locem. retinendam censemus: ut sit sensus:si non locauero prædia mea colonis ut singulis annis præstent mihi nūmos pro fructibus:sed locauero illa hac conditione: ut omni anno diuidam fructus per partes inter me: & colonum. nam Paulus iurisconsultus. ff. xlvii. cōstat inquit colonū:qui nūmis colit:cū eo:qui fructus stantes furto surripuerit:actioꝝ furti:quia ut primū decerpti essent:eius esse cœpissent: qui ergo nūmis colit. i. qui pecunia sua conduxit excolendos: ita ut ea persoluta oēs fructus percipiat. Operis exactores. curatores agricolationis. Custodes fructibus. ne rapiātur. Alioquin. præterea. Iustius. probabilius quam agricultura. Cœlum. aeris temperies & qualitas. Amnis aqua ad irrigāda prata:ad piscationem: & similia. At hoc. genus redditus. Magnam fidem. procuratorum. Acris. diligentes. Numerosas manus. multos. Veteri. periculoso:desperato. Nō delicata. dura:molesta. Obire. ꝑsequi. Hic. in Thuscis.

EGo.laudat Rufum non tam q Saturninus iussisset q̃ q mereretur: Rufum.Octauium Rufum. Nostrum utriqȝ nr̃um amicũ. Librũ.metro cõpositũ de quo supra. Numeris.pfectionibus.gñis. Iudicaui.tamen.rectum de illo iudicium protuli:neqȝ ad gratiã scribo:q̃uis amicus illi. Soli.inimici:qui omnia carpere conantur:& minutissima quæqȝ sectantur.

Ruspicuȝ.Mulliũ architectũ ædẽ Cæreris refecturus rogat ut marmor emat: ad id necessariũ
a & formã porticum scribat. Aruspicũ monitu.aruspices sunt:qui uictimaȝ exta introspiciunt: & per ea monent quid futurum faciendumue sit.

EGo uero Rufum nostrum laudo: non quia tu:ita ut facerem:petisti: sed quia est dignissimus:legi enim librum omnibus numeris absolutum: cui multum apud me gratiæ amot ipsius adiecit. Iudicaui.tamen neqȝ enim soli iudicant:qui maligne legunt.

C.Plinius Mustio.S.

ARuspicum monitu reficienda est mihi ædes Ceteris in prædiis in melius: & in maius: uetus sane: & angusta: cum sit alioquin stato die frequentissima. Nam idibus Septembris magnus e regione tota coit populus. multæ res aguntur: multa uota suscipiuntur:multa tedduntur:sed nullum in ptoximo suffugium aut hymbris:aut solis. Videor ergo munifice simul:teligioseque facturus: si ædi: quam pulcherrimam extruxeto:addidero porticus:illam ad usum deæ: has ad hominum. Velim ergo emas quattuot marmoreas columnas: cuius tibi uidebitur generis. emas marmora: quibus solum: quibus parietes excolantur. Erit etiam faciundum ipsius deæ signum: quia antiquum illud e ligno quibusdam uetustate sui partibus truncatum est. quantum ad porticus nil interim occurrit: quod uideatut istinc esse tepetendum: nisi tantum: ut fotmam secundum rationem loci scribas: neque enim possum circundate templum. Nam solum templi hinc flumine: & abruptissimis rippis: hinc uia cingitur. Est ultra uiam latissimum pratum: in quo satis apte contra templum porticus explicabuntur: nisi quod tu melius inuenies: qui soles locotum difficultates atte superare. Vale.

C.Plinius Fusco.S.

Reficienda. reparanda.restituenda: nam reficere est iam aliquo uicio collapsum in pristinum restituere. Trãquillus ergo memorat Augustum ædes sacras uetustate collapsas aut incendio absumptas refæcisse. Prediis.quæ in Thuscis tenebat. In melius & in maius. in meliorem & maiorem conditionem quaȝ prius:nunc est.hic dicendi modus freqũes apud scriptores deprændenditur. Palladius inquit:Nam uacuæ sedes fauorum uelut concaua ædificia uoces: quas acceperint in maius extolliunt. Iuuenalis. At nihil in melius tot rerum proficis usu. Claudianus. & in melius gaudens conuertere fata. Tacitus: ut cuncta nobis importuna: & suis in melius essent: & libro decimonono in maius dixit. Pacatus ad portum mutati in melius reuexerint flatus. Secundus ad Traianum in melius & ad Genitorem in maius. Alioquin. insuper. Stato. certo anni die. stata sacra sunt: quæ certo die fiunt. Tranquillus in Claudio. circa tumulum deinceps stato die quotannis miles decurreret:Galliarumque ciuitates publice supplicarent. Macrobius statos dies uocat iudicii causa cum peregrinis institutos: unde Plautus in Gurgulione status inquit condictus cum hoste intercessit dies. Idibus Septembris. tertio decimo die Septembris. E regione. e locis circumuicinis. Coit. conuenit illuc. Suffugium. diuerticulum.locus ad euitandum Hymbrem uel tempestatem aut calorem uel aliud discrimen. Tacitus. nec aliud infantibus ferarum: Hymbriumque suffugium: quam ut in aliquo ramorum nexu contegantur. Fabius hæc diuerticula & amfractus: suffugia sunt infirmitatis. Quam pulcherrimam extruxero. uidetur a fondamentis uelle ædem reparare. Illam.ædẽ.Deæ.Cereris. Has.porticus ad usum hominum. Excolantur.incrustent. Signuȝ.statua. E ligno.qđ est de ligno. Truncatum.mancum.exæsum. Istinc.a te. Formam.typum:exemplar:modulum. Flumine. Tyberi.templa construi iuxta fontes præcipit Vitruuius: Cereris extra urbẽ loco quo nõ semper hoies: nisi per sacrificiũ necesse habeãt adire: casta.n.cũ religiõne sanctisqȝ moribus is locus debet custodiri. Abruptissimis.altissimis:præcipitibus. Contra templum.e regione templi. Explicabunt.extẽdent. Locorũ difficultates arte superare.Seuero & Celeri machinatoribus tradit Tacitus ingenium & audaciam fuisse etiam quæ natura:denegauisset per artem temptare.

Reficere.

In melius
In maius

Status.

Suffugiũ.

Cribis.edocet fuſcū uitā ſuā hyemalē:cū prius æſtiualē ſignificaſſet:ad hæc addit qd uere:qd autūno cōſueſcat. Laurētino.rure.ubi apricabaſ. Nihil.pmuto. Sumiſ multū de nocte.mltū ſtudeo i nocte. Vel añ.diē. Vel poſt diē.cū nox icipit.i.uel i ueſpa uel añ māe. Agē di.dicēdi cās:ſæpe.n.reuocabaſ e laurētino i urbē ad dicēdū. Freqns.freqnter.nom̄.p aduerbio. Loc⁹.occaſio ē. Dictata.ſunt. Idētidē.ſæpe. Proficiſ mēoriæ.auxiliū daſ mēoriæ. Addas.ſic legēdū addas huc licet tm̄nū q̄ iter hyemē:æſtatē& media:licet ēt tibi ſcire q ſoleā faceř i uere:& autūno.ſunt.n.hæc duo tpa iter hyemē:& æſtatē. Huc.ad cōſuetudinē æſtatis & hyemis.

Tantūnū. Tātumnū.ēt: ſicut dicimus ēt nū.dicēdi modus illo ſæculo nō iuſitatus. ipē libro.ix.tātūnū redit aīo ille clauus i pcatibus meis ſumpt⁹. Silius.vii.tātūnū ſtrictis mucrōibus. Trāq.in Vitellio nobiles uiros cōdiſcipulos & æquales ſuos oībus blandiciis tantūnū ad ſocietatē imperii allicefactos occidit:uario gñe fraudis: & i Claudio: tantūnū ſatiſfaciētibus ueniā dedit: & dixerat i Tiberio tantūnū aduerſis tēpeſtatib⁹ rhodū nauigauit:& ibidē tm̄nū ſūmā maloꝝ ſuoꝝ pfeſſus. Vt nihil.totos dies ſtudeo:p noctes parū admodū. Perdunt.illa tempora ueris & autumni.

Cribis pgratas tibi fuiſſe litteras meas: qbus cognouiſti qu admodū i Thuſcis ociū æſtatis exigerē: reqris qd ex hoc in Laurētio hyeme pmutē: nihil:niſi ꝙ meridianus ſomnus eximiſ:multumq de nocte: uel ante:uel poſt diē ſumiſ:& ſi agēdi neceſſitas iſtat: quæ frequēs hyeme:nō iā comœdo: uel lyriſte poſt cœnā locus:ſed illa quę dictata idētidē retrectāſ:ac ſimul memoriæ frequēti ēmēdatiōe pficiſ.Habes ęſtate:hyeme cōſuetudinē.addas huc licet tātūnum quæ iter hyemē: æſtatē& media: ut nihil de die perdunt:de nocte paruulum adquirunt.

¶IOANNIS MARIAE CATANAEI ENARRATIONES IN EPISTOLAS NONI LIBRI.C.PLINII CAECILII SECVNDI.NOVOCOMENSIS.

Ter.ſeceſſerat i thuſcos ſed i itineř libertoꝝ aliq ualitudinem cōtraxerāt:pſerti Encolp⁹ lector Secūdi dliciæ. ſcribit tñ de illo bñ ſpaſ. ſciāt lectořs hāc nonū eplarū librū pter ſtili ſimilitudinē:& quod eadē q̄ in aliis mlta recēſet teſtimōio Sidonii Apollinaris merito aſcribi Secūdo:ſtati.n.in limie noni libri ſuaꝝ eplarū ingt . exigis ut eplarū priori limite irrupto ſtilus nř i ulteriora pcurrat numeri ſupradicti priuilegio nō cōtētus icludi: addis & cās:qb⁹ hic liber non⁹ octo ſupiorū uoluminibus accreſcat:eo ꝙ Caius Secūdus cuius nos orbitas ſeq hoc opere pnūcias: paribus titulis opus epiſtolare determiet.

¶C.PLINII CAECILII SECVNDI EPISTOLA.LIBER NONVS.

C.Plinius Septicio.S.

Ter cōmode explicui: excæpto ꝙ quidā ex meis aduerſam ualitudinē feruentiſſimis æſtibus cōtraxerūt.Encolpus qdē ille lector:ille ſeria nřa:ille delitiæ: exaſpatis faucibus puluere ſanguinē reiecit; quā triſte hoc ipſi: quā acerbū mihi ſit: cui omnis ex ſtudiis gratia: ſi inhabilis ſtudiis fuerit . qs deīde libellos meos ſic leget: ſic amabit: quæ aures meos ſubſequēſ: Sed dulciora pmittūt medici:ſtetit ſanguis: reſedit dolor.pterea cōtinēs ipſe:nos ſoliciti:medici diligētes.ad hoc ſalubritas cęli:ſeceſſus:quies tātum ſalutis:quantū ocii policentur. Valé.

C.Plinius Caluiſio.S.

Encolpus Encolpus.libertus q̄ſi in ſinu tenēdus & amplectēdus. nā ɛv in & κολπος ſinus.nomē amato puero conueniēs:uñ Mart.bis meminit Encolpū dilectū ab Aulo Pudēte. Lampridius refert Encolpū q uitas imperatorū fæcit:ſub Alex.Seuero claruiſſe:& illo familiariter uſum. Seria noſtra.quo utimur i rebus ſeriis & grauibus. Exaſperatis faucibus puluere.puluere fauces exaſpari:& lædi:ide tuſſim oriri:ac ſanguinē reiici teſtaſ Celſus.uide libro.v.ſup ea a nobis enarrata. Sit.potes cōiectare. Oīs gratia.eſt illi apud me:quod eſt mihi gratus id ē ſtudiorū cā. Sic leget.tā bene recitabit. Quæ aures meos ſubſequētur: qs audiet.me legentē meos libellos: erat.n.Encolpus lector:& auditor librorū Secundi. Dulciora.iucundiora:pſperā ualitudinem. Ad hoc.præterea. Salubritas cœli.i deſcriptione uillæ in Thuſcis ſalubritatem regionis laudauit:ꝙ ibi eſſet aer purior & liquidior.

Lii.uendiderat emptoribus uindemias:cum maxima spes in uitibus appareret: sed cœli intẽperies graciles fructus pstitit.liberalitate tñ sua Secũdus negociatoribus subuẽit : remittẽdo aliq̃bus octauã partẽ:q̃busdã decimã.q̃ nõ sine gloria Caluisio expõit. Ego.pficiscor. Vt. reuertar. Vidcmias.uitiũ fructus.ius demẽdi uuas a meis uineis. Fefellit.nã cũ sparẽt uberrimas colligere falsi sunt. Expeditũ.facile:prõptũ. Aeq̃liter remittere.æquã sũmã cõdonare & detrahere. Foris.in rebus publicis. Domi.in rebus domesticis & priuatis. Si paria peccata.sunt.scd'm opi-

Lii in prædia sua pficiscũtur: ut locupletiores reuertant:ego ut pauperior.uẽdiderã uidemias certatim negociatoribus ementibus.inuitabat spes:fefellit.Erat expeditũ oĩbus remittere æq̃liter: sed satis æquũ mihi:aut egregiũ ĩprimis uidet:ut foris:ita domi:ut in magnis:ita in paruis:ut in alienis: ita in suis agitare iusticiã.nã si paria peccata:pares ẽt laudes.Itaq; oĩbus quidẽ:ne quis mihi nõ donatus abiret:partẽ octauã pcii:quo quis emerat:cõcessi.deide iis: qui amplissimas sũmas emptiõib9 occupauerãt: separati cõsului:nã:& me magis iuuerãt:& maius ipsi fecerãt dãnũ.Igit iis: qui pluris q̃.x.milibus emerãt:ad illã cõmunẽ rẽ: & q̃si publicã octauã: hoc amplius addidi . Decũauimus.n.eius sũmã: quæ.x.milia excesserat.Vereor ne paꝝ expsserĩ. aptius calculo ostendã. Si qui forte.xv. milibus emerũt: &.xv.miliũ octauã : &.v.miliũ decimã extulerũt.Præterea cũ reputarẽ quosdã aliquid: quosdã ex debito aliq̃tũ:quosdã nihil reposuisse: nequaq̃ iustũ arbitrabar: quos nõ æqua fides solutionis:hos benignitate remissiõis æquare.rursus:ergo his:qui soluerãt:eius: quod soluerãt decumã remisi.p hoc.n.aptissime : & in pteritũ singulis p cuiusq; merito gratia referri:& in futurũ oẽs:cũ ad emẽdũ:tũ ẽt ad soluendũ allici uidebãtur.Magno mihi seu ratio:seu facilitas stetit : sed fuit tanti.nam regione tota:& nouitas remissionis:& forma laudat ex ipsis etiã: quos nõ una:ut dicit:partica:sed destiate: gradatimq; tractauit:

nioné Persei & Zenonis stoicoꝝ : q paria peccata existimãt.dicunt eni; si uerũ uero maius nõ est: nec falsum falso maius erit: ita nec fraus fraude: nec peccato peccatũ: ut qui centum stadiis abest Mediolão:& q uno:æque Mediolani non est:ita q minus peccat : & q amplius æque in recto opere non sunt . hinc.M.Tullius p Murena dicunt stoici oĩa peccata esse paria:omnẽ delictum scelus esse nepharium : nec minus deliquere eum : q gallum gallinaceum;cũ opus non fuerit : q̃ q patrem suffocauerit: hanc rem latius idem tractat tertio paradoxo multis obnitens argumentis peccata esse paria. Heraclides autẽ Tarsensis & Athenodorus imparia esse peccata dixere. Peccata paria.

Ne quis mihi non donatus abiret. Virgilii carmen ex libro.v.Nemo ex hoc numeto mihi non donatus abibit. Concessi. remisi. Summas.nummorum idest plurimas uineas emerant. Separatim. specialiter:seorsum ab his qui minores emerant.

Magis iuuerant . quia maioribus summis mecum conuenerant. Rem.octauæ detractionem:& remissionem. Publica;. omnibus æque cõcessam. Addidi.quod statim sequitur. Decumauimus . decimam detraximus . uocabulum frequens apud historicos:cum uolunt ostendere decimum quenque ab imperatoribus interfectum : quorum aliqui ut erant mitiores uicesimabant : quidam etiam centesimabant . author Iulius Capitolinus non improbanda scriptura . decumauimus eius summæ : quam decem milia excesserant. Decumare

Expresserim . factum meum demonstrauerim. Calculo . supputatione : ratione pecuniæ. lapillis enim computabãt: q̃ nunc aliqui obseruant : & ideo.ff.quarto Paulus calculi rationẽ:& Iuuẽalis satyra.ix.põatur calculus : & Columella libro primo:composito calculo perfecti operis rationem computant: dixerunt. hinc calculatores rationarios dicimus.testatur Modestinus de excusationibus tutelarum. Calculus. Calculator.

Si qui forte. qui uindemias emerant.xv. milibus:remisi illis octauam.xv.milium:deinde remisi decimam.v.milium:qui numerus excedebat decẽ milia. Aliquantum.maius. Aliquid.minus. Reposuisse.soluisse.delesse. Non æquasset.qui non fuissent æquales in solutione debiti:tractare eos æqualiter in remissione:iustum nõ putaui. Gratia referri.uidebatur a me dum remitterem decimam eius debiti quod persoluerant. Emendum.propter remissionem octauæ & decimæ. Adsoluendum.detracta alia decima a soluto. Magno stetit.constitit mihi cato:siue id fecerim rõne siue bonitate. Sed fuit tãti.sed famã & gloriã mihi cõparaui:hoc.n.retuli ex liberalitate nr̃a. Ex ipsis.ordo & sensus est.quãto q̃s melior & pbior ex ipsis:quos nõ una pertica: ut est in puerbio:tractauit:sed tractauit destinate & gradatim:tanto abiit obligatior mihi:cũ sit expertus se non esse obligatũ mihi ex remissione debiti. Non una pertica.non par mẽsura:sed quéq; secundum

ſuam ſummam:& ſoluendi alacritatem. Pertica.ergo menſura.ita.n. ceſſerat in ꝓuerbiũ una pertica ꝑ eadẽ portiõe:& cõditiõe alii legũt:tractaui:ut ptica ſit ſeptius caſus. Obligatior.mihi.magis gratus & deuictus mihi amore. Exptus.recognoſcẽs. Nõ eẽ apud me.nõ debere mihi id quod remiſi.

Ibrũ.lætat̃ Sparſo placuiſſe librũ ſuũ:cõtra quẽ monet fouere aliũ librũ : quẽ pariter cũ illo cõmũicabit. Cuiuſdã.uiri. Neutrꝝ.nec te nec illũ. Vtrũq̃.cũ ſitis doctiſſimi. Blãdior mihi.mihi placeo:mea amo:iccirco facile credo placere tibi. Proxima.nouiſſima mea ſcripta. Aliũ foueo. excudo aliũ librũ.

quanto quis melior:& probior:tanto mihi obligatior abiit:expertus nõ eſſe apud me. Vale.

C.Plinius Sparſo.S.

Ibrũ quem nouiſſime tibi miſi: ex oĩbus meis uel maxĩe placere ſignificas.ẽ eadẽ opinio cuiuſdã eruditiſſimi. quo magis adducor:ut neutrũ falli putẽ:quia nõ ẽ credibile utrũq̃ falli.& quia tãtũ blãdior mihi.uolo.n.ꝓxĩa quæq̃ abſolutiſſima uideri.Et iõ iã nũc cõtra iſtũ librũ:quẽ nup ĩ publico dedi:aliũ foueo:cõmũicaturus tecũ:ut primũ diligẽtẽ tabellariũ iuenero.erexi expectationẽ tuã:quã uereor ne deſtituat oratio ĩ manus ſumpta.iteri tñ tanq̃ placiturum(& fortaſſe placebit)expecta. Vale.

C.Plinius Caninio Rufo.S.

Prime facis: q̃ bellum Dacicum ſcribere paras. namq̃ tam recens: tam copioſa: tam lata : denique tam poetica : & q̃q̃ ueriſſimis in rebus: tam fabuloſa materia. Dices immiſſa terris noua flumina:nouos fontes fluminibus iniectos: ĩſeſſa caſtris mõtiũ abrupta

Cõtra iſtũ librꝝ.diuerſæ materiæ ab iſto quẽ tibi miſi:& in publicũ dedi:nam alter grauia:alter iocoſa continebat. Communicaturus. cum tibi miſſurus. Erexi.intendi:excitaui. Deſtituat.fruſtretur.protrahat. In manus. ut eam recognoſcam. Placiturum.bonum.

Prime. Caniniũ incitat paratũ ad ſcribẽdum bella: q̃ Traiãus cõfæcit cõtra dacos:latẽter idicãs modum: quem in dicendo ſeruare deberet.unum ĩprimis petit: ut rudia & impolita carmia ad ſe mittat quod iudicabit amoris ſingulare teſtimonium.

Dacicum bellum. Bellum dacicum . quod romani contra Dacos geſſere:ſub Domitião ichoatũ:& a Traião cõfectuȝ Decibalus.n. Dacoꝝ rex acer in re militari ac rebus gerẽdis: opportune hoſtẽ inuadẽs:tẽpora ſe recipiẽdi diſcernens:inſidiaꝝ artifex:& pugnæ magiſter:recte uictoria uti : & cladẽ ferre ſciẽs: q̃uis a romãis hoſtis iudicatus multo tpe legiõibus reſtitit.aduerſus cũ Iuliãus Domitiani legatus hoc ſtratagemate uſus:ut militũ & cẽturionũ noĩa haſtis inſcriberet: ex hoc cogniturus q̃ hoſtẽ percuſiſſet:quare iuxta Tapas multos occidiõi dedit:iter cadauera Vezenas Decibali regis legatus poſtq̃ uinus ſtatim fugere nequiuit tanq̃ mortuus iacens ſequẽti nocte aufugit.tũ ueritus Decibalus ne romani ex recenti uictoria regnum quoq̃ ſuum inuaderẽt:arbores cõcidit:arma iſtruxit: ut ꝓcul arma toꝝ faciem redderent:q̃bus deterriti romãi receſſerunt uicti ut Dion in Traiano tradit Trãq.& eũ ſecutus Eutropius ſcripſere Dõitianum bellico dacico paſſuȝ multas calamitates in eos ſumptis duabus expeditiõibus:prima Oppio Sabino oppreſſo:tã & ſi Appius Sabinus apud Eutropium legat̃:ſecũda Cor. Fuſco ꝑfecto cohortium ꝑtorianaꝝ:cui belli ſummã cõmiſerat.quã rẽ Oroſius aliter cõplexus lq̃t Domitianus bellũ aduerſum Dacos ꝑ legatos geſſit pati reip.pernicie:cum & in urbe ipſe ſenatũ populũq̃ laniaret:& foris exercitũ aſſidua hoſtes cæde cõficerẽt:nã quãta fuerit Diurpãei regis cũ Fuſco duce pelia:quãtæq̃ romanoꝝ clades lõgũ eẽt enumerare.Dõitiãus tamẽ prauiſſima elatus iactãtia ſub noĩe ſuperatoꝝ hoſtium de extinctis legiõibus triumphauit:cædẽ Cor.Fuſci Mart.& Iuuẽalis tradidere.dacos

Iuuenalis locus. poſtea Traianus ſupauit:q̃ Iuuenalis ꝑ tranſitum ſatyræ.ii.tetigit:ibi uulneribus crudis populus modo uictor. Recens materia.nup cõfectum bellũ a Traiano. Copioſa.multitudine reꝝ geſtaꝝ. Poetica. magnifica. Fabuloſa.miranda & fabulis proxima.huius expeditionis præter alios meminere Euſebius in Chronicis:& Claudiãus in laudibus Honorii:quoꝝ poſterior inq̃t:nec tali ꝑublica uota Cõſenſu tradunt ataui caluiſſe ꝑ orbẽ:Dacica bellipotens cum fregerit Vlpius arma:Atq̃ ĩdignãtes in iura redægerit arctos:cum cinxere faces Hypanin:mirataq̃ leges Romanũ ſtupuit meotica terra tribunal. Immiſſa.cõmiſſa:ꝑ põtes:nã noui & mirãdi operis ponrẽ ſtruxit ſuper Danubium:cum nõ poſſet ꝓpter cœnũ diuerti.hoc pluribus narrat Dion. Vel immiſſa.in nouũ alueum traducta. Sargetiam.n.flumen iuxta Decibali regiã per alia deduxit:q̃ mortuo rege cõpererat ſub illo theſauros conditos q̃uis ꝑ quoſdã captiuos flumen Decibalus diuertiſſet:& ſolũ eius effodiſſet ac ibi maximã auri & argẽti copiã cæterarũq̃ reꝝ ꝑcioſarũ:quæ corrumpi ab aqua nõ poterant:cõgeſſiſſet:ac lapidibus antrũ cõcluſiſſet:deide fluẽtẽ ſup induxiſſet.at Bicilis quidam regis amicus facti cõſcius a romanis captus rem detexit. Montium abrupta.ardua ꝑcipitia:ruppinas.Dion poſtq̃ ipſa ꝑrupta:& montiũ cacumina conſcendere aggreſſus

eſt tumulos ex tumulis cum maximis periculis occupás: & ad ipſam Dacorum regiam impulit: a tergo Lucius hoſtes aggreſſus multis interfectis plures captiuos fecit. Regia.nomine Sarmiſegetuſa ſecundum Ptolomæum. Pulſum.priuatum:nam Decibalus ut regiam ſuam: & uniuerſam regionem captã ab hoſtibus uidit:parumq́ abeſſe quin caperet:ſibi manus intulit:eiuſq́ caput Romá delatũ eſt:inde tota Dacia romanis paruit imperiis. Nihil deſperantẽ.anteq̃ regia caperetur.uerum tamen græci tradũt extimuiſſe Traiani in ſe motum: utpote non ignarum prius non romanos ſed Domitianum uiciſſe:tũc

pulſum regia:pulſum etiã uita regẽ nihil deſperã tẽ.Sup hęc actos bis triũphos:quoꝝ alter ex íuícta gẽte primus:alter nouiſſimus fuit.una ſed:maxíma difficultas:q̃ hæc æq̃re dícẽdo arduũ:ĩmẽſum ẽt tuo ĩgenío:q̃q̃ altíſſime aſſurgat:& ampliſſimis opibus ĩcreſcat.nõ nullus:& ĩ illo labor:ut barbara : & fera noĩa ĩprimis regis ĩpſíus græcis uerſibus nõ reſultẽt.nihil tñ ẽ q̃d nõ arte curaq́: ſi nõ põt uincĩ mitiget. Preterea ſi dat Homero: & mollia uocabula:& grẹca ad bõitatẽ uerſus cõtrahere:extendere: ínflectere: cur tibí ſimile audentí præſertim nõ delegata: ſed neceſſaria nõ detur? Proinde íure uatum inuocatis diis : & inter deos ĩpſo:cuius res:opa: cõſilia dictuꝛus es:immitte rudentes:pande uela: ac ſi quãdo alías toto ingenio uehere. Cur enim nõ ego quoq́ poeticum

uero bellum geſturum : & contra Romanos:& Traianum imperatorem:cuius uirtutes præſertim bellicas admirabãtur omnes.uictus igitur primum pacem petitam imperauit:iuſſus arma:machinas:& earũ opifices : tranſfugaſq́ tradere : & caſtella demoliri : abſtinere a regione captaramicos & hoſtes Romanis ſuos putare eoſdem. in has tamen conditiones inuitus conceſſit:deinde Traianum adiens & humi procumbens adorauit. legati ab eo ad ſenatum miſſi:& pacem & arma impetrarunt : pro quibus Traianus triumphauit: & Dacici cognomen accepit. ſed poſtq̃ renunciabatur Decibalum contra fœdera multa patrare:arma parare legationes ad finitimos mittere : non parentes imperiis depopulari : Iazigibus partem agri ademiſſe:ſenatus hoſtem iudicauit: & Traianus nõ per legatos: ſed ipſe exercitus dux ſecũdo bellum intulit : in quo poſt multa diſcrimina hoſte ad internicionẽ deducto iterũ triũphauit:cuius põpam Claudianus tetigit in panagyrico Honorii. Alta q̃ inuectus fractis Capitolia Dacis. Inuicta.indomita ante Traianum:nam ab ipſo in formã prouinciæ redacta eſt.inde dicit Traiani ſecundum triumphum fuiſſe nouiſſimũ:ſuis.ſ.tẽporibus:nã poſtea alii de Dacis triumpharunt.

Traiani triumphus dacicus.

Hæc.tã præclare geſta.uel ſuper hæc.i.præter p̃dicta. Ampliſſimis opibus.in ampla materia ampliſſime tuum ingenium accreſcit:ut illi par ſit:uel. Ampliſſimis.opibus.a te editis præclaris ſcriptis.nã ſequitur nõ multo poſt:& ſi quãdo alias toto ĩgenio uehere. Barbara.q̃lia Vezenas.Sarmiſegetuſa.Mella teſtatur barbara poſſe uix eloqui romano ſermone:& Nazarius imanitas inquit barbariæ in ipſis uocabulis adhibet horrorẽ. Ipſius regis.hoc fæcit ut authoritate Oroſii:qui in multis ſecutus eſt Tacitũ: credã ipſum Dacorum regẽ appellatum Diurpaneum:poſtea aliqua ratiõe Decibalum uocatum:ſic.n. & græci:& Secundus ad Traianum nominant. Græcis uerſibus.q̃bus erat ſcripturus hoc opus. Non reſultent.nõ cõueniant.nõ reſpondeant. Mitigetur.molliatur:manſueſcat. Datur.permittitur.cõceditur. Mollia & græca.tãto magis dura & barbara molliẽda ſunt.cõtrahi nanq́ & molliri uerba non uſus cauſa:ſed aurium pręcepit Cic. Ad bonitatẽ uerſus.ad meliorẽ metri ſonum. unde Seruius Sicarbam a Virg.appellatum putat Sicheum:tanq̃ mollius nomẽ.nã ſecundum Senecam.poetæ non putant ad rẽ ptinere uerum nomẽ dicere:ſed aut neceſſitate coacti:aut decore corrupti:id quẽq́ uocari iubẽt: q̃d belle facit ad uerſum. Cõtrahere.abbreuiare:ut uerſum exaſpet p q̃litate rei:quã tractat.ſunt.n.in illo:quæ uerborum mõſtrã uidenť.hæc autẽ cõtractio fit per ſyllabaꝝ naturã lõgarum ſi breuianť:uel per litterarum & ſyllabaꝝ defectum. Extendere.per additionẽ protrahere: q̃ cõſequemur geminatione:pductione:epectaſi:diæreſi:parẽtheſi:diaplaſmo:parẽptoſi:proſchematiſmo. Inflectere.mutare in aliã declinationẽ:quæ prædicta ab Homero factitata nõ mediocriter grãmaticos exagitant:dũ conanť illa ratione aliqua tueri. Nõ detur tibi audenti ſimile.nõ pmittitur tibi parãti ſcribere græcis uerſibus maximũ bellũ:quale Homerus cecinit.Cõtrahere:extẽdere:iflectere uocabula. Delegata.arbitraria.acerſita.affectatã. Neceſſaria.q̃a nimiũ horrida. Proide.q̃re. Iure uatũ inuocatis diis.poetas inuocaŕ deos in limine ſui opis nemo dubitat.inuocanť aũt muſæ ẽt ad cõcẽtũ adiuuãdũ:q̃s tres tm̃ eẽ uolunt Varro unã q̃ ex aq̃ naſciť:alterã:quã aeris ictu ſonus efficit:tertiã:quæ mera tantũ uoce cõſiſtit.alii a precationibus deoꝝ incipiẽdũ:q̃ nihil rite:nihilq́ prudenter hoies ſine deoꝝ ĩmortaliũ ope: cõſilio:honore auſpicarentur. Ipſo.Traiano inuocato.ſic Lucanus Neronem:& Maximus Tyberium:q̃q̃ Liuius neget hiſtorico conuenire deoꝝ inuocationem. Dicturus.ſcripturus. Immitte rudentes.incẽde neruos inchoa:cõfirma te futuro labori. Pande uela.bellum ipſum totis ingenii uiribus decãta. Si quãdo alias.ſi unq̃ uectus es toto ĩgẽio nũc p̃cipue uehere. Poeticũ.magnũ:diuinũ.nõ.n.p ſe res geſtæ uerſibus

Inuocatio deorum.

cōpræhēdēdæ funt:qđ lōge melius hiſtorici faciūt:ſed p ambages deorūq; miſteria:& fabuloſu; ſniarū tormētū pcipitādus ē liber ſpirit⁹:ut potius furētis uaticiatio appareat:q̄ religioſæ oratiōis ſub teſtib⁹ fides.hæc Petrōius arbiter.q̄re a plæriſq; Lucāus uerſificator:& nō poeta exiſtimaẗ. Poema illud:nō p ſummā uerbis grādioribus:qa dixerat imitte rudētes:pāde uela:q̄ uidebaẗ ſpiritū poeticū mōſtraſſe. Iā paciſcor prima.iā tecū cōuenio ut mihi pricipiū opis mittas. Quæq; abſolueris.& partes deinceps q̄s perficies. Rudia.ipolita. Perīde.tā.i libello de Germāis Tacitus:aliæq; gētes haud pinde memoratæ.

Perinde

Carptim.particulatim: diuulſe. Contexta.comuncta.continuata. Effecta.elaborata:emēdata. Scio.ita eſſe. Cœpta. non perfecta. Spectabuntur. confyderabuntur. Membra.partes. Limam.emēdationem. Scrinio.quædam exemplaria habent ſinu. Hoc pignus. hoc teſtimonium. Cautiuſq;.emiſeris. Incautius. confidentius.

Raue . dolet apud Geminium Macrinum angi pro obitu uxoris:quā oī laude digniſſimā pdicat:nā uxorē uiuā amare uoluptas ē:defunctā religio. Sigularis.ſolius cui ſimilis nō inueīebatur. Olim.priſcis temporibus & melioribus annis. Cū hac uxore uixit Macrinus. Iurgio.conuicio: ut tria ſunt tempora:ita ordo rerū tribus momētis cōſertus eſt: habēt.n.oīa exordium:incrementum:ſummam. ut iurgium: deinde cædes:demum ſtrages:quem ordinē Iuuenalis ſatyra.xv. ad unguē ſeruauit: ubi inquit:ſed iurgia prima ſonare Incipiunt animis ardētibus:hæc tuba rixæ: Dein clamore pari concurriẗ:& quæ ſequuntur.Marcellus inter iurgium & litem hoc differre putat: quod iurgium leuior res ē. ſi quidem iter beniuolos aut propinquos diſſenſio uel contentio iurgiū dicitur : inter inimicos diſſenſio lis appellatur : hæc tamen pro commodo ſcriptorum confonduntur . Feſtus iurgationem iuris actionē interpretatur. Ex diuerſis ætatibus. ex pueritia ſimplicitatem : ex iuuenta comitatem : ex uirilitate & ſenectute grauitatem & prudentiam. Hinc.propter uirtutes illius. Orbatur.perturbatur. priuari uidetur. lectio tamen clarior eſt turbatur. Nam fruēti uoluptatibus:dum fruimur diu uoluptatibus tanto magis dolor creſcit cum priuamur.nam quanto maius

Iurgiū.

Iurgatio.

poema illud:iā paciſcor pria:q̄q; abſolueris:imo etiā anteq̄ abſoluas:ſicut erūt recētia: & rudia:& adhuc ſimilia naſcētibus.rñdebis nō poſſe pinde carptī:ut cōtexta:pīde icohata placeř:ut effecta: ſcio.itaq; a me exiſtimabūẗ:ut cœpta:ſpectabūẗ: ut mēbra:extremāq; limā tuā opieẗ i ſcrinio nr̄o. patere hoc me ſup cætera hr̄e amoris tui pignus: ut ea quoq; nori:quæ nōſſe neminē uelles.i ſūma potero fortaſſe ſcripta tua magis pbare:laudare: q̄to tardius:cautiuſq;:ſ; ip̄; te magis amabo: magiſq; laudabo:q̄to celeri⁹:& icauti⁹ miſis. Vale.

C.Plinius Geminio.S.

Raue uulnus macrinus accepit: amiſit uxorē ſingularis exēpli ēt ſi oli fuiſſet.cū hac.xxxix.ānis ſine iurgio: ſine offēſa.q̄ illa reuerētiā marito ſuo pſtitit:cū ip̄a ſūmā mereret:quot:q̄taſq; uirtutes ex diuerſis ętatibus ſūptas collegit:& miſcuit: hēt q̄dē macrius grādē ſolaciū:q; tm̄ bonū tādiu tenuit.ſed hic magis orbat:q; amiſit.nā fruēti uoluptatib⁹ creſcit carēdi dolor.ergo ſuſpēſ⁹,p hoie amiciſſio:dū admittere aduocamēta:& cicatricē pati poſſit:q̄ nihil æq̄ ac neceſſitas ip̄a:& dies:& ſacietas doloris inducit.

C.Plinius Montano.S.

Ognouiſſe iam ex epiſtola mea debes: adnotaſſe me nuper monumentum Pallantis ſub hac inſcriptione. Huic ſenatus ob fidem: pietatemque erga patronos ornamenta prætoria decreuit:& ſexter.centies quinquagies : cuius honore contentus fuit . Poſtea

fuit gaudiū:tāto maior ſequiẗ triſtitia. Suſpēſus.anxius. Hoie.Minutio Macrino uiro ṗſtāto. Aduocamenta.ſolamina.alibi etiam pro illecebris. Cicatricem.ſignum uulneris:memoriam mali.nam recenti dolore homo eſt medelæ impatiens.unde Papinius in ſyluis dixit.abruptis etiam nunc flebile uenis Vulnus hiat:magnæq; patet uia lubrica plagæ. Et dies.longa.Seruii Sulpitii trita ſententia dolorem tempore minui:& Diodori pariter in.v.ſed ante hos Euripides dixerat χρονος μαλαξει.tempus mollit ſcilicet dolorem. Inducit.contegit:curat.

Ognouiſſe.pallātē claudii lib̄tū a ſēatu ṗtoriis ornamētis dōatū li.vii.Mōtāo ſcripſerat:nūc p lecto de eo ſēatuſcōſ.adeo honorifico:ut illd tā pdictū pallātis epitaphiū uidereẗ hūile:cōtra tēpoꝝ Claudianoꝝ calamitatē multū ſuehiẗ:ſenatuſcōſultū p capita narrās:& rephendens; Monumētū.in uia tyburtina intra primū lapidē. Patronos.Claudiū:Agrippinā:Nerone. Ornamēta ṗtoria.iſignia:q̄bus utebaẗ ṗtores:& ipīmis aureoꝝ annuloꝝ uſu;. Honore.ṗtorioꝝ ornamētoꝝ

mihi uisum est operæprecium ipsum Senatuscō. quærere. Inueni tam copiosum:& effusum:ut ille superbissimus titulus: modicus : atq3 demissus uideretur. Conferant se non illi ueteres Aphricani: Achaici: Numātini:sed hi ꝓximi Marii:sullę: Pōpeii:nolo ꝓgredi lōgius:ifra Pallātis laudes iacebūt. urbanos q illa cēsuerāt putē : an miseros? sed nemo tā miser est:ut ad illa cogatur. ambitio ergo:& ꝓcedēdi libido. sed qs adeo demens?ut ꝑ suum:per publicum dedecus procedere uelit:in ea ciuitate:in qua hic esset usus potentissimæ dignitatis:ut primus in Senatu laudare Pallantem posset? Mitto ꝙ Pallanti seruo prætoria ornamēta offeruntur: quippe offeruntur a seruis. mitto ꝙ censent non exorandum modo:uerumetiam cōpellendū ad usum aureoꝝ annuloꝝ. erat enim cōtra maiestatem Senatus si ferreis ꝓtorius uteref. leuia hæc:& trāseūda:illa memorāda:ꝙ noīe pallātis Senatus gratias agit Cæsari:ꝙ & ipse cū sūmo honore mētionē eius ꝓsecurus ē : & Senatui

spretis sextertiis. Opæpciū.utile. Ille supbissim⁹ titul⁹. illa sepulchri iscripto nimiū arrogās. si Pallātē respicias:si ueto senatuscō. modesta & hūilis. Cōferāt. si cōpararēt senatuscō. Marioꝝ:Syllaꝝ: Pōpeiorū:uicerent honore & laude. Nō illi ueteres. ꝑ qbus q̄uis magnificis:tn̄ senatuscō. decernebāt itra hōe statē. Veteres Africāi. auus & Nepos:ille de uicto Annibale:hic ꝑ deleta carthagie cognom̄ Africāi meruere:ueteres igt:respectu Syllæ:& Marii:ac cæsaꝝ. Achaici. ut. L. Mūmi⁹:cui achaico a deuictis achæis cognomētū iditū ē:i quo bello se abstinētissimū ꝓstitit:nec qcq̄ ex iis opib⁹ ornamētisue: q̄ prædiues Corinthus habuit in domum eius peruenit. fuit etiam belli achaici particeps. Qu. Cæcilius Metellus uictis achæis apud Termopylas:nec non Lucius Manlius cōsul Draco Achæorum duce superato. L. tn̄ Mummius de Achæis triumphare meruit. Numantini. Numantiam in hispania ciuitatem. P. Scipio Africanus deleuit: & īde Numantinus est appellatus. Proximi. iuniores imperatores. Marii. q̄uis legā m̄ltos Marios:imprimis tn̄ respiciendū puto. C. Mariū:q septies consul fuit:& de Cimbris triumphauit. Sullæ. Sylla cognomento felix:Marii hostis: & Pompeio amic⁹ Imo magister primus ex oībus secundū Appianū inuictus est:q tyrānidē deponeret: diceretq3 se eoꝝ pœnas subire uelle ꝑ qbus cōdemnaret. priuatus quoq3 intuētibus cunctis per forū ambularet : & domum absq3 iniuria rediret. tāta īspicientibus eū dignitatis reuerētia:& metus ierat: aut depositi mūeris stupor: aut inferendæ pœnæ uerecundia : aut alia benignitatis ratio : quasi ad utilitatem publicam conduceret tyrannis. Pompeii. Pompeius Strabo Pompeii magni pater uir illustris : & filii Pompeii Magni:quem hic potius intelligēdum arbitramur:fuere. qui quoniam apud Plutarchum: Appianū:Cæsarē:Dionē:ac pene innumeros memorant:satis habemus lectorē admonuisse. Lōgius. inferius ad Cæsares. Iacebūt. minus nominabuntur:laude īferiores erūt. Vrbanos. iocosos cū sale. Miseros. ifelices. q ad hāc cēsendi necessitatē cogerent. Illa. talia. Procedēdi libido. fuit in cā:ut ꝑ id eēnt cari iperatori:& ꝓmouerētur ad maiores dignitates: dū quos uident Claudio placere sententiis honorificis honestāt. Procedere. ascendere ad maiores dignitates. Dignitatis. designati cōsulis. Potētissimæ. qa primus cēsebat. Primus i senatu. Barea Sorāus cōsul designatus priceps i dicēda sentētia.

Mitto. taceo. occupatio. A seruis. a senatoribus coactis iperio Cæsaris:nā illis Claudi⁹ sentētiā dicta uerat. Cōpellēdū. cogēdū Pallantē. Ad usū aureoꝝ ānuloꝝ. q ius ānuloꝝ ipetrauerat i ordinē igēuorū trāsibat. lōgo certe tpe ne senatū qdē romanū habuisse aureos ānulos māifestū ē:si qdē iis tm̄:q legati ad exteras gētes ituri erāt ānuli publice dabāt. postea uirtutis bellicæ factū ē isigne. nemo tn̄ nisi eqtū primores id gerebāt:ānuli igit distinxere alterū ordinē a plebe:sicut tūica ab ānulis senatū & tertiū ordinē plebi patribusq3 inseruere. Prætorius. Pallas ꝓtoriis isignitus ornamētis Ferreis uteret. quos gestabāt serui. ueꝝ Pli. mēoria lqt auoꝝ m̄lti ꝓtura functi i ferreo cōsueuerūt: & Diō nulli rōanoꝝ antiquorū nō mō libertinoꝝ:sed ne ingēuoꝝ qdē ꝑter senatores & eqtes ānulis aureis uti licet:nisi iperator cōcesserit & codice ad legē luliā Viscelliā libertini nō poterāt aggredi magr̄atus:neq3 decurionatū arriperet nisi ab iperatore īpetrassent ius aureoꝝ ānuloꝝ:ꝑ hoc. n. tuto ad magr̄atus accedere poterāt:cū ꝑ id imaginē igenuitatis obtinerēt:adde eūdē Pliniū tradere i ferreo ānulo eqtes:iudicesq3 itellectos primitus:& annulū triūphāti ferreū in digito fuisse:æqua fortuna triūphantis & serui sustinētis coronā: sic triūphauit de Iugurta. C. Marius. Sēatus gr̄as agit Cæsari. nō gr̄as actas Claudio Cæsari a senatu tradit Tacitus:sed Scipionē Corneliū cēsuisse grates publice agēdas Pallāti:q regib⁹ archadiæ ortus ueterrimā nobilitatē usui publico postponeret:seq3 iter ministros principis hr̄i sineret. nā Claudi⁹ ante oēs libertos suspexit Narcisum ab epistolis:& Pallantem a rationibus : quos decreto quoque senatus non præmiis modo ingentibus : sed & quæstoriis : prætoriisque ornari libenter passus est : tantum præterea acquirere : ac rapere : ut querente eo quondam de fisci exiguitate : non absurde sit dictum : abundaturum

Annulorū ius.

facultatem fæcíſſet teſtandí erga eum beníuolen
tíam . Q uíd enim Senarui pulchrius? q̄ ut erga
Pallanrem ſarís grarus uidererur. Addítur ut Pal
las:cui ſe omnis pro uirili parte obligatus fatere
rur:ſingularís fidei:ſingularís induſtriæ fructum
meritiſſime ferat. prolatos imperii fines : teddi
tos exercirus reipu.credas. Aſtruirur íís.cum Se
natui:populoq̨ liberalitaris grariot repræſenta
rí nulla materia poſſit:quam ſi abſtinenríſſimi:ſi
deliſſimíq̨ cuſtodis principalium opum faculta
tes adiuuare conrigiſſet. Hoc runc uorum Sena
tus:hoc præcipuum gaudium populí:hęc libera
litatis mareria gratiſſima : ſi Pallantis facultares
adiuuare publicarum rerum egeſtione continge
tet. Iam quæ ſequuntur:uoluiſſe quidem ſenatuȝ
cenſorem dandum ex ærario ſexter. centies quin
quagies: & quanrum ab eiuſmodi cupidiraribus
remotior eius animus eſſet: tanto impenſius pe
tere ut compellerer ad cedendum Senarui. Id ue
ro deerat ur cum Pallante publica aurhoi irare
ageretur:Pallas rogarerur ut Senatui cederet:ut
illi ſuperbiſſimæ abſtinentiæ Cæſar ipſe aduoca
tus eſſet:ne ſexrer. cēties quinquagies ſperneret:
Spreuit:quod ſolum potuit:tantis opibus publí
ce oblatis artogantius facere:quam ſi accepiſſet.
Senarus tamen id quoq̨ ſimilis querenri laudi
bus rulit his quidem uerbis. Sed cum princeps
optimus: parenſque publicus rogatus a Pallan
te eam partem ſenrentiæ: quæ pertinebat ex æra
río ad dandum ei ſexter.centies quinquagies re
mitti uoluiſſer:teſtari Senatum: & ſi libenter:ac
meriro hanc ſummam inrer reliquos honores ob
fidem:diligentíamque Pallanti decernere cœpiſ
ſet:uolūrari tamē principis ſui cedete.imaginare

ſi a duobus libertis in conſortium reciperetur. Ipſe. Claudius. Eius. Pallantis. Facultatem fæ
ciſſet.dediſſet liberum arbitrium. Beniuolentiam erga eum.àmorem ſuum erga Pallantem. Pul
chrius . cum deriſione. Additur . ſenatuſconſulto aſcriptum eſt quod ſequitur. Omnis. ſenator.
Singularis induſtnæ.erga patronos ſuos: an quia repertor relationis fuiſſet fœminatum quæ ſeruis
coniungerentur. Meritiſſime.condigne. uel a Claudio : & ſenatu qui hæc meruere. Credas.puta
res per hoc ſenatuſconſultum tam honorificum a Pallante imperio Romano additos aliquos populos:
uel liberatos exercitus ab hoſtibus circum
feſſos induſtria illius. Aſtruitur iis. ad
ditur prædictis in illo ſenatuſconſulto.
Cum ſenatui.ordo eſt. cum nulla materia
liberalitatis poſſit repræſentari gratior ſe
natui populoq̨ Romano q̄ ut contingat
adiuuare facultates Pallantis abſtinentiſſi
mi fideliſſimique cuſtodis principalium
opum.erat enim cuſtos imperialium pecu
niarum : huic muneri a Claudio præpoſi
tus.poſtmodum a Nerone dimotus : cum
quo olim pepigerat ne cuiuſquam facti
in præteritum interrogaretur : ſed pares
cum reipubli. rationes haberet. Princi
palium.imperatoris: frequens dictio apud
iuriſconſultos : & interdum apud Secun
dum in panagyrico.dependent iſta a præ
dictis ut ſic coniungas : additur ut Pallas:
cui ſe omnis pro uirili parte obligatus fa
teretur:ſingularis fidei:ſingularis iduſtriæ
fructum meritiſſimo ferat : cum ſenatui
populoq̨ liberalitatis gratior repræſenta
ri nulla materia poſſit:q̄ ſi abſtinentiſſimi
fideliſſimiq̨ cuſtodis principalium opum
facultates adiuuare contigiſſet : nam cæ
tera ſunt interpoſita a Secundo ad rem
redarguendam. Tunc. ſub Claudii do
minatione. Egeſtione publicarum re
rum.euacuatione. & impenſa publicæ pe
cuniæ . dum illi offertur ex ærario ſexter
tium centies quinquagies. Iam. præte
rea quam memoranda ſunt. Quæ ſe
quantur.in ſenatuſconſulto. Voluiſſe.
ſenſiſſe. Cenſorem . huius rei iudicem.
Dandum.donandum . Pallanti. Ex
ærario.Ex publico:nam ærarium publicæ
pecuniæ receptaculū:fiſcus autem princi
palis. Eiuſmodi cupiditatibus. auaritiæ:
deſyderio habēdi. Eius.pallātis. Tanto
impēſius.eo ardētius uoluiſſe ſenatū:ut il
la ſextertia acciperet. Petere a publico
parente.rogare ſenatum principem Clau
dium. Eum. Pallantem. Cedendum
ſenatui. contentum eſſe . ꝙ ſenatus ſenti
ret. ut acciperet quæ ſenatus dono daret.
Id uero deerat. ironia cum indignatio
ne. Publica authoritate.imperatoria. Superbiſſimæ abſtinentiæ. Pallanti : qui ſuperbia abſtineret
a munere oblato. Aduocatus.internuncius:proſoneta. Quod ſolum potuit.facere.ſpernere ſcilicet
ſexter.centies quinquagies. Arrogantius.cum uideretur id fæciſſe modeſtiæ gratia: quod tamen fuit
arrogantius quam ſi accœpiſſet. Id.ꝙ ſpreuit. Similis querenti.tanquam lamentaretur ꝙ nō accœ
piſſet. Tulit laudibus.maxime laudauit. Eā partē.caput illud ſentētiæ uoluit Claudi⁹ tolli:quo ſena
tores decernebāt dare de publico Pallāti ſexter.cēties qnquagies. Ob fidē.erga pſonos:& rēp. Cedere

uoluntati.obsequi imperio. Pallantem.libertum:& uilem. Intercedentem.interpellantem: resisten-
tem. Obsequio senatus:qui in hoc munere illi obsequebatur. Imaginare consulto. reputa illum in-
tercedentem senatusconsulto. Minus.cum maius esset recipere dignitates immeritas quam pecunias:
si legeris munus scilicet tãquam debitum. Vel potius imperio.uera correctio:paruit enim Claudius li-
bertis suis.inde Iuuenalis. Indulsit Cæsar cui Claudius omnia: cuius Paruit imperiis uxorem occidere
iussus. Libertũ patrono.imaginare patrono libertũ imperãtẽ:quẽ patronus i senatu rogat. Vsque-

Pallantem uelut intercedentem Senatus obse-
quio: imaginare cõsulto moderantem honoresq;
suos:& sexter.centies quinquagies ut nimium re
cusantem:cum prætoria ornamēta tanquam mi
nus recepisset.imaginare Cæsarem Liberti præ-
cibus:uel potius imperio coram senatu obtem-
perantem:Libertum patrono:quem in senatu ro
gat.imaginare senatum usquequaq; testãtem me
rito:libenterq; se hãc summam inter reliquos ho
nores Pallanti cœpisse decernere:& perseueratu
rum fuisse:nisi obsequeretur principis uolũtati:
cui non est fas in ulla re repugnare.Ita ne sexter:
centies quinquagies Pallas ex ærario ferret uere
cundia ipsius:obsequio senatus opus fuit:in hoc
præcipue nõ obsecuturi:si nulla reputassent fas
esse non obsequi.finem existimas? mane dum:&
maiora accipe.utiq; cum sit utile principi beni-
gnitatem promptissimam ad laudem præmia me
rentium illustrari:ubi in maximis locis:quibus
incitari ad imitationem præpositi rerum eius cu
ræ possent:& Pallantis spectatissima fides:atq;
innocentia exemplo prouocare studium tam ho
nestæ æmulatiõis possit:ea quæ ante.x.Cal. Fe
bruarii:quæ proxime fuissent in amplissimo or-
dine optimus princeps recitasset,S.C.de his re-
bus facto in æs inciderentur:idq; adfigerent ad
statuam loricatam diui Iulii.parum uisum tan-
torum dedecorum esse curiam testem.delectus
est celeberrimus locus:in quo legenda præsenti
bus:legenda futuris pderetur.Placuit ęre signa
ri omnes honores:fastidiosissimi quoq; mãcipii:
quos repudiasset:quosque:quantum ad decernẽ
tis pertinet:gessisset:icisa:& insculpta sunt publi
cis:ęternisq; monumentis ptoria ornamenta Pal
lãtis:sic quasi fœdera antiq:sic quasi sacræ leges:

quaq;.frequẽter. Sũmã. pecũiarũ. Per-
seueraturũ fuisse. uino decretuq; fuisse.
Verecũdia ipsius.fuit op⁹ uerecũdia. Pal
lantis: & obsequio senatus. ut senatores
obsequerentur principi asseueranti Pal-
lantem contentum honore intra priorem
paupertatem uelle subsistere:nec tamẽ in
hac re obsecuti fuissent si putassent licere
sibi contradicere Cæsari in aliquibus ne-
que semp uoluntati eius morem gerere.
Finem.hũc esse finem senatusconsulti.
Mane dum.ausculta paulisper. tamen dũ
potest esse dictio expletiua. Vtiq;.prefer-
tim uerba senatusconsulti. est autem or-
do:& sensus.cum sit utile pricipi benigni
tatem tam promptissimam in Pallantem
illustrari:& publicari in laudem uirorum
ut Pallãtis merentium præmia illustrari:
ubi.uerba Pli.deinceps.S.C.maxime locis
amplissimis ut i foro quib⁹ rebus reliqui
præpositi curæ imperialium rerum possẽt
incitari ad imitationem: & fides Pallãtis
spectatissima in patronos:atq; innocentia
possit puocare exemplo suo aliorum stu-
dium tam honestæ æmulationis: ẽ uisum
ea quæ optimus princeps recitasset in am-
plissimo ordine. Ante.x.cal. Februarii.
idest ante uigesimum tertium diem Ianua-
rii. Quæ proxime fuissent.qui dies pro-
ximus fuit isti senatusconsulto: facto su-
per his rebus. inciderentur in ærea tabu-
la: & id affigeretur iuxta statuam loricatã
diui Iulii:qui authore Tranquillo primus
omnium in consulatu suo instituit: ut tã
senatus quam populi diurna acta confice
rentur: & publicarentur statuæ loricatæ statua lori
quæ in foro locata fuerat diuo Iulio me- cata.
minit Plinius his quidem uerbis.Cæsar di
ctator loricatam sibi statuam dicari in fo-
ro suo passus est. Celeberrimus locus.
forum Cæsaris dictatoris: de quo Tran- Cæsaris
qui.forum de manubiis inchoauit: cuius
area super sextertium milies constitit.
Præsentibus.uiuentibus. Futuris. poste-
ris. Fastidiosissimi mancipii. Superbis-
simi serui. Quosque.& placuit signa-
ri ære eos honores:quos neglexisset.pecu-
niam de publico oblatam. quod illi cedebat honori. Decernentes. senatores:per quos non stetit quin
pecuniam reciperet Pallas. Monumentis. actis diurnalibus. Fœdera antiqua. ut Latinorum: &
Carthaginensium. Sacræ leges. quæ in albo positæ fuerant: sacrum est.quicquid deorum habetur: Sacrum.
nam Iustinianus sacræ inquit res sunt:quæ rite per pontifices deo consecratæ sunt ueluti ædes sacræ:
donaria:quæ rite ad ministeriũ dei dedicata sunt:leges igitur sacræ dictæ:q ante eas cõditas referente

u

Dionysio quædam erant in sacris libris reposita uimq; legis habentia:quorum cognitionem soli patri-cii habebant:& pro legibus utebantur.sanctæ uero dicuntur secundum Donatum : & Macrobium q' poenæ sanctione a nullo corrumpi:& uiolari debeant:& ideo sanctione confirmatæ respondente Vl-piano:q enim sanctione quadam subnixum est:id sanctum est & si deo non sit consecratum. scio leges per decemuiros.x.tabulis annotatas populo confirmante in bases æneas incisas: & in foro positas illu-strissimum eligentes locum:fontem omnis publici priuatiq; iuris:cui mox duæ tabulæ additæ. i proce-mio tñ.ff.scriptū extat decem tabulis e-burneis leges primú pro rostris ꝓpositas.

Tanta principis.patientia erat. Tanta Pallantis.insolentia. Quid dicam? dubi-tatio exornatio. Figi.in oculis omnium: inspici a cunctis. Humilitatem. ai uilita tem.legim⁹:& qd dicam nescio:nisi:& re-liqua. Nec ratio potuit. reddi a senatu ut cæteri ꝓuocarent ad studium æmula-tionis exemplo ꝑmiorum Pallantis:sed ue rior scriptura. Nec tacuit rōnem.i. sena-tus ēt reddidit rationem cur sexter. centi-es quinquagies de publico Pallanti ꝓmi-sisset:ut exemplo: & deinceps. Ea utili-tas.ut exemplo suo alios i cítaret. Quos non dignabat.quos nō accipiebat : immo fastidiebat. Honesto.loco. claris natali-bus.Dari.prætoria ornaméta. Promitti. sexter.certies gnquagies. Seruis. Pallāti. qui olim seruiuerat. Illis tpibus : an cum senatoribus illorum temporum. Affici. disponi:pturbari. Verus. alia lectione iu stus. Ingenuus.liber. Quibusdam in lo cis.ut illic.conferantq; se non illi ueteres Africani:item: platos imperii fines:nec ꝓ-cul:imaginare Pallanté uelut intercedété senatus obsequo:& totú illud:parū uisū:est quia epistolaris stilus debet esse remissior.

tāta principis:tāta Pallātis ipsius:quid dicā? ne scio si uellét in oculis oíum figi : Pallas insolétiā suā:patiétiā.Cęsar:humilitaté senat⁹ : nec tacuit rationé:ut exéplo Pallātis præmioꝝ : ad studiū æmulatiōis cæteri ꝓuocarētur. Ea honoꝝ utili-tas erat illoꝝ ēt:quos pallas nō dignabat. Inue-niebant tñ honesto loco nati:q peterét: cuperét: q:qđ dari liberto:promitti seruis uidebat.q̄ iu-uat q i tpora illa nō icidi: quoꝝ sic me tanq̄ illis uixerim pudet. Nō dubito siliter affici te. Scio q̄ sit tibi uerus:& ingenuus animus : ideo facilius est ut me (quanquam indignationem : quibusdā in locis fortasse ultra epistolæ modum extule-rim) patum doluisse:q̄ nimis credatur. Vale.

C.Plinius Tacito.S.

NEq; ut magistro magister:neq; ut disci-pulo discipul⁹:sic.n.scribis : s3 ut disci-pul⁹ magistro:ego cōtra:atq; adeo tu in scholā reuocas.ego adhuc Saturnalia extédo: li-brum misisti.nō potui lōgius hyperbatō facere:

NEq.miserat Tacitus librum suum.Secundo corrigendum:qui ut probaret ne merito quidē posse dici Taciti discipulus:de industria fæcit longum hypbaton:q sane uicio datur cū ora-tio:ut hic:obscuratur:nam non est numerosa oratio: sed absona:& interrupta : permutato .n. recto uerboꝝ ordine ad nihilú oia decidūt:collocabis igit uerba ut meli⁹ itelligat:neq; misisti librū tuū ut solet magister mittere magistro.i.ut erudit⁹ erudito:neq; misisti ut solet discipul⁹.i. Isarū cādidat⁹ mittere alteri discipulo scripta sua emédāda:nā sic scribis:s3 misisti ut sol3 discipul⁹.i.mi nor magistro: hoc est maiori:& doctiori:ego cōtra sentio:qnimmo me litteris ablegatū reuocas tanq̄ discipulū ad studia: cum essem intentus lusibus:quibus saturnalia luxuriant. Extendo. exerceo ultra constitutum: intentus sum iocis diutius q̄ oportebat:nam post Saturnalia discipuli a ludo i ludú cla-

Hypbatō. moso reuocabantur a magistro si Martiali credimus. Hyperbaton. transgressionem. nam prima per-spicuitatis uirtus est rectus ordo:non in longum dilata conclusio.ē autem hyperbaton perlonga dictio-nis dilatio:& transgressio quædam uerborum ordinem turbans:cuius species quinq; anastrophe:diaco-pe:uel ut quidam thmesis:dialysis:siue parenthesis:hysterologia:siue hysteronproteron:synchesis: sed lu-culentius Diomede Fabius.plus tamen ingt est obscuritatis in textu: & continuatione sermonis: & plu-res modi;quare nec sit tam longus:ut eū ꝓsequi non possit intétio:nec transiectio tarda:ut in hyperba-ton finis eius differatur:quibus adhuc peior est mixtura uerborū:qualis in illo uersu. Saxa uocant Itali mediis quæ in fluctibus aras:& de tropis scribens:hyperbaton quoq; idest uerbi transgressionem: quo-niā frequenter ratio cōparationis:& decor poscit:non immerito inter uirtutes habemus: fit.n. frequen-tissime aspera:& dura:& dissoluta:& hians oratio:si ad necessitatem ordinis sui uerba redigant : quare cū uerba p se clara pturbant:erit uiciosum hyperbaton:q sedulo fæcit Secūdus.aliud hyperbatō libro nono idem Fabius describit:parenthesi:inquit adiiciunt hyperbaton:nō illud quod inter tropos esse uo luerūt:sed alterū qđ ei figuræ sniarū:quæ apostrophe dicit:sile:& nō sensum mutat uerū formā elo-quēdi.q̄le illđ Decios:Marios:magnosq; Camillos:Scipiadas duros bello:& te maxie Cæsar acuti⁹ ēt i Polydoro:Fas oē abrupit:Polydoꝝ obtrūcat.& auro ui potit:qd n̄ mortalia pectora cogis Auri sacra

ſames?Hermogenes ubi de puritate ofonis agit:teſtaſ hypbatõ eſſe cõtrariũ pſpicuitati:quare ſi ofonẽ illuſtrare itendimus:oio fugiendum eſt:non.n.ſplendida comparaſ oratio mẽbris.plyxis:& circuitu:pa ri ratione rephendit.M. Tullius in rhetoricis hyperbaton: pcipiens fugere oportere longam uerborũ cõtinuationem quæ:& auditoris aures:& ſpiritũ ledit:quam ſententiá lib.iii. de oratore repetit. Hoc ipſo.ꝙ uiciosum hypbaton fæci. Perſonam.qualitatem:& habitũ. Exerá.exercebo.alibi extrahere ſi gnificat Ouidius.Ter Neptun? aqs cum toruo brachia uultu Exerere auſus erat. Virg.ora exertantem. Exero

atq; hocipſo probare cũ eſſe me qui nõ magiſter ruus:ſed ne diſcipul⁹ quidẽ debeá dici. Sumã tñ pſonam magiſtri:exeramq; i librũ tuũ : ius quod dediſti:eo liberius: ꝙ nihil ex meis interim miſ ſurus ſum tibi:in quo te ulciſcaris. Vale.

C.Plinius Romano.S.

Idiſti ne aliquãdo Clitũnum fontem?ſi nõdũ:& puto nõdũ : alioqn narraſſes mi hi:quẽ ego(pœnitet tarditatis) pxie ui di.Modicus collis aſſurgit átiq̃ cupſſu nemoro ſus:& opac⁹:hũc ſubter exit fõs: & exprimiſ plu rib⁹ uenis: ſed impibus eluctat⁹ quẽ facit gurgi tẽ late gremio patefacto:purus:& uitre⁹:ut nũc rare iactas ſtipes:& relucẽtes calculos poſſis.in de ñ loci deuexitate:ſʒ ipa ſui copia:& q̃ſi põdere ipelliſ.Fõs adhuc:ẽt ãpliſſimũ flumẽ: atq; ẽt na uiũ patiẽs.

eodem quo emerat inſtruxit plurimis : & anti quiſſimis ſtatuis:tantum illi pulcherrimorũ ope rum in horreis : quæ negligebat . inuicem tu ſi quid iſtic epiſtola dignum ne grauere ſcribere: nam cum aures hominum nouitate lætantur: tũ ad rationẽ uitæ exemplis erudimur.. Vale.

C.Plinius Maximo.S.

item exertæ cingula mãmæ Claudianus exerta manus armata bipenni.Pli.xi.dẽtes exerti ſunt apro:hippopotamo : elephãto.
Eo liberius.emendabo librum tuum. Meis.ſcriptis. Vlciſcaris.confodias:anno tes expungas:mihi uices reddas.

Idiſti.Clitũni fontis mirá natu rá exprimit : petitq; ſi qd ſimile hẽt ſibi reſcribat. Clitumnum fontẽ. Vibius Sequeſter.Clitum nus Vmbriæ fluuius ubi Iupiter eodẽ no mine ẽ.Pli.i Faliſco Clitũni amnis aq̃ po tata cãdidos boues facit Virg. Hinc albi Clitũne greges:& maxia taurus Victima: ſæpe tuo pfuſi flumine ſacro Romanos ad tẽpla deũ duxere triumphos:nam triũ phantes petitis bobus ex Clitũno Ioui Ca pitolio ſacrificabãt:ꝙ Iuue. iterpres ſurda aure pteriuit.ſatyra.xii. ibi Pinguior Hi ſpũlla traheref taurus:& ipa Mole piger: nec finitima nutritur in herba Læta ſed oſtendẽs Clitũni paſcua ſanguis Iret : & a grandi ceruix feriẽda miniſtro.hinc Luca nus Eſt q tauriferis ubi ſe Meuania cãpis Explicat:Papinius in Syluis.Aut pſtant ni ueos Clitũna noualia tauros: Sylius Et la uat igẽtem pfondens flumine ſacro Clitũ nus tauꝝ Claudianus Non tales Clitũne lauas in gurgite tauros. Tarpeio referunt: quos pia ſacra Ioui.in laudibus Honorii ad hæc mirá flũinis naturá explicat. Qui & Clitũni ſacras uictoribus undas Candi da q̃ latiis pbẽt armenta triũphis Viſe

Clitumne

Iuuenalis locus.

re cura fuit:nec te miracula fontis Prætereũt tacito paſſu:quẽ ſi qs adiret:Lẽtus erat:ſi uoce gradũ ma iore ciraſſet:Cõmixtis feruebat aqs:cũq; oibus una Sit natura uadis: ſimiles ut corporis umbras Oſten dãt:hæc ſola nouá iactãtia fortẽ Humanos pperant imitari flumina mores. Et puto nondũ. te uidiſ ſe illũ:ná alias narraſſes mihi. Nemoroſus.denſus:obſcurus fuiſſe nemus iuxta Clitũnũ teſtaſ Tráq. ubi memorat Caligulá ad uiſcẽdum nem⁹.fluméq; Clitũni Meuaniá pceſſiſſe:& Propꝛius inqt Qua formoſa ſuo Clitũnus flumia luco Integit & niueos abluit unda boues. Exprimiſ .exiit ueluti onere ſup impoſiti collis. Venis.foraminibus. Eluctatus.exprimẽs:emittẽs. Gurgitẽ:quẽ facit . Gurges ẽ i flumie locus pfund⁹:ubi aq̃ uertiſ:ꝙ gulæ iſtar ad ſe trahat:& deuoret:ſolet hoc fieri iuxta fõtes ma ximos:ex qbus flumia defluunt. Patefacto gremio late.extẽſo fluminis alueo. Vitreus.trãſlucidus. Stipes.nũmos. Calculos.lapillos. Deuexitate.deſcẽſu:quo modicus ẽt humor celeriter decurrit. Co pia.abũdãtia aquæ. Impelliſ:urgeſ. Fõs adhuc.ẽ. Nauiũ patiẽs.pfundus.poſt q̃ mácus ẽ codex:ſicut in hoc libello cõiectamus pleraſque epl'as deſiderari: & quanuis mlta cõquiſiuerimus exẽplaria : nul lũ tamen adhuc offendimus:qd huic loco opem ferre potuerit.alius fortaſſe meliori fortũa uſus aliquá do Secũdũ ſibi reſtituet:quare aliquantulũ ſpacii intermiſimus.ut ſtatim lectorem admoneremus . ex ſequentibus autem coniectamus aliquid tale intercœptum.ut aliquis locum iuxta Clitumnũ pulcherri mis ſtatuis exornauerit. Illi.erat. Quæ negligebat i horreis. quæ prius iacebãt i obſcuro & abdito: Horreis abuſus eſt pro ſtatuaꝝ repoſitoriis:cũ proprie frugum ſint. Exemplis.hoc dixit propter muni ficentiam illius qui ſtatuis locum adornauerat. Erudimur.inſtituimur:docemur:exemplum enim pro prie uocamus rei geſtæ:aut ut geſtæ utilem commemorationem ad perſuadendum id ꝙ intenderis. Gurges

E T guadiũ.excuſat ſe ꝙ triſtis ſcribat:cum ex ſtudiis ſolatiũ inueniat: & librum emendandũ Maximo mittit: in quem rogat ut ꝑ ſe intentionem intendat. Gaudiũ.in rebus lætis. Solatium.in triſtibus eſt. In litteris.in ſtudio Quod his lætius.quod ſit lætius litteris. Tam triſte:& nihil tã triſte eſt mihi. Vxoris. Calphurniæ de cuius ægritudine in præcedentibus. Meorum.ut Encolpi.Morte.ut Zoſimi. Confugi ad ſtudia.confugimus ad aliqué opis cauſa: & ſolatii. Daturus in manus hominum.publicaturus:emiſſurus. Si quádo.ſi unq̃ intendiſti. Intende in librum meum.tuá diligentiá inté de in emédationem mei libri. Vt triſtis: quia dolore turbabat. Intenderim parum.puá curã adhibuerim. Vt uacuo. ut liber a curis ſcriberem. Vt ex ſtudiis gaudiú.ꝑuenit: ſi qs illa bñ intellexerit. Studia hilaritate proueniunt. nam Carmina proueniunt animo deducta ſereno. Hilaritate. uacuo: & læto animo.

A D quæ. Mirabilé Vadimonis lacú ꝑ epl'am ãte oculos Gallo ponit:eius non tñ formæ rotunditaté:& aquæ medicinã: q̃ plures in natantes ac fluctuátes inſulas admirat̃. Ad quæ.ordo.negligimus ea miranda:quæ poſita ſunt ſub oculis noſtris: ad quæ talia:ut noſcamus ſolemus longũ iter ingredi:& traiicere mare. Proximorum incurioſi.negligentes ꝑxima quæq;: Occaſio.cõmoditas uidendi. Datur.licet. permittit̃. Quacunq; de cauſa. id faciamus. Vrbe.Roma. Permulta. admiranda. Achaia.Pelopõneſus:a parte totum:nã Achaia Pelopõneſus:& a quibuſdam pars eius:ubi ſpiraculum tenarium admirãdũ: ſed alibi de ea copioſius. Agyptus. admirãda ſunt in Aegypto Nilus: Apis bos: Crocodilus:Hippopotam⁹. Ménõis regis:Alexandria.Pyramides:& Chemnis inſula lucos ſyluaſque:& Apollinis ſuſtinens templũ:quæ in quodam Aegypti lacu natat: & quocunque uẽti agũt pellitur. Aſia. duplex eſt altera in tertio orbis diuortio poſita. altera minor: in ea ꝓter templum Dianæ Epheſiæ: ad mirabiles fluuii ſunt Pactol⁹:Meãder. Alia terra. ut Africa: q̃ ſemp aliqd noui ferebat:ꝙ ẽt authoř Plinio ĩ ꝓuerbiũ ceſſit. Audita.aliis narrãtib⁹. Luſtrata.nobis uidẽtibus. Amerina. ĩ agro amerio iacẽtia. authore Stephano amerin⁹ ab Ameria deducit̃: qđ oppidũ é nõ ꝓcul a Meuania referẽtib⁹ Strabõe & Plinio ſecũdũ quoſdã añ Perſei bellũ cõditũ ánis .D.cccc.lxiiii.diſtás aburbe.xlvi. miliariis méda é apđ Seruiũ grãmaticum ubi tradit Amerinũ uocatũ:& ei⁹ factã ſæpi⁹ mẽtioné a.M. Tullio ꝓ Roſcio: apud qué ñ amerinũ ſʒ Ameriã iuenies ſalix ameria laudat̃ a Virg.Columella:Pli.Hæc pambolãti.dũ hæc ꝓdia circuiré. Vadimõis.de quo Pli.ſẽior lib.ii.ĩ Vadimõis lacu iſulæ ſp fluitãt.corrigéd⁹ ex lib.iii.naturaliũ qõnũ locus apđ Senecã ſic:aliæ ĩ Vadimõis lacu uehunt̃:cũ paſſim hẽat̃: ĩ alia iuadoſis lacu uehitur. Iacẽtis rotæ.forma circulari:& rotũda. Sinus receſſus: reflexus:cõcauitas.Diméſa.ad mẽſurã fcã: æqualia.M.Tullius.ut uerba uerbis q̃ſi diméſa: & paria reſpõdeát. Color.aq. Cæruleo albidior.cæ-

Aſia.

Ameria.

Vadimonis lacus.

Senecæ locus.

Ceruleus.

E T gaudiũ mihi:& ſolatium in litteris: nihilq; tam lætũ:quod his lętius:tã triſte: quod nõ per has ſit minus triſte. Itaq;:& infirmitate uxoris: & meorũ periculo: quorũdã uero etiã morte turbatus ad unũ doloris leuamétũ ſtudia cõfugi:quæ præſtãt: ut aduerſa magis intelligã:ſed patiẽtius ferã. Eſt auté mihi moris: ꝙ ſum daturus ĩ manus hominum ante amicoꝝ iudicio examinare:imprimis tuo. Proinde ſi qñ: nunc intende in librum meũ:qué cũ hac epiſtola accipies:qa uereor ne ipe: ut triſtis:paꝝ ĩtẽderi. Imperare.n.dolori:ut ſcriberé:potui: ut uacuo aĩo: lætoq; non potui. porro ut ex ſtudiis gaudium:ſic ſtudia hilaritate proueniunt. Vale.

C.Plinius Gallo.S.

A D quæ noſcẽda iter ingredi: trãſmittere mare ſoléus:ea ſub oculis poſita negligimus:ſeu qa ita natura comparatum: ut ꝑximoꝝ ĩcurioſi lõginqua ſectemur:ſeu ꝙ oium rerũ cupido:cũ ñ facilis occaſio:ſeu qđ differim⁹ tanq̃ uiſuri:qđ dat̃ uideri quoties uelis cernere. Quacũq; de cauſa ꝑmulta ĩ urbe nr̃a: iuxtaq; urbẽ nõ oculis modo:ſed ne auribus qdẽ nouimus: quę ſi tuliſſet Achaia:Aegyptus:Aſia:aliaue q̃libet miraculoꝝ ferax:cõmédatrixq; terra.audita: perlecta: luſtrata haberemus. Ipſe certe nuper: quod nec audieram ante: nec uideram: audiui pariter:& uidi. Exegerat ſocer meus: ut amerina prædia ſua inſpicerem Hęc perambulanti mihi oſtenditur ſubiacens lacus nomine Vadimonis: ſimul q̃dã ĩcredibilia narrãt̃:ꝑueni ad ipſũ.lac⁹ é ĩ ſiſitudĩe iacẽtis rotę cõſcriptus:& undiq; ęq̃lis: null⁹ ſinꝰ:obliqtas nulla:oia diméſa:paria: & q̃ſi artifici mãu cauata:& excíſa.Color cęruleo albi

ruleus color mari daᷓ. ē āt uiridis cū nigro:ſed iſtius lacus color erat albidior:& uiridior:quem iure ap pellabimus flauū ex authoritate Gellii teſtātis Enniū pulcherrime deſcripſiſſe eū colorē cum dixit ſpu mas uirētis maris flauo marmore.a colore fontē Cæruleū:quē Claudius cū Curtio : & Albudineo urbi induxit:appellatū tradit Frōtinus:apud quē ſic reſtitues:alteri ꝙ ex fontibus Cæruleo:& Curtio ꝑduce baᷓ:Claudiæ datū eſt:teſtimonio ipſius Frontini: Tranq:& Pli.ſenioris:cærulei tēprratiōes lib.vii. docet Vitruuius. Precioſior.nobilior. Sulphuris odor.hēt ſulphureū odorē. Saporq; medicatus. ut guſtus Frōtini locus.

dior uiridior:& ꝑcioſior.ſulphuris odor:ſaporq; medicatus.uis qua fracta ſolidanᷓ.Spaciū modi cū:& qđ tñ ſentiat uētos:& fluctibus itumeſcat. Nulla i hoc nauis(ſacer.n.)ſed innatāt iſulę her bidæ tectæ harūdie: & iūco : quæq; aría fœcun dior palus:ipaq; illa extremitas lacus effert.Sua cuiq; figura:uel modus cunctis. margo deraſus: quia frequenter uel littori:uel ſibi illiſæ terunt: terūturq;.par omnibus altitudo:par leuitas.qp pe in ſpeciem carinæ humili radice deſcendunt. hęc ab oī latere ꝓſpicitur:eadēq; ſuſpēſa pariter: & merſa.iterdū iūctæ:copulatæq;: & cōtinēti ſi miles ſunt:iterdū diſcordātibus uētis digerunᷓ. nōnunq̄ deſtituta trāquillitate ſingulæ fluctuāt: ſæpe minores maioribus uelut corbulæ honera riis adhæreſcūt. ſępe iter maiores : minoreſq; q̄ſi curſū:certamēq; deſumūt.Rurſus oēs i loco ap pulſę:q̄ ſtetere ꝓmouēt terrā : & mō hac:mō il lac lacū reddunt:auferūtq;:ac tū demū:cum me dium tenuere nō trahuntur . Cōſtat pecora her bas ſecutas:ſic i inſulas illas:ut in extremā ꝓcede re ſolere tellurē:priuſq̄ mobile ſolū:quæ littori: abrepta q̄ſi illata:& impoſita circūfuſum undiq; lacū paueāt: mox quo tulerit uēt⁹ agreſſa nō ma gis ſe deſcēdiſſe ſētiāt . idē lac⁹ i flumē erigiᷓ:qđ ubi ſe pauliſꝑ oculis dedit:ſpecu mergiᷓ : alteq; cōditū meat : ac ſi qd anteq̄ ſubduceret accepit:

aquaq; illius uideaᷓ medelæ aptus . Vis. uirtus:medicina eſt illis aquis.Fracta. mē bra. Solidanᷓ.cōiungantur. Spacium.la cus eſt mediocre. Sacer:conſecratus diis. & publice dedicatus. Innatant inſulæ her bidæ.Plinius inreatino quædā inſulæ ſem per fluitant:ſicut in agro Cecubo: & eodē reatino:mutinenſi:ſtationēſi:in Vadimōis lacu:& ad Cutilas aquas opaca ſylua:quæ nunq̄ die ac nocte in eodem loco uiſitur: hinc Seneca Cutilarum inſula natās : & arbores habet & herbas nutrit:tamē aqua ſuſtinetur:& in hanc atq; illā partem non tm̄ uento impellitur:ſed aura.nec unq̄ il li per diem:& noctem in uno loco ſtatio: adeo moueᷓ leui flatu:de qua multa libro .i.Macrobius : & Dionyſius plura in ſuis antiquitatibus.has natātes inſulas Seneca putat ex pumicibus conſtare. Quæque. & producunt omnia alia quæcunque fœ cundior palus:& ipſa margo lacus germi nat. Sua.particularis. Cuique.inſularū. Modus.menſura:forma. legitur etiam. Vnacuiq;.ideſt eadem forma eſt omnib⁹. Margo. inſularum ora ꝓbati authores incerto genere marginem uſurpāt. Sibi. inuicem:inter ſe. Terunt. cōtiguas inſu las fricant:& pariter abradūtur. Altitu do.profunditas:uel eminentia extra aquā: Carinæ.concauitatis:inſtar fondi nauis. Humili.breui admodū deſcēſu. Hæc. aliqua inſularum. Ab omni latere. tota. Suſpenſa.ſuperextans aquæ. Merſa.un dis obruta. Continenti ſimiles. perpetuo ſpacio terræ coniunctæ: unde continētes prouincias iuriſconſultus uocat Italiæ cō iunctas. Digeruntur.ſeparantur: diſparā tur. Deſtituta.in terrupta. Minores.in ſulæ. Corbulæ.nauiculæ : ſcaphæ quæ naues honerarias conſequuntur : a ſimilitudine corbularum Corbulæ. ex uiminibus:eas tamen Columella corbes appellat:& Feſtus corbitas memorat honerarias : ꝙ in ma lo earum ſummo pro ſigno corbes ſolent ſuſpendi . Plautus dixit tardior eſt quam corbitæ ſu t: Gel lius.ix.corbitas inter nauigia refert. Honerariis.quæ maximum honus uehunt:& ſtructæ ſunt ad im portanda honera. Deſumunt curſum. concurrunt. In loco . aliquo . in rippa lacus. Appulſæ.ter ræ coniunctæ : nam appellere dicitur de iis : quæ ab alto terræ redduntur. Promouent . extendunt: annexu ſuo prorogant. Reddunt lacum.detegunt aquam. Vnde receſſerint. Auferunt . occupant: contegunt ubi ſtetere. Medium.lacum. Non trahuntur. non diſſipantur . non mouentur. Herbas. quæ in illis ſunt inſulis. In extremam tellurem.in marginem lacus. Priuſquam mobile ſolum . an tequam inſulæ uento moueantur a rippa. Quæ littori abrepta.uento ſpirante cum inſulis in mediū lacum delata. Non magis ſentiant ſe diſcendiſſe.non intelligunt ſe ab inſulis deſcendiſſe: magis quā ſenſerant prius ſe conſcendiſſe. Erigitur.in rectum extenditur. Oculis dedit.per apta fluxit. Specu. baratro uoragine. Mergitur.abſorbetur. Alte.profunde . Quid. aliquod ſignum : ꝙ dicitur fieri in Arethuſa:Subduceretur. ſpecu mergereᷓ.Accepit.intromiſſum ſit. Seruat.ſecū trahit ſubterlabēdo.

Profert.emittit dum emergit. Opera miranda.

VT.a rebus seriis transire ad lusus licet.ꝙ etiam in studiis obseruandum: non enim semp grauibus intendendum:sed iocis plærunq; remittendum:quod Secundus obseruans sua epigrámata excusat:quæ diuerso metro composita nuper amicis recitauerat: nec tantum speciosa: sed omnia:ut melius emendaret quare monet Arrianum ne miretur si multa a prioribus cõmutata deprehender. Miscere seueritatem:comitatemq;.condire grauitatem cũ iucunditate : animũ remittere:ꝙ Traianus cõsueuerat : & ideo laudatur in epistolis:& Panagyrico.Illa.seueritas.ne nimia seueritate fiamus duri:& tristes:& ne indefessa comitate : procaces: & petulantes. Hæc.comitas. Excidat. transeat:quadam uicinitate inter comitatem:& petulantiam: unaquæq; enim uirtus suo uicio proxima facile in hoc declinat:nisi summa adhibeatur accuratio. Grauiora. continentia seria : quales sunt orationes. Lusibus . epigrammatibus. Distinguo.uario. Hos.lusus. Proferendos. recitandos. Tempus.ociosum: feriatũ. Locum.tricliniũ tanq̃ læticiæ receptaculum. Vt qui.ut hi lusus. Ociosis.a negociis.uacuis. In triclinio.in cœnatiõe: nã in cœna romani solebant audire poemata:ꝙ Persius notat. Lites iterquiescũt. feriæ sunt ꝓpter messes:& intensos calores. Iulio mense.quo ẽt romani solebãt transire in domos cõductas cũ sua suppellectile . ꝙ mõstrat illo uersiculo Mart. O Iuliarũ dedecus calendarũ Vidi Vacerra. sarcinulas tuas uidi:& apertius i Tiberio Trãqui.ac.M. Tullius subinde. Lectos.

Lectus. menses.Lãpridius.Heliogaballus inqt solido argento hũit lectos : & triclinares : & cubiculares:Curtius cõuiuiũ exornari iussit.centũ aurei lecti modicis interuallis positi erãt:lectos circumdederãt aulea purpurea:auroq; fulgẽtia & lib.vii.cũ post aulea quæ lectos obduxerãt staret. Forte.exinsperato. Eodẽ die.quo ꝓmiserá me recitaturũ. Mane.ante cibum: nã post recitauit. Subitã.inopinatã.improuisam. Proloquẽdi.ꝑfationẽ faciẽdi:qua ueniam deprecabat:ꝙ mane nõ recitasset sicut ꝓmiserat: excusans se aduocatũ i repentinam aduocationẽ. Irreuerẽtẽ operis.parui pẽdentem uersuum recitationẽ. Quáquam & amicis.cum quibus liberius agere licet.

seruat:& ꝓfert.Hęc tibi scripsi: q̃ nec min⁹:ignota q̃ mihi:nec minus grata credebã.nã te quoq;: ut me nihil æque ac naturæ opa delectãt. Vale.

C.Plinius Arriano.S.

VT i uita sic i studiis pulcherrimũ: & humanissimũ existimo seueritatẽ: comitatẽque miscere:ne illa i tristitiã: hæc i petulãtiam excidat. Qua ratione ductus grauiora opera lusibus:iocisq; distinguo. ad hos proferẽdos:& tempus: & locum opportunissimũ elegi: utqui iam nũc assuescerẽt:& ab ociosis: & i triclinio audiri. Iulio mense (quo maxime lites interquiescunt) positis ante lectos cathedris amicos cõuocaui.forte accidit:ut eodẽ die mane i aduocationem subitam rogarer:qđ mihi causam ꝓloquẽdi dedit.sum.n.deprecatus:ne qs ut irreuerẽtem operis argueret qđ recitaturus: q̃q̃: & amicis:& paucis:idem iterum amicis:foro:& negociis non abstinuissem. Addidi hunc ordinem me in scribendo sequi:ut necessitates uoluptatibus: seria iucundis:præferrem:ac primum amicis:tũ mihi scriberem. Liber fuit:& opusculis uarius:& metris:ita solemus:qui ingenio parũ fidimus : satietatis periculũ fugere. Recitaui biduo:hoc assensus audientium exegit:& tamen non ut alii : q quædã iputãt:& sit ꝙ trãseãt:nil ꝑtereo:atq; etiã non prætetire me dico.lego enim omnia : ut oia emendem.quod contingere non potest electa recitãtib⁹. At illud modestius:& fortasse reuerẽti⁹

Nõ abstinuissem amicis.operá meá præstitissem in defendẽdis amicis.Foro & negociis in causis forensibus. Addidi in præfatione. Præferrem . præponerem : & imprimis ducerem. Amicis scriberem. amicorum causa actiones haberem. Mihi.ad uoluptatem meam.Liber.a me recitatus. Opusculis uarius diuersæ materiæ:&.uario metrorum genere. Ita.uarietate:qua legentium fastidium effugimus. Ingenio.nostro tanquam minus excusso. Biduo.sic libro quarto meminit orationem biduo recitatam magno auditorum assensu. Assensus fauor:intentio:cupiditas audiendi. Exægit.fæcit. Et tamen.uera scriptura.& tamẽ nõ ut alii:qui quædam immutant:& sit quod transeant:quorũ sensus:& tñ non fæci ut alii solent in suis recitationibus:qui quædam suoꝝ scriptoꝝ non probant: & ideo eorum aliquid omittunt in recitatione:ego autem nihil prætereo quinimmo aperte ꝓfiteor oia recitare. Electa.meliora:nã nisi quæ sibi displicent recitauerint:illa sane nõ emendabunt. Illud.quod faciunt huiusmodi lectores tantũ electa recitãdo. Modestius.ne auditorẽ obtũdant scriptoꝝ copia:& deterioꝝ

sed hoc simplicius: & amãtius. amat enim: q se sic amari putat: ut tœdium nõ ptimescat. & alioqn quid p̃stat sodales: si couenĩut uoluptatis suę causa? delegatus ac sillis ignoto est: qui amici librum bonum mauult audire: q̃ facere. Nõ dubito cupere te pro cætera mei charitate quam maturissime legere hunc: at hunc musteum librum leges: sed retrectatum: quę causa retrectandi fuit: & tamẽ nonnulla iam ex eo nosti. Hæc emendata postea: ut: quod interdum longiore mora solet: deteriora facta: quasi noua rursus: & rescripta cognosceres. nam plærisq; mutatis: ea quoq; uidentur: quæ manent. Vale.

C. Plinius Geminio. S.

NOsti ne hos: qui omniũ libidinum seruui: sic aliorum uitiis irascuntur q̃si inuideãt: & grauissime puniunt: quos maxime imitãtur: cũ eos etiã: qui nõ indigent clementia ullius nihil magis q̃ lenitas deceat. atqui ego optimũ: & emendatissimum existimo: qui cæteris ita ignoscat: tãquam ipse quotidie peccet: ita peccatis abstineat: tanq̃ nemini ignoscat. Proinde hoc domi: hoc foris: hoc in omni uitæ genere teneamus: ut nobis implacabiles sim⁹ exorabiles istis ẽt: q dare ueniã nisi sibi nesciũt. mãdemusq; memoriæ: quod uir mitissimus: & ob hoc quoq;

Simplicius. magis ingenuum. Amantius. amoris indicium maius: qui omnia qualiacunque sunt amicis communicem. Amat. uerissime. Tœdium. ut sit fastidio auditoribus. Quid. parum admodum: uel nihil. Conueniunt. ad audiendum. Delegatus. peregrinus: substitutus: hoc magis placet quam delicatus nam ante fere in eundem sensum dixerat delegata uocabula. Quam facere. emendando: & intente audiendo. Cætera. quam habes in cæteris rebus meis. Hunc. librum. Musteum. nouellum: recentem. sic Columella musteum fructum dixit: proinde musteum pro dulci: hinc mustea poma; quæ postea mellimela sunt appellata Varone tradente. Retractatum. emẽdatum. hoc addidit ne miretur Arrianus: si hic liber uidebitur alius a priore: quem scilicet antea uiderat: quia multa in emendatiõe fuerant cõmutata: ut nouus liber appareret. Ex eo. quia multa in illo fuerant emendanda. Nosti. dum illum legeres: nam Arriani Maturii iudicio in litteris utebatur. Vt deteriora facta. ut quæ solent fieri interdum deteriora longa mora: quia noua magis placent. Rescripta. de nouo scripta: & emendata: & statim subiungit causam: nam aliquibus partibus mutatis quæ non placebãt: illæ quoque quæ restabant uidentur mutandæ quia non conueniunt cum his: quæ fuerant mutatæ. Ea. scripta. Quæ manent. quæ relicta fuerunt tanquam bona.

Delegat⁹.
Musteus.

NOsti. monet põ rẽ imitãdã illorum cõsuetudinẽ: q̃ alios grauissime insectantur: in quo ipsi maxime peccant: quinimmo a uiciis seipsum comprimendum: & alienis erroribus parcendum. Libidinum. uiciorum libido etiam pro desyderio ueneris. Lampridius enim refert Heliogaballum multa libidinum gñ͞a excogitasse: & Marc. in eundem sensum protulit libidinari. ad hæc ueteres pro appetitu aliarum rerum usos docet Cato de re rustica. libido inqt nauseæ ueniet: & pro æmulatiõe honestæ rei Salustius tanq̃ libido sit q libeat. magisq; i decoris armis: & militaribus equis: quam in scortis atq; conuiuiis libidinem habent. libidinitatem pro libidine Laberius posuit si Marcello credimus. Eos. bonos uiros: qui nihil repræhendendum admittũt. Lenitas. facilitas ignoscẽdi. hinc Horat. At pater ut gnati: sic nos debemus amici: Si qđ sit uiciũ nõ fastidire: & Agustum refert. Tranq. amicoꝝ delicta dũtaxat modica perpessum. Ita ignoscat. inde illud apud græcos laudabile dictum. ου χρὴ πικρον εἶναι καὶ απαραίτητον. αλλα συγκινουμενα τινα ανθρωπευοντα καὶ τοῖσ αυτοῖσ περιπεσεῖν δυναμενον: ξυγγνωμονεῖν πλημμελουσ αλλοις. i. non oportet asperũ ẽe: & inexorabilẽ sed mittem quẽdam hominẽ existentẽ: & similibus icidere potentem: ex quibus repræhendit acerbe aliũ. Tanquam nemini ignoscat. nulli repræhẽdendo pareat. nam monitorem omni culpa carere decet. quare iure hi repræhẽdunt: q sceleribus obnoxii grauitate ficta alios arguunt. Domi. in rebus priuatis. Foris. in publicis. Vt nobis implacabiles. ut peccatis nostris meritam pœnam irrogemus. Exorabiles istis. parcamus prædictis: nam maioris clæmentiæ ẽ indulgendo corrigere peccata quam uindicando: omnis igitur habenda ratio: & diligentia ẽ primũ ut monitio acerbitate: deinde obiurgatio contumelia careat. nõ enĩ debemus amici uicia ferre: quæ si dissimulaueris facies tua. inde Seneca inquit. esto uiciorum fugator ipse: alioꝝ neque curiosus scrutator: neque acerbus repræhensor: sed sine reprobatione correptor: ita ut admonitionem hilaritate præuenias: & errori facile ueniam dato. Sibi. suis uiciis: cum aliena acerrime insectentur. Ob hoc. q̃ mitissimus erat.

Libido.

Maximus.uirtutibus excellens.epigrammataticus poeta Petum Thraseam magnum: Tacitus egregium appellarunt. Homines odit.tanquam impossibile sit hominibus carere crimine.ipse tamen alibi Euphratem laudauit.quod uicia non homines insectaretur. Scribam.ista.Nuper quidam.incipit tanquam descripturus aliquem qui aliorum uiciã districte flagellaret:sua uero sibi indulgeret:sed per rhetorum exornationem:quæ dicitur præcisio rem suppressit.ea autem fit cum dictis quibusdã reliquum q̃ cœptum est dici relinquitur: nam tacita suspitio:quam diserta explanatio atrocior est. Coram.uiua uoce quam per litteras de hoc homine dicam. Ne tunc quidem.ne quidem melius erit dicere coram. Vereor enim.repone in ueram scripturam uereor eni ne id quo improbo consectari uidear:ad hæc carpere quodcũque maxime præcœperis repugnat. Id.in eam rẽ scilicet repræhendendo illos malos:q̃ eos facere iã damnaui. Adhæc.præterea. Carpere.damnare. Quodcunque maxime præcœperis.scilicet ne aliena uicia remittere quod pluribus præcœpit. Repugnat.non constat sibi:magna inter utrunque discordia est.

Qualiscũque. Ille.uir sit. Qualiscunque.cuiusuis conditionis:& naturæ.qualiscunque interdũ pro malo ponitur: Tacitus libro.xv.inuidiam prætendens Piso:si sacra mensæ:diique hospitales cæde qualiscunque principis cruentarẽtur:luue.facit idignatio uersum Qualemcunq; potest.interdum pro minimo.idẽ Tacitus.xiiii.se Nero in omnes libidines effudit quas male coercitas qualiscunque matris reuerentia retardauerat. Insignire.notare.famosum reddere. Refert exempli.facit ad institutionẽ cæteroꝝ. Nõ isignire humanitatis.refert.s.si racuero uidebor fuisse humanus.

Mnia.Iulium Auitum ædilitatis candidatum: iam tribunatu militum: & quæstura functum decessisse impatienter dolet.nam Secundum tanquam rectorem secutus ut aliquid disceret parentem suum iam ætate grauẽm:uxorem: filiolam unicam morte reliquit. impar igitur tanto dolori a Marcellino solatium petit per hanc epistolam inter pulchriores pulcherrimam:inter tristiores tristissimam inter amantiores amantissimam. Curas.alias occupationes. Aduocamenta.solatia:lusus. Iunii Auiti.alius fuit Iulius Auitus: cuius obitum pariter libro quito defleuit.

maximus Thrasea crebro dicere solebat. Qui uitia odit:homines odit. Quæris fortasse quo cõmotus scribam? Nuper quidam: sed melius coram: quanquam ne tunc quidem: uereor enim ne id:quo improbo cos:sectari uidear. ad hæc carpere:quodcunq; maxime præceperis: repugnat. Quisquis ille: qualiscunq; sileatur: quem insignire exempli: non insignire humanitatis plurimum refert. Vale.

C. Plinius Marcellino.S.

Mnia mihi studia: omnes curas:omnia aduocamenta exemit: excussit: eripuit dolor. quem ex morte Iunii Auiti grauissimi hominis cœpi. Latum clauum in domo mea induerat:suffragio meo adiutus in petendis honoribus fuerat. Ad hæc ita diligebat:ita uerebatur:ut me formatore morum: me quasi magistro uteretur. Rarum hoc in adulescentibus nostris. nam quotusquisq; uel ætate alterius: uel authoritate ut minor cædit? statim sapiunt: statim sciũt omnia. neminem imitantur:atq; ipsi sibi exẽpla sũt. Sed nõ Auitus:cui⁹ hæc pcipua erat prudentia:q̃ alios prudentiores arbitrabat̃:hæc præcipua eruditio:q̃ discer̃ uolebat. Sp ille: aut de studiis aliq̃d:aut de officiis uitę cõsulebat: sp ita recedebat:ut melior factus:& erat factus: ul̃ eo q̃d audierat: ul̃ q̃d omnio quæsierat. Q̃d ille obsequium Seruião exactissimo uiro pstitit? quẽ legatũ Tribũus ita dilexit:& cœpit:ut ex Germãia

Latum clauum.uestem senatoriam:quám Post uirilem togam senatorum filii.induebant. Quotus quisque.quis est tam minimus qui. Cedit.assurgit siue senioribus siue honestioribus. Satim sapiunt adolescentes nostri sapientes se credunt esse sine præcœptore. Sibi sunt exẽpla.se solos imitantur. Non Auitus.hæc faciebat. Eruditio.cognitio doctrinæ. De officiis uitæ.de recte bñq; uiuẽdo. Recedebat.a uiris doctis. Vt melior factus.tale illud terentianũ quanuis per adulationẽ: nunq̃ accedo ad te quin abste abeam doctior.Factus.melior:& doctior. Audierat:nõ pcunctãdo. Quæsierat. q̃rendo cognouerat. Seruiano.de quo multa alibi diximus.Exactissimo:omni uirtute absolutissimo. Legatum.proconsulis uicariũ. Tribunus.Iunius Auitus. Cœpit.cõplexus est:fouit.uel magis delectauit.

Germãia. Germãia:ois.Germania a Gallis Rhetiisq;:& Pãnoniis:Rheno:& Danubio flumib⁹:a Sarmatis Dacisq; mutuo metu:aut mõtib⁹ separat̃:cætera oceãus ãbit latos sin⁹:& isulaꝝ imẽsa spacia cõplectẽs:Germãiæ

uocabulum non antiquissimum: quoniam qui primi Rhenum transgressi Gallos expulerunt: ac tamen Tungri: tum Germani uocati sunt: ita nationis nomen non gentis eualuit paulatim: & omnes primum a uictore ob metum: mox a seipsis inuento nomine Germani uocati sunt. omissis cæteris qui de Germania scripsere contenti fuimus uno authore Tacito. Pannoniam unam tantũ Pannoniam Pli. nominat Ptolemæus in duas diuidit: eas more suo disterminans: satis constat contingere Germaniam. Pannonia. Commilito. militiæ socius: ex præceptis tamen eorum qui de re militari scripserunt tribunus legato parere debuit: quare Auitus in hoc potest uideri nihil magni præstitisse.

in Pannoniã transeuntem nõ ut cõmilito: sed ut comes: adsectatorq; sequeretur. qua industria: q̃ modestia quæstor consulibus suis: & prætoribus habitus nõ minus iucundus: & gratus q̃ utilis fuit: quo discursu: qua uigilantia hanc ipsam ædilitatem: cui præreptus ẽ petiit: quod uel maxime dolorẽ meũ exulcerat: obuersantur oculis cassi labores: & infructuosæ preces: & honor: quẽ meruit. Tantumnũ redit animo ille clauus ĩ penatibus meis sumptus. redeũt illa pria: illa postrema suffragia mea: illi sermones: illæ cõsulationes: adficior necessitudie: casu. Erat illi grandis natu parẽs: erat uxor: quã añ annũ uirginẽ accœpat: erat filia: quã paulo ante sustulerat. tot spes: tot gaudia dies unus in aduersa cõuertit: modo designatus ædilis: recens maritus: recens pater: intactũ honorẽ: orbam matrem: uiduam uxorem: filiam pupillam: ignaram aui: ignaram patris reliquit. Accedit lachrymis meis: q, absens: & ĩpendentis mali nescius pariter ægrum: pariter decessisse cognõui: ne grauissimo dolori ipse cõsuescerẽ. In tãtis tormentis erã: cũ hæc scriberẽ. solare: neq;. n. nũc aliud: aut cogitare: aut loq possum. Vale.

C. Plinius Maximo. S.

Comes. Comes. sectator: est enim is qui officii causa maiorem comitatur. Secundus alibi: obtinenti Africam comes hæserat: & libro. viii. dephinus alius tantum spectator & comes. Habitus. tractatus: assumptus. M. Tullius pro Planco mandat quæstorem debere suum consulem uel prætorem more maiorum in parẽtis locum habere. Quod discursu. labore: dum ambit suffragia. Aedilitatem. Aediles. creati ædiles eadẽ die & hora qua tribuni pl. & ne quis eis noceret concesso simili priuilegio quale tribunis sancitum. duo erant ædilum ordines: unus in quo sellis curulis pedibus in dicendo iure utebãtur: hic magistratus maior ædilitas dicebatur: secundus autem plebeius. curabant urbem: annonam: & ludos: potestatem coercendi popinas: & nouas superstitiones. exigendiq; mundicias in locis publicis: & utilem & salubrem temperaturam habebant: ne quis aquam publicam inquinaret: aleam prætꝫquam ĩ Saturnalibus uetabãt: diem dicere poterant iis: qui plusquam lege finitum erat agri possiderent. dicti ædiles secundũ Varronẽ; quod ædes sacras & priuatas procurarent: at Festo authore q, facilis ad eos plebi aditus esset conuenit cũ Varrone iurisconsultus in prooemio. ff. & tradit ædilibus plebẽ omnia scita sua detulisse. Cæsar dictator duos ædiles constituit: qui frumento præessent: & a Cerere Cereales nuncupauit: ut in summa essent sex ĩ urbe ædiles: fuit & hic magistratus ĩ oppidis: qui uasa minora frangeret: & res quæ pluris uenirent corrigeret. hæc sumpta ex probatissimis authoribus. Præreptus. extinctus ante initum honorẽ. Exulcerat. renouat exasperat: alibi eadem uerba protulit. decessit inquit Corællius Rufus: & quidẽ sponte: quod dolorẽ meũ exulcerat. Obuersantur. occursant. Cassi, inutiles. Tantumnum. etiam: super qua dictione luculenter libro. viii. Clauus. uestis senatoria auro purpura inserto. Prima. in quæstura. Postrema. in ædilitate. Necessitudine. Gellius libro. xii. deridet grãmaticos: q necessitudinẽ & necessitatẽ inter se differre putãt: q, necessitas sit uis quæpiã ꝑmens & cogens: necessitudo autẽ dicat ius quoddã & uinculũ religiosæ coniunctionis: sed is nihil differre putat: sicut suauitudo & suauitas: sanctitudo & sanctitas: & sequitur. necessitas pro iure officioq; obseruantiæ: affinitatisq; infrequens est: q̃q̃ qui ob hoc ipsum ius affinitatis: familiaritatisue coniuncti sunt: necessarii dicuntur. satis cõstat necessitudinẽ ab eruditis ꝑ eo q, necessum ẽ usurpari. unde a. M. Tullio sic circumscribitur. hæc est necessitudo: cui nulla ui resisti põt: quæ neq; mutari: neq; leniri põt. nã Tacitus libro. xii. dixit necessitudinẽ pugnæ detulere: & Arriãus pariter pro necessitate. ff. xlix. de re militari. Vlp. tamen iurisconsultus eruditissimus pro affinitate usurpat titulo quibus ex causis ĩ possessionem eatur. Necessitudo. Necessitas.

Grandis parens. mater iam grauis annis: ideo auxilio filii indigens. Virginem. nuptam: nulli prius. Vnus dies. quo raptus est Auitus. Spes. suscipiendorũ liberorũ. Intactũ honorem. ædilitatem nondum cœptam geri. Lachrymis. dolori. Absens. procul ab urbe: ubi supremũ clauserat Auitus. Impẽdentis mali. eius mortis. Pariter. eisdẽ litteris nunciato mihi morbo & obitu. Dolori consuescerem. sed statim obtuerer. Solare. adhibe solatia: cum per me nequeam resistere dolori.

AMor. Maximum in Achaiam missum ad eam ordinādā monet: ut urbium res inspecturus singulas humane tractet: ibiq; laudat Achaiam ab antiquitate & rebus gestis: postremo hortatur uelit bonam famam in quæstura partam tueri mollius & clæmētius tractando homines libertati assuetos. uidetur Secundus Ciceronem secutus monentem libro primo ad Atticum: Quintum fratrem: qui tunc in Asia proconsulatum gerebat: ut in ea prouincia se integre gereret.

AMor in te meus cogit nō: ut præcipiā: neq; enim præceptore eges: admoneā tamē: ut q̄ scis teneas: & obserues: aut scias melius. Cogita te missum in prouinciā Achaiam illam ueram: & uerā græciā: in qua primū humanitatis litteræ: & fruges inuentæ esse creduntur: missum ad ordinandum statum: idest ad homines maxime liberos: qui ius a natura datum uirtute:

Vt quæ scis teneas. ut memineris prouinciales tractandos molliter. q; tu faciundum scis. Aut scias melius. moneo te ut ea quæ scis melius scias: plurimū enim in amicicia ualet amicoꝝ bene suadentium authoritas: eaq; adhibeatur ad monendū non modo aperte: sed et acriter: si res postulabit: nam & monendi amici sæpe sunt: & obiurgādi si opus fuerit. *Achaia* Achaiam. latissime uocabulo Achaiæ utitur Secūdus: ut non solum Peloponnesum intelligat: sed etiam atticam complectatur. omissis autē quæ a Ptolomæo Pli. Str. de Achaia dicuntur uno Pausania contenti erimus: qui libro. v. inquit inter Eleam & Sicyoniam iacens regio ad orientale pelagus nunc Achaia dicitur ab incolis: olim Aegialus & incolæ Aegialenses: ab Aegialeo. Sicyonum rege: uel quia ibi multa populus græce αἰγιαλοσ dicta nascatur. Achæum uero Tricorythi filium tradunt. nomen Achæis indidisse.

Veram græciam. propter uirtutem in bellicis rebus: & ingenia circa litteras p̄stantia: ac humaniores mores: quibus omnibus Peloponnesus & attica inter cæteras græciæ regiōes excelluit. Strabo refert totius græciæ arcem Peloponnesum: nam præter inhabitantium gentium nobilitatem atque potentiam: ipse locorum situs principatum designat: & imperium: adhæc Philippus iunior Corinthum compedes græciæ serio solebat appellare: nec Athenienses a sordidis initiis ad summam creuerūt: nam eodem nati solo gaudent origine: primi lanificii & olei & uini usum docuere: arare quoque & serere frumenta glande uescentibus monstrauere: litteræ certe ac facundia: & hic ciuilis ordo disciplinæ ueluti templū *Hūanitas* Athenas habent. Humanitatis litteræ. quibus uere initiati fiunt humaniores: humanitas autem uetat esse superbum aduersus socios: uetat auarum uerbis: affectibus: communem se facilemq; omnibus præstat: nullum alienum putat: bonum autem suum: ideo maxime q; alicui bonum futurum sit amat. Plato triplicem humanitatem inducit: aliam quippe per salutationem: ut cū forte obuiam humaniter salutamus: & dextram porrigentes comiter excipimus: aliam cum in casus uarios erumnasque: iactato quis opem clæmenter impendit: tertiam qua cœnas & conuiuia inter se homines celebrant: hanc græci φιλονθρωπιαν uocant: uerum quam idem παιδειαν nominat: nos eruditionem: institutionemque in bonas artes dicimus: quas qui synceriter cupiunt: appetuntque ii sunt uel maxime humanissimi: huius enim scientiæ cura: & disciplina ex uniuersis animantibus uni homini data est: iccircoq; humanitas appellata est: quare hic non tam litterarum elementa q̄ disciplinas intellexisse puto, quanuis Xenophon tradat post. xvi. Cadmi litteras Palamedem & Simonidem melicum reliquas inuenisse nō scribendi solum causa ut inquit Philostratus sed ut etiam cognoscere quisq; posset: quæ non essent scribenda. alii Mercurium litteraꝝ inuentorē prodidere: quidam Aegyptios: Nonnulli Babilonios. Iosephus Hebreos prodidit. Fruges inuentæ. testimonio Pausaniæ: Iustini: Ouidii: Diodori ac alioꝝ: Ceres in attica Triptolemo frumenti semen dedit: mandauitq; ut omnibus id donum cōmunicaret: quidā tamen tradunt in Sicilia primum fruges inuentas. E quibus. etiam Diodorus Isidi inuentionē frugum assignat. Maxime liberos. hi uere liberi sunt: qui affectus animi philosophia duce regere norunt. an quib⁹ per romanos libertas seruata est: nam Strabōe referēte socios sibi Athenienses asserentes proprias ipsis leges institutaq; seruarunt. & libertate donarūt: ac magnis honoribus dignati sunt: hic Plinius a Tænaro ager laconicus liberæ gentis est: & subdit Athenas liberas fuisse: quinimo iam dixerat Achaiæ libertatem a Domitio Nerone datam: q; Plut. confirmat. nostra scribens ætate græcia par celebritatem Isthmiorum pristina libertate donatā est: pristinisq; legibus restituta a Nerone: cuius rei etiam Trāqui. meminit. Demetrius antea patrias leges pristinamq; libertatem restituerat: & deinde Titus Flaminius edicto a præcone audientibus græcis in hunc modum prolato. Senatus populusq; ro. ac Titus Quintus imperator ac consul rege Philippo & Macedonibus debellatis: sine custodiis liberos imunes: suo iure uiuentes fore pmittunt Corinthios: Locros: Phocenses: Euboicos: Achæos: Phthiotas: Magnesios: Thessalos: Perrhæbos. i Titi igitur laudē illud Alcæi græcum epigramma circumfertur. ακλαυστοι ξερξησ περσαν στρατον ελλαδοσ ἐσ κἀν. καὶ τιτοσ ευρειασ ακαγαγ' ιταλιασ. ἀλλο μεν ευρωπα δουλον ξυγον αυχενι θήσων ηλθεν. ο δ' αμπαυσων ελλαδα δουλοσυνασ. quod nos latinū facimus.

Agmina Persarum Xerxes & in Hellada uexit: Et Titus extẽsa uexit ab Italia: Ille quidẽ Europæ serui-
lia uincula nectens: Venerat: hic soluens Hellada seruitio. Ius a natura datum. omnes enim homines
si Iustiniano credimus: a natura liberi sunt: & hoc ius naturale appellatur: ius gentium postea seruitutẽ
induxit. Tenuerunt. non adempta libertate: Achaiam tamen scribit Tranqui. adempta libertate in for-
mam prouinciæ a Vespasiano redactam & necesse fuit seruiuisse si a Nerone libertate donata est. sed
temporibus Secundi suis legibus uiuebat: deinde Adrianus pecunias multas: frumentum annuum: &

meritis: amicicia: fœdere deniq: & religione te-
nuerunt. Reuerere gloriam ueterem: & hancip-
sam senectutem: quæ in homine uenerabili sacra
est. Sit apud te honor antiquitatis: sit ingẽtibus
factis: sit fabulis quoq. Nihil ex cuiusq̃ dignita-
te: nihil ex libertate: nihil ex cuiusquam iactatio-
ne decerpseris. Habe ante oculos hãc esse terrã:
quæ nobis miserit iura: quæ leges non inuitis:
sed petẽtibus dederit. Athenas esse: quas adeas

uniuersam Cephaleniam Atheniensibus
elargitus est. Virtute. rebus gestis nam
Athenienses multa ad uitam & decorum
partim excogitarunt: partim excoluerũt:
confugientes ad se humane suscœperunt:
pressos subleuarunt: leges optimas sanxe-
runt: colonias emiserunt: remp. optimam
constituerunt: in bello excelluerunt: certa-
mina instituerunt: in disciplinis tantum
præstitere: ut eorum discipuli aliorum fue-
rint præcœptores. hæc latius tractantur
apud Isocratẽ: sic Lacedæmoniorum uir-
tus apud Xenophontem. uirtus secundum
philosophos est recta ratio: omnes enim
uirtutes rationes sunt. Meritis. beneficiis
in romanos & alios collatis: quorum quædam iam ostendimus & mox alia. Amicicia. Liuius in Bel-
lo macedonico memorat Achæos tum primum cum romanis amiciciam fæcisse. Fœdere. in amicicia
necesse est esse conditiones æquas: in fœdere non. liber autem populus secundum Proculum is est: qui
nullius alterius populi potestati subiectus est: item: siue æquo fœdere in amiciciam obuenit: siue fœdere
compræhensum est: ut is populus alterius populi maiestatem comiter conseruet: ut intelligatur alterũ
populum superiorem esse: non ut intelligatur alterum non esse liberum. fœdus dictum q in paciscendo Fœdus.
porcus saxo fœde mactaret: inde Virg. & cæsa iungebant fœdera porca: uel quia fides fœderi interpo-
natur. Authores sunt Varro: Festus: Seruius. quomodo autem per fœciales fieret lege plura apud Dio-
nysium libro secundo. Religione deorum cultu: quo maxime claruerunt Athenienses ut testatur Iso-
crates in Panagyrico: nam inprimis mystica Eleusinæ Cereris sacra coluerunt: quibus nonnulli roma-
norum initiati sunt: & Esculapium ab Epidauro Romani ĩ urbem aduexerunt. religio appellatur quæ Religio.
ĩ nutu & cerimonia deorum est: uel religio est quæ superioris cuiusdam naturæ quam diuinam uocãt:
curam cerimoniamque affert: ab hac fit religiosus idest maiestatis uenerationisq plenus: & propter san-
ctitatem remotus: authoribus Gellio & Macrobio existimantibus religiõem a reliquendo: sicut cerimo-
nias a carendo dictas. Seruius ab eo q mentem religet appellatam putat: at Cicero ab eligendo. huius in-
uentum Cretensibus ascribit Seruius. Veterem. antiquam. Pausanias satis superq gloriam & gesta
Atheniensium Lacedæmoniorumq exequitur in omnibus benignos Athen. testans: quos nullius indi-
gos præconii excellentes tradit Pli. tanta claritate superfluente. Senectutem. senectus est nomen lassæ
ætatis: sed nondum fractæ: uetustissimi omnium creduntur Athenienses & Arcades. Sacra. diuina. Ma-
crobius enim dixit. uetustas quidem nobis semper: si sapimus adoranda est. In homine uenerabili. un-
de senatoribus maximus honor habebatur: & Lycurgus maximum honorem non diuitum & poten-
tum: sed pro gradu ætatis senum esse uoluit: nec sane usquam terrarum locum honoratiorem senectus
habuit. Antiquitatis. antiquos putant dici supra mile annos disputante Tacito. Ingentibus factis. e
quibus illa præcipue fuere: bellum aduersus Persas terra marique: Amazonum strages Herculis gesta:
Theseiq: bellum Troianum: Adrasti in Thebas. nam Pausanias libro. vii. tradit Spartanos post Cadmũ
plurimum ualuisse ibiq ab antiquissimis exordiis per uarias fabulas historiasq res Achæorum diligẽ-
ter enumerat. adhæc inter Lacedæmonios & argiuos bella: & Thebanorũ duce Epaminunda. Pelopõ-
nesiacum: & Atheniensium contra philippum: & Lacædemoniorum contra alexandrũ. Fabulis. ut iu-
dicium Martis in ariopago: Palladis & Nebtuni contentio: Cecropis gemina forma: & quæ a Pausania
innumeræ traduntur. Iactatione. inani gloria. Liuius taxat Athen. tanquam uerbis non factis excellẽ-
tes: Athenienses inquit litteris quidem urbisq quibus solũ ualent: aduersus Philippũ bellũ gerebant.
Pli. græci genus in gloriã suã effusissimũ. Iura. M. Tullius p Flacco. Adsunt Athenienses: uñ hũanitas:
doctrina: religio: fruges: iura: leges ortæ. atq ĩ oẽs terras distributæ putant. Strabo. populari gubernacu- Leges. xii.
lo urbes Achaiæ post Ogygen hĩtatæ. adeo ĩ regẽdis ciuitatibus famã cõparatũt: ut Italicæ gentes post tabularũ.
susceptã aduersꝰ pythagoricã sectã factionẽ: maximã legũ & ĩstitutionũ ptẽ ab hisce trãstulerit: Liuiꝰ
ab urbe cõdita: missi legati Athenas. Sp. Posthumius Albus. P. Sulpitius Camerinus. A. Manliꝰ: iussiq in-
clytas leges Solonis describere: & aliarũ Græciæ ciuitatũ ĩstituta: moresq noscere. Dionysius nõ cõuẽit

Lacedęmonem eſſe:quam regas: quibus reliquã umbram: & reſiduum libertatis nomen eripere durum ferum: barbarumq; eſt. Vides a medicis quanquam in aduerſa ualitudine nihil ſerui:ac liberi differant: mollius tamen liberos clæmentiuſq; tractari? Recordare qd quæq; ciuitas fuerat: nõ ut deſpicias: quod eſſe deſierat. Abſit ſuperbia: aſperitas nec timueris contemptum. An contemnitur qui imperium: qui faſces habet? niſi humilis: & ſordidus? & qui ſe primus contemnit? Male uim ſuam poteſtas aliorum contumeliis experitur. male terrore ueneratio acquirit: longeque ualentior amor ad obtinendum: quod uelis: q̃ timor. nam timor abit ſi recedas. manet amor. At ſicut ille in odium: hic in reuerentiam uertitur. Te uero ẽt: atq; etiam (repetam enim) meminiſſe oportet officii tui titulum: ac tibi ipſi interpraetari quale: quantumq; ſit ordinare ſtatum liberarũ ciuitatum. nam quid ordinatione

In nomine legatorum: nam ſcribit miſſum. Sp. Poſthumium: Seruilium Sulpitium: Aulum Manlium: & in ſequenti anno aduenifſe Athenis & ab aliis græcis urbibus i Italiam ferentes leges. at Pomponius iuriſconſultus placuit inquit publica authoritate decem conſtitui uiros: per quos peterenť leges a græcis ciuitatibus ut ciuitas romana fondaretur legibus: quas in tabulis eburneis perſcriptas ꝓ roſtris pro poſuerunt: ut poſſent apertius ꝑcipi: primo decem tabulis: mox additis duabus appellatæ ſunt leges. xii. tabularum: quarum ferendarum authorem fuiſſe ex decemuiris Hermodotum quendã epheſium exulantem in Italia: Dionyſius tamen decimo libro in commemoratione decemuirorum nullum Hermodorum nominat. Athenas. bonarum artium magiſtras & inuentrices ſecundum Mamertinũ eas ſumma ui expugnatas a .L. Sylla: libertatem & quæ habuerant reddita teſtatur abbreuior Liuii: & Pauſanias Adrianum multa Athenienſibus contuliſſe. Lacedæmonem. Spartam. Lacedæmones: ut tradit Strabo: ultimo prœlio debellati apud Mantineam græciæ principatum: quẽ prius adepti tenebãt: ultra recuperare nequiuerunt: unum tamen illis quãquam hunc in modum afflictis permanſit: ut nullorũ aliorũ ditioni ſubiecti ſint: uſq; ad romanorum imperium: a quibus eis habitus ꝓdurat honor propter regẽdæ ciuitatis ꝓbitatem. Pauſanias ſcriptum reliquit Lacedæmonem appellatam a Lacedæmone: qui præfuit legibus Laconicæ regiõis cũ Sparta filia Eurotæ: a qua & eadem urbs cognomentum accœpit. Vmbram libertatis. uere umbram & quandam libertatis ſpeciem: aliud enim præeſſe cæteris aliud pẽdere ab aliis: nã q̃uis ſuis legibꝰ uiuerẽt: nutu tñ romanorũ regebãť. Durũ. agreſte. Ferũ. inhumanũ. Nihil differãt: qa oẽs hoĩes ſunt: & dolores ſentiũt. Mollius. humanius. Nõ. iõ debes recordari ut eas cõtemnas ꝙ deciderint a priſtĩa felicitate. Abſit ſupbia. Calliſto authore obſeruandum eſt ius reddẽti: ut in adeundo quidem ſe facilem præbeat: ſanum uero conſilium prouinciarum præſidibus Iuuenalis præbet ſatyra. viii. Expectata diu tandem prouincia cum te Rectorẽ accipiet: pone iræ frena: modumq;: Pone & auariciæ miſerere inopum ſociorum. Nec timueris contemptum. non debes eſſe triſtis & aſper ꝙ timeas ne a ſubiectis contemnaris: non enim contemnitur: qui habet liberam gladii poteſtatem: niſi qui uilis & auarus fuerit. Qui imperium: qui faſces habet. qui in magiſtratu maximo eſt: habebat enim in Achaia proconſulare imperium Maximus: quem ideo ſex lictores cum faſcibus præibant. Qui ſe primus contemnit. qui non ſeruat dignitatem ſuam: & perſonæ decorum.

Poteſtas. Poteſtas. quilibet magiſtratus poteſtas dicitur: non officii nomen ut quidam ariolantur. Paulus de uerborum ſignificatione. poteſtatis uerbo plura ſignificantur. in perſona magiſtratuum imperium: in perſona liberorum patria poteſtas: in perſona ſerui dominium. Iuſtinianus in inſtitutionibus. Qui poteſtatem aliquam habent ſe excuſare poſſunt a tutelis ut diuus Marcus reſcripſit. & ne tantum iuriſconſultorũ teſtimonio nitamur accedamus ad noſtros: Tranqui. iuriſditionem de fideicommiſſis etiam per prouincias poteſtatibus demandauit. Mart. x. Semper pauperior redit poteſtas. Iuue. ſatyra. x. Gabiorumq; eſſe poteſtas. Pli. ſenior. promittunt dentes Draconis mites præſtare dominos: poteſtateſq; exorabiles: Secundus in panagyrico. meminiſſe debes nullam tantã poteſtatẽ cuiquã dari poſſe: ut non ſit gratior poteſtate libertas. item. finemq; poteſtatis alterius tanquam parum eſſet excipere præuenit. manifeſta deriuatione a poſſe deductum. Male terrore ueneratio acquiritur. inde Sylius: & metui demẽs credebat honorem. nullus enim hominum ſecundum Dionem ſponte ſubiectus eſt ſed quando timet potentiorem colit: quando audet pœnas ſumit de debiliore. & Secundus in panagyrico dixit: nõ ex metu nec terrore hominum: aut criminibus maieſtatis: reuerentia nomini noſtro acquiritur: quare meritas Caligula q cunctis terribilis uideri conabatur pœnas luit: at Traianus: qui amore ciuiũ magis lætabatur quã ueneratione feliciſſimam uitam tranſægit. nam certior eſt ex manſuetudine ſecuritas ſi Senecæ credimus. Longeq; ualentior. huc accedit. M. Tulii dictum ex libro primo de officiis: ſed cum metus

sit malus custos diuturnitatis:contraque beneuolentia fidelis uel ad perpetuitatem debet bonus princeps potius diligi uelle quam timeri:a quo non discrepat Claudianus in panagyrico Honorii. Non sic excubiæ:nec circunstantia pila: Quam tutatur amor:non extorquebis amari. Si recedas.ab his a quibus uenerationem quæris. Manet amor. durat etiam post recessum tuum: & mortem. At. quinimmo.legitur etiam ac.Ille.timor uertitur i odium. Hic.amor. Officii tui titulum.dignitatis tuæ nomē. q missus fuisset legatus cum proconsulari imperio ad ordinandum græcas ciuitates:& mores reformādos:ut ea constitueret:quæ ad perpetuam earum quietem essent profutura.

ciuilius? quid libertate preciosius? porro q̄ turpe si ordinatio euersione: libertas seruitute mutetur? Accedit quod tibi certamen est tecum. honerat te Quæsturæ tuæ fama: quam in Bithynia optime rexisti:honerat testimonium pricipis:honerat principatus:præterea hæc ipsa legatio:quasi præmium data. Quo magis intendē dum est: ne in longinquas prouincias:q̄ in suburbana:ne inter seruientes:q̄ liberos:ne forte:quā iudicio missus:ne rudis: & incognitus: q̄ exploratus: probatusq; : humanior: melior: peritior fuisse uidearis. cum sit alioquin ut sæpe audisti: sepe legisti: multo deformius amittere:q̄ non assequi laudem: Hæc uelim credas: quod initio dixi scripsisse admonentem:non præcipientē:quanquam præcipientem quoque: quippe non uereor: in amore ne modum excesserim. Neq; enim periculum est: ne sit nimium: quod esse maximū debet. Vale.

Tibi ipsi.per te ipsum:in utilitatē tuam. Quale.cuius conditionis. Quintum. q̄ magni negocii. Ciuilius.humanius. Si ordinatio.si pro ordinandis ciuitatibus euertantur: & liberandis subiugentur. Accedit.additur prædictis rationibus. Tibi certamen est tecum.enitendum est tibi ne diuersa priorib⁹ facias. Honerat te quæsturæ tuæ fama. optima fama: quam in Quæstura tua tibi comparasti exigit ut te integre geras in hac legatione. lego alibi ad Terentium Maximum scriptam a Domitiano epistolam: qua colligi potest Quæstorem Cæsaris in Bithynia fuisse.
Testimonium pricipis.Traiani. qui multis testatus est te uirum summum. Principatus. centurionatus tui:in qua militia strenue te gessisti:an magis. Testimonium principatus.litteræ primorum prouinciæ in tuam commendationem scriptæ.
Præmium.uirtutis tuæ. Suburbana.loca urbi propinquiora:& humaniora:nam Achaia Romæ q̄ Bithynia uicinior: late tamen uocabulum suburbani usurpauit.
Seruiētes. Bithynnos parentes romanis legibus & securibus. Liberos. acheos. Forte.casu. Rudis.inexpertus. Exploratus.examinatus:probatus. Amittere.iam partam. Deformius.turpius. Laudem.Seneca laudatiōem a laude differre putat:q; illa fiat uoce:unde funebrem laudationem non laudem dicimus.hæc uero non uerba hominum: sed iudicia sequatur:ergo laus etiam taciti est bene sentientis. Præcipientem. tanquam potiorem te. Laudatio Laus.
In amore.in officio amoris dum te moneo. Modum.honestam formam. Ne sit nimium. ne te nimis admonuerim: maximo amoris calore ductus. Maximum.summū.perfectum:nam libera admonitio signum est maximum amicitiæ.

FINIS EPISTOLARVM LIBRI NONI .C. PLINII CAECILII SECVNDI NOVOCOMENSIS.

Magnifico.D.Ambroſio Mayno Ioannes Maria Catanæus.S.

Orſitan modeſtius fuerat ſuperſediſſe a qualibet ĩ Cæcilianas ad Traianũ epiſtolas præfatiũ
cula:ne illam uideremur ambitioni dediſſe:niſi ſciremus.inter ingenioſos adhuc authorẽ re-
quiri.Ego ut illius credam primum eo adducor:ꝙ ſæpius in reſcriptis ſuis Traianus Secũdũ
uocat:ꝙ ĩ his epiſtolis Plinius multorum: meminit ut Iulii Baſſi:Iuſti:Calphurnii quos alibi re
tulerat:imprimis Suetonii: quem pariter contubernalem ſuum fatetur:& ei ab optimo imperatore ius
trium liberorum impetrare contendit.Nec offendat aliquem:quod Traianum blandiẽdo dominum di
ctitat:cuius appellationem principatus initio omiſſam procedente tempore non eſt aſpernatus poſt res
aduerſus Dacos proſpere geſtas.nam:ut Secundus ad ſeuerum ſcribit:recentia maximi principis opera
præbuerunt coſſ.deſignatis facultatem noua:& magna cenſendi:uera enim ratio dicernendi aliquid:nõ
decernendiue:quum ipſorum hominum.tum rerum ac temporum conditione mutatur:& Dominus iu
re potuerit appellari:quod eſſet rerum Dominus:ut Poeta romanos rerum dominos iam dixerat. Quæ
ret(ſcio)aliquis:cur hic quam alibi remiſſiore:uel clariore ſtilo ſit uſus: quia.ſ. ad Imperatorem Traia-
num non doctiſſimum:ſi Dioni credimus:ſcribebat.illas fere ad eruditiſſimos.principis ergo ſui dicen
di genus effingere conabatur:& oratoris uirtus præcipua ſit dicere:quæ uideat lectoribus placere.nun-
quam.n.arbitrarer:quod Martialis de gallicis:& Hiſpanis ſuis uerſiculis:ideo minus politos:quia ĩ pro-
uincia:non in urbe nati eſſent:idem accidiſſe:in Bithynia Cæcilianis epiſtolis:ſiue eas ſecerit non conſi-
lio publicandi: ſed poſt eius obitum ab amicorum aliquo : ꝙ familiaribus Ciceronis literis contigit:
editæ ſint:& ideo minus preſſæ:quia ab authore ſuo non caſtigatæ:an magis:quod & ipſe fatetur:ut li-
bellorũ ſuorum uario filo diuerſa lectorum ingenia detineret:Neq; tamen interdũ diſſimulare potuit:
quin plæraq; multa in præcedentibus uſurpata iſtis inſerat:quale illud.qua publice;qua priuatim.nam
ad Romanum ſcripſerat qua fœminæ:qua uiri:& ad Marcum:qua officiis maximis:qua principũ ami-
citia.item uerba:qualia ſunt:alioqui:durũ:diſpice:ĩ melius: ad exemplũ pertinens: & ne minima quæq;
colligamus:pares etiam ſenſus:& res hincinde occurrent: ut ad Traianum . diem Domine quo ſeruaſti
imperium dum ſuſcipis:& in panagyrico.expectatum eſt tempus in quo liqueret.non tam accœpiſſe te
beneficium:q̃ dediſſe.Confugit in ſinum tuũ cõcuſſa reſp. tuenſq; imperiũ ſuper imperatorẽ imperato
ris uoce tibi delatũ eſt.itẽ:hic:ego inquit qa ſciebã acta Baſſi procos.reſciſſa:dictũq; a ſenatu ius oĩbus:
de quibus ille aliquid cõſtituiſſet:ex integro agendi dumtaxat per biẽniũ: illic uero eandẽ rem breuius:
& ideo minus aperte:ut loco conueniebat: tractans: O uere dixerat principis:intercedere iniquitatibus
magiſtratuũ:infectũq; reddere quicquid nõ opportuerit.ad hæc ad Priſcum:nuper ab optimo principe
trium liberorũ ius impetraui: quod q̃q̃ parce:& cũ delectu daret:mihi tñ tanquã liceret ĩdulſit. Quare:
Traianus Secundo reſcribens idem ius pro Tranquillo roganti:q̃ parce inq̃t hæc beneficia tribuã utiq;
mi Secunde Cariſſime tibi ſatis eſt exploratũ.in fine harum epiſtolarũ quãuis ſuppreſſo noĩe Fabati ꝓ-
ſoceri obitũ memorat.Deniq; illa Cæcilii ad Traianũ epiſtola:quã Paulus Oroſius:Euſebius in chroni-
cis:Tertullianus in apologetico Secundo tribuũt:ſatis ſuperq; ſola nr̃am ſententiã cõprobat.eã enim in
hoc libello offendes: cui ſubeſt Traiani reſcriptũ in eundẽ ſenſum a prædictis authoribus recitatũ: At
dicet aliq̃s:Sidoni⁹ tñ Apollinaris refert Pliniũ nouẽ dũtaxat epl'arũ libros poſteris reliquiſſe.ſed quos
ipſe ſibi imitãdos ꝓpoſuerat:ſed quos eruditiores arbitrabaṫ:quoſq; ad amicos ſcripſerat.nã ad Traia-
nũ epl'as: ut pote res grauiſſimas cõplexas nulla ſibi oblata ſimili facultate ſcribẽdi cõſulto ſubticuiſ:
Proinde potuit Sidonius eas ignoraſſe ſcriptor ſane ſui ſæculi cõtentus eruditiõe:& q nõ oẽs bibliothe
cas ĩ illa librorũ caritate diſcuſſerat.Fatear tñ neceſſe ẽ primũ nobis ĩ aĩo fuiſſe has ĩactas relinquere:
& qa uno tm̃ exẽplari p̃ter impreſſa nec illo admodũ uetuſto adiuti fuimus:& ne iccirco anſam maledi
cis obiurgãdi daremus. Sed cũ altius cõſyderauiſſemus nullã nõ quãlibet oblatrãdi occaſionẽ q̃uis ini-
quã detractores aucupaturos:& puritatẽ latini ſermõis ĩ hoc opuſculo ĩtueremur:ex eiuſq; lectiõe mul
tarũ rerũ cõmodũ multos cõſecuturos:q̃buſq; priorũ ſtilus p̃ſſior:& emũctior nõ placuiſſet: poſſe hoc
ſolutiore:uel faciliore detineri:adhibuimus eã:quã potuimus diligẽtiã:& emẽdãdo:& ĩterp̃tãdo ſpreta
ĩuidorũ maliuolẽtia.ĩprimis illud Secũdi laudatiſſimũ reputãtes : oportere priuatis utilitatib⁹ publicas
anteferre:tũ ẽt patrocinio tuo freti q ſoles nr̃a lata p̃dicatiõe circũferre:nec fauoris min⁹ ĩ nos collatu
Iaſon. rus ſit Iaſon uir cõſultiſſimus:legũ moderator:& illuſtris interpres quodã ꝓuidentiæ dono mortalibus
Maynus. datus:ſubſequatq; patrui ueſtigia paſſu robuſtiſſimo q̃uis adoleſcẽs Thomas filius tuus:quẽ ſperam⁹:
Thomas. ſi uirtutes eius:& ĩgeniũ maturuerit pariter ab illo adoptatũ iri:eiuſq; doctrĩæ:ac bonoꝝ aliq̃n ſucceſ-
Maynus. ſorẽ futurũ:& ꝓpemodũ ĩ domo ũra tale quoddã cõſpecturi ſimus ꝙ olim ĩ Curia ꝑpetua ſerie.nã tu:&
ſi nõ effecte p̃ceptis oratorũ fueris iſtitutus:ita tñ a natura quodã dicẽdi flumĩe exuberas:uel rebus ma-
ximis exercitus:ut dicẽdi artes edoctos longe ꝑuenias. ad hoc ꝓceritas: & habitudo corporis: & bona
fortũæ:quæ large tibi ſupercurrũt:aĩ bonis plurimũ ornamẽto ſunt. Veſtro igitur p̃ſidio tutus ſinã p
ora uirũ uolitare ad Traianũ epl'as iã meliores:iã faciliores:ex q̃bus:ſi aliq̃d ad uos gloriæ ꝑueniet: cer-
tum habeo tantundẽ honeris uos ſuſcepturos cõtra maledicos ꝓ Secũdo:ꝓ interprete cariſſimo.

IOANNIS MARIAE CATANAEI COMMENTARII IN EPISTOLAS AD TRAIANVM. C.PLINII CAECILII SECVNDI.

Ntuenti. Missus ad statum Bithyniæ ordinandũ Secundus monet Imperatorem Traianum: ut lacum non procul a Nicomedia permittat fossa manu facta i mare deducere: futurũ hoc magno decori: & emolumento toti regioni. Fortunæ. felicitatis: nam amplissimum omniũ Imperatorem imperium tenuit Traianus.

C. PLI. CAECILII EPISTOLAE AD TRAIANVM IMPERATOREM.

C. Plinius Traiano. Imp. S.

Ntuẽti mihi: & fortũæ tuæ: & animi magnitudinẽ cõueniẽtissimũ uidet demõstrare opera nõ minus æternitate tua: q̃ gloria digna: q̃tumq; pulcritudinis: tãtũ ẽt utilitatis habitura. Est in Nicomedensium finibus amplissimus lacus: p hũc: marmora: fructus: ligna: materie & sumptu imodico: & labore pari usq; ad uiam nauibus: inde magno labore: maiore impendio uehiculis ad mare deuehuntur. Hoc opus multas man⁹ poscit: at hæ porro nõ desũt: nã: & i agris magna copia ẽ hominũ: & maxima i ciuitate: certaq; spes oẽs libẽtissime aggressuros opus oĩbus fructuosum. superest ut tu libratorẽ: uel architectũ: si tibi uidebitur. mittas: qui diligenter exploret: sit ne lacus altior mari: quem artifices regionis huius q̃dragita cubitis altiorẽ esse cõtendũt. Ego per eadẽ loca iuenio fossam a rege pcussam: sed incertum utrum ad colligendũ

Animi. magnitudinẽ. scribit Dion Traianũ gloriæ cupidũ: qua motus expeditionem sumpsit aduersus Armenios & Parthos: hanc tñ causam præ se ferens q̃ illorũ rex diadema a rege Parthorũ non a se accœpisset. Nicomedensiũ finibus. Nicomedia Bithyniæ i intimo sinu urbs p̃clara dicta de nomie regis cuiusdã Bithynni: qui eam cõdidit si Straboni credim⁹: multi. n. eodem nomine uocati fuerũt: quẽadmodũ Ptolomæi pp prioris claritatẽ. Pausanias scribit a Nicomede Bithynnorũ rege cognomentũ accœpisse maximã urbiũ in Bithynia: q̃ prius Astac⁹ dicebat & Stephanus Nicomedia inq̃t ciuitas Bithyniæ a Nicomede Zela filio Illũstrissimi regis: quæ etiã Olbia ẽ appellata: nõ procul ab ea lacũ amplissimũ locãt geographi noĩe Ascaniũ: quẽ tñ Ptolemæus Ascaniã paludẽ uocat: nec omittã Solinũ tradere Hilã lacũ: i quo periisse credunt delitias Herculis Prusiadẽ urbẽ iuxta Nicomediã alluere: ambiguũ igit quẽ Secũdus monstrauerit: malo Ascaniũ tanq̃ uberiorẽ: nec mirũ si sup tãta re Traianũ cõsuluit: nã Marcell⁹ de operib⁹ publicis: publico inq̃t sumptu opus nouũ sine principis authoritate fieri nõ licere cõstitutionib⁹ pricipũ declarat. Ligna: materiæ. ligna rudia & ipolita. si iformenẽ ædificiis idonea: melius tñ ut distincte legat: & materia sit tanq̃ gẽus: p̃dicta tanq̃ species. Immodico. minimo. si legis modico: manifest⁹ ẽ sensus. Viã publicã: q̃ ducebat Nicomediã. Ad mare. uñ i ciuitatẽ iportabãtur. Man⁹. opariorũ. Certaq; spes. nobis ẽ. Libratorẽ. librator ut subĩde legit apd Frõtinũ ẽ q pitiã hẽt librãdi aquã ad libellã. uulgo nũc libellator dr. signat ẽt librator: q lapides emittit i bello. Tacitus: libratorib⁹ funditoribusq; attribut⁹ locus: uñ eminus lapides & glãdes torq̃rent: & uegeti⁹ scribit manu sola oẽs milites meditatos libralia saxa: q usus patior credebat: qa nõ desyderabat fundã. Architectũ. quẽ Hãmonius p̃fectũ ædificii interpretat: & q aliis fabris p̃est. quiq; formã ædificii excogitat: & aliqd parat. παρὰ τὸ ἀρχὴν καὶ τὸ τέκτων eius sciẽtia ẽ pluribus disciplinis & uariis eruditiõibus ornata cuius opa nascit ex fabrica & rõcinatione: fabrica ẽ cõtinuata ac trita usus meditatio: q̃ mãibus p̃ficit: & mãia uniuscuiusq; gñeris op⁹ ẽ ad ppositũ deformatiõis: rõcinatio autẽ ẽ q̃ res fabricatas solerti rõne pportiõis demõstrare ac fabricare põt: cõstat architectura ex ordiatiõe & dispositiõe. architect⁹ igit ẽ q ædificãdi rõnẽ hẽt: & aquaq; deducẽdaq; plærũq; tenet. uidet architect⁹ & architector iter se differre: nã Sene. scribit: mihi crede felix illud sæculũ ãte architectos fuit: ãte architectores: ista nata sũt iã nascẽte luxuria: i q̃drũ tigna decidere: & ferro p designata currẽte certa manu trabẽ scidere: nã primi cũeis scĩdebãt scissile lignũ: ñ. n. tecta cœnatoria epulas recœptura pabãt. nisi tñ mẽdã suspicari uolumus ut p architectores architectõas legam⁹. ab architecto uerbũ architectari. i. machiari deduxit Vitruuius. Cubitis. i architectura cubitus sex palmis cõstat: digitisq; triginta q̃ttuor. Fossam. recœptaculũ aquæ manufactũ. Vlp. authore. ff. xliii. Rege. Mitridate q aliqñ Bithyniã occupauit: siue a rege Persarũ: quẽ græci p excellentiã sine additiõe nois regẽ plerũq; uocant. placet tamẽ magis itelligere Nicomedẽ: a quo Nicomedia appellationem accœpit: in cuius finibus lacus extendebatur. Sed incertũ. sed dubiũ

Nicomedia.

Librator

Architectus.

eſt:utrum caueret illam foſſam. Ad committendum flumini lacum.ut coniũgeret Calpæ flumini lacũ Aſcanium: Calpa.n.fluens a Nicomedia pontum ingreditur. Imperfecta.non perueniens uſq; ad flumen. Hoc quoq; dubium.an remanſerit imperfecta ob mortẽ regis: an q deſperauerit poſſe perficere qđ inchoauerat. Hoc ipſo.tãto magis. Feres me ambitioſum.patieris me q ſim gloriæ tuæ cupidus. Tantum.non abſoluendo. Reges.Nicomedes:qđ uni ſupra dederat:hic pluribus aſcribit.

humorem circumiacentiũ agrorum:ari ad cõmittendum flumini lacũ:eſt.n. iperfecta: hoc quoq; dubiũ:intercœpto rege mortalitate:an deſperato operis effectu:ſed hoc ipſo(feres.n.me ambitioſum)pto tua gloria incitor:& accẽdor:ut cupiam peragi a te:quæ tantum cœperant reges.

Traianus.Imp.C.Plí.

POteſt nos ſolicitare lacus iſte ut cõmittere illũ mari uelimus.ſed plane explorandum eſt diligenter: ne ſi demiſſus in mare fuerit:totus effluat.certe quantum aquarũ & unde accipiat: poteris a Calphurnio Macro petere. libratorem & ego hinc aliquem tibi peritum eiuſmodi operum mittam.

C.Plinius Traiano Imp.S.

REquirenti mihi Bizantiorum reip. impendia:quæ maxima facit.indicatum ẽ domine legatum ad te ſalutandũ annis omnibus cum pſephiſmate mitti;eiq; dari nummorum duodena milia. memor ergo propoſiti tui legatum quidem retinendum: pſephiſma autem mittẽdum putaui:ut ſimul: & ſumptus leuaretur:& impleretur publicum officiũ.eidẽ ciuitati iputata ſunt terna milia:quæ uiatici nomine annua dabãtur legato eunti ad eum: qui Mœſiæ præeſt:publice ſalutandum. hæc ego in poſterũ circuncidenda exiſtimaui. Te domine rogo: ut quid ſentias reſcribendo aut conſiliũ meum confirmare:aut errorem emendare digneris.

Traianus Imp.C.Plinio.S.

POteſt. Traianus reſpondet nõ abhorrere ab hoc opere mõ diligẽter prouideat ne totus effluat in mare. Cõmittere mari.per foſſam in flumen deductam cõiungere mari. Demiſſus.deriuatus. Effluat.in mare deſcẽdat & exorbeatur.uerior tamen ſcriptura ne ſi cõmiſſus flumini fuerit in mare totus effluat:q ſane cõuenit cũ alia epiſtola:quæ de eodem lacu in ſequentibus ſcripta eſt. erat enim lacus altior mari. Certe.ut ſcias. Quãtum aquarum. quanta ſit altitudo lacus. Vnde. a quo fonte. Poteris. Secundus infra.ego interim Calphurnio Macro clariſſimo uiro authore reſcripſi: ut libratorem q̃ maxime idoneum mitteret. Hinc. ex urbe.

REquirenti. conſulit Traianum an abſcidere debeat publicos ſumptus Bizantiorũ:q dabanť legatis ut ſalutatũ irent Imperatorẽ uel Mœſiæ præfectum. Requirenti.examinanti. diſcutienti. Byzantiorũ.
Bizantiũ Byzantiũ oppidum Thraciæ iuxta Helleſpontum arctiſſimũ inter Europã Aſiãq; diuortiũ i extrema Europæ poſuere græci in promontorio Chryſocera duce Pauſania Spartanorum rege: reddito oraculo quærerent ſedem græcorum terris auerſam: ea ambage Calcedonii monſtrabantur: q priores illuc aduecti:præuiſa locorum utilitate peiora legiſſent: quippe Byzantium fertili ſolo: fæcundoq; mari: qa uis piſciũ in Metapontũ erumpens:& obliquis ſubter undas ſaxis exterrita:omiſſo alterius littoris flexu:hos ad portus defertur:unde quæſtuoſi & opulenti fiunt Byzantii Stephanus refert tale datũ oraculũ Megarenſibus in Delphis cõſulentibus: felices qui illã incolerent urbem littoris Thracis liquidũ iuxta promontoriũ os ponti: ubi piſcis ceruuſq; cibũ paſcunť eundem:ubi condiderit in aio omnia accipiet.Hammonius a Byzante Thraciæ regẽ appellatũ ſcribit. Diodorus & Stephanus a rege Byzantio filio Crœſſæ & Neptuni poſtea nominata Conſtantinopolis a Cõſtantino Cõſtantii filio in maius aucta: & imperii ſedes facta:inde a multis noua Roma uocata.clara ſane bellis
Pſephiſma. naualibus:& ſecũdũ Oroſiũ totius orientis caput. Pſephiſmate.decreto:uſus ẽ uocabulo græco: ſicut M.Tullius p Flacco. ſic ſunt expreſſa iſta quæ recitanť pſephiſmata. nã quod nos decretũ: pſephiſma dicunt græci. Eiq; dari.q perſonale munus ineunt ideo uiaticũ accipiunt:ut ẽ apud Iuriſconſultos de muneribus & honoribus.legati qui ad ſacrariũ principis mittuntur perſonale munus ineunt: qa uiaticum qđ legatiuum dicitur interdũ ſolẽt accipere. Propoſiti tui.qui uis ciuitates quantum fieri licebit leuari ab impendio. Mittendum.per tabellarium. Sumptus leuaretur ſuppreſſo legato. Publicum officiũ ſalutario. Imputata.aſcripta ſunt.Qui præeſt Mœſiæ.præfectus puinciæ Mœſiæ quæ & Myſia dicitur incertũ de inferiore an ſuperiore loquatur.Mœſos imperio ro.adiunxit Sylla. Circumcidenda.abradenda:tollenda. Confirmare.aſſentiendo. Emendare.negando aliqua honeſta ratione.

Prime. Traianus laudat consiliū Secundi. Duodena ista nūmorū milia. Missū fuerit. ad nos.
o Ignoscet. patienter feret. Si minus sumptuose. si non p legatū: sed tantū misso decreto.
Iplomata. petit quē modū seruare debeat in diplomatibus: quoꝝ dies pteriisset. Diploma p Diploma.
d prie ē priuilegiū singulariū uiroꝝ: & uicoꝝ: quo imunitates ad tps ul i ppetuū danť: siue ēt qs ciuitate donareť. Tranq. in Caio. plata diuoꝝ Iulii: & Augusti diplomata ut uetera: & obsoleta deflebat. & in Nerone. diplomata ciuitatis romanæ singulis obtulit. Tacitus. M. Clouius Rufus criminat⁹ apud Vitelliū q diplomatib⁹ suis nullū pricipē pscripsisset. diplomata demū itelligūť p qbuscūq litteris cōcessis a pricipe ol' a magistratib⁹ ei⁹ noīe siue tabellariis ut liberū: & expeditū iter faciāt: siue exulib⁹ restitutis: siue aliquo crīe absolutis: siue obligatiōibus. Modestinus ad legē Corneliā de falsis. q sc p milite gessit: & illicitis isignib⁹ usus ē: uel falso diplomate uias cōmeauit p admissi q̄litate grauissime puniēd⁹ ē. Scdus. festiationē tabellarii: quē ad te cū eplīs misi diplomate adiuui: Tacit⁹ cā fingēdi fuit: ut diplomata Othonis: q̄ negligebāť lætior nūcio iualescerēt. Seneca. August⁹ quoscūq ob adulteriū familiæ suæ: adeo n̄ odit: ut dimissis: quo tutiores eēnt diplomata daret: & lib. vii. de bñficiis. uideo istic diplomata & syngrapha: & cautiones uacua hñdi simulachra: ubi corrupte deplomata legiť Venuleius tñ de uerboꝝ obligatiōib⁹ diplomata accipit p cōtinuato itineř die noctuq. q tabellarii qb⁹ diplomata cōcedūť suscœptū iter nullo tpe itermittāt. ut neq īqt diplomate. i. diebus ac noctibus: & oī tēpestate contempta iter cōtinuare cogať: & mox. qđ si diplomate usus: aut fœlici nauigatione maturi⁹ q̄ qsq puenerit Ephesū. Dies pterita. hæc. n. durabant ad certū diem.

Prime fæcisti Secūde charissime: duodena ista Bizantiis q ad salutadum me i legatum impēdebantur: remittendo ppetuo his partibus: & si solum psephisma p te missum fuerit. ignoscet illis: & Moesiæ præses: si minus illum sumptuose coluerint.

C. Plinius Traiano Imp. S.

Iplomata domine: quorum dies præteri ta: oīo obseruari: & quamdiu uelis rogo scribas: neq hæsitatione liberes: uereor enim ne i alter utram partem ignorantia lapsus: aut illicita confirmē: aut necessaria impediam.

Traianus Imp. C. Plinio. S.

Iplomata: quorum præteritus est dies: non debent esse in usu: ideo inter prima iniungo mihi: ut per omnes prouincias añ mittā noua diplomata: q̄ desyderari possint.

C. Plinius Traiano Imp. S.

Vm uellē domine Apameæ cognoscere publicos debitores: & redditū & ipēdia responsū ē mihi: cupere qdē uniuersos ut a me rationes coloniç legerentur: nunq̄ tñ esse lectas ab ullo pcōsulū: habuisse priuilegium: & uetustissimū morem arbitrio suo remp. administrare. exægi: ut quæ dicebāt: quæque recitabāt:

Iplomata. rñdet Traianns se noua missurum diplomata. Esse in usu. obseruari. Iniungi mihi. hoc iprimis mihi curandū: ut citissime noua diplomata mittam.

Vm. uoluerat Secundus cognoscere publicas Apamenorū rationes: sed eorum priuilegio detentus cōsulit imperatorem qd facto opus sit. Apameæ. Bithyniæ Apameam (nā sunt: & alibi eiusdem noīs) intelligit: quam Ptolomæus iuxta fluminis Rhyndaci ostia locat: & Stephanus Bithynia inquit Apamea: quam condidit Nicomedes cognomēto Epiphanes: prius dicta Myrlea: Vlpianus de censibus. est in Bithynia Apamea colonia. & Pli. libro. v. de cætero intus in Bithynia colonia Apamea: non aūt Apamena ut passim legitur: dicim⁹ enim Placentiam ro. coloniā: non placentinā ro. coloniā. Legerenť. cognoscerenť: examinarenť. Procōsulū. nā Scdus pari pcōsulibus ptāte i Bithyniā missus fuerat. Habuisse. sibi cōcessū fuisse. Priuilegiū. priuatū ius idultū cōtra ius cōe: nā nisi aliqd idulgeret nō eēt priuilegiū: priuum. n. significat singulū ex authoritate Lucilii scribēte Marcello: hic Festus priuos priuasq antiq dicebāt p singulis: ob q̄ cām & priuata dnr q uniuscuiusq sūt: & priuilegiū q̄si priuata lex: ut de iperio Pōpeii. de reditu. M. Tullii: non sūt. n. gñalia iussa. neq de uniuersis ciuibus: sz de singul' cōcœpta: quo circa igr Gellius priuilegia poti⁹ uocari debēt: qa ueteres priua dicebāt: q nos singula. priuilegioꝝ progatiua ueterāi sepanť ab aliis. sz q̄dā causæ sunt: qdā psonæ: & iō qdā ad hæredes trāsmiituntť q causæ sunt: quæ psonæ sunt ad hæredes nō trāseūt. Vetustissimū morē. antiquā cōsuetudinē admistrādi rēp. suo arbitrio. uetustas enim semp pro lege habeť Vlp. ff. prio iueterata consuetudo pro lege nō immerito custodiť: & hoc est ius q dicit

Apamea.
Pli. locus.
Priuilegiū

x

moribus cõstitutũ:nã cũ ipsæ leges nulla ex alia cã nos teneát q̃ quod iudicio populi recœptæ sunt:merito:& ea:quæ sine ullo scripto populus ꝓbauit:tenebũt oẽs:qd.n.interest suffragio populus uoluntatẽ suã declaret:an rebus ipsis:& factis?Paulus ibidẽ cõsuetudo est optima iterpres legũ.Imp.Leo & Anto. quod officiis:curiis:ciuitatibus:principiis uel collegiis ꝓstitũ cognoscit longa cõsuetudine ꝑpetua legis uicẽ obtinere statuimus:uerũ inqr Iustinianus codicis.viii.cõsuetudo non usq; adeo sui ualitura momẽto:ut aut rõnẽ uincat aut legẽ. Libello.supplicatiõe. Quáuis.ordo & sensus:q̃uis intelligerẽ non ptinere plæraq; addi ex illo de quo quæritur.i.q̃uis scire i illo libello cõtineri extra illud de quo quæritur:erat.n.uerbosus: & asiaticus:plæraq; supra rẽ cõplectẽs. Excessisse.mittẽdo libellũ. Nõ iplesse. nõ recognoscẽdo rationes Apamenorum.

Libellꝰ. ꝑcipit saluo priuilegio rõnes Apamenoꝝ ut inspiciantur.nescio an accusem Iuliũ Capitolinũ:an dicã Macrinũ principem emẽritũ in rẽ suã:in cuius uita legimus decreuisse oĩa rescripta ueterũ principũ tollere:ut iure nõ rescriptis ageret: cũ Traianus nunq̃ libellis responderit:ne ad alias cãs facta ꝓferrẽtur: quæ ad gratiã cõposita uiderent:cũ hic: & alibi uideamus libellis rescripsisse. Remisit.exemit:sic in panagyrico:iniuriarũ metũ: & accusandi necessitatẽ remisit.Necessitatẽ.regrẽdi eũ Nõ recusauerim.uoluerim. Remunerãda.dũ cõseruamus eoꝝ priuilegia. Probitas.uirtus. Ex mea uoluntate. uolo inquit ut rationes inspicias ita tamen ut priuilegia non infringantur.

Nte.uereẽ ædẽ in angulo fori sitã religione aliqua impediẽte i aliũ locum transferre: quare cõsiliũ petit a põtifice max. Traiano quid faciendũ. Aduẽtum.in ꝓuinciã. Nouũ.forũ. Matris magnæ.Cybeles:quã tradit Diodorus Cœli filiã: & reginã appellatã:cæteras ãnis:prudẽtia:uirtute ꝓstãtẽ.in gratiã mr̃is suæ Titeæ.q postea terra noĩata est:fratres oẽs(erãt.n. numero.xlv.) nutrisse:eoq; magnã mr̃em uocatam.mox tñ inqt q ꝑ pecoꝝ puerorũq; morbis remedia itroduxerit:ifantibꝰ:uerboꝝ medicãinibꝰ salutẽ ꝑbuerit:plurĩos i sinu fouerit: tñ pp diligẽtiã:amorẽq; singulis ꝓstitũ:matrẽ oium dictã. nec mirũ si celebrat Cybele i Bithynia ñ ꝓcul a Phrygia ubi credit nata. Trãsferẽda.i aliũ locũ. Deꝑssior humilior. Eo ope.fori structura. Dicata tẽplo.dicãdi tẽplũ:nã dicare & dedicare ꝓprie ẽ dicẽdo deferre:& obsequio dar alicui numini:q̃rebat igit Pli.an apd Nicomedẽses cõstituta eẽt aliq̃ lex dicãdoꝝ tẽploꝝ.Hic.Nicomediæ Nos.Romæ.ex lib.iiii. repete q̃ de tẽpli dedicatiõe enarrauimꝰ. Nulla lex. nullã putat legem morem diuersum dedicandi a romano.Alioquin cõmodissimũ est.nisi impedierit religio commode poterit in alium locum trãsferri.

Cybele.

Potes.permittit Traianus ius transferendi ædem quocũq; uoluerit sine periculo lædẽdi religionem.Positio.nã:situs. In eam.positionẽ.Peregrinæ ciuitatis aliẽigenæ. Varro de lingua latina agrorum quinq; genera facit. Romanum:Gabinum:peregrinum:hosticum: incertũ. peregrinus est ager pacatus:extra romanum & gabinum:dictus peregrinus a pergendo idest progrediendo:eo.n.ex agro romano primum progrediuntur. Nostro.romano.

libello cõplecterent:quẽ tibi q̃lẽ accœperã:misi: q̃uis intelligerẽ plæraq; ex illo ad id:de quo q̃ritur:ñ ptinere. Te rogo:ut mihi ꝑcipere digneris: qd me putes obseruar̃ debere.uereor.n.ne aut excessisse:aut non iplesse officii mei partes uidear.

Traianus Imp.C.Plinio.S.

Libellus Apamenoꝝ: quẽ eplæ tuæ iniũxeras:remisit mihi necessitatẽ:ꝑpendi.n. q̃lia essent:pp quę uideri uolũt eos: qui ꝓ consulibus hanc prouinciam obtinuerũt: abstinuisse inspectiõe rationũ suaꝝ:cũ ipse: ut eas inspiceres:ñ recusaueri.Remunerãda ẽ igit ꝓbitas eoꝝ:ut iã nũc sciãt hoc:qd inspecturꝰ es ex mea uolũtate:saluis:quæ hñt priuilegiis eẽ facturũ.

C.Plinius Traiano Imp.S.

Ante aduẽtũ meũ dñe Nicomedẽses priori foro nouũ adiicer̃ cœperũt: cuiꝰ i angulo ẽ ędes uetustissima matris magnę. aut reficiẽda:aut transferenda:ob hoc præcipue q ẽ multo depressior ope eo:quod nũc maxime surgit.Ego cũ quęrerẽ num esset aliqua lex dicata teplo cognoui aliũ hic: aliũ apd nos eẽ morẽ dedicatiõis.dispice ergo dñe:an putes ędem: cui nulla lex dicta est:salua religione posse trãsferri: alioquin cõmodissimum ẽ:& si religio nõ ipedit.

Traianus Imp.C.Plinio.S.

Potes mi Scde carissime sine solicitudine religiõis:si loci positio uidet hoc desyderare ædẽ mr̃is deũ trãsferre in eã:quę est accomodatior.nec te moueat.quod lex dedicationis nulla reperitur:cum solũ peregrinæ ciuitatis capax nõ sit dedicatiõis:quæ sit nr̃o iure.

d Ifficile.gratias agit Traiano:q̃ post consulatum missurus sit in Bithyniam ꝑconsulẽ Coeliũ Clæmentem rogante se:& socru sua. Ad finem consulatus.finito eius consulatu: quo sortiebantur prouincias. Hanc.Bithyniam. Mihi.roganti. Socrui.Pompeiæ Celerrimæ.

C.Plinius Traiano Imp.S.

Difficile ẽ dñe exprimere uerbis quãtam pcœperim læticiam:q̃ & mihi:& socrui meæ præstitisti:ut ad finẽ cõsularus Cælium Clæmentẽ in hanc prouinciã rransferres:ex illo.n.& mẽsurã bñficii tui penitus irelligo:cum tã plenã indulgẽtiã cũ tota domo mea experiar: cui agere gratiã parem non audeo quidẽ: quam uis maxime debeam. Itaq; ad uota cõfugio:deos que precor:ut iis:quæ in me assidue confers:non indignus existimer.

C.Plinius Traiano Imp.S.

Diem domine: quo seruasti imperium dũ suscipis: quanra mereris lætícia celebrauimus precati deos: ut te generi humano:cuius turela: & securitas saluti ruæ innixa est: incolumen:florentemq; præstarent.præbuimus: & cõmilitonibus iusiurandum more solemni eadem prouincialibus pierate certatim iurãtibus.

Traianus Imp.C Plinio.S.

Qvanta religione: & lætícia commilitones cum prouincialibus re præeunre diem imperii mei celebrauerint mi Secunde carissime libenter agnoui lirreris tuis.

C.Plinius Traiano Imp.S.

Pecuniæ publicæ domine prouidentia tua: & ministerio nostro etiam exactæ sunt:& exiguntur:quas uereor ne ociosæ iaceãt.nam:& prædiorum comparandorum: aut nulla:aut rarissima occasio est:nec inueniun tur:qui uelint debere reip. præsertim duodenis assibus:quanti a priuatis muruantur dispice ergo domine nunquid minuendam usuram:ac per hoc idoneos debirores inuitandos putes? & si ne sic reperiuntur:distribuendam inrer decuriones pecuniam: ita ut recte reip. caueant: quod quanquam inuitis: & recusantibus minus acerbum erit leuiore usura constituta.

Traianus Imp.C.Plinio.S.

Diem.admonet Traianum celebrasse diẽ:quo susceperat imperium:& cõmilitonibus iusiurandum solemne dedisse. Diẽ. incertus est dies. Tacitus idicat circa cal. Ianuarias milites cõsueuisse iurare in uerba Principis. Quo seruasti dum suscipis. confugit inquit in panagyrico in sinum tuum concussa resp.ruensq; imperium super imperatorem:impatoris tibi uoce delatum est.nam cum prætoriani milites pe terent ad necem interfectores Domitiani: & Nerua contradiceret:seditionem moue rũt duce Aeliano Casperio præfecto prætorii:quam ut Nerua sedaret: uestẽ exuit: & se iugulandum præbuit:nihil tamen sic ꝑfæcit:trucidatis quos Aelianus destinauerat:erat.n. Nerua militibus ob senium despectui: quare Capitolium conscendẽs bona præfatus fortũa senatus populique ro.& mei.M.Vlpium Traianũ adopto:sic militũ furor compressus: quamuis tũc ab sens Traianus cum imperio aduersus Germanos. sed hæc melius in panagyrico. Iusiurandum more solẽni. quod erat iurare in acta duuorum Cæsarum: & in uerba imperatoris nomenq; eius.

Pecuniæ.cõsulit an pecunias publicas decurionibus tradat leuiore usura:cum q duodenis assibus uelit accipe nõ inueniaf. Publicæ.uniuscuiusq; reip.an magis ærarii romani. Ociosæ. inutiles:ifructiferæ. Nã & ꝑdiorũ.occurrit quæ dici poterãt. rarissime inquit inuenimus prædia uenalia:nec ullum qui uelit ꝑstare usuras reip. Duodenis assibus.i.grauioribus usuris.nã quncunces aut triẽtes usuras læuiores uocat Iulianus.ff.xxvi.de admistratiõe:& periculo tutorũ uel curatorũ. Quanti. nã a priuatis usuras accipiebant duodenis assibus:quare mallebant rẽ cũ priuato hẽre q̃ cũ rep. Per hoc.ex hac diminutione. Idoneos.diuites.iuxta illud satyrici. Quãtũ quisq; sua nũmorũ seruat in arca: Tantũ hẽt:& fidei. Vlp.de usuris. ꝑses inqt ꝑuinciæ ꝑspicere debet:ne pecuniæ publicæ credantur sine pignoribus idoneisue hypothecis. Inuitandos. pelliciendos ad mutuum. Sic.diminuta usura. Decuriones.municipales senatores: debitores idoneos:qbus erat census centum milium. Caueãt.obligando sua:uel etiam fideiubẽdo. Inuitis.decurionibus nolentibus accipere pecuniam fœnori.

T. Traianus laudat consilium minuendarum usurarum: improbat cogendum esse aliquẽ ad sumẽdam pecuniam. Qui. quatenus. Terentius: qui scis: uel unde: etiã quomodo significat. idem non qui argumentum teneat: & alibi: nam qui istæc tibi incidit suspitio: aliquando pro quare: tũc authore Porphyrione circumflexe ꝓnunciandum est: quale illud Horatianum Qui fit Mœcenas. Modum. mensuram. Eius. pecuniæ. Ex copia. secundum facultatem. Mutuabuntur. mutuo accipient. Plautus. decem minas a patre mutuatus. Constitues. facies: ordinabis. Inuitos. decuriones. Quod fortassis. quæ pecunia inter inuitos: & recusantes distributa nullum fortasse usum præstitura ipsis sit: & ideo futura ociosa si legiẽ honerosum sensus erit aptior. Ex iusticia. secũdum iusticiam nostram: quæ neminem cogit ad id: quo non tenetur.

Qui.

Summas. cõsulit imperatorẽ ut se regat super exulibus relegatis ad tẽpus: deinde restitutis a ꝓcõsulibus: sed præsertim eius qui relegatus ĩ perpetuum a Iulio Basso ĩ prouinciam redierat: quia Bassi acta fuerant rescissa. Occupationes. imperii curas. Prouincia. Bithynia. Edictum. Calui: quo restituti fuerãt. Integram. intactã causam: indiscussam. Alius. ꝓcõsul. Cõpræhẽsum est. in illis mandatis. A Iulio Basso. qui sortitus Bithyniã redierat reus sub Traião. & accusatus uix absolutus decreto tamẽ facto ut illius acta rescinderẽtur. Dictum ius redditum ius. Tranqui. aduocatisq; eorum negauit se aduersus libertos ipsorum ius dicturũ. hunc locum ĩ panagyrico tangit: sed obscurius q̃ ut statim intelligatur. o uere inquit principis intercedere iniquitatibus magistratuum isse ctumq; reddere quicquid fieri nõ oportuerit. Proconsulem. qui Bithyniam tũc administrabat. Pœnæ suæ. exilio. Claudius imperator cõstituit: ut qui a prouĩcia sua relegat⁹ esset: urbe quoq; & Italia sub moueretur. Grauius: supplicium q̃ exiliũ.

Quid. respondet Traianus se prius interrogaturum Caluum deinde rescripturum super relegatis a Basso uero exactum mittendum uinctũ ad pfectos ptorio. In persona: nã illa pœna erat psonalis. Neq; id fœcerit. neq; ꝓcõsulẽ eam suã docuisset. Præfectos prætorii. nã duo erant: sic primum ab Augusto creati memorante Dione: pro magistris equitum si Aurelio. ff.

Præfectus Prætorii.

Et ipse non aliud remedium dispicio mi Secunde carissime: q̃ ut quantitas usurarum minuatur: qui facilius pecuniç publicç collocentur. modum eius ex copia eoꝝ: qui mutuabuntur: tu cõstitues. inuitos ad accipiẽdũ compellere: quod fortassis ipsis ociosum futurũ sit: non est ex iusticia nostrorum temporum.

C. Plinius Traiano Imp. S.

Summas domine gratias ago: ꝙ inter maximas occupationes iis: de quibus te cõsului: me quoq; regere dignat⁹ es: ꝙ nũc quoq; facias rogo: adiit enim me quidam: indicauitq; aduersarios suos a Seruilio Caluo clarissimo uiro in triennium relegatos in prouincia morari: illi contra ab eodẽ se restitutos adfirmarũt: edictumq; recitauerunt: qua causa necessarium credidi rem integram ad te referre. nam sicut mãdatis tuis cautum est: ne restituam ab alio: aut a me relegatos: ita de iis: quos alius: & relegauerit: & restituerit: nihil compræhensum est. Ideo tu domine consulendus fuisti: quid obseruare me uelles: tam hercule: q̃ de his qui in perpetuum relegati: nec restituti in prouincia depræhendun tur: nam hæc quoq; species incidit in cognitionẽ meam. est enim adductus ad me in perpetuum relegatus a Iulio Basso proconsule. Ego quia sciebam acta Bassi rescissa: dictũq; a senatu ius oib⁹: de quibus ille aliquid constituisset ex integro agendi dumtaxat per biennium: interrogaui hũc: quẽ relegauerat: an adiisset: docuissetq; ꝓcõsulẽ: negauit: p qd effectũ ẽ: ut re cõsulerẽ: reddẽdũ eũ pœnæ suç: an grauius aliqd: & qd potissimũ constituendũ putares: & ĩ hunc: & in eos: si qui forte in simili conditione inuenirentur. Decretum Calui: & edictũ: itẽ decretũ Bassi his litteris subieci.

Traianus Imp. C. Plinio. S.

Quid ĩ psona eoꝝ statuendum sit: qui a. P. Seruilio Caluo proconsule in triennium relegati: & mox eiusdẽ edicto restituti in ꝓuincia remanserunt: proxime tibi rescribã: cum causas ei⁹ facti a Caluo reqsiero. Qui a Iulio Basso in ppetuũ relegatus ẽ: cũ p bienniũ agẽdi facultatẽ habuerit: si existimat se iiuria relegatũ: neq; id fœcerit: atq; ĩ ꝓuincia morari pseuerauerit: uinct⁹ mitti ad pfectos ptorii mei debet. neq;. n. suffi

primo credimus:cum apud ueteres dictatoribus ad tempus ſumma poteſtas crederetˀ:& magiſtros equitum ſibi eligerent:qui aſſociati principali curæ militiæ gratia ſecundam poſt eos poteſtatem gererent: regiminibus reip.ad imperatores perpetuo tranſlatis:ad ſimilitudinem magiſtrorū equitū præfecti prætorio a principibus electi ſunt:data eſt eis plenior licentia ad diſciplinæ publicæ emēdationē: his cunabulis præfectorū dignitas innata in tantū meruit augeri:ut appellari a præfectis prætorio nō poſſit:credidit enim princeps eos qui ob ſingularem induſtriam explorata eorū fide:& grauitate ad huius officii magnitudinem adhiberentˀ:non aliter iudicaturos eſſe pro ſapientia:ac luce dignitatis ſuæ:q̄ ipſe foret iudicaturus.ſubnixi etiam alio priuilegio præfecti prætorio: ne a ſentētiis eorū minores ætate ab aliis magiſtratibus niſi ab ipſis reſtitui poſſint. Cōmodus ſuperiorꝝ inſtitutum ſoluens tres præfectos inſtituit. author Capitolinus. Suæ.exilio. Eluſit.conuicit.Donatus tradit eludere eſſe finem imponere.

cit eum pœnæ ſuæ reſtitui:quē cōtumacia eluſit.

C.Plinius Traiano Imp.S.

CVm citarē iudices domine cōuentum inchoaturus:Flauius Archippus uacationē petere cœpit ut philoſophus. fuerūt qui dicerent nōmodo nō liberādū eū iudicādi neceſſitate:ſed omnino tollēdū de iudicū numero: reddēdumq; pœnæ:quā fractis uiculis euaſiſſet. Recitata ē ſententia Velii Pauli ꝓcōſulis: qua ꝓbabatˀ Archippus crimine falſi damnatus ī metallum.ille nihil ꝓferebat:quo reſtitutū ſe doceret: allegabat tñ ꝓ reſtitutiōe:& libellū a ſe Domitiano datū:& ep̄las eius ad honorē ſuum ꝑtinētes: & decretū Pruſiēſium.addebat hiis:& tuas litteras ſcriptas ſibi:addebat & patris tui edictum: & epiſtolam:qbus cōfirmaſſet beneficia a Domitiano data.Itaq; quis eidē talia crimina applicarentur:nihil decernendum putaui donec conſulerē de eo:quod mihi conſtitutione tua dignum uidebatˀ:ea quæ ſūt utrinq; recitata his lr̄is ſubieci.

Epiſtola Domitiani ad Terentiū Maximū.

Eludere.

CVm.Archippum iudicem iudicandi uacationem tanq̄ philoſophum petentem ſcribit Secūdus accuſatum a quibuſdam: q; fractis uiculis poenam metalli aufugiſſet ipſum autem in defenſionem ſui nihil proferre:ſed quædā ad honorem tantum pertinentia.cōuentum inchoaturus.ī unaquaq; prouincia fiebāt conuentus iudicii cauſa:aliquæ plures:aliæ pauciores faciebant. Conuentus autem quattuor modis ītelligitur:primo cum quemlibet hominē ab aliquo conuentum eſſe dicimus: ſecūdo cum ſignificatur multitudo ex cōpluribus generibus hominum contracta in unum locum:tertio cum aliquem in locū frequentia hominum ſupplicatiōis aut gratulationis cauſa colligitur: quarto cū a magiſtratibus iudicii cauſa populus congregatur.hæc Feſtus. Flauius Archippus.

Cōuētus.

alium Archippum Athenienſem antiquæ comœdiæ ſcriptorem nominat Suidas. Vacationē petere. nā ſpecialib⁹ cōſtitutionibus philoſophi uacationē obtinēt a muneribus publicis:ne hoſpitē reciperēt: nulla municipali.nulla curialiū cōuētiōe uexentˀ ſeu ſdēpta admiſtratiōe:ſeu acrœpta teſtimonialē meruerit miſſionē:ſint ab oī functiōe oībuſq; munerib⁹ publicis īmunes:q oia filiis:eorūq; cōiugib⁹ īuiolata Imperatores ꝑcipiūt apud iuriſcōſultos cuſtodiēda. Nō liberādū.nedū uacationē illi cōcedendā. Pœnæ.metallorꝝ foſſuræ. Snīa.iudiciū. Criē falſi.lex Cornelia de falſis:quæ ēt teſtamētaria uocatˀ pœnā irrogat ei:q teſtm̄ uel aliud iſtrumētū falſū ſcripſerit:ſignauerit recitauerit:ſubiecerit: que ſignū adulterinū fæcerit:ſculpſerit:expſſerit.ſciēs dolo malo:eiuſq; legis pœna ī ſeruos ultimū ſupplciū ē:ī liberis uero deportatio. In metallū.ad effodiēda metalla l pōto:ubi ē Sādaracurgiū mōs cōcauus pp metallorꝝ effoſſio ē:hūc opatores maximis cuniculis ſubibāt:olim ſolebāt publice opari:& foſſorib⁹ utebantˀ ſeruis ex aliquo maleficio redēptis:præter āt opandi laborē:q maximus eſt:dicūt aerē:ex metallis lœtiferū eſſe:atq; ītolerabilē:pp odoris grauitatē e glebis ꝓdeuntē:uñ corpora cito ibi mori: ſæpe metallorꝝ effoſſionē deficerˀ pp opariorꝝ īcōmoditatē: q eū plures eſſēt q̄.cc.cōtiue:& morbis & labe abſumebantˀ:hæc Strabo res pōti ſcribēs. Vlp.inqt ſi in metallū datus ī ītegrū reſtitutus ſit:pinde ac ſi nec dānat⁹ fuiſſet:ad munera:uel honores uocatˀ. Pro.loco. Ep̄as.binas ſubſequētes. Decretū Pruſienſiū.quo ſtatuarꝝ honor pluries habit⁹ erat Archippo:q pruſiēſis erat.Pruſa ſcdum Stephanū a Pruſiade differt:nā Pruſias Bithyniæ a Pruſio Zelatæ filio Bithynnorꝝ rege Cius ātea appellata:cui⁹ ciuis Pruſiēſis:at Pruſa:& ipa qdē ciuitas parua Bithyniæ cōdita a Pruſio:q aduerſus Cyrū bellū geſſit :cuius gētile Pruſienſis. Pruſa iacet ad Olympū mōtē:ſed Pruſias iuxta ſinū Aſtacenū ad oriētē ſolē prius dicta Cius etiā ex authoritate Strabonis: Ciū Demetrius euertit:deditq; Pruſiæ Zelatæ:q hanc reſtaurauit: & a ſe Pruſiam appellauit. Tuas.Traiani:quæ non ſunt ī hoc libello. Patris tui. Neruæ. Vtrinq; ab Archippo.& eius.aduerſariis q̄uis tm̄ Domitiani lr̄æ & Neruæ edictum cum epiſtola hic ſubſint.

In metallū damnatus

Pruſa.

Lauius.Domitianus donat Archippum. Feres liberalitati meæ aſcribes rationibus meæ li
f beralitatis: tanq̃ ſi Terẽtius librum rationũ habuiſſet:quo pricipis liberalitates continebantur.Summam expenſam.agri precium:& menſuram Archippo conceſſam.
a Archippum.Domitianus cõmendat Archippum. Profeſſiõe.philoſophiæ. Maioribus.antiquis philoſophis:& ideo melioribus. Reſpõdentẽ.parẽ:ſimilẽ. Verecunde.honeſte.

Vædam.edictum Neruæ:quo ſuperiorum principum oẽs codicillos:diplomata priuilegia:immunitates confirmat:quod prius fæcerat Titus ſi Tranqui. & Dioni credimus: cum ex inſtituto Tiberii omnes dehinc Cæſaris beneficia ſuperioribus conceſſa pricipibus aliter rata non haberent: q̃ ſi eadem iiſdem ipſi dediſſent. Ipſa.noſtra. Edicit.præfatur:prædicit: edicto oſtendit. Spectandus.admirandus; laudandus. Illũ. me. Intelligi.eſſe bonum. Cũ hoc.cum perſuaſio bonorum ciuiũ uel non admonita.i.& ſi edicto non moneretur:poſſit ſibi perſuadere:me prætuliſſe ſecuritatẽ oium meæ quieti ſcilicet mihi antiquius fuiſſe conſulere ſaluti publicæ:dum illius gratia ſuſcœpi imperiũ:quam quiete in ſeceſſu uiuere:nã ſenex admodũ Nerua cœpit imperare:quibus annis ociũ & uacationẽ a rebus publicis lex permittit:ſed Parthenius: & reliqui nõ prius inuaſerunt Domitianũ: q̃ Neruæ pſuaſerunt ut ſuſciperet imperium mortuo illo. Vt tot. quot uobis contuli. Cõceſſa.beneficia ab aliis impatoribus.at Galba ſec⁹ fæcit reuocato bis. & uicies mile ſextertio: qđ Nero diuerſis donauerat relicta tãtũ decima pte donatis. Gaudiis publicis.reip.lætæ Domitiãi nece:& ĩpatore Nerua.Ne tñ.ordo ẽ tñ neceſſariũ pariter credidi:& reliq̃. Ne afferat aliquã hæſitationẽ ne quoquo mõ qs dubitet. Vel eorũ.uel quod diffidãt poſſe ſeruari beneficia cõceſſa malis hominibus:uľ a malo principe. Eius.Domitiani; cuius memoria infenſa erat. Saltem.uel ob hãc præcipue cauſam. Vt potius mihi debeat. nam ſi reſcidiſſet priorum diplomata opus erat denuo impetrare illa ab ĩperatore nerua.cui hoc bñficiũ debuiſſent: quæ ille omnia uno edicto cõfirmauit: ut eſſet intẽtus in cõcedẽdis nouis priuilegiis:non in ueteribus confirmãdis. Gratulatio ullius:qui gratulatus eſſet imperatori concedenti ſibi priuilegiũ. Inſtauratis ꝑcib⁹. repetitis ad confirmandum illud cũ iam p edictum remiſerim ꝑcandi neceſſitatẽ. Vultu.noſtro. Meliore.liberaliore. Nouis.nondum conceſſis a prioribus principibus. patiantur. præces romanorum.i. ꝑcẽť noua cũ priora cõprobaueri.Ea.priuilegia .Quæ ſi hñt:q̃ nõdũ ĩpetrauerſt.
Vm.eiuſdem Neruæ epiſtola:
c qua Domitiani confirmat ordinationes. Prioribus.ſub aliis principibus. Standũ.parendũ.

Lauius Archippus philoſophus impetrauit a me: ut agrum ei adderem circa Pruſiam patriam ſuam tã uberem: cuius reditu ſuos alere poſſet.quod ei præſtare uolo. ſũmam expenſam liberalitati meæ feres.

Eiuſdem ad.L.Appium Maximum.

Rchippum philoſophum bonum uirũ & profeſſione ſua etiam maioribus reſpondentem commendatum habeas uelĩ mi Maxime:& plenam ei humanitatem tuam præſtes in iis:quæ uerecunde a te deſyderauerit.

Edictum diui Neruæ.

Vædam ſine dubio Quirites ipſa felicitas temporum edicit:nec ſpectandus eſt in iis bonus princeps:quibus illum intelligi ſatis eſt:cum hoc ſibi ciuium meorum ſpondere poſſit uel non admonita perſuaſio: me ſecuritatem omnium qeti meæ prætuliſſe: ut tot noua beneficia conferrẽ:& ante me conceſſa ſeruarem.Ne tamen aliquam gaudiis publicis adferat hæſitationem:uel eorum:qui impetrauerunt diffidentia:uel eius memoria:qui præſtitit: neceſſarium pariter credidi:ac lætum obuiam dubitantibus indulgentiam meam mittere.nolo exiſtimet quiſquam:quod alio principe uel priuatim: uel publice conſecutus: ideo ſaltem a me reſcindi:ut potius mihi debeat:ſi rata:& certa. nec gratulatio ullius iſtauratis eget precibus: quem fortuna imperii uultu meliore reſpexit:me nouis beneficiis uacare patiantur:& ea demum ſciant roganda eſſe:quæ non habent.

Epiſtola eiuſdem ad Tullium Iuſtum.

Vm rerum omnium ordinatio: quæ prioribus temporibus ordinatæ: & conſumatæ ſunt: obſeruanda ſit:tum epiſtolis etiam Domitiani ſtandum eſt.

C.Plinius Traiano Imp.S.

FLauius Archippus per salutem tuā:æternitatemq́ petit a me ut libellum : quem mihi dedit: mitterem tibi . quod ego sic roganti præstandum putaui:ita tamen:ut missurum me notum accusatrici eius facerem:a qua & ipsa acceptum libellum his epistolis iunxi: quo facilius uelut audita utraq; pte dispiceres : quid statuendum putares.

Traianus Imp.C.Plinio.S.

POtuit quidem ignorasse Domitianus in quo statu eēt Archippus:cū tam multa ad honorem eius ptinētia scriberet : sed meæ naturæ accommodatius est credere : etiam statui eius subuentum interuentu pricipis: præsertim cum etiam statuarum ei honor toties decretus sit ab iis: qui ignorabāt: quid de illo Paulus proconsul pronunciasset:quæ tamen mi Secūde carissime non eo pertinēt:ut si quid illi noui criminis obiicitur:min⁹ de eo audiēdū putes: libellos Furiæ Primæ accusatricis:itē ipsius Archippi:quos alteri epistolæ tuæ iniunxeras legi.

C.Plinius Traiano Imp.S.

TV qdē dñe ꝓuidētissime uereris : ne cōmissus flumini:atq; ita mari lac⁹ effluat: sed ego ī re pstāti inuenisse uideor : quēadmodū huic cuniculo occurrerem.pōt.n.lacus fossa usq; ad flumē deduci:nec tamē ī flumē emitti: sed relicto quasi margine cōtineri pariter : & dirimi:sic cōsequemur:ut nec uicino uideat flumini mixtus:& sit perinde ac si misceatur:erit.n. facile p illā breuissimā terram:quæ interiacebit: aduecta fossa honera trāsponere in flumē: qd ita fiet:si necessitas coget:& spero nō coget:ē.n.& lacus ipe satis altus: & nūc ī cōtrariā partē flumen emittit: qd ītercl̄usū:ide & quo uolumus auersū sine ullius detrimēto lacus tātū aquę:quātū nūc portat:effundet.Præterea p id spaciū:p qd fossa faciēda ē:incidūt riui:q si diligēter colligātur:augebūt illud:quod lacus dederit.eminuero si placeat fossā longius ducere:& arctius pssam mari æquare:nec ī flumē:sed ī ipsum mare emittere repercussus maris seruabit:& reprimet quicqd e lacu ueniet: quoq; si nihil nobis loci natura pstaret

FLauius.mittit libellos Archippi Traiano : & Furiæ accusatricis illius. Accusatrici.Furiæ.A qua & ipsa.a qua ipsa.

POtuit.liberat hac epl'a Traian⁹ Flauium Archippum a pœna metalli. In quo statu. cum dānatus in metallū abruptis uinculis aufugisset. Naturæ. q̇ mitis & clæmens est. Statui.dānationi:malæ cōditioni. Interuētu principis.lr̄is scriptis a Domitiano in honorē eius. Ab his. prusiensibus. Pronūciasset.iudicasset.Non eo pertinēt.non iō a me dicunt. Noui. pter supradicta. Furiæ Primæ.nō q̄ prima accusauerat Archippū:sed cognomēto prima.

TV diligēter circūspexerat sedus quomō lac⁹ Nicomedēsiū poterat uel ī mare : ul'ī flumē deduci: ita ut magno cōmō toti regiōi eēt futur⁹.neq; mirū si rē tā diligēter scrutat⁹ fuerat:nouerat.n.ī emissario lac⁹ Fucini a Claudio facto prio detectā opis īcuriā haud satis depssi ad lac⁹ ima ul' media:uñ iterū necesse fuisse ut specus altius effoderet. Flumini.Calpæ:sed plane dixerat explorādū ē diligēter: ne si cōmiss⁹ flumini ī mare effluat. Præstāti.maximi momēti: magnifica deductiōe lacus Ascanii: Cuniculo: suffugio: excusatiōi. cuniculus .n.fossa latēs:& subterranea:qua solēt hostes emergeṙ i obsessa oppida:ab aiali cūiculo hac uia:ut existimat epigrāmatic⁹ poeta:mōstratore.Emitti. cōiūgi. Margine.itercapedine:histmo.cōtinēti. Cōtineri.ueluti cōiūgi:& tñ diuidi. Facile.erit.

Trāspōere.trāsagitare:ut uocabulo utar patauinoꝝ nautarū ex Brēta flumie ī mare curru ligneo trāsuehētiū p breuissimā terræ itercapedinē:q̄re si qs Patauio Venetias uectus ē:facili⁹ hoc Scdi cōsiliū itelliget a filī. Altus.pfōdus. Flumē . eiusdē nois:cuius & lacus. In cōtrariā.i pponti. dē scdum tabulā Ptolemæi. Interclusū. itersceptū:obstructū. Effūdet.p fossā loco fluminis. Fiēda.restitue faciēda: cū nusq̄ apud idoneos reperiat fiēda.nā q̄ legatur apud Pli.seniorē lib.xxix.capite ultio mi-nutatim fiēda ex codice ātiquo restituēdū findenda:q̄ quidem melius conuenit. Illud.flumen. Enim uero. ad hæc : pterea Tacit⁹ lib.xvi.enim uero Montanum probe uiuentē:neq; famosi carminis:quia protulerit ingeniū extorrem agi. Longius. per longius campi spatium:non committendo flumini Calpæ. Arctius.ne euaget humor:& maiori copia:sit opus:ac sic lac⁹ euacuet. Pressā.cōtractā. Repcussus.undaꝝ æstus:& recellēs fluctus. Seruabit.cōtinebit quoq̄ūo i fossa. Loci natura.si fuerit nimiū deuexa. Nihil pstaret.nullā

Pli. locus.

opem ferret. Expeditum i ꝑmptu. facile: quo uerbo lib. ix. usus est. Cataractis. decursionibus. i. quibus Cataractæ dam locis circumseptis lapidibus uel asseribus immo utrisq: uulgo conchas appellant: quales interdũ ẽ conspicere in fossa deducta ab Abdua Mediolanũ usq: nã Nili cataractas Diodorus existimat nauigabiles. locus est latitudine stadiorum. x. accliuis præceps in angustum clausus inter connales: ubi frequẽtia laxa scopulis similia aquam magna uertigine mirabiliq elisam reflectunt; inq cõtrarium cursum spiris agunt redundantibus: q in stuporem intuentes ducit: est enim ita uelox hoc in loco aquæ decursus: ut sagittæ similis uideatur. Nili incremento temperante cursum: quidam nauibus descendunt: ascendendi uero nulla est facultas: ut flumine omne hominum ingenium superante: in fossis uero manufactis per cataractas non difficiles ascensus & descensus. Ut policeris. dixerat enim & ego hic aliquem tibi petitum eiusmodi operum mittam. authore te. nam rescripserat. poteris a Calphurnio Macro petere libratorem.

Cripsit. mittit tabellarium regis Sauromatæ cum tabellario Lycorinnæ ad Traianum. Legatio. regis Sauromatæ. Bospho

Bosphor⁹ ro. Cimerio: nam duplex est Bosphorus: Cimerius paludis Meotidis finis: & initiũ Euxini ponti: Bosphorus thracius ponti finis & propõtidis initiũ: iuxta Meotides paludes utrinq Sauromatæ incolunt. lege Pli. lib. vi. & Strabonem. vii. discordantes inter se pro latitudine Bosphori. Cimerii. ad hæc Bosphorus ciuitas Ponti iuxta Cimeriũ sinum. alia etiam cinitas Indiæ authore Stephão Hammõius multa de Bosphoro narrat Dionysii & Plutarchi ac aliorum testimonio: ut q uterq Bosphorus ab Io Inachi filia sit transteratus: unde Bosphorus. Βοοσ πορoσ. i. bouis transitus: uerum apud eundem præduce Philarcho sequitur: intra Euxinum incolæ inexpertes erãt agriculturæ; extra uero expertes: quare illa pelagi pars Βοσ πöρoσ appellabantur: q fæminaretur. πoρoσ. n. fæmen: aut quod olim uolentes fretrum trãsmittere cõpositis ratibus & bobus subiugatis transibant. unde cognomentum. Eusebius author Traianum recepisse i fidem Sauromatas Bosphoranos. Ciuitatem. Niceam. Sauromata. a rege Sauromatage:

Sauromata Sauromata enim gens Scythica si Stephano credimus. Sauromatia duplex ẽ una in Europa; altera in Asia. dicitur etiam Sarmatia: & gentilis Sarmata. Strabo de Scythis & Sauromatis loquens ut non inquit omnia Bosphoranis subiecta sunt regibus: quos populus romanus instituerit.

expeditũ tñ erat cataractis aquæ cursũ tẽperare. Verũ: & hæc: & alia mľto sagaci⁹ cõqret: explorabitq librator: quẽ plane domiẽ debes mittere: ut policeris: ẽ. n. res digna: & magnitudiẽ tua: & cura. Ego iteri Calphurnio Macro clarissimo uiro authorẽ te scripsi: ut libratorẽ q̃maxime idoneum mitteret.

Traianus Imp. C. Plinio. S.

Aifestũ mi Sc̃de carissime nec prudẽtiã: nec diligẽtiã tibi defuisse circa istũ lacũ: cũ tã mľta ꝓuisa habeas: ꝑ quæ ñ periclitetẽ exhauriri: & magis i usu nobis futurus sit. elice igitur id quod præcipue res ipsa suaserit. Calphurnium Macrum credo facturum: ut te libratore istruat: neq̃ ꝓuinciç istç his artificib⁹ carẽt.

C. Plinius Traiano Imp. S.

Cripsit mihi dñe Lycorinas libert⁹ tu⁹: ut si qua legatio a Bosphoro uenisset urbem petitura: usq i aduẽtũ suũ retineretur: & legatio qdẽ dumtaxat in eã ciuitatẽ in qua ip̃e sum: nulla ad huc uenit: sed uenit tabellarius Sauromatæ: cuius ego usus opportunitate: quã mihi casus obtulerat cum tabellario: qui Lycorinnam ex itinere præcessit: mittendum putaui: ut possis ex Lacorinnæ. & regis epistolis pariter cognoscere: quæ fortasse pariter scire deberes.

C. Plinius Traiano Imp. S.

Ex Sauromatæ scripsit mihi eẽ quædã: quæ deberes q̃maturissime scire: qua ex causa festinationem tabellarii: quem ad te cum epistolis misi: diplomate adiuui.

C. Plinius Traiano Imp. S.

Agna domine: & ad totam prouinciam pertinens quæstio est de cõditiõe: & alimẽtis corũ: quos uocãt θρεπτουσ. in qua

Agna. quærit iudicium imperatoris sup iis: qui liberi nati fuerũt expositi: deinde a quibusdã sublati & i seruitute educati. Prouĩciã. Bithyniã. Cõditiõe. serui an liberi essent. Alimẽtis. an reddere deberent alimenta suis alumnis. θρεπτουσ expositos. necare uidetur non tantum is: qui partum præfocat: sed is qui abiicit: & qui alimoniã denegat: & is q publicis locis

misericordiæ causa eum exponit:quam ipse non habet.caput est libro Codicis.viii.de infantibus expositis liberis:omissis igitur cæteris constitutionibus Imperator Iustinianus sanxit nemini licere siue ab ingenuis genitoribus puer paruulus procreatus:siue a libertina progenie: siue seruili conditione maculatus expositus sit:eum puerum i suum dominium uendicare:siue nomie dominii: siue ascripticiæ:siue colonariæ conditionis.sed neq; iis:qui eos nutriendos sustulerunt licentiā concedit penitus cum quadam dictione eos tollere:& educationem procurare:siue masculi sint:siue fœminæ: ut eos loco libertorū uel seruorum aut colonorum aut ascripticiorum habeant:sed nullo discrimine habito ii: q ab eiusmodi hominib⁹ educati sunt: liberi & ingenui appareant : & sibi acquirant: & in potestatem suam: uel ad extraneos heredes omnia quæ habuerint quomodo uoluerint transmittāt: nulla macula uel seruitutis uel ascripticiæ : uel colonariæ conditionis imbuti:nec quasi patronatus iura in rebus eorum iis qui eos susceperunt prætendere conceditur:sed i omnem terram:quæ romanæ dictioni supposita est: hoc obtinere. Constitutionibus: ordinationibus:quæ ꝑ legibus habentur.

ego auditis cōstitutiōibus principū:qa nihil inueniebā:aut ꝓpriū:aut uniuersale:qd̄ ad Bithynos ferret.cōsulendū te existimaui qd obseruari uelles.neq; putaui posse me i eos: qd authoritatē tuā posceret:exēplo eē cōtentū.recitabat̄ autē apud me edictū:qd dicebat̄ diui Augusti ad Anniā ꝑtinēs:recitaræ & ep̄læ diui Vespasiāi ad Lacedæmonios:& diui Titi ad eosdē Achæos:& Domitiāi ad Auidiū Nigrinū:& Armeniū Broccū ꝓcōsules:irē ad Lacedæmoios:q ideo tibi nō misi: qa & parꝝ emēdata:& qdā nō certæ fidei uidebātur: & qa uera:& emēdata i scriniis tuis eē credebā.

Traianus Imp.C.Plinio.S.

Vuæstio ista:q̄ ptinet ad eos: q liberi nati expositi:deīde sublati a qbusdā:& i seruitutē educati sunt: sæpe tractata ē. nec quicquā inuenit̄ i cōmentariis eorū principū: q ante me fuerunt: quod ad oēs prouincias sit constitutum.epistolæ sane: sunt Domitiani ad Auidium Nigrinum: & Armenium Broccū quæ fortasse debeāt obseruari:sed inter eas ꝓuincias: de qbus rescripsit:inter quas ē Bithynia:& ideo nec adsertionē denegandam iis:qui ex eiusmodi causa i libertatem uendicabunt: puto:neq; ipsam libertatem redimendam precio alimentorum.

C.Plinius Traiano Imp.S.

Egato Sauromatæ regis cum sua spōte Niceæ:ubi me inuenerat: biduo substitisset:longiorem moram faciendam domine non putaui:primum q incertū adhuc erat: quādo libertus tuus Lycorinnas uenturus esset: deīde quod ipse proficiscebar i diuersam prouinciæ partem ita officii necessitate exigente . hæc i noticiam tuam perferenda existimaui:quia proxime scripseram petiisse Lycorinnam ut legationem:siqua uenisset a Bosphoro: usq; i aduentum suū retinerē.qd̄ diutius faciendi nulla mihi ꝓbatio

Proprium. rescriptum : uel priuilegium aliquod Bithynorum tantum ad eos pertinēs. Vniuersale.ad omnes pertinens.nā extat Theod. & Valen. imperatorū ad senatum epistola:cui initium. Quæ ex relationibus iudicium: uel consultatiōe in cōmune florentissimorum sacri nostri palatii procerum auditorium introducto negocio statuimus: uel quibuslibet corporibus:aut legatis:aut prouinciæ uel ciuitati aut curiæ donauimus : nec generalia iura sint:sed leges fiant: iis dumtaxat negociis atq; personis pro quibus fuerint promulgata. Exemplo. superiorum principum. Edictum. quo uetatur : uel iubetur aliquid edictum dicimus. Anniam . Annii filiam. Eosdem Achæos . Lacedæmonios. Armenium Broccum.Brocci cuiusdā Broccus
meminit Seneca:ad Iunium Broccum Illyrii præfectum scripsit Claudi⁹ imperator. appellare consueuimus broccos: quos alii brōcos:quibus dentes prominuent.authoribus Varrone:Columella:Plinio.

Væstio.rescribit nulli libertatē adimendam. Expositi.abiecti a suis. In commentari s.i quibus rerum gestarum summam complectimur. Ad omnes prouincias. in uniuersum. Adsertionem. uendicationē libertatis. Venuleius.ff.xliii. si quis liberū hominem ignorantem suum statum dolo malo retinuerit: cogitur exibere . quanto igitur magis si resciuerit:nullo enim tempore retineri liber homo potest. Redimēdam.emendam ab ullo.

Egato excusat se q legatū regis sauromatarū nō diu retinuerat. Niceæ.plures Niceas pluri Nicea.
bus locis legim⁹.hæc āt Bithyniæ metropolis iuxta lacū Ascantū in cāpo admodū felici: sed æstate parū salubri:quā primū Antigon⁹ cōdidit Philippi filius:& Antigoniā noīauit: postea

Lysimachus quam ab uxoris nomine filiæ Antipatri Niceam appellauit:urbis ambitus stad.xvi. in figura quadrata:quæ in campo sita portas quattuor habet.ad rectos angulos:& in munitionem excisa:quare ex uno lapide:qui circa medium gymnasium positus est:omnes quattuor portæ cõspiciuntur.Niceæ meminere.Strabo.Pli.Appianus.Ptolemæus. Epistolæ:quas legato regis Sauromatæ scribebat:& iam Secundus per tabellarium Traiano miserat. Legatum.properantem ad imperatorem.

Petentibus.quærit an permittat transferre mortuorum reliquias iusta aliqua ratione. Vetustatis.quæ ne lapidib⁹ quidem parcit. Mors etiam saxis marmoribusq; uenit: Ausonius inquit. Incursum. exundationem: demolitionem: multa enim ædificia secum trahunt fluminum excursus. Similia. probabilia: Aliaq;.ordo.& propter alia quæcunq; similia his. Exemplum. imitationem. Proconsulum. Bithyniæ ante me. Max.pontificẽ.nam fuit pontifex Max.

Traianus. põt max. Traianus: q̄ antiquæ memoriæ declarãt: ut illa Imp. Cæsari diui Neruæ Traiano Augusto.Germanico Dacico.Pont.Max. & reliqua.Secundus in panagyrico: Impe-

Pontifex Max. rator ergo & Cæsar: & Augustus Pont. Max. stetit ante gremium consulis. Et alibi.non ne si pontifici maximo deligenda sit coniunx: aut hanc aut similem elegerit?& in fine.nobis parẽtem:tibi põtificem maximum elegisti. pontifex ergo maximus:diiudicat sacras omnes causas:religionibus deorum & summæ reip. præest. de potestate eius lege plura apud Liuium & Dionysium libro secundo antiquitatũ. maximum quidam dictum tradunt:q; maximarũ rerum quæ ad sacra & religiõum pertinent curam iudex sit:uindexque con tumeliæ priuatorum magistratuum: neq; senatui rationem: neque populo reddens. uocatos autem pontifices alii autumant: quoniam deos colunt potentia sacrorum omnium domini: alii uero nomen effictũ ad potẽtum profligationem:tanquam iubente Numa potentia sacerdotes obire sacra: plures a põtibus faciendis esse dictos ab sanctissimis & uetustissimis sacrificiis: quæ ad põtem fierent:esse autem eam obseruationẽ & structurã ueluti aliud quicquam ex immotis patriisq; sacris:sacerdotibus delegatam: nefas enim & execrabile apud romanos existimari lignei pontis super Tyberim extructi(inde sublicio nomen)dissolutionem:ideo lignis compacti pro diuino quodam dicto omni prorsus amoto ferro.hanc rationẽ deridens Plut. a pluribus tamen uerã opinatã memorat:Dionysius confirmat omni prorsus ambiguitate sublata.

Vtrum permittit transferre reliquias. Pontificum.romanorum. Ex causa. si iusta permittendum:sin minus negandum.

Væventi.ostendit locũ Prusæ idoneũ ubi possit ædificari balineũ: q̄ ĩperator extrui cõcesserat. Ciuitatis.ædificiorũ urbanorũ:sæpi⁹ tñ ciuitas.p ciuib⁹ q̃.p ædificiis. Melius.decẽti⁹.

Peristyliũ. q Iusserat.Polyænus moriens. Peristylio.peristyliũ latine dici põt circũcolumniũ:nã porticus

bilis ratio occurrit præsertim cum epistolæ Lycorinnæ quas detinere:ut ante predixi:nolui: aliquot diebus hũc legatũ antecessuræ uiderentur.

C.Plinius Traiano Imp.S.

Petentibus quibusdam ut sibi reliquias suorum aut propter iniuriam uetustatis:aut propter fluminis incursum:aliaque his similia quæcunq; secundum exemplum proconsulum transferre permitterem: quia sciebam in urbe nostra ex eiusmodi causa collegium pontificum adiri solere: te domine maximum põtificem consulendum putaui: quid conseruare me uelis.

Traianus Imp.C.Plinio.S.

Durum est iniungere necessitatem prouincialibus pontificum adeundorum: si reliquias suorum propter aliquas iustas causas transferre ex loco in alium locum uelint. sequenda ergo potius tibi exempla sunt eorum: qui isti prouinciæ præfuerunt: & ex causa cuique ita: aut permittendum:aut negandum.

C.Plinius Traiano Imp.S.

Quærenti mihi domine Prusæ ubi posset balineum: quod indulsisti fieri: placuit locus: in quo fuit aliquando domus: ut audio:pulchra nunc deformis ruinis:per hoc.n. consequemur: ut fœdissima facies ciuitatis ornetur:atq; etiam ut ipsa ciuitas amplietur: nec ulla ædificia tollantur: sed quæ sunt uetustate sublapsa: relaxentur in melius. ẽ autem huius domus conditio talis. legauerat eã Claudius Polyænus Claudio Cæsari: iusseratq; ĩ peristylio templum

ſunt columnis ſuſpenſæ.M.Tullius.pſpectã porticũ cũ conclauibus pauimentatam trecentũ pedũ cõcupierat.ampliſſimum periſtylium: Vitruuius in palæſtris periſtylia quadrata ſiue oblonga ſunt facienda:domus ampliores habent latiora periſtylia: in quibus ſunt quattuor pares porticus altitudinis: aut una:quæ ad meridiem ſpectat excelſioribus columnis conſtituitur:communia ſane ædificia: in quæ de populo quilibet inuocati ſuo iure poterant uenire ſicut in ueſtibulũ & cauædium. Ei.Claudio tanquã deo:in numerum enim deorum a Nerone relatus eſt. Spoliata. ſurreptis tegulis: & quæ ad ornatum faciebant. Venire. uendi reip.pruſaenſium per tuum procuratorem. Accipiet.reputabit uenditionẽ ſummum munus:quanto magis donationem.

Area uacua.loco patẽti. & ſub dio inter periſtyliũ. Exedra.ſeſſio:ubi uiri cõſident authore Polluce:& Vitruuius. conſtituantur inquit in tribus porticibus exedræ ſpacioſæ habentes ſedes in qbus philoſophi: rhetoreſq; ac reliqui qui ſtudiis delectentur ſedentes diſputare poſſint.eæ in porticibus ad occidentem fieri debent:Ioſeph⁹ pariter exedram ubi Solomonis templum deſcribit:occidentalem memorat: Suidas etiam ſeptemtrionalẽ.M.Tullius ait tunc dedita opera quieſcentibus aliis in eam iã exedram ueniſſe: in qua Craſſus poſito lectulo requieuiſſet. Conſecrare.dedicare: & ſacrum facere. Teſtamenti . Claudii Polyæni. Exedra.

POſſumus.pmittit balineũ fieri. Facta.extructa. Religio. loc⁹ i quo ædes ſacræ ædificatæ ſunt etiã dirruto ædificio ſacer manet adhuc ut Papiniãus ſcripſit ſed Põponi⁹.ff.xi.cũ loca capta ſunt ab hoſtib⁹: oĩa deſinũt religioſa uel ſacra eſſe: q̧ ſi ab hac calamitate fuerint liberata q̃ſi quodã poſt liminio reuerſa priſtio ſtatui reſtituũtur: q tñ caſus hic locũ nõ hẽt :quare iure ſcripſit religionem locum occupaſſe.

POſtulantibus. conſulit de liberis cognoſcẽdis & natalibus reſtituendis: nã cõſequens eſt: ut qui inuẽtus fuerit liber reſtituatur natalibus ſuis .i. ĩgenuitati perinde ac ſi nunq̃ ſeruiuiſſet.titulus ẽ.ff.ix.de natalibus reſtituẽdis:ubi Vlp. a pĩcipe inqt natalibus ſuis reſtitutũ eum: qui ſe ingenuũ natum principi affirmauerat. interdum & ſerui ex poſt facto iuris interuentu ingenui fiunt ut ecce ſi libertinus a pĩcipe natalibus ſuis reſtitut⁹ fuerit:illis.n.utiq; natalibus reſtituit: in qbus initio oẽs homines fuerunt : non in quibus ipſe naſcitur.

Proconſules præſunt.non.n.oĩbus prouinciis præerant proconſules:ſed plæriſq; propratores:& quãuis Bithynia a proconſule regeretur: ipſe tamen extra ordinem miſſus utpote imperatoris ſui reuerens petit quid obſeruare debeat.

ei fieri: reliqua ex domo locari : ex ea redditum aliquandiu ciuitas percœpit: deinde paulatim partim ſpoliata:partim neglecta cum periſtylio domus tota colapſa ẽ:ac iam pene nihil ex ea niſi ſolum ſupereſt.quod tu domine ſiue donaueris ciuitati: ſiue uenire iuſſeris propter opportunitatẽ loci pro ſummo munere accipiet. ego ſi permiſeris: cogito in area uacua balineum collocare : eum autem locum : in quo ædificia fuerunt: exedra:& porticibus amplecti : tibiq; cõſecrare: cuius beneficio elegans opus: dignumq; nomine tuo fiet.exemplar teſtamenti:quanquam mendoſum miſi tibi:ex quo cognoſces multa Polyænũ in eundem domus ornatum reliquiſſe:quæ ut domus ipſa perierunt:a me tamen in quantum potuerint requirentur.

Traianus Imp.C.Plinio.S.

POſſumus apud Pruſaenſes area iſta cum domo collapſa: quam uacare ſcribis ad extructionem balinei uti:illud tamẽ parum expreſſiſti: an ædes in periſtylio Claudio facta eſſet:nam ſi facta eſt: licet collapſa ſit:religio eius occupauit ſolum.

C.Plinius Traiano Imp.S.

POſtulantibus quibuſdam ut de cognoſcendis liberis : reſtituendiſque natalibus:& ſecundum epiſtolam Domitiani ſcriptam Municio Rufo : & ſecundum exempla proconſulum ipſe cognoſcerem:reſpexi ad ſe natuſconſultum pertinens ad eadem genera cauſarum:quod de his tantum prouinciis loquitur: quibus proconſules præſunt:ideoque rem integram diſtuli : dum tu domine præcœperis : quid obſeruare me uelis.

Traianus Imp.C.Plinio.S.

SI mihi ſenatuſconſultum miſeris : quod hæſitationẽ tibi fæcit: æſtimabo an debeas cognoſcere de agnoſcendis liberis: & natalibus ueris reſtituendis.

C.Plinius Traiano Imp.S.

Puleius.Callidromū multoꝝ ſeruū uariāte fortūa Traiāo mittit. Apuleius. Apuleiū Rufinū lego conſulatū geſſiſſe cū Seuero imperatore: fuit & ille ſcriptis ſuis clarus Apuleius Madaurenſis nō multo Secūdo inferior. Statione.præſidio.nec mirandū ſi apuleius ſcripſerit Secūdo de ſeruo fugitiuo:cū Vlp.tradat ſtatutam mulctā ei:q fugitiuū celauerit:nec intra.xx.dies dominis reddiderit uel magiſtratibus exhibuerit.diuus ēt Marcus generali epiſtola declarat: præſides: & magiſtratus:& milites ſtationarios adiuuare debere dominos in ingrendis fugitiuis.

Fugituus.

fugituus autē eſt ꝑter iam memorata ſecūdū iuriſcōſultos: nō is qui ſolū fugiēdi conſiliū a domino ſuſcœperit : licet id ſe facturū iactauerit: ſed qui in ipſo facto:fugæ uiciū mētis deduxerit:nam cū aliquo actu intelligi conſtat. Piſtoribus.quorum officium erat farinam & panē facere. Locauerat operas ſuas:ꝑcio addixerat ſe faciūdo operi.

Operæ.

operæ ſunt diurnū officium: hæ autem pertinent ad uerū dominum deductis neceſſariis impenſis. ſic prudentibus non diſſone reſpondentibus.

Ad ſtatuas Confugere.

Ad ſtatuam tuam.Imperatorū imagines ſtatuæꝗ ſumma uenerabantur obſeruantia: uñ apud Philoſtratū legimus Aſpendi principem cum multitudo ei faces intentaret confugiſſe ad aſylū Tyberi cuiꝰſtatuæ illic uenerabiliores ſanctioreſꝗ habebant:q̄ Iouis olympii ſimulachrum:ita ut impietatis quidā damnatꝰ fuerit:ꝗ ſeruum ſuū uerberaſſet: qui drachmam argenteam Tiberii imagine ſignatam geſtabat.Athenæus in rebus Sybariticis tradit etiā ſeruos cōfugere ſolitos ad templa:& monumenta parētum dominorum. Calliſtratus de pœnis. ad ſtatuas inquit confugere uel imagines principum ĩ iniuriam alterius prohibitum eſt:niſi quis ex uinculis uel cuſtodia detentus a potentioribus ad huiuſmodi præſidium confugerit : his enim uenia tribuenda eſt: ne autem ad ſtatuas uel imagines quis confugiat ſenatus cenſuit. Impp. Valen. Theod. & Archadius ſic reſcripſerunt. qui ad ſtatuas uel euitandi metus: uel creandæ inuidiæ cauſa confugerint: ſi certas habuerint cauſas:quibus confugere ad imperatoria ſimulachra debuerint: iure ac legibus uendicentur:ſi uero probati fuerint artibus ſuis inuidiam inimicis ſuis creare uoluiſſe: ultrix in eos ſententia proferatur.diuus Antonius conſultus a quibuſdam præſidibus prouinciarum de his ſeruis : qui ad ædem ſacram uel ad ſtatuam principis confugiebant: præcœpit : ut ſi intolerabilia uideantur ſeruitia dominorum cogantur ſeruos ſuos bonis cōditionibus uendere : ut preciū dominis daretur.

Liberius. Max.

Laberio Maximo . qui procurator Iudeæ ſub Veſpaſiano fuit : quanuis apud Ioſephum corrupte legatur Cæſarem ſcripſiſſe ad Liberium Maximum : ut omnem terram iudæorum uenderet. Spartianus ſcriptum reliquit: Traianum non læſiſſe Liberium Maximum: qui ſuſpectus imperio exulabat in inſula: & ſi ut eum necaret per epiſtolas ab actiāo eſſet admonitus. Liberium : qui uerſus optimos poſſe ſcribere aſſeuerabat; nec tamen ſcribebat:urbano ſale ſparſit Martialis libro ſexto.

Suſagus.

Suſago.Præfecto Decibali regis Dacorum. Pacoro.Ioſephus ſcribit imperante Veſpaſiano Pacorum non ſolum Parthiæ: ſed etiam Mediæ regem : quem inuadentibus Alanis in loca difficiliora refugiſſe : Pacori regis Capitolinus in Pio meminit . fuit & alius Pacorus : quem Strabo Ioſephus & Tacitus tradunt occiſum a.P. Ventidio. Quibus. inſignibus. Bullam. geſtamen olim triumphantium: poſtea a pueris ingenuis cum prætexta uſurpatā. Metallo.auro. Apoſphragiſma.inſigne.inſcriptio. Quadriga.currus quattuor equorum.

Puleius dñe miles:qui ē in ſtatione Nicomedenſi:ſcripſit mihi q̄ndā noīe Callidromū cū detineret a Maximo & Dionyſio piſtoribus : quibus operas ſuas locauerat: cōfugiſſe ad tuā ſtatuā : perductūꝗ ad magiſtratus:indicaſſe ſeruiſſe aliquādo Liberio Maximo: captumꝗ a Suſago ĩ Mœſia:& a Decibalo munere miſſum Pacoro Parthiæ regi:pluribuſꝗ annis ĩ miniſterio eius fuiſſe:deīde fugiſſe: atꝗ ĩ Nicomediā ꝑueniſſe:quē ego ꝑductū ad me:cū eadem narraſſet:mittēdū ad te putaui.qd paulo tardius fæci:dū requiro gemmā: quā ſibi habentē imaginem Pacori : & quibus īſignibus ornatus fuiſſet: ſubtractā īdicabat: uolui.n.hāc quoꝗ: ſi iueniri potuiſſet:ſimul mittere:ſicut bullā miſi:quā ſe ex pthico metallo attuliſſe dicebat.ſignata ē annulo meo: cuius ē apoſphragiſma q̄driga.

C.Plinius Traiano Imp.S.

Vlius dñe Largus ex Pōto: nondū mihi

Vlius.moriens Iulius Largus rogauerat Secundum:ut rem ſuam inſpiceret:& ꝗ ſupereſſet ex quinquaginta milibus:arbitrio ſuo diſpenſaret in honorem Traiani: quem per epiſtolam cōſulit quid uelit fieri. Ex ponto.ex prouincia Ponti.Ptolemæus in deſcriptione ſua Pontum

Pontus.

& Bithyniam ſimul complectitur. Strabo per ſe prouinciam ponticam terminauit: quæ Mithridati paruit : de ea nunc Secundus loquitur : nam etiam pontus galaticus iuxta Galatiam dicitur: ſecundum Ptolemæum. Pontus cappadocus iuxta Cappadociā : Pontus polemoniacus inter utrunꝗ:

omnes a uicinitate Euxini Ponti appellationem trahentes. Iudicio tuo. qui me tanquam bonum uirum in hanc prouinciam delegasti. Pietatis.amore suo in te. Testamento.suo. quo rogabat Secundum. Cernerem. examinarem:recensetem. Percœptis.excœptis a tota hæreditate. Reliquum: quod superetat. Redderem tanquam de

uisus:ac ne auditus q̃dẽ.s3 iudicio tuo credẽs: dispẽsatiõnẽ q̃ndã mihi:erga re pietatis suæ: ministeriũq; mãdauit: rogauit.n.testõ: ut hæreditatẽ uã adirem:cernerẽq;:ac deĩde pcœptis qnquagĩta milibus nũmũ: reliquũ oẽ Heracleotarum & Theanoꝝ ciuitatibus redderẽ:ita ut eẽt arbitrii mei:utrũ opa faciẽda:q̃ honori tuo cõsecrarenẽ: putarẽ:an istituẽdos qnquẽnales agõas:q Traiani appellarẽt.Q uod i noticiã tuã pferẽdũ existimaui ob hoc maxĩe:ut dispiceres: qd eligere debeam. Traianus Imp.C.Plinio.S.

Vlius Largus fidẽ tuam q̃si te bñ nosset elegit. qd ergo potissimũ ad pperuitatẽ memoriæ eius faciat secundũ cuiusq; loci conditiõnẽ ipse dispice: & quid potissimũ existimaueris insequere.

C.Plinius Traiano Imp.S.

Rouidentissime dñe fecisti: qd pcœpisti Calphurnio Macro clarissimo uiro: ut legionariũ cẽturiõnẽ Bizãriũ mitteret.Dispice ẽt an Iuliopolitãis simili rõne cõsulẽdũ putes:quorũ ciuitas:cũ sit pexigua:onera maxima sustinet: rãtoq; grauiores iniurias: q̃nto: & isirmior:parit. Q uicqd aũt Iuliopolitãis pstiteris:id ẽt toti puinciæ pderit:sũt.n.i capite Bithyniæ:plurimisq; p eã cõmeatibus trãsitũ pbent.

Traianus Imp.C.Plinio.S.

A conditio ẽ ciuitatis Bizãtioꝝ cõfluente undiq; in eã cõmeantium turba:ut secundum consuetudinẽ præcedentiũ temporum honoribus eius:psidio centurionis legionarii consulendũ habuerimus.Iuliopolitanis succurrẽdũ eodẽ modo si putauerimus:onerabimus nos exẽplo:plures .n. & quãto infirmiores erũt: idem petent.fiduciã diligẽtiæ tuæ habeo:ut credam te omni rõne id actutũ:ne sint obnoxii iniuriis.si qui autẽ se contra disciplinã meã gesserint: statim coerceantur:aut si plus admiserint:q̃ ut in re præsenti satis:puniantur.si milites erunt: legatis eorũ:quæ deprænhenderis:nota facies: aut si i urbem uenturi erunt:mihi scribes.

C.Plinius Traiano.Imp.S.

bitum. Heracleotarum. Heracleæ multæ in diuersis locis numerantur presertim a Stephano: qui inquit Heraclea ciuitas Thraciæ in ponto insignis.Pomponius:in Euxino: primo Maryandini urbẽ habitabant ab argiuo (ut ferunt)hercule datam: Heraclea uocitatur: Ptolemæus Heracleam Ponti iuxta Psillium locat: ac deiceps Thyon:Strabo.xii.non Thyõ:sed Teium iuxta Heracleam & fluuium Parthenium nominat. Opera facienda ex illis .L. milibus nummum. Quinquennales agonas.certamina: quæ quinto quoque anno celebrarentur. Qui Traiani appellarẽtur. ut hi ludi tibi consecrati: tuum etiam nomen obtinerent. Heraclea

Rouidentissime. pcurat mitti centurionẽ Iuliopolitanis:q illos ab iniuriis militũ tueret.Legionarium cẽturionẽ.i tota legione erãt centuriões.lv.secũdũ Vegetiũ: nã Modestus.lxvi.tradit.cẽturio primipyli nõ solũ aquilæ perat: uerũ ẽt quattuor centurias:hoc ẽ.cccc. milites gubernabat i prima acie: primus hastatus duas centurias.i.cc.hoĩes ducebat in secũda acie:quẽ iuniores ducenariũ uocant: princeps primæ cohortis centuriã & semi.hoc ẽ.cl. secundus hastatus totidẽ gubernabat:cæteri centuriões singulas centurias: hi postea centenarii sunt appellati: unusquisq; centurio milites suos sub disciplina cõtinere debebat:ne sociis iniurias inferrent:ut bñ uestiti & calciati essent:ut arma omniũ defricarentur ac splenderent. Iuliopolitanis.Pli.Iuliopolitas uocat.Iuliopolis in fine Bithyniæ Galatiam uersus.

A.propter dignitatem & commeantium turbã rescribit Traianus prouidendum fuisse Bizãtiis:sed si idem Iuliopolitanis faceret multos pariter centurionem petituros. monet tamen ut delinquentes castigãdos procuret. Confluente: ab Europa & Asia:terra marique. Honoribus eius. nã liberæ ditionis fuit: & multis honestata priuilegiis. Exemplo.quia ad imitationẽ Iuliopolitanorum multi idem rogabunt. Iniuriis militum. Qui.milites. Coerceantur. comminationibus reprimantur. Admiserint.deliquerint. Quam ut in re præsenti satis. q excedat temporum conditionem. Legatis.in quibus erat procõsularis authoritas. Centurio

Autum.conſulit Traianum qua ætate debeat concedere ciuitatibus Bithyniæ legi ſenatores diſſentiente lege Pompeia ab edicto Auguſti:nã Pompeius deuicto Mitridate:ac multis prouinciis in dictionẽ ro. redactis: ut inquit Appianus deuictarũ gentium quaſdam liberas eſſe uoluit:ſocietatis cauſa in bello:quaſdam romanis ſubiecit: nõnullas in regna diſtribuit: ſed illis leges neceſſarias dedit Bithyniæ ne quis poſſet in ſua ciuitate gerere magiſtratum ne ue in ſenatu legi minor.xxx.annorum. Sit in ſenatu. fiat ſenator. Cœperint.inierint. Minores magiſtratus.ueluti quæſturam:ædilitatem.nam gerendorum honorum non promiſcua facultas erat:ſed ordo certus huic rei adhibitus: neq; prius maiorem magiſtratum quiſquam niſi minorem ſuſcœpiſſet:gerere poterat:neq; ab omni ætate: neq; continuare honores licebat:hæc Calliſtratus. Ab annis.xxii. Vlp. tamen ſcribit.ad remp.adminiſtrãdam ante.xxv.annum:uel ad numera:quæ non patrimonii ſunt : uel honores : admitti minores non oportet:minores denique nec decuriones creantur: uel creati ſuffragium in curia ferunt. eam autem fuiſſe ætatem quæſtoriam monſtrat Fabius.Caluus iquit:& Cæſar:& Pollio multum ante quæſtoriã omnes ætatem grauiſſima iudicia ſuſcœperunt : & Tacitus : uno & uigeſimo Cæſar Dolobellam : altero & uigeſimo Aſinius Pollio Catonem non multo ætatem antecedens Caluus Vatinium: iis orationibus inſecuti ſunt:quas hodie cum admiratione legimus. Ab.poſt. A cenſoribus.qui ius legendi ſenatores habebant ut extat apud Tranqui. Et ſi poteſt. legi in ſenatum. Geſſerint. aliquem magiſtratum. Eadem ætate. poſt uiceſimum ſecundũ ætatis annum. Factitatum. uſitatum. Honeſtorum. nobilium. In curiam admitti. fieri ſenatores: & ideo in ſenatum induci. Deſtinatis. deſignatis: creatis. Minores.xxx. annis ab annis .xxii. Lex: Pompeia. Hæſitabam.dubitabam.an deberent in ſenatum legi. Capita legis. eadem lex plura interdum complectebatur: & per capita diuidebatur: ita ut quæ plures res plura.etiam capita contineret.

Nterpretationi comprobat ſententiam Secundi Traianus: ꝙ edicto Auguſti liceat magiſtratum capere ab annis duobus: & .xx. & ſic eſſe in ſenatu : qui uero non geſſerint magiſtratum: non poſſe fieri ſenatores minores.xxx. annis. Idem. ꝙ tu interpretaris. Hactenus. in hac re & capite. Nouatam. mutatam.Ciuitatis.ſuæ: deinde enim ſcribit eadem lege cautum fuiſſe:ne quis alienus ciuis aſcriberet alterius ciuitatis curiæ. Cuiuſq;.patriæ ſuæ.

Autum eſt domine Pompeia lege: quæ Bithynis data eſt: ne quis capiat magiſtratum:ne ue ſit in ſenatu minor annorum.xxx.eadem lege compræhenſum eſt: ut qui cœperint magiſtratum ſint in ſenatu.ſecutum eſt deinde edictum diui Auguſti:quo permiſit minores magiſtratus ab annis duobus & .xx. capere. Q uæritur ergo an qui minor .xxx. annorũ geſſit magiſtratus poſſit a cenſoribus in ſenatum legi:& ſi poteſt:an hi quoq;:qui non geſſerint: poſſint per eandem interpretationem ab eadem ætate ſenatores legi : a qua illis magiſtratum gerere permiſſum eſt. quod alioqui factitatum adhuc: & eſſe neceſſarium dicitur:quia ſit aliquanto melius honeſtorum hominum liberos : q̄ e plebe in curiam admitti. Ego a deſtinatis Cẽſoribus quid ſentirem interrogatus:eos quidem: qui minores .xxx.annis geſſiſſent magiſtratũ: putabam poſſe in ſenatum ſecundum edictũ diui Auguſti: & ſecundum legem Pompeiam legi:quoniam Auguſtus gerere magiſtratus minoribus annis.xxx.permiſiſſet:lex ſenatorem eſſe uoluiſſet:qui geſſiſſet magiſtratum.de his autẽ: qui nõ geſſiſſent: quãuis eſſent ætatis eiuſdem:cuius illi:quibus gerere permiſſum eſt:hæſitabam.per quod effectum eſt:ut te domine conſulerẽ: qd obſeruari uelles: capita legis:tũ edictũ Auguſti litteris ſubieci.

Traianus Imp.C.Plinio:S.

Nterpretationi tuæ mi Secunde cariſſime idem exiſtimo: hactenus edicto diui Auguſti nouatam eſſe legem Pompeiã: ut magiſtratum quidem capere poſſent ii:qui nõ minores duorum:&.xx.annorum eſſent: & quia cœpiſſent: in ſenatum cuiuſq; ciuitatis peruenirent.Cæterum non capto magiſtratu:eos qui minores.xxx: annorum ſint: quia magiſtratum capere poſſinr:in curiam etiam loci cuiuſq; nõ exiſtimo legi poſſe.

C.Plinius Traiano Imp.S.

Vm. Traiano mittit Dionis & Eumolpi supplices libellos: p̄nunciaturus quicq̄d īperator rescripserit Prusæ. q̄ ad Olympū iacet: hic mōs Mysiæ. Bithynica ei subiacet sedum Stra. quo authore colles q̄terni sunt olympi noie uulgati: Idæ ad Antādri plagā: & Mysiæ olympꝰ: nūc a Secūdo designatus: iuxta quē Ptolemæi testimonio Prusa cōdita ē: & q̄. x. apud Stra. narrantur. Mella: itē Stephanus ex authoritate Arriani Olympi Mysiæ meminere Xenophon ī æquocis Olympus inq̄t plura significat: nā ois mōs altior cuiuslibet regiōis Olympus a græcis dr̃ unī & plures Olympi: Olympꝰ.
dicti q̄si toti lympidi: a barbaris. uero oē spaciū circulare ultimū lympꝰ dictus ē: & cū iterioti area olympus a quo astrolabiū olympus: & sacrū pomeriū olympus ē. at Theō Arati iterp̄s: olympus p cœlo dictꝰ ἀπὸ τοῦ ὅλος. i. a uerbo totꝰ aspitato & λαμπρὸς lucidus. q̄ rōne ī prima aspirari deberet: q̄si hololāpus. i. totus lucidꝰ. Hospitiū. domū hospitalē: designatā mihi a p̄uincialibus hospitii gr̃a. Exiturus. Prusa discessurus. Asclepiades magistratꝰ. qui publicoꝝ operū ius habebat. Appellatū. p̄uocatū tanq̄ maiorē. Claudio Eumolpo. aduocato. fuit alius Eumolpus filius Orphei an̄ Homerū poeta: & lyræ citharœdus: un̄ nomē traxisse uidet̃: cui initiationē mysteriorū Eleusinæ Cereris ascripsit Suidas: Pli. etiā uitiū & arborū culturas. Cocceāus Dion. græci scriptores Coc- Dion.
ceanū Dionē Nicensem scribunt: Dionis philosophi ubi quædā de Vespasiano tractat meminit Philostratus: qui alibi scribit Dionē oratorē prusensem uirū omni laude præditū (nā a quibusdam cornu copiæ & Chrysostomus cognominabat̃) extitisse temporibus Apollonii & Euphratis: ac Roma pulsum: qui philosophiā profiteretur: eumq; Traianum imperatorē in currum triumphalē reposuisse: & crebro respicientē dixisse amo te sicut meipsum: eiq; plurimas statuas erectas. Adsignari repræsentari. Ciuitati. Prusæ. Flauio Archippo. philosopho: de quo in p̄cedentibus. is. n. inspicere debebat rōnem huius operis. Adsistens. operā suā p̄stans: nam paulo post nō accusatorē se: sed aduocatū Flauii Archippi fatet̃ Eumolpꝰ. uel absente. q̄a tūc nō aderat. Traderet̃. assignaret̃: & per id comprobaret̃. Aliter. secus: diuersum. Tuam. Traiani tanq̄ nō liceret priuatorū cadauera miscere statuis imperatorum. Profectionem. discessum ab oppido Prusa: nam aliter eodem die profecturus erat. Struendam. parandam: ordinandam. Petit. Eumolpus a me. Niceæ Bithyniæ metropolis ē nicea. De causa. de lite. Reip. causa: q̄ secus opus fæcisset ac debuisset. Sepultos. uxorem & filium. Accusatorem se. in hoc esse. Cuius mandata. cuius nomine hæc expostulasset apud Secundum. Collocatum. conditoriū. Vt necesse sit. me regas. Confessum. manifestum: propatulum. Exemplis. q̄ alii ita fæcerint.

Vm Prusæ ad Olympum domie publicis negociis intra hospitium eodem die. exiturus uacarē Asclepiades magistratus indicauit appellatū me a Claudio Eumolpo cū Cocciāus Dion assignari ciuitati opus: cuius curā egerat: uellet. Tū Eumolpus adsistens Flauio Archippo dixit exigendā esse a Dione rationem operis antequam reip. traderet̃, q̄ aliter fæcisset ac debuisset. adiecit etiā esse in æde positā tuā statuā: & corpora sepultorū uxoris Dionis: & filiorū: postulauitq;: ut cognoscerē p tribunali. quod cū ego me protinus facturum: dillaturūque profectionem dixissem: ut longiorem diem ad struendā causam darē: utq; in alia ciuitate cognoscerē: petit. Ego me auditurum Niceæ rñdi. ubi cōsedissem cogniturus: idē Eumolpus tanq̄ si adhuc parū instructus dillationē petere cœpit. cōtra Dion: ut audiret̃: exigere. dicta sunt utrinque multa etiā de cā. ego cū dandā dillationē & consulendū existimarē in re ad exemplū pertinēti: dixi utriq; parti: ut postulationum suarum libellos darent: uolebam enim te ipsorum potissimum uerbis: ea quæ erāt proposita cognoscere. & Dion quidem se daturum dixit: Eumolpus respondit complexurum se libello: quæ reip. peteret. Cæterum quod ad sepultos pertinet non accusatorē se: sed aduocatū Flauii Archippi: cuius mādata pertulisset: & Archippus cui Eumolpus prius adsistebat: dixit se libellū daturum: ita nec Eumolpus nec archippus quā plurimis diebus expectatis adhuc mihi libellos dederūt. Diō dedit: quē huic ep̃læ uinxi. ipse in re p̃nti fui: & uidi tuā quoq; statuā i bibliotheca positā. id āt i quo dicit̃ sepulti filii eius: & uxor Dionis i area collocatū: q̃ porticibus icludit̃. Te dñe rogo: ut me i hoc p̄cipue gñe cognitionis regere digneris: cū alioqn magna sit expectatio: ut necesse sit: i ea re: q̃ & in cōfessum uenit: & exemplis defenditur.

Traianus Imp. C. Plinio. S.

Potuisti. absoluit Dionem ab in simulatione criminis læsæ maiestatis: & disquisitionem operis permittit. Non ex metu. in eundem sensum libro .ix. male terrore ueneratio acquiritur. Exemplis: superiorum principum: qui nolebant suas statuas priuatis locis poni tanquam sic minueretur principalis maiestas. Effecti. perfecti ad utilitatem reip. Sub tua cura. te curante. Excutiatur inspiciatur: examinetur.

Nicensibus. remittit cognitionē Secundo intestatorum bonorum: quæ Nicenses tanquā sua uendicabant: adhibeat modo Cæsaris procuratores. Epimacho. alius fuit Epimachus Atheniensis nobilis architectus: quē Demetrius polior cites secum duxit. Procuratoribus. quæ acta ge staq; sunt a procuratore Cæsaris: sic a iurisconsultis comprobantur: ac si a Cæsare gesta sint. Vespasianus autem solebat procuratorum rapacissimum quenque ad ampliora officia promouere: quo locupletiores mox condemnaret: quibus quidem uulgo pro spongiis dicebatur uti: q̄ quasi & siccos madefaceret: & exprimeret humentes.

Maximum. commendat imperatori Maximum libertum. Testimonio prosequor. Testor bonum: & laudo: nam prosequimur aliquem beneficio uel honore.

Fabium. laudat Fabium Valentem apud Traianum. Commilitio tuo. quia tecū bellum gessit contra Dacos. Disciplinæ. tuæ militari: quam pene post Augustum abiectam Traianus restituit. Pagani. qui non militant: alibi declaratum paganos & milites opponi inter se. Quarum. Testimonium retribuerunt. fidē fecerunt.

Potuisti non hærere mi Secunde carissime circa id: de quo me consulendū existimasti: cum propositum meum optime nosses: non ex metu: nec terrore hominū: aut criminibus maiestatis reuerentiam nomini meo acquiri. omissa ergo ea quæstione: quā nō admitterem: etiam si exemplis adiuuaretur: ratio totius operis effecti sub tua cura a Cocceano Dione excutiatur: cū & utilitas reip. id exigat: nec aut recuset Dion: aut debeat recusare.

C. Plinius Traiano Imp. S.

Rogatus dn̄e a Nicensibus publice p̄ ea: quæ mihi & sunt: & debēt esse sanctissima. i. p̄ æternitatē tuā: salutemq̄: ut p̄ces suas ad te p̄ferrē: fas nō putaui negare: acceptū que ab his libellum huic epistolæ iunxi.

Traianus imp. C. Plinio. S.

Nicensibus: qui intestatorū ciuiū suorum concessam uendicationē bonorū a diuo Augusto affirmāt: debebis uacare contractis oībus p̄sonis ad idē negociū p̄tinentibus: adhibitis Virdio Pemellino: & Epimacho liberto meo p̄curatoribus: ut æstimatis etiā iis: quæ cōtra dicunt: q̄d optimū credideritis statuatis.

C. Plinius Traiano Imp. S.

Maximum libertū & procuratorē tuū domine p̄ omne tēpus: quo fuimus una: p̄bum: & industriū: & diligentē: ac sicut rei tuæ amantissimū: ita disciplinæ tenacissimum expertus libenter apud te testimonio prosequor ea fide: quam tibi debeo.

C. Plinius Traiano Imp. S.

Calbiū Bassum dn̄e p̄fectū oræ Ponti īte grū: probū: industriū: atq; īter ista reuerentissimū mei expertus uoto pariter: & suffragio prosequor ea fide: quam tibi debeo.

C. Plinius Traiano Imp. S.

Fabium Valentē instructū cōmilitio tuo ualde p̄bo: cuius disciplinæ debet: quod indulgētia tua dignus est: apud me & milites & pagani: a quibus iustitia eius & humanitas penitus inspecta ē: certatim ei: qua priuatim: qua publice testimoniū retribuerunt: q̄d in noticiam tuā profero ea fide: quam tibi debeo.

C. Plinius Traiano Imp. S.

NYmphidium Lupum domine primipilatem commilitonem habui: cum ipse tribunus essem: ille præfectus. inde familiariter diligere cœpi. creuit postea caritas ipa mutuæ uetustate amicitiæ. itaq; & quieti ei⁹ inieci manum: & exciui ut me in Bithynia cum filio extrueret: qđ ille amicissime: & ocii: & senectutis tõne postposita & iã fæcit: & facturus ẽ: quib⁹ ex causis: necessitudines eius iter meas numero: filium imprimis.

Traianus Imp. C. Plinio. S.

NYmphidiũ Lupũ iuuenẽ ꝓbũ: ĩdustriũ: & egregio patre dignissimũ suffecturum indulgẽtie tuæ sicut primis eius expimẽtis cognoscere potes: cũ pręfect⁹ cohortĩ plenissimũ testimonium meruerit Iulii Ferocis: & Fusci Salinatoris clarissimorum uirorũ meũ gaudium: meamq; gratulationem filii honore continebis.

C. Plinius Traiano Imp. S.

OPto domine: & hũc natalẽ: & plurimos alios q̃ felicissimos agas: ęternaque laude florentẽ uirtutis tuę gloriã: quã incolumis: & fortis aliis super alia operibus augebis.

Traianus Imp. C. Plinio. S.

AGnosco uota mi Scđe carissime: quibus ꝑcaris: ut plurimos: & felicissimos natales florente statu reip. nostrę agam.

C. Plinius. Traiano Imp. S.

SInopẽses dñe aqua deficiũt: q̃ uidet̃: & bona: & copiosa ab xvi. miliatio posse pduci. ẽ stati tñ a capite paulo ãpli⁹ mile passuũ locus suscœpt⁹: & mollis: quẽ ego iteri explorarĩ modico ĩpẽdio iussi: an recipere: & sustinere opus possit. pecũia curãtibus nobis contracta nõ deerit: si tu dñe hoc genus opis & salubritati: & amœnitati ualde sitiẽtis colõiæ ĩdulseris.

Traianus Imp. C. Plinio. S.

VT cœpisti Secũde carissime explora diligenter: an locus ille: quem suscœptũ habes: sustinere opus aquæductus possit: neq; dubitandum puto: quin aqua pducenda sit ĩ coloniam Sinopensem: si mõ id uiribus suis assequi potest. cum plurimum ea res: & salubritati: & uoluptati eius collatura sit.

C. Plinius Traiano. Imp. S.

NYmphidium. Nymphidium Lupum probat. Primipilarẽ. centurionem. militem circumstantem aquilam. primipilaris: & primipilarius miles dicitur secundum Spartianum. Tribunus. militaris. alibi dicit se tribunum in Syria militasse. Præfectus. cohorti. Inieci manum quieti eius. non permisi ut in ocio uiueret. Vt cum filio extrueret. ut me cum filio suo exornaret. Necessitudines. propinquos. Filium. eius Lupum.

NYmphidium. laudat Traianus consilium Secundi. q; Lupum loco filii contineat. Indulgentiæ tuæ. qui illum primipilatu decorasti. Iulii Ferocis & Fusci Salinatoris. utriusq; facta est mentio in præcedentibus. Meum gaudium. appositio: cuius est ea uis ut præcedentia declaret.

SInopenses. deficientibus aqua Sinopensibus quærit opem fert re: modo Traianus annuat. Sinopenses. Sinope urbs celeberrima Ponti: cuius conditor Macritius consul author Phlegon tradente Stephano: ciuis Sinopensis & Sinopita. Vlp. dece fi. bus: est in Ponto Sinopensis colonia: Strabo. ix. multa de Sinope: imprimis q; suis temporibus coloniam ro. accœperit. Pli. Sinopen in Paphlagonia locat: & coloniam ro. asserit. Pomponius Sinopen Calybum ciuitatem scribit. Pli. item Sinuessam in Italia appellatam Sinopen. A capite. a principio. a fonte ipsius aquæ unde deducere cogitamus. Suscœptus. delectus. Sinope.

VT. permittit deduci aquam. Habes. putes. Suscœptum. delectum ad aquam deducẽdam. Viribus suis. pecunia sua.

Amisus. Misenoꝝ.p libellū Amisenoꝝ petit cōcedi magistratū:q donis publicis præsit. Amisenoꝝ. Amisus ciuitas nobilis distās a Sinope stadiis nonaginta ē ī Ponto authore Stephāo. omissis igit quæ a Pli.Strabōe:Ptolemæo de amiso scribunt Appiāi historia cōtēti erimus. Lucull⁹ inqt ad Amisum supra Sinopē castra posuit:& ciuibus p mare fugiētibus:cū itellexisset eam urbē ab Atheniēsibus dū mari imperitarēt cōditā fuisse:& diutius populari ciuilitate usam: subinde p.sarū paruisse regibus:denuo uero in eandē democratiā restitutā ab Alexādro:iterū a pōticis subactam: urbis fortē miseratus Alexādri in morem cuius gloriā æmulabatur:& q genus esset atticū suis legibus uiuere iussit. Libera. ergo:nā pterea regib⁹ ab Antōio data a diuo Cæsare liberat: postea a Stratone tyrāno uexata: rursū post res actiacas ab Augusto Cæsare in libertatē reddita: & tunc optime cōstitata. Fœderata.icto fœdere

Eranum. romanis cōiūcta. Ad erāos. ad exactionē collationū:sic.n.Athēæus:& eū secut⁹ Hāmōius interptantur:siue tributū: siue donū placeat eranū appellat αϖοτου συνέραν.a cōtribuēdo & cōferēdo unūquēq. dicit ēt ειασοσ referēte Athenæo: & ερανισ τασ κdi συνέιασω̃τησ tributi cōpositor.

Misenos.cōcedit exactionē collationū apud Amisenos. mō ex pecūia collecta sustineāt iopes. Possumus. uolumus: cōtēti sumus.ordo ē.possumus Amiséos: quoꝝ libellū supplicē tuæ eplæ iūxeras hēre erāos si ē cōcessū legib⁹ istoꝝ Amisenoꝝ: qbus de officio fœderis utūt. Quo minus habeas ipedire. qre nō phibebis illos a collatiōe. Eo facilius.cōtēti sumus. Collatiōe.pecūiarū collectiōe. Turbas. dissēsiones. Nr̄o iure obstrictæ sūt.romāis legibus regūtur. Res huiusmodi.collat o.

Vetoniū.quāta fuerit eū Trāq. & Secundo amicicia.cum alibi interdū:tū hic sane mōstrat:nā i cōtuberniū assūpto ius trium natoꝝ ab ipatore petit & obtinet. Probissimū.optimis pditū morib⁹:ifamia tn̄ postea nō caruit:q apud Sabinā Adriani uxorem familiarius se gesserit:q̄ reuerētia domus aulicæ postularet : quare successorē meruit in magisterio epistolarū. Honestissimū.genitum patre tribuno legionis.

Eruditissimum.uaria rerum cognitione instructum:& multa lectione excultum:q indicant eius scripta. Secutus . probans: amplectens. In contubernium . in domū meam. Ius triū liberorum.repete quæ supra annotauimus. Iudicia amicorum promeretur . meretur

Promereri. assequi illud quo amici dignum iudicant.nam promereri in laudē accipitur. Apuleius: ingētē ob id laudē apud populares suos pmeritus. Virg.nunquā regina negabo pmeritam:Terētius in adelphis pmeruit dixit. Parum felix:infœcundū. Habet.pōt. Fortunæ malignitas.imitat Mart. q de eodem scribens dixerat.Quod fortūa uetat Cæsar permitte uideri:Natorum genitor credar ut esse trium. Quātum beneficium.raro enim concedebat Traianus ius trium natorum:quod sequens eius epl'a satis indicat:& alibi Scd̄us.nuper ab optimo principe trium liberorū ius impertaui:quod q̄q̄ parce: & eum delectu daret: mihi tamen tanquam eligeret indulsit. Indulgentiam.consensum:liberalitatē:gratiā.

Misenoꝝ ciuitas libera:& fœderata bn̄ficio idulgētię tuę legib⁹ suis utit. ī hac datū mihi libellū ad Eranos ptinētē his lr̄is subieci:ut tu dn̄e dispiceres: quid:& q̄tenus: aut permittendū:aut phibēdū putares.

Traianus Imp.C.Plinio.S.

Misenos : quorū libellum epistolæ tuæ iunxeras:si legibus istorū quibus de officio fœderis utuntur:concessum est : Eranos habere possumus:quo minus habeas impedire:eo facilius si tali collatione non ad turbas:nec ad illicitos cœtus sed ad sustinendam tenuiorum inopiā utuntur.in cæteris ciuitatibus : quæ nr̄o iure obstrictę sunt:res huiusmodi phibēda ē.

C.Plinius Traiano Imp.S.

Vetoniū Tranquillū probissimū: honestissimum:eruditissimum uirum:& mores eius secutus:& studia iā ptidem domine in contuberniū assumpsi.tātoq; magis diligere cœpi:quāto hunc propius inspexi.huic ius trium liberorū necessarium faciūt duę causæ:nā:& iudicia amicorum pmeretur:& parū felix matrimonium expertus est:impetrandūq; a bonitate tua per nos habet quod illi fortunæ malignitas denegauit.Scio dn̄e quantū beneficiū petā: sed peto a te:cuius ī oibus desyderiis meis idulgētiā expior.potes.n.colligere quātopere cupiā: qd̄ nō rogarē absens si mediocriter cuperē.

Traianus Imp.C.Plinio.S.

Vam parce.reſcribit Traianus dediſſe quod petierat. Hæc beneficia.ius trium natorum qđ qui conſecutus fuiſſet multis prærogatiuis muniebatur. Numerum. ſummam : nam uerbi cauſa in ſenatu promiſerat ſe conceſſurum ius trium natorum mile tantum uiris: quem numerum nondum exceſſerat. Ampliſſimum ordinem.ſenatores:ſic enim.M.Tullius frequenter appellat:quia ex tribus in urbe maximus erat. Profeſſus ſum mihi.mea ſponte promiſi. Suffecturum.ſubrogaturum:ſubſtituturũ mortuis:quibus id ius fuerat.non autem. Suffecturũ mihi. ideſt poſiturũ loco meo: niſi quis interpretet ſuffecturum mihi:ſatiſfacturũ mihi:nam ſufficere ſatis eſſe ſignificat uulgatis authoritatibus. Subſcripſi.faui:annui:pmiſi.Columella:q ſi uoto fortũa ſubſcribit : agrũ habebimus ſalubri cœlo.Tertullianus. leges ſumptuariæ abierunt: quæ centũ æra nõ amplius in cœnam ſubſcribi iubebãt.

Vam patce hæc beneficia tribuam utiq; mi Secũde cariſſime hæret tibi : cum ẽt in ſenatu affirmare ſolcam non exceſſiſſe me numerum: quem apud ampliſſimum ordinẽ ſuffecturum mihi profeſſus ſum.tuo tamen deſyderio ſubſcripſi:& dediſſe me ius trium liberorũ Suetonio Tranquillo ea conditione : qua aſſueuí:referri in commentarios meos iuſſi.

C.Plinius Traiano Imp.S.

Olemne eſt mihi domine omnia:de quibus dubito:ad te deferre:quis enim poteſt melius:uel cunctationem meam regere:uel ignorantiam exuere? Cognitionibus de Chriſtianis interfui nunquam:ideo neſcio quid: & quatenus:aut puniri ſoleat:aut quæri. nec mediocriter hæſitaui:ſit ne aliquod diſcrimen ætatum:an quamlibet teneri : nihil a robuſtioribus differant.detut pœnitentiæ uenia:an ei:qui omnino Chriſtiaus fuit:deſiiſſe non proſit. nomen ipſum:ſi flagitiis careat:an flagitia cohætẽtia nomini puniantur. Interim his : qui ad me tanquã Chriſtiani deferebantur: hunc ſum ſecutus modum.interrogaui ipſos:an eſſent Chriſtiani. confitẽtes iterũ:ac tertio iterrogaui: ſuppliciũ minatus.pſeuerãtes duci iuſſi:neq;.n. dubitabã qualecũq; eſſet: qđ faterẽt:ptinaciã certe:& iflexibilẽ

Ea conditione.nõ in perpetuum: ſed ad tempus præfinitum: q Tranqui. teſtatur. Galbam fæciſſe : quare illud ſuffecturum nõ tam ſubſtituturum mortuis:q̃ eis : qui prefenito tempore tranſacto ius trium natorum perdiderant. Commentarios. in quibus acta breuiter notabantur.

Olemne.dicerem hanc epiſtolã ex albo tollendam : uel ſaltem indiſcuſſam omittendam cum tota contra Chriſtianos loquatur:ſed cum mecum reputo poſſe eius lectione:& romanorum ignorãtiam: qui ueram fidem tot ſuppliciis perſequerentur oſtendi:& chriſtianorum auream conſtantiam:quos Chriſtus aduerſus crudeliſſima quæq; tormenta confirmabat: uideor mihi operæprecium facturus : ſi quod in illis damnat:obnoxium potius Secũdum oſtẽdero.adde q huius epiſtolæ plurimi Chriſtianorum meminere:nã Euſebius in chronicis:Plinius inquit cum quãdam prouinciã regeret:& in magiſtratu ſuo plurimos Chriſtianorum interfæciſſet: multitudine eorum pterritus: quæſiuit a Traião quid facto opus eſſet:nuncians ei præter obſtinationem nõ ſacrificandi: & antelucanos cœtus ad canendum cuidam Chriſto deo: nihil apud eos reperiri: præter ea ad confœderandam diſciplinam uetari ab iis homicidia:furta:adulteria:latrocinia:& ſimilia.ad quæ commotus Traianus reſcripſit:hoc genus quidem hominum inquirendos non eſſe:oblatos uero puniri oportere.eadẽ Tertulliãus in apologetico:& Paulus Oroſius libro ſeptimo.quare uiderint:qui iſta ad Plinium ſeniorem retulerunt. Solemne.conſuetum tanq̃ ſacrum anniuerſale:& immobile.ſolẽne ſcribit Põpeius eſt quod omnibus annis præſtari debet:& ſolemnia dicũtur:quæ certis tẽporibus fiunt. dixit tñ Palladius ſolemniter pro affatim:& copioſe. Cognitiõibus.examinatiõibus. De Chriſtianis.quos romani ſuæ perfidiæ ppugnatores oppugnabant. Quid.quod crimen. Quatenus.qua pœna. Diſcrimẽ. differenter ſint ne puniendi uiri a pueris:& pro ætatibus pœna irrogãda. Quamlibet. omnem ætatẽ; Solẽne.

Teneri.ſupplicio obnoxiam. Nihil a robuſtioribus differant.ſume extrinſecus infirmi : & debiles.i. pari pœna puniantur debiles:qua robuſti. Detur pœnitẽtiæ uenia.an ſi quẽ pœniteat fuiſſe Chriſtianum ueniam prioris culpæ mereatur. Deſiiſſe. apoſtatam factum : rediſſe ad idolatriam. Non proſit.nõ ideo abſoluatur. Nomẽ ipſum.an puniãt Chriſtiani:q Chriſtiani dicunt : & ſi oi ſcelere careãt.

An flagitia.an crĩa in Chriſtianis puniant:quæ tanq̃ Chriſtiani cõmittũt:dũ negligũt deos romanos: & illis maledicunt. Duci.ad ſupplicium. Qualecunque.etiam ſi leue delictum. Pertinaciã. immo cõſtantiã:& honeſtiſſimũ propoſitũ.ergo Secũde ſi quis uerũ fateat: tu ptinaciã:tu obſtinationẽ appella-

bis?retorquenda sunt in te:quæ Christianis obiicis:tu pertinax:tu obstinatus:qui deum uerũ: qui martyres eius non uis intelligere:aut nescis:quinimmo insectaris:perdis:destruis:nihil tamen proficis: nam maius in dies agmen religioni nostræ accedit:& perdendo reparas.quam debueras lucem tũc agnoscere:& tuis uirtutibus hanc omnium maximam addere: sine qua ne ullæ quidem in te fuisse creduntur: sed quandoquidem cum multis pariter falsus de te iam conclamatum fit: nec tibi nostræ querelæ profuturæ sunt:lectores moneo:ut Christum uerum deum colant:huic uni seruiant : & uice uersa priscorum uaniloquos deos inideant:& illorum pertinaciam non exagitent:sed misereantur. Similis amẽtiæ. eiusdẽ superstionis: at magis religionis: & prudentiæ. Ciues romani. ut de his imperator uel præfecti prætorio discernerẽt. Tractu.spacio:mora. Diffundente.aperiente: augescente. Crimine.fide Christiana: quam more suo idest impio crimen appellat. Propositus. publicatus. Libellus.accusatorius. Sine authore.suppresso authoris nomĩe. Præeũte.præduce. Deos.dæmones. Appellarent.salutarent. Adferri. admisceri. Imagini tuæ supplicarẽt. non solum thure:& uino impatoribus supplicasse subiectos: sed hostias etiam cædere solitos testatur Tranqui.in Caio:& Tertullianus in apologetico:ꝙ qui non fæcissent tanquã sacrilegi:& maiestatis rei conueniebãtur.

Nihil quorum.prædictorum:ut deos appellarent:& tuæ imagini sacrificarent nõ creduntur posse cogi. Quidam. nonnulli dixerunt se fuisse Christiãos:sed esse desiisse. Ante triennium.cõfessi sunt se fuisse christianos. Summam . compendium: breuiarium. Culpæ. at magis innocẽtiæ.

Erroris.quinimmo ueritatis. Stato.certo. Inuicem.discreti i choros. Sacramẽto.iureiurando.Sacramentum dicit:quod

Sacramẽtũ iureiurandi sacratiõe interposita geritur: at sacramentum æs dicitur : quod pœnæ nomine penditur. Depositum , rem fidei tuæ commissam. Appellati. petiti:ne scilicet negarẽt reddere depositum ei: qui fidei suæ commisisset cum id repeteret: subiiciamus si libet Orosii uerba non importune:quia non multum a Secundi discrepant i persequẽdis Christianis Traianus a Nerone tertius errore decœptus : cum passim repertos cogi ad sacrificãdum idolis : ac detractantes interfici præcœpisset: plurimique supplicio afficerentur Plinii Secundi : qui inter cæteros iudices persecutor datus erat : relatu admonitus : eos homines præter confessionem Christi: honestaque conuenticula : nihil contrarium romanis legibus facere:fiducia sane innocentis confessionis nemini mortem grauem: ac formidolosam uideri : rescriptis igitur leuioribus temperauit edictum. Rursusq;.solitos cõuenire. Innoxium.sine crimine. Cæras.epistolas tabulis enim cæratis scribebat antiquitas. Superstitionem.superuacuam religionem :sed potius uerum dei cultum:minus tamen aspere loquitur Secundus de Christianis:q̃ amici eius Tacitus:& Tranquillus: quoꝝ ille ut erat nostræ fidei acerrimus hostis

obstinationẽ debere puniti .fuerunt alii similis amentiæ: quos: quia ciues tomani erant : adnotaui in urbem remittendos . mox ipso tractu : ut fieti solet: diffundente se crimine : plures species inciderunt . ptopositus est; libellus sine authore multotum nomina continens: qui negant se esse Christianos : aut fuisse : cum præeunte me deos appellarent: & imagini tuæ : quam ptoptet hoc iusseram cum simulachris numinum afferri:thure : ac uino supplicarent.præterea maledicerent Christo : quorum nihil posse cogi dicuntur : qui non sunt reuera Chtistiani: etgo dimittẽdos esse putaui . alii ab indice nominati esse se Christianos dixetunt : & mox negatunt: fuisse quidam: sed desiisse: quidam ante triennium: quidam ante plures annos : non nemo etiam ante uiginti quoque.omnes & imaginem tuam : deorumque simulachra uenerati sunt:hi & Chtisto maledixerunt.affirmabant autem hanc fuisse summam uel culpæ suæ:uel erroris quod essent soliti stato die ante lucem conuenire: carmenque Christo quasi deo dicere secum inuicem: seq; sacramento:nõ in scelus aliquod obstringere : sed ne futta:ne latrocinia:ne adulteria committerent:ne fidem fallerent: ne depositum appellati abnegarent: quibus peractis morem sibi discedendi fuisse:tursusque ad capiendum cibum:promiscuum tamen:& innoxium : quod ipsum facere desiisse post edictum meum:quo secundum mandata tua:& cæras esse uetueram .quo magis necessarium credidi ex duabus ancillis:quæ ministræ dicebantur: quid esset ueri : & per totmenta quærete . nihil aliud inueni : q̃ superstitionem ptauam : immodicam. Ideo dillata cognitione ad consulendum

refert per flagitia inuisos a uulgo Christianos appellatos: & fidem nostram superstitionem exitiabilē autumat: nec minus atrociter sæuit Tranqui. superstitionem falsam: & ueneficam eructans. Vocantur in periculū. rei fiunt capitis. Vicos. pagos. ex multis uillis constitutos. Agros. casulas in agris stantes.
Contagio. morbus: qui contactu corripitur. hic tamen non morbus: sed diuina doctrina: & salubris medicina. Peruagata. diffusa. Sisti. comprimi. Celebrari. frequentari. Solemnia. annua. Pastumq; Pastus.
uenire uictimarum. & inueniri qui pascua publica conducant ad alendas uictimas. nam pastus substantiuum cibum significat. M. Tullius: qui est unus suauissimus pastus animorum. q̃ autem pastus pecudum publice locaretur monstrat Pedianus: ubi iterpretatur mancipes esse publicanorum principes romanos homines: qui quæstus sui causa sic decimas redimūt: sic pastum: aut pecora publica: & exigenda a sociis suo periculo exigūt: & reip. repræsentant. Varro de re rustica. itaque greges ouium longe abiguntur ex Apulia in Samnium æstiuatum: atque ad publicanum profitentur ne si inscriptum pecus pauerint lege censoria cō mittant mulietos. idest mulctas.

te decucurri: uisa ē enim mihi res digna cōsultatione maxime propter periclitātium numerum. multi enim omnis ætatis: omnis ordinis: utriusq; sexus etiam uocantur in periculum: & uocabuntur: neq; ciuitates tantum: sed uicos etiam: atq; agros superstitionis istius contagio peruagata ē: quæ uidetur sisti: & corrigi posse. certe satis constat prope iam desolata templa cœpisse celebrari: & sacra solemnia diu intermissa repeti: pastumque uenire uictimarum: cuius adhuc rarissimus emptor inueniebatur: ex quo facile est opinari: quæ turba hominū emendari possit: si sit pœnitentiæ locus.

Traianus Imp. C. Plinio. S.

ACtum: quem debuisti mi Secunde in excutiendis causis eorum: qui Christiani ad te delati fuerāt: secutus es: neq; enim in uniuersum aliquid: quod quasi certam formā habeat: constitui potest. conquirendi non sunt. si deferrantur: & arguantur puniendi sunt: ita tamen: ut qui negauerit se Christianum esse: idq; re ipsa manifestum fæcerit: idest supplicādo diis nostris: quanuis suspectus in præteritum: ueniam ex pœnitentia impetret. Sine authore uero propositi libelli nullo crimine locum habere debēt. nam & pessimi exempli: nec nostri sæculi est.

C. Plinius Traiano Imp. S.

ACtum. laudat ordinem cognoscendi seruatum a Secundo: uetatq; inquiri Christianos: sed oblatos pūiri iubet: libellis uero sine authore nullam fidem præstandā.
Actum. actionem. sic Tranqui. in Nerone: rerum actu dixit: uel actum. idest rationem. & uiam: nam qua uehebant actum dici putat Varro. actus inquit Festus modo significat in comœdiis: & tragœdiis certa spacia canticorum: modo iter inter uicinos quattuor pedum latum. modo in geometria minorem partem iugeri. idest centum uiginti pedum: modo motū corporis ut histrionum: & saltatorū: qui etiā ex hoc ipso saltuosi dicuntur. Deferantur. accusentur. Arguantur. comprobentur esse Christiani. hunc locum iure. Qu. Septimius Florens repræhendit: & emendat cap. ii. Plinius Secundus cum prouinciam regeret damnatis quibusdam Christianis: quibusdam gradu pulsis: ipsa tandem multitudine perturbatus quid de cætero ageret consuluit Traianum Imperatorem: allegans præter obstinationem nō sacrificandi: nihil aliud se de sacramentis eorum comperisse: q̃ coetus ante lucanos ad canendum Christo uti deo. & ad confœderandam disciplinam: homicidium: adulterium: fraudem: perfidiam: & cætera scelera prohibentes: tunc Traianus rescripsit: hoc genus inquirendos quidem non esse: oblatos uerò puniri oportere. o sententiam necessitate confusam: negat inquirendos ut innocētes: mandat puniri ut nocentes: parcit & sæuit: dissimulat: & animaduertit quid temetipsum censura circūuenis? si damnas: cur non & inquiris? si non inquiris: cur non: & absoluis? & quæ latius ibi cōsequuntur: prudentius itaq; rescripsit Minutio Fundāo Adrianus si Paulo Orosio credimus: ut nemini liceret Christianos sine obiectu criminis ac probatione damnare. quanuis Suida referente q̃ tamen opinor factum post hoc rescriptum: Traianus uetuerit Christianos supplicio affici. hic inquit Christianis quietem pœnæ quandam reddidit: quas magistratus diuersas inferebant: unde Tyberianus primæ Palæstinorū gentis præfectus renunciauit ei nihil proficere in occidendis illis sua spōte ad supplicium currentibus: tūc Traianus uetuit quempiam Christianorum occidi. Actus.

Maſtrianorum.quærit an contegenda ſit aqua:quæ per Amaſtrianorum plateã fluebat.Ama-
ſtris ſecũdum Ptolemæum:& Appianum Ponti ciuitas ẽ:ſed Pli.Paphlagoniæ aſcribit.olimq;
Amaſtris Seſamum dictam refert.Strabo.xii.poſt Parthenium amnem eſt Amaſtris de cõditoris nomi
ne appellata:ea poſita in peninſula portus hẽt ex utraq; iſthmi parte.Amaſtris uxor fuit Dio-
nyſii Heracleæ tyranni:& Oxyarthis filia fratris Darei eius:qui cum Alexandro bellum geſſit: ea e triũ

urbium incolis Seſamo:Cytoro:& Crom
na unam confæcit ciuitaté.Seſamus Ama
ſtris arx dicitur:hinc Stephanus. Amaſtris
ciuitas Paphlagoniæ quæ prius Cromna
a muliere perſide Amaſtride:quæ cũ Dio-
nyſio Siciliæ.(at Strabo Heracleæ)tyráno
concubuit. ſed Demoſthenes ab amazõe
ſic appellatam autumat:eius gentile Ama
Cloaca. ſtrianus. Cloaca.foſſa in quam ſordes cõ
fluũt a colluendo dicta:ſiue a uerbo cloa-
care:quod ſignificat ĩquinare authore Fe-
ſto.Vlp.de cloacis.cloaca locus eſt conca-
uus:per quem colluuies quædã fluat:cloa
cæ appellatione:& tubus:& fiſtulæ conti-
nentur. Situ.poſitione:an magis immun
dicia:nam ſitum contrahunt illota corpo-
ra:& infrequentia loca.

Eſt rõnis Ationis.permittit conformica-
ri cloacam. Rationis ẽ. exigit
ratio:ut malorum eſt.ſ. ad ma-
los pertinet.hic modus dicendi
apud iuriſcõſultos frequens reperiẽ.Mar-
tianus de hæredibus inſtituendis:quæ rea
fuerat eiuſdẽ criminis poſtulata : rationis
eſt:pariter de bonis eorum qui ante ſenté-
tiam mortem ſibi conſciuerint.Vlp. titu-
lo quando dies legatorum quæſtionis eſt.
ſic Papinian⁹ de collatione dotis : & idem
Vlp de fideicommiſſariis libertatib⁹.Pau
lus de aqua pluuia arcenda: dixit conſue-
tudinis eſt:& de uerborũ obligationibus:
dubitationis eſt.modeſtinus de donationi
bus.ſummæ æquitatis eſt.demum Tacit⁹
libro.xvii.nam ſuadere principi qd opor-
teat multi laboris eſt.

Vota p̃ Imp. ſu- ſcipere. Ota monet magno omniũ cõ-
ſenſu uota pro Traiano ſuſcœ
pta perſoluta: & noua pro eius
ſalute nuncupata:nam autho-
re Caio de uerborũ ſignificationibus.poſt
cal.Ianuarias die.iii.p̃ ſalute principis uo
ta ſuſcipiuntur: & Tacitus lib.xvi. princi-
pio anni ſenatores pro imperatore ſolem
ne iuſiurandum ſumere: & nuncupatiões
Nũcupa- re uotorũ facere memorat. Nuncupata.nũ
cupare ut ĩquit Varro noiare ſignificat:
q̃ multis exẽplis confirmaẽ: & de uotis p̃
prie dicitur: qñ alicui diuorũ uota police
mur:& deſtinamus.Apuleius cui uota nũ-
cupabo?Secundus in panagyrico. nuncu-
pare uota p̃ æternitate imperii: & pro ſa-
lute ciuium:immo pro ſalute principum:
& propter illos p̃ æternitate imperii ſole

Maſtrianorũ ciuitas domine:& elegans:
& ornata hẽt iter p̃cipua opera pulcher
rimã:eandemq; longiſſimã plateã:cuius
a latere p̃ ſpaciũ oẽ porrigitur noĩe quidẽ flumẽ:
re ueto cloaca fœdiſſima:ac ſitu turpis:ĩmũdiſſi-
mo aſpectu:ita peſtilẽs odore teterrimo: quibus
ex cauſis non minus ſalubritatis:q̃ decoris iter-
eſt eam contegi:quod fiet ſi permiſeris curanti-
bus nobis:ne deſit quoq; pecunia operi tam ma-
gno:q̃ neceſſario.

Traianus Imp.C.Plinio.S.

Ationis eſt mi Secunde cariſſime conte
gi aquam iſtam:quæ per ciuitaté Ama-
ſtrianoꝝ fluit:ſi detecta ſalubritati obẽ:
pecunia ne huic operi deſit curaturũ te ſecundũ
diligentiam tuam certum habeo.

C.Plinius Traiano Imp.S.

Ota dñe prioꝝ annorũ nuncupata ala-
cres:lætiq; p̃ſoluimus:nouaq; rurſus cu
rante cõmilitonum:& p̃uincialiũ pieta
te ſuſcœpimus:precati deos:ut te remp.q;:florẽ-
tem & in columẽ ea benignitate ſeruarent:quam
ſuper magnas plurimaſq; uirtutes præcipua ſan-
ctitate conſequi deorum honore meruiſti.

Traianus Imp.C.Plinio.S.

Oluiſſe uota diis immortalibus te pre-
eunte pro mea incolumitate : & commi
litones cum p̃uincialibus lætiſſimo cõ-
ſenſu:in futurumq; nuncupaſſe libenter mi Secũ
de cariſſime cognoui litteris tuis.

C.Plinius Traiano Imp.S.

Iem ĩ quẽ tutela generis humãi feliciſſi
ma ſucceſſiõe trãſlata ẽ : debita religiõe
celebrauimus: cõmendantes diis impe-
rii tui authoribus:& uota publica:& gaudia.

Traianus Imp.C.Plinio.S.

Iẽ ĩperii mei debita lætitia:& religiõe a
cõmilitoribus : & p̃uincialibus p̃eunte
te celebratũ libẽter cognoui lr̃is tuis.

C.Plinius Traiano Imp.S.

bamus.nuncupare igitur est palam nominare.nam consules:prætores : censores uota publica suscipie-bant : quæ præsente populo referebantur in tabulis. unde Augustos conscriptis parauisq; iam tabulis negauit se suscœpturum:quæ non esset soluturus:sibi enim mox futurum exitum præsagiebat. Tranqui.author pro Tiberii nepotibus uota suscœpta ineunte anno cum putabant deorum aures magis patere.q; asserit in Fastis Ouidius.Templa patent auresq; deum.nec lingua caducas Concipit ulla preces: dictaq; pondus habent.etiam nuncupare trãsfertur ad alia.Apuleius.x.iam dudum felici ministerio nũcupatum destinatumq; sed de hoc alibi.

Valerius domĩe Paulius excœpto Paulio ius libertorũ suorũ mihi reliqt: ex qbus rogo tribus interĩ ius Quiritũ des.uerecor.n.ne sit imodicũ pro oĩbus pariter inuocare indulgentiã tuã:qua debeo tanto modestius uti: quãto pleniorẽ experior.sunt autẽ ꝑ qbus peto. C.Valerius Aestreus.C.Valerius Dioysius.C.Valerius Axer.

Valerius.petit ius qoiritum pro tribus libertis. Ius libertorum suorum mihi reliquit:ut haberem idem iuris in eos: quod patronus in libertos.licebat iure decimosecundo tabularum liberto patronum suum testamẽto præterire : postea ex edicto prætoris dimidia bonorum siue testati:siue intestati liberti patrono relinquebant: etiam relicto filio suo adoptiuo. lex Papia deinde iura patronorum auxit sed Imperator Iustiniãus: a quo hæc sumpsimus ab inst.constituit:ut tertiam bonorum liberti partem in casibus ibidem contentis patroni consequantur : ad hæc Vlpia.de liberis agnoscendis respondet q; liberti tenentur alere patronos : & nonnunquam patronorũ filios pro modo facultatum. lege plura.ff.xxxvii.de iure patronatus:& trigesimooctauo de operis libertinorum: & de bonis libertorum. Excœpto Paulino.quem liberauit a iure patronatus. Patronatus ius

Ius quiritum.Romanam ciuitatem perinde ac si quirites essent: nam manu missi modo maiorem & iustam libertatem consequebantur:& fiebant ciues romani: modo minorem : & latini ex lege Iunia Norbana fiebant:modo inferiorem : & fiebãt ex lege Eliasentia dedititiorum numero:credo post hanc Secundi epistolam secutum Traiani edictum : quo libertos etiam inuito & ignorante patrono ad ciuitatem Romanam uenire permisit : sed sicut uiuum ciuem Romanum facit: sic mortuum latinum idest ut hæredem patronum haberet:quibus postea omnibus sublatis Iustinianus cunctos libertos ciuitate Romana donauit. Quiritium ius

Traianus Imp.C.Plinio.S.

Cum honestissime iis:qui apud fidẽ tuã a Valerio Paulino depositi sunt:consultũ uelis mature ꝑ me: iis Iterĩ qbus nũc petisti:ut scias me dedisse ius quiritũ referri ĩ cõmẽtarios meos iussi:idẽ facturus ĩ cęteris:pro qbus petieris.

C.Plinius Traiano Imp.S.

Rogatus dñe a.P.Accio aquila cẽturiõe cohortis sextæ:ut mitterẽ tibi libellũ:ꝑ quẽ indulgẽtiã pro statu filiæ suæ iplorat:durũ putaui negare:cũ scirẽ:quantam soleres militũ precibus patiẽtiã : humãitatẽq; præstare.

Traianus Imp.C.Plinio.S.

Libellũ.P.Accii Aquilæ cẽturiõis sextæ cohortis:quẽ mihi misisti:legi cuius ꝑci bus motus dedi filiæ eius ciuitatem Romanam.libellum rescripti : quem illi redderes: misi tibi.

C.Plinius Traiano Imp.S.

Quiritum.siue a Curibus Sabinorum oppido Quirites : siue q; Quires Sabini cuspides uocant: a quibus Romulus Quirinus q; hastam ferret.in singulari etiam numero Quiritem dicimus cuius nominatiuus quiris secundum Sergium:sed quirites Petronius putat:quiritare uero iubilare dicitur ab his:qui fidem quiritũ inuocant:author Varro. Quirites Quiritare

Omnibus.libertis in quos Paulinus mihi patronatus ius reliquit: Cum.Traianus concedit rogata:& pro reliquis idem promittit. Depositi.commendati. Cõsultum.donari ciuitate romana. Mature.uelociter. Iussi referri in commẽtarios meos.iussi registrari:q; illos ciuitate romana donauerim.

Rogatus:Mittit libellum Aquilæ centurionis:quo rogabat filiam suam donari ciuitate. Militum precibus.quos quamuis sub disciplina contineret:tamen multis præmiis & honoribus donauit:nam diuum Neruam parentem secutus plenissimam testandi indulgentiam in milites contulit:q; ab Vlp.de militari testamento prænotarum Iustinianus refert:& Iuuenalis ultima satyra monstrat quanta commoda militibus fuerint sub Traiano.

Libellum.filiæ Aquilæ ciuitatem ro.indulget. Libellum rescripti:cuius causa hæc rescripsi.

Vid. Consulit Traianū an ciuitatibus Bithyniæ & Ponti permittat potiora iura in debitis exigēdis. Locationibus. locorū publicorū. Plærisq. pconsulibus: ipe

Protopraxia. ratoribus. Protopraxiā. primā actionem: ut añ alios ius hñent exigēdi pecūias a debitoribus. nā Paulus de priuilegiis creditorū. resp. inquit creditrix oībus chirographariis creditoribus pfertur. quāuis Martian⁹ ad municipales scribat: simile priuilegiū fisco nulla ciuitas habet ī bonis debitoris: nisi nominatim id a pricipe datū fit. πρωτοπραξίαν Suidas interpretatur primā repetitionē: primā exactionē. Pro lege. loco legis: ut de consuetudine prædiximus. Breuia. obscura.

Vo. rescribit sequendas leges uniuscuiusq; ciuitatis. Id. priuilegiū: ut cæteris pponat. In iniuriā priuatorū. ne iniuriā faceré priuatis creditorib⁹: dū eos posteriores facio rebus publicis ī exigēdis debitis.

Edicus. repetebat procurator Amisenorū a Iulio Pisone certā pecuniā ei donatā a rep. iā uiginti annis nixus Traiāi mādatis: qbus phibebat fieri de publico erogationes: Piso cōtradicebat: Secūdus rē integrā Traiano decernēdā mittit. Medicus. pcurator ... cuto: qa publica curat: libenter. n. Secundus utitur græcis uocabulis ut pote Bithyniæ cōsuetis. Bule & ecclesia. senatu & cōcione populi βουλη. n. senatus & ἐκκλησία concio. Contra: pcuratoris dicta allegabat.

Rēp. Amisenorū. Hermogenianus: decurionibus inquit facultatibus lapsis alimēta decerni permissum est: maxie si ob munificentiā in patriam patrimoniū exhau

Erogare serint. Erogasse. impendisse. distribuisse. Paulus de legatis. nihil ex testamento uidetur capere: qui tantum erogat quantū accipit. apud Apuleium erogare pro ualde rogare: piis inquit precibus erogatus: sed exrogare est ex lege uetere aliquid eximere per nouam legem tradente Fe

Pro. sto. Spatium. xx. annorum. Pro multis. a multis: a senatu & populo: Apulei⁹ libro quinto pro pedibus abrepto idest a pedibus & . ix. pro limine liberato idest a limine.

Ex: Traianum consulit an qui senatores fiunt debeant certū quid inferre pro introitu. Bulen. senatum: sportulas solere nouos decuriones cæteris distribuere. Papinianus titulo de decurionibus

Vid habere iuris uelis: & Bithynias: & pōticas ciuitates in exigendis pecuniis: quæ illis ex locationibus: uel ex uenditionibus: aliis ue causis debeantur: rogo domine rescribas. Ego iueni a plærisq; pcons. concessam eis protopraxiā: eāq; p lege ualuisse. existimo tamen tua prouidētia cōstituēdū aliquid: & sanciendum: per quod utilitatibus eorum ī perpetuū cōsulatur. nā quæ sunt ab aliis instituta: sint licet sapienter indulta: breuia tamen: & infirma sunt: nisi illis tua contingat authoritas.

Traianus Imp. C. Plinio. S.

Vo iure uti debeant Bithyniæ: uel Ponticæ ciuitates ī his pecuniis quæ ex quaque cā reip. debebūtur: ex lege cuiusq; animaduertendū est: nam si habent priuilegium: quo cæteris creditoribus añponantur: custodiendum ē: si uero nō hñt: in iniuria3 priuatorum id dari a me non oportebit.

C. Plinius Traiano Imp. S.

Edicus dñe Amisenorum ciuitatis petebat apud me a Iulio Pisone denariū circiter quadraginta milia donata ei publice ante uiginti annos: bule: & ecclesia cōsentiēte: utebaturq; mādatis tuis: qbus eiusmodi donationes uetātur. Piso cōtra: plurima se in temp. cōtulisse: ac ppe totas facultates erogasse dicebat: addebat ēt temporis spatiū: postulabatq; ne id qd' p multis: & olim accæpisset cū euersiōe reliquæ dignitatis reddere cogeteṙ. quibus ex causis integrā cognitionē differēdam existimaui: ut te domine cōsulerem: quid sequendum putares.

Traianus Imp. C. Plinio. S.

Icut largitiones ex publico fieri mandata prohibent: ita ne multorum securitas subruatur: factas ante aliquantum temporis retractari: atq; ī irritum uendicari nō oportet. Quicquid ergo ex hac causa actum ante uiginti annos erit: omittamus. non minus. n. hominibus cuiusq; loci: q̄ pecuniæ publicę consultum uolo.

C. Plinius Traiano Imp. S.

Ex Pōpeia dñe: q̄ Bithyni: & pōtici utuntur: eos: q i bulé a cēsoribus legūt: dare pecūiā ñ iubet. sed ii: quos īdulgētia tua

quibusdá ciuitatibus super legitimũ numerũ adiij cere pmisit:& singula milia denarioȝ:& bina intulerũt. Anicius deide Maxius pcos. eis ẽt: q a cẽsoribus legerenť duntaxat í paucissimis ciuitatibus aliud aliis iussit inferre. Supest ergo:ut ipe dispicias:an í oibus ciuitatibus certũ aliqđ oés:q deinde buleutæ legunť:debeãt p itroitu dare. nã quod íperpetuum mansurũ est a te constitui decet:cuius factis:dictisq debetur æternitas.

Traianus Imp. C. Plinio. S.

Onorariũ decurionatus oés q quaq ciuitate Bithyniæ decuriones fiũt: iferre debeant:nec ne: in uniuersum a me non põt statui. Id ergo qđ semp tutissimũ ẽ:sequendã cuiusq ciuitatis legẽ puto: scilicet aduersus eos: qui inuiti fiunt decuriones:id existimo acturos: ut erogatio cæteris præferatur.

C. Plinius Traiano Imp. S.

Ege dñe Põpeia pmissum Bithynicis ciuitatibus ascribere sibi: quos uellẽt ciues duntaxat earũ ciuitatũ:q sunt in Bithynia: eadẽ lege sanciť qbus de causis senatu a cẽsoribus eiiciãť: ide me qdã ex cẽsoribus cõsulendũ putauerũt:an eiicere deberẽt eũ: q esset alterius ciuitatis. Ego qa lex sicut ascribi ciuẽ alienum uetabat: ita eiici e senatu ob hãc causam nõ iubebat: præterea a quibusdã affirmabať in omni ciuitate plurimos esse buleutas ex aliis ciuitatibus: futurumq:ut multi hoies: multæq ciuitates concuterentur:si reuocaretur ea pars legis: q̃ iampridem consensu quodam exoleuisset:necessarium existimaui consulere te quid seruandum putares, capita legis his litteris subieci.

Traianus Imp. C. Plinio. S.

Erito hæsisti Secunde carissime: quid a te respondi oporteret cẽsoribus cõsulentibus an in senatu manere possent aliarũ ciuitatũ eiusdẽ tñ puinciæ ciues. nã & legis authoritas:& longa consuetudo usurpata cõtra legẽ in diuersum mouere te potuit. mihi hoc tẽperamentũ eius placuit: ut ex præterito nihil moueremus. sed manerẽt q̃uis cõtra legẽ asciti quarumcunq ciuitatũ ciues. in futuȝ autẽ lex Pompeia obseruaretur: cuius uim: si retro quoq uelimus custodire: multa necesse est perturbari.

C. Plinius Traiano Imp. S.

innuit: minores scribit. xxv. annorum decuriones facti: sportulas decurionum accipiunt. Aliud aliis. non eandem: summam omnibus: sed minorem huic. maiorem illi. Inferre. dare: dilargiri. Buleutæ. senatores.

Onorarium. seruandam præcipit uniuscuiusq loci consuetudinem. Honorarium decurionatus. quod datur honoris causa dum fiunt decuriones: Paulus de muneribus. æstimationem honoris aut muneris in pecunia pro administratione offerẽtes audiendi non sunt. Qui pro honore pecuniam promisit: si soluere eam cœpit: totã præstare operis ichoati exemplo coactus est. decurionatus autem secundum Callistratum municipalis honor appellatur: siue cum sumptu: siue sine erogatione cõtigerit: uulgo etiam nunc inquit honorarium dicimus id mun⁹: quod honoris causa erogatur: sed honorarium ius prætoris ius est: hinc honorarios tutores a prætore datos uocat Vlp. Acturos. Bithynnos & Ponticos. Vt erogatio cæteris præferatur. ut minus grauentur in pecuniarum illatione q̃ cæteri: decuriones spontanei. Honorarium.

Ege: quærit an decuriones aliarum ciuitatum debeant eiici lege Pompeia: quæ uetabat alienum ciuem ascribi senatui alterius ciuitatis. Ascribere. in senatum legere. Censoribus: a censoribus: qui etiam in oppidis creabantur ut testãtur iurisconsulti: de quorum officio libro. viii. multa protulimus. Eum. decurionem. Buleutas. senatores Βουλευταὶ enim qui reip. consulunt. Concuterentur perturbarentur. Ea pars. id caput: quo uetabat alienum ciuem ascribi in alterius ciuitatis senatum. Consensu. Modestinus omne ius aut consensus fecit: aut necessitas constituit: aut firmauit consuetudo. Exoleuisset. desueuisset. Capita legis plura enim capita cõtinebat lex Pompeia.

Erito. permittit esse in senatu: qui iam adlecti fuerant: uetat in futurum alienum aliquem adscribi.

Vi.dubitat ex inuitatiõe multorũ ad solemnia officia iter Bithynos factionẽ & discordiã ori turã. Virilem togã.quam sumere cõsueuerant ad septimũ decimũ ætatis annũ. Bulen.senatum. Vocare.inuitare. Dare.distribuere unicuiq;. Celebrandũ. ulla celebritate & pompa agendum.celebrare est selemniter peragere.& celebrata ꝓ solemnia & iusta.posuit Mart.ix. Inscripsit tumulo septem celebrata uirorum Se fæcisse Cloe. Et quatenus.& si celebrandum sit modũ rescribas.Solemnibus causis.quales sunt prædictæ. Diamories.diuisionis:factionis.

Celebrare.

Erito.relinquit prudẽtiæ Secũdi ordinandum ꝙ ad perpetuã Bithyniæ tranquillitatẽ faciat. Corpora.factiões:sectiões: collegia Ouidius libro primo metamorpho. tamen illud ab uno Corpore: & ex una pẽdebat origine bellum. corpore igitur pro factione & hominum congregatiõe. Martianus de collegiis illicitis & corporibus mandatis principalibus præcipitur præsidibus prouinciarum ne patiantur esse collegia sodalitia.i summa autem nisi lex senatuscõsulti authoritate uel Cæsaris:collegium uel quodcunq; tale corpus coierit contra leges erit.& Callistratus de iure immunitatis ı quibusdam iquit collegiis uel corporibus:ut est fabrorum corpus.& corpus imperii pro illa orbis parte: quæ subiacet imperio ro. Tacitus posuit:si immensum imperii corpus stare ac librari sine rectore possit.corpus in physica uocat Apollodorus ꝙ secetur in tria: in longitudinẽ: latitudinem:altitudinem. Sportulas.largitiones:distributiones. Prudentiam tuã elegi. hinc apparet missum Secundum ad Bithyniæ Pontique statum ordinandum: moresque reformandos: sic legimus apud Tranq. Galbam proconsulem obtinuisse biẽnio Africam extra sortem electum ad ordinandam prouinciam & intestina dissensiõe & barbarorum tumultu inquietam. Moderareris.modum imponeres.

Corpus.

Thletæ. uictores ı certaminib⁹ Iselasticis a Traiano factis petebant præmia: & quia de tempore controuersia nascebatur: rogat imperatorẽ quid facere debeat. Athletæ.certatores ἀπὸ τοῦ ἀθλέω:ꝙ ẽ certo. Ea. præmia. Iselasticis certaminibus. dicta Iselastica: ꝙ uictores cum magna pompa coronati introducebant quisque in suam patriam ἀπὸ τοῦ εἰσελαύνω idest induco:inueho:cuius futurum εἰσελάσω nam solebant athletæ uictores equis albis ingredi suam ciuitatem disiecta muri parte secundum Plut.ꝙ significabat nõ magnoperæ ciuitati illi opus esse muro hñti uiros:qui pugnare possent & uincere.hãc consuetudinem Tranqui. in Nerone cõmemorat.

Iselastica. certamina

Coronati.declarati uictores:& ideo corona donati. Nihil.n.referre.nõ respiciendũ tempus quo quisque in patriã suam inuehit:sed quãdo uictor sit pronũciatus.hoc faciebant: quia e certatoribus multi procul aberant a patria sua:ad quã non poterant peruenire:nisi post multum temporis:& per hoc obsonia:quæ menstrua dabantur:interdum perdebant.Contra.athletarum desyderia. Iselasticorum nomine. uerbis eorum: qui præsunt certaminibus Iselasticis. Iselasiani . facti sunt . uerba extrinsecus audienda.an potior lectio. εἰσηλάσαν. idest inuecti sunt. Obsonia.quæ antiqui dixerunt manduca. obsonare est opipare cœnare.Apuleius.siquid obsonare cupis:& obsonator popinarũ magister. de quo

Obsoniũ.

Vi uirilem togam sumunt: uel nuptias faciunt:uel ineunt magistratũ:uel opus publicum dedicant:solent totam bulen. atq; etiam e plebe non exiguum numerum uocare:binosq; denarios uel singulos dare.quod an celebrandum:& quatenus putes:rogo scribas: ipse enim sicut arbitror non imprudenter præsertim ex solemnibus causis concedendum iussi inuitationes:ita uereor. ne ii: qui mile homines interdum etiam plures uocãt modum excedere: & in speciem diamories incidere uideantur.

Traianus Imp.C.Plinio.S.

Erito uereris: ne in speciem diamories incidat inuitatio:quæ & in numero modum excedit: & quasi per corpora non uiritim singulos ex notitia ad solemnes sportulas contrahit. Sed ego ideo prudẽtiam tuam elegi:ut reformandis istius prouinciæ moribus ipse moderareris:& ea constituas: quæ ad perpetuã eius prouinciæ quietem.essent profutura.

C.Plinius Traiano Imp.S.

Thletæ domine ea:quæ ꝓ Iselasticis certaminibus constituisti: debeti sibi putãt statim ex eo die:quo sunt coronati.nihil enim referre:quando sint patriã inuecti:sed quãdo certamie uicerint ex quo inuehi possint. Ego contra scribo Iselasticorum nomine: ita tamen ut uehementer addubitem: an sit potius id tempus:quo εἰσηλάσαν: intuendum. iidem obsonia

Mart. Dic quotus es? quanti cupias cœnare? nec unũ Addideris uerbũ: cœna parata tibi ẽ. obſonitare cõ uiuari dr̃ Pompeio tradente. Agone. certamine. Aiũt. n. anteq̃ a Traião fieret: & celebrarent certamina Iſelaſtica: aliud genus certaminis depugnabant athletæ: q̃ pariter fæcerũt poſtq̃ Iſelaſtica finita fuerunt. argumentabant̃ igit̃ deberi ſibi Iſelaſticorũ præmia: q̃ quidẽ aliis maiora erant: ex eo tp̃e quo primum cõſtituta fuerũt nec modo cum fierent: ſicut cum eſſe Iſelaſtica deſierunt: nõ dabantur obſonia: nam reſpiciebãt diem conſtitutionis & finem. uerbi cauſa, Traianus conſtituit Iſelaſtica cal. maiis: & mandat illa inchoata a cal. Iuniis terminari in cal. Auguſti: qui cœperant pugnare a cal. maiis & certauerant uſq; in cal. Iunias petebant præmia Iſelaſticorũ: tanquam tũc inſtituta a Traiano. Ne. an. Cuiuſque athletarum. Retro. ĩ præterito antequã fierent Iſelaſtica. Ratio. reſpectus. Beneficia tua: præmia pro Iſelaſtico agone.

Iſelaſticũ. uult intelligi eſſe Iſelaſtica cum primũ quiſq; ĩ ſuã ciuitatẽ inuehit̃ obſonia negat danda antequam illa fierent. Iſelaſticum. certamen: ſequit̃ uerbi interpretationem. εισηλάσεν. ingreſſus eſt.

Ante iſelaſtica. antequam fierent Iſelaſtica. Non fuerunt. cõſtituta a me illa p̃mia. Retro. antequam fierent. Proficere. procedere. Tam eorum. obſoniorum.

Cum uincerent eſſe deſierunt. quam eorum obſoniorum: quæ cum uincerẽt iam deſierant eſſe: exacto tempore illis certaminibus conſtituto. Reuocantur. renouantur: ſed manent in eo ſtatu in quo fuerant dum uincerent.

Sq;. excuſat ſe quod uxorẽ ſuã urgẽte itineris celeritate diplomate adiuuerit. Diplomata litteras liberi itineris & ĩmunis. de quibus paulo ante. Tuam. ad te pertinentem: ut in tabellarium. regis Sauromatæ. Vxori meæ. Calphurniæ. Aui. Fabati. Amitam. Hiſpullam. de utriſq; libro .v. ad Põtium: erat cum proſocero meo: erat cum amita uxoris. Durum. in humanum. Pietas. amor in maiores. Diſſimulaſſem. ſilentio præteriiſſem. Nõ dubitaui. ſ. facere. Sero. importune dũ expecto. tuam ſententiam.

Erito. reſcribit Traianus benefeciſſe Secundũ pro diplomate concesſo Calphurniæ uxori.

petunt pro eo agone: qui a te Iſelaſticus factus ẽ: quanuis uicerint antequam fieret: aiunt enim cõgruens eſſe: ſicut non detur ſibi pro his certaminibus: quæ eſſe Iſelaſtica: poſtquam uicerunt deſierunt: ita p̃ his dari quæ eſſe cœperunt. hic quoq; non mediocriter hæreo: ne cuiuſquam retro habeatur ratio: dandaq; q̃ tunc cum uincerent: nõ debebantur. rogo igitur ut dubitationem meam regere. i. beneficia tua interpretari ipſe digneris.

Traianus Imp. C. Plinio. S.

Selaſticum tunc primum mihi uidetur incipere debere: cum quis in ciuitatem ſuam ipſe εισηλάσεν obſonia eorum certaminum: quæ Iſelaſtica eſſe placuit mihi. ſi ante Iſelaſtica: non fuerunt retro nõ debentur. nec proficere pro athletarum deſyderio poteſt: tam eorum: quæ poſtea Iſelaſtica lege conſtitui: q̃ cũ uincerent eſſe deſierunt: mutata enim cõditione certaminum: nihilominus: quæ ante perægerãt: non reuocantur.

C. Plinius Traiano Imp. S.

Sq; in hoc tempus domine neq; cuiquã diplomata commodaui: neq; in rem ullam niſi tuam miſi: quam perpetuam ob ſeruationem meã quædam neceſſitas rupit. uxori enim meæ audita morte aui uolẽti ad amitam ſuam excurrere uſum eorum negare durum putaui: cum talis officii gratia in celeritate conſiſteret: ſciremq; te rationem itineris probaturum: cuius cauſa erat pietas. hæc tibi ſcripſi: quia mihi parum gratus fore uidebar. ſi diſſimulaſſe; inter alia beneficia hoc unum quoque me debere indulgentiæ tuæ: quod fiducia eius ĩconſulto te præcipere nõ dubitaui: quem ſi conſuluiſſem ſic ſero fæciſſem.

Traianus Imp. C. Plinio. S.

Erito habuiſti Secunde cariſſime fiduciam animi mei nec dubitandum fuiſſet ſi expectaſſes donec me conſuleres: aniter uxoris tuæ diplomatibus: q̃ officio tuo dedi: adiuuandũ eſſet: cũ apud amitã ſuã uxor tua deberet etiã celeritate gratiã aduentus ſui augere.

FINIS ENARRATIONVM IOANNIS MARIAE CATANAEI IN EPISTOLAS. C. PLINII CAECILII SECVNDI AD TRAIANVM.

¶EMINENTISSIMO PRINCIPI IOANNI IACOBO TRIVLTIO MILITIAE GALLICAE MODERATORI: AETATISQVE NOSTRAE IMPERATORI CLARISSIMO IOANNES MARIA CATANAEVS .S.

Mprouidum arbitrarer diuini panagyrici commentarios sine pfatione publicare:
etiá si nemo satis dign⁹ occurreret:cui nostras qualescunq; uigilias dedicaremus.
uerum cum primú eas aggressi sumus.III.Princeps tu statim hoc munusculo: quá-
uis maiori dignus:dignissimus iudicatus es.Maxime autem nos ad hoc consilium
impulit:quod uidebamus multa:quæ in te eminent:& excellút conuenire cum il-
lustribus Traiani gestis.nam ut is incunabula:& rudimenta sua per stipendia exer
cuit:tu pariter iuuentutem non ocio:& deliciis: sed asperis militiæ laboribus uin
cendo transegisti.dura Vlpius tempora prudenter sustinuit.nec tu minus fortiter
malorum turbines ferendo superasti.dissimilibus inuisa Traiani uirtus:& Triuul
tio meo periculo fuit.primus Ille Tribunus optimus:anteq̃ fieret optimus imperator.tu præfectus equi
tum fortissimus anteq̃ dux exercitus præstantissimus.Ille arduis in rebus ad imperiú assumptus. tu fes-
sis opportune subuenisti.metuit triumphum tantus Cæsar dum po.ro.imperium prorogat:tu dum ite-
rum patriam recipis.expectatus in urbem uenerat Ille.te reducem paruuli noscere:ostentare iuuenes:mi
rari senes.corruptam castrorum disciplinam emendauerat Vlpius. tu lapsam: extinctamq; reduxisti:&
post longam desuetudinem in melius reformasti.Inde te agmina ducente hospitum nullus iniurias mi-
litum sensit:inde(quod est pulcherrimum uictoriæ genus)solo terrore sæpius hostem domuisti.Qua ui
gilantia: quo labore:quanta alacritate: quod deniq; periculis bella ex bellis confecisti?cum robur cor-
poris ingens par animi fortitudo comitaretur?& tamen bellicis artibus innutritus pacem amas. non ti-
mes bella:nec prouocas:quorum alterum fortitudine:alterum moderatione efficitur.In deditis quanta
clæmentia tua?q̃ta humanitas? edoctus experimento summi ducis esse in pugna strenue resistere:& fer-
rú cõtra armatos impigre stringere:inermes:& deuictos pro ciuibus habere.Possem hic pluribus immo-
rari:si uellem recensere quot hostes clarissimos miti⁹ tractaueris:quot simultates reip.causa deposueris.
Non noua dignitas ulla:non innumeri honores:& maximi:non q; pro inuictissimo: potentissimoq; Re-
ge nostro tanti exercitus summus Imperator fueris:aliquid ex moribus tuis immutarunt. nihil.n. i illos
fortunæ licuit:immo tanto humanior:quo felicior:& quia felicitatem tuam recte noueras:eam optime
ferre didiceras.Liberum est omnibus te alloqui:finemq; sermonis suus cuiq; pudor:nõ tua superbia fa-
cit.Quá diligens in omnes:& constans amicitia:cumq; tibi larga demerédi ciues materia suppetat:quá-
libet occasionem uenaris:ut indies plures concilies: cumq; multa donaueris: longe tamen plura tibi su-
persunt.nam quod benignitate tua effundis:id diligentia reparas.scis.n.illam esse ueram munificentiá
quæ dignis condigna distribuit:non quæ:quod huic donat:auferat illi. Tu uero cum sis alieni abstinés
pari laude uoluptatibus tuis moderaris:neq; superfluo cœnarum luxui indulges.non.n.distentus crapu
la indigna principe loqueris.sed ciborum modestiam honesti sermones condiunt. sequuntur remissiões
feriæ tua conuiuia:non histriones:& scurræ.& q̃q̃ rebus arduis implicitus amas studia: nec fere ullú in-
termittis diem:quo uel Cæsaris gesta:uel alterius maximi ducis non relegas: ut teipsum in illo specule-
ris:consilia cum tuis conferas.Deniq; domú tuam ita institueris:ut quandoq; beneuiuendi posteris exé-
plum datura sit:nihilq; in laribus tuis non laudabile conspiciatur:imprimis.III.uxor tua Beatrix mode-
rationis:castitatis:sanctitatis norma:q̃ cultu modesta:q̃ parca comitatu: q̃ ciuilis incessu: diceres roma-
narum ueterum principem aliquam.Verum cur præfationis formá excedimus?nam si uellemus clario-
ra sectari:in panagyricum alium panagyricú contexeremus.Nos uero præter admirandas in te uirtutes
priuatum beneficium ad hoc consiliú compulit.cum.n. domus nostra Catanæa diuulsa inuicé: alii alia
sectarentur:& uetus iter gentiles simultas(nolo dicere discordiá)pridem inualuisset:tandem diuino nu-
mine concordiá respiceret:idq; impetrandum esset a senatu:sed iam propter nonnullorum occultú bel
lum desperaretur:tu cum prudentissimo Præside:uos inquam huius urbis duo clarissima lumina dissi-
dentes concordastis:& priuilegiis honestissimis familiam nostram coniunxistis.argumétum firmissimú
neutrum alicui factioni studere:sed orbe quodam socialitatis omnes pariter fouere. Num igit̃ tibi me-
ritissimo dicare debuimus Traiano inuictissimo dictam orationé omnium eius generis præstátissimá?
a Secundo publicatam eo consilio: ut imperatori optimo uirtutes suæ ueris laudibus cõmendarentur.
deinde ut futuri principes non quasi a magistro:sed tamen sub exemplo præmonerétur: qua potissimú
uia possent ad eandem gloriá niti:in ea tanta uis eloquentiæ fuit:ut illum ipsum Traianú eodem uirtu-
tis tenore ad extremú uitæ finem perduxerit.humanum:liberalem: iustum conseruauerit: felicissimum
eius imperium prætiterit:quá Sidonius incomparabili principi comparabilem.i. admirandá acutissime
iudicauit:certe unicum futuris principibus regendi exemplar:ut credibile sit:qui insecuti sunt Impera-
torum optimos præstitisse.nam si censent Isocratis ad Philippum orationem plurimum Alexandro pro
fuisse ad suscipiendam aduersus Barbaros expeditionem: quantú putamus hanc posteris contulisse nõ

Traiano miſſam:ſed dictam in illo ſenatorum ordine clariſſimo:frequēti malorum Cæſarum recordatione:uel inuitum quæ poterat ad bonum trahere?Conſiſtit autem in genere demonſtratiuo diuini Cæſaris laudes complexa:cuius ordo mirabilis:& tranſitus rerum ita conuexus:ut idem corpus una ſuperficie contentum uideatur:uariis figuris tanq̄ luminibus decenter illuſtratū.ſine controuerſia inter panagyricas orationes princeps.quæ uerbis idoneis:& ſententiis ad inuentiōem accōmodatis exornata Traiani raram felicitatem puro dicendi flumine compræhendit.Verſatur in graui figura: quam interdum mediocris ſuſcipit:neq̧ n.ſemper affectanda ſunt elata:& excelſa.in ea ſplendorem:magnitudinem:grauitatem:uenuſtatem:celeritatem inuenies:neq̧ deſiderari poteſt artificium:dictio:figura:membrū:compoſitio:clauſula:ſonus.uitat enim uocaliū cōcurſum:& quæ reddunt orationē hiantē: inde de rhytmū fluit ſucculenta.facilitatem uero ita temperauit: ne in humilem ſermonem decideret : ſed dignitatem ſuam retineret:at dicendi libertatem:ut non monere:ſed probare uideatur.Nec mirandum ſi elocutio:& ars ſæpe detegitur:nam iis actionibus:quæ in aliqua ſine dubio ueritate uerſantur:& ſunt ad popularem aptæ delectationē:quales legimus panagyricos:totumq̧ hoc demonſtratiuum genus : permittitur adhibere plus cultus:omnemq̧ artē:quæ latere plærunq̧ in iudiciis debet non confiteri modo: ſed oſtētare hominibus in hoc aduocatis.Vna autem & maxima in hoc opere difficultas nos circumſtetit:Neruæ:Traianiq̧ geſta:quæ frequenter in hoc libro occurrunt publica litterarum iactura ferme deperdita.nam ueterum nemo circumfertur:qui illorum uitas luculenter a ſe ſcriptas nobis tranſmiſerit. Dionis enim & reliquorum compendioſa quædam admodum:& interciſa ſuperſunt.cum tñ legerim⁹ multos:ut Marium Maximū: Fabiam Marcellinum:Aurelium Verum:Statium Valentem Traiani res poſteris tradidiſſe.Elaborandum igitur fuit non mediocriter circa hiſtoriæ conquiſitionem: & ut in integram:ueramq̧ lectionem Secundum reſtitueremus.quod ſi aliqua neceſſaria deſiderabūtur:ſcias Ill.Princeps nobis bonam mentem non defuiſſe:enixumq̧ pro uirili noſtra diligentis interpretis officio fungi. licet arduum fuerit in tanta rerum caligine:ac ꝓfunda diſciplina ingenii noſtri uiribus ubiq̧ paria feciſſe.homines.n.ſumus:& primi hoc opus ab aliis quāuis doctiſſimis hucuſq̧ intactū aggredimur nulli⁹ auxilio nixi.Veniam itaq̧ petimus ſi quid minus cōueniens offenderis:q̄q̄ ſi ea facilitate:qua ceteroꝝ ſcripta noſtra reſpexeris:non ſolum uenia:ſed & laus ſperanda eſt.nobis tamen uenia ſufficit.

¶ Ad eundem Ill.Principem Hendecaſyllabum Thomæ Mayni

En qualis tibi Plinii Secundi
Traiano celebratus in ſenatu
Prætexta meliore nunc libellus
Excultus:quia falce diligenti
Purgauit ſegetem male occupatam
A rubigine:lolio:cicuta:
Morbo gramineo:ſituque turpi:
Clara difficiles notatione
Abſoluens Catanæus ille ſenſus:
Ritus:hiſtorias:genus loquendi
Romanum:lepidum:decens:uenuſtum:
Diuinum:graue:floridum:recoctum.
Nunc excultus ager:ſubacta terra:
Nunc læta eſt ſeges.Haud graui labore
Princeps collige fertiles labores.

Andreæ Sarrachi preſbyteri ad Interpretem

Ede opus egregium:maturos excute fœtus:
Atq̧ panagyricus ſit Ducis iſte mei.
Traianum laudas:par eſt Triuultius Heros:
Qui ſeſe in diuo Cæſare ſæpe iuuat.
Iis oblectatur:ſtudioſos ſuſtinet:audit
Rhetoras:hiſtoricos:hos colit:hoſq̧ fouet.
Tutus eris tanto ſub Principe.felle tumentes
Gorgoneo rabiem diſſimulare uolent

¶ IOANNIS MARIAE CATANAEI COMMENTARII IN PANAGYRICVM .C. PLINII SECVNDI NOVOCOMENSIS.

b Ene.C.Plinius Conſul deſignatus cum Cornuto Tertullo Imperatori Traiāo gratias in ſenatu agit principem optimum a parentibus:& adoptione laudans:res geſtas: liberalitatēq; commendans:ꝙ delatores expulerit.ꝙ uectigalia reꝓſſerit:leges moderatus ſit:pantomimos ſuſtulerit:doctos fouerit.admirat̃ in eo humanitatē:ſtatuarũ:honorũq; modeſtiam:ſed plura de cōſularibus eius:quos geſſerat:& gerendos recuſabat:tractat: iuſticiā: tolerantiā:adeundi facilitatē diligenter exponens:illi uotorũ nuncupationes:illi inuſitatas acclamationes a ſenatu habitas: corporis bōa: ſed animi magis admirāda ubi poteſt malorũ Cæſarũ cōparatione:Domitiani præſertim: cuius uitam ubiq; exagitat:illius uirtutes reddit illuſtriores . totā deniq; domũ: Plotinā imprimis uxorē : & Martianā ſororē Traiano ſimilis extollēs: quantoq; ſtudio coluerit amicicias ſuſpiciens.Illa ex tertio de oratore uerba commode huc trāſferri poſſunt. ornat̃ oratio genere primum: & quaſi colore quodā: & ſucco ſuo:nam ut grauis:ut ſuauis:ut erudita ſit ut liberalis:ut admirabilis: ut polita:ut ſenſus:ut dolores habeat:i toto ſpectantur hæc corpore : ut porro conſperſa ſit:quaſi uerborum:ſentētiarũq; floribus: id non debet eſſe fuſum æquabiliter per oēm orationē: ſed ita diſtinctum : ut ſint quaſi in ornatu diſpoſita quædā inſignia: & lumina.ipſe ꝑterea Secundus apud Voconiũ huius orationis ordinē:tranſitũ: figuras:elocutionem cōmendat.

¶ C.PLINII CAECILII SECVNDI NOVOCOMENSIS PANAGYRICVS NERVAE TRAIANO AVGVSTO DICTVS.

BEne ac ſapiēter patres .C. maiores inſtituerũt:ut rerum agendarũ : ita dicendi initium a ꝓcationibus caperetur:qđ nihil rite : nihilq; ꝓuidenter homines ſine deorũ imortaliũ ope: conſilio honore:auſpicarē tur. Qui mos cui potius quā cōſuli? aut qñ magis uſurpandus:colenduſq; eſt? quā cũ imperio ſenatus? authoritate reipu. ad agēdas optio pricipi gr̃as excitamur?. Quod eni ꝑſtabilius ē? aut pulchrius mun⁹ deorũ? quā caſtus:& ſanctus:& diis ſimillim⁹ priceps? Ac ſi adhuc dubiũ fuiſſet forte: caſuq; rectores terris: an aliquo numine darentur:pricipē tñ noſtrũ li-

Panagyricæ orōnes demōſtratiuæ ſunt:inde græcorũ aliqui tradidere cauſarũ alias deliberatiuas:alias iudiciales: alias panagyricas eſſe:nā πανηγυρισ feſtiuitas:laus:cōuentus dici pōt ἀπὸ τοῦ πανηγυρίζω ꝙ eſt totũ cōgrego.Philoſtratus lib.viii.i panagyri tēpla ſunt:& deorũ cellæ:& ſtadia ad curēdũ: ꝓinde ſcenæ & gentes plurimæ:ꝑtim ex finitimis:ꝑtim ex tranſmarinis regionibus ueniētes:ex multis inſuper artib⁹ & ſophiſmatibus cōſtat panagyris:ex uera quoq; ſapiētia & poetica: ex cōſultatiuis etiā & diſputatiuis orōnibus:& muſicis cātibus.panagyrin quidē dico eſſe utrorũ conuentũ:& locũ ipſum:quo ipſos cōuenire neceſſe eſt.uñ merito inſcribitur panagyrica oratio: quod in cōuentu & celebritate ſenatorũ dicta fuit in laudē Traiani.dr̃ Secũdi Panagyric⁹ ſicut Iſocratis panagyricus ad τὸν λόγον reſpiciēdo: apud græcos.n. iſcribi ſolet ὁ λόγος πανηγυρικός:ſicut apud nos oratio panagyrica:nā ὁ λόγος maſculino genere compræhendit̃:at oratio fœminino.præter Traianũ imperatorē lego alterũ Traianũ patriciũ ſub Iuſtiniano Cæſare:q chronica ſcripſit cōpendia admodũ ꝓbata:& fidē orthodoxā ſecutus. Bene ac ſapienter:procemiũ apparatũ:quod i deliberatiuo & demōſtratiuo laudabile:uerũ in iudiciali genere præcipit̃ inutile.Trapezuntius Hermogenē ſecutus hāc procemiũ expoſitionē uocat:qđ cũ fine cōuenit:nā ſicut a ꝓcationibus incipit:ita ꝑ eaſdē concludit. Vt rerũ agendarũ.ſatis cōſtat nunq̄ fere romanos iniiſſe magiſtratus:bella ſuſcœpiſſe:rē aliquā publicā tractaſſe:niſi prius nuncupatis uotis:captato augurio:ſacris rite peractis.inde lib.i. Valerius Max.priſco inſtituto rebus diuinis opa datur:cũ aliquid cōmendandũ eſt precatione:cũ expoſcendũ uoto:cũ exoluendũ gratulatione:cũ inquirendum uel extis:uel ſortibus impertito:cũ ſolemni ritu peragendũ ſacrificio:quo etiā oſtentorũ ac fulgurũ denunciatiōes ꝓcurant̃. Ita dicēdi.cōtenti erimus uno Liuio:i cuius initio cōcionũ ſæpe legius: qđ Felix fauſtũq; ſit ſenatui populoq;.ro.&alibi deos imortales milites uños publicos meoſq; ab urbe ꝓficiſcēs adoraui:ueniāq; ſupplex popoſci. Quod nihil rite.expoſitionis ratio uerīſſima. Rite.bñ.recte. Auſpicarent̃.iciperet. Cōſuli.q præeſt reip.& poſt ipatorē ſũmũ ius hēt.añ iperatores primũ obtinuit.Vſurpādus.uſitādus.Colēdus.obſeruādus. Impio.iuſſu. Optio.Traiāo. Gr̃as.ꝓ cōſulatu. Caſtus.abſtinuit Traianus ab adulteriis:ſed puerorum amoribus nō caruit. Rectores.princeps. nā Homerus ſecundo

Panagyricus.

Traianus.

Princeps a deo.

queret díuínítus conſtítutū.nō.n. occulta ptāte fatorū:ſed ab íoue ípſo corā:ac palam repertus: electus eſt.quíppe ínter aras:& altaría:eodēq; locí: quem deus ílle tam manífeſtus: ac præſens: q̄ cœlum:ac ſídera ínſedít.Q uo magis aptum:píumq; eſt te Iupíter Optíme Maxíme antea condítorem: nunc conſeruatorem ímperíí noſtrí precarí:ut mihí dígna conſule : dígna ſenatu : dígna príncípe contíngat oratío : utque omníbus quæ dícentur a me líbertas : fídes:ueritas cōſtet. Tantumq; a ſpecíe adulatíonís abſít gratíarum actío mea:quantum abeſt a neceſſítate. Equídem non cōſulí mō:ſed oíbus cíuíbus enítendū reor:ne qd de príncípe nr̄o íta dícāt:ut idē íllud de alío dící potuíſſe uídeatur.Q uare abeant: ac recedant uoces íllæ: quas metus exprímebat . níhíl quale ante dícamus:níhíl ení quale antea patímur:nec eadem de príncípe:quæ príus:p̄dícemus:neq;.n. eadem ſecreto loquímur: quæ príus. Díſcernat oratíoníbus noſtrís díuerſítas tempoꝝ:& ex ípſo genere gratíaꝝ agendarum íntellígatur: cuí quādo ſínt hactenus ut deo:nunc nuſquam: ut numíní blandíamur.non.n.de tyranno:ſed de cíue:nō

Illiados egibus.inquit dignitas ab Ioue tribuitur.&.ix.ſcribit Agamēnonem ab Ioue regē factum.Cæſares etiam adeo dari opinatur Vegetius libro.ii.& ſecundos deo generi humāo præeſſe. apud græcos legiſſe memini.patrē filiū Numā admonuiſſe regnū ſuſciperet:tanq̄ diuinū donū & dei miniſteriū. Occulta.nobis incognita. Corā.Nerua ob ſenectutē deſpectus a militib⁹ Capitoliū ingreſſus exclamauit. quod felix fauſtūq; ſit ſenatui populoq; ro.& mihi.M.Vlpium Neruā Traianū adopto: & Cæſarem facio:quare Secūdus nō multo poſt inquit nō tua in cubiculo:ſed in templo:nec ante genialem torū: ſed ante puluinar Iouis optimi max. adoptio peracta eſt. ſequitur autē rhetorū præcepta: nā ſcripſit de oratore.M. Tullius noſtrā orationē ornari a rebus geſtis iudiciis hominū cōprobatis i quibus ēt felicitatē ipſam deorū imortaliū iudicio tribui laudationis ē. Inter aras & altaria. Seruius

Ara. Altare.

ſuper illud Virgilianū : en quattuor aras: Ecce duas tibi daphni:duoq; altaria phœbo: tradit: nouimus aras & diis ſuperis:& inferis cōſecratas:altaria uero eſſe ſuperiorum tantū deorū:ſic alterū ab altero Tacitus lib.xvi. diſtrinxit: poſt altaria & arā cōplexa dicens: altare quidā dictū uolunt ab altitudine:q̄ antiq diis ſupis i ædificiis a terra exaltatis ſacra faciebāt : diis terreſtibus i terra diis iferiorib⁹ i terra defoſſa uel altare appellatū : q̄ i eis ignis adoleť .i.excreſcat ara:uel ab area dicta ē loco in urbe puro:q̄ ara deū pura ſit: uel ab ardore:ad quē ut ſit ſit ara: author Varro de lingua latina:ſed idē libris diuinaꝝ rerū dixerat ſi Macrobio credim⁹aras primū anſas uocatas.q̄ eſſet neceſſariū a ſacrificātibus eas teneri. anſis āt teneri ſolere uaſa quis ambigit? Eodēq; loci.in eo loco.i. in Capitolio. Deus.Iupiter opt.max. Capitolinus.de extructione templi capitolini

Capitolinū téplū

multa Plut.in Publicola: & Dionyſius lib.iiii. & Liuius primo: i illo fuerunt tria ſacella æqualia inter ſe cōia habētia latera:medium quidē Iouis:hinc inde Iunonis & Mineruæ ſub una aquila:unaq; uelata tectura. Manifeſtus.putabat antiquitas magis p̄ſentē Iouē ſupplicibus:in templo capitolino:q̄ alibi.q̄ ibi tanq̄ i arce cœli ſolemnibus ſacris:& cultu pompabiliore excoleretť. Quo magis.redditio rōnis:quæ breuiter complectiť id: qđ expoſitione:& rōne cōficiť:ueluti ipſius rei apta ꝓpoſitio. Conditorē. at Romulū oēs cōditorē urbis tradūt ſed quia nihil ſit ſine deo opt.max.cuius nutu ferunt Romulo aues addixiſſe nō iniuria cōditorē urbis Iouē appellauit. Cōſeruatorē.q a Domitiano:deinde a tumultuantibus militibus imperium tranſtulit in Traianū:cuius incolumitate remp.florentem & incolumem a diis ſeruari i epiſtolis retulit.

Digna.repetitio. Libertas:fides:ueritas.diſſolutum. Conſtet.manifeſta ſit A neceſſitate.quia inuiti non cogimur ullo timore. Equidem.comprobatio:quæ eſt redditionis cauſa:remq; totam manifeſti⁹ tangit. Idem illud.ſimile. Alio.principe:claritas orationis:quā puritas & elegantia conficit. Illæ. blādæ & adulatoriæ. Exprimebat.extorquebat:educebat. Eadem.falſas laudationes.Eadem ſecreto.clā malis principibus maledicimus. Prius.ſub Domitiano:qui deus dici & credi uoluit: Aureliano:Dione. Euſebio:Tranqui.tradentibus.nam poſtq̄ ſcripſit epiſtolā ſuis procuratoribus:cuius initium fuit.Dominus:& deus noſter ſic fieri uoluit:inſtitutū poſt hac:ut ne ſcripto qdē ac ſermōe cuiuſq̄ appellareť aliter quinimmo mulier quædā cū in cōſpectu imaginis illius ſe exuiſſet ſupplicio eſt affecta. Nuſq̄. nec publice nec priuati. Vt deo.addā prædictis Oroſium ſcribere in tantum ſuperbiæ ꝓlapſum Domitianū ut dominū ac deū ſeſe uocari:ſcribi: colíq; iuſſerit: Apolloniūq; philoſophū narrat Philoſtrat⁹ ab accuſatore iuſſum ut oium hominū deū Domitianū reſpiceret.illū āt oculos ad culmē domus.i.ad Iouē ſuſtuliſſe. Vt numini.tanq̄ deo. Nō.n.de tyrāno.cōtentio color.cōplectiť in hac oratiōe optimi Traiani:& peſſimi Domitiani uitam:ut gratior fiat:nam nec bonū uirum ꝓprie & copioſe laudari ſine uirtutum:nec improbum uituperari ſine uiciorum cognitione ſatis inſigniter atq; aſpere poſſe teſtatur Cic.

de oratore. Domino.cuius correlatiuũ seruus. Ex nobis.ex numero nostro.i hominem. Hoc.ꝑpter humanitatem.oratio exacta & diligens:quæ ornatum in se continet. Hominibus.quos decet humaniter tractare. Dignos.bene obsequendo illi. Identidem.frequenter. Si præstamus maius obsequium. si magis subiecti sumus.cum sane tyrãnis magis famulemur. Et populus.populus inquit romanus obseruat Traianũ:& applaudit eius uirtutibus. Concentu.suaui uocum concordia.solebant enim Principum aliqui disponere iuuenes robustissimæ uocis:qui per classes diuisi applauderent imperatori.hoc legimus fecisse Neronem : quẽ morem uidetur poeta tetigisse:cum cãnt Tyrios & Troianos applausisse lopæ canenti. Formosum alium.Domitianuʒ intelligit: cui spectacula edenti populus applaudebat: fuit autem is pulcher : & decens maxime in iuuenta: statura procera ; uultu modesto: ruborisq́ʒ pleno : grandibus oculis:uerum acie hebetior:& præter Tranqui. uerba Tacitus asserit habitu decorum:& crebrã oris:confusionem ignotis adhuc moribus pro modestia accipi solitã.quare de eodem Statius in Syluis ait par forma: decorq́ʒ:Par honor. Hunc fortissimũ. Traianũ ualuisse corporis uiribus constat uel uno Secundi testimonio : qui circa finem huius orationis multa de illius tollerãtia tractat:lætũq́ʒ opere corpus: & crescentia laboribus membra commendans. Martialis etiam more suo.i. adulatorio Domitianum tanquã formosissimum lib.viii.extollit.Hic stetit arctoi:formosus puluere belli Purpureũ fundens Cæsar ab ore iubar: Hic lauro redimita comas: & cãdida uultu Roma salutauit uoce manuq́ʒ ducem. Personat.alta uoce laudat.Huius pietatem.ista obtinent narrationis locum:nam proponit de quibus dicturus ẽ:& a persona Traiani quẽ laudat: & Domitiani quẽ uituperat:incipit ex arte:Fabius eni libro quarto:initium narrationis quidam utiq́ʒ faciendum a persona putarit:eamq́ʒ si nostra sit ornandam : si aliena infamandã statim:& q̃q̃ is de iudiciali genere loquatur:tamen hæc per quandã similitudinẽ deduci possunt ad demonstratiuũ:ut pro nostra persona sit illius quem laudamus:& pro aduersarii:quem ex comparatione uituperare intendimus: narratio inquit Cicero in demõstratiuo nulla erit quæ necessario consequatur: sed si qua inciderit cum aliquod factum eius de quo loquemur nobis narrandum sit cũ laude aut uituperatiõe præcœptio narrandi eadem quæ in iudicialibus. Quid nos ipsi?interrogatio grauis. nam hæc narratio q̃q̃ sit lucida: tamen morata & cum dignitate ornata magnifice fluit. Nos ipsi.senatores. Vt amor:& gaudium tulit.pro ut quisq́ʒ uel amore:uel gaudio incitatur. Ciuile.pertinens ad ciues. Optimi cognomen.iuxta finem inquit:iustis ne de causis senatus populusq́ʒ.ro.optimi tibi cognomẽ adiecit : nec magis diffinite: distincteq́ʒ designat:qui Traianũ q̃ qui optimum appellat. Huius peculiare.Traiani proprium. Arrogantia.qui dedignabanẽ optimi cognomen:an potius: q̃a nõ merebanẽ & si legimus optimi cognomẽ a senatu Gn.Scipionẽ Nasicã meruisse:& Tranqui. tradat Caium imperatorem cognomen optimi maximiq́ʒ sumpsisse. Cõmune.& illi & nobis est. Felices.Traiano acclamarunt senatores:o te felicem: o nos felices:quod cum dicerent non opes illius:sed animũ admirabantur:hæc cõptæhensa breuius i narratione suis locis diffusius tractabuntur. Felicem illum.Traianũ:ꝙ non moribus:sed fortunæ datũ ẽ.

Alternisq́ʒ uotis.precatus est Traianus ut ita precibus suis dii annuerent:si iudiciũ senatorum mereri perseuerasset:precari sunt senatores:ut sic Traianũ amarent dii quemadmodũ imperator se. Hæc faciat.qualia facit. Hæc audiat.qualia a nobis audit scilicet felices nos & illũ. Quasi non dicturi. talẽ dicendi libertatẽ nobis concessit:ut non benediceremus de Traiano nisi & benefaceret. Lacrymis. nã præ lætitia effudit lacrymas.approbasti inquit & ipse acclamationũ nostrarũ fidẽ:lacrimaꝶ tuarũ ueritate:uidimus humescentes oculos:demissumq́ʒ gaudio uultũ:tantumq́ʒ sanguinis i ore:quantũ pudoris

de domino:sed de parente loquimur. Vnum ille se ex nobis:& hoc magis excellit: atq́ʒ eminet: ꝙ unũ ex nobis putat:nec minus hominẽ se: q̃ hominibus pꝛesse meminit. Intelligamus ergo bona nr̃a:dignosq́ʒ nos illius usu probemus:atq́ʒ identidẽ cogitemus:si maius principibus præstamus obsequiũ:qui seruitute ciuiũ:quam qui libertate lætantur.& populus quidẽ ro.dilectum principem seruat:quantoq́ʒ paulo ante concentu formosum alium:hũc fortissimũ personat: quibusq́ʒ aliquando clamoribus gestum alterius: & uocẽ: huius pietatem:abstinentiam: mansuetudinẽ laudat. Quid nos ipsi? diuinitatem pricipis nostri: an humanitatem:temperantiam:facilitatem : ut amor: & gaudium tulit: celebrare uniuersi solemus? Iam quid tam ciuile:tam senatoriuʒ q̃ illud additũ a nobis optimi cognomen? qd̃ peculiare huius:& ꝓpriũ arrogãtia priorum principum fecit. Enimuero quã cõe: quã ex æquo: qd̃ felices nos:felicẽ illũ ꝑdicamus: alternisq́ʒ uotis hæc faciat:hæc audiat:q̃si nõ dicturi nisi fecerit: cõprecamur. Ad q̃s ille uoces lacrymis ẽt:ac multo pu

in animo. Sibi. suis uirtutibus. Non principi. nõ timore & adulatione: ut solent populi principibus di
cere. Omnes. senatores. Pietatis calore. in illis repentinis acclamationibus: cũ multa sponte: plura in-
stinctu quodã fecerunt. hic dicit temperamentũ habuisse in acclamationibus: illic uero modũ excessisse.
Meditati. ꝑparata orone. Acclamationes. repentinas laudationes: de quibus i epistolis copiose disser
uimus. Quantũ ad me. a persona de quo agit: & sua facit auditorẽ attentũ. Ad modestiã. ad imita-
tionẽ Traiani: qui solet i omnibus uti modestia. Submittã. deprimam: extenuem minus dicturus: q̃ uir
tutes eius meruerint. Quid. nisi modestũ.

Quid. nisi excellẽs & diuinũ. Inusitata. prioribus insueta. Difficultas. ne uidear immodice laudare. Circumstat. angit: obsedit. translatũ uerbum. Non. n. periculũ est. quod erat sub malis principibus: qui sibi conscii: cum laudarent suspicabantur per contraria notari sua uicia. est autẽ cõtentio color: nec minus ista narrationis locum obtinent q̃ superiora. Liuorem. inuidiam. Gratus. si satis dixero. Ingrat⁹. si parum. Animaduerto enim. sententia.

Delubrũ

Accuratis. elaboratis: elegantibus. Delubris. Asconius: templa singulorum diis attributorũ locorum: delubra multarum ædiũ sub uno tecto a diluuio pluuia munitarũ: alii delubra dicũt ea templa in q̃bus nunc delubra corporum abluendorũ causa more dodonei Iouis: aut Apollinis delphici: i quorum delubris lebetes tripodesq; uisuntur: sunt etiam qui delubra ligna delibrata: idest decoriata pro simulacris deorum more ueterum posita existiment: sed male. Varro Macrobio referente ait delubrum alios existimare: i quo ꝑter ædẽ sit area assumpta deum cã: ut est i Circo Flaminio Iouis statoris: alios in quo loco dei simulachrũ dedicatũ sit: sicut locũ in quo figerent candelã: candelabrũ appellatũ: ita in quo deũ ponerent delubrũ. Seruius ꝑterea quas rõnes Asconius idem & ipse retulit: sed in hoc dissentit Festo simul concedente: q̃ delubrum fustem delibratum: hoc est decorticatum: quẽ ꝑ deo uenerabantur: ꝑdit. Meditatum. excultum. Carmẽ. cantum. Senatuscõsulto. decreto patrum. Sub titulo. sub inscriptione & uelamento: ac prætextu. Solemne. præcipuum. Priuatas. a priuatis hominibus. Cohibet. uetat fieri sibi. Parens. qui nos diligit filiorum instar: & ideo pater patriæ iure nominatus. Intercessurus publicis. prohibiturus etiam publicas gratiarum actiones. si uellet infringere senatusconsultum. Cæsar Auguste. a primo imperatore Octauio cæteri cognomen Cæsaris Augusti sibi uendicarũt. Moderate facis. Alibi. in loco priuato. Hic. i senatu. Iste honor. gratiarum actio. Non habetur tibi. tu non quæris hunc honorem. Sed ab agentibus. unde illud Aristotelis: honor ẽ honorãtib⁹ idest i ꝑtãte dantis non autẽ accipientis. Cædis affectibus nris. ꝑmittis

dore suffunditur. Agnoscit enim: sentitq; sibi: nõ
principi dici. Igitur quod temperamentum om-
nes i illo subito pietatis calore seruauimus : hoc
singuli quoq; meditati teneamus sciamusq; nul-
lum esse: nec sincerius: nec acceptius genus gra-
tiarum: q̃ q̃ illas acclamationes æmulemur: quæ
fingendi non habent tempus. Quantum ad me
pertinet laborabo: ut orationem meam ad mode
stiam principis: moderationemq; submittam: nec
minus considerabo: quid aures eius pati possint:
q̃ quid uirtutibus debeatur. Magna: & inusitata
principis gloria: cui gratias acturus non tam ue
reor: ne me in laudibus suis parcum: quam ne ni
mium putet. Hæc me cura: hæc difficultas sola
circunstat. nam merenti gratias agere facile est
patres conscripti. non enim periculum est: ne cũ
loquar de humanitate: exprobari sibi superbia;
credat: cum de frugalitate luxuriam: cum de clæ
mentia crudelitatem: cum de liberalitate auariti
am: cum de benignitate liuorem : cum de conti-
nentia libidinem : cum de labore inertiam : cmu
de fortitudine timorem. Ac ne illud quidem ue-
reor ne gratus: ingratusue uidear: prout satis aut
parũ dixero. Animaduerto enim ẽt deos ipsos nõ
tam accuratis adorantium precibus: quam inno
centia: & sanctitate lætari: gratioremq; existima
ri: qui delubris eorum puram : castamq; mẽtem:
quam qui meditatum carmen intulerit. sed parẽ
dum est Senatusconsulto: quod ex utilitate pu
blica placuit: ut consulis uoce sub titulo gratiarũ
agendarum boni principes: quæ facerent reco-
gnoscerent: mali quæ facere deberent. Id nũc eo
magis solemne: ac necessariũ est: quod parens no
ster priuatas gratiarum actiones cohibet: & cõ-
primit. intercessurus etiã publicis: si permitteret
sibi uetare: q̃ senatus iuberet. Vtrunq; Cæsar Au
guste moderate: & qd alibi tibi gratias agi nõ si-
nis: & qd hic sinis. nõ eni a teipso tibi honor iste:
sed ab agẽtibus habetur. cædis affectibus nostris

ꝙ cupimus. Nec est necesse.nec cogimur: Munera. beneficia. Gerantur. administrentur. Aequata
potestas.qui parem potestatem haberet in terris:quam dii habent:quorum nutu omnia reguntur. Vo
to.paradoxon. Similem.talem & tantum.sane Traianus fuit admirabilis:cuius uirtutes diuus Grego-
rius scriptis recognoscens precibus a deo illi cælestem uitam impetrasse traditur. Emicuit aliquis i bel-
lo.facit diuisionem exponendo quæ dicturus sit: nam .M. Tullius in rethoricis genus demonstratiuum
tractans diuisione inquit hac utemur: exponemus quas res laudaturi sumus: in ea si Hermogeni credi-

nec nobis munera tua prædicare: sed audire tibi
necesse est. Sæpe ego mecum. P.C. tacitus agita
ui qualem: quantumq; esse oporteret: cuius di-
tione: nutuq; Maria: terræ pax: bella gerantur:
cum interea fingenti: formantiq; mihi principē:
quem æquata diis immortalibus potestas dece-
ret: nunquam uoto saltem concipere succurrit
similem huic: quem uidemus. Emicuit aliquis
in bello: sed obsoleuit in pace: alium toga: sed nō:
& arma honestarunt: reuerentiam ille terrore:
alius amorem humilitate captauit: ille quæsitā
domi gloriam in publico: hic in publico par-
tam domi perdidit. postremo adhuc nemo exti-
tit: cuius uirtutes nullo uitiorum confinio lede-
rentur. At principi nostro quāta concordia: quā-
tusq; concentus omnium laudum: omnisq; glo-
riæ contingit: ut nihil seueritati eius hilaritate:
nihil grauitati simplicitate: nihil maiestati hu-
manitate detrahatur. Iam firmitas: iam proceri-
tas corporis: iam honor capitis: & dignitas oris:
ad hoc ætatis indeflexa maturitas: nec sine quo-

mus summa consistit elegantia: non so-
lum uerbis: sed etiam sententiis: quando
scilicet præparamus auditorem: & in or-
dinem dicenda redigimus. In bello: ut An
nibal, Marius: testatur Ausonius Traia-
num bello: paceq; claruisse. Aggreditur re-
gimen uiridi Traianus in æuo Belli laude
prior: cætera pacis habens. & Epitomata
uitæ Traiani: non ut bellicosus alia pacis
neglexit: aut minus intellexit, sed sæpius
pro tribunali iustissime iudicauit. tali di-
cendi modo quo Secūdus utitur Claudia-
nus pro Stilicone. Corpus destituit: bellis
insignior ille: sed pacem fœdat uiciis: hic
publica felix: sed priuata domus: partitū
singula quenquam Nobilitant: hunc for-
ma decens: hunc robur in armis: Hunc ri-
gor: hunc pietas: illum solertia iuris: Hūc
soboles castiq; tori: spargūtur in omnes:
in te mixta fluunt: & quæ diuisa beatos p
ficiunt: collecta tenes: sic Propertius libro
.iii. Hic satus ad pacē: hic castrensibus ut-
lis annis. Toga.pax. qua.M. Tullius ha-
bilior & clarior. Honestarunt.extulerūt.
Ille. alius qualis Caligula & Domitia-
nus. Alius. qualis Claudius primus Cæ-
sarum fidem militis etiam præmio pigne
ratus: & quodam cum ferro circa sacrifi-
cantem se depræhenso senatum per præ-
cones propere conuocauit: lacrymisq; ac uociferatione miseratus est conditionē suam: cui nihil tuti us-
quam esset: ac diu publico abstinuit. Sic Otho ad promerendum militum fauorem humili conciōe eos
adhortatus est. item Nero: & domitianus largitionibus plærunq; sibi amorem conciliarunt. Domi. in
re priuata. Confinio. contagio. commixtione. Concordia. coniunctio. Concentus. congratulatio:
collaudatio. Seueritati. M. Tullius de Bruto. quid enim tam distans: q̄ a seueritate comitas? quis tamē
unquam te aut sanctior est habitus? aut dulcior? Firmitas. fortitudo corporis. Iam honor capitis. ca-
nicies quæ quidem i homine graui uenerabilis est. refert Dion dum Traianus Agarenos oppugnat co-
gnitum ab hostibus maiestate caniciei: & grauitate oris: quāuis imperatoria īsignia deposuisset itaq; sa
gittis petitum: & unum ex equitibus iuxta interfectum. Dignitas oris, maiestas: pulchritudo digna
imperio. Claudianus de Stilicone. Iam tum conspicuus. iam tum uenerabilis ibas: Spondebatq; ducem
celsi nitor igneus oris: Membrorumq; modus. laudat a bonis corporis a natura attributis: ea sunt ut ue-
locitas: uires. ætas: dignitas: ualitudo. Ad hoc. præterea. Aetatis indeflexa maturitas. florida uirilitas.
tradunt authores Traianum imperatorem electum in ætatis robore: ut pote qui quadragesimum annū
agens imperare cœperit: ut alios omittam: unico Suidæ testimonio contenti erimus. Traianus princeps
iustus: & corporis robore præstans: quadragesimo ætatis anno sumpsit imperium: & quodammodo om
nia pariter: quæ priuati solent: uoluit elaborare. Dionis abbreuiator. xl. unum addidit. Traianus inquit
non mediocriter enituit in iusticia: & fortitudine: morumq; simplicitate: ac robore corporis: nam unum
&.xl. annum agens imperator creatus etiam animo uigebat: ut neq; iuuentute magis auderet neq; sene
ctute retardaretur: nam Onexander libro de imperatore eligendo præcipit nec iuuenem nimis: nec se-
nem esse oportere imperatorem: quod alter credulus nimis & audax: imbecillus alter & timidus: alii
etiam græcorum. xl. duos addiderunt: cui sententiæ uidetur Eusebius concedere si diligenter annos cō-
putaueris unde miror Flauium Vopiscum referre Tacitum imperatorem dicere solitum Traianum se-
nem ad imperium uenisse. Insignibus. canicie. Maiestatē. reuerētiam: quæ maioribus habetur. Cæsa-

ries.coma a cedendo dicta. longe lateq;.manifeſtiſſime.hunc locum imitatus eſt Pacatus in panagyrico Theodoſii tua inquit hæc forma uenerabilis q̃ longe lateq; conſpicua commendat ipertum. Oſtẽtant.indicant. Non bella ciuilia. reſpicit Auguſtum:quem romana reſpu. iam bellis ciuilibus feſſa libenter inperatorem accœpit:etiam ad Veſpaſianum referri poteſt. Adoptatio.electio:aſſumptio in filium per Neruam. Exorata.propicia:præcibus noſtris fauentia Oroſius. Nerua Traianum in regnum adoptauit: per quem re uera afflictæ reip.diuina prouiſio conſuluit. An fas.interrogatio grauis. Quẽ dii.quem Traianum dii crearunt nobis.

dam munere deum feſtinatis ſenectutis inſignibus ad augendam maieſtatẽ ornata cæſaries: nõne longe: lateq; principem oſtentant? Talem eẽ oportuit: quem non bella ciuilia: nec armis oppreſſa.R.P.ſed pax:& adoptatio:& tandẽ exorata terris numina dediſſent. An fas erat nihil differre inter imperatorem: quem homines: & quẽ dii feciſſent? quoꝝ quidem in te Cæſar iudicium: & fauor tunc ſtatim:cum ad exercitũ proficiſceceris:& quidẽ inuſitato enituit.nã cæteros principes: aut largus cruor hoſtiaꝝ: aut ſiniſter uolatus auium conſulentibus nunciauit:tibi aſcendẽti de more capitolium q̃q̃ non id agentiũ ciuium clamor: ut iam principi occurrit. ſiquidẽ omnis turba:quæ limẽ inſederat ad ingreſſum tuum foribus recluſis iam quidem: ut tunc arbitrabatur: deum: certe: ut docuit euentus: te conſalutauit imperatorem:nec aliter a cunctis omen acceptũ eſt:nam ipſe intelligere nolebas. recuſabas enim imperare.recuſabas quod bene erat imperaturo. igitur cogendus fuiſti. cogi porro non poteras: niſi periculo patriæ: & mutatiõe reip. obſtinatũ enim tibi non ſuſcipere imperium: niſi ſeruandũ

Iudicium. Dyon in Domitiano. Traiano Vlpio & Acilio Glabrione coſſ. ſigna apparuiſſe ferunt: quibus Glabrioni mors: Traiano imperium portenderetur. Secundus in peroratione orationis Iouem appellans dicet.tu clara iudicii tui ſigna miſiſti cum proficiſcenti ad exercitum tuo nomine:tuo honore decoraſti. Ad exercitum. germanicum:dum cũ imperio illuc a Domitião mitteris. Largus cruor. hecatombe. innumeræ uictimæ. Tranqui. memorat tribus mẽſibus ac ne totis quidem ſupra centum ſexaginta milia uictimarum cæſa pro.C. Cæſare. Siniſter. felix læuũ cum de humanis rebus eſt cõtrarium eſt: cum de cœleſtibus proſperum: nam q nobis finiſtrum: diis dextrum eſt.unde pluribus quærit Plutarchus:quid eſt quod auſpiciorum q ſiniſtrum dicitur proſperũ ac ſecundum putatur. De more. qui cũ imperio in prouinciam proficiſcebatur in capitolio uota nuncupabat litabatq;:Traianum igitur ut hoc faceret capitolinũ tẽplum ingrediẽtem romanorum turba cõſalutauit quãquam tunc non id intenderet:putabat enim conſalutaſſe Iouem optimum max.ſed euentus docuit conſalutaſſe Traianum:cui deinde cognomen optimi eſt inditum:& maximus omnium factus.ſecundum artem hũc locum tractat: dum explicat quibus inditiis dii futuram fœlicitatem promiſerint:hoc Fabius libro.iii. præcipit. Nõ id agentium.non intendentes te ſalutare. Limen.ingreſſum Iouis capitolini. Inſederat. circũſteterat. Foribus.templi. Conſalutauit deum.Iouem opt.max. Vt tunc arbitrabatur. ſic tunc omnes exiſtimabant Iouem ſalutatum. Euentus.cum tibi inditum optimi cognomentum: & factus es max.trahit argumentum ab iis quæ ſecuta ſunt rem.Dion uero tradit futuri principatus hoc omen extitiſſe Traiano.nam uidiſſe per ſomnum uirum ſeniorem in paludamento & purpurea ueſte:amplius hoc corona honeſtatum:quemadmodum forte ſenatum pingunt:annulo quodam ſigillum ei ad ſiniſtram: deinde ad dextram tranſpoſuiſſe.Tranqui.futuri ſæculi felicitatem a cornice nunciatam adhuc uiuo Domitiano:quæ in Capitolio græcis uerbis elocuta eſt ἐσται παντα καλως erunt omnia bene. & Domitianum ſomniaſſe gibbam ſibi pone ceruicem auream enatam:pro certoq; habuiſſe beatiorem poſt ſe:lætioremq; portendi reipu.ſtatum:ſicut ſane breui euenit abſtinentia & moderatione inſequentium principum. Te conſalutauit imperatorem.non multo poſt eandem rem tractans inquit q̃ peculiare gaudium eorum:qui te primi in Capitolio conſalutauerunt imperatorem. A cunctis.circumſtantibus: q̃ ut
Omen. te futurum principem crederent. Omen.ſi Varroni fidem præſtamus ab ore dictum quaſi oſmẽ: q in ore primum elarum eſt.eum ſecutus Donatus paria retulit:& ad rem diuinam referri credidit. Marcellus dixit omen uotum eſſe mentis:& uocis in ſacrificiis dicitur bona habere omnia ideſt ut circunſtantes:& bona mente uelint:& recta oribus proferãt. Intelligere.hoc omẽ recuſabas.traductio:eiuſdẽ uerbi crebra repetitio.enumerat Hieron tyrãnus apud Xenophontẽ:quot & quãtis uoluptatibus priuatus fuerit factus princeps qbus priuatus fruebatur:unde nõ mirũ ſi Traianus tanq̃ bonus iperiũ ſpnebat: niſi neceſſario ſuſceperit. Impaturo.tibi. Bñ honeſtã futuꝝ. Periculo pŕiæ:q̃ ruentẽ ſuſtineres. ... rat ſe ut ad alia trãſeat:dicturus prio quõ milites iſurrexere cõtra Neruã:& ab eo Traiãus fit adoptat⁹.

fuisset. Quare ego illum ipsum furorem: motúq;
castrésem reor extitisse: quia magna ui: magnoq;
terrore modestia tua uincenda erat. At sicut ma-
ris: cæliq; temperiem: turbines: tempestatesq; cō-
mendant: ita ad augendam pacis tuæ gratiam: il-
lum tumultū præcessisse crediderim. Habet has
uices cōditio mortalium: ut aduersa ex secundis:
ex aduersis secunda noscātur. Occultat utrorūq;
sæmina deus: & plærumq; bonorum: malorumq;
causæ sub diuersa specie latent. magnum quidem
illud sæculo dedecus: magnum reipu. uulnus im-
pressum est. imperator: & parens generis huma-
ni obsessus: captus: inclusus. ablata mitissimo se-
ni seruandorum hominum ptās: ereptumq; prin-
cipi illud in pricipatu beatissimū: quod nihil co-
git. Si tamē hæc sola erat ratio: quæ te publicæ
salutis gubernaculis admoueret: prope est ut ex-
clamē: tanti fuisse. Corrupta est disciplina ca-
strorum: ut tu corrector emendatorq; continge-

Mutatione reip. dum prætoriani milites imperium detractant: & Domitiani interfectores ad pœnam pertinacissime expostulant. nam Tranqui. inquit occisum miles grauissime tulit: statimq; eum diuum appellare conatus: paratus: & ulcisci nisi duces defuissent: quod quidem paulo post fæcit expostulatis ad pœnam pertinacissimæ cædis authoribus: uerum Dion latius hunc locum complexus memorat Neruam Crasso Calphurnio Crassorum illorum nepoti insidianti sibi cum aliis in quodam spectaculo assedisse: & ignorantibus detectam coniurationem enses porrexisse: uerbo quidem ut inspicerēt si acuti essent: quod fieri solebat. re autem significās se nihil curare si quamprimum interficeretur. at Aeliāus Casperius præfectus prætorio sub Domitiano: nec ullo a Nerua successore accœpto: contra imperatorem milites cum seditione stimulauit expostulans interfectores Domitiani ad supplicium: aduersus quos Nerua tantum restitit: ut & uestem exueret: & se iugulandum præberet: nihil tamen profæcit: nam trucidati sunt quos Aelianus destinauerat. quare Nerua sentiens se ob senectutem despectui apud milites esse Capitolium conscendit sequente magna Romanorum turba: & in conspectu Iouis bona inquit fortuna senatus populique Ro. & mei. M. Vlpium Traianum Neruam adopto: deinde in senatu Cæsarem declarauit: & manu propria ad eum scripsit tunc germanicis copiis præfectum. τίσειαν Δαναοὶ ἐμὰ δάκρυα σοῖσι βέλεσσιν. idest luant Danai meas lacrymas tuis sagittis. Sic igitur imperium adeptus Traianus ad se euocauit Aelianū cum cæteris seditionis sociis tanq̄ eorum opera indigens: & de omnibus meritum supplicium sumpsit. Castrensem prætorianorum militum. Extitisse. tanq̄ necessarium. Magna ui. cōiuratione prætorianorum. Modestia tua. quæ recusabat imperare. Turbines temperiē cœli cōmendant. aduersa faciunt: ut magis prospera intelligamus. turbines fiunt in fluminibus mariq; & in aere circa terrā: de q̄bus Seneca libro qnto &. vii. naturalium quæstionū: & nos alibi. Tumultū. timorem multum. Fabius lib. vii. quid enim est aliud tumultus: nisi perturbatio tanta; ut maior timor oriatur: unde ei etiā nomē ductū est. Tumultū. prætorianorum insolentiam. Aduersa ex secundis noscantur. nam si bonū est ut monet Seneca rerū scientia: nō possumus aduersa intelligere: nisi secundorū cognitione: nec secunda nisi aduersorū. Sæmina. principia. causas boni: & mali. Diuersa. ut quod nobis bonū uidetur: malorum causa fit. Sæculo. ætati nostræ. Impressum. inflictū. Imperator. Nerua. Parens generis humani. nam præter beneficia pauperibus: & senatoribus collata ab eo: iureiurando in senatu affirmauit se neminē senatorū interfecturum: præstititq;: q̄q̄ insidiis a quibusdam petitus. Obsessus. a p̄torianis. Obsessus: captus: inclusus: articulus grauis. Seni. Neruæ: qui uno anno & mensibus quattuor: diebus. ix. imperauit. uixit autē. lxv. annis mēsibus. x. diebus totidem: Eutropius in hoc dissentit a Dione: q̄ non diebus nouē: sed uno minus īperasse &. lxx. ac altero ætatis anno uixisse tradit: cui sentētiæ accedit in Chrōicis Eusebius. Parens humāi generis. uidet Ausonius a Secūdo sumpsisse argumētū illius distichi. Proximus extincto moderat sceptra tyranno Nerua senex princeps nomine: mēte parens. Paulus Orosius. Nerua admodū senex a Petronio præfecto prætorii & Parthenio spadone Domitiani: īperator creatus emēso anno imperii sui diē obiit.

Tumultus

Neruæ ætas

Seruandorū hominū. interfectorum Domitiani. Sextus Aurelius author milites expostulasse Domitiani interfectores ad cædem: & Petroniū uno ictu: Partheniū uero amputatis prius genitalibus: & in os coniectis iugulasse. q̄ nō conuenit cū Orosii uerbis: quo enim modo fieri potuit: ut spadōi genitalia amputarent: nisi genitalia accipiamus pro mēbro genitali. est autem oratio pathetica commouēs summā miseratione. Quod nihil cogitur. nam princeps nullius imperio subiacet. Ratio. uia. Gubernaculis. regimini. Tanti fuisse. debuisse militē insurgere in suum imperatorem: ut tu imperium susciperes.

Disciplina castrorum. militū obedientia. Corrector. refert Dion Traianum continuisse milites sic imperio: neq; unquam contra illum ausos insurgere: neq; seditionē mouere: & Spartianus scribit Aelia

res: inductum pessimum exemplum: ut optimū opponeretur. Postremo coactus princeps: quos nolebat occidere: ut daret principem: qui cogi non posset. Olim tu quidem adoptari merebare: sed nesciissemus: q̄tum tibi deberet imperiū: si ante adoptatus esses. Expectatum ē tempus in quo liqueret: non tam accepisse te beneficium: q̄ dedisse: Confugit in sinum tuum concussa respu. ruensq; imperium super imperatorem imperatoris tibi uoce delatum est. imploratus adoptione: & accitus es. Vt olim duces magni a peregrinis: externisq; bellis ad opem patriæ ferendam reuocari solebant ita filius: ac parens uno: eodemq; momento rem maximā inuicem præstitistis: Ille tibi imperiū dedit. tu illi reddidisti. solus ergo adhuc qui pro munere tanto paria accipiendo fæcisti: imo ultro dantē obligasti. cōmunicato. n. impio solicitior tu: ille securior factus est. O nouū: atq; inauditum ad principatum iter: nō te propria cupiditas: ꝓprius metus: sed aliena utilitas: alienus timor principē fecit. Videaris licet quod est amplissimum consecutus iter homines: fœlicius tamē erat illud: quod reliquisti. sub bono principe priuatus esse desiisti. assumptus es in laborū: curarumq; cōsortiū. nec te læta: & ꝓspera stationis istius: sed aspera: & dura ad capessendam eam cōpulerunt. Suscepisti imperium postq̄ alium suscepti pœnitebat. Nulla adoptati cū eo: qui adoptabat cognatio: nulla necessitudo: nisi ꝙ uterque optimus erat: dignusque alter eligi: alter eligere. Itaq; adoptatus es: nō ut prius alius: atq; alius in

num militarem disciplinam post Augustū labantem incuria superiorum principum retinuisse iā tamen a Traiano ordinatam: tam & si Tranqui. referat militē licentia & audacia ferocē a. Vespasiano sub disciplina contentū. Pessimum exemplum. ut milites uiolarent imperatorem. Optimum. ut a Traiano cogerentur in ordinem. Princeps. Nerua. Principem. Traianum. Ante priusq̄ icideret tale discrimen. Liqueret. constaret. Accœpisse. dum crearis imperator. Quam dedisse. dum militum furorem tua adoptione comprimis. In sinum. in tutelam. Imperatorem. Neruam. traductio color. Imperatoris uoce. eiusdem adoptantis Traianum in Capitolio. Imploratus. cum ploratu petitus: & inuocatus. Paulus testatur Gratianum eadem prouisione: qua quondam legerat Nerua Hispanum uirum Traianum: per quem resp. reparata est: accitum Theodosium ab Hispania fauentibus cunctis successorem sibi declarasse. Adoptione. arrogatione. de qua in præcedentibus satisSuperque. Accitus: quia in prouincia erat. Duces magni. qualis Annibal: qui ab Italia reuocatus est ad opem ferendam Carthagini iam prope deuictæ.

Ille. Nerua. Reddidisti. ablatum prætorianorum ui. Fæcisti paria. reddidisti par beneficium: nam paria facere dicitur is qui æqua rependit: libro epistolarum septimo idem. non fæci tamen paria idest non satisfæci beneficiis accœptis. Communicato. mox dicet: simul filius: simul Cæsar: mox imperator. & consors tribuniciæ potestatis: & omnia pariter. & statim factus es. Solicitior. intentior: inquietior. Ille. Nerua. Securior. te adoptato tanquam propugnatore assumpto.

O nouum. præter spem & opinionem.

Propria. tua. Aliena. Neruæ. Quod est amplissimum. imperium. circuitio color: cum rem simplicem elocutione circumscribimus. Quod reliquisti. uitam priuatam: quæ quidem modo sit honesta melior est conditione principum. Bono. Nerua. Priuatus esse desiisti. factus es princeps. priuatum dixit respectu principis & si cum imperio erat. in eundem sensum: Tacitus decimoseptimo de Galba loquens: maior inquit priuato uisus: dum priuatus fuit: cum & sæpe proconsul & cum imperio extitisset anteq̄ Cæsar fieret. alias priuatus dicitur sine magistratu quasi solus: quod in nullum imperium habeat: priuum enim dicebat antiquitas solum & singulum. Stationis istius. status & conditionis imperii. Alium. Neruam. Cognatio. authore Dione Traianus Cæsar & mox imperator a Nerua creatus: q̄uis cognatos is suos haberet: sed uir prudentissimus cōmuni omniū saluti cognationem postposuit: neq; Traiani genus hispanū adoptioni obfuit: & si nullus antea romanorum imperator extitisset alienigena: putauit enim intuendam uirtutē in iperatore eligendo non patriam. Necessitudo. uinculū. Vterq; optimus. Claudianus in laudibus Honorii. Hic illi mansere uiri: quos mutua uirtus legit: & in nomen romanis rebus adoptas Iudicio pulchram seriē: nō sanguine duxit. Hic proles atauū deducens Aelia Neruam. Alius: atq; alius. Tiberius & Nero: quorum ille instante Liuia matre ab Augusto adoptatus est. scribit Tranqui. Tiberiū primo uix impetrasse per Liuiā: ut nomine legati in Rhodo esset: ubi cū summo discrimine uersaretur ipensissimis matris precibus difficulter obtinuisse: ut

Priuatus.

in urbem rediret. deniq; ab uxore expugnatum Augustum adoptionem non abnuisse. Nero in gratiam Agrippinæ matris adoptatur a Claudio: uerum sub exitu suo signa non obscura pœnitētis de adoptione Neronis dedit. Tacitus tradit. C. Antistio. M. Suilio coss. adoptionem in Domitium Neronem authoritate Pallantis festinatam: qui obstrictus Agrippinæ ut conciliator nuptiarum: & mox stupri eius illigatus stimulabat Claudium consuleret reipub. Britannici pueritiam robore circumdaret. Vitricus, qualis Augustus Tiberio: Claudius Neroni. Erat. pater omnium. Aliter. quam eligēdo eum ab omnibus. Ausonius de Nerua. Nulla uiro soboles imitatur adoptio prolem: Quam legisse iuuat: quam genuisse uelit. Transmissurus. traditurus. relicturus. E sinu. ex filiis: non ex iudicio. Hæredem. Tacitus decimoseptimo. Augustus sororis filium Marcellum: deinde generum Agrippam: mox nepotes suos: postremo Tiberium Neronem priuignum in proximo sibi fastigio collocauit: sed is in domo successorem quæsiuit. Summæ potestatis. imperii. Diis simillimus. diuinum. Onexander libro de imperatore eligendo. deligere oportet imperatorem non generis & maiorum: nec fortunarum & opimi habita ratione: Sed qui temperans sit: continens: sobrius: frugi: ac tenuis uictus: laborum patiens: acer ingenio: non auarus: non iuuenis: non senex: temperatus ne uoluptate abductus curam maximarum rerum abiiciat: quæ singula quodam prouidentiæ dono Traiano fuisse legimus. Eligi. Tacitus: finita Iuliorum: Claudiorumque domo optimum quenque adoptio inueniet: nam generari & nasci a principibus fortuitum: adoptandi iudicium integrum. Dominum: non es daturus Dominum tuis seruis: quando successorem imperii adoptas. Quasi necessario hærede. perinde ac si necesse sit relinquere proximiores hæredes. Istud. est. Regium. tumidum. imperiosum: contumax. Imperaturum. tanquam si diceret nisi adoptatus fuisset a Nerua omnino Traianus imperasset. Hoc. adoptauit: quem sciebat futurum Principem. Genueris. Dion in Adriano. genuerim an elegerim multum interest; qui genitus filius: is erit: quem fata uoluerint. adoptatum autem unusquisque sibi pro uoluntate assumit. quare plærunque per naturam stulti atque mutilati filii dantur: qui uero leguntur integro corpore: & sana mente. Elegeris. adoptaueris. Papinius in syluis natos genuisse necesse est. At legisse iuuat. Ac nascuntur. nam sæpe nascūtur filii perditissimi a parentibus optimis. est enim hoc in manu fortunæ siue bonos: siue malos suscipias.

gratiam uxoris. asciuit enim te filium non uitricus: sed princeps: eodemque animo diuus Nerua pater tuus factus est: quo erat omnium. Nec decet aliter filium adsumi: si adsumatur a principe. An senatum. po. q; ro. exercitus prouincias: socios trāmissurus uni: successorem ex sinu uxoris accipias? summæq; potestatis hæredem: tantum intra domum tuam quæras? non per totam ciuitatem circumferas oculos? & hunc tibi proximum: hunc coniunctissimum existimes? quem optimum: quem diis simillimum ieneris? impaturus oibus eligi debet ex oibus. non. n. seruulis tuis dominū: ut possis esse contentus q̄si necessario hærede: sed principem ciuibus daturus impator. Superbū istud: & regiū nisi adoptes eū: quē cōstet imperaturū fuisse etiā si nō adoptasses. Facit hoc Nerua: nihil interesse arbitratus genueris: an eligeris: si perīde sine iudicio adoptentē liberi: ac nascuntur: nisi tamen quod æquiore animo ferūt homines: quem princeps parum feliciter genuit: quam quem male elegit. Sedulo ergo uitauit hunc casum: nec iudicium hominum: sed deorum etiam in consilium assumpsit. Itaq; non tua in cubiculo: sed in templo: nec ante genialem torū: sed ante puluinar Iouis optimi maximi adoptio peracta est: qua tandem nō seruitus nostra: sed libertas: & salus: & securitas fundabatur. Sibi enim dii gloriam illā uēdicauerūt. horū opus: horum illud imperium. Nerua tamē minister fuit. Vterq;: qui adoptaret tam paruit: q̄ tu qui ad

Ferunt. patiuntur dominum. Parum feliciter. malum. Casum. cōditionem. Iudicio. uera lectio iudicium: ut sit sensus non solū credidit iudicio hominū: qui optime de Traiano sentiebant: sed etiam deorum iudicium in consiliū habuit. est autem in consilium habere aliquem: ipsum consulere. In templo Iouis Capitolini. antitheta manifesta. Genialem. connubialem: uoluptuariū. Puluinar. lectum: qui sterni diis solebat in templis. Tandem. post longum Domitiani seruitium. Fundabatur. inchoabatur. firmabatur. Gloriam illam. quod fuerint authores nostræ libertatis. Horum. deorum. Opus. adoptio fuit. Illud imperiū. q; imperarunt Neruæ Traianum arrogari. Vterq; paruit. diis. Vterq;. Nerua & tu. Tam qui adoptaret. sic ordināda uerba. Ablata. Traianus deuicit Pannonios. pro quibus

optabaris. allata erat ex pannonia laurea id agentibus diis: ut inuicti imperatoris exortum uictoriæ insigne decoraret. hanc imperator Nerua in gremio Iouis locarat: cum repente ſolito maior: & auguſtior aduocata hominum concione: deorumq; te filium ſibi: hoc eſt unicum auxilium feſſis rebus aſſumpſit. Inde quaſi depoſito imperio qua ſecuritate? qua gloria lætus? nam q̃tulum refert deponas: an partiaris imperiũ: niſi quod difficilius hoc eſt. nõ ſecus ac præſenti tibi innixus: tuis humeris ſe: patriamq; ſuſtentans: tua iuuenta: tuo robore inualuit. ſtatim conſedit omnis tumultus. non adoptionis opus iſtud fuit: ſed adoptati. atq; adeo temere fecerat Nerua ſi adoptaſſet alium. obliti ne ſumus: ut nuper poſt adoptionem non deſierit ſeditio: ſed cœperit? irritamentum iſtud irarum: & fax tumultus fuiſſet: niſi incidiſſet in te. An dubium eſt: ut dare nõ poſſet imperiũ impator: q reuerẽtiã amiſerat? authoritate eius effectum eſt cui dabatur. Simul filius ſimul Cæſar: mox ipator: & cõſors tribunitiæ ptãtis: &

lauream meruit: quam Ioui Capitolino Nerua obtulit adoptionis tempore. Laurea. lauri corona: quæ proprie triumphis dicatur: ea enim triumphantes coronabantur. ipſa quidem paciſera: ut quam prætendi etiam inter armatos hoſtes quietis ſit indicium: romanis præcipuæ læticiæ: uictoriarumq; nuncia: faſces imperatorum decorat: ex iis in gremio Iouis optimi maximi deponitur: quoties læticiam uictoria nouam attulit. hæc ſcribit Pli. libro. xv. Pacatus in Panagyrico Theodoſii. depoſitis in gremio Capitolini Iouis laureis triumphales uiri ruſticabantur. Inuicti. Traiani. Exortum initium. Victoriæ inſigne. laurea. Auguſtior. amplior. hic locum habet eorum opinio: quirentur auguſtum ab auctu dictum. Deorumque. quia præſentibus diis & populo Ro. magna uoce Traianum in Capitolio arrogauit. Hoc eſt. interpretatio color. Feſſis rebus. ruenti imperio. Quaſi depoſito. aſſumpto in ſocium Traiano totam curam reipub. adminiſtrãdæ ei reliquit. Quantulum. minimum. Refert. diſtat. Hoc. partiri: cum regnum non capiat duos. Præſenti. in urbe: & opem ferenti: nam tunc aberat Traianus ſecundum Euſebium & Eutropium imperator apud Agrippinam in Galliis factus. Tua iuuenta, tua ætate robuſta. Martia. in commendationem eius: inquit & fortem iuuenemque martiumque in tanto duce militem uideret.

Iuuenta. ſecutus eſt opinionem illorum: qui ætatem hominis in tria tantum diſtinguunt: in pueritiam: iuuentam: ſenectam: & primam ac ultimam inutilem: mediam robuſtam niſi interueniant fortuita corporis uicia. mediam ætatem Columella circumſcribit a trigeſimo uſque ad. l. annum. Tumultus. militaris. Iſtud. hæc quies. Adoptati. non deſtitit militaris turba: ꝙ filiũ adoptaſſet Nerua: ſed quia ſciebant qualem uirum adoptaſſet. Temere. imprudẽter: fruſtra. Alium. q̃ Traianum. Obliti. correctio. cum milites audiuiſſent Neruam uelle ſibi filium adoptare magis exarſere in ipſum: ſed cum cognouiſſent eſſe Traianum: tũc omnes quieuere. Poſt adoptionem. non intellecto nomine adoptati. ſunt tamen qui referant ad Piſonem: quẽ Galba adoptauit. & ideo multos læſit: crebræq; defectiones fieri cœptæ: ſed dum inquit nuper: facit ut libẽtius accedam ſuperiori ſententiæ. iam pridem enim Piſo interierat. An dubiũ. manifeſtũ: hoc agit interrogatio ut neges. Dare. alteri. Reuerentiam. obedientiam: authoritatẽ. erat enim deſpectui propter ſeniũ. Simul filius ſimul Cæſar. artificioſe dici putat Hermogenes cũ prima primo loco ac deinceps locantur: ꝙ uidet obſeruaſſe Secũdus: ſed hæc norma non ſemper ſeruãda: præſertim in iudiciali genere: nã interdũ oratio perderet uim & acrimoniam ſuam: unde laude dignus eſt noſter orator: qui pro cõmodo ſuo: modo ordinem rei ſequitur: interdũ præterit & commutat. Simul Cæſar. diximus ex authoritate Dionis ſtatim poſt adoptionem pronũciatum in ſenatu Cæſarem. Mox. cũ ab exercitu rediiſſet. Imperator. memorat Dion Iulio Cæſari decretũ nomen Imperatoris non tanq̃ maximæ alicuius pugnæ uictori: neq; ſumma dignitate prædito: ſed ueluti omniũ rerũ domino: a quo cæteri imperatores nomen traxere: & ab illo iperatores romanos connumerandos: aliud enim eſſe iperatoris nomen olim uictoribus conceſſum: aliud per quod omniũ rerũ arbitrium ſignificaretur. nãq; poſſe nouos milites recenſere & conſcribere: pecunias contrahere: bellũ indicere: pacẽ conficere: ſenatores morte punire: ex cenſura uero uita: & mores oium itroſpicere: ac male meritos notare: ſenatũ legere: & quos uoluerit reiicere: ex pontificatu omniũ ſacrorũ facultatem habere: ex tribunatu pl. inter alia eſſe ſacroſanctum: neq; uerbis: neq; rebus ab aliquo poſſe lædi: eũq; qui id fæciſſe ſceleſtũ fore: indictaque cauſa damnatũ. demũ is imperator nullis legibus ſubiacet: ꝙ nemini antea unq̃ fuerat conceſſum: Cæſaris & Auguſti appellatio diuerſum a rege ſignificat: nã illius generis ſucceſſionem: huius uero dignitatis ſplendorẽ monſtrat. Cõſors. collega: particeps: ſic prius fuerant Veſpaſianus & Titus: ſic poſtea nõnulli. Tribunitiæ poteſtatis. conſueuerant imperatores uẽdicare ſibi tribuniciam poteſtatẽ: quod eſſet ſacroſancta:

Impator.

& inuiolabilis: ac maxima pars imperii regalis: primus Augustus perpetuā recœpit: mox cæteri exemplū eius secuti. Oia. solebant his titulis imperatores insignire: Cæsareo nomie & Augustano: pontificatu maximo: tribunitia potestate: pconsulari iperio. Proxime. nō multo ante. Parens uerus. Vespasianus: quem uerum appellat tanq̄ naturalem Titi parentem: non per adoptionem. In alterum filium. in Titum: duos enim filios habebat Titum & Domitianum. Titus cum patre triumphauit: censuramq; gessit eidē collega in tribunitia potestate &. vii. cōsulatibus: recœptaq; ad se prope omnium officiorum cura:

oīa pariter: & statim factus es: q̄ pxime parēs uerus tantū in alterū filiū cōtulit. Magnū hoc tuæ moderationis indiciū: quod nō solū successor imperii: sed particeps etiā: sociusq; placuisti. nā successor ēt si nolis habēdus es: nō es habendus socius: nisi uelis. Credent ne posteri patricio: & cōsulari: & triūphali patre genitū: cū fortissimū: amplissimū: amantissimū sui exercitū regeret: imperatorē nō ab exercitu factū? eidem cum Germaniæ præsideret: germanici nomē hinc missum? nihil ipsum: ut iperator fieret: agitasse: nihil fecisse nisi qd̄ meruit: & puit? puisti. n. cæsar: & ad pricipatū obseqo pucisti: nihilq; magis a te subiecti ai factū est: q̄ quod iperare cœpisti. Iā cæsar: iā iperator: iā germanicus absens: & ignarus: & post tāta nomia: q̄tū ad te ptinet priuatus. Magnū uiderer: si dicerem: nescisti te imperatorē futurū. eras impator: & eē te nesciebas. ut uero ad te fortunæ tuæ nūcius uenit: malebas quidē hoc esse: quod fueras: sed nō erat liberū. An nō obseqrerîs prin-

patris nomine & epistolas ipse dictauit & edicta conscripsit. hinc in procemio naturalis historiæ Pli. sciantq; oēs q̄ ex æquo tecum uiuat triumphale & cēsorium ius: exeasq; consul: ac tribunitiæ potestatis particeps. libro septimo capite de uarietate nascendi Vespasianum & Titum simul Cæsares uocat. & libro secundo capitulo . xiii. eclipsin narrat accidisse Impp. Vespasianis patre. iii. filio iterum coss. Patricio & consulari. laudat a genere: narrans traxisse originem a patre honestissimo: sed ipsum magis parētem condecorasse. Onexander maiorum inquit & progenitorum splendor si adsit in imperatore amplectendus est sin absit haud magnopere desyderandus. Atsi uerum illud Euripidis in Helena. παιδὶ γὰρ κλέος τόδε καλλιστον: ὅστις ἐκ πατρὸς χρηστοῦ γεγὼς εἰς ταὐτὸν ἦλθε τοῖς τεκοῦσι τοὺς τρόπους. idest filio enim gloria hæc: pulcherrima: quicunque ex patre bono natus in similes uenit parentibus mores: q̄to magis laudandus Traianus: qui supergressus sit paternas uirtutes. traxit autem originem ut omnes consentiūt ab Hispania: quidam etiam illic natum prodidere in urbe Italica si Eusebio & Eutropio credimus ex familia antiqua magis q̄ clara: nam pater in ea primum consul fuit: & decimæ legionis tribunus in bello iudaico cum duobus milibus peditum & equitibus mile mittitur a Vespasiano aduersus Aphacam ciuitatem noua molientem: ille oppidum captu difficile cognoscens: nam natura munitū insuper duplici muro cingebatur: & oppidanos cernens paratos eruptione facta ad resistendū: prælium cum his tamen conseruit: eosq; paulisper reluctantes in fugam uertit: quos subsecuti ro. exterioris muri ambitum: quo confugerant cū ipsis irrumpunt: secundum autem murum petentes exclusere suos: metu ne simul hostes irruerēt: quare ad unū omnes uel per se uel a romanis interiere numero hominū. xii. milia Traiāus pater oppidū pugnatoribus uacuū existimās: uel si qui adhuc essent: nō ausuros repugnare: excidiū impatori reseruauit. Titus cū paucis militibus missus sic ordinata acie: ut in læuo cornu Traianus: ipse in dextro staret: oppidū cœpit cum magna Galilæorū strage: pro quibus Traianus pater triūphalibus ornamētis postea donatus ē. Nō ab exercitu. q̄ solebat suos iperatores Cæsares dicere. Germanici nomē. nomē pro cognomine. extāt adhuc multæ in marmoribus memoriæ: qbus indicat̄ Traianū cognomēto Germanici honestatū: q̄ urbes trās Rhenū in Germāia reparasset: & ferā gētē repressisset: quare in laudibus Stiliconis apte testat̄ Claudianus illū uicisse Germanos: sed sūmo discrimie: multis annis: & p colloquia. quod Iuuenalis satyra. vi. respiciēs inquit Dacicus: & scripto radiat Germāicus auro: nā ēt Dacici cognomē meruit: q̄ li. ix. episto. ex authoritate Dionis ut ueterū memorias omittā: pbauimus. at q̄ satyrographū sunt interpṫati hactenus male Domitianū intelligūt: quē ubiq; lacerat & insectat̄: Traianū uero ut bonū & sui tēporis impatorē cōmēdat: cuius reditū ex germāia satyra. x. uoto psequitur. Hinc. ab urbe. Agitasse. tractasse: pcurasse. Meruit: & paruit. magna Traiani laus. qui suis uirtutibus meruerit impiū: & impiis paruerit. Obsequio. obediētia. Subiecti: humilis. humani. Imperare dū pares iussis Neruæ. est aūt admirabile. Iā Cæsar. creatus eras. frequētatio color. Quātū ad te pertinet. quātū in te erat. Priuatus. nō assumptus ad iperiū. Impatorē nescisti. frequēter utitur traductione: quæ fit cū uerbū crebro ponitur: ita ut nō modo offendat animū auditoris: sed etiam orationē cōmodiorē reddat. Fortunæ. adoptionis. Hoc. priuatus. Liberū. in tua facultate. An non. fre-

Traiāi parentes.

Iuue. locus

quentatio cum res dispersæ in unum coguntur:ut grauior:aut acrior fit oratio:maxime si fit cum inter
Legatus rogatione. Legatus Neruæ.qui ius proconsulare haberet.proconsulis enim legatus proprie dicitur.
Varro sentit legatum dictum: quod publice lectus esset: & huius opera consilioq; imperator uteretur.

Vbi.fuisset militaris disciplina:nisi paruisses imperatori tuo. Mos a maioribus.ut legatus procon sul suo pareret:quod ius Caius Caligula imminuit. Prouincias. subiugandas:an per translationem prouincias accipit:pro quouis magno munere. Ex bellis statim finito bello: alterum iniungeret.nolo dicere hanc esse traductionem:nolo in terrogationem:ne nimia repetitione exor nationum in uicium decidam: & legentibus stomacum moueam. Eodem iure. imperandi scilicet par habere ius in te ad principatum reuocandi: quod habuit dū te iuberet ire ad exercitum. In eo. in ea re: quam aliquis minus amat. ut sit sensus: maiorem obsequii gloriam reportasti dum accipis imperium.quod minus uolebas: quam dum legatus mitteris ad exercitum. Authoritatem iubentis.imperium:existimationem. Iubentis.Neruæ: ut susciperes imperium: cum uideres prætorianos rebellasse:& in illum insurrexisse.boni enim cum uident alios a principe suo deficere: ipsi tanto magis sunt in officio. Aliis. militibus seditionem mouentibus. Ad hoc.insuper. Consensum. qui te unicum adoptari uolebant. Vbique.in toto orbe: sub imperio Romano. Hoc idem. ut fieres imperator. Ille. Nerua. Iure principis. in manu cuius erat te Cæsarem facere. Occupauit.præuenit:quod alii facturi erant. Nec hercule.ratio cur omnes cuperent Traianum imperatorem. Temperamento. modestia: a qua pluribus eum laudat. Titulis. inscriptionibus cum laude. Imaginibus.picturis. solebant etiam imperatorum imagines in uexillis locare. Signis. statuis marmoreis & aereis. Modestia. articulus grauis. Miles. Vlpia.ff.xxix.
Miles. miles inquit appellatur uel a militia idest duritia: quam pro nobis sustinet: uel a multitudine: aut a malo: quod arcere milites solent: aut a numero mille hominum: aut a uerbo græco tractum ἀπὸ τῶν χιλίων:nam græci mille hominum multitudinem ταξίαν uocant: & ducem χιλίαρχον. Tuas aquilas. quibus ut prædiximus in signis romani bellicis utebantur. Magno gradu longa distantia: forti passu: summa celeritate:

cipi ciuis? legatus imperatori? filius patri? Vbi deinde disciplina? ubi mos a maioribus traditus? quodcunque imperator munus iniungeret æquo animo paratoq; subeundi? Quid enim si prouincias:ex prouinciis ex bellis bella mandaret? eodem illo uti iure posse putes: cum ad imperium reuocet:quo sit usus: cum ad exercitum miserit? nihilq; itéresse ire legatū: an redire principem iubeat? nisi quod maior sit obsequii gloria in eo:quod quis minus uelit. Augebat authoritatem iubētis:in summū discrimen authoritas eius adducta: utq; magis parendū imperāti putares: efficiebat: eo quod ab aliis minus parebat. Ad hoc audiebas senatus:populiq; consensum. Non unius Neruæ iudicium illud:illa electio fuit.nā qui ubiq; sunt hoies:hoc idem uotis expetebant: ille tantum iure principis occupauit:primusq; fecit:qđ omnes facturi erant: nec hercule tantopere cunctis factum placeret: nisi placuisset anteq̃ fieret. At quo tēperamento dii boni ptātem tuā: fortunāq; moderatus es? impator titulis:& imaginibus:& signis:cæterum modestia:labore: uigilantia:dux:& legatus:& miles: cū iam tua uexilla:tuas aquilas magno gradu anteires:neq; aliud tibi ex illa adoptione:quam filii pietatē:filii obsequiū adsereres:longamq; huic nomini ætatē: longā gloriā precarere:te prouidentia deorū primū in locum prouexerat:tu adhuc in secundo resistere:atq; etiam senescere optabas. Priuatus tibi uidebaris q̃diu imperator: & alius esset. Audita sunt uota tua:sed inquātum optimo illi:& sanctissimo seni utile fuit:quē dii cælo uēdicauerūt: ne

nam paulo post testatur pedibus duxisse: seu potius rapuisse legiones. Adsereres. assumeres. Huic nomini.filii:ut Nerua pater longo tēpore uiueret:sicq; tibi nomen filii diu restaret:uel. Huic nomini .s.paterno.quod sequentia indicant. In primum locū.dū Nerua adhuc uiuens tibi reliquit habenas imperii. In secundo.contentus ut Nerua rempu.administraret. Senescere.diu uiuere filius. Priuatus. sine imperio. Alius.Nerua. nota Traiani modestiam: qui nollet imperare nisi necessario. Audita. exaudita a diis. Sed in quantum. temporis. Dion scribit: cum Traianum imperatorem creasset Nerua migrasse breui ab humanis. Optimo. nihil enim fecit sine patrum sententia. Cœlo uendicauerunt. relatus est in numerum deorum decreto Senatorum authore Eusebio in Chronicis.

Illud.tuam adoptionem. Mortale. minus dignum inter homines. Deberi. aut pro deberi scribendum est decuit:aut subaudiendum. Venerationem.dignitatem. Consecrandum. sanctificandum.referendum inter deos. Quandoq. a quibusdam posteris. Illud adoptionem Traiani. Iam deus. quamuis uiuus: tamen ob excellentiam facti uideri poterat deus. Publicus. omnium. Tuus. qui te optimum sciuit assumere:& nobis principem relinquere. Ingens gloria.gloriosissimus. Abũ de.multis experimentis. Tuis humeris.tua cura:tuo regimini. Sederet. conueniret: requiesceret.

quod post illud diuinum: & immortale factum: mortale faceret. deberi quippe maximo operi hanc uenerationem:ut nouissimum esset:authoremq; eius statim consecrandum:ut quandoq; inter posteros quæreretur:an illud iam deus fecisset. Ita ille nullo magis nomie publicus parens: q̃ quia tuus. ingẽs gloria:ingẽsq; fama:cum abũde exptus esset: quam bene humeris tuis sederet impiũ:tibi terras:te terris reliquit: eoipso carus omnibus:ac desiderandus: quod prospexerat ne desideraret. Quẽ tu lacrymis primum ita ut filium decuit:mox tẽplis honestasti: non imitatus illos:qui hoc idẽ:sed alia mẽte fecerunt. Dicauit cælo Tiberius Augustũ: sed ut maiestatis numẽ induceret:Claudiũ Nero:sed ut irrideret. Vespasianũ titus:Domitiãus Titũ:sed ille:ut dei filius: hic ut frater uideret. tu syderibus patrẽ intulisti: nõ ad metũ ciuiũ:non in contumeliã numinũ:nõ in honorẽ tuũ:sed quia deũ credis. Minus ẽ hoc cum fit ab his:q & sese deos putant. Sed licet illũ aris:puluinaribus:flamine colas:non alio magis tñ deum:& facis:& probas: q̃ quod ipse talis es. in principe enim:qui electo successore fato concessit una: itemque certissima diuinitatis fides est: bonus successor. Num ergo tibi ex immor-

Reliquit. regendas dum cœlum petit. Prospexerat.cauerat. Desyderaretur. optaretur uiuere relicto deteriore successore. Lacrymis.dum funeratur. Templis.Diuinis honoribus: nam qui in deos referebantur: iis templum & sacerdotum collegium dicabant. Gaspar Blondus libro secundo Romæ tribu.pluribus enarrat quomodo imperatores consecrarentur. Tertullianus in apologetico: uetus inquit erat decretum ne quis deus consecraretur ab imperatore: nisi a senatu probaretur. Honestasti. honorasti. condecorasti. Illos.principes. Hoc idem.sublimando suos in cœlum. Alia diuersa a te. secundum artem discutit quo consilio: qua mente quid fecerit. Dicauit. consecrauit. dicamus proprie diis: ut sacerdos Deo dicatus idest obsequio numini datus: & dicamus perpetuo: damus ad tempus. authores habeo Donatum & Seruium: nam quæ Nonius insuper refert super uerbo dicare consulto omittimus. Tiberius Augustum. quinimmo uiuẽti Augusto diuinos honores habitos lego: & post obitum non defuisse prætorium uirum: qui se effigem cremati eum tem in cœlum uidisse iuraret: q a Tranqui. breui compræhẽsum apertius a Dione tractatur. romani inquit Augustum consecrantes: sacerdotem Liuiam Augustam renunciauerunt: quæ datis dono .cc.sextertiis cuidam Numeriæ Attico senatori iurare eum impulit se uidisse Au- Dicare.

gustum in cœlum euntem: quemadmodum olim Proculus Romulum: inde senatus illi simulachra ueluti deo decreuit. Seneca tamen de clæmentia scribit: deum esse non tanq̃ iussi credimus bonũ principem Augustum. Vt maiestatis numen induceret. ut uenerationem imperatoribus introduceret tanq̃ hii forent dii. Claudiũ Nero.dicauit cœlo.Claudius post mortem consecratus est Eutropio scribente: diuusq; appellatus. Tranqui.funeratus est solemni principum pompa: & in numerum deorum relatus: quem honorem a Nerone destitutum aboletumq; mox per Vespasianum recœpit:Tacitus cœlestes honores Claudio decernunt:& funeris solemne:peride ac diuo Augusto æmulate Agrippina proauiæ Liuiæ munificẽtiam:& alibi:decretũ a senatu cẽsoriũ funus:& mox cõsecratio

Vt irrideret.tanq̃ stultũ:naq; cõsueuerat mortuũ cõtumeliis insectari mõ stultitiæ arguens: & morari. cũ inter homines desisse pducta pria syllaba iocabat. Vespasianũ Titus.dicauit cœlo. meminit Eutropius Vespasianũ post obitũ inter deos relatũ:Diõ tradit cũ se moriturũ uidisset dixisse.iã deus fio. Domitian⁹ Titũ.quẽ defunctũ cõsecrationis honore dignatũ Domitianũ testat Suetonius:q̃q Eusebius decreto senatus iter deos relatũ referat:sed itelligẽdũ authore Domitião. Ille.Titus. Ad metũ ciuiũ.opponunt ista prædictis:nõ ut maiestatẽ numinis induceres. In cõtumeliã.sicut Nero. Tuũ.quod pater tuus eẽt deus & tu dei filius. Hoc.referri in deos. Sese deos putant.ut nõ sint qualis Domitiãus: qui se deũ dici lætabatur. Aris.templis. Puluinaribus.lectisterniis. Flamine.sacerdote. nam cõsecratis flamines eiusdẽ cognomẽn assignabãt:sic Quirino Quirinales:& Augusto augustales. Talis.deo similis. Fato cõcessit.obiit. Diuinitatis fides.q bene sciuit eligere:qđ nisi a diuino fieri põt. Num ergo?

interrogatio grauis. Proximos.ut Domitianũ. Supbos.uana tumidos gloria:nã is principatũ adeptus in senatu iactare nõ dubitauit:& patri se & fratri iperiũ dedisse:illos sibi reddidisse. Veteres.bonos.fa cit hoc iterrogatio ut neges. Qui.iperatores antiq:& optimi q̃ sua uirtute iperiũ romanũ cõpararũt?

Quã si ab illis triũpharet.subiugaret a Dacis:an quia Domitianus secũdũ Orosiũ prauissime iactãtia elatus sub noie supatorũ hostiũ de extinctis legionibus triũphauit:sic Dion memorat ꝓ defunctis i Da cia triũphũ duxisse:sup quo mox plura cõmodius. Sustulerãt aios.Daci ignauia Domitiani.digressio p uituperationem Domitiani:ex qua confi citur repræhensionis aliquid non argumẽ tando:sed augendo. De sua libertate.ut suis legibus uiuerent:neq; romanis pare rent. Nostra seruitute. ut romanos subiu garent. Inducias. sequestrem pacem.nã

Induciæ. induciæ sunt pax intra breue tẽpos dictæ uel quod in diem dẽtur:uel q; in dies ociũ ꝑbeant. Paulus de captiuis induciæ inquit sunt cum in breui & in præsenti tpe con uenit ne inuicẽ se lacesserẽt Varro si Gel lio credimus diffinit inducias esse pacem castrensem paucorum dierum:& belli feri as.sed hoc repræhẽdit Gellius:cum indu ciæ neq; pax sint:& interdum paucarum horarũ:quare græcos ait consignatius di cere cessationẽ istam pugnæ pacticiã εκε χειρίαν.i.a manibus temperationem: & Inducias sic dictas arbitrat quasi tu dicas inde uti iam. Aurelius aũt Opilius induci as refert dictas quasi initus: atq; introitus cũ hostes.s.inter sese utrinq; ultro citroq; alteri ad alteros ipune:& sine pugna ine unt.ueteres nõnunq̃ singulari numero ꝓ tulere. Dabant.nobis imponebant. Oĩ bus.hostibus. Imperata. quæ tu illis im peras. Nũc.Traiano principe:incipit lau date a rebus gestis. Ex illis.ex numero il lorum.uirtute similis antiquis. Imperatoriũ nomen.cognomẽ triumphatoris.author Appianus in ꝓœ mio suæ historiæ q; imperator fuit priscorũ ducũ nomẽ:a quo qui postea remp.suo nutu regebat:tanq̃ regẽ:imperatorẽ dictum. Tacitus.xii.cõmemorat ueros triumphos & gloriosos de populis regnisque in tegris adquiri. Cædibus.non poterant consequi legitimũ triumphum imperatores:nisi certo numero hostiũ interfecto:quod paulopost monstrabimus. Infecta:tincta sanguine occisoꝝ:& per hoc parta ui ctoria. Maria.si fuisset bellũ nauale.oratio in figura graui. Obsides.fidei sequestres. Emimus.nobis precio comparamus.q; Tacitus in uita Agricolæ fecisse Domitianũ testatur. Immensisq; muneribus. nã motus est Traianus ad inferenda arma Decibalo propter annua tributa:quæ Domitianus illi pẽdere solebat. Paciscimur.pacẽ inimus cũ hoste. Claudianus paria de Stilicone. Qui nec principibus donis precibusq; uocati Paruerant:iussi ꝓperant:& mox. Illi terribiles:quibus ocia uendere semp Mos erat:& foeda requiẽ mercede pacisci. Natis obsidibus pacem:tam supplice uultu:Captiuoq; rogant. Vt uiceri mus.quod uerũ sit nos uicisse sequentia indicant:rogant:supplicant:quod solent uicti. Rogant.pacẽ.

Largimur.obsides:arma. Negamus.aliquibus nõ concedimus rogata. Ex imperii maiestate. pertinet ad amplitudinem romani imperii cõcedere:& negare quodcũq; nobis uidet. Agunt gratias:tanquam fautori. Non audent queri.cũ sentiant uirtutem tuam. An audeant.queri de te. Adsedisse.contra

Assidere. stetisse.alias assidere est ꝑsentia opẽ ferre:unde assessores:adiutores:uicarios dicimus:de q̃bus in Alexã dro Lampridius.assessoribus salaria instituit:& foemininum in usu receptũ assestrix. Ferocissimus po pulis.Germanis.quos feritate:ferociaq; & corporum animorumq; præstantia in bello ꝑualere testãtur Strabo:Tacitus:Solinus. Pomponius insup tradit Germanos animis:& corporibus imanes:ad insitam feritatem uaste utraq; exercere:bellãdo animos:corpora ad cõsuetudies laborum maxime:& Dionysius Germanoꝝ corpora sunt a natura bellicosa.gratissima illa laus eorum factoꝝ habet:quæ suscepta ui dentur a uiris fortibus cũ labore & periculo ipsorũ: nam habent ad laudãdum uberrimam copiam.ea .n.deniq; uirtus esse uidet præstantis uiri.quæ est fructuosa aliis:ipsi aũt laboriosa:aut periculosa.hæc .M.Tullius de oratore: quare merito laudat Traiãus:qui Germãis fortissimis hyeme sæuiẽte restiterit.

talitate patris aliquid arrogantiæ accessit?num hos proximos diuinitate parentum desides:ac su perbos:potiusq̃ illos ueteres:& antiquos æmule ris?qui hoc ipsum imperium peperere:quod mo do hostes inuaserant:contempserãtq;:cuius pul si fugatiq;: non aliud maius habebat indiciũ:q̃ si ab illis triũpharet.Ergo sustulerãt aios:& iugũ excusserãt:nec iã nobiscũ de sua libertate:sed de nostra seruitute certabãt:ac ne inducias q̃dẽ:nisi æquis cõditionibus inibãt:legesq;: ut acciperẽt: dabãt. At nũc rediit oĩbus terror:& metus:& uo tũ imperata faciẽdi.uident enim romanũ ducem unum ex illis ueteribus:& priscis.quibus ipera toriũ nomẽ addebant cõtecti cædibus cãpi:& in fecta uictoriis maria.accipimus obsides ergo:nõ emimus.nec ĩgẽtibus dãnis:imẽsisq; mũeribus pa ciscimur.ut uicerimus:rogãt:supplicãt.largiur: negãus.utrũq; ex ipii maiestate:agũt grãs q̃ ipe trauerũt:nõ audẽt q̃ri q̃bus negatũ est. An aude ant? qui sciant te adsedisse ferocissimis populis

eoipſo tempore: qđ amiciſſimū illis:difficillimū nobis:cū Danubius rippas gelu iūgit: duratuſq; glacie ingētia tergo bella trāſportat: cū feræ gē‑tes nō telis magiſq̄ ſuo cælo: ſuo ſydere armanť. Sed ubi in ꝓximo tu:nō ſecus ac ſi mutatæ tēporū uices eēnt:illi quidē latibulis ſuis clauſi tenebanť:noſtra agmina ꝑcurſare ripas:& aliena occaſione ſi permitteres uti: ultroq; hyemē ſuā barbaris inferre gaudebāt. Hæc tibi apud hoſtes ueneratio. quid apud milites? q̄ admirationē: quēadmodum comparaſti? cum tecum inediam:tecū ferrent ſitim:cū in illa meditatione cāpeſtri militaribus turmis īperatoriū puluerē:ſudorēq; miſceres:nihil a cæteris niſi robore ac ꝑſtantia differēs:cū libero marte:nūc cōinus tela librares:nūc uibrata ſuſcipes: alacer uirtute militū: & lætus:

Ipſo tempore glaciali:hyemali. Amiciſſimū. maxie cōmodū & oportunū. Danubius. Hic Iſter alio noie appellať:olim Matoas ti Stephāo credimus nauigabilis fluuius:q cū ad orientē uertiť: multis aliis infuſis fluminibus cōualeſcens ſpumoſus tandē & obtectus caligine prope peucen p quinq; ingenres alueos ī Euxinū ꝓripiť qua ſe ad boreā reflectit:multas ac uarias natiōes irrigat quouſq; ad oſtiū ꝑuenerit Mæotidis paludis nā germanos primū perlabens:Sarmatas deinde ſecat:tū uero Getas: ac Baſtarnas inūdans:qui ad occeanū ſunt uerſi:Dacis facultatē adauget: neq; minus Alanos & Cauros ꝑterfluēs oībus nauigādi facultatē ꝑſtar. ſed de oſtiis aliqua inter authores diſſenſio: nā Tacito referēte Danubius molli ac clæmēter edito mōtis Arbonæ iugo effuſus plures populos adit:donec ī ponticū mare ſex meatibus erumpit. ſeptimum.n. os paludibus hauriť:& Dionyſius cū Strabōe cōueniēs ex authoritate Ephori memorat Iſtrū quinque oſtiis ſe exonerare:at Mella totidem quot Nilus oſtiis:ſed tribus tenuibus: reliquis nauigabilibus effluere. Vibius Sequeſter in pontū decurrere per ſeptem oſtia. Herodotus lib.iiii. Iſter omniū quos nouimus fluuiorū maximus ſemp ſibiipſi par tā æſtate q̄ hyeme: fluit ab heſpero prim⁹ omniū qui ſunt ī Scythia. Philoſtratus libro.iii. recitat Danubiū eſſe maximū fluuiorū Europæ: ïquaꝝ regnatorem:& primū poſt Nilum Auſonius decantat. Seneca illoꝝ opinionem falſam redarguit:qui Danubiū menſibus æſtiuis abundare: & fontes eius ignotos tradiderunt: mediūq; teſtatur inter pacata & hoſtilia fluere:Germanos auidā belli gentē repellentē. de illo Appianus in eo libro:cui titulus Illyrios. Rippas gelu iūgit ita congelať ut perpetua glacies utrāq; rippā nectat. Dion ī Antonino philoſopho tradit Iazyges uictos a romanis dū per Iſtrū congelatū retrofugiunt. Ingentia bella:multa Germanoꝝ milia. Tranſportat:tranſmittit:traducit. Tergo glaciata ſuperficie. Feræ. imanes:truces. Telis. ſcribit Tacitus penuriā ferri eſſe apud Germanos. Suo cœlo. aeris rigore. Suo frigore. nam natos fluminibus durant:ꝙ ad Italos poeta tranſtulit. Durū a ſtirpe genus:natos ad flumina primū Deferimus:ſæuoq; gelu duramus & undis geſta Traiani Iuuenalis uideť ibi tetigiſſe: Matur⁹ bello Armeniæ:Syriæq; tuēdis Amnibus & Rheno atq; Iſtro:quæ loca Traianus domuit: circūferť etiā ſuo ſydere in eundē ſenſum:quo ſuo cœlo. Vbi. eras. Tempoꝝ. ac ſi æſtas adeſſet iā ſoluto gelu Danubio. Latibulis. ſpelūcis. caſulis. Aliena. qua utebanť prius barbari. Si permitteres:tanq̄ cohiberet milites ab inuaſiōe Germanoꝝ:contentus repreſſiſſe. Inferre hyemē ſuā barbaris. inuadere germanos ex occaſione gelu Danubii:qua prius in noſtros barbari utebanť. Veneratio. metus:ut nō auderēt Danubiū tranſcurrere. Inædiam. famē. Tecū. exemplo Catonis uticenſis oñditur quanto ardore milites incendanť ad ſuſtinēda incōmoda:cū uideāt īperatorē ſuū quæcūq; munia fortiter ſubire. ille. n. galeā ſitientibus cūctis aqua plenē ſibi porrectā effudit:comes ī calamitate & dux ſuis effectus. Meditatione. ꝑexercitatiōe. prælusiōe ſolebāt n. impatores priuſq̄ ī uerā deſcenderēt pugnā milites exercere ad inſtar ueræ pugnæ:ne cū hoſtibus cōgreſſi ueꝝ ſolē & puluerē formidarēt. nā neq; lōgitudo ætatis:nec annorū numerus artē bellicā tradit:ſed cōtinua exercitacionis meditatio ꝓpterea ſine trepidatiōe ī acie faciebāt:qđ ludētes ī cāpo fecerant:quēadmodū. n. bñ exercitatus miles prœliū cupit: ita formidat īdoctus. poſtrēo ſciēdū ī pugna uſum amplius ꝓdeſſe q̄ uires. hic a Tranq. Galba laudať:ꝙ ueteranū ac tyronē militē ope aſſiduo corroboraſſet. Turmis. Vegetius ex lib. ii. cui⁹ ſupiora recitauim⁹: quēadmodū īquit īter pedites cēturia: uel manipulus appellať: ita īter eqtes turma dr̄: una āt turma eqtes. xxxii. hēt:huic q̄ præeſt decurio noiať. Aeliāus uero turmā totā cōſumari eqtib⁹. cxiii. credidit: & turmā ex uerſantib⁹ ī oui ſpeciē fieri docet:& q̄ ſit altera pte longior. Feſto authore turma equitū dicta q̄ſi ternia:qđ terdeni eqtes ex tribus tribubus tacienſiū:thamnenſiū:luceꝝ fiebat. itaq; primi ſingulaꝝ decuriaꝝ decuriones dicti:q ex eo ſingulis turmis præſunt:& nūc trini. oīa hæc mutuatus eſt Feſtus a Varrōe: niſi in q̄tū hic tradit a terina turmam dictam mutatione e in. u. Libero marte. Libera pugna: quando licet unicuiq; aggredi quemlibet. Nunc cominus. compar graue: ꝙ conſtar ex pari ſere numero ſyllabarum: quale illud. in prœlio mortem pater appetebat; domi filius nuptias comparabat. Suſciperes. ſcuto exciperes & declinares. Alacer & lætus. Pedianus exponens Tullianū illud: alacri atq; læto ex ſecūdo

Danubius

Turma.

Alacer.

&

quoties:aut caſſidi tuę:aut clypeo grauior ictus
incideret.laudabas quippe ipſe ferietes:hortaba
riſq; ut auderét: & audebāt iam:cū ſpectator mo
deratorq; ineuntiū certamina uiro℞: arma cōpo
neres: tela téptares: ac ſi quod durius accipienti
uideret: ipſe uibrares. Quid cum ſolatiū feſſis?
ægris opē ferres? Nō tibi moris tua inire tētoria:
niſi cōmilitonū ante luſtraſſes: nec requié corpo
ri:niſi poſt oés dare. Hac mihi admiratōe dignus
imperator nō uideret:ſi inter Fabricios: & Sci-
piones: & Camillos talis eſſet: tunc enim illum
imitationis ardor:ſemperq; melior aliquis accen
deret: poſtq̄ uero ſtudium armorum a manibus
ad oculos:ad uoluptatem a labore tranſlatum ē:
poſtquam exercitationibus noſtris nō ueterano
rū aliquis:cui decus muralis: aut ciuica: ſed græ
culus magiſter aſſiſtit:quam magnum eſt ex om-
nibus patrio more: patria uirtute lætari: & ſine
æmulo:ac ſine exemplo ſecum certare: ſecum cō
tendere:ac ſicut imperat ſolus ſolum ita eſſe q de
beat impare. Nōne incunabula hæc tibi Cæſar:
& rudimenta:cum puer admodū parthica lauro

Verrinarum:alacer inquit ſiue alacris dicitur is: qui ingredit ſenſibus uniuerſis: quod eſt indiciū erecti
animi:atq; ſublimis:nam e cōtrario lacer dicit:amputatis corpore ſenſuū membris:hoc eſt auribus ocu
lis ue:quæ ad animū ſæpe trāſferunt:ut plerumq; afflicto animo ſenſibus nō utamur erectis: ſic alacer
dicit is:cui ois ſenſus in loco ſuo quiſq; degat:uiſu & auditu intentus:ut uultu indicet adeſſe animum
Lætus. nō ſyncæ℞ ſenſibus ſuis.qua re cognita illud quoq; intelligit aliud eſſe alacré:aliud lætum. Sunt qui
alacré feſtinanté & prope℞ dici putant: quaſi alis acrem.tanta auté ſeruabatur exercendi milites cura:
ut non ſolum tribuni uel præpoſiti cōtu-
bernales ſibi creditos ſub oculis ſuis iube
rent quotidie meditari:ſed etiā ipſi armo-
rum arte cæteros ad dimicationem pro-
prio cohortarent exemplo. Laudabas.
ſolet enim laus militē generoſum ad uir-
tutem incitare. Arma componeres.arma
res.docet Vegetius milites armādos: & te-
la a præfectis inſpicienda cum ſæpe eue-
niſſet:ut remp.inermes pdidiſſent. Durius
grauius telum. Accipienti. militi te præ-
bente. Quid.miret. Aegris opem ferres.
annotauimus apud Dionem in bello da-
cico concidiſſe propriam ueſtem Traianū
ad colliganda militum uulnera: pertine-
bat ad præfectū caſtrorū medicos ægris
adhibere: ut uulnera ac morbos diligēter
curarent:quod nouo quodam humanita-
tis genere quāuis imperator in ſe tranſfe-
rebat:ſic arma omnium militum propriū
præfecti legionis officium. Niſi poſt om
nes: de Annibale Liuius princeps prœliū
inibat:ultimus cōfecto prœlio excedebat.
Talis: tam diligens rei militaris cuſtos.
Ardor.amoris īpetus. Accenderet.imi-
tatione ſui incitaret: ſed tu inquit Mart.
ſub principe duro: Temporibuſque malis
auſus es eſſe bonus. A manibus.ab uſu:
a fortitudine. Ad oculos.ad pompam:&
ſpectaculum. Ad uoluptatem. ad delici-
as. A labore:ab exercitatione: a rebus ge
rendis. Veteranorum.centurionū:uel militum.muralis corona:quæ donabatur ab imperatore ei:q pri
Corona muralis. mus murum ſubiiſſet inq; hoſtiū oppidum per uim aſcendiſſet:iccirco quaſi muri pinnis decorata erat.
ciuica uero corona appellatur:quā ciuis ciui a quo ſeruatus eſt in prœlio teſtem uitæ: ſalutiſq; percœ-
Corona ciuica. ptæ dat.ea fit e fronde querna:quoniā cibus uictuſq; antiquiſſimus e quercu capi ſolitus ſit fit etiam ex
ilice quod genus ſuperiori proximum. Græculus magiſter.armo℞ inſtructor græcus. nec aliud quicq̄
græcis ſeruitutem ac molliciem ac tuliſſe putant romani:quam gymnaſia & palæſtram:quibus relāgue
ſcunt adoleſcentium animi:ut penitus effœminentur.hinc puerorum amores gigni:hinc ſomno: & de-
ambulationibus iuuenum corpora corrumpi:hinc ſaltationibus:& motu compoſito:& certo:& delica-
to cibi genere debilitari:quibus de cauſis ab armis ſe delapſos eſſe non intellexerunt:contentiq; pro ſtre
nuis ac fortibus militibus ſe bonos paleſtritas:& athletas dici:& haberi ad ſomnū:molliciemq; defluxe
runt authore Plutarcho hæc igitur ſi quis effugere ſtudet:in puluerē prodire:& ſub diuo manere opor-
tet.græci enim referente Curtio profeſſionem honeſtarum artium malis moribus corruperunt: i quos
Pli.ſenior acerrime inuehitur: genitores omnium uiciorum:& omnium corruptores appellans. memini
legiſſe apud quendā græcū latios appellaſſe græcos ignominiæ cauſa:quanto magis græculos: ut apud
Iuuenalem Græculus eſuriens. Ex omnibus ex numero oium.extra cæterorum aleam. Patrio more.
romana militia. Sine exēplo.nouo.ſ.nam ueterum plura adhuc extant. Secū certare.ſe imitari: niti
ad uirtutem exemplo ſuo:& ſe ſibi æmulandum proponere. Solum incōparabilem. Incunabula.prin
cipia a teneris unguiculis fuerunt. Rudimenta.tyrocinia.Suidas recitat Traianum traſegiſſe iuuentu
tem tanta prudētia:ut neq; audacia periclitaret:& ſenectutē eo animi robore:ut: ocio nō marceſceret.
Parthica lauro.laurea pro geſtis contra Parthos.neq; intelligenda illa Traiani expeditio.qua Parthos
ſuperauit ut Dion & alii græcorum meminere:unde illi Parthico cognomen inditum: ſed cum iuuenis

Parthorum incurſiones repreſſit:quod uideť Mart.ibi reſpicere.Parthoꝝ proceres:duceſq; Serũ. dum. Mart.locꝰ
iſta & quæ ſequunť in cõmendationẽ Traiani Scribit. Gloriá.triumphalem. Nomẽ.cognomẽ. Ma
gno terrore.illi decernebať ouatio:qui ſine ſanguine:ſed ſolo terrore:hoſtes domuiſſet:& equo albo co
ronatus lauro urbẽ ingrediebať. Rhenũ.Germanos ſuperans.Rhenus Germaniæ fluuiꝰ Belgas a Ger Rhenus.
manis ſegregans:rheticaꝝ alpium inacceſſo:ac præcipiti uertice ortus:modo flexu in occidentẽ uerſus
ſecundũ Tacitum ſeptemtrionali oceano miſceť:ut iquit Appianus Rhenus & Iſter potiſſimũ romanis

gloriam patris augens: nomenq; germanici iã tũ merere : cum ferociam: ſuperbiamq; parthorum ex ꝑxio auditus magno terrore cohiberes: Rhenumq;:& Euphratem admirationis tuæ fama cõiungeres: cum orbem terrarũ non pedibus magis: q̃ laudibus pagrares . apud eos ſemp maior: & clarior:quibus poſtea contigiſſes: & nec dum imperator:nec dum dei filius eras:Germaniamq; cum plurimæ gentes : ac prope infinita uaſtitas interiacentis ſoli:tum pyrenæus:alpes:immẽſiq;

fines imponunt:quoꝝ quidẽ Rhenus borealem oceanum ifluit ex mõte Adualla. Mella Rhenus ab alpibus decidens prope a capite duos lacus efficit Venatũ & Acromũ:mox diu ſolidꝰ: & certo alueo lapſus haud procul a mari huc & illuc diſpergitur:ſed ad ſiniſtrũ amnis etiã tũ: & donec effluat Rhenus:ad dextrã primo anguſtꝰ: & ſui ſimilis: poſt rippis lõge ac late recedentibus iam nõ amnis: ſed ingens lacus: ubi campꝰ ĩpleuit Fleuo diciť: eiuſdemq; nomin s inſulam amplexus fit iterum arctior:iterumq; fluuius emittitur. at Pliniꝰ helinus & fleuos appellanť oſtia in q̃ effuſus Rhenus ab ſeptemtrione in lacus i ab
occidẽte i flumen Moſam ſe ſpgit. Euphratẽ.Parthos:nã is fluuius Babylõa mediã ſecar:cui iperabãt Euphrates
Parthi.poſt Gangẽ flumia totius Aſiæ nobiliora Auphrates & Tygris ex armẽiæ mõtibus fontes hẽnt.
diſtant ãt iter ſe ſtadiis mile & qngentis:delataq; p Med·ã & Paretanos deſcendũt in Meſopotamiam:
quã undiq; circũdantes regioni nomẽ indiderũt:deinde p Babyloniã fluentia ĩ mare rubrum deferunť.
hæc ſumpſiſſimus ex Diodoro:Herodoto:Strabone:cũ alibi:tũ lib.xi.Euphrates aũt a Boreali Tauri la
tere exoriens prio p Armeniã fluit occidentẽ uerſus:deinde ad auſtrũ flexus inter Armenios & Cappa
docas & Cõmagenos Tauꝝ recidit:egreſſus uero cũ prope Syriã peruenerit:ad hyemales ortus reuertiť
uſq; Babyloniã & ad Tygrim Meſopotamiã efficit: ambo in perſicũ ſinũ finiunt:horũ Euphrates ma
ior eſt:& plus regionis flexus alueo pcurrit:Plĩ. oriť Euphrares ĩ ꝓfectura Armeniæ maioris Caráitide:
ut ꝓdidere qui ꝓrime adierunt:Domitius Corbulo ĩ mõte Aba:Licinius Mutianus ſub radicibus mõ
tis:quẽ Capoten appellant:ſupra Cymirã.xii.mil.paſ.initio Pixirates noĩatus : & quæ latius ſequunť li
bro.v.cap.xxiiii.Philoſtratus lib.i.ſunt qui dicant quandã partẽ maximã Euphratis dillabi ita ut ad ma
re nõ perueniat:ſed in terra curſus ſui finẽ recipiat:quidã & audacius de eo loquẽtes aſſerunt ipſum cũ
diutius ſub terra fluxerit:rurſus ĩ Aegypto apparere:& Nilo cõpleri.p Rhenũ & Euphratẽ uoluit ſigni
ficaſſe uictorẽ orientis & occidentis. Pedibus.qbus incedebat. Quã laudibus Xenophõ de laudibus
Ageſilai:q tolerantia antecellit ubi laborãdi ſit tẽpus:& robore:ubi fortitudinis ſit ꝓpoſitũ: & mẽte ubi
conſilii opus adſit:hic ꝑfecto uideť mihi iure optimo uir bonus apprime ꝓbandus. Maior.in dies cre
ſcente uirtute. Contigiſſes.perueniſſes. Nec dum imperator.eras. Dei.Neruæ. Germaniã. oĩs Ger Germãia.
mania a Gallis Rhetiiſq; & Pannoniis Rheno & danubio fluminibꝰ:a Sarmatis: Daciſq; mutuo metu
aut montibus ſeparať:cætera oceanus ambit:latos ſinus & inſulaꝝ Imenſa ſpacia cõplectens. Põponiꝰ
Germania inquit hic rippis Rheni uſq; ad Alpes:a meridie ipſis alpibus ab oriente Sarmaticaꝝ confi
nio gentiũ:qua ſeptemtrionẽ ſpectat oceanico littore obducta eſt:omitto quæ a Ptolemæo:& Plinio di
cunť:quoꝝ ille in terminatione ieiunior:hic nõ totã ſibi cognitã prouinciã fateť. Infinita uaſtitas.imẽ
ſum ſpaciũ & ſolitudo: eſt.n.imenſa Germania:& in multis locis deſerta: quã terrã informẽ: aſperam
cœlo:triſtẽ cultu:aſpectuq; ſcribit Tacitus. Pyrenæus.mons in Britannicũ ꝓcurrens oceanũ: tũ inter Pyrenæus.
terras frõte cõuerſus Hiſpaniã irrũpit:& minore eiꝰ pte ad dextrã excluſa trahit ꝑpetua latera cõtinuꝰ:
p oẽm donec ꝓuinciã longo limite imiſſus ĩ ea littora:q̃ occidẽti ſunt aduerſa:pueniat.hæc Põponius.
at Diodorus Pyrenæi q uocanť montes altitudine:& magnitudine longe alios excellũt:nã a mari qđ ad
meridiẽ iacet:uſq; ad oceanũ ferme ad arctos ſitũ Galatiã ab Hiberia diuidũt:p Celtiberiã quoq; ꝓtẽ
dunť ſtadiis tribus milibus.ferunt olim igne a paſtoribus iniecto montanas oẽs regiones cõbuſtas:qua
ex re mõtes aiunt cognominatos pyrenæos:aut Gallias Germanis cõnectit:aut decipiť Secũdus ĩ deſcri
ptiõe Germaniæ:nõ.n.pyrenæus Germaniã a Galliis diſterminat:ſed Hiſphaniã a Galliis ſecũdũ oĩum
quos legerim deſcriptionẽ:quãuis unas Dionyſius diſſentire uideať : ſequiť inquit Pyrenes mons: poſt
hunc eſt Celtica tellus Eridani fontis contigens reuca fluenta. Alpes.a meridie recludũt germaniã ab Alpes.
Italia:ſicut ab occaſu Gallias:uerũ quæ Germaniã diſtingunt ptim pœnæ:ptim græcæ dictæ a cãdore
niuiũ Feſtus appellatas putat mutatiõe daſeæ ĩ aſpiratã: nã q nos albũ:græci αλφον dicũt ſiue ſecũdũ
ſcriptores græcos ab Alpide ibi ĩterfecto:aut a multitudie albæ niuis:aut ab alto alpes ga ſũt eminẽtes

& ii

alii mõtes:nisi his cõpararent̃:muniũt:dirimũt-que:p hoc oẽ spatiũ cũ legiones duceres: seu potius (tãta uelocitas erat) raperes:nõ uehiculũ unq̃:nõ equũ respexisti.leuis hic:nõ subsidiũ itineris:sed decus:& cũ cæteris subsequebat̃:ut cuius nullus tibi usus:nisi cũ die statiuorꝫ proximũ campum alacritate: discursu: puluere attolleres: Initiũ laboris mirer:an finẽ:multũ est qđ perseuerasti:plus tñ qđ nõ timuisti:ne pseueraret:nõ posses. Nec dubito quin ille: q te iter illa germaniæ bella ab Hispania usq; ut ualidissimũ psidiũ exciuerat:iners ipse alienis uirtutibus tũc quoq; inuidus iperator:cũ ope eaꝝ indigeret:tantã admirationẽ tui nõ sine quodã timore cõceperit: quãtã ille genitus Ioue post labores: duraq; iperia regi suo idomitus sp:idefessusq; referebat:cũ aliis sup alias expeditiõibus mũere alio dignus iuenireris Tribunus uero disiunctissimas terras teneris adhuc annis uiri firmitate lustrasti.iã tũc pmonen-

Legio. Alii montes.quales Abn obii:& Sarmatici. Nisi his cõpararentur.nã cõparatione Pyrenæi & Alpium minores sunt. Legiones:pedites:quia fere tota peditibus cõsistebat legio quod Seruius & Vegetios testantur:primo legionem triũ milium fuisse prodit Varro.unde milites dictos.Plutarchus tamen in Romulo sex milium peditũ:& sexcentorum equitũ compleuisse numerũ. Liuius refert legionem plærunq; scribi solitam quinis milibus peditũ:equitibus in suas legiones trecentis·nono tamen belli punici legionem sena milia duecenos pedites:& trecenos equites habuisse.in bello macedonico memorat: quina milia docenos pedites & trecẽos equites:Seruius sex milia peditum : & trecenos equites. Eutropios uero tantum sex milia: uerum Pompei⁹ meminit sex milium & ducentorum hominũ primum .C. Marium legionem descripsisse: cum ante qoattuor milium fuisset unde etiã quadrata appellabatur.satis constat militum numerum ĩ legione modo auctum : modo imminutũ pro imperatorum iudicio. Gellius author ĩ una quaq; legiõe fuisse centurias.lx. manipulos.xxx.cohortes.x. ar Modestinus eẽ turiones.lxvi. erant autem ipsi pedites in duas diuisi partes in legiones & auxilia. legiones non nisi de ro.militibus dicebant. aoxilia proprie ad confœderatos referebãtur.romana autem uirtus præcipue in legionum ordinatione excellebar. dicta legio ab eligendo:q; oocabulom eorum desyderat fidem:atq; diligẽtiam quibus milites probantur. Raperes. historicorum uerbum:qui cum celeriter ductum exercitum uolunt significare raptum agmen inquiunt. Non uehiculum.notauit Domitianum dum Traianum admiratur: illum enim Suetonius Tranqui.commemorat ĩ expeditione & agmine equo rarius:lectica assidue uectum : nec minus notanda Caii inconstantia:qui bellum Britãnicum confecit modo tam festinanter & rapide:ut prætorianæ cohortes contra morem signa iumentis imponere: & ita subsequi cogerentur: interdum ita segniter: & delicate: ut octophoro ueheretur:atq; a propinquarum urbium plebe oerri sibi uias:& conspergi propter puluerem exigeret. Respexisti. curasti . ascendisti. Dion incedebat Traianus semper cum toto exercitu pedibus: flumina uero quæcunq; milites pedibus pariter ipse uadebat. Leuis.agilis : Hic. eqous non ut te ueheret:sed ut honestaret subsequebatur. Et cum cæteris.sic legeñ. & cum subsequebatur nullum habet sensum. Vsus. necessitas. Statiuorum. castrorom quando scilicet munitis castris statiua habebant : & per tempus ibi permanebant. Vegetius libro tertio docet quomodo statiua castra uel hyeme uel hoste uicino firmanda ordinandaq; sint. Campum.planiciem. Attolleres. excitares.equites non solum in planis : sed etiam in abruptis:& fossarum hiatu difficillimis semitis: Seq; : & equos suos exerceri uoluerunt rei militaris periti: ut nihil iis in necessitare prœlii accidere posset incognitum : nam & quotidiana armorum exercitia:plus ad sanitatem militum putauerunt prodesse q̃ medicos:& in conflictu posse præstare uictoriam. Initium laboris.dubitatio: cum quærere uidetur utrum de duobus dicat. Perseuerasti. in laboribus. Plus tamen.maioris fortitudinis indicium est. Ille.Domitianus.ordo est ille conceperit.& reliqua. Illa.immania.admiratiue dictum. Ab Hispania.ubi militabat Traianus. Vt ualidissimum præsidium.tanquam te fortissimum defensorem sui aduersus germanicos tumultus. Iners.deses:timidus. Virtutibus.uiris bonis. Tunc.eo tempore. Timore.ne sibi imperium auferres.Ille genitus Ioue.Hercules ex Alcumena.nota fabula. Dura.ardua:periculosa:comparat Traiani gesta Heracleis laboribus. Regi suo. Eurystheo sæuo tyranno : cui in omnibus parebat Iunone cogente. Indomitus.inuictus Hercules. Referebat.occisis monstris. Inuenireris . experimentis comprobasses. Alius super alias.pluribus. Expeditionibus.prouinciis:bellis:ab eo q; præcedit ad id q; sequitur.nã expeditio est militaris apparatus:cũ se explicant a cæteris negociis belli adeundi gra. Alio munere.hõestiori expeditiõe. Tribun⁹.militaris.de quo alibi copiose. Disiũctissimas. remotissimas.lõge distãtes. Terras.Parthiã & Hispaniã ac Germaniã.in diuersis orbis partibus sitas.Firmitate. robore

Fortuna.laudat a præcedentibus. Penitus.optime. Præcipere.imperator creatus. Cōtentus. fuisti. Prospexisse.tm̄ procul uidisse:& factū militiæ candidatū. Aegisti tribunū.te in tribunatu gessisti: & tanta p̄stantia obisti. Dux.iperator. Posses.deberes. Tpe docēdi.cū alus p̄positus esses. Stipēdia decē.decē militias decē annos:nā stipēdiū nō solū semestre:sed annuū militū salariū dicebat̃ authore Varrone:dictū a stipe nūmo signato:q̧ p stipes secūdū Vlp.i.p modica æra colligat̃. Mores gentiū. Vlysses habitus prudes cognitiōe multa℞ gentiū:& diuersio℞ morū. ifert ergo Traianū ideo prudētiorē factū. Stipendiū.

te fortūa: ut diu penitus p̄disceres: quæ mox p̄cipere deberes. neq̧.n. prospexisse castra: breuēq̧ militiā quasi trāsisse cōtentus ita egisti tribunū: ut esse statim dux posses: nihilq̧ discēdū haberes tempore docēdi. Cognouisti p stipendia decem: mores gentiū: regionū situs: opportunitates loco℞:& diuersam aqua℞: cæliq̧ temperiē: ut patrios fontes: patriūq̧ sydus ferre consuesti: quoties equos: quoties emerita arma mutasti. Veniet ergo tēpus: quo posteri uisere: uisendū tradere minoribus suis gestient: qs sudores tuos hauserit cāpus: quæ refectiōes tuas arbores: q̄ somnū saxa p̄texerint: qd̄ deniq̧ tectū magnus hospes ipleueris: ut tūc ipsi tibi ingentium ducū sacra uestigia iisdē i locis mōstrabant̃. Verū hæc olim: impræsentia quidē quisquis paulo uetustior miles: hic te cōmilitone censet̃. quotus.n. quisq̧: cuius tu non ante cōmilito q̄ Imperator fueris inde est: qd̄ prope oēs nomine appellas: quod singulo℞ fortia facta commemoras nec habent adnumeranda tibi pro tepu.uulnera: quibus statim laudator:& testis cōtigisti. Sed magis p̄dicāda moderatio tua: quod inutritus bellicis laudibus pacē amas: nec

Situs.naturas & positiones quæ pertinēt ad iperatores: referentibus.n.scriptoribus rei militaris: itinera oium regionū i qbus bellū gerit̃: plenissime debent hēre cognita:& p̄scripta: ita ut loco℞ interualla non solū passuū numero: sed etiam uiarū qualitates p̄discant: cōpendia: diuerticula: mōtes: flumina ad fidem descripta cōsiderēt usq̧ eo ut solertiores duces: itinera p̄uinciarum: in quibus necessitas gerit̃: nō tantū annotata: sed etiā picta habuisse firmētur. Opportunitates loco℞.ad quas ipse uel hostes se recipe possent: si campi patētes: i quibus solent equites magis ipugnare q̄ pedites: at uero in montibus syluestribus uel mōtosis: siue palustribus: pedestres magis formidandæ sunt copiæ. Temperiem.qualitatē. Aquarum. nam aquarum differentia magna: alibi frigidæ: alibi calidæ: in plurimis terris tepidæ: gelidæq̧.stagnantes: pigrasq̧ merito dānant medici. utiliores quæ p̄fluunt existimantes has.n. tenuiores: illas grauiores & minus defæcatas putant. lege de aquis abunde Senecā: Vitruuium: Pli. Palladiū. Cœli.aeris: ē.n. alibi frigidior: alibi ardentior: alicubi temperatoris: interdum densior & grauior: interdū purior. Patrios fontes. romanam aquam. Sydus. qualitatē cœli. Equos. quos publice accipiebāt præsertim si prioribus defectis i bello rē optime nauassent. Emerita.uictricia: finem bellis imponētia. Veniet. laudat a futuris. Sudores. labores: meditationes. Refectiones. reparationes: prandia. Quæ saxa.quæ antra saxosa:& specus. Prætexerint.cooperuerint. Magnos hospes.magnus uir hospitio suscœptus.sic ostendit Euander apud Virg. Herculem: ubi Cacum interfecisset: & illius exemplo hortatur ut ingrediatur domum suam: hæc inquit limina uictor Alcides subiit. Impleueris. uel allusit ad magnitudinem: nam fuit Traianus proceræ staturæ: uel ad amplitudinem maiestatis. Tunc. cū priuatus militares. Ipsi tibi. tibi ipsi. Ingentium ducum. magnorum imperatorum. Sacra. ueneranda. Vestigia.ubi illi constitissent. Olim.in futurum fient.olim tria denotat tempora præsens: præteritū, futurum. Impræsentia.nunc dicitur impræsentia & ipræsentiarū a locupletissimis authoribus. Hic. ueteranus. Censetur.numeratur.fuit tibi cōmilito. Quotus.quis est tam imfimus:& obscuræ sortis. Non ante fueris. Nomine appellas. imprimis debet iperator suos milites cognoscere: legimus enim multas sæpe clades accidisse romāis propterea quod annua uel semestria tantū imperia ducibus cōmittebantur: quo breui tēporis spacio: uix suis militibus assuescebant. Cōmemoras. testis scilicet uirtutis uniuscuiusq̧. Nec habent.transitio adornatio: cū breuiter ostenditur quid dictum sit: & quod consequatur: hucusq̧ enim laudauit a rebus bellicis: nunc ad earum moderationē transitum facit. Habent adnumeranda illi possunt milites referre. Moderatio. quæ ē in animo cōtinens modestia cupiditatū. Moderatō sunt qui inter se differre putant: moderationem & modestiam: quod illa sit morum: hæc uultus probitas: a qua modestus: qui utrisq̧ præditus sit. laudandi initium a uirtutibus animi sumit: in quibus considerandum si quid iuste: si quid fortiter: aliud honeste: aliud prudenter fecerit. Quod innutritus.frequentatio: cum scilicet res dispersæ coguntur in unum locum: quo grauior sit oratio. hic enim laudes bellicas: pentes: adoptionē laureā ex Pānonia simul collegit. Quod innutritus bellicis. artibus pariter

Statins. Mixta notis belli: placidāq; gerētia pacē. Pater. fuit. Adoptionis die. eo die quo fuiſti adoptatus a Nerua iam n. dixerat: allata erat ex Pannonia laurea id agentibus diis ut inuicti imperatoris exortū uictoriæ inſigne decoraret: hāc imperator Nerua in gremio Iouis collocarat: cū repente ſolito maior & auguſtior aduocata hominū concione: deorūq; te filiū ſibi hoc eſt unicū auxiliū feſſis rebus aſſumpſit. Ex occaſione omni quæris triūphos. uerūtamē Dion tradit ſumpſiſſe Traianū expeditionē aduerſum Armenios: & Parthos ſub p̄textu quidē: ꝙ Armenioꝝ rex diadema nō a ſe: ſed a rege Parthoꝝ cœpiſſet: re autē uera cupidine gloriæ. Nec prouocas. nec hoſtē incitas ad bellū. Magnū. magnæ moderationis argumentum. Stare. cū exercitu. Si trāſeas. certus eras ſi Danubiū trāſiſſes te ſuperaturū hoſtes: & de eis triūphaturū: tu tñ noluiſti cōſerere manus: cū recuſantibus. Alterū. ſtare i rippis Danubii cōtra gentē imanē. Alterū. nō auidū triūphi cohibere ſe: nō diſſimile Mart. illud: q uirū putat dū pōt ſcribere uerſus diſertos nec ſcribat. & M. Tullii. ii. de oratore. dicere aiūt Enniū facilius a ſapiente flāmam ore i ardēti opprimi: ꝗ bona dicta tenere: uñ merito laudandus ē Traianus: q rebus bellicis & laudibus innutritus contentus fuerit hoſtē repreſſiſſe dū poſſet uincere. Hoſtes tui. q nolunt

quia: uel p̄ tibi triūphalis: uel adoptionis tuæ die dicata capitolio Ioui laurus: iccirco ex occaſiōe oī q̄ris triūphos. nō times bella: nec ꝓuocas. Magnū eſt īperator Auguſte: magnū ē ſtare i Danubii ripa: ſi trāſeas certū triūphi: nec decertare cupere cū recuſantibus: quoꝝ alteꝝ fortitudine: alterū moderatiōe efficit. nā ut ipſe nolis pugnare moderatio: fortitudo tua p̄ſtat: ut neq; hoſtes tui uelint. Accipiet ergo aliqñ capitoliū non inanes currus: nec falſæ ſimulachra uictorię: ſed īpatore uerā: ac ſolidā gloriā reportāte trāquillitatē & tñ confeſſa hoſtium obſequia: ut uincēdus nē

pugnare uerentes fortitudinē tuam. Capitoliū. in qđ triūphantes curru uehebanť. Inanes. non ſolidā gloriā: & uerū triumphū reportantes. Nec falſæ. Domitiani falſos triūphos mōſtrat: e qbus Germanicū notat Tacitus in uita Agricolæ. inerat Domitiano conſcientia: deriſui fuiſſe nuper falſum e Germania triūphū: emptis p cōmertia: quoꝝ habitus & crines i captiuoꝝ ſpeciē formarenť: ꝙ i libello de moribus Germanoꝝ obſcurius tetigit: ꝗ ut ſtatim p ſe coniici poſſit: idē iquit ꝓximis tēporibꝰ Cymbri magis triūphati ꝗ uicti ſunt. Dion. Domitianus expeditionē ſumēs i germanos & nuſꝗ bellū intuitus redíit. nā expeditiones ptim ſponte ſuſcœpit: ptim neceſſario: ſponte in Cattos: neceſſario unā i Sarmatas legionē cū legato ſimul cæſa: in Dacos duas: primā Oppio Sabino conſulari oppreſſo: ſecūdā Cornelio Fuſco præfecto cohortiū prætorianaꝝ: cui belli ſummā cōmiſerat. de Cattis Daciſq; poſt uaria prœlia duplicem ægit triumphū: de Sarmatis laureā modo Capitolino Ioui retulit. eadē fere ſcribit Eutropius. at Paulus ſub nomine inquit ſuperatorū hoſtium de extinctis legionibꝰ triumphauit. Dion. bellum aduerſus Dacos ſumpſit: nunꝗ tamen cū hoſte congreſſus: falſo in urbē ſcripſit ſe illos ſuperaſſe: ſenatus tamē tot ei decreuit: ut fere totus orbis romanis ſubiectus imaginibus: & ſtatuis Domitiani argenteis aureiſq; impleret. uerum Iulius Frontinus lib. i. ſtratagematicωn ſuoꝝ ſiue illud opus ſub Domitiano fuerit editum: & ideo non auſus ultra progredi: Imp. iquit Cæſar Domitianus Auguſtus Germanicus: cū Germanos: qui in armis erant uellet opprimere: nec ignoraret maiore bellū molitione inituros: ſi aduentū tanti ducis p̄ſenſiſſent: ꝓfectionē ſuam ſenſu obtexuit Galliaꝝ ſub quibus inopinato bello affuſus contuſa immaniū ferocia nationū prouinciis conſuluit: & paulo poſt. Imperator Cæſar Domitianus Auguſtus cū Germani more ſuo e ſaltibus & obſcuris latebris ſubīde impugnarent noſtros: tutūq; regreſſum i ꝓfunda ſyluaꝝ haberēt: militibus p. c. xx. milia paſſuū actis: nō mutauit tantū belli ſtatum: ſed & ſubdidit ditioni ſuæ hoſtes: quorū refugia nudauerat. huius expeditiōis Mart. & Papinius ſed cū adulatiōe meminere: & Germanici triūphi Euſebius. ad hæc græcorū quidā ſcripſere ꝙ i Galliā irruēs: & ſocioꝝ quædā depopulatus: admodū elatū tanꝗ magnū aliquod feciſſet: quare militibus duplex ſtipendiū dediſſe. Ioſephus lib. vii. Domitianus Cæſar audita Germanoꝝ defectione ꝗꝗ iuuenis tantā rei magnitudinem ſuſcipere nō detrectauit: illi autē expeditionis fama perculſi ei ſe dederunt: ſed hæc geſta uidenť adhuc Veſpaſiano uiuo. Non falſæ. Tacitus libro. xv. de Nerone ubi narrat Ceſenniū Petū cū ſuis uictum a Parthis: at Romæ inquit trophæa de Parthis: arcuſq; medio Capitolini montis ſiſtebantur. Simulachra uictoriæ. in triumphis producebantur machinæ delatæ per ſeruos in tabulatis: in quibus prœliorū ſimulachra reddebanť: cernere erat uincentes romanos: cadentes cæſoſq; hoſtes una: fugientes alia hoſtes: inſequenteſq; Quirites: oppugnare urbes: defendiq; alia: alia capi: utiq; excidiq; & ſingulis i machinis: & rebus: quæ gererenť primarii hoſtiū duces ſimulati eodē erant ueſtiū hitu: in quo poſt ueri ante currū uicti ſequebantur. nā & Appianus libro. ii. ubi explicat triūphos a Cæſare ductos: ſummoꝝ uiroꝝ imagines uel occiſoꝝ: uel fugatorū ſolitas in pompā triūphi deferri monſtrat. quinimmo regionū: urbiū: caſtelloꝝ ſimulachra ꝓducebanť. Sed. ordo eſt: ſed accipiet tranqllitatē iperatore Traiano reportāte uerā & ſolidā gloriā. Obſequia. parēt hoſtes iperiis noſtris: & ſpōte faciunt imperata:

Domitiani triumphi.

mo fuerit.pulchrius hoc oĩbus triũphis: neq̨.n. unq̃: nisi ex contéptu imperii nostri factũ est: ut uinceremus. Q uod si quis barbarus rex eo. isolẽtiæ:furorisq̨ ꝓcesserit:ut irã tuã:indignationẽq̨ mereat̃: næ ille:siue interfuso mari: seu fluminibus immensis:seu præcipiti mõte defendit̃: omnia hæc tam prona:tãq̨ cedentia uirtutibus tuis sentiet:ut subsedisse montes: flumina: exaruisse: interceptũ mare illatasq̨ sibi nõ classes nostras: s3 terras ipsas arbitret̃. Videor iã cernere nõ spoliis ꝓuĩciaꝝ:& extorto sociis auro:sed hostilibus armis:captorũq̨ regũ cathenis triũphũ graue3. Videor igẽtia ducũ noĩa:nec idecora noĩbus corpora uocitare. Videor ĩtueri ĩ manibus sequentẽ mox ipsũ te sublimẽ: ĩstantẽq̨ curru domitaꝝ gẽtiũ tergo:añ curtũ autẽ clipeos:quos ipse ꝑfoderis. Nec tibi opima defuerint: si quis regũ ueni-

ut non opus fuerit eos uincere:ideo monstrat̃ ouationẽ duxisse Traianũ. Hoc. ouatio: uincere hostes sine cæde:alibi de Spurinna.ostẽtatoq̨ bello ferocissimã gentẽ(qd̃ ẽ pulcherrimũ uictoriæ genus)terrore ꝑdomuit. Nisi ex contéptu.nisi cũ hostes parere ĩperiis nostris recusarent. Barbarus.Decibalũ designabat Dacorũ regẽ iam tum bellũ parantẽ. Insolentiæ.sụpbiæ. Næ.certe.si diphthongat̃ affirmãtis Næ adverbiũ:qd̃ etiã Diomedes ꝑcipit næ certe & ualde significare memorãs:hoc dep̃hendes ĩ prima apud Terentiũ comœdia:& Secũdus nõ multo post scripsit næ ille in tã breui tp̃e effæcerit:& alibi:næ suffragiis cõsulariũ uiroꝝ:urbes:populi:gentes inferunt̃?M.Tullius ꝑ Roscio:næ tu Erucí accusator esses ridiculus.obseruat̃ autẽ apud græcos ut ναι ponatur affirmatiue: μα uero negatiue:q̃q̃ iterdũ poetæ hoc cõfundãt ut Hom. ναι μα τὸ δε σκηπτρον Immensis.profondis. Præcipiti.arduo:ꝑrupto.Defendit̃.dirimit̃. munit̃: nã multi locorũ difficultate cõfisi audẽt rebellare. Prona.ꝓna.Subsedisse:cõplanasse:demisisse. Ouidius flumina subsidunt. Iuuenalis. nutare urbes:subsidere terras. Interceptũ.sublatũ.explanatio:quæ uerbis ꝓpriis cõsistit:est ꝑterea grãdis oro. Illatas. ipulsas.Terras.ul' multitudinẽ nauiũ notauit: qbus equor contectũ uideret̃ cõtinẽs: uel facilitatẽ expugnationis tanq̃ si a terra aggrederet̃. an magis hominũ multitudinẽ respexit:quã tantã futurã dicit:ut barbar⁹ ille possit arbitrari: nõ classes: s3 urbes ipsas ĩ regnũ suũ illatas. Prouĩciarũ.nostrorũ.nã ꝓuinciæ erant sub ditione romanorũ:unde dicebat̃ aliquod regnũ in formã ꝓuinciæ redigi:qñ sublatis regib⁹: misso cũ exercitu ꝓco nsule romanis legibus parebat:ac uectigalia pendebat. Extorto:ablato:direpto.respicit Domitianũ.Hostilibus.si legit̃ hostibus erit articulus:& disiunctim ꝓferem⁹ hostibus: armis. si uero (qd̃ magis ꝓbo)hostilib⁹ armis erit cõiũctio:ut hostilia arma opponãt̃ ꝓuinciaꝝ spoliis:& captoꝝ regũ cathenæ:extorto sociis auro.hoc dicẽdi mõ Naso dũ Liuiã solat̃ ẽ usus. Aspiciã regũ liuẽtia colla cathenis: Duraq̨ ꝑ sæuas uincula nexa manus. Regũ cathenis.nã captiui reges cũ a portis usq̨ ad forũ:triũphantiũ currus honestassent:simul atq̨ in Capitoliũ flectere cœperat imperator:abrepti cathenis:qbus currui deuincti fuerãt:& in carcerẽ tracti necabant̃:testis est ille quicunq̨ panagyricũ Cõstantino Constantĩ dixit. Grauẽ.respexit ad numeꝝ ingentẽ captiuoꝝ & spolioꝝ.uates nimiꝝ sunt plærunq̨ regꝝ scriptores:nã non solũ hac orone stimulatus est Traianus cõtra Decibalũ:sed fere singula ꝑdixit: quæ ĩ Dacico triũpho gesta postmodũ fuere. Ingẽtia ducũ noĩa.an respexit ingentia Decibali facta: an sicut indicant sequentia ad sonũ horrendũ barbaroꝝ nominũ: q̇ audientibus horrorẽ incutiũt. Nec indecora.ingentia. paria. Videor.ordo & sensus uideor intueri mox ipsum te sublimẽ sequentẽ ĩ manibus hoc est hostes ligatos manus:& curru instantẽ tergo domitarũ gentium.quantum ex Plut.in triũmpho. Aemylii licet cognoscere:ꝑrio arma:& uniuersa rerũ præda procedebat ĩ triũpho:deinde captiui: quos imperator purpura & auro cõtexta ueste ĩdutus:& lauri ramũ dextra gerens curru sublimis pone sequebatur:circa quẽ milites partim iocos:partim Imperatoris laudes cõcinebant. Currũ.uideor intueri clypeos hostiles. Opima.spolia:quæ dux duci detrahit:trunco siquidẽ mõtanæ quærcus abscisso: & ĩ tro- Opima. spolia.
phei modũ fabricato affixa quaq̨ uersum spolia impendebãt ornate plurimũ ac decore disposita: mox accedente populi frequentia imperator tollebatur in currũ:consequebatur exercitus deo ac ĩperatori incondita carmina canens:inde ꝓcedens & ad Feretrii Iouis templũ ascẽdens: ea illi solemni dedicatione suspendebat:primus Romulus ab Acrone Ceninensiũ rege detracta spolia opima retulit:extructo templo in uertice Capitolini collis:scdus.A.Cornelius Cossus Tolũnio hetrusco:terti⁹& postrem⁹.M.Claudius Marcellus Galloꝝ rege Visidomaro:siue Briomato:ut interdũ legim⁹.nec multitudine commotũ eius doni uulgata laus est.Feretriũ autẽ Iouem appellãt:quod trophæa feretro uecta.idest e feretro tro- Feretrius Iupiter
phæa ferantur:alii ꝙ fulmine feriat:cæteri ꝙ in bello feriri soleat.si quis inquit Dionysius uelit tropeuchon:siue ut quidã sentiũt.scylophorõ: siue qa oẽs excellit: oẽmq̨ ĩ circuitu cõpræhẽdit naturã rerũ: & motũ:hyperpheretrẽ: nõ aberrabit a uero.mãubias cões spolia:priuatas opima uocitant:Numã tñ Põpiliũ ĩ cõmentariis.prima:secũda & tertia memorasse opima traditũ ẽ:primaq̨ capta Ioui Feretrio:secũda

Marti:tertia Quirino consecrari iussit:primo asses trecentos:secundo.lxxx.tertio.c.præmiū esse constituit. Festus opima dicta credit magnifica:& ampla spolia ab ope:sicut opimas hostias pingues:inde uerbū opimare ꝙ est pinguem facere deductū:quo Apuleius & Columella usi sunt.uerū Flauius Vopiscus

Opimare. in Tacito opimare usurpauit ꝓ abunde honerare:mensam inquit suam nunq̄ nisi agrestibus opimauit.

Coniectū.aspectū:repercussionē. Oppositū.uera lectio ue dicatur coniectū oppositū. Proxima.cū cōtentus fuisti repressisse Germanor. Vicisse.bellum gessisse:& per id uicisse.cupidus.s.uincere:ut triumphares. Quia uiceris.quia cōtigerit uincere: cōtrariū illi ex prio epistolarū libro: nō ideo ꝑdicare qa fecerint:sed ut prædicarent fecisse creduntˀ.cōtētio color. Castrorū.militarē. nam Diōe scribēte Traianus milites sub disciplia cōtinuit: ut neq; insolescerēt:ne cōtra se auderent insurgere: sed quieti imperia facerēt. Refouisti.reparasti.resuscitasti.emēdasti. Malo.inobedientia:supbia. Inertia.iperatoꝝ.Cōtumacia.insolentiā militū:q dedignabantˀ parere suis ducibus. Tutū.repetitio. Reuerentiā.honorē cū timore. Charitatem.amorē. Quisq̄.est: q aut nō timet amari .i.qui certus ē amari a militibꝰ. Aut timet amari:ꝙ ametˀ. Offensæ.cū dubitant de amore militū. Gratiæ.cū certi sunt amari.

Securi.iperatores fidē militū nō uerētes.

Operibus bellicis.Exercitationibus.meditationibus iter sunt cāpestribus.similiter cadēs. Aptāt.adiunctio.cū uerbū postponitˀ: qd supiores ptes orōnis cōpræhēdit.

Is est uere. Imminere. milites in pniciē suā ipendere. Intēdi.machinari:struere insidias:uim:uel piculū. Persuasio. ꝙ milites sibi mala struerēt. Illoꝝ. imperitoꝝ.

Hostilia. iniqua. crudelia. Timebant.hostilia. Studia.artes. Corpora.quæ nō exercentˀ. Languescere.uilescere:effœminari:insitū robur pdere.Incuria.situ:negligentia. Hebetari.obscurari. obturari.explanatio ex propriis & usitatis uerbis consistens. Porro.certe. Cæterorū.hostiliū.

Principū. optimatū. Validoꝝ exortꝰ.maioꝝ sydeꝝ eleuatio ad nostrū hemispherium:ut exoriente sole lunæ splendor obscuratur illa lucente cæteraꝝ fulgor stellarum hebetatur.ē autem similitudo:quæ sumitur ante oculos negocii ponendi causa. Aduentu . adueniente imperatore ad exercitum.Legatorum. qui uicarias uices absente imperatore gerunt:& illius imperio parent. Inumbratur.obscuratur: minuitur. Eras.in exercitu. Vllius. dignitatis alicuius. Quisq;.cū imperio:& magistratu. Ex eo.ex ꝑsentia tua. Reuerētia accesserat.te pñte magis obseruabantˀ. Sūmis.militibus in honore cōstitutis. Infimis. priuatis: gregariis. laudatˀ Adrianus Traiani successor a Dione : ꝙ milites ad oēm pugnæ speciē exercebat : hos honore afficeret: illos officii admoneret:ut exēplo suo meliores ac fortiores redderet. Sic iperatorē cōmilitonēq; miscueras.sic imperatoriā grauitatem & militarem comitatem oportune retinebas. magna Traiani laus:qui duas res diu disiunctas ita coniunxerat:ut nullum repræhensioni locum relinqueret:sic Tacitus Neruam cōmendauit:quod res olim dissociabiles miscuisset principatū & libertatem.sic Macrini uxor a Secūdo celebrata:quod multas ex diuersis ætatibus uirtutes sumptas collegisset & consociasset : non dissimiliter

re ĩ manus audeat:nec modo telorum tuoꝝ : sed etíam oculoꝝ: minarumq; coniectum toto campo:totoq; exercitu oppositum perhorrescat.Meruisti proxima moderatione:ut quandocunq; te: uel inferre:uel propulsare bellum coegerit imperii dignitas:nō ideo uícisse uídearis:ut triumphares:sed triūphare:quia uiceris.Alíud ex alío míhí occurrit. quā speciosum est quod disciplínam castrorū lapsam : extinctamq; refouistiˀ depulso prioris sæculi malo:inertia:& cōtumacia:& dedígnatione parendi. Tutum est reuerentiā: tutum charitatē mereri.nec ducū quísquā:aut nō amarí a mílitibus:aut amarí tímet:& índe offensæ:gratiæq; pariter.securi instant operibus:adsunt exercitationibus:arma: mœnía: uiros aptāt. quippe non is princeps:qui sibí immínere: sibí íntēdi putet:quod in.hostes paretur.quæ persuasio fuit illorum:quí hostília cum facerent:timebant. Eodem ergo tempore mílitaría studía : nec anímos mō:sed:& corpora ípsa languescere: gladios etiā íncuría hebetarí: retundíque gaudeban. tduces porro nostri non tam regum cæterorum: q̄ suoꝝ príncipum ínsidías:nec tam hostium : q̄ commilitonum manus:ferrumq; metuebant.Est hæc natura sydeníbus:ut parua:& exília ualídorum exortus obscuret.similiter imperatorís aduentu legatoruꝫ dignitas ínumbratur.tu tamē maíor omníbus quidem eras:sed sine ullíus dimínutiōe maíor: eandem authorítatem præsente re quísque: quam absente retínebat.quinetíam plerisq; ex eo reuerentía accesserat: qd tu quoq; illos reuerebare.Itaq; perinde summís:atq; infímis carus: sic íperatorem:commilítonemque míscueras:ut stu-

Pacatus in panagyrico Theodosii:duas inquit res diuersissimas iunxi metū & temeritatem. Exactor. censor. Intenderes.augeres. Releuares.leuiorem faceres cū te uiderint operum participem. Consecuti sunt.hoc etiam amplius a te milites habēt. Quā tibi.q optime illos noueras. Reuocabāt.in urbē ab exercitu.urdinē rei exeqt. Castrorū.militū. Iter.tuū fuit ab exercitu ad urbē. Nec uero ego.occupatiu:cū dicimus nolle dicere:quod tūc maxie dicimus. In laudibus tuis.in numero tuarū laudū. Ad uentū.hospiciū. Nō pater.ne liberos stuprares.itellectus exornatio:cū res tuta de parte cognoscitur: q̄uis tradat Diō Traianum puerorū amatorem fuisse citra tamen alicuius iniuriā.

dium omniū laboremq̀: & tanq̄ exactor intenderes:& tanq̄ particeps:sociusq̀ releuares. Felices illos:quorū fides:& industria nō per iternūcios: & interpretes:sed ab ipso te:nec auribus tuis:sed oculis:pbant.cōsecuti sunt : ut absens quoq̀ de absentibus nemini magis:q̄ tibi crederes. Iā te ciuium desideria reuocabāt:amorēq̀ castrorū supabat charitas patriæ.iter ide placidū:ac modestū: ut plane a pace redeūtis. Nec uero ego in laudibus tuis ponā quod aduētū tuū : nō pater quisq̄: non maritus:expauit.affectata aliis castitas: tibi ingēita:& inata:iterq̀ ea: quæ iputare nō possis. Nullus in exigēdis uehiculis tumultus:nullū circa hospitia fastidiū.annona:quæ cæteris.ad hoc comitatus accinctus:& parēs.diceres magnū aliquē ducē : ac te potissimū ad exercitus ire. adeo nihil:aut certe parū itererat iter ipatorē factū:& breui futurū. quā dissimilis nup alterius pricipis trāsitus:si tñ trāsitus ille : non populatio fuit:cū abactus hospitum exerceret:oiaq̀ dextra:leuaq̀ pusta:& attrita:ut si uis aliq̄: uel ipsi illi barbari:

Maritus.ne uxorē suam ui raperes.memorat Tacitus Vitellium apud senatum dixisse se a parentibus audiuisse : ipsos uidisse:arripi coniuges ad libita Cæsarum. ut alios priores omittam: q aliēas uxores sibi usurparūt : Domitianus contractatis multorū uxoribus Domitiam Longinam Aeliu Lamiæ nuptā in matrimonium abduxit:& Iuliam fratris filiam alii collocatā corrupit.ad hæc Paulus Diacōus refert Constantinū iperatorem adeo socios afflixisse:ut uxores a maritis:filii a parentibus separerentur. Affectata.comparata contra sui naturam:simulata. Castitas.quæ Castitas
refertur non solū ad uirginitatem : sed ēt ad oium turpiū obscenarūq̀ rerū abstinētiam. Ingenita.insita.naturalis. Interq̀ ea.bona castitas est cōnumerāda : quæ nō possis tibi ipsi ascribere:sed deo:innata.n. fuerat:non cōparata abstinētia. Imputare.ascribere. Vehiculis.ad uehenda militū impedimēta. Fastidiū.ambiguū ē an q hospitia uilia nō fastidiret: an q nō eēt fastidio suscipientibus se in hospitium.

Annona.cibus.uictus erat tibi par cæteris.Spartiāus libēter Adriāus cibis castrēsibus i ppatulo utebaf:hoc ē larido:caseo: Annona.
posca:exēplo Scipiōis Aemyliāi:& Metelli:& authoris sui Traiāi:duro.n.& aspo uictu cōtētus sic rē militarē cōstituit ut p multū tpis ab eo facta p lege & militari istituto haberēf.annonā aūt p copia frugū Martiāus ad mūicipales usurpat:nō deberi scribēs decuriōes uilius pstare frumētū ciuibus suis q̄ annona exigit.sic Valēt.de administratiōe rerū ad ciuitatē pertinentiū.satis constat annonā p commeatu.i. omni poculento & esculento usurpari.nam Varro libro.iii.rei rusticæ & Tranq.in Tiberio annonam Macelli:Columella uini ac musti annonā libro quarto : tertio Vegetius pro omni commeatu posuere: ut pabula inqt frumētū:cæteraq̀ annonariæ species:quas a prouincialibus consuetudo deposcit:maturius exiganf.Iuuenalis satyra.ix.ueneni annunam etiam dixit.sed commodius ad frugem refertur.nam Iulius Cæsar libro primo belli ciuilis annonam creuisse:& militū uires inopia frumenti diminutas asserit:& Columella regiōis annonam ubi de pastinato solo agit.Pli.libro.xviii.& Columella.viii. posuerūt annonam pro uilitate frugū & abundantia . apud Vegetium & Lampridium lego duplicem annonam pro duplo frumenti dari militibus.annonariam legē tulit.P.Clodius tr.pl.qua frumentū populo gratis daretur. Ad hoc.præterea. Accinctus.paratus:expeditus:promptus. Te potissimum. te principem modestissimum.oratio uenusta. Ire.tanto ordine redibat. Factum.inter te iam creatum. Et breui futurū.tanta moderatione incedebas:nam postq̄ facti sunt imperatores solent insolescere ppter furtunam:futuri uero modestiam prætendere:ut inde fauorem hominū aucupentur. Quam dissimilis.artificiose hoc.nam Aphthonius in suis præexercitamentis iubet cūparatione uti debere in laudationibus: q nūc Secundus obseruat:pessimi principis iter & optimi inter se committens. Nuper. paucis ante annis. Principis.Domitiani. Transitus.per Italiam dum redit ab expeditione. Si tamen. dubitatio.
Abactus.abstractiones hospitū per uim a sedibus suis. Perusta.trāslatio ab igne. Attrita.cōculcata.
Dextra leuaq̀.hinc inde:undiq̀. Vt.tanq̄. Vis.belli furor. Barbari.Getæ: Sarmatæ: Germani. faciunt hic ex oratione Pompeiana.M.Tullii uerba illa:propter auariciā imperatorū quantas calamitates:quocūq̀ uentū sit uestri exercitus ferant:quis ignorat?itinera quæ per hosce annos in Italia p agros:

quos fugiebat:ínciderent.Perſuadendum prouín ciis erat illud iter Domítiani fuiſſe:nõ principis. ítaq; non tã ꝓ tua glotía:q̃ ꝓ utilitate cõí edicto ſubiecíſti:quid ín utrũq; ueſtrũ eẽt impẽſum.Ad ſueſcat ímperator cũ íperío calculũ põere.ſic exe at:ſic redeat tanq̃ rõnẽ redíturus. edícat qd abſũ pſerít.íta fíet:ut nõ abſumat : qđ pudeat dícere. Præterea futuri princípes uelínt:nolınt:ſcíát.tm̃ cõſtat:ꝓpoſitiſq; duobus exẽplís mẽinerínt ꝑide cõiecturã de moríbus ſuís hoíes eẽ facturos:ꝓut hoc:uel illud elegerit.Nõne his tot:tãtiſq; merí tis nouos aliquos honores: nouos títulos mere bate? at tu ẽt nomẽ patris patriæ recuſabas quã lõga nobis cũ modeſtia tua pugna: q̃ tarde uicí mus.nõne illud:qđ alií primo ſtatí prícipatus díe ut ípatorís:& cæſarís recœperũt : tu uſq; eo diſtu liſti: donec tu quoq; bñficioꝝ tuoꝝ parcíſſimus æſtímator íã te mereri fatereris? Itaq; ſolí oíuꝫ cõ tígit tíbí:ut pater pr̃iæ eẽs anteq̃ fieres.eras.n.ín anímís:í iudíciis nr̃is: nec publicę píetatís ítere rat:qd uocarete:niſi qđ ingrata ſibi uídebat:ſi te íperatorẽ potius uocaret:& cæſarẽ:cũ patrẽ expí tetur.Quod qdẽ nomẽ: q̃ benignitate: q̃ ídulgẽ tía exerces : ut cũ cíuíbus tuís quaſi cũ liberís pa rẽs uíuís? Vt reuerſus íperator:q priuatus exíe ras:agnoſcis:agnoſceris:eoſdẽ nos:eundẽ te pu tas:par oíbus:& hoc tãtũ cæterís maior:quo me lior.ac primũ q dies ílle:quo expectatus:deſidera

atq; oppida ciuium Ro.noſtri imperatores fecerunt:recordamini: utrum plures arbitramini per hoſce annos militum ueſtrorum armis hoſtium urbes:an hybernis ſociorum eſſe deletas:neq; enim poteſt exercitum is continere imperator:qui ſe ipſum non continet. Quos fugiebat.ſupra monſtrauimus plures clades perpeſſum Domitianum per barbaros. Domitiani.crudeliſſimi & auariſſimi tyranni. Nõ principis: cuius eſt curare ciues tanquam filios. Pro tua gloria.reſpectu gloriæ tuæ ſcilicet ꝙ hoc pertineret ad tuam gloriam. Edicto.a te facto poſt reditum in urbem de ratione expenſarum. Quid in utrunq; ueſtrum.quid expendiſſet in expeditione ſua Domitianus in Germanos & quid tu . nam longe minora Traianus impenderat ſua modeſtia. Cum imperio.cum exercitu. Calculum ponere.cõputare.expenſarum rationem facere. Tanquam.nam ante occupatam remp.ab imperatoribus ſolebant duces rationem impendii reddere : ſic boni principes deberent expenſi curam tenere: tanq̃ ſi populo eſſent redituri rationem. Edicat.edicto oſtendet:& declaret. Ita.ſi omnibus pronunciabat. Quod pudeat . maximos theſauros.notat Domitianum : qui militibus ſtipendia duplicauit. Conſtat.refert. Duobus . Domitiani & Traiani.

Coniecturam . cognitionem per ſigna nam coniectura eſt directio quædam rationis per ſigna ad ueritatem:dicta a coniectu:unde etiam ſomniorum:atq; omniũ
Cõiectura interpretes coniectores uocantur authore Fabio libro.iii. Hoc . Traiani exemplum. Vel illud Domitiani:qui nullam impenſam ſuæ expeditionis edixit. Non ne.multum illa ornant ſecundum Cic.de oratore habiti honores : decreta uirtutis præmia. Nouos . repetitio. Titulos. ſplendida cognomina. Patris patriæ. primum Romulum patrem patriæ conditoremq; alterum urbis haud uanis laudibus:milites inter iocos Camillum de Gallis triũphantẽ appellauere: ſed ex decreto
Pater pr̃iæ patrũ omniũ primus Cicero detecta cõiuratiõe Catilinæ dictus ẽ referẽte Plut.meminere huius rei Iuue.ſatyra.viii.Pli.ſenior libro.vii.Appianus libro.ii.poſtea multi hoc cognomẽtũ recœpe ſiue adulatiõe: ſeu merito : ideo dicti patres patriæ ꝙ eã: quã patres in filios poteſtatẽ:ipſi in ciues haberẽt:an potius hoc iſtitutũ honoris q̃ ipii cauſa:ut ipſi tãq̃ pr̃es ſubiectos admonerẽt ac amarẽt ut filios:& ciues pricipes tãq̃ parẽtes obſeruarẽt. Seneca libro.i.de Clæmẽtia patrẽ qdẽ pr̃iæ appellamus pricipẽ:ut ſciat datã ſibi ptãtem patriã quæ eſt tẽperatiſſima:liberis cõſulens:ſuaq; poſt illos reponẽs.& Simonides apud Xenophontẽ præcipit ut princeps exiſtimet ciuitatem ſuam propriam eſſe domũ:ciues uero ꝓpinquos:amicos autem filios:& filios uelut animã propriam:& hos omnes obligare nitatur officio. Pugna.contentio fuit ut aſſumeres cognomentũ patris patriæ. Vicimus.obtinuimus. Primo ſtati die.ut Cæſar dictator.recœpit & Auguſtus:ſed uix a patribus expugnatus. Aeſtimator.iudex. Te mereri.beneficiis tuis in patriam collatis:cuius exemplum poſtea ſecutus eſt Antoninus Pius. Eſſes.affectu patrio & amore in ciues:ſicut iubet Xenophon. Fieres. cognomentũ a ſenatu acciperes. Nec publicæ pietatis.nihil referebat ad amorem publicum quo nomine uocareris.nam & ſi Cæſarẽ te dicebant:parentẽ tamen patriæ intelligebant: ſed tua beneficia hoc uerbo uoluerunt exprimere:ne ingrati uiderentur:ſi te non appellaſſent hoc cognomine:cũ uerus pater eſſes patriæ. Ingrata.patria. Quod quidẽ nomen.ſ.quũ agis te parentẽ benigniſſimũ & indulgẽtiſſimũ. Vt.quomõ. Agnoſcis.tuos ciues tãq̃ unus ex illis. Eoſdẽ.tibi pares & cõſortes. Par.hũanitate

Maior. illa uera maiestas imperatoris: & diis proxima sibi uenerationẽ comparare uirtutibus egregiis. Ingressus. pedibus. Inuehi. equo. Importari. ceruicibus seruorum. Non dico. interpretatio. Albentibus. candidis. n. equis trahebatur triumphantiũ currus. Arrogantius. superbius. Proceritate. altitudine. prædiximus Traianũ fuisse statura procera. Sed de superbia. contrarium color. s. triumphasti q tua humanitate uiceris priorũ imperatorũ superbiam. nõ. n. ut illi in urbem es importatus nostris humeris: sed pedibus introisti. Aetas. senũ: & pueritia. Insolito spectaculo. q imperator ab exercitu uenies in urbem pedibus iret.

tusq; urbem tuam ingressus es. Iam hoc ipsum: quod ingressus es: q̃ mirum: lætumq;. nam priores inuehi: & importari solebant: non dico quadriiugo curru: & albentibus equis sed humeris hoium: quod arrogãtius erat. tu sola corporis pceritate elatior aliis: & excelsior: nõ de patientia nostra quendam triumphũ: sed de superbia principum egisti. Ergo nõ ætas quéquã: nõ ualitudo: nõ sexus retardauit: quo minus oculos isolito spectaculo impleret. Te paruuli noscere: ostẽtare iuuenes: mirari senes: ægri quoq; neglecto medẽtiũ imperio ad conspectũ tui: quasi ad salutẽ: sanitatẽq; prorepere. Inde alii se satis uixisse te uiso: te recepto: alii nunc magis esse uiuendum prædicabant. Fœminas etiam tunc fœcunditatis suæ maxima uoluptas subiit: cũ cernerẽt: cui principi ciues: iperatori milites pepissent. Videres referta tecta: ac laborãtia: ac ne eum quidẽ uacãtẽ locũ: qui nõ nisi suspẽsum: & istabile uestigiũ caperet. oppletas undiq; uias: angustũq; tramitẽ relictum tibi: alacrẽ hinc atq; inde populũ: ubiq; par gaudium: parẽq; clamorẽ. taʒ æqualiter ab omnibus ex aduentu tuo lætitia percepta est. q̃ omnibus uenisti: quæ tamen ipsa cum ingressu tuo creuit: ac ppe in singulos gradus adaucta est: gratũ erat cunctis: quod senatũ osculo excipes: ut dimissus osculo fueras: gratũ qđ equestris ordinis decora honore noium sine monitore signares: gratũ qđ tantumnum ultro clientibus salutatis quasdam familiaritatis notas adderes: gratius tñ quod sen

Te paruuli noscere. distributio: cuʒ in plures res: aut personas negocia quædam dispartimur: posita autem sunt infinita pro præteritis imperfectis indicatiui. hic etiam (non enim uerebor ne lectoribus sim fastidio: & sim licet modo prosim) compræhenditur dissolutio: quæ coniunctionibus uerborum e medio sublatis: partibus seperatis effertur: uidetur iuuenes & senes. esse similiter cadens. Sanitatemq;. q fæcisse Vespasianum locupletissimi authores prodidere: qui excremento oris resperserit genas cæci & oculorum orbes: & statim illi dies illuxit. alium manu ægrum pede suo calcatum morbo soluit: quin & Spartianus memorat mulierem oculis captam recoepisse lumen: quod Genua Adriani fuisset exosculata. Protepere. quadrupedes ire more serpentum.. Inde alii. ethopœia pulchra: de qua Aphthõius. ethopœia ẽ quæ personam habet cognitam. morem uero tantum fingit. hic romãi sunt persona cognita: fingit aũt quæ dicere possent. Satis uixisse. se mori felicẽ. sic Corœlius Rufus optabat superuiuere Domitião: ut moriturus post illius tyrãni necẽ liber si rẽpu. uidisset successori bene cõmissaʒ. Magis esse uiuẽdũ. fruẽdũ diu felicitate tẽporum sub optimo principe. Fœcũditatis suæ. copiæ filio℞ suo℞. Videres. descriptio: quæ rerũ consequẽtiũ cõtinet perspicuã & dillucidã cũ grauitate expositionẽ. Referta. plena spectatoribus. pariter Claudianus de triũpho Honorii: quãtũ licuit consurgere tectis Vna replet turbæ facies: undare uideres Ima uiris: altas effulgere matribus ædes. Tecta. qua Traiano erat trãseundũ. Laborantia. uix sufficiẽtia honeri. Suspẽsuʒ. ambiguũ: piculosuʒ. erãt. n. occupata loca: ubi nemo poterat firmiter stare. nec nisi cũ discrimine. Tramitẽ. uiam. a trãsuerso dictũ opinatur Varro. Quã omnibus. æqualiter uenisti. In singulos gradus. per singulos passus. an per singulos coniugũ liberorũq; cœtus per sexũ & ætatẽ dispositos: q refert Tacitus factũ in Nerõis ingressu. Osculo excipes. at Nero si Tranq. credimus: neq; adueniẽs: neq; pficiscẽs quenq̃ osculo ipartiuit: ac ne salutatiõe qdẽ. ipsa certe uirtus. M. Tullio de oratore tradente in eatũ rerũ usu ac moderatione maxime cernit. tractanda in laudatiõibus etiã hæc sunt naturæ & fortunæ bona: in qbus: est summa laus nõ extulisse se in potestate: nõ fuisse insolẽtẽ propter abũdantiã fortunæ: & copiæ: nõ supbiæ ac libidini: sed bonitati ac moderatiõi facultatẽ: & materiã dedisse. Vt dimissus. ut deosculatus fuerat senatores ab urbe pficiscẽs. Eqstris ordis decora. i. eqtes. circuitio color. decora dicẽs respexit ad auri fulgorẽ: quo eqtes illustrabãt. Gratũ. repetitio: & distributio. Honore noiuʒ. noiabas cũ honore. Sine mõitore. sine nomẽclatore: q suggerere solet noia nesciẽtibus. Tantũnũ. ẽt. sup qua dictiõe i præcedẽtibus plura. Cliẽtibus. Dionysius tradit & Plut. Ro-

Cliens.

Patronus.

mulum patronatum uocasse suscœptum pauperum humiliumq; patrocinium & officia instituisse utrisque: clientibus & patronis percommoda: beniuolas ciuilesq; actiones eorum fæcisse. enarrare oportebat patronos clientibus suis legitima: quorum noticiam non habuissent: præsentibusque ipsis siue absentibus pariter omnia perficere quæcunq; faciunt pro filiis patres. pecuniarum quoq;: & qui circa eas uersantur contractuum rationem explicare: causasq; ipsos pro clientibus iniuste oppressis suscipere: ac si quis etiam pactionis alicuius nomine læderetur: accusantibus respondere: deniq; omnem eis quietem priuatorum publicorumq; negociorum: cuius maxime indigent exhibere. Clientes autem patronis suis ad filiarũ dotem contribuebant: si pecuniis earum patres indigebant: proq; redemptione hostibus pecunias persoluere: aut pro filiis eorum captiuis: mulctas publicas proprio ære & gratis dissoluere. in magistratibus etiam & deductionibus: & aliis in republi. sumptibus impendiorum participes tanq̃ genere proximos adesse. horum aliqui salutatores cum domum uenirent: alii deductores: cũ ad officium deducerent: tertii assectatores: cum comitarentur: dicebantur. promiscuum autem utrisq;: neq; pium: neq; fas erat accusare se inuicem: neq; aduersus testimonium dicere: nec suffragium aduersum ferre: nec cum inimicis adnumerari: & si quis horuʒ aliqua fæcisse argueretur. lege eum teneri proditionis. nec sub tutela patriciorum plebs tãtum erat urbana: sed & coloniarum & sociorum. quinimmo Gellius memorat clientem in fidem accœptum carioreʒ haberi q̃ propinquos: tuendumque esse contra cognatos: & patrem primum: postea patronum proximum nomen hẽre: q̃q̃ Massurius scribat: in officiis apud maiores ita obseruatũ eẽ: primũ tutelæ: deide hospitii: deide clẽtii: iũ cognato: postea affini locũ fuisse.

sim: & placide: & quantum respectantium turba pateretur incederes: quod occursantium populus te quoque: te immo maxime astaret: quod primo statim die latus tuum crederes omnibus: neq; enim stipatus satellitum manu: sed circunfusus undiq;: nunc senatus: nunc equestris ordinis flore: prout alterutrum frequentiæ genus inualuisset: silentes: quietosq; lictores tuos subsequebare. nam milites nihil a plebe habitu: tranquillitate: modestia differebant. Vbi uero cœpisti capitolium ascendere: q̃ læta omnibus adoptionis tuæ recordatio: q̃ peculiare gaudiũ eorũ: qui te primi eodem loco salutauerunt imperatoré. qn etiã deũ ipsum tuũ p̃cipuã uoluptaté opis sui pcœpisse crediderim. Vt quidé iisdé uestigiis institisti: quibus parens tuus ingens illud deorũ ꝑlaturus arcanum: quæ circũstantiũ gaudia: q̃ recés clamor: q̃ similis illi dies: q húc genuit dié: ut ple

Respectantiũ. remorãtiũ. Populus. multitudo. Te quoq; te. repetitio. Immo maxie. correctio. Astaret. adhæreret. stiparet. Latus. uitam. nam solẽt principes latus suũ munire satellitibus: unde etiã lattones dicti lateris custodes. Circumfusus. circũdatus. Flore. primoribus. Inualuisset. creuisset: ualidior incubuisset: ut modo senatorũ: modo equitũ caterua medius prout altera horũ maior unda circũstantes submouisset.

Lictor.

Lictores suos. ministros publicos. xii. lictores cõsulem præcedebant cũ securibus & uirgarũ fasce: siue lora gerentes authore Plutharcho: q iussu principis continuo cõpræhensos uincirent: unde a ligãdo lictores dictos multi credidere: q̃q̃ Tyro libertus referẽte Gellio uel a lino uel a licio appellatos scribat. Habitu: tranqllitate: modestia. articulus: cũ singula uerba interuallis distinguunt cæsa oratiõe.

Capitoliũ.

Capitoliũ. collem Saturninum: duplex in urbe fuit Capitolium uetus & nouum: authore. P. Victore: ubi omniũ deorũ simulachra celebrabantur in octaua regione at uetus in sexta fuit & alibi ut Capuæ: & Pausanias super theatro Corinthiaco meminit fuisse templũ Iouis Capitolini. romanũ igitur Capitoliũ Tarpeiũ a Tarpeia uocatum: deinde iussu Tarquinii Superbi dum Iouis templi fondamenta aperiũtur inuentum est caput nuper occisi hominis: faciemq; habens uiuis similé: & a capite manenté sanguinem calidũ adhuc & recentem: quæ uisa species haud per ambages arcem eam imperii: caputq; rerũ fore portendebat: idq; ita cecinere uates: quiq; in urbe erant: quosq; ob eam rem consultandã ex Ethruria acciuerant. Dionysius ut est Liuio copiosior: romanos uates non intellexisse ostentũ tradit: & missos in Ethruriam legatos uatem senem consulturos: qbus prius a iuuene uatis filio instructis ne deciperent a patre: responsum in hæc uerba. uiri romani dicite uestris ciuibus fato dari: caput totius Italiæ fore húc locũ: in quo caput est repertũ: ex eo Capitoliũ ab inuento capite uocatur. Adoptionis tuæ. commoratio: cũ in loco firmissimo diutius manet & eodem sæpius reditur. Primi. dum magna uoce adoptaris a Nerua. an ꝙ magis placet: dũ ad exercitũ iturus Capitolium ascendisses cõsalutatus est imperator optimus. iã. n. dixit ois quæ limé Capitolii insederat ad ingressum tuũ foribus reclusis: ut docuit euẽtus te cõsalutauit imperatoré: nec aliter a cũctis omen acceptũ est. Deũ ipsum tuũ. potius intellige Iouẽ: q̃ Neruam: illũ. n. asserit huius adoptionis authoré: húc uero ministrũ. Operis sui. adoptionis. nam prædixerat: deorũ hoc opus fuisse. Iisdé uestigiis. eodé loci. Parens. Nerua. Illud arcanũ. adoptioné tuã.

na altaribus: augusta uictimis cuncta: ut in unius salute collata omnium uota: cum sibi se ac liberis suis intelligerent precari: quæ pro te precarentur. Inde tu in Palatium quidem: sed eo uultu: sed ea moderatione: ut si priuatam domum peteres. cæteri ad penates suos: quisque iteraturus gaudii fidem: ubi nulla necessitas gaudendi est. Onerasset alium eiusmodi introitus. tu quotidie admirabilior: & melior. Talis denique: quales alii principes futuros tantum se policentur. Solum ergo te commendat: augetq; téporis spacium. iūxisti enim ac miscuisti res olim diuersissimas securitatem imperantis: & incipientis pudorem. Nō tu ciuium amplexus ad pedes tuos deprimis: nec osculū manu reddis. Manet imperatori: quæ prior humanitas. incedebas pedibus: incedis: lætabaris labore: lætaris: eademq; oĩa illa circa te: nihil ipso te fortuna mutauit. liberum est ingrediente per publicū principe subsistere: occurrere: comitari: pterire: ambulas iter nos nō quasi cōtingat: & copiā tui nō: ut iputes facis. hæret lateri tuo qsqs accessit: finéq; sermoni suus cuiq; pudor: nō tua supbia facit. regimur qdē a te: & subiecti tibi: sed quéadmodū legibus sumus. nā: & illę cupiditates nr̄as: libidinesq; moderant: nobiscū tñ: & iter nos uersant. Emies: ex

Recens. magnus. Dies. iste quam fuit similis illi diei: quo adoptatus fuisti: & per quem ad hunc peruenisti. Altaribus. tunc structis & excitatis: an excrescentibus flammis: quia altaria dicta Festus arbitratur: q in eis excrescat ignis. Augusta. adaucta. hic facit illorum interpretatio: qui Augustum ab auctu deducunt. Vnius. Traiani. Se precari. sibi ac liberis suis. pro salute sua & suorum filiorum: nam te sospite sciebant sibi & suis futurum bene. Palatium. domum imperatorum: docet Dion triumphantes solitos perforum adire Capitolium: inde redire in palatium. legimus etiam in Epistolis Curtii palatium Traiani: Sed priuatam Traiani domum magis crediderim: cuius fit mentio a Victore: si tamen ulla fides præstanda est illis epistolis: quæ neque Curtii historici sunt: neque alicuius scriptoris illustris: quibus si nomina speciosa dépseris: nihil præter humile quoddam & pene barbarum dicendi genus offendes: immo magis offenderis. Priuatam. quam habuit in Auentino iuxta ædē Bonæ deæ. Ad penates suos. domum suam discessere. Iteraturus. nouaturus. Vbi nulla necessitas gaudendi. nam secreto & priuatis locis licet affectus libere detegere: utpote in tuto. ostendit igitur ueram esse ciuium læticiam pro Traiano recoepto: quam etiam domi retinebant. At secus recitat Dion Neronem urbem ingressum publice ueneratum: priuatim uero ubi impune licebat: quid sentiret quisque enunciare: acerrime laceratum. Onerasset. inflasset superbia. Eiusmodi. tam gratus omnibus. Policentur. cum fiunt imperatores spondent se bonos futuros: & in initio plures fuere: sed procedente tempore mala respexere. Spacium. quo in imperio fuisti. nam semper perstitisti in humanitate ingenita. Miscuisti. coniunxisti. Res diuersissimas olim. hæc est uera lectio: ut sit sensus: secure imperas & cum pudore: q nullus diu ante fecerat. Olim diuersissimas. quæ in aliis principibus inter se non conueniebant. Dion tamen scribit Vespasianum habitasse ut plurimum in ortis Salustianis: foresque domus sempee patuisse sine custode: ut liceret omnibus ingredi: facilemque fuisse accessu & colloquio. Securitatem imperantis: & incipientis pudorem. iam dixerat. sic imperatorem commilitonemq; miscueras: Tacitus in uita Agricolæ nūc primo statim beatissimi sæculi ortu: Nerua Cæsar res olim dissociabiles miscuit principatum: & libertatem: augetq; quotidie felicitatem imperii Nerua Traianus: nec spem modo uotorum securitas publica sed ipsius uoti fiduciam ac robur assumpsit: Dion author Traianum q bonos honorasset & extulisset: nullum timuisse: neq; odisse. Securitatem quod securus esses in imperio nullis petitus insidiis: q̄uis legamus Crassum: & alios quosdam in Traianum coniurasse: & ideo patrum sententia damnatos. Incipientis. imperare. Pudorem. abstinentiam a malis. Pedes. deosculandos idest non sinis pedes uel manus tuas a ciuibus osculari. inde postea priores damnans: cum uelut inquit affixi curulibus suis manum tantum: & hanc cunctanter: & pigre & imputantibus similes promererent. Prior. ante assumptum imperium. Incedebas. hoc uerbum ut plurimum dignioribus personis ascribitur.

Circa te. imperatorem: quæ erant circa priuatum. Ipso te. a te ipso talis es princeps: qualis priuatus fueras. Liberū est. licet ciuibus sine discrimine. Subsistere: & quæ sequunt: articulus exornatio. Cōtingat. tibi ambulare: i. forte. Vt iputes. ut iactes te ciuibus nimiū familiaté. Suus pudor. si magnus cito: si breuis tarde: loquit qsq; tecū p arbitrio suo. Supbia. dedignatio. repulsa. Facit. aduūctio cū uerbū postremo collocamus. Legibus. i. rōne a te regimur: nō libidine. Illæ. leges: sic tu. Nobiscū. inter

cellis:ut honor:ut poteſtas: quæ ſuper homines quidem:hominum ſunt tamen.ante te principes faſtidio noſtri:& quodam æqualitatis metu uſu₃ pedum amiſerant: illos ergo humeri : ceruiceſq; ſeruorum ſuper ora noſtra: te fama : te gloria:te ciuium pietas:ſuper ipſos principes uehūt:te ad ſidera tollit humus:ita cōia: & confuſa principis ueſtigia. Nec uereor. P. C. ne longior uidear: cū ſit maxime optandum : ut ea pro quibus agūtur principi gratiæ multa ſint: quæ quidem reuerentius fuerit integra : illibataq; cogitationibus ueſtris reſeruari: quam carptim breuiterq;: perſtringi: quia fere ſequiť ut illa quidem: de quibus taceas: tanta quāta ſunt: eſſe uideātur. Niſi uero leuiter attigi placet: locupletatas: tribus: datūq; cōgiariū populo: & datū totū: cum donatiui partē milites accœpiſſent. An mediocris animi eſt his potius repſentare: qbus magis negari pōtꝰ quā̄q̄ in hac quoq; diuerſitate æq̄litatis rō ſeruata ē. ęq̄ti ſunt.n. populo milites eo: qđ partē: ſ₃ priores: populus militibus: qđ poſterior: ſed totū ſtatī accœpit.n.uero q̄ benignitate diuiſū ēꝰ quātę curæ tibi fuit: ne qs exps liberalitatis tuæ fieretꝰ Datū eſt his: qui poſt edictum tuum in locum eraſorū

humanitatem ut pote ductæ ex bono & æquo : & a nobis conſtitutæ : quibus niſi bonus princeps non
ſubeſt. Vt honor.excellit. Quæ.imperatoriæ dignitates. Aequalitatis metu. ne nobis uideren-
tur æquales. Vſum.pedum amiſerant.non gradiebantur.circuitio color. Humeri: ceruiceſq;.nam
hexaphoro:uel octophoro uehebantur. Super ora noſtra.eminentiores.Iuuenalis.ſatyra.iii.turba ce-
dente uehetur Diues:& ingenti curret ſuper ora liburno.Seneca.quos ſupra capita hominum : ſupraq;
turbam delicatos lectica ſuſpendit. Humus.mortales homines. Communia.nobiſcum:quia pedi-
bus incedunt:ſed excellunt gloria. Nec
uereor. licet interdum in media oratione
uti exordio : & facere attentos auditores:
q; hic uſurpat ab eius perſona de quo lo-
quitur. Ea.beneficia:uirtutes. Reue-
rentius.magis admirabile. Illibata.a me
intacta. Carptim . modice. Perſtrin-
gi.deguſtari. Sequitur.accidit: ſuppreſ-
ſit aliam partem.ſcilicet quæ uero dicun-
tur : tanta quanta dicuntur dumtaxat eſ-
ſe uideantur: nam non ſemper omnia di-
cenda:ſed aliqua ſupprimenda: quæ poſ-
ſit auditor per ſe intelligere. Leuiter.
breuibus. Locupletatas tribus . trigin-
ta quinque tribus in urbe fuiſſe ſatis con-
ſtat. hunc locum ut alia multa Claudia-
nus in laudibus Honorii ſecutus inquit.
tecum præclara uocauit Ditandas ad do-
Congiariū na tribus. Congiarium . munus quod
populo:ſicut donatiuum: quod militibus
dabatur.Tacitus additum nomine Nero-
nis donatiuum militi : congiarium plebi:
congiarium dictum a congio menſuræ
genere: cuius meminit Varro libro ſecun
do rei ruſticæ: lactis inquit duos congios
addunt:Fabius ſexto incuſans anguſtiam
congiariorum: quæ amicis dabantur:exi-
guitatem Heminatiam dixit Maximus:
nam congiario commune liberalitatis at-
que menſuræ . Paulus.ff.xxxiii. pro uaſe
uinario uſurpat.& Nouello Mediolanen-
ſi tricongio a tribus congiis epotis uno
īpetu ſpectāte miraculi gratia Tiberio pri
cipe:cognomē fuit:ut ſcribit Pli.li.xiiii.p liberalitate Tacitus:plebiq; cōgiariū quadragēi nūmi uiritim
dati.Tranq.in Auguſto.congiaria populo frequēter dedit:ſed diuerſæ fere ſūmæ: modo quadragenos:
modo tricenos:nonnunq̄ ducentos:quinquagenoſq; nūmos:ac ne minores quidē pueros præteriit:q̄uis
non niſi ab.xi.ætatis anno accipere conſueſcerent.noſtrorū quidā tradidere ignorari unde deduceretur
congiarium:ſed uerbum ſola conſuetudine ſibi notū: & nullam habens priſcæ latinitatis originem:cū
multorum teſtimonio probetur congium eſſe uaſis genus:& inde ad uaria deductū. Totū.integrum.
Donatiui.muneris. Milites.oſtendit Traiani animi magnitudinē:qui militibus partem donatiui ſu-
preſſiſſet:cū totū alii imperatores ſolerēt initio principatus ſui illis erogare: tanq̄ defenſoribus & cuſto
dibus:populū uero interdum præterire ſine congiario:ut quorum opera minus indigerent.at Traianus
ſæcus fæcit:ut doceret illam eſſe ueram liberalitatē:quā donamus iis:quibus nullo beneficio ſumus ob
Repræſentare. noxii. Repræſentare.donare:munerare Tranq.in Vitellio p ſubito inferre.uerbera inquit : & plagas:
ſæpe uulnera:nonnūq̄ necem repræſentātes aduerſantibus.Marcellus iuriſcōſultus p numeratione pe
cuniarū ſubita.ff.xxxv.poſuit repræſentationem.interdum repræſentare ſignificat oſtendere.idem:ſed
hæc uerba uidenť repræſentare fideicōmiſſum.Papinianus.ff.xxxvi.abſolute pro reddere. Quibus.po
pularibus. Diuerſitate.q; populus plus:miles accœperit minus. Aequati.in hoc quod priores accœpe
runt:& ſi tātū donatiui partem:populus æquatus eſt militibus: q; ſi poſterior in accipiēdo munere fuit:
tamē integrū accepit:ita ut q; fuerat in honore miles cōſecutus maius:id populus muneris maiore libe-
ralitate adæquauerit. Statim.poſtq̄ promiſſum fuit:non ſero datū. Edictū tuum.congiarii pronun-
Euadere. ciationem. Eraſorū.deletorū e numero eorum qui accipiebant congiarium.eradere.n.delere. Tranq.

in Domitiano refert equitem ro. erasum iudicum albo. Subditi. substituti: ascripti. Illi. subditi post edictum. Aequati sunt cæteris. par congiarium acceperunt. Fluminibus auctis. ne posset uenire in urbem. Distinebatur. detinebatur: impediebatur. Ueniret. ad congiarium. repetitio. Tuum. tibi conueniens. Munificentiæ ingenio. subtili inuentione liberalitatis. Contrahere. coniungere. Intercedere. opem ferre. oratio cæsa. Hominem. humanis casibus subiectum: ut pote absentem non participare congiarium. Quam ciuem. q̄ participem congiarii. Die. præscripta per edictum. Egressum. a palatio. Examina. uerbum opportune translatum pro multitudine nouæ prolis instar apum: q̄q̄ Columella libro primo etiam de aliis animalibus examina dixerit: & infestis inquit aculeis armata gignit animalia: quæ in nos densissimis examinibus inuolant: culices præsertim stelliones. Insidere. occupare. sedendo expectare. Futurus populus. ueri mox futuri homines & populus. Ostentare. principi. Paruulos. filios suos demonstrare. exornatio. dabatur autem congiarium parentibus ad alendos filios. Edocere. instruere uerba precantia patres suos filios solebant. Illi. pueri. Reddebant. dicebant. Monebantur. dictabantur: suggerebantur a patribus. Plærique. filii. non. n. omnes qui petebant congiarium accipiebant. Surdas. simulātes: tergiuersantes. Irritis. quibus nihil essent accepturi. Ignari. quia pueri & non intelligentes quid peterent. Plane scirent. iam adulti cognoscerent se præteritos. Conspectu ro. sobolis. intuitu paruulorum. Soboles de uitibus & aliis arboribus dicitur pullulātibus præsertim ab radice: transfertur etiam ad animata: nam idem de equis sobolem pullos filios dixit: & de hominibus frequentius. Recipi. adnumerari. Incidi. in æs notari. inferius. n. & quāto maiorem infantium turbam iterum atq; iterū uidebis incidi: dabis congiaria si uoles: nā non scripti pueri ab imperatore publicis sumptibus non alebantur. Parentem publicum. te patrem patriæ. Crescerent. traductio. Tibi. i usum tuum siue ad pacē siue ad bellum. Stipēdia. militiam. Omnes. paulominus quinque milia ingenuorum deberent. Spem. pueros in quibus spes laudari potest. Nullum est. n. sentētia. Erogatur. distribuitur. In posteros. in eos qui post te uicturi sunt. Ingētia præmia. Tranq. cū Augustus legē de maritandis ordinibus: quā. Qu. Metellus authore Liuio iduxerat: seuerius q̄ cæteras emēdasset: præ tumultu recusantiū perferre non potuit: nisi adēpta demū lenitaue parte pœnarū: & uacatione triennii data: auctisq; præmiis: sic quoq; abolitionē eius publico spectaculo ptinaciter postulante equite accitos Germanici liberos: receptosq; partim ad se ptim in patris gremiū ostētauit manu uultuq; significans ne grauerent imitari iuuenis exēplū. inde abbreuiator Liuii. Qu. inquit Metellus censor censuit ut ducere uxores omnes cogerent omnio liberorū creandorū causa: extat oratio eius: quam Augustus Cæsar cū de maritādis ordinibus ageret uelut eo tēpore scriptam in senatu recitauit. Tacitus libro. xv. memorat patres habuisse ius petendi magistratus: & sortiendi puincias: ac hæreditates usurpādi: & quæ

subditi fuerant: æquatiq; sunt cæteris illi etiam: quibus non erat promissum. Negociis aliquis: ualitudine alius: hic mari: ille fluminibus distinebatur. expectatum est prouisumq;: ne quis æger: ne quis occupatus: ne quis deniq; longe fuisset: ueniret quisq;: cum uellet: ueniret quisq;: cū posset. Magnificū Cæsar: & tuū disiūctissimas terras munificentiæ igenio uelut admouere immensaq; spacia liberalitate cōtrahere: itercedere casibus: occursare fortunæ: atq; omni ope adniti ne quis e plebe romana dāte cōgiarium: te hominem magis sentiret se fuisse: q̄ ciuem. Aduentante congiarii die obseruare principis egressum ī publicum: insidere examina infantiū: futurusq; populus solebat. labor parentibus erat ostētare paruulos: impositosq; ceruicibus adulantia uerba: blandasq; uoces edocere. reddebant illi quæ monebantur: ac plærique irritis p̄cibus surdas pricipis aures adstrepebāt: ignariq; quid rogassent: quid nō impetrassent: donec plane scirent: differebātur. Tu ne rogari quidem sustinuisti. Et quanquam lætissimum oculis tuis esset conspectu romanæ sobolis impleri: omnes tamen anteq̄ te uiderent adirentur: recipi: incidi iussisti: ut iam inde ab infantia parentem publicum munere educationis experirentur. crescerent de tuo: qui crescerent tibi: alimentisq; tuis ad stipendia tua peruenirēt: tantūq; omnes uni tibi: q̄tum parentibus suis quisque deberet. Recte Cæsar quod spem Romani nominis sumptibus tuis suscipis. nullum est. n. magno principe immortalitatemque merituro impēdii genus dignius: q̄ quod erogatur in posteros. Locupletes ad tollendos liberos ingentia p̄mia: &

ſibi ſubſequuntur. Vlpi. reſpondet. legibus cautum : ut ſinguli anni per ſingulos liberos remittantur ad honores: & in panagyrico Conſtantini & Maximiani ſcribitur: ſi leges hæ : quæ multa cælibes notauerunt: parentes præmiis honorarunt uere dicuntur eſſe fondamenta reipub. quia ſæminarium iuuentutis: & quaſi fontem humani corporis ſemper romanis exercitibus miniſtrarunt : & reliqua. Pares. ingentes. Ratio. uia. Bonus. liberalis. Occaſum. deficientibus ciuibus. eſt autem repetitio. Defectum corpore. ſine membris & thorace poſitum eo modo defectum a Secundo: quo a Martiale Dulcia defecta modulatur carmina lingua : pro eo quod deficit. Tuetur. ſe & imperium ſuum. Parentum : liberorum. articulus grauis. Exciperet. applauderet tibi aduenienti. Ne rogarent. nam gratia quæ fit non rogata gratior eſt. Tollere. habere. Expediat. ſit utile. Niſi uices humanæ fragilitatis. niſi caſus mortalium præſertim mortem. circuitio. Inſanabiles. incurabiles : deſperatos. Principis ira. qua ſolebant abſumi interdum filii. In ſpem congiariorum. repetitio & ſimiliter cadens. Adeo certe. expletiua dictio interdum multum ſignificans utraque ſignificatione apud Terētium & Virgili. inuenies. Nihil. traductio. Largiatur : auferat: alat : occidat. contrarium exornatio. Concupiſcant. tollere. Cōtra. non inuenientur qui filios concupiſcant ſi imperator largiatur & auferat. uidetur notaſſe Domitianum : qui initio liberalitatis experimenta dedit : omnes circa ſe largiſſime proſecutus : congiarium populo nummorū. ccc. ter diſtribuit : epulum equiti : ſenatuique panariis plebeiſq; ſportellis cum obſonio diſtributis: omne genus rerum miſſilia ſparſit : ſed conuerſus ad rapinas nihil penſi habuit : quin prædaretur omni modo bona uiuorum & mortuorum: neque in clæmentiæ tenore permanſit fuit enim non ſolum magnæ: ſed & calidæ inopinatæque ſæuitiæ.

Næ. certe. Ille. Domitianus. Breui. an quia ſero diſſimulatam ſæuitiam patefecit. Effecerit. ſua ſæuitia. De tuo. de rebus imperialibus: non ui & contra fas a ciuibus extortis. Vt ferarum catuli. ſimilitudo per breuitatem. Sanguine & cædibus. bonis occiſorū. Quod nemini eſt ereptum. Dion in hanc ſententiam pedibus iuit. Traianus inquit a pecuniis alienis & iniuſtis cædibus abſtinuit.

Quanquam. correctio. Hunc. Traianum factum eſſe pauperem. Alio autē. correctio per interrogationem. Profudiſti. dilargitus es. Flagitii. ſceleris. In ſectatione eius, taxatione: infamia, hoc feciſſe Neronē poſt britānici funus legimus apud Tacitū largitione potiſſimū quēq; amicorum iungentem: nec defuerunt qui arguerent uiros grauitatem aſſeuerantes: quod domos uillaſq; id temporis quaſi prædas diuiſiſſent: alii neceſſitatē adhibitā credebant a principe

pares pœnæ cohortantur: pauperibus educandis una ratio eſt bonus princeps. Hic fiducia ſui procreatos niſi larga manu fouet: auget: amplectitur. occaſum imperii: occaſum: reipu. accelerat. fruſtra princeps plebe neglecta ut defectum corpore caput : nutaturumq; inſtabili pondere tuetur. Facile eſt coniectare : quod perceperis gaudium cum te parentum: liberorum : ſenum: infantium: puerorum clamor exciperet. Hec prima paruulorum ciuium uox aures tuas imbuit: quibus tu daturus alimenta hoc maximum præſtitiſti: ne rogarent. Super omnia eſt tamē: quod talis es: ut ſub te liberos tollere libeat: expediat. nemo iam parens filio niſi fragilitatis humanæ uices horret: nec inter inſanabiles morbos principis ira numeratur. Magnum quidem eſt educandi incitamentum: tollere liberos in ſpem alimentorum: in ſpem congiariorum: maius tamen in ſpem libertatis: in ſpem ſecuritatis. Atq; adeo nihil largiatur princeps: dum nihil auferat: non alat: dum non occidat: nec deerunt qui filios cōcupiſcant. Contra largiatur : & auferat : alat: & occidat. næ ille tam breui tempore effecerit: ut omnes non poſterorum modo: ſed ſui parentūq; pœniteat. Quo circa nihil magis in tua tota liberalitate laudauerim: q̄ quod congiariū das de tuo: alimenta de tuo: neq; a te liberi ciuium: ut ferarum catuli ſanguine : & cædibus nutriuntur: quodq; gratiſſimum eſt accipientibus: ſciunt dari ſibi: quod nemini eſt ereptū : locupletatiſq; tā multis pauperiorem eſſe factū principem tantū: q̄q̄ nec hunc quidem. nam cuius eſt quicquid eſt omnium: tantum ipſe: q̄tum omnes habet. Alio me uocat numeroſa gloria tua: alio autem? quaſi uero iam ſatis ueneratus: miratuſq; ſim: quod tātam pecuniam profudiſti: non ut Flagitii tibi conſcius ab inſectatione eius auerteres famam: nec ut triſtes hominum: mœſtoſque ſermōes læ-

Adeo.

sceleris sibi cōscio: & ueniam sperante: si largitionibus ualidissimum quenq; obstrixisset. ad hæc tradēte Dione post necem matris Agrippinæ prætorianis Nero argentum distribuit: deinde multis editis spectaculis missilia spartit in populum: edulia: equos: seruos: currus: aurum: argentum: uestem uariam: per tesseras dedit. Detineres. occupares. diuerteres. delectares. Alimentis. nam præter congiarium etiam promisit deditq; alimenta. Nullam culpam redemisti. adiunctio color. non absoluisti te ab ulla culpa & crudelitate: cum omni crimine careres. Impendio. liberalitate. Non uenia. antiteton. Tribunali. suggestu. loco edito: sede. Exoratus. placatus. Gaudentibus gaudens. traductio.

tiore materia detineres: nullam cōgiario culpā: nullam alimentis crudelitatem redemisti: nec tibi bene faciendi fuit causa: ut quæ male feceras: impune fecisses: amor impendio isto: non uenia quæsita est. p.q.ro. obligatus a tribunali tuo: nō exoratus recessit. Obtulisti enim congiariū gaudentibus gaudens: securusq; securis: quodq; antea principes ad odium sui leniendum tumentibus plebis animis obiectabant: id tu tam innocens populo dedisti: quam populus accepit. Paulo minus .P.C. quinque milia ingenuorum fuerunt: quæ liberalitas principis nostri cōquisiuit: inuenit: adsciuit. hi subsidium bellorum: ornamētum pacis publicis sumptibus aluntur: patriamque non ut patriam tantū: uerum ut altricē amare condiscunt. Ex his castra: ex his tribus replebuntur: ex his quando ꝑ nascentur: quibus alimētis opus non sit. Dent tibi Cæsar ætatem dii: quam mereris: seruentq; animū: quem dederunt: & quanto maiorem infantium turbā iterum: atque iterum iubebis incidi (augetur enim quotidie: & crescit non quia cariores parentibus liberi: sed quia principi ciues) dabis congiaria si uoles: illi tamen propter te nascuntur. Instar ego perpetui congiarii reor affluentiam annonæ: huius aliquando cura Pompeio non minus addidit gloriæ: q̄ pulsus ambitus campo: exactus hostis

Principes. præterea scimus Neronē post detectam coniurationem Pisonianam bina nummum milia uiritim manipularib⁹ diuisisse & sine precio frumētum addidisse. Tumentibus. iratis. Obiectabant. tanquam offam Cerbaro. Populus. qui nō excādescebat: sed quiescat. Ingenuorum. liberorum. Adsciuit. sibi assumpsit nutiendos. Spartianus pueris ac puellis: quibus etiam Traianus alimenta detulerat: incrementum liberalitatis Adrianus adiecit. solitum dari frumentum liberis testatur Capitolinus. pueros narrat & puellas nouorum hominum frumētariæ præceptioni præcœperunt ascribi. Subsidium: suppetiæ loco militum deficientium articulus grauis. Patriam. traductio. Ex his. quinq; milibus paulominus. Tribus. urbanæ. Ex his. repetitio. Nascentur. diuites. Quam longissimam. Quem. liberalem. incidi. ascribi. notari in ære.

Non. iccirco augetur. Ciues. cariores sunt quam ipsis parentibus. Propter te. propter liberalitatem tuam. Affluentiā annonæ. copiam frugum. laudat ab accidentibus. Huius cura cōstituti erāt præfecti frumento diuidundo in populum siue donaretur siue minimo distraheretur: non tam tributim q̄ uiritim: ut æquam portionem quisque caperet. hoc officii genus excogitauit Augustus: qui in difficultatibus annonæ gratis plærunq; uel leuissimo precio frumentum dimensus est: & in magna sterilitate uenalitias & lanistarum familias: peregrinosq; oēs exceptis medicis & præceptoribus: & parte seruicioꝝ urbe expulit: quo facto annona conualuit. dicere solebat Aurelianus nihil po.ro. saturo lætius, at cōtra immanis ille Caius nonnunq̄ horreis publicis præclusis populo famem indixit. Pompeio. Appianus lib. ii. bellorum ciuilium. Romani assidua fame diutius uexati Pompeium annonæ oīs præfectum & prouisorem elegere: eidemq; ut in piratico bello uiginti senatorii ordinis uiros addidere: quos ille uicissim per prouincias partitus est: ipse nationes undiq; percurrens urbem frumento: cæterisq; ad uictum necessariis repleuit: qua ex causa ad ampliorem adhuc gloriam peruenit ac potestatem. abbreuiator Liuii. Gn. Pompeio per quinquennium annonæ cura mandata est. sed uberius in uita Pompeii Plut. Cicero inquit pro lege orans frumentaria quodam modo iterum oīs terræ: omnisq; pelagi po.ro. subiecti potestatem Pompeio integram dedit: & portus omnes: negociatorum conuentus: frugū dispensationes. & unico nomine oīa nautica atq; terrestria Pompeio subdita. Clodius legē hanc a senatu ꝑdisse ob annonæ caritatē aiebat: sed angustiā annonæ emanasse: ut lex ꝓmulgaret: ueluti nō ferente Pōpeio potentiā suā extingui: sed ex nouo quodā magistratu excitare eā semp q̄ritāte. alii dicūt hoc cōsulē Spinterē machinatū esse conātē ad maiorē magratū ꝓmouere Pōpeiū ut ipse ad regē Ptolemæū restituēdū mitteret. designat⁹ itaq; Pōpei⁹ rei frumētariæ dux: diuersa i loca legatos amicosq; mittit: i Siciliā ipse atq; Sardiniā deide i Africā nauigans ui ꝑ magnā frumēti cōpauit. repetiturus

Pomp. annona.

Romam cum mare procelis infestaretur:& gubernatores se altô committere timerent:primus nauem i gressus solui iussit anchoram clamitans nauigare est necesse:uiuere necesse nõ est.hac audacia & animo usus læta cum fortuna omne for frumento:& omne mare nauibus impleuit: unde & cæteris extra urbem incolis hic apparatus superabundans fuit ueluti a fonte quodã imensa frumenti copia manasset.
Non minus.non fuit minus gloriosum. Pulsus ambitus campó: a petentibus magistratus q dabantur in campo Martio exclusa ambitio:& coruptella.Liuii abbreuiator.coniuratio eorum:qui in petitione consulatus damnati ambitus erant:facta de interficiendis cõsulibus oppressa é. Asconius insuper Pedianus refert a. Cn. Pompeio consule latam legẽ ex senatuscõsulto de ambitu pœnã grauiorem & formam iudiciorum breuiorem continentẽ: prius enim testes dare:deinde uno die atq eodem:& ab accusatore:& ab reo perorari iubebat:ita ut duæ horæ accusatori:tres reo darentur:cui legi.M.Cælius tr.pl. obsistere conatus est:& cum pertinacius legẽ uituperaret eo processit iræ Pompeius: ut diceret si coactus eẽt:armis se .R.P. defensurum. nam ambitiosi nullo rubore ad lucra cõfluebant:populus non nisi mercede accepta ad suffragia pdibat.ferunt octingentorum summam telentorũ magistratus nomine ex sequestro fuisse deprehensam:ita ut neq coss.per singulos annos exercitum ducere:aut bellum gerere fas esset.

mari:oriens triumphis:occidensq lustratus.Ne cuero ille ciuilius:q̃ parens noster: authoritate: cõsilio:fide reclusit uias:portus patefecit:itinera terris:littoribus mare: littora mari reddidit: diuersasq gẽtes ita cõmercio miscuit: ut quod genitũ esset usquã: id apud omnes natum esse uideretur. Nonnæ cernere datˊ: ut sine ullius iniuria omnis usibus nostris annus exuberetˊ quippe nõ ut ex hostico raptæ: perituræq ĩ horreis messes nequicquã queritantibus sociis auferunt.ˊ deuehunt ipsi quod terra genuit: quod sydus aluit: quod annus tulit:nec nouis indictionibus pressi

Hostis.pirata Cilix:sed cum pluribus hoc bellum Plut. in Pompeio: & Dion pariter: nec non Appianus : ac.M. Tullius pro impetatore eligendo . pluresque alii tradant : ut Liuii compendia : rem tamen totam commodius .L.Florus uidetur expressisse:cuius hæc peroratio : quid prius in hac mirer uictoriaˊ uelocitatemˊ quod quadragesimo die parta estˊ an perpetuitatem ˊ q amplius piratæ non fuerunt. Oriens triumphis.superatis Mitridate:Tygrane: Albanis: Iberis: Arabibus. Occidensque lustratus . Domitium in Africa reliquias exercitus Marii colligentem uicit & occidit. Iarbam cœpit.omne uero belli Africani tempus:atq uictoriæ:ex quo domitis hostibus subægit regionem:quadraginta dierum fuit : pro quo Magnus a Sylla cognominatus ante tempus triumphauit.in Hispania Herennium: Perpennam: Sertorium uicit:demum Syriam occupare concupiuit atque per Arabiam mare rubrum attingere: ut undique qui orbem cingit occeanus trophæis suis impleretur : etenim primus in libya usque exterius progressus est pelagus:in Hispania apud atlanticum mare fines ro.imperii protendit. tertio Albanos prosequens ferme ad Hircanum pelagus progressus est . Iudea subacta regem eius Aristobolum cœpit . memorantur hæc & plura ab antedictis scriptoribus. Ille : Pompeius. Ciuilius. humanius. popularius. Parens. Traianus pater patriæ. Vias . annonæ r.compar graue. Patefæcit . præstitit ut tuto adiri possent.

Reddidit.liberauit ab omni incursione.totum orbem latronibus purgauit. Littoribus littora: mare mari.traductio. Commercio. facultate commutandarum mercium:qui usus maxime ex tuta nauigatione comparatur. Natum. quia abunde omnia quocunque terrarum importantur. Vllius. sociorum: maxime siculorum decimas populo romano persoluentium . hoc uberrime tractat.M. Tullius in

Hosticum: Verrinis. Exhuberet.fertilis sit. largiter satisfaciat. Vt . tanquam. Hostico. hostili terra. hosticam gloriam dixit Spartianus in Pescennio Nigro: & Vegetius hosticas naues : unde Hostum Hostilium a matre uocitatum peritissimi uetustatis referunt:q primus esset in hostico procreatus. Perituræque in horreis. nulli usui futuræ in horreis publicis, inueniuntur hodie in priuatis quas dominorum auaritia corrumpit longius reconditas:q̃ frugum imbecillitas patiatur. Necquiquam queritantibus.frustra cõquerentibus apud magistratus pro rapina Annonæ:quam non sunt recœpturi. Deuehunt. sua sponte ad nos transportant. Ipsi.socii. Quod sydus aluit.possunt hic notari tres exornationes. disiunctio:

Indictio. repetitio:compar. sydus autem pro temperie cœli positum est. Nouis.insolitis. Indictionibus. tributis: quæ singulis tribus lustris patrimoniis indicebantur: unde etiam mansit apud quosdam consuetudo numerandorum annorum ab indictionibus .i. a spacio.xv. annorum . indicebantur prouinciis primo lustro auri tributa:argenti secundo:aeris tertio:ut in authenticis:&.x. codicis de annonis & tributis: post quod sequitur aliud caput de indictionibus: ubi rescribit Diocltianus: indictiones non personis:sed rebus indici solere:& ideo ne ultra modum earundem possessionum quas possides conueniaris Præses prouincæ prospiciet.indicere enim iubere significat:& Seruius super illud templis indicit honorem innuit indictiones fuisse extraordinarias. Ad.præter;uel in. Fiscus.imperatoria pecunia. Vide-

tur.ad usum publicum satis. Licentem. ementem.Pli.libro.xiiii. tunc auidi matronam oculi licentur. Liceri.
Apuleius secundo.si quis mortuum seruare uellet:de precio licea...dicitur etiam licitari.Pli.libro.vii. Licitari.
Aristidis thebani pictoris unam tabulam centum talentis rex Attalus licitatus est. & licitatio emptio:
conductio.Paulus de publicanis.licitatio uectigalium quæ calore licitantis ultra modum solitæ con-
ductionis inflauit:ita demum admittenda est: si fideiussores idoneos:& cautionem is: qui licitatione ui
cerit offerre paratus sit.licitatores uectigalium ad iterandam conductioné: antequam superiori condu
ctioni satisfaciát:admittendi non sunt.

ad uetera tributa deficiunt.Emit fiscus quicquid uidetur emere:inde copiæ: inde annona: de qua inter licentem: uendentemque coueniat: inde hic sacietas: nec fames usquam. Aegyptus alendis:augendisq; seminibus ita gloriata est:ut nihil hymbribus cæloq; deberet:si quidé proprio sem per amne perfusa:nec alio genere aquarum solita pinguescere:quam quas ipse deuexerat:tantis

Conueniat. facile sint concordes precii
uilitate. Hic.in urbe. Aegyptus. excef- Aegyptus.
sus pulcherrimus repetens rem altius. Ae-
gyptus terra exps hymbrium:mire tamen
fertilis:& hominum:aliorumque animali-
um fœcunda generatrix: difficilis accessu
marique importuosa:& ab occidente qui-
dem secúdum Iosephum libro quinto ari
dam Libyam habet obiectam. a meridie
uero limitem:qui Syenen ab Aethiopia di
rimit: nauibusq; inuias Nili fluminis cata
ractas.itemq; ab oriente mare rubrum ad
Cosoton ciuitatem usq; diffusum: septentrionale uero munimentum habet terram usq; Syriam: & qd'
dicitur Aegyptium pelagus totum portubus carens.Strabo.xvii.antiqui id solum Aegyptum uocauere:
quod habitaé & a Nilo irrigaé:a locis Syene proximis incipientes usq; ad mare:posteriores uero ad hoc
usq; tempus:e quibus Herodotus:oés fere orientales partes assumpserunt:quæ iter arabicú sinum atq;
Nilú:ab occidente uero loca usq; ad Abases:in ora maritima ab ostio canopico:usq; ad eú locú:qui Ca
rabathmus dicié:& ea quæ Cyrenæi tenent:ná Ptolemæi reges: qui Cyrenaicam tenuere: adeo quondá
poluerunt:ut eam ab Aegypto Cyproq; seperarent.Romani qui postea successerunt illorum puinciam
Aegyptú iudicantes i iisdé finib9 seruauere.lege plura apud Diodorú lib.i.& Mellam.dicta Aegyptus si
Himmonio credimus ab Aegypto rege Beli filio:aut ab Aegypto Nili.ná prius Nilus dicebaé.aut quasi
αἰγὶ ϖοτοσ uñ αἰγίϖτοσ iuxta caprá:quam Aegyptii colunt.aut quia nutriat pingues capras:aut se
cundú Orum thebanum ὡσ ἐγγίζουσ ἀπὸ ϖοτῶν τῶ ϖοταμῶ.i. tanquam propinqua potui aut
fluuio aut ϖαρὰ τὸ αἴθω καὶ καίω.i.ab ardendo & comburendo:ná in Aegypto uiri adusti sunt ex ue-
hementi solis ardore. Gloriata.sunt enim ægyptii uentosi:diuites:fœcundi: inde noua sæpe molieban
tur.authores habeo Vopiscum:& Tacitum. Nihil hymbribus cœloq; deberet. hæc Claudianus uideé
ad unguem expressisse in Nili descriptione. Felix qui pharias proscindit uomere terras:Nubila non spe
rat tenebris condentia cœlum:Nec grauiter flantes pluuiali frigore choros Inuocat:aut arcú uariata lu
ce rubenté.Aegyptus sine nube ferax:hymbresq; serenos Sola tenet secura poli:nó idiga uenti Gaudet
aquis quas ipsa uehit:Niloq; redúdat.Isocrates i Busiride.hymbris & siccitatis:quorũ aliis gétibus Iuppi
ter dispensator est:horú quisq;.ægyptius est dominus. Amne.Nilo.q amniú in nostrú mare pmeantiú Nilus.
maximus totam Aegyptú irrigat:qui uere secúdum Athenæú dici potest trahere arenas aureas:nam cú
segete uberrima uehit aurú icorruptum rite excultú:ut cunctis satisfaciat hominibus instar Triptole-
mi missus in uniuersam terram:quare Parmenon Bizantius poeta Aegyptiú Iouem Nilú appellauit.cæ-
teræ enim prouinciæ nisi pluuia iuuanté sterilescút:Aegyptus uero sola Nili inundatione contenta:etiá
alios alittis fluuius iuuat agros duab9 ex causis quod inúdat & oblinat: cú turbidus quicqd pingue se-
cú tulit siccis agris superinducit.añ ortú caniculæ augeé mediis æstibus ultra æquinoctiú:secúdú Dio
dorú increméntú nili a solstitio icipiés æstiuo usq; ad æquinoctiú:sempq; nouú limú secú qrens rigat cul-
tas regiões:tú incultas qto tépore uelint agricolæ:aquá.n.leniter fluenté facile paruis aggeribus arcent
iducútq;.p cõmodo terræ tantá uero fertilitaté infert: & agri colendi facilitaté: ut cú sæuerit aut oues
introducát in cápos ad conculcanda iacta sæmina:aut aratro leui terrá subducant:neq; nisi qttuor:aut
qnq; exactis mensib9 ad messé redeútes breui tépore uberrimos fruct9 absq; ulla impensa aut damno
reportét. uineæ quoq; eodé rigatæ modo uino abúdát.terra inculta pecori ad pastú relicta adeo exube
rat herbis:ut oues bis í anno pariant:bisq; pbeát laná:nimirú ista fertilitas ét ad hoies pcessit:ná gemi-
ni ptus familiares ac pene solénes ægyptiis sút incrementú nili aspicientib9 uideé admirabile:icredibi
le audiétibus sol9.n.æstate i imésú exuberat:hyeme minuié:& qm pluria cura molestiaq; urgebat agri-
colas nili inúdatio: excogitata é i Memphi qdá increméti mésurandi a regibus obseruatio: itaq; qbus
id negocii demádatú erat p eplas urbibus uicisq; significabát:quot cubitus:quotue digitis fluuius auct9
eét:& simul quo tpe cœpisset decrescere:qũo uacuus reddebaé ea solicitudine pplus: increméti magni-
tudine decreméntoq; notis:ubertaté futuram e uestigio ab inúdationis mõ notatis prioribus: téporibus.
agnoscebát.ad hæc lege Straboné lib.xvii.Pli.v.cap.ix.Diodorú primo:Senecá quarto &.vi.naturalium

segetibus iduebat̃:ut cũ feraciſſimis terris quaſi nunq̃ ceſſura certaret.hæc inopina ſiccitate uſq; ad iniuriã ſterilitatis exaruit:quia piger nilus cũctanter alueo ſeſe: ac languide extulerat: ingẽtibus quoq; tunc quidẽ ille fluminibus conferendus. hinc pars magna terrarũ mergi palãti amne cõſueta alto puluere incanduit.fruſtra tunc ægyptus nubila optauit:cælumq; reſpexit:cũ ipſe fœcunditatis parens contractior: & exilior iiſdem ubertatem eius anni anguſtiis: quibus abundantiam ſuam cohibuiſſet.Neque enim ſolum uagus ille expanditor amnis intra uſurpata ſemper collium ſubſtiterat : atq; hæſerat:ſed ſupino etiã: ac

Nili incrementum & Mellam. Proprio.ſuo.uel etiã ſi Diodoro:Stephão:& Hammonio credimus q̃ Nilus dictus ſit Aegyptus a rege Aegypto. Induebatur.contegebatur. ueſtiebatur. Feraciſſimis:Sicilia:Africa:Italia. Ad iniuriam ſterilitatis.Pli.ſcribit iuſtum incrementũ eſſe cubitorum.xvi. minores aquas nõ omnia rigare: ampliores detinere tardius recedendo:nam hæ ſerendi tempora abſumunt ſolo madente:illæ nõ dant ſitiente:utrunq; reputat prouincia in.xii.cubitis famem ſentit:in.xiii.etiã eſurit.xiiii.cubita hilaritatẽ afferũt.xv.ſecuritatem.xvi.delicias.maximũ incrementum ad hoc æui fuit cubitorum.xviii. Claudio principe:minimumq; pharſalico bello:ueluti necem Pompeii magni prodigio quodã flumine auerſante:& quõdam fame preſſam Aegyptum tradit Diodorus libro.ii.& per nouennium Nili inundationem cohibitã teſtatur Ouidius in arte.ubi docet ſolitũ irritari ad incremẽta imolata hoſtia hũana. utitur autem Secundus amplificatiões res niloticas iminuens:& Traiani augens. nam ut inquit Cicero libro.iii. de oratore ſumma laus eloquentiæ eſt amplificare rẽ ornando. q̃ ualet non ſolum ad augendũ aliquid: & tollendum altius dicendo : ſed etiam ad extenuandum atq; abiiciẽdum. id autem deſyderatur cũ explanamus aliquid:nihil enim ad exaggerandam & amplificandam orationem eſt accommodatius q̃ laudare & uitupetare cumulatiſſime : amplificatio igitur una laus oratoris

Nili origo eſt & propria. Quia piger Nilus.deſcriptio.Nilus ex monte Atlante procul dubio oritur: qui mons in Macennitide iuxta oceanum ad ueſperam longe ſuper cæteros erigitur:unde poetæ cœli columnã uocant.nemo enim unquam totum conſcendit:neq; uerticem uidit:ideo ſemper niuibus tectus & magna uis aquæ inde defluit in æſtu: inſuper circa radices totus eſt paludibus obſitus: tunc igitur magis repletur:inde Nilum tempore certo auget.fons eius gignit crocodilos & cætera animalia quæ Nilus:neq; miretur aliquis ſi ignota priſcis græcis inquit Dion inuenimus:nam Macennitæ iuxta inferiorem Mauritaniam habitant:& multi illinc milites ad Athlanta perueniunt:quem montẽ aſſiduis nubibus & aqua ſcatentem teſtatur Virg.in.iiii. iamq; uolans apicem & latera ardua cernit Athlantis duri : cœlum qui uertice fulcit:Atlantis:cinctum aſſidue:cui nubibus atris Pinniferum caput: & uento pulſat̃. & hymbri Nix humeros infuſa tegit:tum flumina mento præcipitant ſenis:& glacie riget horrida barba.Pauſanias tamen libro primo memorans aquã defluentem ab Atlante nullum fluuium emittere quamuis ibi crocodilus naſcatur:ſed arenis abſorberi:& non multo procul ab Arena Nili fontem ebulire:at.ii.idem refert Euphratem abſorberi:& rurſus apud Aethiopas ſcaturientem oſtendi.Seneca.vi.naturalium uero proximiora:alii alia de ortu Nili:ut Mella & Strabo.Diodorus:Ptolemæus:Ioſephus.Solinus.Vitruuius:Tibullus. Piger.minor ſolito. Cunctanter.uix.ſegniter. Extulerat.creuerat:exierat. Tũc.quãuis minus excreuiſſet.maximus enim fluuiorum:qui in noſtrum mare exonerantur. Mergi. contegi.

Palanti.Effuſo & uago:in quam ſignificationem Liuium uſurpaſſe: cuius Secundus ſtudioſus extitit inuenies.nam palare ſecundum Feſtum errare ſignificat:& palos plantare apud Columellam Pliniũq;. Incanduit.aruit.quicquid enim Nilus non adiuuit ſterile ac ſqualidum iacet. Fruſtra. quia illic non ſolet pluere:quare dixerat Seneca in Aegypto nemo aratorum aſpicit cœlum. Parens.Nilus. Contractior & exilior.idem Seneca in naturalibus.proinde Sterilis annus aut fertilis eſt prout Nilus magnus influxit:aut parcior.ordo & ſenſus eſt:cum ipſe parens fœcunditatis contractior: & exilior cohibuiſſet ubertatem eius anni iiſdem anguſtiis quibus cohibuiſſet abundantiam ſuam.i.tantũ excreuiſſet in.xii. cubitos:quibus authore Pli.famem ſentit Aegyptus. Expãditor.expaciator. effuſor. Intra uſurpata collium.ad incrementum conſuetum:q̃ ut diximus dignoſcebatur quadam ratione in Memphi a regibus excogitata:cũq; Aegyptus ſit plana & campeſtris:urbes:uici:agricolarũ mapalia aggeribus munita aquæ inundationem repellunt:& tanquã cyclades intuentibus apparent. Semper.ut plurimum.iam.n. annotauimus Aegyptũ fame preſſam. Abſtulerat ſe refugum.refugerat. Supino.molli.Iuuenalis . &

Supinum. multũ referens de Mœcenate ſupino. Vel ſupino ſolo.eleuato.Apuleius ſi.Floridorum. alibi campotum ſupinam planiciem coæquauit.aliquando ſupinum ſignificat pigrum.idem in fine ſui aſini ſupinã procraſtinationem.Martialis libro.vi.ſupinam aurem:Venuleius.ff.xliii.reſupinam exiſtimationem dixerunt. interdum ſuperbum ſignificat . Martialis quinto . Hæc & alia dum refert ſupinus : interdum detectũ ut non multo poſt.& ſupinare ac reſupinare pro erigere uultũ ad cœlum frequenter uſurpant

eruditi. Detinenti.ficco non fatis irrigato.Non placido.uehementi.rapido. Terras humentes addiderat.fuper induxerat limum. Ideft ubertate.interpretatio color:nam ab inundatione fequitur ubertas. Regio.Aegyptus. Sic.precibus:tanto defyderio. Nec longius.non eft paffa Aegyptus famem nifi per illud fpacium:quo Traianum certiorem fæcit. Accincta.prompta:parata. Triftius aliquod. infelicitatem aliquam. Tuo fæculo.te uiuo. Vt fcias.tantummodo ut cognofcas mala: nam ftatim rebus feffis fubuenis. Statùm.conditionem famem.ad multa refertur:ut ftatus rerum:ftatus temporum. Fortunam.deum. Vigilantiam. dilige̅tiam: prouidentiam. Cadat accidat. Campu̅. copiam.tranflatio. Profterni.præberi.allufit ad planiciem. eft autem interrogatio grauis. Secu̅da felices.fi recte fortunam fuam ferre nouerint:nam fine ratione errant: qui profperis rebus omnes fortunæ impetus fugiffe puta̅t. Aduerfa magnos probent. in aduerfitatibus uirorum magnanimitas cognofcitur:fi fortiter pati & prudenter prouidere fciuerint. Percrebuerat. inualuerat fama. Tacitus lib.xii. ubi fame̅ fub Claudio narrat.at hercule olim Italiæ e regionibus longinquas in prouincias commeatus portabant:nec nu̅c infœcunditate laboratur : fed Africam potius & Aegyptum exercemus:nauibufq; & cafibus uita.po.ro.permiffa eft. Vrbem noftram. Romam. denominatio. Opibus. frugibus.Tranqui.refert auguftum Aegyptum in prouinciæ formam redactam: ut feraciorem:habilioremq; annonæ urbicæ redderet : foffas oe̅s i̅ quas Nilus æftuaret oblimatas longa uetuftate: militario opere deterfiffe: & Aegyptum inter romanorum horrea numeratam : inde enim uehi frumentum in urbem folitum:iratumque fub Nerone populum:q alexandrina nauis puluerem palæftritis : non annona̅ famelicis importaffet. Ventofa. ifolens: uana.nam Vopifcus & Adriani epiftola teftantur. Aegyptios leue & uentofum genus hominum. Adhoc. furibundum iniuriofum:feditiofum. Victorem. romanum. Manibus: arbitrio. Effet. adiunctio. Refudimus. reddidimus.πάραδοξον Suas.proprias. quas nobis: miferat.

Reuexit.ab urbe in Aegyptum. Tributa.na̅ Cicero monftrat Auletæ patri Cleopatræ quota̅nis duodenu̅ milium & quingenum talentorum tributum afferre folitum ægyptum regnu̅:quare cu̅ is qui peffime: & fegniffime regnum adminiftrabat tantos redditus haberet: quanta putanda funt quæ romanis præftabantur tributa cum tanta diligentia exigere̅ter. Seruiat.fubiecta fit romano imperio: nulla illius neceffitate. Amet alueum fuum.contentus fit non inundare:& fe rippis fuis co̅tinere.amare pro contentum effe latini ufurpant ad græcorum imitationem:apud quos in hoc fenfu datiuo iungitur:apud nos uero femper accufatiuo. Fluminis modum.menfuram cæterorum fluminum fe fuo alueo cohibentium. Hoc.pertinet. Ad ægyptum.cum omnino luxuriet fertilitate ab urbe miffa. Similia redeuntibus.exhaufta:qualia prius foleba̅t redire a nobis. Solent.prius. Venire.ab Alexa̅dria. Contrarium.exornatio:inania & uacua:plena & onufta. Conuerfoq; munere.mutata uice:contrariis uotis.ficut enim folebant romani optare celerem nauigationem nauium alexandrinaæ ad urbe̅:

detinenti folo non placido fe:molliq; lapfu refugum abftulerat : nec dum fatis humentes terras addiderat are̅tibus. Igitur inundatio̅e ideft ubertate regio fraudata: fic opem Cæfaris inuocauit: ut folet amnem fuum . nec longius illi aduerforu̅ fuit fpacium:qua̅ dum nunciat. Tam uelox Cæfar potentia tua eft:tamque in omnia pariter intenta bonitas:& accincta: ut triftius aliquod fæculo tuo paffis ad remedium falutemq; fufficiat: ut fcias. Omnibus equidem gentibus fertiles: annos gratafque terras præcor . crediderim tamen per hunc ægypti ftatum tuas fortunam uires experiri: tuamque uigilantiam expectare uoluiffe. nam cum omnia ubiq; fecunda merearis : nonne manifeftum eft:fi quod aduerfi cadat:tuis laudibus:tuifque uirtutibus materiem : campumque profterni: cum fecunda felices : aduerfa magnos probent. Percrebuerat antiquitus urbem noftra̅ nifi opibus ægypti ali : fuftentarique non poffe. fuperbiebat uentofa: & infolens natio : quod uictorem quidem populum pafceret tamen: quodque in fuo flumine:in fuis manibus uel abundantia noftra:uel fames effet: Refudimus Nilo fuas copias. recepit frumenta quæ miferat. deportatafq; meffes reuexit. Difcat igitur ægyptus: credatq; experimento . no̅ alimenta fe nobis fed tributa pręftare. fciat fe non effe. P.R. neceffariam: & tamen feruiat. Poft hæc fi uolet nilus amet alueum fuum:& fluminis modum feruet. nihil hoc ad urbem ac ne ad ægyptum quidem nifi ut inde nauigia inania: & uacua: & fimilia redeuntibus: hinc plena:& onufta:& qualia folent uenire:mittantur: conuerfoque munere maris hinc potius

ſic nunc Alexandrini celerem ab urbe reditum ad ſe uoto poſcebát. Mirum.non eſt mirũ ſi Aegyptus laborauit penuria:per hoc enim declaratum eſt non poſſe uiuere ſine noſtro auxilio.mirum quidẽ fuiſſet ſi Nilus inundaſſet:non enim cognitum eſſet: non poſſe carere nobis. Vrbis annona. copioſiſſime in horreis publicis recondita:& ad uictũ noſtrum:& Aegyptiorũ.an potior ſenſus ẽ mirũ uideri debuit: ſi penuriá romana annona nõ ſentiret Aegypto ſterili ꝑpter ſuppreſſas Nili aquas. nũc uero q̃ro mirabilius eſt:ꝙ Aegypti ſterilitaté urbis annona nõ mõ nõ ſenſit:quia ꝑpterea nõ eſt facta carior.ſed Aegyptiorũ etiã neceſſitatibus ſuffecit.tua.n.cura illucuſq; redũdauit. Actũ erat. interierat funditus Aegyptus.deſperatõis ſũmæ uerbũ eſt: actũ eſt nã de iure tranſlatũ dr̃ in.ea re de qua iã lata ſit ſnia:qua cauetur ne quis re acta apud iudices eam repetat.

Fœcundiſſima.Iſocrates meminit plurima:& multiplicia bona Aegyptum producere. Libera. ſui iuris : non romanæ ditionis. Erubeſcebat . exponere famem ſuam tibi. Stupebant agricolæ.ethopœia:quæ fingit morem perſonæ. Agricolæ . Buſuris ſi fides præſtanda eſt Iſocrati diuiſit Aegyptios in tres partes in ſacerdotes: in opifices in quibus agricolas incluſit:& in milites.at Diodorus inquit fruct⁹ partim ſacerdotibus:partim regibus: partim militibus aſcripſit:eorum temp. ĩ tria hominum genera partitus ĩ paſtores:agricolas:opifices.agricolæ parua quadá mercede a ſacerdotibus regeq; aut militibus agros mercati per omnem ætatem ab ipſa puericia rei ruſticæ ſine intermiſſione uacabant: quo factum eſt ut agriculturæ cæteris : tum ob doctrinam a parentibus percœptam:tum ob cõtinuum uſum præſtent. Referſiſſent . repleſſent. Amnis. Nilus:qui repleſſet horrea. Maligna ſterilis uiſa eſt Aegyptus. Er Nilus ſæpe fluxit obſequens Aegypto . ſæpe inundauit Aegyptum. Nunquam fluxit largior. núquam fuit benignior. præbuit enim materiam ut poſſemus gloriari aluiſſe noſtris frugibus Aegyptum unde ſolebamus petere annonam. Ditio. Ditionem.imperiũ. Phocas in uſu tantum in ablatiuo & accuſatiuo ſingulari ditionem putat : nos tñ plæronque in genitiuo notauimus præſertim apud iureconſultos. Diremptam . diuiſam Aegyptum ab Italia. Mari.mediterraneo:ut adriatico: libyco: ægyptio. Vt. tanquam. Benignitas. frugum largitas

uentí ferentes:& breuis curſus optent̃.Mirũ Cæſar uideret̃ ſi deſidẽ Aegyptũ: ceſſantẽq; Nilum nõ ſenſiſſet urbis annona:q̃ tuis opibus: tua cura uſq; illuc redũdauit : ut ſimul probaretur:& nos ægypto poſſe: & nobis ægyptũ carere nõ poſſe: Actũ erat de fœcundiſſima gẽte: ſi libera fuiſſet: pudebat ſterilitatis ĩſolitæ: nec minus erubeſcebat fame:q̃ torquebat̃ :cũ pariter a te neceſſitatibus eius:pudoriq; ſubuentũ ẽ.Stupebãt agricolæ plena horrea:quæ nõ ipſi referſiſſent: q̄bus de cãpis illa ſubuecta meſſis:q̃ue ĩ ægypti p̄te alius amnis.Ita bñficio tuo:nec maligna tellus:& obſequẽs nilus ægypto q̄dem ſæpe : ſed gloriæ nr̃æ nunq̃ largior fluxit.Quã nũc iuuat ꝑuicias oẽs in fidẽ noſtrã:ditionẽq; ueniſſe:poſtq̃ cõtigit prínceps terrarũ:qui fœcunditatẽ:nũc huc: nũc illuc ut tp̃s:& neceſſitas poſceret:trãſferret:referretq;: qui dĩremptã mari gẽtẽ: ut partẽ aliquã populi: plebiſq; romanæ aleret:ac tueret̃. Et cælo quidẽ nunq̃ benignitas tanta: ut oẽs ſimul terras uberet:foueatq;.hic oibus pariter:ſi nõ ſterilitatẽ:at mala ſterilitatis exturbat.hic ſi nõ fœcũditatẽ:at bõa fœcũditatis ĩportat:hic æternis cõmeatibus orientẽ:occidentẽq; cõnectit:ut q̄ ubiq; ferunt̃: quæq; expetunt̃ :oẽs gentes inuicẽ capiãt:& diſcant quanto libertate diſcordi ſeruiẽtibus ſit utilius unum eſſe cui ſeruiãt quippe diſcretis quidẽ bonis oĩum ſua cuiuſq; ad ſingulos mala:ſociatis autẽ atq; permixtis ſingulorum mala ad neminẽ: ad omnes omnia bona pertinent . Sed ſiue terris diuinitas quædã:ſiue aliquis amnibus genius: &

fuit. Simul.uno anno. Vberet.fœcundet.actiuum eſt:cuius paſſiuum.xi.Palladius protulit.hoc coitu inquit ſteriles arbores uberantur:prius etiam participio uberato fuerat uſus. Mala ſterilitatis.famẽ. Hic.repetitio. Bona fœcunditatis.copiam annonæ. Orientem: occidentemque. uel in genere de omnibus dixit : & erit ſuperlatio : uel reſpexit ad Alexandriam magis orientalem : & Italiam occidentaliorem. Feruntur . producuntur. Expetuntur . deſyderantur ut bona. Inuicem capiant. pariter per commertia ſuſcipiant. Er diſcant.& cognoſcant . quid quæque ferat regio. Libertate diſcordi . fere cacozelon . melius eſſe uni principi ſeruire . quam ſine principe ſuam rempu. diſcordem habere. Diſcretis . quod ſit in repu. diſcordi. Sua cuiuſque mala . pertinent ad ſingulos. Sociatis. bonis omnium : ut ſub bono principe mala ſingulorum pertinent ad neminem nam leuantur partiGenius. cipatione aliorum : cum ſint omnibus communia. Sed ſiue terris . digreſſio . Genius . deus eſt;

solum illud:& flumen ipsum precor : ut hac principis benignitate contentũ molli gremio sæmina recondat:multiplicata restituat.nõ equidẽ reposcimus fœnus:putet tamẽ esse soluendũ:fallaceq; unius anni fidem omnibus annis: omnibusq; postea sæculis tanto magis:quia nõ exigimus:excuset. Satisfactum:qua ciuium:q̃ sociorum utilitatibus. Visum est spectaculu; inde nõ enerue:nec fluxum:nec q; animos uirorum molliret : & frangeret:sed quod ad pulchra uulnera:contẽptumque mortis accenderet : cum in seruorum etiam: noxiorũq; corporibus amor laudis: & cupido uictoriæ cerneretur. Quam deinde in edendo liberalitatem: quã iusticiã exhibuit oĩ affectiõe : aut

in tutela cuius:ut quisq; natus est uiuit:siue etiam q; ut generamur curat : siue q; una gignitur nobiscũ: siue etiam quod nos genitos suscipiat.ac tueatur.certe a gignendo genius appellatur. eundem esse Genium & Larem multi ueteres tradiderunt:inter quos.C.Flaccus: hunc in nos maximam immo omnem habere potestatem creditum est.nonnulli binos genios in his dumtaxat domibus:quæ essent maritæ colendos putauere:alii duplicem omnibus genium dicunt appositum.ita nobis genius appositus est assiduus obseruator:ut ne puncto quidem temporis longius abscedat:sed ab utero matris acceptos ad extremum uitæ diem comitetur. hæc Censorinus.at de deo Socratis Apuleius deum bonum scribit suo periculo posse uocari genium:quoniam is deus:qui est animus sui cuiusq;:q̃q̃ sit immortalis: tamen quodãmodo cum homine gignitur : ut ex preces:quibus genium precamur ad coniunctionem nostram : geminos & lares ministros deorum arbitrantur custodesq; hominum:& interpretes:siquid a diis uelint. Seneca tradit singulis geniu; & Iunonem daram:Plut. in quæstionibus genium tantum . Genium ubiq; scribit Seruius esse. hinc Virgi.dixisse : genium ne loci.notat Dionysius inter diuinum & humanum genus tertiam quãdam extare naturam: qua geniorum natio continetur:quandoq; hominibus:quãdoq; diis admixta: ex qua fabulare illud heroum genus esse ortũ aiũt. Festo tradente Genium appellabant deũ: qui uim obtineret rerum omnium gerendarum.genius est deorum filius & parens hominum:& propterea genius meus nominatur:quia me genuit.aliter genium esse putatunt uniuscuiusq; loci deum . geniales deos dixerunt elementa & sæmina rerum.quæ græci γὲνεολίουσ uocant.duodecim quoq; signa : & lunam & solem & hos computabãt.

Illud solum.ægyptiacam terram. Contentum.ut in posterum redundet. Sæmina recondat.exuberet.nam dicitur recondere sæmina molli græmio cum represso diluuio recedit ad tempus nõ rapido cursu & repropero:sed molliter ac sensim:sic.n.q; cœni inuexerat non secũ refert. Multiplicata.sæmia in duplũ reddat nobis. Fœnus.hic conuenit illorũ sententia qui opinãtur fœnus proprie dici naturalem terræ fœtũ:& quod a sorte extrinsecus reqritur. Putet.Nilus. Quia non exigimus.quia modesti sumus & uerecundi:neq; repetimus:quæ præstitimus:tãto magis debes esse singulis annis fœcũdus.

Excuset.expurget per deprecationẽ:cũ.s.peccasse confitetur reus:tamẽ sibi pro maioribus beneficiis ignosci postulat. Satisfactum.a te est. Qua.tum. Ciuium.dum eis alimenta præstas. Sociorũ.dũ famelicis succurris.est autẽ transitio color:nam parat ad alia transitum. Spectaculũ. gladiatorũ:Dione memorante Traianus in Theatro gladiatores cõmisit:nanq; his oblectabatur. Iulius Capitolinus in Maximo & Galbiano scribit proficiscentibus ad bellũ uenatiões & munera dari solita ab ĩperatoribus more inde orto:debuisse romanos ad bellũ ituros:pugnas uidere: & uulnera : & ferrũ:ac nudas inter se cohortes:ne dimicantes in bello armatos hostes timerẽt:aut uulnera & sanguinẽ perhorrescerẽt. sic Annibal priusq̃ cũ Scipione apud Ticinũ congrederetur rebus magis q̃ uerbis adhortandos milites ratus: circũdato ad spectaculũ exercitu captiuos montanos uinctos in medio constituit: armisq; gallicis ante pedes eorũ proiectis interrogare interpretem iussit:quis si uinculis leuaretur armaq; & equũ uictor acciperet.decertare ferro uellet:cũ ad unũ omnes ferrum pugnamq; poscerẽt:ut cuiusq; sors acciderat alacer inter gratulantes gaudio exultans raptim arma capiebat:ubi uero dimicarẽt:is habitus animorũ nõ inter eiusdẽ modo conditionis homines erat:sed etiã inter spectantes uulgo : ut nõ uincentium magis: q̃ bene morientiũ fortuna laudaretur. Noxiorumq;.damnatorũ uirorum. Amor laudis. cupiditas gloriæ.M.Tullius Thusculanarũ secundo.gladiatores:quas plagas perferunt?quam sæpe apparet nihil eos malle:q̃ uel domino satisfacere?uel populo?quis mediocris gladiator igemuit?quis uultũ mutauit: quis non modo stetit?uerũ etiam decubuit turpiter?quis cũ decubuisset : ferrum recipere iussus collum contraxit?tantũ exercitatio:meditario:consuetudo ualet. Edendo.munere gladiatorio. Liberalitatem.multa paria. Liberalitatem.spectacula.c.xxiii.Traianus fecit:in quibus mile feræ : interdum innumeræ confectæ sunt:similiter infinitus gladiatorũ numerus decertauit.hæc tradunt a Dione. Iũsticiam.ut uictores meritis præmiis afficeret. Affectione.animi motu.uicio.M.Tullius affectiões sunt animi motus qui secundũ stoicos non cadunt in sapientem græci παϑαη.i.passiones uocant: de qui-

Gladiatores.

intactus:aut maior. Impetratum eſt:quod poſtulabatur. oblatum quod non poſtulabatur. inſtitit ultro:& ut cōcupiſceremus admonuit. Ac ſic quoq; plura inopinata:plura ſubita. Iam q̄ libera ſpectantium ſtudia: q̄ ſecurus fauor. nemini impietas:ut ſolebat:obiecta:quod odiſſet gladiatorem:nemo ſpectator ſpectaculum factus miſeras uoluptates unco:& ignibus expiauit. Demēs ille uerīq; honoris ignarus:qui crimina maieſtatis in harena colligebat:ac ſe deſpici: & contemni:niſi etiam gladiatores eius uenerarēmur: ſibi male dici:in illis ſuam diuinitatem: ſuum numen uiolari interpretabatur:cum ſe idem quod deos: idem gladiatores: quod ſe putabat. At tu Cæſar q̄ pulchrum ſpectaculum pro illo nobis execrabili reddidiſti. uidimus delatorū iudiciū quaſi

bus diuus Auguſtinus multa libro.ix.cap.iiii. Intactus.purus: Maior.ſuperior. Quod.par gladia

Mart.locus torum.exiſtimauerim Mart.illud tetraſtichon dictum in commendationem Traiani. Cum peteret pars hæc Myrinum:pars illa Triumphum:Promiſit pariter Cæſar utraq; manu. Non potuit melius litem finire iocoſam: O dulce inuicti principis ingenium. Poſtulabatur.a populo. immo etiam oblatum:q; non poſtulabatur.conuerſio color. Inſtitit.Traianus:ut ſpectaremus plura q̄ rogauiſſemus. ſic Titus: qui propoſito gladiatorio munere: non ad ſuum: ſed ad ſpectantium arbitrium editurum ſe profeſſus eſt:& plane ita fæcit: nam neque negauit quicq̄ petentibus: & ut quæ uellent:peterent ultro adhortatus eſt. Vltro.non rogatus. Sic. ultro monens. Plura. ſpectacula præſtitit. Plura.repetitio. Studia.fauores. Libera.ut unuſquiſq; faueret illi:qui ſibi non imperatori placuiſſet. Securus.ſine diſcrimine. Vt ſolebat. multos honeſti ordinis deformatos prius ſtygmatum notis ad metalla. & munitiones uiarum: aut ad beſtias condemnatos: aut beſtiarum more quadrupedes cauea cohercitos: aut medios ſerra diſſectos a Caio ſcribunt Tranqui. & Dion. q; male de munere ſuo opinati eſſent. Vitellius etiam quoſdā de plebe ob id ipſum:quod Venetæ factioni clare maledixerant interemit contemptu ſui: & noua ſpe id auſos opinatus. Impietas.crudelitas: in principem. Nerua a Domitiano impietatis damnatos abſoluit. Spectaculum. uel feris obiectus:uel coactus digladiare. C. Caligulam tradūt iuſſiſſe Proculum patre primipilari & ob egregiam corporis amplitudinem:& ſpeciem coloſeron dictum e ſpectaculis detrahi repente:& in arenam deductum thraci:ac mox oplomacho comparaſſe: biſq; uictorem conſtringi ſine mora iuſſiſſe:& pannis obſitum uicatim circumduci:ac mulieribus oſtendi.deinde iugulari. Puteolis dedicatione pontis:quem excogitauerat:cum multos e littore inuitaſſet ad ſe:repēte omnes præcipitauit:quoſdam gubernacula appræhendentes contis remiſq; detruſit in mare:ſed & Domitianus:quem puto imprimis reſpexiſſe:patremfamilias:quod thracem mirmilloni parem:munerario imparem dixerat: detractum e ſpectaculus in arenam canibus obiecit cum hoc titulo: impie locutus parmularius. Vnco & ignibus.tractus in arenam unco:& ignibus per obſcena immiſſis: quod nouum quæſtionis genus primum adinueniſſe Domitianum author eſt Trāqui.nam antea in carcere necatos uncis quibuſdam magnis trahi ſolitos a carnifice in forum: deinde in fluuium teſtatur Dion. Volcatius Gallicanus inquit milites in crucem ſublatos ut ſtipitem grandem poneret Auidius pedum octoginta & centum:& a ſummo uſq; ad imum damnatos ligaret:ab imoq; focum ſubderet:incenſiſq; aliis:alios fumi cruciatu:timore etiam necaret.& Lampridius tradit Voconium Turinū in foro tranſitorio ad ſtipitem ligari iuſſum: & fumo appoſito:quem ex ſtipula:atq; humidis lignis fieri imperatū fuerat:necatum. Seneca: ut omittam quæ ab eodem libro.iii.epiſtolarū referuntur:tertio de ira: oſtendenda eſt rabies iræ effrenatæ: & attonita:apparatuſque illi reddendus eſt ſuus:ecoleus & fidiculæ:& ergaſtula: & cruces: & circumdati

Iuue.locus de oſſis corporibus ignes:& cadauera quoq; trahens uncus. Iuuenalis ſatyra prima. fœda lucebis in illa: Qua ſtantes ardent:qui fixo gutture fumant: Et latum media ſulcum deducit arena. Ille. Domitianus. Colligebat.captabat. Crimina maieſtatis.diminutionem dignitatis: aut amplitudinis aut poteſtatis imperii romani:de qua maieſtate non multo poſt longe plura commodius explicabuntur. In illis.gladiatoribus:ſi improbarentur a ſpectatoribus. Suum numen.nam dici dominus deuſq; uoluit: unde exiit illud a Mart. Edictū domini deiq; noſtri:tulitq; gratanter Alcides appellari:& ſub eius imagine coli:quod multis carminibus Mart.confirmat: ut libro.ix. Appia quā ſimili uenerandus in Hercule Cæſar Conſecrat.& ſtatim Herculis in magni uultus deſcendere Cæſar Dignatus.item. Alcide latio nō

Iuue.locus agnoſcende tonāti Poſtq̄ pulchra dei Cæſaris ora uides. quare apud Iuue.ſatyra quarta Itur ad Atridē: ubi ſane Domitianum intelligit.contenderem legendū Itur ad Alciden:ut ironia ſatyrica eum appellauerit Alciden.qui pro Rombi coctione tanquam prolernea combuſtione ſenatores in cōſiliū uocaſſet nulla ratio:cur Atriden uocauerit:non enim fuit Domitianus parenticida. Se.deos. Illo.Domitiani. Execrabili.pphano.impio. Spectaculū.dū ſenatores pelluntur ab urbe. Iudiciū.te pnūciaſſe in

exilium delatores. Graſſatorum.latronum ex improoiſo uiatores adorientium: & necantium. Latronom.qui a lateribus uiarum craſſantur.in alia ſignificatiõe pro cuſtodibus laterom. Solitudinem. loca deſerta. ſub Domitiano Iuuenalis meminit littora etiam a delatoribus obſeſſa. Forum.romanum intelligit in quo erant roſtra:& templum Iulii Cæſaris:q̃uis.P.Victor ædem Victoriæ: & eius ſtatuam in templo Iouis.opt.max.locet.fora autem in urbe.xvii.romanum:quod dicitur magnum: Cæſaris:Auguſti:Boarium tranſitorium:olitorium:piſtorium:Traiani:Aenobarbi:Suarium: Archemorium: Dioclitiani:Gallorum:Ruſticorum:Cupedinis:piſcarium:Saluſti. Inſederant.tanquam hoſtes in inſidiis locati. Teſtamẽta. hoc Tranqui. Secundi contubernalis declarauit.nihil inqoit penũ Domitianus habuit:quin prædaretur omni modo bona uiuorum:ac mortuorum: uſquequaq; quolibet & accuſatore:& crimie corripiebantur:ſatis erat obiici qualecunq; factuʒ dictumq; aduerſus maieſtatem principis: confiſcabantur alieniſſimæ hæreditates: uel exiſtente uoo: qui diceret audiuiſſe ſe ex defuncto cũ uiueret hæredem ſibi Cæſarem eſſe. Nullus ſtatus. quorumcunque hominum conditio. Non.repetitio. Hoc malum. delatores: qoos qui non caſtigat irritat:ut ipſe Domitianus dicere ſolebat:ſed ſimulate. Aduertiſti oculos. uidiſti hoc malum. Caſtris.prætorianis ſeditioſis contra Neruam. Foro. ciuibus urbanis. Inteſtinum malum. delatores. Legibus.traductio. Euerſa legibus. priuata legibus euerteretur.oel potius legibus nimiom ſeueris exciſa. Licet.q̃uis. Fortuna.felicitas. Nunc. paulo ante. Ingentia robora. uirorum fortiſſimos gladiatores. circuitio. Pares. conſtantes. Nunc immanitatem ferarum: nunc manſuetudinem incognitam. hæc puto ad uerbum a Dione in ſuam hiſtoriam tráſlata:ubi enim de ſpectaculis Traiani mentionem facit:in quibus inquit immanes feræ: & manſuetæ mile interdum: quandoque innumere confectæ ſunt. Illas opes. Domitiani: quas ille tyranous ſibi ſoli reſeruabat:eas Traianus publicauit partim ciuibus:partim diis diſtributas:onde.xii.Mart.Quicquid parrhaſia nitebat aula Donatum eſt oculis:deiſq; noſtris: Omnes cum Ioue nunc ſumus beati: At noper pudet:at pudet fateri:Omnes cum Ioue paoperes eramus. Sæculo.tuo. Supina.detecta. Retortas.reflexas: quod fit in reſupinatione. Tranqoi. Vitellii ſupplicia narrans tractum ſcribit religatis poſt tergũ manibus:iniecto ceruicibus laqueo:ueſte diſciſſa:ſeminudũ per totũ uiæ ſacræ ſpaciũ reducta coma a capite ceu noxii ſolent:atq; ẽt mento mucrone gladii ſobiecto:ut uiſendã præberet faciẽ:neue ſubmitteret:ſic legimus apud eundẽ.C.Caligulã p̃ter pedes ſoos tráſeũtiũ matronarũ faciẽ mano allauaſſe:ſi quæ pudore ſubmitterẽt:ut eas diligẽter itueref. Froebáur.tali ſpectaculo. Piaculares oictimæ.datæ ad purgationẽ aliorũ hoiuʒ.lib.iii.dixerat uiliſſimo quoq; q̃ſi piaculari dato. Publicæ ſolicitudinis.q̃ ſolebãt oĩbus terrori eẽ. Noxiorũ.reoꝝ.aut lege inoxioꝝ. Lẽta.grauiora.nã mori qdã leue ſoppliciũ putabãt:uñ Carmiliũ cũ audiuiſſet Tiberius mortẽ anticipaſſe:exclamauit:Carmilius me euaſit.nec temere Caius ĩ quẽq̃ niſi crebris & miotis ictibus paſſus ẽ ſæuire:ut ſe mori ſentiret. Supplicia. exilia. Raptim conqſita.ideo mala:qa ſine delectu. Deditiexpoſiti. Vaſtatas delationibus terras. Romanũ ĩpetiũ cede delatorũ exhauſtũ:qbus Tiberius:Caius:Nero:Domitianus ſtati credebãt. Quẽ. aliquẽ delatorũ. Scopulis:e ſcopulis uel qbus ſcopulis exularẽt. Hic.q reſeruatus eẽt:uel ĩ ſcopulis ut in cycladibus. Nuda ſaxa.ſporades:quæ ſane Cycladibus obſcutiores ſi Strabõi credimus. Iohoſpitale.deſertum:incultum: aſperum:ferum. Duram.laborioſam: egenam. Securitate.ipſis extorribus.

Mart.locus.

graſſatorum:quaſi latronum:non ſolitudinem illi nouiter:ſed templum:ſed forum inſederãt.nulla iam teſtamenta ſecura:nullus ſtatus certus.nõ orbitas:non liberi proderant. Auxerat hoc malum principum auaritia. Aduertiſti oculos: atq; ut ante caſtris:ita poſtea pacem foro reddidiſti: excidiſti inteſtinum malum: & p̃uida ſeueritate cauiſti:ne fundata legibus ciuitas:euerſa legibus uideretur.licet ergo cum fortũa:tum liberalitas tua uiſenda nobis prebuerit:ut p̃buit: nũc ĩgẽtia robora uirorum:& pares animos:nunc immanitatem ferarum:nũc manſuetudinem incognitam: nunc ſecretas illas:& arcanas: ac ſub te primum cões opes:nihil tamẽ gratius:nihil ſæculo dignius:q̃ quod cõtigit de ſuper intueri delatorum ſupina ora:retortaſq; ceruices.agnoſcebãus:& fruebamur:cũ uelut piaculares publicę ſolicitudinis uictimæ ſupra ſanguinem noxiorũ ad lẽta ſupplicia:grauioreſq; pœnas ducerentur.Congeſti ſunt in nauigia raptim cõquiſita: ac tempeſtatibus dediti:abirent: fugerẽtq; uaſtatas delationibus terras:ac ſi quem fluctus:ac procellę ſcopulis reſeruaſſent:hic nuda ſaxa: & inhoſpitale littus incoleret:ageret duram:& anxiam uitam: relictaque poſt tergum totius generis humani: ſecuritate

Memorāda facies:demōſtratio color. Facies.aſpectus. Coacta.claſſis eſt. Iratos.tumidos:undoſos. A portu.hoſtiēſi. Et apud:& iuuabat aſpicere multos. Clæmētia ſua ſalua.qa noluit eos īterficere. Cautibus.ſcopulis.īſulari pœnæ. Innocētiſſimus.nocētiſſimus.annomīatio & cōtrariū:cū meriti deportarēt quo prius īmeriti.dixit Apollōius philoſophus Dōitiano p delatores uiros ſceleſtiſſimos urbes fonditus īterire:īſulas exulibus repleri:cōtinēte doloribus abūdare:& exercitus formidie: ſenatū ſuſpiciōibus nūq̄ carere. Delatoꝝ turba cōpleret.facit hoc ut credā Mart.ſcripſiſſe illud ī traiāi laudē Tur

Mart.locus.

ba grauis paci: placidæq; inimica quieti:

Quæ ſemper miſeras ſolicitabat opes:

Tradita Getulis: nec cœpit arena nocentes:

Et delator habet quod dabat exilium. plurima.n.ex ſpectaculis Mart.epigrāmata in cōmēdationē Traiāi ſunt edita. Nerua prius quoſdam delatorū morte puniuerat:reliquos Traianus exilio. Dionis ab breuiator ut tantū rerū capita tangēs tradit ſolū non adhibuiſſe Traianū aures delatoribus. In pñs. Tacitus ad præſens dixit. Indagine.inquiſitione. eſt enim indagate ſcienter feras inquirere & uenari.indago pro uenatione Apuleius: & indagāter Columella pro diligenter uſi ſunt. eſt autē grauis nomiatio. Incluſos:detritos: iuxta formā iuris antiqui: ei q cœperat agere:aut uindicta propoſita erat: ſi uera detuliſſet: aut ſuppliciū ſi feſelliſſet Imp. Valēs & Val.ī hūc modū reſcripſerūt:noſtris & parētū nrorū cōſtitutiōibus cōpræhēſum ē:eos q accuſatione alienis noībus præſumpſiſſent delatoꝝ numero eſſe adiiciēdos: atq; ideo calūnioſiſſimū caput:& perſonā iudicio irritæ delatiōis infamiæ ſuppliciū ſequaꝛ:quo poſthac ſinguli uniuerſiq; cognoſcāt nō licere ī eo: quod nō poſſit oſtēdi iudicū aīos cōmoueri.deinde

mœreret. Memorāda facies:delatorū claſſis permiſſa oībus uentis:coactaq; uela tēpeſtatibus pādere:iratoſq; fluctus ſeq quoſcūq; in ſcopulos detuliſſent.Iuuabat ꝓſpectare ſtatī a portu ſparſa nauigia:& apud illū ipſū mare agere pricipi gratias:q clæmētia ſua ſalua ultionē hominū:terraꝛūq; diis maris cōmendaſſet.Q uātū diuerſitas tēporū poſſet tū maxime cognitū eſt: cū iiſdem:quibus antea cautibus innocētiſſimus quiſq;:tūc nocentiſſimus adfigeretꝛ:cū inſulas oēs:quas modo ſenatorum:iā delatoꝝ turba compleret:quos quidem nō in præſens tantū:ſed in æternū repræſiſtī mile pœnarū indagine incluſos:ereptū alienas pecunias eūtꝛ́pdant:quas habēt:expellere pēatibus geſtiūtꝛ́ſuis exturbēt:neq;:ut antea:exāguē illā:& ferreā frōtē neqcq̄ cōuulnerādā ꝓbeāt pūctis:& notas ſuas rideāt: ſ; ſpectēt paria p̄mio dāna:nec maiores ſpes:q̄ metus hēant:timeātq; q̄tū timebāt.īgēti qdē aīo diuus titus ſecuritati nr̄æ: ultioniq; ꝓſpexerat: ideoq; numinibus æquatus

fallaciter icuſantibus maxime poſt exhibitionē accuſati nullius iuris color uelut deriuata excuſatione proficiat:nō publica abolitio:nō priuata tabulis ſubueniat pſonis:nō ſpecialis idulgētia:ne beneficiū q dē eos generale ſubducat.adhæc Honorius & Theodoſius.Quiſquis crimē intēdit nō īpunitā fore nouerit licētiā mētiendi:cū calūniātes ad uindictam poſcat ſimilitudo ſupplicii:quæ uerba cōueniūt cū Secūdo dicēte ereptū pecunias euntꝛ́.i.ſi quærēt aliena delationibus rapere:ſua amittent ſimilitudine ſupplicii:ſimiliter ſi alicui exiliū intēderint:illi deportabūtur:quare dixerat iure poeta epigrāmatarius & delator habet q; dabat exiliū.ſunt aūt hic exornatiōes duæ diſſolutio:& cōtrariū. Ferreā:durā:ferā. Cōuulnerandā pūctis.pūctis cauteriādo notādā ſtygmate:iſcribēdā.q; ſupplicii genus uulgo bullare dicitꝛ. alluſit ad Domitiāi geſta:quē lego fiſcales calūnias primo magna calūniātiū pœna repreſſiſſe. Neqcq̄. nā mox ad rapinas cōuerſus uel uni quæcūq; cria deferēti credidit. Paria p̄mio dāna.q̄druplatores.n. quartā delati pte ſolebāt accipe. Metus.niſi q; itēderint ꝓbauerint par adituri ſuppliciū. oēs aūt iudices īuigilare præcipit Cōſtātinus īperator:delatores ſine fiſci aduocato denūciātes pœnis afficere.aptiſſimi.n.iuris ē:ut qd ex cuiuſq; patrimonio ceciderit ī caſum:& legibus & retro ordie iuris fiſci aduocatis agētibus uēdiceꝛ:ſed qa nōnulli pcipites:ſecūdū ius poſſeſſa p̄rimōia deferre nō ceſſant:oībus damus licētiā:q ſe læſos exiſtimāt:cōtra delatores ſeueritatē iudicū iplorare ferro deſtrictā.ſeruū uero dñi iubet leges ī exēplū oīum pditoꝝ ſæuiſſimæ fniæ ſubiugari: ēt ſi obiecta ꝓbauerit excepto crie maieſtatis. Titus.quē Diō teſtaꝛ expuliſſe ab urbe delatores.& Trāq.iqt īter aduerſa tpoꝝ & delatores:mādatoreſq; erāt ex licētia ueteri:hos aſſidue ī foro flagellis:ac fuſtibus cæſos: & nouiſſime traductos p amphitheatri arenā:ptim ſubiici ī ſeruos ac uenire īperauit:ptim ī aſprima īſulaꝝ aduehi.utq; ēt ſimilia qñq; auſuros ꝑpetuo coerceret:uetuit īter cætera de eadē re pluribus agi.itaq; illud frōtē pūctis notatā referri pōt ad Titū:q; magis ꝓbo. Proſpexerat.cauerat meritis pœnis. Ideoq; nūinibus æq̄tus & ppea iter deos relatus.hic quo me uertā neſcio:dicā ne ꝓ cōmodo ſuo alia alibi Secūdū interpretatiōe uſum:fatebor neceſſe nō cōſtate ſibi:præſertī cū hāc orōnē nō auditoribus:ſed lectoribus publicauerit:ꝛ́accuſem tāti uiri indulgentiā:q in emendatione tanta utebaꝛ diligentia:ꝛ́dixerat.n.in præcedentibus a Domitia-

no Titum cælo dicatum:ut ille dei frater uideretur:hic uero quia delatores puniuerat: nisi quis intelligat sub hoc prætextu impetratam a senatu Titi consecrationem cum tantum Domitianus intenderet illam sibi decori futuram. Quandoq;:post mortem:nã inter deos relatũ memorat Eutropius.& Spartianus inquit Traiano diuinos honores datis ad senatũ litteris & quidem accuratissimis Adrianus postulauit:& cunctis uolentibus meruit.ita ut senatus multa: quæ is non postulauerat in honoré Traiani sponte decerneret.ad hæc libro.x.Gellius meminit templi Traiani:& in eo bibliothecæ:secundũ artem

est:sed quanto tu quandoq; dignior cælo:qui tot res illi adiecisti:propter quas illum deũ fecimus. Id hoc magis arduum fuit: quod imperator Nerua te filio: te successore dignissimus: per quem magna quædam edicto Titi astruxerat:nihilq; reliquisse tibi uidebatur:qui tam multa excogitasti:ut si ante te nihil esset inuetum. Quæ singula q̃tũ tibi gratiæ dispensata adiecissent:at tu simul omnia profudisti:ut sol: & dies nõ parte aliqua: sed statim totus: nec uni aut alteri: sed omnibus in commune profertur. Quaʒ iuuat cernere ærariũ silens:& quietũ:& quale ante delatores erat: nunc templum illud: nunc uere deus: nõ spoliarium ciuium:cruentarumq; prædarum sæuum receptaculũ: ac toto in orbe terrarũ adhuc locus: unus in quo optimo pricipe boni malis impares essent. Manet tamen honor legũ:nihilq; ex publica utilitate cõuulsum:nec pœna cuiquã remissa: sed addita est ultio:solumq; mutatum: quod iam non delatores: sed leges timentur. At fortasse non eadem seueritate fiscum qua ærarium cohibes:immo tãto maiore: quãto plus tibi licere

tractãs ostẽdit ex cõparatiõe plura Traianum præstitisse. Res. recte facta. Illi. quam Titus fæcit.i.qui longe plura gessisti laudanda q̃ Titus. Fecimus.hinc apparet Titum a senatu inter deos relatum.

Arduum.mirandũ.difficile.trãsit ad modestiam Traiani circa res fiscales. Edicto Titi.nõ taʒ intelligendũ puto edictũ: quo omnia priorum Cæsarum priuilegia confirmauit:quam quo delatores puniuit & repressit:nam sequẽtia huic sententiæ magis conueniunt: ut scilicet plura Nerua:cauerit quẽ pariter legimus pœnis delatores cohibuisse ad imitatiõeʒ Titi quæ dã suo edicto astruẽté. sed tot & tãta Traianus ingesserat ad illorum castigationé: ut ipse repertor & primus uideret. Astruxerat.addiderat. Nihil.quod faceret ad comprimendam delatorum calũniam. Excogitasti.noua addidisti. Vt.tanq̃. Inuentũ. a Tito & Nerua. Dispensata.diuersis elargita;ut si aliquis accusatus fuisset inique:& absolutus a Traiano condẽnato calũniatore:quantũ gratiæ sibi p singulos comparasset: sic Nerua uno edicto priorũ liberalitates cõfirmauit: ne singuli a se haberẽt ĩpetrare:sic paulo post dũ tradit uigessimas remissas: postremo dixit sibi eripere tot beneficiorũ occasiones:tam numerosam obligãdi ĩputandiq; materiã.

Simul.uno edicto.extat Traiãi rescriptũ ad Aufidium Secundũ in hũc modum.scio relegatorum bona auaritia superiorũ temporũ fisco uendicata:sed aliud clæmentiæ meæ conuenit:qui inter cætera:quibus innocentiam rationũ meorũ temporũ:hoc quoq; remisi exemplũ.hæc Pomponius de interdictis.Paulus de iure fisci edicto inquit diui Traiani quod proposuit significatur:ut si quis anteq̃ causa eius ad ærariũ deferatur:professus esset eã rem: quam possideret:capere sibi non licere:ex ea parté fisco inferat:parté sibi retineat.idem postea edicto significauit:ut quæcunq; professa esset uel palam uel tacite relictũ sibi;quod capere nõ posset: & pbasset iam id ad fiscũ pertinere:etiam si id fiscus nõ possideret:ex eo quod redactũ esset:præfectus ærario partem dimidiam ferat. Vt sol.comparatio. Profertur.elucet. Aerarium.Saturni ædem:in quã publicam pecuniam seruandam reponebant.alibi copiosius. Silens.non inquietatũ reis. nam damnatorum pecuniæ partim ad ærarium:partim ad fiscũ referebantur. Templũ illud.Saturni. Deus.facit hic illorum sententia:qui scripsere Saturni ædem ideo constitutam pecuniarum publicarũ recœptaculũ:q; nullum in eius finibus furtũ fuerit cõmissum. Spoliarium.locus ubi reseruantur spolia:eadem forma qua dicimus armarium.lego insuper in uita Commodi apud Lampridiũ spoliariũ esse locum ubi noxii necarentur.& Seneca epistolarũ.xiiii.nunquid aliquem esse taʒ cupidũ uitæ putes:ut iugulari in spoliario q̃ in arena malit:siue spoliariũ appellatũ:q; uita priuarentur:siue q; ibi spoliati laniarentur. Cruentarum.occisorum uirorum:quorum bona publicarentur. Locus.extat. Optimo principe.sub Traião. Spoliariũ.

Honor legum.seueritas legum fiscalium. Ex publica utilitate.ex pecuniis publicis ærario inferẽdis.

Conuulsum.ereptum. Vltio.calumniatoribus: qui prius impune debacchabantur. Fiscum.ubi principales pecuniæ reconduntur fiscus est: sicut ærariũ ubi publicæ.uiderint ii: qui crediderunt ærarium & fiscum idem esse.non negauerim tamen interdum confondi sicut apud Claudianum Non tua priuatis crescunt æraria damnis: q̃q̃ & ibi pro publicis liceat accipere: ut exponas tua pro tui imperii. Fiscus.

de tuo: quam de publico credis. Dicitur actori: atq; etia; procuratori tuo in ius ueni: sequere ad tribunal. nam tribunal quoq; excogitatū crucia tu est par cæteris: nisi illud litigatoris amplitudi ne metiaris. Sors: & urna fisco iudicē assignat. licet reiicere: licet exclamare hunc nolo: timidus est: & bona sæculi parū intelligit. illū nolo: quia Cæsarem fortiter amat. Eodē foro utunt᷑ principatus: & libertas. Quæ pcipua tua gloria est: sæpius uincit᷑ fiscus: cuius mala causa nūq̄ ē: nisi sub bono pricipe. igens hoc meritū: maius illud: qđ eos pcuratores habes: ut plerūq; ciues tui nō alios iudices malint. liberū est autē disceptāti dicere: nolo eū eligere: neq; enim ullā necessitatē muneribus tuis addis: ut qui scias hanc esse beneficiorum principalium summam gratiam: si illis & non uti licet. Honera imperii plæraq; uectiga-

De tuo. de rebus fiscalibus. de publico. quæ referuntur in ærarium. Actori. aduocato fiscali. ipse libro. ii. fama non unius actoris idest aduocati Vlpi. de iure fisci actores uocat procuratores Cæsaris bonorum: caput est libro. ii. codicis de aduocato fisci: quem primus Adrianus instituit authore Spartiano.

Procuratori. hodie quoq; fiscus habet aduocatum: & procuratorem: cuius officium etiam est aliena negocia mandato domini administrare. potest autem esse unius rei. uel omnium. quod testatur Vlp. ff. .iii. & .ii. Codicis titulus est de procuratoribus. In ius ueni. non tantum si fiscalia commoda occultauerat: q̄tum si nullo negocio existente fisci nomine priuatis audeat calumnias commouere. hoc imperator Constantinus cauit. & libro. xl. ff. de administratione reru; ad ciuitatem pertinentium. magistratus reipubli. non dolum solummodo sed & latam negligentiam: hoc amplius etiam diligentiam debent. Tribunal. iudicem: nam magistratus erat constitutus a Traiano: per quem cogebantur aduocatus: & fisci procurator: si iniuriam alicui inferrēt: stare legibus. Cruciatu. uexatione molestia: seueritate. Par cæteris. ius æque: ut in aliis ibi seruatur. Litigatoris. aduocati: & procuratoris Cæsaris sensus est: ibi omnibus par iustitia reddit᷑: sicut i cæteris tribūalibus: nisi quis hoc diceret maius: quia litigāt: qui Cæsaris personam repræsentant. Sors & Vrna. hæc oia Pedianus diligenter prosequitur. cū multi ingt iudices in urnam mitterētur sortito: ut de pluribus necessarius numerus cōfici posset: permittebat᷑ accusatori: ac reo: ex illo numero reiicere: quos putahāt sibi aut inimicos: aut ex aliqua re incōmodosos fore: & Marcellus Eprius apud Tacitū memorat morem fuisse per sortem & urnam: in quam iacebant sortes iudicandi: unde in. vi. Virg. dixit Quæsitor Minos urnā mouet. Reiicere. iudices suspectos remouere. a iudicādo: unde reiiectio appellata: q̄ celebrata: moris erat & haberi in officio prætoris: & in arca reponi nomina iudicū delectorum secundum Asconiū. Hunc. iudicem. Bona sæculi. libertatem iudicibus liberam iudicandi quicquid uelint sub principe Traiano.

Fortiter. uehemēter. alibi constāret. Eodem foro. iisdem legibus. Principatus: & libertas. priceps: & liberi homines. denomiatio: quæ a finitimis rebus trahit orationē. qua possit itelligi res: quæ nō suo uocabulo sit appellata. Vincit᷑. causa cadit. Cuius causa mala. nunq̄ iudicat᷑ aduersus fiscum. Meritum. beneficium tuū est. Eos. tam bonos. Honera imperii. ordo: honera imperii coegerūt istitui plæraq; uectigalia ut pro utilitate cōmuni: ita pro singulorū iniuriis. idest tam ad stipendia militū & annonam classemq; tuendam: quæ pertinent ad publicam utilitatem: q̄ ad salariū magistratiuū: qui ad arcendas priuatorū iniurias constituuntur nam Cæsar dictator scribente Dione dicere solebat duo maxie necessaria affectantibus imperiū milites: & pecunias: & inuicem consistere: nā stipendiis exercitus cōtrahi: illa ex armis cōparari: sunt enim pecuniæ principatus nerui sicut dicebat Mutiāus apud eūdē authorē. νευραγαρτησ ηγεμονιασ ταχρηματα αειποτε ειναι ελεγε idest neruos enim principatus pecunias semp esse dicebat. & Demosthenes in orationibus dixit δει δει χρηματων και ανευ τουτων ουδεν εστι γινεσθαι των δεοντων. idest opus est: opus est pecuniarū: & sine his nihil est fieri necessariorū. solutiones autem stipendiorū fiebant aliquando a stipendiariis ciuitatibus: aliquando ex ærario: quandoq; ex tributo Romæ imposito militibus pecuniæ dabant᷑. unde cū agitaret Nero an cuncta uectigalia omitteret senatores impetū eius continuisse meminit Tacitus: dissolutionē imperii docendo: si fructus: qbus resp. sustineret᷑ diminuerentur: & Appianus in præfatione totius historiæ scribit: ex nonnullis iperio parētibus: atq; suppositis plus detrimēti capere romanos: q̄ utilitatis: quos licet iutiles deserere cū pudeat: principatum omnem magnis copiis: magnisq; præsidiis circumquaq; uallentes tātū terræ tantumq; maris quasi fundum quendam seruasse: atq; continuisse: suisq; tēporibus & quidē solis romanis adfuisse ingentes copias: peditū ducenta: equitum. xl. milia: elephantorum trecentorū bellicorum numerum: curruum ad prœlia instructorū duo milia: ac armorū in supplimētum. ccc. milia. & hæc quidem terrestibus copiis: maritimis uero minorū nauiu; duo milia: triremiū a sexcuplis in quinque remes mile quingentarum classem: instrumētorū quoq; naualium numerū bis totidem. ad hoc naues par-

lia institui:ut p utilitate cōi:ita singulorum iniuriis coægerūt: His uigessima reperta ē:tributū tolerabile:& facile hæredibus dūtaxat extraneis: domesticis graue. Itaq; illis irrogatū ē:his remissū. uidelicet qđ manifestū erat q̄to cū dolore laturi: seu potius nō laturi homines eēnt:destrigi aliqd & abradí bōis.q̄ sanguie:gētilitate:sacrorum deniq; societate meruissēt:quæq; nunq̄.ur aliena: & speranda:sed ut sua sempq; possessa:ac deinceps pxímo cuiq; trāsmittéda cœpissent. Hæc māsuetudo legis ueteribus ciuibus seruabat. noui seu per latiū in ciuitate: seu bñficio prīcipis uenissent: nisi simul cognatiōis iura ipetrassēt:alienissimi habebant:quibus cōiunctissimi fuerant. Ita maximū bñficiū uettebat in grauissimā iniuriā: ciuitasq;

tim auro proras:partim puppes exornatas:quas thalamegalas appellāt ad belli pompā. Dion ī Augusto refert aluisse romanos Viginti tres exercitus suis uero tēporibus.xix. Vigessima. uigessimam dicimus sicut quadragesimā:decimā: quintam.cum.s.de uigessimo:quadragessimo:decimo:quinto quoq; numero unum aufertur:siue tributi:siue pœnæ nomine. Tacitus de Nerone. uectigal quoq; quintæ:& uicessimæ uenaliū mancipiorum remissum specie magis q̄ ui. Tranqui. Caius inquit p litibus ubicūq; cōcœptis exægit quadragessimā summæ:de qua litigaretur.& in Vespasiano meminit Sabinum publicanum quadragessimæ in Asia ægisse .M. Tullius ad Atticum.portoriis Italiæ sublatis: agro cápano diuiso:qđ uectigal superest domesticum?præter uicessimam:quæ uidetur una conciuncula pedise quorum nostrorum esse peritura.hinc Liuius.vii. secundi belli punici:scribit aurū uicessimariū. qui in sanctiore ærario ad ultimos usus reseruabat pro mi placuisse: ubi uicessimarium aurū sane intelligim⁹ collectum ex uicessimis. quāuis sciā quosdā legere censi marium: quod nō procedit: Aulus Ofilí⁹ equestris ordinis & Cæsaris familiarissimus libros de iure ciuili plurimos omnē partem operis fundantes: q reliquit de legibus uicessimæ primus conscripsit:authore Pomponio de origine iuris. de uicessima. qua ex re frumētaria colligebat nō loquit secundus:sed: quæ pro hæreditatibus constituta fuerat:ná peregrini & externi ēt si iure Latii:uel pricipū liberalitate ī ciuitatē romaná uenissent: nō poterāt adire suorum hæreditatē:nisi prius uicessimā hæreditatis psoluissent:quá legē prim⁹ istituit August⁹.ná Diō ingt postq̄ multitudinē romanorum exercituū enumerauit:pp copiá legionū & equitū August⁹ multis idigēs pecūiis uicessimā hæreditatū &·legatorum:q̄ testamēto aliqbus pter maxima cognatiōe astrictos:& paupes relinquunt:cōstituit tanq̄ hoc uectigal i Cæsaris cōmētariis scriptū fuenisset.hác legis iniuriá Nerua prius emēdauerat:s; pce:Traiáus multū liberalitati priæ addidit: Gfanus i totū sustulit. Ausoni⁹.n.mēinit Traianū tributa cōdonasse sed ptib⁹ retēris q̄s postea i totū Gfanus remisit ubi de uicessimis itelligēdū annotam⁹ Iulius ēt Capitolius recitat Antoninū Philosophū leges addidisse de uigessima hæreditatū. Extraneis.nulla cognatiōe cōiunctis:uel pegrinis:q lege Papia phibebant uti ciuitate romana. Domesticis.cōsanguineis:gētilib⁹:q ex eadē domo.i.familia sūt. Illis.extraneis. Irrogatū.ipositū.His domesticis. Remissum.ablatū:cōdonatū. Seu poti⁹ nō laturi.ipatiēter passuri.correctio. Destringi.tolli decurtari. Abradi:& distrigi.trāslata uerba. Bonis a bonis. Sanguine.cognatiōe:cuius gradus lege apud Iustinianū i Institutiōibus:&.ff.xxxviii. Gētilitate. gētilis ē:q ex eadē familia ē:uel eiusdē nois:q̄si nomē familiæ hēat:ab hoc gētilitas dicta:quæ pprie ē multitudo ipsa uel familie uel nationis alicuius authore Festo.uñ Varro lib.iii.rei rusticæ eū Axiū libere de pauone dicere cohortat.q Fircellius cognomēto Pauo iá discesserat:si qd ingt diceres de hoc: gentilitatis cá fortassis añ eū duceret serrá:sic hēt codex uetust⁹:uidelicet rē hác tractaret: cū sit ex familia pauonū: nam eodē libro Fircelliū Pauonē rheatinū dixerat.serrá autē ante eū duceret.i. se strenue opponeret,ut de pauone diceret:ná serra Vegetio pcœptore ducit ex abundātibus: quæ a strenuissimis directa ante frontē opponit hostibus:ut turbata acies reparet.Gellius pariter tradit Serrá eē nomē ordinis i militia. insup serrula apud eundē Varronē instrm est ad metēdū i extrēo linei baculi incurui. Societate sacrorū.an qa aliqbus familiis ius faciendorum sacrorum peculiare fuit:ut poticiis & pinariis:an magis ad iura cognationū referēdū putamus?sacrū.n.matrimoniū p qđ multiplices fiūt cognatiōes. Sperāda. tanq̄ nō sua:sed extranea. Sua.gētilicia patrimonia. Deiceps.p gradus pximiores. Trāsmittéda.ut sub fidei cōmisso. Māsuetudo.ut gētiles succederét absq; honere uigessimæ. Veterib⁹.iá pridē i urbē recœptis.

Noui.ciues. Per latiū.iure latii: qđ q fuerat adeptus sine tributo uiuebat:solū imune hēbat authore Paulo de cēsibus.ff.l.ad hoc ius petēdi magratus. In urbe.ná Pedianus scribit:ueteribus colonis Pōpeius ius latii dedit.i.ut petēdi magratus gfa ciuitatē romaná adipiscerent.Strabo hoc amplí⁹ addidit: ut qbus ius latii foret cōcessum nullū cū ptoribus ueniētiū Roma negociū eēt. Bñficio.munere:liberalitate.priuilegio. Simul.nisi cū a prīcipe donaret ciuitate ro.simul ēt ipetrassent iura cognatiōis.i. posse succedere i hæreditatib⁹ suorum p ius cognatiōis. Alienissimi.extranei.tanq̄ illos sanguie nō cōtingētes. ná ab his uigessima exigebat:maximū bñficiū dōatio ciuitatis romáæ. In grauissimá iniuriá cū uigessi-

Vigessima

Liuii locus

Ausonii locus.

Gentilis

Gentilitas.

Varronis locus.

Serra.

Serrula.

romana instar erat odii : & discordiæ : & orbita-
tis. cum carissima pignora salua ipsorum pieta-
te distraheret. Inueniebantur tamen: quibus tan
tus amor nominis nostri inesset: ut romanam ci-
uitatem non uigessimæ modo : uerum etiam affi
nitatum damno bene compensari putarent . sed
his maxime debebat gratuita contingere:a qui-
bus tam magno æstimabatur . Igitur pater tuus
sanxit: ut quod ex matris ad liberos: ex liberorũ
bonis peruenisset ad matrem: etiam si cognatio-
num iura non recepissent: cum ciuitatem adipi-
scerentur : eius uigessimam ne darent . Eandem
immunitaté in paternis bonis filio tribuit : si mo
do reductus esset in patris potestatem.ratus im-
probe: & insolenter: ac pene impie his nomini-
bus inseri publicanum:nec sine piaculo quodam
sanctissimas necessitudines uelut intercedente ui
gesima scindi : nullum esse tanti uectigal: quod
liberos:ac parétes faceret extraneos . Hactenus
ille: parcius fortasse: q̃ decuit optimum princi-
pem:sed non parcius q̃ optimum patrem:qui op
timum adoptaturus hoc quoque parentis indul
gentissimi fecit:quod delibasse quædam seu po-
tius demonstrasse contentus largam : ac prope
intactam benefaciédi materiam filio reseruauit.
Statim ergo muneri eius liberalitas tua astru-
xit: ut quemadmodum in patris filius: sic in hæ-
reditate filii pater esset immunis:nec eodem mo-
mento quo pater esse desiisset : hoc quoq; amit-
teret : quod fuisset . egregie Cæsar quod lacry-
mas parentum uectigales esse non pateris.Bona
filii pater sine diminutióe possideat : nec socium
hæreditatis accipiat:qui nõ habet luctus. nemo
recentem : & attonitam orbitatem ad computa-
tionem uocet: cogatque patrem : quod relique-

ma auferretut bonorũ relictorum tanquam non essent ciues. Instar odii. tanquã odiũ. dicimus instar sine ad & cum ad:quod subinde reperies apud Apuleium. Orbitatis . quæ priuaret ciues debita hære-ditate. Pignora.cognationes:quæ sunt hypothecæ amoris. Salua ipsorũ pietate.etiam si inter se mu-tuo dilexissent. Distraheret.separaret. Nostri.romani. Compensari. Romanam ciuitatem. conten-tos esse Vigessimam soluere:& cognationum iure priuari:modo ciues romani essent. Gratuita.roma-na ciuitas gratis dari sine honere Vicessimæ. Tam magno precio.s. tributo Vicessimæ: & affinitatum priuatióe. Pater tuus.Nerua. Peruenis-set. siue condito testaméto siue ab intesta to. Cognationùm iura.Vt ꝓximior adi-ret hæreditaté. Non recœpissent.nõ im-petrassent. Eius. peculii. Ne darent. ne publicano soluerent. Immunitaté.ab ho nere Vicessimæ. Reductus esset í patris potestatem. dupliciter possunt filii reduci in patriã potestatem:si emancipati iterum reuertantur ad patrem:aut ab hostibus ca pti iure postliminii:sicut sequétia indicãt: nam nisi reducti essent in patriam potesta tem bona eorum pertinent ad quos perti-nerent : est auté Postliminium ius amissæ rei recuperandæ ab extraneo in statũ pri-stinum restituendæ moribus legibusq; cõ stitutum : quod adeptus quis esse dicitur: cũ extra limina: hoc est terminos prouin-ciæ in captiuitate detentus:rursus ad pro-pria limina reuertit:hinc Iustinianus titu-lo quibus modis ius patriæ potestatis dis-soluitur:dictum asserit postliminium a li-mine & post:uñ eú qui ab hostibus capt⁹ est:& in fines nostros postea peruenit:post liminio reuersum esse dicimus: nam limi-na sicut in domibus finé quédam faciunt sic & imperii finé limé esse ueteres uolue-runt:hinc & limes dictus est: quasi finis q-dam & terminus: ab eo postliminiú dictú est:quia ab eodé limine reuertebatur:quo amissus erat. plura iuriscõsulti præsertim .ff.xlix. de captiuis & postliminio reuersis & ab hostibus captis: pariter.viii. codicis.

Postliminium.

Insoléter.superbe. His.noibus.parentú & liberoꝝ. Publicanú publicú exactoré Vicessimæ.de publicáis alibi multa. Pia-culo.scelere:monstro extraneos tanquam inter se alienos. Ille. Nerua. Hactenus. hoc tantum de uicessimis sanxit. Quam optimum patrem decuit. Adoptaturus. te filium optimum. Hoc.officium. De-libasse.tetigisse:pauca remisisse. translatio a gustatoribus. Quædã. de Vicessimis.
Seu potius. correctio. Demonstrasse. Traiano. Proprie.intactam. delibatam.
Muneri.legi uicessimæ. Astruxit.addi-dit: translatio a strue lignorum. Filius. esset immunuis in hæreditate patris. Immunis. liber ab honere Vicessimæ. Quod fuisset.bona filii quibus uidebatur fuisse pater. Egregie.fecisti. Lacrymas.orbitatem. Vectigales. obnoxias uicessi-mæ. Bona filii.ut militis & emancipati:quæ etiam ab intestato ad proximiores deuoluuntur. Dimi nutione.uicessimæ. Socium.aliquem participem. Habet socium. Nemo.publicanus.attonitam.stu-pidam.mentis inopem. Orbitatem. orbos parentes, denominatio. Ad computationem ad calculum

hæreditatis:ut inde dematur uicessima. Inesse rationem.ratione uigessimam remisisse. Effusio.prodigalitas.qua possumus incusare Neronem: qui bis & uicies mile sextertium donationibus effudit. Ratio non constat.nulla honesta ratio appareat. Dignum.est res digna. Iniurias.calamitates. Insuper. ultra dolorem.quem pariter in obitu filii. Sic.per se. Solus.orbus. Quid.perinde ac si diceret: nonne misertimum? Non a filio.sed a fisco ut prius accidebat. Necessitate.honere.Congruens:conueniés. æquum. Posteris.minoribus. idest filiis. Amplior.ut soluti essent a necessitate uigessimæ:patres uero non. Maioribus.patribus. Retro recurreret.respiceret: reuerteretur. ad maiores retro graderetur. Aequitas. inter ius & æquitatem hoc interest: ius est quod omnia recta & inflexibilia exigit: æqtas: quæ de iure multum remittit referente Donato. Apuleius.ix.tradit sinistrã æquitati sacratam:quod nulla caliditate: nulla solertia fit prædita. Si modo filius in potestate patris.uerba ista fuerant in edicto Neruæ. Intuitus respexisti. Vti inter pecudes comparatio. Valentioribus. per hoc aperte ostenditur captos ab hostibus intelligere. Abstulisse uigessimæ. liberasse ab hõere uigessimæ. Primũ. parẽtis & filii. Caius ista de gradibus affinitatũ scripsit: grad⁹ cognatiõis alii supioris ordinis sũt: alii iferioris: alii ex trãsuerso siue a latere: superioris sunt ordinis parentes:inferioris liberi:ex transuerso siue a latere fratres:& sorores:liberiq; eorum:sed & superior quidem & inferior cognatio a primo gradu incipit:ex transuerso siue a latere nullus ẽ primus gradus: & ideo incipit a secundo: itaque in primo gradu cognationis: superioris quidem & inferiotis ordinis cognati possunt concurrere: ex transuerso uero nunquam eodem gradu: quisquam concurrere potest.at in secũdo ac tertio & deinceps in cæteris possunt etiam ex transuerso quidem concurrere:& cum superioris ordinis cognatis: primo igitur gradu sunt supra pater& mater:infra filius filia: secũdo sunt gradu sopra:auus auia: infra nepos neptis:ex transuerso frater soror:& quæ illic tractantur latius. Secundum. fratris: & sororis ex trãsuerso. In fratris. bonis. traductio color:nam eadem uerba sine uicio frequenter repetuntur. Illi.neptis & nepos. Immunes.liberæ a uectigali uicessimæ. Per latium. iure latii. Patuisset.data esset. Idem.immunitatem uicessimæ. Commisit. coniunxit: nam intercedente uicessima uidebantur disiuncta. More naturæ. quæ omnia pariter omnibus dispensat. A singulis. per priuilegia. Gestiebant. uolebant: appetebant. Spiritus.magnaminitatis. Gentilitates. familias: domos. Deferre. dare sponte non petentibus. Eripere sibi. priuate se: nam per has concessiones multos obligasset. singulis singulas concedendo. Imputandi. ingratis uidelicet. Sorores estis. fingit hæc

rir filius scire. Augeo. P. C. principis munus: cũ ostendo liberalitati eius inesse rationem. ambitio enim:& iactantia:& effusio:& quid uis potius q̃ liberalitas existimanda est: cui ratio non cõstar. Dignum ergo imperator mãsuetudine tua minuere orbitatis iniurias: nec pati quenquam filio amisso insuper affici alio dolore:sic quoque abunde misera res ẽ pater filio solus hæres: quid si cohæredem non a filio accipiat? Adde quod cum diuus Nerua sanxisset: ut in paternis bonis liberi necessitate uigessimæ soluerentur: congruens erat eandem inmunitatem parentes in liberorum bonis obtinere. Cur enim posteris amplior honor: q̃ maioribus haberetur? curue non retro quoque recurreret æquitas eadem? Tu quidem Cæsar illam exceptionem remouisti: si modo filius i potestate patris fuisset:intuitus opinor uim: legemque naturæ:quæ semper in ditione parentum esse liberos iussit:nec uti inter pecudes:sic inter homines potestatem: & imperium ualentioribus dedit. Nec uero contentus primum cognationis gradum abstulisse uigesimæ:secundũ quoque exemit: cauitque ut in sororis bonis frater: & contra in fratris soror: utque auus auia in neptis nepotisq;:& inuicem illi seruarentur immunes. His quoque quibus per latium ciuitas romana patuisset: idem indulsit: omnibusque inter se cognationum iura commisit simul & pariter: & more naturæ:quæ priores principes a singulis rogari gestiebant:non tam præstandi animo q̃ negandi. Ex quo intelligi potest quantæ benignitatis:quanti spiritus fuerit sparsas:atque ut ita dicã laceras gentilitates colligere: atq; connectere & q̃si renasci iubere: deferre qd negabar:atq; id p̃stare cũctis:qd sæpe singuli nõ impetrassent. Postremo ipsu3 sibi eripere tot bñficiorꝫ occasiões: tã numerosam obligandi:iputandiq; materiã. indignũ credo ei uisum ab homĩe peti:qd dii dedissent. Sorores estis:& frater:auus:& nepotes: qd

est ergo: cur egitis: ut sitis. uobis estis. Qui pro cætera sua moderatione non minus inuidiosum putat dare hæreditatem: quam auferre. Læti ergo adite honores: capessite ciuitatem: neminem hoc necessitudinis abruptum uelut truncum amputatumq; destituet: iisdem omnes quibus ante pignoribus: sed honestiores perfruētur: ac ne remotus quidem: iamq; deficientis affinitatis gradus a qualibet quantitate uigessimam inferre cogetur. statuit enim cōmunis omniū parens summam: quæ publicanum pati possit. Carebit honere uigessimæ. parua: & exilis hæreditas: & si ita gratus hæres uolet: tota sepulchro: tota funeri seruetur: nemo obseruator: nemo castigator adsistet. Cuiuscunq; modi ea pecunia ex hæreditate alicuius obuenerit: securus hēat: quietusq; possideat. Ea lex uigessimæ dicta est: ut ad periculum eius peruenirí nisi opibus non possit. conuersa ē iniquitas in gratulationē: iniuria in uotū. optat hæres ut uigesimam debeat. Additum est: ut qui eiusmodi ex causis in idem edicti uigesimam deberent: nondum tamen intulissent: non inferrēt. At in præteritum subuenire: ne dii quidem possunt: tu tñ subuenisti cauistiq;: ut desineret quisq; debere: quod nō esset postea debiturus. Idem fecisti ne malos principes habuissemus: quo ingenio si natura pateretur: quam libenter tot spoliatis: tot trucidatis sanguinem: & bona refudisses! Vetuisti exigi quod deberi nō tuo sæculo cœperat. Alius ut cōtumacibus irasceret: tarditatēq;

dici potuisse a Traiāo. Vt sitis. ut fiatis immunes scilicet a uigesima. Vobis estis. per uos: & sine priuilegio. Qui. Traianus. Dare. concedere uigessimam per priuilegium. Auferre. iniuste ut ui: ut Domitianus consueuerat. Adite honores. mancipali iure magistratus petere poterant perinde ac si ciues romani essent. hoc edictum tuum. Destituet necessitudinis. seperabit a necessitudine; uelut truncum abruptum & amputatum: tanquam a familia sua exclusum: est autem translatio sic Iuuenalis satyra. iii. tāquam mancus: & extincta corpus non utile dextra. Pignoribus. cognationibus lata significatione: more suo. Honestiores. facti. uigessimæ immunitate. Ac ne remotus quidem longe. s. a cognatione: ut in. v. &. vi. gradu. in illo centum octoginta quatuor contineri personas: i hoc uero quadraginta octo testis est Paulus. septimum autem gradum quis excedit? quatenus ultra eum fere rerum natura cognatorum uitam cōsistere non patitur ibidem referente Modestino. Qualibet. minima cauerat p̄terea Traianus ut usq; ad septimum affinitatis gradū modo esset parua hæreditas omnes soluerentur onere uicessima. Communis omnium parens. Traianus pater patriæ circuitio. Summam magnam hæreditatē obnoxiam uigessimæ. Tota sepulchro. caput etiam in ea sanctione fuit: at si quis q̄tumuis magnam hæreditatē funeri & sepulchro faciundo totam impenderet honere uigessima careret. Obseruator. custos publicanus. Cuiuscunq; modi. siue iure affinitatis: siue alio. Ea pecunia. funeri impendenda. Dicta est. edicto sancita. Periculum. honus. Opibus. magna hæreditate. Iniquitas in gratulationem. contrarium. Vt uigessimam debeat. ut sit tam ampla hæreditas. per quam debeat uigessimam. Additum. ordo: additum est i idem edicti. idest aliud caput cōtinetur in eodem tuo edicto: ut omnes: q fisco aliquid i præterito uigessimæ causa debuissent: soluerentur. est autem transgressio perturbans ordinem uerborū traiectione: quæ si rem non reddit obscuram multum proderit ad continuationes: sed maius remisit debitum Adrianus: per edictum condonando omnia: siue ea ad se p̄tinerent: siue ad ærarium: decennium præscribens a quo tempore debere quisquam desineret: nec postea debiturus eēt. Eiusmodi. p hæreditates. Intulissent. in fiscū. Non inferrent. non tenerentur. Subuenire emendare præterita. Annibal enim apud Liuium præterita dixit magis repræhendi. q̄ corrigi possunt. Nec dii quidem possunt. in eandem sententiam iam scripserat Plinius senior libro secundo ubi de deo agit: nec inquit potest facere: ut qui uixit non uixerit: qui honores gessit non gesserit: nullumque habere in præterita ius præterquam obliuionis. Debere. ærario uigessimam præteriti. Quod. uectigal. Postea. in futurum in casibus prædictis. Fecisti. dum absoluis a præteritis. Ne malos principes. remittendo quæ sub malis principibus fisco debebantur. Quo ingenio: quanta diligentia. an potius. quo relatiue accipiatur. Si natura pateretur. si fieri posset. Refudisses. reddidisses: restituisses. Sanguinem. uitam trucidatis. Et bona. spoliatis a Domitiano Dionis abbreuiator memorat Neruam restituisse oēs facultates quascunq; i fisco comperit: iniuste spoliatis a Domitiāo. Non tuo sæculo. cum nondum imperares. Alius. princeps. Vt contumacibus. tanquam iis qui in tempore nō satisfecissent.

Irrogatione.collatione:pœna. Mulctaret.puniret:mulcta proprie pecuniaria : quamuis interdum ad alia trahatur. Referre nihil iniquitatis.eandem eſſe iniquitatem. Exigas.ſi redimis. Non opportuerit.in præteritum. An conſtituas.in futurum. Feres.patienter ſuſt uebis.eſt autẽ licentia aſtutior: qua aliquem obiurgamus quomodo ſe cupit obiurgari.præterea color frequentatio:cũ res in tota cauſa diſperſæ coguntur in unum locum:quo grauior:aut acrior oratio ſit. Solicitudinem conſularem.curam mei conſulis:cuius proprium curare publica. Collationes.extraordinaria uel ſuperindicta tributa.xii. Codicis titulus eſt de collatione fundorũ uel rei priuatæ: uel dominicæ : uel ciuitatum:uel templorum:&.x. eiuſdem de collatione donatorum uel releuatorum : aut tranſlatorum ſeu adæratorum: poſtquem ſequitur titulus de collatione æris. Congiarium obtuliſſe.compar graue:& ſimiliter deſinens. Imperii redditus. nam cum uectigalia ſecundum Cice.pro Cn.Pompeio:ſint nerui reipu.debet princeps impenſas & redditus diligenter computare:ut ſi ingruerit neceſſitas eas tanquam ſubſidia opportuna paratas habeat.alii enim principes cum largitionibus ordinarios reditus exhauſerant.conuertebantur ad rapinas.pecuniarum autem in theſauris romanorum ſcribit Appianus ægyptiorum talentorum quattuor & ſeptuaginta milia ſuis temporibus fuiſſe. Frugalitas. temperantia ab impenſis ſuperfluis. Sufficiat.ſatiſfaciat.ꝗ ſcilicet donat:remittit: id frugalitate ſuppleat. Aliis. principibus. Domitianum imprimis notat. Omnia. hyperbole. Frõte graui. cum ſeueritate. ſic Mart. Triſte.ſupercilium:durique ſeuera Catonis Frons. Contumaciter.ſuperbe. Adeſſent.fauerent. Sua ſponte. a natura. Magiſtris.inſtructoribus. monitoribus. Plura.plures rapendi uias. A nobis. a malis ſubornatoribus. Contra nos.in ciuium perniciem : & detrimẽtum. Obſtructus.clauſus. Silent.auari adulatores.Philoſtratus libro ſeptimo recitat ſub Domitiano comparatas accuſationes aduerſus ditiſſimos : ꝗ immenſæ diuitiæ contumeliam parerent:& ceruicem ſupra multos extollerẽt: & animos erigerẽt nec obtemperare legibus ſinerent : alius item accuſatus eſt:quod Tarenti ſacrificans publicis precibus non addiderat Domitianum eſſe Palladis filium:alius ꝗ in inſulam ſeceſſiſſet tanquam interfecta parente. Pro noſtris moribus . facis enim ut uel inuito careamus adulandi morbo.

ſoluendi dupli:uel & quadrupli irrogatiõe mulctaret:tu nihil referre iniquitatis exiſtimas: exigas quod deberi non oportuerit : an conſtituas: ut debeatur. Feres Cæſar curam : & ſolicitudinẽ conſularem : nam mihi cogitanti eundem te collationes remiſiſſe: donatiuum reddidiſſe: congiarium obtuliſſe:delatores abegiſſe:uectigalia temperaſſe: interrogandus uideris ſatis ne computaueris imperii redditus : an tãtas uires habeat frugalitas principis:ut tot impendiis:tot erogationibus ſola ſufficiat. nam quid eſt cauſæ: cur aliis quidem:cum omnia raperent:& rapta retinerẽt: ut ſi nihil rapuiſſent : defuerint: omnia:tibi cum tam multa largiaris : & nihil auferas omnia ſuperſint? Nunquam principibus defuerunt : qui fronte graui: & triſti ſupercilio utilitatibus fiſci contumaciter adeſſent: & erant prĩcipes ipſi ſua ſponte auidi: & rapaces:& qui magiſtris non egerent:plura tamen ſemper a nobis contra nos dicerunt:ſed ad tuas aures cũ cæteris omnibus: tum uel maxime auaris adulatiõibus obſtructus eſt aditus. Silent ergo:& quieſcunt:& poſtquam non eſt:cui ſuadeatur:qui ſuadent non ſunt. quo euenit:ut tibi:cum plurimum pro tuis: tum pro noſtris moribus debeamus . Locupletabant : & fiſcum : & ærarium non tam Voconiæ : & Iuliæ leges : q̃ maieſtatis ſingulare : & unicum crimen

Voconia. Voconius legem tulit authore Pediano:ne quis cenſus: hoc eſt pecunioſus hæredem relinqueret filiam.Gellius tamen.xix.quid inquit utilius plebiſcito Voconii de cohercendis mulierum hæreditatibus.nam.M.Tullius pro Cor.Balbo dixerat apud maiores noſtros legem tulit Quintus Voconius de mulierũ hæreditatibus:& diuus Auguſtinus.iii.de ciuitate dei. lata eſt lex Voconia:ne quis hæredem fœminam faceret:nec unicam filiam. Iuliæ leges.apud Iuriſcõſultos legimus multas leges appellatas Iulias.nam.ff.& Codice:titulus eſt ad legem Iuliã maieſtatis : ad legem Iuliam de ui publica:item repetundarum:ad legem Iuliam de ui priuata: ad legem Iuliã de annona.ad legem Iuliam peculatus:ad legem Iuliam ambitus.Iuliæ legis de maritandis ordinibus meminerunt Apuleius & Tranqui. ſed imprimis monſtraſſe autumo legem Iuliam in adulteros & ſtupratores ab Auguſto latam authore Vlpiano quam Domitianus deſuetam reuocauerat Martialis . teſtimonio Iulia lex populis ex quo Fauſtine renata eſt : Atque intrare domos iuſſa pudicicia. Maieſtatis.quamuis ſupra quid ſit maieſtas enarrauimus: addam tamen non importune maieſtatem minuere eſſe de di.

Voconia lex. Iuliæ leges. Maieſtas.

eorum:qui crimine uacarent: huius tu me tũ penitus sustulisti cõtẽtus magnitudĩe : q̃ nulli magis caruerũt:q̃ qui sibi maieſtatem uindicabant. Reddita eſt amicis fides:liberis pietas:obſequiũ ſeruis:uerentur:& parent:& dominos habent:nõ enim iam ſerui principis noſtri amici:ſed nos ſumus:nec pater patriæ alienis ſe mãcipiis chariorem:q̃ ciuibus ſuis credit.omnis accuſatore domeſtico liberaſti : unoque ſalutis publicæ ſigno illud(ut ſic dixeri)ſeruile bellũ ſuſtuliſti:in quo non minus ſeruis:q̃ dominis præſtitiſti.hos.n.ſecuros:illos bonos feciſti.nõ uis interea laudari? nec fortaſſe laudãda ſint:grata ſunt tamen recordantibus principem illum in capita dominorum ſeruos ſubornantẽ:monſtrantemq; crimina:quæ tanq̃ delata puniret.magnũ:& ineuitabile: ac toties cuique experiendũ malum quoties quiſque ſimiles principi ſeruos haberet. In eodem genere ponendum eſt q̃ teſtamẽta noſtra ſecura ſunt: nec unus omniũ nũc: quia ſcriptus hæres. nõ tu

gnitate aut amplitudine: aut poteſtate imperii romani aliquid derogare: crimen ſecundum Vlp. ad legem Iuliam maieſtatis ſacrilegio proximum:quod Tiberius atrociter puniuit.Nero autem inſtituit: ut lege maieſtatis dicta factaq; omnia:quibus modo delator non deeſſet tenerentur: & Domitianus quoſdam maieſtatis reos in curiam induxerat:quibus more maiorum condemnatis liberum mortis arbitrium permiſit ſcribẽte Tranqui.lege.ff.xlviii.ad legem Iuliam maieſtatis:quot criminum ſpecies complectatur crimen læſæ maieſtatis. Locupletabant.Paulus & Martianus iuriſconſulti teſtantur bona reorum maieſtatis læſæ etiam poſt mortem fiſco applicari:filios autem eorum Honorius & Arcadius conſtituerunt ab omnibus bonis paternis & maternis repelli : & ab omni alia quauis hæreditate: & ſucceſſione:Falcidiam tantum filiabus ex bonis matris reliquunt. maieſtatis damnati capite plectunt. Eorum.ciuium. Qui crimine uacarent.innocentium. Magnitudine. maieſtatis amplitudine. Vendicabant.ni ſibi uſurpabant:male enim terrore ueneratio acquiritur.at Traiãus ſi Dioni credimus magis amari a romanis q̃ timeri gaudebat. Amicis fides. non amplius ſe inuicem reos agunt:neq; liberi parẽtes:neq; ſerui dominos. Verentur & parent. lego apud Dionem: Neruam ſeruos atq; libertorum pluimos dominis & patronis inſidiantes ad unum occidi imperaſſe: & ne ſerui in poſterum dominos criminarẽtur ed icto uetuiſſe:quod etiã feciſſe Traianum Mart. in laudem eius refert.

Martialis. locus.

libro.x. qui ſua reſtituis ſpoliato iura patrono:Libertis exul nõ erit ille ſuis. Nõ enim.ordo eſt:non enim iam ſerui noſtri ſunt amici principis:ſed nos ſumus . nam Claudius libertis ſuis omnia credidit & indulſit ſic Galba: & Suidas memorat Caiũ ſanxiſſe ut ſerui domĩos de quocunq; crimine poſſent accuſare.Hermogenianus.ff.v.rñdet:lege pmiſſũ ſeruis ĩ certis caſibus cõtra domĩos cõſiſtere. Mancipiis.ſeruis. Omnes.dominor. Seruile bellũ.pmutatio.nam ſeruoꝝ in dominos coniurationẽ ſeruile bellũ uocauit:reſpiciens ad illud:quod in Sicilia ortũ cũ a prætoribus opprimi minime ualuiſſet.Cn. Fuluio conſuli mandatũ eſt ; cuius belli initiũ fuit Eunus ſeruus natiõe Syrus:qui cõtracta agreſtiũ ſeruoꝝ manu:& ſolutis ergaſtulis iuſti exercitus nũerum ipleuit:Cleon quoq; alter ſeruus ad.lxx.milia ſeruorũ contraxit:& copiis iunctis contra populũ romanũ exercitũque eius:bellũ ſæpenumero geſſerunt.hæc Liuius & Marcellinus. Non minus. pſtitiſti.

Non minorẽ opẽ tuliſti. Hos.dominos. Securos.a delatione ſeruoꝝ. Nec fortaſſe.diminutio.ideſt ponamus q̃ non ſint laudanda. Illum. potius intelligo Domitianũ quã alium:in quẽ recenti ſcelerum memoria gladiũ oratoriũ diſtringit:cũ is cuilibet accuſatori crediderit. In capita.in perniciem. Subornantẽ.clanculũ inſtruentem:quid obiecturi eſſent eſt enim ſubornare falſum inſtruere aliquem ſemotis arbitris:& ſemper in malum uſurpatur:Liuius quarto belli punici: militem ſubornant: ut Syracuſas perferret nunciũ conuenientẽ eis:quæ ad Milam falſo nunciata erant.Tranqui. Iulius Cæſar ſubornauit:qui.C.Rabirio perduellionis diẽ diceret. Delara.ab alio explicata:detecta. Similes pricipi.malos.

Subornare

In eodẽ genere.ſimiliter laudandũ. Secura.rata.libera.Claudiũ ferunt r nuiſſe ab ullo qui cognatos haberet ſe relinqui hæredẽ: & publicatas ab aliis imperatoribus hæreditates ſuis reſtituiſſe. Pertinacem uero tradit Capitolinus legẽ tuliſſe:ut teſtamenta priora non prius eſſent irrita:q̃ alia perfecta eſſent:neue ob hoc fiſcus aliquando ſuccederet:ipſeq; profeſſus eſt nullius ſe aditurũ hæreditatẽ: quæ aut adulatiõe alicuius eſſet delara: aut lite:aut perplexa:ut legitimi hæredes & neceſſarii priuarenẽ: inde Iuſtinianus ĩ Inſtitutionibus:diuus inquit Pertinax expreſſit nõ admiſſurũ ſe hæreditatẽ eius: q litis cã principẽ reliquerit hæredẽ:neq; tabulas nõ legitie factas.in qbus ipſe ob eã cãm hæres inſtitutus erat. Probaturũ.nec unus oium nũc tu es hæres:qa ſcriptus.ĩ teſtõ olim fuiſſes:& poſtea ultio:qd ualere debet.Prætereit⁹ ſis.reſpexit Tiberiũ:q ut irrita & uana putauit illoꝝ teſtamẽta:quoſcũq; qs diceret hærede Cæſare mori deſtinaſſe.nã ſecũdũ Paulũ eius bõa q ſe iperatorẽ factuꝝ hæredẽ iactauerat: a fiſco occupari nõ

falsis: non tu iniquis tabulis aduocaris. nullius ad te iracundia: nullius impietas: nullius furor confugit: nec quia offendit alius nuncuparis: sed quia ipse meruisti. Scriberis ab amicis: ab ignotis præteriris: nihilq; inter priuatum: & principē interest: nisi q nunc a pluribus amaris: nā & plures amas. Tenes Cæsar hūc cursum: & probatur experimento: sit ne feracius: & uberius: nō ad laudem modo: sed ad pecuniam principi: si hærede illo mori homines uelint: quam si cogantur. Donauit pater tuus multa: & ipse donasti. cesserit parum gratus: manent tamen ii: qui bonis eius: fruātur: nihilq; ex illis ad te nisi gloria redit: nam liberalitatem iucundiorem debitor gratus: clariorem ingratus facit. Sed quis ante te laudem istam pecuniæ prætulit? quotus quisque principum ne id quidem in patrimoniis nostris suū duxit? quod esset de suo. nōne ut regū: ita Cæsarum munera illitos cibis hamos: oppertos p̄da laque-

possunt: nec ex imperfecto testamento imperatorem hæreditatem uendicare posse sæpe constitutum est. licet enim lex imperii solemnibus iuris imperatorem soluerit: nihil tamē tam proprium imperii est: q̄ legibus uiuere. Falsis. confictis. Iniquis. utpote prætериris filiis: quos hæredes instituere debuisset potius q̄ imperatorem. legimus Tiberium metu & langore ad fastidium uitæ ægisse. Cn. Lentulum Augurem: cui census maximus fuerat: ut ne quo: nisi ipso hærede moreretur: Caium uero testamenta primipilarium: qui ab initio principatus Tiberii neque illum neque se hæredem reliquissent: ut ingrata rescidisse: Neronem denicq; instituisse: ut ingratorum in principe testamenta ad fiscum pertinerent: ac ne impune esset studiosis uiris. qui scripsissent: uel dictassent ea. satis constat lecto testamento Agricolæ: sicut Tacitus in eius uita refert: quo optimæ uxori: & piissimæ filiæ Domitianum scripsit: lætatum eum uelut honore iudicioque. tam cœca & corrupta mens assiduis adulationibus erat: ut nesciret a bono patre: non scribi hæredem nisi malum principem: ubi mēda satis obuia pro testamento legitur testimonio. Taciti locus. Nullius iracundia confugit ad te. nullus te dixit hæredem: quod iratus esset in suos: quod impius: dum filios præterit: q furore non ratione ductus sit. Nuncupa- Núcupare. ris. hæres nominaris: qua dictione Iurisconsulti plærunq; utuntur. Vlp. ff. xxviii. de testamentis. hæredes palam ita ut exaudiri possint nuncupandi sunt: licebit ergo testanti: uel hæredes nuncupare: uel scribere sed si nuncupat: palam debet. i. ita ut exaudiri possit a testibus. Theodo. & Valent. Impp. libro sexto cod. titulo de testamētis p nūcupationē dicūt hoc ē sine scriptura: testamēta quocq; nō aliter ualere sancimus: q̄ si septē testes: & simul uno eodēq; tēpore collecti testatoris uoluntatē: ut testamentum sine scriptura facientis audiuerint. Tacitus. nec defuerunt: qui monerent magna ex parte hæredē Cæsarem nuncupare. Tranqui. etiā in Caio opportune usus est hoc uerbo. metu inquit iā & ab ignotis inter familiares: & a parentibus inter liberos palā hæres nuncuparetur: derisores uocabat: quod post nūcupationē uiuere perseuerabant. Quia alius offendit. te. s. per id putans posse imperatoriā indignationē mitigari. Vitellius equitem romanū proclamantem cū raperetur ad pœnam hæres meus es: exhibere testamenti tabulas coægit: utq; legit cohæredem sibi libertū eius ascriptū: iugulari eum liberto imperauit. Meruisti. ꝑpter tua in illū merita: Tranq. narrat Augustū accœpisse uiginti annis quaterdecies milies sext. ex testamentis amicorum. Præteriris. non relinqueris hæres. Priuatim. dū nondū eras imperator.

Cursum. uitæ ordinē. Sit ne feracius. sensus est experientia ostēdis principē: qui ametur a suis: nō solū maiorem laudem: sed etiam pecuniam sibi comparare ab amicis illū ultro hæredem relinquentibus: q̄ illos qui cogebāt ciues se nūcupare hæredes. Pater tuus. Nerua. Donauit multa. nā quascūq; pecunias ī regiis thesauris cōperit reliquas: iniuste spoliatis a Domitiāo restituit: paupibus ro. decies quinquagies cētena milia erogauit agrosq; sua pecunia coēptos præpositis senatorii ordinis uiris: q illos egenis diuiderent. nihilo segnior in amicos extitit: cōpluribus ingentia beneficia conferens. nā Philostratus in uitis sophistarū tradit Atticū declamatoris Herodis patrem domi suæ thæsaurū ingentem effodisse: ac Neruæ īperatori scripsisse quid placeret fieri de illo cui Cæsarē rescripsisse inuēto uti debere. uerum Atticus sibi metuens iterū scripsit: sed inuentū excedit priuatam conditionem: ad quæ imperator rescripsit: etiam pro arbitrio tuo abutere. Cesserit parum gratus. & si aliquis horū inuentus est parū gratus erga illū: uel decesserit parū gratus: si aliquis horum donatus a patre tuo decessit præterito te in testamento. Manēt. uiuūt sine discrimine hæredes ingrati defuncti. Eius. Neruæ. Illis. bonis: quæ pater tuus elargitus ē. Clariorē. illustriorē. notabiliorē. snla duplex. Sed qs. iterrogatio: quæ hoc agit ut neges. Prætulit laudē istā pecūiæ. potius uoluit laudari q̄ hēre pecūiā. Quotus qsq;. nullus ē q. In pāīmōiis ufis. q a maioribus & parētibus trāsmissu3 fuerat ad nos. Duxit. putauit. Quod eēt de suo. quod ipse & supiores pricipes donassent. Illitos cibis hamos. cōtectos æsca uncos: qbus pisces capiunt

os æmulabantur : cum priuatis facultatibus uelut hausta:& multiplicata:retro secum quicquid attigerant referrent. Quam utile est ad usum secundorum per aduersa uenisse. Vixisti nobiscum: periclitatus es:timuisti:quæ tunc erat innocentium uita:scis:& expertus es quantopere detestentur malos principes etiam : qui malos faciũt. meministi quæ optare nobiscum:quæ sis queri solitus. nam priuato iudicio principem geris: meliorem imo te præstas:q̃ tibi alium precabare. Itaq; sic imbuti sumus: ut quibus erat summa uotorũ melior pessimo princeps : iam non possimus:nisi optimum ferre. Nemo est ergo : tam tui : tam ignarus sui:ut locum ipsum post te concupiscat. facilius est : ut esse aliquis successor tuus possit: quam ut uelit. quis enim curæ tuæ molem sponte subeat? quis comparari tibi non reformidet? Expertus : & ipse es : q̃ sit honerosum succedere bono principi : & afferebas excusationem adoptari. An prona:paruaque sunt ad æmulandum: quod nemo incolumitatem turpitudine rependit? Salua est omnibus uita : & dignitas uitæ: nec iam consideratus: ac sapiens : qui ætatem in tenebris agit. Eadem quippe sub principe uirtutibus p̃mia:q̃ ĩ libertate:nec benefactis tñ ex cõsciẽtia:sed ẽt præmia sunt merces. Amas cõstãtiã

sic & muneribus homines illaqueantur. Mart. captatores notans. Sic auidis fallax indulget piscibus hamus. Calida sic stultas decipit esca feras. Illitos cibis hamos. opertos præda laqueos. tres exornationes notari possunt:compar:similiter cadens:permutatio. Multiplicata. longe maiora munera. Referrent. hæredes instituti Cæsares. Priuatis. a priuatis. Quicquid attigerant. cuicunq; aliquid donassent. Ad usum secundorum. ad felicitatem. Per aduersa. quæ faciunt ut bona melius intelligamus. nam idem dixit habet has uices conditio mortalium ut aduersa ex secundis : ex aduersis secunda noscantur. Periclitatus es. nobiscum sub Domitiano nam omnium primatum dies & horas:quibus nati erant inquirens: non paucos etiam eorum: qui desperabãt aliquam potentiam consequi : interfecit. Mar. Tullius de oratore magna laus illa & admirabilis uideri solet tulisse casus sapienter aduersos: non fractum esse fortuna:retinuisse in rebus asperis dignitatem.

Qui malos facient. adulatores. circuitio. Quæ. qualem principem. Quæ. Domitiani scelera. Principem geris. es princeps. Priuato iudicio. cum recte scias priuatorum iudicia de principe : uel te talem geris in principatu : qualem priuatus tibi principem optabas. Alium. principem esse. Imbuti. assueti. Quibus. nobis. Summa uotorum. summum uotum : ut nobis daretur. Melior. minus malus. Pessimo. Domitiano. Nisi optimum. tibi similem. Ignarus tui. alienus a cognatione tui. Tam ignarus sui. tam stultus. Locum ipsum. imperii habenas. Post te. post obitum tuum. affectauit : tamen imperium Adrianus post mortem Traiani:q̃uis nõ destinatus: neq; ab eo adoptatus: sed potissimum fauente Plotina Cæsar creatus. multum Traiano dissimilis: sed non contemnendus imperator. Possit. esse necessario. Quam ut uelit. q̃ uoluntate cum uideat non posse tua uestigia subsequi. Molem. pondus.

Comparari tibi. quis non diffidet tuas uirtutes æquare? Bono principi. Neruæ. Adoptari. cur non debebas adoptari a bono:cum difficile esset illum imitari. Prona. in promptu. Nemo rependit incolumitatem turpitudine. nullus imperator incolumes facit:& absoluit uiros:quod sint turpes:& probosi:ut olim fiebat : nam scimus Neronem professis apud se obscœnitatẽ:cætera quoq; cõcessisse delicta:ut aptius dicã:nemo cogitẽe turpis:ut icolumis sit.

Dignitas uitæ. qa dignitates asseqtur nõ flagitiis:sed uirtutibus. ppulchre Cicero dixit scripsisse Platonẽ:q̃les in rep. pricipes eẽnt:tales reliquos solere eẽ ciues. & Theopõpus referẽte Athæneo recitauit Philippũ Alexandri patrẽ extitisse prodigũ & lurconẽ:unde amicos eius talibus uiciis laborasse : nã multos illi similes:alios breui regio luxu corruptos ad eã uitã defluxisse. Consyderatus. babetur. In tenebris. sine honore. in ocio:in secessu ut faciebant sub Domitiano. Præmia. sunt constitura. Virtutibus. uiris bonis. Quæ. erant ordinata. Nec tantũ ex cõscientia merces benefactis. nã sæpius factorũ suorũ conscientiã præmiũ facit. in primo enim epistolarum meminimus inquit quanto maiore animo fructus honestatis in conscientia:quam in fama reponatur. sub Traiano uero non solũ hoc. sed etiã honorũ & diuitiarum pro uirtutibus præmium reportabant boni. sapiens enim. & si nulla re indigeat

Merces. tamen authore Seneca multis illi rebus opus est. merces noiatiui casus est dicta a merẽdo: quãquã apud

Merx. iurisconsultos merx ,p mercimonio legat: cuius accusatiuũ pluralẽ merces Ouidius in heroidibus protulit. Nec me crede fretum:merces portante carina Findere. apud Nonium sic scriptum inuenies: merx: & mercatura hoc distant:q, merx est species ipsa:mercatura est actus ipse: mercatus autem locus in quo

agitur mercatura. Rectos.iustos. Vt alii.principes solebant. Tacitus memorat Corbulonem iam bellum Caucis Germanis parentem litteris Claudii repressum:quosdam enim dicere solitos apud principem.quicquid prospere fæcisset Corbulo id casurum in reipubli.damnum:formidolosum paci uirum insignem:& ignaro principi pergrauem. Cum satis sit.bonis uiris. Si non nocet.esse bonis: ut fieri solebat sub malis principibus: quibus uirtus erat suspecta. His.bonis. Honores. magistratus.
Sacerdotia.pontificatus.auguratus:& his similia. Prouincias.imperia.dissolutio color. Hi.boni. Florent. illustrantur. Isti. alii.sic

ciuium: rectosq; : ac uiuidos animos non ut alii contundis ac deprimis:sed foues: & attollis. Prodest bonos esse:cum sit satis:abundeq; si non nocet.his honores:his sacerdotia: his ꝓuincias offers:hi amicicia tua: hi iudicio florent: acuũtur isti integritatis:& industriæ ꝓcio.similes:dissimiles alliciuntur.nam præmia bonorum:malorũq; bonos:ac malos faciunt. Pauci adeo ingenio ualent:ut non turpe honestũq;:ꝓut bene ac secus cessit.expetant fugiantue:cæteri ubi laboris inertiæ:uigilãtiæ somno:frugalitatis luxurię merces dat̃.eadem ista quibus alios artibus assecutos uident:consectantur:q̃lesq; sunt illi:tales esse: & uideri uolunt:& dum uolunt fiunt: & priores qdẽ principes excepto patre tuo:ꝑterea uno: aut altero:& nimis dixi:uitiis potius ciuium:q̃ uirtutibus lætabantur:primum qđ in alio sua quẽq; natura delectat.deinde quos patiẽtiores seruitutis arbitrabãt̃:quos nõ deceret eẽ nisi seruos:& hoꝝ

Antonius philosophus ex malis bonos fæcit:ex bonis optimos: fuitque per omnia moderatissimus in hominibus deterrendis a malo: inuitandis ad bonum: remunerandis copia & indulgentia liberalis.
Acuuntur.ad imitationem bonorum.
Precio integritatis: cum uident integros uiros & industrios remunerari. Similes. boni. Dissimiles. mali. Præmia bonorum. quæ dantur bonis a principe faciunt alios bonos: cum uident bonos esse in precio: sicut malorum præmia faciunt malos. Pauci adeo ingenio ualent.pauci admodum reperiuntur ea natura præditi:ut uicia:aut uirtutes pro rationibus temporum expetant: aut fugiant.
Turpe. uicium. Honestum. uirtutem. Pro ut bene cessit. si bene euenit pro uicio aut uirtute:expetunt uel unum: uel alterum: si male fugiunt. Ac secus. male cessit idest præponũt utile honesto: neque sequuntur honestum uirtutis causa:sed spe ꝓmii. Cæteri.plurimi. Vbi merces laboris datur inertiæ. præmium quod debebatur laboriosis uiris erogatur inertibus:& quod uigilantibus: datur somniculosis: & quod frugalibus: transfertur ad prodigos.
Eadem ista.præmia. Consectantur.conquirunt. Tacitus libro.xvi.de Nerone agens. Caio inquit Petronio dies per somnum: nox officiis & oblectamentis uitæ transigebatur.utque alios industria ita hunc ignauia ad famam protulerat.reuolutus ad uicia:seu uiciorũ imitationem inter paucos familiariũ Neroni assumptus est. Quibus artibus.malis. Illi.improbi:qui munera comparant ꝑ scelera.nã secundũ Mart.Nemo suos:hæc est aulæ natura potentis:Sed domini mores Cæsarianus habet. Tales. cæteri. Dũ uolunt.esse & uideri mali. Fiunt.tales re uera euadunt.traductio. Vno aut altero. Augusto:& Tito:quos constat fuisse bonos.unde Dion in Tito memorat Titũ Augusto comparandum in diuersa ætate:huneq; si minus uixisset nunq̃ a romanis dilectũ fuisse:neq; illũ si plus:nam Augustus crudelior in principio propter hostes & seditiones:postea longo tempore multis in populũ ro.beneficiis eluxit:at Titus humãe iperans periit in robore gloriæ.fortassis nõ uacaturus culpa:si diutius uexisset:qua fortuna maiori q̃ uirtute utebat̃. Nimis dixi.quia duos ante Traianũ principes bonos fuisse retuli. Augustus enim inter initia crudelis fuit authoribus Dione:Appiano:Tranqllo.& Titus cũ patre principatũ administrans se inciuilius & uiolentius ægit.si quidem suspectissimũ quenq; sibi:submissis:qui per theatra & castra quasi consensu ad pœnam deposcerent:haud cunctanter oppressit in his Aulum Cecinnam consularẽ uirũ uocatum ad cœnam. ac uixdũ triclinio egressum confodi iussit. Viciis. Tranq. Tranqui. locus.
in Domitiano:satis constat duos solos e notioribus uenia donatos:tribunũ laticlauiũ: & centurionem qui se quo facilius expertes culpæ ostenderent:impudicos probauerant: & ob id neq; apud ducem:neq; apud milites ullius momenti esse potuisse.tribunũ Dion nominat. Iulius ait Caluester tribunus militũ accusatus ꝙ sæpius cũ Antonio Saturnino secreto congrederetur:neq; hoc diluere posset:respondit se conuenire solitũ ob amorem.erat enim eius ætatis & formæ: qui posset amari: inde absolutus hoc solum dixit:cessabo ab iis:quæ consuetam.remisit igitur Domitianus crimen maiestatis læsæ Caluestro: quia impudicus erat:nam & ipse in mares pronior fuit. Sua natura delectat quenque in alio. sententia idest unusquisq; delectatur cum uidet sui similem. Nisi seruos. uiciorum: qualem Crispinum Iuuenalis pulsat. & ideo Domitiano gratum. uel. Nisi seruos. uilis animi: non affectantes principatum. Horũ.malorũ.in quos satyricus gladium distrinxit.Criminibus debent ortos:prætoria: mensas.

in ſinum omnia congerebant:bonos autem ocio: aut ſitu obſtruſos : & quaſi ſepultos non niſi delationibus:& periculis in lucem: ac diem proferebant . Tu amicos ex optimis legis : & Hercule æquum eſt eſſe eos cariſſimos bono principi:qui inuiſi malo fuerint . Scis ut ſicut diuerſa natura Dominatio:& principatus:ita non aliis eſſe principem gratiorem:ꝗ qui maxime dominum grauentur.Hos ergo prouehis:& oſtentas quaſi ſpecimen:& exemplar:quæ tibi ſecta uitæ:quod hominum genus placeat. ideo nō cenſuram adhuc: non præfecturam morum recœpiſti:quia tibi beneficiis potius quam remediis ingenia noſtra experiri placet.& alioquin neſcio an plus moribus conferat princeps: qui bonos eſſe patitur :ꝗ qui cogit.Flexibiles: quancunq; in partem ducimur a principe:atq;:ut ita dicā:ſequaces ſumus: huic enim cari:huic probati eſſe cupimus: quod fruſtra ſperauerunt diſſimiles:eoq; obſequii cōtinuatione peruenimus:ut prope omnes homines unius moribus uiuamus.porro non tam ſiniſtre conſtitutum eſt:ut qui malum principem poſſumus: bonum non poſſimus imitari . Perge mō Cæſar: & uim:effectūq; cenſuræ tuum propoſitum : tui actus obtinebūt.nam uita principis cenſura eſt: eaq; perpetua:ad hanc dirigimur:ad hāc conuertimur:nec tam imperio nobis opus eſt:ꝗ exēplo: quippe īfidelis recti magiſter ē metus.melius homines exēplis docentur:quę īprimis hoc in ſe boni habent:qđ approbant:quę p̄cipiūt fieri poſſe. Et qs terror ualuiſſet efficere : qđ reuerentia tui effecit? obtinuit aliquis:ut ſpectaculū pantomi-

Omnia:dona.ut Claudius Narciſſo & Pallanti:Nero Polycleto . Galba Icelo libertis. Situ. deſuetudine.priuatione munerum ciuilium. Lucem . noticiam & famam. Legis . ſecernis. Eos.uiros optimos. Malo principi . Domitiano. Diuerſa:ſunt a natura : nam dominatio:quæ tyrannis dicitur:tanquam dominus ſeruis imperat:principatus : quod regnum appellamus : tanquam pater filiis.ita principem non eſſe gratiorem aliis ciuibus : quam qui maxime grauentur ideſt ægre patiuntur dominum tyrannum. Hos.bonos. Prouehis.ad honores promoues. Exemplar. indicium. Secta.ordo : uia : modus. Non recœpiſti cenſuram.noluiſti fieri cenſor. Non præfecturam morum. interpretatio cenſuræ. quæ nihil aliud eſt quam morum præfectura. Auguſtus rem ipſam ſine nomine recœpit:author enim Tranqui. recœpiſſe morum & legum regimen perpetuū ſine honore cenſuræ. Remediis . notis cenſoriis. Experiri.an potius beneficiis ad beneuiuendum excitemur:quā ignominia. Alioquin . inſuper. Neſcio . dubitatio : qua tamen oſtenditur magis probari principem qui ſuos ciues patitur eſſe bonos.ideſt qui utitur clæmentia : ꝗ qui cogit uicia.ſcilicet ſeuere reprimit admiſſa, latenter Domitianum mōſtrat qui ſuſcœpta morum correctione multa ſeuere exercuit. Sequaces . fautores . imitatores. conſecutores : unde ſequaces hederas appellamus a natura ſequentes : quibus adhæſerint. Huic. Traiano. Diſſimiles. peſſimi. Vnius.Traiani. Conſtitutū. comparatum a natura. Vim.rem quam uis non recœperis nomen cenſoris. Tuum propoſitum.tuum inſtitutum beneuiuendi & faciendi optima. Obtinebunt uim.perinde erit in effectu ac ſi cenſor eſſes. Vita.bona. Cenſura.regimen morum . nam Traianus cum populo humaniter uerſabatur:& cum ſenatoribus grauiter : cunctis quidem amabilis : metuendus uero nulli : niſi hoſtibus . hæc Dion. quare non immerito : Xenophon tradit Ageſilaum priuatorum hominum errata modeſte tuliſſe : principum uero maxima exiſtimaſſe : iudicabat enim ab illis pauca : ſed ab his mala multa conſtitui. Nec tam imperio . ſic eſt enim ſic eſt : exaſperat homines imperata correctio : blandiſſime iubetur exemplo : authore Pacato : in Panagyrico Theodoſii. Mœtus eſt infidelis magiſter recti. iam dixerat libro nono timor abit ſi recedas Marcus Tullius aſſerit metum malum cuſtodem diuturnitatis . nam longe ualentior amor ad obtinendum quicquid uolueris: unde non iniuria dixit metum infidelem magiſtrum recti. Exemplis docentur melius:quam præcœptis.ſcribit enim Fabius.quantum græci præcœptis ualent: tantum romani:(quod eſt maius)exemplis : & quidem longe probabilius eſt ſe uirum bonum rebus:ꝗ uerbis oſtendere:nihilq; recte ſine exemplo docetur:aut diſcitur. Boni.uſus. Approbant.re.hoc infert ut ad alia tranſeat. Obtinuit aliquis.qualis Tiberius quē narrat Dion exegiſſe pātomimos ab urbe:& ne ea arte quis uteref iuſſiſſe:quia mulieres corrūpebāt:& tumultus excitabāt.Nero pariter factiōes pantomimorū cū ipſis ſimul relegauit:ſed magis hoc ad Domitianū referendū crediderim:qui ſcenam hiſtrionibus interdixit:tantū intra domum exercendi

artem iure concesso:seruat præceptum rhetorum ex comparatione pessimi lauando optimum. repete quæ de pantomimis alibi annotauimus. Vt uellet.ut esset contentus populus Ro. Rogatus es.petiuit precibus a te populus:ut pantomimos tolleres. Alius.Domitianus. Beneficium.id romani pro beneficio reputarunt. Necessitas.parere imperio Domitiani. Concentu.conclamatione.concordia.consensu. A patre tuo.a Nerua sublata sunt pantomimorum spectacula:quæ postea Traianus in theatrum reduxit si Dioni credimus:refert enim hunc imperatorem histrione Pylade non mediocriter oblectatum: in cuius laudem Boetus græcus epigramma cecinit:quo significatur illum recitasse Bacchi tragœdiam. nõ omittam Dionem:quantum ex eius compendio licet intueri:tradere Neruam impendia cõtraxisse: sustulisse multa sacrificia: equorum cursus:atq; certamina:nec minus spectacula quædam: nulla tamen de pantomimis particulariter habita mentione. Exactum est.postularunt cuncti. Vtrũque recte.factum est. Malus. Domitianus. Tolli.remoueri. nam spectantium mores solent inficere pantomimi: unde merito diuus Augustinus libro: cui titulus de ciuitate dei: plærunq; ingenii acumen intendit in deperditos pantomimorum motus: & inhonestas saltationes. Malis.hominibus. Bene.honesta. Authorem.displicuisse:non factum quia bonum. Scenici imperatoris.Neronem respicit: qui scænicis artibus imbutus primum Neapoli prodiit in scenam: deinde etiam magni æstimauit cantare Romæ: insuper non dubitauit priuatis spectaculis operam inter scenicos dare:quodã prætorum sextertium decies offerente. tragœdias quoq; cantauit personatus heroum deorumq;. Tranqui.author. legimus etiã Caium fuisse cantatorem & saltatorem: eoq; die quo periit peruigilium indixisse: ut initium in scenam prodeundi licentia temporum auspicaretur. Applausor.nam captus Nero modulatis Alexandrinorum laudationibus:plures Alexandria euocauit.nec eo segnius adolescentes equestris ordinis:& quinq; amplius milia e plebe robustissimæ iuuentutis undiq; elegit: qui diuisi in factiones plausuum genera condiscerent. Effœminatas. molles:corruptrices. Sæculo. temporibus tuis.

morum popu.Ro.tolli pateretur: sed non obtinuit:ut uellet.rogatus es tu quod cogebat alius: cœpit ꝑ esse beneficium:quod necessitas fuerat. neque enim a te minore concentu: ut tolleres pãtomimos:quam a patre tuo:ut restitueret: exactum est. Vtrumque recte:nam: & restitui oportebat:quos sustulerat malus princeps: & tolli restitutos. In his enim:quæ a malis bene fiunt:hic tenendus est modus:ut appareat authorem: displicuisse: non factum. Idem ergo populus ille aliquando scenici imperatoris spectator: & applausor: nunc in pantomimis quoque aduersatur: & damnat effœminatas artes: & indecora sæculo studia. Ex quo manifestum est principum disciplinam capere etiam uulgus: cum rem:si ab uno fiat: seuerissimam fecerint omnes. Macte hac grauitatis gloria Cæsar: Qua consecutus es: ut quod antea uis: & imperium: nunc mores uocarentur. Castigauerunt uitia sua ipsi: qui castigari merebantur: idemque emendatores: qui emendandi fuerunt. Itaque nemo de se ueritate tua queritur:& liberum ẽ queri. Sed cũ

Vulgus capere etiam disciplinam principum. sequi mores suorum principũ. Rem seuerissimam. exterminationem pantomimorũ a theatro. Fecerint.secuti sint libenter. Ab uno. principe Traiano. Macte Cæsar.cumulate:& magis aucte hac grauitatis gloria.a sacris sermo tractus referente Seruio:quoties enim aut thus:aut uinũ super uictimã fundebat:dicebãt mactus est taurus uino uel thure. hoc est:cumulata est hostia.& magis aucta:inde ad eos:q uirtute uel honoribus aucti sunt transfert. M. Tullius de rep.ferunt laudibus:mactant honoribus.i.magis augent.Seneca.ix.epistolarũ.macte uirtutis esto.sanguinolentis:& ex acie redeuntibus hoc dicit.Cato tamen in re rustica macte inqt uino inferiori esto: & macte hac illace dape polluceda esto:ac interdũ aliter.coniũgi septimo casu authores sunt Donatus & Diomedes.Martialis etiam genitiuũ ascripsit.Macte animi dicens.uariari per casus mulrorũ testimonio confirmat:nam Pompeius nominatiuũ singularem sicut Cato protulit: mactus hoc ferclo scribens:Curtius libro quarto pluralẽ:uos quidẽ macti uirtute estote:sic Plinius senior libro.ii.macti ingenio & cœli interpretes.uerũtamen apud Liuium libro.ii.ab urbe condita indeclinabile positũ esse uidetur.iuberem in qt macte uirtute esse:sic nõ multo post Secũdus:macte uterq; in remp.merito.qua dictio ne uidet usus Actius Nonio docente:qui multorum testimonia super hoc uerbo citat. Mores. honestum propositum tollendorum pantomimorum. Vicia.aliorũ. Ipsi.ut Caius:ut Claudius:ut Nero: ut Domitianus:qui merebantur castigari.transgressio:quæ perturbat ordinem uerborum. Liberum est.licet.nec igitur mirum si ea dicendi libertate Iuuenalis sub Traiano sit usus: quis conqueratur non esse priorum libertatem: & tamen liberrime loquatur: quod indicium fuit: maximæ libertatis. Macte:

ita comparatum sit: ut de nullo minus principe querantur homines: q̄ de quo maxime licet: tamen in sæculo nihil est: quo nō omne hominum genus lætetur: & gaudeat: boni prouehūtur: mali: qui est tranquillissimus status ciuitatis: nec timent: nec timentur. mederis erroribus: sed ĩplorātibus oībusq;: quos bonos facis hanc astruis laudē: ne coegisse uidearis. Quid uitā? quid mores iuuētutis? q̄ principaliter formas? quē honorē dicēdi magistris: q̄ dignitatē sapientiæ doctoribus habes? ut sub te spiritū: & sanguinem: & patriā recœperūt studia: quæ priorū tēporū ĩmanitas exiliis puniebat: cum sibi uitiorū oīum cōscius princeps inimicas uitiis artes nō odio magisq̄ reuerētia relegaret. At tu easdē artes ĩ cōplexu oculis: auribus habes. Præstas. n. quæcūq; ꝑcipiunt: tātumq; eas diligis: quantum ab illis probaris. An

Comparatum. consuetum: constitutum. Licet. libertas concessa est. In sæculo temporibus nostris tuo principatu. Nihil est. nulla res fit. Omne. genus cuiuscunq; conditionis. Boni prouehūtur. uirtute præditi dignitatibus honestanť. Suidas inquit Traianus nemini inuidit: neq; aliquē dignitate priuauit: sed mirūinmodum omnes bonos fouit: iccirco neminem uerebatur: neq; oderat. Claudianus de Stilicone hūc locū æmulatus est sicut alibi in aliis plærūq;. Hinc priscæ redeūt artes: fœlicibus īde ingeniis aperitur iter: despectaq; musæ Colla leuant: opibusq; fluens: & pauper eodē Nitiť ad fructū studio: cū cernat uterq; Quod nec inops iaceat ꝓbitas: nec inertia surgat Diuitiis. Nec timent accusatores: cum reliqui sint boni. Nec timentur. a bonis: quia nullam lædendi facultatem habent. Erroribus. punis malos uiros. Implorantibus. cum ploratu opem petentibus: ut medearis. Astruis. addis: applicas. Ne coegisse uidearis. ut sua sponte boni uideantur effecti. Iuuentutis romanæ. conductis stipendio tuo rhetoribus: qui iuuenes eloquētia sua excolāt. Inter cæteros mōstrat Fabium Quintilianum: qui ad imperium Traiani peruenit: & sub eo professus est. Dicendi magistris: rhetoribus. circuitio. nam Celso statuā publice poni iussit auctore Dione: & muneribus poetas affæcit dicente de eo Iuuenale. Nemo tamen studiis indignū ferre laborem Cogetur posthac: nectit quicūq; canoris Eloquiū uocale modis: laurumq; momordit. Sapiētiæ doctoribus. iam prædiximus quēdā philosophū in curru triūphali a Traiano honoris causa positū: addam etiam usum fuisse præceptore Plutarcho philosopho & historico grauissimo: extat adhuc eius epistola: q̄ Traianū libere monet: ut se in principatu optime gerat. Spiritū: & sanguinem. uitam nam sub Domitiano multi secūdū Dionem interfecti: quod philosophiæ operam darent: reliqui urbe pulsi. hunc locū Tacitus in præfatiōe uitæ Agricolæ apertius exequiť. legimus inquit cū Aruleno Rustico Pætus Thrasea: Herennio Senecio ōi Priscus Heluidius laudati eēnt: capitale fuisse: neq; in ipsos modo authores: sed in libros quoq; eorū sæuitū esse: delegato triumuiris ministerio: ut monumenta clarissimorum ingeniorū in comitio ac foro urerentur. scilicet illo igne uocē populi romani: & libertatē senatus: & conscientiam generis humani aboleri arbitrabātur: expulsis insuper sapientiæ ꝓfessoribus: atq; omni bona arte in exiliū acta. ne qd unq̄ honestū occurreret. nūc demū redit animus Nerua Cæsare beatissimi sæculi ortu: res olim dissociabiles miscente principatū: & libertatem: augeatq; quotidie fœlicitatē imperii. Nerua Traianus: nec spē modo ac uotū: securitas publica: sed ipsius uoti fiduciam ac robur assumpserit. Patriam. Romā unde fuerunt expulsa. Studia. litterarū. & erunt adhuc: qui dissimulabunt Iuuenalē nō scripsisse hæc de Traiano satyra. vii. Et spes & ratio studiorū in Cæsare tātū: Solus. n. tristes hac tēpestate camœnas respexit. ego ut supra multis argumentis cōprobaui sub Traiano scriptā Iuuenalis satyram: ita de eo illic locutū facile contenderim: nā q̄uis Dionis authoritate: nō fuerit Traianus exactæ doctrinæ: tamē doctos & fouit: & extulit: & ne longius recedamus: nonne Secundū oratorem excussum multis prouectū dignitatibus imprimis carum habuit. Priorū temporū. Athenæus ait quidam Sophocles decreto eiecit omnes ab attica philosophos: & romāi in omnibus optimi eosdē ab urbe expulere tanq̄ iuuētutis corruptores: nam Lucio Posthumio consule Alciū & Philesiū epicureos: sic Messenenses epicureos oēs abægerunt: pariter Antiochus rex cuiuscūq; sectæ regno suo ĩterdixit: neq; fateť scire quomodo postea a rōanis recœpti fuerint. ad hæc in Tiberio Tranqui. obiectū est poetæ: quod in tragœdia Agamemnonē probris lacessisset: obiectū & historico: ꝙ Brutum & Cassium romanorū ultimos dixisset: animaduersum statim in authores: scriptaq; abolita: q̄uis probarent ut etiā aliquot ante annos Augusto audiente recitata. quibusdam custodia traditis nonmodo studēdi solatium ademptū: sed etiam sermonis & colloquii usum.

Princeps. Domitianus. Artes. philosophiam: nā uera philosophia est uiciis carere: & uirtutibus abundare. Reuerentia. timore. In complexu. in sinu. Præstas. re facis ꝙ philosophi præcipiūt: munera enim sapientis & non indocti hominis obibat: nihilq; oīno erat: quod optime non exerceret. Quantū ab illis probaris. unde Iuuenalis hortať iuuenes doctos ad laudes Traiani. Hoc agite o iuuenes circū

ſpicit:& ſtimulat uos:Materiamq; ſibi ducis ſdulgētia quærit. Studia humanitatis. qbus edocemur ut humanis moribus utamur. Admiſſionū tuarū facilitaté.tranſir bono ordine: ad facilē aditū colloqué di cū Traiano unicuiq; permiſſum:ſic laudatur Veſpaſianus apud Tranq.ſic Ageſilaus apud Xenophontē:quod lætaretur aditum ad ſe oibus patere:contra notat Perſag; regē glorianté difficilē ad ſe præberc acceſſum:cū ergo Traianus ſtudiis humanitatis auſcultaret:ſequebatur eū eſſe facilē admittere quoſcunq; ad congreſſum ſui. Hos.Flauios.anteq̄ Domitianus pueheretur cū ſuis:ciuilibus bellis cōcuſſa

quiſq̄ ſtudia humanitatis pfeſſus: nō cū oia tua: tū uel imprimis laudibus ferat admiſſionū tuarū facilitaté? Magno quidé animo parens tuus hác ante hos principes arcē publicarū ædiū noie inſcripſerat:fruſtra tñ:niſi adoptaſſet:qui hitare ut í publicis poſſet. Quá bñ cū titulo iſto moribus tuis conuenit:q̄q̄ oia ſic facis: tanq̄ nō alius iſcri pſerit. Quod.n.forū? quæ tépla tá reſerata? non capitoliū:ipſaq; illa adoptionis tuæ ſedes magis publica:magis oium. Nullæ obices: nulli contumelia tū gradus:ſuperatiſq; iá mile liminibus ultra ſemp aliqua dura: & obſtátia. Magna añ te: magna poſt te:iuxta tñ maxia quies:tm ubiq; ſilentiū:tá altus pudor:ut ad puos penates:& laté anguſtū ex domo pricipis modeſtiæ: & tráqllitatis exépla referant. ipſe át:ut excipis:oés: ut expectas:ut magná pté dieg; iter tot iperii curas q̄ ſi p ociū tráſigis. Itaq; nō ut alias attoniti: nec ut

rep. Arcē.domū palatiná. Nomine.titulo:inſcriptione. Publicag; ædium. quod urllet imperatoris palatiū ciuibus oibus patere:& publicū eſſe. non auté intelligendū de Priuata Traiani domo:quam.P. Victor in.xii.urbis regiōe locat. Fruſtra tamen. inſcripſerat arcē palatiná titulo publicarū ædiū. Adoptaſſet. te principē bonū. Vt in publicis.ſine cuſtodia:quo oés conuenire poſſunt nullo repellente. Moribus tuis. qui finis fores palatii omnibus patere. Nō alius. ſed tu fueris author: & inſtitutor huius moris: qđ ſane maius eſt: q̄ ſubſequi aliū. Reſerata. cunctis aperta ſunt:q̄ tuū palatiū. Sedes.templū Iouis Capitolini. Magis omniū eſt. Obices. repagula:ferę:peſſuli dicimus hic obex:& hæc obex apud antiquos: quos Virg.ſecutus ſ.x. Ecce maris magna claudit nos obice pontus. Sulpitiū Apollinaré tradit Gellius obices cū o littera correpta ſolitū dicere. Onexander de imperatore eligendo: delectus inquit imperator facilis eſto: comis: & ſe uolētibus adire pateat: nō ramē ca ſit facilitate: atq; comitate: ut cōtéptui

fiat:nec acerbus:& durus ut odium in ſe concitet. Gradus.conditiones:differentiæ:quia ſub aliis principibus inferiores: & uiliores homines per cuſtodes contumelioſe repellebant ab aditu palatii. Mile liminibus.immuneris oſtiis:quibus ad Domitianum tranſcendebatur. Aliqua.limina ſupererant. Dura.ſurda:clauſa:difficilia aperiri. Pudor.modeſtia. Paruos.priuatos:uirorum tenuium. Anguſtum larem.pauperem domum.larem pro domo uſurpari ſatis obuium eſt a laribus diis tracta denominatione:quos Corybantas & Idæos dactylos:treſq; fuiſſe tradit Diomedes:nam authore Seruio maiores omnes in ſuis domibus ſepeliebantur: unde ortum ut lares. colerentur in domibus: quos Tertullianus ſic irridet domeſticos deos:quos lares dicitis domeſtica poteſtate tractatis:pignerando:ueditando demutādo. Cēſorinus author cundē eſſe geniū & larē. Apulei⁹ de deo Socratis.ex lemuribus:q poſterorum ſuorum curam ſortitus pacato:& quieto numine domum poſſidet lar dicitur familiaris: neq; iniuria Plur.in quæſtionibus præſides:& domus cuſtodes lares dixit:alienis formidoloſos:domeſticis mites:unde canis eis aſſiſtit:ipſi autem canum pellibus ueſtiūtur:an q Chryſippus opinatur demonia quædam mala circumire:quibus dii quaſi carnificibus:& ſcelerū ultoribus aduerſus iniuſtos: & impios utūtur:ſic lares furiales quidam ſunt pœnarū exactores uitæ & operationum ſpeculatores:idcirco ſit ut caninis pellibus induantur: quibus: & canis ideo aſſiſtit: quod ad inueſtiganda ſcelera:& ulciſcendos improbos ſagaces ſint. Pompeius deos inferos putat: quibus tot pilæ ideſt effigies quot eſſent liberi ponebantur:ut uiuis parcerent:& eſſent his pilis & ſimulachris contenti: de qbus plura Macrobius Sat. prio: Larariū Lápridius appellat locū in domo:in quo colebat antiquitas ſanctiores aías: quag; ſtatuas ibidē locabant.a laribus umbras laruas dicimus:nā dii penates alii ſunt Plut.in Numa mediá ignis ſedē larē uocari refert.lar ét uiri ppriū:cuius genitiuus lartis. Exépla referant. magna Traiani laus: uñ priuatis modeſtiæ & qetis exéplū ſumerét. Dion monuméris reliqt nō ſolū domi Traianū:uerū ét í bello facilē: & ſine picoli metu adeūtibus ſe pſtitiſſe:quare parū abfuit ne a qbuſdá Decibali tranſſugis dolo trucidaret:máſuetudiné Traiani Claudianus í panagyrico Honorii cōmendat:uictuta feret Gloria Traiani: nō tá q Tygride uicto Noſtra triūphati fuerat puincia Parthi. Alta qđ inuectus fractis Capitolia Dacis: Quá patriæ qđ mitis erat. Vt quá húane. Excipis.ſuſcipis ad te uenientes. Vt.q̄ta patiētia. Quaſi p ociū.iocis. iucundiſſimis ſermōibus:& remiſſionibus honeſtiſſimis. tanq̄ ſi nō eſſes occupatus circa íperialia negocia. Vt alias.ſub malis imperatorib⁹. Attoniti.ſtupidi.Domitiani tépora notauit:ſicut

A

Lar.

periculũ capitis adituri tarditate:ſed ſecuri:& hilares cum cõmodũ eſt cõuenimus: & admittente principe interdũ eſt aliquid:quod nos domi quaſi magis neceſſariũ teneat. excuſati ſemper tibi: nec unquã excuſandi ſumus: Scis.n.ſibi quemq́ꝫ præſtare:quod te uideat:qđ te frequentet:ac tãto liberalius : ac diutius uoluptatis huius copiã præbes. Nec ſalutationes tuas fuga:& uaſtitas ſequitur: remoramur: reſiſtimus ut in cõmuni domo:quã nuper immaniſſima bellua plurimo terrore munierat:cũ uelut quodã ſpecu incluſa nũc ꝓpinquoꝶ ſanguinẽ lamberet: nũc ſe ad clariſſimorũ ciuiũ ſtrages:cædeſq́ꝫ ꝓferret. Obuerſabãtur for bus horror:& minæ: & par metus admiſſis:& excluſis. Ad hæc ipſe occurſu quoque: uiſuque terribilis; ſuperbia in fronte: ira in oculis:

Iuue. ſatyra quarta de ſenatoribus ab eo cõuocatis mẽtionẽ faciens:quos albanã dux magnus ĩ arcẽ Traxerat attonitos:& feſtinare coactos. Tarditate. ſi ſero aduenilſent. uñ exiit illud ſatyricũ: rapta ꝓperabat abolla. Securi. cõtrariũ exornatio. Admittẽte. libẽter excipiente. Interdũ ẽ aliquid. ſenſus eſt q̃uis humane nos Traianus intromittat ad ſe: aliq̃ñ tñ domi nos cõtinemus tanq̃ aliquod officiũ magis neceſſariũ facturi:q̃ ad principẽ ire. laudat principis & humanitatẽ:& libertatẽ. Excuſati ſumus. ſemp credis nos domi fuiſſe honeſta rõne. Excuſandi. p aliũ. Præſtare ſibi. ꝑ ſe niti. Ac. quia ſcis ſingulos contendere ut te uideant. Voluptatis huius. conſpiciendi te. Fuga: ſecretum. quod Domitianus ſolebat maxime in albana uilla ubi multum temporis contere bat authores ſunt Tranqui. & Dion. Vaſtitas. ſolitudo ut Tiberius capreis. Remoramur. te detinemus. Immaniſſima bellua. crudeliſſimus Domitianus. imago cũ uituperatiõe. Propinquorum ſanguinẽ. Eutropius:conſobrinos ſuos Domitianus interfecit. nanq́ꝫ Flauiũ Sabinũ alterũ ex patruelibus occidit: q̃ eũ comitioꝶ cõſulariũ die deſtinatum: perperã præco nõ conſulem ad populũ: ſed imperatorẽ pronunciaſſet. Denicq́ꝫ Flauiũ Clæmentem alterum ex patruelibus contemptiſſimæ inertiæ:repente ex tenuiſſima ſuſpitiõe:quo maxime facto maturauit ſibi exitium. alii etiam ſcriptorum prodiderunt conualuiſſe famam Titum fratrem a Domitiano dolo necatum. ut Philoſtratus lib. vi. memorans lepore marino qui piſcis quoſdã humores occultos atq́ꝫ mortiferos habet de medio ſublatum:quod graue moleſtumq́ꝫ uideretur ſimul cum fratre imperare : quare dixerat Tito Apolonius caueret a propinquiſſimis. Tranqui. refert correptum graui ualitudine priuſquam plane animam eflaret pro mortuo deſeri iuſſiſſe. alii ægrorum ſed iam conualeſcentem abiici mandaſſe in arcam niue plenam: tanquam ad ualitudinis remedium opus eſſet celeri refrigeratione:ſicque interiiſſe.

Lamberet. tanquam fera tygris. Clariſſimorum ciuium. Iuuenalis ſatyra quarta. Atque utinam his potius nugis tota illa dediſſet Tempora ſæuitiæ: claras quibus abſtulit urbi illuſtres animas impune:& uindice nullo. Sed periit poſtquam cerdonibus eſſe timendus Cœperat : hoc nocuit lamiarum cæde madenti. Tacitus in uita Agricolæ. nõ uidit armis Domitiani clauſum ſenatum: & eadem ſtrage tot conſularium cædes: tot nobiliſſimarum fœminarum exilia & fugas. complures enim ſenatores : in his aliquot conſulares interemit:ex quibus Ciuicam Cerealem in ipſo Aſiæ proconſulatu. Saluidienum Orfitum:& Acilium Glabrionem:exilio puniuit. occidit Aelium Lamiam: Saluium Cocceanum : Metium Põpoſianum : Saluſtium Lucullum Britanniæ legatum. Iunium Ruſticum: Heluidium filium : Maternum declamatorem: poſt ciuilis belli uictoriam ſeuior : Xenophon de tyrannide memorat ſummos uiros:& uirtute præditos interfici a tyrannis:quia illos timeant:quam ſententiam tranſtulit ex Icetidibus Euripidis. Proferret. extenderet. Horror & minæ. denominatio qualis Virgil. in ſexto Veſtibulum ante ipſum primiſque in faucibus orci : Luctis & ultrices poſuere cubilia curæ : Pallenteſque habitant morbi:triſtiſque ſenectus. Et metus. eſt autem oratio in graui figura. Par metus. pariter timebant: quos hilari uultu ſuſcipiebat:ſicut quos truci:nam fuit non ſolum magnæ: ſed & calidæ inopinatæque ſeuitiæ. authorem ſummarum pridie q̃ crucifigeret in cubiculum uocauit:aſſidere in toro iuxta coegit: hilaremque dimiſit:partibus etiam de cœna dignatus eſt. & Aretinum Clæmentem capitis condemnaturus in eadem uel etiam maiore gratia habuit : quo ad nouiſſime ſimul geſtanti conſpecto delatore eius:uis inquit hunc nequiſſimum cras audiamus? unde Iuue. ſatyra quarta pallorem dixit magnæ : & miſeræ amiciciæ. amicos Domitiani deſignans:qui non bene crederent blandiciis illius pernicioſis. Ad hæc. præterea. Ipſe. Domitianus. Viſu terribilis conuenit Tacitus in uita Agricolæ cum Secundo ubi de Domitiano ſcribens cum inquit denotãdis tot hominum palloribus ſufficeret ſæuus ille uultus & rubor:quo ſe contra pudorem muniebat. Ira in oculis. quod etiam in eius numiſmate monſtratur quare Philoſtratus libro ſeptimo loquitur Domitianus ſuperbe etiã ſi placide manſueteq́ꝫ loqui uoluerit:ſupercilia uero oculis ſuperiacent:genæ autẽ bile refertæ ſunt:idq́ꝫ in conſpicuũ maxime eſt:ſunt .n. naturæ uicia:ſemperq́ꝫ eodẽ modo ſeſe hñtia. nã ſi Dioni credimus erat audax:iracundus:inſidiator:

fœmineus pallor ĩ corpore: ĩ ore ĩpudẽtia multo rubore suffusa. nõ adire q̃sq̃: nõ alloq audebat tenebras semp̱: secretũq; captantẽ: nec unq̃ ex solitudine sua ꝓdeuntẽ: nisi ut solitudinẽ faceret: ille tñ q̃bus sibi parietibus: & muris salutẽ suã tueri uidebat: dolũ secũ: & insidias: & ultorẽ scelerꝫ deũ ĩclusit. dimouit: perfregitq; custodias pœna

dissimulator. memorãt Tacitus & Tranqui. fuisse ira præcipitẽ: & quo obscuriore: eo irreuocabiliore. ꝑ oculos ãt maxie animus emanat: ut citra motũ quoq;: & hilaritate enitescãt: & tristiciæ quoddã nubilũ ducant: quin ẽt lacrymas his natura mentis indices dedit: q̃ aut erũpunt dolore: aut lætitia manant: motu uero intenti remissi: supbi: totui: mites: asperi fiũt. fuit. n. grandibus oculis: sed acie hebetiore. Fœmineus. mollis. ĩpudicus. Multo rubore. uultu ruboris pleno: q̃d refert Tranq. & libro. xx. Tacitus ignotis inq̃t adhuc moribus crebra oris cõfusio ꝓ modestia accipiebaꝰ. Secretũ captantẽ. inter initia principatus secretũ sibi horarium sumere solebat: nec quicq̃ ampliꝰ q̃ muscas captare: ac stilo præacuto cõfigere: ut cuidã interroganti esset ne quis itus: nõ absurde rñsum sit a Vibio crispo: ne musca quidẽ: & nec nisi secreto atq; solus plærasq; custodias receptis quidẽ in manu cathenis audiebat authores sunt Trãqui. Dion: Eusebius in Chronicis. Xenophon mala tyrannorũ cõmemorãs ait: timeo celebritatẽ hominũ: timeo solitudinẽ: timeo incustoditos adiꝰ: timeo ipsos custodes: neq; inermes illos hr̃e uellẽ circa latus: neq; armatis multũ confido. Solitudine. secreto. Solitudinẽ. cædẽ. uastationẽ. traductio color. Parietibus. tp̱e suspectæ sibi cædis appropinquãte solicitior in dies: porticuũ in q̃bus spaciari cõsueuerat: parietes phengite lapide distinxit: e cuius splẽdore p̱ imagines q̃cquid a tergo fieret: puideret. Dolũ & insidias. interfecerat Domitianus clæmẽtẽ uirũ consularẽ: cui ꝓpriã sororẽ matrimonio desponderat. palã ẽt dixerat post tertiã quartãue diẽ ipsam quoq; ad uirũ esse ꝓfecturã. Stephanus igiꝰ Domicillæ libertus: cuius nomẽ coronã quandã Iridi similẽ circa solẽ & radios eius ac lumẽ obscurãtẽ significabat: siue ꝓ interfecto Clæmẽte cogitãs: siue oium romanoꝝ cõditionẽ miseratus: siue sibi metuens q̃d erat intercœptaꝝ pecuniaꝝ reus: tyrãnũ iterficere aggressus ẽ adiuuãtibus amicis: & libertis intimis cõspiratiõe ẽt Parthenii cubicularis: & Saturii decuriõis cubiculariorꝫ nec nõ Entelli a libellis: Clodii Cornicularii: & Maximi Parthenii liberti: neq; cõiuratiõis exp̱s uxor eius Domitia fuit: neq; p̃torii p̃fectus Norbanꝰ: neq; collega eiꝰ Petroniꝰ. nã Domitia illi iussa mortẽ sibi uerebaꝰ: & alii nõ ulteriꝰ Domitiãi scelera ferre poterãt: quos oẽs dr̃ suspectos habuisse: & p̱dere destinasse: & eorũ noia delata ĩ scriptis habuisse iuxta ceruical: q̃ puerulũ ĩprudẽter sublata Domitiæ legẽda porrexisset: ea reis exposita necẽ maturare fecerũt. Stephanus igiꝰ cõsiliũ operãq; obtulit: ac sinistro brachio uelut ægro lanis fasciisq; p̱ aliquot dies ad auertẽdã suspitionẽ obuoluto ibiq; breuem gladiũ tegẽs: ad ipsã horã dolũ iteriecit: ꝓfessusq; cõspiratiõis idiciũ: & ob hoc a Parthenio tãq̃ cæteris robustior admissus: legenti traditũ a se libellũ: & attonito suffodit inguina: nõ tñ lætaliter sauciũ ac repugnantẽ adorti Clodius: & Maximus: & Saturius. & q̃dã e gladiatorio ludo uulneribus septẽ cõtrucidarũt. Philostratus lib. viii. testaꝰ Stephanũ Domitião redeunti a foro obuiã ꝓcessisse: & rogasse secretũ tanq̃ magna & admirabilia detecturũ. q̃re i porticũ: q̃ regiæ adiacebat deductũ: dixisseq; nõ ẽ mortuꝰ ut arbitraris inimicissimus tibi clæmẽs: sed uiuit adhuc: egoq; id optime scio: & ipse ẽq nũc aduersus te irruit: clamãtis autẽ iperatoris & ob ea q̃ audierat perturbati Stephanũ ab alligato brachio gladiũ educentẽ fœmur ꝑfodisse uulnere quidẽ ad subitã mortẽ inferendã nõ sufficiẽti: sed q̃d diutius cruciatũ extinguere tandẽ posset cũ nullis medicamentis esset curabile. at Domitianũ ætate adhuc integra: & corpore robusto minime cõcidisse: sed arepto Stephano superincũbentẽ eruere oculos enixũ: & faciẽ aureo calice: q̃ forte sacroꝝ cã astabat pertudisse. Palladẽ ut sibi ferret auxiliũ inuocantẽ. nõ omittã q̃ a græcis tradiꝰ Apolloniũ Tyaneũ pythagoricũ philosophũ magicæ peritissimũ tũc Ephesi multis disserentẽ auditoribus: cũ Domitianus cõfossus fuit: per aliquod tẽporis spaciũ stetisse attonitũ: deide exclamasse. Euge Stephane: pulchre Stephane: percute scœlestũ: ꝑcussisti uulnerasti. interfecisti. Vltorẽ scelerꝫ deum. Iouẽ: nã Mineruã: quam superstitiose colebat: somniauit excedere sacrario: negantem se ultra tueri eũ posse: q̃d exarmata esset a Ioue: nã prætar Tranqui. Dion inquit Domitianus in insomniis uidit Palladẽ: cuius effigiẽ in cubiculo habebat arma exuentẽ: & in curru equoꝝ atratorũ decidentẽ in baratrũ. uidit etiã per quietẽ Rusticũ accedentẽ ad se cum ense possemus ultorẽ scelerũ deum: interpretari Nemesim: quæ diuina iusticia dicitur: ea nanq; petulantes: & superbos ulciscitur. Custodias. carceremꝫ angustos aditus. ipsos custodes: & ministros: Vir. cernis custodia qualis Vestibulo sedeat. sic custodelam dicebant antiqui Festo tradente custodiã: quæ scilicet custodit: in quẽ sensum plærũq; annotauimꝰ Apuleiũ possuisse: interdũ pro ipso carcere & ergastulo. Columella. xii. itaq; mancipia uincta: quæ sunt ergastuli: per nomina quotidie citare debebit: atq; explorare. ut sint cõpedibus diligenter inexa. tũ etiã custodiæ sedes an tuta: & recte munita sit. Celsus de accusationibus homo qui ex custodia producitur: plærunq; pro carcerariis: & inclusis. Modestinus de publicis iudiciis custodias auditurus: tam clarissimos uiros quam patronos causarum adibere debet: & feriatis diebus custodias audiri posse rescriptum est.

Domitiãi mors.

Custodia.

A ii

anguſtoſq; ꝑ aditus:& obſtructos nõ ſecus ac per apertas fores:& iuitãtia limĩa irrupit:lõgeq; tũc illi diuinitas ſua:lõge archana illa cubilia:ſæuiq; ſeceſſus:ĩ quos timore:& ſupbia: & odio hoĩum agebaẽ. Quãto nũc tutior: quãto ſecurior eadẽ domus: poſtq̃ nõ crudelitatis: ſed amoris excubiis:nõ ſolitudĩe:& clauſtris defẽdiẽ: & qd ergo nõ diſcimus experimẽto fidiſſimã eſſe cuſtodiam principis ipſius innocẽtiã? hæc arx ĩacceſſa:hoc inexpugnabile munimentũ munimẽto nõ egere. fruſtra ſe terrore ſuccixerit:q ſeptus charitate nõ fuerit. armis.n. arma irritanẽ. Nũ aũt ſerias tm̃ ptes dieꝶ in oculis noſtris cœtuq; cõſumis? num remiſſiõibus tuis eadẽ frequẽtia:eadẽq; illa ſocialitas ĩtereſt? nũ tibi ſemp in medio cibus? ſp menſa cõmunis? nũ ex cõuictu nr̃o mutua uoluptas? nũ ꝓuocas:reddiſq; ſermones? num ipſum tẽpus epularũ tuarũ:cũ frugalitas contrahat: extendit humanitas. Nõ enim ante mediũ diem diſtentus

etiam in numero unius dicitur:ut ne quis receptam cuſtodiã ſine cauſa dimittat: ĩ numero tñ plurium frequentius:ut plæruq; cuſtodias recœptis quidẽ in manu cathenis audiebat:itẽ Caius cuſtodiaꝶ ſeriẽ
Cuſtoditio recognoſcens:cuſtoditio uero ẽ opera ad cuſtodiendũ aliqd ſumpta. Anguſtos.difficiles a cuſtodibus obſeſſos. Obſtructos.munitos:ſeptos. Inuitãtia incuſtodita. Tunc.cũ obtruncatus eſt. Diuinitas ſua.ſume extrinſecus erat.nã ſe deũ:& dici:& credi uoluit: quin etiã filius Palladis authore Philoſtrato uocabatur.Longe.quia nõ fuerunt arcana: in quæ multi infeſtis mucronibus irrupere. Sæui ſeceſſus. nã ibi ſtruebat necẽ innocentibus uñ non multo poſt Secũd⁹ alii intra cubicula ſua illis ipſis cõſulibus: qbus cõſules renunciabanẽ:exilia: & cædẽ machinabãẽ. ſolebat aũt Domitian⁹ ad horã ſomni nihil aliud q̃ ſecreto ſol⁹ ambulare. Timore.res uera eſt authore Seneca ut q a multis timeẽ multos timeat. Superbia. caput eſt apud Tranqui.de elatiõe:& eius uanagloria: & Eutropius memorat ĩ eo ſuperbiã execra-
Excubiæ. bilẽ extitiſſe. Eadẽ domus.palatiũ. Ex-
Vigiliæ. cubiis.uigiliis tã nocturnis q̃ diurnis:ſicut uigiliæ tm̃ nocturnæ ſunt. Vegeti⁹ libro iii. quaterni pedites: qui noctibus excubitum faciunt:eliguntur:quem locũ ad uerbum Modeſtus trãſcripſit: & iam.ii. libro Vegetius dixerat:quotidianas etiam uigilias in pace:item excubitũ uiciſſim milites faciũt:ubi excubitũ utrobiq; excubias ſignificat. Solitudine.loco ſecreto.contentio color. Cuſtodiã. quæ cuſtodit.Calliſtratus:quoties quis cuſtodiam militũ euaſerit. Arx.munimentũ.tutela:propugnaculum:ſnia. Munimẽto.traductio. Terrore.cuſtodibus armatis. Nũ. interrogatio grauis. Serias partes dierũ. horas diei circa res ſerias & graues.ſeriũ.n.triſte & ſine riſu dixit antiquitas. In oculis noſtris. in cõſpectu ciuiũ: ſed maxime ſenatorũ.contra dãnaẽ Caius:qd in conſpectu eius prandentis uel cõmeſantis ſæpe ſeriæ quæſtiones p tormẽta habereneẽ: cum miles decolãdi artifex quibuſcunq; e cuſtodia capita amputabat.

Remiſſionibus.iocis.opponunẽ ſeriis remiſſiones.faciunt hic:quæ libro ſexto de eodẽ ſcribunẽ:ubi ſe ueros inquit dies iucũdiſſimæ remiſſiones ſequebanẽ:adhibebamur quotidie cœnæ:erat modica:ſi pricipem cogitares:interdũ acromata audiebamus:interdum iucundiſſimis ſermonibus nox ducebaẽ. Eadem frequentia.par multitudo conuiuarum.Dion in Traiano uenationes:conuiuia:ſeria:iocos frequenter cũ amicis:& familiaribus exercebat. In medio.in cõmuni:in aperto.Eutropii uerba: conuiuia cum amicis indiſcrete uiciſſim habens:ſic Tranqui.tradit Auguſtũ conuiuatũ aſſidue: nec unq̃ niſi recta: nõ ſine magno ordinũ hominumq; delectu:ad aliquam Lycurgi imitationẽ:qui authore Xenophonte ſympoſia in publicũ edixit:exiſtimans Lacedæmonios minime hoc pacto tranſgredi imperata poſſe: ac cibum ſtatuit:ut neq; is nimius:neq; multus foret. Conuictu. cõuiuio: qd nos melius q̃ græci ſympoſiũ appellamus. Mutua.& tibi & nobis exiſtit:cum malorũ principũ cõuiuia cõuiuis grauia ſint. Prouocas.inuitas nos ad colloquia.paria ſolitũ ſcriptis reliqt Tranqui.Auguſtũ:cõuiuia.n. nonnunq̃ & ſerius inibat:& maturius relinqbat: cũ cõuiuæ & cœnare ĩciperẽt priuſq̃ ille diſcũberet: & ꝑmanerẽt digreſſo eo:cœnã ternis epulis:aut cũ abũdantiſſime ſenis ꝓbebat:ut nõ nimio ſumptu:ita ſũma comitate:nã ad cõem ſermonẽ tacẽtes:ẽt ſubmiſſim fabulantes ꝓuocabat. Frugalitas. ciborũ modeſtia. nã alibi dixerat cœna erat modica:ſi pricipẽ cogitares.dãnaẽ Cai⁹:q nepotinis ſũptib⁹ oium ꝓdigoꝶ igenia ſupans dictitabat: aut frugi hoiem eẽ oportere:aut Cæſarẽ.author Athenæ⁹ maiorẽ ex cibo uoluptatẽ ſentire tẽperatos:q̃ edaces:& apud eũdẽ tradit Ariſto philoſoph⁹ Polemonẽ academicũ ſolitũ admonere cõuiuas curarẽt:ut ſuauẽ potũ biberẽt nõ ſolũ ad pñs:ſed & ĩ craſtinũ. Cõtrahat.cõpẽdioſũ & breue faciat Humãitas.cõitas. Añ mediũ diẽ.añ nonã diei horã:q cœnæ cõſtituta fuerat.Mart.Impat extructos frãgere nona toros:& culpaẽ ideo a Ioue.Marius Priſcus:q ab octaua cœnaret. Diſtẽtus.Plenus.refert Tranqui.Domitianũ prandere ſolitũ ad ſacietatẽ:ut nõ temere ſuper cœnã ꝑter Martianũ malum: & modicã ĩ ampolla potiunculã: ſed pene raptim: Claudium nunq̃ triclinio egreſſum niſi diſtentũ ac madentẽ.Neronẽ e medio die epulas ad mediã noctẽ ꝓtraxiſſe: Vitelliũ trifariam interdum quadrifariam

epulas partitum:in ientacula:& prandia:& cœnas commeſſationeſq; facile omnibus ſufficientem uomitandi conſuetudine. Solitaria:ſecreta:per ſe: ſine conuiuis. notauit Domitianũ Iuue. ſatyra quarta illo carmine tanq̃ uoracem. Quales tũc epulas ipſum glutiſſe putamus Induperatorem? Spectator. deinde. Adnotator. ſi quis amplius comeſſet. Papinius tamen mirandum in modum extollit adulando: quod interfuiſſet publico epulo: quo tradente Tranqui. initium ueſcendi primũ fecit. Et tu quin etiam (quis hoc uocate? Quis promittere poſſit hoc deorum) Nobiſcũ ſocias dapes iniſti. Iam ſe: quiſquis is ẽ inops: beatus. Conuiuam ducis eſſe gloriatur.

ſolitaria cœna ſpectator: adnotatorq; conuiuis tuis imines: nec ieiunis: & inanibus plenus ipſe eructãs nõ tam apponis: quã obiicis cibos: quos dedigneris attingere: ægreq; perpeſſus ſuperbam illã conuictus ſimulationẽ: rurſus te ad clandeſtinam ganeã: occultumq; luxum refers. Ergo non aurũ: nec argentũ: nec exquiſita ingenia cœnaꝝ: ſed ſuauitatẽ tuã iucũditatẽq; miramur: qbus nulla ſacietas adeſt: qñ ſincera oĩa: & uera: & ornata grauitate. neq; .n. aut peregrinæ ſupſtitionis myſteria: aut obſcœna petulantia menſis principis oberrat: ſed benigna iuitatio: & liberales ioci: &

Immines. aſtas in perniciem illoꝝ. Eructans. hinc illa in Criſpinum: ſatyrica indignatio: magni ructaret ſcurra palati: & ructum Vitellium feciſſe legimus ex nimia ientaculi repletione. Obiicis. exprobas notando. Aegreq; perpeſſus. uix contegens: nam raptim ſe a conuiuio ſubtrahebat: Superbam ſimulationem. contemptum ſcilicet cum tamen ſimularet ſodalitatem. Clandeſtinam ganeam. per interpretationem declarat occultũ luxum. nã ganea pro gula: & re lauta uſurpatur. Pli. ix. ubi de ſuibus agit: nec alio animali numeroſior materia ganeæ. Sidonius: diſruptum ganea ſtomachum nulla res ſarcire melius q̃ parſimonia poteſt: Tranq. in Nerone parabantur inſignes ganeæ: & in Tiberio: dato ædilibus negotio popinas ganeaſq; uſq; eo inhibendi: ut ne opera quidem piſtoria proponi uenalia finerent. Columella libro primo: mox deinde ut apti ueniamus ad ganeas quotidianam cruditatem laconicis excoquimus. pro loco in neutro uſurpant. Terentius: ubi illũ quæram? credo obductũ in ganeum aliquo. Apuleius in. ii. apologia. a magiſtris nunc in ganeũ profugit: ganeũ antiquitas dixit ſecundum Feſtum locũ abditum uelut ſub terra: cui aſtipulatur Donatus ueteres dicens ganeũ meretricum tabernã dixiſſe ατωοτιισ γαναισ. quod ipſa fit in terra: & ganeones appellamus guloſos catillões: Tacitus non ganeo & profligator: ut plærîq; ſua haurientium. Exquiſita ingenia cœnarũ: cœnas lautas ingenioſe ſtructas. Pacatus Theodoſiũ pariter laudat a frugalitate. Iucunditatem. fuit. n. uini amator Traianus citra tñ uiciũ: nam triſtes mero ſolicitudines expulit. unde Mart. xii. in commendationem eius ſcribens Catonianæ hilaritati cõparat. quod & Cato mero incaluerit: & Adrianũ recitat Spartianꝰ uino indulſiſſe Traiani moribus obſequentẽ: atq; ob hæc a Traiano locupletiſſime muneratum: ad hæc Lampridius in Alexandro teſtatur Traianũ poſt ſecundã menſam uſum potandi uſq; ad quinq; pocula inſtituiſſe. Quando. quandoquidem. Omnia. dicta Traiani ſunt. Sincera. candida aperta: non ſimulata: neq; conficta: ut abſit cauillũ: & mordacitas a conuiuio præcipit Athenæus multorum ueterum authoritate. Ornata grauitate. mixta ſeriis: non laſciua: & petulãtia. faciunt Ennii uerba: q a Gellio libro xi. recitanẽ. Hocce locutus uocat: qui cũ bene ſæpe libenter Menſam ſermoneſq; ſuos: rerũq; ſuaꝝ Comiter impartit: magna cũ lapſa diei Pars foret e ſũmis rebus: paruiſq; regẽdis: Parte fuiſſet: de paruis ſũmiſq; gerẽdis Cõſilio induforo: lato: ſanctoq; ſenatu Cui res audacter magnas: paruaſq; iocũq; Eloqueret: ſi quid uellet: tutoq; locaret. Quo cũ multa uolup. ac gaudia: & quæ ſequũtur. Myſteria. ſacra. Peregrinæ ſupſtitionis. enixe conati ſunt romani ſemp externas religiões ab urbe exterminare authore Liuio eo negocio triumuiris a ſenatu de mãdato: ut omittã Valeriuz Max. nam legibus cautum erat ſecũdum Ciceronẽ ne aliquis ſeperatĩ deos haberet: neue nouos: ſed ne aduenas niſi publice aductos priuatim coleret: quare Trãqui. aſſeruit peregrinas Auguſtũ cærimonias ſicut ueteres ac pceptas reuerẽtiſſime coluiſſe: ita cæteras habuiſſe contẽptui: & Tiberius laudatur: qđ externas cærimonias: ægyptios: iudaicoſq; ritus compeſcuerit: coactis q ſuperſtitione ea tenebantur religioſas ueſtes cũ ueſtimẽto omni comburere. Superſtitionis. ſuperuacuæ religionis. Obſcena petulantia. turpis laſciuia morionũ: cinædorum: meretricũ. Oberrat. circuit menſas. idem libro. viii. ad genitorem. quereris tœdio tibi fuiſſe q̃uis lautiſſimã cœnã: quia ſcurræ: cinædi: moriones menſæ inerrabant. Liberales ioci. libero homine digni: quos cũ amicis & familiaribus exercuiſſe Dion recitat: nam ſi iocos exigis: hos cũ dignitate ſapientiæ gere: ut te nec grauent tanq̃ aſperum: nec contemnant tanquã uilem. nõ erit tibi ſcurrilitas: ſed grata urbãitas. ſales tui ſint ſine dente: ioci ſine uilitate. cõtra notatur Veſpaſianus: qđ ſuper cœnã: & ſemper alias cum amicis fuerit dicacitatis plurimæ: & ſic ſcurrilis ac ſordidæ: ut ne turpibus quidem uerbis abſtineret. Studiorum honor. ſi aliquis ſtudioſus eloquebatur: illi plurimum reuerẽtiæ adhibebat.
Inde. quia nos amas: & ſemper cupis nobiſcum uerſari: an magis quia frugalis: & parcus breui ſomno

Ganea.

Ganeum.

detinetis:nã crapula distenti profondiori somno premuntur. Angustius.breuius. Vt participes. tanq̃
aliqua pars illaꝝ sit nostra. Prioribus.ueris. Omne stagnũ. q̃uis legať Domitianũ nihil pẽſi habuisse
quin prædaretur omni modo bona uirorũ ac mortuoꝝ: hæc tñ magis Neronis gesta respicere uidenť
qui piscinã inchoauerat a Miseno ad Auernũ lacum contectã:porticibusq; conclusam:quo quicquid to
tis Baiis calidaꝝ aquarum esset committeretur.item stagnũ maris instar circumseptum ædificiis ad ur-
bium speciẽ:rura insuper aruis atq; uinetis & pascuis : syluisq; uaria cũ multitudine ois generis pecudũ
ac ferarum. Circumuenis. muro circum
cludis. Deseruiũr.subiecta sunt.sane mõ
strauit auream Neronis domũ : in quam
uulgatum illud apud. Tranqui.extat: Ro-
ma domus fiet:Veios migrate quirites:Si
nõ & Veios occupat una domus:& Mart.
eam i spectaculis mordet nam post incen-
dio absumptam priorẽ domum: qua pala
tium & Mecœnatis ortos continuauerat:
alteram extruxit: in qua haud perinde gẽ-
mæ & aurũ miraculo essent: q̃ arua & sta-
gna:& in modum solitudinum: hinc syl-
uæ:ide aperta spacia:& prospectus autho-
re Tacito. Imperiũ.quia ciues dicto Tra-
iani sunt audientes.siue quod aliorũ prin-
cipũ tam latũ erat patrimoniũ quã impe-
rium: nunc uero secus: qñ nõ oẽs imperii
agros solus princeps possideret. Patrimo
nio.ex rebus suis. In imperium.ad utilita
tem publicam. Occupabãt.iniuste rapie-
bant. Ne quis alius frueretur.ut inculta:
& inutilia relinquerentur. Pares.nobiles.
Immigrant.redeunt.migrare est discede
re a solita habitatione in alium locũ.Liui
us primo ab urbe condita : consilium mi-
grandi a Tarquiniis cœpit:& dixerat.iam
continens agmẽ migrantium impleuerat
uias. Recœptacula.ædes. Habitatore
seruo.malos notat principes: qui ad dela-
tores seruos dominorũ enectorũ domos
transferebant. Vastitate.spaciosa solitu
dine. Procumbunt.ruunt.cadunt. Da-
tur.licet. Deterso situ.sublata uetustatis
putredine. Reparatas.refectas: libro eni.
vi.hortatur Fabatum ut uelit reficere uil-
lam Camillianã uetustate uexatam. Siste
re ruinas.reparare ruẽtes domos. Solitu-
dinẽ pellere. immittere qui desertas incolant.rem ipsam ꝓpositam tractat. Eodem.ingenti. Aĩa ca-
rentia.sine sensu:& rõne uoceq;.nã secũdũ Diogenẽ lib.vii.ptes aĩæ octo sunt.quinq; sensus:& quæ no-
bis sunt sæminales rationes:uocalisque & rationalis pars. Niteant.splendeant:reparata:& superindu-
cta noua superficie. Domini.possessoris:patrisfamiliæ. Tabula ingens. nomina multarum rerum no
tata in tabula:quas Traianus uenales ꝓposuerat: sic Nerua liberalitatibus pecuniæ inops uestes primũ:
& uasa aurea atq; argentea : preciosam præterea suppellectilem siue sua etiam siue imperialia auctioni
subiecit auctore Dione. & Capitolinus refert Antoninũ philosophũ ne in bello Marcomanico iam ex-
hausto ærario extraordinẽ prouincialibus aliquid imperaret in foro diui Traiani auctionẽ ornamento-
rum imperialiũ fecisse:uendidisseq; aurea pocula:& christallina:& myrrina:uasa etiã regia: & uestẽ uxo-
riã serica:& auratã:gẽmasq; ẽt quas multas i repostorio sanctiore adriani repererat: & p duos qdẽ men-
ses hãc uenditionẽ celebratã:tantũq; auri redactũ:ut reliquias belli Marcomãici ex s̃nia prosecutus po-
stea dederit ptãtem emptoribus:ut si quis uellet empta reddere:atq; aurũ suum recipere liceret: nec mo-
lestus illi fuit:q uel nõ reddidit empta:uel reddidit. Quod sit.qua re detestari potest. Illius.Domitiãi.
Tam multa.traductio color. Superuacua.non necessaria.ille.n. auarus est : qui superuacua quærit &
cõparat. Exitialis.exitii cã.Laxior.pulchrior latior.Amœnior uilla.ædificiũ i ꝑdiis lautius extructũ: q

studioꝝ honor.Inde tibi ꝑcus:& breuis somnus:
nullũq; amore nostri angustius tẽpus:quã quod
sine nobis agis.Sed cũ tuis ut participes perfrua
mur:quæ habemus ipsi:quã ꝓpria:quã nr̃a sunt.
nõ.n.exturbatis prioribus dñis omne stagnũ om
nem lacum: omnẽ etiã saltum immensa possessio
ne circũuenis: nec unius oculis flumina: fontes:
Maria deseruiũt. Et quid cæsar nõ suũ uidet : tan
demq; imperiũ principis:quã patrimoniũ maius
est.multa.n. ex patrimonio refert in iperiũ: quæ
priores principes occupabant:nõ ut ipsi frueren
tur:sed ne quis alius. Ergo in uestigia: sedesq; no
biliũ immigrãt pares dñi:nec iam clarissimoꝝ ui
rorũ receptacula habitatore seruo terũť: aut fœ
da uastitate ꝓcumbunt.Datur intueri pulcherri
mas ædes deterso situ auctas:ac uigẽtes. Magnũ
hoc tuũ nõ erga homines mõ: sed erga tecta ipsa
meritũ:sistere ruinas:solitudinẽ pellere:ingentia
opera eodẽ quo extructa sunt animo ab interitu
uendicare:muta quidẽ illa:& aĩa carẽtia : sentire
tñ: & lætari uidenť : qđ niteant : qđ frequẽtenť:
quod aliquando cœperint esse domini nõ seruien
tis.Circũferť sub nomine Cæsaris tabula ingens
rerum uenaliũ: quod sit detestanda auaricia illi-
us:qui tam multa concupiscebat: cũ haberet su-
peruacua tã multa : tũc exitialis erat apud prin-
cipem huic laxior domus: illi amœnior uilla.nũc

eruditi prætorium uocant. In hæc eadem.ædificia ſplendida. Inducit.contra malus princeps expellebat Ortos.neronianos. Magni.ironia. Niſi Cæſaris.imperatoris tantum.nulli commune. Licemur.emimus:inde licitatio oblatio precii in uenditione. Implemus. noſtris rebus : & habitatione.

Suburbanum.poſſimus intelligere albanam uillam:in quam plurimum Domitianus ſecedebat. neq; aliquem moueat:ꝙ Alba diſtaret ab urbe.clx.ſtadiis: nam & libro.ix.ſuburbana de remotioribus dixerat. Principalibus.Cæſarianis.utitur hoc uerbo etiam alibi:neq; ſolus Secundus: ſed & Tranqui.Caligula dicens pœnitétiam ſimulans : quod principalium rerum priuatis copiam faceret:identidem offendes apud iuriſconſultos: Apuleius.viii. uirum principalem pro optimate & ampliſſimo in ciuitate dixit. & principalis porta nominatur : quod in eo loco eſt : in quo principes ordinis tendunt. Largiris.fuit enim amicis liberalis:nam domum Marcello Cultori donauit:cuius rei adhuc ueſtigium Romæ durat in hunc modum. Imperatori Cæſari diui Neruæ filio Traiano Auguſto Germanico:Dacico.pont.max.trib.pot.viiii.imp..iiii.cos.v. Marcelli Cultoris domus Auguſta. In quæ.bona.imitatus patris ſui Neruæ exemplum : quem ſcimus omnia uendidiſſe præter admodum neceſſaria: nihilo tamen ſegniorem adiuuandis & extollendis amicis:quibus complura contulit beneficia. Iudicio . exiſtimatus bonus a Nerua ut eras. Per amicos. quod donaſti amicis : & apud eos tanquam tuum repoſuiſti . an magis iudicio amicorum. Parcus.modeſtus circa res proprias. In ædificando . in excitandis nouis ædificiis.quare nõ immerito notatur Nero:qui in nulla alia re damnoſior fuerit:q̃ in ædificãdo: & Claudius ꝙ magna opera potius q̃ neceſſaria præfecerit.excitauit & multa Domitianus:in quibus illa ſuperflua uideri poſſunt:ſtadium:methodeum:naumachia. Tuendo.reparando quæ iam ſtructa neceſſario fuerant. Vt ante.ſub aliis principibus. Tecta quatiuntur.parietes domorum ex tranſuectione columnarum concutiuntur: quod incõmodum Iuue.ſatyra.iii.non præteriit.longa coruſcat Sarraco ueniente abies:atq; altera pinũ Plauſtra uehunt.nutant alte:populoq; minantur.Nam ſi procubuit:q ſaxa liguſtica portat Axis: & euerſum fudit ſuper agmina montẽ:qd ſupereſt de corporibus? magis tamen hic conueniunt Senecæ uerba ex ep̃lis.in hunc inquit uſum pinus aut abies deferebatur longo uehiculorũ ordine uicis intremẽtibus.

Principalis.

principes in hæc eadem dominos quærit: ipſe inducit:ipſos illos magni aliquãdo imperatoris ortos:illud nũq̃ niſi Cæſaris ſuburbanum licemur: emimus:iplemus. Tanta benignitas principis:tãta ſecuritas temporum eſt:ut ille nos principalibus rebus exiſtimet dignos:nos nõ timeamus:q̃d digni eſſe uidemur. nec uero emendi tantũ ciuibus tuis copiã prębes:ſed amœniſſima quæq; largiris:& donas:ita inquam donas in quæ electus: in quæ adoptatus es:tráſfers q̃d iudicio accœpiſti:ac nihil magis tuũ credis: q̃ q̃d per amicos habes. Idẽ tã parcus in ædificãdo:q̃ diligẽs i tuẽdo. Itaq; nõ ut ante imaniũ traſuectiõe ſaxorũ urbis tecta quatiunť.ſtant ſecuræ domus: nec iã ręplanutária. Satis ẽ tibi: nimiũq; cũ ſucceſſeris frugaliſſimo pricipi magis reiicere aliq̃d: & amputare ex his:q̃ priceps tanq̃ neceſſaria reliq̃t. Præterea pater tuus uſibus ſuis detrahebat:q̃ fortuna iperii dederat : tutius ꝙ pater . At quam magnificus in publicum es? hinc porticus : inde delubra

Nutantia ſe mouentia:ruinam minitantia. Frugaliſſimo principi.Neruæ:qui niſi neceſſaria retinuit.

Reiicere.q̃uis enim multa uendidiſſet Nerua:tamẽ ex illis : quæ uidebanť neceſſario relicta quædam Traianus diſtraxit. Amputare circũcidere.abradere:tanq̃ ſuperuacua:quod eſt continentis authore Seneca. Detrahebat.amputabat.omnia p̃ter uſui ſuo opportuna. Tutius ꝙ pater.ſecurius hoc faciebat quia pater erat:ui qui liberum in bonis imperiũ haberet. Magnificus.ille magnificus dicitur authore Ariſtotele:qui in magnis pro dignitate ſumptũ facit:ut in remp.uel qui res p̃claras gerit:unde nec iniuria Theſeus apud Ouidium magnificus appellať. In publicũ.circa publica ædificia. Eutropius author orbem terrarum ab eo extructũ.multa enim & ualde neceſſaria cõſtruxit.ut uias in q̃bus ſternẽdis nullius ſanguinem uitamq; abſumpſit:pariter in portubus:& publicis ædibus:nã fuit natura magnificus:& gloriæ non incurioſus.hæc traduximus ex Dione:ad hæc:& gymnaſium: item Theatrũ in cãpo martio poſuit:deduxit & aquam in urbem:quæ ab eo Traiana eſt appellata.columnã cochlidẽ:quæ adhuc extat i foro erexit ibi geſta ſua icidẽs.q̃re a Plutarcho in Publicola iure Domitianus rep̃hendiť.ſi q̃s inq̃t Capitolii luxuriam miratur:is ſi unam in Domitiani domo porticũ aut baſilicam uel balneũ:aut concubinarum diætam uidiſſet:profecto quale eſt illud Epicarmi contra prodigũ: dictũ nõ beneficus tu quidem morbo afficeris:ædificare gaudes:tale quid i Domitianũ uſurparet:non religioſus tu quidẽ:aut honoris cupidus:morbo afficeris:ædificare gaudes. Porticus.nuſq̃ memini legiſſe Traianũ portic⁹ extruxiſſe:ſed portus.teſtimonio Dionis & ipſius Secundi. Delubra.templa nam Iani templum in melius &

Magnificus.

occulta celeritate ꝓperant᷑:ut nõ conſumata:ſed
tantũ cõmutata uideant᷑:hinc imenſum latus cir
ci tẽplorũ pulchritudinẽ ꝓuocat: digna populo
uictore gẽtiũ ſedes:nec minus ip̃a uiſenda:q̃ quę
ex illa ſpectabunt᷑:uiſenda autẽ cũ cętera ſpecie:
tũ quod ęquatus plebis ac prĩcipis locus. Si qdẽ
per omne ſpaciũ una facies: omnia cõtinua & pa
ria:nec magis ꝓprius ſpectãdi cæſaris ſuggeſtus:
q̃ ꝓpria:quæ ſpectet. licebit ergo ciuibus tuis iui
cẽ cõtueri. dabit᷑ nõ cubiculũ principis : ſed ip̃m
principẽ cernere in publico:in populo ſedẽtẽ:po
pulo cui locoꝝ quinq; milia adiecisti. auxeras.n.
numerũ eius cõgiarii facilitate:maioremq; in po
ſterum ſuſcipi liberalitatis tuæ fide iuſſeras. hoꝝ
unũ ſi præſtitiſſet alius eidẽ iamdudũ radiatũ ca
put & media iter deos ſedes auro ſtareta:ut ebo-
re:auguſtoribuſq; aris : & grandioribus uictimis

maius erexit:de quo Mart.x. Armorum nitidiq; ſator pulcherrime mundi:Publica quem primum uota
preceſq; canunt.Peruius exiguos habitabas ante penates:Plurima qua medium Roma terebat iter:Nũc
tua Cæſareis cinguntur limina donis:Et fora tot numeras Iane quot ora geris. At tu ſancte pater tan-
to pro munere gratus Ferrea perpetua clauſtra tuere ſera. Occulta celeritate.de repente: ex improui-
ſo. Conſumata.perfecta ab ipſis fondamentis. Cõmutata.reparata:refecta.q̧ celerius fit. Immen-
Circus. ſum latus Circi.ex lapide naumachiæ: quam Domitianus fabricauerat per Traianum maximus circus
aduſtis utrinq; lateribus extructus eſt:Di-
on inquit Circum collapſum ampliorem
atq; etiam elegantiorem Traianus reſtitu
it:quod ideo ſe fæciſſe inſcripſit: ut popu-
lum romanum capere poſſet . tres in urbe
Circi fuere:unus ad templum Floræ ſexta
urbis regiõe alius nona: qui dictus eſt Fla
minius:tertius undecima cognomẽto ma
ximus q̧ capiebat loca .cclxxxv.Mil.xii.
portæ.nam & Auſonius monſtrat a ſingu
lis lateribus ſex portas habuiſſe : præter
oſtium : quod patebat ad medium ſtadi-
um Oſtia quot pro parte aperit ſtridentia
Circus:excœpto mediu; quod patet a ſta-
dium.Circum ergo Max. nunc Secundus
intelligit. Latus protenditur.n. in lon-
gitudinem: & hinc inde parietibus muni-
tur:in quibus extructa ad ſpectandum lo
ca. Prouocat.imitatur. Populo.roma
no. Victore gentium.& hercle ſi omnes
hiſtorias diſcutiamus;nullam gentẽ inue-
niemus:q̃ tot uictoriis claruerit:ac fines i-
perii tã late ꝓtulerit:tãq; diu tẽuerit. Vi
ſenda.admirãda.cõtẽplãda. Quæ.ſpecta
cula:ludi p̃ſertim Circẽſes:neq; tamẽ me fugit alia ludorũ genera teſtimõio Tranq.exhiberi ſolita ĩ Cir
co. Ex illa.ſede & loco. Viſenda.epanalepſis. Specie.facie.forma. Aequatus.par eſt. Omne ſpa-
cium cuneorum longitudinẽ. Vna facies.eadem apparentia:cũ anteq̃ exurreretur diſtincta eſſent loca
nam per quingentos & quinquaginta octo annos ſenatus populo mixtus ſpectaculo ludoꝝ iterfuit:ſed
hunc morem. Attilius Seranus & Lucius Scribonius ædiles:ludos matri deũ faciẽtes poſterioris Africãi
ſententiam ſecuti:diſcretis ſenatus populiq; locis ſoluerunt:eaq; res auertit uulgi animũ:& fauorẽ Sci-
pionis magnopere quaſſauit. Continua.coniuncta:& ſimilia. Magis proprius.decentior:auguſtior.
Suggeſtus.pulpitum.ſedes excelſior. Propria.ſui & non alterius.nam ſpectacula erant cõmunia. In
uicem.mutua uice te inſpicere ſicut tu illos.cõtra Nero primũ accubans paruis foraminibus:deide toto
podio adaperto ſpectauit:Auguſtũ recitat Tranq.Circenſes ex amicorũ fere:libertorũq; cœnaculis ſpe
ctaſſe:interdum e puluinari.unde ſequitur cubiculũ:quod imprimis referri poteſt ad Neronẽ: quẽ accu
bãtem.i.in lecto iacentem ſpectaſſe diximus. In populo.inter populũ romanum pari ſede. Populo.
repetitio. Locorum.ſedilium. Adiecisti.addidiſti ad ueterem circi numerum. Eius populi.paulo.n.
minus:ſupra teſtatus eſt:quinq; milia ingenuoꝝ de publico alẽdos ſuſcœpiſſe. Cõgiarii facilitate.libe
ralitate in præbendis alimentis. Maiorem.numerum filiorum. Iuſſeras.incitaueras. hortatus fueras.
Suſcipi.tolli.generari a parentibus. Fide.ſub ſpe quibus.ſ.daturus eſſes alimenta. Vnum.munus.
Horum.tot:quæ tu præſtitiſti. Alius.imperator. Radiatũ.radiis diſtinctum. argentea.n.imperato-
rum numiſmata radiis diſtincta uidimus:quo modo nunc beatos nondũ tamẽ cõſecratos pingũt.noui
mus Caium diuinam maieſtatẽ ſibi aſſeruiſſe dato negocio ut ſimulachra numinũ religione & arte præ
clara inter quæ olympiaci Iouis apportarent᷑ egregia:quibus capite dempto ſnũ imponeretur: & cõſiſtẽ
tem ſæpius iter fratres deos mediũ adorandum ſe adeuntibus exhibuiſſe:& quẽdam eũ latialem Iouem
cõſalutauiſſe:templum etiam numini ſuo propriũ:& ſacerdotes:& excogitatiſſimas hoſtias iſtituiſſe:in
templo ſimulachrum aureum iconiũ ſtetiſſe.iſta tamen potius ad Domitianũ referẽda:ſicut indicãt cõ-
ſequẽtia:nam ei ſacrificatũ largo cruore Mart.meminit:& quida; ſcripſere ſe deũ ſcripto & ſermõe ap-
pellari uoluiſſe poſt trucidatos duce Flacco Naſamones:ꝑ qbus adeo elatũ:ut in ſenatu iactauerit: q̧ il
Hoſtiæ los ab humanis ſuſtuliſſet:itaq; dignũ ſe deum dici. Media inter deos.poſita ĩ medio deorũ:Domitia-
maiores. nus.n.authore Tranq.ſtatuas ſibi in Capitolio non niſi aureas:& argẽteas poni pmiſit: ac põderis certi.
Auguſtioribus.nobilioribus:& cũ maiori maieſtate. Grandioribus.bobus albis cũ auratis cornibus.

nam hæ dicebantur maiores hoſtiæ:& deorum honori imolabantur : de quibus Athenæus libro.ix.niſi méda eſt in ordine librorum:ibi inquam ubi deorum pompas enarrat.ibát tauri duo milia eiuſdem coloris auratis cornibus & frontibus coronati:Pli.libro.xxxiii.deorum honori in ſacris nihil aliud excogitatum eſt:q̃ ut auratis cornibus hoſtiæ maiores dũtaxat imolarétur : eas Liuius ab urbe cõdita opimas appellat.P.īquit Decium cõſul cétum bobus:eximioq; uno albo opimo auratis cornibus dõauit: quem Publius Marti.imolauit.hoſtiarum duo genera ꝓdidit Macrobius libro.iii.Sat.ubi plura q̃ huc tráſfer-

inuocaret̃.tu delubra nõ niſi adoraturus intras: tibi maxius honor excubare ꝓ téplis: poſtibuſq; ꝑtexi.Sic fit: ut dei ſummũ iter hoies faſtigiũ ſeruét:cũ deoꝶ ipſe nõ adeptus.itaq; tuã ſtatuã i ueſtibulo Iouis optimi maximi unã alteráue & hãc æreã cernimus.at paulo ante aditus oẽs:oẽs gradus:totaq; area hinc auro : hic argẽto relucebat: ſeu potius polluebat̃:cũ inceſti pricipis ſtatuis ꝑmixta deoꝶ ſimulachra ſorderent.Ergo iſtæ qdé æreæ:& paucæ manẽt: manebũtq; quãdiu téplũ ipm:illę ãt aureę & inumerabiles ſtrage:& ruina publico gaudio litauerũt.iuuabat illidere ſolo ſuꝑbiſſimos uultus:iſtare ferro:ſęuire ſecuribus:ut ſi ſingulos ictus ſanguis dolorq; ſeq̃ret̃. nemo tã téperatus gaudii ſeræq; lætitiæ: qn iſtar ultionis uideretur cernere laceros artus: trũcata mébra: poſtremo truces:horrendaſq; imagines abiectas

re deceat:explicantur. inter hoſtiam & uictimam hoc differre Seruius exiſtimat qđ hoſtiæ fiant ab iis : qui in hoſtem pergũt: uictimæ:quæ poſt uictoriam fiũt ſed hæc licenter confundi idem eſt author.ferunt Caium iſtituiſſe ut ſibi imolarent phœnicopteros:pauones:tetraões:numidicas:meleagrides:phaſianos. Inuocaretur. propiciaretur. Excubate pro templis. ſtatuas tuas poni ante fores templorum. Prætexi.præponi.præſtrui. Sic fit.tu cauſa es: ut dii uere pro numinibus colãtur ab hominibus. Non adeptus. uidelicet ſis ſummum deoꝶ faſtigium.i.eum unus nõ coleris pro deo:nam cum imperatores uolebant in uita coli pro diis faciebant : ut ſe nõ ſolũ:ueꝶ & deos hoies negligerẽt. In ueſtibulo.ante fores.ſi qs quærit qđ ſit ueſtibulũ:req̃rat lib.ii.quæ a nobis recitant̃. Iouis.Capitolini. Vnã alteráue. duas. Hãc.unã.ſecũdã.ſ.ſtatuã. Pauloante.uiuo Dõitiano. Aditus.fores. Gradus.ſcalaꝶ.nã capitoliũ cẽtũ gradibus aſcẽdebat̃ referẽte Tacito lib.xix.qđ Domitiãus refecerat Vitelliano bello incẽſum ſub titulo ſuo tm̃:ac ſine ulla priſtini authoris memoria. nouam iſuper ædẽ excitauit i Capitolio cuſtodi Ioui. Area.tẽpli Iouis Capitolini.Plut.i publicola Dõitianũ notas ut nuda inqt Syllæ i Capitolio extruẽdo:ita aurea tibi oĩa eẽ cupis. Seu potius.correctio. Polluebatur. ꝓphanabat̃.deturpabat̃. Inceſti principis.Dõitiani:q fratris Titi filiã Iuliã alii collocatã corrupit: mox patre ac uiro orbatã ardẽtiſſime palãq; dilexit:ut̃ ẽt cã mortis extiterit coactæ cõceptũ a ſe ab gere.uñ exiit illa ĩdignatio ſatyrica cũ tot abortiuis fœcũdã Iulia uuluã Solueret:& patruo ſimiles effũderet offas. Simulachra.deoꝶ effigies:i quẽ ſenſũ ſæpe offendes apud Trãq. Sorderẽt.ignarẽtur. Iſtæ æreæ. tuæ ex ære. Tẽplũ ipm̃.Capitolini Iouis manebit:ſic Oratius augurat̃ ſua carmina uictura : q̃diu iperiũ romanũ.ſed hic ut miora ſuis ſcriptis tpa attribuit:ſic Mart.æterna tẽplo flauiæ gẽtis ſʒ diuerſa rõne. Illæ ãt aureæ.Euſebius i Chrõicis:Dõitianus nullã ſibi niſi aureã & argẽteã ſtatuã poni i Capitolio paſſus ẽ.& Diõ:cũ agmẽ inqt i Dacos duxiſſet:nihil tñ mẽorabile gerẽs i urbẽ ſcripſit tanq̃ uiciſſet:q̃re tot honores illi decreti;ut uniuerſus orbis romãæ ditionis ſtatuis illius repleret̃.idẽ ſecũdus iure inumerabiles appellauit:quas poſt necẽ odio i eũ ciues:oẽs cõflarunt:unde Euſebius ait:clypei & imagies Dõitiani ubiq; ꝑ urbẽ i terrã ſunt deiectæ:& a populo ꝑ ignominiã publice ſunt cõculcatæ:ex qbus ſecũdũ Dionẽ i Nerua uis ingẽs pecuniæ cõparata fuit.Trã.q.ꝑterea:ſenatus morte eius adeo lætatus ẽ:ut repleta certatim curia nõ tẽperarit:qn mortuũ cõtumelioſiſſimo:atq; acerbiſſimo acclamationũ genere laceraret:ſcalas iſterri:clypeoſq; & imagies eiꝰ corã detrahi:& ibidẽ ſolo affligi iuberet: nouiſſime eradẽdos ubiq; titulos:abolẽdãq; oẽʒ mẽoriã decerneret. Litauerũt.ſatiſfecerũt:nã nõ ois q ſacrificat:litat;cũ ſacrificat̃ ſit ueiã petit̃:litat̃ uero ꝓpiciat̃:& uotũ ipetrat̃.Plautꝰ i penulo:ſi hercle iſtuc unq̃ factũ ẽ: tũ me Iupiter faciat:ut ſꝑ ſacrificẽ.neq; unq̃ litẽ:& Macro.ſup illud Virg.aiaq; litãdũ argolica:litare dicit ẽ ſacrificio facto placare numẽ legimuſq; qđ litare ſola nõ põt oro:niſi is:q deos ꝑcat̃:ẽt aras mãibus apprahẽdat:deductũ litare a ꝑcibus:q̃s græci λιτας uocãt.cõueniẽter igit̃ dictũ ſtrage & iterniciõe ſtatuaꝶ peſſimi pricipis litatũ gaudio publico:qđ.ſ.illaꝶ ſacrificio ſit ipetratũ a diis publicũ gaudiũ. Illidet̃.cõcutet̃. Inſtat̃ ferro.ferit̃.rẽ ipaʒ tractat ꝑ ãplificatiõeʒ:& ꝑ deſcriptiõeʒ añ oculos põit. Vt ſi.tãq̃ ſi ex ſingulis ictibꝰ dolorẽ ſentirẽt ſtatuæ:& ſãguis manaret. Artꝰ.ſtatuaꝶ.ſũt ãt artꝰ corpis ꝑtes iter iũcturas cõnexæ:dicti artꝰ qđ iter ſe arctent̃:ſiue απο του αρθρου authore Feſto. Mẽbra.ſeptẽ illa ꝑferti: q̃ in apto ſunt:intelligit:caput:pectus:brachia:tibias:& pudẽdũ:nã quæ Macrobius lib.i.de ſomnio Scipionis numerat intra hominem ſunt:ſuperioribus adiungi poſſunt:aures:manus:pedes. Truces.reſpexit

Litare.

Domitiani uultũ: de quo iã dixerat: ſupbia in fronte: ira in oculis. Excoctaſq; flamis liquæfacta igni & tráſformata in aliũ uſum: cui rei uidet̃ Iuuẽalis ſimile illud ſatyra.x. deſcẽdũt ſtatuæ: teſteq; ſequũt̃. Ipas deide rotas bigaꝝ ĩpacta ſecuris Cædit & ĩmeritis frãgũt̃ crura caballis. Iã ſtridũt ignes: iã ſollibus: atq; caminis Ardet odoratũ populo caput: & crepat ingẽs Seianus: deide ex facie toto orbe ſcđa Fiũt urceoli pelues: ſartago: patellæ. Ex illo terrore.e metuẽdo & ſæuo tyráno. Mutarent̃.imagines. In uſuȝ hominũ.i uaſa & iſtrumẽta ad uſuȝ & uoluptatẽ humanã. Geniũ.ſtatuã.deũ: I cuius tutela uiuis poſtq̃ genitus es. Bonitati tuæ.pro uirtutibus tuis. Illi.Ioui.pateris nos debere: quicquid tibi debemus: & ſane oẽ bonuȝ p quẽcũq; noſtrum fit ad deũ referẽdũ eſt. Qui te dedit.nobis imperatorem nã in ſinu Iouis præfatus eſt Traianum factũ principem. Per capitolinum iter. p uiam quæ ducit ad Capitolium. Intercœpti.ablati: per diuerticula.n.ducebant̃ ad collem Tarpeiũ cum recta uia nõ poſſet ſimul oẽs capere. Domini.Domitiãi. Tãto cruore.quod etiam teſtatur Mart. Ante colebatis uotis & ſanguine largo Maiorem Alciden: nũc minor iſte colit: Hunc magnas rogat alter opes: rogat alter honores: illi ſecurus uota minora facit. Eo pertinent. ad id tendunt: & ſpectant. Parens noſter. Traianus. Alioquin.inſuper. Nihil.non etiã. Parum grate.inelegãter: inculte: cũ puo decore. pter artem cum Aphthonius pcipiat ex cõpatione laudandũ colligendo maius eſſe quod laudat̃: q̃ quod trahit̃ in cõparationẽ. Laudat̃.Traianus. Piorũ. bonoruȝ. Diſſimiles.malos. Neq;.n.cõtentio. Satis.traductio. Tutũ eſt.hinc & trahitur cõiectura Iuuenalem ſatyram ſuam: & ſcribere & publicare auſum ſub Traiano: libertate ſæculi permittẽte. Nero Domitiãus ſanguinarius qualis Nero: unde caluum Neronem Iuuenalis appellauit. Cum iam ſemianimen laceraret Flauius orbem Vltimus: & caluo ſeruiret Roma Neroni. placet tamen magis ut ſimpliciter intelligatur. Modo uindicatus Nero. quia paulo ante q̃ moreretur Domitiãus ſuppliciũ ſumpſit de Epaphrodito ĩ uĩdictã Nerõis tradẽte Diõe Domitianũ Neronis Epaphreditũ prius expuliſſe: deinde iugulaſſe: quod Neronẽ in nece iuuiſſet ut ex huius ſupplicio ſuos libertos deterreret: ne quid tale unq̃ in ſe auderet.

excoctaſq; flãmis: ut ex illo terrore: & minis ĩ uſũ hominũ: ac uoluptates ignibus mutarent̃. Simili reuerẽtia Cæſar nõ apud geniũ tuũ bonitati tuæ grãs agi: ſed apud numẽ Iouis optimi maximi pateris. Illi debere nos qcqd debeamus: illius qđ bene facias muneris eẽ: q te dedit. ante quidẽ ĩgẽtes hoſtiarũ greges per capitolinũ iter magna ſui pte uelut itercœpti diuertere uia cogebant̃: cũ ſæuiſſimi dñi atrociſſima effigies tãto uictimaꝝ cruore coleret̃: qtũ ĩpe humani ſanguinis ꝓfundebat. Omnia. P.C. q̃ de aliis pricipibus a me: aut dicũtur: aut dicta ſunt eo ptinẽt: ut oñdã q̃ lõga cõſuetudĩe corruptos: deprauatoſq; mores pricipatus parens noſter reformet: & corrigat: alioqn nihil nõ parũ grate ſine cõparatione laudat̃. Præterea hoc primũ erga optimũ ĩperatorẽ pioꝝ ciuiũ officiũ eſt iſequi diſſimiles: neq; enim ſatis amarint bonos pricipes: q malos ſatis nõ oderint. Adiice q; ĩpatoris noſtri nõ aliud amplius: ac diffuſius meritũ eſt: q̃ quod iſectari malos pricipes tutũ ẽ. An excidit dolori noſtro modo uĩdicatus Nero? permitteret credo famã uitãq; eius carpi: q mortẽ ulciſcebatur? nec ut in ſe dicta interpretaret̃: quæ de ſimillimo dicerent̃? Quare ego te Cæſar muneribus oĩbus tuis: oĩbus cõparo: multis ante pono: qđ licet nobis: & in præteritũ de malis ĩperatoribus quotidie uĩdicari: & futuros ſub exẽplo pmõere: nullũ locũ: nullũ eẽ tẽpus quo funeſtoꝝ pricipũ manes a poſteroꝝ execratiõibus cõquieſcát. Quo cõſtantius. P.C. & dolores nr̃os:

Permitteret.libertatẽ daret Domitianus. Eius.Neronis.quãto diligẽtius intueor: eo illoꝝ indiligẽtiã admiror: qui aſſeruerũt Iuuenalẽ auſum ſcribere ſatyrã uiuo Domitiano: cũ hic locus Secũdi a pte repugnet. Mortẽ.Neronis.argumentũ a minori ad maius. Vt in ſe dicta.tanq̃ quæ de Nerone diccrentur: de Domitiano intelligerent̃. nã ſi Heluidiũ filiũ occidit: quod quaſi ſcenico exodio ſub pſona Paridis & Oenones diuortiũ ſuum cum uxore Domitia tractaſſet: quanto magis ulciſceret̃: qui ſæuitiã Neronis & ĩperatoris & ſibi ſimillimi damnaret. Muneribus tuis omnibus: cõparo te omnibus.i.tu ſolus æquaſti ſi tua omnia beneficia cõputantur: omnium ĩperatorũ munera: multorum uero ſuperaſti. Muneribus munus tripliciter ſumitur ſecũdum iuriſcõſultos: aut pro dono: aut ꝓ onere: a quo imunitas uacatio ab oneribus: tertio pro officio. unde municipes deducti ab officiis capiẽdis cũ populo ro. Omnibus.ĩperatoribus. In præteritum.quia iam fuerunt. Manes.animæ. Execrationibus.imprecationibus.omnis enim.execratio triſtis authore Plutarcho: & maximã uim habet.ſcriptũ eſt apud Appianum:

Anteiū tribunū cū nō posset obsistere Crasso.pfecturo ad bellū parthicū sudē igne torrētē ante posuisse Ianuæ obuio Crasso:& delibatis auide sacris execrati ōes diras & horrendas extulisse: sæua quædā numina & immania inuocasse:atq; in cū imprecatū.has qdē execrationes romani cōdi solitas: & antiquas profitent:talē quoq; habere potestatē:ut nemini fas sit:qui in eas inciderit effugere : pessime tñ operari his utentē:si nō a conuenientibus & a multis excitent.meminit Plut.in Aristide alterius generis execrationis:quæ solet fieri in perfidos. Illis.malis. Patiebamur.sub Domitiano. Simul.& dolores & gaudia perferre. Hoc.repetitio. Incolumen.uiuum.superstitem. Secus meriti.mali. Eadem.repræhendenda. Præsentem.uiuum principem. Et quis iam locus.in summum locum processerat adulatio temporibus Domitiani:quod aperte ostēdit Iuuenalis satyra quarta.ubi introducit piscatorem imperatori blādientem. Et tua seruatum cōsume in sæcula Rhōbum:ipse capi uoluit: quid apertius? & tamen illi Surgebant cristæ: nihil est : quod credere de se Nō possit:cum laudatur diis æqua potestas. Ludis.multa apud Mart. epigrammata sunt : quibus applaudit ludis & muneribus Domitiāi: & Statius epulum publicum uersiculis celebrat. Comessationibus. caput extat apud Trāqui. de potu.& comesatiōibus Tiberii:ubi notatur is princeps q admodum bibaculus noctem continuumq; biduum epulando potandoq; consumpsit . unum de multis epigrāma Mart.recitabo : ī quo more suo adulādo cœnam Domitiani imprimis cōmēdat. Ad cœnā si me diuersa uocaret in astra Hic iuitator Cæsaris īde Iouis:Astra licet ppius:palatia longius eēnt: Responsa ad superos hæc referenda darem:Quære qui malit fieri cōuiua tonātis:me meus in terris Iupiter ecce tenet.comesatio aūt cibus quacūq; hora extra ordinē sumptus: pprie tamen qui post cœnā capitur:dicta comesatio αϖοτησ κωμησ.a uico:prius enim in uicis habitabant: quibus in locis alii alios inuitabant:nō negauerim tamē deduci posse αϖοτου κωμου.a lasciuia & festo ebrietatis ac intēperātiæ. Saltarenturq;.per pātomimos:quos supra memorauimus in theatro cursitasse:exultasse:obstipuisse:ac deinde singulos dominorū gestus cum canticis reddidisse. In omne ludibrium.in omne genus ludi.pariter Augustinus pantomimoꝝ ludos ludibria appellat. Effœminatis.mollibus.lasciuis.libidinosis. Modis.gestibus.dissolutio color. Frangerent.fracta uoce pronunciarent.emollirentur:eneruate agerent. Scena.ubi histriones saltabant. In senatu.a consule laudabat princeps. Comesatio.

& gaudia proferamus : ingemiscamus illis : quæ patiebamur. Simul utrunq; faciēdū est sub bono principe. Hoc secreta nostra : hoc sermones:hoc ipsæ gratiarū actiones agāt. meminerintq; sic maxime laudari incolumen imperatorē:si priores secus meriti repræhendārur. Nā cuȝ de malo principe posteri tacent:manifestū est eadē facere præsentem. Et quis iā locus miseræ adulationis manebat? cū laudes imperatoꝝ ludis etiā:& cōmessationibus celebrarent:saltarēturq;:atq; in omne ludibrium effœminatis uocibus:modis:gestibus frāgerētur:sed illud īdignū: quod eodē tēpore in senatu:& in scena ab histriōe: & a cōsule laudabātur. Tu procul a tui cultu ludicras artes remouisti. seria ergo te carmīa:honorq; ęternus annaliū: nō hęc breuis:& pudēda pdicatio colit.qnetiā tāto maiore cōsensu in uenerationē tui theatra ipsa consurgent : quanto magis de te scenæ silebunt. Sed quid ego istud admiror? cum eos quoq; honores:q tibi a nobis offerūtur: aut delibare par-

Cultu.laude. Ludicras artes.uiles:infames.Iulianus & Vulp.ff.iii.q artis ludicræ pnunciandi ue causa in scenā pdierit infamis esto:ubi iuriscōsulti athletas:xysticos: & multos alios secernūt ab arte ludicra.Pegasus autē eos qui quæstus causa in certamina descendunt:& omnes ppter præmiū in scenā prodeuntes famosos esse & filius Nerua respōderūt. Seria carmina.continentia res graues:& gesta Traiani admiranda.hæc tamen cū cæteris intercidere. Annalium.historiarū.annales sunt ueluti historiarū argumenta:& res gestæ pluriū annorū:quæ obseruato cuiusq; anni ordine deinceps conscribunt.unde is Liuius qui romanoꝝ gesta.xviii.libris complexus est annales inscripsit: quod fere singulorū annoruȝ actus continerent.at εφημεριο singuloꝝ dierū acta declarat : qualia sunt Taciti : & a nobis diurnales actus uocati.nec me præterit Macrobiū dicere pontificibus permissam potestatem cōferendi memoriā rerum gestarū in tabulas:& hos annales maximos:q a pōtificibus magnis:appellatos.& Seruiū scripsisse annales esse annoꝝ & temporū:quæ ætas nostra non uidit:quā opinionem tanq̄ falsam Verrius Flaccus repræhēdit authore Gellio:apud quē libro.v.multa sup hoc diligētius disputata iuenies: monumētis uero litteraꝝ uitā Traiāi apud nos mādauere Mari⁹ Maxius.Fabi⁹ Marcellius.Aureli⁹ Verus. Statius Valēs.Diō apud græcos:sed proh dolor nisi cōpēdia admodū breuissima ad māus nr̄as puēere. Hæc.p histriōes. Prædicatio.laudatio scēica. Breuis.momētāea.cito iteritura. Pudēda.lasciua. Ipa theatra.ipi spectatores. Scēæ.histriōes. Istud.qđ spnas p histriōes pbari.occupatio. Nobis.seatorib⁹. Delibar.

Ludicra ars.

Annales

decernere:partē eorū:& leuiter degustare:præstruit quæ dicturus sit. Recusare.q.f.cōsulatū.& cēsura recusaueris. Quibuscūq;.senatoribus. Censendi.sententiā dicēdi. De ampliādo gladiatorū numero. Tranq.in Iulio Cæsare cautū inqt a senatoribus de numero gladiatorū:quo ne maiorē cuiq̄ habere Romæ liceret:cū mltiplici undiq; familia cōparata cæsar inimicos exteruisset.& Tacitus mēinit senatuscō sulto pmissum ciuitati Syracusanorū egredi numerū edendis gladiatoribus finitū:& Petū Thraseam cō tradixisse:materiāq; pbuisse obtrectatoribus arguendæ sententiæ:sed hic apperte de Domitiano loquit.

Collegio fabrorum.caput est apud Vegetium de officio præfecti fabrorum: nā legio habebat fabros lignarios: structores: carpentarios: ferrarios.pictores: reliquosq; artifices ad hybernorum ædificia fabricanda:ad machinas: turresq; ligneas cæteraq;:quibus:uel oppugnantur aduersariorum ciuitates. uel defenduntur propriæ:præpararos:etiam qui arma:uehicula: cæteraq; tormētorū genera formabāt: horum omnium iudex proprius erat præfectus fabrorum. Quasi prolatis.tanq̄ subacta imperio Ro.Germania: & Dacia cum turpiter cessisset. Ingentes arcus. triumphales.recitauimus Domitianū innumeros Ianos arcusq; cū quadrigis & in signibus triumphorum per regiones urbis struxisse. maximū omnium Mart. carmine celebrat iuxta templū fortunæ reducis:Grande loci meritum testant & altera dona: Stat sacer edomitis gentibus arcus ouans: Hic gemini currus numerant elephāta frequēter.Sufficit imēsis aureus ipse iugis Hæc ē digna tuis Germanice porta triūphis: Hos aditus urbē Martis habere decet.

cissime:aut oīno soleas recusare.nihil ante tā uulgare:tā paruū i senatu agebat:ut nō laudibus prīcipū imorarent:qbuscūq; cēsendi necessitas accidisset.de ampliādo numero gladiatorū:aut de instituēdo collegio fabrorū cōsulebamur:& q̄si plaris iperii finibus nūc ingētes arcus:excessurosq; tēplorū fastigiū titulos:nūc mēses et: nec hos singulos nomini Cæsarū dicabamus.patiebant illi: & quasi meruissent:lætabātur. At nūc qs nostrū tāq̄ oblitus eius:de quo refert cēsendi officiū pricipis honor cōsumūt:tuę moderatiōis hęc laus: cōstātię nr̄æ:& tibi obseqmur: qd in curiā nō ad certamē adulationū:sed ad usū: munusq; iustitiæ cōuenimus:hāc simplicitati tuę: ueritatiq; grām relaturi:ut te q̄ uis uelle:q̄ nō uis nolle credāus. incipīmus ide:desinimus ibi:a quo īcipi:i quo desini sub alio prīcipe nemo posset.nam plærosque ex decretis honoribus: & alii non receperunt:

Excessuros titulos.arcus cū inscriptionibus honorum tantæ altitudinis ut templorū uerticem trascenderēt. Vel titulos.imēsos & supra ueritatē ne.f.secūdū Dionē si modica decreuissent senatores existimasset Domitianus sua facta notari. Mēses.septēbrē & octobrē.Domitianus.n.Germāici cognomine assumpto septēbrē mēsem & octobrē ex appellationibus suis Germanicū Domitianūq; trāsnominauit:q; altero suscœpisset iperiū:altero natus eēt.hic li.x.Mart.asseruit duraturū tēplū gētis Flauiæ dū Ianus hyemes:Domitiāus autūnos: Augustus annis cōmodabit æstates:Dū grande famuli nomē asseret Rheni Germanicarū magna lux calendarū. Patiebant illi.uirtute ipsa nō tā multi præditi esse q̄ uideri uolūt:hos delectat ambitio:his fictus ad eorū uoluptatē sermo cū adhibetur orationē illā uanā testimoniū esse laudū suarū putant.nemo tamē secūdū Cic.apte adulantē nō uidet:nisi q admodū ē excors. Isti.nam præter Domitianū Nero aprilē in Neroneū cōmutauit: & postea Cōmodus Augustū in Cōmodū:septēbrē:in Herculē.Octobrē in inuictū.nouēbrē in exuperatoriū:decēbrē in amazoniū.

Quis. Aliquis. Quisq;. Quis nostrū cōsumūt.uetus dicēdi modus:pro q senatores cōrerunt: pptie nanq; ueteres qs & aliquis:& qsq̄ nō obseruabāt quo genere:aut quo numero declinarēt:qre Terētius in adelphis dixit aperite aliqs actu tū ostiū:& Paulus de uerborū sig.uerbū hoc si qs tā masculos q̄ fœmias cōplectit Tacitus.xix.eo suffragio turbidissimus qsq; delecti.& statim:optimus quisq; adsciti. cuius obseruationis qdā rudes lectionē peruertūt scribēdo apud Secundū cōsumit. Officiū cēsendi.dicēdi senrētiā de eo quod relatū fuerat.

Principis honore.in laudibus pricipis.Pacatus in Panagyrico Theodosii:nō.n.iā coacta laudatio:& expressæ metu uoces periculū silentii redimunt.fugerit abseritq; tristis illa facūdiæ ancillaris necessitas:cū trucem dominū auras omnes:plausum publicorū uentosa popularitate captantem: mendax assentatio titillabat:iā gratias agebat dolentes:& tyrānū nō pdicasse:tyrānidis accusatio uocabat. Hæc laus est.

Tuæ moderationis.qd nō uis extra ordinē laudari. Nostræ cōstātiæ:laus est qui libertate censendi apte utimur. Tibi obseqmur.facimus iperiū tuū. In curiā.i senatū. Ad certamē adulationū.ut inuicē cōtendamus qs melius laudet iperatorē. Simplicitati.sinceritati:bonitati:quā expōit cū subiūgit: ut credamus te uelle:q̄ ostēdis uelle:& nolle:q̄ dicis nolle:Domitianū notabiliter taxat: quē memorant historici fuisse summū simulatorē & dissimulatorē:cū potestatē regiā secūdū Agesilaū apud Xenophōtē oporteat nō uersutia insignē esse:sed probitate. Inde.a re quæ proponit in cōsultatione. Alio.malo: sub quo opus erat potare i laudibus eius. Alii.prīcipes.ut Tiberius:q ex plurimis maximisq; honoribus

præter paucos & modicos nō recœpit.& Claudius nimios honores recusauit. Vespasianus tribunitiam ptātē: & pr̄is patriæ appellationē nisi sero recœpit.hæc sumpta ex Trā.q. Nemo.īpator. Añ.se pcessit. Tātus.tāti ai & uirtutis. Noluisse decerni.sed p húc cōtēptū sibi famā q̄siisse. Quod.simpliciter recipe re honores. Titulis.laudibus. Nō trabibus:aut saxis.ædificiis:q̄ cōstant lapidū cōgerie:& lignorū cō-tignatiōe.circuitio color. Monumētis æternæ laudis.historiis & carminibus. Ibit i sæcula.durabit in ppetuū. Florēti.grato.uictori. Incolumi.uiuēti. Nulli honores q̄uis merito. Certare.cōtēdere enixiꝰ laudare Traianū q̄ Domitianū feceramꝰ.

nemo añ tātus fuit:ut crederet̄ noluisse decerni. Quod ego titulis oibus spaciosius reor:qñ non trabibꝰ:aut saxis nomē tuū:sed monumētis æternæ laudis incidit̄ Ibit i sæcula fuisse pricipē: cui florenti:& icolumi nunq̄ nisi modici honores:sæpius nulli decernet̄et̄. Et sane si uelimus cū prioꝝ tempoꝝ necessitate certare:uinceremur. ingeniosior ē.n.ad excogitādū simulatio ueritate: seruitus libertate: metus amote. Simul cū iāpridē nouitas oīs adulatiōe cōsumpta sit: nō alius erga te nouus honor supest:q̄ si aliqñ de te tacere audeamus. Age si qñ pietas nr̄a silentiū rupit: & uerecūdiā tuā uicit:q̄:qualiacq̄ decernimus nos: tu nō recusas:ut appeat nō supbia:& fastidio te amplissimos honores repudiare: q minores nō dedigneris. Pulchriꝰ hoc Cæsar:quā si recusares oēs: nā recusare oēs ambitiōis: moderatiōis ē eligere pcissimos. Quo tēperamēto:& nobis: & ærario pdes: quo sūptibus eius adhibes modū: q exhaustū nō sis inocētiū bonis repleturus. Srāt igit̄ effigies tuæ q̄les olim ob egregia i rēpu.merita priuatis dicabant̄.uisunt̄ eadē e materia Cæsaris statuæ:q̄ Brutoꝝ:q̄ Camilloꝝ. Nec discrepat cā.illi.n. reges hostēq̄ uictorē mœnibus depulerūt. hic regnū ipsū:queq̄ alia captiuitas gignit:arcet: ac submouet:sedēq̄ obtinet pricipis:ne sit dn̄o locus.ac mihi icuēti sapiētiā tuā minꝰ mirū uidet̄: q̄d mortales istos:caducosq̄ titulos:aut depꝑcetis

Ingēiosior.subtilior: acutior diligētior. Ad excogitandū.ad inueniēdū noua.Senec.:adulatio nō tm̄ imitat̄ amiciciā: sed uincit & p̄terit. Simulatio ueritate.cōtentio. Simul.ēt.Liuius.i.belli punici: simul cōquisitoribus i ciuitates missis quattuor milia descripta iuuentutis.Cæsar.iii. belli gallici.simul q̄d q̄rū in se facinus admisissent itelligebāt. nō iprobo tñ si legat̄ sedt quæ scriptura meliusprocedit. Nouitas. oīs.oīs honoꝝ inuentio inusitata. Consumpta.ab aliis p̄occupata:& p̄repta. De te tacere.desistere a laudibus tuis. at tyrānus secundū Xenophontē oēs q tacent de se male sentire putat. Silētiū rupit. incipit fari de te. Qualiacq̄. quāuis minimos honores. Amplissimos. quale patris patriæ cognomē:& cōsulatus.Hoc. recipere minores. Ambitionis ē.est oīm̄ ambitiosi:& hoc exigit ambitio. Quo tēperamēto.qa tēperatꝰ es:neq̄ finis igentes arcus: tēpla: statuas aureas tibi extrui: hæc.n. de publica pecunia fiebāt. Nobis.dū nō reples ærariū ex bonis innocētiū. Aerario. dū sumptibus eius modū adhibes. Effigies.statuæ te effigiātes: & reddētes. Priuatis.post exactos reges sine ipio: cū resp. uigeret.nō n.oīno itelligit illos nō habuisse iperium:sed subiectos legibus & reipu. hic ergo priuatū opponit pricipi: q nullis legibus subiacet. Eadē e materia. ænea. Brutoꝝ.triū p̄serim.L.Bruti:q Tarqnios expulit.M. Bruti Cæsaris interfectoris.L. Bruti statuæ meminit Pli.li.xxiiii. & Plut. i Vita.M.Bruti.illū iquit prisci romanoꝝ in Capitolio ex ære fixerūt mediū inter reges ensem strictū exerentē:q̄ is cōstantissime Tarquinios euertisset: ille ueluti quædam fulmine ensis acies durum & inexorabile ingenium nactus adeo animi intēperantis aduersus tyrānos fuit:ut tanquam insano impetu uectus:usq̄ i liberorum suorum cædem sæuierit.ibi etiā leges subscriptum fuisse illius statuæ paulo anteq̄ Cæsar interficeretur utinam Brute nunc uiueres:& nunc Brutus esses.M.uero Bruti statuam extitisse Mediolani ibidem Plut.& Tranqui.de claris oratoribus testantur. Camillorum.M.Furium Camillū imprimis respexit: qui urbem captā a Gallis seruauit: & seruatā in bello patriam:iterum in pace haud dubie ꝑtexit ꝓhibens migrare Vehios.notior historia q̄ ut a nobis latior dicatur.recitat Pli.libro.xxiiii.Camilli statuam in rostris sine tunica. Nec discrepat causa.eadem cā positæ.sunt tibi statuæ:qua Brutis & Camillis. Illi.Bruti & Camilli. Reges.nā.L. Brutus Tarquinios eiecit.D.Brutus Cæsarem:qui regnū affectabat:occidit. Hostemq̄ uictorē.Gallū. nā Camillū designat. Hic.Traianus. Regnū. improprie ꝓ tyrannide: nam regnū proprie est quando optimus regnat æquo iure:& arcet ac submouet alia mala quæ captiuitas gignit. regnū igit̄ Tarquinios respicit: & captiuitas Gallos.ut illud Domitianū:hoc milites in Neruā insurgentes. Sedē.uicē. Domino.tyrāno.cōtraria sunt princeps & dominus. Istos.scenicos:& marmoreos. Depꝑceris.refutes.amoliaris.auer

Simul.

B

aut tẽpes. ſcis.n.ubi uera prĩcipis: ubi ſẽpiterna ſit gloria: ubi ſint honores: ĩ quos nihil flãmis: nihil ſenectuti: nihil ſucceſſorib⁹ liceat: Arcus.n. & ſtatuas: aras etiã: tẽplaq; demolit᷑: & obſcurat obliuio: negligit: carpitq; poſteritas: cõtra cõtẽptor ambitiõis: & ĩfinitæ ptãtis domitor: ac frenator aĩus ipa uetuſtate floreſcit: nec ab ullis magis laudat᷑: quã q̃bus minime neceſſe ẽ. Nõ ergo ppetua prĩcipi fama: q̃ inuitũ manet: ſed bõa cõcõcupiſcẽda ẽ. ea porro nõ imaginib⁹: & ſtatuis: ſed uirtute ac meritis progat᷑. Q uinetiã leuiora hæc: formã prĩcipis: figurãq;: nõ aurũ melius: uł argẽtũ q̃ fauor hoĩum expriat: teneatq;. qđ q̃dẽ plixe tibi: cumulateq; cõtingit: cuius lætiſſima facies: & amabilis uľtus ĩ oĩum ciuiũ ore: oculis: aĩo ſedet adnotaſſe uos credo patres cõſcripti iã dudũ me ñ eligere: q̃ referã. ppoſitũ ẽ.n. mihi prĩcipẽ laudare: nõ prĩcipis fcã. nã laudabilia mlta ẽt mali faciũt: ipſe laudari niſi optius nõ poteſt. Q uare nõ alia maior ĩpator Auguſte gloria tua: quam quod agentibus tibi gratias nihil uelandũ eſt: nihil omittẽdũ eſt. Q uid eſt.n. in principa-

tas prece adhibita: uel quo alio mõ. Ouidi⁹ Sæpe p̃cor mortẽ: mortẽ quoq; d p̃cor idẽ. Virg. merui: nec deprecor. M. Tullius de rep. nõ mõ in inuidia pari nõ erãt: ſed ẽt Claudii inuidiã Gracchi charitas deprecabat᷑ idẽ p Aulo Licinio: nõ ne cõcedas iterdũ: ut excuſatiõe ſũmæ ſtulticiæ: ſummæ pbitatis odiũ deprecet᷑. Iuſtinus. cõtra Phocenſiũ legati adhibitis Lacedæmoniis: & Atheniẽſibus bellũ deprecabant᷑. aliqñ purgare & excuſare ſicut apud græcos παραιτουμαι ſignat. ut. M. Tullius ĩ Verrẽ: qđ faciet Hortẽſius auaritiæ ne cria: frugalitatis laude deprecabit᷑: iterdũ ĩprecari. Catullus Leſbia mi dicit ſp male: nec tacet unq̃ De me: diſpereã me niſi Leſbia amat: Cui ego quaſi eadẽ totidẽ mox dep̃cor illi Aſſidue: uerũ diſpeã niſi amo. nonnunq̃ ualde precor: tũc.n. de præpoſitio ad augendũ & cumulãdũ ualet. Cicero p Sylla: quã multorum hic uitã a Sylla deprecatus eſt. Cæſar. ii. belli gallici: dixerũt unũ petere: & deprecari. lege quædã ſuper hoc uerbo apud Gelliũ lib. vi. Tẽperes. modicos recipias. Honores. uirtutis dignitates. Nihil. flãmis. ſic credidit Ouidius futuꝝ operi ſuo igenioſiſſimo: in fine metamorph. iamq; opus exægi: qđ nec Iouis ira: nec ignes: Nec poterit ferrum: nec edax uiolare uetuſtas. Succeſſoribus. maiorũ.n. uirtutes nõ tradunt᷑ p ſucceſſionẽ: ut cætera: ſed eius manent: cuius ſunt: effinge ergo Caninio ſcripſit: aliqđ & excude qđ ſit ppetuo tuũ: nã reliqua reꝝ tuaꝝ poſt te aliũ atq; aliũ dominũ ſortiet᷑: hoc nunq̃ tuũ deſinet eẽ ſi ſemel cœperit. quare nõ ĩmerito Iuue. gladiũ diſtrinxit ĩ eos: q tm̃ maioꝝ imaginibus nitunt᷑. Statuas. Xenophõ author Ageſilaũ uetuiſſe ſtatuas ſibi poni: cũ hoc q̃dã honoris cã facerent: ſed aĩ dotes nunq̃ elaborare deſtitiſſe: putabat.n. ſtatuarioꝝ illud: hoc ſuũ eẽ opus. Demolit᷑. dirruit. nam Mors ẽt ſaxis nominibuſq; uenit. Obſcurat. abradit. ſitu obducit. titulis priuat. Carpit. taxat tanq̃ ſuperba. Cõtra contemptor. ſnĩa color: ſed tñ illa habet᷑ oſo uicioſa cuius dictiões ab eadẽ ſyllaba icipiunt: ut hic cõtra cõtẽptor. Floreſcit. magis illuſtrat᷑. Quibus minime neceſſe eſt. a poſteris: q nullo bñficio erũt affecti. Pacatus in panagyrico Theodoſii: nemmẽ magis laudare ĩperatorẽ decet: quã quẽ minus neceſſe eſt. Perpetua fama. mala. ſ. nã & peſſimoꝝ fama interdũ durat: ſed in eoꝝ contemptũ & ludibriũ. Neroni fuit æternitatis cupido. ſed inconſulta: ſi Tranq. credimus. Inuitũ manet. uelit: nolit: duratura eſt. peſſimi.n. æque ut optimi nominant᷑. hi ut nobis recte uiuendi ſint exẽplo: at ut p illos quæ fugienda ſunt diſcamus. Ea. bona. Prorogat᷑. diffundit᷑ ad poſteros. Leuiorã hæc. minoris facienda: quia ſunt fortunæ bona. Figurã ſimilitudinẽ. imaginẽ. oris. liniamẽta. Aurum. aureæ ſtatuæ. Fauor. amor. Exprimat. effingat. Nazarius. hic uultus uniuerſorũ pectoribus infixus eſt: nec cõmendatione ceræ: aut pigmentoꝝ ſuccis renitet. ſed deſyderio effloreſcit animorum. Cumulate. large & abunde. Lætiſſima facies. decorẽ uultus cum grauitate in Traiano cõmendat Dion. Amabilis. idem author amabilem cunctis fuiſſe. Iamdudũ. a principio orationis: dicitur etiam iamdudũ de multis diebus contra opinionẽ Laurentii Vallenſis. Apuleius libro. y. ſui aſini: iamdudũ: q ſciam: fidei atq; parciloquio meo perpendiſti documẽta. ſed apertius. xi. nec fuit nox una: uel quies aliqua uiſn deæ monituq; ieiuna: ſed crebris imperiis ſacris ſuis me iamdudum deſtinatũ: nunc ſaltem cenſebat initiari. Terentius in Eunucho. iamdudum te amat. iamdudum illi facile fit quod doleat. Virg. in Georgicis: & iam dudum incumbere aratris. Eligere: electa geſtoꝝ dicere. Principẽ. qualia debeat facere princeps: quæ ſi fecerit aliquis merito laudandus erit: nam Traiani geſta principem ſuperant. Principis. Traiani: qui ſupra principẽ eſt. Mali. unus nobis Tranqui. hĩc ſatiſfaciet qui. xii. Cæſarum uitas complexus nullũ deſcribit ſine aliquo laudabili facto præfuiſſe rebus. Ipſe: princeps quiſquis fuerit. Laudari. uera affici laude. Optimus. omnibus uirtutibus præditus: cognomento enim optimi plurimum Traianus lætatus. Nihil uelandũ. nullum tuum factum diſſimulandum: ſed omnia tua dicenda: cum omnia ſint

Iamdudũ.

tu tuo:qđ cu usq; p̃dicatio uel trãſilire:uel prætteruehi debeat? quod momentũ : quod imo temporis punctũ:aut bñficio ſterile? aut uacuũ laude? nũ omnia eiuſmodi? ut is optime te laudaſſe uideatur:qui narrauerit fideliſſime? Quo fit:ut ꝓpe in ĩmenſum diffundatur oratio mea : & necdum de biennio loquor. Quã multa dixi de moderatione:& quãto plura adhuc reſtant:ut illud quod ſecundũ conſulatũ recœpiſti:qa princeps:& pater deferebat. At poſtq̃ ad te ĩperii ſummã:& cũ omniũ rerũ:tum etiã tui ptãtem dii tranſtulerint: tertiũ cõſulatũ recuſaſti: cũ agere tam bonum conſulé poſſes. Magnũ eſt differre honoré: gloriã maius. Geſtũ cõſulatũ mirer? an nõ recœptũ? geſtus nõ i hoc urbis ocio:& intimo ſinu pacis:ſed iuxta barbaras gentes:ut illi ſolebant: q̃bus erat moris paludaméto mutare p̃textã:ignotaſq; terras uictoria ſeq. pulchrũ imperio:glorioſum tibi:cũ te ſocii:atq; amici ſua in patria: ſuis ĩ ſedibus adierunt. Decora facies conſulis:multa poſt ſæcula tribunal uiridi ceſpite extructũ:nec faſcium tantum:ſed piloꝝ ſignorũq; honore cir-

admiranda. Prædicatio.laus. Traſilire.omittere:diſſimulare. Momentũ.breue ſpaciũ.Pli.ſenior lib. .ii.Mercurii ſtationes breuiori momẽto:q̃ ut depræhẽdi poſſit. Tranq.in Veſpaſiano:ea momẽta domeſtici ad aliquid petendũ magnopere captabant: & momẽtariã uitã.i.breuiſſimã: pariter momẽtariũ maritũ:momentariã ſaluté:momentariũ uenenũ.i.ſubitũ & præſentaneũ dixit Apuleius:ſic Papinianus de alimẽtis momentariã curã ꝑ breui:& pñti. Mométũ.
Aut bñficio ſterile.ad imitationẽ Titi: q quõdã recordatus ſuper cœnã:qđ nihil cuiq̃ toto die ꝑſtitiſſet:memorabilé illã: meritoq; laudandã uocẽ edidit: amici hodie diem perdidi. Eiuſmodi. ſunt beneficio:uel laude plena. Narrauerit. res tuas geſtas ſine artificio dixerit. Fideliſſime. ſincære : ſine adulatione & amplificatiõe.

Quo. cũ res tuæ ſint ampliſſimæ. De biennio . de geſtis a Traiano per bienniũ.

Reſtant . dicenda. Princeps & pater. Nerua obtulit ſecundum cõſulatum Traiano:dum eſſet cũ imperio aduerſus Germanos:nã priorem recœperat ſub Domitiano : huius ſecundi conſulatus Traiani meminit Tacitus ĩ libello de morib⁹ Germanorum:& quidem græcorũ illi in priore collegam Acilium Glabrionem aſſignãtes. At poſtquam dii.tranſtulerunt ſummam imperii ad te : & poteſtatem omniũ rerum:tum etiã tui: ut de te libere poſſes conſtituere quicquid uelles: nõ enim ſubiacet legibus princeps. Agere tam bonũ conſulem . tam bene exercere cõſulatum.

Gloriam.ueram famam.gloria ſecundũ Senecam umbra uirtutis eſt:& quẽadmodum umbra aliquando antecedit: aliquãdo ſequitur : uel a tergo eſt: ita gloria aliquando ante nos eſt: uiſendãq; ſe præbet: aliquando in aduerſo eſt:maiorq; quo ſerior:ubi inuidia ſeceſſerit. quandiu Catonem Roma ignorauit:reſpuit:nec intellexit:niſi cũ perdidit.dicam quid interſit inter claritatem & gloriam. gloria multorũ iudiciis conſtat:claritas bonorum. at Cicero ſic illam deſcribit: gloria eſt frequens de aliquo fama cum laude. Mirer.dubitatio utrum de duobus eligat. Geſtus. eſt a te ſecundus conſulatus. Non in hoc ocio urbis.non in urbe Roma ubi quies a bello. Barbaras.germanas. Illi.ueteres conſules. Mutare prætextam paludamento.pro prætexta ueſte conſulari induere paludamentũ ueſtem imperatorum euntium in expeditionem. Liuius libro.i.belli punici refert Flaminiũ conſulem ad prouinciam iuiſſe paludatum anteq̃ conſulatũ iniret:ſumpturũ p̃textam in diuerſorio hoſpitali:q̃ apud penates ſuos.inuenies apud Tranqui.Cæſaré in oppugnatione pontis alexandrini narrando paludamẽtũ mordicus traxiſſe:ne ſpolio potiretur hoſtis.&.M. Antonius eodem ſcribente recitat Auguſtũ pro prætorem in primo bello mutinenſi fugiſſe:ac ſine paludamento:equoq; poſt biduũ demum apparuiſſe:& Vitellius paludatus:ferroq; ſuccinctus ad claſſicũ quoq; urbẽ introiit. unde Iuuenalis duces paludatos appellauit: & Claudianus togæ paludamentũ oppoſuit: alterum pro pace:alteꝝ pro bello uſurpãs in laudibus Honorii.ducibus circũſtipata togatis iura paludatæ iam curia militat aulæ.& alius hiſtoricus paludamentũ Curiatii dixit:cũ tñ miles:nõ aũt ĩperator is foret : quia ſecundũ Feſtũ oĩa militaria ornamẽta paludamẽta uocarũt antiq.& plaudatos armatos. Ignotaſq; terras.q̃uis.n.Italiæ cõtigua ſit Germania tñ diu ĩcognita fuit:neq; ad id ĩẽporis ab ullo romanoꝝ deuicta.nup authore Tacito cognitis q̃buſdã gẽtib⁹ quos bellum aperuerat:nã feritas animoꝝ:& cœli aſperitas nõ facile.quenq̃ ad ſe admittit. Sua ĩ patria.ubi cõſul exercitui præeras. Adierunt.ut ius redderes. Sæcula.tẽpora. Tribunal. ſedes cõſulis ius dicentis. Paludamẽtum.

Ceſpite.herbida terra.ẽ autẽ ceſpes terra in modũ lateris cæſa cũ herba ſiue frutex reciſus:uel truncatus authore Feſto. Faſciũ.lictorũ. Pilorũ.miſſilia:quibus utebatur pedeſtris exercitus pila uocabãtur: ferro ſubtili trigono præfixa:nouẽ unciarũ ſiue pedali:quæ ĩ ſcuto fixa nõ poſſint abſcidi: & loricã ſciẽter:ac fortiter directa facile prærumpunt:hoc libro p̃io Vegetius:at ſecundo inquit miſſile maius ferro triangulo unciaꝝ nouẽ haſtile pedũ quinq; & ſemis:quod pilum uocabant : nunc ſpiculum dicitur:ad Pilum.

cuius ictum exercebãt præcipue milites:qđ arte:& uirtute directũ:& scutatos pedites:& loricatos equites sæpe transuerberat.mendã addubito esse in superioribus:si utranq; scripturã pensitaueris:nã & Modestus dicit missile maius ferro triãgulo unciaꝝ nouẽ:hastili pedũ quinq; semis: quod pilũ uocabãt &c. pariter.Liuius.ix.ab urbe pilum memorat haud paulo q̃ hasta uehemẽtius ictu:erãt & pila mutalia tormẽtis excussa:qđ docet Curtius.vii. Diuersi hitus.diuersæ gẽtes hitu distinctæ. Dissonæ.uarietate linguaꝝ. Postulãtiũ.ius. Sine iterp̃te p se clara & itellecta. Quid hostib⁹.pinde ac si diceret magnificẽtius est? Certã fori pacẽ.reddere ius in foro ubi ẽ certa pax. Immães.isessos a feris: & barbaris natiõibus.cõtrariũ exornatio. Sella curruli.i curuli sella maiores magĩstratus ius dicturi sedebant:ut cõsul:ut p̃tor. Victoris.ubi tu uiceras hostes. Rippis. Danubii. Minacibus.infessis ultra a germanis atrocibus. Spernere. paruipẽdere. Togaꝝ ostentatiõe.pacis forma dũ ius i cõspectu hostiũ sociis reddis. Imagines. consulis:cuius effigiẽ gestabant milites in uexillis:ẽt si nõ adesset: mõ legiones dicto illius parerẽt:prima cohors in legiõe imagines imperatoꝝ suscipit:has.n.tanq̃ diuina & præsentia signa singuli uenerant: q illas ferunt imaginarii uel imaginiferi dicuntur sicut q aquilã aquiliferi. authores habeo Vegeriũ & Modestũ. Nomẽ. triũphatoris. Contemptis. cũ aduẽtu suo in latibula repulisset.pulchrius.n. hoc oĩbus triũphis:nunq̃ factũ ẽ ut romani uincerẽt nisi ex cõtemptu iperii. Illa.laus est. Dilati cõsulatus.reseruati in aliud tẽpus. Initio principatus.inter initia tui iperii. Excusatus honoribus. qui in eãm: & excusationẽ tuã: quod nõ recœperis tertium cõsulatũ adducebas repentinos alios honores in unũ tibi collatos: nã simul factus iperatoris fili⁹:simul Cæsar:mox iperator: & cõsors tribunitiæ ptãris: & oĩa pariter: & statim. Noui.statim in principio sui iperii: Destinatũ.designatũ. inde designati coss. in sequentes annos destinati & ordinati Fuit etiã.aliquis iperator.Domitianũ notat:q Aciliũ Glabrionẽ Traiano in cõsulatu collegam interfecit:quod cum feris pugnaret:re uera propter inuictum robur.cui se consulem suffecit:multa autem in consulatu Traiani & Acilii signa apparuerunt:quibus Traiano imperium:mors Acilio protendebatur:authore Dione. In fine sui principatus.nam paulo post occisus est. Extorqueret. iniuste & per uim in se trãsferret. Incipientes.dum ineunt consulatum. Priuatis. hominibus non imperantibus.

Ocioso.consulatu nemini destinato. Tertius.si respicimus ad duos consulatus:quos iã priuatus gesserat:hic tertius:primus erat postq̃ priceps creatus fuerat. Secundum.consulatũ. Imperator quidem. nõ imperii romani princeps:sed exercitus germanici dux. Sub imperatore.Nerua. Imputari.repræhẽdi.obiici. Vel honori.quod non fuerit honestissimus ut pote cum imperio. Vel exemplo quod non ita te gesseris in eo:ut non possis esse posteris exemplo. Nisi obsequium.nisi quod eras sub alieno imperio:& tuo imperatori paruisti:si tamen hoc imputandũ est:& non potius laudandũ. Ita uero. an ne.

Quinquies.Liuius Fabiũ Maximũ tradit quitũ cõsulatũ gessisse cũ.Qu.Flacco.Fuluio: & pariter.M. Marcellũ cũ.Qu.Crispino: ut numeref cõsulatus:quẽ uicio creatus non gessit:cui astipulatur Valerius Max.Aretii quoq; in tabula repertũ est.Qu.F.Maximũ dictatorẽ bis.cos.v.quinquies etiã.M.Furius dictator consul fuit si Liuio & Plutarcho credimus. Sexies.M. Valerius coruinus centum annos impleuit:cuius inter primum & sextũ consulatũ.xl.& sex anni fuere: idem sella curruli semel ac uicies sedit: quoties nemo alius.authores habeo Pli.libro.vii.cap.xlviii.M.Tullium in Catone.Valerium Max.libro viii.Ausonium ad Gratianum.cum magis demonstrasse quam Marium crediderim: quia sequitur non illos. qui expirante iam libertate per uim ac tumultum creabantur: ubi sane.C. Marium possumus

condatũ:augebãt maiestatẽ ꝑsidentis diuersi postulantium habitus:ac dissonæ uoces: raraq; sine interprete oro.Magnificũ ẽ: ciuibus iura: qd hostibus reddere? speciosum certã fori pacẽ: qd immanes cãpos sella curruli:uictorisq; uestigio premere? imminere minacibus rippis tutũ quietũq;: qd spernere barbaros fremitus? hostileq; terrorẽ nõ armoꝝ magisq̃ togaꝝ ostẽtatione cõpescere? Itaq; nõ te apud imagines:sed ipsum pñtem: audientẽq; cõsalurabant imperatorẽ: nomenq;: qd' alii domitis hostibus tu cõtẽptis merebare. hæc laus acti cõsulatus:illa dilati:qđ adhuc initio pricipatus ut iam excusatus honoribus:& expletus cõsulatũ recusasti: quẽ noui imperatores destinatum aliis in se transferebãt.Fuit etiã qui i principatus sui fine consulatũ:quẽ dederat:ipse magna ex parte iã gestũ extorq̃ret:& raperet: hoc ergo honore: quẽ: & incipiẽtes pricipes:& desinẽtes: adeo cõcupiscũt ut auferant:tu ocioso ac uacãte priuatis cessisti. Inuidiosus ne erat aut tibi tertius cõsulatus? aut pricipi prius? nã secũdũ Imperator qdẽ sub Impatore tñ inisti: nihilq; iputari i eo uel honori põt: uel excẽplo: nisi obsequiũ. Ita uero quæ ciuitas qnquies:atq; ẽt sexies consules

intelligere:quē memorant historici septimū consulatū sibi arripuisse cū Cinna. hoc scribunt Ausoni⁹. Pli. Plutarchus:Iustinus. M. Tullius.& Aretii i tabula repertū fuit. C. Mariū. C. F. Cos. vii. mēda apud Appianū in primo bello℞ ciuiliū ubi legit Mariū octies functū consulatu:pro septies:pter superio℞ testimoniū:ut ex augurio septē pullo℞ aquila℞:sibi obuia:qd ab eodē sicut a Plut. stati subiicit. Per uim. abbreuiator Liuii ēt refert Mariū sextū cōsulatū p tribus sparsa pecunia emisse:uirū qdē si examinaretur cū uirtutibus uicia:haud facile dictu utrū bello meliorē:an pace pniciosiorē:adeo quā rēp. armatus

uidit: nō illos qui expirāte iā libertate p uim ac tumultū creabant:sed quibus sepositis:& absentibus i rura sua cōsulatus ferebāt. i hac ciuitate tertiū consulatū princeps generis humani ut per grauē recusasti? Tāto ne Papyrius etiā:& Quintius moderatior? Augustus:& Cæsar:& pater patriæ? At illos respu. ciebat. qd te nō eadē respu? non senatus? nō cōsulatus ipse? q sibi tuis humeris attolli:& augescere uidet? Nō te ad exemplar eius uoco: qui cōtinuis cōsulatibus fecerat longū quendā:& sine discrimine annū: his te cōfero: quos certū est: quoties: cōsules fuerunt non sibi pstitisse. Erat in senatu ter consul: cū tu tertiū cōsulatū recusabas. Onerosum nescio quid uerecūdiæ tuæ consensus noster indixerat: ut princeps toties cōsul esses: quoties senator tuus. nimia modestia istud ēt priuatus recusasses. An consularis uiri triūphalisq filius cū tertio consul creat ascēdit nō debitū hoc illi: nō uel sola generis claritate pmeritū? Cōtigit ergo priuatis aperire annū:

seruauit:eā primo togatus oī genere fraudis:postremo armis euertit. Expirante. moriēte. In rura sua. aperte designat. L. Quintiū Cincinatū, quē trāstyberim quattuor iugerū colentē agrū: seu fossam fodientē palo innixū: seu arantē: operi certe: id quod constat: intentum: legati a. po. ro. missi dictatorē salutauerunt: qui insignibus sumptis. Qu. Minutiū consulem obsidione liberauit & Volsco℞ ac Sabinorū ducē in deditiōem accepit: sexto decimo die dictaturā deposuit: & ad agriculturā reuersus: iterū post. xx. annos dictator dictus est. uide insuper quæ de eo tradūtur a Valerio Max. li. iiii. cap. de paupertate. Pacatus rē sine noīe tetigit. agrestes Curii ueteres: Corūcani: noīa reuerēda Fabricii cū induciæ bella suspēdebant: inter aratra ui uebāt. accœpimus datos securibus fasces: & missas in currilibus suis p rura palmatas: agricolas consulares: pastores trabeatos: dictatores īter armēta uestitos: & Claudianus i cōsulatu Manlii Theodori Attamen inuitā blāde uestigat: & ultro Ambit honor: docuit toties a rure pfectus lictor: & in mediis cōsul quæsitus aratris. Quintiū Seranū nominat idem in Rufinū. Subdabatq graui consul Seranus aratro: qa Pli. scripserat: Serentē inuenere dati honores Seranū: uñ cognomē aranti quattuor sua iugera i uaticano: quæ prata Quintia appellant: Cincinato uiator attulit dictaturā: & quidē (ut tradit Norbanus) nudo plenoq puluere: tū ēt ore. Tāto ne Papyrius. sensus ē fuissent ne Papyrius & Quintius ita moderati: ut nō recœpissent tertiū cōsulatū si uterq extitisset Augustus: & Cæsar. & pē patriæ qlis Traianus: uel dicat: tāto ne Papyriis: & Quintiis moderatior Augustus: & Cæsar. & pē patriæ. sp otuit ne fieri ut Traianus rerū dñs extiterit modestior i recipiēdis honoribus priscis illis admirādis? plurimos lego Papyrios illustres: sed pstertim. L. Papyriū Cursorē patrē uirū haud dubie dignū oi bellica laude: nō ai solū uigore sed ēt corporis uiribus excellentē: pcipua pedū pnicitas inerat: quæ cognomē ēt dedit uictorēq cursu oium ætatis suæ fuisse ferūt: & seu uiriū ui: seu exercitatiōe multa: cibi uiniq eundē capacissimū: nec cū ullo asperiorē: qa ipse inuicti ad laborē corporis eēt: fuisse militiā pediti pariter equitiq. Quītius. Cincinatus. Resp. pinde ac si diceret: uerū Papyrius & Quintius p romanos liberos: creabant consules. Eadē resp. uocat: libera. n. resp. & senatus sicut añ Cæsares tuo auxilio idiget nō minus quā oli Papyrii & Cincinati. Tuis hūeris attolli. dignior effici te gerēte. Eius. Domitiani: apud Tacitū ēt uidimus post deleta p Corbulonē Artaxata Neroni supplicatiōes decretas: statuasq & arcus & cōtinuos cōsulatus. Voco. ad cōsulatū suscipiēdū. Cōtinuis cōsulatibus. decē ut septē: sed ex his quosdā añ principatū Domitianus suscœperat. Annū longū. quindecim anno℞ uidebatur is unū annū fecisse: cū fere toto illo spacio quo regnauit cōsul fuisset. allusit autē ad cōsuetudinem cōsulatus: q annu⁹ magtatus erat. His antiquis. Nō sibi. nō sua cā: sed ad utilitatē publicā. Ter. consul. Virginiū Rufum possumus itelligere: quē alibi notauimus gessisse tertiū consulatū cū Nerua imperatore & destinatū a Traiāo: qrto iterūisse. Cōsensus noster. cōcordia senato℞. Indixerat. denunciauerat: imposuerat. Nescio qd honerosum. nō facile excusandū: graue tuæ modestæ. Toties. tertio. Senator. Virgini⁹. Istud. recipe tertiū cōsulatū. Priuatus. nondū puectus ad pricipatū. Fili⁹ cōsularis & triūphalis uiri. mōstrauerat iā Traiani patrē extitisse patriciū: cōsularē: triūphalē. Nō hoc debitū illi. excedit cōditionē suā. respexit Virginiū tñ ex familia equestri: pre ignoto. Generis claritate. Eutropius mēinit Traianū antiq familia natū magisq clara: ut pote i q pē eius primū cōsul fuit. Prometitū.

fastosq; reserare :'& hoc quoq; redditæ libertatis
indiciũ fuit:qđ cõsul alius q̃ Cæsar eẽt. Sic exa-
ctis regibus cœpit liber annus. Sic olim seruitus
pulsa priuata fastis noĩa iduxit. miseros ambitio
nis:q ita cõsules sp:ut semp pricipes erát : q̃q̃ nõ
ambitio magis: q̃ liuor: & malignitas uideri põt
oẽs annos possidere:summũq; illud purpuræ de-
cus nõ nisi p̃cerptũ:p̃floratũq; transmittere. tuã
uero magnanimitaté:an modestiá: an benignita
té prius mirer? Magnãimitas fuit expetito semp
honore abstinere: modestia cedere: benignitas p
alios frui. Sed iá tp̃s ẽ te ipsũ cõsulatui p̃stare: ut
maioré eũ suscipiẽdo gerẽdoq; facias. ná sæpi⁹ re
cusare ambiguá ac poti⁹ illá iterp̃tationẽ hẽt:tã-
q̃ minoré putes. Tu qdẽ ut maximũ recusasti : s3
hoc p̃suadere nẽini poteris nisi aliqñ : & ñ recusa
ueris. Cũ arcus:cũ trophea:cũ statuas dep̃caris:
tribuẽda ẽ uerecũdiæ tuæ uenia. illa. n. sane tibi
dicãť :cũ uero postuláus:ut futuros pricipes do
ceas iertię renũciare:paulisp delitias differr̃:pau
lisp:& saltẽ ad breuissimũ tp̃s ex illo felicitatis sõ
no uelut excitatos iduere p̃textã:q̃ cũ dař posset

honoré debitũ. Aperire annũ. inire cõsulatũ i principio anni:annos.n.a cõsulib⁹ numerabát romani.
Pacatus:cõsul creať hiturus ẽ nomẽ annus. Ianuario.n.mẽse cõsulatũ inibát:q anno pricipiũ dat: & tũc
annus aperiri dicebať:Ouidius. Ergo ubi Iane biceps longũ reseraueris annũ:Pulsus & a sacro mẽse de-
cẽber erit. Reserare fastos.dare pricipiũ anno.fasti.n.libri:qbus & noia cõsulũ:& dies festos scribebát
p ordinẽ mẽsiũ a Ianuario p̃cedẽtes:uñ Naso suos libros Fastos appellauit:qbus.s. festos dies totius an
ni cõplexus fuerat:sunt aũt dies fasti teste Macrobio:qbus licet fari p̃tori tria uerba solẽnia do:dico:ad-
dico:his cõtrarii sũt nefasti:q; Ouidi⁹ duo
bus carminibus cõplexus ẽ.& Cæsaré tra-
dunt adiectos oẽs a se dies fastos notasse:
ut maioré daret actionibus libertaté Cn.
Fuluius authoribus Liuio & Pli. fastos cir
ca forũ i albo p̃posuit:ut qñ lege agi pos
set sciret:Numa fastos ifestosq; : quos ali
qui p̃festos.i.a festiuitate uacuos dicũt:fe
cit. Põpeius ingt fastoꝝ libri appellanť q-
bus totius anni fit descriptio: fasti.n. dies
festi sunt: festis diebus iucũda fari licebat:
nefastis qdá nõ fari licebat. fasti ergo p an
nis ponunť. Ausonius Ignota æternæ ne
sint tibi tẽpora Romæ Regibus & patrũ
ducta sub Iperiis Digessi fastos. Indiciũ.
fuit. Liber annus. libere creati sunt cõsu
les expulsis ab urbe Tarqniis. Olim. idẽ
p diuersa:an olim.i.paulo añ Domitiano
cõfosso: & libertate restituta per Neruá &
Traianũ. Induxit. ascripsit. Miseros am-
bitionis. sume extrisecus:dicá eos. Cõsu-
les semp erát. Vitellius comitia i decẽ an-
nos ordinauit:se ue p̃petuũ cõsulẽ autho
re Tranq.& Diõ refert Domitianũ cõsula
tus decẽ cõtinuos gessisse. Oẽs annos pos
sidere. sibi uẽdicare cõsulatũ oi anno: Sũ
mũq; illud purpuræ decus. cõsulatũ. ná p
p̃textá purpureá:q̃ induebanť cõsules ipsá
dignitaté circũscribit. Præcerptũ. p̃liba-
tũ. Præfloratũ. p̃tractatũ. Tráſmittere.
i aliũ trásferre. Domitian⁹ ex.xvii.cõsulatib⁹:quos cœpat. septẽ medios cõtinuauit si Tranq. credimus:
oẽs uere pene titulo tenus gessit:nec q̃q̃ ultra cal'. Maii. plurẽs ad idus usq; Ianuarias. Cæsar dictator ter
tiũ:& q̃rtũ cõsulatũ titulo tenus:binos.n. cõsules substituit sibi I ternos nouissimos mẽses August⁹ ue-
ro:qnq; medios cõsulatus a.vii. ad.xi. annuos gessit. cæteros át aut sex:aut q̃ttuor: aut trib⁹ exercuit mẽ
sibus scđm paucissimis horis : ná die cal. Ian. cũ máe p æde Iouis Capi. paululũ curruli sella p̃sedisset:ho
nore abiit:suffecto alio i locũ suũ:& Claudi⁹ ex q̃ttuor cõsulatib⁹ semestrẽ nouissimũ: bimestres cæte-
ros gessit. Nero pariter q̃ttuor:primũ bimestrẽ:secũdũ ac nouissimũ semestres: tertiũ q̃drimestrẽ. Ex-
petito. exoptato ab aliis ĩpatorib⁹. Tuá uero. dubitatio. qrit.n. qd potissimũ de multis dicat. Mode-
stia. cõtinẽtia cupiditatis. ná q cõtinẽs ẽ circũcidit superflua. Benignitas. liberalitas. Frui. cõsulatu. Per
alios. gerẽtib⁹ aliis. Te p̃stare ipsi cõsulatui. te accõmodare ad gerẽdũ cõsulatũ. Maioré. digniorẽ. ma
ioris amplitudinis sæpe.n. p gerẽtiũ maiestate illustriores fiũt magr̃atus. Ambiguá. suspectá. Minoré. q̃
te deceat:recitat Appian⁹ Syll· dictatoré sub dissimulatiõe specimẽ quoddá reip. tenuisse: ac denuo cũ
Metello Pio cõsulatũ iniisse. hoc igiť fortasse exẽplo:q núc románoꝝ iperio p̃sidẽt cõsules declarátes : nõ
nũq̃ cõsulatũ & ipsi assũpsere:nõ ideoq; existimátes cũ maiore dignitate cõsulatũ gerere. Et nõ recu
Trophæũ. saueris. recipias. s. Trophæa. colũnas tuaꝝ uictoriaꝝ idices spolia tñ hostiũ affixa stipitib⁹ p̃prie tro-
phæa dñr:dcá trophæa ἀπὸ τῆς τροπῆς.i.a fuga:qđ ubi hostes cõuersi fuerát i fugá solerẽt trophæa
statui:ea át mõ p colũnas:mõ p statuas designabáť:iterdũ ẽt, erectis turrib⁹:& armis hostilib⁹ supimpo-
sitis:græcis hic mos frequẽs extitit:ide tractũ ẽ:ut trophœa:quoq; i urbib⁹ figerenť arcubus ad hoc ex-
tructis. Vir. trophæũ Aeneæ de Mezẽtio mire exp̃ssit. Dep̃caris. abnuis. Tibi.i honoré tuũ:& tñ tua
cá:ea tñ ex p̃thica uictoria tradẽte Diõe postmodũ rœcepit. Doceas. exẽplo sis. Inertiæ renũciare. rẽp.
administrare i cõsulatu. Delitias. regias:pricipales. Sõno. ocio. Excitatos. desopitos. p̃stat I metapho
ra. Induere p̃textá. recipe cõsulatũ:qa toga p̃texta erat cõsulis idumẽtũ. Quá. p̃textá. Occuparint,

sibi cõtinuo usurparint. Dare possent.priuato.nã ĩpatores suffragia cõsularia:quæ olim ĩ manu populi fuerãt:ad se transtulerant:qd Iuue.uellicat. Currulẽ.sellã in qua cõsules:& reliqui maiores magistratus sedebãt.C.n. Bassus Gellio referẽte senatores uocat:q currulẽ magistratũ gessissent:& curru solitos honoris gr̃a i curiã uehi:i quo sella esset supra quã cõsiderẽt quæ ob eã causam curulis appellaret: cui sn̄iæ astipulat̃ Põpeius.ascendere igit̃ currulẽ sellã quã detineant.i.gerere cõsulis officiũ: qd ꝓpriũ erat in curruli sella ꝓ tribunali postulantibus ius dicere:nec tantũ titulo tenus consulẽ agere. Esse.re uera

occuparit:ascẽdere currulẽ:q̃ detineãt:eẽ deniq̃ qd cõcupierunt : nec ideo tm̃ uelle cõsules fieri: ut fuerint.gessisti alteꝝ consulatũ:scio: illũ exercitibus:illũ prouinciis: illũ etiã cæteris gẽtibus poteris iputare:nõ potes nobis . audiuimus qdẽ te oẽ munus cõsulis obiisse:sed audiuimus.diceris iustissimus:hũanissimus:patiẽtissimus fuisse: sed diceris:æquũ ẽ aliqñ nos iudicio nostro:nr̃is oculis:nõ famæ sp:& rumoribus credere.Q uousq̃ absẽtes de absẽte gaudebimus? liceat experiri: an aliqd supbiæ tibi ille ipse fedus consulatus attulerit. multũ ĩ cõmutandis moribus hominũ medius annus ualet: ĩ principũ plus.dicimus qdẽ:cui uirtus aliqua cõtingat:oẽs inesse:cupimus tñ experiri: an nũc quoq̃ una : eadẽq̃ res sit bonus cõsul:& bonus princeps.nã præter id:qd est arduũ:duas: easq̃ simul capere ptãtes sũmas : tũ inest utriq̃ nõnulla diuersitas:cũ principẽ q̃ dissimillimũ cõsuli deceat.Atq̃ ego uideo ꝓximo anno cõsulatus recusandi hãc præcipuã fuisse rationẽ: qd cum absens gerere nõ poteras : sed iam urbi:uotisq̃ publicis redditus : qd est ĩ quo magis sis approbaturus:quæ:q̃taq̃ fuerint: quæ desiderabamus? Parũ est ut ĩ curiã uenias:nisi & cõuocas:ut itersis senatui:nisi & p̃sides:ut cẽsentes audias:nisi & ꝓroges. uis illud augustissimũ cõsul aliqñ tribunal maiestati suæ reddere? ascẽde. uis cõstare reuerẽtiã magr̃atibus: legibus authoritatẽ:modestiã petulãtibus? adi. Q d.n.itereẽt reip. si priuatus esses cõsulẽ te hr̃et tm̃ : an & se-

consulatũ gerere perficiendo oĩa consulis munia. Quod cõcupierunt.quandoquidem affectarunt esse consules. Vt fuerint.modo titulo tenus fuerint.i.ut tantũmodo dicantur fuisse consules : & tamen munia consulum nõ sint executi. Alteꝝ.secundũ.Cæteris. barbaris.externis. Imputare.ascribere.opponere in excusationẽ tuam. Nobis romanis.nam procul a nobis illum gessisti. Munus. officiũ. Sed audiuimus. sed tantum auditu non uisu: quod maius est percepimus. Fuisse.ĩ tuo secundo consulatu. Sed diceris , sed hoc tãtum ab aliis asseritur. Nos. romanos.
Rumoribus.famis sine certo authore:nã fama certum habet authorẽ. Quousq̃. perinde ac si diceret semper ne? Absentes per auditũ:nec intuendo te consulem.
De absente.de te gerente consulatũ procul a nobis. Medius annus.annus unus: qui fluxit post actum a te secundũ consulatum. In principum plus. plus ualet annus in commutãdis moribus principũ: nã in prouerbiis receptum est honores mutare mores,quod apparuit in Caio:qui initio principatus bonus: mox ad uicia deflexit. Dicimus.ex philosophoꝝ sententia: qui putãt oẽs uirtutes inesse : cui una uirtus pfecte sit. Experiri.re ipsa cognoscere:q plus est:q̃ præceptis institui. Duas potestates.consulatũ & principatũ. Cum principem deceat quam dissimillimũ consuli.cum conueniat principi: facere diuersa a consule : non enim idem principatus & consulatus:hic legibus subiacet:ille nequaquam:hic reip.causa constitutus ut iuri dicundo præsit:ille ut omnibus. consulem decet ꝓ tribunali petentibus ius reddere:& totum diem litigantes audire:principem uero non pati disceptantium obliquas orationes:non palam repræhendi.
Proximo.præterito. Absens.procul ab urbe. Gerere.ius dicere. Votis publicis.memorat libro.x.Mart.quanto desyderio Traianus expectaretur a romanis. Quid est.nihil optatius q̃ cõsulatus. Quæ.qualitatẽ rerum notat. Conuocas.consul poterat conuocare senatũ:quod monstrauimus ex testimonio Ouidii:Gellii. Tranquilli. Præsides. nam sine præsidentia consulis aliqua res in senatu agi non poterat.uñ ubi Marii Prisci accusationẽ retulit:priceps inquit p̃sidebat:erat.n.cõsul. Censentes.senatores sn̄iam dicentes. Prorogas. differas in aliũ diẽ rem de qua agit̃.hoc.n.ĩ cõsulis ptãte.uel magis roges.s.sn̄iam:qd erat officiũ cõsulis. Reddere maiestati suæ.restituere cõdignã:& ueterẽ authoritatẽ p̃sidẽdo. Augustissimũ.nobilissimũ: maiestatis plenũ. Ascẽde.illud tribunal.i.cõsul fias. Cõstare reuerẽtiã.iesse respectũ & timorẽ. Magr̃atib⁹.cõsulatui p̃sertim. Legibus.qa cõsul ius reddebat. Adi.ascẽde tribunal cõsul̃. Quod.n.sensus ẽ tm̃ differt te eẽ principẽ.& nõ cõsulẽ:q̃tũ si absq̃ ĩperio eẽs solũ cõsul:& nõ senator:qd quidẽ dedeceret:& præter

natorem:hoc nūc ſcito intereſſe principē re habeat tm̄ an: & cōſulē : his tot tantiſq; rationibus q̄q̄ multū reluctata uerecundia principis noſtri tandē tn̄ ceſſit. At quemadmodū ceſſit: non ſe ut priuatis: ſed ut priuatos pares ſibi faceret : Recœpit.n.tertiū conſulatū:ut daret:nouerat moderationem hoium: nouerat pudorē: qui nō ſuſtinerent tertio conſules eſſe: niſi cū ter conſule. Bellorꝝ iſtud ſociis olim: periculorꝝ conſortibus parce tn̄ tribuebať : qđ tu ſingularibus uiris ac de te quidē bn̄ ac fortiter præſtitiſti : ſed in toga meritis utriuſq; cura : utriuſq; uigilantia obſtrictus es Cæſar. Sed ī principe rarū ac ꝑpe inſolitum eſt:ut ſe putet obligatū: aut ſi putet: amet. Debes ergo Cæſar:& ſoluis;ſed cū ter cōſules facis:nō tibi magnus princeps:ſed nō īgratus amicus uideris : quinetiā per q̄ modica quædā ciuiū merita fortunæ tuæ uiribus in maius extollis: efficis.n.ut tm̄ tibi quiſq; præſtitiſſe uideať:quātū a te recœpit. Quid iſti benignitati precer.niſi ut ſemper obliges: obligeris : incertūq; facias: utrū magis expediat ciuibus tuis debere tibi: an ꝓſtitiſſe. Equidē illū antiquū ſenatū contueri uidebar:cū ter conſule aſſidente tertio conſulē deſignatum rogari ſententiam cernerem. Quanti tunc illi:quantuſq; tu. Accidit quidem ut corpora quamlibet ardua:& excelſa procerioribus admota decreſcant: item ut altiſſimæ ciuium dignitates collatione faſtigii tui quaſi deprimantur:

conſuetudinem fieret. Noſtri.Traiani. Ceſſit.tertium conſulatum recœpit:cuius libro.xi. mentio fit a Mart. Et qui purpureis iam tertia nomina faſtis Iane refers Neruæ : uos præcor ore pio Hunc omnes ſeruate ducem:ſeruate ſenatum:Moribus hic uiuat principis.ille ſuis. Non ut faceret ſe parem priuatis.non ut dimitteret aliquid de maieſtate imperatoria:& æquareť priuatis in numero conſulatus. Pares.tertium conſules quemadmodum ſe. Vt daretur alios faceret pariter tertium conſules. Pudorē. ſenatorum.qui iam fuerant ſecundum conſules. Tertio. tertio conſul eſt tertio loco creatus . & duos ante factos ſignificat : tertium uero cōſul tempus adſignificat & ter ante factū conſulem fuiſſe:uerbi cā.P. Valeriū Publicolam dicemus tertio conſulē fuiſſe: cū primo fuerit.L.Brutus:ſecundo.L.Tarquinius tertio Publicola: ſed tertiū conſulē dicemus Fabiū ut qui tres conſulatus geſſerit: huius rei lōga diſputatio apud Gelliū lib.ix.ex authoritate Varronis ſed hic tertio indifferēter accipiť. Cum ter cōſule: cū Traiano ter cōſule. cæteri ut Liuius cū tertiū conſule dixiſſent: ſed & hoc plinianum nō abſurdū:nam ſicut idem dixit iterum conſulem:& alii bis conſulē pro ſecūdum conſule:quid prohibet ter conſulem dicere pro tertio cōſule? Iſtud. tertius cōſulatus. Olim.uigente rep. Sociis bellorum.ut magiſtris equitū. Parce.raro: nō .n. inuenies paſſim tertium conſularū adeptos apud ueteres ſed rarenter:nā niſi ſoluerentur legibus:non poterant alterū cōſulatum petere: niſi interpoſito decennio.
Singularibus uiris.Frontonem poſſum⁹ intelligere propter ſequentia : nam mox dicet uterq; nuper conſulatum geſſerat a patre tuo : & Dion Frontonem unum ex his recitat : alterum adhuc quærimus: nā Arrium Antoninum uirum ſimilem antiquis ſanctitate: uerecundia : ætate ſcimus tantum bis conſulem fuiſſe. Quod.tertiū conſulatum: tu præſtitiſti ſingularibus uiris:ac de te quidem bene & fortiter meritis: ſed i toga ideſt tibi beneficis: circa res ciuiles . perturbauit ordinem uerborum: quod ſi prudenter fiat : multum ornatus affert orationi. Vtriuſq; uiri:ſcilicet debes his duobus:quos elegiſti conſules propter curam: & diligentiam: qua uſi ſunt in rebus tuis. Vt ſe putet obligatum . ut credat debere ciuibus:a quibus beneficiū accœperit:nā alii principes quantūuis obligati:tn̄ ſe nihil ſuis debere credunt. Amet contētus ſit:amplectatur:gratiā referat.non oderit. Ter conſules.tertiū cōſules illos ſingulares uiros. Non.ideo. Non ingratus.ut q debitū beneficiū ꝑſoluis. Fortunæ tuæ uiribus.qa magna retribuis:nā potes:cū ſis īperator:& ſic quæ ciues tibi ꝑſtitere:q̄uis pua:reſpectu tn̄ tuæ remuneratiōis magna uideņ. Niſi obligeris. ut alii in te bn̄ficia cōferant:ut tu illis maiora retribuas:qbus tibi deuicias. Expediat.illis utile ſit. Tibi debere bn̄ficiū a te ſumere. An præſtitiſſe.an in te cōtuliſſe:nā longe maiora recipiunt. Antiquū. ante imperatores:cū reſp.ſtaret. Aſſidente.iuxta te in pari ſella curruli: præſidebat enim Traianus aſſidebat eius collega. Tertio conſulē.Secundus eſt ſecutus Cæliū:qui in pricipio libri idem dixit.&.Qu. Claudium libro.xix.dicentem.C.Marium creatum ſeptimo conſulem:& Gellius ad hæc ait Romæ doctum uirum dicere ſolitum tertio & quarto conſulem:non tertiū quartumq;. Rogari ſniam. cōſules rogabāt primū deſignatos cōſules:ac deinceps alios ſenatores. Illi.ter cōſules. Quātus. quā magnus: & cōſpicuus:ꝑſidebat.n. Admota.cōparata. Decreſcāt.minora uideanť. Faſtigii tui. īpatoriæ maie-

ſtatis. Quantoq; propius.& quo fuerint maiores. A ſua.inſita magnitudine. Illos.ter conſules. Aequare.parem dignitatem tribuere.nam regnum non capit duos. Cum uelles.cum optares tibi æquare. In edito.in altiſſima dignitate. Cæteros.ſenatores:tanto enim interuallo ſuperabant reli quos dignitate præditos:quanto ipſi ſuperabantur ab imperatoria maieſtate. Si unius.argumentum a minori ad maius ideſt ſi tertium conſulatum contuliſſes eo anno:quo tu eundem accepiſti:magnani mi fuiſſet argumentum: ſed tertium conſulatum duobus eodem anno conferre hoc maius. Velle

quantoq; propius ad magnitudinem tuam aſcenderint:tanto etiam a ſua deſcendiſſe uideantur.illos tamen tu q̃quam non potuiſti tibi æquare cũ uelles:adeo in edito collocaſti: ut tantum ſuper cæteros:quantum infra te cernerentur.Si unius tertium cõſulatũ eundẽ annũ.in quẽ tuũ cõtuliſſes:ingentis aĩ ſpecimẽ haberetur.ut.n.fœlicitatis eſt quantũ uelis poſſe : ſic magnitudinis uelle quãtũ poſſis.laudãdus quidẽ:& ille qui tertiũ cõſulatũ meruit:ſed magis ſub quo meruit:magnus memorãduſq; qui tantũ p̃mium cepit ; ſed maior qui capiẽdi dedit.quid? q̧ duos pariter tertio cõſulatu collegas tui ſcitare decoraſti? ut ſit nemini dubiũ hãc tibi p̃cipuã cauſam fuiſſe extẽdẽdi cõſulatus tui:ut duorũ conſulatus amplecteret̃:& collegã te uni daret. Vterq; nuper conſularũ alterũ geſſerat a patre tuo.i.q̃to minus quam a te datũ: utriuſq; adhuc oculis pauloãte dimiſſi faſces oberrabãt:utriuſq; ſolẽnis ille lictorꝝ:& p̃nũcius clamor auribus inſederat:cum rurſus curru lis:rurſuſq; purpura:ut olim cum hoſtis in proximo:& in ſummum diſcrimen adducta reſp.expertum honoribus uirũ poſceret:nõ conſulatus hominibus iiſdẽ:ſed iidem homines cõſulatibus reddebantur. Tanta tibi benefaciendi uis: ut indulgentiam tuam neceſſitas æmuletur . modo prætextas exuerant : reſumant ; modo lictores abire iuſſerãt:reuocent. modo gratulãtes amici receſſerãt:reuertant̃ hoĩs ne iſtud ĩgeniũ ẽ? hoĩs p̃tãs? renouare gaudia:redĩtegrare lætiCiã:nullãq; requiem gratulationis dare : neq; alia repetẽdis cõſulatibus interualla p̃mittere niſi dũ finiunt̃? Facias iſta ſemp:nec unq̃ ĩ hoc ope aut aĩus tuus:aut fortuna laſſet̃.des quãplurimis tertios cõſulatus:& cũ plurimis tertios cõſulatus dederis:ſemp tamẽ plures:q̃bus debeas dare ſup̃ſint.Oĩum q̇dẽ beneficiorũ q̃ merentibus tribuũtur nõ ad ipſos gau

quantum poſſis.extendere magnanimitatem ſuam: quantum liceat. Sed magis. laudandus eſt Traianus. Maior. imperator. Quid.dicam. Duos.collegas. creauerat Traianus ſe & alterum collegaʒ tertium conſules in ſex menſes:alium uero tertium deſignauerat conſulem in poſteriores ſex menſes ut ſuo conſulatu duos tertium conſules faceret: uni uero ſemper collega extitit:nam per totum annum duos collegas habuit.ide ut utroſq; complecteretur protulit ſuum conſulatum uſque in finem anni:quem tantum ſemeſtrẽ geſſiſſet. Collegam perpetuum.per totum annum. Vni . priori. Vterque, quos tu tertium conſules feciſti. Alterum.ſecundum. A patre tuo . Nerua:a quo Frontonem factum conſulem legimus apud Dionem. nam Virginium alterũ intelligere non licet: q̃uis a Nerua creatum:quia iam geſſerat tertium conſulatũ ante imperium Traiani. Ideſt.interpretatio. Quanto minus . dicit Secundus horum conſulatum fuiſſe minoris dignitatis:q̧ accepiſſent a Nerua q̃ tertium:q̃d accœpiſſent a Traiano qui maior erat patre Nerua. Dimiſſi faſces.depoſiti conſulatus:quem deſignat p faſces:quos lictores coſſ.præferebant. Prænuncius. nũcians adeſſe cõſules: ut populus uia diſcederet.præcedebant.n.lictores:ad quod reſpiciẽs Ouidius dixit Iamq; noui præeũt faſces. Curruliſ.ſella. Solẽnis.annuus celeberrimus. Purpura.toga prætexta oblata eſt. In proximo.eſſet iuxta urbẽ ut Annibal. Poſceret.exigeret ad tutelam ſui. Virum expertum honoribus. iam multoties factũ cõſulem . ut Fabium Max. Sed iidem homines cõſulatibus reddebãtur.ſed cõſulatus ĩdigebat talibus hominibus:nõ aũt ipſi cõſulatu:quare cõſulatui reſtituebãtur tanq̃ ipſum defenſuri. Neceſſitas.ut olim neceſſario creabãtur etiã præter leges:q̃bus ĩtra decẽniũ nemo poterat itep̄ creari cõſul. Gratulãtes. ob ſuſcœptũ cõſulatũ. Reuertantur.gratulatum. Hominis ne iſtud ĩgeniũ eſt? agit hoc interrogatio ut confiteamur nõ eſſe iſtud humanũ : ſed diuinum. Nullã requiẽ.nullã intermiſſionẽ:ſed cõtinuare cõſulatũ.utit̃ amplificatiõe. Niſi dũ finiũt̃.niſi finitis tertiis cõſulatibus. Iſta.cõtinuare cõſulatus. Aut aĩus tuus.ſis ſemper eodẽ aĩo, Aut fortuna.uiuas ſemp in ĩperio, Quibus debeas dare.

qui digni sint tertio consulatu. Similes.bonos:benemerentes. Horum.duorum. Publicis sumptibus minuendis.temporibus Neruæ hoc scias factū:qui Dione scribente:ut ipendia publica cōtraheret:sacrificia non pauca:equorū cursus atq; certamina nec minus spectacula quædā sustulit. Primos.pcipuos imprimis:nec mirum si dixit senatus:nihil enim unq̄ fecit Nerua sine cōsilio senatus. Hoc est.repetitio.i.quia iudicio senatus tanq̄ optimi electi fuerant. Insinuauit.latenter conciliauit. Prosit.si bonos est princeps. Noceat.si malus. Paulo ante.sub Domitiano. Nos.senatores:oderamus. Quos ille.malos quos Dōitianus amabar. Nūc iter.sensus est & princeps & senatus amāt effusissime utros optimos:ac i amore cōtendūt: quis eoꝝ magis diligat. Demonstramus.dignissimos. Inuicem.& senatus & princeps.Dion:Traianus bonos & studiosos honorib⁹ & dignitate auxit. Fauete.bonis. Apette.libere.sine periculo. Non iam amor est dissimulādus.nō opus est fingere illos odisse quos amamus:ne id nobis nocumento sit: quod solebat euenire sub Domitiano: ut q bonos amarent & laudarent pariter periclitarentur. Premendum.t cendum cælandum. Odium.aduersus malos. Vt.hoc premere odium nobis utilitati cædat. Probat.bona. Improbat.mala. Vos.senatores. Absentes.nam consulebat senatores per litteras si absens erat de eo:q; facturus erat:fuit eni senatui dilectus & carus:quē iucunde & honorifice appellabat. In cōsilio habet.consulit. Hoc ordine. ut quē priorem in sumptibus minuendis uos eligeratis:eundem priorē & ipse tertiū cōsulē renūciauerit. Vterq; uidetur. cōuertit orationem ad illos tertium consules magis tñ placet ut legaẗ:magnū utrūq; uidetur:ut referaẗ ad illa duo q statī subsequūtur:& sit sensus: siue Traianus eos re uera maxie amet:quos a senatu amari itelligit: siue illis:quos senatus amat neminē senatus reuerētia pfert:quis alios hēat sibi cariores:magnū otrūq; uī.Illis neminē pfert uiris quos a senatu diligi ñ ignorat.pfert. Siue.rōnes cur magni sint. Nobis.senatorib⁹. Illis.uobis.a scda psona ad tertiā uertit orōnē. Præfert.dignitate:mgfatu. Seniorib⁹.hic colligiẗ fuisse gradæuos. Domos.optimoꝝ uiroꝝ. Adeāt.freqn tēt.respiciūt illa supiora nō iā dissimulād⁹ est amor. Suscipit.tuēdos:an magis. Suspicit.i.admiraẗ & colit. Promereẗ.obligat. Accrescere.addi. Quod.honoris. Cuiq;.bono. Pōit.putat eē. Maximi.maxia cōseqnẗ senatores. Maior.uide cōparatiuū qnq; habere maiorē uim suplatioo sicut alibi notauimus. Fama.certa gloria. Clandestinas.paucorum. Existimationes opiniones.famam. Susurros.delatores tacite obmurmurantes. Iuuenalis:sæuior illo Pōpeius tenui iugulos apire susurro:sed delatoribus aures clausit Traiāus. Nemo oēs,

diū maius q̄ ad similes redūdat: pcipue tamen ex horū cōsulatu nō ad partē aliq̄ senatus:sed ad totū senatū tāta lætitia peruenit: ut eundē honorē oēs sibi:& dedisse:& accepisse uideanẗ.Nēpe.n.hi sunt: quos senatus cū publicis sumptibus minuēdis optimū quenq; pficeret:elegit equidē primos. hoc est igiẗ: hoc est quod penitus illos aio Cæsaris isinuauit.An parū sępe expti sumus:hāc esse rerū cōditionē:ut senatus fauor apud pricipē:aut psitẗ aut noceatẗ Nonne paulo ante nihil magis exitiale erat quā illa principis cogitatioẗ hūc senatus pbat:hic senatui carus ē.oderat quos nos amaremus:sed & nos quos ille.nūc iter pricipē senatūq; dignissimi cuiusq; charitate certaẗ.demōstramus inuicē:credimus inuicē:quodq; maximū amoris mutui signū est:eosdē amamus pinde.P.C.fauete apte:diligite cōstāter. Nō iā dissimulādus est amor:ne noceat: nō premēdū odiū: ut prosit.eadem Cæsar quæ senatus probat:iprobatq;.uos ille præsentes:uos etiā absentes in cōsilio habet.tertio cōsules fecit: quos uos elegeratis:& fecit hoc ordine:quo electi a uobis erant. Magnus uterq; uī siue eosdē maxie diligit : quos scit uobis eē carissimos:siue illis neminē pfert:q̄ uis aliquē magis amet.Proposita sunt senioribus pmia:iuuenibus exēpla.adeant:frequētent securas tandē ac parētes domos.quisquis pbatos senatui uiros suscipit:hic maxie principē pmereẗ: sibi enim accrescere putat : quod cuiq; adstruaẗ: nullāq; in eo gloriā ponit:quod sit omnibus maior:nisi maximi fuerit:quibus maior ē.Petsta Cæsar in ista ratiōe ppositi:talesq; nos crede: q̄lis fama cuiusq; est.huic aures:huic oculos intēde.ne respexeris clādestinas existimatiōes: nullisq; magis quā audientibus insidiantes susurros. melius omnibus quā singulis creditur singuli enim decipere:& decipi possunt : nemo omnes : neminem omnes fefellerunt.reuertor iam ad cōsulatū tuū:

fefellit.sententia Aristotelis qui tertio politicorum inquit:in multitudine difficile est omnes labi & errare. Omnes.quia impossibile est non esse aliquos bonos:qui non solent fallere. Ante consulatum.ordine procedit & secundum artem:ut anteq̃ rem attingamus de qua dicturi sumus: exponamus quæ præcesserint. Ante consulatum tamen.ista tamen præcesserunt tuum consulatum. Imprimis.laudauerim. Comitiis tuis.quibus tu fuisti renunciatus tertium consul. Non tantum candidatus consulatus.non tantum ueste candida indutus consulatum petisti. Mirarentur. q̃ princeps generis humani dignatus esset prodire in comitium candidatus consulatus more priuatorū.

& si sunt quædam ad consulatum quidem pertinentia: ante consulatum tamen: imprimis quod cõitiis tuis interfuisti candidatus non cõsulatus tantũ:sed imortalitatis:& gloriæ:& exẽpli quod seq̃rentur boni principes: mali mirarẽtur. Vidit te.P.R.in illa uetere potestatis suę sede.perpessus es longũ illud carmen comitiorũ:nec iam irridendã morã:cõsul q̃ sic factus es:ut unus ex nobis:quos facis cõsules.Quotus q̃sq̃ principũ antecedentiũ honorẽ istũ aut cõsulatui habuit? aut populo? nõ alii marcidi somno: hesternaq̃ cœna redũdãtes comitiorũ suorũ nũcios oppiebãt? alii sane puigiles:& isõnes:sed itra cubilia sua illis ipsis cõsulibus: q̃bus cõsules renũciabãt:exilia:& cędẽ machinabãt.o praua:& iscia uer̃ maiestatis ambitio:cõcupiscer̃ honorẽ:quẽ dedigneris:dedignari quẽ cõcupisces:cũq̃ ex p̃ximis ortis cãpũ:& comitia p̃spectes:sic illis abesse tanq̃ danubio rhenoq̃ diriare.auerseris tu honori tuo spata suffragia? renunciarique te consulem iussisse contẽtus liberæ ciuitati ne simulatiõem quidẽ serues?

In illa ueteri sede.in comitio. Potestatis suæ.cum haberet in manu sua te cõsulem declarare. Longum illud carmẽ. longum uerborum ordinem: quo in comitiis utebantur. usurpauit carmen præter aliorum consuetudinem: qui uoluere quicquid pedibus constaret carmen esse. Mart.in distichis pro libro posuit carmẽ. Carmina Nasonis quinq̃ decemq̃ gerit interdum tamen pro soluta oratione ut hic Secundus: item in fine huius orationis:tu nostris comitiis præsidere: tu nobis sanctissimum illud carmen præire dignatus es. & Liuius quinto belli punici:ex huius Martii duobus carminibus & reliqua. Censorinus inquit:carmen est modus uocibus iunctus: cuius discrimina cantus: modus:motus. Irridendam moram.simulatam.nam anteq̃ haberentur comitia sciebant imperatorem consulem renunciandum: quare illa comitiorum mora merito ab omnibus irridebatur. Nobis.senatoribus priuatis. Sic.eo modo. Honorem istum.petendi consulatũ ut p̃diret in comitiũ. Populo. ut ab illo suffragia peteret. Alii.imperatores. Hesternaq̃ cœna redũdantes.Neronẽ possumus accipere:cuius crapulã Iuuenalis pulsat noctesq̃ Neronis iam medias:aliamq̃ famem scribens:& Tranq.ait epulas e medio die ad mediam noctem protrahebat. Redundantes.nimium repleti: crapula distenti.

Carmen.

Peruigiles & insomnes. Caius Caligula nõ plusq̃ tribus nocturnis horis quiescebat: ac ne his q̃dẽ placida q̃ete:sed pauida miris rerũ imaginibus:ideoq̃ magna parte noctis uigiliæ: cubãdiq̃ tœdio nũc toto residens:nũc per longissimas porticus uagus inuocare frequenter atq̃ expectare lucẽ cõsueuerat: sed imprimis Domitianũ respicit:q̃ multũ de nocte solus ambulabat:sæuosq̃ secessus incolebat:ibi clarissimis uiris necẽ struens. Quibus consules renunciabant:per quos ipsi declarabantur consules: Tiberiũ recitat Dion omnes suis in cõsulatibus collegas uiolẽter interfæcisse: unde cũ Drusus simul hũc iniisset honorem:statim cunctos necem illi iudicasse.Tranq.author Domitianũ aliquot cõsulares interemisse.

O praua.exclamatio opportuna:a græcis epiphonema dicitur secundũ Hermogenem nõ rem gestam narrans:sed acclamans. Honorem.consulatũ. Proximis ortis.ab ortis imperatoris uicinis cãpo Martio:ubi comitia habebant.campũ martis.P.Victor in nona regione locat:inter urbem & Tiberim in eo fuit uilla publica ubi primũ populi census est actus:olim fuit Tarquiniorũ: mox adepta libertate sacrũ Marti fæcere:equis pratũ:iuuenibus se ad bellicas meditationes exercentibus ludũ opportunissimũ authores habeo Liuiũ & Dionysiũ.Gellius tamen libro.vi.tradit in.xii.tabulis scriptũ fuisse Caiam Tarratiam campũ Tyberinum siue Martiũ po.ro.condonasse.plura de Campo Martio Strabo libro.v.per cãpũ igit & comitia iterp̃tamur cãpũ martiũ ubi declarabãt cõsules cõitiis cẽturiatis.nã & paulopost dicet sacratũ cãpũ fuisse cõitiorũ locũ:&.M.Tulliꝰ p̃ domo sua cõstat.n.nullis unq̃ comitiis cãpũ martiũ tãta celebritate:tãto splẽdore ois generis hominũ:ætatũ.ordinũ floruisse & Liuius: cõsul i cãpo Martio comitiis priusq̃ cẽturias i suffragiũ mitteret.Trãq.i Cæsare dictator. illũ cãpo p̃ comitia tribꝰ ad suffragia uocãtẽ p̃tibꝰ diuersis ex põte ut deiicerẽt:atq̃ exceptũ trucidarẽt cogitasse: Mamertinꝰ.illis priscis tpibꝰ multorũ ambitu fuit cãpꝰ ifamis:nã de comitio q̃ i foro fuit iã p̃dixius. Abeẽ.aĩo & cogitatiõe.

Campus Martius.

Auerseris.oderis.maximã ui obtiet hæc iterrogatio. Iussisse.ipii uerbũ. Ne simulationẽ q̃dẽ serues.

aperte oſtendas:fuit enim Domitianus maximus ſimulator:& diſſimulator. Liberæ ciuitati.quæ ſuis
legibus uiuit.quæ cæteris imperat. Abſtineas comitiis. ne ortis ea deſpicias. Abſtruſus. remotus.
Abrogari. ſecluſus in cubiculo. Illic.in comitiis. Abrogetur.tollatur ſi interſis comitiis:nam abrogare eſt tol
lere.Liuius libro quarto belli punici.M.Fundanius &.L.Valerius tribuni pl. ad plebem tulerant de Op
pia lege abroganda.M.&.T.Iunius tribuni pl.eam legem tuebantur neq; ſe abrogari paſſuros aiebant
Tranqui.capiti legis Papiæ a Tiberio Cæſare quaſi ſexagenarii generare non poſſent:edicto abrogauit:
& in Caio Conſulibus oblitis de natali
ſuo edicere abrogauit magiſtratum fuit.
que per triduū ſine ſumma poteſtate reſ.
publi. Modeſtinus de uer.ſig. derogatur
legi cum pars detrahitur. abrogatur lex
cum prorſus tollitur. Feſtus tamen ait
abrogare eſſe infirmare. Quid. ciuile.
Tanquam ſenatores. perinde ac ſi ipſi
fuiſſent ſenatores: ſi deſcendiſſent in cam
pum candidati conſulatus. Plærique.
principum. Quam metu.duos præſer.
tim monſtrat: Caium: & Domitianum:
quorum ille libidinoſiſſimus tres impri.
mis ſorores inceſtauit hic Iuliam fratris
filiam:ultro corrupit: fuit enim nimiæ li.
bidinis in mulieres & pueros ſi Dioni cre.
Stuprum. dimus. Stuprorum. pro adulterio & ui
cio ſtuprum promiſcue ponunt. Plautus
in amphitryone ſtupro dedecoris a uiro
arguta meo:& Saluſtius: ac ſtatim fugiti.
ui contra præcœptum ducis rapere ad ſtu
prum potuerunt uirgines matronaſque:
& pro turpitudine antiqui dixerunt: au.
thore Feſto:ut fœde ſtupreque caſtigator
quotidie.inter ſtuprum & adulterium ſe.
cundum Iuriſconſultos hoc intereſſe qui.
dam putant: quod adulteriuʒ in nuptam:
ſtuprum in uirginem & uiduam commit.
titur: ſed lex Iulia de adulteriis hoc uer.
bo indifferenter utitur. Auſpicia.augu
ria proſpera: quæ captabat antiquitas:
cum comitia eſſet habitura. Sacratum
que campum.Marti conſecratum. Spa
cioſiſſima ſede. in ſpacio campi martii dif
fuſo: nam ampliſſimum fuiſſe memorat
Strabo libro quinto. Deorum.in eo ná
que multa diis conſtructa delubra: & ſta.
tuæ uiris illuſtribus erectæ. Alii. prin.
cipum uel priuatorum meruerūt. Dum
accipis.propter humanitatem tuam: qui
dignatus eſſes candidati munia ſuſtine.
re. Solénia.ordo conſuetus. Si principē
cogitares.ſi reſpiceres conditionem principis:qui non cogebatur iurare in uerba:ſi uero priuatum:non.
dum erant expleta. Commouerat. a ſuo loco ſubſecutura principem. Conſulis. ordinarii.ſecun.
dum Appianum libro primo bellorum ciuilium:Comitia conſulū: qui magiſtratū finiſſet ꝓponere ſo.
lebat:quod ſi forte creatio conſulis non ſucceſſiſſet: interim rex aliqs conſulari tamē electione creaba.
tur. In uerba.quod legibus ſtaret:& pareret:nā ſedens conſul ſtanti Traiano iuriſiurandum præbuit:
ille iurauit:expræſſit:explanauitq; uerba:quibus caput ſuum: domū ſuam ſi ſciēter fefelliſſet deoꝝ iræ
conſecrabat. Principibus ignota.non conſueta iurari a principibus. Alios.cōſules deſignatos. Iſtud.
iuraſſe in uerba. Necdū ſatis.adhuc ambigó an Traianus iurauerit:nam hoc uidetur excedere bonita.
tem omnium principū. Idemtidem.frequenter. Pont.max.in epiſtolis ad Traianum aperte mon.
ſtratur fuiſſe pontifex max. Inturbatus.hoc non tātum ad laudem conſulis q̄ principis pertinet:cuius

abſtineas deniq; comitiis abſtruſus:atq; abditus:
quaſi illic tibi non conſulatus detur: ſed abrogetᷓ
imperiū.hæc perſuaſio ſupbiſſimis dominis erat:
ut ſibi uiderentur principes eſſe deſinere: ſi quid
facerent tanquam ſenatores.plærīq; tamen nō tā
ſuperbia:quā metu quodam ſubmouebantur.an
ſtuprorū ſibi:inceſtarumq; noctium cōſcii auſpi.
cia polluere: ſacratumq; campum nefario aude.
rent contaminare ueſtigio: non adeo deos homi
neſq; contempſerant: ut in illa ſpacioſiſſima ſede
hominum:deorūq; cōiectos in ſe oculos ferre ac
perpeti poſſent. Tibi cōtra & moderatio tua ſua
ſit & ſanctitas:ut te & religioni deorum: & iudi.
ciis hominum exhiberes. Alii conſulatum anteq̄
acciperent: tu & dum accipis meruiſti. peracta
erant ſolemnia comitiorum ſi principem cogita
res:iamq; ſe omnis turba commouerat: cum tu
mirantibus cunctis accedis ad conſulis ſellam:
adigendum te præbes in uerba principibus igno
ta:niſi cum iurare cogerent alios. uides quam ne
ceſſarium fuit conſulatum non recuſare: non pu
taſſemus iſtud facturuʒ te fuiſſe:ſi recuſaſſes. Stu
peo: P.C. nec dum ſatis aut oculis meis: aut auri
bus credo:atq; idemtidem me an audierim: an ui
derim iterrogo. Imperator ergo:& Cæſar:& Au
guſtus:pontifex maximus ſtetit ante gremiū cō.
ſulis: ſeditq; cōſul pricipe ante ſe ſtāte: & ſedit in
turbatus:interritus:& tanq̄ ita fieri ſoleret: quin.
etiam ſedens prębuit iuſiurādum: & ille iurauit:
expræſſit:explanauitq; uerba: quibus caput ſu.
um:domum ſuam:ſi ſcienter fefelliſſet:deorū iræ

ſiducia conſul audenter iuſiurandum obtulit. Domũ ſuam ſuos domeſticos:& cognatos. Cõſecraret. deuoueret:obnoxiã faceret. Tertio. hic aperte ut ſupra interdũ refellitur illa Gellii opinio: tertium.n. ſi ei credimus dicendũ fuit:tertio igitur conſul dum imperator eras:primo autem dũ priuatus. Idem. iuraſſe ĩ uerba. Sub ĩperatore. Dõitiano a Nerua. Pulchrius. laudabilius. Iſtud. ꝑ illud poſuit qđ prĩceps legibus te aſtrinxiſti in comitiis. Præeũte nullo. exẽplo nullius præteriti ĩperatoris. Alio præeũte. quod alius imperator tibi dederit exemplũ iurandi: in roſtris paria: quæ in comitiis iuraueras. Religione. ſacraméto.

conſecraret. Ingens Cæſar:& par gloria tua: ſiue fecerint iſtud poſtea principes: ſiue non fecerint. Vlla ne ſatis prędicatio digna eſt? idem tertio cõſulem feciſſe: quod primo: idẽ principẽ: quod priuatum: idem imperatorẽ: quod ſub imperatore. neſcio iã: neſcio pulchrius ne ſit iſtud: quod ꝑeunte nullo: an hoc qđ alio ꝑeunte iuraſti. in roſtris quoq; ſimili religione ipſe te legibus ſubieciſti: legibus Cæſar: q̃s nemo prĩcipi ſcripſit. Sed tu nihil amplius uis tibi licerẽ: q̃ nobis: ſic fit ut nos tibi plus uelimus. Quod ego nũc primum audio: nunc primũ diſco: nõ eſt princeps: ſunt leges: ſed leges ſupra principẽ: idẽ Cæſari cõſuli: quod cæteris nõ licet: iurat in legẽ attendentibus diis: nã cui magis q̃ Cæſari attendãt. iurat obſeruãtibus his: quibus idem iurandum eſt: non ignarus alioquin nemini religioſius quod iurauerit cuſtodiẽdum: q̃ cuius maxima intereſt non peierare. itaq; & abiturus conſulatu iuraſti te nihil cõtra leges feciſſe. Magnum hoc erat cum promitteres: maius poſtq̃ præſtitiſti. iã toties procedere ĩ roſtra: inaſcenſumq; illum ſuperbiæ prĩcipum locum terere: hic ſuſcipere: hic põere magiſtratus. quã dignũ te: q̃q; diuerſum cõſuetudine illorũ: qui pauculis diebus geſtũ conſulatũ: immo non geſtum abiiciebant ꝑ edictũ: hoc pro cõtione: ꝓ roſtris: pro iureiurando. ſ. ut primis extrema cõgruerẽt: utq; hoc ſolo intelligerentur ipſi cõſules fuiſſe: qđ alii nõ fuiſſent. nõ tranſiliui patres cõſcripti prĩcipis noſtri cõſulatũ: ſed eundẽ ĩ locũ cõtuli: qcqd de iureiurãdo dicẽdũ erat. neq;.n. ut in ſterili ieiuniaq; materia eandẽ ſpeciem laudis diducere ac

gione. ſacraméto. In roſtris. in foro ubi ius eras dicturus. Te legibus ſubieciſti. Pacatus pro Theodoſio: tantum tibi per te licet: quãtum per leges licebat: ius ſummum facultate & copia commodandi nõ ſecuritate peccandi experitis. Legibus Cæſar. te ſubieciſti. cum admiratione repetitio interrogatiua. Nemo legiſlator: iuriſconſultus. Scripſit. condidit. Dion in Auguſto: ĩperatores adepti ſunt: quod nulli romanorũ olim unquã conceſſum fuerat: ſoluti enĩ ſunt omnibus: legibus: nulliſque ſcriptis tenentur: hinc. ff. primo Vlpia. princeps legibus ſolutus eſt. uoluntate tamen ſua ſeipſum ſubiicit: eadem Paulus. ff. xxxii. & imperator Alexander libro ſexto Codicis: ac Iuſtinianus in inſtitutionibus: ſed apertius in codice. digna: inquit uox eſt maieſtate regnantis legibus alligatum: ſe principem profiteri: adeo de authoritate iuris noſtra pendet authoritas: & re uera maius imperio eſt ſubmittere legibus principatum: & oraculo præſentis edicti: quod nobis licere non patimur: indicamus. quare Apollonius Veſpaſiano præcœpit legem imperatori dominari debere: quia in illis ferendis erit modeſtior: ſi eas non contempſerit. Nobis. priuatis licet. Velimus. licere pluſq̃ licet. Non eſt princeps. quia ipſe pariter nobiſcum legibus paret. Sunt leges. omnes reguntur legibus. Attendentibus. audientibus. Obſeruantibus. uidentibus ſenatoribus. Alioquin. inſuper. Quam. ſibi principi. Abiturus. depoſiturus. Præſtitiſti. longe enim maius obſeruare promiſſa: q̃ tantum polliceri. Toties. Claudium Tranquillus meminit conſulem: & extra hunc honorem ius laborioſiſſime dixiſſe: etiam ſuis ſuorũq; diebus ſolénibus: nõnũq̃ feſtis quoq; antiquitus & religioſis. Inaſcenſum. nũquã ab aliis ſuperbis principibus aſcenſum: ut ius publice dicerent. Domitianum tamen ſcribit Tranq. ius diligenter & induſtrie dixiſſe plærunq; & in foro pro tribunali: & extra ordinẽ. Hic. in roſtris. Immo non geſtum. ſed tantum titulo tenus: & non re ipa. correctio color. Hoc. ſignificaſti. Ipſi. Traianus & collega. Alii. priores: qui morem conſulum non fuerant executi. Non tranſiliui. quia iam de conſulatus depoſitione locutus fuerat: dicit nõ ideo trãſmiſiſſe quæ in eo geſta fuerint: hoc dicendi genus reficit auditorem & magis attentum facit. Eundem in locũ. in unum. ut per ſpecies rerum procederet. Speciem laudis. iuſiurandi cæteris inſuetam. Deducere. protrahere. eſt enim oratoris res amplificare uel minuere pro commodo ſuo: quod q̃uis Secundus facit: tamen artẽ diſſimulat: cũ præcipua ars ſit diſſimulare artẽ præſertim in iudiciali & deliberatiuo genere: in demonſtratiuo iterdũ.

Princeps nullis legibus.

Spargere.diuersis locis tractare. Idétidem.frequenter:quod solet fieri:ubi materia exilis est:& per amplificationem eandem tractando uarie & diuersimode eam augere conamur:sed hic ubi inquit materia supcurrit nõ opus est eloqui ea ratiõe. Primus dies.calédæ Ianuarii. Cõsulatus tui.tertii. Curiá.senatũ. Singulos.senatores. Resumere.respicit:qa diu p tyrãnos depssa fuerat. Quasi cõis.pinde ac si ipsi pticipes forét ipii. Insurgeř.itédeř diligétiá. Oés.pricipes. Creditũ ē.qa credebãt simulata dici. Erát sub oculis.aíaduertebãt.cõsiderabãt. Naufragia.picula. Cædes.trãslatio. Turbo.tépestas.pstat i metaphora. Inuidiosa trãqllitate.ex secessu.

qd pricipes iuiderét illoꝝ qeti. an melior erit lectio isidiosa q̃ iuidiosa: qa bláde prouecti repéte cõciderũt. Prouectos.honoribus auctos. Infidũ. cui nõ sit credédũ. cõparatio. Quá bládiciæ pricipũ.iprimis respexit Tiberiũ & Domitianũ: q a se iter ficiédis maxime blandiebanť: authoribus Tranq.& Dione. Lenitas.clæméntiæ simulatio. Facilius.melius. Seqmur quo uocas.facimus qd iubes. Liberos. libere loqui: & libertaté defendere. Promere in medium.dicere palá. Adhuc.in præteritum. Insito torpore.natiua pigritia. Misera prudentia.p miserias cõparata. Ex periculis. nostrorũ & aliorũ. Monebat. nos ne libera aĩ:ut inquit satyricus:uerba proferremus:& uitá p uero ipenderemus.

Erat aũté.correctio. ubi tyráni dominátur nulla resp.est. Dextera.auxilio. Diutina seruitute. Domitiani quindecim annos imperantis. Frenatam.cohibitam.retentam. Tales.liberos i dicéda snia. Fucatũ.falsum dissimulatũ.tectũ.fucus.n.authore Seruio genus est herbæ: qua uestes tinguntť:& fucũ posuit Terétius in Eunucho p insidiis & fraude.fucũ inquit factũ mulieri.sic ad.Qu.fratré cicero. iá illud te neto dilígéter:si eũ q tibi pmiserit fucum (ut diciť)faceř uelle senseris ut te id audisse:aut scisse dissimules: naʒ fucus bestiola ex eqs nascés sine aculeo tanq̃ apis ipfecta mel surripit apibus:uñ a Varrõe dř fucus fur:& fucilis falsa dř quasi fucata: authore Pompeio. Deniq3.nihil est. Nõ sine piculo fallentis. ná q fallit plærũq3 falliť.

Neq3.n.snia. Ipse.qualis Domitianus.

Húc sensum.talé & uerá sniam. Paréntis.publici. Traiái pris.priæ. Exhortatiõe.cũ nos ad bonũ publicũ prouocaret

Séténtiaꝝ. q̃s spargebat p orõné suá: an magis i sentétiis dicédis. Inaffectata.facilis:naturalis:apta.ueritas.n.caret fuco: & ptextu uerborũ. Tenebit. erit semper in hac snia ut p utilitate reip.libere loq̃mur.

Sibi parere.faceř qd iusserit. Si fidelitate téporũ.si cõfidim⁹ suis tpibus. Quos. senatores. Aliter.tacitos.obsequétes uoluntati Domitiani:& si diuersa sensissent.

Nuncupare uota.pseuerat exéplo docés posse oés libere loqui. Propter illos. non ppter nos. Pro æternitate ipii,ut roma.

Fucatum.

spargere:atq3 idemtidem tractate debemus. Illuxetat primus consulatus tui dies:quo tu curiam ingtessus nunc singulos:nunc uniuersos adhortatus es resumere libertatem: capessere quasi communis impetii curas:inuigilare publicis utilitatibus:& insurgere. Omnes ante te eadem ista dixerunt:nemini tamen ante te creditum est. Erant sub oculis naufragia multorum: quos inuidiosa tranquillitate prouectos improuisus turbo perculerat. Quod.n.tam infidum mare:q̃ bládiciæ principum illorum: quibus tanta lenitas: tanta fraus:ut facilius esset iratos: quam ptopitios haberẽ? te uero securi:& alacres quo uocas seqmur: iubes eẽ liberos? erimus.iubes:quę sentimus promete in mediũ? proferemus. Neq3.n.adhuc ignauia quadá:& insito torpore cessauimus. Terror: & metus:& misera illa ex periculis facta prudentia monebat:ut a rep.(erat autem omnino nulla resp.)oculos:aures:animos auerteremus. at nũc tua dextera tuisq3 pmissis freti: & innixi obsepta diutina seruitute ora reseramus: frenatamq3 tot malis linguá resoluimus. Vis eniʒ tales esse nos: quales iubes:nihilq3 exhortationibus tuis fucatum:nihil subdolum: deniq3 quod credentem fallere paret non sine periculo fallentis: neq3 enim unq̃ decœptus est princeps:nisi qui prius ipse decœpit. Equidem hunc parentis publici sensum cum exhortatiõe eius:tum pronunciatiõe respexisse uideot. Quæ enim illa grauitas sentétiaꝝ? quam inaffectata ueritas uetborum? quæ adseueratio in uoce? quæ affirmatio in uultu? quãta in oculis:habitu:gestu: toto deniq3 cotpote fides? tenebit ergo semp quod suaserit:scietq3 nos quoties libertaté quam dedit experiemur sibi pareř: nec uerendum est ne incautos putet si fidelitate tempotum cõstanter utamut:quos meminit sub malo pricipe alitet uixisse. nũcupare uota p ęternitate iperii:& p salute ciuiũ:imo p salute pricipũ: ac pp illos & p æternitate ipetii solebamus.

num imperium semper floreret in epistolis ad Traianum noua inquit uota suscœpimus precati deos ut te rempubli.q; florentem & incolumen ea benignitate seruarent:quam super magnas plurimasq; uirtutes præcipua sanctitate consequi deorum honore meruisti. Hæc.uota.suscœpta sunt. Pro imperio nostro.ut dii romanum imperium tueantur. Si bene.cum hac conditione nũcupauimus. Aegit. pacta est:conuenit. Si tu cæteros præstitisses. si tuos incolumes seruasses. Si contra. fecisses idest male tractasses. Illi.dii. Votis. imprecationibus. execrationibus. Non palam. secreto propter metum.

Hæc pro imperio nostro in quę sint uerba suscœpta operæprecium est adnotare:si bene rempu.& ex utilitate omnium rexeris. Digna uota: quæ semper suscipiantur:semperq; soluantur. Egit cũ diis ipso te authore Cæsar respu. ut te sospitem: incolumenq; præstarent: si tu cæteros præstitisses:si cõtra:illi quoq; a custodia tui corporis oculos dimouerent:teq; relinquerent uotis: quæ nõ palam susciperentur. Alii se superstites reipubli. optabant: faciebantq;. tibi salus tua inuisa est: si non sit cum reipubli. salute coniuncta: nihil pro te pateris optari:nisi expedit optantibus: omnibusq; annis in cõsilium de te deos mittis: exigisq; ut sententiam suam mutent: si talis esse desieris: qualis electus es. Sed ingenti conscientia Cæsar pacisceris cum diis: ut te si mereberis seruent: cum scias an merearis neminem magis q̃ deos scire. Nonne uobis. P.C. hæc diebus ac noctibus agitare secum uidetur: ego quidem in me:si omnium utilitas ita posceret etiam pręfecti manum armaui:sed ne deorum quidem:aut iram:aut negligentiam deprecor: quæso immo: & obtestor: ne unq̃ pro me uota respu. inuita suscipiat: aut si susceperit inuita ne debeat. Capis ergo Cæsar salutis tuæ gloriosissimum fructum: ex consensu deorum: nam cum excipias: ut ita demum te dei seruent: si bene rempubli. & ex utilitate omnium rexeris: certus es te bene rempubli. gerere cũ seruent. Itaq; securus tibi: & lætus dies erit: qui pricipes alios: cura: & metu distinebat: cum suspẽsi:

Superstites reipubli.. oppressa republi. Neronem notat: qui cum in sermõe quodam diceretur ἐμοῦ θανόντος γαῖα μειχθήτω πυρί. idest me mortuo, terra misceatur igni: immo inquit ἐμοῦ ζῶντος. idest me uiuente. q; plane fecisse recitat Suetonius. Optantibus. ciuibus. Omnibusque annis. nam singulis annis uota suscipiebant pro salute imperatoris non solum consules:sed & prouinciarum præsides cum militibus: & prouincialibus. In consilium. facis ut dii de te consulant an dignus sis esse sospes. Mutent. te perdant. Qualis. optimus. Ingenti. rectissima: & sanctissima fretus.

Præfecti manum armaui. rem tangit: nunquam satis laudatam cuius Dion & alii græcorum meminere: nam cum præfectum prætorio quem creauerat cincturum daturus esset ense: quem nudum illi porrexit: cape hunc dixit: si quidem bene imperauero pro me hoc utere:si male aduersus me: quanuis qui Traiani uitam ex Dione transtulit aliter latinitate hunc locum donauerit. quinetiam scribens cum tribunatum militum ei traderet parazonium:quo pro dignitate accingẽdus erat: nudum ei porrexit. at talis inquit ensem accipe:quem ꝑ me ita demum strinxeris:si iuste imperauero: quod si perperam quicquam ꝑ me fieri cognoueris: eo in pnicie mei utaris uelim: at græce sic scriptũ est. ἀλλὰ καὶ τότε πρῶτον τῷ μέλλοντι τῶν δορυφόρων ἐπάρξειν τὸ ξίφος ὃ παραζώννυσθαι αὐτὸν ἐχρῆν ὤρεξεν ἐγύμνωσέ τε αὐτὸ καὶ ἀνατείνας ἔφη. λάβε τοῦτο τὸ ξίφος: ἵνα ἂν μὲν καλῶς ἄρχω: ὑπὲρ ἐμοῦ: ἂν δὲ κακῶς: κατ' ἐμοῦ χρήσῃ: quæ sic transferri posse uidentur: quinetiam quando primum futuro hastatis præesse: ensem: quo cingi ipsum opus erat:porrexit:nudauitque eum:& extendens dixit:cape hunc ensem: ut si quidem bene imperauero:pro me sin autem male contra me utaris. ille igitur tribunum: nos præfectum prætorii intelligimus: qui hastatis præerat: nam Suidas δορυφόρους custodes regum armatos interpretatur: quibus præfectus uocabatur prætorio Præfectus:pro magistro equitum ab imperatoribus constitutus: & Dion ab Augusto memorat primum creatos δύω ἐπάρχους τῶν δορυφόρων. idest duos præfectos prætorianorum:& Suidas quem ἐπάρχοντῶν δορυφορῶν uocat:scilicet præfectũ hastatorũ: alibi ἐπάρχον τῶν πραιτωρίων. idest præfectum prætorianorum appellat. Præfecti. prætorii nomie Suræ. Ne deprecor. nullis precibus auerto. Inuita. me male imperante. Ne debeat. ne teneat persoluere. Gloriosissimũ fructum salutis tuæ. quod saluus es quia optime remp. regis: est enim cũ gloria fructus. Seruent. te incolumẽ præstent. Dies. primus & interdum sequentes dies Ianuarii: qbus ubiq; prouinciarũ uota pro salute iperatoris suscipiebant:& milites solẽni iureiurando se in fidẽ eius astringebãt

Dionis locus.

& attoniti: parumq; confiſi patientia noſtra hinc atq; inde publicæ ſeruitutis nuncios expectarẽt: ac ſi forte aliquos flumina: niues: uẽti præpediſſent: ſtatim hoc illud eſſe credebant: quod merebantur: nec erat diſcrimẽ ullum pauoris: propterea quod cum a malo principe tanq̃ ſucceſſor rimearur: quiſquis ẽ dignior: cũ ſit nemo nõ dignior: omnes timẽtur. Tuam ſecuritatẽ nõ mora nũciorũ: nõ litterarũ tarditas differt. ſcis tibi ubiq; iurari: cũ ipſe iurauerís omnibus. Nemo hoc ſibi nõ præſtat: amamus quidẽ te inq̃tũ mereris: iſtud tamen non tui facimus amore: ſed noſtri: nec unq̃ illuceſcat dies: quo pro te nũcupet uota nõ utilitas noſtra: ſed fides Cęſar. Turpis tutela prĩcipis cui poteſt imputari. Queri libet quod in ſecreta noſtra nõ inquirãt prĩcipes: niſi quos odimus. nã ſi eadẽ cura bonis quæ malis eſſet: q̃ ubiq; admirationẽ tui: quod gaudiũ: exultationẽq; depræhẽderes: quos omnium cum coniugibus: ac liberis: quos etiam cum domeſticis aris: ſociſq; ſermões: ſcires moliſſimis iſtis auribus parci. & alioquin cum ſint odium amorq; contraria: hoc perquãſimile habent: q̃ ibi intemperantius amamus bonos principes: ubi liberius malos odimus. Cœpiſti tamen: & affectus noſtri: & iudicii experimẽtũ q̃tũ maximũ p̃ſens capere potuiſti illo die: quo ſolicitudini: pudoriq; cãdidatorũ ita cõſuluiſti: ne ullius gaudiũ alterius triſtitia turbaret. alii cũ lętitia: alii cũ ſpe receſſerũt: mltis gratulãdũ: nemo cõſulãdus fuit. Nec ideo ſegnius iuuenes nr̃os exhortatus es cõſulatũ circũirẽt: ſenatui ſupplicarẽt: atq; ita a prĩcipe ſperarẽt honores: ſi a ſenatu periſſent. Quo quidẽ in loco: ſi quibus opus exẽplo: adiecisti ut te imitarẽtur. Arduũ Cæſar exẽ-

mali igitur imperatores anxii expectabant nuncium talium rerum: uerentes ne aliqui exercitus & prouinciæ defæciſſent a ſe: & in alterius uerba iuraſſent. Patientia noſtra. noſtrum ſenatorum: qui in urbe eramus: & iugum patiebamur præſtantes iuſiurandum principi: & uota ſuſcipientes: ac fidem noſtrã obligantes. Hinc atq; inde. ex diuerſis prouinciis imperio Ro. ſubiectis. Publicæ ſeruitutis. dum uniuerſi ſe tyranno aſtringerent ſacramento. Aliquos. nuncios horum uocorum & fidei. Flumina. excreſcentia ſupra modum. Niues. ingentes: quod aſſolet in locis frigidioribus. Venti. aduerſi nauigantibus. Illud. defectionem. prouinciarum & exercituum. Merebantur. ſuis ſceleribus. Vllum diſcrimen pauoris. quia omnes præfectos pariter metuebãt.

Propterea. cum quiſquis eſt dignior timeatur a malo principe tanq̃ futurus ei ſucceſſor in imperio. Cum ſit nemo nõ dignior. omnes illo digniores cum ſint: merito ab illo omnes timentur. Non differt tuam ſecuritatem. quia ſemper es ſecurus. Iurari tibi. in tuam fidem & ſalutem. Vbique. per omnes prouincias. Iurauerís omnibus. q̃ dii non aliter te ſeruent: niſi pro commodo omnium rempubli. rexeris. Nemo hoc non præſtat ſibi. ideſt omnis iurat pro ſalute tua: quia uidet hoc ſibi utile eſſe. Tamen facimus iſtud non amore tui ſed noſtri. ſed utilitate noſtra. nam amamus te: q̃ uidemus expedire nobis ut uiuas. Fides. qua ſumus obſtricti ſic facere. ſenſus eſt: nunquam fiat ut pro te uota nũcupemus fide iureiurandi aſtricti: & non utilitate noſtra. perinde ac ſi diceret: ſemper bene regas: & ideo pro communi omnium utilitate uota faciamus: neque unquam eueniat: ut male regas: & perſoluamus uota pro fide ſacramenti: quo fuerimus deuincti. eſt autem fides ſecundum Senecam ſanctiſſimum humani pectoris bonum: ea nulla neceſſitate ad fallendum cogitur: nullo corrumpitur præmio. Turpis. eſt. Imputari. aſcribi ut aliquid tutelæ faciat tantum reſpectu ſui: ut ſcilicet ſe tueatur utilitate propria & non omnium. Queri libet. iuuat conqueri. Nõ inquirant in ſecreta noſtra. non perſcrutantur & extorquent quid de illis ſecreto. ideſt uere ſentiamus. Niſi mali & crudeles: nam boni ſua conſcientia contenti ſunt. Eadem cura. perquirendi noſtra ſecreta. Vbique. apud omne hominum genus. Quos. admirabiles. Domeſticis aris priuatim. in laribus. Parci. abſtineri a maledicentia tui. Moliſſimis iſtis. tuis mitiſſimis. Alioquin. inſuper.

Perquamſimile. in libertate: non re ipſa: nam ſunt diſſimilia. Ibi. ſecreto & priuatim. Affectus. amoris. Alii. candidati. Cum lætitia. quia fuerant deſignati conſules. Alii cum. ſpe. quod promiſſis honoraueras. Multis. adeptis conſulatum. Conſulandus. quod præteritus eſſet. Circumirent conſulatum. M. Tullius ad Qu. fratrem de petitione conſulatus ſcribens hunc locum declarat: monet enim neceſſe eſſe omnem rationem & curam: laborem: diligentiam in petitione magiſtratuum eſſe adhibendam: inibiq; hæc res diffuſe tractatur. Opus. erat. Imitarentur. qui ſenatui ſupplicaueras:

& pp uirtutes carus eras. Reuerẽtior senatus.q maiorẽ senatui reuerẽtiã p̃stiterit. Quo iudicas. quo cẽses qs candidatorum dignior esset cõsulatũ cõsequi. Senatus reuerẽtia. an quã Traiãus senatui hẽbat: an quã candidati iuuenes. Iuuenibus. Candidũ & Quadratũ possumus itelligere: q iterũ cõsules a Traiano creati fuerũt authore Spartião. Generi. familiæ. maioribus. Anteq̃ deberet. añ tp̃s legibus p̃finitum lege.n.dabat cõsulatus uiris.q.xxx.annũ explessent. Obscurat. deprimit. Dion. oĩbus apud Neronẽ publicũ crimẽ erat uirt⁹: gen⁹: diuitiæ: qbus p̃diti aut se ipsos iterfecerũt: aut ab aliis trucidati sunt:

plũ: & qđ imirari nõ magis quisq; candidatorum: q̃ pricipũ possit. Quis.n.uel uno die reuerentior senatus cãdidatus: q̃ tũc cũ oĩ uita: tũ illo ipso tp̃e: quo iudicas de cãdidatis? An aliud a te q̃ senat⁹ reuerẽtia obtinuit: ut iuuenibus clarissimæ gẽtis debitũ generi honorẽ: sed anteq̃ deberet: offerres? Tandẽ ergo nobilitas nõ obscurat: sed illustrat a pricipe: tãdẽ illos ingẽtiũ uirorum nepotes: illos posteros libertatis: nec terret Cæsar: nec pauet: quinimo festiatis honoribus amplificat: atq; auget: & maiorib⁹ suis reddit: siqd usq̃ stirpis antiquæ: siqd residuæ claritatis: hoc amplexat: & refouet: & i usũ reip. pmit. Sunt i honore hoiũ: & i honor famæ magna noĩa ex tenebris obliuionis idulgẽtia Cæsaris: cuius ẽ ut nobiles: & cõseruet: & efficiat. P̃fuerat puiciæ q̃stor unus ex cãdidatis: i quẽ ea ciuitas amplissima redditus egregia cõstitutiõe fundauerat. hoc senatui allegãdũ putasti. Cur.n.te pricipe: q generis tui claritatẽ uirtute supasti: deterior eẽt cõditio eorum: q posteros hr̃e nobiles mererẽt: q̃ eorum q parẽtes habuissent? O te dignũ q de magr̃atibus nr̃is semp hæc nũcies: nec pœnis malorum: sed bonorum p̃miis bonos facias: accensa est iuuentus: erexitq; aĩos ad æmulãdũ: qđ laudari uidebat: nec fuit quisq̃: quẽ nõ hæc cogitatio subiret: cũ sciret quicqd a quoq; i puinciis bñfieret: oĩa te scire. Vtile est Cæsar: & salutare p̃sidibus puinciarum hanc hr̃e fiduciã: paratã esse sanctitati: industriæ suæ maximũ præmium iudicium principis: suffragiũ princi-

ip̃rimis tñ notat Domitianũ: sub quo nobiles deprimebant: & monstrũ erat in nobilitate senectus: nã principũ multi uerentur aliquẽ suorum fieri p̃stãtiorẽ se. Posteros libertatis. reseruatos ad hoc liberũ sæculũ. an magis respicit: qđ Quadrat⁹ fuit ex gente Cassia: ex qua Cassius libertatis cã in Iuliũ Cæsarẽ cõiurauit: & Nero Cassiũ Longinũ iurisconsultũ interfecit: q in ueteri gẽtili stẽmate. C. Cassii percussoris Cæsaris imagines retinuisset: & Tranq. author quẽdã historicũ interfectũ q Cassiũ & Brutũ ultimos romanorum dixisset. Festinatis. nondũ ætate legitima. Reddit. æquat data pari dignitate: q̃ maiores fuerant illustrati. Stirpis. domus: nã multæ familiæ olim clarissimæ penitus iterierãt.

In usum reip. ad publicos magr̃atus. lib. iii. Secũdus uaticinat cõsules a Traiãno declaratos futuros quales maxime oporteret. Magna noĩa. magnorum uirorum nepotes. Ex tenebris obliuionis. qui penitus erãt ab admistratiõe reip. seclusi: & in obscuro iacebãt: sub Domitiano.n. cõsideratus & sapiens habebat: q ætatẽ i tenebris agebat. Cuius officiũ: & ppriũ. Efficiat. uel iure annulorum uel alia rõne: cũ in manu principis sit ex obscuris parentibus: nobilẽ facere: & libertinũ natalibus restituere. Præfuerat quæstor. quæsturã gesserat summa cum industria Candidus. Ea ciuitas amplissima. eius puinciæ maxĩa ciuitas i qua fuerat q̃stor. In quẽ fondauerat reddit⁹. p quẽ firmos certosq; colligebat puentus publicos. Egregia cõstitutione. ob singularẽ ordinationẽ ab eo factã. Hoc. hãc cõstitutionẽ. Allegandũ. cõnumerandũ. nã candidatorum recte facta numerabãt i comitiis laudatores: & testes eorum pducebãt. Generis claritatẽ. dixim⁹ Traianũ fuisse ex familia magis antiqua q̃ clara: i qua pater eius primũ cõsul extitit: eã Traianus clarissimã magnitudine fortunæ: & rerũ gestarum p̃stitit. Qui. uirtute sua. colligimus ãt hũc de quo agit fuisse reb⁹ gestis supiorẽ patri suo: ut sit ppositus ad cõfirmãdũ qđ Traiãus nobiles efficiat. Habere posteros nobiles. illustrare suã familiã. Qui parẽtes hũissent. q nõ uirtute ppria: sed maiorum fulgerẽt: ita ut duo gña pmouerent ad dignitates: & gentis clarissimæ & uirtutis exactissimæ. O te dignũ. dicã sicut paulopost o nos felices. M. Tulli⁹ o te miserũ: o te ifelicẽ. q̃ exclamatio ad oẽm affectũ cõuenit ul̃ miseratiõis ul̃ idignatiõis: uel exultatõis. Nazarius. o tuã ip̃atorẽ nõ uictoriã magisq̃ clæmẽtiã p̃dicãdã. Hæc. talia. Facias bonos. icites cæteros ad bonũ. Bonorum p̃miis. dũ bonos p̃miis psequeris. supra latius hãc rẽ tractauit. bonis honores: sacerdotia: puicias offers: hi amicitia tua: hi iudicio florẽt: acuunt isti itegritatis: & idustriæ p̃cio: similes: dissimiles alliciũt. nã p̃mia bonorum: malorũq; bonos: ac malos faciũt. Laudari. idustriã. A quoq;. magr̃atu. uñ eẽ solœcismus: cũ pluralẽ oĩa: qcqd singularis respiciat: qđ tñ apud ueteres pluralis nũeri uim obtinebat. Sãctitati.

pis.adhuc ãr q̃libet sincera rectaq; ĩgẽia: & si ñ de
rorq̃bat hẽtabat tñ misera: sȝ uera ꝛputatio uides
siq̃d bñfecero nesciet Cæsar: aut si scierit: testio
niũ ñ redder. Ita eadẽ illa seu negligẽtia: seu mali
gnitas pricipũ cũ male cõsultis ĩpunitarẽ: recte
fcis nullũ ꝑmiũ polliceret: nec illos a crie: & hos
deterrebar a laude. ar nũc si bñ aliqs ꝓuiciã rexe
rit: huic q̃sita uirtute dignitas offert. patȝ. n. oibꝰ
honoris: & gloriæ cãpus. ex hoc q̃sq; q̃d cupit pe
tat: & assecutus sibi debeat. Prouĩciis quoq; ĩ po
sterũ: & iniuriaꝝ metũ: & accusãdi necessitatẽ re
misisti. nã si ꝓfuerit qbus gr̃as egerit: de nullo q̃ri
cogẽt: & aliogn nihil magis ꝓdesse cãdidaro ad
seq̃ntes honores: q̃ pactos optie magr̃atꝰ magr̃a
tu. honore honor petit. Volo ego q ꝓuiciã rexe
rit: nõ tm̃ codicillos amicoꝝ: nec urbana cõiura
tiõe eblãditas ꝓces: sȝ decreta coloniaꝝ: decreta
ciuitatũ alleget: Næ suffragiis consulariũ uiroꝝ
urbes: ppl̃i: gẽtes ĩserũt. efficacissimũ ꝓ cãdidaro
gẽus ẽ rogãdi: gr̃as agere. iã quo assẽsu senatꝰ: quo
gaudio exceptũ ẽ: cũ cãdidatis: ut queq; noĩaue
ras: osculo occurreres: deuexꝰ q̃dẽ ĩ planũ: & q̃si
unus ex gratulãribꝰ te mirer magis: an ĩprobẽ il
los: q effecerũt: ut istũd magnũ uideret: cũ uelut
affixi currulibꝰ suis manũ tm̃: & hãc cũctãter: &
pigre: & ĩpurãtibꝰ siles ꝓmerẽt. cõtigit ergo ocu
lis nr̃is ĩsolita facies: priceps & cãdidatus eq̃tis si
mul stãtes: ĩtueri parẽ accipiẽtibus honorẽ: q da
bat. q̃d factũ tuũ a cũcto sẽatu q̃ uera acclamatõe
celebratũ ẽ: tãto maior: tãto augustior. nã cui ni

integritati. Quilibet. ualidissime. maxie. Detorq̃bat. deuiabat ab itinere uirtutis. Hẽtabat. retundebat. obscurabar. Reputatio. illa cõsideratio maloꝝ pricipũ: q idignis ꝑmia cõferebãt. Vides. ethopoeia: q̃ morẽ effingit dicẽtis: & scd̃m Aphthoniũ notã hẽt ꝑsonã: uerba ãt ficta: sȝ q̃ uerisimil'r dici poterãt.
Bñfecero. sub malis pricipibus: testimoniũ bñ gestoꝝ. Seu negligẽtia. dubitat quo noĩe eã appellet.
Male cõsultis. malũ cõsiliũ ꝓbẽtibus. Illos. malos. A laude. a rebꝰ laudãdis. Nũc. sub Traião. Cãpus spaciũ. respexit ad cãpũ martiũ: ubi magr̃atus creabant. Sibi. suæ uirtuti. Assecutus. factꝰ uoti cõpos.
Remisisti metũ. liberasti a metu. Iniuriarũ. q̃a boni ꝓfuturi sũt ꝓuiciis. Accusãdi necessitatẽ remisisti. unũ depẽdet ab altero: nã si boni ꝑerũt nõ opus erit eos accusare repetũdaꝝ. i ep̃lis ad Traianũ sic dixerat remisit mihi necessitatẽ. Quibus gr̃as ægerit boni: qbus solet ꝓuicia gr̃as agere ꝓ bñ admistrata rep. Aliogn. ad hoc. Prodesse. nouimꝰ. Quã pactos optie. q̃ quos priꝰ bñ gesserit: hos. n. i petitiõe cæteroꝝ exponebãt. Magr̃atus magr̃atu. ꝓ gradus a minoribꝰ ad maiores pueniũt: ꝓserti si cõstat i anteactis itegritas. Codicillos. ep̃las.
Vrbana cõiuratiõe. cõspiratiõe quorũdã ciuiũ. Eblãditas ꝓces. blãdis ꝓcibus ipetrata testimõia: q. s. aliq fautores: & studio si illius ꝓsidis ipetrauerit a qbusdã suis ꝓcibus l̃ras: qbus testent illũ ꝓfuisse ꝓuiciæ itegerrime. M. Tulliꝰ ꝓ Plãco i eundẽ sensum dixit eblãdita suffragia: Ticitꝰ libro .xv. laus falsa: & ꝓcibus expssa pinde cohibeatur: q̃ malicia q̃ crudelitas: & authore pricipe Nerõe sãxerũt senatores ne qs ad cõciliũ socioꝝ referret: agẽdas apud senatũ ꝓꝑtoribus pue cõsulibus grates: neu qs ea legatiõe fungeret. Decreta coloniaꝝ. publicũ testimoniũ factũ ꝑ decuriões: qui tanq̃ senatores i urbe ꝑerãt colõiis & municipiis: nã decretũ ẽ q̃d priceps uel senatus ꝓ oibus cõstituũt: siue ciuitates ꝓ singulis. M. Tullius ꝓ. P. Sextio hũc morẽ expressit: nõ recito decretũ officio aliquo expssuȝ uicinitatis: aut cliẽtelæ: aut hospitii publici: aut ambitionis: aut cõmoditatis gr̃a: sed recito mẽoriã ꝓfuncti ꝑiculi: ꝓdicationẽ amplissimi beneficii: uicem officii pn̄tis: testimoniũ ꝑteriti tp̃is. Næ. certe.
Cõsulariũ suffragiis q ꝓ cõsulatu fiunt.
Decretum
Vrbes. iudicia urbiũ. Gẽtes. nationes: ꝓuinciæ. Inserunt. miscent. Gr̃as agere. populos. quos bñ rexerit candidatis publice gr̃as agere. Assensu. concordia. Deuexus. ꝓnus: descendens e tribunali. Vnus. par: humilis. Te. humanitatẽ tuam. Illos superbos principes. Istud. tuum factum. Affixi. unde declinare nõ possent. Currulibus. sedibus. Cũctanter. superbe: cũ despectu osculantium. Promerent. extenderent: porrigerent. Manũ. deosculandam. iam de Traiano dixerat: nõ tu ciuiũ amplexus ad pedes tuos deprimis: nec osculũ manu reddis. notatur Domitianus quod Cenidi patris Vespasiani cõcubinæ ex Histria reuersæ: osculumq; ut assueuerat offerenti manum præbuerit. Insolita facies. insueta res uisu. Candidatus equitis. petens equestrem dignitatem. sed melior scriptura æquales: & simul stantes: ut intelligamus illũ: qui Traiano equatus loco fuit candidatum consulatus: non equestris dignitatis extitisse. Simul: æquo loco cum imperatore stans. Intueri. repete contigit.
Qui dabat honorem. Traianum qui dignitatem equestrem dandi potestatẽ habebat. Parẽ. stantẽ pedibus pariter illis: qui dignitates ab eo accipiebant: Acclamatione. laude cũ clamore & alta uoce ꝓlata: quæ statim sequit tanto maior: tanto augustior es. s. cum te deprimis. Cui. ut Traiano. qui maximus

oium erat. Submittat. humiliauerit hūane se gesserit. Secur⁹ magnitudinis. Suæ. satis sciēs se eē magnū. Quiā ab hūilitate. nō ē timēdū ut pricipes icidāt in humilitatē: cū sit coꝝ cōditio altissima. Intētio. pfectio: diligēs cura. Orōni. tuæ. Cōmodares. applicares. cōcordares scdm oratoꝝ p̄cœpta. Oculos uocē: manū. de qbus abūde p̄notatū ex sntia Fabii. Vt. tanq. Alii. priuato: q obsequeret̄ sibi. Nūeros. grad⁹. species. Eutropi⁹: honorib⁹ auxit Traianus: quos medioeri familiaritate cognouisset. Comitatis. hūanitatis: facilitatis. Suffragatoꝝ. q dabāt suū suffragiū cādidatis. Excipent̄. approbarent̄ a senatorib⁹ cōsueto honore: & laude. Inter excipiētes. in nūero laudantiū. Senatorius assensus. quo utunt̄ senatores i suffragiis.

hil ad augēdū fastigiū supēst: hic uno mō crescere pōt si se ipse submittat: securus magnitudinis suæ: neq3.n. ab ullo pīculo fortuna principū longius abest: q̄ ab humilitate. Mihi q̄dē nō tā hūanitas tua: quā intētio eius admirabilis uidebat̄. Quippe cū orationi oculos: uocē: manū cōmodares: ut si aliī eadē ista mandasses oēs comitatis numeros obibas. atq3 etiā cū suffragatoꝝ nomina honore: quo solent: exciperentur: tu quoq3 inter excipientes eras: & ex ore principis ille senatorius assensus audiēbatur: quodque apud principē perhibere testimoniū merentibus gaudebamus: perhibēbat̄ a principe. Faciebas ergo cum diceres optimos. nec ipsoꝝ mō uita a te: sed iudiciū senatus cōprobabat̄: ornariq3 se nō illos magis: quos laudabas: lætabat̄. nam quod præcatus es: ut illa ipsa ordinatio comitiorū bn̄ ac feliciter eueniret nobis: reip. nonne tibi tale est? ut nos hūc ordinē uotoꝝ cōuertere debeamus? deos deniq3 obsecraremus ut oia quæ facis: quæq3 facies prospere cedāt tibi: reip. nobis: uel si breuius sit optandum: ut uni tibi: in quo & resp. & nos sumus. Fuit tempus: ac nimiū diu fuit: quo alia aduersa: alia secunda principi: & nobis: nunc cōmunia tibi nobiscū tā læta: q̄ tristia: nec magis sine te nos esse felices: q̄ tu sine nobis potes. An si posses? in fine uotoꝝ adiecisses: ut ita p̄cibus tuis dii annuerēt: si iudiciū nr̄uȝ mereri pseuerasses? Adeo nihil tibi amore ciuiū antiquius: ut añ a nobis: deīde a diis: atq3 ita ab illis amari uelis: si a nobis ameris. Et sane prioꝝ pricipū exitus docuit: ne a diis q̄dē amari: nisi quos hoīes ament. arduū erat has p̄cationes tuas laudibus adæquare: adæquauimus tñ. q amoris ardor? q stimuli? q faces? illas nobis acclamatiōes subiecerūt? Nō nostri Cæsar igenii: sed tuæ uirtutis: tuorūq3 meritorū uoces fuerūt: quas nulla unquā adulatio inuenit: nullus cuiusq̄ terror expressit. Quē sic timuimus ut hæc fingeremus? quē sic amauimus ut hæc fateremur. Nosti necessitatem seruitutis: qn̄ simi-

Gaudebamus. alias. Merētibus. bonis. Perhibebat̄ a pricipe. ipse Traianus erat testis integritatis uniuscuiusq3. Faciebas. illos optimos: tanti putat iudiciū Traiani ut dum dicit eos optimos faciat optimos. Iudiciū senatus. a quo iā fuerāt probati. Lætabat̄. senat⁹. Se ornari. iudiciū suū cōprobari. Illos. cādidatos. Nā qd præcatus es. M. Tullius p Murena q depcat⁹ inqt o dii imortalib⁹ sum cōsul more institutoq3 maiorum illo die: quo auspicato comitiis cēturiatis. L. Murenā cōsulē renūciaui ut ea res mihi magistratuiq3 meo populo plebiq3 romanæ bn̄ atq3 feliciter eueniret: & mox. qd si illa solēnis comitiorū p̄catio cōsularibus auspiciis cōsecrata tantā hēt i se uim: & relgionē: q̄tā reip. dignitas expostulat. Illa ipsa ordinatio comitioꝝ. aut gēnaliter accipiēdū ē p creatiōe magr̄atuū p comitia: aut q magis pbo tāgit ordinē comitioꝝ a Traiāo imutatū reuocata lege tabelaria: cuius rei mēinit lib. .iii. epl̄a ad Messiū Maximū. Bn̄ ac feliciter. i primis comitiis bn̄ cessit: sed i sequētibus multa iocularia ac fœda sunt facta: quod ēt lib. iiii. refert. Tale. eius gn̄is. Vni tibi. oia p̄spere cedāt. In quo. a quo dependet reip. salus & nr̄a. Nimiū diu. qa Domitianus sæuus nimium diu fuit i iperio. Quo. p̄cabamur. Alia aduersa alia secūda. nā si bona malo pricipi p̄cabamur nobis mala iprecabamur: q.n. p̄spera tyranno sunt ea ciuibus aduersa. Nunc cōia. nunc uero & secūda: & aduersa etiā nobis cōia sunt: qa bonus es: & tanq̄ nostrum unus: bonūq3 publicū amas. Nos. possumus esse felices. Potes. eē felix: quia doles cōi oium calamitate. Si posses. esse felix sine nobis. Ita. hac cōditione. Mereri iudiciū nr̄um. comprobari ab uniuerso senatu. Antiquius. carius acceptius potius. Exitus. mors uiolēta: qualis. Caii: Claudii: Neronis: Galbæ: Othonis Vitellii: Domitiani. Adæq̄uim⁹. nr̄is acclamationib⁹. Ardor: stimuli: faces. trāslata uerba p incitamētis. Voces. acclamatiōes. laudes. Nullus terror cuiusq̄. nulli unq̄ principū dictæ fuerāt ob metū. Hæc. q̄lia tibi acclamauius. Seruitutis. sub Dōitiano: cui

oẽs adulari cogebant. Dixisti.nã & Traianus erat ex senatoribus:imo cõsularis. Excogitat.noua fingit:idẽ alibi.n. igeniosior ẽ ad excogitãdũ simulatio ueritate:seruit⁹ libertate: metus amore. Quæsita inuẽta ab eo qd pcessit. Aliud diuersum. Neutrũ simulatiões expsserit.pñt simulatiões tristiciã & gaudiũ fingere:sed neqꝗ exprimere. Sua.ppria cõueniẽtia miseris.i. tristicia: nã cũ sit oẽo maxia cordis pnũcia: difficile ẽ quoquõmõ nõ oñdere uerbis affectus ai.Pacatus:fingit qdẽ timor gaudiũ:sed ita intimos mẽtis affectus pditor uultus enũciat:ut i speculo frõtiũ imago extat aiorũ. Sua felices. lætatæ:exultãtia. Iã maxie. q̃ plurimũ. Ab utrisq. miseris & felicibus. Dicunt. cõsueta sint dici. Habitus.

Habitus. Hitus:remãsit.ẽ ãt hitus corpis qualitas:nõ natura:sed idustria cõparata:maxime ptinẽs ad gestũ siue tristẽ siue hilarẽ

Habitudo hitudo uero bona mẽbroꝝ cõpactio:Apuleius cõtinuatio ifati laboris hitudinẽ tenuat & .ii.asini oẽm Fotidis hitudinẽ scribit diligẽter exploraſſe:nono utrunq cõplexus est:qdã inqt pcerus: & ut idicabat hitus:atq hitudo m̃gis. Terẽtius i Eunucho:quæ hitudo corpis.at Macrobi⁹: sed tota Daretis fatigatio hitu depingit.ast il lũ fidi æqles & reliqua. Extulerat. a domo sua i curiã. Vestigio.loco. Inest gaudio.gaudiũ cogit hoies facere:quæ nõ intendunt:est.n.ai passio: Vñ Gellius lib.iii. cap.xv.tradit multos inspirato gaudio expirasse. Et. nostro gaudio. Tua modestia. quæ nos iubebat iponere finẽ acclamationibus. Exarsimus.tanto magis:sume extrinsecus. An gaudeamus. bñ regẽdo. In quãtũ.ad quãtã mensurã gaudeamus. Nec in nostra. est: cũ in gaudio sit uis iperii. Fidẽ.quod cẽnt ueræ. Lacrymarũ tuarũ ueritate.quia tuis lacrymis: q̃ gaudio erumpebant credidisti nras acclamationes eẽ ueras. Sanguinis i ore.rubo ris in facie:nihil aliud ẽ rubor:q̃ color sanguinis:q gaudent ideo rubescunt:qa gaudiũ extrinsecus cõtingit:ad hoc aioso cum su natura festinat: quã sanguis comitando quasi alacritate integritatis suæ cõpotẽ tingit cutẽ: & inde similis color nascit. hæc Macrobius in Satur.sequentia tñ indicant rubuisse Traianũ pudore:nã rubor ex ai pudore nascit ur:cuius hæc cã:natura cũ quid ei occurrit honesto pudore dignũ imũ petendo penetrat sanguinẽ:quo cõmoto atq diffuso cutis tingitur:& inde

le aliqd audisti:& qñ dixisti. Multa qdẽ excogitat metus:sed q̃ appareãt q̃sita ab iuitis aliud solicitudinis:aliud securitatis igeniũ ẽ:alia tristiũ inuentio:alia gaudẽtiũ. neutrũ simulatiões exp̄sserint.hñt sua uerba miseri: sua uerba felices : ut q̃ iã maxie ab utrisq dicant. Testis ipse es: q̃ i oiuꝫ ore lætícia .nõ amictus cuiq̃:nõ habitus:quẽ mõ extulerat:ide resultãtia uocibus tecta:nihilq tãtis clamoribus satis clausũ. Q uis tũc nõ e uestigio suo exiluit:qs exiluisse sensit: Multa fecimus spõte:plura istinctu quodã: & iperio. Nã gaudio quoq cogẽdi uis iest. Nũ ergo modũ ei tua saltẽ modestia iposuit:nã q̃to magis a te reprimebat: exarsimus nõ cõtumacia Cæsar:sed ut i tua ptãte ẽ an gaudeamus:ita inq̃rũ:nec i nr̃a. Cõprobasti & ipse acclamationũ nr̃arũ fidẽ lacrymaꝝ tuaꝝ ueritate. uidimus humescẽtes oculos tuos:demisũq gaudio uultũ:tm̃q sanguinis i ore:quãtũ in aio pudoris. Atq hoc magis icensi sumus:ut p̄carremur:ne qñ tibi nõ eadẽ cã lacrymaꝝ:utq non nunq̃ frõtẽ tuã abstergeres.hoc ipsum: has sedes nobis q̃si r̃nsuras intertogemus: uiderint ne unq̃ pricipis lacrymas: at senatus sæpe uiderũt. Onerasti futuros pricipes:sed & posteros nostros.nã & hi a pricipibus suis exigẽt:ut eadẽ audire mereant :& illi qd nõ audiãt:idignabunt .Nihil magis possum p̄prie dicere q̃ qd dictũ ẽ a cũcto senatu:o te felicẽ:qd cũ diceremus : nõ opes tuas: sed animũ mirabamur: est.n.demũ uera felicitas

nascitur rubor.dicunt & physici:quod natura pudore tacta ita sanguinem ante pro uelamento tendat: ut uidemus quẽq erubescentem manum sibi ante faciẽ frequenter opponere. Ne quando nõ. ut sæpe daretur.Hoc ipsum ordo est:ut interrogaremus:has sedes quasi nobis responsuras hoc ipsum .i. totidẽ uoces per echo saltẽ reddituras:uiderint ne unq̃ principis lachrymas:perinde ac si diceret nemo iperatorũ unquã tam tenere & præ pudore in senatu lacrymas effudit:quãuis scribat Tranq. Tiberiũ in senatu fleuisse:sed alia de cã.est autẽ species idolopœiæ cũ sensum mutæ personæ dare conetur. At senatus. lacrymas. Posteros.senatores. Eadem.qua tu præcaru s es .p salute oium. Quod nõ audiant. easdẽ

Felicitas. acclamationes:quas intelligent Traiano dictas. Animũ doces animi. Vera felicitas.Plato felicitatem quinq putã diffinit:primã eius partẽ bñ cõsulere:secundã sensibus & bona ualitudine corporis uigere: tertiã in rebus gerẽdis fortunatũ eẽ:quartã gloria & claritudine apud hoies excellere:quintã pecuniis re busq cæteris ad oẽs usus humanitatis affluere:primũ illud ex eruditiõe:multarũq rerũ pitia:& expimẽto cõtingere:sequẽs ex corpis mẽbris accidere:ut si qs uidet oculis,audit auri b⁹:nariũ p̄terea & oris sensu

uiget: & integritate mẽbrorũ: quæ sensuũ instrumẽta sunt: tertiũ ide ꝑuenire: si qs qđ agere intendit: ita ægerit ut decet sapientẽ & strenuũ uirũ: q̃rtũ illud. s. gloriæ celebritatẽ ex opiniõe bonitatis manare: postremũ rerũ affluentia est: cũ cui ad uitæ usus ita suppeditat pecuniaꝶ copia: ut & amicos souere bñficio: & large ac liberaliter cuncta necessaria subministrare ualeat: hæc cui suppetant oĩa: eũ pfecte felicẽ ac beatũ esse. Videri dignũ felicitate. existimari bonũ: ita ut merearis esse felix. Illo die. quo tibi acclamauimus. Crede nobis, crede nr̃o testimonio: te felicẽ eẽ. crede ẽt tuo q nõ crederes te felicẽ nisi esses.

felícitate dignũ uideri. Sed cum multa illo díe dícta sunt sapienter & grauiter: tum uel imprimis hoc: crede nobis: crede tibi. Magna hoc fiducia nostri: maiore tamen tui diximus. alius enim fortasse alium: ipsum se nemo decœperit: introspiciat modo uitam: seque quid mereatur interroget. Proinde dabat uocibus nostris fidem apud optimum principem: quod apud malos detrahebat: quamuis enim faceremus: quæ amantes solent: illi tamen non amari se credebant sibi. Super hæc precati sumus: ut sic te amarent dii: quemadmodum tu nos: Quis hoc aut de se: aut principi diceret mediocriter amanti? Pro nobis ipsis quidem hæc fuit summa uotorũ: ut nos sic amarent dii quomodo tu. Est ne uerum quod inter ista clamauimus. O nos fœlices. Quid enim felicius nobis? quibus non iam illud oprandũ est: ut nos diligat princeps: sed dii quemadmodum princeps? Ciuitas religionibus dedita: semperq; deorum indulgentiam pie merita nihil felicitatis suæ putat astrui posse: nisi ut dii Cæsarem imitentur. Sed quid singula consector: & colligo: q̃si uero aut oratione complecti: aut memoria consequi possim: quæ uos. P.C. ne qua interciperet obliuio: & in publica acta mittenda: & incidenda in ære censuistis. Ante orationes principũ tantũ eiusmodi genere monumentorum mandari æternitati solebant: acclamatíões quidem nostræ parietibus curiæ claudebantur: erant enim quibus nec senatus gloriari: nec priceps possent. has uero & in singulis exire & posteris prodi cũ ex utilitate: tum ex dignitate publica fuit: primum ut orbis terrarum pietatis nostræ adhiberetur testis & conscius: deinde ut manifestum esset audere nos de bonis malisq; principibus: non tantum post ipsos iudicare: postremo ut experimento cognosceret: & ante nos gratos: sed miseros fuisse: quibus esse nos gratos probare antea non licuit. At qua cõtentione: quo nisu: quibus clamoribus expostulatũ é: ne affectus nostros: ne tua merita

Hoc. te felicẽ eẽ crede nobis & tibi. Aliũ. decœperit dum uirtutem simulat malus.

Nemo se ipsum. ut q se intus & icute nouerit. Mõ. dũmodo. Introspiciet. recte examinet: & discutiat. Vitã. suã. Quid. cõscientia principis de se boni bona. mali mala. Illi. mali. Sibi. intra se. De se. ut dii sic se amarẽt sicut ille deos. Mediocriter amãti. ꝑcati sumus hoc qa certo scimus: te nos amare plurimũ. Tu. amares nos. Inter ista. inter ꝯcandũ supiora. nã quædã cõsueuerãt peculiaria uerba ꝑcib⁹ iterponere dũ acclamarẽt imperatoribus: qualia sunt apud Lampridiũ in acclamationibus Alexandri: dii te seruent: pariter apud Volcatiũ i Auidio: & Lampridiũ in Cõmodo exaudi Cæsar. Ciuitas religionibus dedita. M. Tullius de rñsis aruspicũ: deoꝶ numine hoc tñ imperiũ natum est & auctum: & retentũ nec enim numero hispanos: nec robore gallos: nec calliditate pœnos: nec artibus græcos: sed pietate & religiõe: atq; hæc una sapiẽtia: q deorũ imortaliũ numie oia regi gubernariq; ꝑspeximus oẽs gentes nationesq; supauimus. lege plura de religiõibus romanorũ libro. i. apud Maximũ. Pie merita. qa in deos extitisset pia & religiosa. Astrui. ad di. Imitentur. ita nos amet: sicut Traianus.

Singula. tua dicta. Quæ. quas acclamatiões. Ne qua iterciperet obliuio. ne forte deperirent & intercidereñt. In publica acta. in tabulis: in qbus publica acta incidebanť relege ꝑnotata. Orões principũ. a principibus hitas: an principibus dictas. qđ magis placet. Eiusmodi gñe monumentoꝶ. in acta publica. Parietibus curiæ. tñ in senatu dicebanť. Erãt. eiusmodi. i. falsæ: adulatoriæ. In singulis. tradere unicuiq; uñ multi postmodũ hoc secuti sunt. Nõ tñ post ipsos. sed ẽt dum uiuũt. Gratos fuisse. mõ pricipes bonos hũissemus: qbus deberem⁹ tales dicere acclamatiões. Antea. ex directo tpa Domitiãi notat: nã satis cõstat Tito uiuẽti multas acclamatões dictas: & mortuo tãtas senatũ grãs laudesq; ægisse: q̃ntas cõgessit: nec uiuo unq̃: nec pñti. Nõ licuit. qa pricipes erãt pessimi. Gratos. traductio color. Expostulatũ. a te expetitũ cũ uelles iponi modũ, alias cõquestũ. Affect⁹. alacritatẽ. gaudiũ. Tua merita. laudes ob merita

supprimeres:deniq; ut in posterū exéplo ꝓuideres. Discant,& principes acclamatiões ueras:falsasq; discernere:habeātq; muneris tui:q iā decipi nō poterūt. Nō instruēdū illis iter ad bonā famā: sed nō deferendū:nō submouēda adulatio:sed nō reducēda ē. certū ē:& quæ facere:& quæ debeāt audire:si faciāt. Q uid nūc ego sup ea quæ sū cū toto senatu p̄catus ꝓ senatu p̄cer : nisi ut hæreat aio tuo gaudiū:qd̄ tūc oculis ꝓtulisti. Ames illū diē:& tn̄ uincas:noua merearis:noua audias: eadē.n.dici nisi ob eadē facta nō possunt. Iā quā antiquū:q̄ cōsulare:qd̄ triduū totū senatus sub exēplo tui sedit:cū iterea nihil p̄ter consulē ageres. Interrogauit quisq; qd̄ placuit. dissentire:discedere:& copiā iudicii sui reip. facere tutū fuit. cōsulti oēs atq; ēt dinumerati sumus : uicitq; snīa non prīa:sed melior. At quis antea loq̄ǀ qs hiscere audebat:p̄ter miseros illos:q primi interrogabanǀ: cæteri qdē defixi : & attoniti ipsam illā mutā ac sedētariā assentiēdi necessitatē:quo cum dolore animi:quo cū totius corporis horrore ꝑpetiebātur? Vnus: solusq; cēsebat: qd̄ sequerent oēs: & oēs iprobarent:iprimis ipse q cēsuerat:adeo nulla magis oibus displicēt: q̄ q sic fiūt. tanq̄ oibus placeant. Fortasse imperator in senatu ad reuerētiam eius cōponebatur:cæterum egressus statim se recipiebat in principē:oiaq; consulatia officia

quæ in nos cōtulisti. Exéplo.ut hoc nrum factū posteri imitarenǀ tanq̄ formulā:& indicē. Habeātq; muneris tui.hoc acceptū tibi referāt. Instruēdū.ē parādū:instituendū. Nō deferendū.a te iā icœptū. Nō sub mouēda adulatio.cui Traianus aures obstruxerat:de Mart.i cōmendationē illius Frustra blādiciæ uenitis ad me Attritis miserabiles labellis. Quæ.bona. Si faciāt.mō illa faciāt. Oculis.cū præ nimio gaudio flexisti. Ames illū diē.libēter recorderis illius diei. Vincas.maiora facias. Noua. iusitatos honores:quare ad Seuerū se cōsulētē qd cōsul designat⁹ i honorē pricipis cēseret dixerat recētia opa maximi pricipis pbēt facultatē noua:magna:uera cēsendi. Nisi ob eadē facta:nisi similia feceris. Iā q̄ antiquū.laudabile:antiqs simile.trāsit ad iudiciū Marii Prisci:q repetūdaꝝ reus dānatus ē iterdicta ei Italia:quod latius epl'a ex lib.ii.narrauit: ubi ferme eadē: quæ hic dicunǀ: scripta offendes iā.s.hoc ipm pulchrū & antiquū senatū nocte dimitti : triduo reuocari: triduo cōtineri:cōfido nūc nō iacturos:q audeāt negare Iuuenalē nō scripsisse satyrā suam sub Traiano:cū expsse p Secūdū colligaǀ iudiciū illud Marii: cuius i pria satyra fit mētio:factū sub Traiāo:& p̄nte eo. Consulare.cōsulis ꝓpriū:& ad officiū consulis ptinēs:erat.n.cōsul tūc Traianus & p̄sidebat. Triduū totū.supra recitauerat occupatū triduū i hac tm̄ Marii & socioꝝ ei⁹ accusatiōe:& cōdēnatiōe. Sub exéplo tui. ad imitationē tui:te p̄sidēte: Sedit. fuit in cōsilio. Præter cōsulē. p̄ter officiū cōsulis: & nō pricipis. Quisq;.senator. Dissentire:discedere licuit: nā cū Tertullus censuisset septingēta milia q̄ Afris Marius exegerat:ærario iferenda:,Mario urbe Italiaq; iterdicēdū:Martiāo hoc ampli⁹ Africa:oēs assēnsere usq; ad Pōpeiū Collegā:q & septingēta milia ærario iferēda:& Martianū i quinquēniū relegādū:Mariū repetundaꝝ poenæ: quā iā passus esset censuit relinquēdū. erāt in utraq; snīa multi: fortasse ēt plures i hac uel solutiore uel molliore: nā qdā ex illis quoq;: q Cornuto uidebanǀ assensi:hūc q post illos cēsuerat sequebanǀ:sed tū fieret dissessio.q sellis consulū astiterant:i Cornuti snīam ire cœperunt:tū illi q se Collegæ annumerari patiebanǀ:i diuersum trāsierūt: Collega cū paucis relictus ē: & libro.vi. Traianū laudās:malis inqt hic optimus separi nō alio magis poterat q̄ diuersitate cēsendi. Tacitus ēt memorat sub īperatore Traiano licuisse sentire q̄ uelles:& q̄ sentires dicere. Et copiā iudicii sui reip.facere.dicere snīam suā ꝓ bono reip. Dinumerati.qa nō poterat fieri ullū senatuscōsultū nisi maior ps senatoꝝ iterfuisset:an cū dissentirēt numerati sunt utra i pte plures essent. Nō pria. nō qa pria: fuit.n.pria:sed qa melior iō Cornuti snīa obtinuit. Quis.senator.antea.sub Domitiāo:cū nemo poterat libere loq. Miseros.qa metu mortis cogebāǀ sentire:q̄ ipator uolebat. Cæteri.senatores. Sedētariā necessitatē.assensū necessariū sedēdo:nō.n.audebāt cōtradicere solū.igiǀ tanq̄ ad sedēdū cōuocati assentiebāt priæ snīæ ueluti ex ore ipatoris ꝓlatæ.sedētaria igiǀ a sedēdo dicta. Apuleius i prio limie sui asini:ut ēt fatigatiōeꝫ sedētariā icessus uegetatiōe discuterē. Columella li.xiii. neq;.n.sedētaria eius opa est.
Sedentaria
Vn⁹ cōsul.designat⁹:q id decernebat:qd̄ sentiebat ipatorē uelle. Oēs iprobarēt.qa iniustū erat. Ipse. cōsul designat⁹. Sic fiūt.sine ulla cōtrouersia:& nemine dissentiēte. nā illa iuito decernunǀ:id āt fit sub tyrāno. Fortasse.aliqñ. Impator.Domitianus siue alius. Eius senatus. Cōponebaǀ.lectica deferebatur:p̄sidebat. Egressus.e curia. In pricipē.i qualitatē & psonā pricipis. Cōsulatia officia.reddēdi ius: locandi publicos redditus.sūptus tēperandi.de rebus dubiis cōsultādi.hic Ouidius ad Sex. Pōpeiū scripsit:Aut reget ille suos dicendo iura Quirites Conspicuū signis cū p̄met altus ebur. Aut populi reditus

abígere:neglígere:cőténere solebat. Ille uero ita consul:ut si tantũ cõsul foret: nihil infra se putabat:nisi ꝙ infra cõsulẽ eẽt:ac primũ ita domo ꝓgrediebatur:ut illũ nullus apparatus arrogãtiæ principalis:nullus ꝑcursoꝝ tumultus detineret: una erat in limĩe mora cõsultare aues: reuereriq́ numinũ monitus:nemo pturbabat̃ nemo submouebat̃.tãta uiatoribus qes:tãtus pudor fascibus: ut plerũq́ aliena turba subsistere & cõsulẽ:& pricipẽ cogeret:ipsius quidẽ officiũ tã modicũ:tam tempatũ:ut antiquus:aliqsq́ magnus consul sub bono pricipe incedere uideret̃.iter illi sæpius in forũ:frequẽter tamen & in cãpũ: nã comitia consulũ obibat ĩpectãtũ ex renũciatiõe eoꝝ uoluptatis:quãtum prius ex destĩnatiõe capiebat.Stabãt candidati ante curulem principis:ut ipse ante cõsules steterat:adigebãturq́ in uerba:in quæ paulo ante ipse iurauerat princeps : qui tantũ putat esse in iureiurando:ut illud & ab aliis exigat.reliqua pars diei tribunali dabat̃.ibi uero quanta religio æquitatis:quãta legũ reuerẽtia. Adibat aliquis ut principẽ:rñdebat se cõsulẽ esse . Nullius ab eo magistratus ius : nullius authoritas immi-

positã cõponet ad hastã:Et minui magnæ nõ sinet urbis opes.Aut ut erũt patres ĩ Iulia tẽpla uocati.De tãto dignis cõsule reb⁹ ager.Aut feret augusto solitã:natoq́ salutẽ:Deq́ paçe noto cõsulet officio. Cõtẽnere.ꝙ ualidissimũ fuit in fine locauit.maius.n.est cõtẽnere:q̃ abigere qa multos:ut diximus: cõsulatus titulo tenus gessit Dõitianus. Ille.Traiãus:tãq̃ de absente loqtur:an magis respexit ad tertiũ cõsulatũ: quo iã functus erat:cũ hæc scriberet. Ita cõsul.ita cõsulatũ gessit. Tãtũ cõsul.& nõ priceps.tãtũ cõsulatũ gerẽs:& nõ simul pricipatũ. Nihil putabat.sensus ẽ solũ se cõsulib⁹ parẽ existimabat & nihilo supra.sed hoc p contrariũ dixit. Arrogantiæ principalis.põpa qua solent uti principes. Præcursorũ. anteambulonum. Detineret.moraretur. Nullus.repetitio Secunde familiaris:cum ab eodẽ uerbo ĩ rebus similibus & diuersis principia sumuntur. In limine.in ingressu palatii. Consultare aues.captare auguria. Numinuȝ monitus.idẽ per diuersa : nã auguriis credidit antiquitas quæ facienda: uitandaue hõibus deos indicaꝛe. monita autẽ deorũ & in numero multitudinis neutri ac masculini gñis Virg. ille Iouis monitis imota tenebat Lumina.Persius hos pueris monitus patres infundere lippos . monemus consilio:& ante tẽ. Perturbabatur.a uia.

Viator.
Viatoribus. ministris a uia dictis. erant enim uiatores magĩ̃atibus perentes: & senatores ducesq́ ex agris ad officia uocantes.unde.M. Tullius scripsit a uia senatuȝ accersebantur & Curius & cæteri senes:ex quo qui eos accersebant uiatores nominati sunt:& Pli.lib.xviii.Cincinato iquit uiator attulit dictaturã dicẽs uela corpus: ut pferã senatus populiq́ ro.mãdata: ex quo appet fuisse ministros publicos. Pudor. modestia. Fascib⁹.lictorib⁹. Aliena turba.nõ pricipalis:sed populariũ. Et cõsulẽ & pricipẽ. Traianũ uadẽtẽ pedib⁹. Tã modicũ.tãta modestia. Antiqu⁹.optius. filiis antiqs. Sub bono pricipe.sub iperio boni pricipis alicuius. Illi.Traião erat. In forũ.ad ius dicẽdũ pplo. In cãpũ.martiũ ubi renũciabant̃ cõsules a senatu designati. Comitia cõsulũ:q̃ cẽturiata dicebãt̃.

Renũciare
Renũciatiõe.declaratiõe.i fine eadẽ fere tractat:tuo iqt iu dicio cõsules facti:tua uoce renũciati sumus:ut idẽ honoribus nr̃is suffragator in curia ĩ cãpo declarator existeres.renũciare alioqn dicitus eã rẽ:quæ in placito & pmissiõe uenit authore Pediano:Agrestius autẽ sic distixit nũciat̃ de lõginquo:denũciat̃ de p̃senti:annũciat̃ de futuro: renũciatur de excusando & repudiando:uel renunciare est quasi secretũ narrare:nã illud re supuacuum est:Cicero renunciat̃ mihi.Secundus postq̃ renunciatũ fuit:Terentius in Andria:id here tibi renuncio futuꝛe.
Ipse.Traianus candidatus. Ante.sellã curulem:quod iã latius tractauit. Imperator ergo & Cæsar & Augustus pont.max.stetit ante gremiũ cõsulis:seditq́ cõsul principe ante se stante: & sedit inturbatus: interritus:& tanq̃ fieri soleret:quinetiã sedens præbuit iusiurãdum:& ille iurauit:expressit:explanauitq́ uerba:qbus caput suum:domum suã:si scienter fefellisset: deorum iræ cõsecraret. Adigebant̃.a consule cogebant̃ iurare. Tãtum putat.tãtum fidei & religioni tribuit. Tribunali.iuridicendo. Augustũ pariter Tranqui.laudat ꝙ ius dixerit assidue & in nocte:nonnunq̃ si parum ualeret corpore: lectica pro tribunali posita:uel etiã domi cubans. Aeqtatis.clæmentia:iusticia:benignitas:fides:fortitudo in periculis cõmunibus iucunda est auditu in laudatiõibus: & quoniã singularum uirtutum sunt certa quædã officia ac munera:& sui cuiq́ uirtuti laus ꝓpria debet̃:erit explicãdũ in laude iusticiæ: ꝙ nũc obseruat Secundus ex præcepto Cic.qd cum fide:qd cum æquitate.quid cuȝ eiusmodi aliquo officio is q laudabitur fecerit. Legum.fuit enim iustissimus Traianus:ꝙ Mart.testat̃ hẽdecasyllabo senatorẽ omnium iustissimum appellando:nã secundum Eutropium militarẽ gloriam ciuilitate & moderatione supauit.
Vt principem.qui maius iperium habet oĩbus magĩ̃atibus.quiq́ mitigare & icẽdere leges põt. Se cõsulẽ.se legibus stare:quod ẽ cõsulis. Ius.arbitriũ:ptãs:nã oĩa suis magĩ̃atibus cognoscẽda remittebat:

nuta est:aucta etiam:siquidem plæraq; ad prætores remittebat:atq; ita ut collegas uocaret : non quia populare: gratumq; audientibus : sed quia ita sentiebat. Tantum dignationis in ipo honore ponebat:ut nõ amplius eē cēseret: qđ aliqs collega appellaret a principe:q̄ quod p̄tor eēt.ad hęc tā assiduus i tribūali:ut labore refici:ac reparari uideret. Q uis nr̄m idē curæ: idē sudoris sumit? qs adeo expetitis honoribus aut deseruit:aut sufficit. Et sanę æquū ē tm̄ cæteris p̄stare cōsulibus ipm:q cōsules facit:quippe ēt fortūæ uidebat in dignū si posset honores dare: q gerere nõ posset: facturus cōsules doceat:accepturisq; amplissimū honorē p̄suadeat scire se qd sit qđ daturus sit : sic fit ut illi quoq; sciāt:qd acceperint. Q uo iustius senatus ut susciperes quartū cōsulatū & rogauit: & iussit. Imperii hoc uerbū:nõ adulatiōis eē:obsequio tuo crede:qđ nõ alia in re magis: aut senatus exigere a te:aut tu p̄stare senatui debes:ut.n. cæteroꝝ haium:ita pricipū illoꝝ oīum:qui dii sibi uident:æuū oē & breue:& fragile ē. Itaq; optimū quēq; niti & cōtēdere decet: ut post se quoq; reip. p̄sit.moderatiōis.s.iustitiæq; monumētis:q̄ prima statuere cos.potest. Hæc nēpe intētio tua ut libertatē reuoces:ac reducas. Q uē ergo honorē magis amare? quod nomē usurpare sæpius debes? quā quod primū inuenit recuperata libertas? Nõ est minus ciuile & principē esse pariter: & consulē:quā tantū consulē. Habes etiam rationē uerecundiæ collegarū tuorum : Collegarum inquā ita enim & ipse loqueris: & nos loqui uis: onerosa erit modestiæ illorū tertii consulatus sui recordatio:donec te cōsulē uideāt.neq; eni p̄t nõ nimiū esse priuatis: qđ principi satis est. Annuas

at Claudius authore Tacito cūcta legū ac magr̄atuū munia i se trahebat. Plæraq;.ad cōsulē p̄tinētia: cōsules.n.& p̄tores īter cæteros magr̄atus hēbant facultatē in urbe dicēdi ius. Collegas.p̄tores apparatu pene pares cōsulib⁹ erāt nā uirgas securib⁹ alligatas mor̄ cōsulū p sex lictores tm̄ p̄ferebāt:nec mirū: qppe cōsulibus collegæ dati iisdē auspiciis q̄uis ipio miores creabant : unde si qs minor p̄torē uidisset: equo desiliebat honoris cā:caput adapiebat:sæmita cædebat.creatus aūt p̄tor primū cū cōsules auocarent a bellis finitimis:neq; eēt q in urbe ius reddere posset. Populare.id fit populo gratū Sētiebat.uere credebat sibi collegas. Dignatiōis honoris. dignitatis. authoritatis. Tacitus libro.xiii,sed ope Senecæ dignationez Burro retentam: & libro.xvii. illi authoritatē senatus:hic dignationem Cæsaris laturus erat. Apuleius: nam maiorem domum dignatione tui fæceris. Plini.lib.xxxv.dignatio aūt p̄cipua Romæ increuit picturæ a .M.Valerio Maxi. consule. nā dignati est dignum existimare honore aliquo. Apuleius.xi.suo ille uenerādo me dignatus affamie. Columella libro.xii.uelit aliis quoq; honoribus dignari. Virg.haud eqdem tali me dignor honore. In ipso honore. p̄turæ.s. Amplius.supra maius. Quod. cur. Assiduus.diutius sedebas. Sudoris. laboris ab eo quod sequitur. Deseruit. uacat. Cæteris.sine iperio. Fortunæ in dignum.fortunam rem indignam fæcisse.

Doceat.exemplo sui cōsules instituat:q cōsules facturus sit:iterū.n.repete cōsules: sic:facturus cōsules doceat cōsules. Amplissimū.cōsulatum. Quid sit.uim eius.

Illi.consules. declarati a bono principe.

Quo.iccirco: qa iá fuerāt exp̄ti q̄ro usui oībus fuisset tertius cōsulatus. Quartū consulatū. Spartianus in Adriano refert Traianū gessisse quartum cōsulatū cū Articuleio qbus coss.Adrianus quæstor fuit.

Imperii hoc uerbum.fuit.s. iubere quod pertinet ad maiores. Nõ adulatiōis.non iō iussit senatus ut quarū consulatū susciperes qa hoc blandū fore tibi existimaret q.s.imperatori iubere posset senatus: sed re uera q tu illi parere soles. Quod.obsequiū. Alia in re. q̄ accipiēdis consulatibus. Cæteroꝝ.priuatoꝝ. sn̄ia prius ab Horatio usurpata mortem oībus cōem.

Optimū.pricipē. Post se.exēplo suo:multi.n.post Traianū secuti sunt laudabiles principes. Monumētis.mēoria. Quæ prima.iprimis moderationē & iusticiā.Statuere.erigere:extruere. Libertatē.sign̄at hūisse i aīo Traianū restituere romāos in pristinā libertatē:deposito iperio: id quod agitasse prius Augustuz Trang.meminit.

Quē ergo honorē.illa iqt Cicero cōcīna ē iterrogatio.q cū numerata sunt necessaria cōfirmat orōnē superiorē:ut hoc loco. Quod primū inuenit recuperata libertas.satis cōstat post exactos reges:& rēp. in libertatē uidicatā:creatos cōsules annuū magr̄atū & duoꝝ tm̄. Ciuile.humanū.gratū. Et cōsulē q̄ tm̄ cōsulē.traductio color. Verecūdia collegaꝝ tuoꝝ.ut q tertiū cōsulatū pariter ac tu gesserūt absoluas a uerecūdia:qd tibi pares i cōsulatu fuerit.redimes āt si q̄rtū cōsulatū recœperis. Collegaꝝ.repetitio. Cōsulē.q̄rto. Priuatis.sine iperio. Quod.tertius cōsulatus. Annuas.recipias q̄rtū cōsulatū

Prætor cos.collega.

Dignatio.

Cæsar optātibus: quibusq̧ apud deos esse cōsue
sti: quoꝝ potes ipse uotoꝝ cōpotes facias. fortas-
se sufficiat tibi tertius cōsulatus: sed nobis tanto
mius sufficit. illę nos istituit: & iduxit ut te iteꝝ:
iterūq̧ cōsulē habere cupiāus. remissius istud cō
tēderemus: si adhuc nō sciremus q̄lis eēs futurus.
tolerabilius fuit expimētū tui nobis: q̄ usuз nega
ri. dabit̄ ne rursus uidere cōsulē illū? audiet: red-
det q̄s ꝓxime uoces: p̄stabitq̧ gaudiū q̄tū ipe pci
piet: p̄sidebit lętitię publicę author eius: & cāte
ptabitq̧ affectus nr̄os: ut solet cohibere: nec po-
terit? pietati sēatus cū modestia pricipis felix spe
ciosūq̧ certamē seu fuerit uicta seu uicerit: eq̄dē i
cognitā quādā: ꝓxiaq̧ maiorē p̄sumo læticiā. qs
.n. est tā ibecili igenio: q nō tāto meliorē cōsulē
speret: quāto sæpius fuerit? alius labores: si nō cō
tinuo desidię: ac uoluptati dedisset: ocio tm̄: & qe
te recreasset. hic cōsularibus curis exolutus: prici
pales resumpsit: tā diligēs tēpam̄ti: ut nec cōsulis
officiū priceps: nec pricipis cōsul appeteret. Vi
demus ut ꝓuiciaꝝ desideriis: ut singulaꝝ ēt ciui
tatū p̄sidiis occurrat. nulla i audiēdo difficultas:
nulla i rn̄dēdo mora. adeūt̄ stati: dimittūt̄ stati:
tādēq̧ pricipis fores exclusa legationū turba nō
obsidet. qd i oibus excogitatiōibus: quā mitis se
ueritas? q̄ nō disoluta clęmētia? nō locupletādo
fisco sedes: nec aliud tibi snīæ tuæ p̄ciū: quā bene
iudicasse. stāt ante te litigatores nō de fortūis su-

Quibusq̧. ordo & sēsus & ipe facias nos cōpotes uotoꝝ: quoꝝ potes. i. accipias q̄rtū cōsulatū: p qb⁹ nobis cōsueuisti eē cōpos apud deos: uidelicet cōsecutus es a diis q̄cūq̧ optabamus: an magis qb⁹ uotis tu cōsueuisti eē cōpos apud deos: nā q̄cūq̧ a diis exigis cōseq̄ris. Tāto minus. ob modestiā tuā: q̄ incita mur ut sæpius cōsul fias. Ille. tertius cōsulatus tuus. Remissius. lenius. frigidius. Sciremus ex pti eēmus.
Expimētū tui. quo sumus expti quātū eo honore p̄stares. Vsum. utilitatē iā cognitā. Quis ꝓxime. redidit ambiguū an de uotoꝝ nūcupatiōe: an de acclamatiōib⁹ itelligat: nō multo. n. ante dixerat uota ꝓ Traiano suscœpta si bn̄ tēpu. & ex uti-litate oium rexisset: & ipsum obtestatum ne unq̄ pro se resp. uota susciperet inuita: aut si inuita suscœpisset: non teneretur: & acclamatum illi ab oi senatu. Traianūq̧ senatorū ardorē conatū reprimere: an per hæc monstrauit iusiurandū a cōsule datū & a Traiano suscœptuз se suaq̧ deorum iræ deuouēte si scienter fefellisset. Gau-diū. tātū nobis ex hoc. Præsidebit. prin-ceps erit senatus ut in epistolis dixerat.
Læticiæ publicæ. omnibus senatoribus lætis illius consulatu. Affectus nr̄os. ac-clamationes ob immēsum gaudiū. Nec poterit. nam dixerat: quāto magis a te re-primebamur eo plus exarsimus non cōtu-macia Cæsar: sed ut i tua ptāte est an gau deamus: ita nec in nr̄a in quantū gaudea-mus. Pietati. ordo est felix speciosumq̧ certamen fuit pietati senatus cū modestia principis: seu illa pietas fuerit uicta. i. ex-cessent imperiū pricipis: seu uicerit. i. non potuerit cohiberi a laudibus Traiani.
Præsumo. p̄uideo: nā & a futuris laudat̄ licet: ab anteactis argumentando. Inco-gnitā. admirādā: inauditā. Proxia. quā ex tertio tuo cōsulatu cœpimus. Sæpius. ex periētia. n. & usus excolit hominū mores.
Alius. imperator. Si nō dedisset. si non omne tēpus sui cōsulatus qd laborib⁹ oc cupare debuisset uoluptatibus cōsumpsis-set. Ocio. interposito: quo uires ai & cor poris reficiunt̄. Hic. Traianus. Cōsulati-bus curis exolut⁹. deposito cōsulatu. Pri cipales. ad pricipē ptinētes. Tā diligēs tē peramēti. tāta usus tēperātia. Princeps. dū tm̄ gereret p̄sonā pricipis. Prouīciaꝝ desyderiis. libellis ꝓuicialiū: & legatiōibus audiēdis. Occurrat. satisfaciat. Ciuitatū p̄sidiis. q p̄sidio eēt ciuitatib⁹ missis i eas militib⁹ ne ab ho-stibus ifestarent̄: & qd ꝓuidebat ne ciuitates afficerent̄ iniuria a p̄sidiis romāoꝝ. In audiēdo. i. adeūdo Traianū: ut quæ postularēt audiret. Statim. cōuersio color: p quē ad postremū uerbū cōtinēter reuerti mur: exornatio sane repetitioni cōtraria. Tandēq̧. postquā hoc diuersum diu sub Dōitiano uidimus:
Obsidet. ambit: occupat. Mitis seueritas. hæc est p̄cipua laus diuersas uirtutes i unū miscere: neq̧ ad summū alicuius ꝓcedere: sed alterius asperitatē cum mansuetudine alterius condire. Non dissoluta. non remissa: non indulgens. Clæmentia. neq̧ enim quicq̄ est q imperatorē romanū melius commen- Clæmētia.
det gentibus q̄ clæmentia: hæc Cæsarē deū fecit: hæc Augustū consecrauit: hæc Antōinū Pii cognomi ne ornauit. est autē tēperantia animi in potestate ulciscendi: uel lenitas superioris aduersus inferiorē in pœnis constituendis & quæ sequunt̄ apud Senecā libro. ii. de clæmentia at Cicero in rhethoricis. Clæ-mētia est p q̄ animi temere in odiū alicuius concitati comitate retinentur: nā clæmēs est: q de iusto mul tū remittit dict⁹ qd colat mētē suā: nec eā uexat irascēdo. Sedes. occupat⁹ es: itēr⁹. Fisco. ip̄ialib⁹ reddi tib⁹. Snīæ tuæ. quā ꝓnūcias i reb⁹ ambiguis: nullū tibi emolum̄tū q̄ iustitiæ laudis. Fortūis. reb⁹: de q̄bus contēdūt. Existimatione. opinione: qualem de eis habeas. Causa. lite. O ueri principis officiū.

is:sed de tua existimatione soliciri:nec tam uerentur quid de causa sua: quam quid de moribus sentias. O ueri principis: atq; etiam consulis reconciliare æmulas ciuitates:tumentesq; populos nõ imperio magis:q̃ ratione compescere: intercedere iniquitatibus magistratuum: infectumq; reddere quicquid fieri non oportuerit:postremo uelocissimi sideris more oĩa inuisere: oĩa audire:& undecũq; inuocatũ statim uelut numẽ adesse: & assistere. Talia esse crediderim:quæ ipse mũdi parẽs tẽperat nutu:si qñ oculos demisit in terras:& facta mortaliũ inter diuina opera numerare dignatus est:quibus nũc per te liber:solutusq; cælo tantũ uacat. postquã te dedit:q erga omne hominum genus uice sua fungereris:fungeris.n.sufficisq; mãdãti:cũ tibi dies ois summa cũ utilitate nostra:cum tua laude condatur. Quod si quando cum influentibus negociis paria fecisti:instar refectionis existimas mutationem laboris. Quę enim remissio tibi nisi lustrare saltus:excutere cubilibus feras:supare imensa mõtium iuga:& horrentibus scopulis gradũ inferre? nullius manu: nullius uestigio adiutum:atq; inter hæc pia mente adire lucos:& occursare numinibus:olis hęc experientia iuuentutis:hæc uoluptas erat:his artibus futuri duces imbuebantur: certare cum fugacibus feris cursu:cũ audacibus robore:cũ callidis astu: nec mediocre pacis decus habebatur submota cãpis irruptio feraꝝ: & ol sidiõe quadã

Aemulas ciuitates.cõtendẽtes iter se de finibus uel dignitate. Tumẽtes.iratos discordes. Imperio.principali ptãte. Intercedere.occurrere puidere. Iniquitatibus magistratuũ.Mariũ.n.Priscũ pcõsulẽ africæ:& Ceciliũ classicũ Bethycæ q̃uis defunctũ passus ẽ reperũdaꝝ dãnari:& Iulii bassi Bithyniæ pcõsulis acta rescindi:datiq; a senatu ius oĩbus:de qbus ille aliqd cõstituisset ex itegro agẽdi dũtaxat p biẽniũ:unde stati subiũxit ĩfectũq; reddere:qcquid fieri nõ oportuerit.ĩfestũ igitur p nõ facto. Velocissimi sydeis.solis:diebus singulis orbẽ percurrentis. Velut.nõ.n.præsentia: sed potẽtia poterat suis opẽ ferre subito. Assistere.patrocinati. Talia.talis prouidentiæ. Temperat.regit. Nutu.Ioui in consensu nutum præcipui poetarum Hom.& Virgi.assignant. Mitẽ Tullius Iouis nutu omnia regi pdidit: & Mamertinus pro consulatu:poetæ inquit ferunt altissimũ illum & cuncta potestate cohibentem deũ: qui ditione perpetua diuina atq; humana moderatur:cum despiciat i terras habitu oĩs tempestatũ icerta mutare eius nutu mondum tremiscere:talibus hil aritate i urbines abigi:nubes fugari:nitentia per orbem serena refundi. Si quãdo oculos demisit in terras. si aliqñ diuertit curã suã a cœlestibus ad humana: falso tñ finxit antiquitas p interualla deũ mortalia curare:ut Virg. post Aeneæ naufragium cum Iupiter æthere summo Despiciens mare uelíuolum: terrasq; iacẽtes. hic locus non caret adulatione. Inter diuina.ad suã curam pertinẽtia. Per te.te idem curante. Liber.ab administratione reꝝ humanarũ. Cœlo tantũ uacat. solũ occupatur circa regimen cœlestiũ. Sufficis mandãti.satisfacis iperio Iouis. Cõdat.r.finiat. Fæcisti paria. satisfecisti: officiũ tuũ executus es: & par ei fuisti: sic alibi dixerat. Influẽtibus.occurrẽtibus. Quæ.n.remissio. transit ad bona corporis: & laudat a uenatione: cuius studio Adrianus eius successor in iperio usq; ad infamiam & periculũ detentus est: & Claudianus Stiliconem a uenatiõe cõmendãs cecinit.Quis Stilicõe prior ferro penetrare leones Cõminus?aut longe uirga transfigere ceruos? Saltus.quos agros non colebant pp syluas:aut id genus ubi possit pasci:& possidebant ab usu suo saltus authore Varrõe nominarũt:unde Virg.Saltibus in uacuis pascũt. Excutere.excitare canibus odoris. Supare imẽsa:ac deinceps uerba grauitatẽ orationis monstrãt:quæ constat.ix.uerboꝝ grauiũ magna & ornata cõstructiõe. Gradũ inferre.ingredi.Xenophon in libello de uenatiõe oportet uenatoriæ rei studiosum statura eẽ agilẽ:& ualidũ:aio uero patientẽ:ut laboris uictor re ipsa lætet. Nullius.præducis ministri. Inter hæc.inter uenandũ. Lucos.religioni cõsecratos:quos cædere nefas erat. Numinibus.diis pserti syluestribus:ut faunis:satyris: Dianæ.nã Xenophon in libello præmemorato refert uenationis pceptorũ suorum memores dei cultores fieri & pios:bonos in parentes:in patriã:in amicos:in oẽs ciues. Hæc experiẽtia iuuentutis in uenatione iuuentus experiebat suã uirtutem:uenationis.n.studiosi ferũtur Cephalus:Aesculapius: Milaniõ: Nestor:Theseus:Hippolytus:Palamedes:Vlisses:Mnestheus:Diomedes:Castor:Pollux:Machaõ: Podalirius:Antilochus: Aeneas:Achilles. Futuri duces.recitat Xenophon ex uenatione bonã ualitudinem cõparari:ad bellũ optie institui:hinc bonos milites:& pares iperatores euadere. Fugacibus.ceruis:dãmis: leporibus. Audacibus.ursis:leõibus. Callidis.uulpib⁹. Cãpis.frugibus.nã ciuib⁹ uenatores utiles idẽ est author:ferarũ internicione:exẽplo Calidonii apri:qui scribẽte Ouidio in metamorph. sata uastabat

& agros. Labor agrestiũ.fruges:sata. Gloriã.uenandi. Illi.conueniunt Tranq.uerba:laboris inquit Domitianus impatiẽs p urbẽ pedibus nõ temere ambulauit:in expeditionẽ & agmine equo rarius:lecti ca assidue uectus est:armorũ nullo:sagittarũ uel praecipuo studio tenebatur:centenas uarii generis feras saepe in albano secessu cõficientẽ spectauere plaeriq̃:atq̃ ẽt ex industria ita quarundã capita figentẽ:ut duobus ictibus quasi cornua efficeret:nõnunq̃ in pueri procul stantis praebentisq̃ pro scopo dispansam dextrae manus palmam sagittas tanta arte direxit:ut omnes per interualla digitorum innocuae euaderent. Lampridius & Herodianus pariter

liberatus agrestiũ labor. Vsurpabãt gloriã istam illi quoq̃ pricipes qui obire nõ poterãt: usurpãt autẽ ut domitas fractasq̃ claustris feras:ac deide in ipsorũ quidẽ ludibriũ emissas mẽtita sagacitate colligerẽt.huic par capiẽdi: quęrendiq̃ sudor:sũmusq̃:& idẽ gratissimus labor iuenire. Eniuero si qñ placuit idẽ corpis robur ĩ maria pferre:non ille fluitãtia uela:aut oculis seqtur: aut mãibus: sed nũc gubernaculis assidet : nũc cũ ualẽtissimo quoq̃ sodaliũ certat frãgere fluctus : domitaſ uẽtos reluctãtes: remisq̃ trãsfretare obstãtia freta. quãtũ dissimilis illi qui nõ albãi lac⁹ ociũ:baiãiq̃ torporẽ:& silẽtiũ ferr: nõ pulsũ saltẽ fragoreq̃ remorũ ppeti poterat:quĩ ad singulos ict⁹ turpi formidĩe horresceret.itaq̃ pcul ab oĩ sono ĩ cõcussus ipe:& imot⁹:religato reuictoq̃ nauigio ñ sec⁹ ac piaculũ aliqd trahebaſ.foeda facies cũ.P.R.ipa tor alienũ cursũ:alienũq̃ rectorẽ uelut capta naue seqreſ.nec dformitate ista saltẽ flũina carebãt: atq̃ amnes:dãubi⁹:ac rhen⁹ tm̃ illd̃ nr̃i dedecoris uehẽr gaudebãt: nõ minoſ cũ pudoſ ipĩi: qd hęc romanae aqlę: romana signa romana deniq̃ ripa:

Commodi summã in sagittando peritiã tradidere. Obire.eam assequi. Fractas claustris. assuetas caueã : & ideo deposita feritate. Ipsorum.imperatorum. Ludibriũ.derisionem. Mentita sagacitate. falsa industria:quia utebantur scopo in sagittando. Colligerent.praeuenirent:conficerent. Huic.Traiano. Sudor.labor: exercitationis plaerũq̃ finis esse debet sudor:aut certe lassitudo : quae citra fatigationem fit. In maria proferre.experiri na uigatione: gestationum : leuissima est naui:uel in portu:uel in flumine : uehementior in alto:atq̃ haec ipsa intendi uel leniri possunt:Traianus intendebat: Domitianus lenibat. Sequitur uela. nauigat secũ do uento. Manibus.contrahendo tanq̃ nimium tumida.nulla aũt res aeque adiuuat cursuʒ nauis q̃ summa pars uelitillinc maxime nauis urgeſ:Itaq̃ quoties uentus increuit:maiorq̃ est q̃ expedit:antẽna sub mittiſ:minusq̃ habet uirtũ flatus. Assidet.regit nauẽ. Valentissimo.robustissimo. Frangere fluctus.niti cõtra uentos. Trãsfretare.trãsire. Illi.Dõitiano. Albani lacus.lacus albanus in nemore albano a tumulis circũiacẽtibus iclusus: bello tñ aduersus ueios auctus p fossas emissus: satisfecit & uati uiẽti:& delphico oraculo

quae res latius li.v.ab urbe cõdita narraſ a Liuio:delectatũ secessu albão Dõitianũ:Iuuena.satyra.iiii.& Mart.li.xi.ac Tranq.cum Diõe meminere in uita eiusdẽ:erat autẽ albanum sub mõte albano:unde etiã appellationẽ accoepit:ueluti arx quaedã. Ocium.secessum. Baiani.Baiarum portum in Campãia post Misenum locat Pli.& Strabo libro primo post Misenum:nec minus libro.v.deinde dicẽs pfundũ littus reductũ ĩ sinũ baias apit:aqsq̃ calidas & ad uoluptatẽ & ad sanãdos morbos habet accõmodissimas.ob hoc deuitãdus ille locus secũdũ Senecã:q̃ habet quasdã naturales dotes:qb⁹ illũ sibi celebrãdũ luxuria sumpsit:qre Horatius illarũ luxuriã libro.i.epistolarũ pariter notat.Mart.xi.multis laudat:ibi Littus beatae Veneris aureũ Baias:Baias superbae blãda dona Mineruae. denomiationẽ traxisse a Baio Vlissis socio testãſ Strabo:& Seruius. Torporẽ.trãqllitatẽ. Incõcussus.stabilis:quietus:quod fieri nõ potuisset si huc & illuc fluctib⁹ agitareſ. Religato.ad mai⁹ nauigiũ:ut & pcedẽs fluct⁹ si q forte fierẽt frãgeret:& sub seqũẽs nullo remorũ pulsu cõcuteret. Piaculũ.pestis:cõtãinatio. Foeda facies.turpe spectaculũ. Alienũ rectorẽ.pcedẽtis nauis gubernatorẽ. Velut capta naue.tanq̃ nauis q̃ Dõitianus trahebaſ ab hostibus capta foret. Deformitate ista.turpi aspectu ac idecoro.Flumia: atq̃ amnes flumẽ dictũ qd fluat:a quo stillicidia fluuia:q̃ ut ita fluãt:cadãtq̃:amnis id flumẽ qd circuit aliqd:nã ab ambitu amnis author Varrõe deduciſ:cui astipulaſ Põpeius:amnis inqt pprie diciſ a circũnando:ex graeca ppositiõe αμ qd ẽ circũ tractũ.& nare flueſ.Seneca.iii.naturaliũ quaestionũ:flumẽ ẽ fluẽs aq̃:& p fluxo Virg.usus ẽ:aut rapidus mõtano flumie torrẽs Pli.li.xxxii.reciproci aestus inenarrabilẽ uim mare in flumen uersum dixit. amnis autẽ incerto genere fuit apud antiquos authoribus Festo & Seruio. Tantũ illud nr̃i dedecoris. Domitianũ romanis ingẽs opprobriũ:q Dacis annua tributa pẽdebat. Danubius & Rhenus. sumptis expeditionibus ĩ Sarmatas & Getas:de qbus Mart.lib.ix.Cornua sarmatici ter perfida cõtudit histri:Sudantẽ getica ter niue lauit equũ. Haec talia uisu deformia.Domitianum trahi nauigio religato. Romanae aqlae.exercitus romanus:repetitio & cõpar. Romana rippa.insessa a romanis: & ditioni nostrae

Baias.

Fluuium Amnis.

subiecta. Qui quod hostiũ.q̃ quod signa & hostiũ rippã:hæc pspectarẽt. Hostiũ.germanoꝝ alterius rippæ dñotũ:resumit idẽ uerbũ p repetitionẽ. Illa.Danubiũ & Rhenũ. Nũc.iterdũ. Cãpis supflua. excrescẽtia:inũdãtia. Lipida.desecata:quod solet euẽire decrescẽtibus fluminibus. Deserẽtia.cãpos:& in suũ alueũ redeũtia. Nãdoq̧ supare.imo cõcreta pedibus transire. Per se.solã: sine prudẽtia:fortuna inqt Xenophon de uenatione:corporis & animi fortitudinẽ comitat:tãgit aũt Domitianũ: q secũdũ Dionẽ fuit corpore robusto & audaci aio:sed has dotes nimio luxu debilitauerat. Duriciẽ.robur.

q̃ ꝙ hostiũ prospectarent: hostiũ quibus moris ẽ eadẽ illa nunc rigẽtia gelu flumia:aut cãpis supflua:nunc limpida ac deserẽtia lustrare nauigiis: nãdoq̧ supare.nec uero laudauerĩ p se magnope duriciẽ corporis ac lacertoꝝ:sed si his ualidior toto corpore animus iperitet: quẽ nõ fortunæ idulgẽtiæ molliãt:non copiæ principales ad segnitiẽ luxũq̧ detorqueãt:tũc ego seu mõtibus:seu mari exerceat:& lætũ ope corpus:& crescẽtia laboribus mẽbra mirabor.uideo.n.iã ide antiqtus maritos deaꝝ:ac deoꝝ liberos:nec dignitate nuptiarũ magisq̃ his artibus iclaruisse.Simul cogito cũ sint ista ludus:& auocamẽtũ huius:illę serię & itẽtę:& a qbꝰ se i tale ociũ recipit uoluptates:sũt.n. uoluptates:qbus optie de cuiusq̧ grauitate:scitate:tẽperãtia credit. Iã qs adeo dissolutus: cuius non occupationibus aliq̃ species seueritatis insidat: Ocio pdimur. An nõ plærīq̧ principes hoc

Validior.fortior. fortitudo.n.animi est: nam nec oĩbus q fuerunt uiri manu pmpti fortis nomẽ cõcesserim:quia sine uirtute intelligi non põt fortitudo : cuius contrarium ignauiã pfert Gellius: illa authore Seneca de beneficiis est pericula iuxta contẽnens:aut scientia repellendoꝝ:excipiendoꝝ:prouocandoꝝ : ac timendorum contẽptrix:terribilia:& sub iugum libertatem nostrã timentia despicit. puocat.frangit:cuius perpessio patientia: & tolerantia rami sunt:illic est prudentia sine qua nullum inuenitur consiliũ:quæ suadet. quod effugere non possis constantissime ferre:illic est constantia : quæ deiici loco nõ põt: & propositum nulla ui extorquere dimittit:fortitudo qdem circumsistit:hic audacia: inde timiditate. audacia confidentiæ fit abundantia : metus uicium deficientis audaciæ.hæc sumpta ex Apuleio. Indulgentiæ fortunæ.rerum copiæ : imperiales luxus.bona fortunæ:quæ maxime sunt in principibus. Molliãt.eneruent:debilitẽt: deliciis.n.plærũq̧ corporis & aĩ robur frãgit:quare in præfatiõe totius opis Liuius: nuper inquit diuitiæ auaritiã.& abundãtes uoluptates desyderiũ p luxũ atq̧ libidinẽ pereũdi pdendiq̧ oĩa inuexere.diuitiæ secundũ Senecã inflant aios:superbiã & arrogantiã pariunt:inuidiã trahũt: corpus emolliunt. Lætũ.bonæ habitudinis. Maritos deaꝝ.qualis fuit Peleus:q ob fortitudinẽ Thetidis nuptias meruit:Cephalus a dea raptus:& Hippolytus ob uenationẽ Dianæ carus. Deoꝝ liberos.q̃les nouimus Theseum:Castorẽ:Pollucẽ:& alios plures. Dignitate nuptiaꝝ.claritate parẽtũ:& nataliũ. His artibus.uenatione. Simul.cẽt. Ista.uenatio:gestatio:exercitatio. Auocamẽtũ.solatiũ.delinimentũ: pprie tñ cũ uocibus attrahimur.Apuleius in Apologia.reputo posse animũ humanũ:& puerilẽ psertim: simplicẽq̧:seu carminũ auocamẽto:seu odoꝝ delinimẽto sopotãri.libro tñ.ix.Secũdus aduocamẽtũ dixit:ubi plura iuenies. Huius.Traiani. Illæ.administratiões publicæ.repete sint. Voluptates seriæ & intẽtæ.hypbaton:nã mutauit ordinẽ uerboꝝ:sensus est ex rebus grauibus uoluptates qdẽ sentit Traianus:sed serias & sũmas.at ẽ aliud uoluptatis genus cũ aius remittit:& oblectat lusibus:& hõestis corporis exercitatiõibus uoluptatẽ.n.ponere solemus ad demõstrãdã ai hilarẽ affectiõnẽ:ẽ aũt secũdũ Senecã nõ illa leuis & fugax:& subide reficiẽda:sed stabilis:& certa:sũma uoluptas.posse.s.cape ex horridis uoluptatẽ.& ad id se reduxisse:qđ eripe nulla fortũæ iniqtas possit.Apuleius lib.de philosophia duplicẽ uoluptatẽ dicebat:eã iprimis laudãs:quæ gloriosis actibus ueniat:q̃ sit hõesta: ut p aliq̃ pclara administratiõe suscœpta:lege plura apud Gelliũ cũ alibi:tũ lib.viii.ubi de uoluptate diuersæ philosophorũ sñiæ recitant.itẽ Laertiũ:& Athenæũ lib.xi. Recipit.refouet:remittit se Traiãus. In tale ociũ.i uenatiõnẽ & gestatiõnẽ res laudabiles:pulcherrimũ.n.& hũanissimũ i uita seueritatẽ comitatẽq̧ miscere:ne illa in tristitiã:hæc i petulãtiã excidat:nã author Seneca i declamatiõibꝰ:oibus qdẽ pdest aiũ relaxar:excitat .n.qete uigor. Sũt.n.uoluptates.secũdũ Apuleii sñiam q eas existimat uoluptates:& appetibiles:q̃ uersant circa honestos actus. Credit.credit:cognoscit Traiãus. Cuiusq̧.cãdi dati:senatoris:litigãtis. Iã.pterea. Quis.pĩcipũ fuit. Occupatiõibus.administratiõibus. Species.forma.nã Dõitianus: quẽ pcipuũ respicit:plura seuere fæcit:scenã histriõibus iterdixit:castrari mares uetuit: ius diligẽter & idustrie dixit:nũmarios iudices cũ suo quẽq̧ cõsilio notauit:magĩratibꝰquoq̧ urbicis:puĩciarũq̧ psidibꝰ coercẽdis tm̃ curæ adhibuit:ut neq̧ modestiores unq̃:neq̧ iustiores extiterit. Ocio desidia.paulati effœmiat aius:atq̧ i similitudinẽ ocii sui & pigriciæ i q̃ iacet soluit neq̧ imerito scdm Columellã maiores nři cõ fuerũt tã ocii q̃ negocii reddẽdã rõnẽ. Pleriq̧.mlti.ut alios omittã:Augustũ i plurimis laudatũ pricipẽ

a cœpimus alea:ſtupris:& luxu oblectarũ:q̃q̃ ſcio iprimis Domitianũ mõſtrati:quẽ recitat Trãq.quoties ociũ eẽt alea ſolitũ auocari ẽt p feſtis diebus matutiniſq̧ horis:libidinis ãt nimiæ: aſſiduitatẽ cõcubitus uelut exercitatiõis genus clinopalẽ uocaſſe:famãq̧ fuiſſe q̃ſi cõcubinas ipſe diuelleret: natareto̧ ĩter uulgatiſſimas meretrices. Aleã. genus ludi:cũ ſpecies uetitas & cõceſſas iuriſcõſultus enũerat: alea ſtudioſiſſime luſit Claudi⁹ de cuius arte librũ quoq̧ emiſit: trãſlatiue ad alia trãſfert Mart. ĩ diſtichis Alea pua nuces & nõ dãnoſa uidet:Sæpe tñ pueris abſtulit illa nares.Liui⁹.i.ab urbe cõdita:ĩ dubiã iperii ſer uitiiq̧ aleã imus.

idẽ tp̃s ĩ aleã:ſtupra:luxũ cõferebãt? cũ ſeriaꝝ laxaméta curaꝝ uitioꝝ cõtẽtiõe ſupplerét. hẽt hoc primũ magna fortũa: ꝙ nihil tectũ: nihil occultũ eẽ patit?: pricipũ uero nõ mõ domos: ſ3 cubicula ipſa: ĩtimoſq̧ ſeceſſus recludit: oĩaq̧ arcana noſcẽda famæ ꝓpõit: atq̧ explicat. Sed tibi cæſar nihil accõmodati⁹ fuerit ad gloriã: q̃ pẽitus ĩſpici. ſunt qdẽ p̃clara: q̃ ĩ publicũ ꝓfers: ſed nõ minora ea: q̃ limĩe tenes. Eſt magnificũ qđ te ab oĩ cogitatiõe uitioꝝ reprimis ac reuocas: ſed magnificẽtius ꝙ tuos. Quãto.n. magis arduũ ẽ alios p̃ſtare q̃ ſe: tãto laudabilius ꝙ cũ ipſe ſis optĩus: oẽs circa te ſimiles tui effeciſti. mltis illuſtrib⁹ dedecori fuit: aut icõſulti⁹ uxor aſſũpta: aut retẽta patiẽti⁹: ita foris claros dõeſtica deſtruebat iſamia: & ne maximi ciues hẽrẽt hoc efficiebat: ꝙ mariti miores erãt. tibi uxor ĩ decus: & gloriã cedit: qd.n. illa ſãctius? qd antiquus? Nõne ſi põtifici maxĩo deligẽda ſit coniunx: aut hãc: aut ſimilẽ (ubi ẽ ãt ſimilis) elegerit? q̃ illa nihil ſibi ex fortũa tua niſi gaudiũ uendicat? q̃ conſtanter nõ potentiã tuam: ſed ipſum te reuereretur? Idem eſtis inuicẽ: quod fuiſtis

Cũ feriaꝝ. ſenſus ẽ: cũ ſi qñ a rebus ſeriis animũ relaxarẽt luxuriæ & ignauiæ idẽ tp̃is abſumerẽt. Cõtẽtiõe. oppoſitiõe. opponunt.n. uicia ſeriis. Hẽt hoc primũ. ſnia color. Magna fortuna. magſtatus. optiates: pricipes. Quod nihil tectũ. nõ uſq̧ quaq̧ diſſimile Iuue. illđ oẽ aĩ uiciũ tãto cõſpectius ĩ ſe crimen hẽt q̃to maior: qui peccat hẽtur. Pricipũ uero domos. Claudiãus ĩ panagyrico Honorii. Hic te p̃terea crebro ſermõe monebo: Vt te totius medio telluris ĩ orbe Viuere cognoſcas: cũctis tua gẽtib⁹ eẽ facta palã: nec poſſe dari regalib⁹ uſq̃ Secretũ uiciis: nã lux altiſſima fati occultũ nihil eẽ ſinit: latebraſq̧ p oẽs intrat:& obſtruſos explorat fama receſſus. Accõmodatius. ꝓpri⁹: cõuenietius. Gloriã tuã. Penitus. ĩtime. introrſus. Limine. domi ſecreto. Tuos. domeſticos more boni patriſfamiliæ. laudat a bõis externis ſcdm p̃ceepta: ut eoꝝ cãm extitiſſe Traianũ argumẽtet. Alios p̃ſtare. bonos facere. Circa te. ꝓfamiliares: publicos. ſic Tranq. de Domitião. oẽs circa ſe largiſſime pſecutus. Similes tui. optios. Multis dedecori fuit. q̃lis Pompeia Tertia Cæſari dictatori uxor: quã nõ inuitã Clodius amauit: Iulia Tiberio: adulteriis flagrãs: ĩſimulata ẽt fuit Sẽprõia tãq̃ marito .P. Scipiõi Africão uenenũ porrexiſſet. q̃re Euripides ĩ Iphigẽia mãdat domi ſapiẽti mulierẽ: pbã:& bonã habẽdã: aut ñ habẽdã. χρὴ Ξέν λωμοις ἴν ανλρατον σοφον: τρεφειν γύναιν α χρῆστην και γαθην και μη τρεφειν. Incõſultius. ſi exaiata pri⁹ eius pudicitia. qđ iprimis fecit. M. Anto. ſupinducta Clepatras & Caius: quẽ nõ facile ẽ diſcernere an mrĩmõia turpi⁹ cõtraxerit. an dimiſerit: an tenuerit. & Claudi⁹ recœpta ĩ mrĩmoniũ Agrippia Germãici frĩs ſui filia: pellect⁹ ĩ amorẽ p ius oſculi & blãdiciaꝝ occaſiões .M. Cato Cẽſorin⁹ hũit uxorẽ Actoriã Paulã hũili loco natã: uiolẽtã: mẽtis ĩpotẽ. & ꝙ nẽo poſſet credere Catõi ſupbã: mẽinit diu⁹ Hiero. Retẽta patiẽti⁹. ſicut idẽ Claudi⁹ primũ retẽta ĩpudica Meſſallina: deĩde Agrippia fera & uenefica: p quã demũ iterit: & Cicerõis Terẽtiam male de pudicitia audiuiſſe accœpim⁹: Socratẽ a ſuis uxorib⁹ male affectũ. ſatis cõſtat author diuo Hiero. Syllã uł ob hoc uere felicẽ nõ fuiſſe: qđ Metellã uxorẽ palã ĩpudicã hũerit: addit ẽt Põpeio Mutiã uxorẽ adulterã. Philippũ Macedonũ regẽ ex mor cubiculũ ĩtroeũtẽ uxor excluſit irata: excluſus tacuit:& ſuã iniuriã uerſu tragico ſolat⁹ ẽ: Dõitian⁹ demũ: quẽ ex pfeſſo flagellat Dõitiã Lõginã Aelio Lamiæ nuptã ĩ mrĩmoniũ abduxit: eãdẽ Paridis hiſtriõis amore dep̃ditã repudiauit: itaq̧ breue tp̃s ĩpatiẽs deſidii: q̃ſi efflagitãte pp̃lo reduxit. Foris. circa publica. Claros. illuſtres pp res geſtas. Dõeſtica iſamia. uxoris libidies. Deſtruebat. denigrabat: p̃mebat. Mariti miores. ĩfelices ĩ mrĩmõiis:& iõ feliciorib⁹ miores. Vxor. Plotia: quã Scdus ĩ ep̃lis ſctiſſimã uocat hæc author Diõe primũ palatiũ igreſſa e gradib⁹ ad pp̃lm cõuerſa talis igr: huc ĩgredior q̃lis egredi uolo: itaq̧ p oẽm pricipatũ ita ſe geſſit: ut nullã meruerit rep̃hẽſionẽ: Traião ãt ſupuixit authorib⁹ Spãtião: Iuniq iuriſcõſulto: Diõe græco. Antiqus. graui⁹ modeſti⁹: antiq̃s illas ſctitate referẽs. laudat a ppinq̃s: quos. M. T. iter bõa fortũæ nũerat: ſ3 uiti Scdus pbare Traianũ ſuos feciſſe imitatiõe ſui bonos: qđ ſane laudabili⁹: cũ aĩ bõa lõge p̃cedãt fortũæ mũera. Pont. max. Traião: quẽ alibi ſignauim⁹ fuiſſe Pont. max. Hãc. Plotinã: ubi ẽ ãt ſilis pinde ac ſi cũctas uirtutibus excelleret. Quã. certe: qđ ωσ ſterdũ græce dr̃. Fortũa tua. ĩpio. Niſi gaudiũ. niſi qđ lætior ẽ: gaudet.n. tuis bonis. Te ipſum. tua aĩ bõa:& qa maritus es. Idẽ eſtis ĩuicẽ. pit͛ uos mutuo amatis ĩ magna fortũa: ac faciebatis ĩ priuata.

.D

pbatis exæquo: nihilq; uobis fœlicitas addidit: nisi ꝙ scire cœpistis quã bñ uterq; urm̃ fœlicitaté ferat. Eadé quá modica cultu? quã pca cõitatu? quã ciuilis icessu? mariti hoc opus:q ita ibuit:ita istituit.nã uxori sufficit obsequii glĩa. An cũ uideat quá te nullꝰ terror:nulla cõitet ábitio: ñ:& ipsa cũ silẽtio icedat? igrediẽtéq; pedibꝰ maritũ iq̃tũ patit sexus imitet? Decuerit hoc illá ét si diuersa tu facias. Sub hac uero modestia uiri q̃ta3 debet uerecũdiá uxor marito? fœmla sibi? Soror át tua ut se sororé eé méinit? ut i illa tua simplicitas? tua ueritas? tuus cãdor agnoscit? ut si qs eá uxori tuæ cõferat:dubitat cogat: utrũ sit efficacius ad recte uiuẽdũ bñ istitui: aut fœliciter nasci. Nihil é tã pnũ ad simultates quã æmulatio i fœminis pserti:ea porro maxie nascit ex cõiũctiõe: alit æq̃litate: exardescit iuidia: cuiꝰ finis é odiũ. Quo qdé admirabiliꝰ existimãdũ ẽtq; mulieribꝰ duabꝰ i una domo:piq; fortũa nullũ certamẽ:nulla cõtẽtio é. suspiciũt iuicẽ:iuicẽ cedũt: cumq; te utraq; effusissie diligat nihil sua putát iteteé:utrã tu magis ames. idéq; utriq; ppositũ:idẽ téor uitę: nihil q̃ ex quo sentias duas eẽ:te.n.imitari:te subseq studẽt: iõ utraq; mores eosdẽ: qa utraq; tuos hẽt. Inde moderatio:ide ẽt ppetua securitas. neq; .n. unq̃ piclitabũt eẽ priuatæ:q̃ nõ desierũt. Obtulerat illi senatꝰ cognoim̃ Augustaꝝ: qđ certati depcatæ sũt q̃diu appellatioẽ pr̃is pr̃iæ tu recusasses:seu qđ plus eẽ i eo iudicabãt:si uxor & soror tua:q̃ si Augustæ dicerẽt. S3 q̃cũq; illis rõ tã tá modestiá suasit. hoc magis dignæ sunt qđ i ais nr̃is:& sint:& hẽant. Augustæ:qa ñ uocát. Quid .n. laudabiliꝰ fœminis quá si uerꝰ honoré:ñ i splẽdoꝝ tituloꝝ:s3 i iudiciis hoiu3 reponãt? magnisq; noibus pes se faciãt? ẽt dũ recusãt? Iã ẽt: & in priuatoꝝ ais exoleuerat priscũ mortaliũ bonũ ami

Probatis exæquo.mutuo laudatis uos. Felicitas.ĩpatoria dignitas. Quã bñ.q̃ modeste:& tẽpate. Eadẽ.Plotia. Cultu.uestitu:mũdo muliebri. Ciuil' icessu.déisso ultu:cõtra taxat lole apud Ouidiũ:qđ elata facie pdiret:Dat uultũ pplo sublie sub Hercule uicto.grámatici obseruãt icessũ ptinẽ ad nobiliores.

Hoc opus.hoꝝ cá Traiáus ẽ. Obsequii glĩa.satis ẽ gliæ Plotiæ si obseqtur mariti mõitis. Nullꝰ terror.nulli satellites terroré ĩtuẽtibus faciẽtes:hoc referẽ ad comitatũ:ãbitio ad cultũ & icessũ. In q̃tũ patit sexus.q̃tũ licet mulieri:q̃ naturæ debilioris ẽ.i.saltẽ p urbẽ. Decuerit hoc illã.icedere pedibꝰ:Plotiæ decoꝝ eẽt:ẽt si tu gestaretis. Sub hac modestia uiri.sub exẽplo tuæ modestiæ. Debet uerecũdiá. q̃to pudore uti debet uxor respectu mariti & sui:honestat.n.plurimũ mulieres pudor. Soror át tua. Martiana: cui postea Augustæ cognomẽtũ fuit: & a senatu iter deas cõsecrata. Sororé.modestã exẽplo fr̃is. In illa.i illiꝰ moribꝰ. Tuus cãdor.tua bõitas.cãdori oppõit uiciũ:sicut cãdido nigrũ. Sit efficaciꝰ.maioré ui teneat. Bñ istitui.hoc ad uxoré Plotiná refer: q̃ a Traiáo bõis moribꝰ ibuta fuerat:adolescenté.n.ad modũ duxerat illá. Feliciter nasci. at istud sororé Martianá respicit: q̃ frem sortita fuerat ipatoré.sẽsus ẽ. utráq; eẽ optimis moribꝰ. Simultates. inimicitias. Aemulatio.cõtẽtio de pari cõditione. Ea porro nascit.gradatio. Ex cõiũctiõe. iter affinitate cõiũctos. Alit æq̃litate. crescit iter pes. Mulieribꝰ duabꝰ.Plotinæ & Martiáæ. Suspiciũt.uenerãt se. Sua itereẽ.ad se ptinere. Nihil.fit ab illis. Duas discordes. Eosdẽ optios hẽt. Inde.ex tuis moribꝰ. Moderatio utráq; modesta ẽ.nõ piclitabũt eẽ priuatæ. si piculũ erit ut dignitaté pdát. Quæ nõ desierũt. q̃ uixerũt ẽt i pricipatu tanq̃ eẽnt priuatoꝝ & uxor & soror.ná modeste & scẽ i sũma ptáte uitá duxerũt:ut iure nẽo de illis cõqueri potuerit. Cognomẽ Augustaꝝ. id qđ ẽt nũc durat i marmoribus Plotiná & Martianá appellaras Augustas: ná uxores & sorores ĩpatoꝝ cognomie Augustaꝝ isignire cõsueuerãt romái. Depcatæ. abnuerát pcibꝰ. Appellationẽ pr̃is pr̃iæ.supra mẽorauit senatũ diu cõtẽdisse: ut cognomẽ pr̃is pr̃iæ reciperet Traiáus: & tádẽ obtiuisse qđ itẽderat. Seu.recusabát. Plus.dignitatis. In eo.i hac appellatiõe. Hoc.tãto laudat utrasq; a modestia. In splẽdore tituloꝝ.i noibus honorificis. In iudiciis hoiu3. i ueritate. Magnis noibus.augustis. Pares se faciát.uere dignæ sint. Etiá dũ recusant. sua modestia. Exoleuerat. desueuerat.

Amicitia. Amicitia.q̃ ẽ oium diuinaꝝ hũanarũq; rerũ cũ beniuolẽtia & charitate sũma cõsẽsio:& nihil aliud q̃ diligere ĩpm quẽ ames: nulla idulgẽtia:nulla utilitate reqsita.Seneca amare iqt & amicũ eẽ iter se differũt? imo dissimilia sũt: q amicus ẽ amat:q amat nõ utiq; amicꝰ ẽ.itaq; amicicia sp pdest: amor aliqñ ẽt nocet q̃re Donatus dixit amicꝰ ai ẽ:amator uero corpis.at alibi amator ad tps: amicꝰ i ppetuũ. Paulus. de uer.sig. amicos appellare oẽs debemꝰ nõ leui noticia cõiũctos:sed qbus fuerit iura cũ patre.hõestis familiaritatis q̃ sita rõnibus.lege alia aĩciciaꝝ gñera apud Apuleiũ lib.de phia. Priscũ mortaliũ bonũ.freqũs apud priscos cũ

ueri repti ſunt amici:de qbus Valerius Max. lib.iiii.bonũ ãt nihil ẽ tã naturæ aptũ tã cõueniens ad res uel ſecũdas uel aduerſas:& ſolẽ e mõdo tollere uidẽt Cic.teſtionio:q amiciciã tollũt:q̃ a diis imortalibꝰ nihil meliꝰ.nihil iucũdiꝰ habẽus:nec ſine uirtute amicicia eẽ ullo pacto põt:quoquo uerteris pſto ẽ:nullo loco excludit:nũq̃ itẽpeſtiua:nunq̃ moleſta ẽ:nã & ſecũdas res ſplẽdidiores facit & aduerſas ptiẽs cõmunicãſqꝫ leuiores. Migrauerãt.iuaſerãt. Aſſentatiões.adulatiões aſſẽtatio.n.uicioꝝ adiutrix ꝓcul ab amicicia amoueat:q ñ mõ amico:ſꝫ ne libero qdẽ digna:nulla i amicicus peſtis maior. Simulatio.oium reꝝ ſimulatõ ẽ uicioſa:tollit.n.iudiciũ ueri:idqꝫ adulterat:ſine quo nomẽ amiciciæ ualere nõ põt. Peior ordo. pniciofior ſpecies amiciciæ ſimulatio q̃ aſſentatio. Inane.ſimulatũ. Pricipũ.maloꝝ:nã Auguſtꝰ coluit amicicias:& mutuas reqſiuit:pariter & Titus. Alii dñi alii ſerui.i tyrãnoꝝ uita nulla fides:nulla charitas:nulla ſtabilis beniuolẽtiæ põt eẽ fiducia.oĩa ſp ſuſpecta atqꝫ ſolicita ſũt:nullꝰ locꝰ ẽ amiciciæ: qs .n. aut eũ diligat quẽ metuit? aut eũ a quo ſe metui putet?hũc locũ uidet ſubſecutus i panagyrico Honorii Pacatus.ecqs iqt ĩpatoꝝ unq̃ putauit aiciciæ cultũ i regia laude ponẽdũ?hũilis hæc uirtꝰ:dubiũqꝫ an uirtꝰ iudicabat:nec palatiis digna:ſꝫ piculis hẽbat:optius ille ditabat:nõ ẽt diligebat:ꝓdeſſe nouerat:amare neſciebat. tu amiciciã nomẽ añ priuatũ nõ ſolũ itra aulã uocaſti:ſꝫ idutã purpura:auro:gẽmiſqꝫ redimitã ſolio recæpiſti: eaqꝫ nõ uerbis aſſeruiſti. Pulſã.ꝓſtrati a Dõitião:q̃re merito Iuue.illius amiciciã uocat miſerã. Vt alia.ut aliæ res iperãt. Amor iperat.amamꝰ ut.hic Claudiãus dixit:nõ ex torqbis amari. Affectus.ai paſſio.q duplicitur ſumit:aut corruptiõis cã:aut pfectõis:ai paſſionũ q̃ttuor gñera ſũt:triſtitia:metus:deſyderiũ:uoluptas. Erectus.magnanimꝰ.nobilis. Dñationis.inæq̃litatis. Vices exigat.redamari q̃rat: quã amor. Iniqꝫ.iniuſte odio eẽ aliqbus. Si ipſe nõ amet.nullũ hẽt maius malũ occupatus hõ: & bõis ſuis obſeſſus authore Seneca:q̃ qd̃ amicos ſibi putat qbus ipſe nõ ẽ. q̃re.M.T. ſed plærique iqt puerſe ne dicã ipudẽter amicũ hñe talẽ uolũt:qles ipſi eẽ nõ poſſũt:quæqꝫ ipſi nõ tribuũt amicis:hæc ab his deſiderãt. Vtriqꝫ.tibi & amicis tuis:nã uera amicicia i oĩbus laudãda Pacatus tñ Traianũ recitauit ſuos ditaſſe:nõ amaſſe.fortaſſe more oratoꝝ hoc in rẽ ſuã trahẽs cũ hiſtorici ſecus ſcribãt. Supior.dignitate & fortuna. Deſcẽdis i oĩa familiaritatis officia:demittis te ad munia ueræ amicitiæ.maximũ.n. in amicitia ſupiorẽ parẽ eẽ inferiori imitãduſqꝫ Scipio:ut ſi quã ꝓſtãtiã uirtutis:igenii:fortunæ cõſecuti ſumus: eã nr̃is ipertiamur:cõicemuſqꝫ cũ ꝓximis. Auſoniꝰ Author Traianũ ægrotãtes amicos uiſere ſolitũ:Eutropius uero Romæ & ꝑ ꝓuincias æqualẽ ſe oĩbꝰ exhibuiſſe:amicos ſalutãdi cã freq̃ntaſſe: uel ægrotãtes:uel cũ feſtos dies ageret ſæpe i uehiculis eoꝝ ſediſſe.& Diõ ſæpenũero cũ tribꝰ curru uectũ ſine ſatellite:& familiarius apud amicos diuertiſſe.nõ ãt q̃ttuor comitãtibꝰ ut male trãſtulit:q Traiani uitã ex Diõe latinitate dõauit:apd quẽ legit πολλάκις καὶ τρεῖς τέταρτος ὀχεῖτο.ſæpiꝰ ẽt q̃rtꝰ curru uehebat: neqꝫ.n.illi q̃ttuor cõites eẽ poterãt:ſi q̃rtꝰ uectabat:ſed tres tñ. Tua glĩa ẽ.Simonides apd̃ Xenophõtẽ ſi priuatꝰ iqt & priceps piter ægrotãtẽ uiſãt:nẽini dubiũ:qn i hac quoqꝫ te potẽtiſſimoꝝ hoium magis ſit grata hũanitas:ut.n.qſqꝫ maxie uirtute & ſapia ſic mũitus ẽ:ut nullo egeat:ſuaqꝫ oĩa i ſeipſo poſita iudicet:ita i amicitiis expetẽdis:colẽdiſqꝫ maxie excellit. In amicũ.in pſonã:& ſtudiũ amici. Impator es.i.facis ĩpatoris offĩm.amicis culpãtibus Traianũ:qꝫ nimiũ cũ oĩbus cõis eẽt: rñdit talẽ ſe impatorẽ eẽ priuatis oportere:q̃les eẽ ſibi impator priuatos optaſſet. Præcipuũ principis.M. Tullius qd aũt ſtultiꝰ q̃ ut plurimũ copiis:facultatibus:opibus poſſint cætera parare:q parant:pecũiã:equos:famulos: ueſtes: gloriã:uaſa ꝑcioſa:amicos nõ parare optimã:& pulcherrimã uitæ ſuppellectilem. Secta:opinio parãdi amicos. Humile eẽ.deſcẽdere i oĩa familiaritatis officia:& amare oẽs. Nõ minus.iucũdũ ẽ. Amare. Plato tres amores cõnumerat unũ diuinũ cũ incorrupta mẽte & uirtutis rõne cõueniẽtẽ:nõ pœnitẽdũ: alteꝝ degeneris ai:& corruptiſſimæ uoluptatis:tertiũ ex utroqꝫ ꝑmixtũ mediocris ingenii & cupidinis

cicia:cuius ĩ locũ migrauerãt aſſẽtatiões: blãditiæ:& peior ordo amoris ſimulatio: &.n.ĩ pricipũ domo nomẽ tm̃ amicitiæ iane.ſ.irriſũqꝫ manebat. nã q̃ poterat eẽ iter eos amicitia : quoꝝ ſibi alii dñi: alii ſui uidebãt? Tu hãc pulſã: & errãtẽ reduxiſti.hẽs amicos:qa amicꝰ ipſe es neqꝫ .n. ut alia ſubiectis: ita amor iperat: neqꝫ ẽ ullꝰ affectꝰ tã erectus:& liber:& dñatiõis ipatiẽs:nec q magis uices exigat.Põt fortaſſe priceps iniqꝫ:põt tñ odio eẽ:nõnullis ẽt ſi ipſe oderit.amari: ñ ſi ñ ipſe amet:nõ põt.Diligis ergo cũ diligaris:& i eo qd utriqꝫ hõeſtiſſimũ ẽ:tota gl̃ a tua eſt: q ſupior factus deſcẽdis ĩ oĩa familiaritatis officia:& ĩ amicũ ex ĩpatore ſubmitteris: ĩmo tũc maxie ĩpator cũ amicũ ex ĩpatore agis.Eteni cũ plrimis amiciciis fortũa pricipũ idigeat:ꝓcipuũ ẽ pricipis opꝰ amicos pare.Placeat tibi ſp hæc ſecta:& cũ alias uirtutes tuas:tũ hãc cõſtãtiſſie teneas:nec unq̃ pſuadeat hũile eẽ pricipi:niſi odiſſe . Iucũdiſſimũ ẽ ĩ rebus hũanis amari:ſꝫ nõ minus amare:quoꝝ utroqꝫ ita frueris:ut cũ ipſe ardẽtiſſie diligas:ad-

modicæ. Vnũ.te. Multos.tuos amicos. Tãta facultas obligãdi.pp impij fortunã bñfaciẽdi copiam large pstãs. Lelius tñ apud Cic.a Scđo discrepare uidet:q̃ asserit cõtrahi amiciciã uerã nõ bñficio: cũ: uerũtñ idẽ author amorẽ cõfirmari bñficio accœpto:& studio pfecto cõsuetudie adiũcta. Tormẽtũ. passionẽ:tristitiã. Amico Licinio Suræ. Dimisisti.a pfectura ptorij. Optimũ uirũ tibiq̃ amicissimũ. de quo uide ĩ pcedẽtibus addã tñ Adrianũ suffragãte Sura ad pleniorẽ Traiani amiciciã peruenisse:a quo ẽt se adoptãdũ cõperisse:mortuo sepulchrũ fieri:& statuã de publico Traiãus mãdauit quẽ:uiuũ cũ mul ti simularẽt: nunq̃ tñ is ĩpator adduci po tuit: ut quicq̃ mali ab eo timeret. Desy. derio.absentia. Vinceris.illi morẽ iuitus geris. Diuersas.tu nolebas ut pfecturã p torij suscœptã gereret : ille secessũ opta. bat. O rẽ.exclamatio oportũa post rẽ ex plicatã:male qdã hãc exornationẽ usurpãt anteq̃ uã sint amplificatiõe i pricipio stati locãtes:cuius ipsa ps ẽ:& nõ solũ ponit in ft lucubri:sed ẽt læta ac admirãda. Lris. historiæ. Præfectũ ptorij.alibi oñdimus Licinũ Surã a Traiãno declaratũ pfectũ p torio:cui cũ ensẽ nudũ quo erat accingen dus traderet: sume dixit nũc:& si iuste ipa uero p me utere:sin minus cõtra me. Ex i gerẽtibus.ex nũero qrentiũ: & ambientiũ honores. Ex subtrahẽtibus. ex iis q ociũ amant:& dignitates refugiunt. Reddere ocio.exauthorare:dimittere a pfectura. Si milẽ pariter nulli pfectoꝝ: Scđm iuitũ ex cẽturiõe ab Adriãno Diõ recitat accœpisse pfecturã:quã deide deposuit.uix tñ ipetra ta uacatiõe:i agro septẽ ãnos : qđ uitæ ei⁹ reliquũ fuit.ocio:& qeti dedit:atq̃ moriẽs sepulchro hæc iscribi iussit.Silis hic iacet : cuius ætas qdẽ multoꝝ annoꝝ fuit:septẽ tñ dũtaxat annos uixit. Dilectus. occupa tus. Laboriosa ista statiõe. psenerãtia ad ministrãdi iperij. Excita. iquieta: & sane multũ debemus pricipi: cuius opera bellũ remouet & imperiũ felicitat. Ociũ. ua. catio ab administratiõe rerũ publicaꝝ: q̃ cũ aliis cõcedat: ut res optia: tibi tñ nihil indulges nec abstines a publica cura. Cõ fusionẽ.dolorẽ:ai pturbationẽ. Digrediẽ tẽ.secedentẽ Surã. Prosequereris.comita reris.honoris & officij grã. In illa amici ciæ specula.i ppatulo & cũctis intuẽtibus Cæsar maximũ amiciciæ signũ ostendit. Maria per quæ nauigaturus erat Sura. Recursũ.reditũ i urbẽ. Si tñ ipe uoluis set.si aliqñ pœnituisset ocij. nec ñ sustiuit

huc tñ ardẽtius diligaris: primũ: qa facili⁹ ẽ unũ amare q̃ mltos:deide qa tibi amicos tuos obligã di adest facultas tãta:ut nẽo possit te nisi igratus nõ magis amare. Opeꝛæpreciũ ẽ referre qđ tor mẽtũ tibi iniunxeris: ne qđ amico negares. dimi sisti optimũ uirũ tibiq̃ carissimũ iuitus:& tristis: & q̃si retinere nõ posses:q̃tũ amares eũ desiderio expertus es:distract⁹ sepatusq̃ dũ cedis:& uinceris: Ita qđ fando iauditũ:cũ pticeps: & pricipis ami cus diuersa uelletis : id potius factũ ẽ q̃d amicus uolebat.O rẽ mẽoriæ lrisq̃ mãdandã:pfectũ pto rij nõ ex igerẽtibus:sed ex subtrahẽtibus legere: eundẽq̃ ocio:quẽ ptinaciter amet:reddere: cũq̃ sis ipse distẽtus iperij curis : nõ qetis gloriã cuiq̃ iuidere. Intelligimus Cæsar q̃tũ tibi p laboriosa ista statiõe:& exercita debeamus:cũ ociũ a te tã q̃ res optia:& petat & det. Q uã ego audio cõfu sionẽ tuã fuisse:cũ digrediẽtẽ psequeris:psecutus .n.nec tẽperasti tibi quominus exeunti in littore. amplexus osculũ ferres. Stetit Cæsar i illa amici ciæ specula:pcatusq̃ Matia: celeteq̃ si tñ ipse uo luisset: recursũ: nec sustiuit recedẽtẽ ñ ẽt atq̃ etiã uotis: lacrymis seq.nã de liberalitate taceo:qb⁹ .n.muneribus æq̃ri hæc cura pricipis:hæc patiẽ tia põt:q̃ meruisti:ut ille sibi nimiũ fortis: ac p pe durus uideret. Nec dubito qn agitauerit secũ an gubernacula retorq̃ret: & fecisset: nisi qđ pe ne ipso cõtubernio pricipis felicius: iucundiusq̃ est desiderare pricipẽ. Et ille quidẽ ut maxĩa fru ctus suscepti:ita maior depositi officij glĩa fruit: tu autem facilitate ista consecutus es ne quem re tinere uideatis inuitũ. Ciuile hoc erat: & pareti

ẽt atq̃ ẽt psequi recedẽtẽ uotis & lacrymis.i.i recessu p salute illius multũ uouit:multũ fleuit. De libe. ralitate taceo. occupatio: docet.n.Traianũ psecutũ Surã abeũtẽ mltis mũerib⁹. Cura. q̃ usus es i ami. cũ. Nimiũ fortis.obstiatus dũ suiæ tuæ repugnat. Durus.rustic⁹: uicio dat. Agitauerit.tractauerit postq̃ iã soluerat. Gubernacula retorq̃ret.rediret ad te uictus tot officiis. Et fecisset.& renauigasset.

Desyderare.desyderiũ ẽ reꝝ absẽtiũ.sensus ergo:iucũdi⁹ fere ẽ amicũ pricipẽ desyderio q̃rere: q̃ pñte frui. Ille.Sura. Fruct⁹suscepti.an pfecturæ.an magis ocij: quo tũc fruebat. Depositi officij.pfecturæ ptorij:ñ.n. minus gliosũ asseq meritos honores:q̃ cõsecutos honeste depõere. Facilitate ista.idulgẽtia: q̃ pmisisti Surã abire a magĩatu. Retiere.i officio esse. Ciuile.hũanũ. Pareti publico.tibi:cui appella tionẽ pris priæ ididim⁹. Ptãtẽ.dignitatẽ. Depõere optãtib⁹.bõis uiris. Requiẽ.secessũ:a publicis offi ciis:quẽ sexagẽarij iure ipetrabãt. Relinq.deseri:spõi. Qui sp.repete dign⁹es. Ex ocio reuoces.ex se.

cessu ad dignitates pmoueas. Ocio reddas.ex magratib9. Vos.couertit orone ad senatores pntes. Fouet.aplectit. Iudiciu ei9 qd hic het de uobis. qd bn sentiat de uobis ut sitis boi e labor i mau ura:na q̃to magis eritis boi tato er cariores illi eritis. laborate igit ut optimi ac p hoc carissimi pricipi siis.ul' potius leg at.fouete iudiciu eius qd de uobis het.i. pseuerate i aicicia:qua credit ee mutua.hic ur labor e: ut eu ametis si.n.sec9faceretis:id cederet uobis honori. Probauit.experimtu dedit. In uno.i aliquo ut i Sura. Se scire amare.qd amat bn de se meritos. Vacat clpa.n e clpad9. Si min9 alios amat.uipote mi

publico coueniétissimu nihil cogere:sempq; meminisse nullã tantã ptãté cuiq̃ darí posse: ut non sit gratior ptãte libertas. Dignus es Cæsar q officia mádes deponere optãtibus:q petétibus uacatione iuitus qdé:sed tñ tribuas:q ab amicis orãtibus requie no te relinq putes:qui sp iuenias:& quos ex ocio reuoces:& quos ocio reddas. Vos quoq; quos pens nr familiariter ispicere dignat: fouet: iudiciu eius: qd de uobis het hic: ur labor e.priceps.n.cu i uno pbauit amare se scire:uacat culpa si alios minus amat. Ipsum quidé quis mediocriter diligat: cu leges amãdi no det: sed accipiat:hic psens: ille mauult absens amari: utercq; amet :ut mauult:néo i tœdiu pntia:néo i obliuione absentia ueiat. tenet quis locu: qué sp meruit: faciliusq; é ut oculis eius ultus absentis: q ut aio charitas excidat. Plæriq; pricipes cu essent ciuiu dñi libertoꝝ erãt serui:horum cõsiliis:hoꝝ nutu regebant:p hos audiebant:p hos loquebãt: per hos ptura et:& sacerdotia:& cõsulatus imo & ab his petebant. Tu libertis tuis summu qdé honoré: sed tanq̃ libertis hés:abũdeq; sufficere his credis: si pbi:& frugi existient? Scis.n. pcipuu ee indicium no magni pricipis magnos libertos. Ac primu néiné i usu hés:nisi aut tibi:aut patri tuo:aut optio cuiq̃ pricipu dilectu: statiq; hos ipsos quotidie:deide ita formas:ut se no tua fortua:sed sua metiant:& tanto magis digni:quibus honor ois

n9 bonos:na q unu recte amauerit: idicat & alios se posse amare:mõ bn meriti sint. Sed accipiat:sed cedat amico. Hic. aliqs amic9 Traiani. Pns.i cõtubernio ipsius:i urbe:i magratu. Absens.i ocio & secessu. Vterq; amet ut mault.uide libertaté cõcessã aicis a Traião: ut & pntes & abséntes amiciciã pricipis sp retiéret. Vterq.utrius q; gñis: & absentiã & q pntiã malet. In tœdiu.nimia interdu familiaritas sacietaté & tœdiu pit:sicut abséntia abliuioné. secus tñ i Traião euéiebat. Locu.gradu & cõditioné amoris. Vt uultus absentis excidat oculis eius .ut elonget amicus e cõspectu Traiãi. Abséntis.amici. Eius:Traiani. Charitas amor. Plæriq; pricipes.ut Claudi9 & Galba: q̃re Apollõi9 Vespasião pcœpit ut libertis & seruis. quibus iperiu cõcesserat:delicias auferret:eo hũili9 ipsos seruire assuefaciés:quo maiori dño subditi eént. Horu cõsiliis:horu nutu regebãt. cõpédio libertinoꝝ ul' ét studio ac libidie honores exercit9:ipuitates:supplicia largit9 é Claudi9 & qdé insciés plærũq; ac ignar9:Galba duoꝝ arbitrio rapere oia pmisit Põpeius Demetri9 Põpeii Magni libertus pecũiis suis extruxit i urbe teatru postea sub noie Põpeii magni dicatu: ne uideret libert9 ei9 tm pecũiaꝝ cumulasse ut sufficeret ad ipésam tãti opis author Diõ. Per hos ptura. Facit Iuue.illd ex satyra.vii.de pide. Ille & militiæ mlti s largit honoré: Semestri uatu digitos circũligat auro. qd no dãt pceres: dabit histrio: & q sequunt. no absonu hoc loco qd Trãq.i Domitião refert.p oé gladiatoꝝ spectaculu ante pedes ei9 stabat puerul9 coccíatus portétoso puoq; capite:cu quo plrimu fabulabat:nõnũq̃ serio:audit9 é certe du ex eo q̃rit: & qd sciret: & qd sibi uisu eet:ordiatiõe pxia pficeret Aegypto Metiu Rufu. Prætura.aut i urbe:aut extra urbé ut i puiciis Sicilia: atq; Hispania.q̃re no displicet si legat pfecturæ. Sacerdotia.põtificat9.augurat9 fláiniuq;. Ab his.tãq̃ ipsi liberti forét dñi reꝝ. Tãq̃ libertis.p cõditiõe libertoꝝ:uñ cu Eurythm9 Traiãi libertis & pcurator crie falsi testi substitueret: & hæredes q̃si reuerétia Eurythmo réitterét accusationé:pulcheirie dixerat Traiãus nec ille Polyclet9 é:nec ego Nero. Frugi.epithetõ bonoꝝ seruoꝝ:& libertoꝝ. Magnos libertos eé pcipuu idiciu n magni pri.ñ.n.fieri põt:ut q pri.obscuris hoibus oia tribuat:sit magnanim9: & generosus:na q uiles extollũt oñdũt sordidis delectari:& illustres uereri. In usu hés.uteris i tuis reb9 car9:& accœpt9 é libertoꝝ aliqs. Pri tuo.Neruæ. Optio cuiq; ut Vespasião & Tito. Tua fortũa.qd sint ipatoris liberti. Sua.qd sint libertiæ cõditiõis. A nobis senatorib9. Quia ñ é necesse.qa ñ cogimur.Iustis.tot:& tãtis. Optimi cognom.Diõ refert post deuictos arméios i honoré Traiãi mlta séatu decreuisse:atq; illd iprimis ut optius appellaret:uñ mox nisibi:& bactris potit9 Parthic9 ét appellat9 é:nihil tñ eu magis q̃ cognomé optimi oblectauit:hui9 tm méoriæ delatu é:ut p mlta scl'a post ñ aliter i senatu pricipib9 acclamaret:ne sis felicior Augusto.melior Traião:adeo i eo gl'ia bõitatis obtiuit:ut ul' assétatoribus ul' uere laudãtib9 occasioné magnificétissimi pstiterit exépli: Põponi9 tñ de origie iuris optimi cognométu a senatu.C.Scipioné meruisse testat:& Trãq. Caiu appellationé optimi & maximi sumpsisse.

ꝑstet a nobis: qa ñ é necesse. Iustis ne de eáis. S. P. Q. R. optími tibi cognomẽ adiecit? Paratũ id qde & ĩ medio positũ: nouũ tñ scias neminé añ meruisse: qđ nõ erat excogitãdũ: si qs meruisset. An satiꝰ fuit felicẽ uocarẽ? qđ ñ moribꝰ s꞉ fortũæ datũ é. Satius magnũ? cui plus iuidiæ: q̃ pulchritudinis iest. Adoptauit te optius prin. i suũ: senatꝰ i optimi nom̃. hoc tibi tã ꝑpriũ q̃ pr̃nũ: nec magis diffinite: distĩcteq꞉ designat q Traianũ q̃ q optimũ appellat: ut oli frugalitate Pisões: sapiẽtia .L. pietate Metelli mõstrabãt: q̃ simľ oĩa uno isto noĩe cõtinẽt: nec uideri põt optius: nisi q é oĩbus optimis ĩ sua cuiusq꞉ laude ꝑstãtior. Merito tibi ergo post cæteras appellatiões hæc est addita ut maior. Minꝰ é. n. ĩpatoré: & cæsaré: & Augustũ: quã oĩbus ĩpatoribus: & Cæsaribꝰ: & augustis eẽ melioré. ideoq꞉ ille pens hoĩum deorũq꞉ optimi priꝰ: deĩde maximi noĩe colit: quo ꝑclarior laus tua: quẽ ñ minus cõstat optimũ eẽ quã maximũ. Assecutus es nomẽ qđ ad aliũ trãsire nõ possit: nisi ut appeat ĩ bono prĩcipe alienũ: ĩ malo falsum: qđ licet oẽs postea usurpẽt: sp tñ agnoscẽt ut tuũ. Et. n. ut noĩe aug. admonẽur eius: cui priu꞉ dicatũ é: ita hæc optimi appellatio nũq̃ mẽoriæ hoĩnũ sine te recurret: quotiesq꞉ posteri nr̃i optimũ aliquẽ uocarẽ cogẽt: toties recordabũt: qs meruerit uocari. q̃to nũc diue Nerua gaudio frueris: cũ

Paratũ. facile. In medio. ĩ ꝑpatulo oĩbus notũ. Nouũ tñ. nõdũ alicui prĩcipũ a senatu ĩditũ: Scipio. n. nõ hũit pricipatꝰ hẽnas: & Caiꝰ id sibi usurpauit. Nẽinẽ. ĩpatoꝶ nullũ dignũ fuisse cognomẽto optimi. Excogitãdũ. cũ difficultate reqrẽdũ. An satiꝰ fuit felicẽ. rẽ tractat p ãplificationẽ: oportet. n. ex ꝑcœpto. M. T. ĩ demõstratiuis or̃onibꝰ crebras & breues ãplificatiões iterpõere. Felicẽ. respicit Syllã cognomẽto felicẽ: nã cũ puulꝰ a nutrice ferreẽ mulier obuia salue iqt puer tibi & reip. tuæ felix. Mario filio ꝑneste ĩterfecto felicẽ se edicto appellauit. Plut. tradit cũ reꝶ gestaꝶ rõnẽ redderet dictaturã depositurꝰ ĩ or̃one felicẽ annũ appellari iussisse. Appiãus ĩ bellis ciuilibꝰ mẽinit imagini Syllæ aureæ ĩscriptũ fuisse Cor. Syllæ ĩpatori fortũato. sic. n. illũ adulatores ĩ hostes feliciter pugnãtẽ uocare cõsueuerãt. q̃ adulatio stabile tãdẽ nomẽ obtĩuit. q̃re Pli. seni or li. vii. unꝰ iqt hoĩum ad hoc æui felicis sibi cognomẽ asseruit. L. Sylla ciuili nempe sãguĩe: ac pr̃iæ oppugnatiõe adoptatꝰ: & qbusdã ĩductꝰ felicitatis argum̃tis: qđ ꝑscribere tot milia hoĩum ac trucidare potuisset. o ꝑua ĩterꝑtatõ & futuro tp̃e ĩfelix fuit ãt si Appião credimꝰ ad oĩa felicissius usq꞉ ad finẽ: & quẽadmodũ cognõĩatꝰ ẽ: sic felix hitus: tm̃ ꝑspitatis q̃tũ cõcupierat assecutꝰ: q̃uis diuus Hie. eũ ĩ m̃rimonio in felicẽ recitet: dictꝰ ꝑterea Sylla authoribꝰ Plut. & Ap. Venustꝰ: qđ nomẽ nõ ĩcõuenĩens uideẽ: ex quo Faustꝰ cognõĩatꝰ: ñ. n. lõge a Felici & Fausto: Vẽusti nom̃ distat. at Plut. filiũ Faustũ: & filiam Faustã appellasse scribit. Fortũæ datũ é. ĩditũ é Syllæ felicis cognom̃: qa fuerit fortũatꝰ: ñ ãt bonis moribꝰ ꝑditus. nã felicitatẽ ac fortũæ fauorẽ libẽter admisit: & ĩ maiꝰ extulit: siue iactãtia q̃dã: siue ita dedis sentiret: & . n. ĩ suis cõmẽtariis scriptũ reliqt cũ cõsultaẽset: q̃ cõtra aĩ sui sn̄iam ꝑ tp̃e audacꝰ aggrediẽda eẽnt: secũdiora sibi euẽisse: rursꝰ cũ se se ad fortunã: q̃ ad bellũ meliꝰ a nã ĩstitutũ eẽ dicit: plꝰ fortũæ ur̃: q̃ uirtuti tribuisse & oĩo seip꞉ ĩ fortũæ ptãte fecisse. felix ergo for. ẽ: ut alibi mõstrauimꝰ. Satiꝰ Magnũ meliꝰ ne fuit te magnũ appellare:

Pompeius Magnus. ad imitatõnẽ Põpeii: nã & felicis & magni appellatiões ĩ medio sũt. Magni cognom̃ Põpeio ĩditũ alii ab aliis scripsere: nã Appiãus: & Plut. ĩ uita illiꝰ redacta tota ĩ ditionẽ Africa tradũt ĩ urbe reuersũ ĩgẽti uoce Magnũ a Sylla cõsalutatũ: q̃uis idẽ ĩ Crasso recitet Magni cognomẽ ultro a ciuibus delatũ: alii dñt hoc prio ĩditũ ĩ Africa ab uniuerso exercitu: deĩde ui atq꞉ cõsuetudinẽ ex Syllæ affirmatiõe hũisse Põpeiꝰ sane mlto post ꝑcõsul ĩ Iberiã aduersus Sertoriũ missus se ĩ ep̃lis suis actisq꞉ Magnũ Põpeiũ ĩscripsit: cũ iã ex cõsuetudĩe id cognomẽ ĩuidia careret. Pulchritudinis. honoris. laudis. Optius pri. Nerua moribꝰ optimis. In suũ. ĩ suã appellatõnẽ optimi: ut piter eẽs cognom̃to optimi: an ĩ suũ .i. Ner. dictꝰ. n. Traiãus é Nerua ab adoptãte. pl꞉ posterior sn̄ia: qa seqẽ: hoc cognom̃ optimi tã é tibi ꝑpriũ pp optĩas uirtutes: q̃ pr̃nũ: qđ relictũ é tibi a pr̃e Traião. Distĩcte. apposite: ad unguẽ. Designat. definit: describit. Optimũ. q̃ appellatõ apđ mltos & nũc durat. optimũ. n. ĩpatorẽ cũ dicimꝰ Traianũ ĩtelligimꝰ.

Pisones. Frugalitate Pisões. a pisẽdo dcĩ sũt Pisões authore Pli. li. xviii. frugi igiẽ cognõĩati sũt: ñ qa abstinẽtes eẽnt: sed qa utiles mltis. i. fructuosi: uñ frugalitas dcã Fabio referẽte: q̃q̃ idẽ author utaẽ ꝑ abstinẽtia cibi supuacui scdm Philostratũ frugalitas sapiẽtiæ & ueritatis magr̃a ẽ: & frugi hoĩe꞉ dici mltũ hẽt laudis. recitat. M. T. qđ frugi ñ solũ utilis fit: s꞉ moderatꝰ & tẽpans: & ꝑcus dicaẽ: qđ cognom̃ ĩ. L. P. maxĩe laudatũ ẽ: quẽ Seneca ebriũ mẽorat: sed ĩ ꝑfectura urbis sobriũ. lege ꝑterea: q de Calphurnio Pisone

Lælius sapiens. recitãẽ a Val. Max. li. iiii. cap. de abstinẽtia. Sapiẽtia Lælii. C. L. Scipiõis amicũ ĩprimis designat: q legi agrariæ succurreẽ ĩstituit: s꞉ aduersãte locupletũ factiõe ueritꝰ pturbationẽ: atq꞉ ciuitatis discordiã ab ĩcœpto destitit: ob eãq꞉ rẽ authorẽ Plu. sapiẽs postea uocitatꝰ q̃re. M. T. ꝑ Murẽa: qs uero iqt ẽ. L. comior?

Metellus pius. qs iucũdior? qs illo grauior? qs sapiẽtior? fuit. n. ĩ dicẽdo illustris: ĩ agẽdo sapiẽs. eodẽ de claris orat. recitãte. Pietate. Metel. duos ꝑferti mõstrat. L. C. M. q piꝰ ĩ deos extitit seruato ab ĩcẽdio palla. đ quo Pli. se. li.

uides:& eē optiū3:& dici:quē tā̄ optiū3 elegisti. q̄ lętū tibi q̄d cōparatus filio tuo uiceris.neq3.n. alio magis approbat̄ aī cui magnitudo:q̄ q̄d optimus ip̄e nō tiuisti eliger̄ meliorē.sed:& tu pr̄ Traiāe:nā tu quoq3 si nō sydera:ꝓximā tn̄ siderībꝰ obties sedē:quātā pcipis uoluptatē:cū illū tribunū: illū militē tuū:tm̄ ipatorē:tm̄ pricipē cernis:cū q3 eo q adoptauit amicissime cōtēdis:pulchriꝰ fuisse gēuisse talē:an elegisse.macte uterq3 igēti i rē pu.merito:cui hoc tm̄ bōi cōtulistis : licet alteri ur̄m filii uirtꝰ triūphalia:cœlū alteri dederit: nō mior tn̄ ur̄a laus:q̄d ista p filiū quā si ip̄i meruissetis.scio.P.C.cū cęteros ciues : tū p̄cipue cōsules oporter̄ sic affici:ut se publice magisq̄ p̄uati obligatos putēt.ut.n.malos pricipes rectiꝰ:pulchriusq3 ē ex cōmūibꝰ iniuriis odisse q̄ ꝓpriis : ita bōi speciosiꝰ amāt̄:ob ea:q̄ generi hūano q̄ q̄ hoibꝰ p̄stāt:qa tn̄ i cōsuetudinē uenit: ut cōsules publica grār̄ū actiōe plata: suo quoq3 noie quātū debeāt pricipi:ꝓfiteāt̄:cōcedite me nō ꝓ me magis mūere isto:q̄ ꝓ collega meo cornuto Tertullo.C.V. fūgi.cur.n.nō ꝓ illo quoq3 grās agā:ꝓ quo nō minꝰ debeo:ꝑferti cū idulgētissimꝰ ipator i cōcordia nr̄a ea p̄stiterit ambobꝰ:q̄ si tm̄ i alteꝝ cōtulisset: ābos tn̄ ęq̄liter obligasset. utrūq3 nr̄m ille optimi cuiusq3 spoliator:& carnifex stragibꝰ amicoꝝ:& i ꝓxiū3 iacto fulmie afflauerat:iisdē.n.aīcis gl̄iabamur:eosdē aīssos lugebamꝰ:ac sicut nūc spes:gaudiū q3 ita tūc cois no. do. & me. erat. hūerat hūc honorē piclis nr̄is diuꝰ Ner. ut nos:& si minꝰ ut

vii.diffuse:piter Diōy.li.ii.suaꝝ antiq̄tatū: &.Qu.Metel.piū nūidici filiū:piū iquā:qa pr̄e3 lacrymis & p̄cibꝰ assiduis ab exilio reuocauit:nā s̄cdm Appia.lib.i. belloꝝ ciuiliū iterfecto a tribūis Apu.S.po q3.ro. una uoce clam̄ar̄ occipiūt Metel.eē reuocādū.cæteꝝ.P.Furiꝰ tri.pl.libertio pr̄e gēitꝰ audacter admodū ac cōstāter illis resistebat:ut neq3 Metel.filii p̄cibꝰ i cōspectu ppli suppliciter eū dep̄cātis:& ad pedes eiꝰ ꝓuoluti lacrymātisq3 flecti potuerit:q̄ ex cā puer idē ab huiusmōi ꝓspectu piꝰ subide cognōiatꝰ ē:i seq̄nti āno Metel.tādē reditu cōcesso.at Val.li.v.Metel.uero piꝰ ptinaci erga pr̄em exulē amor̄:tā claꝝ clarissimis q̄ alii uictoris cognom̄ assecutꝰ:nō dubitauit cōsul p.Qu. Callidio p̄tor̄ cādidato supplicar̄ pplo: q̄d tri.pl. legē q̄ pr̄ i ciuitatē restitueret̄ tulerat: qn ēt pronꝰ eū domꝰ & fāiliæ suæ sp dictauit: q̄re ubi iterp̄s appiāi pueꝝ uocat reponēdū cēsemꝰ filiā : nā παῖς apd̄ græcos utrūq3 sign̄at:ut cōueniat eū Valerio. Quæ.frugalitas.sapiētia. pietas. Vsio isto noie.optimi. Nisi q ē.nisi ille q supat oēs optios i oī uirtutis gn̄e.i. q oēs uirtutes sit cōsecutꝰ supra oēs alios. In sua cuiusq3 laude.ut pisōes i frugalitate:lælios i sapiētia:i pietate Metel. Cæteras appellatiōes.ipatoris:cæsaris:Augu. possumꝰ adder̄ germāici:pr̄is pr̄iæ: q cognōina recœpit añ optimi appellatiōem. Hæc.optimi appellatio. Mius ē.maiꝰ ē uirtutibꝰ excellet̄ oēs ipatores & cæsares:& Augu.q̄ eē ipator & Cæ.& Augustꝰ. Ille.lupr̄. Optimi priꝰ.dictꝰ ē añ lupr̄ optius q̄ maxius: nā .M.T.referēte maiꝰ & gratiꝰ ē ꝓdesse oibꝰ: q̄ magnas opes hr̄e: ꝓ domo.n.sua Iouē dixit pp b̄n̄ficia po.ro.optimū:pp ui maxiu3 noiari.Laertiꝰ li.vii.Apul.de mōdo: & magnꝰ etymologicꝰ plura noia & ptātes Ioui ascribūt. Maximū ipatorē.miltaꝝ gētiū. Nom̄.appellatiōe3 maximi. Alieū3.priꝰ a te sūptū. In malo falsu3.i malo pricipe cognom̄ optimi falsū ē. Vt tuū.cui tu origīnē dederis. Eiꝰ.Octauii. Dicatū.decretū tāq̄ rē sacrā.augustū.n. idē q̄d augurio cōsecratū:q̄d cognom̄ priꝰ Octauio iditū deiceps ipatores sibi assūpser̄. Cogēt̄.uel iur̄:uel iniuria. Nerua.iā fato fūctū neruā allog̃t̄ ē ār ethopœiæ species. Et eē optimū.traianū. Viceris.iferior illi es & rebꝰ gestis & moribꝰ. Meliorē.traiāu3.aduerte cōparatiuū maꝰ sign̄are q̄ suplatiuū. Pr̄ traiāe.pr̄ s̄cdm nā3:nerua.n.p adoptiōe3 pr̄ fuit:q imitat̄ nām. Sydera.cōsecratiōe3.referri i nūeꝝ deoꝝ. Proxia3.iter heroas:triūphalia.n.ornam̄ta pp res p̄clar̄ i bello iudaico gestas meruit. Tribunū.militū.tēdit ad epilogū.colligit.n.q̄ sp̄serat p uniuersā orōnē. Militē tuū.gerētē militiā auspiciis tuis & disciplia. Eo.nerua. Aicissime.placido certāine.getis studiis. Genuisse. refer ad traiāu3 pr̄e3 nālē. Elegisse.ad neruā adoptiuū cui.s.maiori laudi:filiꝰ sit. Macte.laudabiliter. Hoc tm̄ bōi.traiāu3 optiu3:unꝰ gn̄ando:aliꝰ adoptādo. Alteri ur̄3.pr̄i traiāo. Filii uirtꝰ.traiāi bōitas. Triūphalia.ornam̄ta.qbꝰ utebāt̄ q iustū triūphū meruissēt:s3 plærūq3 ipatoꝝ facilitas sine triūpho idignis ɔtulit. Alteri.neruæ:q:ex s̄eatuscō.iter diuos r̄latꝰ ē ꝓcurāte traiāo. Ista.istos honores. Per filiū. p traiāu3 optiu3. Ip̄i.uiui. Præcipue ɔsules.q reip.gr̄ia ɔstituūt̄. Affici.disp̄ōi. Publice.utilitatis publicecā. Priuati sua.ꝓpria. Bōi.pricipes. Speciosiꝰ.hōestiꝰ. Gn̄i hūano.ad oiu3 reꝝ ɔseruatiōe3. Hoibꝰ.singl̄is pticulati. Pro collega meo cornuto.uiro egregio:& p ueritate firmissio:q̄d.n.illo meliꝰ q̄d sāctiꝰ:q̄d i oi gn̄e laudis ad exēplar ātiq̄tatis exp̄ssiꝰ:li.v.mēinit sibi cornutū fuisse collegā i p̄fectura ærarii & cōsulatu. Cōsulari uiro.q iā alteꝝ ɔsulatū gesserat. In ɔcordia.i aicicia. suspexit.n.cornutū & dilexit miꝝ i modū. Ea p̄fecturā ærarii:& ɔsulatū. Ille spoliator & carnifex dōitianꝰ rapax & crudelis. Stragibꝰ aicoꝝ. occisis senectiōe:rustico:heluidio.r̄legatis maurico:arthēidoro:gratilla:aria:fānia. In ꝓxiu3 iacto fulmie. piclitatꝰ ē s̄cdus sub illo n̄ mediocriter:q i epi.mēorat fer̄ iisdē uer.post cōnūerās aicoꝝ suoꝝ calāitates,

tot ſqt circã me iactis fulmib⁹ q̃ſi ãbuſt⁹: mihi quoq; ĩpẽdere idẽ exitiũ certis qbuſdã notis augurarer.
Afflauerat.flãma ſtrixerat nã q fulmĩe ſtrigũť afflati ɋprie dñr. Iiſdẽ.n.amicis gliabáur. ſic alibi.una dileximᵘ fere oẽs:quos ætas nfa æmulãdos ĩ utroq; ſexu tulit:q̃ ſocietas amiciciaꝝ arctiſſima nos familiaritate cõiũxit. Nũc.ſub Traiáo:tãdẽ.n.ſub eo nõ ad picula ut prius:ſed ad honores uirtute homines perueníebãt. Tũc.ſub Domitiáo. Habuerat.retulerat. Periculis nřis.q̃ paſſi fueramᵘ ſub Domitiáo.
Et ſi minus.& ſi nõ bonos.modeſte de Tertullo:qa una de ſe loqtur:ſubtractũ eſt tamẽ: nã ſequebať: ut cũ dixiſſet & ſi minus:ſubiũgeret tamẽ ut bonos:id qđ etiã fæcit Tacitus libro.xi.ubi inqt: nã Parthi q̃q̃ uictores lõgiquã militiã aſpnebãť. Promouř.extolleř ad maiores magřatᵘ. Mutati ſcli.trãſlati ĩpii a malo prĩcipe ad bonũ. Et.ẽt:ĩter cætera. Florerẽt.bõi hõeſtarẽť. Añ.ĩpãte Dõitiáo. Vt mẽoriæ prĩcipis elaberẽť:ut ſui Dõitiãᵘ obliuiſcereť. uã ſi recordatᵘ bonos fuiſſʒ:illis uitæ picuľũ ĩmiebat. In officio laborioſiſſimo.ĩ p̃fectura ærarii:q̃ li.i.p hæc đſignat. diſtrigor officio ut maxĩo ſic moleſtiſſĩo:ſedeo ɋ tribũali:ſobnoro libellos:ɔficio tabulas: ſcribo plimas:ſʒ illiteratiſſimas lřas. đ p̃fectura ærarii alibi plra diſeruius. Sũmũ honorẽ.cõſulatũ:q feř ĩ oibᵘ par regiæ dignitati & ptãti erat:niſi qđ.ii.& ãnui magřatᵘ cõſtituti. rõnẽq; reꝝ a ſe geſtaꝝ reddeř cogebãť.ſic ergo Iu.ſũmũ honorẽ prla ſaty.dixit. Glia celeritatis.ut ſtatĩ p̃fecturã ærarii cõſulatᵘ ſine ĩtermiſſiõe exciperet. Ex difficultate.dũ reddẽbãt ſe difficiles ad p̃ſtãdũ qđ rogabãť. Captabãt.q̃rebãt.aucupabãť.
Tœdiũ.rogãdi:ſolicitãdi. Siľis repulſæ.ignõinioſa. Notã.opprobriũ.ignõiniã:iſamiã.dedecᵘ. Verecũdia.pudor nř.đdecet .n.apđ notos ſe laudař. Teſtĩonio.elogio laude. Recti.iuſtitiæ. Priſcis.optimis:q̃les fuerũt antiq cõſules. Nec ne.an ĩmerito nos laudaueris. Derogař.cõtradicere.detraheř. Hõeroſũ.ĩprobũ.ĩſolẽs. Magnificã.honorifica. Poſſis.ueř. Iſta.talia: tã magnifica. Tribuas ueniã.cõcede hoc amiciciæ nřæ. Rurſus.ĩ cõſulatu:cũ priᵘ fuiſſemᵘ ĩ p̃fectura ærarii. Tẽor uitæ. ɋpoſitũ & inſtitutũ uiuẽdi : cũ uterq; eoſdẽ amaret & p eadẽ ſtudia ɋcederet:ſtudia inquã iuſtitiæ:utilitatis publicæ. Vt morũ ſiľitudo.cũ igĩ uiuáus iiſdẽ moribᵘ:qđ ſolet cõciliař aĩcitiã:nõ uideť mltũ glioſũ:ſitã bñ cõuẽimᵘ:qa id ſi uſq; adeo refert ad uirtutẽ nřaʒ:q̃ qđ ĩ ɋuerbio ſit morũ ſiľitudinẽ pare cõcordiã. A collega. ab altero.
Ac ſi a ſeipſo diſſẽtiat.uideť fere ĩpoſſibile ut aliqs a ſeipſo diſcordet:p hæc igiť mõſtrat uerã aĩciciã:cuiᵘ ɋpriũ ẽ idẽ uelle: & idẽ nolle.tãq̃ una aĩa ĩ duobᵘ corpibᵘ:ut ẽ ĩ ɋuerbio apđ græcos μι ετυχη ευλοο- ινισωμασιν. Tpariũ.recẽs:momẽtaneũ: breue. Tãq̃ iteꝝ ſuo.i.duplex uterq; nřm ɋ cõſulatu gaudiũ accœpimᵘ.& reſpectu ſui: & collegæ: neq;.n.alter minᵘ lætatᵘ ẽ cõſulatu collegæ: q̃ ſuo ɋprio. Rurſus.ſcdo. Sʒ diuerſis tpibᵘ.ñ.n.fieri poterat ut unᵘ piter & ſimul duos cõſulatᵘ gereret:ſʒ diuerſis ãnis. Simul.eodẽ tpe. Alterq; ĩ altero cõſul.uterq; hẽt duos cõſulatᵘ:cũ uterq; ſentiat ĩ ſe eſſe cõſulatũ: q in altero ẽ. Iteꝝ.bis cõſules. Pariter.collegæ. Anteq̃ ſucceſſorẽ.priuſq̃ ſubſtitueres nobis alios ĩ p̃fectura. Dignitate.cõſulatu. Gẽinatᵘ.ut ſimul eẽmus & p̃fecti ærario & cõſules. Ptãtis alteriᵘ.p̃fecturæ.

bonos promouere uellet : quia mutati ſæculi ſignũ & hoc eſſet quod florerent: quorum præcipuũ uotum ante fuerat:ut memoriæ prĩcipis elaberet. Nõdum biẽnium cõpleramus in officio laborioſiſſimo:& maximo: cum tu nobis optĩe prĩcipum:fortiſſime ĩperatorum cõſulatum obtuliſti:ut ad ſummum honorẽ gloria celeritatis accederet.tãtum ĩter te:& illos prĩcipes ĩtereſt: q beneficiis ſuis cõmendationẽ ex difficultate captabãt:gratioreſq; accipiẽtibus honores arbitrabãť: ſi prius illos deſpatio:& tædium : & ſimilis repulſę mora ĩ notã quãdã:pudoreq; uertiſſent.obſtat uerecũdia:quominus pcẽſeamus: quo utrũq; nřm teſtimõio ornaris:ut amore recti:amore reip.priſcis illis cõſulibus æq̃ueris:merito nec ne:neutrã in partẽ decernere audeãus: quia nec fas eſt affirmatiõi tuæ derogare:& honeroſum cõfiteri uera eſſe:quę de nobis p̃ſertim:tã magnifica dixiſti.tu tamẽ dignus es:qui eos cõſules facias:de quibus poſſis iſta p̄dicare. Tribuas ueniã:quod ĩter hæc beneficia tua gratiſſimuʒ eſt nobis:quod nos rurſus collegas eſſe uoluiſti: ita charitas mutua: ita cõgruens tenor uitæ:ita una eadẽq; ratio ɋpoſiti poſtulabat:cuius ea uis:ut morũ ſimilitudo cõcordiæ noſtræ gloriã minuat:ac perinde ſit miꝝ: ſi alter noſtrũ a collega ac ſi a ſe ipſo diſſentiat.nõ ergo tẽporariũ & ſubitũ eſt:quod uterq; collegę cõſulatu tanquam iterum ſuo gaudet : niſi quod tamen:qui rurſus conſules fiunt:bis quidẽ:ſed tẽporibus diuerſis obligãť.nos duos cõſulatus accipimus ſimul:ſimul gerius : alterq; ĩ altero Cõs ſed iterum:& pariter ſumus. Illud uero q̃ inſigne: quod nobis præfectis ærario conſulatũ antequã ſucceſſorem dediſti. Aucta eſt dignitas dignitate : neque continuatus tantum : ſed geminatus eſt honor:finemque poteſtatis alterius tanquam

Præuenit.honor cõsu atus ꝑoccupauit. Excipe.finitã dignitatẽ dignitate fulcire:nã excipiunt cadẽtia. Nõ dubitares.ꝓ certo haberes. Maximũ officiũ.ꝓfecturã ærarii. Priuatos.fine magĩatu. Quid dicã. Eũdẽ in annũ cõsularũ tuũ ac nostrũ cõtulisti.tu gessisti consulatũ per quosdã mẽses: & reliquã anni partẽ nostro consulatui reliquisti. Non alia.eadẽ. Nos accipiẽt.nostra nomia scribent. Fastis.libris in qbus consulũ nomina notabant. Præscriberis.ꝓponeris:quia priorẽ anni partẽ tuo cõsulatui præscripseras. Comitiis nostris.cẽturiatis:quibus cõsules declarati sumus. Præsidere.præesse:erat.n. Traiãus tũc cõsul. Sanctissimũ illud carmẽ.ordinẽ illorum comitiorum uenerandum:alibi dixerat perpessus es longũ illud carmen comitiorum. Tua uoce.qui præsidebat comitiis consularibus cõsul declaratos consules populo renũciabat. In curia.in senatu: ubi senatores primũ consules destinabant:idem supra:tantum ex renũciatione consulũ uoluptatis: quantum prius ex destinatiõe capiebat.respicit agrẽ illud:tuo iudicio cõsules facti. Renũciari.M.Tullius ꝓ Planco breuiter ordinem suffragiorum tãgit:uocatæ tribus: latum suffragiũ:descriptæ:renũciatæ. In cãpo.martio:ubi postea declarabant. Declarator existeres.quod dixerat tua uoce renũciati sumus. Quẽ tuus natalis exornat.quo tu natus es:ex sequentibus colligitur fuisse quartum decimum calen.Octobris.si idem quo Domitianus occisus fuit:nam Tranqui.monumentis reliquit obtruncatum.xiiii.calend. Octobris.C. Valente.C. Antistio coss.referente Dione. Edicto.qu populo indicemus iustitiuz & spectaculum in honorem natalis tui: & recuperatæ libertatis. Pessimum.Domitianuz. Optimum.Neruam. Meliorem.Traianum. Sub oculis tuis.te astante. Augustior.maior.uenerabilior. Currus.currũlis sella: qua uehemur in Capitolium publice uota nuncupaturi. Secunda omnia.quia nihil publice magistratus aggrediebantur: nisi aues addixissent. Vota certantia. certatim a cunctis suscœpta. Incerti.erimus. Ex utraqꝫ parte.a dextra an a sinistra. excitabit eniꝫ par clamor utrinqꝫ. Consules esse.libere officiũ consulum exercere. Inuitis. contra sententiam suam. nam sub malis pricipibus unus decernebat: quod alii sequerentur. inde Domitianum notans dixerat in præcedentibus:at quis ante loqui?quis hiscere audebat?præter miseros illos; qui primi interrogabantur:cæteri quidem defixi & attoniti ipsam illam mutam ac sedentariam assentiendi necessitatem quo cum dolore animi: quo cum totius corporis horrore patiebamur.unus solusqꝫ censebat quod sequerentur omnes: & omnes improbarent:imprimis ipse:qui censuerat. Honori.consulatui. Sua.debita idest maxima. Nec perdemus securitatẽ authoritate.nec piclitabimur:quia simus magna authoritate apud senatũ:& populũ: secus sub Domitiano factum legimus:sub quo uix priuati & obscuri secure inuebant. Fastigio. summa dignitate:& ptãte. Sæculi.iperatoris Traiãi.quãtũ pmittit a pricipe. Tales.liberos.summos. Agere.sustinere:eẽ. Ante pricipes.ante rẽp.oppressam:priusq̃ unius iperio oia subiicerent. Pro bñficiis.in utrũqꝫ nostrũ collatis. Tuos.p re:tuo beneficio:uberæ ptãtis. Consularibus digna.quæ cõueniãt bonis cõsulibus. Esse rẽp.esse libertatem:& bonũ publicũ curari a principe. Subtrahamus.ab utilitate publica.

parũ esset excipe:ꝑuenit. tãta tibi ĩtegritatis nr̃æ fiducia fuit:ut nõ dubitares te salua diligẽtię tuę rõne eẽ facturũ: si nos post maximũ officiũ priuatos eẽ nõ sineres.qd qd eũdẽ ĩ annũ cõsulatũ nr̃m cõtulisti?ergo nõ alia nos pagina:quã te consulẽ accipiet:& nr̃a quoqꝫ noĩa addẽt fastis:qbus ipse ꝑscriberis. tu comitiis nr̃is ꝑsidere: tu nobis sanctissimũ illud carmẽ ꝑire dignatus es:tuo iudicio cõsules facti:tua uoce renũciati sumus:ut idẽ honoribus nr̃is suffragator ĩ curia:ĩ cãpo declarator existeres.nã qd eũ potissimũ mensem attribuisti: quẽ tuus natalis exornat: quã pulchrũ nobis?qbus edicto: qbus spectaculo celebrat cõtiget diẽ illũ triplici gaudio lætũ? qui pricipẽ abstulit pessimũ:dedit optimũ:meliorẽ optio gẽuit?nos sub oculis tuis augustior solito currus accipiet: nos iter scd̃a oĩa:& uota certãtia: q̃ ꝑsenti tibi cõferẽtur:uehemur alacres: & ĩcerti ex utra ꝑte maior auribus nr̃is accidat clamor.Sup oĩa tñ ꝑdicãdũ uidet:q̄ pateris cõsules eẽ:quos fecisti:qppe nullũ ꝑiculũ:nullus ex pricipe metus cõsulares aĩos debilitat:& frãgit:nihil iuitis audiẽdũ: nihil coactis decernẽdũ erit.manet:mãebitqꝫ honori ueneratio sua:nec securitatẽ authoritate ꝑdemus.ac si qd forte ex cõsulatus fastigio fuerit diminutũ:nr̃a hæc erit culpa:nõ sæculi:licet.n.quãtũ ad pricipẽ:licet tales cõsules:agere:quales ante pricipes erãt. Vllã ne tibi ꝓ beneficiis referre gratiã parẽ possumus?nisi tñ illã ut semp nos meminerimus consules fuisse:& consules tuos. Ea sentiamus:ea censeamus:quæ consularibus digna sunt. Ita uersemur in republi. ut credamus esse rempubli.nõ consiliũ nostrum: non operam subtrahamus:nec

Disiūctos cōsulatu.umbrā tm̄ cōsulū p̄ se ferētes:& nō uere cōsules. Dimissos.solutos. Teneāus eū dē locū laboris & curæ. sustineāus labores & cōsulares curas:q̄nquidē ut cōsules ueneraur. In fine orōnis demōstratiuæ:q scd̄m rhetor9 p̄cœpta uoto ac p̄cibus termiari debet: & fœlicitatē ipam si.M.Tullio credimus deor9 imortaliū iudicio tribui laudatiōis ē.i poratiōe aūt idē mōet cōclusiōibus breuibus uiēdū:quā rōnē apprime Scdus obseruat. Præsides & custodes ipii deos.p̄ferti.xii.illos a Trāq.designatos.Sex9 deos uidit Mālia sex9 deas:& ab Ouidio li.vi.Bis sex cœlestes medio Ioue sedib9 altis Augusta grauitate sedēt: quo9 noīa lib.ii.belli punici a Liuio referunt:hi aūt sunt.Iuppiter:Iuno:Neptunus:Mineua:Mars: Ven9: Apollo:Diana:Vulcan9:Vesta:Mercuri9. Apuleius eosdē tm̄ mutato ordie libro de deo Socratis ex authoritate ennii recēset. quos piter græcos coluisse iterps apollōii cōnumerat. [Greek text] Præsides.tutores.fautores. Capitolinæ Iuppiter.q colerēr i Capitolio: nā aliis ēt appellatiōibus i urbe colebat. Beneficiis tuis. Traiāo ipatorii i tuo gremio adoptato. Perpetuitatē.æternitatē. Audisti.exaudisti.dū illū facis a suis confodi. Malo pricipi. Dōitiano. Dissimillimo. Traiāo optimo. Distringimus uotis.multitudie uotor9 fatigamus. Salus pricipis est simplex:unū oīum notū & cōplexū cū. cta ista:quo icolumi pacē:cōcordiā:securitatē:opes:honores abūde cōseqmur. Tu. Iuppiter. Illū.Traianū. Prædōis auidissimi.Dōitiani tyrāni crudelissimi. Altissima quæq.oēs uiri clarissimi. Qu terēt. afficerent morte uel exilio. Excelsior.illustrior.dignior. Icōcussus.tut9:illesus. Præteritus.nō pturbatus. Pessimo.Dōitiāo. Optimo.Neruæ: a quo ē adoptat9. Tu clara iudicii tui. cū iturus ad exercitū Traiāus Capitolini Iouis tēplū igrederet:eū populus romāus ipetatorē cōsalutauit,tes ista latius tractata in principio orationis. Tuo noīe.ipetatoris: nā Iuppiter cognomēto regis & ipatoris ornat ab Orpheo. Voce ipatoris.Neruæ: nā quæ de Traiāo cum eum adoptaret præfatus est: te authore locutus est. Illi.Neruæ: supra dixerat.sibi dii gloriam illam adoptandi uendicarunt: horum opus:horum illud imperium:Nerua tamen minister fuit. Parentem.uero affectu patrio:non tantum patris patriæ appellatione. Tibi pontificem maximum.fæcisti Traianum pontificem maxi.ut religionem curaret:& res diuinas tractaret.erant enim omnia sacra in manu pontificis maxi. Tibi.tua causa.ipse.Traianus. Nuncupari.nominari.suscipi publice. Si bene rempubli. dictum est nuncupata publica uota pro salute Traiani modo bene rempubli. & ex utilitate omnium rexisset: si secus fecisset:illum ne dii seruarent. Nepotibus nostris.filiis nostrorum liberorum: eos Iurisconsultus in secundo loco ponit. Pronepotibus.nepotum filiis in tertio cognationis gradu existentibus secundum Caium. Quem genuerit. decessit tamen Traianus sine liberis naturalibus. Formauerit. instituerit. Adoptato.electo. imperaturus omnibus eligi debet ex omnibus. Hoc. suscipere filios. In consilio sis eligenti.consulas: quem eligere debeat. In Capitolio.a diis & per id optimum: qualis est Traianus: cuius adoptatio peracta est ante puluinar Iouis optimi. Ausonius meminit Traianum adoptasse Adrianum.uerum Spartianus:Eutropius:Dion:& alii græcorum recitāt Adrianum creatum principem præter sententiam & adoptionem Traiani:sed operam dante Plotina.frequens opinio fuit Traianū i aīo habuisse ut Neratiū Priscū successorē relinqret:multis amicis i hoc cōsentiētibus usq eo: ut Prisco aliqādo dixerit:cōmēdo tibi puincias:si qd mihi fatale cōtigerit:alii scribūt sensisse Traianū:ut

disiūctos nos:& q̄si dimissos cōsulatu:sed q̄si astrictos:& deuictos putēus: eūdēq locū laboris:& curæ:quē reuerētiæ dignitatisq teneāus. In fine orōnis p̄sides: custodesq ipetii deos ego cōsul p rebus humāis ac te p̄cipue capitolinæ iuppiter p̄cor:ut beneficiis tuis faueas:tātisq mūeribus addas ppetuitatē.audisti q̄ malo pricipi p̄cabamur: exaudi quæ p dissimillimo optamus. nō te distrīgimus uotis:nō.n.pacē:nō cōcordiā: nō securitatē:nō opes oramus:nō honores: simplex cūctaq ista cōplexū unū oīum uotū ē: salus pricipis.nec uero noua tibi iniūgimus:tu.n.iā tūc illū in tutelā recœpisti:cū p̄dōis auidissimi faucibus eripuisti.ne.q.n.sine auxilio tuo cū altissima queq quaterent:hic q oibus excelsior icōcussus stetit p̄teritus ē a pessimo pricipe:q p̄teriri ab optio nō potuit.tu clara iudicii tui signa misisti:cū p̄ficiscēti ad exercitū tuo noīe:tuo honore cessisti. tu uoce ipatoris qd sentires locutus:filiū illi:nobis parētē:tibi potificē maximū elegisti. quo maiore fiducia iisdē illis uotis:q̄ ipe pro se nūcupari iubet oro:& obtestor.si bn̄ rēp.si ex utilitate oiu3 regit: primū:ut illū nepotib9 nr̄is:ac pnepotib9 serues: deide ut q̄nq successorē ei tribuas :quē genuerit: quē formauerit:sile3q fecerit adoptato:aut si hoc fato negat i ɔsilio sis eligēti:mōstresq aliquē:quē adoptari i capitolio dceat.uobis.P.C.q̄tū dbeā:

exẽplo Alexãdri macedõis sine certo successore morereť:multi ad senatũ eũ orõné uoluisse mittere petiturũ:ut si qd sibi euenisset principẽ romãæ reip.senatus daret:additis dũtaxat nominibus:ex qbus optimũ idẽ senatus eligeret:nec desunt:q factiõe Plotiæ mortuo iã Traião Adrianũ in adoptionẽ ascitũ eẽ ꝓdiderũt:supposito:q ꝓ Traião fessa uoce loqreť:& mortẽ Traiãi aliquot dies iõ occultã:ut adoptio ꝓcederet:q̃ res deĩde ex litteris eius ad senatũ patuit:nã eplĩs nõ ipẽ:sed Plotia subscripsit:id qđ i nullo añ alio fæcerat. Publicis mõumẽtis.tabulis æreis.senatuscõsultis. In tribũatu.plebis. Quietis.cũ multi in eo excitauerit seditiões & turbulẽti fuerit. In ꝑtura.quã gessit sub Dõitião. In istis officiis.i aduocatiõe: in agẽdis causis. Studiis nr̃is.eloquẽtiæ. Iniũxeratis.dabãť.n.subide aduocati a senatu. Socios ꝓuĩciales.ut Afros & Bethycos ꝓ qbus iubẽte senatu dixit cãm Secũdus. Antiqssimũ.maximũ.nobilissimũ:antiqs sĩlẽ. Testimoniũ cõstãtiæ.nã cõtra Marıũ cũ dixisset mẽinit tertullũ designatũ cõsulẽ i sine sniæ adiecisse:Tacitũ & Secđm aduocatiõe dıligẽter fortiterq̃ functos:& senatũ arbitrari ita illos fæcisse:ut dignũ mãdatis ptribus fuerit: & aduersus classicũ eodẽ iqt senatuscõsulto iđustria:fides:cõstãtia nostra plenissimo testimõio cõprobata fuit. Acclamatiõib⁹.approbatiõib⁹:laudib⁹. Cõplectar & teneã. hoc uideor recte facere si cõsulatũ bene gessero:& uos relẽtritus fuero. Cũ adeptus est.cũ expimẽto ꝓbatur. Quõdã ꝓuectus.ꝓmotus usq; ad ꝑturã. Ordo est.ego semp sic iseruiã uestræ reuerẽtiæ ut nõ putẽ me cõsu[...]:& mox cõsularẽ:sed ut putẽ me cãdidatũ cõsulatus: si & reliq̃ an melius:si oia depẽdeãt ab illis uerbis fauete & credite : ut sit expeditior sensus atq; ordo:fauete:& credite:si substiti:si malui:si muneror:si diligo.q̃ dicẽdi cõsuetudo pulcherrĩa:cũ ponimus si ꝑticulã cũ idicatiuo nõ tã dubitãtes q̃ rẽ gestã significãtes:ut apđ.M.Tullıũ:si illustrãť:si erũpũt oia:& Ouidiũ hoc duce si dixi felicia sæcula ꝓ quo Cæsar thura pia cæsaribusq; dedi:si fuit hic aius nobis:ita ꝑcite diui. Insidiosissimo.Dõitiano crudelitatis callidæ. Profitereť.publice & passim oñderet:q; ꝑsertim fæcit post uictoriã ciuilis belli:nã iter initia usq; adeo ab oi cæde abhorrebat:ut absente adhuc pr̃e recordatus Virg.uersum Impia quã cæsis gẽs ẽ epulata iuuẽcis:edicere destinauerit ne boues imolareť. Substiti.a cursu.recessi ab illo icœpto gerẽdoꝝ magr̃atuũ. Cõpẽdia.uias breuiores:p adulatiões & malas artes. Lõgius iter malui.actitãdo cãs: & ꝑstolãdo meliora tpa. Malis tpibus.sub Dõitião.sic Mart.sed tu sub pricipe duro:tpibusq; malis ausus es eẽ bõus Dõitiãi tpa carpẽs.
Mœstos.bonos. Bõis.tpibus Traiani. Inuisus pessimo.Secũdũ odio fuisse Domitião:& iterdum delatoꝝ calũniis piclitatũ legimus in epistolis. Inseruiam reuerentiæ uestræ.colã uos senatores. Cõsularẽ:iam peracto consulatu:hi.n.consulares dicebantur:qui consules fuerant. Candidatum consulatus. uobis supplicem:nam candidati in omne genus se submittebant suffragatoribus.

publicis etiã mõumẽtis cõtineť.uos mihi i tribunatu quietis:in ꝑtura modestiæ:uos in istis officiis:et quæ e studiis nr̃is circa tuẽdos socios iniũxeratis:cũcti constãtiæ antiquissimũ testimoniũ ꝓhibuistis. Vos proxime destinationẽ cõsulatus mei his acclamationibus approbauistis: ut intelligã etiã atq; etiã enitendũ mihi:ut hunc consensum uestrum cõplectar:& teneã:& in dies augeã. Et enim memini tũc uerissime iudicari:meruerit quis honorẽ:necne:cũ adeptus est. Vos modo fauete huic ꝓposito:& credite:si cursu quõdã ꝓuectus ab illo insidiosissimo principe anteq̃ ꝓfiteretur odiũ bonorũ:postq̃ ꝓfessus ẽ:substiti:cũ uiderem:quę ad honores cõpẽdia paterẽt:lõgius iter malui:si malis tẽporib⁹ iter mœstos : & pauẽtes: bonis iter securos:gaudẽtesq; numeror: si deniq; in.tantũ diligo optimũ principẽ:inquantum inuisus pessimo fui. Ego reuerentiæ uestræ sic semper inseruiam:non ut me consulem:& mox consularem : sed ut candidatum consulatus putem.

FINIS.

REGISTRVM HVIVS OPERIS.

a iiiii b iiii c iiii d iiii e iiii f iiii g iiii h iiii i iiii k iiii l iiii m iiii n iiii o iiii p iiii q iiii r iiii s iiii t iiii u iiii x iiii y iii z iiii & iiii ɔ iii ꝶ iii A iii B iiii C iii D iii.

Impressum Venetiis Per Ioannem Et Bernardinum Fratres De Lisona Vercellenses Anno Domini Ab Incarnatione .M.CCCCC.X.Die Decimoquarto Mensis Decembris.

